flacara

ANUL XXIII – NR. 41 (1009) – 5 OCTOMBRIE 1974

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

ÎN CĂLIMANI, VARA ACESTUI AN A PICAT ÎNTR-O VINERI • IDEALURILE TINERETII, TINEREȚEA IDEALURILOR

ORAȘUL-AMIRAL

BUCUREȘTI

DACĂ TOT S-A ÎNTÎMPLAT SĂ AM DOUĂ NUME, AM ZIS SĂ MUNCESC CÎT DOI

UN GÎND ȘI O VOINȚĂ SUB ACELAȘI SEMN ÎNSUFLEȚITOR

O nouă săptămînă din viața noastră înseamnă limpede un nou și prețios interval de timp marcat de activitatea neobosită a președintelui țării pentru consecventa afirmare a principiilor clarvăzătoare și constructive care călăuzesc politica externă a României. Dialogurile internaționale ale săptămînii sînt expresii pregnante ale acestei politici. În atmosfera de caldă cordialitate, de prietenie și stimă în care au debutat, au continuat convorbirile dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Republicii Liberia, William R. Tolbert jr., destinate să pună în valoare noi acțiuni de conlucrare multilaterală dintre cele două state, să afirme voința comună de a contribui la promovarea unei noi ordini politice și economice mondiale.

În spiritul politicii statornice a țării noastre, de dezvoltare a prieteniei și a relațiilor de strînsă colaborare cu toate țările socialiste, a fost sărbătorit un mare eveniment: 25 de ani de la proclamarea Republicii Populare Chineze, împlinirea unui sfert de veac de istorie crucială pentru destinul harnicului și talentatului popor chinez.

În telegrama semnată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, și de prim-ministrul Guvernului Republicii Socialiste România, tovarășul Manea Mănescu, telegramă adresată tovarășului Mao Tzedun, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, și celorlalți conducători ai statului chinez, se dau glas simțămintelor comuniștilor, oamenilor muncii din România care «animați de profunde sentimente de prietenie și solidaritate urmăresc cu viu interes și simpatie vasta operă constructivă desfășurată de poporul frate chinez și se bucură din toată inima de victoriile și succesele sale».

Într-o atmosferă de caldă cordialitate s-a desfășurat și întrevederea președintelui Nicolae Ceaușescu cu ministrul turismului din Liban, Souren Khanamirian. Discuțiile purtate au relevat, cu satisfacție, evoluția ascendentă a bunelor relații dintre cele două țări, în conformitate cu acordurile și înțelegerile convenite cu prilejul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Liban.

În cursul acestei săptămîni, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Unității Socialiste, a primit delegația Partidului Populist din Austria, condusă de dr. Herbert Kohlmayer, secretar general al partidului, aflată în vizită în țara noastră la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste. În timpul întrevederii, desfășurată într-o atmosferă cordială, prietenească, s-a dat o înaltă apreciere relațiilor de prietenie dintre România și Austria,

Din încărcata agendă de lucru a președintelui țării, consemnăm, de asemenea, primirea lui Ryoko Iohikawa, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Japoniei în țara noastră, și a lui Jean-Firmin N'Gondet, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Gaboneze la București; primirea Alteței Sale Regale Prințul Henrik al Danemarcei, aflat în vizită în țara noastră.

În timpul întrevederii cordiale a președintelui Nicolae Ceaușescu cu Alteța Sa Regală Prințul Henrik al Danemarcei.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Unității Socialiste, a primit delegația Partidului Populist din Austria.

Un eveniment cu o amplă rezonanță în conștiințe

ÎNTÎLNIREA CU OAMENI

Gîndurile fierbinți ale tinerei generații.

PCR
PCR
CEAUȘESCU

TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU OGOARELOR DIN JUDEŢUL OLT

«Bine aţi venit sănătos, în casele noastre, iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu»

Fiecare zi, fiecare săptămînă din viaţa şi munca patriei, a oamenilor ei, se desfăşoară sub semnul nobil al însufleţirii creatoare, al emulaţiei rodnice cu care întreaga ţară întîmpină al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Un eveniment cu o amplă rezonanţă în conştiinţe, de o adîncă semnificaţie politică şi umană a marcat săptămîna de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, întîlnirea cu oamenii ogoarelor din judeţul Olt.

Prezenţa secretarului general al partidului în mijlocul fiilor comunei natale, Scorniceşti, al cooperatorilor fruntaşi din Izbiceni este o nouă şi grăitoare întrupare a permanentului dialog pe care primul bărbat al ţării îl poartă cu poporul, un dialog al muncii, al analizei vii, la faţa locului, al îndemnurilor lucide, al marilor opţiuni ale prezentului văzute cu ochii viitorului.

Într-o atmosferă de însufleţit entuziasm popular, înconjurat de dragostea şi recunoştinţa locuitorilor din Scorniceşti, tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a adresat cu căldură acestora, felicitîndu-i pentru frumoasele rezultate de pe ogoare, pentru cursul înnoitor pe care îl imprimă întregii vieţi din comună. Chipul de mîine al acestui colţ de ţară, viaţa însăşi a oamenilor va purta, ca pe o nobilă pecete, reflectarea în practică a preţioaselor îndemnuri, a sfaturilor de bună chibzuinţă şi de spirit gospodăresc date de secretarul general al partidului. Sporirea rodniciei pămîntului, spre binele întregii naţiuni, necesitatea edificării unor trepte moderne ale civilizaţiei, păstrînd acele tradiţii care închid în ele spiritualitatea românească, stringenţa corelării învăţămîntului cu nevoile producţiei, iată cîteva din direcţiile de acţiune şi de gîndire de o excepţională însemnătate trasate în cursul vizitei, al discuţiilor de la om la om purtate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu cei în mijlocul cărora a crescut şi a trăit în anii tinereţii.

Dialogurile secretarului general cu oamenii ogoarelor au fost continuate, la aceeaşi înaltă cotă a încrederii realiste în puterile noastre constructive, a răspunderii pentru viitor, în comuna Izbiceni. Pe tarlalele de porumb şi pe cele cultivate cu sfeclă, în sectorul zootehnic, în zona staţiei de pompare a apei, peste tot unde se scrie soarta pămîntului, a recoltelor, temeinicele şi concretele indicaţii ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu au găsit un viu ecou în conştiinţa celor prezenţi. Reprezentanţii comunei şi-au exprimat hotărîrea de a transpune neabătut în fapte pilduitoarele îndemnuri. De la gîndul afirmat în deplină cunoştinţă de cauză la acţiunea răspicată, acesta este drumul ineluctabil prin care se manifestă voinţa de a munci şi de a-şi apropia viitorul a poporului nostru. În tot ceea ce întreprinde ţara şi conducătorul ei, omagiem nu numai prezentul, ci prefigurăm chipul viitorului.

Recenta vizită de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, întîlnirea sa cu fruntaşii agriculturii din judeţul Olt este o pagină din istoria realităţilor noastre contemporane care, dincolo de dimensiunile lor imediate, sînt şi o unitate de măsură a timpului ce va să vină şi pe care îl pregătim, pe care îl întîmpinăm cu fapte ce sînt tot atîtea temelii în opera de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

MAGDA MIHĂILESCU ■

◀ **Pe bogatele tarlale de porumb ale judeţului Olt.**

Însufleţita adunare populară din comuna Scorniceşti. ▼

CEAUŞESCU ŞI POPORUL

ZIUA RECOLTEI - SĂRBĂTOARE A CELORLALTE 364 ZILE ALE MUNCII

...Copil îmi zice că, din martie încoace, a luat cîte trei mii de lei în fiecare lună, bașca produse agricole și vin. Cazul meu nu vă ajunge, asta nu înseamnă nimic, deși eu cresc și scroafe și purcei, nu șaizeci-șaptezeci — cîteva sute! Că avem zootehnie cît un combinat — da' să mergi dumneata, mă îndeamnă, și să vezi ce *rumenă*-i agricultura la noi, în Nerău, țeapănă, Demeter, președintele C.A.P.-ului, care-i veteran aici, susține că am obținut cea mai mare recoltă de grîu de cînd îi Banatu': peste 5000 kilograme la hectar și că sîntem printre primii pe țară. Fruntaș îi tot un C.A.P. din județul Timiș—Comloșu Mic, tot cu peste 5 000 kg la hectar!

M-am dus la *sursă*, la Iosif Demeter — el e ca un magnetofon, înregistrează și ține minte tot, susținea Gheorghe Copil — și am notat în carnet șase file, din care pot să rezum:

Demeter nu disimulează, e mîndru, pur și simplu scurtcircuitează dialogul, amplificîndu-l alunecos și seducător cu o mie de amănunte: am avut un singur soi de grîu — «Lovrin 10», de la Stațiunea experimentală agricolă Lovrin, am asigurat densitatea de 650 plante pe metru patrat, am însămînțat în perioada 1–20 octombrie. E o treabă nemaiîntîlnită! Vreau să spun că totul a mers *dialectic*: avem Ordinul Muncii clasa I încă din 1972, anul trecut am luat diplomă pentru locul II pe țară, la grîu, iar anul ăsta ni-s printre PRIMII! — fruncea, cum zice bănățeanul!

...Satul e mic, dar e pe cîmp în păr, doi și chiar trei din fiecare familie. Care cu drugi de porumb, vîrf, se scurg în flux continuu spre «centrala vegetală», la mijlocul șirului mă urc și eu lîngă octogenarul Pavel Stănilă și moșul îmi spune că nu pămîntul explică producțiile-record — la Nerău e teren *lăcoviștit*, cernoziom și ceva cernoziom nisipos — ci oamenii! De-alde Albu, Franio sau Yung — țărani care se pricep să scoată pîinea din pămînt chiar atunci cînd nu plouă, pentru că ploi nu au fost nici cînd am semănat, nici cînd răsăreau plantele. Iar mie mi-ar place, zice baci Pavel, ca acum, la Ziua recoltei, să-i duc tovarășului Nicolae Ceaușescu o pîine mare și rumenă, făcută din grîul nostru și să-i spun că-i din grîu record, așa cum a cerut dumnealui anul trecut, la Ziua recoltei, ce s-a ținut la Slobozia.

Gîndul la Ziua recoltei e acolo, pe cîmp, material. O mare concentrare de forțe, forțe umane și forțe mecanice — oameni, tractoare, atelaje, camioane. Nu mă descurc și președintele Demeter îmi explică: în legătură cu campania, *la concret* — din cele 210 hectare pentru orz sînt arate 170, însămînțate 130, iar pînă la Ziua recoltei, terminăm; din 210 hectare grîu, care le avem în plan, pînă sîmbătă 5 octombrie (adică astăzi — n.n.), însămînțăm 130. Recoltăm porumbul, peste 7 000 kilograme boabe la hectar! Ce să vă mai spun, că v-am spus atîtea!? Chiar și numele echipei de fotbal s-a schimbat: am vrut să-i spunem «Floarea-soarelui», că-nainte cu asta ne ocupam în cooperativă, dar am botezat-o «Recolta Nerău», dar nici să nu pomeniți de fotbaliști, cu fotbalul stăm prost, avem echipă subțire — ne-au plecat studenții, c-au ieșit ingineri! Scrieți mai bine că dezvoltăm zootehnia, se fac două îngrășătorii pentru 5 000 capete porci, dar în viitor, maximum doi ani, vom ajunge la 10 000! Facem încălzire centrală în zootehnie, pentru toate grajdurile, o investiție de 7 milioane, din care noi, C.A.P.-ul, dăm 30 la sută. Mai dezvoltăm sectorul viticol, de la 100 hectare la 244 — asta costă vreo 18 milioane și se termină în 1977.

— Dar cu grîul?

— La anul vrem să ajungem la *6 000 kilograme la hectar!*

...grîul cel de anul ăsta era secerat, depozitat deja în hambare, așa încît eu nu am văzut o lume de grîu, ci o lume de porumb — din mașină, șase minute dus, șase întors, prin porumb, 524 hectare — pe unul din drumurile care taie lanurile; «drumuri de Nerău», estetice, treabă gospodărească ce a uimit o întreagă serie de delegații străine.

Spun Nerău și văd *o lume de grîu*, iar omul continuă: ...«șase mii kilograme grîu la hectar, asta am declarat-o și la Conferința pe țară a grîului, și o voi repeta, dacă voi lua cuvîntul, duminică, la Ziua recoltei»

MIREL BRATEȘ ■

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

OR

Se știe că organizația de partid a municipiului București a lansat chemarea la realizarea cincinalului în patru ani și jumătate. Cum acționează comuniștii din București în calitate de inițiatori ai acestei acțiuni?

Atît înainte, cît și după asumarea de către organizația de partid a Capitalei a angajamentului de a înfăptui actualul cincinal în patru ani și jumătate, s-a desfășurat o intensă muncă politică în rîndul comuniștilor, al tuturor colectivelor de muncă din București, mai întîi pentru descoperirea, iar apoi pentru punerea în valoare a rezervelor existente în economia Capitalei, la fiecare loc de muncă, în vederea îndeplinirii înainte de termen a prevederilor cincinalului. Au fost inițiate numeroase dezbateri, consfătuiri, schimburi de experiență, adunări ale activului pe ramuri și domenii de muncă și ale organizațiilor de partid în care s-au analizat aspectele de fond ale activității economice a întreprinderilor și s-au stabilit măsuri concrete pentru îmbunătățirea acesteia. O atenție deosebită s-a acordat și se acordă utilizării raționale a capacităților de producție existente și realizării la termen sau în devans a noilor capacități, modernizării tehnologiilor de fabricație și a produselor, asigurării forței de muncă necesare, întăririi eficienței întregii activități economice, acționîndu-se pentru reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică, pentru valorificarea deșeurilor industriale, pentru mai buna gospodărire a tuturor resurselor materiale și umane.

Înfăptuirea acestui angajament, adoptat ca răspuns la chemarea înflăcărată adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu întregii națiuni de a contribui la accelerarea dezvoltării economice și sociale a țării, a devenit deviza unanimă, de zi cu zi, o chestiune de onoare a organizațiilor de partid, a tuturor oamenilor muncii din Capitală. Expresia cea mai grăitoare a acestei atmosfere de profundă și responsabilă angajare o constituie faptul că sarcinile inițiale ale cincinalului la producția globală pe primii patru ani au fost îndeplinite de industria bucureșteană încă la data de 11 septembrie 1974, ceea ce creează posibilitatea obținerii, pînă la sfîrșitul anului, a unei producții globale suplimentare în valoare de aproape 29 miliarde lei. Angajamentul asumat pe 1974 de a realiza, în cinstea celei de-a XXX-a aniversări a eliberării patriei, o producție suplimentară de 1 miliard lei, a fost îndeplinit încă de la data de 1 august. Producția suplimentară obținută în această perioadă a fost de 1,1 miliarde lei, cunoscînd un ritm de creștere de aproape 18% față de perioada corespunzătoare a anului trecut. Au fost îndeplinite și depășite sarcinile de plan privind productivitatea muncii,

BUCUREȘTI - AȘUL AMIRAL

Interviu acordat revistei «Flacăra» de tovarășul GHEORGHE CIOARĂ, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului Municipal București al P.C.R., primarul general al Capitalei

realizîndu-se o creștere de 9,8% față de 1973. De asemenea, au fost îndeplinite prevederile de plan pe primul semestru privind reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă, realizîndu-se economii la prețul de cost în valoare de peste 53 milioane lei. Pînă la sfîrșitul anului, în condițiile atmosferei însuflețite în care întreaga țară întîmpină Congresul al XI-lea al partidului, depășirea planului urmează a fi de circa 2 miliarde lei. Toate acestea confirmă realismul angajamentului asumat și oferă noi garanții că el va fi exemplar îndeplinit.

Bucureștiul înseamnă cea mai mare organizație de partid a țării. Care sînt problemele de cea mai stringentă actualitate aflate în prezent în atenția comuniștilor?

Ca și în întreaga țară, în organizațiile de partid din Capitală se desfășoară în aceste zile o intensă muncă politică-organizatorică și educativă de pregătire în vederea apropiatului Congres al partidului, menită să asigure cunoașterea temeinică de către toți oamenii muncii a conținutului proiectelor de documente ce urmează a fi supuse spre aprobare celui mai înalt for al comuniștilor români, afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al organelor și organizațiilor de partid, obținerea, în întîmpinarea acestui eveniment de însemnătate istorică în viața poporului nostru, a unor rezultate cît mai bune în toate compartimentele de activitate, care să dea expresie concretă adeziunii noastre depline la prevederile Programului partidului, la Directivele și Tezele pentru Congresul al XI-lea. Aflate în prezent în dezbaterea organizațiilor de partid, a maselor largi de oameni ai muncii, aceste documente sînt unanim însușite pretutindeni, cu conștiința că ele, prin obiectivele pe care le trasează în vederea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării spre comunism, reprezintă cea mai înaltă întruchipare a intereselor și aspirațiilor fundamentale ale întregului nostru popor. Elaborate în spiritul concepției materialist-dialectice și istorice, în deplin consens cu cerințele dezvoltării societății românești, ele poartă amprenta puternicei personalități a secretarului general al partidului, a clarviziunii și înaltei sale responsabilități cu care conduce destinele națiunii noastre, opera vastă și complexă de edificare pe pămîntul României a celei mai drepte și mai înaintate orînduiri.

Evident, întreaga această activitate se desfășoară în strînsă legătură cu preocupările organelor și organizațiilor de partid, de sindicat și de tineret pentru mobilizarea oamenilor muncii în vederea îndeplinirii integrale a sarcinilor de plan și angajamentelor asumate pe acest an, pentru pregătirea tuturor condițiilor necesare realizării prevederilor de plan pe 1975, an deosebit de important, în care se încheie cincinalul actual și se îndeplinește angajamentul organizației noastre de partid, se creează noi premise pentru trecerea la înfăptuirea cincinalului următor.

Evidențiind aceste preocupări, doresc să menționez că un loc important în ansamblul activității noastre acordăm și celorlalte domenii ale muncii de partid și de stat, ale dezvoltării economico-sociale și edilitar-urbanistice a Capitalei, creării unor condiții tot mai bune de muncă și de viață locuitorilor ei.

Desfășurați-ne argumentele care demonstrează creșterea nivelului de trai al bucureștenilor, ținînd cont și de faptul că în ultimii ani numărul locuitorilor Capitalei a crescut considerabil, iar problemele de civilizație la nivelul fiecărui individ se pun — de către partidul nostru, de către societatea noastră — dintr-un punct de vedere mereu mai exigent.

O importanță deosebită au avut, fără îndoială, în această privință măsurile consecvente adoptate de conducerea partidului și statului nostru în vederea creșterii veniturilor populației, ca urmare retribuția medie crescînd în București, numai în perioada 1965-1973, cu aproape 40%. Concomitent, au crescut continuu cheltuielile social-culturale pe locuitor, fiind în 1974 de peste 10 ori mai mari față de 1950. Volumul vînzărilor de mărfuri către populație este astăzi de aproape 7 ori mai mare decît în 1950.

Din 1961 pînă în prezent au fost date în folosință 228 452 apartamente în care locuiește peste o treime din populația Capitalei, 2 165 săli de clasă cu 85 315 locuri în învățămîntul de cultură generală, 27 cămine studențești cu peste 14 000 locuri și cămine muncitorești cu peste 30 000 locuri, 10 cinematografe cu aproape 8 000 locuri, clinici și spitale cu 5 600 paturi, peste 52 500 metri patrați suprafață construită pentru policlinici și dispensare.

Numai în perioada 1965-1973 numărul locurilor în grădinițe s-a dublat, cuprinzînd în prezent peste 43 200. S-a dezvoltat continuu rețeaua instituțiilor de cultură din Capitală, care este alcătuită astăzi din 25 de teatre și instituții muzicale, 46 muzee, 63 cinematografe, 1 443 biblioteci, 43 case de cultură, cluburi și cămine culturale, precum și din numeroase ansambluri și formații artistice profesioniste și de amatori.

În aceeași ordine de idei menționez efortul depus pentru continua extindere, diversificare și modernizare a serviciilor pentru populație. S-a dezvoltat an de an rețeaua comercială, ajungînd astăzi la peste 5 400 unități de desfacere cu caracter permanent, care însumează o suprafață utilă de 550 000 metri patrați. În 1973, față de 1948, lungimea rețelei de distribuire a apei a crescut de 1,74 ori, iar cantitatea de apă distribuită de 9,3 ori, lungimea conductelor de canalizare de 1,95 ori, rețeaua de distribuire a gazelor de 7,32 ori, numărul tramvaielor puse în circulație de 1,6 ori, al autobuzelor de 29,9 ori; față de 1960, numărul troleibuzelor a crescut de 4,8 ori.

Numai în perioada care a trecut din actualul cincinal, volumul desfacerii de mărfuri către populație a crescut de 1,4 ori, au fost construite și date în folosință peste 70 000 apartamente, 18 000 locuri în grădinițe, creșe și case de copii, peste 18 000 locuri în cămine muncitorești, peste 430 săli de clasă, aproape 70 000 mp spații comerciale, numeroase terenuri și baze sportive și alte dotări social-culturale. Totodată, Capitala s-a îmbogățit cu edificii impunătoare, de interes național: Teatrul Național, Palatul sporturilor și culturii, Institutul politehnic și altele.

Toate acestea — ilustrare elocventă a grijii permanente a partidului și statului nostru față de om — au schimbat continuu înfățișarea Capitalei, au contribuit la ridicarea nivelului de trai material și spiritual al bucureștenilor.

Cînd se va rezolva — total — problema locuințelor în București?

După cum ați putut remarca, îndeosebi în ultimul deceniu, în București s-a înfăptuit un amplu program de construcții de locuințe. Se poate aprecia că perspectiva soluționării în linii generale a acestei probleme nu este îndepărtată, ținînd seama de faptul că în viitorul cincinal se vor construi alte 150 000 de apartamente.

Nenumărate acțiuni s-au întreprins în domeniul aprovizionării orașului. Vă rugăm să ne spuneți ce se intenționează pentru îmbunătățirea în continuare a acesteia?

Problema aprovizionării populației a constituit și constituie o preocupare permanentă a municipalității. În acest scop, s-a acționat pentru dimensionarea și distribuirea rațională a rețelei comerciale, pentru asigurarea fondului de marfă necesar, în cantitățile și structura sortimentală solicitate de populație, pentru modernizarea formelor de comerț și educarea lucrătorilor din acest domeniu în vederea asigurării unor servicii competente și civilizate a cumpărătorilor. Unele date în această privință ați reținut, desigur, din cele spuse anterior. Aș dori să adaug la acestea construirea în 1974 a 26 obiective comerciale și de prestări servicii cu o suprafață de 30 000 mp, redarea în funcțiune a 2 500 mp prin aducerea în circuitul comercial a unor vaduri comerciale folosite în alte scopuri, creșterea numărului unităților organizate pe principiul autoservirii care au ajuns la un număr de 250 unități. În actualul trimestru și în anul 1975 vor fi modernizate alte 40 unități și se vor construi încă 102 obiective comerciale și de prestări servicii cu o suprafață de 202 000 mp în cartierele Drumul Taberei, Titan, Berceni, Militari, Dorobanți, 1 Mai, Colentina, N. Titulescu și altele.

În ceea ce privește fondul de marfă, menționez că dispunem de cantități suficiente de produse industriale și alimentare pentru satisfacerea cerințelor populației. Rămîn, fără îndoială, ca preocupări pentru noi distribuirea rațională și ritmică a acestor mărfuri pe rețea, studierea permanentă a cererii populației, îmbunătățirea continuă a relației dintre industrie și comerț, precum și a calității serviciilor pentru populație.

Ne-ați prezentat unele date în legătură cu transportul în comun. Ce măsuri se iau pentru a-i ajuta în continuare pe oamenii muncii să ajungă mai repede la locurile de muncă și acasă?

În completarea celor spuse, aș adăuga că, de la începutul acestui an, parcul de vehicule în circulație a crescut cu 100 autobuze, 40 troleibuze și 300 taximetre, ceea ce a permis înființarea unor noi trasee (31 rapid, 111 rapid, 117) și îmbunătățirea transportului în comun îndeosebi în primele ore ale dimineții. Unele probleme se impun a fi rezolvate în continuare în special pentru îmbunătățirea transportului în orele de după-amiază și seara. În acest scop, sînt în curs de aplicare o serie de măsuri privind creșterea, pînă la sfîrșitul anului, a dotării cu încă 230 de autobuze și 70 de tramvaie de mare capacitate, care vor fi repartizate cu precădere pentru deservirea marilor zone industriale și a cartierelor de locuințe, menținerea în stare de funcționare a vehiculelor, pregătirea cadrelor necesare și întărirea disciplinei lucrătorilor din transportul în comun.

Firește, problemele transportului în comun nu se pot rezolva numai prin mărirea numărului de vehicule. De aceea, programul stabilit în acest scop de Comitetul municipal de partid și Consiliul popular al Capitalei prevede și alte măsuri privind îmbunătățirea funcționării traseelor, asigurarea unor legături mai bune între zonele industriale și cele de locuit, apropierea domiciliului oamenilor muncii de locul de muncă, eșalonarea rațională a orelor de începere a lucrului, introducerea în fabricație a unor noi tipuri de mijloace de transport de mare capacitate, îmbunătățirea și modernizarea rețelei stradale și altele. În cincinalul viitor, așa cum se prevede în proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea al partidului, se va trece la construirea unei prime etape a metroului în București.

O problemă care preocupă în prezent

(continuare în pagina 8)

BUCUREȘTI-OR

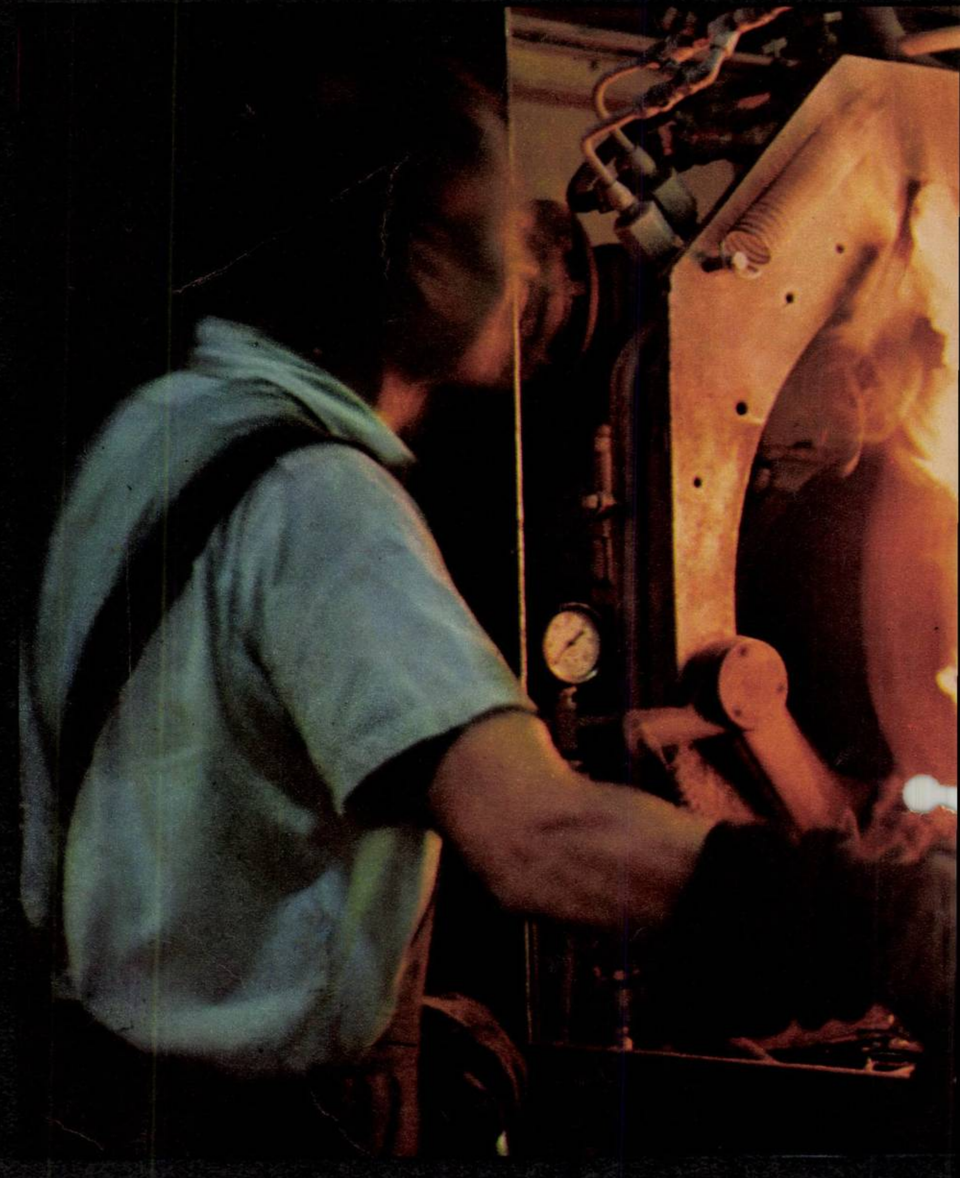

1 642 651 de respirații pe care noaptea, dacă vă acordați bine auzul, le puteți înregistra împingînd nava orașului în largul timpului. 1 642 651 de oameni cu o zi de naștere a lor, cu biografii anonime sau de notorietate publică, cu nenumărate probleme personale, de conștiință, cu sentimente nobile sau alambicate, cu invenții la standul de probă, cu examene de bacalaureat, cu bilete de loto, cu infarct miocardic, cu tandrețe și erori de calcul. Adică 789 937 bărbați și 852 714 femei celebrînd 20 227 căsătorii pe an și întemeind familii într-un oraș suspendat la 44°26' latitudine nordică, 26°06' longitudine estică după meridianul de la Greenwich. Într-un oraș expansiv, care s-a infiltrat adînc în Bărăgan, loc de popas pentru călători în trecere spre munți sau spre mare, piață de desfacere pentru oameni veniți de-a lungul timpului din cele patru vînturi, revărsîndu-se acum pe 60 500 hectare de asfalt și de caniculă. Străzile lui, puse cap la cap, ating 2 000 kilometri. Cam cît de aici la Paris!

Se știe că Bucureștiul este un conglomerat de stiluri arhitectonice și un creuzet de *pămînteni sosiți din Oltenia*, Banat, Ardeal, Maramureș, Moldova, Dobrogea și botezați a doua oară cu ajutorul birourilor de evidența populației. Iată de ce orașul continuă să fie fierbinte legat de restul țării. Doar o simplă investigație la poștă ne oferă argumente indubitabile de ordin sentimental: din Capitală se expediază anual 108 789 000 scrisori, 5 920 000 mandate poștale și telegrame și sînt solicitate 5 489 000 *convorbiri interurbane. Da, aici, la București, cuvîntul acesta* atît de românesc — *dor*, cuvînt aproape intraductibil în alte limbi, e emis pe toate lungimile de undă.

În sfîrșit, de ce constituie Bucureștiul pentru atîția oameni un fel de miraj?

Cine nu-și amintește lecturile pe sub bancă dintr-o literatură care specula micile și marile drame de fapt divers ale acestui oraș trecut în umbra capitalelor occidentale, căruia i se spunea cu emfază, dar și cu destulă ironie: «micul Paris»? Cine nu-și aduce aminte sloganul «București — orașul prăbușirilor», pe care aceeași literatură îl lansa, pedalînd pe nevoia de senzațional a omului de rînd? Da. E adevărat, într-o lume în care mii de oameni adunați în fața porților închise ale ministerelor, instituțiilor, fabricilor strigau: «Loc, loc, faceți loc puterii noastre de muncă!» (titlu de o șchioapă în presa dintre cele două războaie mondiale), orașul-capitală, orașul-metropolă nu putea fi decît al prăbușirilor. (A fost de-ajuns, printre altele, un cutremur ca să se sinucidă blocul Carlton și să iasă la iveală încă una din afacerile lichelismului din vechiul regim cosmopolit.) Un București de altădată, renumit prin cîteva fabrici bizare, ca Malaxa, Lemaître, Wolf, Zamfirescu, Mociornița, Vulcan, Grivița, Saturn, Zimmer, Tungsram, Rova S.A.R., Tudor S.A.R., S.E.T., Haug, Balcan, Italo-română, Ford, Leonida, Olar, Nova, Astra, Talpa, Hermes, Herdan, care funcționau după principiul ecluzelor, cu fluctuații ale numărului de încadrați demne de un spital de boli nervoase. Bizare, pentru că din 3 831 întreprinderi existente la ora naționalizării, 3 180, adică 80 la sută, foloseau mai puțin de 10 muncitori și abia 651 aveau o forță motrice de peste 20 HP. Fără a mai socoti gradul avansat de uzură care atingea *mijloacele de producție în proporție de 70 la sută! Deci, unde,* unde, unde să fi intrat toți aceia care doreau un loc de muncă, toți aceia care trăiau în preajma palatelor cu șampanie și orgii și care mureau de foame pe caldarîm, dimineața, la ora măturătorilor de stradă? Cu toate acestea, evident, Bucureștiul era încă dinainte de război principalul centru industrial al țării. Și tot Bucureștiul a fost printre primele orașe care au dat frîu liber geniului tehnic al lui Vuia și Vlaicu, tot Bucureștiul a fost deci unul din primele aerodromuri ale lumii. În acest ansamblu, industria grea, metalurgică ocupa abia 10 la sută din producția Bucureștiului, în timp ce industria ușoară deținea 32 la sută, iar cea alimentară 26 la sută etc. Imaginați-vă deci un oraș al operetei și al cavaleriei ușoare!

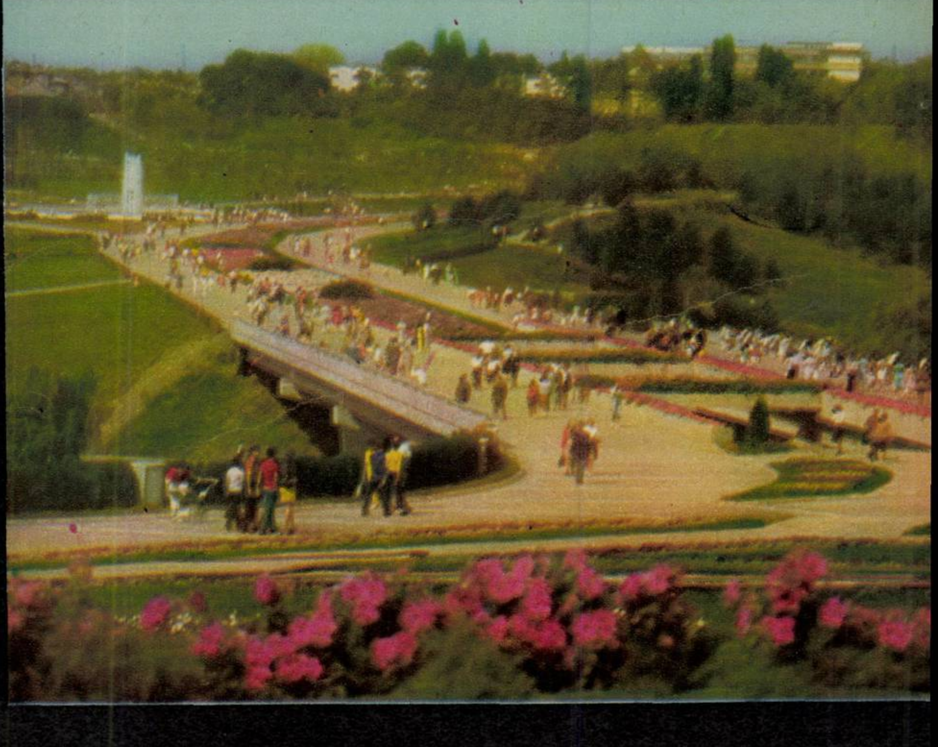

Astăzi, porțile Bucureștiului sînt larg deschise puterii noastre de muncă. După o statistică recentă, din totalul de aproape un milion al celor ce muncesc în Capitală, 398 159 lucrează în industrie, 111 830 în construcții, 32 720 în transporturi, 87 541 în circulația mărfurilor, 51 371 în învățămînt și cultură, 38 259 în ocrotirea sănătății etc. De reținut este, de asemenea, faptul că numai într-un singur an numărul personalului în întreprinderi și instituții a crescut cu 39 555! Vă imaginați deci ce forță colosală e concentrată în acest oraș-citadelă, care deși nu e port la mare, nici la fluviu, e port deschis spre 90 de țări ale lumii, port deschis la schimbul de valori al umanității. Și fluxul oamenilor spre destinul elementelor de civilizație de care are nevoie un popor ca să-și onoreze cártea de vizită în timp și spațiu se amplifică, se diversifică: numai între 1971 și 1973 au intrat în circuit două centrale termoelectrice, București-sud și București-vest (pe măsura punctelor cardinale), o întreprindere de calculatoare electronice, o întreprindere de preparate și conserve din carne, fabrica de pîine Berceni, s-au mărit capacitățile de producție la aproape toate unitățile industriale din Capitală și s-au creat noi secții la «Republica», «Grivița roșie», Întreprinderea de pompe, «Laromet», «Electronica», «Electrotehnica», «Electroaparataj», «Electromagnetica», Întreprinderea de cinescoape, Întreprinderea de piese radio și semiconduc-

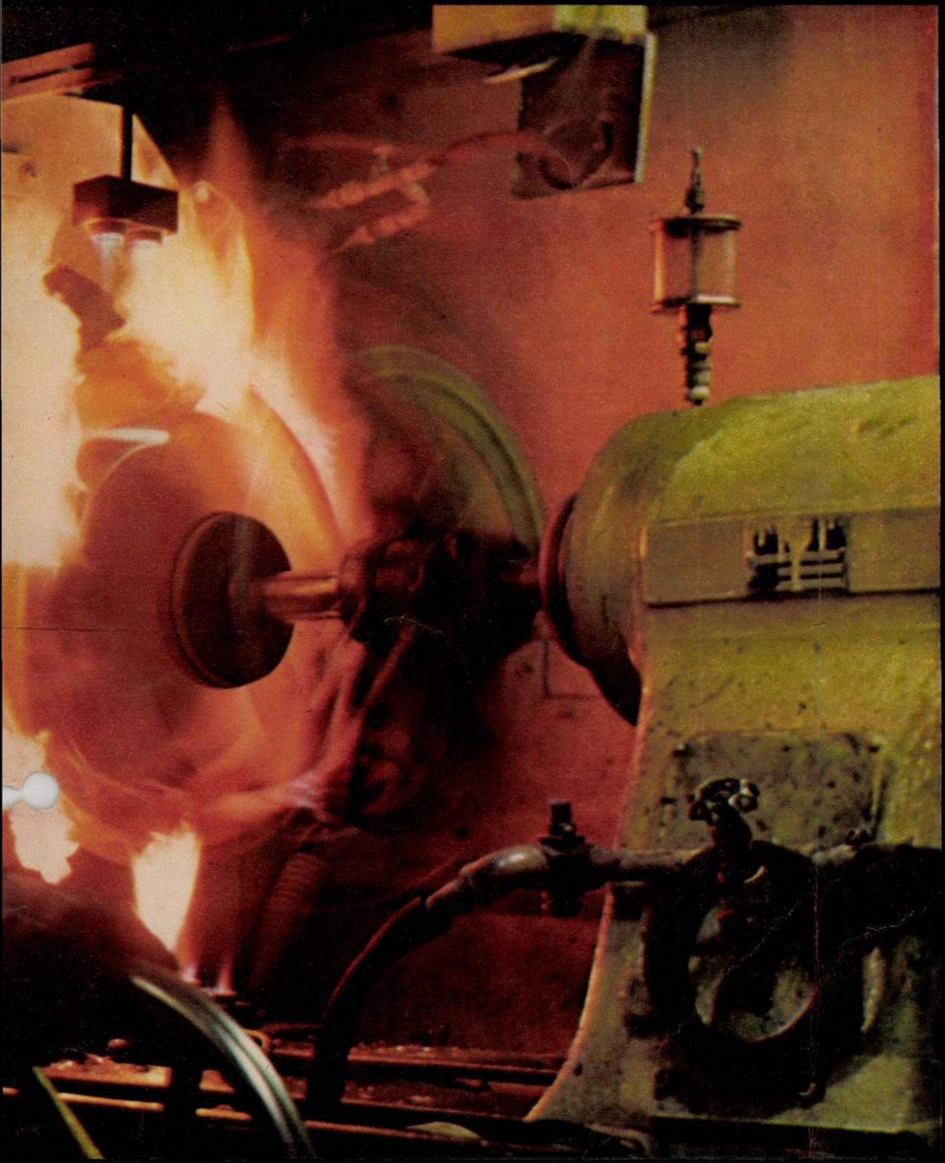

Vitalitatea unui oraș e exprimată de forța sa industrială. Pretutindeni în București, cei aproape un milion de oameni ai muncii creează bunuri materiale și spirituale care ne reprezintă în univers. Aici se produc de la motoare cu combustie internă, generatoare electrice, mijloace de automatizare, semănători mecanice, combine autopropulsate, autobuze pînă la receptoare pentru radiodifuziune, pentru televiziune, anvelope pentru automobile, țesături și tricotaje din mătase, bumbac și lînă, încălțăminte etc. În imaginea alăturată, un aspect de la Întreprinderea de cinescoape.

AȘUL AMIRAL

tori, Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante, Întreprinderea de mașini electrice, «Vulcan», «Timpuri noi», «23 August», Întreprinderea de mașini grele, Întreprinderea de mecanică fină, «Semănătoarea», «Autobuzul», «Tehnometal», «Policolor» etc., etc. Aceste hale, aceste instalații, aceste mașini cu programare precisă se aud noaptea vuind ca o orgă în liniștea orașului, ca și cum oamenii și-ar acorda toate instrumentele deodată în marea orchestră a muncii. Dimineața, întreg Bucureștiul are rezonanțele Ateneului Român!

De fapt, ce produc acești bucureșteni, acești oameni care plutesc uneori dimineața în 1463 de tramvaie, în 1587 de autobuze, în 507 troleibuze aglomerate, toți acești oameni care se perindă prin magazine, prin piețe, și așteaptă să vină anotimpurile la ei (uneori cu întîrzieri) din cîmpie sau de pe continentele lumii, cu mere, nuci, portocale, banane, smochine, ananas etc., care consumă sute de mii tone de pîine pe an, zeci de mii tone de carne, milioane hectolitri de lapte ș.a.m.d.? Ce fac acești bucureșteni din ce în ce mai supraetajați, care trăiesc în blocuri cu balcoane și cu belvedere? Ce fac acești bucureșteni aproape întotdeauna în alertă, joviali, care te apostrofează colorat sau își cer scuze parfumate, dispuși să bea o bere la o grădină-restaurant, să prelungească o șuetă la aeroportul Otopeni sau, pur și simplu, să rămînă încremeniți în fața televizoarelor, urmărind emisiunile canalului doi, care, după cum se știe, rămîne deocamdată unul din privilegiile Capitalei?

Ce fac acești bucureșteni pentru care s-au ridicat în anii noștri cartiere de locuințe unde pot fi găzduite, la rîndul lor, populațiile celor mai mari orașe ale țării, adevărate complexe urbane ultramoderne în Drumul Taberei, Balta Albă, Berceni, Giurgiului, Militari, Colentina, Pantelimon, Jiului-Scînteia, obiective social-culturale printre care Casa Scînteii, Opera Română, Teatrul Național, Sala Palatului, Palatul culturii și sportului, Parcul Herăstrău, Parcul tineretului, care, prin arhitectura și prin felul cum au fost gîndite în spațiu, reprezintă monumente de civilizație, demne să ne reprezinte în univers, sute de mii de apartamente pe ușa cărora se află aceeași carte de vizită: constructori ai socialismului. Într-un oraș care la începutul războiului mai trăia în 35 la sută clădiri insalubre, cu 40 la sută străzi nepavate, 39 la sută străzi lipsite de canalizare și 53 la sută fără lumină electrică!

Deci, ce fac acești bucureșteni? Între altele: oțel, laminate finite, țevi de oțel, motoare cu combustie internă, cazane cu abur industrial, generatoare și transformatoare electrice, mijloace de automatizare, mașini-unelte pentru așchierea metalelor, vagoane de marfă pentru linii magistrale, semănători mecanice, combine autopropulsate, autobuze, receptoare de radio și televiziune, mașini electronice de calcul, prefabricate din beton armat, țesături, tricotaje, încălțăminte, cosmetice etc. Bucureștiul este într-adevăr orașul cu cele mai multe orologii publice, nu numai pentru o anume punctualitate la întîlniri, pentru o anume exactitudine orară, ci mai ales pentru că aici, pe platourile de muncă ale orașului, se dă o bătălie contracronometru. Subsolul Bucureștiului nu are materii prime și nici nu e cazul. Aici timpul devine însă o resursă fundamentală care trebuie să producă valori!

Chiar dacă nu e port la mare, chiar dacă nu e deocamdată port la fluviu, Bucureștiul e orașul-amiral al construcției socialiste. Un oraș copleșitor, aflat în epicentrul tuturor evenimentelor istoriei, începînd cu acea revoltă torențială a lui Tudor Vladimirescu pînă la proclamarea Republicii și mai departe, pînă în zilele noastre. E destul să facem arheologia unei străzi, de pildă a Căii Victoriei, ca să regăsim reverberate aici destinele planetare ale unui popor. Și mergînd mai departe, dincolo de Calea Victoriei, de Piața Victoriei, din victorie în victorie, prin timp, ajungi în mod inevitabil la Arcul de Triumf — întîmplător o altitudine maximă a Bucureștiului: 87,8 metri deasupra nivelului mării. Și asta într-un oraș cu dimensiuni orizontale.

ADRIAN DOHOTARU ■

Parcurile Bucureștiului dau culoare orașului și splendoare clipelor noastre de odihnă, de reverie, de agrement. În fotografie — Parcul tineretului, care, dacă acum are 90 hectare, în 1975 va avea cu 60 hectare mai mult. Un parc care va fi desigur nu numai al tinerilor, ci al tuturor vîrstelor.

(urmare din pagina 5)

omenirea, care se pune cu mai multă acuitate în marile orașe, este aceea a poluării. Ce se întreprinde în prezent în București pentru combaterea ei?

Inițierea unor măsuri eficiente pentru asigurarea unei ambianțe plăcute și sănătoase în municipiul București ne-a preocupat în permanență. În acest sens, s-au întreprins o serie de măsuri privind reducerea emisiilor poluante prin raționalizarea condițiilor de lucru la o serie de unități din zona de sud (Abator, Protan, SIN) și de pe platforma chimică Policolor, îmbunătățirea dotării cu aparataj specializat de verificare, testare și reglare a marilor baze auto ale I.T.B., I.U.T., I.T.A. și ale altor unități asemănătoare. În anul viitor vor începe lucrările de dragare pe rîul Dîmbovița, urmînd a fi evacuați circa 100 000 mc de depuneri. Este în curs de elaborare harta cu sursele de poluare ale municipiului București, pe baza căreia se va crea o rețea organizată de puncte de supraveghere și se vor stabili zonele perdelelor de protecție.

Acționînd pentru înlăturarea surselor de poluare, avem totodată în vedere, în contextul dezvoltării economice a Capitalei, amplasarea pe teritoriul acesteia a unor industrii nepoluante, odată cu extinderea spațiilor verzi și a zonelor de agrement.

Are Capitala noastră suficient spațiu verde? Ce se întreprinde pentru lărgirea lui?

Bucureștenii beneficiază în prezent de spații verzi care se întind pe circa 2 575 ha, reprezentînd 11,3% din suprafața orașului, precum și de o salbă de lacuri, care însumează aproape 1 400 ha luciu de apă. Mai exact, bucureșteanul are acum la dispoziție, în medie, 16 mp zonă verde, urmînd ca această suprafață să ajungă la 20 mp pînă în 1980. Din acest punct de vedere, Bucureștiul se va situa deci în curînd printre capitalele cu cea mai întinsă zonă verde, dacă avem în vedere că în orașe ca Roma sau Londra aceasta reprezintă 9 mp pe locuitor. Ceea ce se cuvine subliniat cu deosebire este contribuția bucureștenilor înșiși la sporirea necontenită a podoabei verzi a orașului. În continuare, cu sprijinul lor se vor amenaja circa 150 ha pe an de noi zone verzi, în jurul salbei de lacuri, în cartierele Titan, Pantelimon, Plumbuita ș.a.

Cum va arăta orașul în anii viitori, pînă în anul 2000?

După cum se știe, dezvoltarea armonioasă și rațională a Capitalei a constituit o preocupare constantă a conducerii partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, edilii, arhitecții și constructorii acesteia beneficiind în permanență de indicațiile sale deosebit de prețioase. În prezent se află în dezbatere publică schița de sistematizare a orașului București, în ale cărei linii directoare se regăsesc, de asemenea, recomandările secretarului general al partidului cu privire la dezvoltarea într-o concepție unitară, de largă perspectivă, a Capitalei, în anii 1976-1980, *precum și în perioada pînă în* anul 2000.

În esență, este vorba de un program edilitar fără precedent, care urmărește edificarea unui oraș modern, în limitele unui perimetru construibil restrîns, cu construcții compacte și ordonate, încadrat în bogate spații plantate, ale cărui structuri funcționale și dotări tehnico-edilitare să poată satisface într-o măsură tot mai mare cerințele locuitorilor săi. Așa cum am mai spus, programul cincinalului următor prevede construirea a 150 000 de apartamente și a dotărilor aferente, pe arterele importante de circulație și de pătrundere în oraș către zona centrală — Bd. N. Titulescu, Șos. Ștefan cel Mare, Calea Călărași, Calea Moșilor, Calea Dudești, Șos. Giurgiului.

În acest amplu program se acordă în continuare un loc deosebit dezvoltării economice a Capitalei, a cărei industrie, organic integrată în sistemul urbanistic, va realiza în 1990 o producție de 5-6 ori mai mare decît în 1970.

Dispunînd de un asemenea program de perspectivă, care, firește, va fi pus în acord tot timpul cu mutațiile succesive ce vor surveni în viața orașului, principala noastră preocupare este aceea de a acționa pentru înfăptuirea lui în așa fel, încît Bucureștiul să dobîndească valențele metropolei de mîine, ale orașului capitală a noii Românii socialiste. **FLACĂRA** ■

București, 1 octombrie 1974, orele...

tramvaiul 26, un tramvai numit «album de familie»

Cu mici excepții, traseul inelar al liniei de tramvai 26 conturează în Bucureștiul de azi marginile orașului de altădată. Un altădată care nu înseamnă altceva decît o întoarcere în timp de 3-4 decenii. Uneori și mai puțin.

Pe linia lui 26, singurul circuit care funcționează 24 de ore din 24 sau, cum se spune cu un termen la modă, singurul circuit nonstop, o călătorie durează în medie optzeci de minute. Cam cît un film de lung metraj. Optzeci de minute ale unui drum ce înseamnă deopotrivă lecție de istorie, rememorare literară a unor pagini semnate cînd Arghezi, cînd Bogza, cînd Eugen Barbu.

Între 2 și 4 dimineața, oamenii își vorbesc în șoaptă, respectînd parcă zgomotele care or să vină odată cu dimineața. La cîte o intersecție, cei din echipele de întreținere ale I.T.B.-ului repară liniile. Flacăra sudurii pare nefiresc de mare și de albă, explozie de lumină în noaptea orașului.

Pe urmă, în jurul orei 5, liniile se aglomerează. Ies tramvaiele, grăbindu-se spre capul lor de linie, la concurență cu mașinile care transportă pîinea și laptele. Încă puțin și începe aglomerația de fiecare zi.

Dacă pleci de la capătul liniei 26, capăt aflat la Cotroceni, lîngă Palatul Pionierilor și statuia Leului, și mergi prin Grozăvești și pe la Regie, vagoanele sînt adeseori goale, lăsînd impresia de tramvai uitat sau chiar boicotat. Nimic mai fals. La gară, 26 își intră în drepturile sale nescrise. Călători proaspeți sosiți în Capitală, bagaje, vorbă multă, inimitabile replici și priviri, înțelesuri nebănuite pentru un simplu «a» aruncat într-o doară. Oamenii au o poftă de viață pe care nu se sfiesc să o afișeze încă dis-de-dimineață. Sînt puși pe glume, vor să afle, vor să învețe pe alții. Dacă cineva întreabă de o stație, cel puțin cinci călători îi dau îndrumarea necesară cu lux de amănunte. Dar întotdeauna ultimul care vorbește o face scurt: «Ține-te după mine, acolo cobor și eu ».

De la gară, prima stație mare a tramvaiului e la Piața «Ilie Pintilie». Sacoșe pline cu legume și fructe, miroase frumos și proaspăt. Purtătorii de sacoșe trag cu coada ochiului la alți purtători de sacoșe. În privirea lor observi cînd invidie (ce roșii mari a luat ăsta), cînd trufie (varză cum am eu n-a cumpărat nimeni!). Aglomerația e la ora ei de vîrf. Se urcă prin față, se coboară prin spate. Nimeni nu zice nimic. Au ieșit și ziarele. Cine n-are chef de vorbă, are poftă de lectură. Tramvaiul o ia spre Buzești. Ajunge în Ștefan cel Mare pe străzi întortocheate. La curbele mari, călătorii se apleacă odată cu vagoanele de modă veche. Mîinile se agață mai puternic de barele suprapuse. Aurul și argintul inelelor și verighetelor lovesc metalul albicios al acestor bare cu un clinchet ca de pahare ciocnite la toast. 26 se grăbește parcă să intre în linia dreaptă și lungă a căii care duce spre Obor. În partea dinspre Floreasca, bulevardul are blocuri impunătoare. În urmă cu nici două decenii de aici începeau maidanele și gropile uneia din cele mai celebre mahalale bucureștene. Celebră, și temută, și insalubră ca orice mahala dintr-un oraș care-și disprețuia periferiile. Între Cîmpia Bărăganului și centrul său — nici cochet, nici modern, nici oriental și nici original, din toate era cîte ceva în proporții bizare — Bucureștiul se înconjura cu mahalale murdare, locuri de cumplită și nemeritată penitență a sufletului și trupului.

Cine n-a mai fost pe la Obor poate constata, cu regret sau fără, că în locul tradițional al Moșilor, cîteva macarale-turn înalță un complex de locuințe și magazine. Din imensa piață a bîlciurilor tradiționale, cu călușei, barăci de tir, țipete, voie bună și melancolie n-a mai rămas decît o mică porțiune înspre Halele Obor. Rămas doar în literatură, bîlciul de la Obor face parte acum din Bucureștiul de bibliotecă. Desigur, te poți amuza citind despre Moși, dar altceva a fost să auzi în larmă și înghesuială celebrele lui strigăte: Leul Numa, leul Numa/ e frate cu leul Puma/ care a stat șaișpe ani în pustie/ prin forța mușchilor săi/ hrănindu-se doar cu lapte/ din care uneori chiar și bea... și atîtea alte refrene celebre și ademenitoare, vorbite răgușit în pîlniile mari și ruginite, la concurență cu zgomotul tiribombelor și al fanfarei din jurul lanțurilor...

Să trecem mai departe, odată cu tramvaiul 26, pe Șoseaua Mihai Bravu. Sîntem la jumătatea traseului. Se văd blocurile-turn din Balta Albă, oraș cu o vechime de zece ani într-un oraș care-a împlinit deja o jumătate de mileniu.

La cinematograful Munca, ușa de la cabina operatorului e deschisă. Pe trepte, doi bărbați fumează și «vorbesc discuții». O mașină stropitoare udă un asfalt încă neîncins. Mai este puțin și traversăm Calea Dudești. O magistrală în construcție ne conduce într-un București care va dispărea, una din ultimele mărturii ale mahalalelor celebre. Dacă n-ar fi antenele de televiziune pe acoperișurile unor case scunde, te-ai crede în orașul interbelic. La porți, bărbați în pijamale joacă table, iar gospodine în capoate lungi și înflorate rîșnesc cafea sau mănîncă semințe. Pînă la Abator, grădini întinse. Zarzavagiii udă legumele toamnei. Strada e răvășită de gropile unei uriașe conducte de termoficare. Sînt stații puține și tramvaiul se grăbește, fugind parcă de-o imagine pe care nu mai vrea să o vadă. În vagon, călătorii s-au rărit. Ieșim pe cheiul Dîmboviței, a cărei curgere e încă bine ascunsă de copacii care nu și-au scuturat frunza. După Splai, pe Lînăriei, iar case vechi. La intrare, pe Șerban Vodă, unde se termină magistrala Nord-Sud, artezienele anunță parcul ce găzduiește cea mai recentă mare construcție bucureșteană, palatul din Dealul Piscului. În lumina soarelui, ferestrele lui par niște oglinzi uriașe. Urcăm agale dealul din fața Liceului «Șincai». Pînă la Viilor mai poți vedea cîteva buldozere care nivelează locul pentru alte construcții. Cartierele Berceni și Progresul vin spre oraș încet, dar sigur. Sau orașul merge spre ele.

De la Viilor și pînă la Leu, străbătînd Șoseaua Panduri, drumul e anevoios. *Dinspre Ferentari, dinspre Rahova* și Calea 13 Septembrie, tramvaiele și autobuzele aduc lume multă. 26 parcă-i adună pe toți și-i poartă mai departe. Cînd ajunge la capăt, lîngă «calmul medieval al Cotrocenilor», cum zicea Arghezi, tramvaiul 26 *vede trecînd pe dinaintea sa modernele* vagoane ale liniei 13. Lungi, silențioase, rapide, tramvaiele cu numărul 13 trec pe lîngă micile vagoane ale lui 26 ca pe lîngă o rudă săracă.

Dacă și tramvaiele ar avea orgoliu, 26 *ar merita cu prisosință numai laude.* Dacă tramvaiele ar fi ca oamenii, tramvaiul 26 ar semăna cu un meșter înțelept și atoateștiutor, care nu cere altceva pentru munca lui decît să fie lăsat în pace sau ca un om care a văzut și vede multe la viața lui.

În Bucureștiul de astăzi, traseul inelar al liniei 26 e cea mai interesantă rută pe care-o poate străbate un călător dornic să vadă cum se transformă orașul de altădată în orașul de mîine.

TUDOR STĂNESCU ■

reportaj cu schele și cofraje glisante

...Prin preajma anilor '60 — puțini își mai aduc aminte probabil despre asta — imaginea fotografică a fațadei unui bloc nou împînzea vederile, copertele revistelor ilustrate sau secvențe întregi ale jurnalelor de actualități; era o primă construcție de acest gen, iar dacă trecem astăzi prin dreptul blocului așa-zis «Cișmigiu», de pe bulevardul Gh. Gheorghiu Dej — căci despre el este vorba — vom recunoaște cu siguranță balcoanele aplecate în afară ca niște zeci de fluturi încremeniți parcă o clipă înainte de a-și lua zborul. Acest bloc — această construcție (astăzi atît de comună, atît de pierdută printre sutele și sutele de construcții îndrăznețe, adevărate perle ale arhitecturii românești contemporane!) — ne-a uimit în acel timp prin frumusețe, prin încrederea pe care ne-o dădea în propriile noastre capacități de construcție. Și era ridicat de către

PARAMETRII LUPTEI CU TIMPUL ÎNDEPLINIREA CINCINALULUI ÎNAINTE DE TERMEN

ÎNTREBARE: Dat fiind faptul că în perimetrul sectorului 3 se cuprind cîteva mari întreprinderi care alcătuiesc un adevărat bastion al platformei industriale din București, vă rugăm să aveți amabilitatea să ne prezentați eforturile și realizările acestor întreprinderi aflate în luptă cu timpul, în îndeplinirea cincinalului înainte de termen.

RĂSPUNS: După cum este cunoscut, colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile industriale ale sectorului nostru s-au angajat să realizeze planul cincinal 1971-1975 cu 6 luni mai devreme. Asta s-ar traduce astfel: mai multe locomotive diesel hidraulice, cabluri de energie armate și nearmate, țevi din oțel cu și fără sudură, aparataje electrice de joasă tensiune, plumb și aliaje de plumb, cupru și aliaje de cupru, aluminiu secundar, mașini hidraulice, mașini-unelte de înaltă tehnicitate, aparatură de control activ, bunuri de consum și multe altele, adică, altfel spus, toate produsele noastre care alcătuiesc 22,5 la sută din producția industrială a Capitalei.

Astfel, datorită eforturilor depuse de colectivele de oameni ai muncii din sectorul nostru, un număr însemnat de întreprinderi au realizat și depășit pînă acum prevederile planului cincinal pentru primii 4 ani. Aceste întreprinderi sînt: Neferal, Electroaparataj, Mecanică Fină, I.C.M.A., Casete radio și televizoare, F.R.B., Postăvăria română, F.L.P., Progresul-încălțăminte, Sticlă-București, Metaloglobus, Frigotehnica. S-a creat astfel posibilitatea ca în aceste unități planul cincinal să fie realizat cu 8-10 luni înainte de termen.

Dar iată numai cîteva cifre care pot concretiza cele afirmate: la Întreprinderea Mecanică Fină s-a obținut pînă la 31 august 1974 o producție suplimentară față de planul cincinal pe primii patru ani în valoare de peste 300 milioane lei, ceea ce a creat posibilitatea realizării integrale a planului cincinal inițial cu aproape 11 luni mai devreme; Întreprinderea Electroaparataj realizează o producție suplimentară de aproape 100 milioane lei față de planul primilor patru ani ai cincinalului; Filatura de lînă pieptănată – 186 milioane lei, Întreprinderea de casete radio și televizoare – 93 milioane lei și altele.

Pentru a reliefa mai pregnant dezvoltarea accentuată din ultima perioadă, eforturile susținute depuse de oamenii muncii în îndeplinirea angajamentelor asumate, aș dori să arăt ritmurile înalte de creștere a producției, obținute în cele 8 luni ale anului 1974 față de perioada corespunzătoare a anului trecut, cum sînt: 62,2% la I.M.U.A.B., 35,7% la Electroaparataj, 25,8% la Mecanică Fină, 22,9% la Pompe, 22,7% la 23 August etc., ritmuri care arată hotărîrea fermă a organelor și organizațiilor de partid și a tuturor oamenilor muncii de a nu precupeți nici un efort în vederea realizării angajamentelor ce le revin.

MARIN ENACHE ■
prim-secretar al
Comitetului P.C.R. al sectorului 3

ÎN CENTRUL ATENȚIEI NOASTRE: CALITATEA VIEȚII

ÎNTREBARE: După părerea dumneavoastră, care este cea mai importantă realizare a anului pentru sectorul 4 și care este cea mai importantă problemă «deschisă» a sectorului, pe care ați dori-o rezolvată cu prioritate?

RĂSPUNS: Este greu de răspuns la o asemenea întrebare, întrucît ea vizează viața a patru sute de mii de oameni, vizează realizări de natură foarte diversă pe plan economic, edilitar, gospodăresc. Totuși, dacă ar trebui să mă opresc la un singur aspect, aș menționa înfăptuirea de către întreprinderile sectorului a sarcinilor primilor patru ani ai cincinalului în trei ani, șapte luni și șapte zile. În cinstea zilei de 23 August, Întreprinderea «Biofarm» a realizat sarcinile sale pe întregul plan cincinal inițial. În fond, tocmai îndeplinirea exemplară a sarcinilor de producție poate asigura, în ultimă analiză, înfăptuirea țelului suprem al politicii partidului: ridicarea continuă a bunăstării întregului popor. Firește, s-au depus în continuare eforturi și pe linia construcțiilor de locuințe, precum și în domeniile edilitar și gospodăresc. Numai în anul în curs vor fi date în folosință 4 500 apartamente; în acest an școlar elevii au la dispoziție două noi școli, cu 16 săli de clasă; construim creșe și grădinițe, capitol întrucîtva neglijat în trecut; s-au deschis două mari baze cultural-sportive, Titan și Timpuri noi. Totodată, s-au lărgit considerabil spațiile comerciale, ținînd seama de indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cu prilejul deselor vizite pe care le-a făcut în sectorul nostru. Vedeți, așadar, că am depășit faza în care ne-am preocupat mai mult de construcția de locuințe propriu-zisă, de darea grabnică în folosință a unui număr cît mai mare de apartamente – ceea ce era just și necesar în perioada respectivă; în prezent dispunem însă de posibilități materiale sporite pentru ca să ne concentrăm și asupra calității vieții cetățenilor. În ceea ce privește viitorul, problemele «deschise», revin la ideea de la care am plecat. Consider că problema numărul unu constă în îndeplinirea de către întreprinderile din sfera organizației de partid a sectorului a angajamentului luat față de conducerea superioară de partid: realizarea cincinalului în patru ani și jumătate. Situația se prezintă satisfăcător și sîntem încrezători că ne vom respecta angajamentul. Pe plan edilitar, aș vrea să menționez un obiectiv de mare însemnătate: parcul de cultură, agrement și odihnă Titan, care se va întinde pe aproape 100 ha și va cuprinde numeroase terenuri de sport, de joacă pentru copii, alei umbrite, 20 ha de luciu de apă... Poate vom organiza acolo și expoziții de flori. Pe scurt, dorim să oferim cetățenilor acel loc de odihnă și de agrement pe care-l merită, fără să mai fie nevoiți, în acest scop, să se deplaseze la mari depărtări în Capitală. Terminarea celor două baze cultural-sportive, de care am vorbit mai înainte, permite să ne concentrăm acum toate forțele spre parcul Titan, care, sperăm, va fi gata în 1975. Iată, din nou ne întoarcem asupra calității vieții! Este un semn al timpului.

CORNEL NICODA ■
prim-secretar al
Comitetului P.C.R. al sectorului 4

INSTITUȚIILE ȘI PUBLICUL

ÎNTREBARE: Care este starea reală a democrației în sectorul dumneavoastră?

RĂSPUNS: Dacă admitem că democrația implică un dialog, o relație ambivalentă, cetățeni — instituții și aparat de stat, comuniști — organe și organizații ale partidului, cel mai bine ar putea să răspundă cei peste 250 000 de locuitori ai sectorului. Ce-aș putea să spun eu sintetic? Ne aflăm în plină activitate de studiere și însușire a documentelor programatice ale Congresului al XI-lea al P.C.R., cel mai semnificativ moment în care democrația socialistă se manifestă deplin și pregnant prin participarea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, la analiza și dezbaterea, în spirit partinic, critic și autocritic, a măsurilor propuse pentru perfecționarea întregii activități de partid și de stat.

Perfecționăm instituțiile noastre, modul de a lucra cu oamenii, ca să le rezolvăm cît mai bine problemele și totodată să-i atragem cît mai mult pe ei înșiși la aceasta, să se implice direct și din proprie inițiativă în viața obștească a sectorului. Una dintre preocupări a fost și este să asigurăm cadre competente în aparatul consiliului popular. Puțini cetățeni știu, poate, că personalul care-i întîmpină la ghișeu învață. Învață drept civil și norme administrative, mai învață și psihologie socială plus specialitatea fiecăruia, și periodic, ca niște elevi, iau locul în bănci și sînt seminarizați cu severitate. Putem aprecia că avem acum, în toate sectoarele, oficiile și serviciile, funcționari cu o bună conduită față de cetățeni, plini de solicitudine, un personal capabil să le rezolve treburile. Numai că nu toți cetățenii înțeleg asta. O dovadă este și faptul că nu prea vor să meargă în audiențe la conducerile sectoarelor respective. Îi asaltează pe vicepreședinți, pe secretari, pe primar. Și, de fapt, lungesc astfel în timp rezolvarea, o complică. Pentru că și noi îi chemăm tot pe șefii de servicii, iar calea lucrurilor este inversă. E adevărat că aceste prejudecăți s-au format și datorită unor funcționari care nu-și asumau responsabilitatea funcției, care răspundeau birocratic «Nu-i de competența mea!». Pot spune că în sectoarele noastre această atitudine a fost depășită. Dar, apropo de audiențe, sesizări, scrisori — aceste modalități ale oamenilor de a dialoga cu noi — anul acesta, pînă la 1 august, în opt luni, ni s-au adresat peste 2 500 de scrisori și alți peste 2 500 de cetățeni au fost în audiențe la unul din cadrele de conducere ale Comitetului de partid al sectorului sau ale consiliului popular. Asta înseamnă că unul din 50 de cetățeni ni s-a adresat direct cu o problemă personală sau obștească. Sigur, important este că s-a mărit numărul acelora care ni se adresează cu situații de interes obștesc, de interes general, al cartierului, al întreprinderii, chiar al întregului sector. De pildă, la sesizările cetățenilor s-au îmbunătățit rețeaua de magazine comerciale și aprovizionarea celorlalte unități din perimetrul Pieței Progresul.

Principiu de bază și de esență al activității din întreaga noastră societate, democrația este un domeniu foarte vast și mereu perfectibil. Ce țin neapărat să mai adaug este faptul că în sectorul nostru — fiind un sector foarte deschis, într-un an și jumătate s-au construit și s-au dat în folosință 6 000 apartamente — au venit locuitori noi, iar mulți dintre aceștia manifestă o oarecare reținere, stau oarecum pasivi la acțiunile noastre.

GHEORGHE DUMITRU ■
prim-secretar al
Comitetului P.C.R. al sectorului 5

TOTUL PENTRU OM, PENTRU O NOUĂ CIVILIZAȚIE

ÎNTREBARE: Care sînt condițiile de civilizație ale cetățenilor din sectorul 6?

RĂSPUNS: În sectorul nostru, ca dealtfel în întreaga Capitală, se ridică noi construcții, largile bulevarde, cartierele moderne realizate în ultimii ani, ritmul impresionant al înnoirii lor dau astăzi o înfățișare cu totul diferită față de cea din regimul trecut, cînd cartierele mărginașe erau împînzite de cocioabe care contrastau dureros cu locuințele luxoase. Astăzi, oamenii muncii din sectorul nostru beneficiază de noi ansambluri de locuințe în cartierul Rahova–Alexandriei, Vicina–Pecineaga și în prelungirea Ferentari și se află în faza de pregătire a frontului de lucru pe artera de penetrație București–Alexandria. Paralel cu construirea de noi ansambluri de locuințe, au fost ridicate edificii social-culturale: 15 unități școlare care au asigurată o bază materială modernă; 14 unități preșcolare, grădinițe și creșe. S-a dezvoltat mult rețeaua comercială din sectorul nostru, atît prin noile construcții, cum sînt moderna Piață Rahova, Complexul comercial Humulești, cît și prin extinderea, dotarea și modernizarea rețelei existente în vederea satisfacerii cerințelor populației. Condiții civilizate s-au creat și prin realizarea unor importante lucrări edilitar-gospodărești și de înfrumusețare a sectorului. Au fost modernizate 16 artere de mare circulație ca: Prelungirea Ghencea, Calea Alexandriei, Antiaeriană, Calea Rahovei, Drumul Sării etc. și au fost pavate și pietruite peste 450 de străzi. S-a întins rețeaua de apă, canal, gaze, termoficare, contribuind astfel la gradul de confort și civilizație al oamenilor muncii din sector.

Pentru îmbunătățirea transportului public au fost extinse liniile de tramvai pe Calea Ferentari, Bd. Tudor Vladimirescu, Bd. Geniului, Prelungirea Ghencea și s-au introdus pe scară largă troleibuzele și autobuzele.

Dacă Bucureștiul este renumit prin numărul mare de spații și zone verzi și diversitatea plantațiilor floricole, o contribuție au adus-o și cetățenii sectorului nostru, care prin muncă patriotică au creat și amenajat parcuri frumoase, grădini publice, zone de agrement care constituie minunate locuri de recreere și distracție pentru cetățenii sectorului.

S-au construit baze sportive, terenuri de joacă pentru copii, dotate cu mobilier și aparatură necesară, precum și bazine de înot. În cadrul sectorului nostru sînt create condiții pentru ca viața spirituală a oamenilor muncii să fie bogată, frumoasă. Prezența pe teritoriul sectorului a unora dintre cele mai mari instituții teatrale din România — Opera Română, Opereta, Teatrul Bulandra — s-a repercutat pozitiv în dialogul viu dintre public și instituția respectivă.

Am enumerat numai cîteva dintre realizările care au contribuit la crearea condițiilor materiale și la ridicarea gradului de civilizație al oamenilor din sectorul nostru, realizări care au schimbat radical înfățișarea urbanistică a sectorului, viața populației devenind, ca dealtfel a întregului popor, pe zi ce trece mai luminoasă.

COSTICĂ CHIȚIMIA ■
Prim-secretar al
Comitetului P.C.R. al sectorului 6

nu mai e albastră problema spațiilor verzi

Toți sîntem bucureșteni, nu numai cei care locuim în București, și toți știm încă *din școală că orașul cel mai mare al țării* este totodată și orașul cu cea mai multă verdeață, și dacă astăzi îl mai numim orașul grădinilor, numai prin tradiție îl numim așa, pentru că grădinile sînt mai puține ca altădată, în schimb imperiul vegetal din parcuri e în expansiune.

Paraschiv Becar, directorul adjunct de la Direcția domeniului public din cadrul Consiliului popular al municipiului București, te poate oricînd informa că parcurile din Capitală au astăzi o suprafață cam de 2 575 de hectare, iar lacurile, o suprafață de 400 de hectare. Pe cap de locuitor revin cam 16 metri patrați de spațiu verde, ceea ce nu e rău deloc, dar e rău că pînă ajunge la cei 16 metri patrați care i se cuvin, cetățeanul străbate uneori mulți kilometri. Ar mai fi bine să reținem că în Capitală s-au plantat în 1974 aproximativ atîtea flori încît fiecare locuitor al ei ar fi putut primi un buchet de 25 de flori.

Veșmintele de toamnă, spune aceeași tradiție, prind de minune Bucureștiul. Noi, în acest anotimp al belșugului și al delirului coloristic, sîntem parcă mai dornici ca oricînd de plimbare. Dacă trecem puțin prin Cișmigiu, și vorbim cu paznicul Coman Constantin, aflăm una din nedumeririle acestuia, pe care o spune ori de cîte ori are prilejul, doar i-o risipi-o cineva. *Bine, duminica înțelege că e lume multă* în parc, dar de ce și lunea? Desigur, îi dai dreptate cînd îți spune că e cel mai aglomerat parc, parc bine strîns în chingi, în care vegetația nu are voie să iasă din niște tipare ale artei peisagistice. Noi iubim Cișmigiul, *pentru că e ca o inimă* de verdeață, imposibil de strivit de betonul din preajma ei. Cine are răbdare să numere, poate să găsească pe lac 84 de bărci, din care 23 de plastic, iar restul din lemn. Și dacă vrei să descoperi identitatea celor din bărci, este imposibil să nu găsești și niște lăzăriști, adică niște elevi de la Liceul «Gh. Lazăr», care cu toții își încep ucenicia de canotori pe apele acestui lac mai puțin adînc de un metru, dar foarte iubit de liceeni, așa cum dealtfel arată și autorul lui *Cișmigiu et Co.*

Pe peluzele de iarbă ale parcului, Haisler Despina, șefă de echipă, robotește din 1947, și în aceste zile de toamnă plantează tufănici și vorbește cu dragoste despre orice floare, și în special despre crizanteme, pentru că, după cum zice acel poet din Țara lui Soare Răsare, ochii noștri, după ce văd totul, se întorc întotdeauna la crizanteme. Parcul e o lume în care întîlnești fel de fel de oameni, îndrăgostiți, pensionari, copii sau femei ca Popescu Ecaterina, care nu dă de mîncare la porumbei pentru că aceștia primesc hrană de la municipiu, și în schimb aruncă firimituri de pîine la vrăbii, de care nu îngrijește nimeni. Cînd te plictisești de acest parc, care totuși, după cum afirmă însuși paznicul Coman Constantin, este mai mult de trecere, te duci în Herăstrău unde admiri mai întîi Expoflora, care numai ea cuprinde aproape 2 milioane de flori. Te poți uita o clipă la tinerii care aruncă bănuți într-un mic bazin, ca semn de iubire veșnică, apoi, evitînd să privești statuile scriitorilor, pentru a nu vedea cît de insipide sînt, poți face o plimbare pe lac cu unul din cele patru vaporașe, Cernica, Floreasca, Păunița, Arcuda. Pe Arcuda, la cîrmă este Ion Lambrachi, care a visat odată să străbată mările și oceanele planetei, și acum e marinar de apă dulce, dar, ce e drept e drept, duminica transportă 5 000 de pasageri, cifră invidiată și de un transatlantic. Iar dacă dorești multă, multă liniște, du-te în Grădina botanică, grădină despre care puțini știu că a fost mutată de colo-colo și că pămîntul scos de la săparea fundației de la Casa Scînteii și de la Opera Română aici se găsește. Printre Juglans nigra, Acer campestre, Abies alba locuiește și muncește din 1954 biologul principal Vasile Diaconescu, care nu iese din această ambianță decît două-trei ore pe săptămînă. Totuși, se uimește el, ce lucru minunat e tehnica, alături de noi e Grozăveștiul. Datorită căldurii pe care o eliberează el în atmosferă, peste Grădina botanică n-a căzut niciodată grindina. Dar și mai minunat lucru e că orhideele sînt — în ordinea vegetală — printre cele mai primitive plante.

În aparență, un parc fără istorie, adică *recent amenajat, este* Parcul tineretului, dar acesta are deja o istorie, prin modul extraordinar și exemplar în care a luat naștere prin munca atîtor mii de tineri, într-un timp record. Un parc cochet a apărut în Drumul Taberei, ca o oază de răcoare *ivită printre construcțiile acelea* care te duc cu gîndul la orașul viitorului. Iar dacă vrei cu tot dinadinsul sa ai senzația că te pierzi printre copaci în lumina aceasta crepusculară a toamnei, ajungi în bune condiții la Mogoșoaia, Snagov, Băneasa, Pustnicul sau Cernica, mai ales că nu trebuie să te înghesui în mașină ca în lunile de vară. Spre seară, mergînd pe sub castanii de la Șosea, în vreme ce castanele cad și se strivesc de caldarîm, poți să te bucuri că bucureșteanul are multe locuri cu vegetație unde se poate retrage atunci cînd îi e dor de natură și, totuși, dacă le numeri mai bine, vezi că nu sînt încă destule. Atunci îți amintești vorbele directorului adjunct Paraschiv Becar, care ți-a spus că în 1975 Parcul tineretului se va extinde cu 60 de hectare, iar numai investițiile domeniului public în flori vor ajunge la 20 milioane lei. Apoi, dacă pornești pe cheiul Dîmboviței, ale cărei ape numai la izvoare au fost dulci, ai să vezi din loc în loc tăblițe pe care scrie nu numai ca o indicație, dar și ca o prevestire: Spre punctul de descărcare a zăpezii. **GEORGE ARION** ■

Un oraș de 1642651 locuitori oferă în fiecare clipă o imagine inedită. Pretutindeni se muncește, în instituții, în fabrici, în uzine, străzile sînt pline de trecători grăbiți, parcurile cheamă perechile de îndrăgostiți la o plimbare cu barca, grădinițele sînt pline de copii robuști, sănătoși, care-și cer dreptul la un București al lor, un București ca în povești.

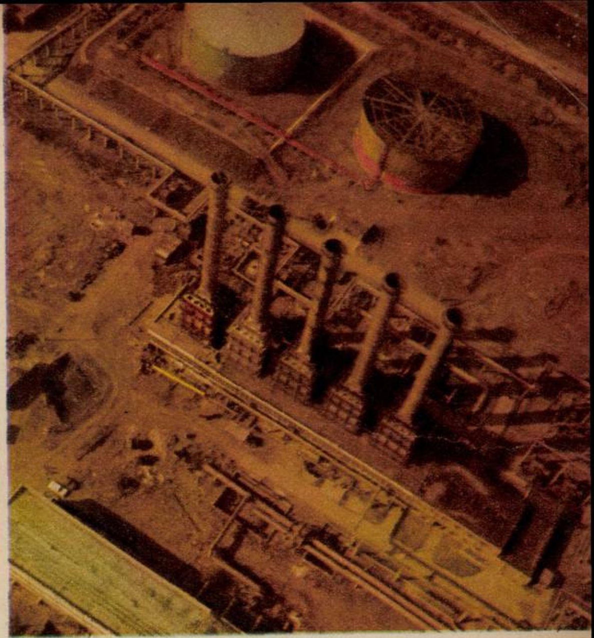

Fotografii de **ELENA GHERA** și **ION PREDOȘANU** ■

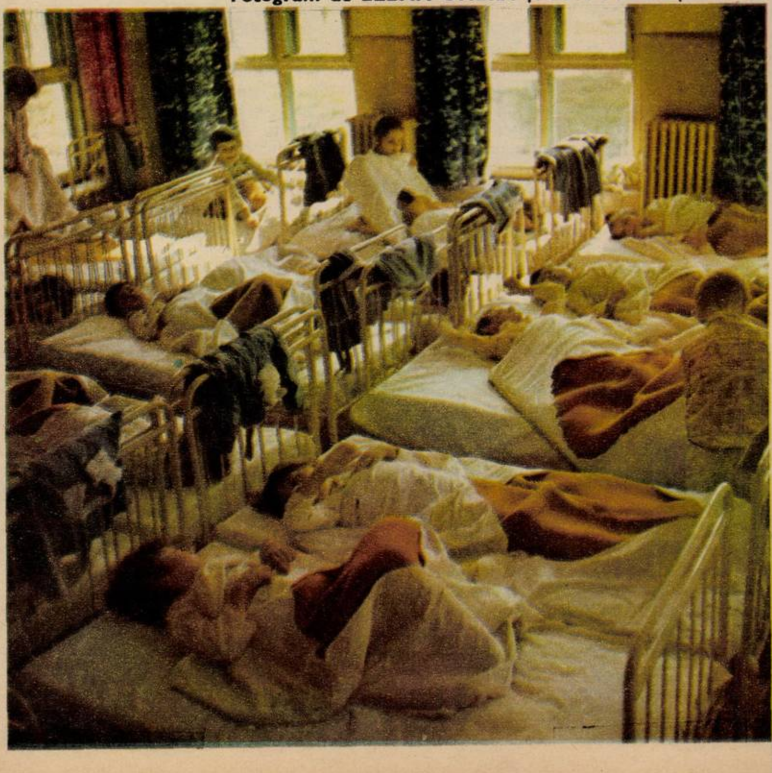

O MĂSURĂ A CĂREI EFICIENȚĂ A FOST CONFIRMATĂ DE TIMP

ÎNTREBARE: Cum se împacă funcția de prim-secretar cu aceea de primar?

RĂSPUNS: Aș dori să subliniez faptul că în condițiile cînd primul secretar este și primar, iar doi din secretarii comitetului de partid al sectorului sînt și vicepreședinți se asigură o îndrumare nemijlocită de către organul de partid, se scurtează drumul de la adoptarea hotărîrilor pînă la aplicarea lor; în același timp, prin măsurile politice ce se întreprind, se asigură participarea mai mare a maselor la traducerea în viață a acestora.

Dealtfel, trebuie să arăt că, din experiența căpătată, deosebit de eficiente s-au dovedit dezbaterile în comun de către biroul comitetului de partid al sectorului și comitetul executiv al consiliului popular, sau în ședințe ale secretariatului cu biroul permanent ale unor probleme majore, precum și luarea unor măsuri politice și organizatorice la a căror rezolvare este antrenat atît activul de partid, cît și cel al consiliului popular.

Efectuarea de analize în comun sporește eficiența actului de conducere, creează răspunderea comună pentru efectele ei, dezvoltă operativitatea, face să se valorifice mai bine experiența acumulată.

În prezent preocuparea noastră centrală este mobilizarea tuturor oamenilor muncii din sector pentru întîmpinarea celui de-al XI-lea Congres al partidului cu rezultate cît mai bune, cu care să participăm la marea întrecere dedicată acestui măreț eveniment din viața partidului și poporului nostru.

În activitatea economică sîntem puternic angajați pentru ca fiecare colectiv din întreprinderile și instituțiile sectorului să-și îndeplinească angajamentele asumate în vederea realizării cincinalului în patru ani și jumătate, așa cum noi, comuniștii din Capitală, ne-am angajat la Conferința Națională. În ce privește sectorul 7, avem toate condițiile create să ne respectăm acest angajament. Nu este un lucru ușor, dar este pe deplin posibil; dealtfel, realizările de pînă acum ne îndreptățesc să afirmăm acest lucru. În cinstea Congresului vom raporta o devansare a sarcinilor din cincinal dînd o producție suplimentară de peste 6 miliarde lei.

În domeniul edilitar-gospodăresc participăm cu toate forțele la construcția de locuințe, școli, grădinițe și alte obiective social-culturale, iar printr-o mobilizare la care sperăm să participe în continuare toți cetățenii din sector – acum, în plină toamnă – vom desfășura o largă activitate de plantare în tot sectorul (vom planta cel puțin 20 000 arbori și peste 50 000 arbuști), pentru a contribui la înfrumusețarea Capitalei și în același timp la combaterea efectului de poluare, una dintre sarcinile de prim ordin ale edililor fiecărui oraș.

DUMITRU NECȘOIU ■
prim-secretar al
Comitetului P.C.R. al sectorului 7

TRADIȚII ALE SPIRITULUI REVOLUȚIONAR

ÎNTREBARE: Care este compoziția socială a populației sectorului 8 la 30 de ani de la eliberare, cunoscute fiind tradițiile puternice muncitorești și revoluționare din această zonă a Capitalei?

RĂSPUNS: După cum cunoașteți, pe teritoriul pe care se află în prezent sectorul 8, în anii puterii burghezo-moșierești au avut loc, sub conducerea partidului comunist, puternice lupte revoluționare de mare însemnătate în istoria partidului și poporului nostru. S-a creat, dacă putem spune astfel, o tradiție în rîndurile locuitorilor de pe acest teritoriu, în virtutea căreia se străduiesc să fie printre primii în activitatea tumultuoasă ce se desfășoară pe întreaga țară pentru înfăptuirea exemplară a directivelor partidului nostru în vasta operă de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

În anii puterii populare, ca urmare a traducerii în viață a politicii partidului de industrializare socialistă a țării, de dezvoltare cu prioritate a ramurilor hotărîtoare ale economiei naționale, și sectorul nostru a cunoscut o puternică dezvoltare. În acești ani au fost date în folosință noi capacități de producție, iar cele existente au fost modernizate. Astfel, Uzina de utilaj chimic «Grivița roșie», înzestrată, prin grija partidului și statului, cu tehnică modernă, produce utilaje tehnologice de înaltă complexitate pentru industria chimică, rafinării, fabrici de hîrtie și celuloză; întreprinderea «Tehnometal» asigură înzestrarea cu utilaje moderne a industriei ușoare, I.M.M.R. Grivița roșie și Triaj repară un însemnat număr de vagoane de cale ferată, de marfă și de călători, asigurînd modernizarea lor; întreprinderea «Dacia» produce o mare cantitate de țesături de bună calitate, mult cerute atît pe piața internă, cît și la export. De o mare însemnătate sînt unitățile de cale ferată din sector. Aici se află două dintre cele mai mari complexe de cale ferată, Complexele București-Grivița și Triaj, care asigură buna circulație a trenurilor de marfă și de călători; tot aici se află și cea mai importantă poartă feroviară a țării, Gara de Nord, prin care circulă zilnic sute de trenuri și sute de mii de călători.

În general, pe teritoriul sectorului 8 își desfășoară activitatea peste 70 de unități economice cu un profil divers și numeroase instituții social-culturale.

Dezvoltarea predominant industrială a sectorului a determinat creșterea continuă a numărului celor cuprinși în sfera producției și îmbunătățirea structurii socio-profesionale a acestora. În prezent, în unitățile sectorului nostru își desfășoară activitatea peste 90 000 de încadrați, dintre care aproape 80% sînt muncitori.

Cred că nu greșesc dacă spun că spiritul revoluționar al comuniștilor, al tuturor celor ce muncesc în sectorul nostru, se exprimă azi cel mai sugestiv prin modul în care ei își îndeplinesc sarcinile ce le revin din documentele partidului nostru, angajamentele pe care și le-au asumat de a depăși planul și de a realiza actualul cincinal în 4 ani și jumătate.

În acest sens putem arăta că toate colectivele de muncă din sector, în frunte cu comuniștii, au înfăptuit prevederile pentru primii patru ani ai cincinalului la data de 26 iunie a.c., iar pe cele 9 luni ale acestui an s-a depășit producția globală cu aproape 110 milioane lei, asigurîndu-se în acest fel premisele realizării integrale a planului și angajamentelor asumate pe anul 1974 și realizarea integrală a cincinalului în patru ani și cinci luni.

NICULAE IOSIF ■
prim-secretar al
Comitetului P.C.R. al sectorului 8

pe planșetă: bucureștiul anului 2000

Plimbarea în Bucureștiul celui de-al treilea mileniu al erei noastre nu am conceput-o ca un exercițiu de imaginație. Ne-am refuzat reprezentarea unei metropole cu iz științifico-fantastic, cu zgîrie-nori, cu apartamente inundate de arome ozonate telecomandate și cu ornamentație interioară schimbătoare. Oricît de atrăgătoare ar fi imaginea bucureșteanului aflat în drum spre casă cu elicopterul și solicitînd din zbor membrilor familiei: «Pregătiți-mi un decor adecvat stării mele sufletești; simt violet sau ciclamen» — am preferat să rămînem cu picioarele pe pămînt, pornind de la ideea simplă că pentru arhitecții și urbaniștii noștri anul 2000 este după colț, că deci capitala viitorului se află de pe acum, într-un anumit sens, pe planșete și că, în fond, realitatea noastră dinamică și visurile împlinite sînt mai senzaționale decît ipotezele viitorologice.

Am discutat despre aceste probleme cu oamenii care au ca sarcină de serviciu — ca să spunem așa — să viseze la fața viitoare a Capitalei: directorul Institutului Proiect-București, Romeo Dragomirescu, directorul tehnic Constantin Jugurică, arhitecții șefi Gheorghe Leahu, Gelu Nădrag, Paul Focșa, arhitectul Dumitru Iancu și alții pe care nu i-am numit, cu toții angajați, într-o măsură mai mare sau mai mică, în această cursă a mileniului.

— Un element senzațional — cuvîntul nu este prea tare — îl vor constitui eliminarea tuturor aspectelor negative ale fondului moștenit, înlocuirea *integrală* a fondului de locuințe uzat și insalubru. Să ne gîndim numai la artere importante cum ar fi Calea Moșilor, Calea Dudești, Calea Văcărești, Calea Rahovei și altele. Pe mari porțiuni, dacă nu în totalitate, ele poartă pecetea vechiului. Noi lucrăm la detalii de sistematizare pentru toate aceste artere, reflectăm la diverse soluții, propunem alternative. Firește, nimic nu este, și nu poate fi încă, aprobat sau măcar definitiv conturat pentru anul 2000. Expoziția de sistematizare a municipiului București, recent deschisă la Palatul culturii și sportului, are tocmai semnificația unei largi consultări cetățenești privind viitorul orașului nostru. Indiferent însă de forma finală a soluțiilor adoptate, marile probleme, liniile directoare, sînt, în general, concretizate.

În acest context trebuie menționat și faptul îndeobște cunoscut că noile cartiere Titan, Drumul Taberei, Sud Berceni și altele nu posedă un centru civic, care să polarizeze, local, viața cetățenilor pe plan instituțional — ne referim, de pildă, la primării reprezentative — precum și pe plan comercial și cultural — case de cultură, teatre, mai multe cinematografe! Trebuie menționat că spațiile necesare pentru amplasarea acestor dotări au fost rezervate și nu încape îndoială că în anul 2000, și poate chiar înainte, fiecare asemenea cartier, cu o populație cît aceea a unui oraș de mărime medie, se va mîndri cu propriul său centru civic. Aceasta ar face, în mare măsură, inutilă permanenta pendulare spre și dinspre centrul, actualmente unic, al Capitalei.

O întrebare care se ivește în mod natural: peste un sfert de veac Capitala va fi mai extinsă decît astăzi? Nu!

— De ce să construim un oraș-satelit la 10-15 km depărtare de centru, cînd chiar aici, în jurul Proiect-Bucureștiului, dispunem de loc berechet pentru ca să «trîntim» 20 000 apartamente?

Așadar, densitate sporită pe kilometru patrat, nu extindere teritorială. Este, dealtfel, linia pe care merg și în prezent urbaniștii Bucureștiului.

Înnoirile vor merge în pas cu respectarea tradițiilor, cu păstrarea scrupuloasă a moștenirii valoroase a trecutului.

— Trebuie să impunem chiar în zonele centrale ale viitorului oraș principiul scuarului, al acelui cadru intim și variat pentru recreere și destindere în mediu natural, imun față de circulația stradală. Într-un oraș al anului 2000 scuarul apare, poate, o noțiune vetustă, dar nu e just s-o considerăm astfel. La noi — și nu numai la noi — în iureșul construcțiilor, scuarurile au fost întrucîtva neglijate, dar în viitor ele trebuie să-și cîștige din nou drept de cetate.

Odată cu închiderea inelului principal de circulație pentru transportul rutier greu pe tronsonul Titulescu, Ilie Pintilie, Mihai Bravu, Ștefan cel Mare, Piscului, Olteniței, centrul orașului va fi simțitor descongestionat. În paralel, anumite zone centrale vor trebui interzise automobilelor, așa cum se conturează de pe acum și în alte mari orașe ale lumii. Dar, atenție! Aceste oaze ale pietonilor nu se pot realiza printr-un simplu cerc roșu: «interzis vehiculelor», ci și prin amenajări corespunzătoare.

Pînă în anul 2000 se va încheia dotarea și punerea în folosință a salbei de lacuri din jurul Capitalei și a numeroaselor și complexelor baze sportive. Vasta acțiune, care pînă în prezent nu a afectat, practic, decît lacurile Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei, Grivița-Străulești, Pantelimon II, va cuprinde atunci și Plumbuita, Pantelimon I, Fundeni, Cernica, Pustnicul, Mogoșoaia, în total 16 lacuri.

La Cernica se va deschide, probabil, portul care, prin Valea Mostiștei, va lega Capitala de Dunăre. De-a lungul canalului vor apărea noi așezări, în consonanță cu însăși dezvoltarea Capitalei. Aceasta reprezintă o trăsătură caracteristică, vizînd nu numai zona Mostiștei: Bucureștiul se va dezvolta armonios laolaltă cu localitățile urbane și semiurbane legate de el, pe o rază de 60 km.

Înainte de a ne despărți de imaginea Bucureștiului de mîine, am ținut să aflăm și părerea unor tineri pe care începutul celui de-al treilea mileniu îi va afla în plină activitate creatoare, în fața planșetei și a propriilor creații din beton și sticlă.

Iată cîteva idei desprinse dintr-o discuție cu lectorul universitar Petre Derer și studenții Gheorghe Pătrașcu și Traian Stafie, membri ai cercului de urbanism al Institutului de arhitectură «Ion Mincu».

— O serie de construcții polifuncționale cu 20-30 etaje ar da prestanță centrului orașului; silueta lor zveltă s-ar zări de la mare depărtare... Firește, nu ne gîndim la un mare număr de asemenea construcții înalte, ci doar la cîteva, care să ritmeze silueta zonei centrale. Nu avem în vedere ansambluri reci și opresive, străine omului, ci, dimpotrivă, entități complexe, care să reprezinte, dacă ne putem exprima astfel, un fel de străzi pe verticală, deplin functionale.

— Nu încape îndoială că rațiuni economice, *loisir*-ul — care în deceniile viitoare va ocupa un loc tot mai marcat în viața noastră — vor face necesare legături extrarapide București-Ploiești-Brașov și București-Pitești, bunăoară, permițînd dezvoltarea Capitalei pe o axă directoare. Credem realizabil, la posibilitățile noastre, un mijloc ultrarapid pentru transportul de pasageri.

— Ne-a impresionat o știre recentă din presă: după aplicarea unor măsuri de antipoluare energice, pe malurile Tamisei poposesc din nou rîndunicile, care acum cîțiva ani o părăsiseră cu totul. Noi n-avem Tamisa, ci Dîmbovița. Știm că se întrevede acoperirea ei în întregime. Așadar, rîul va trece doar cu numele prin București. A apărut însă o idee: apele poluate, colectoare, să fie acoperite, în continuare, cu planșee de beton, deasupra cărora însă, pe actuala albie, să curgă o a doua Dîmbovița, curată.

Reproducînd aici aceste gînduri ale unor studenți-arhitecți, membri ai cercului de urbanism, nu credem că ne-am abătut de la intenția noastră de a nu aluneca pe panta științifico-fantasticului. Arhitecții, tineri sau bătrîni, sînt, prin natura profesiunii lor, realiști. Un pictor nu cunoaște îngrădiri în reveriile așternute pe pînză, în timp ce visurile în beton și sticlă ale arhitectului se întemeiază, vrînd-nevrînd, pe prozaice calcule de rezistență. Firește, nu toate ideile lor se realizează, dar este bine că tinerii privesc spre viitor cu îndrăzneală. Din confruntarea de idei se va înfiripa imaginea capitalei României anului 2000, orașul pe care bucureștenii îl vor înnoit, dar nu de nerecunoscut, îl doresc altul și totuși același cu orașul în care s-au născut, au crescut, au muncit, au iubit. Pentru ei este cel mai frumos și mai îndrăgit oraș din lume, singurul din miile și zecile de mii de pe glob pe care buletinul de identitate, amintirile — care nu apar în nici un buletin — și viața de fiecare zi îi îndreptățesc a-l numi: ORAȘUL MEU.

LIONEL NIȚESCU ■

amintiri hoinare

Toamna anului 1971. Paris. Tineri, vîrstnici, femei și bărbați. Sînt actori, tehnicieni, ingineri de sunet, electricieni. Parcă au fost anume adunați de prin toate colțurile lumii. Se întîlnesc prima oară într-unul din studiourile impunătorului local al O.R.T.F., în vederea punerii în lucru a piesei *Cosma*, scenarizare radiofonică după romanele *Unchiul Anghel* și *Haiducii*. În mijlocul acestei mulțimi extrem de disciplinate, George Godebert, regizorul și producătorul, roiește, răspîndind voie bună. Cunoscutul scriitor Roger Grenier, prieten devotat și admirator al lui Panait Istrati, arată motivele ce l-au îndemnat să prelucreze romanele sus-amintite. Într-o desăvîrșită liniște, cei de față îi sorb cuvintele.

Rolurile fuseseră distribuite cu o lună înainte. Deși piesa urmează a fi prezentată la radio, fiecare a învățat replicile pe de rost. Actorii nu se cunosc între ei. Se întîlnesc pentru întîia oară. Nefiind angajații permanenți ai vreunui teatru, sînt bucuroși că au găsit de lucru. Pentru a pricepe mai bine acțiunea, ce pentru ei se petrece într-o țară exotică, cu obiceiuri și moravuri necunoscute, s-au pregătit citind întreaga operă a scriitorului de origine română. Asist, prin urmare, la închegarea unui colectiv din care fac parte și eu. Mie îmi revine rolul de a realiza fondul și regia muzicală. Mă bucură, căci am prilejul să întrebuințez, în cea mai mare măsură, muzica noastră populară, atît de grăitoare întru completarea atmosferei create de autor. Toți se arată mulțumiți că printre ei se află și un român. Vor avea prilejul să învețe pronunțarea corectă a unor nume și termeni pe care îi întîlnesc pentru prima dată. Nu vor mai pune accentul pe prima silabă a cuvîntului haiduc, vor fi bucuroși să afle amănunte din viața acestor eroi populari. Vor învăța să deosebească dificilul *î* de *ă*, să pronunțe corect ce și *ci*-ul din Floricel și Floricica.

Vreme de o lună și jumătate s-a lucrat cu toată dăruirea, uneori părăseam studioul în zori. Colectivul s-a sudat în foarte puține zile, în care se înscăunase admirabil spiritul de echipă. Din ce în ce aveam impresia că actorii nu joacă rolurile, ci că oficiază.

Adesea, Godebert și Grenier aduceau printre noi foști prieteni de-ai lui Panait Istrati sau oameni de litere cunoscuți pentru studiile publicate privitoare la opera scriitorului. Aceștia, depănîndu-și amintirile sau conturînd personalitatea complexă a autorului, transformau repetițiile într-un savant seminar, ușurînd actorilor înțelegerea mai justă a personajelor pe care erau meniți să le întruchipeze. O migăloasă muncă a unor specialiști de prima mînă, avînd la dispoziție mijloacele tehnice cele mai perfecționate, transformase cu desăvîrșire discurile aduse de mine și transpuse pe bandă de magnetofon. Vechile înregistrări, trecute prin savante filtre, recăpătau viață, dînd prilejul unor virtuoși artiști populari, dispăruți cu decenii în urmă, să reapară în toată splendoarea personalității lor. Mi-e cu neputință să descriu puternicul efect pe care l-a produs muzica noastră populară de la prima ascultare. Întreg colectivul mi-a mărturisit că este fermecat. Unii ascultau pentru întîia oară cîntec românesc. Alesesem – așa cum cerea desfășurarea acțiunii – o muzică foarte variată, de la naiul sau fluierul ciobănesc pînă la taraful cu pronunțat iz oriental și romanțele orașelor de odinioară. Actorii spuneau că această muzică contribuie, prin expresivitatea ei, într-o foarte mare măsură la o cît mai bună punere în lumină a locurilor și a personajelor. După foarte puține audiții am putut constata plăcerea cu care fredonau melodii îndrăgite pe loc de ei.

Se lucra cu mare tragere de inimă, dar și cu o seriozitate și o exigență care uneori mă puneau pe gînduri. Alegerea sunetelor caracteristice codrului românesc a dat foarte mult de lucru. Au fost consultați specialiști care să-și dea avizul *privitor* la ciripitul păsărilor de pe meleagurile noastre, pentru ca să nu se strecoare vreo greșeală. Altcum cîntă mierla roșie pe îndepărtatele meleaguri ale Americii față de mierla noastră cenușie. Cîntecul privighetorii nu se cuvine a fi amestecat cu cel al păsărilor de zi... Tropotul calului de munte al haiducului nu are nimic comun cu al celui de curse.

Cîtă muncă pe actorul Roland Murzeau, care întruchipa pe Ieremia călugărul, de la Mănăstirea dintr-un Lemn, vestit cîntăreț al muzicii după tipicul celei de la Muntele Athos. Murzeau, cunoscînd bine cîntul gregorian, nu s-a lăsat pînă nu a învățat și inflexiunile *pa-vu-ga*-ului cerut de text.

Am aflat cu multă satisfacție marele succes repurtat de spectacolul prezentat pe pretențioasele unde ale postului *France-Culture*. La cererea ascultătorilor, piesa a fost reluată, lucru puțin obișnuit. M-am bucurat că Godebert, marele prieten al țării noastre, organizator al multor acțiuni culturale românești la microfonul postului de radio francez, a marcat și cu acest prilej o binemeritată izbîndă.

Toate aceste amintiri, chipurile actorilor, vocile lor le revedeam și le auzeam aievea în timpul evocării lui Panait Istrati de către Muzeul literaturii române, cu prilejul împlinirii a 90 de ani de la nașterea scriitorului.

HARI BRAUNER ■

de-a icar

Marele atu al muzicii folk poartă numele de *sinceritate*. Este condiția neapărat necesară a acestei muzici, căci folkul este un domeniu în care dacă n-ai într-adevăr ceva de spus se observă imediat. Nemaiavînd nici o posibilitate de camuflaj prin orchestrația savantă sau atracția secției ritmice, neposedînd deci tehnica aceea de deviere a atenției ascultătorului de la lipsa de substanță reală prin artificii mai mult sau mai puțin diverse – cazul multor piese muzicale din toate genurile de la 1900 încoace – cîntecul folk se sprijină în exclusivitate pe cele trei elemente de bază, numite, în ordinea importanței lor, text, melodie și acompaniament armonico – (vag) ritmic. Esența. Adevărul gol-goluț, unde e clar cît știe, cît poate, cît simte, cît dă fiecare. Firește că, în asemenea condiții, amatorii de dans-antren-tombolă strîmbă din nas la vederea cuvîntului «folk», la fel și unii profesioniști care-l scot dintre partituri (nasul) numai cînd e vorba de strîmbat ceva, undeva; dar cu toții pot fi «prinși» de prospețimea acestui stil în mai puțin de 30 de secunde, dacă un cîntăreț, să zicem Mircea Vintilă, începe să cînte ce s-a-ntîmplat atunci cînd «Dimineața/ A sosit cu trenu-n gară/ Constantin trăit la țară/ Într-un sat din Bărăgan» etc. Dintre cei ce-au ascultat folk de calitate nu cunosc pe nimeni care să spună sincer «nu, nu mi-a plăcut!», iar dacă totuși spune, ori n-a ascultat, ori e vorba de greul tribut plătit snobismului de către toate formele artei, mai ales de către muzică. Pe cei care n-au ascultat încă așa ceva, fiindcă slaba difuzare este cel mai mare defect actual al muzicii acesteia, îi invităm la Cenaclul Flacăra, pentru că aici cîntăreții folk sînt ei înșiși, nemachiați, în legătură directă cu publicul-comentator, tinere talente selecționate din toată țara și redate întregii țări prin deplasările cenaclului. Cu un an în urmă, la cenaclul din 15 octombrie, i-am ascultat prima oară pe membrii grupului ieșean «Folk Group '73», care de la acea dată au hotărît să se numească «Flacăra Folk '73». De atunci au evoluat pe mai multe planuri, ajungînd între altele să scoată de curînd un disc Electrecord cu patru piese reprezentative pentru muzica lor, o muzică plăcută (acesta e cel mai potrivit termen). Iată-le: «Ieri și azi» (Cezar Ionescu Laurențiu – Vasile Alecsandri); «Visarea» (Virgil Ioniță – muzică și text); «De-a Icar» (Ion Moraru – Marin Sorescu) și «Adolescență» (muzică și text – Ion Moraru).

De la contrapunctul și polifonia naive încercate în «Ieri și azi» pînă la spiritualul colaj din «Adolescență», unde oboiul expune la un moment dat tema romanței «Păstram iubirea în tăcere/ Și cît eram de fericit!», remarcînd fericita îmbinare cu textul a melodiei din «De-a Icar» sau finalul «Visării», peste tot se remarcă o tentă de moldovenească «blajinitate», căldura și liniștea interioară a creațiilor grupului, la fel ca-n alte succese ale sale, ca: «Melcul», «Balada voinicului fără noroc», «De la moșii noștri» și «Cărarea». Excelenta culoare a oboiului între cele două double-six-uri și buna stereofonie realizată de maestrul de sunet Theodor Negrescu mă fac să regret mai tare fotografia neîngrijită apărută pe coperta discului. În orice caz, prin acest disc, curajoasa serie intitulată «Muzica folk» a Electrecordului și-a găsit o bună continuare. Altele își așteaptă acum rîndul.

CORNEL IONESCU ■

Luni 7 octombrie, orele 20, se redeschide

CENACLUL FLACĂRA

În sala Teatrului «Ion Creangă» din Piața Amzei

Prietenii cenaclului se vor intilni cu actorii Ion Marinescu (recital de versuri), Florian Pittis, Virgil Ogăsanu, Mihai Stan, Tamara Cretulescu, Anca Zamfirescu, Romeo Stavăr, cu interpretii de muzică folk Doru Stănculescu, Dan Chebac, Vali si Carmen, Erika și Carol, Eduard Togoreanu si Benedict Aurelian, cu membrii formatiei Sfinx.

Printre invitați se află si un grup de studenti ai Institutului de artă teatrală si cinematografică «I.L. Caragiale».

Invitatiile se pot ridica de la sediul redactiei, luni 7 octombrie, intre orele 9 si 12.

Deși F.F.N. înseamnă «formația fără nume», grupul bucureștean a reușit să se impună atenției publice. Dovada, locul fruntaș al melodiei Chemare din topul nostru. În fotografie, de la stînga la dreapta: Cristian Madolciu (voce, percuție), Șerban Bolintineanu (orgă), Florin Dumitru (baterie), Silviu Olaru (bas), Gabriel Litvin (chitară solo, voce). Fotografie de C. CIOBOATĂ ■

CURIER

Aurel-Viorel Șerban – Timișoara. Dorința dumneavoastră de a se transmite topul pe programul I este și a noastră, dar rubrica «top» se încadrează în profilul radioprogramului III. *Mihail Mateescu – Titu*. Sînteți prietenul nostru, așa precum doriți. Top bun. *Cristina Marinescu – București*. 1. Anunțurile privind cenaclul vor indica și locul de procurare a invitațiilor. 2. A.R.I.A. intenționează să continue seria concertelor românești de muzică pop și folk. *Ovidiu Eclemea — Oltenița*. Apariția discului cu formația Progresiv TM depinde doar de promptitudinea «Electrecordului». *Mihaela Manta — București*. Nu ni se pare prea fericită ideea alcătuirii unui top al cenaclului, de vreme ce revista noastră are deja un top. *Eugeniu Stanciu – Traian (jud. Ialomița)* 1. Transmitem, iată, felicitările dumneavoastră folk-iștilor Dan Chebac și Mircea Vintilă. 2. Nu facem oficiul de intermediari; nu publicăm deci adrese în vederea înlesnirii corespondenței. *Cristina Bărăscu – Fieni*. Am publicat un interviu cu Dida Drăgan în «Flacăra» nr. 47 (963) din 17 noiembrie 1973. *Gheorghe Ionescu – Tîrgoviște*. Ringo Star a fost baterist în formația Beatles. *C. Simion – Sibiu*. 1. Dan Andrei Aldea a fost decretat drept cel mai bun chitarist solo al țării pe anul 1973 nu de noi, ci în urma unui referendum anual publicat de «Săptămîna culturală a Capitalei». 2. Transmitem A.R.I.A.-ei sugestia dumneavoastră ca pe stadionul Sibiu să se organizeze un concert Sfinx-Phoenix. *Andrei Tămășanu – Petroșani*. Nu vă putem ajuta să cumpărați discuri cu Rolling Stones, Deep Purple etc. *M.P. – București*. Despre grupul Yes a scris mai demult Florian Pittiș, chiar în revista «Flacăra». *Hanibal Dumitru Ionescu – București*. Bineînțeles că vom continua publicarea textelor remarcabile din muzica tînără. *Atena Tămaș – Deva*. Topul dumneavoastră este bun, dar îi mai trebuie talonul, pentru a fi luat în considerație. *Ștefan Boja – Zimnicea*. Așteptăm să ne puneți întrebări și deci să vă răspundem în cadrul acestei rubrici. *Mircea Nicolaescu – Iași*. Deocamdată formația Roșu și Negru nu cîntă nicăieri. Bubu Visky, fostul basist, cîntă acum cu formația Combo-Club. *Camelia Andriescu – Iași*. Muzica lui Rafael nu se prea înscrie în profilul paginii noastre, astfel încît nu veți avea bucuria să aflați de la noi ceva despre dînsul. *Mica Lăzeț — Timișoara*. Deși n-am fost la concertul dat de «Phoenix» la Timișoara, credem că vă putem spune cine cînta la moog: Günter Rheininger. *Ildiko Bădescu — Tirgu Mureș*. 1. Am publicat mai demult componența formației Deep Purple, cercetați colecția. 2. Vă cităm: «Pînă acum nu mi-am dat seama de valoarea melodiei «Sinteze», pentru că n-am ascultat piesa mai atent, dar într-adevăr este extraordinară».

GEORGE STANCA ■

TOP

1. *Mugur de fluier* (muzică Nicolae Covaci – text Victor Cârcu) – Phoenix. 2. *Poveste* (Sabin Păutza) – Aurora + Animosi 3. *Chemare* (Gabriel Litvin) – F.F.N. 4. *Sinteze* (Dan Aldea) – Sfinx. 5. *Legenda Sarmisegetuzei* (Eugen Tunaru, Valentin Farcaș) – Experimental Quartet. 6. *Doar pacea* (Marius Țeicu – Mihai Dumbravă) – Adrian Romcescu 7. *Orașul* (Eduard Țogoreanu) – Eduard Țogoreanu. 8. *Războinicii* (Dan Chebac – Adrian Păunescu) – Dan Chebac. 9. *În grădină (Olean)* (Marcela Saftiuc) — Marcela Saftiuc. 10. *Ah, Dora* (Șerban Lupu — Alexandru Szabo) — Miraj.

Top «Flacăra» poate fi ascultat astăzi la ora 21,00 pe programul III al postului de radio București. Regia muzicală a emisiei este asigurată de Ion Asandei.

TOP «FLACĂRA» – TALON NR.38

dacă tot s-a întîmplat să am două nume, am zis să muncesc cît doi

Îl cheamă Marin, Leu Marin, dar toată lumea îi spune Gheorghe.

«Cînd m-am născut eu, părinții mei nu se luaseră. Am fost copil aruncat. M-a găsit una, Ghiță a lui Turtă, o femeie de aici din sat de la noi. La început m-au numit Gheorghe, iar mai tîrziu, cînd s-a aflat al cui sînt, mi s-a zis Marin. De crescut tot mama m-a crescut, dar, cum vedeți, primul nume n-a mai putut nimeni să-l schimbe».

Se uită drept în ochii mei și rîde încet, încercînd să mă ia părtaș la stînjeneala pe care probabil o resimte, de a fi început discuția tocmai cu această încurcătură onomastică.

«Tata a fost cum a fost el, nu om rău, dar nici nu prea și-a dat interesul cu noi, copiii. Să nu zic vorbă mare, nu cred că ne-a făcut numai așa, ca să ne aibă, dar nici nu știa că un copil dacă-l ai trebuie să-l crești și să-i faci un viitor, habar n-avea el de astea. Cînd m-am dus la școală a zis că de lene mă duc, mai bine să stau pe lîngă casă și să fac treabă. Cărți nu mi-a cumpărat niciodată. Învățam eu pe apucatelea, musai să iau premiu ca să-l conving să-și schimbe gîndul, dar degeaba».

Sînt lucruri care nu se pot uita. Chiar dacă nu ne face plăcere să ni le amintim, memoria este de atîtea ori independentă de noi înșine. De exemplu, lui Leu Marin, țăran din comuna Mîrșani, județul Dolj, care de acum încolo se poate considera om în vîrstă, doar are 54 de ani, nu-i face plăcere să-și aducă aminte că a luat de trei ori premiul întîi și de două ori premiul doi în cele cinci clase pe care le-a făcut. Amănuntele astea, de care el însuși s-a înstrăinat întrucîtva, îi dau credința că ar fi putut să continue dacă, bineînțeles, ar fi fost cît de cît ajutat.

«Mai erau și ceilalți copii, că am fost șase cu totul și nu e ușor să te împarți și să-i mulțumești pe toți. Pămînt nu prea era, opt pogoane aveam cu totul, mergea greu de tot, ce mai! Și pămîntul ăsta, să știți, parcă n-a fost după inima și sufletul oamenilor de pe aici. Mai mult de jumătate e numai nisipuri și din ele mare parte sînt nisipuri zburătoare. Le ia și le vălurește vîntul. Puneau oamenii lubenițe, viță-de-vie și făsuiță, de-i ziceam noi borangică, adică o fasole cu bobul mai mic. Astea creșteau mai bine. Vaci nu prea au fost, pentru că nu erau pășuni. Oamenii țineau însă oi și mai ales capre, le creșteau cu frunză de salcîm, că pe locurile astea s-au plantat păduri întregi de salcîmi, perdele, să nu zboare nisipul. Noi lucram în dijmă la Daina și Ocolna, la vreo douăzeci de kilometri de comuna noastră. Ne luam fasole în traistă, mălai, lapte aveam de la capre, puneam rogojina în car și plecam lunea ca să mai venim sîmbăta. Parcă o aud pe biata maică-mea: muică, vedeți cum trăim, învățați o meserie, că nu vă ia nici dracu! Eu am învățat fierăria». «Pe soția dumneavoastră cum ați cunoscut-o?»

...Scund, slab, poartă o cămașă subțire din pînză albastră, cu mînecile sumese, și niște pantaloni de doc parcă prea mari pentru el. Omul e înnegrit de soare. Îmbrăcămintea, decolorată, înălbită de același soare. Stăm pe niște scăunele în grădinița din fața casei, sub o boltă de viță-de-vie cu frunzele parcă pietrificate și în jur, la cîțiva metri, se deschide cercul de lumină al zilei, cu aerul îmbuibat de praf și răsucit în valurile de căldură ale unei amieze de septembrie. N-a uitat de întrebare.

«Păi, pe nevastă-mea, pe Leana, am știut-o de mică, e tot de aici din sat. Pe vremea aia eram noi, băieții din Mîrșani, cam dați la o parte de alții, străini. Veneau din Dobrești, din Dănești și chiar de peste Jiu și voiau să ia fete de aici. Erau destul de sărace, dar li se dusese vestea că sînt muncitoare și supuse, ceea ce era adevărat. Aveau flăcăii ăia pămînt bun, pămînt de Jiu, între ai noștri însă prea puțini aveau vreo palmă de pămînt mai darnică, noi fiind mai mult cu meseriile. Leana era slugă la Filipescu, la boier. Am luat-o și am încropit cu ea casă. Nu peste mult timp, că abia mi se născuse băiatul, a trebuit să mă duc la armată. Era în 1942. Am stat vreo cinci luni la Timișoara, la regimentul 5 Vînători, pe urmă ne trezim că ne dă drumul zece zile acasă în concediu și ne pornește pe front».

În sat fusese dat dispărut, unii îl crezuseră mort. Cînd s-a întors, l-a găsit pe băiat la poartă, mai mult a bănuit că e al lui. Copilul, bineînțeles, n-avea nici el de unde să-l cunoască. Părinții o izgoniseră pe noră și dăduseră casa făcută de ea și de bărbatul ei unui frate al acestuia. Pînă în 1953 a trăit lucrînd care și căruțe — fierăria îi prindea bine acum — iar în restul timpului muncea la cîmp, alături de soție, pe cele cîteva pogoane ale acesteia.

«Din 1950 se înființase C.A.P.-ul, adică G.A.C., cum i se spunea pe atunci. Eu aș fi vrut să mă înscriu, dar nu voia nevastă-mea, adică, soacră-mea nu prea voia. Și singur nu puteam să hotărăsc, că pămîntul era al lor. Abia după vreo trei ani ne-am trecut și noi la colectiv. La început erau doar vreo 40 de familii, dar ușor-ușor au prins curaj să se adune și alții, și dacă au văzut că se iau boabe s-au pus oamenii pe muncă și uite că n-a fost rău, anul trecut am luat aproape 30 de lei la ziua muncă. Destul de bine!».

În 1955 a fost primit în partid. Un an mai tîrziu, după ce a urmat cursurile unei școli, a devenit brigadier de cîmp. Apoi oamenii l-au ales vicepreședinte al C.A.P.-ului, urmînd să se ocupe de zootehnie. Și a fost, într-adevăr, unul dintre cei care au pus zootehnia pe picioare în această comună. Se scula la patru dimineața, așa cum face și acum și așa cum a făcut de fapt întotdeauna, pentru că niciodată nu i-a plăcut să lenevească prelungind somnul mai mult decît e nevoie. Începea o zi în care se găsea mereu cîte ceva de lucru.

«Cu alde Manciu Dumitru, Cîrceanu Ionel și Cîncă Ștefan am mers și-am luat vreo treizeci de vaci din Dobrogea. Mă uitam la ele, slabe să le numeri coastele, nu ca astăzi, boieroase, poftind la saramură. Grajdurile le aveam cam de mîntuială, abia mai încoace s-au făcut altele noi. Și nici nutreț nu prea era. Dar asta a fost la început, cînd oamenii nu știau să se chiverniseascǎ, nici nu prea știau bine ce vor, că mulți umblau în dorul lelii și dacă le ziceai se supărau. Pe vremea aceea era președinte Anghel Dumitru și, nu știu cum, deși a făcut multe lucruri bune, avea un obicei tovarășul ăsta: nu prea sprijinea zootehnia!».

Aproape 60 la sută din producția globală a C.A.P.-Mîrșani se realizează pe seama plantațiilor de tutun. Intrînd în sistemul de irigații Sadova-Corabia, au extins cultura cartofului timpuriu, a grîului și porumbului. Zootehnia a început să aducă și ea venituri importante. În 1973, numai depășirea producției planificate de lapte a reprezentat peste 600 000 lei. Peste două milioane s-au obținut în acest an din activitățile industriale și prestări-servicii. Comuna dispune de un mare număr de meseriași, iar aceștia construiesc cele mai renumite care și căruțe din Dolj. «Asta pentru că am învățat să vrem toți același lucru, nu cum o luaseră unii la început!», zice Leu Marin. «Și cum o luaseră unii la început?». «Păi, uite, odată trec pe drum, eram cu bicicleta, și prind din urmă un moș, avea ceva la un picior, că abia se mai tîra. Zice: ia uite măi Gheorghe, dădui căruța la colectiv și acum n-am voie să mă sui în căruța mea, că-l rugai eu pe nepricopsitul ăla să mă ia și pe mine, dar el îmi rîse în nas și zise că destul am mers în căruță, acum să mai merg și pe jos. Cică face bine la sănătate! Ei, apăs eu tare pe pedale și-l prind din urmă pe păcătos. Zic: băi vere, dacă nu-ntorci acum, pe loc, căruța, să știi că iese bucluc. A-ntors. Cu alde oameni de ăștia, fuduli, dacă-i lăsam în pace nu mai făceam noi treabă. Eu așa zic!».

Leu Marin, zis și Gheorghe, are trei copii. Adică șase. Un băiat, o noră, două fete și doi gineri. Tudor e tractorist și lucrează împreună cu soția la C.A.P, Gheorghița e învățătoare în comuna Dragomirești-Vaslui, unde s-a și stabilit, soțul ei fiind maistru-mecanic, iar Sabina e muncitoare la Fabrica de conserve Caracal și s-a căsătorit cu un electrician. Cu zestrea cum a fost?, întreb.

«Păi a cam fost! Gineri-miu de la Caracal, cînd a venit la mine în casă, a zis: Nu, mie nu-mi trebuie niscai averi, mie fata să mi-o dați, că le-om scoate noi la capăt. Dar pe urmă a venit fata: măi tăticule, avem și noi apartamentul gol și ar fi bine să ne mai ajuți și matale. Vă dau 1 000 de lei, am zis. Nu, că e prea puțin, vreo 5 000 de lei dacă ai putea să ne dai. Ba am să vă dau 7 000! Să mă salte pe sus de bucurie și mai multe nu. N-am uitat-o nici pe fata a mare, iar băiatului i-am ridicat casă de cărămidă, asta e, de-o vedeți, stăm și noi aici, că eu cu baba avem casa bătrînească, dar nu ne place să fim singuri. Le-am dat copiilor, că zgîrcit n-am fost în viața mea și dacă am agonisit ceva, pentru ei am făcut-o. Și pentru că nu știu dacă am reușit, dar dacă tot s-a întîmplat să am două nume, am zis să muncesc cît doi».

DUMITRU ELIADE ■

Fotografie de ION PREDOSANU ■

CONSTANTIN MOTAȘ:

idealurile tinereții, tinerețea idealurilor

Evocarea anilor copilăriei și tinereții îmbracă la profesorul universitar doctor docent, om de știință emerit Constantin Motaș un caracter cu totul deosebit. Reînvie, astfel, o atmosferă patriarhală, dar generoasă, îmbibată de poezie și de nobile idealuri, pe care o simțim aproape și o iubim nu pentru idilism, ci pentru incandescența ei spirituală.

— Revăd și acum dealurile cu vii din timpul dacilor, ale Vasluiului de la sfîrșitul secolului trecut. Vița era nealtoită, vinul se făcea ca în Grecia antică; nu fermenta niciodată primăvara și se păstra pentru un timp indefinit. Orașul îl știam după arome, după mirosuri. Dacă m-ar fi legat cineva la ochi, m-aș fi putut orienta după nas: aci era brutăria, aci — parcul, aci — strada mare. Dar viața adevărată am început-o la Iași, ca elev al Liceului Național. În ultimele clase, pe lîngă rezumatul «Capitalului» lui Marx, de Gabriel Deville, pe lîngă cărțile lui Constantin Dobrogeanu-Gherea, Engels, Jaurès, Paul Lafargue, Cernîșevski, pe care le devoram împreună cu prietenul și colegul Petre Constantinescu-Iași, citeam cu asiduitate pe Haeckel, ale cărui cărți celebre, «Istoria creației naturale», «Monismul», «Enigmele universului», «Minunile vieții», puseseră atît de mult stăpînire pe mintea noastră, încît eram în stare să reproducem pasaje întregi pe de rost.

La Iași am apucat încă ecoul stîrnit în viața intelectuală a tineretului de «Contemporanul», deși pe atunci revista își încetase apariția. Numere vechi ale acestei excelente publicații circulau încă pe băncile școlilor ieșene. Articolele despre teoria lui Darwin, despre concepțiile lui Haeckel, «Forță și materie» de Büchner, «Mecanica cerească» a lui Laplace, despre plusvaloare, lupta de clasă, poezia noastră populară etc. au exercitat o înrîurire atît de puternică asupra noastră, încît am resimțit-o toată viața. Ele ne-au sădit în suflet dragostea de adevăr și de frumos, setea de dreptate socială, ne-au insuflat dorința cea mai vie de a contribui, după puterile noastre, la construirea unei lumi mai bune și mai fericite, în care să domnească libertatea de conștiință, respectul libertății individuale și al demnității vieții umane.

În orașul de pe malurile Bahluiului m-am împrietenit cu poetul Mihai Codreanu, mai vîrstnic decît mine, ale cărui sonete apărute în «Viața Românească» făceau deliciul generației mele; l-am întîlnit pe Ibrăileanu, cu pălăria sa enormă, cu barba neagră tolstoiană, cu pelerina neagră, cravata neagră, el însuși negru ca o umbră; l-am cunoscut pe Xenopol, istoricul strălucit și erudit care avea să devină membru al Institutului Franței, unul din cele mai înalte foruri științifice ale lumii. Cu asemenea mentori este poate de mirare că n-am urmat calea literelor sau a istoriei, totuși înclinația mea spre științele naturale s-a dovedit mai puternică. Așa am pășit, pentru prima dată, în Facultatea de științe, secția Naturale și, într-un fel, acolo am rămas toată viața, îmbinînd munca de profesor cu aceea de cercetare științifică.

— În cursul acestei activități ați avut desigur posibilitatea să cunoașteți și să lucrați alături de numeroși savanți care și-au legat numele de istoria științei românești.

— Fără îndoială. Dacă ar fi să pomenesc numai de marele meu prieten Emil Racoviță, de Grigore Antipa și cîți alții... Dați-mi voie să povestesc cum l-am cunoscut pe doctorul Antipa. Este o amintire care îmi apare cu atît mai luminoasă prin negura vremii, cu cît timpul fuge mai năvalnic. A trecut de atunci, ca o clipită, mai mult de jumătate de veac. Era în primăvara anului 1914. Sub conducerea unor profesori, noi, cîțiva studenți ai Facultății de științe, părăseam Iașul nostru bătrîn, plin de mireasma subtilă a stînjeneilor în floare, și plecam spre București, de unde aveam să facem o neuitată excursie în nordul Dobrogii. Ne-am apropiat cu emoție de frumoasa clădire a Muzeului de istorie naturală din Șoseaua Kiseleff, așezată într-un adevărat parc, străjuită de plopi înalți și tufe bătrîne de liliac.

La intrare ne-a întîmpinat un om măruntel, rotofei la trup, cu un cap și el rotund, parcă prea greu pentru umerii săi. Bonomia și amabilitatea sa ne-au cucerit din capul locului pe toți. Vorba sa răspicată și mai ales mobilitatea sa extraordinară ne-au dat impresia unui adevărat comprimat de energie, era Grigore Antipa. El ne-a condus prin spațioasele și luminoasele săli ale muzeului, arătîndu-ne tot ce era mai interesant, toate comorile regnului mineral, specimenele cele mai curioase ale regnului animal, plante, fosile, preparate anatomice, mulaje, dîndu-ne, cu vervă și umor nesecate, explicațiile trebuitoare și punîndu-ne întrebări. În fața unei vitrine din sala mamiferelor, Antipa s-a oprit și, arătîndu-ne un cerb micuț, ne-a întrebat ce fel de cervideu este și unde trăiește. I-am răspuns: «Cerbul dravidian»! Antipa, cu ochii lui vii, mirați, atingînd bărbia tînărului îmbrăcat într-o rubașcă neagră de catifea, i-a prezis că va ajunge un mare zoolog, ceea ce nu s-a prea adeverit. Însă s-a întîmplat un lucru pe care nu-l putea bănui atunci savantul și anume că acel tînăr avea să devină după treizeci de ani succesor al său la muzeul creat de el cu atîta trudă.

Așa l-am cunoscut pe creatorul magicelor diorame, unde animalele sînt așezate în mediul lor natural, fondul pictat completînd iluzia că te afli în fața realității vii și nu într-un muzeu — unde totul este sleit și mort — și făcîndu-te să crezi că rătăcești cu adevărat în tundra polară sau în preria nord-americană, în deșertul Saharei sau în savana africană, în Bărăgan sau în Delta Dunării, pe malul Razelmului sau în pădurile Carpaților.

Cu tuleie în barbă, eram prea tineri ca să ne dăm seama atunci de importanța acestei mărețe înfăptuiri și să apreciem excepționala valoare științifică și educativă a acestui așezămînt de cultură, unul dintre cele mai frumoase din Europa, vizitat de sute de mii de oameni din toate păturile sociale. Dupa un calcul al lui Antipa, muzeul bucureștean avea de zece ori mai mulți vizitatori decît toate muzeele de specialitate de pe continent la un loc!

Prin contrast cu figura luminoasă a lui Grigore Antipa, aș vrea să vă zugrăvesc și o altă imagine din trecutul științei românești, de data aceasta mult mai puțin luminoasă. În 1936 am fost numit director al Stațiunii zoologice de la Agigea. Să vă povestesc în ce condiții a trebuit să asigur lucrările de reparații și de modernizare la acest important centru de cercetări. Pățania este edificatoare pentru greutățile materiale ce stăteau în calea oamenilor de știință. Dealtfel, cuvîntul «modernizare» aplicat pe atunci stațiunii din Agigea nu era adecvat: în realitate trebuia, pur și simplu, să rezolvăm probleme simple, dar vitale — de la repararea acoperișului la procurarea de cearșaturi pentru personalul permanent. Bani nu poseda institutul, așa că am început să bat la porțile ministerelor și instituțiilor: la Ministerul Educației m-am rugat să ne repare acoperișul, la Ministerul Sănătății am obținut, cu destulă greutate, 100 metri de pînză, din care apoi femeile care lucrau la stațiune au confecționat cearșafuri; ceva sticlărie de laborator ne-a dăruit Institutul Cantacuzino. Pînă și la ministrul finanțelor am ajuns: auzisem că o soră a sa, decedată, fusese biolog și am început pledoaria mea cu aceste cuvinte: «În amintirea surorii dumneavoastră, vă rog...» N-am avut succes nici cu această introducere cam lacrimogenă.

N-aș vrea să afirm că n-am găsit înțelegere la unii dintre cei cărora m-am adresat, dar majoritatea nu au dat nimic — firește, nu mie, căci nu ceream ceva personal, ci stațiunii — deși am bătut la multe uși. Eu aș numi această acțiune cerșit. Cerșit nobil, dacă vreți, dar tot cerșit. Pe atunci, înzestrarea laboratoarelor rămînea, în bună măsură, la bunul plac al celor sus-puși, nu reprezenta o problemă de stat. Demn de reținut: de cercetările de la Agigea erau legate importante aplicații practice potențiale, întrucît vizau valorificarea fondului biologic al Mării Negre. Și totuși...

— Tovarășe profesor Motaș, activitatea dumneavoastră științifică s-a bucurat de o excepțională longevitate, îmbrățișînd șase decenii! Ați reprezentat țara la diferite congrese internaționale de hidrobiologie, ați publicat un mare număr de lucrări de hidrobiologie, freatobiologie, entomologie, memorialistică etc. etc. Cum ar putea fi, totuși, prezentată succint această bogată activitate pe tărîm științific, care au fost principalele ei direcții? Știu, bunăoară, că dumneavoastră ați fost primul om de știință român care, într-o vreme cînd problema nu era defel prezentă în opinia publică, ați atras atenția asupra pericolelor poluării.

— Încă în 1930 am scris o carte despre biologia Prahovei, rîul în care se deversau apele reziduale ale fabricilor de hîrtie, de bere etc. A fost prima lucrare apărută în România despre pericolul poluării. Această luare de poziție, pe linia unor preocupări personale mai cuprinzătoare de biologie, pornea de la ideea simplă — pe care n-am descoperit-o eu! — că știința fără aplicații în practică, mai apropiate sau mai depărtate, nu are mare valoare. Este adevărat, pe mine m-a atras și zoologia pură: o viață întreagă am studiat acarienii, am publicat lucrări despre aceste viețuitoare minuscule, intens colorate, din familia păianjenilor. Să nu vă mire că am spus «o viață întreagă»: nici un zoolog nu-și poate permite să cerceteze în profunzime mai mult de o grupă, cel mult două. Totuși nici un moment n-am rupt știința pură de cea aplicată. Astfel, m-am ocupat intens de piscicultură. În Franța, unde mi-am pregătit doctoratul la faimosul laborator de hibrobiologie din Grenoble condus de profesorul Léger, am repopulat cu păstrăvi frumoasele lacuri montane din Dauphiné: Merlot, Clarée etc. Nu m-am mulțumit cu investigația științifică: am transportat bidoanele cu material biologic: cu mașina, pe catîr, cu brațele, pînă la lacul Domenon, la o altitudine de 2 500 m. Iarna doar cu pioletul îmi puteam face drum pînă acolo! Mi-aduc aminte de nopțile petrecute pe malurile lacului, luna se oglindea în cleștarul apei, iar eu, netulburat de vrajă, aruncam în adînc păstrăvii mei... Am auzit că descendenții lor încă mai trăiesc. Așadar, și mulțumită mie lacurile din Dauphiné au păstrăvi! Mare satisfacție pentru un biolog. Aceste preocupări legate de piscicultură au continuat și s-au amplificat în țară. În colaborare cu inginerul agronom Victor Angelescu am scris, în 1939, o lucrare destul de amplă despre punerea în valoare a apelor de munte, în special în bazinul Bistriței. Problema a căpătat în prezent noi dimensiuni prin construirea barajului de la Bicaz. Cum să repopulăm aceste ape cu pești în noile condiții? Unii consideră că ar trebui aclimatizați pești din Franța, de pildă lavaretul, care trăiește în lacurile Annecy, Bourget și altele. Eu cred că ar fi greșit să se procedeze astfel. De ce să nu recurgem la pești autohtoni? Și tot în legătură cu utilizarea în practică a rezultatelor cercetării biologice aș dori să evoc o preocupare constantă a mea: lupta împotriva dăunătorilor. Primul război mondial l-am făcut ca aviator militar și așa mi-a venit ideea folosirii avioanelor pentru împrăștierea pesticidelor pe zone întinse.

— Era pentru prima dată că se enunța în țara noastră o asemenea idee?

— Da. Cum spuneam, m-am ocupat mulți ani de această problemă, am ținut cursuri la Facultatea de agronomie încă acum cîteva decenii, dar trebuie să vă mărturisesc că vechiul meu entuziasm pentru pesticidele lansate din avion m-a cam părăsit. Protecția pădurilor, de pildă, nu e bine studiată, Nu e cazul să citez aci statistici sau să recurg la o vastă argumentare științifică, ci voi da doar un simplu și banal exemplu. Pădurea Andronache de lîngă București era acum cîțiva ani un rai pentru albine. Cunoșteam un harnic apicultor care avea acolo 40 de stupi. Din 40 de stupi n-au rămas decît patru! Apicultorul de care vă vorbesc producea pe an o tonă de miere, consistentă ca o caramea: puteai s-o tai cu un cuțit! Acum a lăsat stupii în plata Domnului. Această istorie a stupilor din pădurea Andronache, oricît de neînsemnată ar părea, pune în lumină una dintre marile probleme ale lumii contemporane: necesitatea respectării echilibrului biologic statornicit de-a lungul a mii și sute de mii de ani. Firește, nu pledez pentru pasivitatea omului în fața naturii, ci pentru intervenții bine cumpănite, în evaluarea cărora biologiei îi revine un rol hotărîtor. Este una dintre contribuțiile acestei științe la construirea acelei lumi mai bune și mai fericite pe care o visam în îndepărtata mea tinerețe.

LIONEL NIȚESCU ■

ÎN CĂLIMANI, VARA AC AN A PICAT ÎNTR-O VIN

ESTUI
ERI

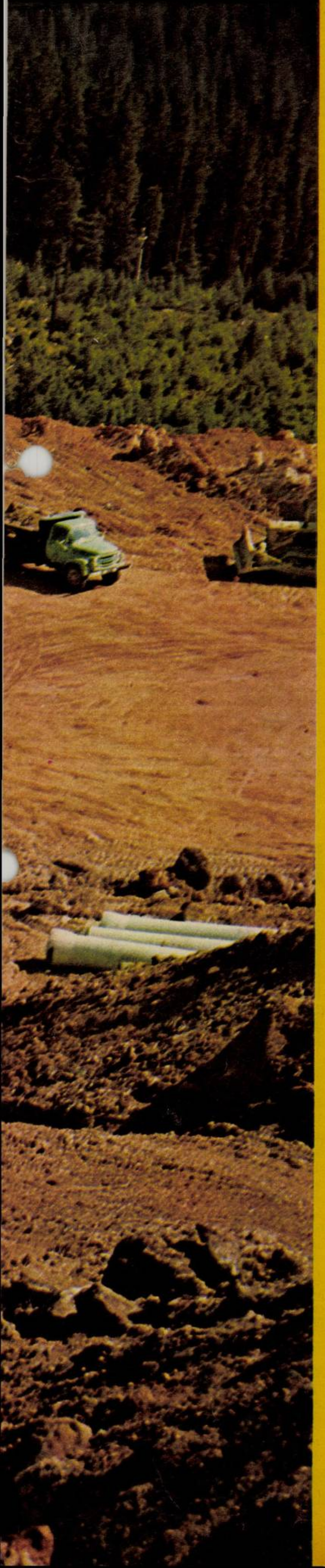

> **«În industria extractivă a minereurilor nemetalifere se va dezvolta în continuare producția de caolin, grafit, cretă, bentonită, feldspat, diatomită, nisipuri necesare în industrie și construcții și alte substanțe; se va organiza producția de sulf tehnic prin valorificarea rezervelor din Munții Călimani...»**
>
> *Proiectul Directivelor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1976-1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981-1990.*

Fiind vorba de singura carieră de sulf din țară și una dintre cele mai mari din Europa, cum dealtfel reiese și din conținutul motoului de mai sus, titlul nu dezvăluie desigur decît incomplet intențiile reportajului, dar mie asprimea condițiilor meteorologice pe care el le sugerează îmi ajută să demarez relatarea faptelor care urmează fără a cădea în păcatul descrierilor livrești nelalocul lor, aici mai ales, cu toate că șantierul este cocoțat la aproape 2 000 m altitudine, într-un peisaj cu precădere sălbatic și pitoresc: Masivul Călimani.

«A sărit în aer liniștea legendarei Bucovine, s-a prefăcut în țăndări...» ,îmi sugera inabil la plecarea din Vatra Dornei unul din interlocutorii mei. În realitate nimic n-a sărit în aer și nici țăndări nu există, liniștea e înaltă de cîteva milioane de ani și după aproape o oră și jumătate de mers pe o șosea abia acum în construcție, de la poalele masivului de piatră, cariera apare ca o scrijelitură roșie sub coasta muntelui.

Cu excepția fetei care ridică bariera de la intrarea pe șantier, în rest, buldozere, excavatoare, autocamioane de toate capacitățile șerpuind într-un nor de praf (dacă n-ar fi atîta noroi) pe serpentinele circulare ale carierei și înțeleg fără să mă surprindă dorința lucrătorilor de a-și literaturiza în fața reporterului existența și munca: «putem spune, tovarășe, că mutăm munții, schimbăm geografia țării» — cu atît mai mult cu cît aici într-adevăr munții sînt mutați din loc și harta se schimbă corespunzător. Vîrful Pietricelu va fi pur și simplu decapitat, retezîndu-i-se cîteva sute de metri din înălțime și cîteva sute de milioane metri cubi de excavație; dar el nu va fi denumit în consecință Retezatu II sau Micul Retezat. Să nu anticipăm însă. Se cuvine a prezenta mai întîi cîteva date informative: cariera de sulf din vîrful Călimanilor este cel mai important obiectiv economic din nordul Moldovei și unul dintre realizările cele mai așteptate ale viitorului cincinal. Sulful reprezintă, ca să folosesc o altă expresie de aici, «sîngele industriei», cu alte cuvinte nu există proces sau reacție în industria modernă care să nu implice ca un element vital acest metaloid. Industriile chimică, metalurgică, electronică, a medicamentelor, a explozivelor, au la baza activității lor sulful. Pînă acum necesarul industriei noastre pentru acest compartiment era satisfăcut de importul din Polonia. Rezerve de sulf mai există în Europa, în afara Poloniei, în Uniunea Sovietică și Italia, dar aici, în peninsula romanică, rezervele, după părerea unor experți, ar fi în scădere. S-ar putea crede, avîndu-se în vedere importanța economică excepțională a zăcămîntului nostru, că exploatarea lui s-a aprobat prin aplauze unanimitare. Au fost necesare discuții în contradictoriu, polemici, explorări, studii, măsurători, calcule, proiecte, estimări, și nopți, și multe luni de zile pentru fundamentarea științifică a propunerilor și concluziilor, dar mai ales a fost nevoie de acest cincinal și de ce a însemnat el pentru progresul industriei românești, fără de care poate și astăzi exploatarea zăcămintelor de sulf ar fi rămas nerentabilă. Desigur acest paragraf ar fi putut lipsi din acest reportaj, din moment ce în cele din urmă totul s-a terminat, cum se spune, cu bine, dacă el n-ar arăta în ce măsură un pas îl presupune și-l determină pe celălalt; progresul industriei n-ar mai fi fost posibil la un moment dat fără acest mineral, iar exploatarea lui nu s-ar fi putut asigura fără mersul ascendent și multilateral al întregii economii.

Drumul spre șantierul din vîrful Călimani, și s-ar putea spune șantierul însuși, trece prin toată Moldova de nord modificîndu-i configurația pînă la ultimul detaliu, cum ar fi de pildă coșurile caselor (ce se vor înmulți considerabil). Acestora, Ion Dîrțu, directorul Exploatării de gospodărire comunală și locativă din Vatra Dornei le va asigura din această toamnă mai mulți coșari, înzestrîndu-l în acest fel (silit de împrejurări) pe moș Ion Danilevici, coșarul orașului, cu urmașii pe care și i-a dorit benevoli toată viața. Deocamdată Ion Danilevici abia s-a reîntors din concediu, de la mare, unde i-au plăcut nopțile cînd marea nu se vedea dar îi auzea «zbuciumul valurilor»ca un masaj împotriva asteniei de care viața l-a ferit totuși. «Acum voi avea ucenici, datorită carierei de sulf, imaginați-vă numai în Vatra Dornei aproape 2 000 de apartamente noi, deși coșuri vor fi mai puține, cele de la centralele termice, dar presupunînd că bărbații vor lucra la carieră, vor fi fabrici pentru femeile lor, și maternități, și grădinițe, și școli, și spitale, și hoteluri sau case de oaspeți, cabane, moteluri, și de fapt asta nu înseamnă că însăși stațiunea balneoclimaterică va trebui să se modernizeze și să se întindă? Calea ferată și șoseaua vor lega peste munți Moldova de Transilvania, pentru că pînă la Toplița din vîrful muntelui nu sînt mai mult de 20 km. Bașca satele din împrejurimile carierei, unde vor intra atîția bani încît casele nu vor avea unul sau două, sau trei coșuri, ci șase, opt și mai multe. Știți dumneavoastră cîte feluri de fumuri există? Eu după culoarea fumului îi știu și compoziția, deci forța corosivă, gradul de depunere și cunosc la perfecție sistemul de foc însuși, ca să nu mai vorbesc de faptul că după dispoziția coșurilor cunosc planul casei, gîndurile constructorului și inovațiile lui, încît defecțiunea o determin mai întîi, ca să zic așa, teoretic. Toate astea o să-i învăț pe viitorii mei ucenici, deși n-o să apuc poate să scot din ei și un înlocuitor în funcția mea de președinte de sindicat, fiindcă psihologia omului, să știți, se cunoaște tot după fumuri».

De cînd am sosit plouă zilnic; cizmele cu care am fost înzestrat mi se afundă în clisa roșie și e foarte frig, în ciuda caschetei de miner, și chiar dacă inginerul Constantin Breazu, șeful șantierului, rîzînd, afirmă că asemenea zile frumoase n-a mai prins de la mare, de unde s-a întors recent cu soția și copiii. Copiii au rămas acasă, în Vatra Dornei, singuri; fata cea mare să se pregătească pentru clasa a XI-a, iar cel mic, care va fi într-a întîia, să-i tempereze eventualul exces de zel, bazîndu-se în această întreprindere în special pe experiența anului trecut. Soții au urcat direct pe șantier, unde erau așteptați, el ca șef, iar ea contabilă.

Ceea ce la poalele stîncilor părea o scrijelitură roșie în coasta muntelui, cum am mai spus, sus, peretele de piatră se dezvăluie ca un uriaș amfiteatru, ale cărui trepte au fost excavate de oameni. Aspectul final al carierei, conform machetei, va fi însă acela al unui stadion gigant, pentru desăvîrșirea căruia, după cum am arătat, vor fi retezate vîrfurile munților. Nu este vorba de gustul estetic al constructorilor, ci de o concepție tehnică în conformitate cu care filonul de sulf va fi dezvelit treptat și în acest fel în vederea extracției; exploatarea generalizată a sulfului va începe abia în 1978, ceea ce înseamnă peste zece ani de excavație, zeci de milioane de metri cubi de munte dislocat și transportat în halda care, în final, va arăta ca un nou munte. Lucrările sînt, după cum se poate bănui, complet mecanizate. Dar întrucît, cel puțin în înțelegerea mea, mecanizare înseamnă mașini duduind și trepidînd, vreau să spun că aici esențialul îl constituie niște uzine complete și silențioase cărora muncitorii le zic excavatoare de mare capacitate și care dacă n-au fost transportate așa cum se bănuia la început cu elicopterul aducerea lor s-a înfăptuit prin piese dispersate și montate aici. Calificarea continuă din mers la locul de muncă, împuținînd, chiar dacă nu cu mult, numărul moldovenilor necalificați sau semicalificați. Și totuși, planul cincinal a fost realizat aici încă din luna august a acestui an. (Dealtfel, tovarășul Maftei, activist la Comitetul orășenesc de partid, *pentru a fi cît mai sugestiv*, declară că dacă toate colectivele de muncă ar fi precum colectivul de muncitori din Călimani, activiștii județului Suceava s-ar vedea obligați să-și ia o jumătate de normă în alte munci)

Și dacă vreți, pentru dumneavoastră, am adresat următoarea întrebare: Cum ați ajuns aici, ce v-a atras?

— Cum am ajuns? Am fost chemat și mi s-a spus: te duci Vasile în Călimani.

— Vasile și mai cum?

— Vasile Șutea.

— Și nu vreți să plecați?

— Păi dacă aș face cerere să plec, m-ar *fugări tovarășul inginer prin toți munții* ăștia... Și dacă vreți mai serios, vă spun atunci că două lucruri mă țin aicea: banii și utilajele.

Eroism deci, chiar dacă, cum e firesc, nimeni nu ascunde că a venit pentru bani, ceea ce înseamnă pentru o viață mai bună și mai demnă. Vasile Șutea n-a exagerat cînd așezînd cîștigul pe planul secund a scos în evidență atracția utilajelor și implicit a calificării. «Ori eram prea tînăr, ori eram indispensabil locului de muncă, realitatea e, povestește Anton Gustinelli, șeful echipei de montori, că dosarul meu pentru școala de *maiștri era mereu amînat.* Aici am venit trimis, sau, cum se zice, transferat, dar am reușit să urmez școala de maiștri, pe care am absolvit-o cu nota maximă, și pe lîngă faptul că-mi place munca nu pot uita că totuși aici mi-am realizat visul cel mai fierbinte.

În legătură însă cu eroismul la care vă referiți, dacă nu vă supărați, aș spune că într-o oarecare măsură greșiți. Ne-am obișnuit cu viața de aici și chiar de e foarte greu cîteodată sau depindem de toanele unui copil care aruncînd cu bățul în rețeaua de înaltă tensiune ne lasă pe un ger cumplit trei zile în șir fără căldură, lumină și hrană, tot mai ușor ne vine nouă, cu masă, casă și obișnuința șantierului decît familiilor noastre. Bietul tata, de origine italian, rămas din primul război mondial, n-a reușit pînă a murit să spună «ce» și zicea tot «che» — ceea ce nu l-a împiedicat să facă copii pînă la 65 de ani — n-a mai plecat din Bistrița-Năsăud de dragul și grija familiei, și totuși cel mai greu, zicea mereu,e să crești copii, e o aventură mai palpitantă decît toate aventurile mele. Or, copiii noștri sînt crescuți aproape în exclusivitate de soții. Mai toți avem cîte doi, trei sau chiar mai mulți copii. Soția mea are serviciu, fetițele rămîn singure, chiar dacă merg la școală dimineața, serviciul soției durează pînă la patru, acasă ajunge la cinci, uneori la șase, cînd începe o altă zi de muncă, ca gospodină, educatoare, mamă, prieten...»

Pînă la filonul de sulf au mai rămas de străbătut circa 30 metri. Anul acesta chiar, la Congresul al XI-lea, colectivul de muncitori din Călimani va trimite secretarului general al partidului primul minereu de sulf românesc, în el înglobîndu-se atît munca celor din Călimani, cît și viața familiilor lor, ca un simbol al efortului unei clase muncitoare solidare și conștiente de sacrificiile sale.

NICOLAE CRISTACHE ■

La întrebarea cititorului Marin Dragomir din Slatina, «Care sînt factorii determinanţi în obţinerea unui ritm înalt de dezvoltare şi cum se răsfrîng ei în viaţa cetăţeanului?», **răspunde lector doctor** GHIŢĂ TĂNASE.

Înfăptuirea în ţara noastră a societăţii socialiste multilateral dezvoltate — obiectivul fundamental al etapei actuale — presupune dezvoltarea impetuoasă a forţelor de producţie. În acest sens, rolul determinant revine ridicării productivităţii muncii pe baza cuceririlor ştiinţei şi tehnologiei moderne, deoarece numai aşa se poate obţine creşterea producţiei de bunuri, scăderea cheltuielilor materiale de producţie şi uşurarea muncii producătorilor, paralel cu transformarea conţinutului ei, apropiind-o tot mai mult de ceea ce va reprezenta activitatea viitorului. La creşterea în ritm susţinut a producţiei contribuie însă şi alţi factori. Aportul investiţiilor, de pildă, se concretizează în realizarea şi intrarea în funcţiune de noi capacităţi pentru industrie, agricultură, cercetare etc., fondurile alocate pentru dezvoltarea ramurilor producţiei materiale reprezentînd în cincinalul viitor circa 90 la sută din investiţii. Cu toate acestea, gospodărirea judicioasă a capacităţilor existente este de cea mai mare însemnătate, pe seama acestora urmînd să se realizeze 2/3 din producţia industrială a anului 1980. Valorificarea cît mai deplină a resurselor naţionale de materii prime, materiale şi energie, atragerea în circuitul productiv a deşeurilor, lichidarea rebuturilor, încorporarea într-o unitate de materie primă a unei cantităţi sporite de muncă etc. constituie un suport substanţial pentru avîntul forţelor de producţie. Evident, la toate celelalte, se adaugă programul de instruire şi ridicare a cunoştinţelor întregii populaţii, generalizarea celei de-a doua trepte a liceului şi extinderea în continuare a învăţămîntului superior, care reprezintă momente ale pregătirii omului care munceşte — principala forţă de producţie a societăţii.

Măsurile concepute pentru dezvoltarea în ritm înalt a forţelor de producţie nu reprezintă un scop în sine, ci sînt consacrate omului, ridicării nivelului său de trai, ceea ce constituie însăşi raţiunea de a fi a socialismului. De aceea, programul dezvoltării economice a României în perioada 1976-1980 va intra în viaţa oamenilor cu realizări de mare importanţă pentru satisfacerea tot mai deplină a nevoilor lor: creşterea şi diversificarea producţiei de bunuri de consum şi servicii, sporirea veniturilor totale reale cu 35-37 la sută, accelerarea ritmului construcţiei de locuinţe, extinderea învăţămîntului şi ocrotirii sănătăţii. Totodată, nivelul pe care-l va atinge productivitatea muncii va permite trecerea la reducerea săptămînii de lucru, se va intensifica transformarea producţiei agricole într-o variantă a muncii industriale, se amplifică reţeaua de oraşe şi centre urbane etc., ceea ce va ridica gradul de civilizaţie al tuturor judeţelor şi zonelor ţării.

Sînt asistent **Ştefan Kilyeni,** *preşedintele Consiliului U.A.S.C. din cadrul Institutului politehnic Timişoara. Am citit cu mult interes cuvîntarea secretarului general al P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Conferinţa cadrelor şi activului de partid din învăţămîntul superior — şi, iată, simt nevoia de a mărturisi impresia cu totul specială pe care mi-a produs-o acest document, unde se accentuează adesea necesitatea unei cotituri revoluţionare în întregul nostru sistem de învăţămînt. Se ştie că studenţii admişi anul acesta în învăţămîntul superior vor intra în producţie abia în cincinalul 1981-1985. Pentru ei, pentru cadrele viitorului nostru, a căror calificare va trebui adusă la cei mai înalţi parametri mondiali, Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului îi revine îndatorirea de a planifica metodele şi măsurile capabile să traducă în practică acest înalt deziderat revoluţionar. Nu va fi uşor, sînt sigur. Tocmai de aceea* **propun iniţierea unor dezbateri în presă legate de cele mai bune propuneri ale cadrelor didactice** *şi care — prin supunerea deschisă opiniei publice — ar putea căpăta girul unanim de inovaţie reuşită, atît din punct de vedere conceptional, cît şi organizatoric, în conformitate cu spiritul revoluţionar preconizat de secretarul general al partidului.*

*

St. Goescu *din judeţul Vaslui îşi începe corespondenţa cu întrebarea: «Dacă din şase sute de mii de lei se cheltuiesc circa treizeci de mii, înseamnă că o construcţie trebuie să stea pe loc?». Şi continuă autorul: «Aceasta-i soarta unui grajd pentru îngrăşat tineret bovin la C.A.P.-Coşeşti. Adică, s-a deschis finanţarea, s-au cheltuit ceva bani buni pentru proiect, pentru cărămidă, material lemnos, balast şi cam atît. Cooperatorii, bucuroşi cînd au primit aprobarea de la D.G.A.I.A.A. Vaslui pentru construirea obiectivului amintit, aşteaptă totuşi finalizarea construcţiei. Nu de alta, dar încă nu au descoperit cum se poate îngrăşa tineretul bovin numai cu acte parafate, semnate şi bune de acoperit cheltuielile făcute pînă acum».*

*

La ora actuală serviciile din municipiul Piatra Neamţ răspund într-o mare măsură cerinţelor multiple ale populaţiei şi în special ale femeilor — ne scrie **Dumitrache Eleonora.** *Totuşi, organizatorii acestor servicii ar trebui să ştie că ele nu satisfac pe deplin. De exemplu, unităţile «Gospodina» sînt într-un număr relativ mic şi se află amplasate doar în centru. Ele ne-ar aduce cu adevărat mari servicii nouă, femeilor, dacă ar dispune şi de un sortiment mai variat de semipreparate, de calitate bună şi proaspete. Eu locuiesc în cartierul Dărmăneşti, care, după cum se ştie, se întinde departe, pînă la hotarul cu Gîrcina. Aşa se face că, pentru a umple, bunăoară, nişte sifoane, trebuie să mă deplasez tocmai în centru, lîngă baia comunală, unde există o asemenea unitate. Cartierele nu pot dispune de întreaga gamă de servicii?*

«Muncesc şi locuiesc în Galaţi. Ca unul ce va beneficia direct, pentru că aştept să mă mut în locuinţă nouă — ne scrie **Ion Cruntu** *— vreau să adresez, prin dumneavoastră, calde felicitări constructorilor Şantierului II, Trustul judeţean Galaţi. Acest harnic colectiv de constructori a reuşit să predea zilele acestea, cu mult înainte de termenul planificat, două blocuri de locuinţe însumînd 180 de apartamente. La acestea trebuie adăugate încă 100 de apartamente aflate «la cheie» care în curînd vor fi predate beneficiarului.»*

*

Aş fi vrut să găsesc cele mai frumoase cuvinte — ne scrie **Eugen Graure,** *sudor la Întreprinderea de utilaj terasier Buzău — pentru a vă putea vorbi şi pentru a vă face să înţelegeţi cît mai exact ce înseamnă un bun specialist, un om de omenie, cu o viaţă demnă, cinstită şi adevărată, atunci cînd această viaţă se clădeşte pe dragostea şi pe stima noastră, a tuturor celor care lucrăm la această întreprindere. Este vorba despre Grigore Grămescu, sudor, omul despre care toţi colegii lui acceptă că este un adevărat «artist în meserie». Piese de mare complexitate — şasiurile şi rulourile compresoare R 12-M şi R 8-14 — capătă aici, în secţia noastră, adică la construcţii metalice, contururile precise cerute de nenumăraţi beneficiari. Or, contribuţia lui Grigore Grămescu la bunul mers al secţiei este una substanţială. Şi nu numai prin ceea ce face el singur, dar şi prin ceea ce îi învaţă pe alţii, pentru că, trebuie să aflaţi, a avut şi continuă să aibă mai mulţi «elevi», muncitori care, cu ajutorul lui, se iniţiază în tainele meseriei de sudor.*

*

Mă numesc **Nicolae Tokacek,** *domiciliat în Bucureşti, strada Secerii nr. 8A, sector 5, şi lucrez la Direcţia de expediere a presei. Am fost ani de-a rîndul în staţiunea balneoclimaterică Slănic Moldova, supranumită şi «perla Moldovei». Apele minerale, tratamentele, peisajul, toate sînt bune, încîntătoare. În acest an însă, din păcate, am constatat cu mirare şi regret că numărul localurilor pentru desfacerea băuturilor spirtoase, de toate felurile, s-a înmulţit, ca să nu mai vorbesc de bogatul sortiment de acest fel de la complexul alimentar. Şi aşa, apele minerale au acum un rival serios, care le face o mare concurenţă. Numărul bufetelor cu băuturi a depăşit pe cel al numărului de izvoare cu ape minerale. Pe lîngă cele două alimentare încă* **cinci** *puncte desfac băuturi, iar din acest an, la parterul Întreprinderii balneoclimaterice, în locul unei patiserii, s-a deschis chiar lîngă cazare-recepţie, culmea, tot un bufet. În convorbirile purtate cu tovarăşii de aici, mai mult sau mai puţin răspunzători, am primit următorul răspuns senin: «Sînt rentabile, aduc venituri mai substanţiale»!*

*

Mă numesc **Marin Ioan,** *doljean din tată în fiu. Umblu mult prin judeţ şi de fiecare dată, în orice comună m-aş afla, noul mă impresionează şi mă face să fiu mîndru. Am trecut nu demult prin comuna Murgaş. Ce mi-am notat? 1) Pentru specialiştii S.M.A. a fost dat de curînd în folosinţă un bloc cu patru apartamente, confortabile, cu instalaţii de încălzire centrală, apă potabilă şi iluminat electric. Însemne certe ale civilizaţiei citadine. Un început de care peste ani — cînd comuna va deveni oraş — îşi vor aminti toţi locuitorii. 2) După cum îşi vor aminti şi de aceste zile din toamna anului 1974, cînd, prin muncă patriotică, au construit, în satul Balota de Jos, aparţinător comunei, o clădire destinată atelierelor-şcoală. Aci, cei mai tineri fii ai satului — elevii — vor deprinde tainele meseriei de lăcătuş. Şi — cine ştie? — poate mulţi dintre ei vor fi muncitori de înaltă calificare într-o viitoare întreprindere metalurgică ce-şi va găsi amplasamentul în localitatea respectivă.*

*

În colectivul nostru de la Uzina «Autobuzul», Popa Adrian a devenit un «caz» din momentul cînd s-a întors în secţie după concediul de studii de care a beneficiat pentru absolvirea liceului. Recentul bacalaureat susţine că este dreptul lui să revină — după examen — în acelaşi loc de activitate, mai precis să execute aceleaşi lucrări. Dar lucrările acestea sînt de fapt sub posibilităţile cunoştinţelor şi experienţei sale de lăcătuş. Ani de zile, cît a fost elev la seral, echipa l-a ajutat, creîndu-i toate condiţiile pentru studiu. Aşa se şi explică de ce în cadrul colectivului a lucrat numai în schimbul întîi şi i s-au dat să execute operaţii mai uşoare. Acum — ne scrie **Pătraşcu Gheorghe,** *în numele colectivului acestei echipe — Popa Adrian refuză, cu un aer de neînţeleasă superioritate, să-şi arate măsura calificării lui, confundînd înlesnirile oferite de echipă cu un drept nescris, de care poate beneficia la infinit.*

*

Noi, locuitorii cartierului Cornişa din municipiul Tîrgu Mureş — ne scrie **Moţu Ioan** *— ca dealtfel şi ceilalţi, din cartierele vecine, în primăvara acestui an am amenajat, printre blocuri, zone verzi, am plantat trandafiri şi diferite alte soiuri de flori. O vreme am avut de luptat cu automobiliştii de ocazie, care căutau, peste straturile cu flori, locuri de parcare provizorie. Ca urmare, Daciile şi Skodele au bătut în retragere şi nu ne mai calcă munca în... roţi. Dar în locul lor, de o bună bucată de vreme, printre trandafiri şi pomi ornamentali, pe spaţiile verzi, zilnic, îşi fac apariţia cîţiva cai. După cum se vede, acum munca ne este călcată în ...copite. Cine se învredniceşte să strîngă herghelia?*

*

Sînt **Marincuţă Dumitru,** *din Craiova, cartierul Valea Roşie, blocul J 1, ap. 33. La 1 august 1973 mi-am cumpărat un ceas de mînă automat, cu suma de 1 055 lei, de la magazinul «Bijuteria». Cînd am ajuns acasă, ceasul stătuse. M-am întors la magazin, dar mi s-a spus că nu îl pot schimba şi am fost îndreptat spre atelierul de reparaţii al cooperativei «Deservirea». După zeci de drumuri făcute mi s-a spus că nu mai poate fi reparat şi mi s-au pus în mînă odată cu obiectul necazurilor mele şi 3 procese verbale, urmînd să mă prezint din nou la magazin pentru schimbarea ceasului. De acum însă începe adevăratul calvar, eu devenind, practic, un simplu curier între cei doi responsabili ai unităţilor amintite. Direcţia comercială a judeţului Dolj mi-a făcut cunoscut că s-a întrunit o comisie specială pentru examinarea cazului meu şi s-a hotărît că nu se poate schimba obiectul cumpărat, care se trimite din nou la cooperativa de reparaţii. De atunci şi pînă acum aştept.*

*

În luna decembrie 1973 am depus o cerere pentru montarea unui post telefonic la domiciliu. În luna iulie a acestui an am fost înştiinţat, cu adresa F.N.A. nr. 22608, să mă prezint pentru a plăti taxa de instalare. M-am dus, dar am avut surpriza de a fi refuzat pentru simplul motiv că sînt flotant. Am fost în audienţă, explicînd că eu, **Voicu Nicolai,** *strada Popa Balint nr. 15, sector 6, Bucureşti, lucrez în construcţii, am contract de închiriere nelimitat şi sînt încadrat permanent prin transfer în interes de serviciu. Mi s-au cerut acte care să confirme cele arătate. Am depus aceste acte, pentru ca apoi să mi se spună iarăşi* **nu.** *Iată, aşadar, că a fi flotant înseamnă uneori a fi lipsit de anumite drepturi publice. Se poate găsi o rezolvare a acestei situaţii?*

*

Mă numesc **Arion Ioachim** *şi sînt din satul Ploştina, oraşul Motru, şi vă scriu despre învăţătorul Grigore Cioabă, actualmente pensionar, un îndrăgostit de aceste locuri pitoreşti, devenite acum un important centru minier, dar şi de trecutul acestor locuri, al oamenilor care au trăit şi care trăiesc şi muncesc aici. De curînd, el a terminat o monografie a şcolii din satul nostru, cu date de la înfiinţarea acesteia — acum 111 ani — dar şi cu unele informaţii, care alcătuiesc un istoric al satului, adică mult mai adînc în timp, de la 1429 şi pînă astăzi. V-am scris despre învăţătorul nostru şi despre lucrarea pe care el a făcut-o, pentru că, după părerea mea, pasiunea lui — vreau să spun rodul acestei pasiuni — reprezintă pentru noi, localnicii, un adevărat act de educaţie, o vie lecţie de istorie.*

*

După un inventar efectuat cu vreo patru luni în urmă la cooperativa de consum din satul Plopu, judeţul Brăila, a fost pus lacătul la uşă şi aşa, neclintit, a rămas toată vara. De atunci sătenii îşi caută cele necesare în localităţile învecinate ori la Brăila. Acum timpul s-a răcit, vor începe ploile, frigul şi multora o să le vină greu să se deplaseze pentru a cumpăra un lucru cît de mic la o distanţă de 7-8 km. Oare nu se poate face inventarul din nou şi dată gestiunea altcuiva în primire? Tovarăşii de la UJCOOP, ce părere au? — ne scrie şi se întreabă **Peticaru Titi,** *satul Plopu, judeţul Brăila.*

*

Inginerul **Drăgan Cornel** *din Timişoara ne scrie: O întreprindere de industrie locală din Bucureşti (singura din ţară) execută la comandă lentile de ochelari pe care reţeaua comercială de specialitate nu le poate avea, datorită variaţiei mari de prescripţii medicale. Este foarte bine că există o astfel de întreprindere, este destul de rău că e una singură şi e foarte rău că nu are centre de comandă decît în Bucureşti. Avînd în vedere că: a) un provincial fără cunoştinţe în Bucureşti este nevoit să facă două drumuri costisitoare pentru două lentile; b) livrarea unei perechi de lentile se face după trei luni (în parte, probabil, datorită disproporţiei dintre capacitatea de fabricaţie şi numărul de comenzi şi în parte, sigur, datorită unui sistem birocratic greoi în circuitul comandă-livrare; c) este inadmisibil ca starea aceasta de fapt să mai continue în dauna atîtor cetăţeni —* **propun:** *1) organizarea cîte unui centru de comandă cel puţin în oraşele mari ale ţării; 2) reducerea duratei de livrare atît prin extinderea capacităţii de producţie, cît şi prin simplificarea mecanismului scriptologic. 3) asigurarea unei publicităţi corespunzătoare, pentru ca, din momentul cînd se va fi creat această nouă posibilitate cei interesaţi să se folosească de ea.*

*

Scriu în numele meu (mă numesc **Marica Angela** *din Vaslui) şi al colegelor mele, absolvente ale şcolii profesionale comerciale din cadrul Grupului şcolar comercial Iaşi, calificate în meseria de vînzător textile-încălţăminte.*

Am absolvit această şcoală în iunie 1974. După absolvire, ne-am adresat conducerii Întreprinderii comerciale de stat Vaslui, întreprindere de care am fost şcolarizaţi pentru a fi încadrate. Ni s-a spus că nu au posturi pentru specializarea noastră. În fiecare primăvară însă se dă concurs pentru încadrarea muncitorilor necalificaţi pentru toate meseriile. Ne întrebăm, atunci, de ce s-au cheltuit bani de către întreprindere pentru şcolarizarea noastră dacă nu sînt locuri?

POŞTA REDACŢIEI

Maria Rusu — comuna Dridu (Ilfov). Cei care beneficiază de pensie din alte sectoare (în cazul dumneavoastră, din sistemul asigurărilor sociale de stat, în calitate de urmaş) pot primi pensie şi în sistemul C.A.P., dacă au realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală în cel puţin un an. Dumneavoastră, nelucrînd în cooperativa agricolă de producţie niciodată, nu beneficiaţi de pensie şi din acest sector.

Gheorghe Tiberiu — Piteşti. Ne întrebaţi dacă e drept să intervină alţii în modul de viaţă pe care-l duceţi. Bineînţeles, dacă contravine normelor de bună-cuviinţă.

Colectivul de elevi ai anului II A de la Grupul şcolar «1 Mai» Ploieşti. La nedumerirea dumneavoastră că pentru fiecare absenţă nemotivată (de ce le faceţi?) vi se iau 3 lei, fără să vi se elibereze chitanţă, aşteptăm răspunsul conducerii şcolii.

Valentina Marinescu — Tulcea. În maladia de care suferiţi este bine să consultaţi un medic specialist dermatolog.

Grup de locatari din strada Răşinari — Bucureşti. Vecinii de pe strada Macaralei, nr. 40, «calcă în permanenţă regulile de convieţuire socială». Aţi discutat cu ei? De ce nu vă adresaţi forului competent, Consiliul popular al sectorului 4?

Virgil Tănase — Piteşti. «O îndrăzneală apărută în jurul vîrstei de optsprezece ani *ma* făcut *să(mi)* scriu o carte sub formă de amintiri — roman. *Recomandaţimi* o editură (sic!).» Nu îndrăznim.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în consideraţie scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

SĂ CITIM CU VOCE TARE

Racul vă propune spre lectură publică şi înţelegere intimă:

«Vitalismul scenariului însă iese, datorită regiei, ninţeluş atrofiat, cam sterilizat, deşi — repetăm — într-o construcţie «frumoasă», ceea ce nu înseamnă că şi lipsită de rigoare şi limpezime», ne spune Vladimir Udrescu în «Informaţia Bucureştiului» din 1 septembrie 1974 despre filmul «Tatăl risipitor».

Pînă una-alta, nu înţelegem decît că «ninţeluş atrofiat» vitalismul presupusului cronicar cinematografic duce lipsă «de rigoare şi limpezime».

SUBTILITĂŢI EPISTOLARE SAU O MÎNDRIE ADÎNC RĂNITĂ

În noiembrie a.c. căminul pentru tineret al I.P.B.C.A., Întreprinderea de produse din beton celular autoclavizat Constanţa, trebuia dat în folosinţă. Evenimentul a fost amînat dintr-un motiv — cum să vă spun? — lesne de înţeles: construcţia căminului nici nu a început.

Proiectanţii nu au predat documentaţia, iar constructorii aşteaptă planurile. Doar beneficiarul, I.P.B.C.A.-Constanţa întreţine o vie activitate, corespondînd cînd cu proiectanţii, cînd cu constructorii, cînd cu Banca de investiţii.

Forul tutelar al celor trei unităţi care-şi trimit periodic adrese (ultimative) şi răspunsuri (explicative) este Centrala materialelor de construcţii din Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii. O fi vrînd sus-amintita centrală să-şi lase subordonaţii antrenaţi în subtilităţi epistolare sau nu-i vorba decît de mîndria adînc rănită a celui care e lăsat în afara jocului de-a neglijenţa?

INVESTIGAŢIILE CONTINUĂ

În ziua de 24 septembrie apele pîrîului Valea Salcă din judeţul Cluj purtau la ieşirea din municipiul Dej sute de crapi şi ţipari otrăviţi.

Cineva — care întreprindere din Dej? — poluase cursul unei ape.

Se spune că organele în drept au început şi continuă investigaţii minuţioase al căror mister a sporit cu fiecare nouă poluare a rîului. Toată lumea pare mulţumită, unii fac investigaţii, alţii varsă în apă substanţe otrăvitoare.

Şi dacă am avea umor ar trebui să ne lipsim de el în cazul de faţă, dar nu aceasta-i soluţia pentru ca apele pîrîului Valea Salcă să rămînă curate.

MARINESCU CONSTANTIN

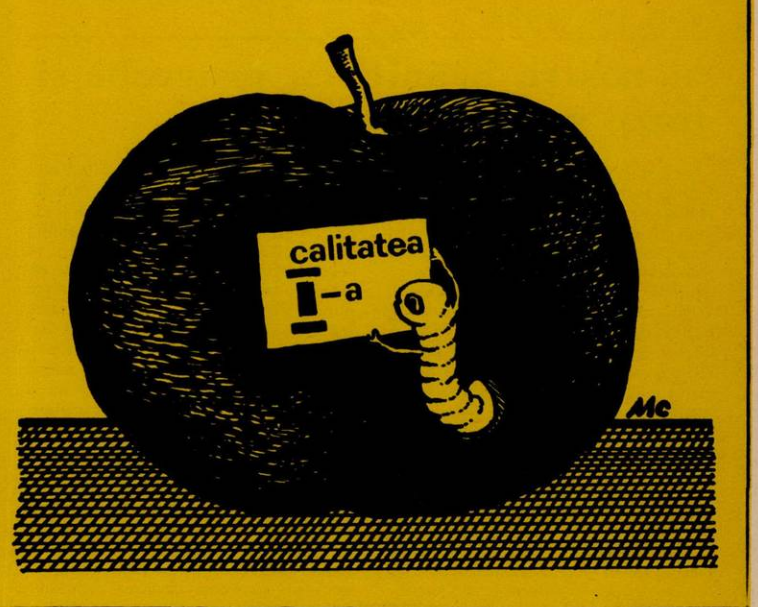

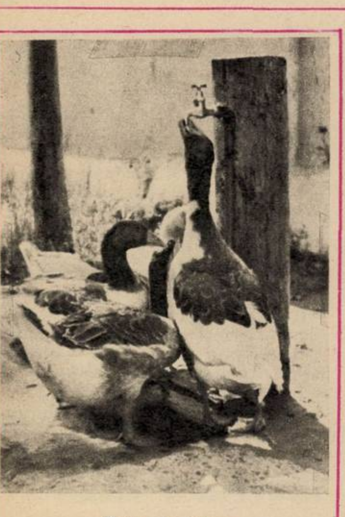

Sete de umor

Fotografie de **PETRE STĂNCESCU**

MAŞINI ŞI UTILAJE ÎN CONCEDIU NELIMITAT

Cîteva unităţi economice prahovene au cumpărat în acest an maşini şi utilaje în valoare de milioane. Au avut nevoie de ele? Dacă nu, de ce le-au cumpărat, dacă da, de ce stau degeaba 48 de utilaje la Trustul petrolului Ploieşti, 21 la Uzina «1 Mai», 16 la Întreprinderea de anvelope «Victoria», iar la rafinăriile Teleajen şi Vega 150 de maşini?

Nu cumva prahovenii au de gînd să inaugureze un muzeu al tehnicii contemporane şi — atenţi — achiziţionează exponate?

TUDOR STĂNESCU ■

RĂUL ŞI RĂDĂCINILE LUI

În comuna Otopeni, în primăvară, s-au plantat sute de pomi pe străzi şi în livezi. O iniţiativă lăudabilă. Pomii au crescut. Odată cu frunzele au apărut şi omizile. Toată lumea ştie că pomii dau o singură recoltă de fructe şi două «promoţii» de omizi. Unele la începutul verii, altele mai înspre toamnă. În comuna Otopeni oamenii rămîn neputincioşi la această invazie, iar cei de la Consiliul popular indiferenţi. Unde sînt substanţele care se distribuie gratis şi pe care cei de la Consiliul popular ar trebui să le pună la dispoziţia sătenilor? Ca să scape de omizi, cum tot nu au avut parte de fructe, celor din Otopeni nu le rămîne decît o ultimă soluţie: tăierea pomilor. De la rădăcină, precum răul.

PAUL IORGA ■

INVENTAR PENTRU PREŞCOLARI

O cititoare, avînd două fetiţe care merg anul întîi la grădiniţă, ne trimite o listă de obiecte pe care trebuie să le aibă copiii în momentul începerii mult aşteptatului an de grădiniţă. Care va să zică «patru caiete mari de desen, două maculatoare, cîteva creioane negre, radiere şi ascuţitori, trei caiete de aritmetică, două caiete de geometrie (!), două cutii de creioane colorate, două penare, două cutii de plastilină şi două planşete, hîrtie glasată de toate culorile, hîrtie creponată, hîrtie cartonată, două cutii cu beţişoare colorate, două cutii cu cuburi AR-CO, două săpunuri şi două savoniere, doi metri pînză albă, patru cărţi cu poveşti, două perechi papuci pentru interior, patru suluri hîrtie igienică, patru pachete şerveţele, douăzeci metri şnur, ace, aţă, şase ghemuleţe de aţă colorată, două pahare plastic, două forfecuţe cu vîrful drept, trei metri panglici, două cutii de acuarele şi pensule, cinci dosare simple, patru plicuri simple, trei cuiere de lipit pe perete, o cutie cu mărgele colorate, o jumătate metru etamină etc. etc.».

Ce înţelege tovarăşa prin etc. etc. nu ştim, dar bănuim că preşcolarii pun în faţa industriei noastre uşoare sarcini sporite, atît timp cît o singură grădiniţă se va confunda cu un complex comercial.

V. NIŢĂ ■

ŞT. COCIOABĂ

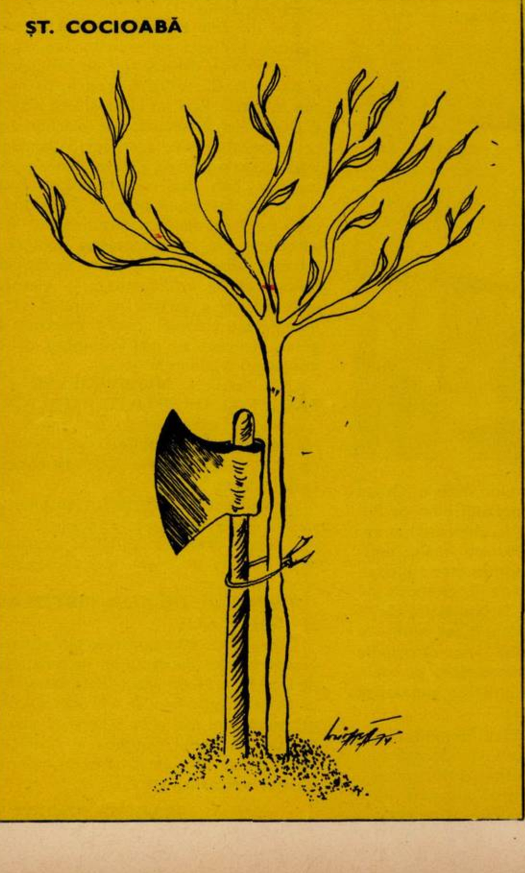

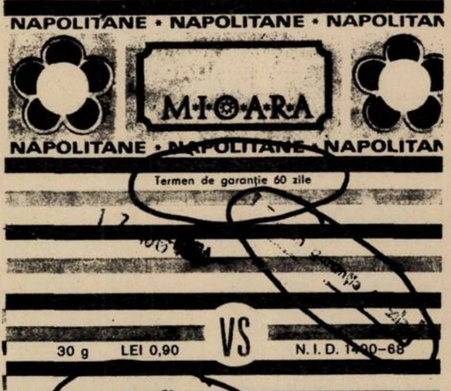

NAPOLITANE • NAPOLITANE • NAPOLITAN

M•I•O•A•R•A

NAPOLITANE • NAPOLITANE • NAPOLITAN

Termen de garanţie 60 zile

30 g LEI 0,90 VS N. I. D. 1490–68

Termen de garanţie 3 luni

CONSUMAŢI CU ÎNCREDERE NAPOLITANELE «MIOARA»!

Spre stupoarea noastră, constatăm că «Mioara», capricioasă, are trei termene de garanţie şi o singură dată de fabricaţie — 17 august 1974. Primul termen ne-o recomandă pe «Mioara» bună de consumat timp de 60 de zile, al doilea termen, puţin mai exigent cu vîrsta «Mioarei», ne-o recomandă timp de 45 de zile (!), pentru ca al treilea s-o garanteze pe trei luni (!!). Nu ştim precis care este adevărul şi în cîte zile trebuie să consumăm minunatele napolitane «Mioara». Cert este însă că fabrica producătoare dă dovadă de o surprinzătoare lipsă de răspundere pentru produsele ei, de vreme ce un singur produs trebuie să suporte trei ştampile contradictorii.

NICOLAIE VIZITEU

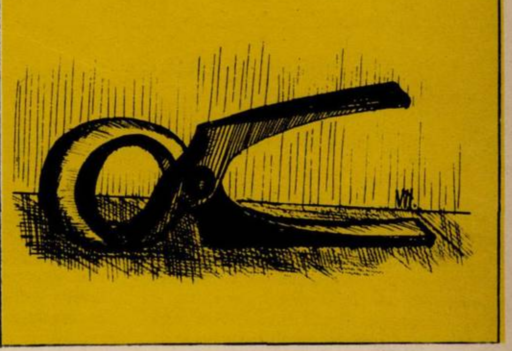

Nu uitaţi că deviza «RACULUI» este: «RETRAGE-TE ÎNAINTE»

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 33

CRONICA DE FOTBAL

ai noștri, hrăniți cu proverbe și fraze goale

Întîi și întîi, **bucuria** pe care ne-au făcut-o antrenorii **naționalei,** trei săptămîni de vacanță fotbalistică, tocmai acum cînd timpul era numai bun pentru jocuri, și asta, vedeți dv., pentru ca geniul lui Valentin Stănescu (pentru că de al lui Cosmoc nici nu mai poate fi vorba) să se manifeste sub formă de har și de întinderi musculare asupra celor unsprezece **tricolori** care ne vor reprezenta în marele meci cu Danemarca, cunoscută ca o campioană a campionilor, echipa care a pierdut pe propriul teren un meci cu o Spanie de o repriză, văzută și de noi pe micul ecran, după un meci ce-mi evoca mie întîlnirea dintre Abisinia și România de dinaintea celui de-al doilea război mondial.

Așadar, lăsați la vatră, vom juca popice, alunelul și table numai pentru că cei doi măreți conducători de lot vor să pună în formă pe cei ce nu s-au mai antrenat de cîțiva ani, băgîndu-i cu siguranță în spital înainte de deplasarea propusă, dar să nu am gură rea și să dea sfîntulețul să nu se întîmple ce-am scris eu mai sus. Așadar, vom vedea pe 13 un meci, mare meci în care tot talentul arhicunoscut al cuplului cel mai celebru din istoria fotbalului românesc se va revărsa în ideile mari de pe terenul danez, unde ai noștri, hrăniți cu proverbe și fraze goale, de genul: «apărarea joacă la apărare» și «înaintarea atacă», vor da totul. Să *ne oprim aici pentru* că prea fierb și cine știe ce mai scot din peniță! Să le dea Dumnezeu sănătate celor ce țin atît de mult la Stănescu și Cosmoc, dar să nu-i aflu dacă echipa de fotbal a României se face de rîs pe 13 octombrie, că e și zi cu ghinion!

În cîrpitul nostru campionat, echipele — scoase din cizme de desele întreruperi — au jucat și ele cum au putut. S-au înregistrat, evident, surprize, cum se întîmplă în astfel de situații: unora le priește să stea degeaba, altora le cade greu vacanța pe nepusă masă și nu mai știu pe unde s-o apuce. În situația asta s-au aflat **Steagul roșu** care a pierdut la ea acasă în fața unei echipe și ea inegală în comportări: **ASA** din Tîrgu Mureș! Mai lată a făcut-o la București **Sportul studențesc** (în care un cunoscut ziarist, plin de idei mari, vedea pe campioana acestui an!), pierzînd în fața **CFR**-ului Cluj, sosită aici să scape onorabil, cu goluri puține, și întorcîndu-se acasă cu două nesperate puncte. Pe mine nu mă miră deloc aceste inversări de rezultate. Ele exprimă starea de fapt a fotbalului nostru în care se poate petrece orice pentru că aici numai norocul joacă rolul principal și nu o activitate logică, pentru că la cluburi nu se face nimic logic. Acolo unde antrenorul este ascultat orbește — mă gîndesc la clubul **CSM Reșița** (și asta de mai bine de doi ani) — rezultatele se văd de departe. Acest club se află pe locul doi și joacă bine cu regularitate de la intrarea în eșalonul întîi al fotbalului! Dacă citești formația, cu mici excepții, nu există decît un Beldeanu, ca nume mai sonor, încolo, oameni **făcuți, lucrați** în cetatea oțelului! Deci, se poate dacă nu avem sentimentali în conducere, dacă antrenorul este Alfa și Omega și nu chibiții cu sfaturile lor. Felicitări deci pentru victoria de la Timișoara și în general pentru jocurile bune făcute de această echipă de multă vreme!

A mai cîștigat la Rîmnicu Vîlcea, după un meci cu ghionți și eliminări, **Dinamo,** în fața unei echipe în mare criză de efectiv, dar se pare din ce în ce mai ambițioasă. Cu **Dinamo** e ceva, vorba cîntecului, a reintrat și Mopsul, așteptăm să se facă bine de tot și să ne retragem pateticul «Adio» pe care i l-am adresat!

În rest, nimic care să te zguduie. **Craiova** a ciupit punctul visat la Satu Mare, **Steluța** a ciugulit și ea o remiză. acolo unde greu se scapă cu așa ceva, iar **Galațiul** locuiește pe fundul bălții din ce în ce mai ferm. Poate că o să cadă și un pește mare în plasa lor, dar cum au început-o, e rău de tot.

EUGEN BARBU ■

P.S. Un sincer bravo brașovenilor, miercuri autorii unui finiș memorabil pe care Proca și jucătorii săi îl vor povesti, cu siguranță, la bătrînețe, nepoților.

Bravo băieți și la mai mare!

FILE DIN ISTORIA ȘAHULUI

o pagină contemporană

spre un meci fischer - karpov?

La 15 septembrie, în Sala coloanelor din Casa sovietelor din Moscova, a început, într-o atmosferă sărbătorească, finala meciurilor de candidați la titlul mondial de șah dintre marii maeștri sovietici A. Karpov și V. Korcinoi. Comentatorii de presă sovietici și străini au ținut să precizeze că sala în care se va desfășura meciul are o îndelungată tradiție șahistă, aici avînd loc încă în 1933 un memorabil meci Botvinnik — Flohr. În cuvîntul de deschidere, vicepreședintele FIDE, B. Kazic, a exprimat speranța tuturor iubitorilor de șah din lume că vom asista la un meci de înaltă factură tehnică, cu partide spectaculoase, care să facă cinste celor doi mari maeștri, reprezentanți ai unor stiluri de joc diferite și la ora actuală cei mai îndreptățiți exponenți ai renumitei școli de șah sovietice.

Se pare că atît Karpov cît și Korcinoi au ținut să arate că aprecierile deosebite de care s-au bucurat în ultimele săptămîni din partea presei și specialiștilor sînt pe deplin meritate, ei furnizînd încă de la începutul meciului (care ar trebui să dureze 24 de partide) o luptă aprigă, fără menajamente. Și dacă în prima partidă Korcinoi, cu albul, a scăpat la un moment dat inițiativa pe care o obținuse, nereușind să se impună, partida a doua a prilejuit tînărului mare maestru Karpov o realizare excepțională, bazată pe o inovație teoretică neașteptată, într-o variantă extrem de discutată în ultima vreme (Dragonul din Apărarea Siciliană). Deschizînd scorul, Karpov a prilejuit specialiștilor o serie de speculații, aceștia arătînd că prima victorie într-un meci de asemenea importanță ar putea fi chiar decisivă, că prin stilul său tînărul mare maestru le-a reamintit de Fischer din cele mai bune zile ale sale etc. Interesant de remarcat este faptul că imediat după această victorie cota lui Karpov a crescut simțitor, marii maeștri și specialiștii prezenți la Moscova în acele zile acordîndu-i o șansă de victorie de 5-1 contra lui Korcinoi. Dealtfel și în străinătate există aproape o părere unanimă că în cele din urmă Karpov se va impune datorită în primul rînd ușurinței cu care joacă și diferenței apreciabile de vîrstă dintre cei doi adversari (Karpov are 23 de ani față de cei 43 ai lui Korcinoi). Astfel, la recent încheiata Balcaniadă de șah toți marii maeștri iugoslavi au declarat, fără excepție, că-l văd învingător pe Karpov, unii dintre ei străduindu-se chiar să arate și scorul exact cu care se va încheia acest meci! Există, bineînțeles, și excepții. Astfel, renumitul dramaturg francez (care este și un mare pasionat al jocului de șah) Fernand Arrabal a declarat textual: «Karpov este fenomenal, dar eu cred că va învinge Korcinoi. Spun aceasta deoarece miza pe care o joacă Korcinoi în acest meci este foarte importantă (din cauza vîrstei) și el va lupta cu cea mai mare înverșunare. Prin natura sa, el este un om al ultimei șanse și acum a scăpat de vechea meteahnă a crizei de timp care i-a făcut multe greutăți în meciurile trecute cu Spasski și Petrosian...».

Din păcate pentru Korcinoi, prevederile lui Arrabel nu s-au îndeplinit, ba, mai mult, după încă trei remize, în partida a șasea, într-o acută criză de timp, el a depășit timpul de gîndire. Cîștigînd această a doua partidă, Karpov are acum șanse reale de a deveni chalengerul oficial al campionului mondial R. Fischer, deoarece (reamintim clauza regulamentului) învingătorul din meciul de la Moscova trebuie să cîștige cinci partide.

FLORIN GHEORGHIU ■

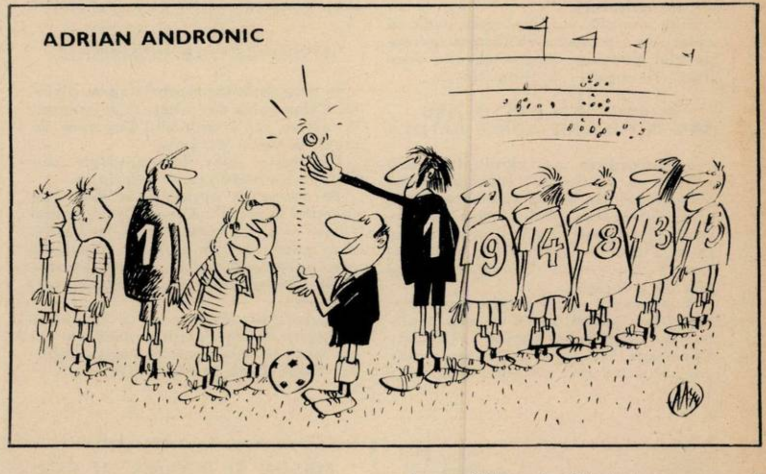

ADRIAN ANDRONIC

POȘTA SPORTURILOR

3 goluri = o jumătate de viață?!

După cum desigur ați observat, de două săptămîni un alt poștaș semnează la capătul acestor rînduri. Înainte de a trece la treabă și de a alege cîteva scrisori spre răspuns, el socotește de cuviință să-și ceară scuze de la acei cititori care s-au adresat — expres — lui Petre Dragu și care primesc astăzi un semn de viață de la o altă persoană. În măsura în care-i stă în putință, noul poștaș promite de aici, din această bucățică de pagină, să se străduiască să-și mulțumească corespondenții și — dacă aceștia *i-o vor permite* — să dea unele sugestii celor ce se ocupă de bunul mers al sportului românesc.

VOINEA LEONIN, Tulcea. Aflăm dinspre Dunăre că Mitică și Mirella, al căror nume a mai apărut în această pagină, cresc frumos, și sînt sănătoși, iar Mitică — «după tată tulcean, iar după mamă oltean» — este în curs de primire a ultimelor măsele. Odată cu fotografia alăturată, prezentînd-o pe Mirella la paralele, sub ochii admirativi ai copiilor din vecini, reproducem finalul epistolei: «eu cred că toată lumea care are copii mici trebuie să-i îndemne la exerciții de gimnastică de timpuriu. Și la masaje, căci e foarte sănătos». Noi credem la fel, numai că sîntem gata să băgăm mîna în foc că trebuie păstrată măsura. Să-i facem sănătoși pe copii, dar să nu-i facem profesioniști în gimnastică de la zece luni. Nu-i așa?

IOSIF BRAIȚ, Arad. «Păcat că munca unui antrenor serios cum este Liviu Coman este pătată de isprava unui viteaz ca Broșovschi, care mai bine ar juca fotbal adevărat, decît ar jigni publicul. Să nu uităm că nu demult el era căpitan al echipei și component al reprezentativei». De fapt, scrisoarea reprezintă descrierea unui act de indisciplină comis de jucătorul Broșovschi în cursul pa dei amicale dintre U.T.A. și F.C.M. Reșița, moment de furie în care fotbalistul — enervat de faptul că fusese schimbat de antrenor — s-a repezit la un spectator «dînd naștere unei discuții pe care hîrtia n-o suportă». Evident, nu împărtășim punctul de vedere al *lui Broșovschi, fotbalist în capacitatea căruia* continuăm să credem, în ciuda impasului din ultima vreme. Cu toate acestea, nu împărtășim nici opinia dumneavoastră indignată, căci — dacă am înțeles bine — spectatorul în cauză a declanșat conflictul, cu huiduieli și înjurături.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

lovitură liberă

I-AM VĂZUT PE DANEZI. ESTE FIRESC ȘI OBLIGATORIU SĂ-I ÎNVINGEM

Una e să ți se povestească, alta e să ți se arate, pe viu, să vezi cu ochii tăi cum arată leopardul..

Am urmărit duminică, mulțumită televiziunii, evoluția adversarilor noștri de la 13 octombrie. Băieții fug de rup pămîntul și cam atît. Cu fotbalul propriu-zis nu prea sînt în temă. Asta nu înseamnă că n-au făcut și cîteva faze frumoase, dar, oricum, a gîndi că fotbaliștii (sau antrenorii) români au motive reale pentru a se teme ni se pare în cel mai bun caz o subtilitate. Fotbalul românesc înseamnă oricum și oricînd mai mult decît cel danez și este firesc — și obligatoriu — ca reprezentativa noastră să-și întreacă adversara de peste o săptămînă. Sarcina ei de la Copenhaga — victoria — este *obiectiv* o sarcină pe care ca să nu o îndeplinești trebuie ori să-ți marchezi autogoluri (așa cum s-a mai întîmplat), ori să nu pregătești elementar jocul.

LUI RADU NUNWEILLER I S-A FĂCUT O DREPTATE PUBLICĂ

Jucînd excepțional de multe luni, Nunweiller VI i-a obligat pe selecționerii care i-au întors spatele să-l vadă, chiar și cu spatele la el...

Acestui excelent fotbalist, de un ireproșabil fair-play de-a lungul întregii sale cariere, i se face o dreptate publică; ea contează mult la viața unui om, mai cu seamă cînd e om adevărat.

PISTOLUL DE AUR, PISTOLARUL ȘI INIMA LUI

Omenească, emoționantă, pilduitoare povestea titlului de campion mondial cîștigat de Dan Iuga. N-am văzut lupta sa cu Hromada și cu Higginson, dar am trăit-o citindu-i relatarea. Am mai aflat că în afara pistolului său de aur, noul campion al lumii are o inimă mare, care intră și ea în compoziția marilor performanțe.

MARIUS POPESCU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

a trăi bine - a trăi frumos

Abordînd în tableta noastră precedentă problema *interdependenței standardului de viață și a idealului de viață*, așa cum e definită aceasta în documentele programatice ale partidului, pe care le dezbatem, n-am făcut decît să lansăm invitația la o discuție care să dea răspuns uneia din cele mai vechi întrebări ale omului de pe acest pămînt și de pretutindeni: *ce-nseamnă a trăi bine?* Un asemenea răspuns, pînă acum formulat numai virtual, vizionar, este posibil îndeosebi în condițiile cînd se conturează certitudinile eliberării omului de griji și privațiuni de viață, multă vreme endemice. Chiar și fără a fi fost în posibilitatea de a-și satisface în mod curent nevoile vieții, omul simplu, atent la excesele observate în alte medii sociale, a răspuns la întrebarea ce-nseamnă a trăi bine prin **a trăi frumos.** Elocvent e în acest sens chiar un refren dintr-un cunoscut cîntec popular: bun e vinul și gustos cînd îl bei c-un om frumos. Puținul care l-a avut, cînd l-a avut, i-a plăcut să-l consume cu măsură și împreună cu toți ai săi. Tendințele spre avariție, îmbuibare și desfrîu i-au repugnat întotdeauna acestui popor. Nenumărate proverbe, cîntece, strigături vestejesc astfel de comportări în viața de toate zilele. Abaterile de la conduita echilibrată în felul de a trăi găsesc deja o opinie dezaprobatoare în rîndurile oamenilor. Ceea ce nu înseamnă că un asemenea curent de opinie nu trebuie fortificat, lărgit, astfel încît el să cuprindă în fluxul lui întreaga societate. Lucrurile nu sînt imposibil de realizat într-o civilizație ce se întemeiază de la început pe dreptate socială, echitate, adevăr, stimă față de om. *Instinctul poporului* — observa Victor Hugo în urmă cu peste o sută de ani — *este totdeauna de acord cu idealul civilizației.*

Marele merit al clarvăzătorului nostru document este, din acest punct de vedere, tocmai oferirea acelor elemente prin care putem defini idealul civilizației noastre socialiste, inclusiv modul în care concepem să trăim. Nu o utopică *pays de cocagne*, țara lui pică pară mălăiață, ci o societate în care tot omul să se bucure de cuceririle civilizației, cu cumpătare și rigoare. Căpătuiala, avariția, ilicitul, dezmățul, abuzul asupra însăși sănătății, ca și corolarul lor — risipa, vor apărea nu numai ca niște grave păcate omenești, ci ca încălcări ale legilor morale ale societății, ca niște abdicări de la idealul civilizației pe care o făurim. Mi se pare extrem de binevenită pentru acțiunea noastră, prospectivă sub raportul educației, o formulare cum este aceea conținută în partea a IX-lea a Proiectului de program (prin analogie cu grandioasa capodoperă beethoveniană, i-aș zice Simfonia a IX-a):

«În ce privește repartiția după necesitate, aceasta presupune că fiecare va consuma atît cît este necesar, determinat în mod științific, excluzîndu-se atît risipa cît și acumularea peste necesarul satisfacerii depline a cerințelor sale materiale și spirituale. În același timp, fiecare va trebui să producă pentru societate, pentru asigurarea progresului ei neîntrerupt, pentru realizarea unei înalte civilizații materiale și culturale a întregii colectivități umane».

Atît cît este necesar, determinat în mod științific — iată într-adevăr un comandament, după părerea mea, înainte de toate moral, fiindcă dacă nu e de recomandat știința fără conștiință, nu-i mai puțin adevărată reciproca ei: *conștiința fără știință*. Faptul că în această prospecțiune a modului civilizat de a trăi este aliată și știința e cît se poate de semnificativ. Și într-o asemenea perspectivă, toate instrumentele noastre științifice în civilizarea traiului, de la medicina nutriției la design-ul destinat obiectelor casnice, ar trebui să-și concentreze liniile de forță, să facem din clasicul *utile dulci* o deviză a traiului cotidian. Echilibrul lui *cît e necesar, determinat științific*, să devină tot mai mult regulă de viață pentru fiecare cetățean, tendințele de a subestima o asemenea cerință socială și morală, oricît de izolate, să fie în mod unanim estompate. Nu o arbitrară egalizare mic-burgheză, dar o sănătoasă ponderare a tentațiilor consumului sau acumulării excesive de bunuri. Huzurul și rapacitatea n-au fost dealtfel niciodată semnele spiritelor umane superioare. E tulburător să remarci cum mai totdeauna oamenii cu adevărat mari, iluștri exponenți ai culturii, cu toate că nu le lipseau mijloacele materiale, au preferat să ducă o viață simplă, cumpătată, atenți și la modul cum trăiau ceilalți semeni ai lor, chiar în cadrul vechilor societăți bazate pe inechități sociale flagrante, condamnabile. Nu poți să nu rămîi impresionat pe viață dacă ai vizitat conacul lui Lev Nicolaevici Tolstoi de la Iasnaia Poliana, de simplitatea, modestia și ambianța travaliului zilnic în care a trăit genialul scriitor, care era, totuși, ereditar, conte-moșier.

Așadar, dacă prin jurisdicția muncii și a retribuției se închide tot mai mult unghiul unor diferențieri sociale, se preîntîmpină extrapolările posibilităților de trai, nu-i mai puțin stringentă o sistematică acțiune morală, o pledoarie convingătoare pentru *a trăi frumos.* Idealul civilizației socialiste și comuniste la care aspirăm, în împlinirea căruia sîntem angajați cu toată convingerea și dăruirea, e cu totul în spiritul unei morale de viață care se statornicise demult în înțelepciunea poporului român. Cu cît ne vom apropia mai mult de un standard ridicat de viață, cu atît vom deveni mai mult noi înșine, vom ajunge la esența noastră umană.

NICULAE STOIAN ■

CRONICA OREI ZERO

«doina», nume de cîntec și de mireasă

De la un capăt la altul al toamnei se încing petreceri tradiționale, nunți în toată regula, cu vin ghiurghiuliu și lăutari colorați care încep sîmbăta, continuă duminica în șopron și se termină, cu un ochi închis, luni la asfințit. A încărunțit frunza de pe vrejul viței, iarba codrului s-a rărit și aerul îți gîdilă nările cu mirosul merelor de Voinești, al tămîioasei și al pîinii dulci plămădite, din grîul nou, de tinere mirese, pentru nopți de beteală. Vinul roșu din plosca de lut este primul zîmbet al acestor mari ospețe întru bucuria părinților și a nunilor, a cumetrilor și megieșilor, pentru întemeierea tinerilor care nu vor să se lase prinși de brumele groase pe la colț de stradă. Dacă sîmbătă după miezul nopții, atunci cînd tarafurile cîntă de zor «mulți ani trăiască» pentru fiecare dintre personajele principale ale petrecerii, treci prin fața ferestrelor restaurantelor, începînd cu braseria «Ambasador», poți să iei pe tălpi flori albe din coroana mireselor. Sînt trei anotimpuri de joacă în care tinerii sau mai puțin tinerii bat cărările singuratice, tocesc pragurile cinematografelor, ale cofetăriilor și cafenelelor, aleargă în voie va să zică, iar toamna se trezesc constituiți într-o familie. Toamna se pun temelii. Nunta trebuie să fie cum se cuvine: îndestulată, veselă, cu lăutari din seminția lui Zavaidoc; cavaleri și domnișoare; pentru ca viața să le fie frumoasă și trainică asemenea bolților cramei. Și cînd le-o fi mai rău, ca în seara nunții să le fie. Din toate localurile Bucureștiului care găzduiesc nunți, mi-am ales complexul «Doina» de la Șosea. Nume de cîntec și de mireasă, Doina. Această... culă oltenească — în care se află complexul (monument istoric) cu spații verzi și terase largi, construită de arhitectul Ion Mincu la sfîrșitul secolului trecut — imaginează elemente de construcție și decorație ale arhitecturii populare românești (cerdace, arcade, stîlpi de lemn, pivnițe boltite, spații verzi) într-o alcătuire armonioasă, modernă. Merită să te însori o dată și bine, dar toamna, în localurile «Doinei»...

Responsabilul unității, Mircea Rosciescu, îmi spune: «Căutăm să găzduim nunțile conform frumoaselor noastre obiceiuri strămoșești. Asta ne favorizează ambianța de aici, unde, zic eu, într-adevăr te poți simți ca acasă. Sus, în salonul de recepție, sau jos, în cramă, conform legilor ospitalității, ne primim nuntașii cu pîine și sare, cu vin dulce în ploscă și cu porumbei modelați din ștergare înflorate»...

Se dansează dansul miresii. Sînt cam șaptezeci de persoane. Mai tîrziu, vocea melodioasă a Getei Stănescu cîntîndu-le pe rînd mirilor, nașilor, comesenilor. Cu acest prilej ascultăm un repertoriu bogat și potrivit împrejurării. Șeful de sală Chivu Ștefănescu este numai ochi pentru ca fiecare participant la petrecere să se simtă onorat de atenția ospătarilor și a picolițelor. Șefa bucătar Elena Firan, evident obosită după două seri grele, participă cu îmbietoarele sale preparate de bucătărie tradițională: sarmale la cuptor în foi de varză, mămăliguță și ardei iute, mușchi împănat și... ciorba de potroace servită fierbinte înainte de spartul chefului de după răsărit. Asistăm într-o veselie generală la urările de la «centrul mesei», urări pentru miri, pentru nași, pentru meseni. Undeva în bucătărie, pe un tron păzit se află pregătit «tortul miresii», glasat cu frișcă, care pe la ora două jumătate-trei va fi dus într-un cadru festiv și prezentat de către personalul complexului. Nu am așteptat evenimentul, fiind prea departe de ora zero. Vîntul de toamnă mă alungă acasă. La radio s-a anunțat că undeva, în țară, a nins. Calc frunze de paltin în pas de Periniță și las răcoarea să mă pătrundă pînă dincolo de somn....

COMAN ȘOVA ■

Stațiunea de cercetări pomicole Voinești — instituție de prestigiu de pe Valea Dîmboviței, distinsă în două rînduri cu Ordinul Muncii clasa I — a împlinit 25 de ani de existență.
Cu această ocazie, instituția care, prin cercetătorii ei valoroși, a creat soiuri noi de pomi și fructe, dintre care unele sînt unice în sortimentul mondial, a organizat o sesiune festivă de referate și comunicări științifice. Specialiști veniți din toată țara, precum și invitații stațiunii au vizitat cîmpurile experimentale și livezile de producție de la Voinești, Izvoarele și Gemenea. Un spectacol artistic omagial, cu participarea Operei Române, a corului «Cîntarea Brăneșteană», a ansamblului folcloric «Dîmbovița», a încheiat prima zi a manifestărilor de la Voinești. A doua zi a fost inaugurată expoziția-tîrg de fructe, pe care cercetătorii stațiunii o doresc acolo în fiecare toamnă, ca pe o «Sărbătoare a merelor».

COPERTA NOASTRĂ

Invitație la o plimbare cu barca prin Cișmigiu, un parc pe lîngă care trecem adeseori preocupați și absenți.

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștala 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
DAN BÎRLĂDEANU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

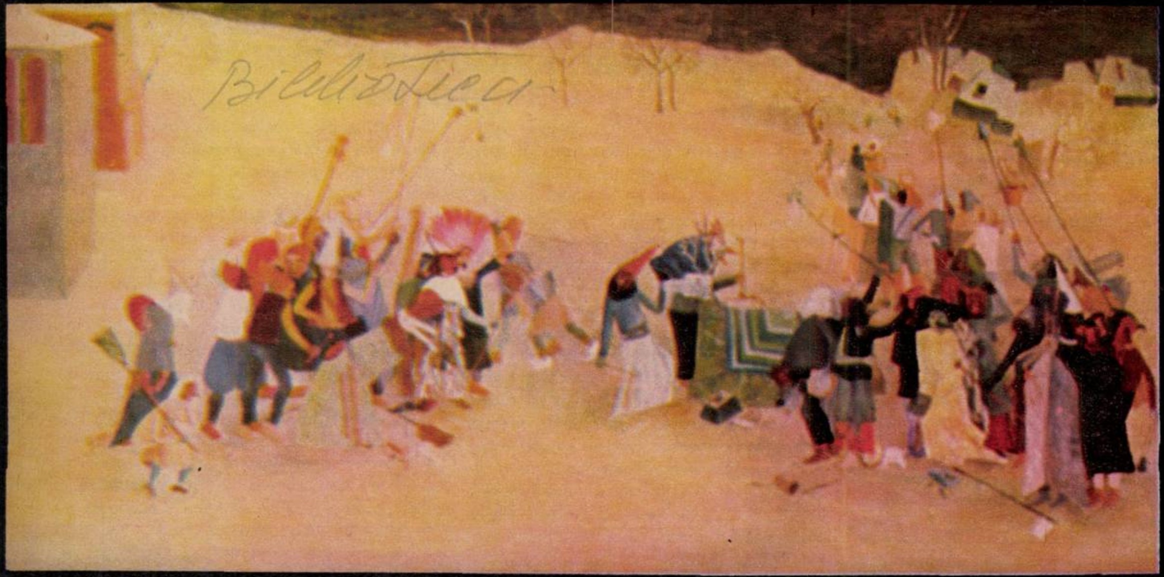
Biblioteca

Obiceiuri

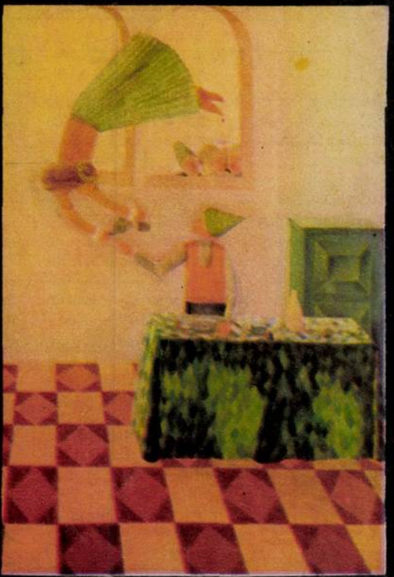

Logodnă

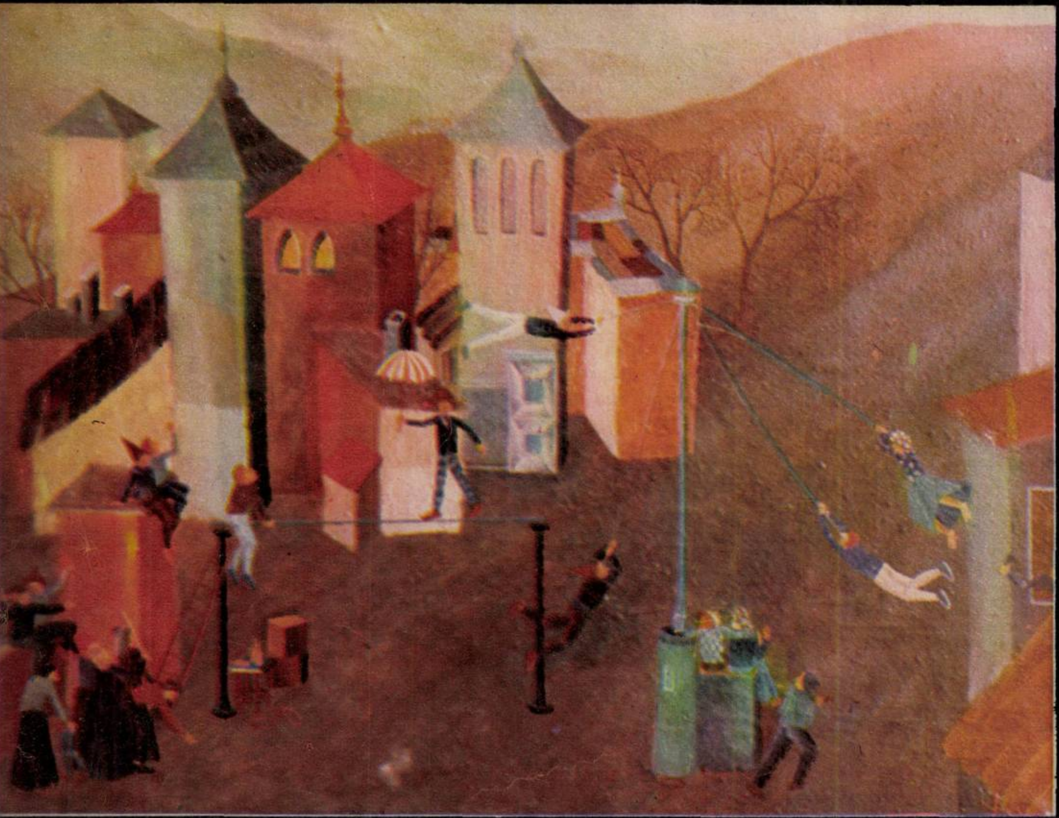

◂ Bilci

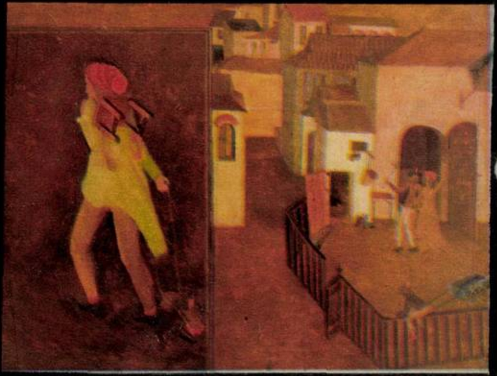

Fuga

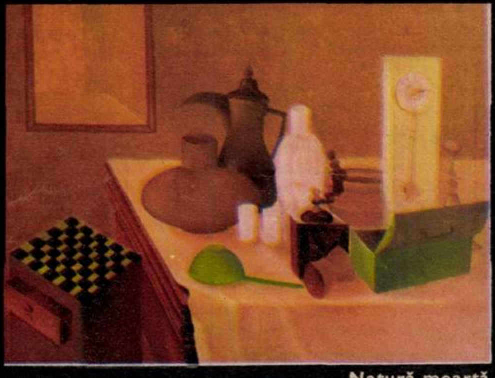

Natură moartă

Fotografii de V. MÎNECAN ■

PREZENTUL – UN TIMP NEÎNTRERUPT

Poate nimic nu face mai fericit un om decît starea de tinerețe, cînd nu se pot spune multe cuvinte despre trecutul sau prezentul lui, dar cînd are în față toate promisiunile viitorului. Apoi, nimic nu e mai riscant pentru un cronicar decît să mizeze pe necunoscut și pe puterea unei singure imagini, pe acele cîntece de început care pot fi transcrierea unei stări creative autentice sau ecourile unei lecturi vizuale pedante. Și totuși, nu putem lăsa oamenii să îmbătrînească și apoi să-i credem pe cuvînt și să le judecăm opera. Pentru că dezamăgirile, la fel ca și certitudinile, mai fac parte încă din tezaurul nostru uman.

Virgil Mancaș poate fi alăturat acelui contingent de artiști tineri care, fără a se îndepărta de real, cultivă în imaginile lor o realitate mediată. Natura cu toate obiectele ei, fascinațiile florei, ciudățeniile faunei, personajele așa cum ele au fost codificate de experiența umană îndelungată, apar pe ecranele pînzelor în ipostaze noi, singurele care pot dealtfel mărturisi dacă discursul artistic conține acel dram de originalitate sperat sau acumularea unei recuzite atît de familiare picturii e numai un act mimetic. Ei caută metafora, singura care poate legitima actul lor ca un act artistic, altfel ei n-ar fi decît niște copiști talentați, lipsiți de harul sacru al imaginației. Sosiți prea tîrziu pentru ca să mai inventeze o lume sau o nouă ordine picturală, sau lipsiți de ambițiile îndrăznelii, ei fac apel la forme vizualizate pe care le-au consacrat cel puțin cinci secole de pictură.

Prezentul lor e un timp neîntrerupt și ei par să-și asume rolul unor magicieni atotputernici care fură burgurilor medievale arhitecturile sau interioarele ca să facă din ele scene pentru întîmplări ezoterice. Și astfel, prin acumularea unor repertorii de semne care aparțin unor civilizații și secole distincte, ei caută uneori înțelesuri contemporane. Fugind în trecut, ei speră să descopere cel puțin un fragment de prezent. Dar nu numai vechea arhitectură îi fascinează, ci și tezaurul folcloric cu ritualurile lui sacre, sau obiceiurile pitorești din tîrgurile de odinioară cu saltimbanci pripășiți aici în luni autumnale, sau nunți ciudate. Astfel ei aleargă, conștient sau nu, după un nostalgic insolit. Pînă și formele pe care le ordonează în naturile moarte sînt selectate după acel criteriu al neobișnuitului: căni de mult ieșite din uz, pendule de care nimeni nu-și mai aduce aminte azi, obiecte casnice vetuste sînt aglomerate și alăturate, împreună supunîndu-se actului care deschide porțile metaforei. Sînt ei oare toți acești tineri — printre care îl numărăm și pe Virgil Mancaș — niște simpli metafraști, tîrzii interpreți ai unor imagini vechi? Uneori, această reeditare a unui repertoriu vizual consumat e făcută fără imaginație și fără substrat simbolic, limitîndu-se doar la o descripție pedantă. Dar nu putem acuza un viitor care n-a sosit încă și nu ne rămîne decît să fim paznicii așteptării și să privim aceste ecrane cu scene neobișnuite ca o promisiune.

CORNEL BOZBICI ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

Biblioteca

PĂMÎNTUL

« Trebuie să punem capăt cu hotărîre tendințelor de grandomanie, de a construi pe mari suprafețe și de a face risipă de teren. Avem răspunderea în fața poporului de a economisi pămîntul, de a pune capăt acestei atitudini boierești, care nu are nimic cu spiritul comunist ce trebuie să caracterizeze întreaga noastră activitate »

NICOLAE CEAUȘESCU

Acum, cînd pe planetă oameni și păsări simt
Ce-au însemnat risipa și luxul și desfrîul,
Și cînd al lumii noastre reînnoit instinct
Din tot ce-l obturase parcă recheamă grîul,

Simțim și noi că pîinea, ce o avem de copt,
Va fi-ndestulătoare doar acest gînd urmîndu-l:
Să știm, în zbuciumatul-lucid-deceniu-opt,
Să ne-apărăm din toate puterile pămîntul.

Să nu-l mai risipească acei ce nu-l iubesc,
Să nu-l mai murdărească cinismul și prostia,
Curat să urce grîul din țărmul românesc,
Pămîntul e valută-forte în România.

Să apărăm pămîntul, spre a ne apăra,
Pămîntul — sfîntă ladă de înnoită zestre,
Aur garant al pîinii și relief de stea,
Temeinicia noastră, cumpăna noastră este.

Să apărăm pămîntul, să-l dăm menirii lui,
Să nu-l mai ofenseze sterpia sau desfrîul
Pămîntul e-ntre-atîtea mai mari, mai mici statui
Soclu, sub monumentul pîinii, care e grîul.

ANUL XXIII – NR. 42 (1010) — 12 OCTOMBRIE 1974

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

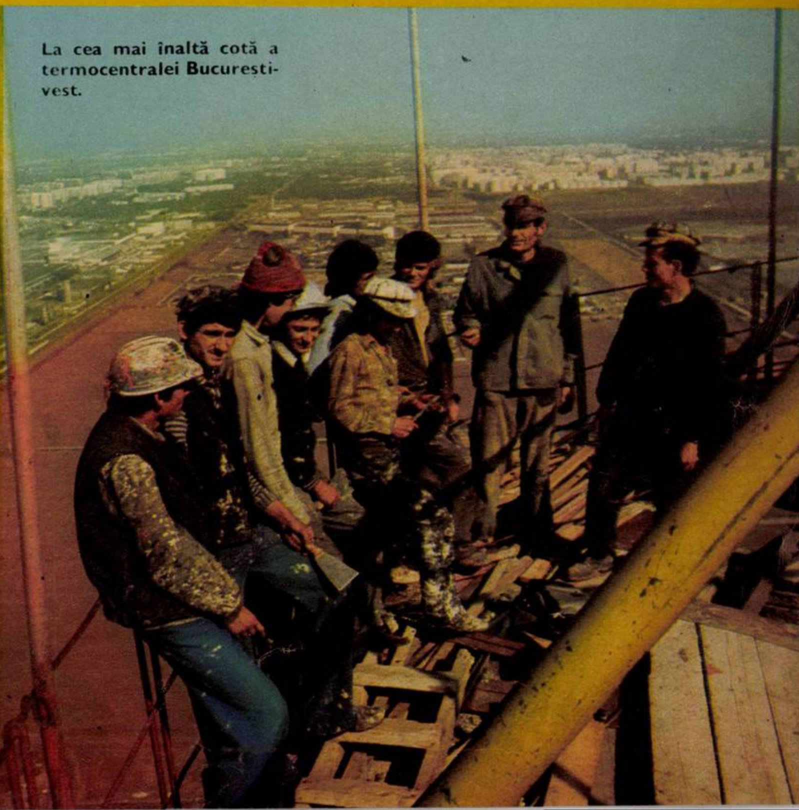

La cea mai înaltă cotă a termocentralei București-vest.

DIN AGENDA DE LUCRU A PREȘEDINTELUI

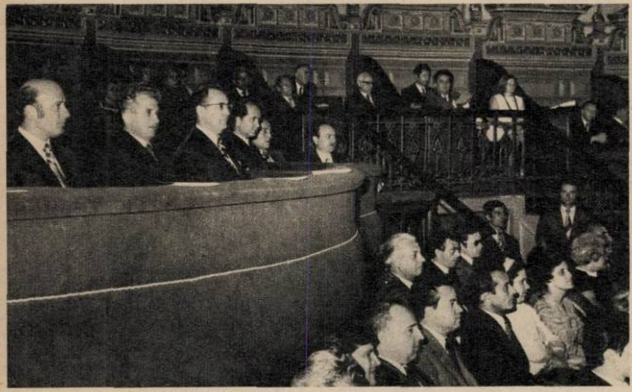

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut loc în sala Ateneului Român adunarea festivă consacrată celei de-a XXV-a aniversări a întemeierii Republicii Democrate Germane.

Convorbirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Gemal Biedici, președintele Consiliului Executiv Federal al Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, membru al Prezidiului Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, s-a desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie.

Vineri, 4 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit delegația Partidului Socialist din Japonia, condusă de Masashi Ishibashi, secretar general al partidului, membru al parlamentului.

În timpul convorbirilor care au avut loc cu acest prilej s-au examinat probleme de interes comun pentru cele două partide. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și membrii delegației japoneze au constatat cu vie satisfacție adîncirea colaborării între Partidul Comunist Român și Partidul Socialist din Japonia și au analizat noi căi pentru extinderea ei în slujba cooperării și apropierii dintre poporul român și poporul nipon. Totodată, în cadrul schimbului de vederi asupra climatului politic internațional, cele două părți au subliniat necesitatea sporirii eforturilor pentru îmbunătățirea continuă a situației politice din lume.

Luni, 7 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe tovarășul Gemal Biedici, președintele Consiliului Executiv Federal al Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, membru al Prezidiului Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia. Întrevederea, desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, tovărășească, a fost încă un prilej de afirmare a relațiilor frățești româno-iugoslave și de abordare a unor probleme de interes major privind viața celor două popoare, precum și a unor probleme cu care se confruntă astăzi omenirea.

În aceeași zi, președintele Republicii Socialiste România s-a reîntîlnit cu Alteța Sa Regală prințul Henrik al Danemarcei, cu ocazia încheierii vizitei sale în țara noastră.

Tot luni, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a avut loc în Capitală adunarea festivă consacrată celei de-a XXV-a aniversări a *întemeierii Republicii Democrate Germane*, organizată de Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Guvernul Republicii Socialiste România.

În telegrama adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România și de tovarășul Manea Mănescu, prim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, conducătorilor de partid și de stat din R.D. Germană, se scrie printre altele:

«Comuniștii, întregul popor român, împărtășesc mîndria comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii din R.D. Germană pentru succesele remarcabile pe care le-au obținut, sub conducerea Partidului Socialist Unit din Germania, în dezvoltarea industriei și agriculturii, a științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai material și spiritual, ca și pentru prestigiul de care se bucură astăzi pe plan internațional primul stat german al muncitorilor și țăranilor».

Luni seara, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat la o recepție oferită de ambasadorul R.D. Germane la București, Hans Voss.

Marți, 8 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit delegația Partidului Laburist Australian, condusă de David Combe, secretar național al partidului, care face o vizită în țara noastră la invitația I.R.R.C.S. Tot în ziua de 8 octombrie, *președintele României a mai primit* la Palatul Consiliului de Stat pe August Hyacinth Croin, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Olandei în țara noastră.

Toate aceste întîlniri înscrise în agenda de lucru a președintelui României sînt o *expresie grăitoare a politicii promovate de* Partidul Comunist Român, de guvernul Republicii Socialiste România, pentru democratizarea raporturilor interstatale, pentru participarea, pe bază de egalitate, a tuturor statelor, indiferent de mărime, la rezolvarea problemelor internaționale, pentru respectarea dreptului fiecărui popor la dezvoltare independentă, la bunăstare și progres.

GEORGE ARION ■

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației Partidului Socialist din Japonia.

Întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și delegația Partidului Laburist Australian.

Marți, 8 octombrie, la ședința de închidere a *lucrărilor Conferinței activului de partid și de stat din domeniile finanțelor, prețurilor și retribuirii muncii*, organizată din inițiativa secretarului general al partidului, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea secretarului general al Partidului Comunist Român a însemnat o examinare lucidă a modului în care acționează toți lucrătorii din acest domeniu pentru buna desfășurare a proceselor economice, folosirea integrală și cu randament sporit a potențialului economic, a avutului țării și creșterea, pe această bază, în ritm susținut, a venitului național, a nivelului de trai al poporului.

ZIUA RECOLTEI,

O PAGINĂ ÎN ISTORIA MUNCII

Ploua duminică dimineața la Timișoara. Ploua mărunt și rece. Departe de a fi pustii, străzile orașului erau pline de oameni, de zeci de mii de oameni care așteptau. Așteptau să-l vadă o clipă, în viteza mașinii, pe cel mai iubit bărbat al țării, care — știau cu toții — sosise în orașul lor să onoreze cu înalta-i prezență ziua-sărbătoare, Ziua recoltei, să-i onoreze pe ei, gazdele bănățene. Așteptau să-l salute, așteptau să-i facă, fiecare, un semn cu mîna, așteptau să-l aplaude. Așteptau să-i vadă chipul la geamul mașinii. Ploua. Era firesc să-și închipuie că președintele României va trece cu mașina spre obiectivele pe care urma să le viziteze. Surpriza a fost cu atît mai mare, mai emoționantă. Mai plină de semnificații. Primul om al țării a văzut mulțimea care-l aștepta în ploaie. Și nu s-a mai urcat în mașină. A pornit la drum pe jos pe străzile Timișoarei. Trecerea lui era anunțată, înainte chiar de a-l vedea, înainte de a apărea la colțul unei străzi, de ovații, de cuvinte care i se adresau în limbajul cel mai de preț al românilor, limbajul dragostei profunde a poporului nostru pentru iubitul său Președinte. Peste toate acele vorbe, peste scurtele dialoguri — din mers — care se iscau spontan, emoționant, între secretarul general al partidului și oamenii mulțimii, răzbătea, ca un cîntec, ca un vers rimînd cu sufletele tuturor, o declarație de dublu atașament: «Ceaușescu și poporul!» Ploua, mărunt și rece, dar chipurile tuturor oglindeau căldură, dragoste și bucurie, oamenii se adresau Președintelui și aplaudau, iar Președintele le răspundea, le strîngea mîinile, îi saluta. «Ceaușescu și poporul!» a fost primul gînd, prima trăire a timișorenilor în duminica trecută.

Prilejuită de Ziua recoltei, întîlnirea bănățenilor cu secretarul general a fost, firește, închinată în cea mai mare măsură agriculturii. Muncii din acest important sector de producție național. Muncii de ieri, muncii de azi și muncii de mîine. Examinarea rezultatelor s-a făcut cu binecunoscuta și științifica scrupulozitate a Președintelui țării. Succesele au fost apreciate așa cum se cuvine, după cum rămînerile în urmă au fost prompt și pe loc subliniate. Am avut pentru prima oară în viața mea cinstea să mă aflu doar la cîțiva pași — poate trei, poate doi, poate chiar unul — de secretarul general al partidului în timpul vizitării marii expoziții agricole Timiș '74. L-am auzit spunînd **«Aici ați lucrat bine, mergeți mai departe pe drumul ăsta»**, după cum l-am auzit rostind și critici.

— Ceapa asta e mică — a spus, de pildă, tovarășul Ceaușescu, oprindu-se în fața standului legumicol al sectorului C.A.P. **Unde a fost produsă?**

Era ceapa prezentată de o cooperativă altminteri cu rezultate bune, cooperativa din Gottlob, dar rezultatele obținute în cultura cepei nu erau mulțumitoare. Și secretarul general nu le-a trecut cu vederea. Printre dialogurile născute în fața diversității multiplelor exponate a fost și cel despre îmbunătățirile muncii și rezultatelor din zootehnie. Aducîndu-i-se la cunoștință frumoasele reușite din sectorul de cercetări zootehnice, secretarul general le-a apreciat, dar a subliniat necesitatea generalizării lor.

— Îmi arătați lucruri bune și frumoase, dar să le vedem cît mai repede în producție.

Pămîntul, această mare avuție a țării, a fost din nou — și în mod apăsat — temă majoră de discuții.

— Se pot obține recolte de două și de trei ori mai mari dacă aveți grijă permanentă, științifică, de pămînt. Ce n-are el, dați-i dumneavoastră, specialiștii, și veți obține recolte de 15 000 și **chiar de 20 000 kilograme de porumb la hectar.**

Vizită de lucru, sărbătoare de lucru, Ziua recoltei a fost o punte între munca de ieri, de azi și de mîine.

Firește, aceste rînduri se mărginesc la doar cîteva din semnificațiile majore ale acestei sărbători a muncii din care nu numai bănățenii, dar și întregul nostru popor a învățat adevăruri de mare preț. Istoria României contemporane, care este în primul rînd o istorie a muncii, cuprinde atît saltul cooperativei din Lenauheim — primul C.A.P. înființat în județul Timiș acum exact 25 de ani, cînd s-au adunat 57 de familii cu 284 hectare, cu 28 de cai, 2 boi și 2 vaci pentru a ajunge azi la 5 372 hectare, cu venituri de 42 milioane lei, 15 000 porci și 2 600 bovine — cît și rezultatele excelente ale C.A.P. din Comloșu-Mic, premiată acum un an la Slobozia și distinsă duminica trecută cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, ca urmare a îndeplinirii și depășirii angajamentelor asumate la Ziua recoltei din anul 1973. Istoria României contemporane, ne dăm bine seama, înseamnă în acest sector transformarea foștilor culegători de recolte în adevărați luptători pentru recolte mai mari, mai bogate, pentru binele și bunăstarea prezentă și viitoare a poporului român. **MARIUS POPESCU** ■

Un salut plin de dragoste și gingășie la Lenauheim.

La Stațiunea experimentală Lovrin.

SĂ APĂRĂM PĂMÎNTUL ȚĂRII,

Avem la ora actuală 3 700 metri patrați de teren arabil pe cap de locuitor. Pe perioada 1966–1973, suprafața scoasă din circuitul agricol a fost de 150 000 hectare, dintre care definitiv 75 000. În acest ritm, unde am ajunge? Și cu toate astea, nu aici e pericolul care face pămîntul să ne dea mai puține recolte decît poate și decît investim în el. Chiar în condițiile cînd obținem cele mai mari producții agricole din istoria României. De la apariția Legii nr. 12/68 privitoare la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor, s-a făcut mult, dar nu totul, nu suficient. Și mai ales nu toți — și cînd spunem toți, spunem ministere și beneficiari de investiții economice — au respectat-o cu sfințenie, așa cum se cuvenea, ca pe o lege vitală, ca pe o lege a conștiinței, ca pe acea lege nescrisă a pămîntului, legea iubirii de patrie.

Recentul proiect al Legii fondului funciar, discutat la ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din 30 septembrie, pornește tocmai de la necesitatea luării unor măsuri grabnice și hotărîte de apărare a suprafețelor agricole și arabile, de redare în circuitul agricol a noi terenuri degradate, de folosire rațională și gospodărire judicioasă a pămîntului pe care-l avem, acest bun național de neînlocuit.

NU ESTE NUMAI DATORIA MINISTERULUI AGRICULTURII, ESTE DATORIA TUTUROR

Că nu ne mai putem permite să irosim nici o palmă de teren arabil, de pămînt fertil căruia i-au trebuit nu o istorie, ci ere geologice, milioane și miliarde de ani pentru a se naște, și care are menirea să ne hrănească o știm de mult. Dar mai știm că totuși s-a risipit și se mai risipește încă. De ce? De către cine? Mergînd la Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor după răspuns — acolo unde am întîlnit oameni pe care într-adevăr îi doare problema pămîntului — mi-am început dialogul cu inginerul **Nicolae Popescu**, directorul Direcției fond funciar, cu o întrebare-lanț, deschisă și poate șocantă.

— În fond, tovarășe director, cine ne mănîncă pămîntul? Care sînt cei mai mari consumatori de pămînt, din cel destinat pîinii? Cum pot fi ei frînați?

— Poate vă așteptați, așa cum aparențele ar afirma, să vă răspund: obiectivele industriale, marile obiective economice. Da și nu. Da, pentru că, sincer vorbind, au totuși un amplasament, ocupă un teritoriu destul de mare. Dar și în continuare vom construi, și mai departe vor fi scoase din circuitul agricol niște suprafețe. **Totul e ce fel de suprafețe?** Ce intră în discuție deci este **faptul că de multe ori unii sistematizatori**, organele de proiectare și titularii de investiții merg în general pe terenuri plane, de regulă cele mai fertile, cele mai bune pentru agricultură. Sigur că o suprafață netedă ca în palmă nu dă proiectantului bătaie de cap. Suprafețele mai improprii agriculturii au de obicei o configurație — geografică sau geologică — ce creează, e drept, dificultăți de concepție. Cînd vin la avizare pentru scoaterea terenului respectiv din circuitul agricol, nu sînt atît de inabili să nu se armeze cu argumente tehnice și mai ales financiare: «costă mai ieftin astfel!». Uneori vin cu proiectele gata, proiecte de milioane de lei și ne forțează mîna, ca să spun așa. Sînt platforme industriale din unele județe care au fost amplasate pe cele mai fertile soluri ale zonei.

— De pildă?

— De pildă la Tîrgoviște. Alte localități, practic, nu mai au terenuri de legume, grădinăriile din jurul unor mari orașe au avut serios de suferit. Dacă luăm Turda, Bacăul, Botoșanii și chiar Aradul sînt în această situație, pentru că au fost înconjurate de centuri industriale. Cînd beneficiarii solicită terenurile, dau garanții, fac promisiuni și pe parcurs le uită, motivează, se eschivează. Noua lege le va impune, în sfîrșit, **compensarea terenurilor luate. Organele de proiectare** și titularii de investiții sînt obligați să amenajeze pentru producția agricolă, din fonduri proprii, un teren neproductiv în suprafață echivalentă. Dar, revenind de unde am pornit, spuneam că nu suprafața ocupată de obiectivul industrial contează atît de mult, cît implicațiile lui, efectele asupra pămîntului din jur. Și aici rămînem în cel mai mare grad datori agriculturii.

— E vorba de poluare, nu?

— Sigur că da. Uzinele chimice, în special cele de îngrășăminte, de acid sulfuric, de negru de fum, de produse sodice, creează în jurul lor situații îngrijorătoare. La Năvodari, peste 200 de hectare nu se pot folosi din cauza emanațiilor nocive ale fabricii de acid sulfuric, idem la Pitești, de la negru de fum. La Vîlcea, 300 de hectare se însămînțează anual de pomană și alte peste 150 de hectare sînt ocupate cu depozitarea reziduurilor. Dar dacă s-ar opri aici, n-ar fi nimic, dar fabricile lucrează mai departe și rezultă alte și alte șlamuri care se depozitează mai departe. Și în ce terenuri? Să nu uităm că uzinele chimice, fiind mari consumatoare de apă, sînt amplasate pe văile și în luncile rîurilor, care sînt de regulă cele mai bune pămînturi. Șlamurile de la uzinele chimice, depozitele de fosforghips **și mai ales depozitele de zgură și cenușă** de la termocentrale, de zgură Tomas din uzinele metalurgice sînt o mare problemă, în care, deocamdată, se face puțin. Peste 100 hectare sînt ocupate pînă acum, de la darea ei în folosință, numai de cenușa și zgura de la termocentrala Ișalnița-Craiova. De asemenea, praful de la fabricile de materiale de construcții este un dezastru pentru toată vegetația de pe o rază foarte largă.

— Și nu există soluții?

— Există, cum să nu existe?! Soluții din punct de vedere tehnic s-au găsit. În problema captării prafului din fabricile de ciment există soluții la noi în țară, sînt chiar invenții brevetate, însă aplicarea lor ridică alte probleme.

— Care?

— Instalațiile pentru captarea prafului de ciment, de pildă, au nevoie de niște filtre speciale care trebuie importate și costă scump.

— La noi în țară nu se pot fabrica? Putem găsi soluții și nu putem face un filtru?

— Ba cred că da. Trebuie însă să-ți bați capul. Dar, angrenați în altele, specialiștii amînă pentru mai tîrziu. Pînă cînd, nu știu? **Acest mai tîrziu să nu fie într-o zi prea**

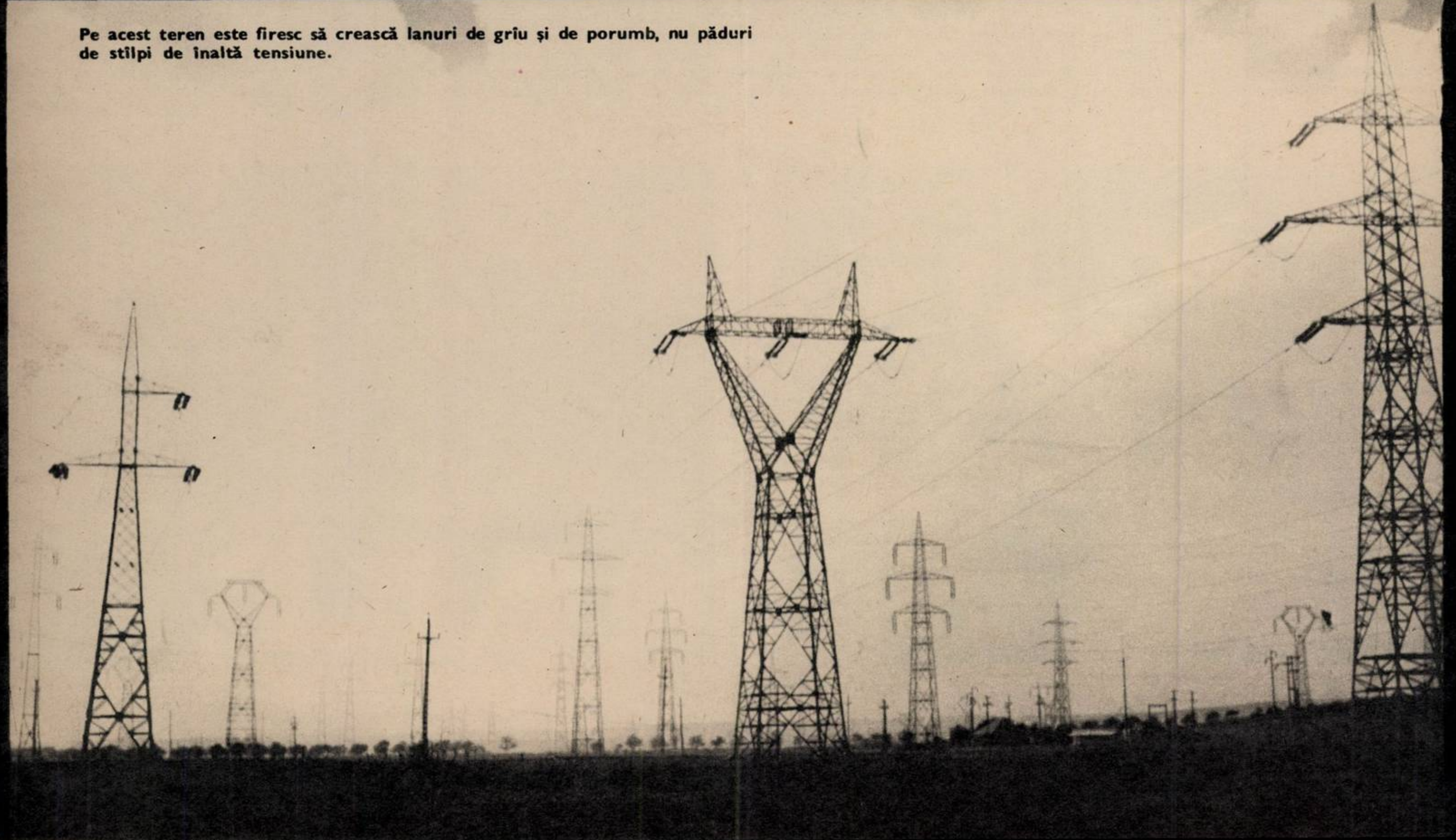

Pe acest teren este firesc să crească lanuri de grîu și de porumb, nu păduri de stîlpi de înaltă tensiune.

PĂMÎNTUL PÎINII NOASTRE

tîrziu. Trebuie să înțelegem cu toții că problema pămîntului, apărarea lui, nu este numai datoria Ministerului Agriculturii. Soluții urgente ne trebuie mai ales pentru fabricile chimice. După opinia mea, aceste probleme trebuie să constituie una din laturile marcante ale cercetării științifice, a unui organism central, pentru că avem de-a face, precum vedeți, cu un consum prea mare de terenuri dintre cele mai fertile. O experiență de utilizare a reziduurilor avem. E vorba de uzina de la Tr. Măgurele, care folosește fierul din reziduurile de pirite. Se încearcă de asemenea — după cît am eu cunoștință — un procedeu de folosire a fosfor-ghipsului, a zgurii Tomas, însă procesul de valorificare a depunerilor rezultate din procesele tehnologice este total nemulțumitor și neînsemnat față de procesul de depunere a acestora și, în general, lăsat la latitudinea unei singure fabrici. Or, asta nu e o soluție. Ca dovadă că vorbim de 10 ani de problema reziduurilor și tot nerezolvată este. După părerea mea, trebuie să fie inclusă într-un plan tematic special de cercetare al Consiliului Național al Cercetării pentru Știință și Tehnologie.

— Tot de mulți ani vorbim și despre [illegible]nomia de pămînt. Știm cu toții, [illegible]e de elastic, nu se întinde, atunci unde ar trebui să fim zgîrciți, unde sînt marile surse de economie de teren arabil?

— Am să vă spun întîi o părere foarte personală și vă rog s-o luați ca atare. Lacurile de acumulare mănîncă uneori suprafețe enorme. Este adevărat că penuria de energie ne îndeamnă să folosim resursele noastre și una dintre ele este cea hidroenergetică. Cred însă că ar necesita o reconsiderare a amplasării lacurilor de acumulare. Situarea lor în amonte și nu în aval, pe văile largi ale rîurilor, unde s-au depozitat în decurs de milenii solurile fertile. Ajungîndu-se cu aceste acumulări de ape în cîmpii ceva mai tîrziu, cînd știința va fi capabilă să furnizeze și alte surse de hrană. Pînă una-alta, agricultura furnizează hrana omenirii și nu avem cu ce s-o înlocuim.

Sistematizarea joacă un rol important în acțiunea de economisire a pămîntului. Fapt vizibil în Legea sistematizării teritoriului. E, aș spune, chiar o problemă centrală a sistematizării. Fără să aduc învinuiri nimă[illegible] cu toată legea în vigoare, sistematizarea [illegible]multe localități nu s-a făcut după criteriul economiei de teren, ci s-au închis ochii în scopul major al dezvoltării unor localități, au primat criteriile unor funcționalități, valorificarea unor tradiții locale etc. De ce unii sistematizatori uită să le îmbine și să nu diminueze nici un factor, nu știu?! În acest consens, este necesar să se revizuiască rapid concepția de îndesire a cvartalurilor de locuințe. La Craiova, de pildă, unde sînt niște realizări excepționale în privința urbanismului noilor cartiere, s-a făcut o mare risipă de teren, spațiile dintre blocuri sînt foarte largi. Și nimeni nu s-ar supăra dacă aceste spații s-ar face pe un fond deja construit și nu prin extinderea orașelor prea mult în terenuri fertile. Aceeași situație este și în București. Cartierele Titan, Militari și Drumul Taberei, care s-au tot întins, au mîncat, efectiv, mii de hectare din cele mai fertile soluri ale Bărăganului.

— Nu mi-ați spus pînă acum nici un cuvînt, tovarășe director, despre tot felul de stîlpi — de înaltă tensiune, de telecomunicații etc. — care împînzesc cîmpurile noastre. Ei nu sînt mîncători de pămînt?

— Necazul pe care-l provoacă agriculturii rețelele de transport ale energiei electrice mănîncă din teren, îngreuiază mecanizarea lucrărilor agricole. Cîmpurile împînzite cu asemenea rețele au nevoie de tehnologii speciale. Dar s-o luăm și aici sistematic, punctul nevralgic fiind, de fapt, dispunerea nesistematică a lor. Legea prevede clar că rețelele de transport energie electrică și de telecomunicații să urmeze, în general, căile de comunicație, stîlpii să fie așezați în imediata apropiere a căilor ferate, a șoselelor, a drumurilor, tocmai pentru o utilizare mai bună a tractoarelor și mașinilor agricole. În același timp se prevede ca mai multe linii să fie cablate pe un singur rînd de stîlpi. Practic, nu se întîmplă așa. Liniile magistrale de înaltă și mijlocie tensiune nu pot fi în apropiere de linii ferate, de anumite poduri, drumuri, de liniile de radiofonie, creează pericole de electrocutare, se produc curenți de inducție cu efecte dezastruoase. Bun, atunci sistematizatorii împînzesc cu stîlpi cîmpurile, trec cu ei pe unde le vine mai ușor. Rețeaua electrică din jurul centrelor urbane, din preajma obiectivelor economice este foarte densă și determină dificultăți serioase în mecanizarea lucrărilor agricole. Noi, adică ministerul nostru, le-am impus să traseze niște culoare de linii paralele ca să găsim tehnologii adecvate, dar nu se respectă întotdeauna recomandările noastre. Ministerul Energiei Electrice are sarcina să facă un plan de sistematizare a liniilor electrice. N-aș putea spune cum procedează, mai ales cu sistematizarea vechilor linii. Poate ar fi bine să vă duceți și la acești specialiști.

— Dar de ce nu se realizează prin cabluri subterane, pare-se cel mai modern și economicos sistem de transport al electricității, la stații de înaltă și medie tensiune cu gabarite mici?

— Ministerul Energiei Electrice spune că toate aceste cabluri subterane sînt de o construcție specială, sînt de import din țări vest-europene și sînt extrem de scumpe. Cînd se face aprecierea investiției se merge, e și normal, pe o variantă de economicitate cît mai crescută. Dar există avantajele — foarte mari, după mine — ale construcției de linii subterane: economie de teren, exploatarea rațională a pămîntului și a rețelelor electrice. Montarea stîlpilor costă scump și e greoaie, în timp ce săparea gropilor este ieftină și foarte rapidă, fiind mecanizată. De asemenea, rețelele aeriene sînt supuse la tot felul de deranjamente provocate de furtuni, ploi, polei, mă rog, de intemperii. S-ar compensa, astfel, din efortul valutar. Sigur că noi am fost handicapați de comparațiile care se fac între costuri, dar apare și întrebarea: ce primează, respectarea Legii fondului funciar sau respectarea normelor de eficiență economică a liniilor de transport energie?

— Răspunsul dumneavoastră care ar fi?

— Să gîndim în perspectivă și atunci le respectăm — și trebuie să le respectăm — pe amîndouă. În clipa de față, ceea ce este absolut necesar este o sistematizare a tuturor obiectivelor mari consumatoare de energie pe o perioadă lungă de timp. Fără acest program nu e posibilă nici sistematizarea liniilor. Se fac stații ad-hoc după necesitățile unor obiective care apar cînd într-un loc, cînd în altul. Iau, spre exemplu, Călărași. Va deveni centru siderurgic, nu? Deci un foarte mare consumator de energie. În zonă, zona Bărăganului, există o sumedenie de stații de transformare pentru sistemele de irigații. Dar combinatul va necesita el însuși alte stații electrice. Iată, așadar, cum în grînarul României se plantează o pădure de stîlpi. Deci, aș gîndi că sistematizarea viitoarelor linii de transport ale energiei electrice în chipul cel mai modern și în concordanță cu sistematizarea tuturor obiectivelor economice pe ansamblul economiei naționale este o sferă de interese ceva mai largă decît agricultura.

*

Da, să apărăm pămîntul țării, pămîntul pîinii de tot ceea ce îi afectează perimetrul și fertilitatea nu e numai datoria Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor. Ne vom adresa atunci tuturor implicaților. Vom continua să publicăm reportaje de la fața locului, de-acolo de unde pămîntul plînge sub povara poluării, opinii ale unor specialiști, pozițiile unor ministere a căror activitate afectează pămîntul hranei noastre cea de toate zilele.

Și, bineînțeles, paginile revistei sînt deschise tuturor celor care au păreri, sugestii, soluții privind acțiunea concretă de păstrare, conservare și apărare a gliei.

CICI IORDACHE ■

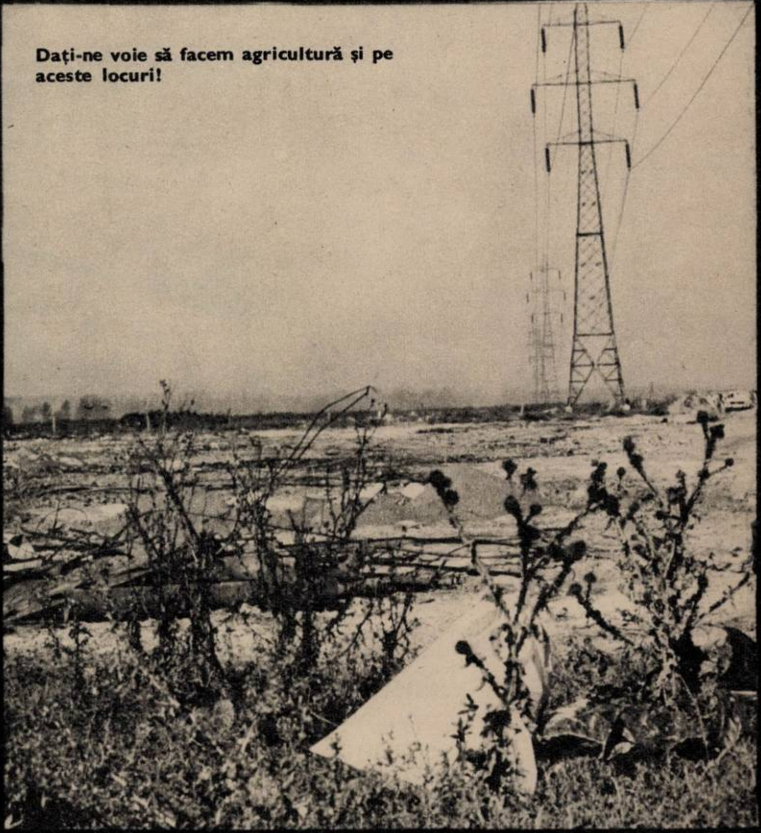

Dați-ne voie să facem agricultură și pe aceste locuri!

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

cum mor prunii, și gutuii, și nucii

Azi, cînd citiți dumneavoastră această gazetă, se împlinește o săptămînă de cînd prietenul meu învățătorul Ridiche de la Slătioara mi-a arătat cum mor prunii, și gutuii, și nucii în grădina casei părintești și cum se ofilește porumbul și cum se usucă un vișin tînăr și cum curge din tulpina lui un izvor de lacrimi pe coaja crăpată și scorojită. Așa am văzut eu murind un copil, sub ochii mei, într-un spital la Horezu și mama lui se uita la el și-mi spunea că ea nu mai poate face copii și de șapte ani visează ea copilul acesta, iar doctorul care ar fi trebuit să-l îngrijească și care îmi promisese mie că îl va îngriji plecase la un Sfînt Niculae la Vaideeni. E o poveste mai veche asta, au trecut ani, s-a prescris, cum se spune.

Nucii se ofilesc încet, frunza lor se pătează, ruginește în mijlocul verii, crengile lor verzi se îngălbenesc și ele și se subțiază, se fac ca mîinile sfinților în lacră, negre și scorojite, tulpina crapă și se dezghioacă, vîrful lor fudul se cocîrjează și, încet-încet, din ce a fost rămîne o uscătură. Gutuii se prăpădesc repede, le pică frunza ca din senin, crengile lor se pustiesc într-o noapte și rămîn ca niște mîini de milogi întinse fără putere. Prunii se țin mai tari, dar și frunza lor roșește și se răsucește cînd ar trebui să fie mai verde, fructele lor se fac ca smochinele și pică înainte de vreme, pe urmă seacă seva în crengi și ele rămîn ca tăciunele și se usucă.

Porumbul pus, săpat și plivit de Petre al lui Toma s-a rărit și s-a piticit, peste vîrful lui parcă a trecut o pală de foc.

Stam și mă uitam — trist, firește — la nucul de la fîntînă, n-avea mai mult de cinci-șase ani și începuse să facă nuci, dar nucile lui rămăseseră mici, frunzele îi picaseră, vîrful crengilor se uscase, nu mai ajungea seva în ele și el tot murea lîngă fîntînă.

Pe deasupra lor trecea înaltă și nu prea înalta tensiune și sîrmele ei atîrnau cu burțile jos sub ele mureau nucul, și prunul, și vișinul, și gutuiul, cum v-am spus.

Nu m-a întrebat nimeni, firește, — zicea Ridiche — cînd au săpat stîlpii și n-au găsit alt loc mai bun decît grădinile pline cu flori roditoare într-o primăvară nu prea demult, nu l-au întrebat nici pe acest Petre al lui Toma cînd au săpat temeliile stîlpilor în mijlocul porumbilor, n-a întrebat nimeni primarul și primăria care gospodăreau pămîntul dacă e bine să lase burțile sîrmelor peste grădinile în floare și să pustiască pometurile.

Ce e mai sfînt decît un nuc ca un zeu al podgoriilor și ce e mai plăpînd ca un gutui care se ridică atît de sfios și de nesigur pînă la clipa cînd abia mai poate să țină pe brațele lui gingașe uriașele globuri de aur ale fructelor sale minunate pe care noi încă nu știm să le prețuim.

Ce e mai trist decît un tei care se răsucește uscîndu-se cu vîrful plin de flori, lovit ca de o boală necruțătoare și tu te uiți cum mor florile înainte de a apuca să răspîndească parfumul lor îmbătător. Ce e mai dureros decît să vezi rariștea în porumburi pe unde trece burta sîrmelor de la înalta tensiune și pămîntul sugrumat sub picioarele de fier acolo unde era el mai roditor?

Iată de ce mi se pare că o lege care apără pămîntul și puterea lui de a zămisli viața se face expresia civilizației unui popor căci civilizație nu înseamnă tehnica oarbă: nu este destul să aprinzi becul electric dacă la lumina lui nu poți să vezi adevărul vieții.

Nu putem admite ca niște iresponsabili, puși să întindă niște sîrme, să sape temeliile stîlpilor de beton la întîmplare și să primească prime de pe urma pustiirii lor oarbe.

Nu putem admite ca pămîntul să fie răpit menirii lui primordiale, acolo unde puterea lui este mai mare.

Dar legea este bună cînd trăiești nu cu frica ei, ci cu conștiința ei. Această lege a apărării pămîntului se face semnul unei civilizații, dar și al unei conștiințe.

Nu ne rămîne decît să o aplicăm însă cu aceeași credință cu care sîntem datori să ne apărăm pămîntul.

DINU SĂRARU ■

O MAȘINĂ CARE ȘTIE MULTE LIMBI STRĂINE

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Victor Naghi, un bucureștean detașat de 17 ani la Cîmpulung Muscel.

«Am crescut odată cu mașina asta și tot de la ea învățăm limbi străine.»

Cîmpulung Muscel este un oraș deasupra căruia soarele, norocosul nostru prieten, strălucește 300 de zile în fiecare an și al cărui aer limpede îl poți bea cu paharul. Însemnele sale istorice impresionante — prima așezare cu privilegiu de oraș liber din Țara Românească, prima capitală a Țării Românești, loc în care s-a scris pentru prima oară în românește, Scrisoarea boierului Neacșu Lupa din 1521 — dar și clima sa aparte, blîndă și statornică între dealurile ce-l înconjoară, au făcut să fie îndeobște cunoscut în țară. De cîțiva ani este însă cunoscut și în lume, acolo unde autoturismul de teren ARO a ajuns și a rămas ca o mare victorie a inteligenței tehnice românești. Aceste *tot-terenuri*, cum li se mai spune pentru a sublinia calitățile deosebite ale acestor mașini capabile să înfrunte toate obstacolele întîlnite — mlaștini, rîpe, păduri, deșerturi — au ajuns atît de cunoscute în țară și în străinătate, încît a nu fi auzit de ele înseamnă o surprinzătoare lipsă din cunoștințele tale generale despre România. ARO — prescurtarea de la Automobilul românesc (așa e înscris la Geneva) — a căpătat pe pămînturi străine denumiri onorante, vădit laudative prin termenul de comparație folosit: Aurul Carpaților, Zimbrul din România. La rîndul meu, îmi place să cred că ARO este Ilie Năstase al industriei românești, victoriile sale în raliurile și saloanele internaționale fiind la fel de eclatante și imediat cunoscute în lume. Deci toată lumea știe de ARO și mulți se mulțumesc în a crede că ARO nu se face într-un loc anume, ci în toată țara. Desigur, nu este adevărat, tocmai acestui vechi oraș i-a fost dat să intre cu cinste prin ceea ce face între primele orașe ale țării și — de ce nu? — ale lumii.

In 1885, ceea ce astăzi este Întreprinderea mecanică «Muscel» și produce ARO era o făbricuță și producea hîrtie. Pe urmă, aici localnicii au început să-și facă broaște, lacăte, vermorele, ringuri, flayere, pompe de stropit și, ceva mai tîrziu, piese de schimb la motoarele auto. În 1957 este numit director al întreprinderii Victor Naghi (omul cu cea mai lungă detașare din cîți știu — detașat pentru numai șase luni, a împlinit 17 ani anul acesta de cînd este director aici), Erou al Muncii Socialiste, erou a nenumărate reportaje, personaj fabulos, căruia i-au căzut «victime» cam toți mînuitorii de condei pe care i-a cunoscut. Odată cu acesta, în modesta fabrică musceleană se naște ambiția, o ambiție de necrezut, care începe cu primul IMS care a parcurs 947 000 kilometri (mă voi întreba mereu de ce nu a făcut un milion în cap!), trece prin mai multe tipuri din ce în ce mai perfecționate (M-57, M-59, M-461) și strălucește astăzi cu ARO-240, ARO-241, ARO-243, ARO-244. Întreprinderea prezintă primul autoturism de teren la export în 1965. În nouă ani ajunge să exporte în patru continente (al cincilea, Australia, li se va alătura în curînd), în peste 50 de țări, dintre care, pentru a înțelege culorile cifrei, enumăr cîteva: R.P.D. Coreeană, R.P. Chineză, Congo, Ecuador, Grecia, Iordania, Libia, Pakistan, Olanda, Cuba, Etiopia, Norvegia, Polonia, Albania etc. În 1972 firma Autorom-Italia primește premiul național de ascensiune «Jumbo-jet de aur» pentru că a introdus pe piața autoturismelor ARO M-461. Sînt cîștigate raliuri grele, sînt bătute recorduri, lumea automobilistică internațională își însușește repede pronunția exactă a numelui *tot-terenului* românesc. La rîndul lor, mecanicii auto care prezintă mașina pe meridianele lumii își însușesc limbi străine. Directorul le cere să aducă de peste tot, din lume, din locurile străbătute de ARO, amintiri-trofee pentru panoplia uzinei. El însuși are în sertarul biroului un săculeț cu nisip de la Piramide, un crocodil împăiat, lîngă telefon, și o broderie chinezească pe perete. Nu, nu sînt extravaganțe, așa cum nici celebra șapcă purtată tot timpul nu este o cochetărie de director, ci semnul exterior al apartenenței muncitorești sau poate semnul indiferentei față de înălțimea

«ARO», o mașină de care nu se mai miră nici un cioban.

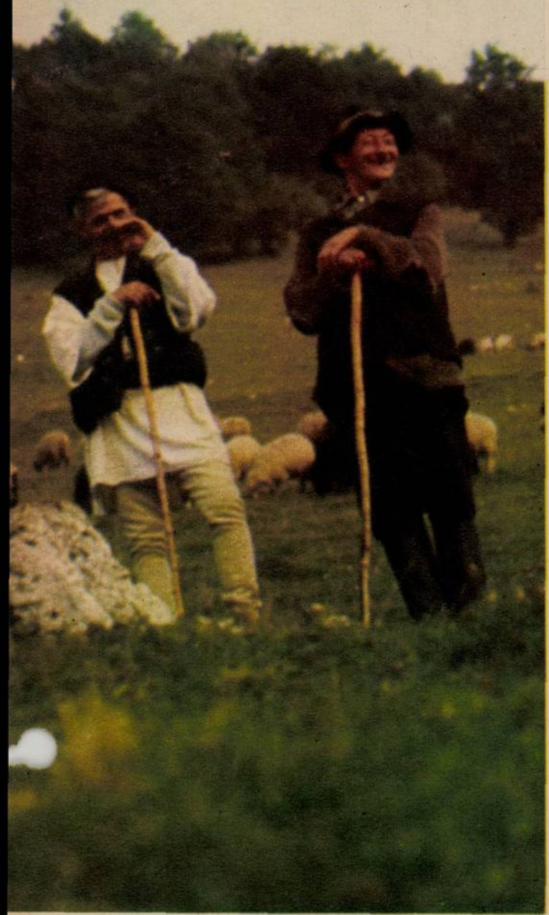

scaunului în care este. Cum nici florile, brazii, fîntîna arteziană roșie, fazanii sau căprioarele, culorile atît de vesele ale șepcuțelor ce deosebesc funcțiile nu alcătuiesc doar un frumos decor, ci un mediu de muncă și un mod de a gîndi frumosul și binele oriunde, chiar și acolo unde ar putea părea improprii.

A reuși să fabrici ceva care să se numească nu «automobil muscelean», ci «automobil românesc» pur și simplu este o faptă de mare mîndrie pentru fiecare din cei aproape șase mii de muncitori ai întreprinderii, dar și un act de înaltă responsabilitate față de numele angajat. Nu este ușor, desigur, să știi că fabrici o mașină în fața căreia toți cei care o arată cu degetul vorbesc despre România. Și la urma urmei nici nu este ușor să faci o astfel de mașină în care de fiecare piesă depinde viața celui care o conduce. Pentru că ARO nu este o mașină de șosea, ci un *tol-teren* care urcă și coboară pante înclinate cu peste 40°, care trece prin mlaștini ori depășește trunchiurile copacilor din junglă, o mașină în care trebuie să crezi cînd simți că te răstorni si nu te răstorni.

ȘOFERII DE PROBE

— De cînd se produce, n-a murit nimeni în ARO, poate acasă, cum moare fiecare cînd îi vine rîndul. Atît de mult îmi place mașina asta care a crescut în uzină odată cu mine, și atîta încredere am, încît nici nu-mi închipui să am vreun risc cu ea.

Îl cheamă Nicolaie Victor, are 35 de ani și strînge tare volanul mașinii. Urcăm și coborîm împreună o pantă de 35°, *eu nu mă pricep la astfel de mașini, simt însă, călător* fiind, încrederea într-o astfel de mașină și conducătorul ei. Sîntem pe poligon.

Victor a plecat să asigure asistența tehnică pentru mașinile trimise în Chile,cînd băiatul lui, Cristi, avea doi ani și două luni. Cînd s-a întors avea patru ani și două luni, iar el *știa să vorbească în limba spaniolă*.

— Nu ți-e greu?

— Îmi este. Dar asta este și-mi place, ce să zic. Rîdem unul de altul că atunci cînd ne întoarcem ne zice ăl mic «nene». Acum plec în Islanda.

A urcat cu ARO-240 în Anzii Cordilieri la 3 700 metri, colegul său însă, Gheorghe Onea, a urcat mai mult, la 4 820 metri, în Peru. Are 30 de ani, din 1957 e în uzină.

— Pe noi ne-au crescut mașinile astea. Țin minte prima aripă a IMS-ului, făcută pe un butuc de lemn. Astea deacum nici nu se compară.

— Ce are ARO mai valoros?

— O răcire foarte bună, rezistă la călduri mari, nu fierbe. Pe urmă are suspensie independentă, am făcut întoarceri de 90° pe o pantă de 30° fără probleme. Și reductorul.

A fost în Belgia, Olanda, Italia și a învățat numai italiana, din filme și din ziare.

— În primele luni e mai greu. Pe urmă te obișnuiești. Si apoi mașina e foarte cunoscută și-ți faci prieteni cu duiumul. În Italia este știută din nord pînă în sud.

— Defecțiuni?

— Foarte puține și numai cînd mașinile sînt exploatate foarte rău. Altfel este ceva de speriat, eu am spart cu ea un noroi *de peste 60 centimetri. 60 centimetri, dom'le!*

Ieremia Ion, 36 de ani, doi băieți (de 11 și de 7 ani), a prezentat autoturismele de teren ARO M-461 și ARO-240 în Elveția, Italia și Franța, iar la Pardubice a ocupat cu «em»-ul locul al doilea, după și înaintea altor «em»-uri.

— În Italia, la un concurs, din 60 de mașini de toate tipurile *cîte erau, nici una n-a intrat* acolo unde am intrat eu cu ea. Sau în Elveția, le-a fost frică să mearga lîngă mine. Și la Monza, celebra pistă, am scos eu 120 kilometri pe oră încărcat cu 600 kilograme și nu m-au crezut, a trebuit să repet. Pe urmă, pe asfalt, cu mașinile noastre se ia ușor curba cu 100 kilometri pe oră. E o mașină foarte bună, de 10 ani fac probe cu ea și-o știu foarte bine: e stabilă, are viteză, e rezistentă la orice drum, îți dă mult curaj.

— Și pătrunde peste tot, că e înaltă și intră pe drumurile înguste. De-aia i s-a spus și «păianjenul». Fătuloiu Teodor, 36 de ani, eroul unui mare raliu organizat de revista vest-germană «Hobby».

— Cu ce-ați concurat?

— Cu un M-461 care nici măcar nu era pregătit special. Aveam cîteva cu mine, cînd am fost invitat să particip am luat una dintre ele, am umblat puțin la ea și m-am prezentat.

— Si nu numai că ați cîștigat, dar ați făcut și o treabă de pomină.

— La ce vă referiti?

— V-ați ajutat rivalii să iasă din mlaștină, un triumf absolut. Cum a fost?

— Păi participau așa, crema: Land Rower și Ranger Rower din Anglia, Nisau Patrol din Japonia, Citroën Behari din Franța și Volkswagen din R.F.G. Eu cu M-461. La ultimul obstacol, o mlaștină, au rămas toate. Land Rower-ul după ce trecuse trei sferturi din ea, în timp ce eu am ieșit dincolo fluierînd. Și atunci a venit la mine redactorul șef al lui «Hobby» și mi-a spus «Domnule Fătuloiu, dacă dumneata reușești să le scoți din mlaștină, veți face o mare publicitate mașinii». Și le-am scos pe rînd, pentru Land Rower am rupt trei cabluri. Mi s-a spus pe urmă că a fost ceva excepțional.

— Și n-a fost?

— A fost, da, dar dacă vă spun altceva... dar nu scrieți...

— Nu scriu (țin minte, am adăugat, în gînd bineînțeles).

— Mai era o probă, trebuia să coborîm o pantă de 49°, peste limita de răsturnare. Nici unul nu avea curaj să coboare, ne învîrteam pe acolo, priveam și dădeam din cap că asa ceva nu se poate. Pînă cînd m-am hotărît eu, m-am suit, lumea a început să-și spună că «românul vrea să coboare», si i-am dat drumul ușor, tîrît, fără frînă, că nu se poate. Cînd am ajuns jos mi-am lăsat capul pe volan si cîtva timp nu mi-a venit să cred că sînt viu. Este o masină *excepțională, mașina noastră, și asta n-o spunem numai* noi.

Nu, n-o spun numai ei, deși cuvîntul lor, cuvîntul celor care au crescut odată cu ARO, iar acum trăiesc cu viețile încredințate clipă de clipă volanului, al celor care aud primii aprecierile făcute în toate limbile pămîntului și pe care *faima mașinii îi obligă să le învețe, al celor cărora* copiii le-au crescut fără s-o știe, cuvîntul celor pentru care ARO înseamnă viață este primul care trebuie crezut.

LOZINCILE

Prima lozincă a acestei întreprinderi este: «Cea mai înaltă facultate este uzina». Ea a fost dictată cuvînt cu cuvînt de Victor Naghi, primul care crede în adevărul ei și-l poate explica:

— Aici, în uzina, muncitorul își dă examenul de stat în fiecare zi. Aici, dacă el greșește, plătește, iar dacă rebutează 2–3 axe cu came își pierde leafa. Aici, nici nu se admit greșeli, pentru că la o astfel de mașină cea mai *mică greseală este plătită cu viața șoferului*. De aceea, tot aici se învață. Este și firesc, pentru că de la mine și pînă la portar media de vîrstă este sub 21 de ani. Avem 6 școli: una de ucenici, una de maiștri, una tehnică, una de proiectare, un liceu industrial și un curs de subingineri. Știi de ce ridică vînătorul vînatul și se uită la el?

— Nu.

— Ca să vadă unde au intrat gloanțele. Dacă nimerește din ce în ce mai bine, înseamnă că e bun și deștept. Și cine nu vrea să fie și mai bun și mai deștept, ai? Muncitorul de ce să nu vrea și el?

— Și în afară de ARO ce mai aveți aici, tovarășe director?

— Primăvara și vara — flori, iarna — lupi. Asta voiai să știi?

— Nu. Ce mai faceți?

— Oameni. Aici învață și părintele și fiul, aici se plămădesc băieții mei, fără ei, așa cum trebuie să fie în '74, nu pot să fac o mașină ca pentru '74.

I-am văzut și eu muncind pe cei ce fac minunea peste tot mergătoare și vreau să spun că m-a impresionat nemaipomenita lor tinerețe, copilăria care le înmuia trăsăturile și le încălzea privirile. Iar alături de această formidabilă putere de a fi și a rămîne tînăr, marea, imensa lor seriozitate,exprimată lapidar într-o lozincă prinsă pe peretele unui atelier: «Secunda în Întreprinderea mecanică «Muscel» începe de la Bună dimineața, tovarăse. Bună dimineața începe la ora 6,45».

IULIAN NEACSU ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

«ființa lăuntric civilizată»

Pledoaria noastră din tabletele anterioare pentru o înțelegere superioară a ceea ce trebuie să însemne dialectica interdependență între standardul de viață *ridicat* și idealul moral socialist le-a apărut, poate, unor cititori — un student clujean mi-a și exprimat o asemenea opinie — drept o încercare de a deplasa mobilul discuției de *pe terenul real, al existenței omului, pe* acela ideal, vizionar, al formării unei înalte conștiințe de sine. Mai mult decît atît, invocînd unele opțiuni formulate de mine și în alte împrejurări, a văzut în aceasta o reafirmare a unei atitudini «idealiste» față de viață, adică romantice. «Eu rămîn ce-am fost: romantic», într-adevăr, vorba Poetului. Însă ideea pentru care militām nu este nici pe departe simplă legitimare a romantismului ca ideal suprem de viață al omului. (Cu toate că omului societății viitoare, cu o personalitate armonios dezvoltată, nu-i poate rămîne străin nici un asemenea mod generos de a aborda lumea și viața, cum este romantismul.)

Pronunțîndu-ne pentru promovarea unei strategii clarvăzătoare a propășirii materiale și spirituale a omului, într-o perspectivă proprie umanismului societății pe care o făurim, vizăm mai ales preîntîmpinarea manifestării unor tendințe vulgarizatoare, micburgheze, a unor înțelegeri unilaterale, egoiste și dezumanizante în *ultimă instanță*, care apar azi și pot apărea și mîine la unii concetățeni ai noștri. Filistinismul, suficiența disprețuitoare a lui burtă-verde pot să-și găsească adepți care nu numai moral, ci și material ar avea *repercusiuni* asupra stilului de viață ce trebuie să caracterizeze colectivitatea noastră umană în viitor. Asemenea moravuri se înfățișează uneori ca ipostaze ale omului modern, eliberat, vezi doamne, de *complicații morale*, care nu-și prea face probleme, e tranșant, adversar al «sentimentalismului ieftin», dornic să-și trăiască din plin viața. Că o asemenea viziune n-are nimic comun nici cu omul modern în genere și cu atît mai puțin cu omul societății moderne socialiste, e un adevăr la ordinea zilei.

Și ce replică mai de autoritate s-ar putea da unei asemenea viziuni unilateral-vulgarizatoare a idealului de viață al omului decît remarca perspicace a unui moralist ca Tudor Vianu. Dezbătînd în urmă cu patruzeci de ani o temă scumpă inimii și rațiunii sale, aceea a idealului clasic al omului, ilustrul cărturar — în opera căruia fuzionează într-un spirit umanist ales filozofia și cultura — considera că într-adevăr în îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă ale omului pot fi identificate «țintele cele mai interesante ale muncii noastre de civilizație». Fără a fi, pe atunci, partizanul postulatelor transformării radicale, revoluționare a societății, exemplarul umanist intuia că între aceste schimbări și perfectarea morală a omului nu poate fi nici o contradicție.

Căci fără îndoială că în cadrele sociale cele mai desăvîrșite — spune Tudor Vianu în studiul *IDEALUL CLASIC AL OMULUI — este încă nevoie să fie introdusă o ființă lăuntric civilizată, capabilă să le conserve și să se bucure de ele. AMELIORAREA CEA MAI IZBUTITĂ A ÎMPREJURĂRILOR GENERALE DE VIAȚĂ* (sublinierea cu verzale ne aparține) *nu face inutilă munca de înnobilare a individului, ba chiar o reclamă CA PE O CONDIȚIE INDISPENSABILA* (din nou sublinierea noastră!).

Minunate și vizionare cuvinte, care încă o dată ne conving cît de puțin fac editurile noastre cînd e vorba să pună la îndemîna tineretului mai ales acele călăuzitoare pagini de etică, risipite cu generozitate în opera atîtor înaintași, de la Neagoe Basarab și cronicari pînă la marii oameni de cultură ce ne-au fost sau ne mai sînt contemporani!

Progresul moral este unul din primii indici de superioritate a societății noastre în raport atît cu orînduirile sociale care s-au succedat pe aceste meleaguri, cît și cu societățile de tip capitalist, mai mult sau mai puțin «de consum» ale *lumii* contemporane. Omul societății noastre viitoare nu poate fi într-o asemenea viziune doar beneficiarul unei abundențe de bunuri de consum, *ci ființa lăuntric civilizată* pentru care pleda Tudor Vianu. Masele eliberate de exploatare, spunea Lenin într-o discuție cu Clara Zetkin, merită ceva mai mult decît *pîine și jocuri*, sînt demne să se bucure de marea, adevărata artă. E numai unul din numeroasele exemple care demonstrează că dintotdeauna în concepția clasicilor materialismului dialectic și istoric marxist societatea nouă a însemnat și un om nou. Am putea zice, printr-o dublă parafrază la o celebră maximă a lui Buffon, că *societatea* e *omul însuși, adică stilul lui de viață...*

Un stil de viață întemeiat pe o filozofie morală, care e cea mai unitară, cea mai consecventă cu ea însăși, cea mai accesibilă, fiindcă nu impune nici un fel de dogme, ci întruchipează omul trăind sub zodia deplinei sale libertăți, adică în acord cu înaltele principii ale umanismului socialist.

NICULAE STOIAN ■

LUPTA CU TIMPUL, CRIZA DE TIMP

LUĂM HOTĂRÎRI CÎND TRENURILE VIN SPRE NOI, DIN TOATE DIRECȚIILE, CU 100 - 140 DE KILOMETRI PE ORĂ

Gara de Nord. Mai complet, stația C.F.R. București-Nord. Pentru milioane de călători, un punct de plecare, de venire sau de tranzit. Pentru cei peste 700 de ceferiști care alcătuiesc colectivul gării, un loc de muncă guvernat de legi severe și, totodată, un front al unei permanente bătălii pentru subordonarea timpului intereselor omului călător.

Și ca să vă faceți o imagine apropiată de adevărata anvergură a acestei unități colos a transporturilor noastre feroviare n-am să apelez decît la un singur indice cifric: în perioada de vîrf a migrației oamenilor, adică între 15 iunie și 1 septembrie, au trecut zilnic prin Gara de Nord cîte 150 000 de călători.

Deci, feroviarilor Gării de Nord, dealtfel ca și feroviarilor întregii țări, le revine o uriașă sarcină, un uriaș rost de îndeplinirea căruia depinde timpul a milioane de cetățeni-călători.

Iată de ce cred că nu greșesc atunci cînd afirm că esența muncii feroviarilor este lupta cu timpul și nici atunci cînd afirm că formula matematică cea mai potrivită muncii lor este $T = \frac{S}{V}$, adică mai explicit: timpul este egal cu spațiul supra viteză. În această relație, spațiul rămîne același pentru că distanța dintre localități, distanța dintre stațiile C.F.R. rămîne aceeași. Încît, pentru a cîștiga timp — subliniez încă o dată, **timp pentru noi,** călătorii — feroviarii n-au decît o singură mare posibilitate: să realizeze sutele de operații ale profesiilor lor cu o viteză mereu crescîndă. În principiu, chestia asta cu «viteză mai nervoasă pe zi ce trece» e lesne de înțeles și pare simplă. Însă realizarea ei în fapt e infinit mai complicată.

Dar, pentru a nu pluti în supoziții teoretice și generale, să vedem ce spun, despre lupta lor cu timpul, înșiși feroviarii. Și mai precis, cei de la Gara de Nord.

O CONVORBIRE LUNGĂ

Șeful coordonator al stației C.F.R. București-Nord, tovarășul inginer **Iulius Năstase,** după ce a auzit ce mă interesează, în loc de orice alt răspuns a zis imediat un simplu «Să mergem, să vedeți singur!»; și m-a condus direct în turnul de dirijare a mișcării din întreaga zonă a gării.

Pe drum însă, de-a lungul peroanelor și-al liniilor m-a pus în cunoștință de cauză la modul teoretic:

— Instalația pe care o s-o vedeți a fost apreciată laudativ și de specialiști străini. Calitatea ei cea mai mare este aceea că este astfel concepută încît practic nu-l lasă pe om să greșească. Or, noi, cei de la C.F.R., unde siguranța circulației constituie imperativul numărul unu, știm să prețuim o asemenea calitate.

— M-ar interesa meritele ei și în privința cîștigării timpului.

— Le veți înțelege mai repede, dacă am să vă înșir, în mare, operațiile care se transmit și se execută, dacă nu simultan, atunci în primele fracțiuni de secundă următoare momentului în care omul a luat o hotărîre

— Deci, tot omul!

— Bineînțeles. Vom găsi acolo, sus, în camera de comandă, o echipă de trei specialiști într-adevăr de valoare: impiegatul de mișcare dispozitor, localistul și electromecanicul. Dispozitorul conduce întreaga activitate de circulație, el și numai el hotărăște asupra primirilor și plecărilor trenurilor, asupra manevrelor, asupra ordinii acestora. Alături de el, și numai cu consimțămîntul său, localistul dă căi libere trenurilor care intră ori ies din Nord, dă avizele de plecare și sosire la stațiile vecine, comunică sosirea trenurilor, anunță restricțiile de viteză pe anumite porțiuni și, de asemeni, execută alte multe operațiuni. Cert este că, dincolo de puterile instalației, inteligența omenească trebuie să intervină mai ales atunci cînd trenurile «ies din grafice». Atunci, în timp ce trenurile vin spre noi, din toate direcțiile și cu viteze de 100–140 de kilometri pe oră, trebuie făcute combinații și trebuie adoptate decizii în răstimpuri extrem de scăzute. Acești doi oameni, în fiecare jumătate de minut, sînt ocupați cu ceva. Sînt clipe cînd sînt nevoiți să execute simultan și cîte două-trei operații. Nici nu vă închipuiți cîte calcule — privind lungimea trenurilor, privind timpul necesar eliberării liniilor, privind timpul de staționare la peron ș.a.m.d. — trebuie făcute pentru a readuce la normal o circulație întîrziată. Și nu vă închipuiți ce ar însemna ca aici, la acest post de comandă, să nu lucreze nimeni, să spunem zece minute. Ar apărea întîrzieri care abia peste lungi și multe ore ar putea fi remediate.

— Dar cel de-al treilea membru al echipei ce rol are?

— Este un electromecanic, bineînțeles tot cu o pregătire profesională de excepție. Rostul său este să intervină urgent în cazul unui deranjament tehnic și, de asemeni, să supravegheze oamenii care efectuează lucrări pe teren. Tot pentru urgență, la dispoziția sa, ca și la aceea a întregii echipe din turn, se află o instalație radio, una de telefoane și o rețea de megafoane. Și, fiindcă am reajuns la instalația electrodinamică, țin să mai precizez că ea este alimentată, normal, de către uzină dar, ca o măsură de prevedere împotriva unor eventuale căderi de curent, ea este dotată și cu o sursă proprie de alimentare.

— Este foarte interesant cîte lucruri care aparent n-au nici o legătură cu lupta pentru timp au, de fapt, tocmai această finalitate. M-ar interesa astfel de aspecte, subordonate în cele din urmă tot bătăliei pentru secunde, dar privitoare nu atît la instalația electrodinamică din turnul de dirijare a circulației, cît la oameni, la viața lor.

— Și eu țineam — chiar mult — să vă vorbesc despre viața acestor oameni; dar, mai întîi vreau să mai adaug încă un adevăr despre această instalație și, în general, despre toate dotările menite să ridice gradul de automatizare al diferitelor operații, aici, la Gara de Nord: să se știe, în acest scop statul a cheltuit și cheltuiește enorm! Și acum oamenii și viața lor! Ca să ajungi să lucrezi aici trebuie să ai o vechime, în muncă, firește, care să reflecte capacitatea de a înțelege fenomenele locale ale întregii stații; trebuie să cunoști graficul de circulație ca pe propriul tău nume; trebuie să ai o sănătate și un psihic de cosmonaut; trebuie să ai un sentiment al responsabilității de tată cu mulți copii; trebuie să fii excelent pregătit profesional și să dobîndești calificative foarte bune la instructajele lunare și la examenele anuale; trebuie să ai o viață de familie normală; trebuie să fii veșnic odihnit, la fel ca un chirurg.

— O ultimă întrebare, înainte de a păși pe cea dintîi treaptă a scării turnului: care este numele laic al celor trei personaje extraordinare de-acolo, de sus?

— În tura aceasta, impiegat de mișcare dispozitor este Petre Chifor, localist este Costică Marțian, iar electromecanic Constantin Ene.

O CONVORBIRE SCURTĂ

— Fără îndoială, tovarășe **Petre Chifor,** aveți un loc de muncă neobișnuit. Vreau să spun marcat de multe însemne palpabile ale imperativului luptei cu timpul. În față, permanent, un imens panou cu schema rețelei căilor ferate ale Gării de Nord.

— Sînt de 13 ani impiegat la mișcare și deci în deplină cunoștință de cauză susțin că e un noroc profesional să lucrezi tocmai la această extraordinară instalație electrodinamică.

—...tot în față și tot permanent, claviatura cu nenumărate butoane a dispozitorului; butoane cărora, vă mărturisesc, le port respect pentru că știu că fiecare din ele, independent sau în combinații, reprezintă de fapt un posibil act de decizie, fericit sau dimpotrivă....

— Adevărul e că numai o circulație anormală îmi pune probleme. O circulație încărcată cu trenuri suplimentare, ori afectată de intemperii, ori de defecte la instalații ș.a.m.d. Atunci, trebuie să găsești rapid cîteva variante de soluționare a situației și, de dorit, să o aplici pe cea optimă.

— Pentru călătorii cei foarte mulți care au beneficiat, beneficiază sau vor beneficia direct de rapiditatea cu care dumneavoastră luați decizii, dar și cu care dumneavoastră aveți posibilitatea materială, tehnică, de a transmite, de a transforma în fapte aceste decizii, voi continua descrierea, în mare, a locului dumneavoastră de muncă. În stînga, de asemeni permanent, un grafic al sosirilor și plecărilor trenurilor din Gara de Nord...

— Iar vă întrerup, dar țin să subliniez că graficul acesta de circulație este o lege de bază pentru noi, ceferiștii, fie că sîntem sau nu la mișcare. Îl știu pe dinafară, l-am învățat ca un școlar dintre cei mai silitori însă, ca un plus de siguranță, e foarte bine că regulamentul obligă să-l și avem scris mereu în fața ochilor.

— În fine, deasupra tuturor, un ceas; pur și simplu un ceas....

— Pentru că și minutul e o lege de bază pentru ceferiști.

— Cînd isprăviți timpul dumneavoastră de lucru, aflat sub sublimul dar și sub teroarea minutului, a secundei, rămîneți tot un om punctual, ori vă răzbunați, purtîndu-vă independent și indiferent vizavi de timp?

— Nu mă uit la ceas dar, cu destulă precizie, pot spune oricînd cam cît e. Nevastă-mea susține că am un ceas în minte.

NICI O CONVORBIRE

Am ținut să vorbesc și cu tovarășul Costică Marțian, localistul din turnul de

1. «Cînd un tren iese din graficul orar pentru noi, ceferiștii, este mult mai mare bătaie de cap decît pentru toți călătorii. Se caută soluții, se înființează comandamente, se face tot ce omenesc e posibil, dar cei din afară n-au de unde ști ce frămîntare e aici și ne judecă greșit» — inginer Iulius Năstase, șef coordonator al Stației C.F.R. București-Nord.

2. «În mintea lor, în fiecare secundă, merg toate trenurile. Altfel s-ar ajunge la eveniment de cale ferată».

3. Un număr de telefon care — mulțumită automatizării, dar și memoriei fantastice a reprezentantelor sexului frumos — nu mai sună ocupat.

Fotografii de ELENA GHERA

comandă, dar — văzîndu-l cît de ocupat era «pe secundă» — am renunțat, pur și simplu din decență.

De asemeni, n-am avut convorbiri nici cu cele patru telefoniste de la serviciul «informații» al Gării de Nord; însă am aflat totuși o știre prețioasă pentru noi, toți cei grăbiți. Dacă formăm numărul 052 nu-l vom mai găsi veșnic ocupat. Și aceasta mulțumită unui sistem de automatizare care, fără a mai repeta noi apelul, comută contactul la unul din cele patru receptoare care este liber.

N-am vorbit nici cu funcționarii serviciului «bagaje», pentru că de asemeni ar fi însemnat să-i întrerup în lupta lor cu timpul.

Am reținut însă o replică a tovarășului Iulius Năstase care, cred, sintetizează sutele de răspunsuri pe care le-ar putea da — la întrebarea de la care am început ancheta — oricare dintre feroviarii Gării de Nord;

— V-am spus multe despre munca noastră și despre bătălia noastră pentru a smulge timpului cît mai multe ore pe care să le dăm oamenilor; dar — oricîte pledoarii aș ține — tot n-aș fi mulțumit decît atunci cînd aș simți că v-am convins și pe dumneavoastră să deveniți ceferist!

NELU IONESCU ■

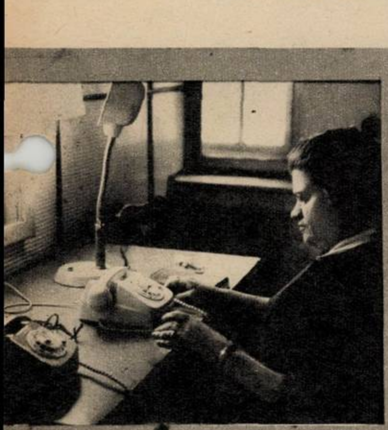

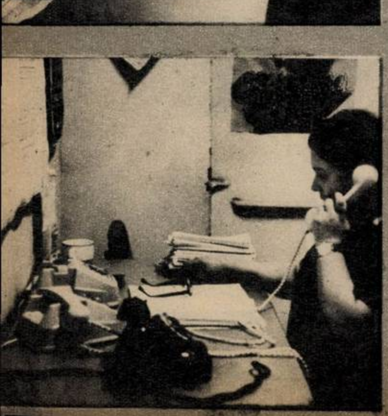

SALT ÎN TRECUTUL DE MÎINE

CONSTATĂRI LA FAȚA LOCULUI: ÎNTREPRINDEREA DE MAȘINI GRELE BUCUREȘTI

TIMPUL OAMENILOR, PLUS...

Deși atins de gripă și cu ochii roșii injectați — circulă un blestemat de virus prin București! — tînărul inginer Lucian Georgescu, șef secție coordonator la turbine, mă poartă prin imensa hală a I.M.G.B.: o bijuterie industrială, sclipind de curățenie, impresionantă prin dimensiuni și utilaje, dar mai ales prin ceea ce produce — mașini uriașe, de forță, a căror realizare deplină durează uneori mai bine de un an de zile. Adevărați mamuți din oțel, însumînd mii de tone în greutate și milioane în valoare, destinate atît patriei, atît nouă, cit și Ungariei, Suediei, Portugaliei, Franței, R.F.G., Elveției etc. Coloși complicați și pașnici, destinați a servi progresului uman. Cine sînt cei care îi creează?

Cinci mii de oameni; un mic orășel. Cinci mii de lucrători cu brațele și cu mintea, și — de ce nu — cu sufletul! Începînd cu muncitorul necalificat și terminînd cu inginerul șef sau directorul general, acest colectiv se află într-o luptă titanică pe care, mulțumindu-ne a o numi, simplu, «lupta cu timpul», cred că am minimaliza specificul ei: această muncă însemnînd infinit mai mult! Însemnînd, înainte de toate, lupta omului cu sine însuși. Pentru perfecționare și disciplină. Pentru **profesionalizare!**

«Majoritatea sînt din București, hai să zicem că pentru aceștia lucrurile stau mai bine, dar pentru cei din afară — avem oameni din Berceni, Valea Dragului etc. — apar probleme; uzina a comandat niște mașini la ITA, dar șoferii acestora încarcă din oraș persoane străine; s-au inițiat echipe de control ale uzinei, care să nu permită străinilor să urce, dar e stupid! Ar trebui să se înțeleagă o dată pentru totdeauana, de către **toate** întreprinderile socialiste (nu sîntem, oare, cu toții, îmbarcați pe același vas?!), că TIMPUL nostru e în același timp al tuturora, că o întîrziere de un minut provocată de cineva se întoarce, oricum, și împotriva lui? Pare simplu: și ce dacă a urcat un străin? Da, dar străinul ăsta, de pildă, ocupă locul unuia care **a muncit 8 ore în oțelărie**, asta nu-i ceva ușor, de ce să stea și pe drum în picioare?! Este foarte greu. La fel, cei din cartierul Titan — mă refer la mașina 102, care circulă absolut brambura — am fost nevoiți să schimbăm orarul unor femei, un bărbat mai rezistă, cu femeile e mai greu, se iese la orele 11 noaptea din schimbul II, iar 102-ul nici nu mai catadicsește să vină: credeți-mă, este infernal!»

Lucian Georgescu adaugă apoi că astea ar fi «probleme externe», oricum; uzina se preocupă mai ales de celelalte, cum sînt: disciplina muncii (directorul general adjunct Nicu Constantin ține foarte mult la acest lucru), tineretul — nou-veniții cît și restul, ponderea de vîrstă fiind aici pînă în jurul a 23 ani! — reprezintă o frumoasă, pasionantă, dar și extrem de complicată problemă. «Avem mulți copii, așa îmi place mie să le spun: copii!, de 17, 18 ani, au venit să se specializeze; le place să stea de vorbă, este firesc!, dar uită uneori de treabă, și în situații dintr-astea nu faci prea mare lucru cu măsurile disciplinare, riști să-i întărîți sau să-i îndepărtezi sufletește, ceea ce e foarte grav: noi **facem** mașini, dar ei **nu sînt** mașini! Multe fete s-au măritat, sînt însărcinate, randamentul lor, normal, scade pe măsura creșterii sarcinii, apoi pleacă în concediu: sîntem nevoiți să recuperăm orele pierdute astfel prin intrarea a doi oameni care lucrează în numai două ture, 12 ore cu 12, acordîndu-li-se orele suplimentare corespunzătoare...! Da, și mai există apoi și armata, vedeți, toate astea sînt lucruri firești, dar **tocmai ele** ne preocupă. Și revenind la tineri: foarte puțini dintre ei sînt indisciplinați în mod **conștient,** mulți provin din mediul rural, erau obișnuiți să tragă tare două-trei luni pe an, apoi...! Aici, trebuie să **tragi tare** în permanență, asta e o problemă pentru fiecare om matur dintre noi: e ușor să spui că am dat unor membri de partid, fiecăruia, cîțiva copii în grijă — dar și membrul ăsta de partid are o familie, copii de crescut, ai lui, trebuie apoi să-și facă și el norma, nu e o «moașă comunală»!...

Zăresc apoi, așezate în ordine, cîteva strunguri nou-nouțe, gata montate pentru funcționare, dar încă nedegresate: uzina duce lipsă acută de mînă de lucru! — mi se explică. Nefuncționînd, fiecare dintre aceste strunguri aduce o **pierdere** de peste 2 000 lei zilnic! Situația se explică, în parte, prin relativa «tinerețe» a uzinei (lucrează în plin de numai cîțiva ani), poate prin lipsa de popularizare a condițiilor excepționale de muncă și retribuire oferite aici (printre altele, uzina asigură locuință în Capitală proaspeților încadrați), poate prin însuși faptul că aici, la I.M.G.B., nu rămîn decît «cei aleși», adică acei oameni conștienți de importanța actului creator pe care-l depun zilnic, de înalta responsabilitate pe care o presupune munca în această cea mai mare și mai modernă uzină din țară pe un astfel de profil. Selecția este grea, uneori dureroasă, dar și satisfacțiile sînt majore!

Timpul oamenilor — timpul fizic și psihic al muncitorilor de aci — se naște, așadar, și se consumă mai întîi prin prezență; prin prezență activă, prin spirit de devotament și, atunci cînd e cazul, de sacrificiu! Pentru că nu oricine poate afirma, așa cum se întîmplă aici, că a lucrat la o turbină avînd «circa 4 000 de repere (adică 20 000 de piese, o piesă costînd de cele mai multe ori de la zeci de mii de lei în plus!), întreg ansamblul expediat pe poarta uzinei însumînd circa **treizeci de mii de repere!...** Vă spune, asta, ceva?!

... TIMPUL UZINEI POATE ÎNSEMNA:

Două sînt principalele metode pe care și le-a propus conducerea I.M.G.B. pentru realizarea cifrelor de plan: două, așadar, în această întrecere cu timpul, în această bătălie pe plan competitiv, de talie internațională, în care țara noastră s-a angajat cu curaj și pricepere.

Prima este **creșterea forței de muncă** (deocamdată, insuficientă). Funcționează în acest scop o școală preofesională, se țin cursuri de calificare intensive de 8 luni și se practică ucenicia la locul de muncă. «Timpul înseamnă, mai ales, specializare!» — mi s-a spus; și m-am convins că la această uzină se acționează **mai ales tehnic.** Și nici nu s-ar putea altfel! În bătălia pe care o dă România de astăzi pentru recuperarea decalajului ce o desparte de țările industrial dezvoltate, pe primul loc este firesc să se afle inițiativa, inteligența creatoare.

A doua metodă: **reducerea timpilor morți,** dealtfel, un alt aspect al inteligenței în acțiune. Și aici exemplele sînt nenumărate, vom menționa însă numai cîteva.

La atelierul de mecanică grea, de pildă, acolo unde mașina permite, în timp ce utilajul operează asupra unei piese (piese, rețineți, însumînd zeci de tone!), o altă piesă se introduce «în pregătire» (pregătire durînd zile, uneori luni!). În acest fel se asigură un flux continuu al prelucrării.

La piesele mici, pe de altă parte, s-a trecut la programarea realizării lor pe mașini, în așa fel încît mașina respectivă — care îndeplinește un anume număr de mișcări pentru fiecare piesă în parte — să fie modificată foarte puțin (asta, firește, numai atunci cînd nu apare obligația de a realiza reperele în ordinea montajului!).

Experiența și mai ales **specializarea** oamenilor (despre care se pomenește aici mereu) și-au spus cuvîntul și în execuția reperelor cu ciclu lung de fabricație; operațiunile de finisare a rotoarelor de turbină, de pildă, se executau în 700 de ore (o lună și o săptămînă, cîte 24 de ore zilnic) — acum, ele se execută în numai 500 de ore, ceea ce reprezintă o reducere din timp de circa 15%. La fel, printr-o prelungire a liniei de prelucrare a paletelor statorice, s-a obținut o reducere a timpului de realizare cu aproximativ 20% față de trecutul imediat.

Rostul acestor cifre este de a permite, vizual — și nu strict numeric! — realizarea unei imagini de ansamblu a ceea ce înseamnă, astăzi, preocuparea I.M.G.B. de a reduce din decalajul pomenit mai sus. Și iată încă un exemplu: s-a trecut în mod curent aici la folosirea mașinilor cu **comandă numerică:** piese cîntărind zeci și zeci de tone, a căror prelucrare dura luni de zile, se nasc acum într-o săptămînă datorită unei benzi perforate din hîrtie ceva mai lată decît o bandă de magnetofon...!

...TIMPUL VIITORULUI!

...din 1965, dată la care buldozerele intrau în acest cîmp din marginea Bucureștiului, marcînd începutul construcției acestei mari platforme industriale — și pînă astăzi, cînd imensa uzină, care «suge» cinci mii de muncitori din Capitală și de prin aiurea, își așază pe cer silueta zveltă — s-au investit, aci, multe miliarde lei. Se preconizează ca pînă în 1980 investițiile actuale să se dubleze.

În această pasionantă și teribilă luptă cu timpul, oamenii de aici sînt angajați lucid — luciditate însemnînd deopotrivă și dorință, și ambiție, dar și recunoaștere clară, sinceră a unor greutăți ce mai persistă încă.

Istoria uzinei — istoria unei uzine **productive** — se rezumă la 4 (patru!) ani de zile; timp în care s-au format **trei mii** de muncitori calificați! Care produc, printre altele, turbine a căror funcționare este prevăzută pentru mai bine de **jumătate de secol!**

Peste puțin, vor intra în funcțiune aici mașini cu comandă electronică, pe statele de plată vor apărea denumiri noi, **ca de pildă ci-berneticieni;** pînă atunci însă, acest colectiv al zilelor noastre — un colectiv complex, **abia în formare!** — constituie o prezență. Atent la greutăți inerente, preocupat în devenire, bucuros de succese și mîndru de performanțele obținute, el constituie **o prezență în timp!**

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

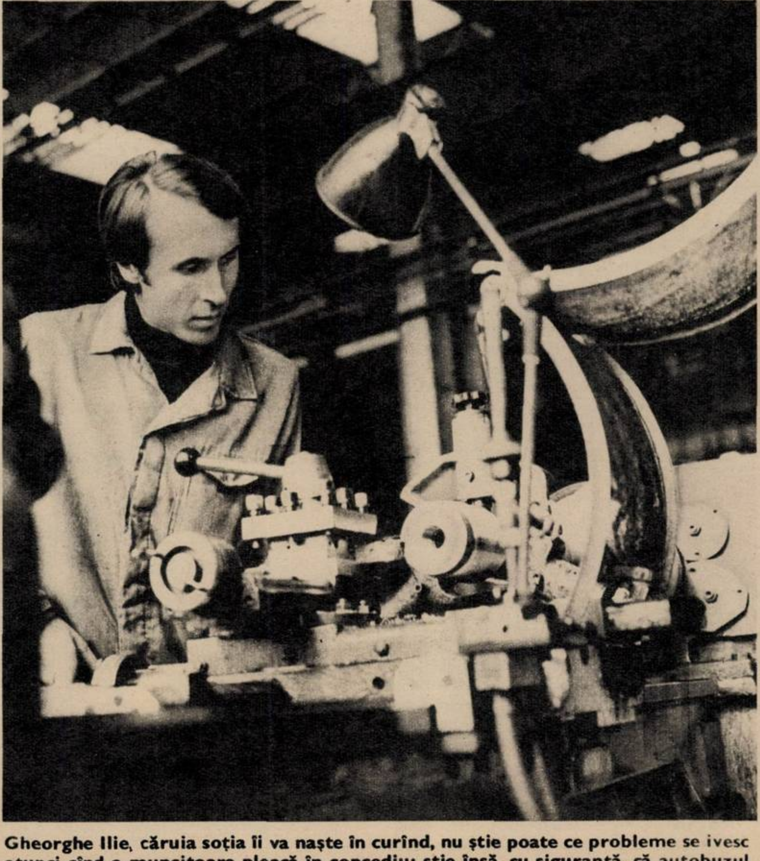

Gheorghe Ilie, căruia soția îi va naște în curînd, nu știe poate ce probleme se ivesc atunci cînd o muncitoare pleacă în concediu; știe însă, cu siguranță, că autobuzul 102 reprezintă o adevărată pacoste pentru cei de la I. M. G. B.!...

ULTIMA IZBÎNDĂ A BOICILULUI

În mai multe rînduri, revista noastră s-a ocupat de medicamentul doctorului timișorean Vasile Boici, zăbovind asupra efectelor lui — adesea foarte eficiente — în tratarea diferitelor boli reumatismale, cît și asupra dificultăților întîmpinate de impunerea pe piață a Boicilului, a zăbovit asupra acestor subiecte, așa încît revenirea de astăzi poate părea surprinzătoare.

1. BOICILUL SALVEAZĂ DE LA TĂIERE CEL MAI VALOROS TAUR REPRODUCĂTOR DIN ȚARĂ

Cu toate acestea, ne întoarcem la Boicil consemnînd o nouă izbîndă a produsului, folosit nu demult — pentru prima oară, experimental — în terapeutica animală, teritoriu pe care medicamentul inventat de doctorul Vasile Boici a demonstrat virtuți nebănuite, deschizînd — poate — un nou capitol în medicina veterinară a tratării afecțiunilor articulare.

2. DR. AUREL LEPĂDATU: «TRATAREA LUI DETROIT ȘI ÎNSĂNĂTOȘIREA LUI DESCHID UN NOU DRUM ÎN MEDICINA VETERINARĂ»

Nevoia a făcut ca medicul veterinar Aurel Lepădatu, astăzi șeful circumscripției de resort din comuna Becicherecul Mic, județul Timiș, să-și asume responsabilitatea a testa efectul Boicilului asupra unui animal: taurul Detroit, matricola nr. 55 din cadrul Centrului de însămînțări artificiale și testare a reproducătorilor de pe lîngă I.A.S.-Timișoara s-a îmbolnăvit în urmă cu patru ani, simptomele fiind astfel descrise în foaia de observație pe care o reproducem alăturat: «șchiopătură, jenă în mers la nivelul metatarsofalangian, dreaptă, neputința cabrării». Punîndu-i-se diagnosticul de artroză spastică metatarsofalangiană dreaptă, taurul — de înaltă valoare biologică, importat din Danemarca, plătit cu cîteva zeci de mii de lei valută — a fost supus tratamentului clasic, cu revulsive, dar afecțiunea a refuzat să cedeze. Fiind vorba de un animal cu un potențial biologic extraordinar, trăgîndu-se dintr-una din cele mai renumite producătoare de lapte din Europa — mama sa a realizat, într-o lactație ulterioară nașterii sale, 11 515 litri de lapte cu un coeficient de grăsime de 5,04 (!), mai multe comisii s-au reunit pentru găsirea unei soluții care să conducă la salvarea taurului din rasa Holstein-Friza, a cărui neputință la cabrare făcea imposibilă recoltarea.

3. NECESITATEA EXPERIMENTĂRII PE UN NUMĂR SPORIT DE CAZURI

S-a propus intervenția chirurgicală, s-a continuat tratamentul cu metode clasice, s-a renunțat la prima idee, cea de-a doua n-a dat nici un rezultat practic, astfel încît — în urmă cu trei ani și împotriva intereselor imediate ale Centrului — s-a decis sacrificarea lui Detroit, folosit pînă atunci cu o excelentă eficiență drept reproducător pentru îmbunătățirea raselor autohtone. În acel moment de impas, medicul Aurel Lepădatu a sugerat inginerului șef al centrului, doctor Octavian Kozicek, *o ultimă încercare înaintea plecării taurului spre abator: infiltrații cu Boicil.* Părerile au fost împărțite, s-au formulat rezerve, s-a adus în sprijinul neintervenției argumentul literaturii de specialitate care nu posedă nici un remediu pentru asemenea maladii, dar în cele din urmă — dată fiind situația fără ieșire — s-a acceptat propunerea. Ce-a urmat putem relata cu ajutorul foii de observație numărul 128 din 29. VIII. 1974, hîrtie parafată de două foruri oficiale, Trustul I.A.S. și F.A.R. Timișoara: *s-au efectuat infiltrații la nivelul tecilor sinoviale tendinoase și intraarticulare, constituite din mai multe înțepături, după metoda doctorului Boici, în prezența acestuia... Din ziua infiltrației, durerea a dispărut și funcțiile de locomoție și cabrare s-au redresat.*

Care este situația în momentul de față? Vizita noastră la Centrul de însămînțări artificiale și testare a reproducătorilor din Timișoara ne-a așezat fața-n față cu noul director al unității, doctor inginer Ion Oprea, de la care am aflat că *taurul se exploatează astăzi în condiții normale, cu o mare eficacitate.*

Directorul centrului ne-a confirmat substanțialul ajutor pe care Boicilul l-a adus colectivului pe care-l conduce prin salvarea lui Detroit, considerat — după opinia unanimă a specialiștilor — drept cel mai valoros taur din țară, valoare subliniată și de faptul că exportatorii danezi au fost gata să-l schimbe — după ce mama sa a devenit una din marile producătoare de lapte de pe continent — cu șase tauri din aceeași rasă!! În prezent, el dă cel mai mare număr de doze de material seminal, înlesnind însămînțarea a peste nouă mii de vaci, avînd urmași care confirmă ascendența și realizează performanțe remarcabile. Astfel, după mărturisirea inginerului Oprea, fiicele sale produc un spor de 500 de litri de lapte pe an față de contemporanele lor, crescute în aceleași condiții, iar cei doi tăurași provenind din Detroit manifestă calități deosebite. În plus, deși literatura veterinară și experiența specialiștilor centrului susțin că artroza este o boală transmisibilă la taurine, deficiența n-a mai apărut la descendenții lui Detroit, tehnicienii consultați la Timișoara — între care și inginerul Avram Albiș, martor ocular al infiltrațiilor cu Boicil — fiind de acord că tocmai aplicarea medicamentului inventat de Vasile Boici a condus la stingerea maladiei.

După credința tuturor specialiștilor, folosirea Boicilului în terapeutica afecțiunilor articulare animale înseamnă o reală descoperire pentru literatura veterinară, ea poate fi extinsă și la alte afecțiuni, ca molete, vezigoane, tendinite și așa mai departe, utilizarea medicamentului însemnînd nu numai o contribuție teoretică, dar — înainte de toate — una practică, de vreme ce se evită sacrificarea unor animale de deosebit potențial biologic.

Evident, testarea pe un singur animal, chiar dacă acesta înseamnă cel mai valoros taur din țară, astăzi deosebit de activ, la o vîrstă și după o boală care ar fi dus la tăierea lui încă de acum cîțiva ani, testarea aceasta nu poate conduce, desigur, la concluzii definitive, dar ea poate deschide un drum de o mare importanță teoretică și practică, drum pe care medicina veterinară românească are cel puțin datoria să-l cunoască și să-l aprofundeze, în speranța realizării unei noutăți științifice mondiale.

Doctorul Aurel Lepădatu încerca să ne convingă că extinderea tratării animalelor suferinde de afecțiuni articulare prin Boicil este o operație care se impune de urgență, primele vizate urmînd a fi cabalinele, caii de performanță, care acuză adesea asemenea maladii și a căror sacrificare timpurie privează economia națională de animale de mare valoare și, implicit, de siguranța unui viitor cu rase îmbunătățite.

După metoda și cu tratamentul Boici, doctorul Lepădatu a însănătoșit mai mulți cai, în comuna Voiteg, randamentul medicamentului s-a dovedit notabil, pe măsura entuziasmului acestui medic care este sigur că cel mai bun lucru pe care trebuie să-l îndeplinească, cît mai curînd posibil, forurile responsabile este legat de experimentarea Boicilului pe un număr mai mare de cazuri, în cadrul clinicilor de chirurgie ale facultăților de medicină veterinară, deși dînsul afirmă că are suficiente motive să susțină că «medicamentul va putea revoluționa tratamentul cailor de rasă» printr-o aplicare imediată. Fără amînări.

Evident, nu posedăm autoritatea științifică pentru a subscrie părerilor de mai sus, dar constatările făcute în incinta Centrului de însămînțări artificiale și testare a reproducătorilor din Timișoara sprijină opinia doctorului Lepădatu, confirmînd o nouă izbîndă a Boicilului care — ca efect antialgic și troficizant — se poate compara cu penicilina sau cu alte antibiotice, antibacteriene la om și animal deopotrivă.

Acestea fiind zise, subliniind încă o dată importanța teoretică și practică a experimentului efectuat la Timișoara, supunem sugestiile din acest reportaj judecății și deciziei celor în măsură să aprecieze și să hotărască.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

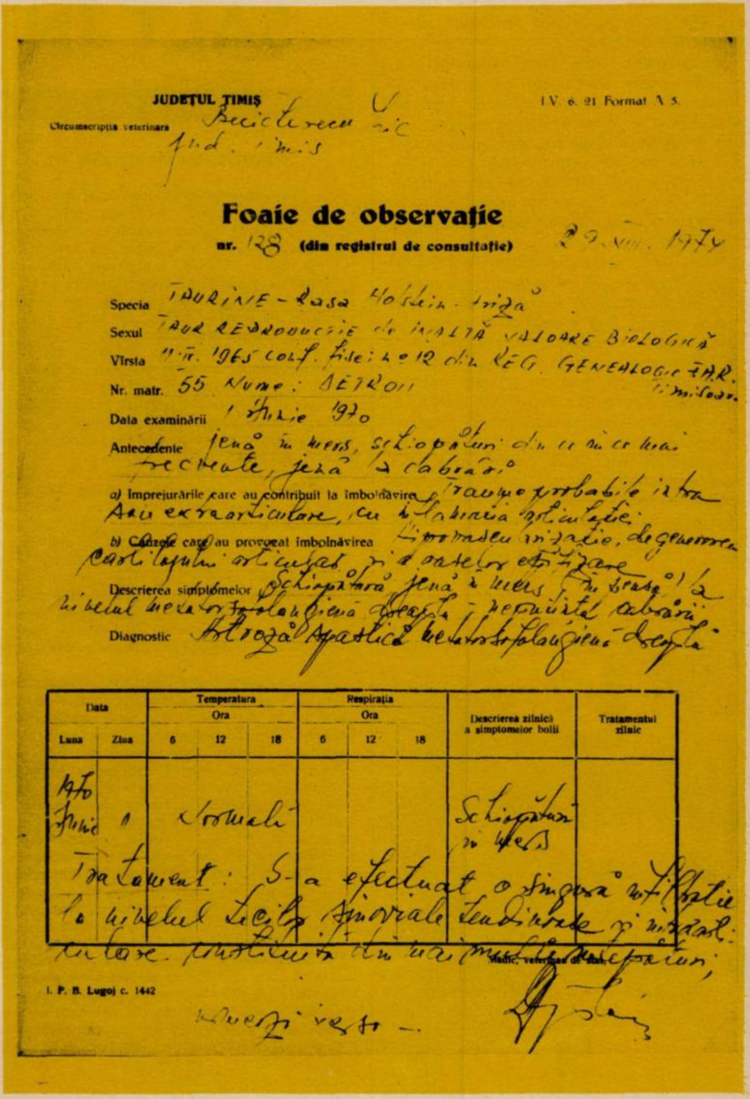

JUDEȚUL TIMIȘ
I.V. 6. 21 Format A 5.
Circumscripția veterinară Becicherecu Mic
Jud. Timiș

Foaie de observație
nr. 128 (din registrul de consultație) 29. VIII. 1974

Specia TAURINE – Rasa Holstein-Friză
Sexul TAUR REPRODUCȚIE de ÎNALTĂ VALOARE BIOLOGICĂ
Vîrsta 11. II. 1965 conf. fișei nr 12 din REG. GENEALOGIC FAR. Timișoara
Nr. matr. 55 Nume: DETROIT
Data examinării 1 Iunie 1970
Antecedente jenă în mers, șchiopătură din ce în ce mai frecvente, jenă la cabrare
a) Împrejurările care au contribuit la îmbolnăvire Traume probabile intra și extraarticulare, cu inflamația articulației
b) Cauzele care au provocat îmbolnăvirea [illegible] degenerarea cartilajului articular și a oaselor [illegible]
Descrierea simptomelor Șchiopătură jenă în mers și în cabrare la nivelul metatarsofalangiană dreaptă – neputința cabrării
Diagnostic Artroză spastică metatarsofalangiană dreaptă

Data		Temperatura			Respirația			Descrierea zilnică a simptomelor bolii	Tratamentul zilnic
		Ora			Ora				
Luna	Ziua	6	12	18	6	12	18		
1970 Iunie	1	Normală						Șchiopătură în mers	

Tratament: S-a efectuat o singură infiltrație la nivelul tecilor sinoviale tendinoase și intraarticulare constituite din mai multe înțepături;

Medic veterinar de stat,

I. P. B. Lugoj c. 1442

[illegible]

Dacă n-ar fi fost tratat cu Boicil, acest taur — cîntărind aproape o mie de kilograme — ar fi fost de mult salam.

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

ȘTEFAN VASILE:

«NU MILIARDELE, CI COMPETENȚA SALVEAZĂ PĂMÎNTUL!»

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

În frumosul parc al Institutului agronomic «Nicolae Bălcescu» din București, pe una din laturile sale, se află și Facultatea de horticultură, al cărei decan este conferențiar doctor Ștefan Vasile, un om slăbuț și nu prea înalt, cu călcătură chinuită și priviri liniștitoare. Nu arată nici pe departe de 45 de ani, cîți pretinde că a numărat din 1929 și pînă acum, rostește cuvintele cu blîndețe, neașteptînd să fie întrebat de mai multe ori pentru un singur răspuns. Insist asupra acestei imagini, deoarece de numele său auzisem cu mai mult timp în urmă, în împrejurări care făcuseră să mi-l închipui cu totul altfel. Mă aflam atunci împreună cu activiști de partid, președinți de C.A.P.-uri și ingineri agronomi pe Valea Băiești, într-un original simpozion care urmărea să dovedească celor neîncrezători avantajele cultivării sparcetei pe pămînturile roase ale Buzăului.

Uitați, mi s-a spus atunci, tot ce vedeți verde acum a fost, pînă acum cîțiva ani, doar visul unui singur om care a crezut în puterea de regenerare a unui pămînt ce părea definitiv condamnat ca pe el să nu mai crească nimic. Umbla singur, cu rucsacul în spinare, pe cea mai nenorocită vale a Buzăului, Slănicul, lua probe, vorbea ore întregi cu țăranii, încercînd să-i facă să creadă că pămîntul ăsta al lor, deși ars și crăpat, nu murise. Și, vedeți, a avut dreptate, a descoperit un soi de plantă (sparceta), care nu numai că însănătoșește pămîntul, dar e și foarte valoroasă sub aspect furajer. Știam de pămînturile zise rele ale Buzăului, încă din copilărie mă speriau crăpăturile adînci din malul Rîmnicului, mă cutremurasem privind peisajul lunar din nordul județului, unde pămîntul, dezgolit cu sălbăticie de păduri, își pierduse culoarea lui dintotdeauna. Știam și mai știu, ca om ce a copilărit și trăit o vreme în marginea dintre deal și cîmpie, deasupra unui bărăgan de clisă, cît de trist poate fi un colț de pămînt pe care nu mai crește nimic, cît de dramatică este agonia tipsiei de pămînt de pe care curge smalțul său negru și roditor, cît de singur poate fi un pămînt din care au fugit toate. Și atunci, mirarea cu care privisem valea aceea verde de la Băiești semăna mult cu necredința, era și greu de crezut că nu cu mult timp în urmă, sub verdele de-acum, zăcuse, dacă nu chiar murise, pămîntul. Părea că un pictor îl urcase pe șevalet și-l înverzise.

— Tovarășe profesor, am auzit de dumneavoastră la Aldeni, cînd am fost...

— Nu sînt profesor.

— Știu, însă nu la gradația propriu-zisă m-am referit, ci la vocația dumneavoastră. Pentru mine sînteți și rămîneți un profesor cu elevi și aici, dar și la Aldeni. Acolo, un elev al dumneavoastră, președintele C.A.P. Cărpiniș, a prezentat sparceta ca un conferențiar.

— Cine? A, da, trebuie să fi fost nea Ilie. Ilie Valeriu. Așa îl cheamă?

— Nu mai știu, el însă știe exact cum vă cheamă pe dumneavoastră și vă spune *tovarășul profesor*. Dați-mi voie să vă spun și eu ca el.

— În sensul ăsta, da, sînt profesor, dascăl, cum se zice. Ce vă interesează?

— Am văzut cu ochii mei cum un pămînt sterp a rodit datorită dumneavoastră. Cum vă explicați succesul?

— Îl explic ca pe orice succes, care are în spate o serie întreagă de insuccese. Prin muncă, răbdare, curaj și atîtea altele pe care le cere un succes de la noi. Printre aceste «atîtea altele», iubirea pe care o am, de cînd m-am născut, pentru pămînt.

— V-ați născut într-un loc unde pămîntul arăta cum arată cel de pe Valea Slănicului?

— Ba deloc. M-am născut într-un sat din Bărăgan, Bărbulești, lîngă Urziceni, unde pămîntul e gras să-l mănînci pe pîine. Pe urmă, la Armășești, unde-mi trăiau bunicii, era o școală de agricultură grozavă, cu cîmpuri experimentale la care îmi plăcea să mă uit toată ziua. Agronom am vrut să mă fac încă de pe băncile Liceului «Matei Basarab», unde eram intern.

— Cum așa?

— Am avut profesori de naturale foarte buni. Pentru unul dintre ei, Barbu, am avut un adevărat cult. Fiindcă, vezi, dascălul nu e un simplu funcționar, misiunea lui e mult mai mare și cere multă renunțare pentru a fi mereu un exemplu elevilor săi.

Profesorul Ștefan Vasile nu a vrut să fie numai inginer agronom, firea sa cu puternice înclinații romantice era atrasă mai ales de ceea ce în 1950, anul admiterii la Institutul agronomic, părea să fie de domeniul fanteziei: visa să lucreze pe pămînturi pustii, rele, neproductive, să găsească un loc părăsit pe care cu mintea și cu brațele sale să-l transforme într-o grădină în care să crească orice, albinele și fluturii să-și găsească florile, iar păsările — copacii. Amintindu-și de aceste visuri din studenție, își înmoaie privirea, zîmbind.

— Cum a apărut secția de pedologie, am trecut la ea, pentru că mi-a plăcut îmbinarea aceasta a geografiei și geologiei care-ți cere să călătorești mult. In 1951 am plecat în U.R.S.S. la o facultate cu profilul care mă interesa: ameliorații agrosilvice. Adică ameliorarea terenurilor care implică măsuri urgente și de perspectivă pentru ridicarea fertilității, combaterea secetei etc.

— De ce vă interesa neapărat pămîntul cel mai sărac, ați fi putut doar să fiți agronom și să cultivați pămîntul bun. Avem doar atîta din ăsta, nu?

— Nu-i așa. Vezi, cîteva zeci de centimetri numai ne asigură hrana și noi ar trebui să avem o mare grijă de asta, mai ales cînd știm că vechile civilizații au dispărut odată cu aceste cîteva zeci de centimetri de pămînt negru. Or, fii atent, 3 centimetri de humus se fac între 200 și 1000 de ani, în condiții normale, iar o ploaie spală și 40 centimetri, dacă nu facem nimic. Procesul este ireversibil, neglijența oamenilor amenințînd să-i lipsească de hrană!

— Firește, se reduce suprafața agricolă a țării.

— Da. Și gîndește-te că mai mult de jumătate din ea se află pe terenuri în pantă. Cum îngrijim pămîntul care ne hrănește devine o problemă esențială care trebuie rezolvată în primul rînd prin măsuri biologice, accesibile în masă, cu investiții care să aducă beneficii. A opri eroziunea cu baraje, cu plombe de beton pe care nu crește nimic nu este o soluție, iar a nu face nimic, considerînd aceste pămînturi ca definitiv pierdute, este o imensă eroare. În privința asta, secretarul general al partidului, tovarășul Ceaușescu, a spus clar în 1972: «Oare pămîntul acesta este al nimănui? Putem admite această atitudine iresponsabilă? Eu aș putea spune că este o atitudine antinațională, pentru că diminuarea suprafeței devine o problemă națională, pune în pericol însăși posibilitatea de a asigura aprovizionarea întregii noastre țări. Nu putem admite să mai continue o astfel de atitudine față de pămînt!»

În 1954, absolventul Ștefan Vasile cerea să lucreze în Vrancea, urmărindu-și cu încăpățînare visul de a reînvia pămînturile distruse, dar este numit inginer agrosilvic în fosta regiune Bîrlad. Îmbrăcat sărăcăcios, dormind pe unde apuca, tînărul inginer colindă dealurile aproape un an de zile, pînă cînd, prins de o ploaie, se îmbolnăvește grav. Nu mai poate merge, visul pare spulberat, e trimis la minister ca să i se dea un post conform prescripțiilor medicale, dar, acolo, un om lipsit de inimă îi spune:

— Ce să facem cu tine? Dacă n-ai picioare...

— Dar am cap.

— Du-te înapoi și așteaptă pînă te-or da ăia afară!

Este zdrobit, seamănă într-un fel cu pămîntul mort pe care dorise să-l reînvie. Trăiește de azi pe mîine, boala îl descalificase și profesional, din punctul său de vedere. Cîțiva prieteni însă nu-l uită, îi prețuiesc «capul» și astfel, în 1955, devine asistent la Catedra de îmbunătățiri funciare din cadrul Institutului agronomic din București. Începea o carieră exclusiv didactică?

— Nu, eu încă visam terenul. Treptat, m-am făcut bine și cum am început să merg mi-am luat zborul cu ranița în spate. Am umblat foarte mult prin toată țara, dar mai ales în Buzău, Vrancea, Argeș și Galați. Eram tobă de carte, dar voiam să văd cu ochii mei, ca să înțeleg și să găsesc remediul. Eroziunea nu se face la București.

Pleca vara, concediul îi era terenul — mersul pe dealuri, din comună în comună, discuțiile cu localnicii, singurătatea cercetătorului de pămînt.

— În bazinul Slănicului-Buzău m-am format ca meseriaș. Am făcut o recunoaștere a terenului de la Săpoca pînă la Lopătari cu piciorul și cînd am văzut dezastrele, incredibile, mi-am spus: asta-i zona mea de doctorat. Pe aici fiecare a făcut ce-a vrut, s-au tăiat pădurile pînă la ultimul copac. Uite, ca să mă crezi, îmi aduc aminte că la Băiești am întîlnit un pădurar care spunea că, în primul război mondial, prin locurile acelea grîul creștea pînă la piept. Cînd vorbeam cu el, în jurul nostru nu mai era nimic. Și săracul pămînt tace și ne rabdă pe toți, ca un copil. De aceea, specialistul în îmbunătățiri funciare seamănă într-un fel cu un pediatru, meseria lui e la fel de grea și de frumoasă.

*

Contactul direct cu o realitate atît de dureroasă i-a schimbat teza de doctorat. Aceasta se numea acum «Procese de eroziune a solului pe pajiștile din Valea Slănicului-Buzău și influența lor asupra vegetației». A trebuit să învețe botanica, și-a făcut ierbar și s-a apucat de studiu ca un școlar. Pleca pe coclauri primăvara și se întorcea toamna, slăbit de atîta mers, dar sănătos tun. Cei de la catedră, mai ales profesorul I.M. Gheorghiu, îl înțelegeau și-l ajutau. A parcurs văiugă cu văiugă, a mers pe toate ravenele, de la izvoare la vărsare, a făcut profile, a investigat fiecare palmă de pămînt.

— Nu vă era teamă că vă îmbolnăviți din nou?

— Ba da, eram însă îmbrăcat bine. Cînd mă prindea ploaia, ședeam să văd cum fuge pămîntul. Odată, pe Valea Gutuița, aproape de Cernătești, în timpul unei ploi a fugit pămîntul pe care ședeam. Nici acum nu știu cum am scăpat.

Doctoratul l-a luat cu un an mai devreme, la Moscova, fiind felicitat pentru lucrare de S.S. Sobolev, un mare savant, specialist în materie de eroziuni. După teza de doctorat face investigații de detaliu în zonă care să ducă la ameliorarea acestor pămînturi.

— Nu s-a arătat nimeni sceptic față de ceea ce urmăreați?

— Sînt și specialiști sceptici, care nu înțeleg că una e să fii un foarte bun cercetător la Fundulea și alta la Slănic-Buzău, după cum într-un fel e pămîntul într-un loc și altfel într-altul. Fiecare versant își are viața lui, chiar în cadrul aceleiași coaste sînt situații diferite. De aceea eu sînt adeptul cercetărilor directe în teren. Cu nimic nu scad exigența și cerințele cercetării, dacă aceasta se efectuează în unitățile productive.

În 1967 *profesorul* Ștefan Vasile instalează la Aldeni primele cîmpuri experimentale. Alesese locuri izolate, aflate direct în inima eroziunii. Un specialist căruia nu vrea să-i dea numele a vrut să-l ia la goană, țăranii îl ajutau mai de milă, mai de rușine, discuțiile erau lungi și necruțătoare. Începuse ceea ce mai tîrziu a fost numită «minunea de la Aldeni». Ca un adevărat pictor peisagist, Ștefan Vasile își instalase șevaletul și-și pusese la îndemînă culorile și în cea mai pustiită vale, numită nu degeaba «a Balaurului». Solzea, Cucu, Poponete, Moglan și alți țărani, deși nu-l credeau, căutau să-i arate dragostea lor, făcînd tot ce le cerea, semănînd cu strîngere de inimă în praful pustiei.

— Nu mă credeau nici ei atunci, dar cînd mi-au arătat pe urmă producțiile nu i-am mai crezut eu.

— Tovarășe profesor, am văzut valea aceea și vă declar că nu mi-o pot închipui altfel decît verde.

*

Culoarea verde a lui Ștefan Vasile este sparceta, plantă soră cu lucerna și trifoiul, care sub aspect furajer are o mare importanță.

— Făcînd parte din leguminoase, contribuie la fixarea azotului, element vital în îmbogățirea solului. Este și o plantă rezistentă la secetă, puțin pretențioasă și dezvoltă un puternic sistem radicular. Lasă în pămînt o mare masă organică, peste 7 000 kilograme de rădăcini la hectar, după trei ani, ceea ce duce la refacerea terenului. Cultura de sparcetă asociată și cu alte graminee a mărit rezistența antierozională a acestor soluri și a creat o structură mai bună, forța de rupere a pămîntului de apă (coeficientul de dispersie) fiind redusă la jumătate în numai trei ani.

Cifrele comparative sînt deosebit de convingătoare și justifică experimentările de ani de zile cu o serie întreagă de specii de ierburi, alese pe baza unor studii detaliate de teren, specii întîlnite pe zonele cele mai degradate. Sparceta dă un fîn excepțional, în trei ani ajungînd la o producție la hectar de peste 40 tone, cu de trei ori mai multe unități nutritive decît lucerna. După prima etapă de refacere a terenului, în timp, în locul ei poate fi pus porumb!

— Am mers pe înierbare, socotind-o calea cea mai bună și mai accesibilă, cu cheltuieli nu prea mari, de îmbunătățire a fertilității și înlăturare a factorilor de distrugere. Prin ea realizez trei lucruri: reintroduc în circuitul agricol terenuri părăsite, primul, înlătur flagelul agricol din economia națională, al doilea, asigur o bază furajeră pentru dezvoltarea sectorului zootehnic, al treilea. Creînd o bază furajeră puternică, crește posibilitatea de a elibera suprafețele bune pentru arabil și care din necesitate erau ocupate cu furajere și le cultiv cu plante tehnice. Contribui indirect la mărirea suprafeței altor culturi. Devin bogat!

Oamenii din Aldeni au văzut cu ochii lor că și pe pantele altădată de nefolosit se poate cultiva, și încă bine. În lupta sa cu neîncrederea lor și a altora, Ștefan Vasile a folosit un singur argument: ochiul care nu poate fi înșelat de culoarea pămîntului mereu aceeași, dedesubtul fiecărui anotimp.

— Tovarășe profesor, ce este cu adevărat nou în ceea ce ați făcut?

— Înierbarea nu era cunoscută sub aspect antierozional, pentru acest lucru se folosea numai împădurirea.

— Ce vreți să faceți în viitor?

— Am eu niște văi prăpădite. Uite, Valea Cîlnăului, cît or fi ei de sceptici, tot îi iau și pornesc la treabă. Ca să-i convingi, trebuie să lucrezi acolo, cu ei, să le explici că pustiul pe care îl văd ei va înflori și va rodi, că nu există pămînturi rele, da, asta este, nu există pămînturi rele.

— Și ce ați propune pentru ca nu numai Valea Cîlnăului să arate în cîțiva ani ca o grădină?

— Înființarea de centre de redare a pămînturilor degradate fondului agricol al țării, centre în care să se facă specializarea pentru zonele respective. Se poate asta? Sigur că se poate. Într-o comună am azi tot ce-mi trebuie. Am doi ingineri agronomi, am biolog, geograf, matematician și toți aceștia, împreună, pot să realizeze acest mare deziderat al pămîntului țării.

— O grădină.

IULIAN NEACȘU ■

CONSEMNAȚIUNI

BĂBENI,

COMUNA UNDE SÎNT PRETENȚII CA ÎN ORICE ORAȘ

Un om printre sonde. În salopeta lui albastră urcă spinarea dealului spre satul care mijește mai încolo. În jos, vine o bătrînă în port alb-negru, ținînd pe cap, ca oltencele, un snop de porumb verde. Cînd intru în sat, pe strada mare, văd blocuri cu trei etaje în stînga și case țărănești pe dreapta, trotuare și brîuri de flori pe dreapta și pe stînga. În aceeași alternanță dreapta-stînga, mi se succed prin fața ochilor tot felul de magazine și instituții cu firme mari, îngrijite și vitrine decente. Magazin universal (cu etaj și cu autoservire), librărie, farmacie, confecții, încălțăminte, cinematograf, cabinet stomatologic, bibliotecă, restaurant ... Printre ele se perindă în-sus-și-în-jos tineri, mulți tineri, băieți cu pantaloni evazați și cămăși cu gulere late, fete în fuste scurte și pantofi cu talpă groasă, muncitori în salopete gri, albastre și în uniforme verzi de pădurari, țărani, autobuzul local Vîlcea-Băbeni și Băbeni-Vîlcea, autoturisme și care cu boi... Ca într-un film de montaj, se derulează imagini cînd de sat, cînd de oraș, sau laolaltă, fără stridențe. Și nu e film, nu e decor, nu e convenție, nu e spectacol. Sau e. Este spectacolul real al vieții unei localități în starea de tranziție, în starea aceea cînd satul dispare înghițit de orașul care se naște. Este un univers, o lume și o istorie.

O istorie despre care vorbim, e adevărat, destul de mult în ultima vreme, dar mi se pare că prea rece sau, mai exact, cu acel firesc al gestului reflex. Dar nu încă, nu e încă momentul. Mai trebuie încă să ne tulburăm de emoție, mai trebuie să observăm și să-i decantăm implicațiile acestui act social, să-i măsurăm valoarea. Mi-aduc aminte cînd reporterul a întrebat acum doi ani un țăran, luîndu-l pe nepregătite «Ce credeți dumneavoastră, dispar țăranii?» Omul a fost șocat mai întîi, și apoi a răspuns sigur «Cum să dispară? Auzi, ce idee?!»

Cînd au început Băbenii să devină oraș? Să devină centru de polarizare a comunelor din jur, o comună la rîndu-i atît de aproape de un oraș mare — e doar la 19 km de Rîmnicu Vîlcea — și magnetizată de el?!

*

Intru în zona sondelor, în pădurea de sonde unde pășteau altădată nestingherite oile. Intru și aflu că, mai întîi, pacea și liniștea lor eternă au fost tulburate de geologi, ființe bizare căutătoare de comori, la care țăranii și oierii s-au uitat cam într-o dungă, ba chiar cu teamă și cu dușmănie că le scormonesc dealurile lor, atît de ale lor și atît de frumoase. Prin 1947 au fost doar cîțiva cercetători, ca în 1955 să înceapă mari lucrări de prospecțiuni prin foraje de adîncime, iar în 1957 să existe deja Întreprinderea de extracție Băbeni. Mutu C. Ion, omul dintre sonde, omul cu salopeta albastră, cu replica sa inconștient—metaforă că este de 17 ani sondor, «de cînd a luat ființă petrolul la noi», lăsînd carul cu boi la o vîrstă cînd nu mai era copilandru, la 35 de ani, și cînd, de obicei, viața nu se mai ia de la capăt decît cu riscuri pe cont propriu, circumscrie cu adevărat un fel de «ființă» care a schimbat nu numai destinul său, ci al satului, al acelei colectivități de țărani și de păstori care trăiau după legile transhumanței, în anotimpul verde — pe dealuri și pe munți, în cel alb — în baltă și cîmpii. În 17 ani s-au format două generații de petroliști și a treia e pe cale să vină. Din casa lui Șoană Nicolae din satul Români, sat component, pornesc dimineața spre petrol trei oameni, el, tatăl, și doi băieți. Se zice că trei sferturi din oamenii comunei care nu mai au statut de țărani sînt sondori. Și pe teritoriul Băbenilor muncesc 3 200 de oameni în unități industriale și numai 900 în C.A.P., iar acești 900 de țărani cooperatori sînt mai ales femeile, soțiile acelor ce nu mai sînt țărani.

Deci nu numai geologia a fost șansa acestei comune oltenești, înconjurată de brîuri de pîraie curgătoare, așezată acolo unde Bistrița vîlceană și Luncavățul se topesc în Olt și unde Topologul îi aduce și el Oltului prinos apele sale de munte. Între ele, dealurile cu spinări molcome, pe care stau pădurile, sondele și oamenii. Deci nu numai geologia a fost șansa acestei comune oltenești ca să-și preschimbe destinul. Dacă nu sînt sondori, băbenii și navetiștii lor, cei care vin, nu cei care pleacă (pleacă destui, mai ales tinerii. Pleacă și se întorc, zilnic, acasă aproape 2 000 pe și de pe platforma chimică din Rîmnicu Vîlcea și la și de la șantierele hidrocentralelor de pe Olt), sînt muncitori forestieri (UFET Băbeni are 4 mari secții de exploatare și o secție de industrializare, o fabrică în regulă cu peste 1000 de lucrători, sau mecanizatori (S.M.A.-Băbeni deservește 4 C.A.P.-uri din 4 comune mari), sau muncitori agricoli de înaltă calificare la I.A.S., sau muncitori ai Centrului de fructe de pădure—Băbeni, care de fapt e, de asemenea, o veritabilă fabrică. Șeful acesteia, Nicolae Ghelmez, mă duce întîi la camera frigorifică unde peste 30 de tone de zmeură, în butoaie de fag căptușite cu polietilenă și cu bloc de gheață în mijloc, păstrînd aromele pădurii, ca și alți zeci de litri de jus așteaptă mașinile frigorifice L.K.W. ca să plece pe drumuri internaționale, pe piețele externe cu marca «made in Romania». Îmi spune că «la ora actuală avem 3000 de culegători aflați în munte la circa 300—400 centre de achiziție, cazați în cabane speciale». Centrul este foarte rentabil și cînd îmi spune asta îmi trece prin minte acea idee extraordinară, pe care o învîrt economiștii și politicienii lumii «Deciziile nu mai sînt limitate de resurse. Acum, deciziile sînt cele care creează resursele».

*

În trecerea de la o întreprindere la alta, de la o unitate economică la alta, intrînd în agricultura unui viitor oraș și a unei actuale zone preorășenești care se află într-un avansat stadiu de profilare pe zootehnie, legumicultură, piscicultură, și care mai are încă multe de făcut pe linia mecanizării într-un grad mai mare a lucrărilor, primarul, Paul Predescu, mă conectează unei alte idei de senzație. Din 1980 mai departe Băbeni va fi portul terminus al porțiunii navigabile de pe Olt, la terminarea hidrocentralelor din aval. Mila Băbeni! Băbeni, port la Dunăre! Băbeni, port la Marea Neagră, dacă vreți! Băbeni, un viitor centru turistic! Îmi spune că în trimestrul IV anul acesta se va deschide șantierul pentru hidrocentrala Băbeni și mergem să-mi arate locul, acolo unde Luncavățul se varsă în Olt. «Un nou obiectiv care va atrage mulți oameni din cele șase sate ale comunei, dar mai ales din comunele din jur. Alți oameni, alți navetiști, pe lîngă cei aproape 1500 cît vin acum, zilnic, în comună, altă bătaie de cap». — Cum vă dau oamenii, navetiștii, bătaie de cap, tovarășe primar? — Păi, în [illegible] rind cu aprovizionarea. Ei o vor și noi [illegible] așa, de nivelul unui oraș mare. Noi ne străduim, dar nu întotdeauna putem, fiindcă nu întotdeauna depinde de noi. Îl cheamă pe Gheorghe Iordan, președintele cooperative zonale de consum: «Măi, să vii cu registru de realizări» și aflu că au un plan de desfacere de mărfuri către populație pe 1974, în cele 6 comune ale zonei pe care o deservesc, de 71 milioane de lei, dintre care 33 de milioane numai pentru Băbeni și pînă în prezent (adică 15 august a.c.) a desfăcut, numai aici, aproape 20 de milioane. În Băbeni se vînd zilnic o tonă de făină, 6 000 kilograme de pîine de la două brutării, 500 kg zahăr, 800 kg mezeluri preparate de cofetărie de 10 000 de lei și răcoritoare de circa 5 000 lei, iar în restaurant preparate de bucătărie de 80 000 de lei pe lună. Îmi spune cu mîndrie de bun negustor că în același timp, motelul «Topologul», de la intrarea în Vîlcea, vinde de 40 000 de lei pe lună. «Dar eu știu în fiecare zi ce se bagă în oală la restaurant. Împreună stabilim meniul. Și prețul unui meniu la linia de autoservire știți cît e? Zece lei». Mai aflu că în Băbeni sînt 34 de unități comerciale, cu magazine specializate ca în orice oraș — ceea ce văzusem și eu la intrarea în comună.

— Dar greutățile, unde sînt greutățile?

— În Băbeni sînt pretenții ca în oricare oraș. Cele mai căutate mărfuri și care ni se repartizează greu și în cantități insuficiente sînt — vi le spun în ordinea solicitării — obiectele electrocasnice și de uz gospodăresc. Se cer multe frigidere și n-am să satisfac cererea. Se cer radiouri și televizoare — de-astea mai am, dar vin multe cu defecte. Se cer aragazuri, mașini de gătit cu petrol. Dacă anul trecut și acum doi ani mai aveam în stoc, în depozit, mobilă în valoare de 300 000 lei, acum, deși îmi sosesc cam tot atîtea garnituri, dispar încă din vagon, le descarcă oamenii singuri. Ca să-mi demonstreze și mai bine condiția de oraș a comunei, primarul mă poartă prin unitățile de cultură și de asistență sanitară. În 2 cluburi, 2 cămine culturale, 6 biblioteci, prin casa de nașteri, dispensar, cabinete stomatologice, prin 7 școli generale, un liceu de

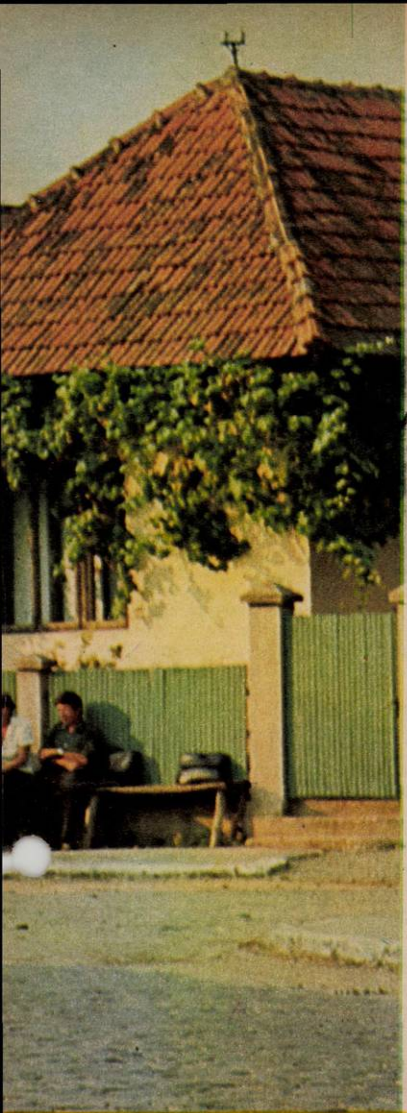

● Dacă ați fi primar pe viață, ce-ați vrea să lăsați după dumneavoastră? — Orașul Băbeni ● Mutu C. Ion este sondor «de cînd a luat ființă petrolul» ● Din 1980 mai departe, reclame turistice ne vor invita să navigăm pe Olt și să debarcăm în portul terminus Băbeni.

construcții și de cultură generală și 5 grădini[illegible] care învață 1500 elevi și preșcolari. Mă [illegible] să văd Teatrul de vară, cinematograful cu 200 de locuri. Și să **văd ceea ce înseamnă cea mai mare mîndrie a comunei:** apă potabilă în casele țărănești. În **afara blocurilor de locuințe, și de instituții, și de unități economice, din mai anul acesta 800 de familii din Băbeni, din totalul de 2000, beneficiază de apă potabilă în case. «O lucrare mare făcută de oameni, pentru ei, în decursul acestui an. Numai munca lor voluntară valorează 200 000 de lei».**

Iată că țăranca din Băbeni ia apă de la cișmea sau își spală vasele la chiuvetă, în timp ce mama și bunica ei își spălau rufele la rîu. Iată de ce, cînd l-am întrebat pe secretarul consiliului popular, Constantin Daneș — special pe dînsul, fiindcă e venit aici din altă parte, cu 13 ani în urmă — dacă n-are nostalgii după satul de-atunci, în care oamenii își păstrau ocupațiile milenare de țărani, în care oierii transhumantei erau realitate, nu ca acum doar «Dor» (ansamblul artistic de amatori premiat la Pisa în Italia și cu turnee în nenumărate țări ale lumii), mi-a răspuns, zîmbind în colțul gurii: «Nostalgii? Dați-le poeților! Pe noi lăsați-ne așa cum ne-ați găsit». Adică în poarta orașului și chiar trecîndu-i pragul. Atunci l-am întrebat pe tovarășul Paul Predescu:

— Dacă ați fi aici primar pe viață, ce-ați vrea să lăsați după dumneavoastră?

— Firește, orașul Băbeni, ca oraș veritabil.

— Cu ce-ați începe?

— Cu ce vom și începe curînd, de anul viitor. Cu o casă de cultură. Nu mai sîntem de cămin cultural. Cu apă potabilă pentru încă 500 de gospodării. Cu trotuare pe alți 2 kilometri. Cu încă o brutărie modernă. Cu încă 250 de apartamente. Cu un spital. Cu o creșă pentru copii. Cu un liceu de specialitate cu profil forestier. (Am uitat să vă spun că la anul va începe la noi construcția unei fabrici de PAL, acolo în zona UFET-ului, unde se conturează platforma noastră industrială. Paranteza nu se poate închide, căci se vor mai construi multe în Băbeni, începînd cu anul următor, inclusiv oamenii. Locuitorii orașului Băbeni, cu gesturi și tradiții urbane.

CICI IORDACHE ■

DE LA BILCIUREȘTI SPRE TOȚI STÎLPII, SPRE TOATE MERIDIANELE

Dan Stan (la tablou) și Marian Soare, elevi ai Școlii profesionale P.T.T.R., fac practică la centrala din Bilciurești. Îi ajută aci nu numai aparatele, ci și ambianța specifică acestui sat dîmbovițean, unde telefonia plutește în aer.

A omorî fantome nu este o îndeletnicire vrăjitorească sau, dacă vreți, antivrăjitorească, o ocupație preferată a unor călugări sau inchizitori medievali, ci o treabă legată de o pașnică și respectabilă profesiune a veacului nostru. Electromecanicii de linie, cum le spune nomenclatorul, telefoniștii, cum le spune toată lumea, cățărați pe stîlpi, cu clești ciudați, pentru a vîna și curma pe fire curenți vagabonzi, ei sînt aceia care omoară fantome, ei și numai ei folosesc această stranie expresie medievală cu drept de cetate în veacul electronicii. Cum au ajuns cei din Bilciurești să aibă această îndeletnicire și să transforme obscurul sat dîmbovițean într-o capitală sui-generis a telefoniei românești le-am aflat într-o dimineață de toamnă, blîndă, îmbătătoare, electrizantă, mergînd alene pe una din ulițele principale și ascultîndu-l pe diriginitele Oficiului poștal, Constantin Bogdan.

— Poate nu vă vine să credeți, dar să facem o experiență: hai să luăm casele la rînd. Aici stă Budan, șef de rețele. Nu lucrează de mult în telefonie, doar de 40 de ani. Acolo stă nea Mituș, ieșit la pensie ca telefonist; alături, Eftimie și Ghiță, care sînt plecați: unul, mi se pare, în Algeria, altul în Liban, ca să instaleze linii telefonice. Aici stă Soare, șef de coloană.

— Ce fel de coloană?

— Telefonică, bineînțeles. Fi-su e și el la o școală de telefoane. Acolo locuiește nea Mitică, testor.

— Testor?

— Face măsurători de curenți pe liniile telefonice. Are ca vecin pe Ghiță, electromecanic de centrale. Aici își are casa un cablor, nu-mi aduc aminte cum îl cheamă. Acolo, unde vedeți forfota, se fac pregătiri pentru nunta de mîine: se căsătorește Nicolae Rădulescu, student la politehnica din București. Specialitatea, telefoane. Acum cîteva minute am trecut în fața casei lui moș Aldea. El a fost printre primii angajați

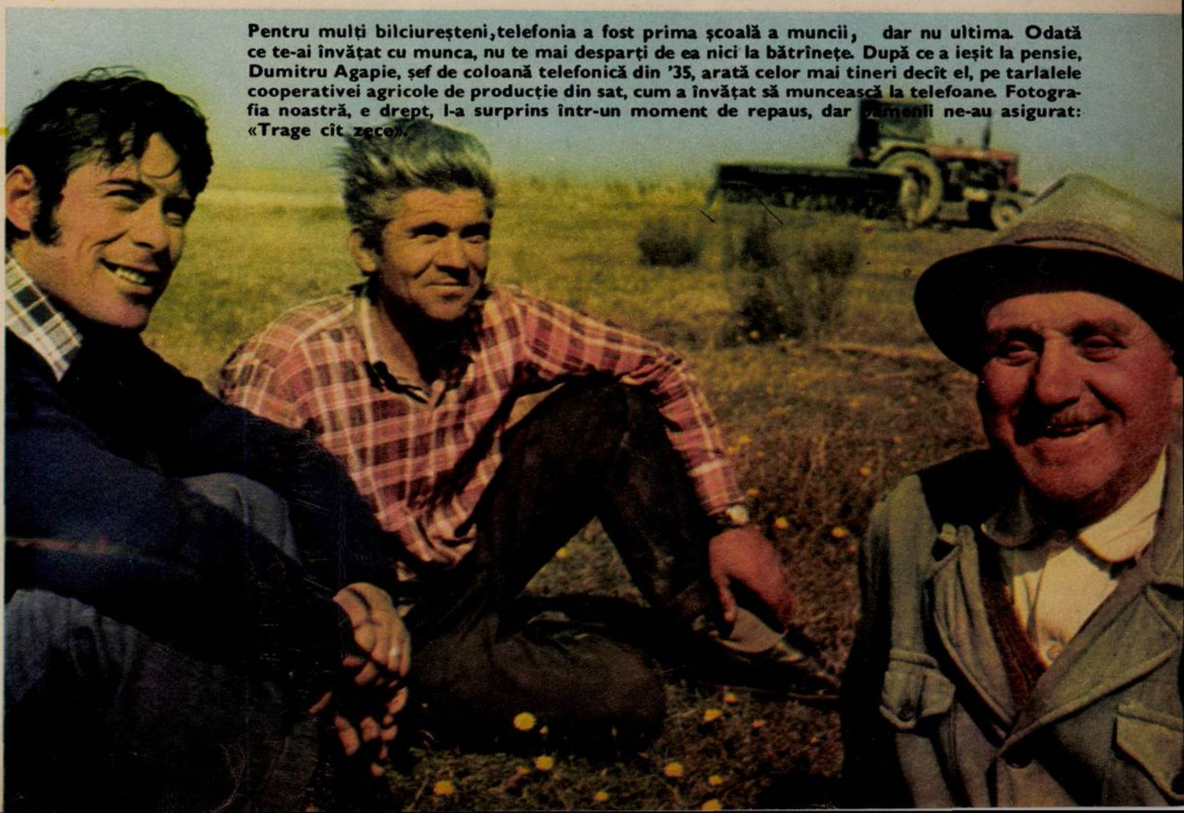

Pentru mulți bilciureșteni, telefonia a fost prima școală a muncii, dar nu ultima. Odată ce te-ai învățat cu munca, nu te mai desparți de ea nici la bătrînețe. După ce a ieșit la pensie, Dumitru Agapie, șef de coloană telefonică din '35, arată celor mai tineri decît el, pe tarlalele cooperativei agricole de producție din sat, cum a învățat să muncească la telefoane. Fotografia noastră, e drept, l-a surprins într-un moment de repaus, dar oamenii ne-au asigurat: «Trage cît zece».

la telefoane. Unul dintre fiii lui este astăzi directorul tehnic al Direcției de telecomunicații a Municipiului București, iar fratele său, rămas aici în sat, e mecanic la centrala noastră automată; fiul mecanicului, deci nepotul lui moș Aldea, urmează școala profesională P.T.T.R. din București. Trei generații de telefoniști! Dealtfel, fiindcă veni vorba de centrală, știați că Bilciurești se numără printre primele comune din țară cu centrală automată? De pe acum avem cam o sută de abonați și peste un an-doi, cînd se vor termina lucrările de extindere, li se vor adăuga alți 200, așadar 300 telefoane la o populație de 2 542 de suflete! Așa se cuvine într-o comună ca a noastră, de telefoniști. Dar să continuăm cu număratul caselor.

— Acolo cine stă? Tot telefonist?

Dirigintele tușește încurcat.

— Acolo e casa popii. Dar pe cealaltă uliță, care duce spre Ploiești, nu există o singură locuință fără vreun electromecanic de linie, de cabluri, de centrale. Peste 80% din actualii pensionari din sat — o știu foarte bine ca diriginte, căci prin oficiul nostru li se trimit pensiile — au muncit la telefoane. Patima telefoniei nu s-a stins odată cu bătrînii. În 90% din familiile din sat cel puțin unul din părinți sau din copii lucrează în acest domeniu. V-am spus doar, Bilciureștiul este o pepinieră a telefoniștilor. Vă veți întreba: și agricultura? Lîngă Oficiul poștal ați văzut sediul C.A.P. Cine-i calcă pragul? La noi, de cînd cu telefonia, cam de 50 de ani, mai mult femeile lucrează în agricultură și s-au descurcat totdeauna foarte bine. De ce bărbații s-au profilat pe telefonie, asta e o altă poveste. Ascultați...

Și așa am aflat, discutînd cu dirigintele și apoi cu mulți bătrîni din sat, cu fiii și nepoții lor, despre o minunată poveste a muncii, cu rădăcini implîntate în crudele realități sociale ale României antebelice și cu un happy-end, nu hollywoodian, ci dîmbovițean. De fapt, nu un sfîrșit, ci o continuare în zilele noastre și în cele ce vor veni, căci, după cum spun cei din Bilciurești, «pentru noi telefonia a fost, este și va fi prima școală a muncii».

Pămînt pentru țărani era puțin la Bilciurești, la începutul secolului nostru. Vlăhuțoaia și alți moșieri își însușiseră partea leului, iar de industrie locală nici urmă. Ar fi existat o soluție: naveta spre oraș, unde, oricum, se găsea mai ușor de lucru, la vreo fabrică, la vreun șantier, într-o muncă oricît de prost plătită, numai muncă să fie. Numai că pe atunci la Bilciurești nu se pomenea de navetă, pentru bunul și simplul motiv că nu existau nici cale ferată, nici curse de autobuz care să lege acest sat dîmbovițean de restul țării. Pînă la gară oamenii trebuiau să meargă pe jos: 28 km pînă la Ploiești, 17 km pînă la Gheboaia, 20 km pînă la Titu, ceea ce făcea imposibilă naveta. Atunci s-a întîmplat un fapt mărunt, cu nebănuite consecințe: un bilciureștean s-a angajat la telefoane: poate Niță Andrei, poate Nicolae Stoican, cine poate ști? Se pare totuși că Niță «a intrat primul la telefoane prin 1910 și apoi l-a luat și pe văru-su». Acesta a fost preludiul la o minunată simfonie a muncii.

Niță, așadar, a pornit epidemia — după expresia unui sătean — de la el s-au molipsit ceilalți, transformînd, fără să vrea și fără să știe, obscurul sat din drumul spre Tîrgoviște într-un soi de capitală a telefoniștilor. Primul telefonist și-a luat cu el la lucru frații, copiii, nepoții, vecinii, neamurile și așa s-au trezit bilciureștenii printre pionierii telefoniei românești. Ei s-au aflat în primele rînduri ale constructorilor de rețele și ale montorilor de centrale automate, au cutreierat țara în lung și în lat, cu pintenii lor de cățărat pe stîlpi, cu razul — ranga telefoniștilor — cu lopata-lingură lungă de 3 m, cu țapinele pentru plantarea stîlpilor, cu scara tip P.T.T.R. Pînă și snoavele satului au început, încet, încet să capete iz telefonic. Bunăoară, rîd și azi bilciureștenii de neînfricatul cățărător care, la un concurs, s-a avîntat atît de impetuos pe stîlp, încît cei de jos, văzînd că țîșnește ca o săgeată spre înaltul cerului, i-au strigat îngroziți: «Oprește-te, Nae, că s-a terminat stîlpul».

NEA BUDAN PRIVEȘTE HARTA

— Unde ai lucrat, nea Budane?

— Pe traseul Ploiești-Galați, pe Cluj-Apahida-Tîrgu Mureș, Mediaș-Blaj, Cluj-Huedin, Brașov-Sighișoara-Mediaș, Ostrov-Constanța, la Babadag și la Tulcea, am lucrat pe Rîmnicu Sărat-Mărășești-Adjud-Bacău, Roșiori-Craiova, Craiova-Filiași-Tg. Jiu, Filiași-Turnu-Severin-Herculane, am traversat dealuri și munți cu stîlpii după mine, spre Panticeu-Zalău; au urmat Deva-Săvîrșin-Arad, am fost pe la Baia Sprie, Brad-Beiuș, Roman-Suceava, Cîmpulung Moldovenesc-Rădăuți, Sîn Mihaiu de Cîmpie-Bistrița, la Slatina și la...

— Nea Budane, uite aici pe perete harta României. Arată-mi, mai bine, unde n-ai fost.

Omul se oprește încurcat. Unde n-a ajuns cu sîlpii după el? Nu mai știe.

Nicolae Budan, azi șef de rețele («Am în grijă cu echipa mea toate rețelele telefonice de la Moara lui Dafu din Tîrgoviște pînă la limita de sud a județului»), nu este nicidecum o excepție: probabil că nu există în țară linie telefonică cît de cît importantă la a cărei construcție sau la a cărei întreținere să nu fi contribuit, într-o măsură sau alta, cei din Bilciurești. Pe vînt, pe viscol, pe arșiță, ei au făcut cablări, au lucrat pe ștreang — cum spun liniorii — au traversat rîurile agățați de sîrmă, ca acrobații, s-au luptat cu jivinele și cu nedreptățile oamenilor.

— Da, înfruntam și șerpii cîteodată. Mi-aduc aminte că lîngă Țicleni — Gorj, pe un colnic, cînd mă apropiam de echipa mea — fusesem plecat pentru materiale la oraș — îi văd sărind pe oameni ca apucați și urlînd: «Dă-i, mă, dă-i». Din depărtare nu vedeam nimic în jurul lor și credeam că i-a dovedit zăpușeala. Abia după aceea m-am dumirit: năvăliseră șerpii! Că asta ne e meseria, noi nu mergem pe drum bătut, traseele telefonice taie dealurile și munții pe linia cea mai scurtă. Tot așa lîngă Potcoava, nu departe de Slatina, ne-am întîlnit cu niște vipere. N-o să uit niciodată ochii aceia uriași — cum mi se păreau mie atunci — negri, amenințători, care mă hipnotizau, mă țintuiau locului. Viperele s-au repezit în noi, noi în ele, cu parul... Am scăpat. Firește, asemenea întîlniri nu le aveam la tot pasul, dar și viața noastră de fiecare zi și de fiecare noapte era grea, foarte grea. Dormeam în corturi, capul, noaptea, ni-l puneam pe sacii de izolatori în chip de pernă.

RUPEREA CEA MARE

— Și eu sînt din aceia care, cum se spune la noi, făceam mămăligă în tuci pe calea ferată, intervine un alt veteran telefonist, Gheorghe Toth, «șef de brigadă titular din 1943». Așa era pe atunci: ne pregăteam noi singuri de mîncare, adică ne fierbeam mămăliga lîngă traversele de cale ferată. Focul îl făceam din stîlpii doborîți de vînt. Iarna, pe gerul cel mai cumplit, trecea locomotiva pe lîngă noi, dar mecanicul nu îndrăznea să oprească: îi era teamă că nu va mai putea porni din nou locomotiva și ne arunca pîinea din mers.

Este drept, în anii din urmă condițiile de muncă s-au ameliorat radical, dar prea ușor nu-i nici acum și nici nu poate fi. Este o muncă bărbătească și nici un fel de mecanizare și de organizare nu o pot face comodă. Bunăoară, la ruperea cea mare din 1953 — în limbajul telefoniștilor: întreruperea comunicațiilor ca urmare a unor calamități — pe liniile București-Titu și București-Brăila toate cablurile fuseseră doborîte. Atunci au văzut bilciureștenii ceva ce nu credeau posibil, cu toată experiența lor: opt kilograme de gheață pe un metru de linie telefonică. Un fir de trei milimetri trebuia să suporte 8 kg de gheață pe fiecare metru și, firește, firele au cedat și s-au prăvălit pe calea ferată. Atunci, pe vifornița, au pornit să restabilească legăturile.

Dar deși nu pot comanda naturii, oamenii pot face mult ca să schimbe condițiile lor de lucru, și au făcut-o. Dumitru Scarlat, șef de șantier, afirmă, în lumina experienței lui de 37 de ani de muncă: «Ce mai încoace și încolo, azi e curată boierie, față de ce am cunoscut noi. Pe vremuri veneam acasă doar o dată la 3—4 luni. Acum, pe telefoniști îi aduce mașina în sat, în fiecare zi, după terminarea lucrului. Și orele de lucru s-au redus, la fel ca pentru toți ceilalți muncitori. Cînd eram eu tînăr, de cu noaptea mă urcam pe stîlp, nu vedeam nici cleștele din mînă și lucram 16 ore. Ce mai, ne munceau ca pe hoții de cai».

NOBILA TRADIȚIE

Oamenii mai vîrstnici nu vorbesc totuși cu amărăciune despre munca lor din *anii aceia*. Nu o fac fiindcă, în ciuda greutăților, această muncă le-a adus și mari satisfacții.

Bucuria primilor bani. «Cînd am venit acasă cu banii — era prin 1931 — cumnatu-meu a început să tremure. Nu văzuse niciodată atîta bănet, deși, în fond, nu era decît o biată leafă. «Mă, tu ai furat banii» — mi-a spus. (Scarlat Dumitru)

Bucuria unei munci îndrăgite. «Sînt fierar de meserie. Eram potcovar renumit. Regimentul 6 Călărași m-a cerut nominal pe chestia cu potcovăria. M-au rugat să rămîn militar, să mă angajez. Dar eu am preferat telefonia și am devenit repede șef de coloană, fiindcă iubeam meseria. Sînt 40 de ani de atunci». (Gheorghe Toth)

Bucuria de a ști că profesiunea lor găsește în România de azi un cîmp tot mai larg de acțiune. «Înainte luam cabluri, unelte, aparate de la nemți, de la americani. Acum le producem noi. Cablurile, de pildă, ne vin de la fabrica de la Cățelu. Sînt minunate, v-o spun ca specialist; 2 400 fire într-un singur cablu. Minunate. Acum, în două-trei luni, punem cabluri internaționale subterane. Eu însumi am participat la o asemenea acțiune: de la București la Craiova-Vîrciorova-Porțile de Fier și mai departe. Lucrarea s-a pornit din vreo 12 locuri concomitent. Aia întrecere». (Scarlat Dumitru)

Bucuria de a fi exemplu pentru noua generație, căci bătrînii nu au depus armele. Dealtfel unii din ei mai sînt rechemați în producție ca să dea ajutor cu sfatul și cu brațul lor încercat. Ce mulțumire pentru un pensionar să primească o telegramă de la un director general care-l roagă: «Vino să ne ajuți!» E drept, nu totdeauna bătrînii se mai pot întoarce pe șantier: viața își are legile ei. «L-am chemat la telefon pe fostul meu director și m-am scuzat: am durere cu reumatismul, nu mă mai țin balamalele, să-mi fie cu iertăciune». Ceea ce încă pot face ei este să reprezinte o pildă vie, să contribuie la permanentizarea unei nobile tradiții.

Generația mijlocie se află azi pe baricadele telefoniei, cea tînără îi va călca pe urme.

— Marian Soare, ești elev în clasa a III-a C a Școlii profesionale P.T.T.R. din București. De ce te-ai înscris acolo?

— Tata, de fel din Bilciurești, a fost șef de coloană la Telecomunicații Brașov. Vacanțele mi le petreceam cu el pe șantier: la Brașov, la Sibiu — acolo s-a făcut canalizare, adică s-au pus cablurile subterane—la Slatina — acolo mi se pare că au tras linii aeriene, dar prea bine nu-mi amintesc, căci n-aveam decît patru ani pe atunci —, am fost la Deva, Buzău, Sfîntu Gheorghe, Tîrgoviște, pe unde a lucrat tata am trecut și eu. M-a dus să-mi arate centrala automată de la Brașov, centralele Fieni, Deva și altele. Mi-au plăcut că bîzîiau și se aprindeau becurile. Nu rîdeți, eram mic. Apoi am înțeles altfel lucrurile, mi-am dat seama ce important e să ai o meserie la bază și încă una atît de bună și de frumoasă ca asta de electromecanic de centrale telefonice, legată de automatică, de electronică, o meserie de mare viitor la noi.

— Mai ai colegi din sat la școala din București?

— Băiatul lui Aldea e în clasa mea. Alți doi, care au urmat acolo înaintea noastră, au spus că e bine și atunci m-am înscris și eu, și Dan Stan și încă un băiat, Marinescu.

...Așa se încheagă și se continuă tradițiile muncitorești. Firește, Marian Soare, Dan Stan și băiatul Marinescu nu vor mai lucra cu uneltele părinților și ale bunicilor, ci cu mijloace moderne, cu o tehnică avansată. Nu vor mai dormi pe colacii de cabluri și pe sacul cu scule, nu vor mai fierbe mămăliga în tuci pe linie. Vremurile și oamenii s-au schimbat, dar se știe bine că nici la boierie nu se duc și că Dumitru Scarlat a întrebuințat acest cuvînt mai mult în glumă. Fiindcă niciodată munca nu va fi boierie, tocmai fiindcă e muncă; fiindcă stîlpii de telefon nu se instalează numai de-a lungul bulevardelor, ci și pe vîrf de munte; și fiindcă boieri nu sînt și nu vor fi nicicînd telefoniștii din Bilciurești, urmașii celor care au înfruntat și au învins viscolul și arșița, jivinele și nedreptățile oamenilor, cei care cu razul, cu lingurile lor de 3 m, cu țapinele, cu brațele și cu inima lor, au fost, fără să știe, fără să-și dea seama, fără să se fudulească, printre pionierii telefoniei românești.

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografii de VASILE MOLDOVAN ■

Ziua de muncă s-a încheiat. Bilciureștenii își poartă pe ghidon cartea de vizită a meseriei lor.

DIALOG SINCER CU: OVIDIU LIPAN

— Din păcate, foarte tinerii iubitori ai muzicii pop de astăzi îl au ca idol pe Gary Glitter. După el dansează, pe el îl ascultă. Nu m-ar deranja dacă ei ar iubi o formație ca Pink Floyd sau Blood, Sweat and Tears, adică acea muzică adresată gîndirii, nu articulațiilor membrelor și mișcărilor șoldului. Pentru mulți numai top-urile contează, muzica «la modă», muzica instinctuală: es-pam-es-pam ei-hei-hei!

— După cum ai început discuția, Ovidiu Lipan, îmi vine să cred că ai îmbătrînit. Analizîndu-te însă foarte obiectiv, eu cred că la cei 22 de ani ai tăi ești, artisticește, pe deplin matur.

— Sînt mai bine de zece ani de cînd făceam solo de percuție, ca să nu-ți mai spun că prin aceeași perioadă cîntam cu formația «Dragonii» la Vatra Dornei. Cîntam Rolling și Troggs.

— Deci tot ca «tinerii» de azi?

— Nu, nu-i totuna, pentru că atunci muzica «beat» nu avea o istorie a ei, nu avea încă substanța pop-ului de azi. Acum, dacă vrei să-ți alegi un stil, ai de unde, chiar și din muzica noastră.

— Așadar, te-ai maturizat...

— Vrînd-nevrînd, tocmai de aceea ți-am răspuns la întrebare evocînd o parte din trecutul meu artistic.

— Și atunci cum rămîne cu nelipsitul «număr Țăndărică» din concertele Roșu și Negru, cum rămîne cu solo-urile vulcanice?

— Solo-urile rămîn, dar calitatea lor e alta. Nu uita că eu am «crescut» odată cu Ginger Baker (cîntam ca el cu două tobe mari) și cu Mitch Mitchell, dar că acum există un Bobby Colomby temperat, calculat, rafinat, cu solo-uri deloc furioase, dar inteligente. Asta îmi doresc și eu și cred că voi reuși. Or, noile «capodopere» de tobe merg invers, pe vechiul drum. Cred că dacă un muzician bătrîn ar asculta aceste solo-uri și muzica pe care o «servesc», ar înnebuni.

— Am vorbit cam mult despre bateriști, despre muzica nouă și am uitat că dumneata faci parte, totuși, dintr-o formație, Roșu și Negru, și uneori mai și bați la tobe în această trupă. Ce spui deci despre formația de astăzi?

— Este inexistentă, deocamdată. Căutăm alt drum, rezolvăm, în fine, problema basistului (știi că pînă acum s-au perindat prin trupă cam zece basiști), adică îl rechemăm pe Liviu Tudan, și cînd ne apucăm de lucru acesta pleacă în armată. O luăm deci de la capăt. Uneori îmi vine să renunț, să nu mai fac pop, să cînt ca Dan Dimitriu într-o orchestră mare, să mă liniștesc. Dar crezi că pot?

— Nu cred, ba, din contră, comoditatea artistică te-ar distruge, precum cîntatul atîta vreme la bar.

— Pricep aluzia, dar să știi că barul e una dintre puținele soluții ca interpreții de muzică pop să supraviețuiască. Oricum, incertitudinea asta m-a determinat să-mi reiau studiile și nu cred că am făcut rău.

GEORGE STANCA ■

TOP

1. *Mugur de fluier* (Nicolae Covaci — Victor Cârcu) — Phoenix. 2. *Poveste* (Sabin Păutza) — Aurora + Animosi. 3. *Legenda Sarmisegetuzei* (Eugen Tunaru, Valentin Farcaș) — Experimental Quartet. 4. *Chemare* (Gabriel Litvin) — F.F.N. 5. *Sinteze* (Dan Aldea) — Sfinx. 6. *Orașul* (Eduard Țogoreanu) — Eduard Țogoreanu. 7. *Doar pacea* (Marius Țeicu — Mihai Dumbravă) — Adrian Romcescu. 8. *În grădină (Olean)* (Marcela Saftiuc) — Marcela Saftiuc. 9. *Războinicii* (Dan Chebac — Adrian Păunescu) — Dan Chebac. 10. *Ah, Dora* (Șerban Lupu — Alexandru Szabo) — Miraj.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat astăzi la ora 21,00 pe programul III al postului de radio București.
Regia muzicală a emisiunii este asigurată de Georgeta Dogaru.

TOP PANORAMA

● *Casa de cultură a sectorului 5 are în fiecare duminică între orele 18 și 22 un interesant program de discotecă, susținut cu competență de redactorii radiodifuziunii române Lidia Boeriu și Silvia Velicu. Iată un bun prilej pentru redactorii muzicali radio de a cunoaște direct gustul ascultătorilor.* ● *În turneu prin Europa, poetul și cîntărețul folk canadian Leonard Cohen a participat cu succes la festivitățile celei de-a 39-a aniversări a ziarului L'Humanite, cu cîntecele lui pentru pace și pentru o lume mai bună.* ●*«Radioprogramul dimineții», «De la 1 la 3», «O zi într-o oră» prezintă zilnic, pe lîngă știrile la zi, multă muzică bună, plină de ritm, actuală.* ● *O emisiune în care găsim exprimate deschis opinii despre muzica tînără. Ea se numește «Seară pentru tineret», rubrica «Un cîntec pentru fiecare». Într-una dintre ultimele ediții, printr-o lăudabilă inițiativă, redactorul Petre Magdin a pus degetul pe rană cu ocazia unui interviu pe tema muzicii tinere.* ● *În aceeași emisiune am ascultat o nouă și reușită versiune a melodiei Patida dam-dam (compozitor Iuliu Merca), interpretată de Gabriela Teodorescu.* ● *Unul dintre cei mai vechi disc-jockeys români, Bebe Teodorescu, activează cu succes la discoteca Nord Hotel.* ● *Emisiunea Meloritm include pe lîngă alte rubrici interesante și «Actualitatea discului», semnată de Nicolae Dumitrescu, fiul entuziastului inginer cu același nume, cel care, cîndva, delecta ascultătorii cu noutăți din discoteca personală (amintiți-vă Led Zeppelin II prezentat în premieră cu ani în urmă).* ● *Emerson, Lake and Palmer, Elton John Pink Floyd sint cîteva nume sonore programate pînă acum în emisiunile postului de radio București III. Iată deci o muzică necomercială, de ținută, nezgomotoasă, într-un cuvînt educativă, pe care ar fi bine s-o ascultăm cît mai des la radio și nu numai pe programul III. Oricum, inițiativa este mai mult decît remarcabilă.* ● *A-propo de Emerson, Lake and Palmer, populara formație engleză a hotărît, după cum relatează revistele de specialitate, să-și mute sediul peste ocean din cauza impozitelor exagerate.* ● *Casa de discuri «Atlantic», la care imprimă printre altele formațiile Yes, Led Zeppelin, Rolling Stones, a sărbătorit de curînd 25 de ani de la înființare. Filiala engleză a acestei case este condusă de Dave Dee, liderul fostului grup Dave Dee Doozy Bicky Mike and Teach (vă amintiți melodia The Legend of Xanadou?).*

G.S. ■

FIII LACRIMILOR TALE

Cîntec interpretat de Marcela Saftiuc

Rece suflă vînt
În albia secată,
Soarele a ars griul
Ce noi l-am strîns din piatră.
Și nu lăsa, măicuță,
Să pierim pe cale,
Noi ce sîntem
Fii ai lacrimilor tale!

Și vine ploaie mare
Și focul o să-l stingă.
Și cine-n suflet iară
Și văpaia o s-o fringă?
Și nu lăsa, măicuță,
Să pierim pe cale,
Noi ce sîntem
Fii ai lacrimilor tale!

Și vine noapte deasă
Și drumul ni-l ascunde.
Ca singur să străbată
Pădurea fără umbre.
Și nu lăsa, măicuță,
Să pierim pe cale,
Noi ce sîntem
Fii ai lacrimilor tale!

Și cade apa-n ropot,
Și podul ni-l dărîmă, ,
Și mult prea larg e drumul
Ca tu să-ntinzi o mînă.
Și nu lăsa, măicuță,
Să pierim pe cale,
Noi ce sîntem
Fii ai lacrimilor tale!

CURIER

Mircea Ion — Strehaia (jud. Mehedinți). *În melodia «Sinteze», Dan Aldea cîntă la bib-sinthesiser (dacă ați citit biografia în 11 puncte a lui Corneliu — Bibi Ionescu veți ști ce este asta). Sunetul este însă foarte apropiat de cel al moog-ului* **Cristina Marinescu — București.** *Top-ul dumneavoastră este corect și actual.* **Ștefan Boja — Zimnicea.** *Florian Pittiș colaborează la pagina noastră în măsura în care timpul i-o permite. Oricum, țin să vă precizez că el este acela care răspunde întrebării dumneavoastră privind componența grupului Queen: Brian May — chitară, Freddie Mercury — voce, Roger Medows Taylor — baterie, Deacon John — bas. Discografie: Queen, Queen II.* **T. Cezar — Mitoc (Botoșani).** *S-au mai publicat componențele formațiilor Santana și Chicago, în rest formații fără importanță.* **Mircea Ghindea — Constanța.** *Ne cereți, ca și corespondentul de mai sus, componența unor formații fără importanță.* **Șerban Romeo — Brașov.** *Ne bucură revenirea (a cîta?) dumneavoastră după o lungă pauză.* **Ildiko Bădescu — Tg. Mureș.** *Cînd pentru aceeași melodie sînt doi interpreți, cum a fost cazul cu «Doar pacea» — Adrian Romcescu, Dida Drăgan — intră în top solistul cu voturile cele mai multe.* **Marian Cîrstea — Cluj.** *Am reținut sugestiile dumneavoastră privind cenaclul.* **Liliana Tăriță — Bicaz.** *După o pauză de o lună, Phoenix își va relua turneul prin țară.* **Eugen Moroșanu — Puiești (jud. Vaslui).** *Nu înțelegem de ce toate relele semnalate de noi pînă acum, în diverse articole, și mai recent în «Solistul potrivit la locul potrivit», le puneți pe seama cenaclului «Flacăra», care deși nu este răspunzător de destinele soliștilor și formațiilor românești, promovează cu mijloacele-i caracteristice destule valori. Benevol, nu din obligație. Mai reflectați!* **V. Ungurean — Deva.** *Pe coperta ultimului album al grupului Emerson, Lake and Palmer scrie «Welcome Back My Friends To The Show That Never Ends, Ladies and Gentlemen»... și discul cuprinde: Hoedown, Jerusalem, Toccata, Take A Pebble, Tarkus, Lucky Man, Jeremy Bender, The Sheriff, Karn Evil 9 și improvizații la pian executate de Emerson.* **Alexandru Cădere — București.** *Formația 10cc este compusă din Eric Stewart — chitară, voce, Lol Creme — chitară, Kevin Godley — baterie, voce, Graham Gouldman — bas, voce.* **Mihail Solca — Cluj.** *Dida Drăgan se află în continuare in R.D.G.*

M.T. ■

TOP «FLACĂRA»

TALON NR. 39

În ultima vreme, programele de muzică ușoară ale televiziunii au impus atenției publicului un nume nou — talentata solistă Mariana Caroli. Din proiectele sale imediate reținem un turneu în Iran și debutul la Casa de discuri Electrecord.

TIBERIU MUREȘAN,
omul unei singure iubiri

Cu profesorul doctor Tiberiu Mureșan, rectorul Institutului agronomic «Nicolae Bălcescu», se poate discuta în acea atmosferă de mult rîvnită libertate de la care gazetarul, inhibat de prezența omului de știință, tot trage nădejde, ca de la o minune. O minune care poate veni, uneori, dintr-o simplă mărturisire ce ne îngăduie să înfrîngem barierele ridicate de conștiința limitelor meseriei noastre și să ne insinuăm, cuviincios, acolo unde ne regăsim cu toții, egali în fața aceluiași efort uman de înțelegere: «Nu am încredere în oamenii care nu îndrăznesc să spună *nu știu*, nu mi-am păstrat niciodată un colaborator care nu are tăria acestui *nu știu*, care are, în schimb, răspuns, de la bun început, pentru orice întrebare» — mă încurajează interlocutorul și drept argument mai colorat îmi povestește o întîmplare pe care *nu o poate uita*: la *o întîlnire* internațională a amelioratorilor, conducătorul discuțiilor, faimosul profesor Sprague, numit și «părintele porumbului american», nu s-a sfiit să răspundă întrebării unui participant: «Ne pare rău, dar deocamdată nici eu, nici colaboratorii mei nu cunoaștem răspunsul».

Aveam să înțeleg, pe parcursul discuției cu distinsul profesor Mureșan, că toată această introducere nu a fost un gest de condescendență, ci o definire a condiției morale a cercetătorului obligat să dea mereu piept cu necunoscutele. Și nu numai cu ele: «Luptăm cu răbdarea noastră, omenească și fatal mărginită, cu timpul. Mai ales în lumea amelioratorilor, aici unde stăm de vorbă cu plantele, cine nu are răbdare să le asculte pînă la capăt, cine se mută dintr-un compartiment într-altul, pierde. Pentru a obține un soi nou, cheltuim nu zile și nopți, ci ani de viață».

Activitatea profesorului Tiberiu Mureșan, laureat al Premiului de Stat, membru titular al Academiei de științe agricole și silvice, prestigios reprezentant al cercetării românești în materie de ameliorare a porumbului și a altor plante, este prin ea însăși o lecție pilduitoare a răbdării și a tenacității, a blîndeții și a *infinitului devotament* față de pămînt și roadele sale cele de toată ziua: «De fapt sînt omul unei singure iubiri — viața porumbului; cercetările legate de grîu și de soia le-am făcut în timpul furat lui, porumbului».

Răsfoiesc o listă a celor mult peste o sută de lucrări și comunicări științifice, publicate în țară și în străinătate, scrise autonom sau în colaborare cu alți cercetători, de-a lungul ultimilor douăzeci și doi de ani, de la «Obținerea seminței hibride de porumb», într-un număr din 1952 al «Problemelor agricole», la «Results of the second international winter wheat performance nurserey» în «Research bulletin 248 University of Nebraska», 1972; în majoritatea titlurilor, cuvîntul de ordine este porumbul. «Poate dumneavoastră v-ar plăcea să credeți în cine știe ce chemare cu începuturi tainice și simbolice încă din vremea copilăriei, mă preîntîmpină profesorul Mureșan. Nicidecum. În adolescență speram într-o vocație de matematician. De dragul matematicilor neglijam uneori celelalte materii. Dealtfel, am urmat, pentru scurt timp, Facultatea de științe, secția matematici, din Timișoara. M-am despărțit cu inima grea, silit de împrejurările războiului. Nu sînt bănățean, sînt ardelean, m-am născut în comuna Călărași din județul Cluj, la 25 august 1923. Terminarea războiului m-a găsit atît de sărac (părinții mei muriseră demult), încît nici măcar bani să mă întorc la Timișoara, la facultate, nu aveam. Oricum, și cu matematica rămăsesem în urmă. *Am muncit un an de zile după care* mi-am luat inima în dinți și m-am prezentat la Agronomie, la Cluj. Nu știam botanică. Decanul, profesorul Buia, mi-a aprobat să mă înscriu fără examen de admitere, dar avînd un cuvînt de loialitate din partea mea: dacă nu făceam față, după primul an urma să mă retrag și să-mi caut norocul în altă parte».

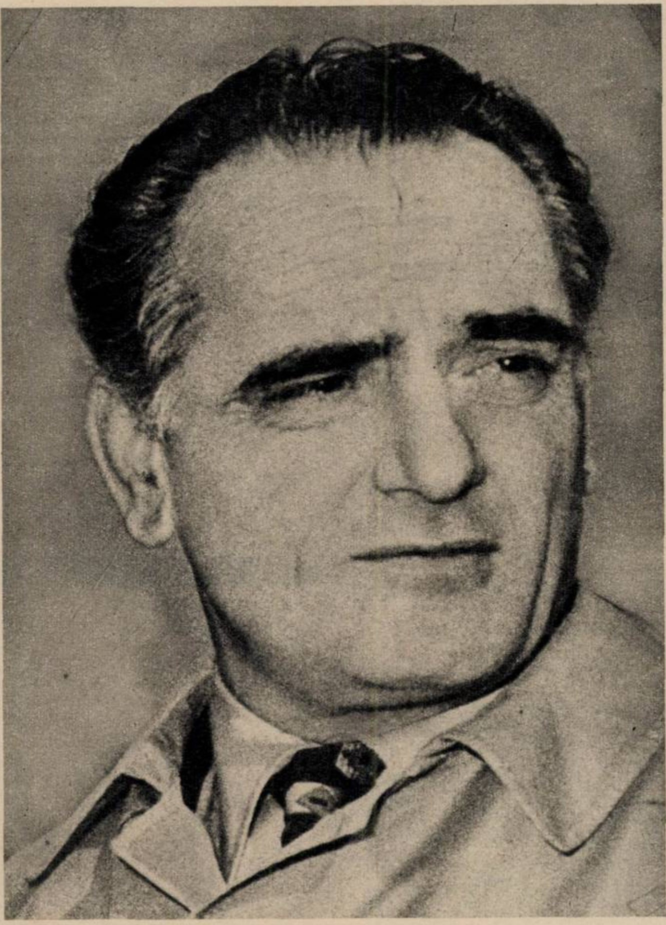

Ceea ce nu s-a întîmplat. În 1949, student în ultimul an fiind, Tiberiu Mureșan este numit preparator la catedra de genetică și ameliorare unde va fi mai apoi asistent și șef de lucrări. Atunci a început ceea ce avea să devină solidaritatea sa de o viață cu această plantă vitală a agriculturii românești, porumbul: «De dragul lui am părăsit funcții de conducere, am cerut să lucrez direct în producție (în 1955 eram directorul I.A.S. «Tepeș Vodă» din Dobrogea), tot de dragul lui, în 1960, după ce m-am întors de la cursurile de specializare ale Colegiului de agricultură din cadrul Universității din Madison-Wisconsin, am plecat în R.D. Vietnam, singur la început, pentru a cîștiga timp în lucrările de ameliorare, pentru a putea obține o generație și în timpul iernii. M-a stăpînit tot timpul ideea creării unor hibrizi care să se potrivească în cel mai înalt grad condițiilor din țara noastră, o țară a cărei agricultură impresionează prin marea varietate a culturii porumbului, peste 3 500 de populații inventariate, un adevărat tezaur pentru amelioratori. Se impunea însă, în condițiile marilor sarcini pe care și le asumă o agricultură modernă, înlocuirea unor vechi populații, cu hibrizi dubli, deținători ai unui potențial biologic de producție ridicat, cu hibrizi adaptați zonelor speciale, celor secetoase, celor cu aport freatic și, în special, terenurilor amenajate pentru irigare».

Acolo unde fiecare dintre noi, profanii, este tentat să vadă un fascinant — dacă nu *chiar puțin misterios* — proces de intervenție în destinul unei plante, omul de știință numit atît de sever, poate prea sever totuși, ameliorator, ne desfășoară o vastă schemă în care se încrucișează, după legi aproape matematice, soiuri, generații, descendenți, culturi comparative, linii consanguinizate, tot miracolul împerecherii și al creșterii supus voinței omului. Amplul program de ameliorare condus de profesorul Mureșan (care între 1962 și 1972 a fost directorul Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea) a avut drept rezultat obținerea, într-un timp scurt, a unor hibrizi dubli — HD 405, HD 310, *HD 315, HD 220, HD 225, HD 415* — care au depășit producția celor mai valoroși hibrizi străini, precum și generalizarea culturii porumbului dublu hibrid în țara noastră în numai 7 ani, timp record, neîntîlnit altundeva: «Noi nu creăm soiuri în sine, la întîmplare, de dragul verificării puterilor *noastre*, al *unei întreceri orgolioase cu* natura, ci acelea pe care le reclamă însăși dialectica agriculturii noastre, angajată în marele efort constructiv al țării. Statul investește enorm, preocuparea partidului este neostenită, era datoria noastră de aur să ne confruntăm îndrăzneț cu problemele majore ale agriculturii». Acestei datorii i se circumscriu nu numai efortul cercetării, ci și curajul de a repune în discuție însăși metodologia ameliorării: «În anii '60 am intrat în polemică, fățișă sau nu, cu mulți specialiști în ameliorarea grîului. Aveam părerile mele în ceea ce privește volumul lucrărilor care trebuie executate în cîmpul de ameliorare, în ceea ce privește alegerea materialului biologic. După opinia mea, trebuia deschis un front vast, într-un cîmp de genitori cu cel puțin 10 000 de spice, mergînd aproape în toate cazurile pe linia hibridărilor complexe. Un lot de 300–400 de spice nu permitea o mare schemă de combinații, toată acea rețea de descendenți, cu gradul lor de probabilitate». La capătul a 12 ani de muncă și așteptări, colectivul condus de profesorul Tiberiu Mureșan prezenta spre omologare soiurile de grîu Excelsior, Favorit, Dacia și Moldova, care răspundeau țintelor propuse: productivitate sporită, precocitate, rezistență la cădere, boli și temperaturi scăzute, modestie în ceea ce privește fertilitatea solului. Profesorul mexican Borlaug — deținătorul unui premiu Nobel pentru contribuția sa la «revoluția verde» — lucra, în paralel, după aceeași metodă.

Deschiderea amplă și curajoasă a cîmpului de ameliorare conferă procesului respectiv un caracter «aproape industrial», mi se spune «Practic nu există un plafon, se poate conta pe rezervele nebănuite de creștere a potențialului plantei. În ceasul de față, în țara noastră, lucrările de ameliorare, în special a porumbului, se situează la nivelul țărilor celor mai avansate. Mecanismul de transmitere a caracterelor este stăpînit *temeinic, am trecut de faza muncii după* canoane, ne-am creat privilegiul unui cadru general de cercetare care ne îngăduie să stabilim metoda de la caz la caz, după ce stăm de vorbă cu planta».

— Acest dialog durează atît de mult, ani de viață, cum aminteați, încît îmi permit să vă întreb dacă el nu implică și un oarecare procent aleatoriu; nu ați avut niciodată neliniști în privința a ceea ce vă așteaptă la capătul drumului? Dincolo de puterea științei și a voinței, ce altceva vă alimentează rezervele dumneavoastră de încredere?

— Nu uitați că noi nu sîntem «mari singuratici», munca noastră antrenează efortul unor colective de oameni, efortul financiar al statului. Nu avem dreptul să greșim, totul ne obligă să gîndim de zece ori orice demers, înainte de a trece la aplicarea lui în practică. Nu întreprind nimic decît în momentul în care m-am instalat definitiv pe teritoriul certitudinilor. Toate acele *nu știu*-uri de care vă vorbeam la început se petrec în laboratorul mental, în cîmp nu se poate veni cu îndoieli.

În 1859, în «Originea speciilor», Darwin amintea exemplul acelor amelioratori care ajunseseră să deseneze tipul de animal plănuit, cu detaliile fiecărui organism. Găsesc valabile și acum *unele elemente* generale pe care un ameliorator trebuie să le ia în considerație: 1. să știi precis ceea ce vrei să obții, nu în general, ci cu amănunte. 2. să știi să-ți alegi materialul inițial. 3. să cunoști foarte bine comportarea și acțiunea tuturor factorilor, în parte. 4. să optezi pentru metoda cea mai adecvată obiectului dar și modului de acționare a fiecărui factor. Etapele și momentele hotărîtoare ale unui program de ameliorare se stabilesc numai în funcție de toate acestea. Altfel, riscăm să ne trezim copleșiți de material. Abandonul multor amelioratori de aici se trage, de la neputința de a se mai descurca.

Vă aminteam că nu sîntem mari singuratici, că nu putem realiza nimic în solitudine. Și această conștiință este un izvor de încredere.

În perioada Fundulei mergeam foarte mult în comunele apropiate, la Ileana, la Tămădău, să stau de vorbă cu țăranii. Îmi plac pînă și suspiciunile lor, știința lor de a pune întrebări, care denotă o experiență imensă, ce trebuie doar modelată. Pentru a-l atrage de partea ta, trebuie să-i dai omului de pe ogor doar cîteva premise simple, care să nu contrazică bunul său simț. Odată cucerit, țăranul devine cel mai bun propagandist. *Am lucrat 17 ani la Fundulea* și nu m-am gîndit niciodată să o părăsesc. Plănuiam chiar ca după pensionare să mă mut de tot acolo, să-mi continuu cercetările.

Perspectivele imediate ale învățămîntului nostru, integrarea sa cu producția, sarcină stringentă, subliniată în recentele documente de partid, anihilează dilema cercetătorului-cadru didactic: «a fi în învățămînt» nu se va opune lui «a fi în munca de cercetare», amîndouă acționează într-un spirit comun, în slujba necesităților și pretențiilor unei producții moderne.

— Ați amintit caracterul aproape industrial al programelor de ameliorare. Curiozitatea, dar și un anumit sentimentalism cu care privesc frumoasa, definitiv frumoasa dumneavoastră activitate, mă îndeamnă să vă întreb dacă în condițiile acestei industrializări vă mai puteți recunoaște propriile creații. Să zicem, un hibrid obținut de dumneavoastră, amestecat cu altceva, vă mai poate da vreo veste?

— Încă de departe. Hibridul 330 l-am oferit spre încercare în multe țări. Îl simt, îl recunosc, oriunde ar fi, indiferent în ce tovărășie se află.

MAGDA MIHĂILESCU ■

PRODUSELE NOASTRE VOR FI MAI UȘOARE, IGNIFUGE, NEȘIFONABILE, CU IMPRIMEURI ȘIC, VAPOROASE, OPTIMISTE, ÎN PAS CU MODA ȘI TEHNOLOGIILE CELE MAI MODERNE

Anchetă printre cumpărătorii și producătorii bunurilor de consum

La finele cincinalului următor, produsele industriei ușoare vor fi reînnoite sau reproiectate în totalitate. Scurt, concis și limpede ca orice prevedere din Directive. Dar, cum ni se întîmplă adesea în fața adevărurilor evidente, citind, devenim nesiguri de noi, nu mai știm adică ce ni se părea a ști din bun-simț și, pe moment, bîjbîim: frigiderul aparține industriei ușoare? Dar mobila? Pantofii, desigur, dar atunci ce înseamnă «reînnoit», ce vom purta, vor putea dispărea chiar și acele modele cu care ne-am obișnuit de atîția ani? Iată rezultatele unui sondaj fulger cu două întrebări:

1 Care sînt produsele industriei ușoare?

2 Ce credeți că poate însemna «reînnoirea și reproiectarea» acestor produse?

- **1) Nu pot fi decît mărfurile care se desfac în marile magazine. 2) E vorba, cred, de faptul că produsele care s-au degradat vor fi scoase și ni se vor aduce altele noi (Elena Ion, vînzătoare la magazinul «Cocor»).**
- **1) Diferite obiecte ce se pot folosi. 2) Probabil că se va ține mai mult seama de gustul cumpărătorului (Constantin Pruteanu, str. Trotuș 82, București).**
- **1) Foarte multe, cu ce să încep mai întîi? Produsele de uz casnic, sortimentele alimentației publice etc. 2) Reproiectat? Simplu: se vor lua în considerație mai mult nevoile populației (Caporal Alfred Lambertus, clubul Steaua, canotaj).**
- **1) Produse de larg consum. 2) Îmbunătățiri care, sperăm, se vor face (Ecaterina Kallo, asistentă medicală, Cluj).**
- **1) Toate produsele care interesează marea masă a populației. 2) Din punct de vedere calitativ: mai bune. Din punct de vedere al modelului: mai diverse (Paul Cornișteanu, str. Turturele 26, București).**

Răspunsurile sînt aproximative unele chiar inexacte, cum este acela al caporalului, relevantă rămine forța intuiției interlocutorilor care, neidealizînd în fața reporterului, au raportat noul la nevoile, gusturile și năzuințele lor. Iată dealtfel răspunsul autorizat al specialistului Radu Bogoescu, șef serviciu în Ministerul Industriei Ușoare: «În general,prin industrie ușoară se înțelege tot ce este produs nealimentar, de larg consum. În această categorie intră: îmbrăcămintea, tricotajele, țesăturile, încălțămintea, articolele casnice și jucăriile, articolele de sticlărie; mobila nu aparține de noi. Tot în general, vă rog să rețineți că la noi un cincinal înseamnă perioada de înnoire a cvasitotalității produselor. Anul de referință fiind ultimul an al cincinalului precedent. Înnoirea se obține prin creația de produse noi, asimilarea unor modele inexistente pînă atunci, reproiectarea celor vechi în conformitate cu noile gusturi și exigențe. Toate astea presupun desigur noi capacități de producție, alte utilaje, tehnologii îmbunătățite. Încălțămintea, de pildă, va fi mult mai ușoară. Media de 625 g de pînă acum va scădea la 475 g. Și dimensiunile se modifică. Poate nu știți: femeile noastre au picioarele mai lungi, merg mai mult, muncesc mai mult, se plimbă mai mult și laba medie a piciorului a crescut. Se poartă mult 38, 39 și chiar 40. Dealtfel, femeile ne dau cea mai mare bătaie de cap și de aceea ele vor fi cele mai favorizate. În lume, la această oră, se produce anual cam o pereche de încălțăminte pe cap de locuitor. La noi, în cincinalul următor, fiecare locuitor va beneficia de posibilitatea de a-și cumpăra cinci perechi și, desigur, acest indicator general, cînd va fi defalcat pe sexe, va fi ceva mai crescut pentru partea feminină. Am intrat însă în amănunte de cantitate. O altă noutate calitativă: talpa încălțămintei. Nu va mai fi neagră, obositoare și inestetică. Vor predomina: albul și culorile pastel. Efectul se datorează materiei prime folosite. Menționez tipul de talpă obținut pe bază de poliuretan. Vor fi folosite de asemenea tălpile injectate cu PVC și tălpile din amestecuri. Linia modernă, eleganța, aspectul plăcut vor beneficia de înlocuitori superiori ai materiei prime naturale, așa cum poate ați văzut că se poartă deja în străinătate. Fețele din țesături vor acapara piața încălțămintei de vară, în toate culorile și într-o mare diversitate de modele. Nu putem anticipa, după cum bine știți, moda, și n-o să vă vorbesc despre modele, ele vor fi însă preîntîmpinate printr-o organizare elastică a producției, tehnologii adecvate și utilaje corespunzătoare. Din acest trimestru chiar va funcționa un nou model de organizare a producției cu implicații asupra tuturor indicatorilor: centre de piese prefabricate în București, Timișoara, Cluj. Se cîștigă astfel o mai adecvată și mai eficientă proiectare, posibilitatea de introducere rapidă de noi tehnologii; cresc calificarea muncitorilor și putința lor de intervenție și asimilare».

Pentru a afla noutățile din ramurile «textile, tricotaje, țesături, îmbrăcăminte», m-am adresat inginerilor Mina Masor și Gheorghe Herișanu din M.I.U. De la ei am aflat că în acest domeniu noutățile vor fi multiple și extrem de diversificate. Aici m-am inspirat și în privința titlului. Mi-au plăcut atributele cu care acești doi specialiști își însoțeau argumentele verbale, ca și cele concrete, pe bază de mostre; mi-au plăcut pentru că erau adevărate și mi-au plăcut pentru că izvorau dintr-o ardoare a pasiunii împlinite; spuneau deci, însoțindu-și pledoaria despre calitatea nouă a textilelor, tricotajelor, țesăturilor și îmbrăcămintei în viitorul cincinal, că toate acestea vor fi mai ușoare, vaporoase, răcoroase, optimiste, tratate antipete, antifoc, cu stabilitate dimensională, elegante, șic, confortabile, rezistente și multe altele pe care n-am apucat să le mai notez. Cele mai multe dintre noutăți au denumiri tehnice, n-am să le notez, fiind intraductibile. N-am să omit să amintesc faptul că producția va crește de patru ori, nu din pure considerente statistice, ci, mai ales, pentru că această creștere este o chestiune de structură și de calitate. Crește producția obiectelor deficitare, crește consumul de fibre și fire chimice cu tot ce presupune acest lucru, finisaje superioare. neșifonabilitate, rezistență superioară a dimensiunilor, posibilități de tratare antipete, antifoc etc. (O noutate și pentru bărbați: lenjeria fină de corp dintr-o țesătură specială pentru ei.) Culorile vor fi schimbate anual de specialiști pregătiți anume în acest scop în țară și străinătate. Blănuri sintetice: imitații de blană de focă, ren și vițel. Sistemul de materie primă care va fi utilizat e botezat generic și extrem de simplu: spală-poartă. Se sare astfel peste operațiunea călcat. Mai notez: tricotajele speciale pentru nou-născuți, stofe neșifonabile, elegante și în culori vii pentru uniformele școlare, sortiment variat pentru turism, excursii, sporturi, în general pentru timpul liber. Stofe de mobilă, draperii, huse. Tricotajele cu proprietăți antireumatice. Plușurile izolatoare termice etc.

Fiindcă, în realitate, sondajul de opinie amintit la început l-am întreprins după ce am ascultat explicațiile specialiștilor din minister, am considerat util să aflu răspunsul consumatorilor și la o altă întrebare și anume: Ce noutăți așteptați de la industria ușoară în viitorul cincinal?

- Mărfurile să fie de culori vii pentru mărimi mici și mai așa pentru mărimi mari, adică după vîrste (Ioan Popa, lucrător la I.T.A. Tecuci).
- Să fie numai modele noi, încît să le găsim și la cooperativa noastră din comună (Karel Solyom, județul Harghita).
- Lodene (Constantin Pruteanu, București).
- Poșete negre frumoase (Maria Felecan, Chișineu-Criș).
- Să se facă tot ce-am văzut la EREN și sînt mulțumit. Sau mai bine: să fie posibile EREN-uri cu produsele de pe piață. Sau și mai bine: între astea două formulări să nu fie nici o deosebire (Petruț Gheorghe, student, București).

Și un dialog:

— Eu la mobilă am o propunere.

— Nu e un produs al industriei ușoare.

— Ba este. Scrieți ce vă spun eu și este. De fapt nici nu e vorba de mobilă. Scrieți cuvînt cu cuvînt însă. Începeți așa: noi, oamenii muncii din Republica Socialistă România... Ștergeți «noi, oamenii muncii». Parcă aș fi la televizor. și pe deasupra sînt și pensionar... Noi, oamenii, trăim mai bine decît oricînd, mai bine chiar decît orice boier dinainte, care n-avea nici televizor, nici frigider, nici aspirator de praf. Dar vrem să trăim și frumos. Cu uși glisante, cu tapet elegant, cu mese rabatabile, cu clanțe frumoase, cu rafturi demontabile pe care să le așezi oricum, chiar și cheile, astea-s chei, asta cu cheile nu scrieți, adaugă mata tot ceva de acest fel... (Nelu Istrate, pensionar, Focșani).

* * *

Am reținut intenționat la urmă acest dialog pentru că aspirația spre frumos a pensionarului din Focșani a inspirat vizita mea la Centrul de estetică a produselor industriei ușoare din strada C.A. Rosetti nr. 21. Activitatea unui atare centru nu constituie o noutate pe plan mondial și menirea lui e una știută în multe țări cu grad înaintat de civilizație: proiectarea de noi produse. De acele produse care satisfac nu numai nevoia de bine și confortabil, ci și, cum spune Nelu Istrate, de frumos. Abundența în sine nu ne mai satisface. Centrul din strada C.A. Rosetti are o funcționalitate precisă și clară: să transforme obiectele pe care le consumăm în așa fel încît transformîndu-le, ele să ne transforme pe noi, producătorii și consumatorii lor. Nevoia naturală a folosirii unei haine, a unui cuțit de bucătărie sau a unei perechi de pantofi se estompează; dominantă devine nevoia de funcționalitate multiplă: confort, utilitate, educație și satisfacție estetică. Produsele industriei noastre ușoare, certificatele lor de naștere se vor elibera aici, de către munca coroborată a inginerilor, designerilor, arhitecților, merceologilor, tehnicienilor. Evoluția noastră spre civilizație simte nevoia de subtilitate. O nevoie care e necesar să fie sprijinită, dar și deprinsă, învățată, studiată, pînă la punctul unde ea devine reflex. Cincinalul care va începe va marca din acest punct de vedere saltul revoluționar al calității. Într-o perspectivă largă, nivelul de trai nu mai e o chestiune de cît, ci de ce și cum; tinde să devină mai mult o stare a spiritului, o relație socială, un fapt de conștiință și autoeducație, fiindcă, așa cum reiese din Programul partidului, asigurîndu-se satisfacția deplină a cerințelor materiale, scopul esențial al societății socialiste multilateral dezvoltate, al comunismului rămîne acela de a asigura înfăptuirea unor noi relații sociale, de egalitate și colaborare între oameni, repartiția în spiritul eticii și echității socialiste a produsului național între toți membrii societății.

NICOLAE CRISTACHE ■

S-A REDESCHIS

CENACLUL „FLACĂRA"

Așadar, cenaclul «Flacăra» și-a redeschis în seara zilei de 7 octombrie porțile spre cîntec și poezie. O poezie și un cîntec ce s-au vrut și se vor în continuare adevărate, omenești, angajate. Acum, cînd cenaclul nostru își are constituit un trecut, verificat și confruntat cu un public dornic de înnoiri, putem spune că intențiile ce l-au generat și-au aflat împlinirile dorite. Neîndoios că și acest cenaclu, ca orice gînd și faptă omenească, își are drum deschis spre noi trepte de perfectibilitate. Așa că vorbind de împliniri, nu o facem — vanitoși — din prezumția atingerii unui punct încremenit peste care nu se mai poate trece; ne dau acest sentiment al împlinirii numai receptivitatea și audiența la un public care ne înțelege și ne așteaptă. Ne-a confirmat încă o dată aceasta numărul, de la redeschiderea cenaclului, al prietenilor noștri care au umplut pînă la refuz sala Teatrului «Ion Creangă», pusă nouă la dispoziție de spiritul ospitalier al proaspătului director, Alecu Popovici. 700 de spectatori au ținut să fie prezenți.

În dispoziția vădită față de cenaclu a publicului, a deschiderii lui spre noi, ne luăm îngăduința de a ne afirma doar un merit și anume efortul de a aduce în fața lui un cîntec și o poezie departe de orice intenție a contrafacerii și mimării. Spunea conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, în seara redeschiderii: «Ideea acestui cenaclu rămîne aceeași ca și în perioada trecută. Dorim să dovedim că există o poezie și o muzică de un nivel excepțional în acest moment în România și dorim să muncim astfel. Ideea noastră e că arta făcută bine e o muncă, e una dintre cele mai nobile și mai dificile munci... De exemplu, poezia pe care o spune Ion Marinescu în această seară este patriotică și revoluționară, prin patriotism și act revoluționar noi înțelegem firește o artă bună, o artă adevărată». Aceasta a vrut și vrea să propună cenaclul nostru și în viitor. Cu aceste gînduri, Adrian Păunescu își «îngăduia marele orgoliu de a dedica această perioadă a cenaclului nostru eforturilor celor mai nobile ale acestei țări de a deveni ea însăși și a rămîne ea însăși și, firesc, Congresului partidului, din noiembrie 1974».

Ideea unei arte bune și adevărate a dat substanță și coerență și manifestării de la redeschidere. Dar și un implicit sens polemic, perceput cu subtilitate în tăcerile elocvente ale sălii, în aplauzele tocmai acolo unde erau necesare, în patosul ce domnea pe scenă. Pentru că în modul aprobativ cum primea publicul actul artistic de pe scenă, înțelegeam ceva mai din profunzime. Spectatorii noștri aderau la o artă de gîndit și temeinic travaliu, la una ce se vrea ferită de orice concesie, respingînd, prin aceasta, acea muzică și poezie voios festiviste, epidermic exultante și voluntar neguroase. Și pe scena cenaclului se cîntă pe versuri de Eminescu, Bacovia, Macedonski, ca și pe cele ale poeților actuali, dar lucrul se face fără facilă romantiozitate, cînd se îneacă, pînă la obnubilarea ideii, strălucirile textului în sirop și platitudine. Ideea cenaclului este însă de a fi în slujba acestor texte, de a le păstra valoarea ideii și cuvîntului. E aici una din rațiunile de a fi ale cenaclului, rațiune care a prezidat și redeschiderea. Ba, am fi tentați să spunem că această rațiune a fost prezentă și mai accentuat în seara zilei de 7 octombrie. Deoarece credem că la redeschidere cenaclul a prezentat o seară antologică. Să evocăm cîteva momente. Marele artist care este Ion Marinescu a inaugurat seria de recitaluri de actori. A rostit inimitabil poeme de Geo Dumitrescu, Marin Sorescu, Ion Horea, Ioan Alexandru, Emil Botta. Tudor Gheorghe a avut unul din cele mai bune momente ale carierei lui de menestrel. A fost rînd pe rînd egal de convingător și în mare vervă: emoționant (Macedonski, Ion Horea, Dorin Tudoran), *irezistibil și parodic* (Haralamb Lecca, Al. O. Depărățeanu), patetic (Adrian Păunescu). În dialog cu publicul, Adrian Păunescu a fost determinat să recite: *Trădătorilor de țară*, *Calul călare*, *Dați-ne pace*, *Descoperirea focului*, *Repetabila povară*, *Da, mai avem.* Florian Pittiș spune, grav și cu emoție, *De la noi* de Octavian Goga. Un moment fast: Aura Urziceanu, care cîntă, cuceritor, două piese englezești, acompaniată la pian de Marius Popp. E readusă pe scenă de aplauzele spectatorilor și de Adrian Păunescu care o roagă «să ne facă plăcerea de a ne aduce aminte că sîntem români și să cînte și în limba maternă». Drept care, Aura Urziceanu cîntă cu virtuozitate Rapsodia română. Dar poate că emoția redeschiderii care ne cuprinsese pe toți a făcut ca întreg ansamblul de interpreți să se găsească în orele cele mai bune. Și la acest nivel au cîntat și au recitat: Anca Zamfirescu, Dan Chebac, Romeo Stavăr, Erika Jozsa și Carol Horvath, studenții de la I.A.T.C. Irina Cosma și Dan Ciobanu, Cornel Ionescu, Dan Tufaru, Alexandru Mica, Mihai Stan, debutanții în cenaclu Eduard Țogoreanu și Aurelian Benedict, Vali și Carmen, Mircea Vintilă, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat. A încheiat armonios seara formația Sfinx împreună cu Anda Călugăreanu care, în ultima vreme, se apropie cu talentul ei recunoscut de muzica tînără. La reușita serii a mai contribuit sonorizarea rafinată a lui Eugen Vasiliu. Au mînuit așa cum trebuia luminile *meșterii Glonț* și Goia. *Am fost sprijiniți cu* căldură de personalul teatrului, căruia îi mulțumim și pe această cale.

Cînd s-a terminat ședința cenaclului, începuseră să circule mașinile de noapte. Trecuse deja o jumătate de oră din ziua de 8 octombrie. **TRAIAN STOICA** ■

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■
și **RADU CONSTANTINESCU** ■

1

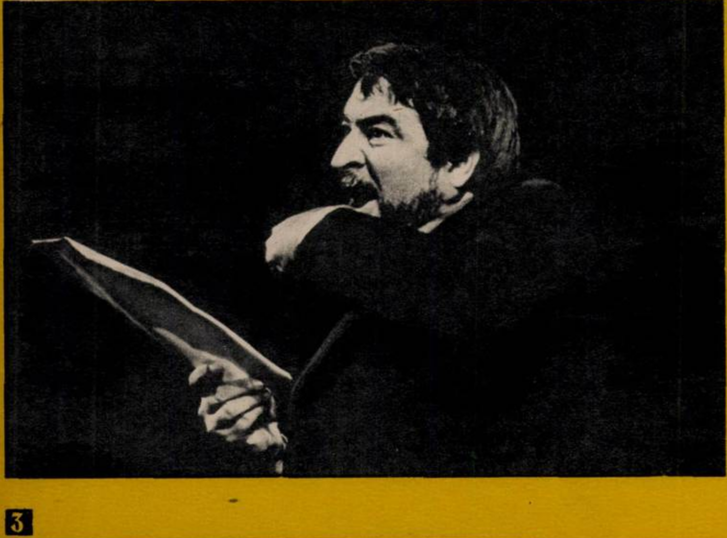

2

4

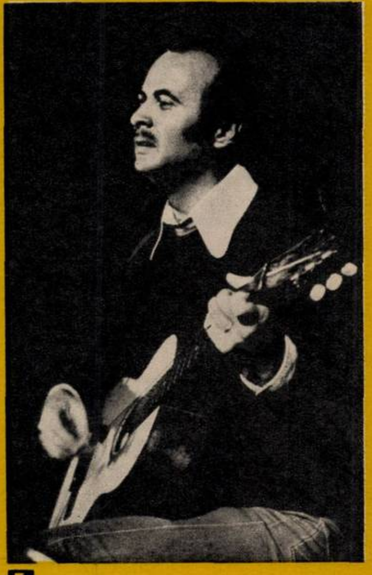

5

1. Vali și Carmen — succes la scenă deschisă prin emoționantul mesaj uman al artei lor.

2. Ion Marinescu — «Dar priviți-mă-n ochi»

3. Eduard Țogoreanu și Aurelian Benedict — *doi viitori medici* debutanți în cenaclu.

4. Aura Urziceanu — o nouă versiune a «Rapsodiei române».

5. Tudor Gheorghe într-un moment *culminant al carierei sale de menestrel.*

6. Anca Zamfirescu a debutat cu dreptul în cenaclu.

3

Luni, 14 octombrie, Cenaclul Flacăra este invitatul Direcției Centrale de Statistică, din strada Stavropoleos nr. 6. Pentru această întîlnire, redacția își rezervă 100 de locuri. Invitațiile eliberate pînă acum nu sînt valabile. Înscrierile de participare la ședința cenaclului se fac la redacția Flacăra, luni 14 octombrie, între orele 9 și 11.

6

CUNOAȘTEM NOI ÎN DESTULĂ MĂSURĂ CE SE PETRECE ÎN ȚARA NOASTRĂ?

EGALI
ÎN FAȚA
CONSTITUȚIEI,
A VIEȚII
ȘI-A
VIITORULUI

UN PROCES SOCIALIST: OMOGENIZAREA SOCIETĂȚI

PRO CAPTATIO BENEVOLENTIAE SAU PITORESCUL PROCESULUI

Într-un sat teleormănean am văzut în vara asta o țărancă spălînd rufe în ograda gospodăriei sale. Imaginea era din zilele noastre și totuși aidoma cu aceea a unei «țărănci spălînd rufe în ograda gospodăriei sale» de acum 50 de ani, 100 de ani, 150 de ani, sau cîți vreți dumneavoastră, în urmă. Țăranca dinaintea ochilor mei își prinsese părul într-o basma, își suflecase sus mînecile cămășii albe, purta o fustă largă, neagră, mai veche, stătea aplecată deasupra unei albii de lemn înălțate pe o capră tot de lemn și spăla rufele bărbatului, ale copiilor și ale ei, cu putere și îndîrjire. La fel au făcut și exact la fel arătau maică-sa, bunică-sa și toată spița muierească a neamului ei de țărani dintotdeauna. Și totuși, un mic amănunt, un foarte mic amănunt, un fleac, făcea ca imaginea să nu poată fi decît contemporană nouă: alături de albia de lemn se afla o cutie de carton, cu un colț rupt,o cutie de «Tim», detergent universal, pentru orice tip de țesătură, care spală fără efort, economic, rapid.

La Cluj, un conferențiar universitar mi-a mărturisit că socru-său, mecanic de locomotivă, are o bibliotecă cu mult mai multe cărți decît a lui.

În nordul Moldovei, în sala de așteptare a gării Todireni, am văzut prin toamna trecută un flăcău de țară citind articolul Rodicăi Georgescu apărut în «Lumea» și intitulat «În perspectiva negocierilor viitoare» și, la fel de firesc, mîncînd semințe de floarea-soarelui și scuipînd cojile pe jos. Flăcăul a citit probabil ceva și pe chipul meu, pentru că m-a privit scurt și, înainte de a-și relua lectura și mîncatul semințelor, mi-a spus: «Dacî sus, pi păreți, nu videm nimica scris, putem scuipa cojîli pi jos...»

În București, un ofițer superior de miliție m-a informat că nu există stradă sau blocuri locuite exclusiv de muncitori, sau de intelectuali, sau de oameni din sectorul serviciilor, sau de funcționari, ci că, dimpotrivă, găsești familii de tot felul, pretutindeni.

La Brașov, responsabilul unui mare magazin de mobilă mi-a împărtășit o constatare de-a sa: dormitorul tip «Solca» a fost pe gustul și-al muncitorilor, și-al țăranilor, și-al intelectualilor, toți făcînd în egală măsură cozi ca să ajungă să-l cumpere.

Într-un tren care mă aducea de la Sibiu la București, am văzut un colonel sărutînd mîna unui locotenent. Dar gestul mi s-a părut și mie și celorlalți din compartiment foarte justificat. Pentru că locotenentul isprăvise școala de ofițeri cu o zi înainte, pentru că — mulțumită unor calificative excepționale — era sef de promoție, și mai ales pentru că era o... tînără locotenentă de-a dreptul frumoasă.

PRIVIREA «META» SAU DRUMUL DE LA PARTICULAR LA GENERAL

Bănui că alăturarea imaginilor, scenelor și informațiilor de mai sus pare absolut străină de orice fărîmă de logică.

Dar, cu cît ele vi se vor părea mai fără legătură, mai străine una de alta, cu atît inseamnă că eu mi-am ales bine calea gazetărească, meșteșugărească, de a vă sugera varietatea, coloritul, multitudinea de imagini și expresii, anvergura, bogăția de domenii implicate de acest formidabil proces pe care — doar de mai puțin de 30 de ani încoace — îl trăim: omogenizarea societății românești.

Mai sus, am adunat doar șase din — nu exagerez — milioanele de chipuri particulare ale unuia și aceluiași proces colectiv.

Le-am ales cumva mai vesele, nu fiindcă procesul ar avea predominanta aceasta, ba, dimpotrivă, tocmai pentru că vreau să vă cîștig, să vă determin să fiți coparticipanți la munca gravă de descifrare a unui fenomen nu numai serios, ci uneori chiar dramatic. A unui proces care însă — de-acum avem temeiuri de fapt s-o știm, s-o credem și s-o dovedim — se desfășoară sub semnul dinamismului nervos, al amplitudinii mereu crescînde, al bunului augur și, aș adăuga, al științific-planificatului bun augur.

În sfîrșit, am început cu aspecte care par și neimportante și nu tocmai grave pentru că am vrut să fac o pledoarie în favoarea a ceea ce mi-am îngăduit să denumesc «privirea meta». Adică, acea privire care vede **meta, vede după** aparențe, după învelișuri, după particular, după fenomenal. Adică acea privire cu care putem ajunge la esențe, acea privire care ne poate asigura o gîndire profundă.

E simplu să constați: la marginea unui vechi tîrgușor s-a implantat o unitate productivă industrială; însă e mai greu să vezi toată cohorta de implicații — economice, sociale, edilitare, psihice, morale, de cultură și așa mai departe — pe care le are un asemenea fapt.

E simplu să faci o asemenea socoteală: dacă eu, cap al acestei gospodării de țărani, mă angajez la noua unitate industrială — făcînd zilnic naveta, pentru că tot s-a făcut șoseaua și tot s-a înființat o cursă de autobuze — înseamnă că nevasta, părinții și ăi mai mari dintre ăi mici pot face zile muncă la ceape, iar eu vin și cu niște bani, și cu posibilitatea de a face rate, încît fără îndoială va fi mai bine pentru familia și gospodăria mea. Însă e mai greu să-ți dai seama că tu ești doar unul din miile de țărani care fac un enorm pas colectiv spre statutul de muncitor, că tu devii doar unul din miile de cărăuși de elemente urbane în rural, că tu, prin hotărîrea ta aparent de interes doar personal, te-ai încadrat în marea mișcare socială de omogenizare a societății noastre.

O, cît aș vrea ca după această pledoarie a mea să înceapă — firește, doar acei care încă nu-l au — să dobîndească obiceiul, la început măcar ca un banal hobby, apoi ca autentică înțelepciune, de a încerca să descopere pădurea dindărătul fiecărui copac, copăcel ori chiar arbust pe care îl întîlnesc în cale!

Atîtea rînduri despre gravitatea de după glumă, precum și axioma că omogenizarea unei societăți poate începe abia după dispariția divizării sale în clase antagonice, mi-au adus aminte de una din întrebările pe care le punea Stanislaw Jerzy Lec: «Exploatarea omului de către om? Umană, deci...?»

Așa, zîmbind cu înțelepciune, să pășim dincolo de ce se vede cu ochiul, să pășim spre esența celui mai cuprinzător proces cu oameni din societatea noastră: cel al omogenizării. Un proces umanist în cea mai socialistă accepțiune.

UN ACT DE DREPTATE PENTRU DOUĂZECI DE MILIOANE DE OAMENI

Să începem prin a ne reaminti — răspicat, însă temeinic — că **omogen** înseamnă a fi de același fel, de aceeași natură, a fi alcătuit din părți care se unesc sau au o structură unitară; dar și că, tot omogen, mai înseamnă asemenea, nediferențiat, înseamnă **egal**.

Prin înlăturarea claselor exploatatoare, prin desființarea proprietății private care, împărțind societatea în clase antagonice, îi provoca o ruptură și economică, și socială, și politică, și ideologică, s-a creat premisa unei societăți unitare, firește, alcătuită tot dintr-o sumă de forțe sociale, dar forțe cu interese esențiale comune, forțe interesate în relații de colaborare și ajutor reciproc, forțe capabile să asigure societății o omogenitate și o coeziune.

Desigur, eliminarea claselor exploatatoare n-a dus direct la o societate perfect omogenă. A fost doar un început. Al unui proces care continuă și azi și care va continua.

Important însă este că, mulțumită revoluției socialiste, noi, oamenii acestei țări, am ajuns să fim egali între noi.

Înlocuirea apelativului «domnule» cu acest minunat cuvînt care este «tovarășe» a simbolizat de fapt o întreagă mare revoluție.

Iar procesul de omogenizare a societății a însemnat și înseamnă un act de dreptate pentru douăzeci de milioane de oameni.

Iar dacă am reușit să uităm trecutul, sau dacă, mulțumită șansei de a ne fi născut nu mai departe de cu treizeci de ani în urmă, nu știm decît din povestite cum a fost el, atunci să zăbovim cu mintea și conștiința în preajma acelei vorbe înțelepte, care ne avertizează: «de-ndată ce depășim linia primitivă a dreptății, totul ne lipsește în același timp». Și așa, vom reafla cum a fost.

Invers judecînd, se poate spune că, noi, odată ce ne-am cîștigat **dreptatea de a fi egali,** am început să dobîndim totul.

Procesul omogenizării societății așa cum se petrece la noi nu este nici plăpînd, nici lent, nici comod, nici lipsit de dificultăți, ba, dimpotrivă, e năvalnic, are anvergură, implică și drame.

Deci, nu doar o mișcare demografică, ci un complex proces de reproducție socialistă lărgită, proces al populației unei națiuni de oameni egali, liberi și stăpîni pe soarta lor.

Începînd cu acest număr, «Flacăra» își propune să dedice mai multe articole fascinantului proces al omogenizării dirijate a societății românești.

Vom face puțină istorie, reamintindu-ne anii în care am realizat o lozincă ce cîndva părea imposibilă: eliminarea din societatea noastră a claselor exploatatoare.

Vom urmări evoluția specifică fiecăruia dintre personajele — sociale, bineînțeles — ale procesului de omogenizare: muncitorii, țăranii, intelectualii, personalul din administrație și servicii, micii meseriași, țăranii individuali, meseriașii particulari, liber profesioniștii, apoi bărbații și femeile — tot în accepțiune de personaje sociale — precum și cei a căror muncă este fizică și cei a căror muncă este intelectuală.

Vom trece în revistă pîrghiile cu ajutorul cărora procesul omogenizării poate fi controlat și dirijat, adică: politica de investiții industriale și agricole; sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor; politica ridicării nivelului de trai; politica retribuției muncii; politica demografică și de folosire a forței de muncă; politica învățămîntului și pregătirii profesionale a forței de muncă; politica de promovare a științei și progresului tehnic; politica financiară și a prețurilor; planul unic de dezvoltare economică și socială; precum și celelalte.

În sfîrșit, vom privi spre viitorul societății noastre așa cum ni-l dezvăluie partidul în Proiectul Cartei sale ideologice, teoretice și politice.

În ceea ce ne privește, vom aduna date, cifre, informații, ba chiar și comentarii, privitoare la, să o numim așa, tema omogenizării. Meditația însă trebuie să o facă fiecare în parte, fie că-i cititor, fie că-i gazetar.

Cu alte cuvinte, vă invităm să meditați la drumul, la epopeea noastră românească spre statutul de oameni realmente egali în fața constituției socialiste, a vieții și a viitorului.

NELU IONESCU ■

Vă scriu cu rugămintea de a publica în revistă un succes de seamă al lucrătorilor de la «Electroputere»-Craiova. Aici, își continuă corespondența **I. Nălescu,** *s-a început execuția prototipului locomotivei diesel-electrice de 4 000 CP. Unicat în țara noastră, ea va fi prima locomotivă din seria mașinilor cu motoare «Alco». De remarcat faptul că și proiectul este rezultatul muncii de concepție a lucrătorilor de la Institutul de cercetări și proiectări «Electroputere». Cu îngăduința dumneavoastră, vă voi scrie la timp, cînd această locomotivă va primi «cale liberă» pe drumurile de fier, în speranța că un reporter al revistei va consemna cu pană măiastră evenimentul.*

*

Sînt **M. Peruț** *din județul Arad. Copilul meu a reușit la școala profesională a U.C.E.C.O.M. din Arad. Se știe, școlile au început de aproape o lună. Sigur, veți zice, și ce-i cu asta? Este, pentru că, la amintita școală, internatul nu și-a deschis încă porțile, cu toate că termenul de dare în folosință a trecut de mult. Oare de la Întreprinderea județeană de construcții-montaj și-a pus cineva întrebarea: unde și cum vor locui cei aproape 300 de elevi care trebuiau găzduiți în respectivul internat?*

*

Vă scriu pentru a vă face cunoscute cîteva realizări ale constructorilor de la T.C.I. Brașov, ale căror șantiere sînt împînzite în multe județe ale țării. Mă numesc **E. Gruiu,** *sînt pensionar acum, și mă mîndresc cu rezultatele foștilor mei colegi de muncă. Pentru că nu e puțin lucru, zic eu, ca mai mult de un sfert din cele 30 de obiective și capacități puse în funcțiune de la începutul anului și pînă acum să fie predate înainte de termen. Dintre acestea amintesc: Fabrica de oxigen și stația de epurare a apelor reziduale de la Combinatul chimic Făgăraș, noile capacități de producție de la Fabrica de confecții «Steaua roșie» Sibiu, de la Întreprinderea textilă Cisnădie și de la Fabrica de șuruburi din Tîrgu Secuiesc.*

Nu cu mult timp în urmă, la Întreprinderea «6 Martie» Timișoara am realizat prima autobetonieră de 10 mc, utilaj montat pe șasiurile autocamioanelor românești, care — față de sora mai mică de 6 mc — prezintă numeroase îmbunătățiri tehnologice și este capabilă să realizeze indici superiori în exploatare. Sigur, pentru redacție, unde știu că se primesc multe asemenea vești în premieră, s-ar putea să nu pară un fapt ieșit din comun. Insist totuși, rugîndu-vă să publicați aceste rînduri, care, dincolo de cuvintele așternute pe hîrtie, înseamnă pentru noi ore și ore de gînduri și căutări novatoare, de muncă perseverentă și harnică — își încheie scrisoarea **P. Iosif,** *neuitînd să adauge «mereu același cititor devotat revistei».*

*

Un răspuns primit de la Întreprinderea de transport București: *În legătură cu nota apărută în revista dumneavoastră în nr. 39 din 21.09.1974 la rubrica «Racul» privind atitudinea necivilizată a unui lucrător din cadrul întreprinderii noastre, vă informăm următoarele: conducătorul auto, care în ziua de 16 septembrie 1974 a lucrat pe autobuzul 1 292 și a avut o comportare nedemnă față de călători, se numește Gălățeanu Alexandru. A fost chemat de către noi și sancționat cu «avertisment», fiind la prima abatere de acest gen. Cazul relatat de revista dumneavoastră a fost prelucrat cu conducătorii auto din autobaza Militari de care aparține. Vă mulțumim pentru dimprejurul locului.*

*

Semnată colectiv (de **un grup de 15 săteni** *din Vîrșolț, județul Sălaj), o recentă corespondență ne reține atenția. Cuvinte simple, pornite din inimă. Ton cald, de stimă și prețuire unanimă. Pentru munca unui om. Fiu al satului. Medic. Sînt consemnate ore de zi sau de noapte, din primăvară sau iarnă. Ore de veghe și alinare a suferințelor. «Avem medicul nostru». Adică: născut, crescut, și reîntors după anii de studii în localitatea natală. Acest om, despre care ne-au scris cu dragoste oamenii satului, se numește Virgil Condor.*

*

Mă numesc **Micu Marina.** *Lucrez la noua întreprindere buzoiană «Textila». Ce mă face să vă scriu? Un mai vechi necaz al nostru, al celor care muncim în această zonă a orașului: transportul în comun. De multe ori, ieșind din schimb, așteptăm între 40 și 50 de minute în stație sosirea autobuzului. Nu s-ar putea corela graficul de circulație al autobuzelor cu programul întreprinderii? Întrebarea am mai pus-o și la secția auto a I.J.G.C.L. și la conducerea întreprinderii. Paradoxal, dar luate în parte, cele două răspunsuri recunosc cît de îndreptățită este doleanța noastră, numai că își «pasează» reciproc răspunderea. Poate dacă ați pune dumneavoastră aceeași întrebare.*

*

Nu știu dacă rîndurile mele vă vor atrage atenția — își începe scrisoarea **M. Dumitru** *din municipiul Drobeta-Turnu Severin — dar ar fi păcat ca să rămînă fără ecou cele ce vă voi semnala. Pe lîngă Întreprinderea de industrializare a cărnii din municipiul nostru funcționează o cantină-restaurant. Numai că spiritul de buni gospodari nu se prea face simțit aici. Curățenia lasă de dorit, pereții sînt mucegăiți, dezordinea o întîlnești la tot pasul. Mai mult, din cele două camere frigorifice ale cantinei-restaurant, una dintre ele nu funcționează de cîțiva ani buni și nimănui parcă nu-i pasă. Să-i lase chiar așa de rece, pe mai marii cantinei, că o cameră frigorifică stă mereu la cald?*

*

Or fi locuitorii satului Hodoni din județul Timiș buni dansatori, dar nu-i vina lor. Adică o vină or avea și ei că — am redat începutul scrisorii expediate de **M. Gealai,** *care în continuare se întreabă chiar să nu vadă nici un localnic cum se măresc, ca pecinginea, hîrtoapele din plin centrul satului? Și doar locul e adesea călcat și de mic, și de mare. Acolo-i căminul cultural, pe acolo trec cooperatorii spre sectorul zootehnic. Vin ploile, iar hîrtoapele atît așteaptă: să se lățească și să se adîncească. Ei, dacă pînă atunci or veni cîteva mașini încărcate cu materiale de «îndreptat» fața drumului.*

*

Îmi este plăcut să vă scriu, marcat încă de emoția evenimentului trăit, despre întîlnirea primilor elevi ai Liceului de stat înființat cu 50 de ani în urmă în capitala județului Sălaj, Zalău. S-au reîntîlnit, într-o frumoasă zi de sfîrșit de septembrie, peste 100 de foști elevi — azi economiști, juriști, profesori, ofițeri — cu cinci dintre foștii lor profesori. De la catedră, primul director al liceului, azi în vîrstă de 77 de ani, profesorul emerit Leontin Ghergariu, a ținut lecția «Mihai Eminescu și legăturile sale cu Sălajul», amintind prietenia dintre Luceafărul poeziei românești și fiul acestor meleaguri, poetul și publicistul Ioniță Scipione Bădescu. Veniți din toate colțurile țării, foștii elevi ai liceului, răspunzînd prezent la întîlnirea jubiliară, și-au fixat o nouă revedere peste cinci ani. Dorindu-le tuturor viață lungă și sănătate, îi așteptăm pe meleagurile înfloritoare ale Sălajului — ne scrie **Bărdașu Zaharia,** *strada Pieței nr. 18. Zalău.*

*

În numele pescarilor sportivi din municipiul Pitești ne scriu **Gh. Deaconu, St. Predoiu, Gh. Munteanu, N. Floarea.** *Care le e păsul? În administrația Asociației vînătorilor și pescarilor sportivi din județul Argeș se află mai multe lacuri. Sînt fixate zile (și taxe) pentru «încercat undițele». Numai că sînt foarte rare cazurile cînd se prinde pește în aceste lacuri, dar și atunci în cantități foarte mici, deși asociația ne asigură că bălțile au pește. De multe ori parcurgem distanțe de 5-7 km, pînă la cel mai apropiat mijloc de transport. Or, chiar în municipiul Pitești există «Lacul cu Tei» (unde se bănuiește că «are balta pește»), dar accesul pescarilor se află la discreția conducerii asociației, mai tot timpul existînd interdicții motivate de «cositul ierbii», «culesul viei», «strîngerea merelor», firește, în locurile dimprejurul lacului.*

*

Mărturisesc — își începe scrisoarea **Toma Ion** *din Ploiești — nu am fost un cititor pasionat. E drept, citeam, dar nu foarte mult. Observați, vorbesc la timpul trecut. Pentru că am redescoperit nu numai gustul, dar și nevoia cititului, de cînd am participat la o amplă acțiune educativă. Autori: lucrătorii Centrului de librării Ploiești, care în multe întreprinderi și instituții ale municipiului au organizat zile de difuzare a cărții politice, tehnico-științifice și beletristice.*

*

Toată lumea știe, și meteorologii ne-au prevenit, toamna își intră în drepturile ei. Temperaturi coborîte, ploi reci, brume. Numai tovarășii de la complexele de legume și fructe din județul Teleorman se cred în plină vară. Să mă explic — își continuă scrisoarea **Măreanu Ion** *din Alexandria. Am avut prilejul să trec de curînd prin cîteva comune. Și am înțeles îngrijorarea cooperatorilor. Zeci și sute de tone de tomate și alte legume ale toamnei stau și așteaptă cu zilele să fie recepționate și preluate de C.L.F. Așa se întîmplă la C.A.P.-Stejarul, Peretul, Putineiu, Salcia, Călmățuiu. Nu-i păcat să se strice pe cîmp aceste produse, cînd gospodinele, fabricile de conserve le pot «fructifica» din plin?*

*

Costache Gheorghe *ne scrie: Ca o răsplată a muncii harnice, cooperativa agricolă de producție din comuna Mădîrjac, județul Iași, a organizat pentru 50 de familii de cooperatori o excursie de două zile pe Valea Bistriței Bicazului și nordul Moldovei».*

În premieră la Petroșani — inaugurarea laboratorului de studiu pentru protecția muncii, aceasta-i esența corespondenței primite zilele trecute de la cititorul **Mănescu Ion.** *Laboratorul îngăduie nu numai stabilirea cu precizie a modului cum s-au produs unele accidente de muncă dar, preventiv, studii și experiențe de specialitate indică ce noi măsuri trebuie luate pentru a preîntîmpina eventuale accidente de muncă (în condițiile schimbărilor tehnologice) ce pot surveni în diferite stadii ale proceselor de producție.*

La întrebarea cititorului Ion Drăgan **din Ploiești** «De ce progresul economic și social este determinat de o intensă politică de investiții?», **răspunde profesor universitar** Constantin Danciu, **decanul Facultății de economie politică.**

Continuarea fermă a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, ridicarea pe o treaptă superioară a economiei socialiste asigură întregului nostru popor o înaltă civilizație materială și spirituală.

Programul partidului pune pe prim plan dezvoltarea puternică a forțelor de producție care să asigure sporirea în ritm înalt a producției de bunuri materiale, satisfacerea cît mai deplină a necesităților de consum ale întregului popor și a cerințelor dezvoltării generale a țării.

Pentru realizarea progresului economic și social, sporirea concomitentă atît a ritmului rapid de dezvoltare a forțelor de producție, cît și a nivelului material și spiritual al poporului este necesară creșterea volumului de investiții. Izvorul investițiilor îl constituie venitul național și din acesta partea repartizată pentru fondul de dezvoltare economico-socială. Volumul investițiilor și structura lor depind de opțiunea pe care o face societatea în modul de utilizare a venitului național pentru dezvoltare și consum. Opțiunea pentru menținerea variantei cu o cotă de dezvoltare de 30-32% și în cincinalul următor (1976-1980) a fost determinată de constatarea că varianta aceasta asigură un ritm mai rapid de dezvoltare, care înseamnă atît o creștere mai accentuată a nivelului de trai, cît și realizarea unui vast program de investiții.

Calculele făcute au demonstrat că o cotă din venitul național pentru dezvoltarea mai mică cu 3-5% decît cea luată în considerație în planul național unic, ar fi dus într-adevăr la o creștere a consumului în primii ani ai perioadei, dar, într-o perspectivă oarecum apropiată (pînă la sfîrșitul deceniului actual), consumul ar fi fost cu 35-50 miliarde lei mai mic decît în varianta adoptată.

Deoarece repartizarea venitului național pentru dezvoltare și consum are multiple implicații cu caracter de interacțiune în numeroase procese din economie, optimizarea acesteia constituie o problemă cardinală a reproducției lărgite, o condiție esențială a armonizării intereselor imediate și de perspectivă ale societății. Repartizarea venitului național pentru fondul de dezvoltare — acesta fiind sursa de investiții — și pentru fondul de consum trebuie astfel stabilită, încît să asigure creșterea neîntreruptă pe o perioadă îndelungată atît a producției materiale, cît și a nivelului de trai al populației. Iată de ce realizarea programului de investiții din cincinalul 1976-1980 prevede punerea în funcțiune a circa 2 700 capacități de producție, iar în perioada 1981-1990 volumul investițiilor va fi mai mare de 2 ori față de perioada 1971-1980, investiții care vor asigura în continuare ridicarea României pe noi culmi de progres economic și social.

În trecere prin Sălassig, din județul Maramureș, m-am oprit, pentru a prînzi — ne scrie **Popa Octavian** *— la bufetul comunei care aparține de cooperativa zonală de consum Ulmeni). Ce mi-a fost dat să văd? O vitrină, probabil inițial frigorifică, încărcată cu cutii de conserve. Mititei și cîrnați care, după culoare și miros, nu erau deloc îmbietori. Pahare murdare. O tejghea cu chiuvetă ruginită. Praf. În curte, o stivă de ambalaje uitate în bătaia ploii și a vîntului. Pe scurt, aceasta-i «ambianța» oferită consumatorilor. Și locul în care ar trebui să muncească cu mai mult simț de răspundere vînzătorul Sabin Tohătan și gestionara Ana Pop.*

*

Sînt unul din cei peste 17 000 de elevi din județul Brăila, care în aceste zile, anonimi, ne înscriem prin faptele noastre în cronica muncii patriotice. Cîteva locuri unde răspundem prezent zi de zi: I.A.S.-«Dunărea» (500 elevi ai Liceului «Nicolae Bălcescu»); I.A.S.-«Urleasca» și Fabrica de conserve Zagna-Vădeni (450 de elevi de la Liceul «Gh. Munteanu-Murgoci»); C.A.P.-«Grivița Roșie» și I.A.S.-Însurăței (elevii liceului din Însurăței). Alte locuri: unitățile agricole din Făurei, Tichilești, Măxineni, Movila Miresii, Tufești. Ce am făcut? Am strîns sute și sute de tone din bogăția roadelor acestei toamne — roșii, ardei gras, fasole, cartofi. Și pentru că știu că anonimele nu sînt luate în considerație de către redacție, mă semnez — elev **Mihăilă Aurel.**

*

În nr. 31 al revistei «Flacăra» din 27 iulie 1974 mi s-a publicat scrisoarea (sînt **Gurban Gheorghe,** *comuna Dieci, satul Revetiș, județul Arad) pe care am trimis-o în numele unui grup de locatari ai satului Revetiș, în legătură cu tergiversarea terminării lucrărilor de electrificare a satului (de doi ani numai jumătate din sat beneficiază de curent electric), precum și despre propunerile făcute de noi către I.R.E.-Timișoara, privind unele modificări ale devizului în vederea obținerii unor importante economii la prețul de cost. De data aceasta vă scriu că n-am primit nici un răspuns la scrisoarea respectivă și că starea de lucruri din satul nostru este aceeași. Ba, mai mult, s-a suprimat total iluminatul public, iar acum așteptăm zilele ploioase de toamnă, cînd vom orbecăi pe străzile pline cu noroi. Ne-am bucura foarte mult dacă răspunsul din partea I.R.E.-Timișoara s-ar manifesta prin fapte.*

*

Sîntem 38 de muncitori și muncitoare, care urmăm cursurile liceale, după orele de producție, la Liceul de cultură generală din orașul Sîngeorz-băi. Locurile noastre de muncă sînt în localități diferite. Unii muncesc în Moeru, alții în Arieș sau Radna. Pentru dus la școală avem autobuz, dar pentru întoarcere, seara, nu avem. Ultimul autobuz pleacă din Sîngeorz-băi la orele 19,30, iar cursurile țin pînă la orele 21. Cerînd autobazei nr. 1-Bistrița să ne asigure un mijloc de transport, ne-a răspuns că nu este rentabil să trimită un autobuz special pentru noi. Ne întrebăm totuși dacă nu s-ar putea ca ultimul autobuz din Sîngeorz-băi să plece nu la orele 19,30, ci la 21,30? **(Grupul de elevi navetiști din clasele IX, X, XI, XII)**

POȘTA REDACȚIEI

Paulin Simuț — orașul Petru Groza. Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Constanța ne-a informat că tinerei Florica Zamfirescu i s-a acordat un ajutor bănesc, iar actualmente i se întocmește dosarul pentru internarea la căminul-spital Cernavoda, pentru că în momentul de față este imobilizată în pat.

Lucreția Sortan — Petroșani. Ne întrebați dacă trebuie să plătiți cota-parte ce vă revine de la consumul de cărbuni. Bineînțeles că da! Dacă însă aveți o justificare prin care să cereți să fiți absolvită de suma ce vă revine, faceți-o la asociația de locatari a blocului, nicidecum nouă.

Vasile Năsui — Sibiu. «Încercați, vă rog din suflet, încercați s-o liniștiți pe soția mea» — vă încheiați scrisoarea. Ne puneți în dificultate. Dacă dumneavoastră nu o puteți determina să înțeleagă situația (într-adevăr dificilă), noi cum am putea?

Dumitru Păpușoiu — Tg. Frumos. Din ce ne-ați trimis în ultima vreme nu am putut reține nimic. Mai trimiteți. Atenție la tematică, nu vă repetați!

Nicolae Bratu — București. Uzina «Vulcan», căreia ne-am adresat, ne-a comunicat că ați fost nedreptățit. Treceți pe la uzină să vi se facă rectificarea în cartea de muncă.

Rodica Steinbrecher — Craiova. La 31 de ani nu se disperă (dealtfel nici la mai mult sau mai puțin). Oricît de dificilă este situația prin care treceți acum, în urma părăsirii de către soț. Sîntem convinși că veți depăși acest moment critic. Dacă credeți că vă putem fi de folos, scrieți-ne.

Vasile Popa — Turda. Vă mulțumim pentru aprecieri și consecvență. Cererea dumneavoastră am înaintat-o forului în drept. Așteptăm rezolvarea.

Emilia Nițescu — Tîrgoviște. Decizia Filialei casei de pensii Dîmbovița este legală. Ca atare, nu puteți beneficia de o pensie mai mare decît cea stabilită.

Maria Pop — Cluj. La hotărîrea Procuraturii Generale nu mai avem nimic de adăugat. Nu se confirmă cele reclamate de dumneavoastră.

Ion Avramescu — Slatina. Intenția, ca și ideea ce străbate poezia sînt acceptabile. Dar, după cum pesemne știți și dumneavoastră, o creație literară izbutită trebuie să răspundă atît exigențelor de conținut, cît și de formă. Mai încercați.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 34

SĂ CITIM CU VOCE TARE

Citim în România Literară din 3 octombrie a.c. sub titlul «*Autoarea Văii păpușilor*»: Celebra autoare a romanului «Valea păpușilor» (volumul a fost vîndut într-un tiraj de 17 milioane de exemplare, primul pe lista best-seller-urilor americane) a încetat din viață în vîrstă de 53 de ani la New York. Romanul care i-a adus o mare popularitate a apărut în 1966 după ce scriitoarea publicase mai multe culegeri de nuvele și romane elogiate de critică. «Valea păpușilor» a fost transpus și pe ecran, obținînd un răsunător succes».

Știrea este, desigur, exactă. Dar cine este autoarea «Văii păpușilor»? Jacquelin Susann, am aflat noi după cercetări, mirați că numele ei nu are autoritatea și circulația unor alte nume, precum: Shakespeare, Dante, Eminescu, Tolstoi, cum lăsa să se înțeleagă titlul articolului mai sus reprodus. Oricum, să vorbești despre un autor — chiar aflat pe primul loc în lista best-seller-urilor — și să nu-i dai numele, e o performanță. Drept care, merită omologată.

DESPRE UNELE SUCCESE GIURGIUVENE LA CAPITOLUL ECONOMII

La producție: calitate nesatisfăcătoare, la capitolul economii: însemnate realizări. Cum? Simplu! Țesătoria «Dunărea» din Giurgiu are multe instalații defecte. Așa le-au primit de la IMATEC — Tg. Mureș. Dacă instalația e defectă, produsul e la fel. Să reparăm instalațiile, s-au gîndit giurgiuvenii. Nu sînt piese de schimb. Ce-i de făcut? În primul rînd trebuie arătată multă bunăvoință. Au arătat. S-au demontat utilajele. Pe urmă s-au montat din nou. Încă o dată s-a demonstrat că ineficiența are formele ei obositoare de lucru. Utilajele au rămas tot defecte, dar s-au realizat importante economii. Banii care trebuiau cheltuiți pentru reparații au rămas nefolosiți. Sînt trecuți la capitolul economii. Lună după lună, economiile cresc. Lună după lună, utilajele se degradează. Ba demontate, ba montate, ele sînt mereu folosite ca pretext pentru campania de reparații care — nu-i așa? — permite realizarea de economii importante.

UMOR INVOLUNTAR

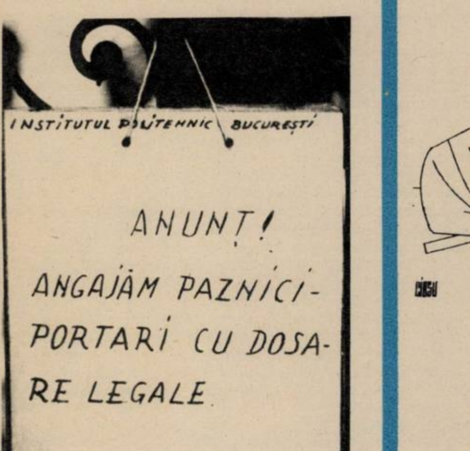

INSTITUTUL POLITEHNIC BUCUREȘTI

ANUNȚ!
ANGAJĂM PAZNICI-PORTARI CU DOSARE LEGALE

Nu uitati ca
deviza «RACULUI» este:
RETRAGE-TE ÎNAINTE»

• GLUME • GLUME • GLUME •

— Ce faci acolo?
— Scriu o scrisoare.
— Cui o adresezi?
— Mie.
— Și ce ai scris pînă acum?
— Nu știu, încă n-am citit.

●

Într-un cabinet medical își face apariția un schelet. Doctorul îl privește îndelung, oftează:

— Abia acum vii, domnule...

●

Într-un restaurant, la patru mese diferite, patru bărbați.

— Ce doriți?, îi întreabă ospătarul.
— Un măr, spune primul.
— Un măr, spune și cel de-al doilea.
— Un măr, spune și cel de-al treilea.
— Un măr, spune și cel de-al patrulea.

Cei patru consumatori se privesc cu simpatie, după care se prezintă:

— Adam.
— Paris.
— Wilhelm Tell.
— Newton.

●

În difuzorul navei se auzi vocea comandantului:

— Domnilor și doamnelor, am plăcerea să vă anunț că astăzi inaugurăm primul zbor al celei mai mari nave, care are 420 metri de la cap la coadă, 150 metri de la o aripă la cealaltă, 5 etaje, 7 piscine, 12 cinematografe, patinoar artificial, supermagazin, 120 de orchestre și 17 fanfare.

După cîteva secunde, glasul comandantului revine pe un ton mult mai scăzut:

— Și acum să vedem cum dracu urnim porcăria asta din loc...

●

— Măsline aveți?
— Noi n-avem lapte praf, măsline n-au în magazinul de alături.

●

Doi purici ies de la teatru. Unul îi spune celuilalt:

— Ascultă, dragă, ce facem, mergem pe jos sau luăm un cîine?

●

Într-un autobuz, un cetățean întreabă:

— Nu știți cumva cam cît e ceasul?

Cetățeanul întrebat scoate un termometru și-i răspunde:

— Marți.

GLUMELE SĂPTĂMÎNII

Am observat că în ultima vreme muzica ușoară devine din ce în ce mai populară.

Pe bunica o emoționau toate cuceririle științei. Auzind despre electricitate, curioasă, a introdus o sîrmă în priză. A fost profund mișcată.

TRAIAN FURNEA ■

ÎN ATENȚIA ARHEOLOGILOR!

Ziarul «Crișana» ne informează:

«Cea mai veche fundație pe care nu s-a așezat nici o cărămidă este cea a căminului cultural din Hidișelul de Sus, turnată în urmă cu 15 ani, răstimp în care s-a pierdut și documentația tehnică a localului».

Consemnînd știrea, ne aducem o modestă contribuție la istoria locurilor unde sînt îngropate idei nobile și generoase.

ACTUALITATEA PROVERBELOR

În Tailanda un funcționar care a delapidat o însemnată sumă de bani a fost aspru pedepsit de o instanță judecătorească. Cum și-a recunoscut vina, pedeapsa i-a fost micșorată. De la 307 ani închisoare la... 185 ani. Încă o dată despre actualitatea proverbelor: o vină recunoscută este (aproape) pe jumătate iertată.

ANTON DRAGOȘ

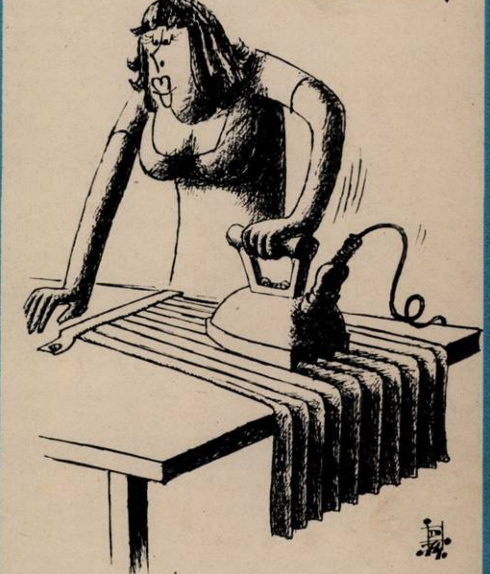

CIOSU

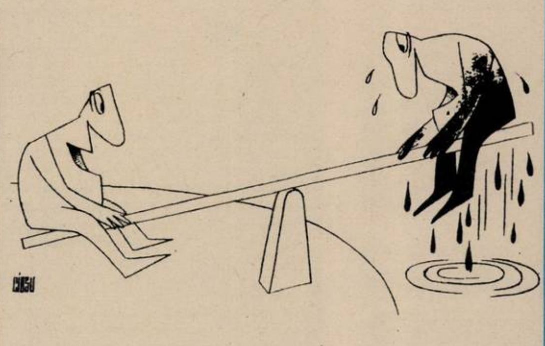

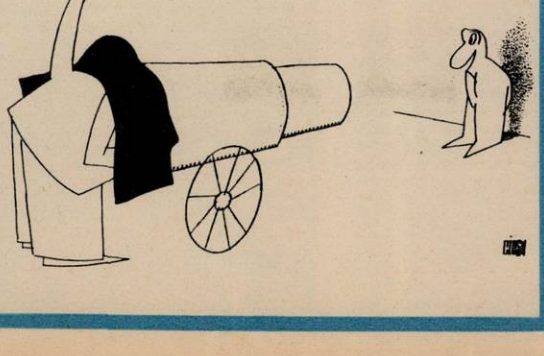

NICOLAE VIZITEU

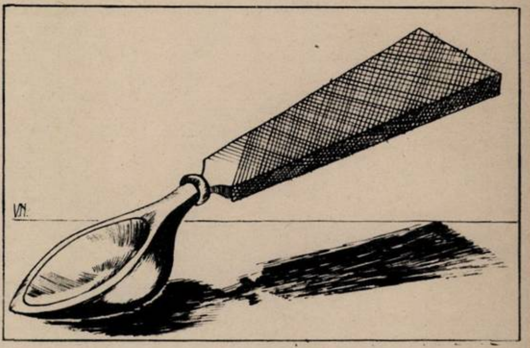

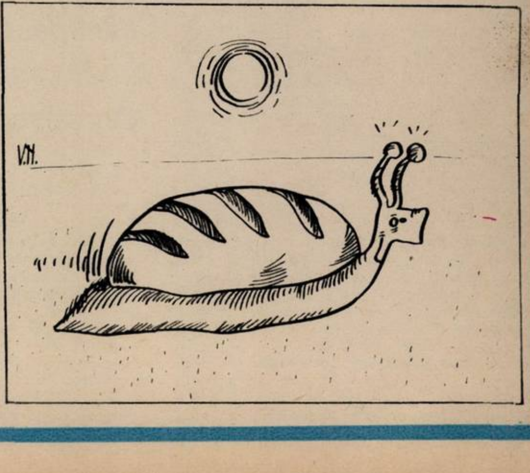

CRONICA DE FOTBAL

adio, pelé...

Întîmplarea a făcut să fiu martor al unui teleeveniment: retragerea lui **El Rey** din arenă. Era un fragment de jurnal oarecare, transmis pe canalele invizibile ale celor ce hrănesc micul ecran cu imagini și venea de undeva, de foarte departe, ca de pe o altă planetă, oricum de pe o planetă a fotbalului... Un teren de provincie, cu gazonul cîrpit, undeva în Brazilia, departe de marile orașe, departe de tot ceea ce-și poate dori un fotbalist cînd își pregătește ieșirea definitivă de pe scena de iarbă care l-a consacrat. Poate altcineva ar fi ales **Maracana** sau un alt stadion mai plin, **mai în față**, cum se spune, dar Pelé a optat pentru terenul pe care debutase în urmă cu 17 ani, dacă am reținut bine. Aproape 20 de ani de lupte în jurul balonului rotund, mai mult de 1200 de goluri înscrise în partide oficiale, iată un bilanț ce cu greu va putea fi egalat...

Deci, un teren de provincie, nu cu multe mii de oameni în jur, cu tribunele învăluite în fumul petardelor ce se aprindeau în cinstea unui idol al mingii, cu o turmă lacomă de fotografi care voiau să înregistreze pe placa fotografică acest moment istoric al fotbalului și un gest neprevăzut al celui ce se retrăgea, gest cu adevărat sud-american: acela al îngenunchierii în mijlocul terenului, al îmbrățișării balonului și al lacrimilor ce nu mai pot fi stăpînite...

Nu știu cît de autentică era această despărțire,întrucît Pelé nu pare chiar atît de sentimental în afaceri. El este reprezentant al unor societăți cu bani, a cîștigat destul de pe urma fotbalului și poate că nu mai avea nevoie de acea genuflexiune adresată, deopotrivă, lui Dumnezeu, publicului și fotbalului, în general, dar scena a rămas oricum memorabilă pentru că marca un salut dedicat jocului în **unsprezece** și un **caracter,** dacă e să ne gîndim la ireversibila sa retragere din cadrul naționalei Braziliei și chiar această decizie de a juca atît cît să nu devină ridicol și să fie «ajutat» de ironiile tribunei, atunci cînd fenta nu mai reușește și mingea se înalță la cer, bubuită. A ști să te retragi la timp, fără a șterge imaginea ideală din memoria celor ce te-au iubit, iată secretul marilor personalități, chiar în fotbal. Cei hrăniți cu aplauze din care fac tainul lor zilnic de spiritualitate ar trebui să se gîndească la acest strălucit exemplu, chiar dacă Pelé nu a fost cel mai modest fotbalist din lume și chiar dacă a trișat cu inima noastră în chiar acest ultim moment al carierei sale sportive.

Pelé va rămîne în memoria iubitorilor de fotbal nu numai pentru că a fost un fotbalist mare, noi am văzut destule vedete topite de îngîmfare (care este viciul cel mai dezgustător la om), de alcool și de o viață neregulată, sfîrșită ades în mizerie; Pelé va rămîne în amintirea noastră mai ales pentru că a dovedit că iubea fotbalul, că s-a dăruit lui și că a și reușit să facă din această disciplină sportivă o Artă cu A mare. Nu era vorba numai de talent, era vorba mai ales de o opțiune: Pelé a optat pentru seriozitate, pentru respectul față de persoana sa, față de jocul căruia i se dedicase și mai ales a respectului pe care i-l impunea, întîi și-ntîi, talentul său. Despre publicul pe care-l delecta el avea o înaltă părere și cred că știa că mai ales în acest sport nu există iubiri durabile, că azi poți fi adulat, purtat pe brațe și mîine huiduit cu aceeași fervoare. Publicul lui Pelé nu a fost trădat niciodată de către jucătorul despre care scriem, el și-a respectat partenerul, dacă e vorba că în Artă există doi autori: inventatorul și consumatorul.

L-am văzut pe Pelé în numeroase jurnale cinematografice, l-am aplaudat în Anglia și în Mexic. Era un mare artist, un geniu al jocului atît de iubit în lume, asta nimeni nu-i poate contesta. Nu vreau să amintesc aici performanțele sale supraomenești, vreau numai să repet: Pelé a iubit fotbalul, el este cel mai tulburător exemplu în această privință. Poate niște jucători talentați din România îl vor imita vreodată. Mi se pare că acest domn cu piele neagră spunea că laptele este șampania fotbalistului...

Adio, Pelé, nu te vom uita...

EUGEN BARBU ■

TENISUL ȘI POVEȘTILE LUI ADEVĂRATE

i-am cunoscut cînd erau aproape niște copii

La South Orange, o localitate vecină cu New York-ul, se strînge an de an, în preajma Forest-Hills-ului, mai toată elita tenisului mondial. Era în toamna lui '71 cînd l-am văzut pentru prima oară pe americanul acela înalt, cu tîmple încărunțite și ochi pătrunzători. Pe Pancho Gonzales, bunicul jucător, despre care auzisem atîtea lucruri nemaipomenite, de pe vremea cînd era numai tată. Gonzales terminase meciul și schimba mingi cu un băiat tînăr pe care-l biciuia cu tot felul de îndemnuri. De lîngă mine, Ion îi face cu mîna iar Ilie îi strigă un «hallo» prietenesc. Pancho pare că nu-i observă și continuă să joace. Dar de data aceasta imitînd loviturile băieților noștri. Pufnim în rîs. Bătrînul Gonzales aruncă mingile și se apropie zîmbind. Vine și tînărul său elev. Se prezintă:

— Connors. Jimmy Connors, spune băiatul, simțindu-se parcă onorat de noile lui cunoștințe.

— Țineți minte numele, ne atrage atenția Gonzales. Veți mai auzi de el. Cu siguranță. Jimmy este elevul meu și am mare încredere în el. Lovește puternic, se mișcă rapid și mai ales nu-i e frică de nimeni. Într-o zi va deveni campionul lumii, conchide Pancho, punîndu-și prosopul după gît.

Apoi ne îndreptăm cu toții spre terenul central, unde se juca un meci de fete. Ion îmi spune:

— Uită-te cum joacă fetița aceea blondă, care lovește reverul cu două mîini. Numără de cîte ori vine la plasă. Vei avea o surpriză.

Urmăresc jocul și rămîn uimit. Într-adevăr, venirile la plasă, atît de necesare pe un teren de iarbă ca acela, sînt foarte rare. Dar în schimb concentrația, capacitatea aceea extraordinară de a trimite de zeci și zeci de ori mingea în același loc, fără a greși măcar o dată, calmul acela imperturbabil mi se par ieșite din comun. Arbitrul anunță: «Joc cîștigat de domnișoara Chris Evert». Numele îmi este cunoscut. Așadar, ea este Chris Evert, fetița precoce care, cu un an înainte, adică atunci cînd avea 15 ani, o bătea pe Margaret Court și care, în acea vară, cîștigase 46 de meciuri consecutiv. Cîteva trepte mai jos, Jimmy Connors privește cu atenție. Am impresia că nu-l interesează numai jocul tinerei campioane.

Nu știu ce urări își fac americanii în astfel de situații, dar se pare că logodna lui Jimmy Connors cu Chris Evert, celebrată în toamna trecută, a fost într-adevăr într-un ceas bun. Chiar în primele zile ale lui '74, Connors profită de eliminarea timpurie a lui Newcombe și cîștigă la Melbourne. După victorie, el declară: «...Și nu uitați, campionatele internaționale ale Australiei consacră pe singurul candidat posibil la Grand Chelem. Pentru 1974 el se numește, după cum bine știți, Jimmy Connors». Chris, în schimb, care fusese deja finalistă la Roland Garros și Wimbledon, nu reușește nici de data aceasta să cîștige un mare turneu, pierzînd dramatic finala cu Evonne Goolagong. Supărarea e însă de scurtă durată, fiindcă odată cu primăvara și cu primii trandafiri înfloriți în Bois de Boulogne, Chris Evert triumfă la Roland Garros fără a pierde nici un set. Succesul este deplin, dar Jimmy este cel care privește acum tăcut din tribune. Pentru «uraganul terenurilor», cum obișnuiesc francezii să-l numească pe Connors, porțile Roland Garros-ului rămîn ferecate. Federația franceză de tenis este de neînduplecat în hotărîrea sa de a nu admite la campionatele internaționale ale Franței pe jucătorii care au semnat contracte cu gruparea americană WTT. Și astfel, singurul candidat posibil la Grand Chelem-ul '74 își pierde fără joc șansa.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

POȘTA SPORTURILOR

perspectivele unui antrenor de perspectivă

V. NICOLESCU, student, București. Scrisoarea este atît de scurtă, încît ne permitem s-o redăm în întregime: «Tovarășe redactor, aș vrea să vă întreb cum se face că reprezentativa națională de hochei pe gheață este încredințată în continuare antrenorului Nelu Ionescu, a cărui echipă de club, A.S.E. București, a ocupat la sfîrșitul campionatului trecut penultimul loc, iar în ediția în curs de desfășurare a Cupei României este ciuca bătăilor?» Nefiind noi prea puși la punct cu ceea ce se întîmplă între mantinele, am adresat nedumerirea de mai sus federației de specialitate, de unde am primit următorul răspuns, prin glasul secretarului general Vasile Militaru: «Nelu Ionescu, fost internațional, a luat o echipă de club anonimă și a adus-o între primele șase... A arătat calități deosebite în cei cinci ani cînd a funcționat ca antrenor al reprezentativei de juniori, promovînd mai mulți jucători, între care Bandas, Axente, Costea și Tureanu... La numirea sa s-a ținut cont de toate acestea și s-a avut în vedere perspectiva». Dacă antrenorul reprezentativei țării are drept sarcină perspectiva, atunci — fie-ne iertată întrebarea — antrenorul reprezentativei de juniori cu ce are să se ocupe?!

LAZĂR IANCU, Călărași, str. București, bloc B-2, A-14. O scrisoare tristă, semnată de un elev din anul al patrulea al Liceului agricol din Călărași, campion al României la rachetomodelism, rînduri despre atitudinea profesorului de educație fizică Pompiliu Popescu, antrenor la Asociația sportivă «Tricolorul» din Călărași. Citām: «... (susnumitul) abuzează de funcția pe care o deține și face ca sportivii din subordinea sa să abandoneze sportul, căutînd astfel să scape de o oarecare rivalitate... Așa au fost înlăturați Marius Iancu și Constantin Mihai, așa se întîmplă acum cu mine, care nu mai am decît un pas înainte de a renunța... Văzîndu-se concurat, ba chiar întrecut, temîndu-se de o eventuală înfrîngere la viitoarele campionate naționale și europene, mi-a căutat nod în papură, m-a înjurat, fără ca eu să spun un cuvînt, a făcut totul pentru a mă determina să renunț». Urmează o serie de amănunte pe care — din respect față de condiția profesorului de educație fizică, în general, un bun educator al tinerei noastre generații de elevi și sportivi — ne reținem să le publicăm. Evident, avem a face — dacă relatările din scrisoare corespund adevărului — cu o situație neobișnuită, tristă și greu de explicat. Deși nu sîntem de părere că între dascăli și elevi, între obligațiile și îndatoririle lor, trebuie pus semnul egalității, considerăm omenesc dreptul celor din urmă de a-și exprima opinia în mod public și de a critica, cînd este cazul. Supunem, spre examinare, scrisoarea lui Lazăr Iancu forurilor sportive ale orașului Călărași, din partea cărora așteptăm un răspuns lămuritor.

ION MIERLESCU, Craiova. De fapt, două ar fi problemele pe care le ridicați într-o scrisoare pe cît de scurtă, pe atît de vehementă. Să le luăm pe rînd. Sînteți convins că «echipele din București sînt prea măgulite, prea înflorite și prea susținute de condeiele celor din București». E drept, o asemenea modă a existat cu ani în urmă, dar la ea — credem — s-a mai renunțat. Punctul doi: «Este clar că drumul Rapidului către A a fost îngreunat». Chiar așa? Recunoscînd că noi cam compătimim cu Grantul, despre care am meșteșugit — vezi rubricile trecute — vorbe frumoase, nu putem să nu scriem că principiul geografic, care ar trebui să funcționeze la repartizarea echipelor de fotbal în serii, a fost oarecum bruscat la găzduirea Rapidului. De n-o fi așa, de ce o fi trebuit musai să treacă Sibiul în seria a treia, iar Bacăul și Ploieștiul să fie chemate la aceeași suferință?, de-or fi astea speculații ieftine contra lui Răducanu, în orice caz n-a fost invers: Rapidul, credeți-ne pe cuvînt, e azi destul de iubit acolo sus, la Federație, unde uneori se dă de descîntec și se dezleagă de urît pe ochi și pe sprinceană.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Atenție, gîndește una din cele mai mari șahiste ale lumii! Românca Elisabeta Polihroniade, autoare, alături de Gertrude Baumstarck și Margareta Teodorescu, a unui răsunător succes al eșichierului românesc, cucerirea medaliei de argint la Olimpiadă.

Mîine, la Copenhaga, echipa reprezentativă de fotbal a României susține primul său meci oficial al sezonului. Îi urăm deplin succes!

LOVITURĂ LIBERĂ

morală și favoritism

Uimitoare în consecvența ei în măsuri bizare această federație de fotbal! Fără a *fi o campioană a realizărilor în muncă* — ba, *chiar am putea spune* că la acest capitol organismul administrativ al soccerului românesc se tîrăște dezinvolt în coada oricăror clasamente — F.R. Fotbal are, totuși, un domeniu, un sector de activitate în care se exprimă cu un ton cel puțin peste suratele ei federale. Limbuția, vorba, vorba goală, vorba fără acoperire, vorba dezisă de fapte. Dacă, de pildă, o federație puternică, serioasă, cu rezultate mult apreciate de toată lumea, cum este federația de handbal SPUNE de ani de zile vorbe puține (declarații rezervate, puncte de vedere responsabile, realiste) și FACE multe, F.R.F. rămîne aceeași emitentă de intenții și declarații neonorate. La rapoarte, la ședințe, întîlnești angajamente care de care mai ferme, cum este bunăoară și cel atît de important al întăririi muncii educative cu fotbaliștii — domeniu care a dat și dă destulă bătaie de cap forului tutelar (vezi și ultimul articol «Pe teme de educație», semnat de Mihai Ionescu în ziarul de specialitate), domeniu care se implică, logic, și în performanțele sportive, grevate uneori de o netratată carie morală — în faptă însă interpretări mărginașe ale hotărîrilor solemne, ba chiar și ale literei de lege, portițe deschise fără jenă pentru a favoriza cluburi mai cu moț, jucători mai cu moț, arbitri mai cu moț etc. Și nu e o întîmplare, o știm cu toții, realitatea că majoritatea moțaților ăstora sînt tocmai din București.

Iată un foarte recent exemplu: cazul lui Sandu Gabriel de la Dinamo. Eliminat de pe teren în meciul de la Rm. Vîlcea pentru că — notează obiectiv cronicarul C. Alexe: «În minutul 52, ca răspuns la un fault comis asupra sa, G. Sandu îl lovește pe Șutru, iar peste alte cîteva minute îl lovește pe Tătaru FĂRĂ MINGE (sublinierea noastră) și, într-un minut, primește cartonașul galben și apoi pe cel roșu». Sancționat cu puțină vreme în urmă de clubul său pentru abateri de la disciplină, G. Sandu — a cărui atitudine publică, de data aceasta, într-un meci de campionat, este blamată și taxată corect de arbitrul jocului — este aproape iertat de comisia de disciplină («pentru că nu a mai avut sancțiuni»), pedeapsa sa îmbrăcînd haina «mustrării», a dojenii, *cu alte cuvinte*.

De unde și de ce asemenea bunăvoință? S-o spunem pe românește: pentru că G. Sandu este de la Dinamo și nu de la Arieșul Turda, de exemplu. Dacă Sandu juca la Turda, ar fi fost, fără îndoială, pedepsit exemplar. Asta-i soarta celor mici, pe care F.R.F. îi «execută» fără șovăire la paragraf, respectînd fiecare cuvînt și fiecare punctulet al său. Dar Sandu nu joacă la Turda. Cum nu joacă nici Iordănescu, «pedepsit» și el — în primăvară — cu un avertisment favorizant de către aceeași comisie (!) care — în aceeași zi (!) — îl suspenda drastic pe Broșovschi, și el jucător de provincie, nu de București. Am scris, la vremea aceea, despre acel caz. Caz condamnat ulterior chiar în Biroul federal. Cu vorbe tăioase, cu o atitudine aparent deplin responsabilă. Azi avem un caz asemănător. Vorbele demagogice au zburat, măsurile ridicole, dar care califică (sau mai bine-zis: descalifică) sînt aceleași.

MARIUS POPESCU ■

P.S. Unii cred că asemenea măsuri folosesc jucătorului X sau clubului Y. Amarnică eroare. Sandu va înțelege evident că a fost favorizat, iar antrenorul Nicușor va veni din nou, cum a făcut-o și cu ani în urmă, să se plîngă că jucătorii nu pot fi stăpîniți. Păi cum ar putea? Întindem la infinit lanțul slăbiciunilor și la urmă ne dăm — zadarnic — cu capul de pereți.

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

reconstituirea

Textul codului de procedură penală care reglementează reconstituirea are în vedere ca ancheta, prin rederularea faptelor ce au constituit infracțiunea, să poată ajunge la o mai exactă stabilire a lor.

Veche de cînd temeliile dreptului roman, această instituție juridică și-a păstrat un aspect ciudat, implicînd pentru anchetator măsuri de «regie», în sensul restabilirii cadrului și situațiilor vizate, iar pentru anchetați și participanți, obligații de «interpretare actoricească».

Niciodată însă reconstituirea nu a fost concepută și reglementată ca o pedeapsă, dar, tot ca o ciudățenie a acestei instituții, ea poate uneori deveni un mod de a pedepsi.

...Anchetam un deces într-un spital, sub aspectul posibilei incriminări de neglijență cauzatoare de moarte.

Eram deci învestit cu atributele «regizorale». «Decorul» îl constituia salonul spitalului, între pereții căruia se consumase drama.

«Personajele» erau chirurgul, medici, asistente medicale, bolnavele din acel salon. Și tatăl. Tatăl victimei, asistînd din partea familiei.

Cum una dintre elevele practicante de la școala sanitară din localitate își făcea de lucru pe la fostul pat al elevei ce murise în zorii zilei acolo, am rugat-o să preia rolul acesteia.

Pe noptieră, lîngă pat, niște garoafe într-un borcan gol erau încă proaspete. Familia nu ridicase încă lucrurile ce aparținuseră elevei de 16 ani. Practicanta, poate cu un an,doi mai mare decît cea a cărei rol urma să-l interpreteze, mi-a răspuns cu «Eram prietene... O vizitam în fiecare zi» și, poate fiindcă așa credea că trebuia să intre în rol, a luat în brațe ursulețul așa cum poate o văzuse pe cealaltă. «Soția mea i l-a adus de acasă...»,am auzit vocea albă a tatălui. «Soția mea, ea i l-a adus, deoarece încă se mai juca cu păpușile...»,a repetat tatăl, atingînd și el ursulețul acela ca și cum ar fi mîngîiat o amintire vie.

M-am adresat elevei practicante,care așeza cu grijă ursulețul pe noptieră.

— Să ne închipuim deci că dumneata te afli după operația aceea grea pe esofag și trebuie să folosești aparatul acesta montat lîngă pat... da, e bine așa cum ți l-ai pus... Să vedem ce s-a întîmplat în continuare. Operația reușise, nu?(Medicii au înclinat din cap în sens afirmativ). Fusese o operație foarte grea, dar, așa cum rezultă din actele medicale, reușise și bolnava trecuse peste perioada critică. Doar că mai trebuia să respire cîteva zile numai prin intermediul aparatului.

M-am întors spre o asistentă medicală,care făcea ce făcea, dar se retrăgea mereu din orizontul meu de vedere.

— Era seară. Dumneata ai intrat de serviciu pentru noapte, nu? Cum era bolnava cînd ai preluat serviciul?

Asistenta căreia m-am adresat nu mi-a răspuns. A intervenit o bolnavă.

— Săraca de ea, se simțea destul de bine. Mai bine ca în serile dinainte. A fost și domnul doctor care a operat-o să o vadă și seara.

Chirurgul a înclinat din cap.

— Da, am văzut-o și seara. Totul decurgea normal. Adică, vreau să spun, totul ar fi decurs normal...

M-am adresat bolnavelor din salon.

— Cînd a sunat prima dată în timpul nopții?

— Pe la 11... după ora 11.

— Cam pe la 11 și jumătate a precizat alta. A venit dînsa (a arătat spre asistentă cu un gest oarecum în silă). Fetița i-a cerut apă.

— E adevărat?, am întrebat-o pe asistenta care din nou încercase să se retragă, ajungînd în dreptul ușii.

— Da... I-am dat să bea apă, mi-a răspuns smiorcăindu-se a plîns.

— Și i-a spus să nu o mai deranjeze. Să rabde pînă dimineața, că nu crapă.

— Așa i-a spus, a intervenit și o altă bolnavă. Așa i-a spus, a vorbit foarte urît cu fetița.

— E adevărat?, am întrebat-o din nou, cred ceva mai răstit.

— Știți, sînt bolnave multe, dacă fiecare te sună mereu... știți... trebuie să aplic tratamentele de noapte...

— Deci, e adevărat... M-am întors din nou spre bolnave. Ce s-a întîmplat apoi?

— Fetița a mai sunat apoi din nou, spre dimineață. Era cam pe la ora cinci... Știu, că eu nu prea pot să dorm...

— Era după ora cinci, a precizat vecina de pat. Cam după cinci, fetița a tot sunat și, văzînd că nimeni nu vine, a început să ceară apă. O auzeam. Eu nu m-am putut ridica din pat, fiindcă sînt operată recent. S-au ridicat ele, așa cum au putut.

O bolnavă s-a ridicat în coate.

— Cerea apă cu o voce tot mai stinsă, suna degeaba și m-am dus lîngă patul ei.

— Și eu m-am dus, a spus alta, și am încercat să îi dăm să bea apă.

— Vă rog să îmi arătați, pe cît se poate, mai exact, cum ați procedat.

Una dintre bolnave a ridicat încet capul elevei-practicante și a repetat tot ce a făcut cu ajutorul celeilalte. S-a oprit la un moment dat.

— Păcatele mele... cred că nu am reușit să-i dăm apă cum trebuie, fiindcă a tras și ea cu mîna de aparat... Cam așa.

Poate instinctiv, poate fiindcă altfel nu ar fi putut bea apă din cana oferită, eleva-practicantă a repetat și ea gestul, desprinzîndu-și aparatul de respirat.

— Da, asta a fost... și-a desprins aparatul, a comentat un medic.

— Și apoi s-a sufocat, am auzit vocea chirurgului. Dacă cineva ar fi intervenit imediat...

— N-am știut... n-am știut ce să facem, păcatele mele, se văicărea una dintre bolnave.

— N-am știut, a spus și cealaltă ca un ecou.

— Ce ați făcut atunci?, le-am întrebat.

— Ne-am speriat, ne-am trezit toate, fiindcă nu știu care a țipat și am sunat fiecare la soneria de la patul ei.

Toate au repetat gestul și la capătul fiecăreia s-a aprins cîte un beculeț care semnaliza aprinderea semnalului de alarmă care trebuia să răspundă în camera asistentelor de serviciu.

— Și nu a venit nimeni?

— Nu... a răspuns o bolnavă. Nu a venit. Ea, cea din patul de lîngă ușă, care s-a putut ridica și care ne-a alarmat pe toate cu țipetele ei, a plecat ținîndu-se de pereți după sora de serviciu...

— Și ați găsit-o?, m-am adresat acelei bolnave.

— Era încuiată ușa... m-am dus la camera de gardă, unde trebuia să fie medicul de serviciu... dumnealui (a arătat spre unul dintre medici) tocmai primise un bolnav nou, grav, și pînă a terminat injecția pe care i-o dădea, pînă a ajuns în salonul nostru...

— Am ajuns prea tîrziu, a confirmat medicul ce fusese de gardă peste noapte. Am încercat toate procedeele de reanimare, am alarmat ceilalți colegi care erau în spital, dar a fost prea tîrziu.

— Dar, dumneaei, asistenta de serviciu, cînd a apărut?

— Nu știu... În orice caz, tîrziu...

— Ce făceai dumneata în acel timp?, m-am adresat din nou asistentei de serviciu de noapte, dar aceasta, prefăcîndu-se că o podidește plînsul, sau plîngînd cu adevărat, încerca să iasă din salon, dar, curios, un bărbat și o femeie în halate albe, care nu știu ce grad sanitar aveau, îi barau drumul. Am prins-o de braț și am readus-o mai mult cu forța în mijlocul salonului.

— Te-ai încuiat în cameră ca să poți dormi în liniște?, am repetat întrebarea.

— Nu, nu dormeam. Era cu mine o tovarășă din salonul șapte și discutam ceva.

Chirurgul s-a apropiat de noi.

— Deci, ai văzut semnalul, becul aprins, ai auzit soneria și ai stat în continuare la povești...

Îmi dădeam seama că dacă îl mai las să se apropie încă un pas, îi și trage două palme asistentei și de aceea m-am interpus între ei.

— *Domnule doctor! Vă rog! Vă rog...*

Chirurgul s-a întors spre un scaun, s-a așezat cu mîinile pe genunchi și le-a privit...

Ca procuror, cunoșteam starea de emoție care îi face pe oameni să își privească mîinile. vinovați, în disperarea regretului, și le privesc cu dușmănie, ca și cum ele ar fi vinovate pentru faptele lor. Ceilalți, tulburați de emoții, își privesc mîinile ca și cum ar aștepta de la ele ajutor, tărie. Mîinile care fac pîinea, mîinile care făuresc mașinile uzinelor, mîinile care vindecă, așa cum erau mîinile chirurgului. Știam din datele dosarului că îi reușise această operație foarte grea, că în prima noapte după intervenție a vegheat pînă dimineața la căpătîiul fetiței, că o vizita de mai multe ori pe zi. Mi-am dat seama că nu numai eu, ci toți au urmărit cum, pentru o fracțiune de secundă, chirurgul și-a privit teribil de trist mîinile.

Eleva practicantă, care înțelesese poate înaintea tuturor că reconstituirea se terminase, așezase ursulețul la locul lui pe noptieră și netezea patul. Asistenta de serviciu de noapte, urmărită de privirile tuturor, s-a desprins de lîngă mine, dar în fața ușii a întîlnit din nou opreliștea bărbatului și femeii aceleia în halat alb, pe care nu îi cunoșteam.

— Lăsați-o, le-am spus, cu gîndul că, în fond, am aflat ceea ce voiam să știu mai exact și că nu e cazul să transform reconstituirea într-un prilej de pedeapsă pentru vinovată, fiindcă asta va fi treaba judecătorilor.

Ciudat, oamenii aceia nu m-au ascultat.

— Domnișoară!, am intervenit din nou, adresîndu-mă aceleiași asistente. Domnișoară! Te rog să părăsești imediat spitalul. Vei fi citată la procuratură. Și lasă aici halatul acela alb...

Cei care îi barau dumul, privindu-mă oarecum mulțumiți de ce am spus, i-au făcut loc.

EMIL POENARU ■

CRONICA OREI ZERO

aer de țară

În primăvară, pe vremea cînd pămîntul era uscat și specialiștii se lamentau că va fi secetă, am stat de vorbă cu un țăran care vindea noaptea mere. Erau niște mere mici și răpănoase, pentru că nu a avut cu ce să le... trateze. În schimb,erau dulci, zemoase și aromate ca gutuile. Întrebîndu-l atunci dacă va fi an secetos, omul și-a dat căciula pe ceafă și a privit în sus, în întunericul nopții, dar nu la stele, ci numai așa, a privit în sus și mi-a zis: «*Da' de unde, va fi un an bun. Vine și ploaia*». În noaptea aceea, omul care vindea mere — Gheorghe Constantin, din comuna Vălenii de Dîmbovița — a văzut pentru o clipă toamna aievea. Atunci, în Piața Națiunii se vindeau flori, ceapă verde și miei tăiați. Încolo totul era gol, uscat, întunecos. Și, după trecerea tuturor ploilor, căldurilor din primăvară și vară, m-am dus din nou în piață,noaptea. Toamna, iată, este aici, întreagă, exact așa cum a văzut-o țăranul din Văleni, îmbelșugată, multicoloră, înmiresmată. În miezul acesta de noapte, într-un singur loc se mai vînd struguri negri,tămîioși. Pe tarabe, saci cu bucatele toamnei, și printre saci, cu sacii căpătîi, țărani care se odihnesc cîteva ore sub cerul liber. Magazinele Gostat (șef de unitate Gheorghe Druțu) încă mai primesc marfă. Petre Olteanu, Traian Ilinca, Ion Enescu, Gheorghe Staicu și alții descarcă mașinile venite de la Vedea și Rm. Vîlcea. «Am ieșit la pensie, îmi spune Gheorghe Druțu, din această muncă în care mă vedeți. Acum fac patru luni, cît am dreptul ca pensionar; n-am astîmpăr acasă. Dacă aproape patruzeci de ani și, bineînțeles, de toamne le-am petrecut în piață... Noaptea primesc marfa, dimineața în zori o vindem. Și oamenii pe care-i vedeți descărcînd, mîine trebuie să fie odihniți, calmi și bine dispuși, ca să facă față exigențelor cumpărătorilor. Gospodinele sînt cele mai pretențioase cliente. Sînt în stare să te întoarcă pe toate fețele din te miri ce și-ți strică ziua. Numai că noi, în meseria noastră, n-avem voie să nu fim atenți cu fiecare. Anul acesta e bine. În afară de varză, cea de vară s-a sfîrșit, iar cea de toamnă încă nu s-a adunat în buchet, încolo totul e a-ntîia. În octombrie devenim pictori. Facem niște combinații de culori nemaipomenite. O frumusețe să vezi de departe o tonă de gogoșari lîngă o tonă de conopidă și o tonă de parmen auriu lîngă o tonă de struguri de masă cu bobul mare, îmbrumat».

Se fac «vitrine» cu vinete așezate în solzi de pește, ardei capia arzînd ca jeraticul, gogoșari și varză roșie, cartofi de 1 kilogram bucata din Pecica (comună care dă cartofi pînă la 1,700 kilograme cartoful și fotbaliști pentru U.T.A), ardei grași, ardei iuți — puterea pămîntului — pentru bărbații sănătoși și iubeți. În altă vitrină asistăm la un adevărat spectacol al fructelor, în care rolul principal îl joacă mărul de diferite culori și arome, strugurii, prunele, perele.

Și roadele au somnul lor, frumos, liniștit. Un somn netulburat de forfota din jur, un somn adînc, bogat. Văzînd o roșie încă necoaptă, unul dintre manipulanți mi-a spus că pînă dimineața se coace. Toamna continuă deci. E un aer de toamnă bogată și sănătoasă, aer de țară în care se aud clar în noapte poemele ample ale pămîntului, ale muncii, sculptate în brazde, pe frunți și în vorbele șoptite ale celor care rînduiesc toamna pentru a ne ajunge în toate zilele și nopțile care vor veni, pînă la o altă cădere de frunză. **COMAN ȘOVA** ■

ANONIMII NOȘTRI CEI DE TOATE ZILELE

CHIAR ȘI CEI MAI BUNI SE TEM; IMPORTANT ESTE SĂ DEPĂȘEȘTI CLIPA ÎN CARE ȘOVĂI

Într-un fel, fiecare din noi există mai mult sau mai puțin prin meseria pe care o practică. Cred însă că Neagu Frigioiu există ceva mai mult prin meseria lui. De ce? A crescut deodată cu ea, s-a dezvoltat odată cu ea. El a fost tînăr, iar sudura a fost ignorată. «După patru ani am plecat de la «Laminorul» la Uzina «Progresul». Maistrul meu, Lefterie, nu s-a lăsat pînă ce nu m-a văzut părăsind fabrica. « Tu aici nu mai ai ce învăța, Frigioiule. îmi spunea. Bine ai face să pleci la «Progresul». E uzină mare și lucrările sînt variate. Du-te și învață ce n-ai învățat aici, băiete. Am plecat. Și tot el m-a convins să rămîn și *atunci cînd din cauza durerilor de ochi* nu puteam să dorm nopți în șir. «E meserie de viitor, Frigioiule, vei avea o pîine sigură de pe urma ei». Îmi vorbea de sudură ca despre o ființă vie, care mereu trebuie să stea în preajma mea. Și, zău, parcă i-a fost vorba de aur. De fiecare dată cînd se hotărăște edificarea marilor obiective, alegerea locurilor de zidire, de transformare a ideilor în fapte durabile, printre primii meșteri chemați să înalțe urzelile metalice pe care se sprijină betonul sînt chemați și sudorii».

La urma urmei, anonimii rubricii de față nu sînt chiar atît de anonimi. La locurile lor de muncă, ei se bucură de o cuvenită notorietate, așa încît genericul nostru iradiază uneori un înțeles rafinat, ușor paradoxal. Nici șeful de echipă Neagu Frigioiu nu este un pierdut în anonimat. «Are suficiente calități ca să puteți scrie despre el» — ni-l recomanda cu căldură lăcătușul Gheorghe Munteanu. Și este un fapt cunoscut de mulți specialiști din țară că în cei 31 de ani de cînd *învață și practică toate felurile de sudură* a răspuns cu faptele sale multor chemări lansate de pe șantierele acestei țări în plină dezvoltare. Acum, cînd stăm de vorbă, aici, în secția de confecții metalice, își amintește, ca un soldat, de fiecare victorie repurtată. Cea mai mare satisfacție pe care i-a oferit-o meseria a trăit-o în 1953. A fost detașat de uzină la Șantierul naval Constanța să execute lucrări de mare precizie și responsabilitate. Avea doar 23 de ani, obținuse categoria a 6-a, ultima în catalogul profesiei și suda antretoaze, zice el, la căldările cu abur ale vapoarelor. Pe urmă au urmat alte detașări: la Uzina metalurgică din Cugir, la prima baterie de cocs a Combinatului siderurgic de la Hunedoara, la Șantierul naval Galați. Peste tot Frigioiu a lăsat în urma lui rîuri întregi de sudură. Un fel de urmă a conștiinței lui de constructor într-o țară în plină construcție.

— Nu v-ați temut niciodată, tovarășe Frigioiu?

— Ba, pentru că e omenește să te și temi, m-am și temut. În 1970 lucram cu echipa la podul de la Vadul Oii. Era în timpul inundațiilor și aveam sarcini și pe această linie. Executam cele mai importante lucrări — cuplarea tronsoanelor. Cînd a început montarea tronsonului de 91 metri, trebuia să ne suim pe el și să lucrăm în timp ce era ridicat de cele patru macarale. Treaba a durat o săptămînă. Primele două zile n-am avut curajul să ne urcăm pe tronson, un fel de planetă plutitoare între cer și Dunăre. Ce vreți, slăbiciune omenească! Uneori îndoiala învinge curajul. *Important este să te regăsești și să te recuperezi în proprii-ți ochi.* Noi ne mîndream că eram cotați cei mai buni sudori din țară. Dar *iată că și cei mai buni se tem.* Stau uneori și mă gîndesc dacă nu ar trebui cumva să-mi șterg acele două zile din vechimea mea neîntreruptă în muncă. Să fie așa, un hiatus, cum ziceți dumneavoastră.

— Cum s-a terminat pînă la urmă?

— V-am spus că important este să te regăsești și să te recuperezi. Ne-am regăsit și noi. Ne-am urcat pe tronson, am rămas suspendați o săptămînă și un timp ne cam rușinam să scoatem fața din masca de protecție. Am sudat pînă la ultimul centimetru. Echipa pe care o conduceam a fost oprită să asiste și la probele dinamice ale podului și a părăsit ultima lucrarea. Iar seful de echipă Neagu Frigioiu, pentru calitățile sale de bun specialist, de bun organizator, pentru că a muncit, s-a temut și pentru că și-a regăsit curajul, a fost distins cu Ordinul Muncii clasa a V-a.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

COPERTA NOASTRĂ: Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU**

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: **LIVIU BOBOCEA**

PREȚUL REVISTEI: 3LEI

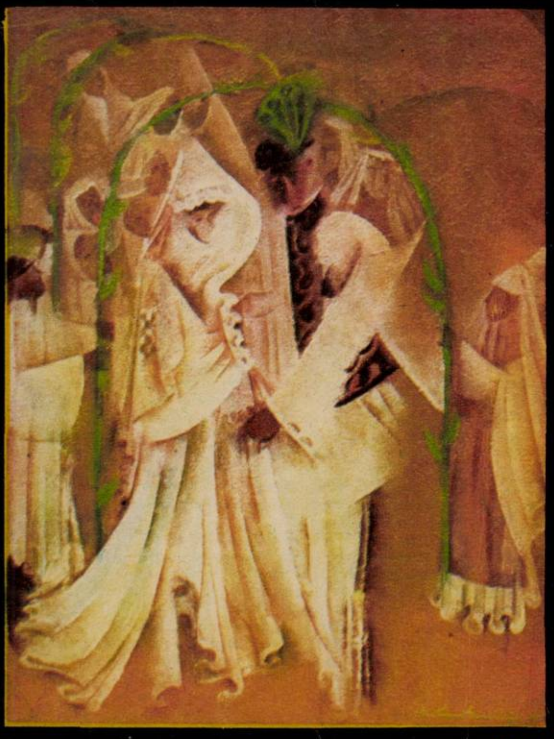

Mirii

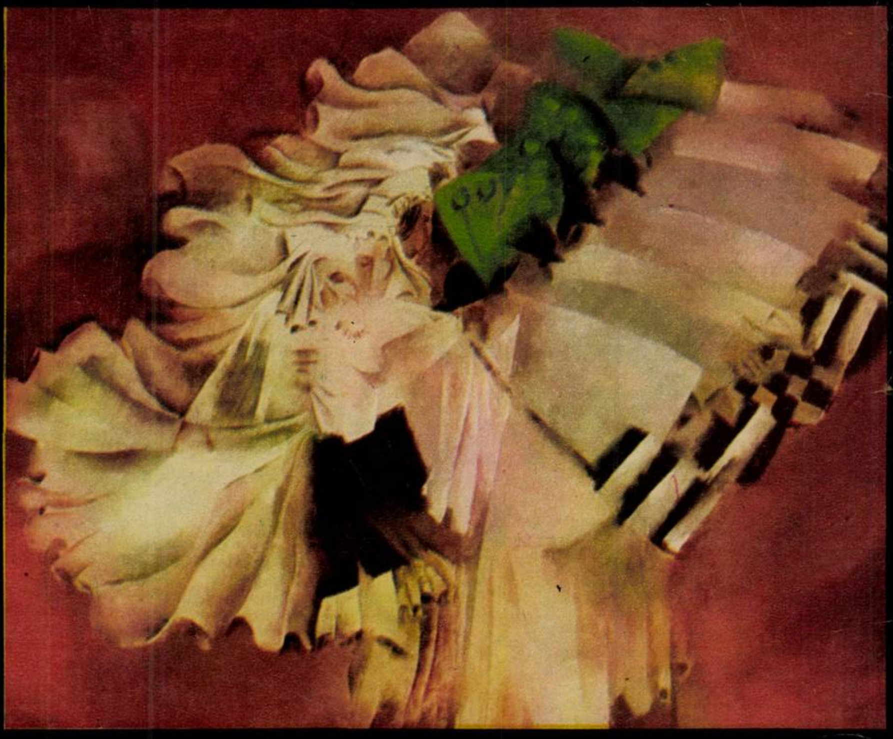

Dans ritual

NICOLAI CONSTANTIN: UN PICTOR CARE CAUTĂ SPECTACULARUL

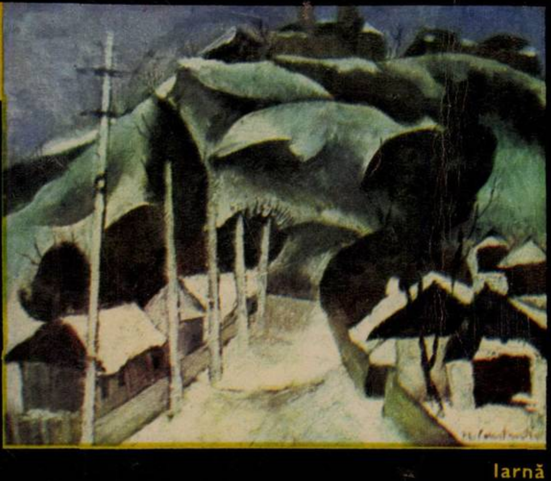

Iarnă

Nicolai Constantin, la fel ca întreaga generație care gravitează în jurul vîrstei de patruzeci de ani, s-a văzut confruntat cu chinurile alternativei de a rămîne aici printre reperele lumii reale sau de a păși dincolo în fascinantul cosmos al formelor inventate. Dar înțelegînd, desigur, că artistul trebuie să fie cu orice preț al timpului său, fără să renunțe la chipul omului ori la eterna frumusețe a naturii, el a păstrat fidelitatea față de figurarea vizibilului care mai poate fi încă truda pictorului în ceasurile sale de singurătate în atelier. Pentru că pe cît de greu este să pictezi fața nevăzută a lumii, nu mai puțin trudnic este să cobori pe pînză chipul ei știut.

Pictura lui Constantin, care pornește de la datele realului, nu este totuși o descriere naturalistă a acestuia. Limbajul ei e mai degrabă conceptual. Spațiul imaginii este închis și de cele mai multe ori fără perspective, un spațiu-convenție, din care au fost alungate toate reperele și accidentele topografice, ca orice semne care ar împovăra imaginea, pentru că artistul caută mereu și în primul rînd o atmosferă cromatică pură, care să dea imaginii o calitate poetică. De aceea în tablourile lui nu există un loc al acțiunii, ci numai figurarea acestuia, ca, de exemplu, în acea «Sîmbră a oilor», dezbrăcată de peisaj și plasată într-un infinit oranj, în care timpul curge neîntrerupt. Pe aceste fundaluri inventate, ca niște scene care își schimbă lumina cu fiecare tablou, are loc mai întotdeauna o paradă a obiceiurilor: ritualul de prezentare a zestrei, sosirea fastuoasă a mirilor ori suitele de dansuri. Pictorul caută mereu spectacularul, pe care îl extrage din tradiția folclorică, din magica desfășurare de ritmuri și gesturi care vorbesc despre suflet și lume într-un fel aparte. Poate cheia acestei picturi nu este decît acea compunere și descompunere laborioasă a mișcărilor, pe care mi se pare că le ilustrează cel mai bine lucrarea intitulată «Dans ritual», unde ordonarea ritmică a suprafețelor de culoare sugerează admirabil intensitatea și dinamica dansului. Sigur, aria tematică a pictorului este mult mai largă, însumînd peisaje, variate compoziții, nuduri și le-am amintit pe toate acestea pentru că și aici pictorul își încearcă sensibilitățile cromatice și preferințele pentru griurile deschise (care adesea sînt luminate pînă cînd materia cîștigă acele transparențe care le apropie de hotarele albului), dar mai ales pentru gamele de alb, pe care le orchestrează cu o tehnică savantă, pentru a crea acea atmosferă de calm («Iarnă»), tăcere («Nud») și diafan. Și mai ales de poezie. Poezia care este substanța acestei picturi.

CORNEL BOZBICI ■

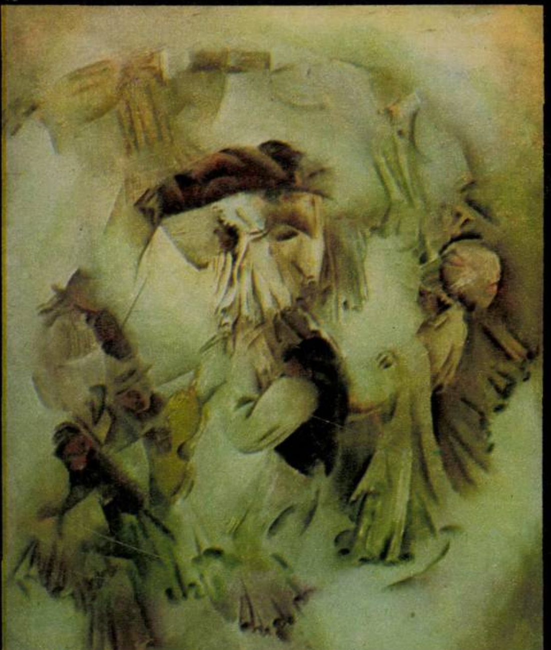

Dansul colacului

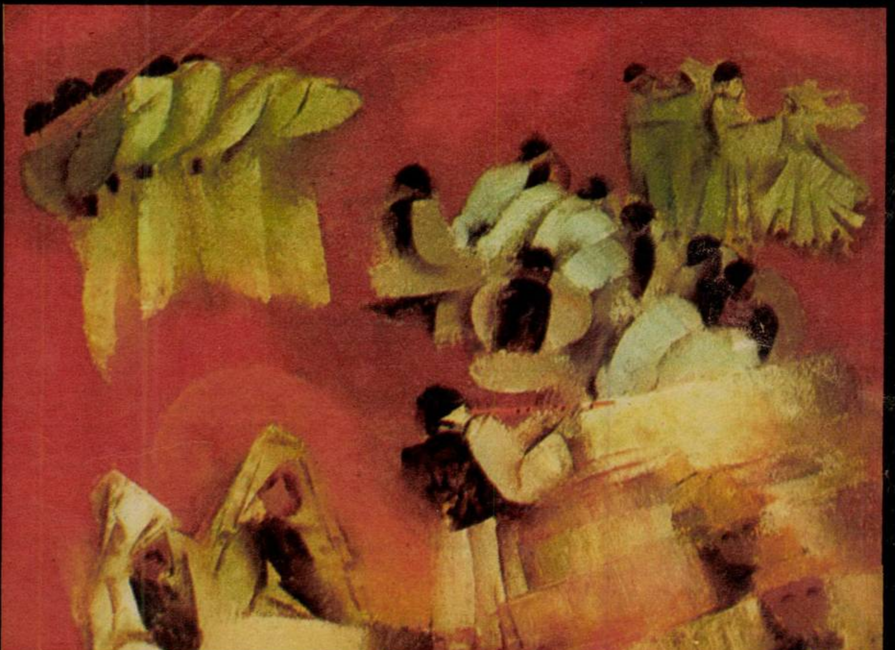

Sîmbra oilor

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

SĂ APĂRĂM PĂDUREA!

CLUJ-NAPOCA

«Privind trecutul Clujului se poate spune că orașul — ca dealtfel în general țara noastră, care, de-a lungul istoriei, a avut multe de îndurat — a reușit de fiecare dată să se refacă, să devină mai frumos, mai mîndru, la fel ca legendara pasăre Phoenix care renăștea din propria-i cenușă».

NICOLAE CEAUȘESCU
1974

ANUL XXIII — NR. 43 (1011) — 19 OCTOMBRIE 1974

flacara

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

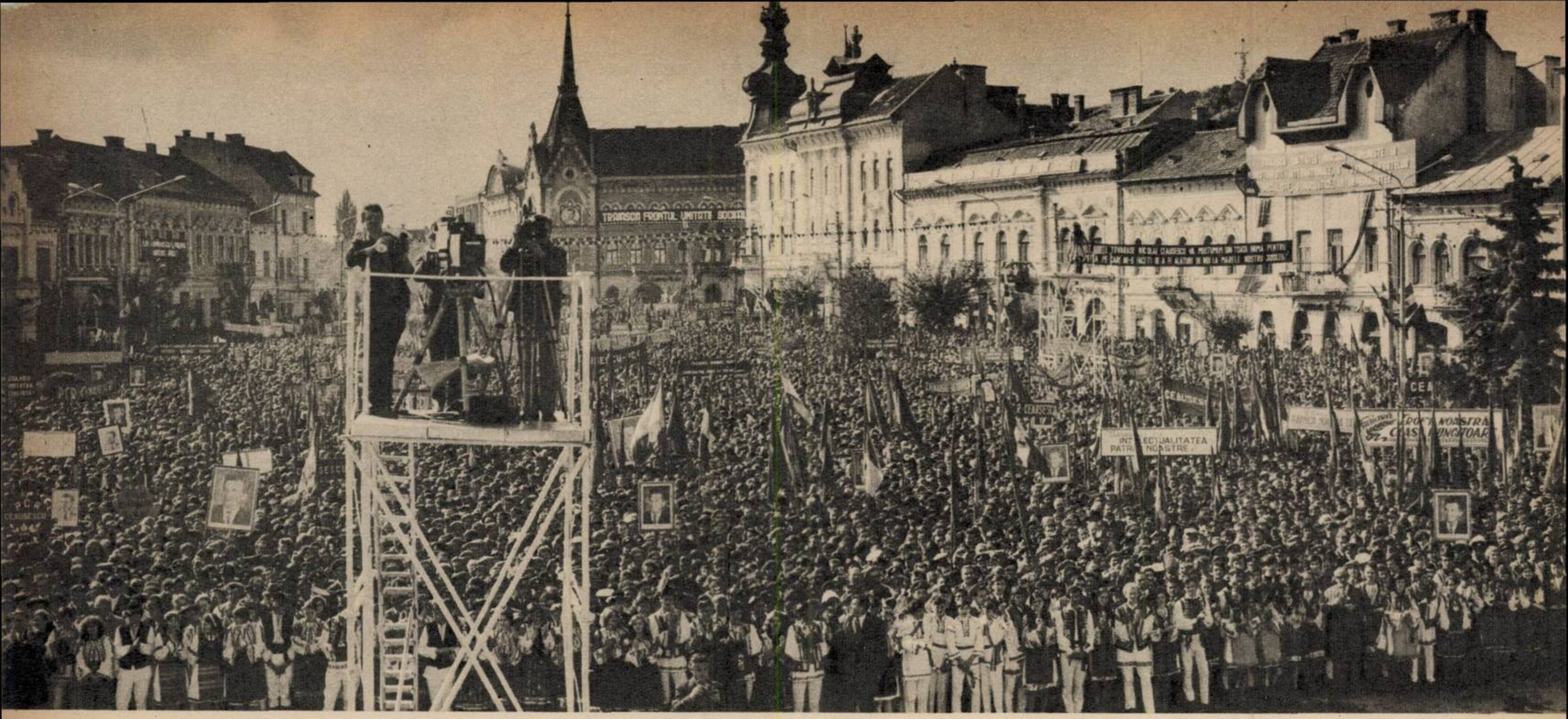

CLUJ-NAPOCA
1850 DE ANI LUMINĂ

O sută de mii de oameni, deci aproape jumătate din populația Clujului, au ieșit în întîmpinarea înalților oaspeți în Piața Mihai Viteazu, la mitingul închinat celor 1850 de ani de la ridicarea orașului la rang de municipiu. Președintele Nicolae Ceaușescu și soția sa, Elena Ceaușescu, au coborît din avionul prezidențial la orele 9,45 într-un oraș care aștepta cu nerăbdare de cîteva zile sosirea înalților oaspeți la marea sărbătoare.

Era și firesc ca aniversarea să aibă loc în prezența secretarului general al partidului, și locuitorii Clujului nici nu-și puteau imagina o zi mai frumoasă, un cer mai albastru și mai pur pentru sentimentele de înaltă prețuire și stimă la adresa aceluia care cîrmuiește destinele națiunii noastre. După o trecere în revistă a «expoziției jubiliare», expoziție care se deschide cu o evocare istorică sugestivă a milenarei treceri prin timp a orașului Cluj, înalții oaspeți au străbătut artera industrială a cetății, s-au oprit la «Fabrica de mașini de rectificat plane», precum și la Întreprinderea «Sinterom», unde au ascultat raportul muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor privind îndeplinirea și depășirea sarcinilor de producție înainte de termen. Deși vizita a avut un caracter festiv — subliniat chiar de impresionanta «expoziție jubiliară» a municipiului, de această vitrină imensă a tuturor elementelor de civilizație pe care le varsă Clujul în vistieria țării — ea a căpătat un caracter de lucru. Înalții oaspeți au stat de vorbă cu oamenii muncii, cu reprezentanții vieții publice, au înregistrat problemele care se află pe ordinea de zi a activității comuniștilor, au dat indicații prețioase privind înscrierea muncii lor imediate și de perspectivă, într-un mod cît mai eficient, în planurile de dezvoltare generală ale orașului și ale țării. Într-adevăr, așa cum au subliniat mai tîrziu, în cadrul mitingului din Piața Mihai Viteazu, mesagerii locuitorilor orașului Cluj care au vorbit de la înalta tribună, Clujul împlinește de fapt mii de ani de istorie, dar anii cei mai pregnanți, mai semnificativi, anii în care s-au concentrat izbînzile cele mai semnificative, au fost cei din urmă: anii prezentului socialist! Avîntul deosebit pe care l-a înregistrat municipiul Cluj se poate rezuma în comunicarea pe care o fac comuniștii orașului: producția industrială globală va fi la sfîrșitul acestui cincinal de douăzeci de ori mai mare față de 1950, iar avansul înregistrat în raport cu ritmurile cincinalului actual este de șaizeci de zile! Astfel, Clujul trăiește de pe acum, cu întreaga sa epopee de 1850 de ani — epopee pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a comparat-o cu legenda păsării Phoenix — trăiește de pe acum în viitor. La marele miting deschis de primul secretar al județului, tovarășul Ștefan Mocuța, care a urat bun venit tovarășului Nicolae Ceaușescu din partea tuturor cetățenilor orașului, a subliniat în mod deosebit însuflețirea cu care toți oamenii muncii sînt angajați în marea luptă cu timpul inițiată de Partidul Comunist Român pentru îndeplinirea sarcinilor viitorului mai repede și mai bine, spre fericirea întregului popor român. Profesorul universitar Ștefan Pascu, rectorul Universității din Cluj, în cuvîntul său de mulțumire adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru grija sa deosebită față de destinele orașului, față de destinele istoriei noastre, a rezumat plastic semnificația momentului pe care-l trăiește Clujul: «așezare care a aruncat punți trainice peste veacuri și înaltă garanții trainice pentru viitor».

Dar momentul profund și emoționant care reflectă întreg buchetul de manifestări dedicate jubileului de la Cluj a fost acela prin care tovarășul Nicolae Ceaușescu a declarat acordul Comitetului Executiv al Partidului Comunist Român la cererea adresată de comuniștii orașului ca localitatea milenară să primească numele de Cluj-Napoca. Decretul prezidențial prin care se acordă municipiului Cluj — fost «Civitas primaria» a provinciei «Dacia Porolissensis», municipiul care este astăzi al doilea mare oraș al României — ordinul «Steaua Republicii Socialiste România» clasa I, a consfințit înalta prețuire a conducerii de partid și de stat pentru marile realizări ale oamenilor muncii din orașul Cluj, oameni ai muncii cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu li s-a adresat cu o formulă intrată deja în legendă: «dragi tovarăși și prieteni...»

Și astfel orașul Cluj, oraș în care muncesc, trăiesc și învață într-o deplină armonie, într-un deplin acord politic și social, români, maghiari și oameni aparținînd altor naționalități, a intrat în anul 1851 al existenței sale ca municipiu printr-un arc de triumf.

ADRIAN DOHOTARU ■

La sosire pe aeroportul orașului Cluj-Napoca

OAMENII MUNCII CLUJENI SINT HOTARITI SA REALIZEZE CINCINALUL INAINTE DE TERMEN !
POPORUL ROMAN
PC

▲ Aspect de la marea adunare populară din municipiul Cluj-Napoca.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu taie panglica tradițională la inaugurarea expoziției jubiliare «Cluj-Napoca pe treptele istoriei».

▲ Tovarășul Nicolae Ceaușescu se interesează de calitatea produselor întreprinderilor orașului Cluj-Napoca.

CENTRALA MINEREURILOR ȘI METALURGIEI NEFEROASE

◀ La Muzeul mineralogic din orașul Baia Mare.

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

VICTORIA ÎN LUPTA CU TIMPUL, ȘANSA NOASTRĂ, DATORIA NOASTRĂ

Nu trebuie să fii filozof pentru a înțelege că poporul nostru trăiește azi, acum, săptămînă de săptămînă și zi de zi, evenimente cu totul deosebite în istoria țării. Trebuie doar să **vezi**, să **auzi** și mai ales să **simți** viața din jurul tău, care pe toate planurile are **ceva** în plus.

Viața fiecăruia dintre noi are ceva în plus. Se apropie Congresul al XI-lea al partidului, moment istoric de referință pentru ce a fost, ce este și mai ales ce va fi viața românilor. Ne apropiem de acest moment-prag și ne dăm seama, mai mult ca oricînd, că lupta cu timpul trebuie cîștigată permanent, în toate sectoarele.

Victoria în lupta cu timpul este șansa noastră! Mai presus de toate însă ea este datoria noastră! Aceste adevăruri simple, dar mari, fundamentale, le-am înțeles, o dată în plus, într-unul din raționamentele președintelui țării noastre făcute la deschiderea Tîrgului Internațional București '74. Trecînd prin fața standurilor construcțiilor navale, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost prezentate macheta mineralierului de 55 000 tdw — care va fi produs de Șantierul naval Constanța pînă la 1 mai 1975 — și prototipul platformei de foraj, în lucru la Șantierul naval Galați. Realizare de mare importanță a industriei constructoare, platforma de foraj va prezenta indici remarcabili: va putea fi folosită pînă la o adîncime a mării de 90 metri, forînd pînă la 6 000 metri.

Vădit atras de interesul pe care-l prezenta exponatul, tovarășul Nicolae Ceaușescu a întrebat:

— **Și cînd va intra în funcțiune?**

— În 1975, i s-a răspuns.

— **Tîrziu, prea tîrziu, tovarăși** — a spus secretarul general al partidului. **Avem nevoie de ea mai devreme!**

Valoroasă și atît de potrivită cazului în speță — căruia gîndul îi asociază, firesc, proiectele de transformare a portului Constanța într-unul din primele porturi ale lumii — observația președintelui României are putere de simbol pentru mersul înainte al vieții noastre.

Avem nevoie, cît mai curînd, de roadele industriei românești, de roadele inteligenței românești, nu ne putem permite luxul, nu avem dreptul să facem pași mici spre progres, în condițiile în care lumea întreagă se află într-o cursă mereu mai rapidă. Șansa României este de a se menține în ritmul necesar cîștigării acestei curse. Iar în situația noastră, cînd întregul popor își consacră eforturile unei asemenea cauze, România alocînd 33 la sută pentru fondul de dezvoltare, nu avem dreptul să scăpăm această șansă.

Aparaturile, utilajele, agregatele și echipamentele românești prezentate la actuala ediție a Tîrgului internațional exprimă în chip convingător angajarea României în lupta pentru o industrializare modernă, de mare randament. Cele 60 de tipuri de mașini-unelte românești expuse sînt comparabile cu cele mai bune produse ale genului din lume; strungul Carusel de 1 250 mm cu comandă numerică, concepție românească de ultimă oră, este de o recunoscută competitivitate mondială; mașina de alezat și frezat orizontală o exportăm în 14 țări, între care S.U.A. și Japonia; și exemplele cu puternică semnificație se constituie în liste lungi, care, sîntem siguri, vor crește de la an la an, de la lună la lună. Cu o largă gamă, cuprinzînd aproximativ 1 000 de tipuri de produse, este prezentă la această importantă manifestare economică industria electrotehnică și electronică românească, furnizoare a 20 000 de produse.

Vizitînd Tîrgul Internațional București '74 afli și înțelegi multe din realitățile și sensurile României de azi, întrezărind cu ochii minții chipul frumos al puternicei Românii de mîine.

MARIUS POPESCU ■

T. I. B. '74 — O PIAȚĂ MONDIALĂ A TEHNICII

Cînd ecourile E.R.E.N.-ului încă nu se stinseseră, cînd mulți dintre noi mai meditam la acea desfășurare uriașă de produse făcute la noi acasă, care într-un total al semnificațiilor înseamnă un salt al timpului și o economie națională conectată definitiv la rețeaua nivelului mondial al tehnicii, al progresului industrial, afișele ne-au invitat, în același complex expozițional de la Scînteia, la Tîrgul Internațional București. Tîrgul aflat la cea de-a III-a ediție, tîrgul care și-a propus de la început să fie o competiție a mașinilor-unelte, a agregatelor și tehnologiilor de ultimă oră, a uneltelor erei superindustriale, cînd știința și tehnica sînt ramuri de producție, nu-și dezminte intenția, ba dimpotrivă. Pentru specialist și nespecialist, pentru inginer sau omul de pe stradă este uluitoare impresia pe care ți-o lasă vizitarea acestei întîlniri a mașinismului de pe mapamond. E copleșitoare inventivitatea umană.

Pe 85 000 metri patrați, cu 25 000 mai mult față de acum doi ani, la ediția precedentă, în marea rondă expozițională, în nenumăratele pavilioane anexe și direct în aer liber, sub drapelele naționale a 24 de state de pe toate continentele, peste 1 000 de firme își ofertează produsele. Un sociolog ar interpreta, desigur, altfel aceste date cantitative, prin calitatea lor de a exprima rapiditatea acumulărilor în creativitatea și invenția tehnică, mutațiile ce au loc în relațiile de colaborare economică, tehnică și științifică ale României cu tot mai numeroase state ale lumii, de la cele mai dezvoltate industrial pînă la ţările în curs de dezvoltare, direcţiile în care evoluează tehnica, semnalele crizei de resurse naturale şi grija omului pentru ele, iar dincolo de toate sau mai presus de toate, importanta participare românească. Am intrat ca nespecialist, deci pe culoarul acesta al calităţilor exprimative, urmărind noutăţile, produsele româneşti în premieră absolută, urmărind cîteva invenţii şi brevete naţionale, industria noastră de cercetare şi proiectare prezentă — aş zice — cu brio la T.I.B. '74. Aşadar, o primă constatare: în standurile româneşti predomină produsele noi asimilate în perioada cincinalului 1971-1975 (perioadă în care se înregistrează o triplare a exportului de maşini şi utilaje), iar în cadrul lor ramurile de vîrf ale industriei moderne — electrotehnica şi electronica — sînt cu adevărat vedete. Acum doi ani, la ediţia a doua a acestui tîrg, expuneam — şi ofeream — în prototip calculatorul de capacitate medie Felix C-256, acum expunem şi ofertăm calculatoare electronice din generaţia a III-a (reamintim că în lume s-a ajuns la generaţia 3,5), maşini electronice de contabilizat cu circuite integrate — MEC-32 (circuitele integrate — această ultimă oră în domeniul electronicii) — elemente şi instalaţii de automatizare, componente ale tehnicii de calcul. Numai din nomenclatorul de produse al Fabricii de elemente electronice de automatizări Bucureşti sînt etalate 100 de tipuri de aparate de automatizare de înaltă precizie. Citiţi cu voce tare: **expunem 1 000 de tipuri de produse electrotehnice şi electronice selectate din cele peste 20 000 pe care industria noastră le produce în momentul de faţă.** (Cibernetizarea şi miniaturizarea sînt azi direcţii de evoluţie a tehnicii mondiale, atît de vizibile în tîrgul de la Bucureşti.)

În pavilionul central, în marea rondă, mă atrag în circuitul lor numeroasele invenţii şi brevete româneşti ofertate. Inginerul Radu Băncescu, consilier la Uzinexport-import, mă ajută să le înţeleg pe cîteva. Mă conduce la Instalaţia de regenerat uleiurile minerale uzate, a inventatorului A.I. Stoica, şi care poartă alături de datele tehnice diplomele prin care i s-a conferit Medalia de aur la Salonul Mondial al Invenţiilor de la Bruxelles şi la Salonul Concurs Internaţional de Invenţii de la Nancy 1973, apoi la prototipul unui compresor de aer pentru industria chimică, creaţie a inginerului Ladislau Barla, din Oradea, apoi la complexe instalaţii medicale, premiere mondiale ale unor medici şi ingineri români. De aici trec în domeniul rulmenţilor şi mi se arată o altă maşină prototip, patent, care era adusă la T.I.B. dintr-o călătorie — abia revenise acasă de la Moscova, *de la o altă expoziţie* tehnică. Şi, trecînd prin lumea microscoapelor de mare fineţe, propuse de Întreprinderea optică română pentru prima dată, am ajuns la un aparat despre care, pînă acum, cunoştinţele mele erau doar *livreşti — la un laser. «Laserul pulsat cu azot»*, recentă creaţie a Institutului de fizică atomică. «Utilizările lui?» — întreb, evident curioasă, dar şi uimită ca în faţa unei enigme. Un specialist tînăr — cum pot fi altfel specialiştii unui domeniu atît de *tînăr?!* — îşi caută cuvintele ca să se facă înţeles de un profan şi-mi relatează că laserul lor este destinat cercetării fundamentale şi aplicative în biofizică, biochimie, fizica plasmei, fizică atomică etc. De la laser trecem la Sonotub, o altă creaţie a I.F.A., «cu aplicaţii strict industriale în defectoscopia nedestructivă a ţevilor». Apoi inginerul îşi aduce aminte că nu sîntem «între noi, specialiştii», şi-şi corectează limbajul, e vorba de un aparat care detectează direct în procesul de producţie ţevile cu eventuale fisuri, defecte invizibile, care sînt scoase automat din fluxul tehnologic, fără să fie oprită producţia.

De la vîrfuri ale industriei, de la subtilităţi ale tehnicii celei mai noi la inovări ale instalaţiilor clasice şi în procese tehnologice, inteligenţa tehnică românească este prezentă la T.I.B. '74 cu aceeaşi evidenţă ca şi imensitatea de maşini-unelte pe care ştim să le producem azi şi pe care le propunem specialiştilor, comercianţilor, partenerilor străini.

T.I.B. '74, prin nivelul tuturor participărilor, este incontestabil o piaţă a tehnicii celei mai avansate, ceea ce înseamnă că în faţa unui partener serios şi prestigios se vine cu o marfă pe potrivă. Este nu un calificativ, ci un atribut al industriei româneşti la cota 1974, expresie a potenţialului ei.

CICI IORDACHE ■

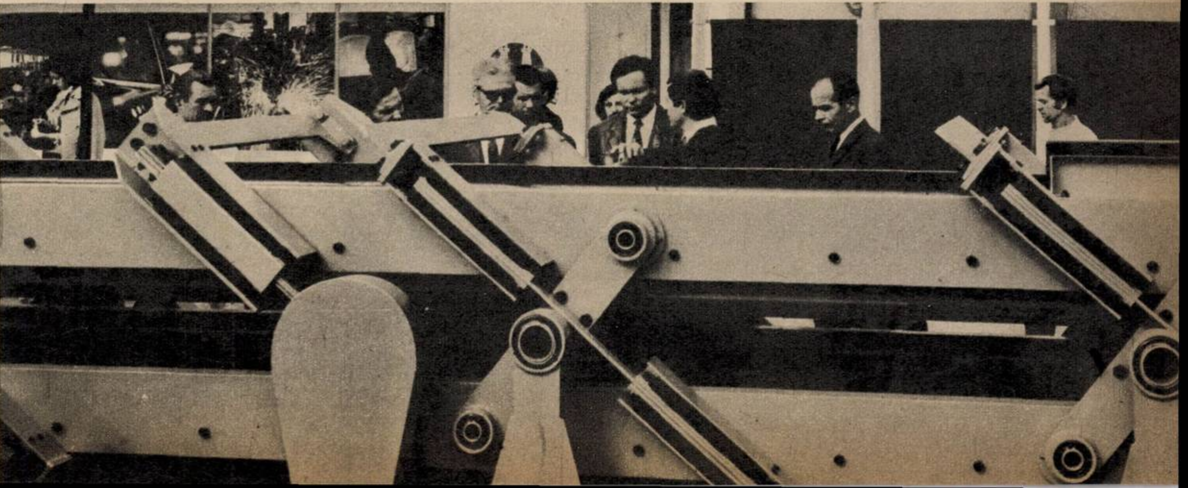

OMUL CARE S-A APLECAT ASUPRA IZVOARELOR VIEȚII

GEORGE PALADE,

LAUREAT AL PREMIULUI NOBEL

Premiul Nobel pentru George Emil Palade, om de știință american de origine română! Am resimțit bucurie aflînd această veste, iar noi, cei mulți, am fi vrut să-l cunoaștem, să-i strîngem mîna, să-i mulțumim, pentru că întruchipează forța creatoare a unui popor care a dăruit omenirii pe Babeș, Brâncuși, Enescu și alți creatori de geniu.

Am dorit, așadar, să reconstituim biografia doctorului Palade, nu în limbajul sec al unui dicționar enciclopedic: «născut la Iași în 1912..., a frecventat liceul... facultatea... este autorul lucrărilor...», ci să evocăm pe om, înainte de a vorbi despre savant. Am mers pe urmele elevului, studentului și doar în final ale omului de știință. Fiindcă într-un Premiu Nobel se oglindesc nu numai munca îndîrjită a anilor maturității, ci și visurile adolescenței și ale tinereții.

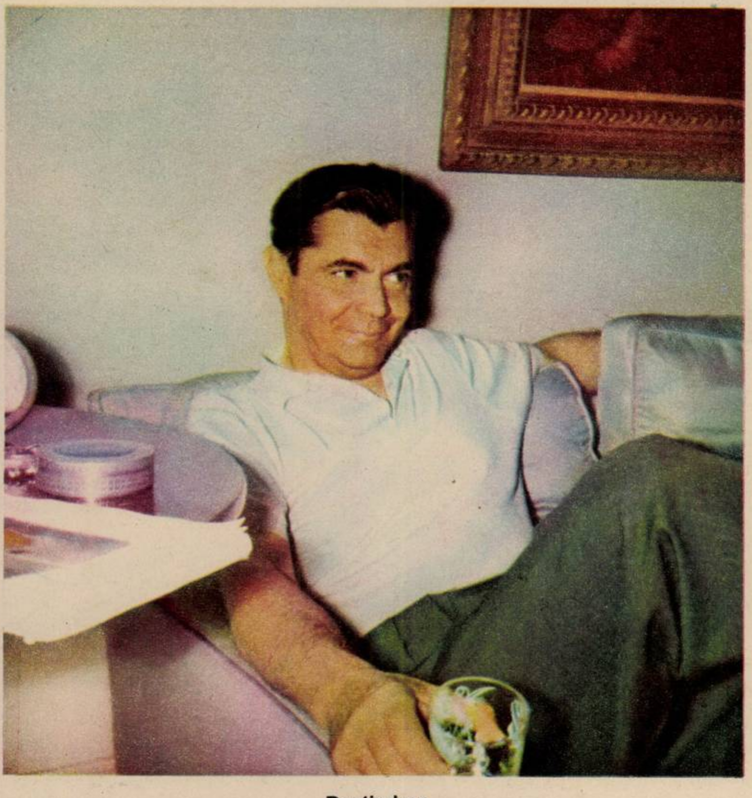

Destindere.

PASIUNI, PASIUNI

Dacă vă așteptați să aflați că încă de pe băncile școlii George Palade a manifestat înclinație spre biologie sau spre medicină, veti fi dezamăgiți. Lucrurile nu s-au petrecut defel ca în istorioarele educative: «La vîrsta de cinci ani viitorul geniu cumpăra eprubete de la farmacie și făcea experiențe în șopronul din fundul curții; la șapte ani a aruncat în aer șopronul, dar a scăpat neatins; la opt ani inventase de acum anilina...» Nu.

Tatăl său, Emil Palade, era profesor de pedagogie și de filozofie cu o bogată și susținută activitate publicistică în domeniul învățămîntului, directorul școlii normale din Buzău, mama sa, Constanța — învățătoare. Mediul familial, concertele de vioară din casa părintească — Emil Palade era un violonist desăvîrșit — pasiunea lui George pentru filozofie, toate păreau să prefigureze orice, numai medicină și biologie celulară nu. «Fratele meu — ne-a spus tovarășa doctor Constanța Palade-Matiu — îndrăgea și istoria și arheologia. Citea cu nesaț pe Vasile Pârvan, il atrăgeau nu cifrele și datele seci, ci oamenii vii care făuresc istoria unui popor. O carte de căpătîi: «Trecute vieți de doamne și domnițe». Poate vă veți mira, dar una din marile sale pasiuni a fost portul popular. Două surori ale mamei, Alexandrina Cantemir Enăchescu și Aurelia Cantemir, au publicat mai multe albume de port popular și, sub îndrumarea lor, Gigi, elev fiind, a devenit un înfocat colecționar. Dealtminteri, numele și contribuția lui sînt menționate în prefața unuia din albumele de care vorbeam mai înainte! Fratele meu avea aplicație pentru desen și pictură: și azi îmi amintesc de măiestrele fote românești care dăinuie în albume grație penelului său! Îi plăceau Sadoveanu și Topîrceanu, se extazia în fața vechii arte românești, a mănăstirilor din nordul Moldovei, cutreiera munții noștri și eu îl însoțeam. Odată, în Făgăraș, am dormit într-o grotă... A fost un tînăr vesel, cu zîmbetul mereu pe buze, dinamic, iubitor de artă, înzestrat cu o memorie prodigioasă, dar nu reținea nimic mecanic, avea o minte vie, ascuțită, deschisă spre toate domeniile».

MAREA ALEGERE

La 18 ani a intervenit marea alegere. Tatăl vroia să-l îndrume spre filozofie, fiul și-a vădit înclinația spre științele naturii. A avut loc o discuție între ei — este greu de știut precis cum s-a desfășurat — fapt este că în 1930 George s-a înscris la Facultatea de medicină din București. A părăsit casa din Buzău, cea cu ușile mereu deschise, cu veșnica forfotă de cunoscuți, profesori de la școala normală, cu lungile concerte de vioară și de clarinet — George însuși fiind clarinetistul! — cu înflăcărate dezbateri pe probleme de artă și filozofie, pentru a se muta la București și a îmbrățișa cariera științifică pe care n-avea s-o mai părăsească. Aceasta nu înseamnă, bineînțeles, că vechile pasiuni au fost date uitării. Prietenia din anii studenției cu Dinu Giurescu va fi prilejuit multe evocări ale trecutului poporului nostru; dealtfel, înșiși colegii săi de facultate, Vlad Voiculescu și Ion Juvara, de pildă, care aveau să devină medici faimoși, nutreau preocupări multilaterale. Și totuși, activitatea științifică își cerea drepturile și ea devenea tot mai absorbantă. Pînă într-atît încît ilustrul geograf Simion Mehedinți — om a cărui vastă cultură depășea cu mult granițele propriei specialități — avea să afirme în 1943: «Dacă vreodată un Premiu Nobel va reveni României, primul laureat va fi George Palade!»

Interesant de notat, însăși teza de doctorat la absolvirea facultății demonstra originalitatea de gîndire și pasiune de experimentator a viitorului savant. Departe de a fi o simplă compilație, ca majoritatea lucrărilor similare din acea vreme, ea a reprezentat rodul unor studii laborioase. Subiectul: rinichiul de delfin, pe care Palade îl aborda prin prisma anatomiei funcționale, cu scopul de a stabili fertile analogii pentru fiziologia și patologia umană.

Tînărul cercetător a rămas, după obținerea titlului de doctor, în Facultatea de medicină din București, urcînd rapid treptele învățămîntului superior, pînă la aceea de conferențiar inclusiv. În același timp, manifestînd dorința de a îmbina cercetarea cu activitatea practică, deci clinică, a dat examenele de internat la profesorul Nicolae Lupu, care, împreună cu Francisc Rainer, i-a acordat o înaltă prețuire și un permanent sprijin. Prin intermediul profesorilor săi, George Palade a obținut o bursă la Institutul Rockefeller din New York, pentru a-și continua cercetările de medicină și de biologie. Trebuie subliniat că în momentul cînd a plecat în Statele Unite, el era de acum un om de știință format, baza materială experimentală pe care a găsit-o peste ocean, precum și contactele științifice stabilite acolo permițîndu-i să fructifice și să ducă la desăvîrșire idei care, probabil, au germinat sub influența școlii românești de medicină, atît de bogată în deschizători de drumuri.

Savantul s-a stabilit la New York, a devenit cetățean american, consacrîndu-se în exclusivitate cercetării. Soția sa, Marilyn Farquhar, profesoară de microscopie electronică, s-a ilustrat prin remarcabile lucrări de biologie experimentală.

Cum se desfășoară viața profesorului? Răspunsul nu e greu de dat: este o viață închinată muncii. Palade trece în fața colegilor drept un dur, în sensul extremei exigențe față de sine și față de colaboratori, un om cu o fabuloasă putere de concentrare și al cărui orar este pe cît de simplu pe atît de exemplar: de la 9 dimineața la 9 seara. Rarele momente de răgaz sînt consacrate sportului — tenisului și înotului — și vizitelor la muzeele de artă. În rest, o activitate științifică absorbantă, epuizantă. Pregătirea doctoranzilor — despre Institutul Rockefeller s-a spus că este o fabrică de doctori — munca în echipă și cercetarea personală fac apel la toate disponibilitățile de energie ale unui om. Cu atît mai mult cu cît în biroul lui George Palade se desfășoară un adevărat pelerinaj: specialiști eminenți de pe toate meridianele globului, foști elevi sau colegi, îi cer sfatul, se prezintă cu planșe, cu lucrări, cu filme, discută, argumentează, trasează în comun jaloanele viitoarelor linii de cercetare. Palade este renumit pentru bunăvoința și interesul manifestate față de toți cei care bat la ușa lui.

Preocupările științifice nu l-au rupt de lumea înconjurătoare, nu au tăiat firele care continuă să-l lege de pămîntul natal. El urmărește atent viața științifică din țara noastră, îl bucură dezvoltarea rapidă și multilaterală a României de azi, însuflețitorul său progres economic și social. A revenit de mai multe ori în țară, fiind primit și de președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu.

SALT ÎN MICROCOSMOSUL VIEȚII

În ce constă esența lucrărilor doctorului Palade, caracterul lor înnoitor? Am discutat îndelung despre rezultatele obținute de către noul laureat al Premiului Nobel cu profesorul doctor docent Mircea Ionescu-Varo, titularul catedrei de biologie celulară de la Facultatea de biologie din București, și cu Radu Meșter, șef de lucrări, doctor în științe, cărora le mulțumim pe această cale

În familie. Soția lui George Palade este o distinsă cercetătoare în domeniul biologiei, profesoară de microscopie electronică.

proiectul de program al comuniștilor români

UN COD, O ETICĂ, UN SCENARIU AL VIITORULUI

Ce fel de om va fi omul viitorului? Sau mai bine-zis ce fel de om trebuie să fie? I se cer *mari responsabilități*. Va trebui să fie în cel mai înalt grad creatorul propriului său destin. Deci un revoluționar!

Proiectul de Program al Partidului Comunist Român îl numește pe revoluționar «explorator îndrăzneț al noului», trasîndu-i sarcinile imediate și de perspectivă: «a privi totdeauna înainte către ceea ce se dezvoltă, a gîndi cutezător pe baza experienței revoluționare a maselor, a acționa pentru unirea eforturilor acestora în vederea transformării revoluționare a societății». Întreaga noastră viață socială, viață publică, intrarea fiecăruia dintre noi în agora sînt marcate de această continuă acțiune de creare a omului de către om. Ne aflăm în cea mai educativă dintre societăți, într-o comunitate în care profesori și *elevi* sîntem aproape cu toții. De aceea, tinerii de azi care sînt pe de-a-ntregul rodul educației societății socialiste nu cer altceva de la cei mai în vîrstă decît să se investească încredere în ei. Oare uneori nu facem acest lucru cu întîrziere?

Ce învățăm? Să privim în viitor cu ochii deschiși. Nu numai larg deschiși. Nu e destul. Ci atenți, participînd la întreaga *acțiune de explorare a viitorului*. Dar această concentrare, această permanentă stare de veghe îi cere omului un efort imens. Unii intră în panică, nu reușesc să se adapteze exigențelor vieții imediate și mai ales de perspectivă. Le arăți soarele de pe cer și ei se uită la deget! Alții escamotează, încearcă scuze, se ascund după deget. Bat în retragere. Foarte interesantă această mișcare aproape tectonică la nivel social sub *presiunea responsabilităților* viitorului. Mulți așteaptă viitorul de-a gata. Alții preferă visarea. Desigur, visurile sînt frumoase. Dar în acest timp, în acest spațiu care se numește România contează în primul rînd acțiunea. În Proiectul de Program se spune că principiile viitorului nu sînt nici dogmatice, nici precritice. Întreaga *filozofie* marxist-leninistă care stă la baza elaborării acestui Proiect de Program respinge dogmatismul, respinge lucrurile considerate ca date o dată pentru totdeauna, imuabile. Prin urmare, nimeni nu oferă omului, oamenilor, principii scolastice, principii rigide, reci, ca o arhitectură de gheață. Ci o prefață a viitorului, fundamentată pe întreg tezaurul de gîndire al umanității, prefață care poate fi corectată chiar de *evoluția* firească a vieții.

Istoria ne pune în fața unor realități privind existența omului și afirmarea sa în prezent dintre cele mai semnificative și, fără îndoială, spectaculoase. Mulți spun: «îmi place să privesc spectacolul vieții». Unii au chiar îndrăzneala să afirme: «dacă nu sînt un creator, cred despre mine că sînt un spectator de elită al vieții». Ca și cum asta ar fi de ajuns, ca și cum asta ar îndepărta din fața lor acuzația de lașitate. Avem de-a face *zilnic, pe stradă, într-un* parc, *în holul* unui teatru sau într-o sală de cinematograf, într-o bibliotecă, într-un amfiteatru, într-un club, în timpul orelor de audiențe cetățenești, în ședințele consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi, în sălile pașilor pierduți din tribunale, cu abateri de la normele eticii și echității socialiste. Societatea reacționează întotdeauna în sensul viitorului, amendînd acțiunile îndreptate împotriva *echilibrului social* și *încercînd* să se asigure că ele nu se vor repeta. În sens profilactic în școli, în universități, în întreprinderi și în instituții, dar și în sens legislativ.

Dar cum știm ceea ce este bine și ceea ce este rău? Nu ne aflăm toată viața la intersecții de stradă unde cineva aprinde pentru noi culorile verzi, roșii sau galbene ale stopurilor.

Să pornim de la *cîteva principii inserate* în codul muncii și vieții comuniștilor. I se cere omului consacrarea întregii energii, a capacității și cunoștințelor sale operei viitorului. I se cere o vastă cultură teoretică, însușirea marxism-leninismului, a socialismului științific și a tacticii și strategiei noastre privind apropierea și cucerirea viitorului. I se cere vigilență, intransigență și combativitate față de orice acțiune ostilă sensului nostru în istorie. I se cere front continuu pentru apărarea și îmbogățirea proprietății socialiste, tezaurului nostru de gîndire și de acțiune, fondului nostru principal de valori prin care intrăm în cooperare internațională. I se cere apoi omului spirit de luptă împotriva parazitismului, a însușirii *prin* abuz de *privilegii* și *bunuri* materiale, a traficului de influență, sancțiune promptă și eficientă a individualismului, egoismului mic burghez, tendințelor de a subordona interesele generale intereselor personale, spirit combativ la adresa înșelătoriei, mitei, speculei, oricăror forme de realizare a unor venituri ilicite. I se cere omului mai ales spirit de dreptate, respect pentru adevăr, cinste, corectitudine, relații de egalitate, *încredere reciprocă*, stimă și întrajutorare între toți membrii societății.

E o sinteză a ceea ce se află în sarcina oricărui om angajat în viața comunității. Deci, iată că avem *încă* mult de lucrat la frumusețea, la desăvîrșirea omului. Și probabil că vom avea de lucrat întotdeauna. Cu condiția ca spiritul nostru să rămînă mereu treaz, să fim necruțători nu numai cu abaterile celorlalți, dar și cu propriile noastre defecte. Pentru că într-o societate în care spiritul critic și autocritic *nu* funcționează cu precizia fenomenelor naturale ale vieții, viitorul se află în pericol. Proiectul de Program afirmă că «Partidul va cultiva în rîndul tuturor cetățenilor spiritul critic și autocritic, intransigența față de lipsuri și neajunsuri, hotărîrea de a lupta împotriva inerției, rutinei și conservatorismului, a tot ceea ce este perimat și frînează mersul înainte», deci o ofensivă a spiritu*lui* revoluționar pe toată *linia*.

Într-adevăr, zilnic avem de luptat cu unele manifestări de inadaptare la viața societății, cu oameni care nu reacționează în fața abuzului, în fața încălcărilor grave, grosolane ale principiilor eticii. Pornind de la cele mai banale infracțiuni! Cineva fură la cîntar, nu dă restul la casierie, pretinde bacșiș pentru un serviciu care intră în nota de plată sau în statul de plată, cineva bea *peste măsură și sparge* în țăndări liniștea unui local, somnul unui cartier, cineva molestează o persoană nevinovată în plină stradă, ziua în amiaza mare — cîți dintre noi iau atitudine împotriva agresorului? — cineva pierde vremea pe bulevard sau la cinematograf în timpul orelor de lucru sau de curs ș.a.m.d. Toate acestea sînt de fapt atentate la adresa civilizației în orice parte a lumii ne-am afla! Apoi, altcineva completează state de plată fictive și își petrece viața în lux și în huzur, altcineva falsifică niște cecuri achiziționînd pe bani falși o cavalcadă de bunuri, altcineva promite intervenții «la persoane sus-puse» pentru procurarea unor avantaje materiale imediate sau promovarea vreunui fiu imberb la un anume examen de admitere *în* facultate etc. Sigur că toate acestea constituie abateri grave care se pedepsesc prin lege. Ele sînt, într-un fel, crime împotriva colectivității. Dar ele demonstrează cît de imperfect este omul la această oră de încheiere a conturilor și de trasare a planurilor de viitor. Sînt în afară de acestea fenomene ciudate, chiar sofisticate, de a trage chiulul viitorului. Goana după satisfacții mărunte, *efemere, vînarea de posturi* aflate *în* penumbră unde se poate trăi comod și în suc propriu și de unde se poate trage la fit, promovarea incompetenței sau prin incompetență dintr-un calcul al probabilităților prost înțeles: «ăsta nu ne va da bătăi de cap», înavuțirea prin specularea frauduloasă a unor bunuri dobîndite, de pildă, chiar prin moștenire, expansiunea în dauna spațiului locativ al celorlalți (micul imperialism de cameră), nevoia de vile somptuoase, de spații excedentare, de lux, de «dolce vita» într-o societate angajată să se întreacă pe sine, să muncească, să lupte în numele unor idealuri scumpe, nu să danseze charleston și să joace roluri de operetă sau de figurație într-un film care se toarnă pe platourile vieții publice.

Sigur că trebuie să intentăm un proces aspru comodității, leneviei intelectuale, întîrzierii în acțiuni, egoismului de fiecare zi, *nevoii* de proprietate cu orice preț, lașității în fața răspunderilor, absenței din cotidian, filistinismului și fariseismului, tuturor acelor trăsături care pîndesc ca niște lei și tigri lacomi și intimi de care trebuie să ne scuturăm undeva, prin imensa grădină zoologică, aflată pe drumul desprinderii noastre din maimuță.

Căci nouă ne revine sarcina să afirmăm luciditatea, simțul realității și clarviziunea, armonia și echilibrul în relațiile sociale, înțelepciunea și cultura, simțul dreptății și adevărului, curajul opiniei și acțiunii, romantismul revoluționar. Trebuie să fim acei oameni modești și cinstiți, însuflețiți de idealurile viitorului pînă la totală dăruire de sine, capabili să ne bucurăm de victorii, să ne ambiționăm, să ne încăpățînăm la înfrîngeri, supuși erorilor, dar mereu perfectibili, mereu deschiși ideilor noi de progres și civilizație.

Aveam nevoie de un cod al eticii și echității în societatea noastră. Aveam nevoie de un cod al muncii și vieții comuniștilor. Acest cod a fost redactat. Nu ca un scenariu al unui viitor pe care trebuie să-l jucăm învățîndu-ne rolurile pe de rost, ci ca pe *un scenariu la care am colaborat și colaborăm* în spiritul democrației. Filmul se poate numi oricum: Anul 1990, Anul 2000. Esențial e că nu va fi un film științifico-fantastic, ci un film profund realist, închinat omului care luptă pentru propria sa desăvîrșire. Nu neapărat omului care va face primii pași pe planeta Venus, dar și lui, nu neapărat omului care va inventa o nouă sursă de energie sau va compune o simfonie ce va sparge toate canoanele muzicii de pînă acum, dar și lui.

ADRIAN DOHOTARU ■

Rarele momente pe care George Palade le rupe laboratorului și le petrece, pe cît posibil, în aer liber. Sportul a fost și a rămas una din pasiunile sale.

pentru prețioasele lămuriri care au stat la baza acestui articol.

Echipa Claude-Palade-Siekevitz a reușit să izoleze, dintr-un «terci» de celule, diferiți constituenți ai celulei — mitocondrii, ribozomii, *lizozomii* etc. — în mari cantități și **în stare funcțională.** Iată marele pas înainte înregistrat de echipa de la New York. În adevăr, și înainte celula fusese investigată la microscop, dar studiul se efectua pe celule **moarte,** iar funcțiile diferiților constituenți celulari nu puteau fi observate pe viu, ci doar deduse.

Odată izolați componenții celulei vii, s-a putut întreprinde, pentru prima dată, analiza *biochimică* a *fiecăruia în* parte.

Microscopul electronic, care, înainte de punerea la punct de către doctorul Palade a unor tehnici adecvate, nu oferea biologilor decît imagini palide, imprecise, a revelat dintr-o dată o lume nouă. Parcă s-ar fi dat în lături o cortină, parcă s-ar fi ridicat ceața! Dealtfel, merită amintit că ribozomii s-au numit multă vreme «granulele lui Palade». Pentru a demonstra importanța acestor studii *este suficient să menționăm, de pildă,* că ribozomii sînt răspunzători pentru sinteza proteinelor. Iată-ne deci, cum spuneam, în cel mai pur sens al cuvîntului, la izvoarele vieții!

Aceste cercetări i-au permis savantului să extindă una din marile legi ale vieții și asupra celulei, demonstrînd că și la nivel celular materia vie este unitară în organizarea ei submicroscopică. Aceleași mitocondrii, de pildă, se întîlnesc peste tot, și în lumea animală și în cea vegetală, și la protiste (organisme unicelulare), avînd aceeași funcție și aceeași structură submicroscopică, fapt necunoscut înainte. Aceasta presupune deci că și mecanismele de formare și de conservare a energiei — mecanisme care își au se*diul în mitocondrii— sînt unitare pe toată* scara lumii vii. «Se pare deci — scria Palade încă în 1956 — că mitocondriile posedă o structură comună, care s-a dezvoltat probabil încă de la începuturile evoluției și care a fost apoi transmisă fără modificări considerabile de la protozoare la mamifere și de la alge la plante». Iată, așadar, procesele vieții celulare nu numai descrise static, ci surprinse în evoluția lor de-a lungul sutelor de *milioane de ani*!

ETAPA URMĂTOARE: STUDIUL CELULEI CANCEROASE

— Tovarășe profesor doctor docent Ionescu-Varo, dv., în calitate de titular al catedrei de biologie celulară de la Facultatea de biologie din București, ce ne puteți spune despre perspectivele acestei noi discipline, în lumina descoperirilor și lucrărilor doctorului George Palade?

— Biologul, pentru a înțelege fenomenele vieții, trebuie să coboare, dacă pot să mă exprim astfel, în interiorul celulei, să investigheze cu ajutorul microscopului electronic, să urmărească acolo, grație unor tehnici adecvate, desfășurarea proceselor. Aceasta este adevărata cale și pentru înțelegerea, deci combaterea anumitor boli. Un tratat modern despre ficat, de pildă acela al profesorului elvețian Charles Rouiller, se deosebește fundamental de un tratat similar de acum 15-20 de ani tocmai pentru că pornește și se întemeiază pe datele furnizate de microscopia electronică. La noi, lucrări recente de diabetologie, de pildă cele datorate profesorilor Constantin Pavel și Alexandru Petrovici, abordează problemele tot prin această prismă. Institutul de anatomie patologică «Victor Babeș» se axează tot mai mult pe electromicroscopia patologică etc. Microscopul electronic — grație și muncii de pionierat a profesorului Palade — oferă biologului o lume nouă de cercetat, noi posibilități de a stăpîni și dirija procesele vitale la nivelul celulei.

— Implicit în folosul medicinei?

— Întocmai. Suficient să adaug că profesorul Palade, după cum mi-a declarat recent, și-a propus ca obiectiv în viitoarele sale cercetări de biologie moleculară studiul celulei canceroase.

În 1971 George Palade a vizitat din nou țara, întovărășit de soția sa. Au vizitat Histria (vechea pasiune pentru arheologie!), mănăstirile din nordul Moldovei, locurile natale, s-au reînnodat acele fire care nicicînd nu se rup. Aci s-a născut, aci și-a trăit copilăria și tinerețea, aci s-au plămădit primele visuri, au fost făcuți primii pași în creația științifică. Aici, în România.

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografiile ne-au fost puse la dispoziție prin amabilitatea tovarășei doctor Constanța Palade-Matiu.

Cît de frumoasă poate fi pădurea acolo unde grija noastră este la fel de înaltă, dreaptă și curată...

«Trebuie să constituie o îndatorire de onoare gospodărirea în cît mai bune condiții a fondului forestier, dezvoltarea acestei mari avuții naționale. Asta este problema numărul 1 care stă în fața dumneavoastră, a tuturor lucrătorilor din silvicultură!»

NICOLAE CEAUȘESCU

SĂ ÎNVĂȚĂM SĂ RESPECTĂM VIAȚA COPACILOR!

Aș fi vrut să pot scrie despre uimitoarea frumusețe a pădurii în aceste zile ce trec pe dedesubtul unui soare ce încă ne mai îngăduie în haine subțiri, despre culorile de toamnă atît de asemănătoare cu cele din caleidoscoapele copilăriei, în care tot ne mai uităm cu coada ochiului, ori despre buchetele de frunze parcă vopsite de mierosul octombrie de acum. Aș fi vrut și aș fi putut s-o fac și pe asta, ușor pastelat, puțin melancolic și trist, cum se obișnuiește, privind, eventual, cum pleacă un grup de păsări spre sobele mai calde de aiurea. Voi începe altfel însă, amintindu-vă că oriunde am fi în țară și oriunde am întreba de pădurile care au fost, cei care ne răspund se vor grăbi să afirme că au fost păduri peste tot, chiar și acolo unde astăzi nu vedem decît pămînt ars și crăpat. Au fost păduri și în partea de nord a județului Buzău, în zonele Sărățelu-Berca-Valea Cîlnăului, acolo unde astăzi, după 80 de ani de la tăierea lor sălbatică, peisajul este lunar, de o tristețe unică și cu atît mai mare cu cît vinovăția nu este a naturii, ci a oamenilor.

— Noi, declară directorul O.I.F.-Buzău, Vasile Ciocîrdel, intrăm numai acolo unde este foarte rău, unde nu se mai poate face nimic de către alții.

— Sînteți un fel de doctori pentru cazurile disperate, în ceea ce privește pămîntul. Aș vrea însă să-mi spuneți cum credeți că s-a ajuns aici?

— Despădurirea în care s-a depășit ritmul de exploatare cu mult și pășunatul excesiv în perioade nepropice au distrus aceste zone. Uite, pe bazinul Cîlnăului ești ca pe Lună, nimic nu mai are nici un fel de formă, sînt alunecări frecvente. Plătim acum, după atîția ani, greșelile altora.

— Există riscul ca peste tot atîția ani să plătească la fel greșelile noastre cei ce ne urmează?

— Da. Dacă se repetă greșelile, se repetă și urmările, deci peste zeci de ani s-ar putea să avem și alte pămînturi «lunare». Dacă depășim în exploatarea masei lemnoase aportul mediu anual și în loc să lăsăm pădurile să crească atît cît trebuie pentru a le folosi cum se cuvine, le vom exploata încă «din tinerețe», vom ajunge în situația asta.

O pădure trebuie să crească 80-100 de ani înainte de a fi exploatată. A nu te gîndi la asta, a nu înțelege că pădurile trebuie exploatate rațional, înlocuind pe cît se poate fiecare copac tăiat, a «cheli» dealurile fără să-ți pese de vor mai fi sau nu păduri în urma ta și pentru copiii copiilor tăi, atentînd în fond la înfățișarea țării, rănindu-i cu sălbăticie chipul său atît de frumos, înseamnă la urma urmei a nu o iubi și a nu o respecta.

CÎTEVA NECAZURI CARE NU SÎNT NUMAI ALE TOVARĂȘULUI GHEORGHE BOTEZATU

Reîmpădurirea și punerea în valoare a tuturor suprafețelor silvice nu au constituit o problemă aparte a Buzăului. Pînă în 1968 s-ar putea spune chiar că nimeni nu s-a ocupat de gravele fenomene de eroziune din nordul județului, în special din cele două bazine — Sărățelu și Cîlnăul — unde ruperile și alunecările cu sate cu tot erau din ce în ce mai frecvente. Dealtfel, Buzăul, profund afectat de despăduriri intense și neraționale, nu putea face singur față, numai cu forțele locale, acestor degradări erozionale, deși începînd din 1968 s-au făcut eforturi mari în direcția împăduririlor cu caracter antierozional pe ravene (anual 400 ha), cît și în respectarea tuturor cerințelor unei exploatări corecte a pădurilor existente. Din păcate, între silvicultură și agricultură nu există nici aici ceea ce se cheamă o adevărată colaborare, o cooperare, ceea ce a făcut ca din cele circa 20 000 ha de pămînt cu diverse grade de intensitate de degradare, în mare parte impropriu folosirii agricole, neproductiv, identificat de diferite comisii, numai aproape 3 000 hectare să fie împădurite (înainte de 1968, 1 200 ha, după, 1 400 ha, cu perspectiva ca pînă în toamna anului viitor să mai fie împădurite 600 ha). Ce se întîmplă cu restul (și nu e un rest de ici, de colea)? Majoritatea terenurilor sînt în proprietate de grup, aparțin C.A.P.-urilor, care le-au declarat pășuni.

— Ce fel de pășuni or fi și astea, cînd primăvara ce mai vezi cîteva fire de iarbă și în rest sînt arse?!

Inginerul Gheorghe Botezatu lucrează la Inspectoratul silvic județean, unde conduce Biroul Fond forestier, protecția și paza pădurilor. Este sincer indignat de pierderea a mii de hectare, datorată numai încăpățînării și neînțelegerii. C.A.P.-urile, consiliile populare, proprietare de asemenea terenuri, nu au toate o asemenea putere economică, încît să-și permită să facă investiții a căror recuperare nu se știe în cîți ani se va face, dar nici nu vor să le treacă în proprietatea statului, mai precis în fondul forestier.

— Unii nu sînt deloc de acord, alții ne tot amînă, cînd normal ar fi să ne înțelegem. Cel mai bine ar fi să se aplice exact legea 12/1968, care prevede clar că deținătorul unei suprafețe de teren este obligat să ia măsuri de ameliorare, corectare și conservare a ei.

— Unii zic că vreți să puneți păduri și în lanurile de grîu și de porumb.

— Exagerări, nici n-am putea, n-am avea atîția puieți, forță de muncă etc. Ideal ar fi ca pămîntul ăsta care stă degeaba să-l facem împreună productiv, ei să pună pomi fructiferi jos în pantă, mai sus să înierbeze, iar noi, la cota mai înaltă, să împădurim.

— Aceasta în ceea ce privește împădurirea, tovarășe inginer. Dar în ceea ce privește pădurea pe care o aveți? E mare? Se poate tăia din ea la nesfîrșit?

— Nu e nici mare, dar nu e nici mică. Noi, ca suprafață de pădure, ne situăm pe la mijloc, între celelalte județe, cu o posibilitate anuală de exploatare de peste 300 000 mc la produsele principale. Beneficiar, prin I.F.E.T.-Nehoiu, este Centrala de exploatare a lemnului din București.

— Ce necazuri aveți din partea tăietorilor de păduri?

— Sînt destule, de ce să nu fim sinceri? Iată cîteva: tăierile înalte, nelichidarea parchetelor în termen (suprafața rămîne ocupată cu crăci, cu așchii), solicitările de exploatare în perioada de restricție — vara — cînd, pentru că nu și-au creat stocuri din timp, îmi distrug arborii de viitor, nerespectarea cotei de tăiere, a regulilor de exploatare silvică, pășunatul, care distruge extraordinar pădurea.

Cel mai mare necaz al inginerului Gheorghe Botezatu, un necaz «specific» al Buzăului, este densitatea drumurilor forestiere, una dintre cele mai mici din țară (2,8 m liniari de drumuri la hectar), cu efecte dintre cele mai negative pentru pădurile buzoiene. Pînă în 1969 insuficiența numărului de drumuri de acces în unitățile de exploatare nu era atît de puternic resimțită, deoarece Buzăul avea în compensație mai multe căi ferate forestiere mici. În 1969 acestea au fost însă spălate de viitură, 10 unități ale Fondului forestier neputînd fi exploatate din lipsa drumurilor de orice fel. Dar planul e plan și atunci masa lemnoasă ce trebuia recoltată din acestea a trebuit să fie luată din celelalte.

...și cum arată ea acolo unde nepăsarea, și lenea își dau mîna!

SĂ TAI MAI MULT DECÎT CREȘTE PĂDUREA!?

Legea obligă să se facă tăieri dispersate, pentru a le dispersa însă sînt necesare cît mai multe drumuri forestiere. Ele trebuie făcute de către cei ce exploatează pădurile, în cazul Buzăului, de către I.F.E.T.-Nehoiu. Acestuia însă, deși cu o rețea de drumuri cu 50% sub cota optimă (12 m liniari la ha), anul acesta C.E.L.-București nu i-a repartizat fonduri pentru construirea de noi drumuri forestiere decît pentru 28 km, la fel ca și Prahovei, județ care în privința asta stă foarte bine. A trebuit să intervină inspectoratul (de ce el și nu I.F.E.T.-ul?!) și să amenințe că nu va mai permite suprasolicitarea unităților cu drumuri de acces, pentru a se suplimenta cu încă 12 km. Cu peste 80% din instalațiile de transport distruse în 1969, cu o lungime a rețelei instalațiilor de transport de numai 396,5 km, față de o suprafață a fondului forestier de aproape 150 000 ha, cu unități din care de 30 de ani nu s-a recoltat (O.S. Vintilă-Vodă, U.Pl. Cîlnău, O.S. Rîmnicu-Sărat, U.Pl. Sărățel, O.S. Pîrscov, O.S. Cislău etc.), creșterea lor recoltîndu-se din altă parte, se ajunge la concentrarea tăierilor, la dezgolirea versanților pe suprafețe mari, ceea ce înseamnă înlăturarea rolului protector al pădurilor împotriva eroziunilor provocate de apă, scăderea rezervelor de oxigen, atacarea fondului de producție și, implicit, dezechilibrarea claselor în pădurile suprasolicitate (într-o pădure bine îngrijită și bine exploatată trebuie să existe, pe suprafețe sensibil egale, toate vîrstele de la unu la o sută de ani; cînd însă forțezi cu 20%-30%, nu mai ții seama de asta și astfel ajungi să ai păduri amestecate cu suprafețe excedentare la vîrstele mici și deficitare la cele mari sau invers).

Această tăiere masivă pentru asigurarea masei lemnoase planificate în pofida insuficientei rețele de transport, este bine exemplificată de U.P.5-Cașoca, unitate cu o cotă anuală de tăiere de 30 000 mc, dar din care, din 1969, de cînd calea ferată a fost «spălată» de viitură, s-au tăiat, numai jos, 3 km. Ras, un deal făcut praf, un deal care, peste 80, 100 de ani, ar putea arăta la fel de sinistru ca și dealurile pe care acum ne străduim să le împădurim. Înțeleg cît de mari sînt cererile de masă lemnoasă și știu ce înseamnă un plan care trebuie respectat și îndeplinit. Nu înțeleg însă, refuz acest lucru, ca îndeplinirea unor angajamente să se facă ignorînd condiții elementare de protecție a pădurii. Mai rău e cînd afli că inginerii de la I.F.E.T.-uri și din centrală sînt silvicultori, oameni care, îmi place să cred, au iubit cîndva pădurea, oameni care, chiar cînd vor să-și facă planul, ar trebui să nu uite că vara n-ai voie să tai lemne în pădure. Și nici dintr-un singur loc. Asta ca să nu rămînă doar numele din meseria lor.

IULIAN NEACȘU ■

Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

AM VENIT CU GÎNDUL NEASCUNS DE A DOVEDI CÎT POT OAMENII DE LÎNGĂ OLT

O uzină va avea mai mulți lucrători decît populația orașului care a construit-o

În apropierea unui tîrgușor s-a construit o uzină. Tîrgușorul era plin de flori, teii de pe strada gării erau tunși în fiecare vară ca și copiii orașului; toamna, galbenul gutuilor trecea din curți în ferești, iar liniștea caselor nu era întreruptă nici chiar de gîlgîitul apei robinetelor (care lipseau). Din spatele grădinilor femeile treceau pe tarlalele cooperativei agricole, în timp ce bărbații erau plecați la întreprinderile din Craiova, București, Reșița, Arad și oriunde se găsea de lucru.

Primul necunoscut stabilit în orășel a fost un domn elegant, căruia ceilalți doi domni care l-au urmat (ajutoarele lui) îi ziceau «tovarășe contabil șef». Celui de-al patrulea primii trei i-au spus «tovarășe director general».

A urmat noroiul cărat de roțile autobasculantelor, autocamioanelor, buldozerelor, excavatoarelor. Florile de pe trotuare au dispărut, în vara aceea teii de pe strada gării n-au mai fost tunși iar bărbații n-au mai plecat la București, Craiova, Arad, Reșița sau aiurea.

Al 17-lea încadrat a fost maistrul Marin Ionescu. «După 24 ani de navetă, la Craiova sau București, am revenit nu acasă, ci în noua uzină de unde nu ieșeam decît să nu mă uite copiii. Era uzina noastră, o construiam pentru noi și 99 la sută din localnici au revenit la casele lor; unii chiar după 40 de ani de absență.»

Pentru aceștia din urmă s-au construit blocurile, pentru blocuri s-a ridicat o microcentrală, străzile au fost desfundate pentru canalizare, cinematograful, încăpător pînă atunci, s-a gîrbovit dintr-o dată, s-a descoperit lipsa hotelului, puțurile amenințau să sece și audiențele la primarul orașului s-au triplat. Toamna copiii n-au mai plecat la alte școli, au rămas la cele care s-au construit aici, au venit și alții, din satele apropiate, și la 11 000 locuitori s-au adăugat 5 500 de elevi.

«A fost un timp cînd oamenii nu se mai grăbeau cu copiii. Bărbații erau mai mult plecați, femeile abia pridideau la cîmp. Copiii creșteau te miri cum, apoi plecau la școli și mulți nu se mai întorceau. Natalitatea scădea. Uzina a adus bărbații acasă, a construit creșe și grădinițe, a înființat grupul școlar cu școli de ucenici și profesională, liceu industrial, școală de maiștri, cursuri serale, cămine, cantină, blocuri. Destinul copiilor a fost pecetluit. Drumul lor e sigur și știut, iar pentru părinți asta înseamnă un venit, două, trei în plus. Sînt cu alte cuvinte interesați direct, concret, palpabil. Natalitatea s-a redresat brusc și, ce-i miraculos, bărbații au năvălit în uzină, femeile nasc mai mult, dar producția agricolă de cînd s-a înființat uzina a crescut de trei ori. (Mihai Pelinaru, primar, între 1959 și 1971, în comuna Morunglav).

Tîrgușorul se numește Balș, iar industria «Întreprinderea de osii și boghiuri». Nici primul nume, nici al doilea n-au stîrnit pasiunea specialiștilor de care întreprinderea avea nevoie. Reîntoarcerea bălșenilor din toată țara, fenomen de masă, a dereglat funcțiunile orașului dar n-a îndestulat foamea de forță de muncă a uzinei. Directorul general a refuzat ideea de a aduce oameni prin «convingere». Unii au venit singuri:

«Am construit fabrica de aparate electrice pentru rețele de înaltă tensiune de la «Electroputere» Craiova. Am fost și în Franța pentru asta. Eram apreciat. Dar parcă murea ceva în mine. Fusesem uitat. Am venit s-o iau de la început».

«După facultate am fost repartizat într-o uzină mare, cu structuri solide. M-am bucurat, fiindcă era un noroc să nimeresc de la început într-o uzină cu tradiție. M-am lovit cu capul de pereți, insistențele mele deveniseră chiar suspecte printre colegi, ajunsesem să cer de lucru, aș fi muncit zi și noapte, erau însă specialiști mai buni și mai experimentați decît mine. Aici nu-mi spune nimeni: Asta nu e de nasul tău».

«Am venit din pasiune. Mi s-a spus: ești oltean, la Balș e nevoie de olteni. Am venit cu gîndul neascuns ca să dovedesc faptul că oamenii de lîngă Olt, fără tradiții industriale, prin istețimea lor înăscută pot face industrie la nivelul tehnicii mondiale».

«Te obișnuiești cu binele. Ceea ce înseamnă depersonalizare. Am venit ca să mă regăsesc printre oameni care nu mă cunosc.»

«Nu știu, la Craiova o duceam destul de bine. Poate ca să mă întîlnești dumneata mai ușor, deși te rog să nu-mi dai numele».

Dintre aceștia și specialiștii localnici au fost create nuclee ce au fost răspîndite în toată uzina. Pe jos, pe biciclete, ori în autobuzele întreprinderii au început să vină țăranii din împrejurimi. Completau formularul pentru salopetă, lepădau eventual sumanul, dar nu numai haina face pe om. Cînd le era somn se culcau, cînd le era sete mergeau după apă, cînd se plictiseau umblau prin uzină după vecinii din comună. Unul a adormit în serviciu la ventilul de umplere cu apă. Hala a fost inundată și o zi linia n-a lucrat. «Dacă în asemenea condiții, în plin cîmp, în străinătate cineva ar citi că oțelăria electrică a fost pusă în funcțiune cu un singur inginer și trei maiștri, și că în patru luni am reușit să lucrăm la parametri proiectați, ar spune că facem propagandă». (Nicolae Ionescu, director general).

Treptat, bazinul forței de muncă s-a întins pe un cerc cu diametrul de 80 km. De la uzină, muncitorii plecau ducînd acasă, la început, pîine, ulei, zahăr, apoi televizoare, radiouri, tablă pentru acoperiș, fier forjat pentru garduri, mobilă de bucătărie, aragazuri, butelii, perdele, un nou mod de viață, o altă disciplină și organizare. Acasă îi așteptau tarlalele și viile CAP-ului, loturile personale, copiii, găinile, porcii, vitele, grajdul, hambarul, cotețul, acoperișul casei, porumbeii.

Și a doua zi căscau și picoteau de oboseală. Pînă la chenzina următoare. Judecata comisiei muncitorești a fost dreaptă. Penalizările s-au răsfrînt asupra prețului mobilei cumpărate, care în sat echivalează cu o carte de vizită a vredniciei muncitorului. Și oamenii au înțeles că disciplina muncii implică disciplina odihnei. În doi ani, producția întreprinderii a crescut de patru ori, Dar munca de supraveghere şi control, practic, a blocat aparatul tehnic la locul de muncă, zi şi noapte.

Între timp, spune primarul oraşului, Dumitru Constantin, tîrgul nostru s-a racordat la conducta de apă a Oltului, au fost construite 2000 apartamente şi vor mai fi construite 3000, ceea ce la o populaţie de 11 000 locuitori înseamnă un apartament la două persoane, am obţinut de asemenea racordarea urbei la centrala termică a uzinei şi tot uzina a construit un bazin de dimensiuni *olimpice, un teren de fotbal,* de tenis şi alte obiective sportive. Vom construi un hotel, un cinematograf, un bloc turn, vom amenaja iazul de lîngă gară, grădiniţe, creşe, cantine, un cămin pentru nefamilişti etc.»

În uzină, fără ca să-i înveţe nimeni, oamenii nu mai spun Eu, ci Noi. Noi, muncitorii, noi, echipa de rugbi din divizia B, noi, echipa de fotbal din divizia C, noi, echipa de box, noi, participanţii la raliul Oltului, noi, echipa de handbal. Se organizează excursii colective, se face turism, se pleacă în schimburi de experienţă. Cînd e nevoie, fundaşul central al echipei de fotbal, directorul general al uzinei, face pe arbitrul. La meciul de fotbal dintre echipa uzinei şi Universitatea Craiova, pe care l-a arbitrat, au asistat 5 000 de spectatori, jumătate din populaţia tîrgului. Întreprinderea a fost adoptată de către oraş definitiv şi fără rezerve. Întreprinderea oraşului, sau oraşul Întreprinderii, de osii şi boghiuri? Oraşul respiră prin arterele vitale ale uzinei. Pulsul său se transmite comunelor de pe o rază de 40 km. Un întreg bazin de forţă de muncă şi-a legat destinul de cel al întreprinderii. În această coeziune materială, spirituală şi de interese se află explicaţia ritmului accelerat al devenirii muncitoreşti. În patru ani, aici, în Balş, în exclusivitate la locul de muncă au fost formaţi muncitori a căror calificare înaltă îi face apţi să lucreze în oricare dintre uzinele mari ale ţării, dar ei aici rămîn.

La sfîrşitul programului, 4200 de noi muncitori se îndreaptă dinspre uzină spre satele lor, pe jos, pe bicicletă, sau în autobuzele întreprinderii şi în fiecare an duc acolo cîştigurile lor. Vor fi apoi 5000 de muncitori, 7000, 9000, iar sumele vor creşte corespunzător. Cum vor arăta comunele acelea *cu un venit anual* de 100 milioane neimpozabil, cîştigurile nete doar ale unei părţi a familiilor, pe lîngă veniturile de la CAP, loturile personale, grădini, vite, viţă-de-vie?

O parte din aceste venituri se vor întoarce desigur în uzină sub forma unei calităţi noi a forţei de muncă. Iar această calitate nouă va determina ca în fapt creşterii brute, planificate, să i se adauge şi una a unui randament sporit. Uzina îşi va dubla producţia actuală numai pe baza productivităţii muncii. Productivitatea muncii presupune o altă concepţie despre organizare, iar organizarea înseamnă colectivitate. O colectivitate cu spiritul industriei moderne, continuat şi dezvoltat în formele specifice locului. Nunţile, spune primarul comunei Bobiceşti, nu se mai fac aşa cum se făceau pînă acum, în cadrul restrîns al cercului de rude şi prieteni. La o nuntă participă întregul sat, prin relaţia nouă a întreprinderii, la fel şi la botezuri. Au reizbucnit, fără ca nimeni să le organizeze, horele duminicale, s-au format echipe de fotbal, antrenate de inginerii din uzină, orchestre...

Criza de energie a relansat transportul pe cale ferată. Viteza vagoanelor în noul regim de transport necesită osii montate monobloc. În Europa, cinci ţări le fabrică, printre care şi România (la Balş). Uzina a fost dotată cu utilaje prototip, unice în lume. Tehnologia de la secţia de forjă nu o mai deţin decît japonezii, S-a construit o oţelărie electrică. O secţie de turnătorie complet automatizată. Toate pe cîmpul de lîngă Balş. Uzina a preschimbat oamenii cîmpului, iar oamenii cîmpului preschimbă acum uzina.

NICOLAE CRISTACHE ■

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

---

cronică (35)

Prima şedinţă după redeschiderea cenaclului nostru s-a ţinut tot la Teatrul «Ion Creangă». Şi cu sala tot plină ochi. Adică tot cu acelaşi număr de spectatori: 700. Pînă aici deci elementele sînt exacte şi similare cu ceea ce s-a întîmplat anterior. Inclusiv durata şedinţei, care n-a ţinut cu mult mai puţin decît redeschiderea. Cu toate că Adrian Păunescu avertizase la început că întîlnirea va avea o respiraţie mai scurtă. Aşa că şi cenaclul din seara zilei de 14 octombrie s-a terminat aproape de miezul nopţii. Şi aceasta datorită într-o foarte bună măsură publicului. Unui public care s-a dovedit pînă la urmă activ ca şi ansamblul de pe scenă. Un public care în cadrul şedinţei s-a manifestat ca un membru al cenaclului. Am spus pînă la urmă, deoarece în faza de început spectatorii se limitau doar la o ascultare, e drept respectuoasă, dar cam absentă, fără prea multă participare. Dacă deci demararea a fost lentă, apoi, după aproximativ o oră, publicul se însufleţeşte, reacţionează prompt la ceea ce se petrece pe scenă, întreţine un dialog viu cu scena. Spectatorii se antrenează într-o dezbatere animată asupra artei adevărate, asupra condiţiilor si modalităţilor ei, iar barierele dintre scenă şi sală sînt ridicate. E o «seară a comunicării», spune la un moment dat Adrian Păunescu. E aici elementul nou, apărut în seara zilei de 14 octombrie în activitatea cenaclului Flacăra. Din acest punct de vedere s-ar putea caracteriza şedinţa respectivă ca excepţională. Lucrurile au început mai întîi pe scenă, odată cu debutul fizicianului Benedict Popescu. Cîntă «**Anii copilăriei**» (versuri Vasile Zamfir) şi «**Balada morţii**» (versuri George Topîrceanu). Cîntă emoţionat şi emoţionant. Conducătorul cenaclului cere păreri asupra lui Benedict Popescu, adică despre cum a cîntat. Prilej pentru a se închega o discuţie asupra muzicii folk. George Stanca spune că «spiritul» muzicii lui Benedict Popescu «nu este foarte apropiat de spiritul muzicii folk actuale». «Dar care este spiritul muzicii folk actuale?», întreabă Adrian Păunescu. Stanca răspunde: «El are încă foarte multe influenţe folclorice luate mot à mot. la anumite pasaje din folclor fără a le prelucra, chiar dacă le cîntă la chitară». Florian Pittiş intervine: «Ce-am văzut eu la prima luare de contact nu cred că e foarte folk. În folk nu e vorba de recitarea folclorului, ci de citarea lui». În cuvîntul său în această chestiune, Adrian Păunescu precizează că Benedict Popescu «n-a spus că face muzică folk», în continuare explicînd, de fapt, atitudinea cenaclului în ceea ce urmăreşte în promovarea muzicii. După ce delimitează cîntecul bun de cel facil, de tipul Grigoriu, fapt care stîrneşte aplauzele de adeziune ale publicului pentru o muzică bună şi, implicit, împotriva celei prea uşoare, vorbitorul declară: «Dar nu tot ce e folk e bun şi nici tot ce promovăm noi în cenaclu trebuie să fie neapărat folk. Eu nu sînt folkist şi nici popist, după cum se poate observa uşor. A fi revoluţionar în artă înseamnă a forţa (nu am alt termen acum la îndemînă) tiparul momentului respectiv, fascinînd gustul comun pentru a-l duce mai departe. Folkul e şi aşa ceva. Dar nu ne putem opri la folk. Dacă singurul reproş e că nu face muzică folk, acesta se poate transforma într-o virtute». Benedict Popescu revine cu «**Dorinţa**» (versuri O. Goga) şi «**Terente**» (versuri M.R. Paraschivescu), după care se poate declara satisfăcut că a trecut cu bine examenul debutului.

Dar faptul care declanşează intensa participare a serii, acea confruntare de opinii între spectatori, acea comunicare între public şi interpret e recitarea lui Florian Pittiş într-o «variantă de interpretare» a unui fragment din Scrisoarea III. La invitaţia lui Adrian Păunescu, «varianta», atît de cunoscută frecvenţilor cenaclului, prin care Pittiş încearcă să sugereze ideea chiar prin mijloacele pantomimei, e supusă unei dispute care, depăşind obiectul, atinge sfera mai largă a interpretării scenice a clasicilor. Punctele de vedere sînt opuse. Fără îndoială, în această cronică nu putem reda integral tot ce s-a exprimat în legătură cu «varianta» lui Pittiş. Un rezumat la limita extremă sună astfel: o categorie de spectatori nu e de acord cu nici un fel de încercare de «demitizare» a lui Eminescu, iar cealaltă susţine «varianta», întrucît ea nu ne îndepărtează de Eminescu, ci ne face să revenim şi cu mai multă ardoare la textul eminescian. În sală fiind şi poetul Nicolae Dragoş, care, esenţializînd atitudinea primei categorii, afirmă că «în cazul dat, ceea ce lipseşte este tocmai conştiinţa ideii sau atitudinea pe care vrea să o comunice». Adrian Păunescu găseşte că «varianta este minată tocmai de lucrurile formale care au declanşat-o... Partea pur formală este detestabilă, iar partea cealaltă este profund stimabilă». Propune o regîndire a fragmentului, mizîndu-se nu pe «mima calamburului». Terminate şi discuţiile asupra «variantei», Florian Pittiş recită aprobat de toată lumea «**Cugetările sărmanului Dionis**».

Au mai fost prezenţi pe scenă prin cîntec şi poezie: Cornel Ionescu, Dan Tufaru, Mariella Petrescu, Vali şi Carmen, Constantin Fugaşin, Ion Gheorghe Arcudeanu, Mihai Stan. În penultimul punct al întîlnirii, emoţionantul **Blowin' in the Wind** al lui Bob Dylan (în traducerea lui Adrian Păunescu: Vînare de vînt) a fost interpretat, frumos, de Anda Călugăreanu, care ne-a rezervat surpriza de a se acompania la chitară, şi de Dan Chebac şi odată cu el de tot ansamblul de pe scenă şi de spectatori. Încheie seara Adrian Păunescu, care la solicitarea sălii recită «**Cu bucurie, zic**», «**Despărţire**», «**Psihologie strîmbă**», «**Imn**», «**Ucigaşul de piane**», «**Calul călare**» şi «**Daţi-ne pace**». Mulţumim încă o dată celor care ne-au găzduit, precum şi redactorilor emisiunii-radio «De la 1 la 3» şi ziarului «Informaţia Bucureştiului» care au anunţat schimbarea de sediu.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

Benedict Popescu, un debut remarcabil în cenaclu.

Interpreţii a două momente de vîrf ale serii. Dan Chebac şi Florian Pittiş.

Luni, 21 octombrie, Cenaclul Flacăra se va întîlni cu elevii Liceului Matei Basarab din Bucureşti, în sala Teatrului Ion Creangă, la ora 19,30.

Pentru această întîlnire Liceul Matei Basarab are rezervate 300 de locuri.

Invitaţii mai pot fi ridicate la sediul revistei Flacăra luni 21 octombrie, între orele 10-12, în limita locurilor rămase disponibile. Precizăm că invitaţiile cu termen de o lună rămîn valabile.

Anda Călugăreanu apare pentru prima dată în public acompaniindu-se la chitară: *«Vînare de vînt».*

SISTEMATIZAREA
singura din europa

O femeie singură străbate mai mulți kilometri, schimbă tramvaie și troleibuze, urcă aleea de asfalt din Parcul tineretului și notează în cartea de impresii cu litere înalte de pensionară: «Sînt întru totul de acord. Păcat numai că sînt prea bătrînă și n-o să mai apuc să văd cu ochii mei toate aceste realizări». Și semnează: V. Georgescu.

Pe faleza din fața expoziției, oamenii se opresc în grupuri, ca la o serbare cîmpenească sau ca la un miting. Orașului celor 55 km de lacuri i se caută comparații, diminutive: «Intrările în piață seamănă cu cele pe care le-am văzut la Bruxelles». Sînt și afirmații extravagante care trimit la orașele Brasilia, Sidney sau Piața centrală din Bombay. Arhitectul Dumitru Iancu susține că ambiția lor, a specialiștilor, n-a fost de a face din București un mic Paris sau un New York românesc. Dar chiar dacă blocurile albe, galbene sau albastre de pe machete par a mai fi fost văzute undeva, comparația nu ne face suspicioși. Un oraș, acum știm, își are legile lui, fronturile lui închise, deschiderile lui, densitatea normală pe hectar, masivitatea minimă, înălțimea medie, varietatea stilistică obligatorie.

Bucureștiul nu are o istorie arhitecturală suficient cunoscută. Curtea veche, cîteva clădiri de prin 1900, devenite și ele muzeu. Și altele, firește, dar care nu-ți vin în minte cînd reporterul veghează cu creionul în mînă. Care va fi personalitatea Capitalei? În aceeași carte de impresii, un student de la Facultatea de construcții civile și industriale scrie doar atît: «Sînt mîndru de meseria pe care mi-am ales-o».

De reținut: piețele; dispuse în zonele principale ale Capitalei; masive, autentice fronturi închise, înalte, adăpostind un vestigiu istoric, statui sau monumente de artă; din ele pornesc autostrăzi, șosele naționale, bulevarde cu clădiri într-o arhitectură diversă, cu blocuri-turn de peste 20 de etaje, de o riguroasă geometrie. Mai multe artere circulare de legătură în care se varsă radial șoselele naționale; din orice punct al orașului, astfel, transportul pînă în centrul principal nu va dura mai mult de 25-30 minute.

O adevărată cetate deci. O cetate înconjurată de lacuri, păduri și baze sportive. O cetate care nu va fi nici frumoasă, nici modernă. Va fi cum o dorim, cum ne convine mai bine, cum și-a dorit-o poate pensionara care după ce a vizitat și a admirat machetele viitorului oraș a părăsit expoziția cum venise, singură adică, dar cu regretul și temerea în suflet că anii mulți o vor împiedica să vadă cu ochii ei ce și-a dorit împreună cu domnul Georgescu: un București omogen, cu articulații solide, îndrăzneț.

Din acest punct de vedere, al sugestiei, expoziția este realizată. Sînt și planuri, și cifre, și diagrame, și procente, compoziția pe meserii a forței de muncă, zonele industriale ale orașului, schițele viitorului metrou, din care înțelegi și nu înțelegi despre ce este vorba. Pe scurt: o expoziție globală, o expoziție tematică, cu sens și consens, cu formulare de anchetă socială: «Expoziția noastră vă prezintă studii și propuneri în legătură cu sistematizarea municipiului București — oraș și comune — și își propune să cunoască opiniile și sugestiile populației în legătură cu dezvoltarea orașului». Bucureștenii sînt chemați, printr-un pliant tipărit, care uneori se găsește, alteori nu, să răspundă la circa 70 de întrebări despre orașul lor: ce le place, ce nu le place, cum ar dori să fie ceea ce nu le place. Dar nu mai putem spune: lăudabilă inițiativă. «Inițiativă» sună delicat, ca o recepție diplomatică. Palatul sportului și culturii, unde s-a deschis expoziția, a gemut zilnic de oameni, ca la un tîrg internațional. Ce s-a întîmplat? În urmă cu doi ani, o expoziție asemănătoare, din incinta Institutului de arhitectură, respira odihna expozițiilor de artă. Ritmul construcțiilor, în primul rînd; numărul mult mai mare al celor implicați, în consecință. Dar și un alt fapt incontestabil: obișnuința exercițiului democratic. Ne-am obișnuit, cu alte cuvinte, să fim consultați. În marile noastre probleme, în legătură cu întrebările ce apar la răscrucile țării, dar și despre măruntele noastre preocupări, dacă sînt de-ajuns de înalte și de spațioase camerele în care locuim, dacă ne satisface locul de amplasare a teatrelor, piețelor, magazinelor, creșelor. Problemele noastre din care partidul face marile sale angajamente.

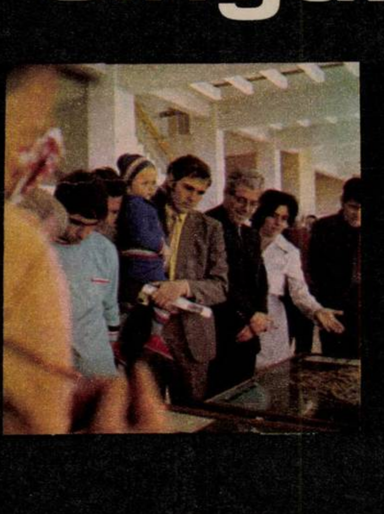

Formularele sînt întocmite după toate regulile artei și ale științei sociologice; dar și conform principiului: «să ne achităm de o sarcină». Una dintre întrebările chestionarului sună astfel: «Cum apreciați propunerile de construcție pentru etapa 1976—1980? În etapa 1976—1980 sînt propuse pentru sistematizare următoarele zone: 1) Calea Moșilor...»și așa mai departe, pînă la 15. Dar pentru această stradă, ca și pentru multe altele indicate în enumerare, nu există machete. Sau: «Ce dotări noi considerați a fi necesare în ansamblurile realizate?» Deși, nici măcar ghizii, cînd sînt găsiți, nu știu să detalieze pe machete natura construcțiilor și a clădirilor prezentate.

Dacă chestionarul ar fi cuprins și întrebarea «Care a fost sentimentul ce v-a însoțit în tot timpul expoziției?», cele mai multe răspunsuri l-ar fi indicat pe acela al înfăptuirii unui lucru fără precedent, unic în lume; unic nu atît pentru că ne place

● ÎN PALATUL SPORTULUI ȘI CULTURII, EXPOZIȚIA DE STUDII ȘI PROPUNERI PRIVIND SISTEMATIZAREA MUNICIPIULUI BUCUREȘTI CONTINUĂ SĂ FIE ASALTATĂ DE ZECI, SUTE ȘI MII DE VIZITATORI

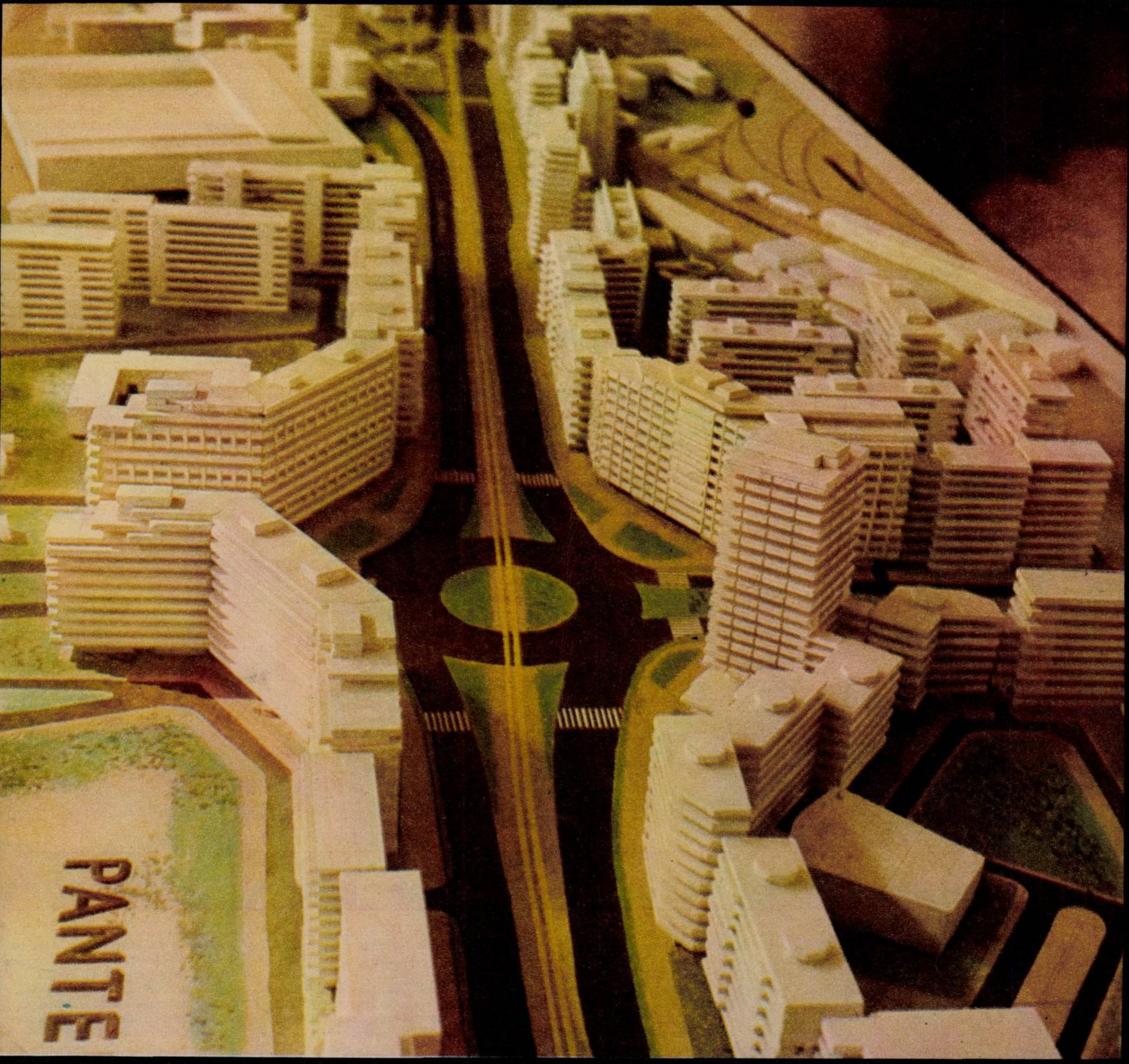

CAPITALEI ROMÂNIEI cu evoluție dirijată

nouă să ne credem fără egal, ci pentru faptul, de-acum știut, că sistematizarea Capitalei este singura din Europa controlată total, din punct de vedere al creșterii populației, al densității minime obligatorii pe hectar, al diversificării stilurilor arhitectonice, pe o perioadă de mai multe decenii. Cartiere întregi, străzi, bulevarde, autostrăzi, piețe, ansambluri sînt adunate, legate între ele, după o concepție unitară, pînă la detaliile minore, vizînd felul magazinelor, numărul de etaje, stilul arhitectonic, căile de acces, modalitățile de transport. Ceea ce ar fi putut însemna tot atîtea posibilități de prezentare și popularizare: diapozitive, conferințe filmate, pliante, prototipuri, machete detaliate, explicit prezentate. În lipsa acestora, publicul se înghesuie în fața unor hărți cu hașuri aproximative, ca în holul fostului O.C.L.P.P. Sau ca la notariat. Chestionarul, întocmit după toate regulile artei și ale științei sociologice, denotă că specialiștii dețin tehnica fișelor de opinie publică, dar nu cunosc spiritul opiniei publice, care n-a rămas același de acum doi ani. Și în cartea de impresii pot fi citite și declarații mai puțin măgulitoare. Rezum:

«Expoziția nu-și poate atinge scopul fără ghizi competenți și, în general, fără o călăuză oarecare».

● O EXPOZIȚIE FRUMOASĂ, DAR ERA NEVOIE DE MAI MULT

«Insuficient popularizată. Orar necorespunzător».

«Nu se înțelege detaliul».

«Se putea mult mai mult. Expoziția nu e pe măsura realizărilor pe care le expune».

Amploarea reconstrucției Capitalei este impresionantă. Dar amploarea reconstrucției Capitalei nu poate fi meritul unui institut. Meritul institutului ar fi fost acela de a fi prezentat această reconstrucție, în concretizarea căreia specialiștii săi au cheltuit fantezie, pricepere, competență și multă, foarte multă profesionalitate, nu numai pe măsura unui fapt unic în lume, dar și în conformitate cu maturitatea opiniei publice.

NICOLAE CRISTACHE ■

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

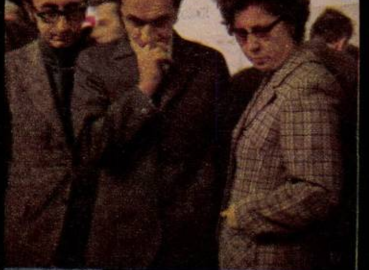

OPTIMIZAREA TRANSPORTURILOR PE CALEA FERATĂ

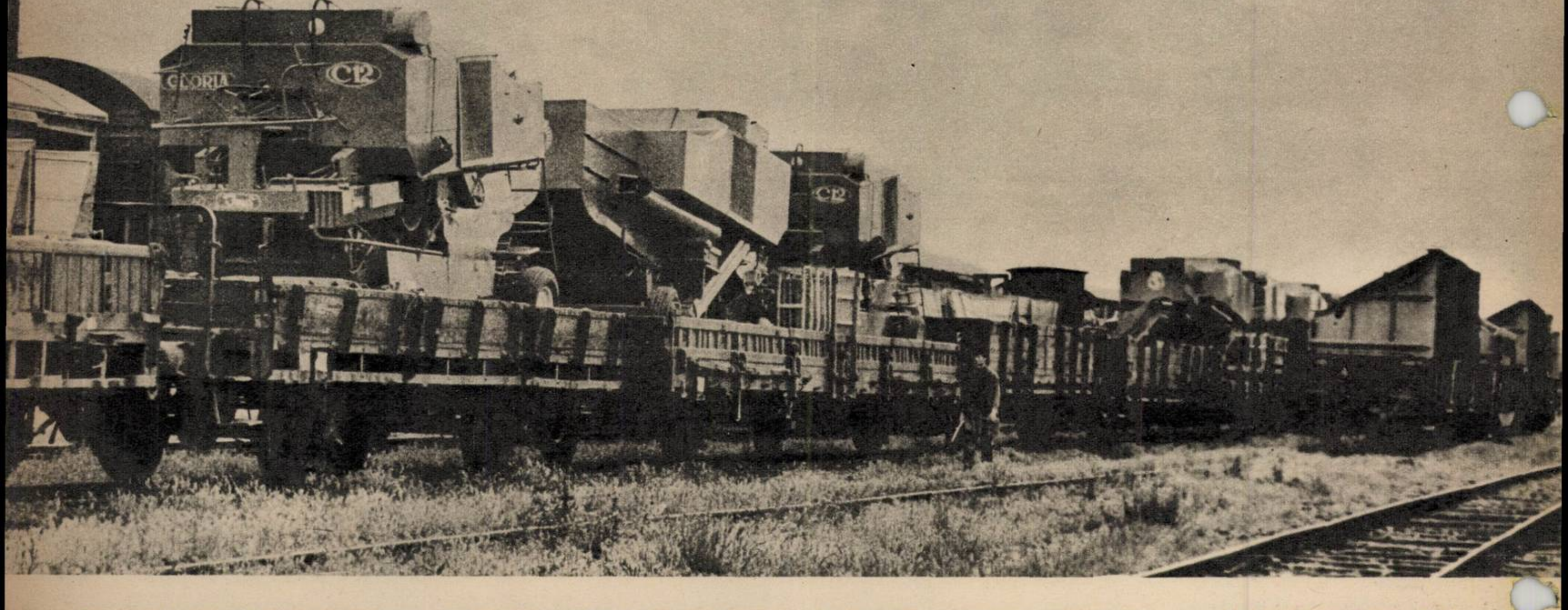

Într-o firească relație cu realitatea, rețeaua liniei ferate de astăzi exprimă noua înfățișare social-economică a țării. A înțelege bine harta României de azi înseamnă a călători și în lungul liniilor ferate, înseamnă a privi această cale de transport și ca pe o cale de cunoaștere a adevărului economiei naționale. În România astăzi a transporta înseamnă, alături de toate celelalte, a face industrie.

Mulți dintre noi știu că, în general, cea mai ieftină și cea mai sigură cale de transport din țară este calea ferată. Bineînțeles, specialiștii pot găsi oricînd și exemple inverse, cînd distanțele mici și sortimentele de marfă impun folosirea altor mijloace de transport, însă aceasta nu contrazice părerea generală: cărăușii cei mai solicitați de industria și agricultura noastră sînt marfarele prăfuite ce par că nu se mai termină cînd le aștepți trecerea la barieră, ele merită, măcar pentru modestia cu care se dau la o parte din fața personalelor și acceleratelor, toată stima noastră. Sînt de netăgăduit eforturile ceferiștilor de a face față transporturilor, din ce în ce mai numeroase și mai «încărcate» ca urmare a dezvoltării impetuoase a economiei naționale. Dintre acestea, cele mai importante, legate atît de prezent, cît și de viitorul apropiat, ținînd de extinderea tehnologiei avansate de transport, sînt: transconteinerizarea, paletizarea, mecanizarea operațiunilor de încărcare-descărcare și înființarea unor unități speciale care să asigure transportul combinat cale ferată-auto «din poarta expeditorului pînă în poarta destinatarului».

Iată însă că, ignorînd parcă aceste deziderate ale «cărăușului», încă multe întreprinderi, centrale și chiar unități agricole folosesc calea ferată în mod nerațional, risipind bani și combustibil în lungul liniilor pe care își transportă aiurea propriile lor produse, contrar măsurilor pentru optimizarea transportului pe calea ferată a principalelor produse de masă (produse chimice și petroliere, calcar, brichete, lignit, țiței, lemn, var, balast, ciment, grîu, porumb, sfeclă etc.). Aceste măsuri stabilite în 1970 de către Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. au ca scop principal reducerea cheltuielilor de circulație a mărfurilor, economisirea combustibilului și utilizarea mai bună a mijloacelor de transport pe calea ferată prin eliminarea transporturilor neraționale, lungi și încrucișate. Urmărirea aplicării lor de către Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe împreună cu Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor a avut rezultate bune. Folosirea în continuare a optimizării poate avea ca efect în anul acesta, comparativ cu cel precedent, o reducere a volumului de prestații cu circa 582 milioane tkm; realizîndu-se prin aceasta o economie de aproape 13 000 t combustibil convențional și o reducere a cheltuielilor de circulația mărfurilor cu 81 milioane lei.

Pentru a înțelege exact ce înseamnă această folosire corectă a optimizării transporturilor trebuie să subliniez faptul că depășirea distanțelor optime de transport la produsele de balastieră a dus în 1973 la 133 milioane lei cheltuieli suplimentare de circulația mărfurilor și la o risipă de 21 000 tone combustibil convențional!

Bineînțeles că aceste pierderi se fac simțite în prețurile de cost majorate. Măsurile de stopare a transporturilor neraționale devin astfel absolut necesare, pentru că nu e permis ca astăzi, cînd țara întreagă este angajată cu toată ființa sa în realizarea înainte de termen a cincinalului, să se piardă milioane de lei pe un du-te-vino haotic, lipsit de orice simț de răspundere. Să dau cîteva exemple în care se pot recunoaște ușor birocrația și incompetența unor funcționari care plimbă mărfurile pe banii statului pe unde-i taie capul: de la Grădinari se expediază 500 tone balast natural nespălat la Călărași, în timp ce de la Călărași se expediază balast spălat la Predeal (5 000 tone) și la Bartolomeu (2 500 t); sau sînt propuse pentru a fi expediate de la Fabrica de cărămizi-Feldioara 280 tone blocuri ceramice cu goluri orizontale la Ploiești Sud, Mîneciu, Rîmnicu Sărat și chiar Armășești (la o aruncătură de băț de Urziceni!), în timp ce Fabrica de cărămizi-Urziceni expediază 1 800 tone din acelasi produs la Brașov-Triaj, Codlea, Predeal și Dîrste!

Tovarășul Ion Hadăr, șeful Serviciului de programare și optimizare a transporturilor pe calea ferată (înființat în 1970), mă invită să particip la confruntarea lunară a planurilor de transport ale beneficiarilor cu programele de optimizare a transporturilor pe calea ferată. Pînă ajungem în sala unde se lucrează cu reprezentanții ministerelor producătoare îmi spune că din cele 1 200 de stații de încărcare caré deservesc circa 8 000 de beneficiari (cu transporturi pe o distanță medie de 275 km) se vehiculează *lunar aproape 20 000 000 tone de mărfuri*. ceea ce reprezintă activitatea unui întreg trimestru de acum cîțiva ani.

— Aceasta a impus măsurile de optimizare. Pentru a face față lunar la cele peste 60 000 de relații de transport între producători și consumatori și pentru a răspunde la întrebările de mare importanță în transport (cine, ce, cît și unde transportă) a fost înființat acest serviciu.

— Care ce face?

— Coordonează activitatea de planificare a transporturilor de mărfuri pe calea ferată în ceea ce privește corelarea nevoilor de transport ale economiei naționale cu capacitatea de transport pe tipuri de vagoane, cu capacitățile de încărcare-descărcare ale beneficiarilor, cu repartizarea optimă a mărfurilor între calea ferată, auto si fluvială, avînd ca eficiență imediată neacceptarea transporturilor contrare optimizării și a celor ce contravin utilizării mijloacelor de transport la capacitatea nominală.

— Și care ar fi, *tovarășe inginer*, idealul optimizării?

— Satisfacerea tuturor cerințelor de transport ale României cu cheltuieli minime de circulație.

— Din cele aproape 20 milioane tone de mărfuri, cîte sînt transportate optimizat în fiecare lună?

— Circa 40 la sută ar trebui realizate în relații de transport optimizat. Spun ar trebui, pentru că în realitate nu toți beneficiarii expediază mărfurile în relațiile optimizate Din diferite motive: fie că au încheiate contractele economice de livrare înainte de elaborarea calculelor de optimizare, fie că nu le-au reactualizat potrivit necesităților economiei naționale.

— Legea le permite acest lucru?

— Nu, legea nu le dă voie, dar unii mai trec peste ea.

— Încetul cu încetul și aceștia se încadrează în lege, *îmi spune tovarășul* Sorin Achimescu, director adjunct al Direcției de mișcare și comercial. Conform legii 140/1973 efectuarea transporturilor în relații neoptimizate poate fi amendată de la 700 la 2 000 de lei. Sînt întreprinderi care folosesc vagoanele în mod arbitrar, avînd drept singur țel să scape de un produs neacceptat de beneficiar. De exemplu, șpanul afînat nu este primit de combinatele siderurgice, din care cauză vagoanele devin adevărate depozite pe roți. Eu cred că în primul rînd întreprinderile ar trebui să înțeleagă optimizarea!

Tovarășul Achimescu îmi arată un proiect de măsuri al ministerului din care extrag cîteva: a) intensificarea acțiunii de determinare a rutelor celor mai economice în vederea eliminării transporturilor încrucișate, pentru respectarea relațiilor optime de transport și reducerea distanței medii pe calea ferată; b) controlarea mai riguroasă de către organele de control feroviar și ale ministerelor în cauză a celor ce se fac vinovați de *încălcări* ale *prevederilor* legale, acordîndu-li-se în fapt, nu în principiu, dreptul de a aplica sancțiuni contravenționale; c) continuarea acțiunii de control prin sondaj la întreprinderi și unități de transport privind modul cum se respectă relațiile optimizate în activitatea contractelor economice; d) editarea unui indicator de distanțe economice cu ajutorul căruia beneficiarii să poată repartiza rațional mărfurile între mijloacele de transport.

— Tovarășe Hadăr, ce înseamnă optimizare de fapt?

— Optimizarea se impune ca o necesitate obiectivă atunci cînd sînt mai mult de doi producători pe același sortiment și, bineînțeles, mai mulți consumatori. La noi ea se exercită asupra a 85 de sortimente, celelalte avînd caracteristici de unicat. Prin ea se elimină încrucișarea pe calea ferată a mărfurilor de același fel și se stabilește aprovizionarea de la sursele cele mai apropiate. Cu ce rezultate, v-am spus.

— Da. Dar în afara încrucișării, ce mai contravine optimizării?

— Depășirea distanței medii de transport. De exemplu, după calculele de optimizare privind cimentul metalurgic produs de Combinatul materialelor de construcții-Turda, acesta ar trebui livrat la consumatorii din zona apropiată la o distanță medie de 157 km. Combinatul însă livrează produsul la o distanță mai mare.

Așa s-a ajuns ca la un număr de 11 produse distanța medie de transport pe semestrul I 1974 să fie depășită cu 6 km ceea ce a condus la efectuarea unui volum suplimentar de transport de peste 200 milioane tkm, respectiv la o depășire a cheltuielilor de circulația mărfurilor cu aproape 30 milioane lei și la un consum de circa 4 000 t combustibil. Depășiri mai importante ale distanțelor medii de timp s-au înregistrat la produsele chimice, lemn pentru celuloză, *ciment și var pentru construcții*, produse de balastieră etc.

— Adică «mai mare daraua, decît ocaua».

— Exact. Și țineți seama că în majoritatea cazurilor beneficiarii produselor plătesc cheltuielile de transport suplimentare. Tot contrară optimizării este și utilizarea vagonului sub capacitate, mai ales în ceea ce privește fierul vechi și șpanul. Pentru a încărca la capacitate un vagon cu șpan sînt necesare utilaje care să-l toace și să-l baloteze. Ori aceste utilaje de cele mai multe ori nu sînt în dotarea întreprinderilor sau nu funcționează. Și atunci se transportă sub capacitate, producînd necazuri și combinatelor siderurgice cărora le ocupă depozitele.

— Dați-mi, vă rog, cîteva «firme» serioase drept exemplu.

— Iată, pe iulie, Uzina «Republica» cere 10 vagoane ca să le încarce cu 105 tone de șpan afînat pentru C.S.-Hunedoara. Deci 10 tone într-un vagon de 20-30 t. La fel, Uzina mecanică-Mija (100 vagoane pentru 1 000 tone), Uzina mecanică-Plopeni, I.C.M.-Huedin, Uzina «7 Noiembrie»-Craiova, I.O.B Balș. Și mai sînt destule.

Într-adevăr, sînt încă destule întreprinderi care ignoră optimizarea transporturilor și numai intervenția hotărîtă a celor în drept poate opri risipa care umflă artificial cheltuielile de circulația mărfurilor pe calea ferată. O astfel de intervenție a făcut ca să fie scoase din planurile de transport pe lunile iulie, august, septembrie și octombrie nu mai puțin de 400 000 t, contrare optimizării, care înseamnă ca volum de transport 100 milioane tkm. Se economisesc astfel, numai în aceste luni, 2 200 t combustibil convențional și 14 000 000 lei la cheltuieli de circulație. Aceasta arată că optimizarea nu este numai un cuvînt care îmbracă un serviciu nou, ci o realitate care se impune în toate transporturile.

ION NEGOESCU ■

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 35

• GLUME • GLUME • GLUME •

«Eu, pe copiii mei niciodată nu i-am lovit... decît, bineînțeles, în caz de legitimă apărare!...»

O femeie vrea să cumpere un revolver și întreabă pe vînzătoare:
— Unei viitoare văduve nu-i acordați nici o reducere?

UMOR NEGRU

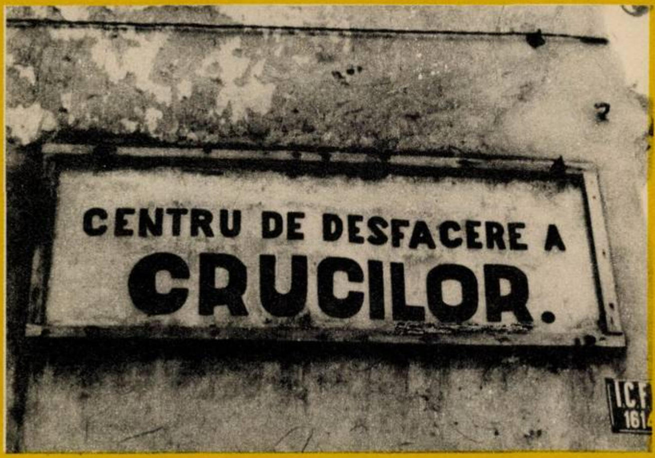

SĂ CITIM CU VOCE TARE

«Îmi ard obrajii de rușine — deși am acum 23 de ani — cînd mă gîndesc ce voi răspunde viitorului meu soț: cum voi putea explica acest accident dureros și penibil?», întreabă o tînără cititoare la rubrica «Întrebări, confesiuni, experiențe» din ultimul număr al revistei lunare FEMEIA.

Ce i se răspunde tinerei care s-a adresat într-un moment de cumpănă publicației? În primul rînd este asigurată că rîndurile ei au fost citite **«cu interes și nu în virtutea unor prejudecăți care au nefericit multe existențe tinere, prejudecăți care astăzi sînt realmente și fericit depășite».**

Și asta numai pentru că, lipsită de prejudecățile ce au «nefericit multe existențe», semnatarei răspunsului i se pare că **«vinovăția care o apasă pe Giorgiana** (N.R.-numele corespondentei) **nu mai are, la cei 23 de ani ai săi, proporțiile pe care tînăra mea corespondentă le da „accidentului" respectiv».**

Sîntem mai mult decît curioși să aflăm care ar fi, după opinia revistei FEMEIA, vîrsta cînd «accidentele» în urma cărora provin copii ar căpăta proporții.

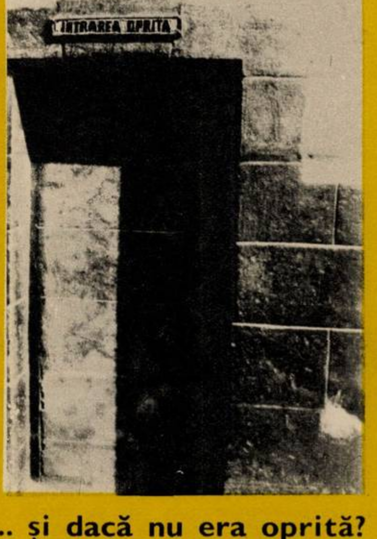

... și dacă nu era oprită?

ZOO

— Nu m-am hotărît dacă să-l mănînc sau nu, am spus privind racul din farfurie.

— Hotărăște-te, spuse copilul, nu-l mai fierbe și tu!

●

— Nu mă tem de pescar (afirmă răcușorul unei răcușoare).
În plasă zadarnic încerca să dea înapoi.

●

— Dacă el ne-ar fierbe pe noi, s-ar mai înroși?, întrebă băiatul.

●

Mitică: Dacă nu-mi dai să mănînc cel puțin 30 de raci, fac gît!

●

Un elev: Racul trăiește în apă și se îneacă în maioneză.

●

În zodiac (Editions Seuil 1973) racul este semn de imaginație.

Cartea de bucate (din aceeași editură) indică peste 200 de modalități de preparare a racului. «Quod erat»... dar nu pentru raci!

●

Racul mi-a distrus ficatul, spuse un ieșean privind melancolic la instrumentul nichelat cu care desfundase sticlele cu vin o viață întreagă.

ALECU POPOVICI ■

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU UMORUL? SAU CERCUL VICIOS AL UMORULUI

FURTURI

— Unde ești, Popescule, că vreau să-mi lucrezi ceva?
— Vă «lucrez», vă «lucrez»!...

AL. CLENCIU

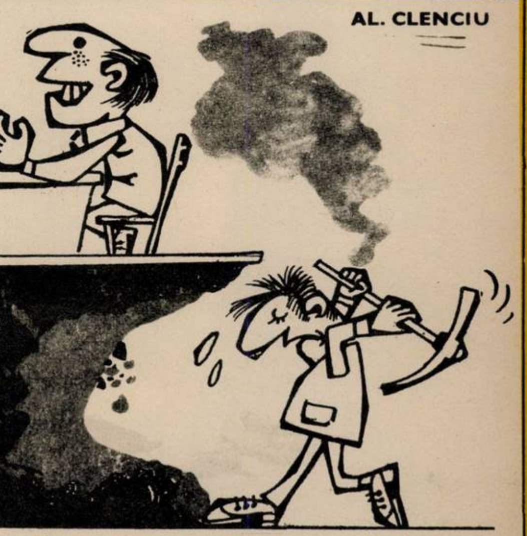

Urzica, 31 octombrie 1967

«HOMO... SAPIENS»

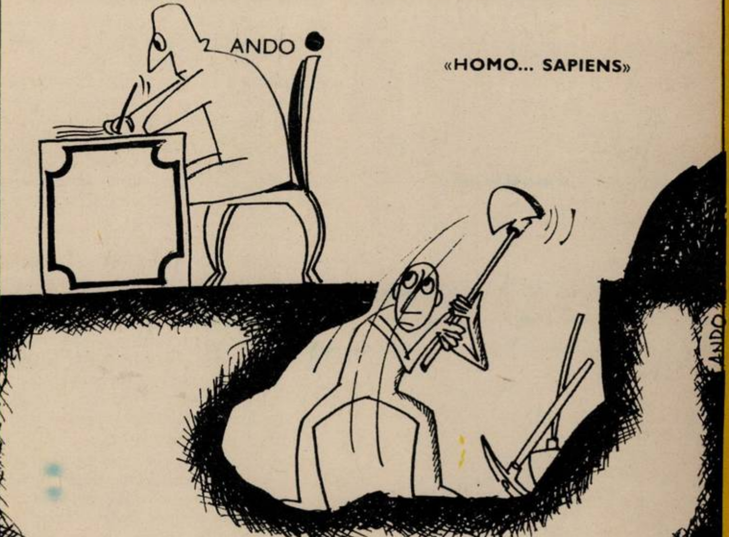

Almanahul Urzica 1973

Fără cuvinte...
(desen de A. ANDRONIC)

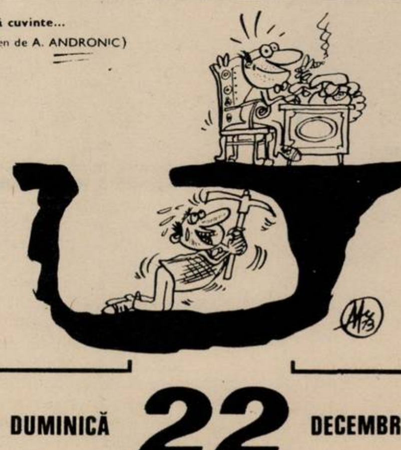

DUMINICĂ 22 DECEMBRIE

Calendarul de perete 1974

SĂ APĂRĂM PĂMÎNTUL ȚĂRII

„PĂMÎNTUL E BUN, RODEȘTE, DAR TREBUIE SĂ AI GRIJĂ MEREU DE EL“

Florea Medeuțu surprins într-un gest cotidian: «E multă treabă, pămîntul cere respect și îngrijire».

Deasupra Alexandriei, de la înălțime, dintr-un avion, de pildă, cîmpia Teleormanului se vede bine, pînă în marginile ei dinspre Dunăre sau din sus, unde încep dealurile Vedei. Toamna a cuprins întinderea în brunul închis al brazdei întoarse, iar sclipirile moi ale canalului de irigații traversează parcele mari. Se văd și drumurile, cele noi, drepte, care traversează cît mai în scurt, înlocuindu-le pe cele șerpuite create cîndva la întîmplare. Poate că imaginea acestor drumuri noi alături de cele vechi, de fapt alături de locul ghicit unde au fost cele vechi, fiindcă astăzi sînt acoperite cu brazdă, sugerează ideea de bună gospodărire a acestei imense bogății naturale care este pămîntul.

Am discutat în spiritul acestei idei cu un vicepreședinte al Consiliului popular județean, cu oameni cu munci de răspundere din sectorul agriculturii, am adunat pe hîrtie un noian de informații cu sau fără caracter generalizator, am consultat hîrtii cu «situații la zi», proiecte ale viitoarelor îmbunătățiri funciare; se poate spune că în acest județ invitația generoasă și fermă văzută din *lumina nevoilor prezente și viitoare*, această chemare rostită în numele unor adevăruri străbune, începe să găsească un bun ecou. S-au recuperat pămînturile din zonele unor foste instalații petroliere, s-au trasat acele drumuri drepte care înlocuiesc vechile căi contorsionate *ce rupeau* inutil din pămîntul bun pentru ogor, s-a trecut chiar și la scoaterea cioturilor și tufișurilor de pe tarlale și, ceea ce părea un fleac, acolo, o palmă de loc, la nivelul județului s-a concretizat în zeci și zeci de hectare redate *agriculturii. Dar a spune* că totul este în ordine înseamnă a trece cu vederea unele întîrzieri, acțiuni cu efect înjumătățit. Se știe ce însemnătate are pentru pămînt un sistem de irigație și cu atît mai mult construirea lui nu trebuie să afecteze folosirea actuală a *pămînturilor*. Cu alte cuvinte nu poate fi uitată atitudinea constructorilor sistemului de irigație Terasa Olt-Călmățui, care n-au redat, conform graficelor, diferite terenuri cooperativelor agricole pe teritoriul cărora s-a desfășurat construcția. *S-a ajuns pînă acolo încît* C.A.P. Ciuperceni, de pildă, a fost nevoită să ceară sprijin arbitrajului pentru a reprimi 22 de hectare de pămînt arabil. Faptul s-a consumat nu demult, iar reamintirea lui este necesară și ca sens meditativ pentru viitorii *constructori ai viitorului sistem de irigație* Giurgiu-Răzmirești. Mai ales că proiectanții noului sistem porniseră cu stîngul și hotărîseră ca niște vechi grupuri de irigații, construcții arhaice devenite acum nerentabile, să fie lăsate ca elemente de muzeu vizavi de *construcțiile noi. Dacă beneficiarul ar fi* admis așa ceva însemna ca în întreaga zonă să rămînă în afara noului circuit 965 de hectare. În fine, am adăuga că nu toate urmele fostelor instalații petroliere au fost înlăturate și ele ciupesc încă din obrazul reîntinerit al pămîntului teleormănean. Și, citez dintr-un raport oficial al Direcției agricole cîteva fraze semnificative: «...nu sînt folosite încă integral suprafețe pentru care s-au executat lucrări de îmbunătățiri funciare, indiguiri, desecări, irigații. Astfel, în lunca îndiguită a Dunării și a rîului Olt apar încă în evidența fondului funciar 1 764 ha pășune, 446 ha neproductive și 776 ha teren cu ape și sulf, ceea ce *reflectă* faptul că lucrările hidroameliorative necesită încă multe completări de studii și remedieri constructive».

Ce fel de argumente trebuie folosite atunci cînd e necesar să fie convinși cei care se fac *vinovați de încetineală și întîrziere*?! Personal aș înclina să zic că nu mai poate fi vorba de a convinge, ci de a obliga. A obliga conform legilor și normativelor în vigoare. Și cu atît mai actuală mi se pare o asemenea poziție, cu cît avem în față exemplul *pozitiv* dat *chiar de către cel* care muncește pămîntul. În unele comune, schița de sistematizare prin care se restrîng suprafețele și locuitorii se grupează în jurul centrelor civice, pentru a beneficia de prerogativele unui trai civilizat, devine un fapt real. *Țărani care au locuit din străbuni* pe același petic de pămînt se mută azi spre centrul comunei. Este o rupere pe care sufletește o acceptă cu greu, dar care altfel, logic cum se spune, o cred necesară și o primesc cu bucurie.

Am *cunoscut asemenea oameni*. Florea și Niculina Medeuțu sînt din satul Bărîcea. Au o casă la marginea așezării, mai bine-zis în afara ei, iar față de centrul comunei sînt la o distanță de o oră și jumătate de mers pe jos. E o casă făcută pe peticul de pămînt moștenit din moși în moși, o casă mică, ridicată de cei doi în locul alteia dărăpănate. L-am întrebat pe Medeuțu ce gîndește despre această mutare. S-a *uitat cu luare aminte*, m-a «cîntărit», a auzit de «Flacăra», dar nu se gîndise să ajungă vreodată la el, fiindcă...

— ...vedeți, eu sînt simplu țăran. Cu nevasta muncim pămîntul ăsta de cînd ne știm. Pe la oraș nu prea ne ducem, că nu prea avem *timp. Pămîntul e bun, rodește*, dar trebuie să ai grijă mereu de el. Și pe vreme rea și pe frumos. Și ce să zic, îmi pare rău că mă despart de locul ăsta, dar văd și eu că nu se poate altfel.

— Adică?

— Adică *eu cunosc aici fiecare* palmă de loc, și pietrele pe unde sînt așezate. Dar adevărat e că nu e ușor să stai departe de oameni.

— Sîntem izolați, adaugă Niculina, soția. Și oricît ne-ar bucura pămîntul, de necazurile *singurătății nu scăpăm*. Copiii fac o oră jumătate pînă la școală. Ăl mare merge mai ușor, dar fetița, săraca, abia acum am dat-o la școală. Ne mutăm în comună și școala e la doi pași. O să ne punem și lumină, o să ne cumpărăm televizor.

— *După ce demolați casa*, pe locul ăsta o să are tractorul. Nu vă pare rău?

— Așa e cazul... Uitați-vă și dumneavoastră: în toată lunca asta, cinci-șase case răsfirate. Ne mutăm cu toții și eu și vecinul meu Sandu și vom fi tot împreună. Pe locul liber se va face un ogor mai mare, mai folositor. Și-am auzit că pe un loc mare se pot băga și țevi pentru apă. O să fie bine...

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Fotografiile autorului

***De-a lungul multora dintre canalele de irigație, gata de a intra în exploatare,* există asemenea fîșii late de circa 10 m încă nearate. În unele locuri constructorii nu s-au prea grăbit să predea aceste pămînturi cooperativelor agricole de producție, iar în altele cooperatorii au întîrziat să le ia în primire cu toată grija cuvenită.**

BUNUL SIMȚ AL PĂMÎNTULUI

De două zile tot băteam pămînturile din jurul Craiovei, adică luncile și grădinile de altădată ale Ișalniței.

De ce?! Pentru că orașele, oricît de mari ar fi ele, tot trebuie că se termină undeva, iar din locul acela încep ogoarele. Aceste ogoare, aflate în poala și umbra marilor orașe care sînt totodată și mari cetăți industriale, au o viață a lor, aparte, un destin care se cere cît mai grabnic îmbunătățit.

Cu alte cuvinte, ar fi vorba despre strigătul de ajutor pe care ni-l trimit pămînturile cărora nu întotdeauna le-am apărat, după toate, absolut toate puterile noastre, integritatea.

Deci, ne apropiam de Ișalnița, bătea un vînt puternic și rece și, în depărtare, la orizont, o uriașă cortină de praf alb atîrna ca spînzurată de un cer senin ca lacrima.

Trecuserăm de combinatul chimic, trecuserăm și de termocentrală și încercam să ajungem sub uriașa cortină de praf alb care parcă vestea un fel de furtună în deșert. Pluteam printr-o ceață uscată, iar termocentrala, deși se afla doar la o sută de metri, abia se mai zărea.

Pînă la cele două depozite ridicate pe o suprafață de 84 hectare de pămînt arabil de cea mai bună calitate, pămînt de luncă, cenușa, provenită din arderea cărbunilor aduși din bazinul Rovinarilor, este transportată în stare umedă, un fel de nămol, prin niște conducte speciale. Ajunsă la depozit, cenușa provoacă două mari neajunsuri. Unu: apa care o însoțește se scurge și, infiltrîndu-se prin taluzurile de protecție, bălteşte pe ogoarele învecinate; drept urmare, vegetația arată ca arsă. Doi: odată uscată, cenușa, care nu este altceva decît praf extrem de fin și ușor, la cea mai mică adiere de vînt se transformă într-o imensă trîmbă albă, care se risipește pe sute și sute de hectare; evident, recoltele sînt substanțial reduse.

Din explicațiile tovarășului Victor Dumitrescu, însoțitorul nostru, directorul Oficiului de cadastru și organizare a teritoriului, înțelegem că, în condițiile unei «producții» zilnice de 180 vagoane de cenușă-nămol, s-a preconizat ca depozitarea ei să se realizeze pe Valea Mihăiței, un teren de 200 hectare impracticabil pentru agricultură, o depresiune care, înconjurată de o puternică perdea de pădure, va reține, chiar și împotriva vîntului, uriașele cantități de praf. Deși puțin cam tîrzie, măsura este, totuși, mai mult decît binevenită, ea ilustrînd că oamenii încep să ia o atitudine izvorîtă din dragostea lor față de pămînt.

Dar iată-ne în spatele combinatului chimic, adică, în limbajul celor de la oficiul de cadastru, pe tarlaua numărul 32. Mai multe parcele de pămînt arabil, de pășune, pădure și nisipuri, însumînd o suprafață de 20 hectare, au fost transformate în multiple mormane de gunoaie, reziduuri și materiale uzate. 20 hectare ocupate fără nici un fel de forme legale! Cîteva buldozere încearcă să degajeze terenul. Bolovani, fier, anvelope, tablă, sîrmă, lemn etc. Ce fel de agricultură s-ar mai putea practica într-un asemenea teren?! Nu sîntem în măsură să răspundem, dar important este că se fac eforturi pentru îmbunătățirea acestui pămînt.

După ce executăm ceva care s-ar numi echilibristică și ne învîrtim pe o sumedenie de drumuri improvizate, de parcă fiecare tractor, mașină sau buldozer a ținut să-și facă fiecare un drum al lor și numai al lor, ne strecurăm și ajungem la șoseaua națională, îndreptîndu-ne către sediul C.A.P. Ișalnița.

În dreapta șoselei, o pădure de stîlpi. Sute și sute de stîlpi. În jurul fiecărui stîlp rămîn 20 metri patrați de pămînt nefolosit. I s-au smuls astfel agriculturii 60-70 hectare!

Dar, dincolo de cifre, iată, ca un fel de concluzii și argumente, părerea cîtorva oameni care, prin profesia și funcția lor, sînt cei mai apropiați de inima și strigătul acestor pămînturi.

— Avem hectare afectate de apa scursă de la depozitele de cenușă. Alte hectare sînt afectate de cenușa zburătoare. Cînd oamenii vin de pe cîmp, după o zi cu furtună de cenușă, li se văd doar dinții și albul ochilor, ca la mineri. Ce să mai vorbesc despre stîlpii de beton care, fiind înlocuiți de stîlpi metalici, rămîn totuși în mijlocul ogoarelor? Să-i scoatem n-avem cum, că au fundații mari de beton. Să-i folosim, n-avem la ce. Facem deci o agricultură tip slalom! Cei de la I.G.O.-Craiova au făcut o stație de deferizare a apei. Cînd au făcut probele ne-au inundat terenuri care nu erau cuprinse în contract. Despăgubiri, deocamdată, n-am primit. De trei luni de zile, în zona inferioară a Amaradiei, se fac două noi rețele de stîlpi. Am contractat o suprafață, dar, în realitate, am pierdut o suprafață mult mai mare. Și totuși, trebuie să se facă ceva pentru pămînturile astea ale noastre, nu?! (Inginer Marinică Elvira, președintele C.A.P.-Ișalnița).

— Întreprinderile fac drumuri peste tot, degradează pămîntul, nu plătesc despăgubiri. (Inginer proiectant la Oficiul de cadastru, Sprîncenatu Ilar).

— Întreprinderile calcă foarte des actuala Lege nr. 12, iar noi am aplicat, desigur, amenzile corespunzătoare. Întreprinderea de construcții prefabricate Craiova a fost amendată cu 25 000 lei și 150 000 lei despăgubiri către C.A.P.-Cernele pentru că a vărsat pe ogoarele acesteia zeci de basculante cu pietriș și bolovani. Acum, la indicația noastră, acest material este vărsat în locuri specificate de către noi, cum ar fi drumurile de tarla sau în gropile viitorului parc Craiovița. Exemplele pot continua. Dar mă gîndeam ce-ar fi dacă ar fi amendată persoana care poartă răspunderea unor asemenea acte ilegale?! Sperăm că viitoarea lege a folosirii și circulației bunurilor funciare, lege discutată la nivel superior și supusă în aceste zile dezbaterilor largi, va fi foarte severă cu cei care risipesc acest avut al întregului popor, pămîntul. (Glăvan Constantin, președintele Direcției agricole Dolj).

Dar iată că din cauza unor... neglijențe (spun așa pentru că n-am alt cuvînt la îndemînă) nu se pierd numai niște pămînturi, lucru foarte grav, ci se pierde bucuria de a munci, lucru și mai grav. Munca țăranului poate fi considerată, ca și pămîntul, un adevărat patrimoniu național. Să chibzuim mult și bine, pentru că agricultura nu este o anexă a industriei, ci un partener absolut egal. Să respectăm munca țăranului, al cărui bun-simț este egal cu bunul simț al pămîntului care ne hrănește pe toți. (Gheorghe Dindere, președintele U.J.C.A.P.-Dolj).

Fără îndoială că starea de extrema urgență a ogoarelor aflate la margine de orașe și în vecinătatea marilor obiective industriale nu este un fenomen manifestîndu-se numai împrejurul Craiovei. Am ales totuși acest oraș pentru că, în chiar cuprinsul reportajului, am încercat să redăm și cîteva din măsurile luate pentru protecția și recuperarea pămîntului degradat. Acesta este dealtfel și îndemnul personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu, care, cu prilejul «Zilei recoltei» din acest an, spunea: «...fiecare cooperator, fiecare om al muncii trebuie să înțeleagă că pămîntul este proprietatea întregului popor, că fiecare metru de pămînt sustras agriculturii este sustras din avutul întregului popor. Să nu admitem nimănui să diminueze sub nici o formă suprafața agricolă, posibilitățile de a obține recolte pe o suprafață cît mai mare!».

VICTOR NIȚĂ ■

În jurul combinatului, o zonă întinsă, transformată în pămînt sterp.

relația pieton - sofer și importantele ei implicații

În contextul scăderii numărului accidentelor de circulație și ameliorării consecințelor acestora, fenomene înregistrate în perioada 1 ianuarie — 30 septembrie a anului în curs, accidentele din vina pietonilor reprezintă 40% din total. În ce privește victimele evenimentelor rutiere, mai mult de 60% din totalul morților și răniților în accidente de circulație îl reprezintă pietonii.

Factorii care determină indisciplina multor pietoni în circulație sînt numeroși și nu-mi propun să-i analizez în aceste rînduri. La acest capitol vreau doar să subliniez că dacă printre cetățenii veniți de puțin timp de la sate la orașe, unde condițiile de trafic sînt mult mai dificile, unele aspecte de necunoaștere a normelor rutiere și de nerespectare a lor pot fi justificate, comportamentul indisciplinat în circulație al unor persoane care locuiesc de zeci de ani în centrele urbane, și uneori posedă o temeinică pregătire generală, este de neînțeles.

În numeroase localități, practica a demonstrat că un mijloc deosebit de eficient de educare rutieră a pietonilor îl constituie comportamentul civilizat (în circulație, în toate cazurile, *civilizat* înseamnă și în conformitate cu normele rutiere) al șoferilor. Acordînd întîietate trecătorilor pe «zebre», îi îndemni, îi încurajezi să folosească aceste locuri unde sînt protejați de lege și trebuie să fie ocrotiți și de șoferi.

În foarte multe accidente în care sînt angajați pietonii, la imprudența acestora se adaugă și aceea a șoferilor. Iată cîteva spețe:

Conducătorul auto vede un copil de 2 ani în imediata apropiere a șoselei, dar continuă să se apropie de el cu aceeași viteză, bazîndu-se, ușuratic, pe faptul că țîncul va rămîne pe loc, dar acesta face cîțiva pași și...

Șoferul observă de la distanță un bătrîn de 70 de ani care începe să traverseze strada prin loc nepermis. Considerînd că utilizînd claxonul va preveni continuarea traversării, nu reduce viteza și..... (apoi, cu prilejul cercetării accidentului mortal, se stabilește de fapt că bătrînul nu auzea aproape deloc.)

În București cel puțin 50% din accidentele cu pietoni au loc în zona stațiilor mijloacelor de transport în comun. Este adevărat, numeroși pietoni care riscă să întîrzie la serviciu, în cursa contracronometru dintre tramvaiul din care coboară și autobuzul ce trebuie să-l «prindă», se comportă ca niște veritabili cascadori, ignorînd orice pericol. Șoferul care circulă în aceste locuri trebuie să le considere ca zone dificile — să nu zic periculoase — unde indicele de prudență trebuie cel puțin să se dubleze.

A circula cu maximum de viteză admis în localități în apropierea refugiilor de tramvai, pe care pietonii în multe situații nici nu încap, nu înseamnă oare cascadorie și din partea șoferilor?

Avem drumuri județene și comunale recent modernizate. Una e însă să te deplasezi pe o șosea națională cu «tradiție» (exemplu, București-Brașov), și alta e să circuli pe drumuri unde locuitorii pînă nu demult vedeau trecînd într-o zi doar cîteva camioane și tractoare.

În relația pieton-șofer, care vrem să fie de perfectă urbanitate, se interpun însă și alți factori care nu depind nici de unii, nici de alții. E vorba de amenajările minime care lipsesc în multe locuri. Treceri de pietoni semnalizate slab, puțin vizibile de la distanță, neiluminate deloc sau insuficient, amplasări necorespunzătoare a pasajelor pietoniere sau a stațiilor mijloacelor de transport în comun etc., reprezintă de multe ori «capcane» pentru ambele categorii de participanți la circulație, impunîndu-se intervenția grabnică a edililor.

Colonel VICTOR BEDA ■

„CELE MAI MULTE DIN INVENȚIILE MELE LE-AM GÎNDIT ÎN TRAMVAIUL 20“

În Bucureștii Noi, pe strada Mitropolitul Varlaam, la numărul 99, într-o căsuță despre care încă nu știe dacă va fi sau nu demolată, locuiește de cîțiva ani omul despre care se spune că are cele mai multe invenții brevetate în țară și în străinătate: inginerul Ștefan Grosu. Institutul în care este cercetător principal III se află în celălalt capăt al orașului, din fericire însă, între el și casă, circulă tramvaiul 20, în a cărui clasă a II-a, după propriile mărturisiri, a gîndit și a calculat, 45 de minute dus și 45 de minute întors, cele mai multe dintre invențiile sale.

— Este un spațiu de timp activ pentru mine. Înainte de asta nu știam să fac calcule mentale, dar am învățat și m-am obișnuit.

— Dar de ce la clasa a doua?

— Găsesc loc mai ușor.

S-a născut în 1915, la Brăila, în familia unui metrolog mutat mereu dintr-un oraș într-altul, astfel că școala a făcut-o în mai multe locuri. În 1937 ia prima licență în Științe fizico-chimice la Universitatea din București, după care urmează cursurile Școlii politehnice, unde este preparator și asistent, devenind inginer electrician în 1941. Pînă în 1949 lucrează în întreprinderi mici, învățînd să se descurce pe loc și fără cine știe ce resurse materiale în complicatele probleme electrotehnice. Se transferă în 1950 la Uzina «Electroputere», Craiova.

— Am lucrat aici pînă în 1968. În special am proiectat transformatoare de toate puterile, uzuale și speciale. Am condus colectivul de proiectare la transformatoare în perioada de începere a activității în acest domeniu. Tot în timpul ăsta, din 1952 pînă în 1958, am fost și conferențiar la Institutul de mașini și aparate electrice din Craiova, predînd diverse cursuri: fizica, fizica nucleară, mașini electrice speciale, tehnica tensiunilor înalte, electrotehnie și sudură.

În 1968 este transferat la I.C.P.E.-București: cercetător științific principal cu sarcina de a coordona activitatea colectivului de transformatoare speciale. Are birou, dar preferă să stea la o masă, în atelier, ca să poată interveni prompt ori de cîte ori este nevoie de el. Înalt, cu păr alb și ochelari, își alege cuvintele cu grijă, căutînd să-și exprime ideile în cel mai scurt timp posibil. Invențiile sale în domeniul electrotehnicii, peste 100, sînt brevetate nu numai în țară, un mare număr fiind brevetate și în străinătate: S.U.A., R.F.G., Anglia, Franța, Austria etc. Aceste invenții au condus la progrese ale electrotehnicii atît în țară, cît și în străinătate.

— La I.C.P.E., la baza concepției lucrărilor de transformatoare speciale stau unele din invențiile mele. Ele au permis introducerea unor domenii industriale noi, cum sînt cele ale reglajului sub sarcină la transformatoare speciale și ale unor noi surse de sudare.

— Și care este eficiența economică a invențiilor?

— Mai bine dau un exemplu: numai invenția «Bobinaj trifazat pentru transformatoare și autotransformatoare» D.OSIM 65548 a adus economii calculate de peste 1 milion de lei.

Valoarea invențiilor cercetătorului Ștefan Grosu este însă cel mai bine accentuată de premiile pe care le-a obținut: Premiul Academiei, «Traian Vuia», 1972, două medalii de aur la saloanele internaționale de invenții de la Köln, 1972, și Nancy, 1973, și un premiu special, «Honorable Mention», în S.U.A., 1971, pentru un articol privind energia cinetică. În domeniul științelor teoretice, Ștefan Grosu este autor al lucrării «Efectul tunel spontan» și pregătește lucrarea de doctorat cu titlul «Soluții noi în utilizarea fluxului de dispersie, pentru obținerea efectului de reactor la transformatoare».

— Sînteți un inventator foarte fecund, de excepție, aș zice. Din acest punct de vedere, ați putea să-mi spuneți care sînt avantajele și dezavantajele unei astfel de fecundități?

— La avantaje nu m-am gîndit niciodată prea mult. Am lucrat din pasiune, nu din interes. În privința asta aș spune că am invenții aplicate de 5-10 ani, pentru care nu am primit nici o recompensă, fără să-mi fac din asta o problemă. Sînt un romantic, credeți-mă, fericirea de a descoperi o soluție bună e ea însăși cea mai mare recompensă pentru un inventator ca mine. O invenție poate fi privită cu indiferență, există însă și entuziaști sensibili la frumusețea unei idei sau a unei soluții. O soluție tehnică e înainte de toate un act de creație intelectuală și, ca orice act de creație intelectuală, are și un aspect afectiv: poate să placă sau nu. Cei de specialitate se pot încălzi și pot avea un sentiment estetic la o soluție tehnică bună, ca alții la ascultarea unei poezii sau a unei muzici bune.

— Și dezavantaje?

— Cel mai dezavantajat sînt de timp. Un inventator cu multe invenții, cum sînt eu, este în situația de a nu se putea ocupa de fiecare. Așa că m-am ocupat de unele, iar de altele aștept să se ocupe alții care ar trebui să fie interesați. Din păcate însă interesul acestora nu se prea vede, decît după ce de o invenție se interesează străinătatea. Atunci, zic ei, înseamnă că e bună, s-o luăm și noi.

— N-ar trebui să fie invers? Să ne interesăm noi de invenții înaintea altora?

— Eu știu? Ce pot să vă spun este că nu trebuie să generalizăm cazul meu. Uite, eu a trebuit chiar să mă lupt împotriva unei prea mari afluențe de idei noi, tocmai pentru a le aplica pe celelalte, mai vechi. Pentru că în realitate inventatorul e forța de propulsie a invenției, el nu-i dă numai o formă inteligibilă, ci trebuie să lucreze zi și noapte și la partea ei de aplicare, ca proiectant, cercetător etc.

— Dumneavoastră faceți asta?

— Cît pot, da. Sincer să fiu însă în situația mea nu pot face față la mulțimea de activități legate de aplicarea tuturor invențiilor mele. Mai ales că profesia de inventator nici nu există, inventatorul ia și el o leafă de undeva unde lucrează ca proiectant, ca inginer, cercetător și trebuie să-și îndeplinească în primul rînd sarcinile de serviciu. Presupun că aș avea 20 de idei bune pe an. Transpunerea lor pînă la înregistrare îți ia aproape tot timpul. Și dacă *ești întrebat «Ce-ai făcut, dom'le, anul ăsta?»* și răspunzi că ai înregistrat 20 de invenții, nu ai justificare.

— Invențiile dumneavoastră se deosebesc și din acest punct de vedere?

— Desigur. Ele oscilează între aceste două extreme. Am avut de rezolvat sarcini ca proiectant și le-am rezolvat prin invenții. Acestea se și aplică mai repede, aproape automat. *Celelalte le-am făcut din ceea ce* știam în, ca să-i zic totuși așa, timpul meu liber și se aplică foarte greu, sînt și mai originale, n-au un domeniu riguros.

— Pe cele medaliate în ce categorie le includeți?

— În a doua, ambele n-au fost sarcini de serviciu.

— Pînă a fi medaliate, ce greutăți administrative ați întîmpinat?

— Cele firești. Vreau însă să subliniez în primul rînd faptul că institutul în care lucrez e un mediu prielnic pentru dezvoltarea cercetării, e receptiv la nou.

— Concret, dacă se poate.

— Medalia de aur de la Köln pentru «Redresorul de sudare electrică» se datorează în mare parte răspunderii pe care și-a luat-o directorul, după ce invenția fusese respinsă de doi ani de un referent.

Este greu de închipuit cum o invenție care avea să se bucure de aprecieri elogioase a fost socotită, pe mai multe pagini, de un referent, drept o absurditate.

— Cu «Convertizorul de frecvență» la fel mi s-a întîmplat. Vedeți, referenții nu au nici o răspundere, ei, indiferent de aprecierea invenției, nu răspund în fața nimănui — în fața inventatorului, ce să mai vorbim! Iar dacă vor să-ți înmormînteze invenția, e suficient să spună că nu este economică sau tehnologică și gata, n-ai cum să demonstrezi contrariul. Ar trebui s-o valorifici tu singur, dar nu se știe cum.

De aceea se impune, credem, ca decizia pentru valabilitatea testării și aplicării unei invenții să fie dată nu de un singur om, ci de colective de specialiști din institutele centrale de cercetare sau academiile de științe, cărora noul proiect de lege privind invențiile le prevede această obligație.

— Cîte invenții valorificate aveți?

— 20 în institut și alte 20 în țară. În privința asta, eu nu sînt nici fericit, dar nici nefericit. Sau nu, mai degrabă sînt un optimist și mă bucur de cele 40 aplicate mai mult decît îmi pare rău de celelalte, neaplicate încă. E drept, nici eu nu mă pot ocupa de ele toate, dar nici alții nu se ocupă. Aici accentuez din nou pe greutățile specifice întîmpinate de un inventator cu multe invenții. Să zicem că un inventator cu 100 de idei bune reușește să aplice numai 20 dintre ele. Dar dacă în loc de 100 va avea 1 000, e pierdut, nu va reuși să aplice decît una.

Pare ciudat, dar așa este, deocamdată, în materie de invenții, inventatorul este factotum, chiar dacă nu are timp pentru asta. De ce? Întreprinderile nu ar trebui să arate un mai mare interes pentru ideile tehnice brevetate, punîndu-le în aplicare la scară industrială și autentificîndu-le astfel valoarea economică? Inventatorul trebuie lăsat să inventeze numai de dragul invenției însăși, pentru a mări cifra de invenții planificate? N-ar fi bine, mă întreb, să existe chiar și un serviciu de exploatare a invențiilor românești, care să dirijeze prompt fiecare idee tehnică nouă în direcția cu cea mai mare eficiență economică? Nu știu, dar a lăsa invenția numai în seama inventatorului norocos sau nu, cu relații sau fără, înseamnă a o lăsa în majoritatea cazurilor la voia întîmplării, lipsind-o de dimensiunile proprii aplicării tehnologice. Și chiar dacă, printr-un fericit concurs de împrejurări, invenția se impune, aceasta se întîmplă de obicei după prea multă vreme de la elaborarea ei.

— Cum au fost valorificate invențiile dumneavoastră medaliate cu aur la Köln și la Nancy?

— Redresorul este în curs de omologare la Întreprinderea locală Gorj. Acolo sînt oameni inimoși, care vor să înființeze o industrie electrotehnică. S-au mai interesat de invenție constructorii de surse de sudură, «Electrotehnica» din București și «Electroputere» din Craiova. Se aplică pe scară redusă la noi, în institut. Cît privește «motorul electric trifazat», în această direcție s-a făcut foarte puțin. Am realizat

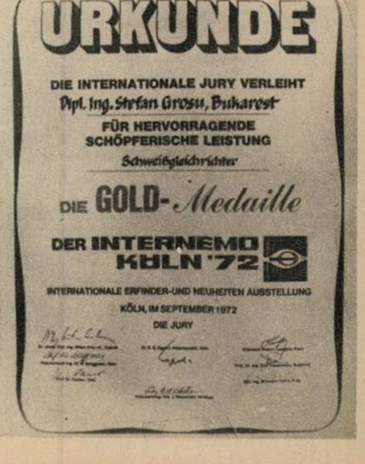

URKUNDE

DIE INTERNATIONALE JURY VERLEIHT
Dipl. Ing. Stefan Grosu, Bukarest
FÜR HERVORRAGENDE
SCHÖPFERISCHE LEISTUNG
Schweißgleichrichter

DIE GOLD-Medaille

DER INTERNEMO
KÖLN '72

INTERNATIONALE ERFINDER-UND NEUHEITEN AUSSTELLUNG
KÖLN, IM SEPTEMBER 1972
DIE JURY

două modele și sper că interesul celor din Vest, care au venit la mine acum cîteva zile și mi-au spus: «Ne place ideea conținută în brevet și vrem s-o aplicăm pe scară mare», va da un impuls și pe plan intern.

«Medalia de aur» de la Nancy a fost gîndită în 1964, a fost înregistrată la O.S.I.M. în 1965 și brevetată în Austria în 1966. Au trecut deci 10 ani de cînd inginerul Ștefan Grosu a avut o idee tehnică excelentă, pe care a descris-o, făcînd și niște modele, fără ca mulți dintre cei ce ar trebui să fie interesați de ea să dea vreun semn de viață. Unii dintre acești presupuși beneficiari motivează dezinteresul lor pentru anumite invenții prin incapacitatea lor obiectivă de a le asimila în procesul tehnologic, pretinzînd uneori că o invenție le poate da peste cap fluxul producției. Nu susținem că nu s-ar putea întîmpla și așa, sînt invenții care depășesc cu mult necesitatea de moment a industriei și adaptarea lor un timp nu e posibilă. Nu acesta este însă cazul invențiilor neaplicate ale lui Ștefan Grosu, care, după cum susține, nu a făcut nici o invenție care să fi putut da peste cap o întreprindere serioasă.

— O sursă a inerției este comoditatea. Unii nu vor nici să răstoarne, nici să nu facă nimic. E un fenomen real, din păcate, împotriva căruia inventatorul, singur, oricît ar fi el de atașat față de tehnică, de perseverent și de optimist, nu prea are șanse de reușită. La comoditate se asociază automat inerția și neîncrederea.

— Birocrația, nu?

— Cum toată lumea învinovățește birocrația, de ce n-ar face-o și inventatorul? Dacă vă gîndiți la cîți ani durează uneori omologarea, cîte hîrtii trebuie pentru asta, cît stau invențiile la calcul, da. Și după asta ți se mai pierde și dosarul...

— Dar dumneavoastră, inventatorii, ce defecte ați putea avea?

— În primul rînd absența simțului critic și autocritic. Adică să nu-ți dai seama cînd greșești în aprecierea unei soluții. Pentru că nici nu există soluții perfecte. Pe urmă oricărei soluții noi trebuie să-i găsești, mai ales, domeniul cel mai potrivit de aplicare. Și mai este încăpățînarea, altceva decît perseverența la un inventator.

— Vă considerați un inventator modest?

— Nu vreau să fiu suspect de modest.

Tramvaiul 20 taie aproape în două Bucureștiul, între două cartiere de margine, cu case mici, de cărămidă, și cu puțuri americane în curți. Inventatorul Ștefan Grosu ia însă apă din stradă, de la cișmeaua publică, merge cu tramvaiul zilnic aproape două ore și aceasta nu numai că nu-l împiedică, dar, cred eu, îl ajută să gîndească cu cîțiva ani înaintea multora dintre noi. Să gîndească în liniște, sperînd, cu firea sa optimistă, ca și «beneficiarii» gîndirii lui tehnice să-și amintească mai des că o industrie tînără și energică impune soluții tehnice noi.

IULIAN NEACȘU ■
Fotografie de ION PREDOȘANU ■

CONDUCEREA N-A FĂCUT NICI O MINUNE, PUR ȘI SIMPLU A ÎNCEPUT SĂ CONDUCĂ

— Noi n-am făcut nici un fel de minuni. E drept, lucrurile merg azi mult mai bine decît înainte, dar minuni n-am făcut, n-am inventat nimic.

În adevăr, la Combinatul de îngrășăminte chimice Turnu Măgurele nu s-a inventat nici o metodă nouă de conducere, nu s-a descoperit decît ceea ce era de mult descoperit, și totuși *ceva* s-a întîmplat. Faptele sînt cunoscute: an de an, cel mai mare producător din țară de îngrășăminte azotoase și complexe, înzestrat cu utilajul cel mai modern, rămînea dator economiei naționale cu o producție în valoare de sute de milioane de lei. Singurul element care varia era cuantumul neîndeplinirii planului, dar, din păcate, povestea rămînea aceeași și nu era plăcută. S-au schimbat mai mulți directori, fără rezultat. Situația ajunsese îngrijorătoare: nu era vorba de o fabrică oarecare, ci de un pilon al industriei noastre de îngrășăminte. După cum spunea unul din «bătrînii» combinatului:

— Avem aici, pe malul Dunării, și o Slobozie, și un Arad, și un Tîrgu Mureș, și un Năvodari.

Cu alte cuvinte, Turnu Măgurele poate da — și ar fi trebuit să dea și înainte — o producție echivalentă cu cea a mai multor mari combinate. Ar fi trebuit...

Problema a fost analizată la foarte multe niveluri, elaborîndu-se și un amplu plan de măsuri. În cele ce urmează nu intenționăm, însă să revenim asupra trecutului. Ce se întîmplă *azi* la marele combinat, care a realizat cotitura hotărîtoare — iată ce ne-a preocupat. Dar și în acest context ne-am îndreptat atenția doar asupra metodelor de conducere folosite deși, firește, rezultatele obținute actualmente de colosul industrial de la Dunăre se explică printr-o multitudine de factori.

Nu încape însă îndoială că modul nou de a aborda problemele conducerii, cu sprijinul activ al organelor de partid, a jucat un rol hotărîtor. Și tocmai de aceea și reportajul nostru își are loc la rubrica «Inteligența românească în acțiune», fiindcă unul din domeniile cele mai importante, dacă nu chiar cel mai însemnat, în care această inteligență își poate dovedi fertilitatea, cu efecte imediate asupra economiei naționale și asupra întregii noastre vieți, este *conducerea*. Și chiar dacă tovarășii de la Turnu Măgurele nu au descoperit nimic și metodele lor nu vor primi niciodată un brevet de invenție, aplicarea unor idei și norme generale, legarea lor de o realitate concretă se pot dovedi la fel de pasionante și de stimulatoare ca însuși actul invenției, cu atît mai mult cu cît, în ultima analiză, obiectul nu-l constituie retorte de laborator sau gigantice retorte industriale, ci o alcătuire mult mai complicată: omul.

ANUNȚURI PENTRU TOȚI

— Mie mi se pare că întărirea disciplinei, creșterea răspunderii, mai buna organizare a muncii au constituit factorii decisivi, remarcă Gheorghe Ivana. Înainte de a deveni directorul Cabinetului municipal Turnu Măgurele de organizare științifică a producției și a muncii eu am lucrat mai mulți ani la combinat și cunosc situația. Mi-aduc aminte, cu ani în urmă, mă aflam în trecere la secția de îngrășăminte. Oamenii stăteau la taifas, netulburați. Cînd le-am atras atenția, unul dintre ei s-a oțărît: «Te găsiși dumneata să te legi de noi, cînd nici directorul nu ne spune nimic!» În prezent o asemenea situație ar fi de neconceput.

— Perfect adevărat — confirmă președintele comitetului sindical, Gheorghe Meiroșu. Am avut cazuri cînd grupa sindicală a hotărît eliminarea din colectiv — recomandînd implicit desfacerea contractului de muncă — a unor ingineri «doar» pentru absențe nemotivate repetate. A fost, de pildă, cazul inginerului Dorin Jitianu, care, neputîndu-se încadra «în ritm», s-a văzut în situația de a părăsi combinatul. Sper că atitudinea intransigentă din partea noastră i-a prilejuit un examen de conștiință și că în noul loc de muncă și-a schimbat comportamentul. Alt exemplu: inginerul Șerban Niculescu, fost șef de secție coordonator — funcție similară cu cea de director al unui mare combinat, de pildă cel de la Năvodari sau de la Valea Călugărească. Pentru abateri de la regulamentul de ordine interioară — consum de alcool în incinta fabricii — a fost sancționat, pe linie de partid, cu vot de blam cu avertisment, iar din șef de secție coordonator a fost retrogradat inginer. Evident, măsurile disciplinare nu sînt un scop în sine, ci reprezintă un mijloc educativ pentru cel direct în cauză și restul colectivului. Asemenea măsuri sînt făcute cunoscute în întregul combinat. Noi afișăm, la intrare, toate sancțiunile, toate premierile, cu litere mari, groase. Să știe toți cine ne face cinste și cine nu! Indiferent de funcție! «Pentru faptul de a fi executat o reparație complexă la compresor a fost premiat...», «Pentru depistarea la timp a unei defecțiuni care ar fi putut da naștere la avarii se premiază...», «Pentru faptul că a lipsit nemotivat s-a desfăcut contractul de muncă lui...».

Anunțurile sînt, așadar, amestecate, cum e viața însăși, și ele constituie un fel de cronică vie a combinatului. În ceea ce privește măsurile disciplinare pe care le consemnează și care, evident, nu afectează decît un număr restrîns de persoane, ele nu au menirea de a timora colectivul. Dimpotrivă, oamenii se simt solidari cu noua conducere, sînt mîndri de rezultatele actuale ale combinatului, posibile doar într-un climat de disciplină, de efort colectiv conștient, îndreptat spre un scop bine determinat.

CUM SE DESCARCĂ O ORDINE DE ZI ÎNCĂRCATĂ

— Știți foarte bine că există o lege care prevede conducerea colectivă prin utilizarea comitetului oamenilor muncii și antrenarea specialiștilor în cadrul comisiilor pe domenii — intervine secretarul de partid Ion Răducu. Nu e un secret pentru nimeni că nu pretutindeni, nu în toate unitățile economice din țară, acest organism dă tot ceea ce poate da. Or, noi, o afirm cu toată răspunderea, am reușit să prefacem ședințele comitetului oamenilor muncii într-un for de dezbatere profundă și operativă a problemelor vitale ale combinatului. Consider aceasta o chestiune de importanță capitală. Astfel, într-o *singură* ședință recentă a comitetului s-au discutat, judecînd după hîrtii, informări elaborate de diferite comisii ad-hoc sau permanente, privind: economisirea de energie și combustibil, protecția muncii, încadrarea forței de muncă feminine, realizarea indicilor de proiect la instalațiile de acid fosforic și îngrășăminte complexe, modul de rezolvare a sesizărilor și reclamațiilor oamenilor muncii etc., în total *nouă* puncte pe ordinea de zi.

— Îmi închipui că o asemenea ședință a durat 5-6 ore.

— Nicidecum. Aceste ședințe nu se prelungesc mai mult de o oră și jumătate.

— Atunci nu devine totul o chestiune formală? Cum puteți trece în revistă atîtea probleme într-un timp atît de scurt?

ȘI VORBITORII ȘI ANTEVORBITORII SÎNT DE ACORD CĂ VREMEA VORBELOR A TRECUT

— Materialele sînt elaborate și încheiate cu mai multe zile înainte de data fixată, textul se trage la xerox și se împarte celor 21 de membri ai comitetului și celor 20-30 de invitați, persoane avînd directă contingență cu problemele ce se vor discuta. Deși nu sînt membri ai comitetului, ei sînt invitați la ședință. Fiecare punct include, în mod obligatoriu, un proiect de măsuri, cu răspunderi pe oameni. Așadar, cei 40-50 participanți au în față, pe hîrtie, întregul material. Nu se citește absolut nimic, iar discuțiile se poartă — cum spun specialiștii — *prin excepție*. Timpul nu se irosește cu fraze generale de tipul «Sînt și eu de acord cu antevorbitorii...» Cel înscris la cuvînt trebuie doar să precizeze cu ce *nu* este de acord și ce eventuale propuneri alternative prezintă la planul de măsuri. Nimeni nu repetă nimic, se merge la esență. Și vă asigur că nimeni nu doarme la ședință! Dealtfel, cei vizați în referate sînt interpelați direct de către director sau de către alți tovarăși din conducere: «Ce crede X despre problem*a*...?» Nimeni nu-și permite — și nu i se dă posibilitatea — ca, printr-o abținere diplomatică de la cuvînt, să ocolească aspectele delicate, să scape de răspundere. Și așa, o ședință cu multe puncte pe ordinea de zi și cu 40-50 de participanți se termină într-un ceas și jumătate, cu măsuri concrete și responsabilități personale strict delimitate. La noi nu *serviciile* răspund, așa, în general, ci *oamenii* dau socoteală pentru sarcinile încredințate.

— Dincolo de aspectele tehnice, organizatorice — observă Gheorghe Ivana — rețineți că prin referatele comisiilor pe domenii s-a realizat un obiectiv major: zeci și zeci de cadre cu pregătire medie sau superioară care, în alte condiții, ar fi vegetat în rutină, fiecare în sectorul lui îngust, au fost antrenate în munca *de concepție*. Această largă participare la rezolvarea problemelor de interes general reprezintă, de fapt, o formă a democrației.

— Fiindcă — vedeți dumneavoastră — conchide secretarul de partid Răducu — la urma urmei, nu specialiștii, nu doar o mînă de directori au făcut singuri toată treaba bună care a readus combinatul pe linia de plutire; ei s-au bucurat de sprijinul larg al muncitorilor, al întregului colectiv, pe care l-au dinamizat și l-au închegat. Utilizarea unor metode juste de conducere a reprezentat cheia care a dus la rezultatele așteptate și ele cîntăresc destul de greu în balanța industriei chimice românești. Asta e tot. V-am spus de la bun început că n-am inventat nimic și n-am făcut nici un fel de minuni.

LIONEL NIȚESCU ■

CRONICĂ DE FOTBAL

e vorba de nepricepere și de vorbărie fără acoperire

Iată-ne și după acest faimos meci de la Copenhaga, unde echipa României, așa cum s-a scris, nu a cîștigat un punct, ci a pierdut unul, și pe bună dreptate. Privind la *televizor partida*, am avut tot *timpul* senzația că trecem pe lîngă o mare ocazie de a cîștiga un capital foarte prețios în această competiție. E inutil să repet că adversarilor noștri le lipseau cei mai buni jucători, aflați la cluburile din alte țări, fapt care i-a făcut pe *selecționerii din* Danemarca să recurgă la o soluție de forță: adică să alinieze un *11* format din cine s-a putut. Aveam în față de fapt o echipă pur amatoare, strînsă prin bunăvoință sîmbătă seara și aruncată în arenă la lei, duminică. Leii, din păcate, erau leii noștri, aduși de la Snagov, încărcați de plictis și ferindu-și cît puteau picioarele supuse unor antrenamente de forță și pîndite de accidente neprevăzute. Pentru cine cunoaște cît de cît fotbalul, diferența de clasă a fost netă: românii au controlat mai bine terenul, au făcut cu precizie dese schimburi de minge, pe un teren alunecos, care dezavantaja net pe danezi, mărindu-ne șansele.

Cum se explică atunci acest 0-0 care ne micșorează șansele de a candida la primul loc în serie? Este vorba mai întîi despre lipsa de poftă de joc a celor unsprezece *tricolori* și, mai ales, de lipsa unei ambiții care devine adversarul nostru numărul unu. O blazare prematură stăpînește sufletele și fotbalul pare pentru selecționați o corvoadă. S-a vorbit mult despre ocaziile ratate și despre forma portarului Larsen. Nu spun că acesta nu a apărat foarte bine, deși s-a bîlbîit la două baloane, de credeam că ne-a pus Dumnezeu mîna în cap. Dar am tras noi *cît și cum* trebuie la poartă? Iată ocaziile lui Dumitru, singur cu portarul, a lui Lucescu care a tras slab, sau a lui Nunweiller care l-a imitat. Mai adăugați la toate acestea trei lovituri libere de la 18 m, trase toate de Dumitru în zid și aveți imaginea acestui semieșec.

Ce să mai spunem despre modul de a selecționa jucătorii al celor doi antrenori? După doi ani de zile de *căutări*, după ce au fost triați 55 de jucători, ochiul magic al lui Valentin Stănescu a descoperit un Kun care nici nu s-a văzut pe teren, jucător care nu avea cum să joace bine din motive binecunoscute (suspendare plus meciuri în divizia B). Mă întorc și zic (să nu creadă Dumitru că am, în continuare, ceva cu el): n-avea loc în acest *11* Beldeanu, jucător care a manifestat de *mai* bine de doi *ani* o formă constantă? Din nefericire a fost preferat *renumele* lui Dumitru care este mare în continuare, și noi dorim ca el să rămînă mare pentru încă mulți ani, dar... Dumitru este unul din cele mai bune produse ale fotbalului nostru, dar nu face nimic pentru ca să ne arate că a înțeles toate mustrările venite din partea unor cronicari care nu au nimic cu nimenea, și care îl iubesc pe *Dumitru cel în formă* și nu pe *Dumitru cel leneș*. Mai departe, iată, sîmbătă, la echipa de tineret a României au apărut două extreme pe care toată lumea le știe și le apreciază: Atodiresei și Crișan. Amîndoi fără nume încă, amîndoi foarte bătăioși. Nu că aș zice că Lucescu nu și-a meritat locul în 11-le de la Copenhaga, dimpotrivă, poate duminică a avut o zi ștearsă, dar de ce să jucăm cu extremă falsă cînd Nunweiller e atît de folositor la mijlocul terenului și să nu încercăm pe unul din acești doi tineri care s-au remarcat constant în ultima vreme? În fotbalul maghiar, și chiar în fotbalul nostru mai demult, au existat jucători care au îmbrăcat tricourile naționalei la 17 ani. Este un capăt de țară să dai o șansă unor tineri binevoitori, mai ales atunci cînd ajuns la cîrma echipei reprezentative declari din primul foc că mergi pe regenerare și ajungi tot de unde ai plecat? Aș spune că mai curînd e vorba de nepricepere, de lipsă de ochi și de foarte multă vorbărie fără acoperire.

Adevărul gol-goluț este că acest *tandem*, Stănescu-Cosmoc trebuie să ne părăsească ca să mai putem face ceva pînă la meciul viitor.

EUGEN BARBU ■

După 6 ani de așteptări echipa noastră reprezentativă de rugbi a obținut o strălucită victorie, învingînd cu 15-10 echipa Franței.

Fotografie de ION MIHĂICĂ ■

LOVITURĂ LIBERĂ

● Învingînd echipa Franței — multiplă cîștigătoare a Turneului celor 5 națiuni — rugbiștii noștri au realizat o performanță care ar fi oricînd sinonimă cu o victorie a fotbaliștilor asupra formațiilor R.F. Germania sau a Braziliei. Aceeași cotă de valoare și de surpriză. Deosebirea — reală de data aceasta — dintre rugbistii și fotbaliștii români constă în condiția lor efectivă în cadrul mișcării noastre sportive. În vreme ce primii vor fi uitați peste o săptămînă, ceilalți vor hrăni legende și basme cel puțin încă o jumătate de an de aici înainte pe tema pasionantă a ratărilor lor din meciul cu Danemarca. Absolut legitim, în această situație, of-ul unui Cristian Gațu, de pildă, handbalist celebru, care ne mărturisea nu demult: **Întotdeauna favorizați, fotbaliștii primesc totul și dau foarte puțin; cum să nu-ți fie ciudă pe situația lor nemotivat privilegiată?**

● Bătaie ca în Arizona pe terenul de fotbal de la Aiud. Este ușor de presupus că gazdele vor avea — pe merit — soarta Bacăului.

● Mare bucurie ne-a făcut duminică seara televiziunea transmițînd ultimul ghem al finalei Năstase-Borg, de la Madrid. Îl vedeam pe suedez conducînd cu 40-15, asistam dezolați la stopul de vrăjitor al lui Borg și la căzătura (care ne-a durut și pe noi) a lui Năstase; cînd nimeni nu se aștepta, cel mai mare și mai drag sportiv din cîți a avut vreodată țara noastră a jucat extraordinar 4 mingi la rînd și a cîștigat ghemul, setul și meciul. La ultima minge, Ilie a strigat de fericire, iar noi am sărit în sus pe scaune în fața televizoarelor. Cele doar două minute de tenis — cu Năstase — pe micul ecran ne-au încheiat plăcut ziua și ne-am culcat cu inima bucuroasă.

● Floare rară, modestia demnă de toată stima a binecunoscutului antrenor Sergiu Samarian, care a condus echipa șahistelor noastre pe locul 2 în ierarhia mondială: **«...de vreme ce el** (n.n. — aurul) **nu strălucește pe pieptul sportivelor noastre, înseamnă că mai avem de învățat, de muncit, de perfecționat».**

Oamenii se măsoară prin fapte, dar și prin vorbe.

● Din cei 7 cvadrați pe care i-i oferă «Săptămîna», Cartouche, băiat zglobiu, trage ștrengărește cu praștia în ciorile sportului nostru. Uneori le mai nimerește, alteori însă lovește cîte un porumbel, cum s-a întîmplat și vinerea trecută, cînd l-a amestecat pe Hărădău printre «urlătorii» tenisului nostru. Nu-l apărăm pe jucătorul stelist pentru că a ajuns campion, dar, de pildă, la finala cu Ovici am fost și noi în tribunele stadionului Progresul. Și în vreme ce Ovici s-a supărat, a protestat și și-a rupt racheta pe genunchi, așa cum rupi un lemn ca să-l bagi în foc, Hărădău a jucat fair, liniștit și a cîștigat. Or, Hărădău a fost vineri ținta lui Cartouche, iar despre Ovici nici un cuvințel. Nu vrem să părem moralizatori, dar vrem să-i atragem atenția lui Cartouche că lumea o să se supere din nou pe el, și o să-i ia din nou praștia din mînă, junele «vînător» o să plîngă iar, dar o să fie prea tîrziu.

MARIUS POPESCU ■

POSTA SPORTURILOR

PAVEL MARIN, Mangalia: «Vă rog să interveniți pe lîngă profesorul Cernăianu pentru legitimarea mea imediată la Universitatea Craiova, echipă pe care o iubesc mai mult decît lumina ochilor. Aș vrea să facă deplasarea în Suedia și în cazul în care, în ultimele minute, Craiova va fi condusă cu trei la zero să *fiu* i[illegible]trodus în echipă și vă jur că-mi voi da jumăt[illegible] din viață pentru egalare». Stimate tovarășe Pavel, nu ne rămîne decît să oftăm împreună: solicitarea dumneavoastră a venit prea tîrziu. În orice caz, cel mai bun lucru ar fi să vă adresați direct antrenorului craiovean, dat fiind faptul că sînt foarte rari astăzi fotbaliștii gata să-și sacrifice jumătate din viață pentru o egalare. Urîndu-vă să reușiți, ne simțim obligați să facem o precizare: întrucît din meciul Atvidaberg—Universitatea se jucaseră, în prima seară, cinci minute, regulamentar ar fi fost ca reluarea să se încheie în minutul 85. Dar n-a fost așa. Arbitrul a uitat de regulament și gazdele s-au calificat în urma unui penalty discutabil, acordat astfel în minutul... 92!! Ceea ce ni se pare mai grav este că a uitat acest amănunt și conducerea echipei noastre campioane, care s-a împăcat cu soarta, în loc să înainteze respectiva contestație. Și iarăși, tovarășe Pavel, oftăm împreună.

MARIANA RIZESCU, Bușteni. Cîteva rînduri frumos caligrafiate și bine intenționate, dar gîndite cu patimă. Evident, oricine are pretenția că poate alcătui o reprezentativă de fotbal ideală, dar nu oricine poate scrie — negru pe alb — că «Dudu Georgescu este mult mai serios decît Mircea Lucescu». Ca glumă, afirmația, de mai sus s-ar potrivi mai degrab[illegible] la «Racul». În sfîrșit, chiar cu riscul de a ne rep[illegible]ta, o spunem din nou: nu trimitem fotografii [illegible] nici nu furnizăm adrese.

P. POPESCU, Călărași, ne-a vizitat la redacție și ne-a lăsat cîteva rînduri în legătură cu scrisoarea elevului Iancu Lazăr, publicată în numărul trecut, scrisoare în care se făceau referiri la abuzurile sale, în calitate de antrenor de racheto-modelism. Ca întotdeauna în asemenea cazuri, oaspetele nostru s-a dezvinovățit, considerîndu-se victima unei răutăți. Cităm: «*Elevul Iancu, avînd o fire mai curtenitoare*, a început să rupă de la activitate pe unele pioniere, creîndu-mi neplăceri. Am căutat să-l temperez, dar în cele din urmă am fost nevoit să renunț la participarea sa în rîndul celorlalți. Deși am fost pus în repetate rînduri în discuția adunării generale, în speranța că lucrurile vor merge normal, *l-am primit, mai departe, dar în* urmă cu cîteva zile am renunțat, surprinzîndu-l în discuție cu pioniere». Nu vrem să punem la îndoială onestitatea profesorului Popescu, după toate semnele un profesionist conștiincios și capabil. Citirea scrisorii pe care ne-a lăsat-o ne-a surprins însă, negăsind acolo cîteva amănunte — omise, oare, din fuga *condeiului?* — aflate de la dînsul pe cale verbală. Așa se face că nu putem cita nimic despre pălmuirea elevului Iancu, chiar dacă palma fusese — după opinia vizitatorului nostru — părintească și ușoară. Acestea fiind zise, considerăm dialogul «în doi» încheiat, așteptînd un răspuns lămuritor pe deplin din partea organelor sportive ale orașului.

T. BARBU, București. Aveți dreptate atunci cînd vă exprimați indignarea față de modul în care crainicul stadionului «Dinamo» a anunțat modificările din echipa de tineret a României în timpul confruntării cu reprezentativa similară a Danemarcei. Ca martori oculari, putem certifica greșelile acestuia: a intrat Crișan și vocea a anunțat Sandu Mircea, a intrat Mateescu și vocea a rostit numele lui Smarandache. Oricum, să-i acordăm omului circumstanțe atenuante, căci jucătorii confundați seamănă între ei ca Oblemenco cu Aelenei!! Adică — deloc.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

TENISUL ȘI POVEȘTILE LUI ADEVĂRATE

un dans de neuitat

La Wimbledon, Jimmy Connors și Chris Evert iau un nou start comun, de data aceasta plini de emoție. Chiar din primul tur, pe terenul central, în fața a 13 000 de spectatori, Chris Evert e la un pas de a părăsi turneul. Australianca Lesley Hunt, într-o formă de zile mari, nu greșește nimic. Și lui Chris îi trebuie două ore și 47 de minute pentru a păși în turul doi. Pe de altă parte, Phil Dent are nevoie doar de două puncte pentru a-l elimina pe Connors. «Uraganul terenurilor» trece apoi greu peste o adevărată stîncă: cehoslovacul Kodes. Și cerul Londrei se înseninează deodată pentru tinerii logodnici, Billie Jean King și Evonne Goolagong, principalele favorite, sînt eliminate în sferturi de finală. În noua situație creată, Chris Evert începe o adevărată promenadă, pe care o încheie cu un categoric 6-0; 6-4 în finala cu simpatica jucătoare sovietică Olga Morozova.

Pe de altă parte, Năstase cedează la fel de surprinzător, iar Stockton, învingătorul său, nu reprezintă decît un slab obstacol în fața «uraganului» care începe să se dezlănțuie. Finala este așteptată cu interes. Pe cealaltă jumătate a tabloului, «bătrînul» Rosewall, care pare că nu și-a terminat încă șirul zilelor de glorie, dă adevărate lecții de tenis celebrilor Newcombe și Smith. Dar iată că în finala sa cu Connors rolurile se inversează și maestrul primește lecții de la un băiat cu 18 ani mai tînăr. Rosewall, care în decursul prestigioasei sale cariere a întîlnit și învins tot felul de jucători, avea să declare după înfrîngere: «Eu nu am știut să rezolv problemele pe care mi le-a pus jocul lui Connors. Nu am văzut niciodată un jucător care să lovească atît de tare și de constant în minge. Este un jucător de tip Kodes, dar el vine mai mult în întîmpinarea mingii». Așadar, Connors s-a grăbit să-și urmeze logodnica în palmaresul competiției și astfel Wimbledon-ul '74 devine turneul îndrăgostiților. Respectînd tradiția, balul care încheie marele concurs a fost deschis și de data aceasta de dansul campionilor. Și nu e greu de presupus că tinerii logodnici nu-l vor uita niciodată.

*

Pentru prima oară anul acesta, Grand Chelem-ul este răsplătit cu un premiu special în valoare de 150 000 dolari, oferit de una din numeroasele firme care au ales tenisul ca suport publicitar. Se spune că riscul firmei nu este prea mare, fiindcă realizarea Grand Chelem-ului — care presupune cîștigarea concursurilor de la Melbourne, Roland Garros, Wimbledon și Forest Hills în decursul aceluiași an — este foarte dificilă. Dealtfel, istoria consemnează numai patru realizatori ai acestei mari performanțe: Donald Badge (1938) și Rod Laver (1962 și 1969) la masculin și Mauren Conolly (1953) și Margaret Court (1970) la feminin.

După Wimbledon, o nouă finală Connors — Rosewall la Forest Hills și o nouă victorie fulgerătoare a tînărului campion american. Superioritatea lui Connors în ierarhia celor mai buni jucători nu mai poate fi contestată, el fiind cîștigătorul a trei din cele patru mari concursuri ale anului. Și mai mult decît atît, Jimmy Connors îl învinge la Indianapolis, pe un teren cu zgură, pe suedezul Bjon Borg, cîștigătorul singurului titlu care îi lipsește, cel de la Roland Garros. Un titlu pierdut la masa verde, acolo unde interese ce nu mai au nimic comun cu sportul se joacă cu soarta și gloria jucătorilor.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

frunzuliță verde de stejar *

De mult nu mi s-a mai întîmplat să particip la un festival la care premiile să fie date atît de corect ca la acest festival al cîntecului ostășesc, «Te apăr, te cînt, patria mea». Sau, ca să fiu și mai precis, în festival au fost premiate chiar compozițiile cele mai bune.

A însemnat festivalul cîntecului ostășesc o manifestare tinerească, angajată, entuziastă. Într-un astfel de context noțiunea de patriotism și dragoste față de pămîntul natal capătă un sens autentic, iar cîntecul (căci pînă la urmă despre el e vorba), fie el și de muzică ușoară, se leagă bine cu atmosfera unui festival în care «patriotism» nu-i un cuvînt căruia îi trebuie găsită o rimă, ci este un lucru foarte concret.

În fapt, festivalul a avut trei secții bine definite cuprinzînd marșuri ostășești, cîntece patriotice și muzică ușoară, în total 60 de lucrări.

La secția «marșuri» cred că juriul a avut o dificilă sarcină în a departaja pînă la urmă două cîntece mobilizatoare, de valori sensibil egale: «Ai lui Ștefan demni urmași» (Premiul II, muzică Dumitru Botez, text Traian Reu) și «Am jurat cu mîna pe drapel» (Premiul I, muzica de Constantin Romașcanu, text de Stelian Filip).

La secția «muzică patriotică» cred, de asemenea, că juriul a avut și mai multe probleme, fiind nevoit să acorde două premii întîi — «Cîntă patria-n lumină» de Radu Paladi pe versuri de Eugen Frunză și «Armata română» de Sergiu Sarchizov pe versuri de Jean Gheliuc, fără a mai socoti faptul că un remarcabil cîntec, «Vom apăra libertatea patriei» de Viorel Doboș, avînd o mare încărcătură emoțională și o construcție inedită, a obținut abia premiul al treilea.

Muzica ușoară «cu tendință» s-a situat de astă dată (adică la Festivalul cîntecului ostășesc) pe un loc potrivit. Cele douăzeci de cîntece interpretate de soliști consacrați ai muzicii ușoare (Aurelian Andreescu, Mihaela Mihai, Mihai Constantinescu, Cristian Popescu, Marcel Roșca, George Enache) sau ai Operei (David Ohanesian, Cornel Fânățeanu), ori mai tinere speranțe (Mira Moreno, Elena Mihăescu, Mihaela Oancea, ultimele două promovate grație unor cîntece de G. Grigoriu), nu au mai apărut de data aceasta festiviste, false, ci bine legate (evident, nu toate) de spiritul concursului. Au plăcut astfel, deși n-au fost premiate, «Maria, drag ostaș» (de Sergiu Eremia), «Dragă mi-e Ileana ofițer» (de Constantin Alexandru), aceasta din urmă bine interpretată de Marcel Roșca, posesorul unei frumoase voci în registrul grav. Melodiile premiate au fost în schimb impresionante atît prin mesajul conținut, cît și prin orchestrațiile bogate, pline de substanță, dublîndu-li-se astfel valoarea. Astfel au fost «Onor soarelui» (muzică Florin Bogardo, text Dan Mutașcu), deținătoarea premiului special al Uniunii compozitorilor, sau remarcabilul cîntec «Tărîm al gîndului curat», scris pe versurile Flaviei Buref de un excelent compozitor și orchestrator de mare talent, Sabin Păutza (Premiul II). Melodia care a obținut, incontestabil, premiul I, și care poate fi considerată un adevărat model a aparținut compozitorului Radu Șerban (versuri de Gheorghe Vîlcu), «Iubire sfîntă România mea», a fost interpretată cu multă sensibilitate de Mihaela Mihai.

Am mai remarca, în încheiere, impecabila organizare a festivalului, precum și profesionalismul corurilor și al orchestrei dirijate, printre altele, de nume cunoscute ca general-maior Dinu Stelian, Artist al poporului, colonel Sergiu Eremia, Gheorghe Popescu, Ion Lăzărescu și alții. Sobră și la obiect prezentarea făcută de colonel Ioan Costea și Elena Paraschivescu.

Constituit ca o tribună de manifestare a cîntecului mobilizator, patriotic și ajuns la a II-a sa ediție, festivalul cîntecului ostășesc și-a atins pe deplin menirea, contribuind la îmbogățirea patrimoniului nostru de cîntece sincer angajate, cîntece pe care nu numai ostașii noștri să le fredoneze, dar și marele public.

GEORGE STANCA ■

---

* *Titlul unui foarte popular cîntec ostășesc, compus de Vasile Donose pe versuri de Ion Ruș.*

top panorama

De curînd, celebra formație «Modern Jazz Quartet» a adresat un rămas bun admiratorilor săi. După 22 de ani de activitate nu vor mai cînta deci împreună Milt Jackson (51 ani), John Lewis (54 ani), Percy Heath (51 ani) și Connie Kay (47 ani) ● Steve Cropper, fostul chitarist al lui Otis Redding, va cînta pe viitorul album al lui Ringo Starr, album care va include, printre altele, o melodie a lui John Lennon și o alta aparținînd lui Elton John ● Mike Shrieve, bateristul formației «Santana», a hotărît să-și alcătuiască un grup propriu. În momentul de față lucrează intens pentru un album solo împreună cu Mike Henderson (basist care a cîntat cu trupa Motown și cu Miles Davis) și Patrick Gleeson (instrumentist de synthesiser). Muzica? «De tot felul», a declarat Mike. «Avem o piesă a percuționistului Stomu Yamash'ta, dar fără baterie. O piesă clasică, cu synthesiser. Ceva jazz. Cît mai puțin rock and roll» ● Carlos Santana, după ce a realizat un album împreună cu Alice Coltrane, definitivează un L.P. propriu, care va introduce un nou solist vocal, Leon Patilla, pînă acum șeful grupului «Leon's Creation». La baterie, atît Mike Shrieve, cît și înlocuitorul său, Leon Shancler din grupul Alice Coltrane. Pe parcursul recentului turneu, celor doi membri fondatori rămași pe poziții (Carlos Santana și Jose Cepito Areas) li s-a alăturat vechiul lor basist, David Brown ● Apariții de interes (albume): Rolling Stones — «It's Only Rock'n'Roll», Jethro Tull — «War Child», Leonard Cohen — «New Skin For The Old Ceremony», Crosby, Stills, Nash and Young — «So Far», Blood, Sweat and Tears — «Mirror Image», Grateful Dead. (cei cu «641 de difuzoare, și o muzică dulce și plăcută») — «Live At Mars Hotel», Who — «Odds and Sods»

FLORIAN PITTIȘ ■

top

1. **Poveste** (Sabin Păutza) — Aurora + Animosi. 2. **Mugur de fluier** (Nicolae Covaci-Victor Cârcu) — Phoenix. 3. **Legenda Sarmisegetuzei** (Eugen Tunaru, Valentin Fărcaș) — Experimental Quartet. 4. **Orașul** (Eduard Țogoreanu) — Eduard Țogoreanu. 5. **Olean** (Tudor Boroș-Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 6. **Chemare** (Gabriel Litvin) — F.F.N. 7. **Doar pacea** (Marius Țeicu) — Adrian Romcescu. 8. **Sinteze** (Dan Aldea) — Sfinx. 9. **Războinicii** (Dan Chebac-Adrian Păunescu) — Dan Chebac. 10. **De-a Icar** (Ion Moraru-Marin Sorescu) — Flacăra Folk '73.

TOP «Flacăra» poate fi ascultat astăzi pe programul III al postului de radio București. Regia muzicală a emisiunii este asigurată de Georgeta Dogaru.

TOP «FLACĂRA»-TALON NR. 40

o convorbire ciudată

Prietenul despre care vorbesc a fost compozitor de muzică ușoară întreaga lui viață. A cunoscut din plin succesul publicului. Multe din ale sale cîntece s-au răspîndit în asemenea măsură încît au fost integrate folclorului de către neștiutori. S-a mers atît de departe încît diferiți cîntăreți de muzică populară (chiar dintre cei renumiți) au căzut în această cursă.

Prin urmare, prietenul meu compozitorul cunoaște atît de bine graiul muzical al poporului încît unele din lucrările sale au fost, de-a lungul vremii, confundate cu însăși creația celor cărora el li se adresa.

Desigur, aceasta îi face cinste, dovedind legătura lui puternică cu cei mulți cărora el le-a adresat mesajul său artistic.

Ne cunoaștem, cum se zice, de cînd lumea. Ba, de curînd îmi împărtășea cît a rămas de surprins cînd, în prima noastră tinerețe, a văzut că renunț să mă realizez pe alte planuri muzicale, dedicîndu-mă studiului folclorului. Mărturisea că, odată cu el, și alți colegi socoteau preocupările mele folclorice drept manifestări de «originalitate» prea *puțin înțelese la acea vreme.*

Spun toate acestea pentru a face mai lesne de înțeles cititorului mirarea pricinuită de convorbirea noastră ce a avut loc acum cîteva zile.

Vorbind despre multe și de toate am lunecat — cum era și firesc — pe făgașul muzicii noastre populare. Prietenul meu îmi arăta îngrijorarea și îngîndurarea sa din pricina faptului că «asistăm la o adevărată tragedie». Pasămite, trăim ultimele clipe ale artei populare (respectiv muzicii) care, *pe zi ce trece, dispare, pierzîndu-și rostul inițial.*

Cerîndu-i lămuriri suplimentare, prietenul meu compozitorul, oarecum jenat, a continuat făcînd răspunzători de această «situație» anume persoane. — «Voi sînteți de vină!» — «Ce înțelegi prin voi?» — «Prin *voi* înțeleg folcloriștii și deci — iartă-mi sinceritatea — între ei te socot vinovat chiar și pe tine». — «Mai explicit te rog!» — «Ca să fiu mai bine înțeles îți mărturisesc că socot o mare greșeală confuzia creată de folcloriștii care *alătură folclorului diferiți virtuoși instrumentiști,* despre care consider că se face prea mult caz. În asta constă și vina ta în oarecare măsură». — «?!?».

«Sigur, spune prietenul, mulți dintre instrumentiști reprezintă din punct de vedere «strict muzical» foarte mari calități ce nu au însă nici o legătură cu folclorul. Ei formează excepții, avînd calități personale, talent, chiar geniu dacă vrei, dar care n-are nimic comun cu acel folclor pe care îl cunoaștem cu toții». — «Și care anume este *acel folclor?*», *întreb nedumerit.* «Cine îl reprezintă?» — «Știi mai bine ca mine. Este bătrîna anonimă care prin cine știe ce sat îndepărtat își plînge jalea pe mormîntul celui dispărut; sînt cei mulți care, din ce în ce mai rar, își cîntă colindele moștenite din moși-strămoși, sînt toți cei de la care culegeai pe vremuri, în tinerețea ta...»

Părerile prietenului meu au avut darul de a mă ului.

Cu atît mai mult cu cît, la întrebarea mea, mi-a mărturisit că nu a citit nimic din ceea ce, de doi ani, public cu regularitate privitor la fenomenele contemporane ale folclorului.

Adevărat că scriind nu mă gîndeam în nici un caz că pot fi de folos prietenilor sau neprietenilor mei compozitori. Tocmai din această pricină m-a uluit mentalitatea înapoiată a prietenului meu compozitorul, a celui care rămîne veșnic tînăr prin vechile-i compoziții, dar care a rămas din păcate cu o concepție atît de simplistă, retrogradă, în privința folclorului.

Tocmai din această pricină am gîndit că este de prisos să-i atrag atenția că folclorul în genere, și cel muzical în speță, ridică nenumărate probleme, întotdeauna strîns legate de condițiile în care el apare și se manifestă. Departe de a se rezuma la niște bocete sau colinde, oricît de frumoase ar fi ele, folclorul nu poate fi privit unilateral, despărțit de împrejurările în care apare, de mersul înainte al omenirii, de transformarea societății, căci una dintre cele mai neîngăduite greșeli este considerarea artei populare drept «artă pură» despărțită de realitate sau rămasă la formule ancestrale ce nu evoluează pe măsură ce timpul trece, ce nu se transformă pe măsură ce creatorii ei își schimbă traiul și în consecință și concepțiile despre viață.

Dar acestea sînt probleme mult prea complicate spre a fi explicate oricît de sumar în două cuvinte.

Îi voi răspunde totuși pe viitor prietenului meu care nu m-a citit niciodată.

Sper să-l fac să înțeleagă cît de mult greșește despărțind de folclor pe virtuoșii instrumentiști populari sau integrîndu-i, pe criterii fanteziste, într-o... categorie aparte.

Ceea ce este cu totul altceva.

HARI BRAUNER ■

*Sînt **Țepeș Nicolae,** fost muncitor îngrijitor de vite la Cooperativa agricolă de producție cu sediul în Gheorgheni, județul Harghita. La data de 15 iunie 1973 am fost dat afară din muncă de către tovarășul președinte al C.A.P., fiindcă îmi ceream drepturile pe care le are fiecare muncitor, conform legislației noastre socialiste. S-a început un litigiu de muncă între mine și C.A.P. Gheorgheni, iar astăzi acest litigiu într-un fel a luat sfîrșit, dîndu-se de către Tribunalul județului Harghita o decizie prin care, printre altele, a hotărît reîncadrarea mea în munca de îngrijitor de vite. Din păcate însă, președintele C.A.P. Gheorgheni refuză să mă reîncadreze. Față de această situație, aș vrea să fiu ajutat de a fi repus în drepturile mele, iar organele C.A.P. Gheorgheni să respecte cele prescrise în decizia Tribunalului județean Harghita, cu privire la concediul de odihnă și alocația de stat pentru copii etc. Cele solicitate de mine au o bază legală, dată prin Decizia civilă de către Tribunalul județean Harghita.*

*

*Mă numesc **Popescu Ion,** sînt sudor și m-am hotărît să vă scriu despre un fapt petrecut nu cu mult timp în urmă aici, la Slobozia. La etajul 8, în secția O.R.L. a spitalului s-a început schimbarea ferestrelor cabinetului de consultații. Lucrătorii însă au măsurat anapoda, le-au confecționat după ochi pe cele noi și cum nu încăpeau în lăcașurile vechi, au căzut de acord că singura soluție de a face loc noilor ferestre ar fi spargerea zidurilor. Bine că le-a stopat activitatea medicul-șef de secție, care a sesizat arhitectul-șef al orașului, întrucît altfel, prin deteriorarea stîlpilor de susținere, cine știe ce se mai întîmpla!*

*

*În acțiunea de utilizare intensivă a instalațiilor — important indicator al eficienței muncii petroliștilor din sectorul de foraj — colectivul schelei din Zemeș și al celei din Tg. Ocna acordă o deosebită atenție scurtării duratei de montaj. În acest scop ei sînt pe cale de a aplica și generaliza unele metode și procedee avansate de lucru, dintre care ar fi de amintit cel puțin montajul în ciclu și folosirea la fundații a prefabricatelor din beton etc. Drept urmare, la noi — scrie **Voinea Gheorghe** de la schela Zemeș — durata de montaj a fost scurtată în medie cu 3 zile pe instalație, ceea ce înseamnă, desigur, mai mult țiței.*

*

*După cum se cunoaște, în actualul an școlar au fost înscriși în clasa I cel mai mare număr de copii din istoria învățămîntului românesc: aproape o jumătate de milion. Dintre aceștia, primiți cu bucurie de către elevii mai mari și de cadrele didactice, peste 6500 frecventează școlile orădene. Necazurile — ne scrie **Trif Ioan**, de la Întreprinderea mecanică Oradea — au apărut însă din primele săptămîni ale anului școlar. Despre ce este vorba? Se știe că, în cadrul orelor de educație fizică și de activitate în aer liber, copilului îi trebuie tenişi sau bascheți, trening etc. Dar în rețeaua comercială nu se găsesc asemenea produse pentru copiii de 6 ani. Întreb: Întreprinderea «Textile–Încălțăminte» n-ar trebui să onoreze cît mai repede aceste solicitări?*

*

***Vasiliu Eugenia,** din Bacău, strada Plevnei, nr. 11 A, ne scrie: am cumpărat 2 bilete de tren de la Agenția C.F.R. Olănești pentru data de 15 septembrie, ruta Olănești–Bacău. În ziua respectivă, în gară la Rîmnicu-Vîlcea, am aflat că trenul accelerat pe care-l așteptam a fost suspendat. Am vrut să ne adresăm șefului de stație, dar între orele 10 și 13 nu a fost de găsit. Am fost nevoiți să ne ducem în șoseaua națională să luăm o mașină de ocazie pînă la București ca să prindem legătura spre Bacău. Ne întrebăm: de ce s-au vîndut bilete la un tren suspendat? Mai ales că în ziua de 15 septembrie plecau spre școli și facultăți elevi și studenți. În buzunarul cui au intrat banii luați pe biletele vîndute?*

*

*Sînt **Fărău Dragomir,** din satul Brădățel, județul Hunedoara. Am o motocicletă I.J. «Jupiter» în doi cilindri, fabricată în anul 1971. La acest tip de motociclete nu se găsesc piese de schimb în comerț. Adresîndu-mă I.D.M.S.-București, mi-a răspuns că tipul acesta de motociclete a fost vîndut prin unitățile cooperatiste, dar să mă adresez și Ministerului Comerțului Interior. M-am adresat ministerului, dar răspunsul mi-a sosit tot de la I.D.M.S., deci fără nici un rezultat concret, doar cu recomandarea de a mă adresa la CENTROCOOP-Bucuresti. M-am adresat si acolo, dar răspunsul întîrzie să vină. Vînzătorul de la magazinul auto-moto din Arad mi-a spus că pentru piese, la acest tip de motociclete, nu s-au făcut contracte. Neprimind răspuns, înclin să cred că are dreptate. Dar eu ce mă fac cu motocicleta?*

*

*De la cititorul nostru **Toma Erdöș** din municipiul Deva, cartierul «Dacia», blocul 32, apartamentul 4, primim o propunere însoțită de numeroase și judicioase argumente: «Trecînd în revistă întregul trecut muzical al neamului românesc, creația prezentă (compoziție, interpretare) cred că o selecție riguros științifică ar permite — și aici îmi îngădui o propunere — **înființarea unui muzeu al muzicii românești.** Ar fi o instituție reprezentativă pentru ce înseamnă conștiința valorii naționale și în acest sector — prolific, bogat și viu — al creației spirituale, cu multiple valențe educative ».*

*

Am aproape 70 de ani, sînt văduvă de război, sînt bolnavă și singură în casă. Am un fiu, Ion N. Dulgheru. De șase ani nu știu nimic de el. A lucrat la autogara Vatra Dornei. Miliția de aici mi-a spus că în 1969 ar fi plecat la Oradea, dar din Oradea mi s-a răspuns că nu a fost în oraș și nici în județ.

*Mă tem să nu fie mort. Nu știu cui să mă adresez și de aceea vă rog din toată inima să mă ajutați, dacă se poate, ca să fie căutat fiul meu, că mă tem că voi închide ochii și nu-l voi mai vedea. Vă mulțumesc din tot sufletul meu de mamă bătrînă și necăjită, ne scrie **Dulgheru N. Ruxandra**, satul Cerbu, comuna Copălău, județul Botoșani.*

*

*Am impresia că «Alimentara» din strada Povernei, colț cu Visarion, este exceptată de diferite controale, deoarece: 1) în afara personalului care vinde permanent apar persoane diferite care vînd și uită să dea restul fără nici o remușcare; 2) la casă se calculează suma totală dintr-o privire nu prea corectă și nu o dată se întîmplă să difere suma cumpărătorului de cea a casierului; 3) la sectorul mezeluri se vînd produse alterate, gramajul de asemenea suferă. Nu m-aș fi adresat «Flacării» dacă azi, 1 octombrie 1974, cînd vă scriu, nu m-ar fi admonestat responsabilul că pierd banii pe stradă (ce-i drept, numai un leu), cînd de fapt nu mi-a dat restul, împingîndu-mă și afară din magazin pe motiv că e grăbit. Am notat în condica de reclamații, dar nu știu dacă ține cineva cont de **un leu.** Vă rog însă să aveți în vedere că e tot atît de necinstit să iei azi un leu, mîine un leu, decît o dată o sumă mai mare și nu cred că practica magazinului alimentar corespunde normelor eticii socialiste, pe care ne străduim să le aplicăm fiecare la locurile noastre de muncă, ne scrie **Nițescu Marcela,** economist, str. Povernei 1–3, București.*

*

*Mă numesc **Andrei Vasile,** domiciliat în strada Măguriceq nr. 27 B, sectorul 1, București. De doi ani de zile sufăr de o boală la care, deși am fost tratat de mai mulți medici, nu am observat nici o ameliorare. Diagnosticul este **hemiplegie stîngă.** Am fost internat la spitalele C.F.R. nr. 2, Spitalul nr. 9 și Colentina din Bucuresti si am vîrsta de 57 de ani, iar boala îmi produce suferințe grele. Vă rog să publicați această scrisoare în revista dumneavoastră pentru ca în felul acesta să fie cunoscută și de alți medici, sperînd că voi primi ajutorul lor.*

*

*Clopoțelul școlar a sunat cam de multișor începerea noului an de învățămînt. Singurii care nu l-au auzit sînt mai marii forurilor comerciale din județul Vrancea, ne scrie elevul **Săritar Petrișor,** pentru că la unitățile cooperației de consum, la cele ale comerțului de stat și la Centrul de librării, oricît le-am colinda, cu greu putem găsi articole pionierești — inele, embleme, bluze, fustițe și încă multe altele.*

*

*Vă scriu în numele tinerilor utecişti din comuna Pui, județul Hunedoara, își începe corespondența **Vasile Ilie,** pentru a vă informa că în acțiunile de muncă voluntar-patriotică am executat numeroase lucrări, echivalînd valoric cu aproape 200 000 lei. Cele mai importante succese le-am obținut în acțiuni desfășurate în sprijinul producției agricole, edilitar-gospodărești și de înfrumusețare a satelor comunei. Sîntem hotărîți să ne sporim eforturile pentru ca prin munca noastră, a tuturor, să facem din comună o comună fruntașă pe județ.*

*

*Mai întîi doresc să mă înțelegeți și să nu-mi luați în nume de rău scrisoarea. Mă numesc **Vatamanu Teodor** și locuiesc în satul Gura Bidiliței, comuna Vînători Pașcani, județul Iași. Comuna noastră are șase sate. Elevii acestor sate nu au unde viziona filme, fiind lipsiți de acest important mijloc de educație, pentru că nu avem un operator. Cu cinci-șase ani în urmă, deși nu aveam în sat cămin cultural, în sălile școlii rulau frecvent, pentru elevi, filme istorice și documentare. Acum aș mai pomeni, dacă tot am început o treabă, și de faptul că în sat nu avem nici cel puțin un punct sanitar, iar micul magazin este deschis după pofta și gustul gestionarului, adică atunci cînd are rachiu și țigări din destul. Închei cu rugămintea să-mi publicați aceste rînduri, că poate așa s-or mai îndrepta unele lucruri.*

*

*Din comuna Vadul Pașii, buzoianul **Al. D. Ion** ne transmite telegrafic: pînă la sfîrșitul acestui an, sătenii din Stăncești vor putea să se mîndrească cu două edificii sociale: căminul cultural și mult așteptata grădiniță. Iar locuitorii din Scurtești vor beneficia de rețeaua de alimentare cu apă potabilă. De nu s-o întîmpla așa — încheie cititorul nostru — vă zic eu la timp, să le trageți o critică ălora în drept.*

*

*În cursul lunii trecute a fost inaugurată noua clădire a liceului din cadrul Centrului școlar pentru personal tehnic în construcții din Baia Mare. Din 23 februarie 1973 — cînd s-a început turnarea fundației — și pînă în septembrie a.c., prin mîinile elevilor acestei școli au trecut circa 40 milioane kg de material de construcție. În cadrul activităților practice și voluntar-patriotice elevii au participat la înălțarea acestei construcții de o mare frumusețe, prestînd lucrări în valoare de peste 3 milioane lei. Această cifră, poate prea puțin impresionantă la o primă vedere, înseamnă însă ore de muncă de ordinul zecilor de mii, depuse de cei aproape 1500 de școlari. În școală domnește o autentică atmosferă de șantier, de lucru și învățătură. Curînd — ne scrie **Mureșan Vasile,** elev anul II — vom începe lucrul la noul cămin (cu 184 de locuri) și la sala de sport. Nu ne simțim bine fără un șantier al școlii!*

*

*Munca plină de abnegație desfășurată de către toți silvicultorii de pe raza Ocolului Almaș de-a lungul anului în curs a făcut să se obțină însemnate depășiri ale sarcinilor de plan, în condițiile în care toate activitățile silvice au devenit rentabile. Reușita — scrie **Toth Gheorghe** — se datorește faptului că ne-am străduit să introducem ordine în gospodărirea fondului forestier și de vînătoare. Paralel, am luat inițiativa ca pe lîngă fiecare canton silvic să amenajăm cîte o pepinieră de puieți cu specii valoroase, necesare noilor plantări de pădure ce se execută în scopul refacerii fondului forestier. În aceste zile, silvicultorii de la Ocolul Almaș, alături de pregătirea campaniei de împădurire, de asigurarea hranei pe timp de iarnă pentru vînat, se preocupă intens de strîngerea și valorificarea tuturor produselor accesorii ale pădurii — care, după cum se cunoaște, pot fi sursele unor importante venituri.*

*

*Pentru un sac de ipsos, noi, cei din Satu Mare, sîntem nevoiți să batem — nejustificat — mai mulți kilometri. Iar cu sistemul acesta — ne scrie **Francisc Pacser** — de a face plata la un depozit și a ridica marfa de la altul, nu se întrevede prea bine soluția de rezolvare a problemei. Este, cu adevărat, o situație neplăcută, care s-ar putea redresa prin amenajarea unui magazin de desfacere a materialelor de construcții, plasat într-o zonă mai accesibilă a orașului.*

*

*Mă numesc **Popovici Mircea,** sînt strungar la «Steagul roșu» și m-am hotărît să vă scriu de aici, din Brașov, în urma îndelungatelor discuții care au fost pe seama noului local al Școlii generale nr. 12. Întîmplarea face să am și eu un copil care învață la această școală, așa că, după cum vă puteți da seama, cunosc destul de bine situația. Sîmbătă 28 septembrie s-a semnat, în sfîrșit, actul de recepție a acestei clădiri. Foarte greu s-au găsit prize, table, cuiere de perete, becuri și scaune, mă rog, mobilierul necesar. Au mai rămas însă pînă astăzi nedefinitivate laboratoarele (unde remedierile vor necesita cheltuieli suplimentare de circa 4 000 lei), au mai rămas de vopsit țevile și au mai rămas de montat pragurile. Deocamdată, pe sub uși bate vîntul. Cu ce-au greșit copiii noștri, acestor constructori, sau cu ce le-am greșit acestor constructori, noi, părinții elevilor?*

*

*Septembrie a fost o lună de vîrf aici, pe șantierul barajului de la Fîntînele — ne scrie **Rusu Miron,** șofer, unul dintre cei care, după cum singur arată, participă la zăgăzuirea Someșului Cald, transformîndu-l într-un izvor de energie potențială pentru centrala subterană de la Mărișelu. Acum, în preajma iernii, timpul este utilizat cu maximă eficiență. La începutul acestei luni barajul atinsese cota 965, adică aproximativ două treimi din înălțimea proiectată. În carieră au fost epuizate patru din cele nouă trepte de exploatare. Pe treapta a cincea minerii forează granitul, excavatoriștii îl încarcă în Belazuri, șoferii îl transportă pe pistele de depunere. În preajma galeriei de injecții se excavează fundația pentru macaraua «Pingon», care va așeza, dală cu dală, betonul măștii de etanșare. În galeria de injecții și pe pintenii acesteia forezele pătrund pînă la zeci de metri adîncime, făcînd loc laptelui de ciment destinat voalului de etanșare a rocii de fundație și de pe versanți. Toate acestea, sub cuvintele ce strălucesc pe coama de beton a galeriei: «În cinstea Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român să obținem mari succese în muncă!...»*

*

*Sînt pensionarul **Andreescu Petre** din Ploiești, str. Vioarei 26. Această stradă aparține de circa medicală nr. 13, care este fără medic din luna mai a.c. pentru că medicul care a fost, un medic excelent, a reușit la examenul ce s-a dat pentru ocuparea unui post în București, iar postul a rămas liber, iar noi fără medic. Sîntem trimiși la alte circumscripții medicale pentru tratamente și consultații, care sînt departe. Circa noastră deservește blocurile de la sud, plus străzile care compuneau vechea circă 13. Sîntem oameni bolnavi, bătrîni, care nu ne putem deplasa pentru consultații la alte circumscripții medicale.*

*

*Aș vrea să vă scriu — ni se adresează **Filimon Dumitru,** frezor la Combinatul pentru prelucrarea lemnului din Tîrgu Jiu — despre modul în care am fost primiți în această întreprindere noi, tinerii, toți cei peste 200 de absolvenți de școală profesională și ucenicie, despre sprijinul care ni se acordă pentru a ne integra rapid în procesul de producție. Experiența celor mai vîrstnici muncitori constituie un jalon sigur al drumului de integrare în muncă a tinerilor. Majoritatea acestora din urmă au învățat la școala profesională din vecinătatea combinatului, iar practica de producție au făcut-o în atelierele și secțiile în care lucrează acum, pe mulți muncitori — actuali colegi — cunoscîndu-i încă din această perioadă. La cabinetul de protecția muncii tinerii au găsit, pe lîngă normativele care sugerează comportarea fiecărui muncitor în combinat, regulamentul de ordine interioară cu drepturile și sarcinile fiecărui nou încadrat, precum și cîteva norme extrase din legislația muncii, strict necesare încadrării.*

POȘTA REDACȚIEI

Vasile Hrițcu — București. Faptele vecinului, de care ne scrieți, sînt reprobabile, încălcînd normele de bună conviețuire. În această situație, adresați-vă organelor de ordine, respectiv la circa de miliție de care aparțineți.

David Ghiță — Bacău. Adresîndu-ne Întreprinderii de gospodărie comunală și locativă Bacău, ne-a informat că terasa blocului în care locuiți urmează să fie reparată pînă la sfîrșitul acestei luni.

Vasile Teodorescu — Cluj. Aveți dreptate. Nu v-am răspuns la solicitarea dumneavoastră (deși termenul legal a fost depășit) pentru că grupul întreprinderilor de gospodărie comunală căruia ne-am adresat nu ne-a răspuns.

Marin Petrache — București. Vă plîngeți că de la 1 octombrie conducerea întreprinderii la care lucrați a pus în aplicare un regulament de ordine interioară privind ținuta exterioară a tinerilor, printre care și interzicerea intrării în întreprindere cu plete și nu știți ce să faceți. Simplu. Vă tundeți.

Gheorghe Brehui — Drobeta Turnu-Severin. Ați fost amendat cu 3 000 de lei pentru neglijență în gestiune. Vi s-a schimbat și locul de muncă (este firesc). Nu înțelegem de ce ne cereți să intervenim?

Haralamb Ștefan — București. Centrala de construcții-montaj București ne-a făcut cunoscut că s-a dispus întreprinderii constructoare I.C.P.B. terminarea lucrărilor de remediere a apartamentului. Așteptăm să ne mai scrieți.

Radu Dănescu — Baia Mare. Opiniile și propunerile privind unele emisiuni TV, adresați-le direct televiziunii.

Nicu Stan — București. «Mă adresez dumneavoastră într-o problemă care **v-ar interesa...,** am scris un manuscris de circa 300 pagini, se numește «Poveste tristă a unui triunghi», cînd să vin să-l dau spre publicare?» Nu veniți.

Ion Ion — orașul Gheorghe Gheorghiu Dej. Ne cereți o rubrică lunară pentru ceea ce ne veți scrie. Pentru ce lunară, cînd «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» vă stă săptămînal la dispoziție? Scrieți-ne.

MARGA NEDELEA ■

Erată

În nr. 42, în această pagină, la «Răspunsul primit de la Întreprinderea de transport București», a apărut o greșeală din vina corecturii. Ultima propozițiune a scrisorii se va citi: **Vă mulțumim pentru ajutorul acordat.**

Dintr-o regretabilă neatenție a fotoreporterului nostru V. Moldovan, în numărul 40 al revistei, în paginile dedicate județului Vîlcea, a apărut o fotografie din Piatra Neamț.

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

CE PROFEȚIM, CE PROFESAM

«lucrează, ca să nu șezi»

Un prieten mi-a relatat următoarea întîmplare la care fusese involuntar martor. Un individ în trecere pe lîngă o clădire în construcție din plin centrul Bucureștiului s-a oprit lîngă un grup de muncitori aflați într-o lungă pauză la taclale, la o oră matinală, cînd, în orice caz, argumentul că ar fi fost obosiți nu se justifica. Dialogul între individul contrariat de o asemenea întrerupere a *lucrului* și cei care beneficiau copios de ea ar fi urmat cam așa:

— Măi, oameni buni, de ce nu *bilduiți?* Cine-i *ciful* vostru? — întrebă necunoscutul, folosind niște cuvinte pe care cei întrebați nu le știau, deși le deduceau înțelesul..

Înainte de a răspunde, aceștia se interesară cine-i omul pe care, hodoronc-tronc, l-a apucat grija de șederea lor. Străinul, om de o vîrstă respectabilă, le spuse că e român care locuiește de mai multe decenii în America. Totodată, mai adăugă că, de fapt, și el e tot constructor și că tocmai de aceea se miră cum e posibil ca tocmai la ora dimineții — *«care-i aurul vieții»*, le aminti străinul o zicere pe care o știa din copilăria petrecută pe meleagurile unui sat ardelenesc — ei să stea și pe deasupra șeful să rămînă impasibil la nelucrarea lor.

Constructorii noștri găsiră de cuviință să i-o reteze scurt, mai ales cînd auziră că se interesează de cine li-i șef:

— Aici toți sîntem șefi!

Replica e într-adevăr nostimă, mai ales cînd i-o dai unui străin obișnuit să lucreze sub supravegherea severă a «șefului», nu o dată slugă zeloasă a patronului. Numai că acel «aici toți sîntem șefi» înseamnă, nu o dată, și bunul plac în care înțeleg să lucreze unii oameni prea puțin responsabili față de obligațiile de muncă pe care le au de îndeplinit nu în virtutea unei benevolențe oarecare, ci a faptului că sînt plătiți pentru aceasta. Cum plătit e — evident, mai bine chiar decît ei — șeful lor, adică omul ce răspunde de executarea lucrării la timp și de bună calitate.

Nu sînt, desigur, primul care fac observația că un anume «lasă-mă să te las» poate fi întîlnit nu numai pe un șantier de construcție, unde munca nu e atît de sincronizată, de automatizată, ci și la locuri de producție unde nu numai întreruperea, ci chiar încetinirea ritmului de lucru se soldează cu pagube materiale importante. Din păcate, sînt destui inși care nu înțeleg că în fapt atitudinea față de muncă nu e numai expresia unei ideologii, a unei morale și poziții de clasă, ci, înainte de toate, o probă elementară de civilizație a omului. Engels, clasicul marxist căruia îi datorăm o teorie revoluționară asupra rolului muncii în formarea omului, formulează extrem de tranșant această condiție sine qua non a înseși genezei umane: *Munca este izvorul oricărei avuții, spun economiștii. Ea este, într-adevăr, izvorul oricărei avuții alături de natură,* care *ii furnizează materialul pe care ea îl transformă în avuție. Dar munca este infinit mai mult decît atît. Este prima condiție de bază a vieții omenești în genere, și anume în asemenea măsură, încît, într-un anumit sens, trebuie să spunem că ea l-a creat chiar pe om însuși.*

Munca fiind condiția originară a omului, atitudinea față de ea e măsura cea mai deplină a esenței acestuia, sensul întregului efort de civilizare, de modelare a ființei umane. Din acest punct de vedere nu se poate spune că societatea românească n-a fost de-a lungul veacurilor leagănul unei permanente ridicări a gradului de civilizație a omului sub aspectul atitudinii acestuia față de muncă. Un întreg tezaur al înțelepciunii populare, de la cîntece și povești la proverbe și strigături, fie elogiază munca și pe omul care muncește, fie, dimpotrivă, ridiculizează lenea ca pe unul din viciile cele mai rușinoase. Este foarte elocvent în această multitudine de judecăți asupra muncii un imperativ pe cît de simplu formulat, pe atît de axiomatic: *Lucrează, ca să nu șezi.*

Lucrează, ca să nu șezi — iată într-adevăr o dialectică a unei existențe demne, cu atît mai imperioasă azi, cînd omul este eliberat de toate vicisitudinile ce decurgeau dintr-o așezare nedreaptă a relațiilor sociale. Ceea ce vrea să însemne că însăși viața omului nu numai că nu are nici o rațiune în afara muncii, dar nici nu e de conceput intervenind stagnarea, existența vegetativă, degradantă pentru condiția umană. De aici, în concepția populară, trîndăvia apare ca o sursă de infestare morală a omului: *lucrul face sănătate, trîndăvia tot păcate.* Acțiunea educativă îndreptată în direcția statornicirii muncii ca principală valoare a omului, ca virtute a sa esențială, are un suport ideatic și moral în însăși viziunea poporului asupra vieții. Abaterea de la o asemenea conduită — fenomen întîlnit pe alocuri în mod cotidian — este practic pusă în afara legilor nescrise de viață ale omului, legi care-și află reflectarea în întreaga legislație a muncii promulgată în societatea socialistă contemporană. Aspirația spre un înalt grad de civilizație materială și spirituală nu poate fi împlinită fără ca munca să devină nu numai principalul și — de fapt — unicul izvor de avuție, ci, în același timp, un modus vivendi. O societate cu adevărat civilizată este tocmai aceea în care omul, chiar și fără supravegherea — mai mult sau mai puțin modernizată, automatizată — a vreunui șef va simți nevoia să muncească în mod disciplinat și cu maximă grijă pentru calitatea a ceea ce produce. Dacă libertatea e necesitatea înțeleasă, munca este necesitatea vitală, adică *izvorul libertății și al fericirii,* cum o definea atît de frumos si vizionar marele Eminescu. **NICULAE STOIAN** ■

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

mersul trenurilor

Un aspect important al civilizației actuale, dacă stați să vă gîndiți mai bine, ține **expres,** ca să zic așa, de **mersul trenurilor.** Firește, într-un sfîrșit de secol definit **și ca al vitezei,** noțiunile privind **timpul** și **spațiul** au căpătat o importanță atît de mare și o circulație în cele mai diverse medii sociale atît de frecventă, încît nu mai poți să te deplasezi **de la Brăila la București** oricum. De unde și ideea **rapidului** pe această linie ferată, cum se spune, de 199 km prin Bărăgan, de unde și diferența de preț la bilet, **față de personal,** se înțelege, de unde și speranța...

Nu e deloc de mirare, așadar, dacă abordez aici această problemă, punînd-o sub semnul opiniei alegătorului, pentru că eu, de pildă, nu pot să votez în nici un chip cu diriguitorii acestui mers al trenurilor, oricît de mult ar dori ei să se aleagă pe temeiul circulației pe calea de fier.

Mersul trenurilor, ca lucrare editorială, mi se pare un act temerar, în orice caz de natură să concureze ieșirea cosmonauților din navă, în spațiul binecunoscut. Din fericire, **nefericită fericire,** acest risc nu există. Nu poți să-ți pui întotdeauna ceasul după mersul trenurilor, cum ne-ar lăsa să credem pomenita lucrare editorială și asta numai pentru simplul motiv că, de cele mai multe ori, riști să rămîi în urmă, să ieși din competiția cu timpul și să te întorci cu nostalgie la istoria călătoriei Coanei Chirița la Viana. Lua dînsa poștalionul sau propria-i caleașcă, ajungea la un port pe Dunăre, într-o zi anume, dar fix într-o zi anume, altfel pierdea «vaporiul» și știa că marți e «la Beligrad», miercuri mai știu eu unde, în sfîrșit joi «la Viana», dar joi cu exactitate, ori dimineața, ori la prînz, ori seara. Dar cu exactitate. Avea fericita călătoare un reper.

Dar ca să te urci ca mine, **luni, 14 octombrie,** ora 6,15 dimineața, din Brăila, în rapidul de București cu convingerea sfîntă — rezultată din lucrarea editată de Căile Ferate sub titlul vijelios: «Mersul trenurilor» — că voi ajunge la București la 8,30 și să ajungi la 10,00 (!), după o oră și jumătate de întîrziere, mi se pare — cum ar zice Caragiale — peste putință. La numai 26 de ani de anul 2000! Și dacă numai eu aș fi sperat, dar au sperat și speră, în fiecare dimineață, sute de călători care plătesc o bună diferență de preț.

Și dacă la tona de oțel chivernisim **și banul,** de ce atunci la timpul omului, și din buzunarul omului, să risipim atîția lei diferență la un bilet care nu ne dă nici... de doi bani speranță. Problema nu e de ici, de colo. Stați și dv., cei de la Căile Ferate, bineînțeles, — fiindcă noi, călătorii, stăm — în Gara de Nord și vedeți cînd vin trenurile!

DINU SĂRARU ■

---

morișca milioanelor pierdute

Dacă un vagon adus la rampă nu este descărcat într-un interval de trei-șapte ore, i se aplică pentru primele 24 de ore o taxă de penalizare de 20 de lei pe oră. În următoarele 24 de ore, adică a doua zi, se percepe o taxă de 30 de lei pe oră. Iar a treia zi, taxa se ridică la 40 lei pe oră. Un singur exemplu: vagonul cu nr. 72924093, închiriat de Întreprinderea «Policolor», a staționat 406 ore, pentru care a plătit suma de 16 500 lei. Vagonul conținea 4 400 kg ulei de in.

— Dacă-l descărcau la mînă, cu kilogramul, și tot nu se ajungea la această sumă, îmi spune Leonida Pogorevici, tehnician principal în Divizia comercială a Regionalei C.F.-București. Vagoanele noastre, completează dînsul, au ajuns, cum bine spunea un tovarăș ziarist, un fel de «depozite pe roți».

— Adică, vrei să spui dumneata că întreprinderile nu au depozite?

— Poate că au, poate că n-au, dar unele nici nu se zbat prea mult pentru a-și construi aceste depozite. Sigur că da, m-am interesat și eu care ar fi situația acestor depozite. M-am interesat ca om, din curiozitate. Unele întreprinderi, realmente, n-au depozite. Închiriază spațiu de depozitare de la alte întreprinderi. Dar nici spațiul acela, posedat ca proprietate sau închiriat, nu este judicios folosit.

— Să înțeleg că dumneavoastră ați găsit niște motivări pentru prelungirea inadmisibilă a staționării vagoanelor la rampa de încărcare sau descărcare?

— Nici vorbă de așa ceva! Prezint o situație în liniile ei așa-zis generale și obiective numai în măsura în care înțeleg unii să ascundă proasta organizare, indisciplina și nepăsarea pentru niște probleme care nu sînt numai ale lor, ci și ale noastre, ale C.F.R.-ului, iar în ultimă instanță ale economiei naționale. Mai mult decît atît, noi sîntem cei mai puțin bucuroși de aplicarea penalizărilor pe care le dictăm. De ce? Pentru că avem și noi un volum de trafic, un plan de îndeplinit. Oare în aceste condiții, de blocare a sute și sute de vagoane, mai putem noi să ne realizăm sarcinile noastre? Un argument este chiar faptul că penalizările, ca orice amendă, sînt vărsate direct în bugetul statului și nu în bugetul C.F.R.-ului. După cum se vede, noi realizăm doar oficiul de penalizare. Dar în legătură cu acest oficiu întîmpinăm multiple greutăți. Refuzul la plată ne duce în fața Arbitrajului de stat. În 1972 am avut 283 procese. În 1973 am avut 633 procese. Iar în 1974, pînă la ora actuală, avem 1 323 procese! Se poate deci constata o creștere îngrijorătoare a proceselor. Oare noi, de la un timp încoace, penalizăm la întîmplare?! Nu cred că s-ar putea desprinde o asemenea concluzie. Dar, pînă la aceste procese, au loc alte procese de conciliere prearbitrală. Asta înseamnă o adevărată furtună de dosare. Abia după refuzul parțial sau total se va desfășura procesul propriu-zis. Trebuie să recunoaștem că ne aflăm într-un impas birocratic al documentelor. Și-apoi, rețineți, toate dosarele se completează în trei exemplare. Unul pentru întreprinderea penalizată, altul pentru oficiul nostru juridic, altul pentru comisia de arbitraj. Adică, o imensă risipă de hîrtie, de timp.

— Dacă sînt așa de multe procese, asta înseamnă că și dumneavoastră mai pierdeți cîte unul, nu?

— Foarte, foarte rar se întîmplă să pierdem. Noi penalizăm întreprinderile în conformitate cu niște legi clare și precise. Dacă vagonul nu s-a descărcat pentru că au fost incendii, înzăpeziri, ploi torențiale, inundații, alunecări de teren sau cutremure, penalizarea se suspendă. În rest, orice motiv invocat este nul. Dar, în ultima vreme, consiliile populare eliberează cu mult prea multă ușurință acte care atestă unul dintre motivele de mai sus, motiv considerat a fi de forță majoră, și în această situație mai pierdem și noi cîte un proces. Aș dori însă să mă fac ecoul unei păreri a colegilor mei și să spun că dacă s-ar reveni la vechiul sistem, de încasare automată a sumelor de penalizare, multe întreprinderi s-ar disciplina și s-ar încadra în termenele prevăzute de lege. Dar, aceste întreprinderi știu că pot refuza, invocînd motive de-a dreptul copilărești. Și nu înțeleg de ce se apelează la aceste motive cînd, bine se știe, ajungem tot acolo, la plata integrală a penalizării. Mai mult, pentru a întîrzia această plată, anumite întreprinderi se tîrguiesc, ne comunică prin procesul-verbal de conciliere că sînt de acord să plătească numai o parte din sumă.

Pentru a fi și mai concreți, vom menționa cîteva «campioane» în locații plătite pe primele nouă luni ale anului în curs. B.A.T.M. (depozitele de la Cățelu) a plătit suma de 3 764 000 lei pentru staționarea a 109 061 vagoane/oră; I.C.P.A.B. Granit a plătit pentru 70 400 vagoane/oră suma de 2 121 000 lei; I.C.R.A. București a plătit pentru 63 861 vagoane/oră suma de 2 120 000 lei; Danubiana a plătit 1 889 000 lei; Romtrans-ul a plătit 1 654 000 lei; Policolor a plătit 1 288 000 lei.

Menționăm că Regionala C.F. București este formată și din rețeaua de căi ferate a județelor Prahova, Tulcea, Constanța, Ilfov, Ialomița și Dîmbovița. Toate aceste județe realizează 55-60 la sută din volumul total al penalizărilor, restul de 40-45 la sută fiind «opera» întreprinderilor bucureștene.

Și pentru că risipa, indiferent de locul și modul în care se manifestă, nu duce decît la diminuarea eforturilor întregului popor pentru creșterea potențialului economic al țării, influențează negativ venitul nostru național și prosperitatea fiecăruia dintre noi, se cuvine ca în cadrul unei viitoare anchete să menționăm și «justificările» mai sus-menționatelor întreprinderi.

VICTOR NIȚĂ ■

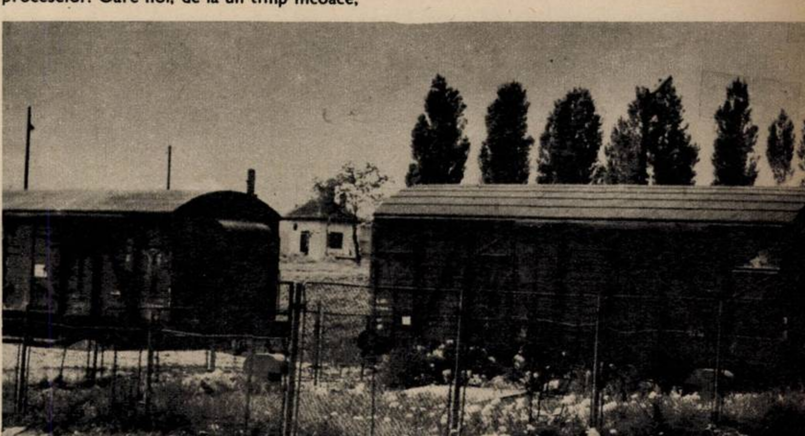

COPERTA NOASTRĂ
Fotografii de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
DAN BÎRLĂDEANU

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

lumină și culoare

Cînd i se reproșează că unele din tablourile lui seamănă cu cele ale lui Ciucurencu, Florin Axinte nu se apără, surîde și recunoaște cu franchețe că da, așa este, și că nu vede nimic rău în asta, mai ales că el se află încă la început și nu strică, înainte de a-ți alege un drum propriu, să pășești o vreme pe drumul altuia. Aceeași sinceritate caracterizează și tablourile tînărului pictor, absolvent anul acesta al Institutului de arte plastice din București (clasa profesorului Gh. Șaru). «Nu pot să fac decît ceva în care cred cu toată ființa. Subiectele mele sînt simple, la îndemîna oricui, și poate de aceea sînt aparent banale. Dar ele mi s-au impus și nu m-am putut sustrage chemării lor». De aceea, pînzele lui sugerează multă căldură, multă generozitate, multă lumină. Interioarele pictate de el te invită parcă să le vizitezi, să poposești acolo vreme îndelungată, ferit de orice amenințare. Peisajele sale te îndeamnă să le cutreieri, să le străbați cu privirile, aspirînd ațîțat mireasma lanurilor, ascultînd foșnetul ierbii. Culorile sînt puse cu dărnicie, dintr-un belșug al simțirii, culori violente, care să-ți ademenească retina, ca să te lași în voia contemplării fără nici o reținere.

Tablourile lui Florin Axinte sînt tot atîtea ferestre deschise spre un tărîm sigur, de existența căruia nu te îndoiești nici o clipă și îți oferă certitudinea că oricînd poți porni într-acolo. Oamenii din pînzele lui sînt oameni cu adevărat, făcuți cu pedanterie, poate dintr-un respect al chipului și al corpului omenesc. «Vreau să realizez o apropiere a oamenilor de mine. Vreau ca ei să mă cunoască așa cum sînt. Eu îi spun omului necunoscut, de pe stradă, prin intermediul ***lucrărilor mele: privește-mă în ochi și cunoaște-mă». Într-adevăr, tînărul pictor*** **se destăinuie fără sfială, ca un om care nu are nimic de ascuns. Pînzele sale dezvăluie o mare bucurie de a picta, de a pune culorile cu voluptate, pentru a închega imagini cît mai multe ale lumii în care trăim.**

Unul dintre tablourile lui Florin Axinte poartă numele de Intimitate. **Pictată într-un roșu violent, lucrarea înfățișează un interior în care la nevoie te poți refugia în tihnă, cu siguranța că vei întîlni aici o atmosferă calmă și ocrotitoare. Naturile statice ale tînărului pictor oferă privirii obiecte, fructe dintr-un univers familiar nouă și de care ne bucurăm cînd le vedem pe pînză, ca un omagiu adus minunatelor lucruri existente în lume.**

Într-o vreme în care mulți pictori sondează universuri imaginare, artificiale, din dorința orgolioasă de a fi creatorii unici ai unui cosmos unic, pictura lui Florin Axinte, poate prea cuminte, dar făcută totuși cu talent, este reconfortantă. Cum va evolua pictorul e greu de spus. Poate o dezlegare a acestei întrebări o oferă cele două variante ale tabloului Lan de floarea-soarelui. **Dacă în prima variantă plantele sînt pictate cu migală, astfel încît sînt ușor de recunoscut, în a doua variantă ele se zăresc departe, în zare, răsărite din valuri de verdeață, tulburînd pe cel care le privește cu enigma identității lor.** **GEORGE ARION** ■

Fotografii de **VASILE MÎNECAN** ■

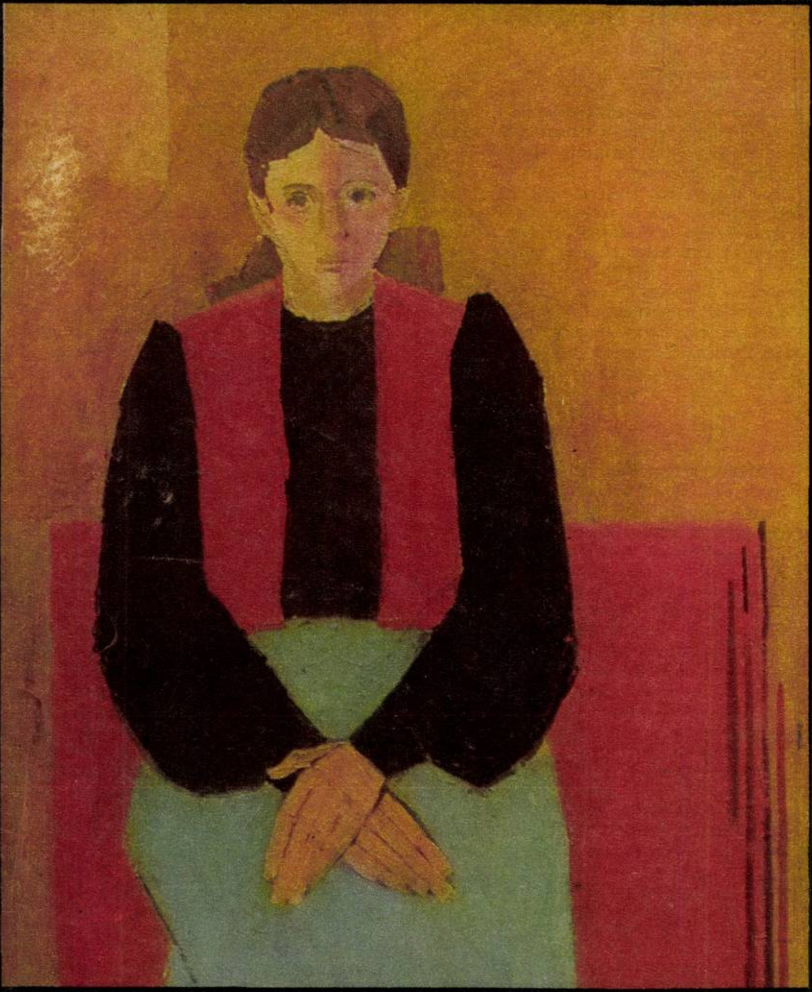

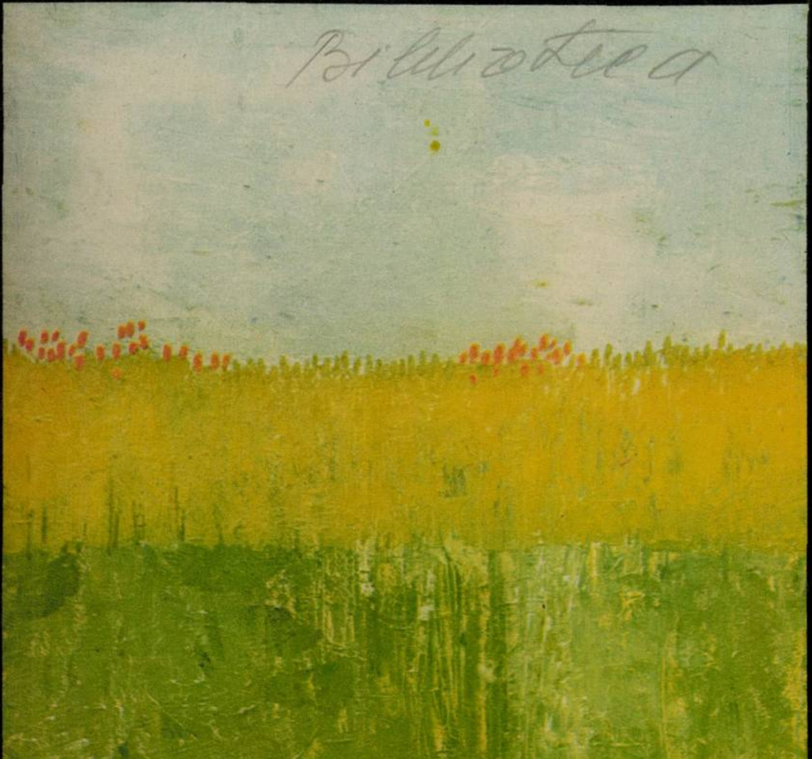

Biblioteca

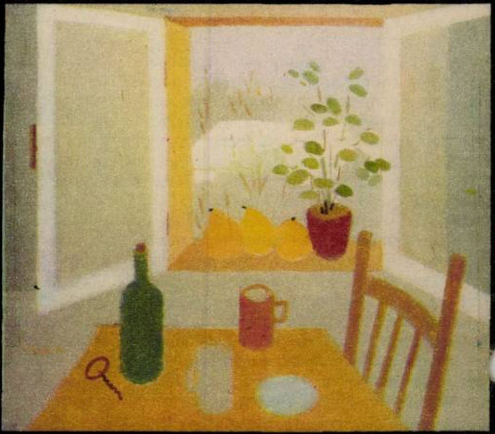

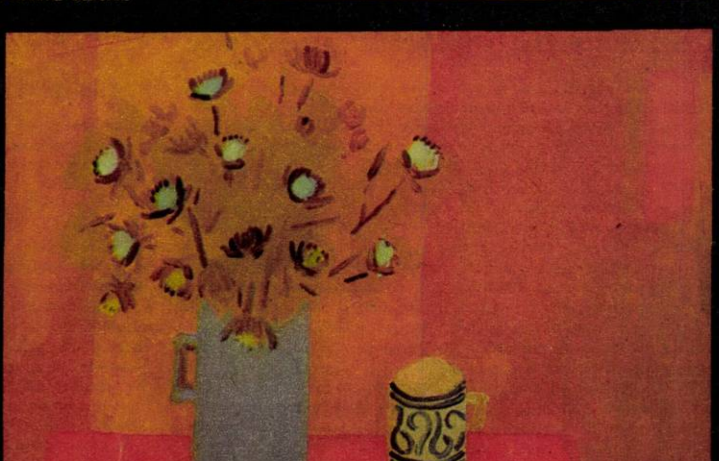

1 | 3
2 | 4

Vesta roșie

Lan de floarea-soarelui

Fereastra

Natură statică

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacara

ANUL XXIII — NR. 44 (1012) — 26 OCTOMBRIE 1974

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

TREN DIN GARĂ A PLECAT
ȘI RECRUȚII I-A LUAT
CA SĂ-I FACĂ MILITARI,
PATRIOȚI CINSTIȚI ȘI TARI

NU NUMAI SĂ SPUI,
DAR CHIAR SĂ ȘI FII PREZENT

ÎN PAGINILE 16-17, DOUĂ REPORTAJE DESPRE CEI CARE ÎN ACESTE ZILE PLEACĂ SĂ-ȘI SATISFACĂ SERVICIUL MILITAR CA PE-O DATORIE FIREASCĂ FAȚĂ DE ȚARĂ, FAȚĂ DE OAMENII EI.

O VIZITĂ DE LUCRU CU PROFUNDE SEMNIFICAȚII PENTRU VIITORUL ȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI

O unitate ştiinţifică de prestigiu — ICECHIM.

În timpul vizitei la Institutul de cercetări şi proiectări tehnologice pentru construcţia de maşini.

Marţi, 22 octombrie, în prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, a avut loc inaugurarea Centrului naţional de fizică-Bucureşti. Realizat şi conceput la indicaţia secretarului general al partidului, noul centru, care reuneşte, într-un tot unitar, cercetarea cu învăţămîntul şi producţia, cuprinde Institutul de fizică atomică, cu compartimentele de cercetare şi de dezvoltare tehnologică şi producţie de aparatură şi radioizotopi, Institutul de fizică, Institutul pentru creaţie ştiinţifică şi tehnică, Facultatea de fizică a Universităţii Bucureşti, liceul de specialitate, Centrul de pregătire şi specializare a cadrelor în domeniul nuclear. Aici lucrează 5 000 de cercetători, cadre didactice, specialişti, muncitori, studenţi şi elevi, care au făcut o caldă primire tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi tovarăşei Elena Ceauşescu, manifestîndu-şi profunda recunoştinţă pentru condiţiile excepţionale create pentru muncă şi învăţătură. Oaspeţii au avut prilejul, vizitîn cîteva din obiectivele Centrului naţional de fizică, să cunoască o parte din realizările obţinute de harnicul colectiv care îşi desfăşoară activitatea în acest centru ce contribuie la progresul ştiinţei şi economiei româneşti. Aparatele şi utilajele pentru aplicaţiile tehnicilor şi tehnologiilor nucleare, de concepţie originală, rezultatele în domeniul opticii, laserilor, radiaţiei, plasmei, semiconductorilor, corpului solid, valorificării surselor de energie nefolosite în prezent, al prevenirii şi combaterii poluării sonore în industrie şi în mediul urban sînt o dovadă elocventă a importanţei pe care o acordă cercetătorii, inginerii, fizicienii, muncitorii promovării noului în ştiinţă şi tehnică, reprezintă o mărturie a capacităţii creatoare a inteligenţei româneşti. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, dînd o înaltă apreciere activităţii *desfăşurate în cadrul centrului*, a subliniat încă o dată necesitatea îmbinării învăţămîntului cu cercetarea şi producţia. Luînd cuvîntul în aula Facultăţii de fizică, secretarul general al partidului a spus printre altele: «Doresc să-mi exprim speranţ şi convingerea că baza materială existentă condiţiile create vor permite obţinerea într-un timp scurt a unor rezultate bune în domeniul cercetării, în primul rînd în folosirea energiei nucleare în scopuri paşnice, în producerea de aparatură atît de necesară pentru cercetare şi pentru economia naţională».

Tot marţi, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a fost oaspetele unor importante institute de cercetare şi proiectare. Primul obiectiv vizitat a fost Institutul de cercetări şi proiectări electronice, unde secretarului general al partidului i-au fost înfăţişate o parte din rezultatele de seamă ale colectivului de aici, i-au fost prezentate sarcinile care stau în continuare în atenţia cercetătorilor, specialiştilor, pentru dezvoltarea rapidă a industriei electronice româneşti.

În aceeaşi zi, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a vizitat Institutul central de cercetări chimice, prestigioasă unitate ştiinţifică, condusă de academician doctor inginer Elena Ceauşescu. Laboratorul analitic central al ICECHIM, expoziţia organizată în institut, au fost cadrul unui dialog fructuos şi pasionant între secretarul general al partidului şi reprezentanţi ai colectivului de oameni ai muncii care lucrează aici, dialog în care au fost evidenţiate succesele obţinute de această unitate de cercetare, precum şi măsurile care trebuie luate în continuare pentru ridicarea eficienţei activităţii economice în domeniul chimiei.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a mai analizat şi activitatea Institutului central de cercetări pentru construcţii de maşini şi a trei institute aflate sub coordonarea sa — Institutul de cercetări şi proiectări tehnologice pentru sectoarele calde, Institutul de cercetări şi proiectări tehnologice pentru construcţia de

Pretutindeni, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu multă dragoste și căldură.

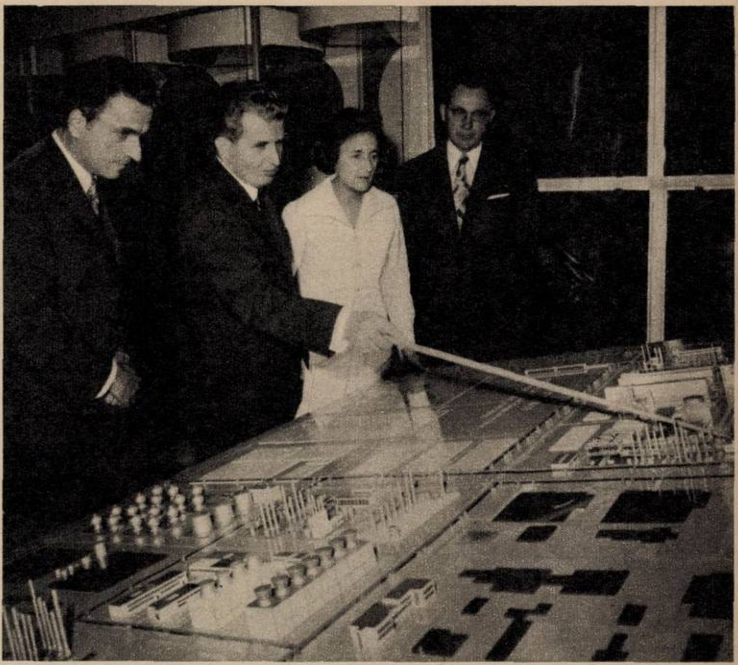

Studiind macheta unui viitor obiectiv al chimiei românești.

În mijlocul edililor bucureșteni

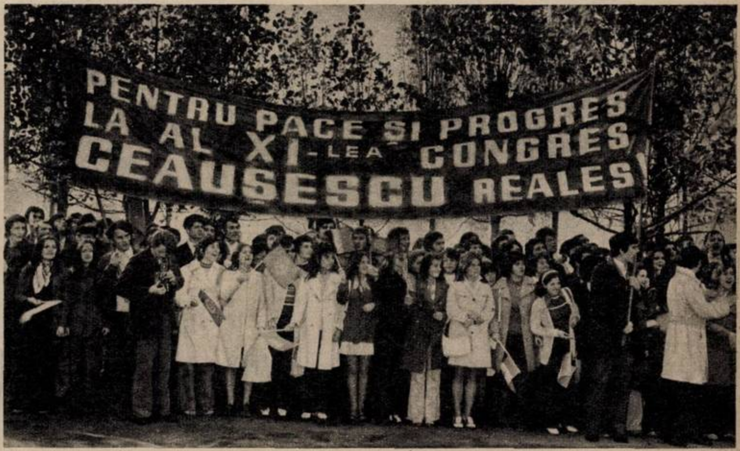

În toate institutele de cercetare și proiectare oamenii muncii și-au exprimat deplina lor adeziune la propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales la Congresul al XI-lea în înalta funcție de secretar general al P.C.R.

mașini, Institutul de cercetări și proiectări de echipamente termoenergetice. Secretarul general al partidului s-a interesat de felul în care se îndeplinesc sarcinile prioritare care stau în fața cercetării în domeniul construcției de mașini, a aflat realizările, precum și perspectivele acestor unități de cercetare, sectoare de vîrf ale științei și producției.

Miercuri, 23 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost oaspetele Institutului central de biologie, Institutului central de cercetări metalurgice, Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea. Cu acest prilej s-a făcut o analiză temeinică a sarcinilor de mare importanță ce revin oamenilor de știință în lumina documentelor programatice ale celui de-al XI-lea Congres al P.C.R.

În încheierea vizitei sale de lucru pe parcursul a două zile, secretarul general al partidului s-a întîlnit cu specialiști din arhitectură, sistematizare și construcții, examinînd împreună cu aceștia schița de sistematizare a municipiului București. În cadrul acestei întîlniri s-au abordat numeroase probleme legate de înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială și edilitar-urbanistică a Capitalei, precum și a celorlalte orașe ale țării.

Această vizită de lucru are profunde semnificații pentru viitorul științei românești. Desfășurată în preajma Congresului al XI-lea, într-o perioadă în care viața socială a țării cunoaște o ambianță de efervescență politico-ideologică, ea prefațează în mod strălucit dezbaterile Conferinței naționale a cercetării științifice.

Pretutindeni unde a fost prezent, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu multă dragoste de către oamenii muncii, un exemplu emoționant al atașamentului față de partid, față de secretarul său general. Într-o atmosferă de entuziasm, cercetătorii, cadrele didactice, specialiștii, muncitorii, studenții, elevii și-au afirmat deplina adeziune la propunerea ca fiul cel mai iubit al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să fie reales secretar general al partidului la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., ca o garanție sigură a înfăptuirii obiectivelor programatice ale Congresului, a realizării cu succes a programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

GEORGE ARION ■

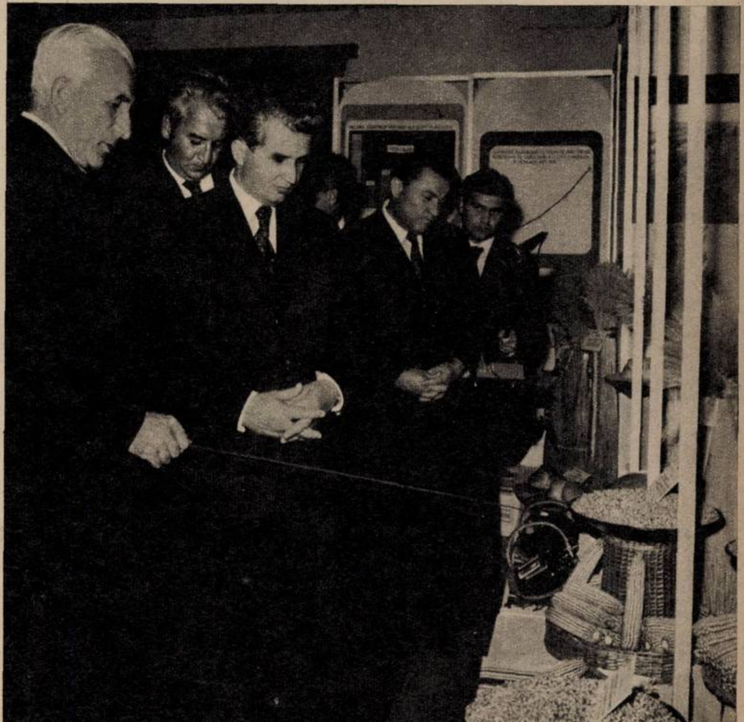

La Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea.

PROIECTUL DE DIRECTIVE ALE CONGRESULUI AL XI-LEA AL P.C.R.

LEMNUL ÎN ACEST FINAL DE SECOL 20

Lemnul ocupă deocamdată aproape cel mai important loc în nomenclatorul de elemente care ne înconjoară. Restul e ocupat de beton şi ciment, de cărămizi, de fier şi oţel, de sticlă şi abia în ultimul rînd de masele plastice. E poate destul să ştim că în ţara noastră numai în domeniul exploatării lemnului lucrează zeci de mii de oameni concentraţi în mii de şantiere ridicate uneori la înălţimi copleşitoare în munţi sau specializaţi în zeci de fabrici de cherestea. Nu există munţi prin care, peregrinînd ca simpli turişti, să nu auzim ritmul motoarelor cu ardere internă sau al utilajelor electrice sfîşiind liniştea, împrăştiind păsările, speriind sălbăticiunile; cîţi operatori de film sau de televiziune n-au exploatat, la rîndul lor, căderile arborilor ca ale unor eroi din tragediile antice? Gîndiţi-vă apoi că în 1950, anul de demaraj într-o exploatare sistematică a pădurilor, arborii se tăiau numai cu securile şi cu ferăstraiele manuale şi toate muncile de pregătire a lemnului pînă la intrarea în circuitul industrial se efectuau rudimentar. Mecanizarea şi automatizarea păreau atunci de domeniul fabulosului.

CELE MAI NOI TEHNOLOGII ALE «AURULUI VERDE»

— «În cîţiva ani doborîrea şi secţionarea lemnului se vor face mecanizat în proporţie de 100 la sută, încărcatul lemnului rotund în proporţie de 96 la sută, manipulările şi stivuirile în proporţie de 84 la sută, iar despicarea lemnului în steri (dimensiuni exacte ale lemnului apt de industrializare) în proporţie de 94 la sută! Iar pînă la sfîrşitul cincinalului următor, cincinal strategic, după cum îl numesc Proiectele de Directive şi de Program ale Partidului Comunist Român, munca de exploatare se va realiza în condiţii de mecanizare şi automatizare complete. De ce această goană după mecanizare şi automatizare? Pentru că, pe măsura sarcinilor care se desprind din Proiectul de Directive pentru Congresul al XI-lea, e necesar să creştem productivitatea muncii, să valorificăm superior masa lemnoasă, care nu reprezintă o bogăţie inepuizabilă. Asistăm, pe plan mondial, paralel cu criza combustibililor, la o criză a lemnului şi a hîrtiei. În aceste condiţii se poate apela din nou la expresia care denunţa la modul ideal grija noastră pentru pădure: aurul verde! Ei bine, trebuie eradicată mentalitatea după care noi sîntem «un popor cu păduri în spinare», adică o ţară atît de bogată în păduri încît ne putem face de cap cu lemnul! Apoi va trebui să introducem tehnologii noi, avansate, de producţie, să creştem gradul de mecanizare prin asimilarea şi dotarea exploatărilor cu noi tipuri de utilaje pentru a scurta durata operaţiunilor de muncă şi pentru a recupera întreg lemnul, fără nici o pierdere. Ca să nu mai vorbim de gospodărirea judicioasă a resurselor materiale prin reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili, de energie. Vă daţi seama că într-o asemenea conjunctură trebuie să devină cu adevărat eficiente fondurile de investiţii, să creştem gradul lor de rentabilitate, să utilizăm raţional cadrele tehnice şi inginereşti, să folosim capacitatea lor creatoare, să o stimulăm, să întărim spiritul de muncă, de disciplină, spiritul de răspundere al fiecărui lucrător de pe fluxurile tehnologice ale exploatărilor forestiere. Ne-am angajat, doar, ca în cincinalul viitor să reducem cu trei milioane metri cubi consumul de lemn de pădure! În timp ce industria prelucrătoare va scoate din acest material o producţie marfă echivalentă cu producţia pe un an a ministerului nostru cu toate subramurile sale.

Ing. Gheorghe CONSTANTINESCU
director general al Centralei de
exploatare a lemnului

* * *

Dar poate cea mai simbolică inovaţie în domeniul exploatărilor forestiere, în sensul rentabilităţii exemplare, îl constituie introducerea tehnologiei de exploatare a «arborilor cu coroană». Astfel, lemnul intră în circuitul de producţie cu crengi şi cu frunze cu tot. Nu rămîne aproape nimic pe dinafară. Totul se poate industrializa. Deocamdată numai în proporţie de 6 milioane metri cubi, deci în procent de 35 la sută din ansamblul exploatărilor de lemn. Dar se prevede ca în anul 1975 să atingem 10 milioane metri cubi, iar mai tîrziu 12 milioane metri cubi de «arbori cu coroană» intraţi pe fluxurile tehnologice în întreaga lor splendoare. Pînă şi cetina, pînă şi frunzele se exploatează în circuitul industrial.

EXPLOATAREA LEMNULUI ÎN FLUX CONTINUU, NU ALTERNATIV

— Se poate spune că noi am anticipat ceea ce ni se cere prin Proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea. Am anticipat pentru că am acţionat permanent în sensul principiilor activităţii de cercetare ştiinţifică în strînsă relaţie cu producţia, aşa cum ne cere Partidul Comunist Român. Astfel, noi lucrăm demult pentru cuprinderea integrală a bogăţiilor pădurii în fluxul tehnologic al exploatării şi industrializării. Am constatat că funicularele de pînă acum aduc unele prejudicii pădurii. Vrem să introducem metoda ridicării imediate a arborilor doborîţi şi a transportului aerian, pe deasupra pădurii, spre centrele de preindustrializare. Problema aceasta se află în studiu combinat cu specialiştii în igiena şi ocrotirea pădurilor. De asemenea trecem la promovarea funicularelor pentru transportul aerian în locul drumurilor de coastă care duc la scoateri a numeroase suprafeţe din fondul forestier. Cercetăm de asemenea problema realizării unui tractor de 80 CP şi spre finele anului se va elabora studiul tehnico-economic pentru un tractor de 130 CP cu şasiu articulat în vederea încărcării arborilor cu coroană. Ne preocupă intens punerea în valoare a crengilor, cetinilor, aschiilor, rupturilor, a tuturor deşeurilor rezultate prin exploatarea lemnului. Crengile, aşchiile etc. urmează a fi antrenate în întregime la fabricarea plăcilor aglomerate sau la extragerea colofoniului (din răşini) pentru industria metalurgică şi industria chimică. Pînă acum colofoniul era importat! De asemenea am studiat, printre altele, varianta unei combine care să realizeze singură separarea cetinii de pe crăci, tocarea crăcilor, balotarea cetinii şi a frunzarelor. Prototipul e aproape terminat. Se vor realiza asemenea combine! Apoi ne-a preocupat prepararea industrială a cetinii ca făină furajeră, ca biostimulent în zootehnie şi am realizat chiar un utilaj prototip pentru fabricarea făinei de cetină. Avem chiar şi modelul experimental al unui utilaj mobil pentru extragerea din cetină a uleiurilor eterice, ne ocupăm în continuare de extinderea gamei de maşini şi utilaje pentru mecanizarea intensivă a cojirii arborilor, a curăţirii de crăci, a manipulării trunchiurilor.

Sîntem în faza de avizare a unui ferăstrău uşor care să permită curăţirea de crăci sau valorificarea lemnului provenit din acţiunea de igienă a pădurii. În cursul anului viitor prototipul va fi realizat si avizat. În depozitele noastre de gîndire se află soluţii pentru eliminarea numărului de mutări, de deplasări, de fracturi în cadrul exploatării pădurii, pentru realizarea unor dispozitive care să lege în flux continuu, nu alternativ, toate operaţiile pregătirii lemnului pentru industrie, dispozitive cu elemente de comandă automată. Tehnicienii şi inginerii din producţie vin cu idei splendide. Iată, de pildă, cei de la I.F.E.T.-Braşov au propus de curînd perfecţionarea instalaţiilor cu cablu care măreşte capacitatea de «scoatere» a materialului lemnos şi introduce soluţii tehnice constructive şi spectaculoase, cum este acela al elementelor de comandă prin radio la distanţă. Astfel, un funicular va putea fi deservit de acum încolo de un singur om care comandă pornirea motorului, cuplarea sau decuplarea cablurilor, readucerea cablurilor etc.

Desigur, încă nu am reuşit să acoperim toate operaţiile de exploatare a pădurii.

Rămîn încă destule de făcut.

Dr. ing. Gavril MUREŞAN
director adjunct ştiinţific
al Institutului de cercetări forestiere

* * *

Nu trebuie uitat că produsele pe bază de lemn ale industriei hîrtiei şi celulozei, alt indicator care reflectă nivelul de civilizaţie al unei ţări, va cunoaşte o dezvoltare susţinută pentru satisfacerea marilor cerinţe de hîrtie, cartoane şi chiar celofibră.

Dar lemnul devine, între altele, şi mobilă. E poate una din cele mai populare ipostaze ale lemnului în acest final de secol: aceea de mobilă care ne ornamentează apartamentele cu un sens profund estetic şi funcţional. Omenirea n-a cunoscut niciodată pînă acum o asemenea goană după mobilă. Semn că parametrii civilizaţiei s-au modificat într-un timp relativ scurt. Să nu vă pară exagerat dar mobila este unul din simbolurile ridicării nu numai a nivelului material al oamenilor, ci şi al nivelului de conştiinţă, al nivelului spiritual. Mobila a devenit pentru foarte multe popoare care au ridicat fruntea din pădurile obscure ale istoriei unul dintre elementele de emancipare. De fapt, în cadrul vastelor operaţiuni de prospectare a pieţei, pentru a-şi regla producţia de mobilă, marile întreprinderi se ghidează după dezvoltarea construcţiilor de locuinţe şi social-administrative, după nevoia oamenilor de elemente de civilizaţie legate uneori direct de nomenclatorul responsabilităţilor sociale; se orientează după sporirea veniturilor populaţiei, după aspiraţiile educaţionale prin şcoli, universităţi etc., după calitatea vieţii cultural-artistice a comunităţii, după nivelul pregătirii estetice a populaţiei. De asemenea se ţine cont de organizarea reţelelor de turism şi ale industriei hoteliere, de nevoia creării unui cadru optim pentru petrecerea timpului liber.

Iată, de pildă, pînă unde merg investigaţiile specialiştilor: s-a constatat, între altele, că la nivel mondial consumul de mobilă se va dezvolta considerabil, pe de o parte datorită creşterii numărului de familii tinere şi cu venituri ridicate iar, pe de altă parte, ca urmare a creşterii ponderii mobilei în bugetul acestora de la 7 la sută în 1971, la 19 la sută în 1980. Au fost cercetate deci pînă şi registrele de stare civilă!

FURNIRUL DIN LEMN DE NUC DEVINE O RARITATE, ÎL VOM ÎNLOCUI CU FURNIRE SINTETICE?

— Cum se încadrează în acest ansamblu industria noastră de prelucrare a lemnului şi în speţă industria de mobilă?

— Proiectul de Directive preconizează pentru cincinalul 1976-1980 ca industria lemnului să se dezvolte într-un ritm mediu anual de creştere de 3,6-4,6 la sută. Programul se va realiza cel puţin în centrala noastră prin 18 la sută capacităţi noi de producţie şi prin 82 la sută capacităţi existente, dar mai ales prin introducerea de tehnici noi, prin folosirea mai judicioasă a capacităţilor de producţie, prin, adîncirea şi specializarea cooperării. Folosirea înlocuitorilor din furnire pe bază de fibre celulozice şi folii de polimeri care va reduce consumul de manoperă, trecerea masivă la producţia de elemente ornamentale şi funcţionale din mase plastice, introducerea tehnologiilor pentru fabricarea elementelor de mobilă prin procedeul mulării aşchiilor şi protejării cu filme impregnate sînt cîteva din noutăţile pe care le va aduce progresul tehnic în dezvoltarea producţiei de mobilă. Apoi trebuie reţinut faptul că tendinţa scăderii placajului şi plăcilor fibrolemnoase concomitent cu creşterea ponderii plăcilor din aşchii de lemn impune dezvoltarea producţiei acestora. În vederea restrîngerii importului de materii prime şi materiale utilizate în prezent pentru producerea de plăci înnobilate, sînt prevăzute programe de asimilare etapizate pentru melamină şi hîrtia de filme. Şi, treptat, înlocuirea răşinilor melaminice cu răşini poliesterice, acrilice sau amestecuri de răşini vă asigura atingerea nivelurilor de producţie propuse la plăci înnobilate. Trebuie depuse toate eforturile posibile pentru soluţii care reduc consumul de lemn şi acolo unde poate fi înlocuit eficient şi spectaculos cu aliaje plastice. Dar, în primul rînd, ne propunem să avem mai multă grijă faţă de speciile lemnoase, faţă de sortimentele de lemn neutilizate pînă acum, sarcină aflată pe ordinea de zi a cercetării ştiinţifice. Ne-am propus să realizăm în 1980 un indice de 85,3 la sută de utilizare a masei lemnoase intrate pe porţile industriei, ceea ce reprezintă o performanţă. Dar ceea ce mai înseamnă şi o creştere importantă de 24,8 la sută a valorii produselor obţinute dintr-un metru cub de masă lemnoasă, faţă de anul 1970. Paralel, va creşte şi productivitatea muncii faţă, de pildă, de 1970, cu 82,6 la sută în 1980! Ceea ce se va realiza nu prin efort fizic, ci printr-o modernizare continuă a activităţii de producţie, prin perfecţionarea tehnologiilor de fabricaţie, prin introducerea pe scară largă a mecanizării şi automatizării, prin accentuarea muncii de concepţie tehnică!

Ing. Florin CRISTESCU
director general al Centralei de
prelucrare a lemnului

2 500 MODELE DE MOBILĂ ÎN 40 DE ŢĂRI ALE LUMII

— Care e nivelul atins de comerţul românesc cu mobilă pe piaţa mondială şi ce se prevede în acest sens pentru viitor?

— Sîntem al şaselea exportator mondial de mobilă. După R.F.G., Belgia (Luxemburg), Italia, Canada, R.D.G. şi în perspectivă, bazîndu-ne pe amplificarea şi diversificarea industriei noastre de prelucrare a lemnului, datorită comenzilor mari din partea pieţei externe, considerăm că în viitorii ani ne vom menţine în primul pluton. Gîndiţi-vă apoi că numai la ora actuală producem 2 500 modele speciale de mobilă, care se exportă în 40 de ţări. Produsele noastre au intrat în casele oamenilor de pretutindeni din Europa, Asia, Africa, America şi chiar Australia. Trăiesc în apartamente mobilate de noi sovietici, germani, olandezi, suedezi, francezi, englezi, belgieni, elveţieni, italieni, americani, canadieni, austrieci, finlandezi, polonezi, unguri, cehi, japonezi, singapurezi, neozeelandezi, tailandezi, malaiezieni etc. Am participat la nenumărate expoziţii, tîrguri internaţionale şi saloane de mobilă la Köln, Londra, Lyon, Milano, Copenhaga, Göteborg, New York, Tokyo, Tripoli, Helsinki, Toronto, Belgrad, Damasc, Kiev, Leningrad, Moscova, Viena, Leipzig, Bruxelles, Klagenfurt, Utrecht, Paris, Sydney etc.

Prestigiul cîştigat de meşterii români a fost încununat, între altele, cu premiul internaţional de «promovare şi prestigiu» pentru exportul de mobilă şi industrializare a lemnului, decernat de «Institutul internaţional de promovare şi prestigiu» cu sediul la Geneva. Pentru anii care urmează, încadrîndu-ne în sarcinile care ne revin prin Proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea, ne propunem să dezvoltăm în continuare relaţiile cu piaţa externă, să extindem aria geografică a pătrunderii produselor noastre în lume, ca o consecinţă a posibilităţilor industriei româneşti de a se adapta cu supleţe la cerinţele şi preferinţele pieţei externe şi ca urmare a prospectării permanente a pieţelor externe.

Vlad TEODOR
sef birou marketing
la «Tehnoforestexport»

ADRIAN DOHOTARU ■

PATIMA PÎINII

Venisem la Gîrla Mare, județul Mehedinți, exact pentru acest om, pentru acest țăran, pentru acest președinte cu numele de **Ilie Bărăitaru,** cu un nume care îmi place să cred că într-o zi va fi înscris, ca să rămînă, într-o istorie — care sigur într-o zi va fi scrisă — a celei mai frămîntate epoci a pămîntului, a satului, a țăranului român din ultimii 30 de ani. Și pentru ce să rămînă Ilie Bărăitaru în această posibilă istorie? Pentru grîu, pentru ceea ce a făcut el pentru nobila plantă a pîinii noastre. În 1973, C.A.P.-Gîrla Mare a deținut recordul pe țară la producția de grîu, cu 5 009 kilograme de grîu la hectar, distinsă fiind a treia oară cu Ordinul Muncii clasa I, iar lui Ilie Bărăitaru i se acorda titlul de Erou al Muncii Socialiste. Anul acesta, cu 5 335 kilograme la hectar, se situează pe locul doi pe țară, după Comloșul Mic, din județul Timiș, dar oricum, tot sus rămîne, iar o colectivitate de țărani, cooperativa din Gîrla Mare, a fost declarată Erou al Muncii Socialiste și i s-a conferit medalia de aur «Secera și ciocanul».

— Cum obțineți dumneavoastră așa de mult grîu la hectar?

— Păi, să vă spun eu de ce. Noi producem grîu de sămînță, dăm la alții, dar nu semănăm din sămînța noastră. Luăm altă sămînță, elită, chiar superelită, ca să producem iar sămînță.

— Și cum faceți să obțineți? După cîte știu eu, elita o produc numai stațiunile experimentale.

— Ei, ne ținem și noi, cît putem, în pas cu stațiunile. Cu Șimnicul, Caracalul, Lovrinul. Am avut în cultură chiar Lovrin 10 și Lovrin 231, odată cu stațiunea care le-a creat și le-a experimentat.

— De fapt, cînd a început pasiunea dumneavoastră pentru grîu?

— Știu eu de cînd să vă spun? Să-i zic în '64? Să vă zic în '32?

— Dați-mi voie să repun istoria în logica ei și să vă întreb ce-a fost în '32, ce-a fost în '64?

— În 1932, cînd aveam 13 ani, am ieșit prima dată la seceră cu părinții mei, cu mămăligă în traistă. În copilăria mea se mînca mămăligă multă. La noi mălaiul se *numea făină de porumb, din care se făcea* mălai, adică mămăligă. Pîinea se făcea numai miercurea și vinerea, la Paște, la Crăciun și la Nedei. Cînd am ajuns mare, adică mare ca vîrstă, nu ca președinte, am simțit mereu ziua aia și revolta mea de copil care începea să înțeleagă nedreptățile și paradoxurile vieții, și mi-am zis că am să fac orice, tot ce-am să pot eu, ca să nu mai *mîncăm mălai la secerat.* Iar în 1964 — eram de 5 ani președintele C.A.P.-ului — am obținut 4 vagoane de îngrășăminte, de azotat de amoniu de la Făgăraș, și le-am dat pe toate la grîu. Le-am dat toamna și nu puteam dormi noaptea să văd cît o să facem cu 100 kilograme de azotat la hectar. Și din toamnă pînă în primăvară e ceva timp. Mă chinuiau îndoielile, mă temeam că n-o să iasă nimic. Noroc că în primăvară mi-a venit un inginer mai bolnav ca mine de grîu. Vreți să vă spun o treabă? El a fost șef de promoție la facultate, a făcut practică la mine, a fost repartizat la I.A.S., dar a plecat de-acolo. Într-o dimineață ne întîlnim pe cîmp și-mi zice: «Nea Ilie, vin inginer la matale?» Cu dragă inimă, i-am zis, că nouă tocmai ne plecase inginera. Transferul nu i l-a dat, dar tot a venit. Și a stat din '65 pînă în 1969, cînd a fost promovat director adjunct la Direcția județeană agricolă. Înțelegeți, promovat direct de-aici, de la noi, de la Gîrla.

— Dar ne-am cam îndepărtat nițel de subiect.

— Ba nu, pentru că împreună am căutat cele mai bune forme să obținem producții mari. Știți, tot în '69, eu am fost și la o școală pentru președinți, unde am cunoscut specialiști, cercetători și i-am tot întrebat cum e cu grîul. Tot în toamna aia a lui '69 mă pomenesc în curtea C.A.P.ului cu o tovarășă care întreabă de mine. Directorul de la Lovrin, pe care-l cunoscusem la cursurile de care vă pomenii, îmi trimitea 1 100 kilograme de Lovrin 12, *superelită,* și *indicația* să nu semăn mai mult de 200 kilograme la hectar. Am semănat 5 hectare și am obținut peste 25 000 kilograme. Vă dați seama ce bucurie era pe mine? L-am selectat și toamna următoare am pus exact 100 hectare din Lovrinul de Gîrla. Singura dată cînd am semănat din grîul nostru. Și s-a comportat grozav. Și astă-toamnă am luat *Lovrin-elită de Timiș.*

— Ce soiuri ați avut anul ăsta?

— Lovrin 10, 16, 231 și Aurora. Ia vedeți dumneavoastră comportarea soiurilor la noi. Cu Lovrin 16 am avut 80 de hectare, cu 5 720 kilograme la hectar, Lovrin 231 cu 4 940 kilograme la hectar, Aurora cu 5 750 kilograme la hectar. Dar tot pe Lovrin 10 îl iubesc mai mult, mai mult chiar decît pe Aurora care ne-a dat cel *mai mult.*

— De ce?

— E mai rezistent la cădere și pierde mai puțină sămînță. Nu renunț eu la el. Ar fi dat el o producție mai bună ca Aurora, dar nu l-am pus la timp. Să știți dumneavoastră că după atîția ani pot să vă spun că știu solurile, le cunosc puterea, felul de a fi, știu ce-i trebuie fiecăruia. Noi n-am semănat niciodată, dar absolut niciodată, grîu după grîu. Fac orice să recoltăm la timp sfecla, rădăcinoasele, leguminoasele, ca să semănăm grîul. Și-apoi, îngrășămintele, fără ele nu faci nimic la grîu.

— Și cum le procurați?

— Trebuie să te zbați. Vorba noastră țărănească, nimeni nu-ți bagă de-a gata în traistă. Ca și cu sămînța, ne zbatem, ne ducem, alergăm, deschidem uși. Sigur că da, repartiția nu ne-a mulțumit, n-a fost cea mai bună, dar am luat reziduuri de la Combinatul de la Craiova, ne-am dus și am cărat cu camioanele noastre. Reziduurile astea, să știți dumneavoastră, se dau la mai *multe unități, nu numai nouă. Dar depinde* cum e interesat fiecare să le ia și să le folosească.

— Nea Ilie, cu toată preocuparea și ambiția dumneavoastră pentru grîu, nu grîul a fost cel care a făcut pentru prima oară să se vorbească de Gîrla Mare. Pentru floarea-soarelui ați obținut Ordinul Muncii clasa I în 1972.

— Păi, *să știți dumneavoastră că nu din* întîmplare. Am urmărit și cultura asta.

— Acum ce mai urmăriți?

— Ați aflat dumneavoastră că am luat asupra noastră, de la asociația intercooperatistă, care nu mergea bine, un complex de îngrășare a porcilor de peste 11 000 capete și o îngrășătorie de tineret taurin de 2 000 capete? Trebuie să te simți cu buzunarele pline să-ți permiți așa ceva. Și ne simțim.

— Nea Ilie, sînteți printre norocoșii care v-ați văzut visul cu ochii, v-ați văzut împlinită o idee de-o viață, sînteți decorat, sînteți apreciat, cu toate acestea, vă întreb, cînd ați avut cel mai mare necaz și cea mai mare bucurie?

— Dumneavoastră știți ceva și vă faceți că nu știți. Păi, nu-i de ascuns. Știe toată lumea. Știți că as'vară un an am avut o reclamație mare la județ, că chipurile am nedreptățit niște oameni și că am făcut abuz de funcția mea de președinte. A venit comisie mare în anchetă. Deși mă știam curat, să vă spun că nu m-a durut? Să vă spun că nu m-am frămîntat? Că nu m-am gîndit o clipă la zădărnicia vieții, la răutatea omenească, la ascunsele porniri ale invidiei, că nu-mi venea să las totul baltă și să mă retrag ca orice țăran la casa lui? V-aș minți! Dar tot oamenii, satul mi-au dat și cea mai mare bucurie pe care o poate avea un om pe lumea asta. La adunarea generală de judecare a mea, un sat întreg i-a blamat pe reclamagii.

Și la 55 de ani, Ilie Bărăitaru e gata s-o ia iarăși de la capăt, fie că ideea lui s-ar chema grîu, floarea-soarelui sau pămînt. E și rămîne un țăran între țărani, un om al pămîntului, o patimă a grîului, un om al cărui nume, îmi place să cred, va intra în istorie, în istoria încă nescrisă a ultimilor 30 de ani din existența țăranului nostru.

CICI IORDACHE ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

viitorul prin el însuși

Una din publicațiile noastre de tineret — e vorba de «Viața studențească», revistă la care am profesat și eu pînă nu demult — a avut ideea să poarte discuția asupra proiectului de Program al partidului comuniștilor sub deviza de mai sus, care e, de fapt, una din ideile călăuzitoare ale vizionarului document. Inițiativa — remarca nu o facem în virtutea unui entuziasm colegial — vine, într-adevăr, să sensibilizeze o anume conștiință ce începe să se afirme în rîndul tinerilor: fiind un program de muncă și viață al întregului popor, carta comuniștilor români este, prin perspectiva conturată, un **program de educație** a tinerei generații, de formare și maturizare a acesteia într-o viziune clară, coerentă, activă. Nimeni ca omul tînăr nu trăiește atît de intens în viitor, nu-și pune cu atîta acuitate **problemele lui, ce va fi mîine.** Conștiința tînără, *întocmai ca o antenă radar, emite în* permanență în direcția viitorului unde cercetătoare, căutînd un reper în funcție de care să-și dirijeze devenirea, traiectoria. Mai mult decît oricînd acest complex de repere, acest sistem orientativ există **în prezent,** și încă într-o asemenea măsură definit, încît efectiv **realul nu e sugerat numai,** ca într-o dioramă, ci **creat ca un cadru de viață nemijlocit.** La perfecționarea acestui cadru de viață și îndeosebi la umplerea lui cu viața însăși, este chemat mai ales tineretul să-și aducă contribuția. Cine dacă nu cei mai tineri cetățeni, unii abia intrați pe băncile școlii, vor fi chemați să facă din această viziune un fapt al vieții lor, cauza vitală a afirmării și împlinirii personalității?

Viitorul nu numai că vine curînd și nu trebuie să ne facem probleme în privința lui, cum afirma într-un spirit relativist Einstein, dar **a și venit,** de pe acum. Tînăra generație crește odată cu viitorul, prin viitor, deopotrivă de adevărată fiind și reciproca. «Șocul viitorului», despre care se discută atîta, este astfel preîntîmpinat, tinerilor oferindu-li-se posibilitatea să participe la însăși crearea formelor de viață în care vor trăi. «Condițiile de zbor» nu sînt *numai simulate, ci reale, tînărul fiind pus* încă din această fază formativă să gîndească, să acționeze, să-și proiecteze visul la scara unu pe unu a viitorului.

De aici cruciala însemnătate a documentului fundamental al partidului ca **program de educație** pentru tînăra generație, pentru tinerii comuniști am spune, fiindcă în fapt făuritorii unui viitor comunist nu pot fi decît comuniștii. Fără îndoială, instituțiile noastre educative, cele școlare în primul rînd, își vor concepe astfel activitatea încît substanța vie, activă a întregii opere de formare a tinerilor să o formeze ideile și comandamentele programului comuniștilor. Mai importantă însă, după părerea mea, este autoeducația în acest spirit, adică insuflarea în conștiința fiecărui tînăr a convingerii ferme că viitorul depinde în mod hotărîtor de el, că nimic din ceea ce ne propunem să realizăm nu va pica din cer, că nu trebuie s-aștepte ca altcineva să construiască, să-și bată capul în locul lui, ca beneficiar direct al tuturor acestor proiecte.

Tinerii, ca să se simtă cu adevărat revoluționari, vor să facă o operă de căpetenie, să se pătrundă de «entuziasmul lucrurilor mari», cum definea Nicolae Bălcescu o asemenea năzuință proprie oricărei noi *generații care intră în viață.*

Iată, într-adevăr, marea șansă ce i se oferă tineretului nostru de a-și demonstra ambițiile și potențele creatoare, și încă în domenii atît de vaste și de complexe, cum nu i-au fost date nici unei generații anterioare. Ce poate fi mai stimulator pentru un tînăr comunist, pentru un veritabil patriot, decît să știe că tocmai în anii intrării sale în viață țara trebuie să pășească demn și sigur în rînd cu națiunile demult ajunse în linia întîi a civilizației?

Un asemenea viitor vine sigur, dar nu vine singur, tineretul fiind acela care, sub stindardul partidului viitorului și al tinereții — partidul comuniștilor—trebuie să-i pregătească venirea, pregătindu-se pe el însuși. Capătă astfel, ca multe altele din poemele vizionare ale lui Labiș, o profundă rezonanță actuală acele exacte și avîntate strofe consacrate viitorului tinerei generații·

> «Noi pentru viitor ne pregătim,
> Și-l populăm pe *solul fericirii,*
> Cu brațele-ncordate să-l săpăm
> Și să-l udăm cu ploile gîndirii».

NICULAE STOIAN ■

APA ÎNGHEAȚĂ PE HAINE, PE CIZME, CHIAR ȘI BARBA LE ÎNGHEAȚĂ; NU LE RĂMÎNE DECÎT INIMA FIERBINTE

Am traversat Razelmul — circa 40 000 hectare de luciu de apă — şi am parcurs şi jumătate din Sinoe. Dar pescarii brigadierului Isai Nichita tot nu se văd. Nici un semn de viață nu se semnalează nici din partea echipelor conduse de Nichifor Varona, Ivan Hapei, Simion Leah şi Ioan Cubaniţ. I-a înghiţit, parcă, zarea aceea plumburie.

— Un’ să fie, tovarăşe director?

— Ştiţi ce zic eu? Hai să ne abatem puţin spre Periboina. O să vedeţi acolo o lucrare bună, pentru care ne-am bătut cîţiva ani.

În planul de măsuri de protejare a fondului piscicol din complexul Razelm-Sinoe, colectivul unităţii piscicole-Jurilovca şi-a propus închiderea cu gard pescăresc a canalului prin care lacul Sinoe are legătură cu marea. Scopul? Să reţină în lagună cantităţile mari de peşte care migrează primăvara din mare, se reproduce în lac, iar toamna, cînd apele se răcesc, caută să iasă din nou în mare. O astfel de magistrală a chefalului şi a altor specii din familia sturionilor trebuia închisă. Trebuia barat drumul turmelor masive de chefali. «Facem noi această lucrare», s-au oferit pescarii din Jurilovca. Dar unii specialişti au lansat pe atunci o teorie din birouri, şi din care se desprindea ideea că pe ţărmul românesc al Mării Negre nu mai migrează chefalul. Directorul Afanasie Condrat nu a putut să fie de acord. «Cum să nu migreze, tovarăşe, cînd eu vedeam chefalii umblînd ca nălucile pe sub apă?! Profan să fi fost,şi tot îţi puteai da seama că e migraţie ». Şi nu s-a lăsat. A mers la conducerea judeţului, la centrală şi chiar la minister. «Noi n-o facem cu 17 milioane de lei — cum calculaseră unii specialişti — ci cu 380 000 lei». În cele din urmă cîştigă această bătălie de pe magistrala sturionilor şi acum, la Periboina, pe o distanţă de 400 de metri, se întinde, în zigzag, un gard de piloni, cu punţi de circulaţie,cu guri de scurgere a peştelui în ţarcuri special amenajate. Lacul Sinoe are aici o adîncime de 2,80 pînă la 6 metri. În aceste condiţii, 36 de oameni conduşi de pescarul pensionar Ivan Caban au lucrat 3 luni de zile şi la 1 octombrie 1974, cînd s-a declanşat campania pescuitului de toamnă, lucrarea era de mult gata. S-a lucrat în condiţii neobişnuite: Petre Scancioc, de pildă, om la 54 de ani, se afunda fără mască sau costum de scafandru la cinci metri adîncime, să taie cu ferăstrăul capetele şipcilor de la gard. Tăia două-trei, venea la suprafaţă, lua o gură de aer şi iar cobora. Ca vechii pescuitori de perle. «Mă ţineam cu o mînă să nu mă arunce apa la suprafaţă şi cu cealaltă mînuiam ferăstrăul». Umblă cu minciogul prin ţarcurile meşterite de ei şi alege chefalul cel mai mare pentru ciorba cu care vrea să ne potolească foamea de o zi.

Dar de ce să conducă lucrarea un pensionar? Pentru că bătrînul Ivan Caban este şi azi printre puţinii pescari din Jurilovca specializat în asemenea lucrări. În 64 de ani a reuşit să închidă aproape toate canalele din deltă. De vreo 12 ani nu s-au mai executat închideri şi meşteşugul putea să dispară. Pescarii au hotărît ca la lucrarea aceasta să participe reprezentanţi din trei generaţii: tineri, mijlocii şi mai vîrstnici, printre care, de pildă, Petre Nemoleacă, Haralambie Nichita, Ivan Luchici şi alţii.

— Cît peşte credeţi că puteţi pescui acum, tovarăşe Caban? Uncheaşul face o socoteală în gînd, apelînd la experienţa lui de o viaţă, şi răspunde: «În cîteva zile am pescuit 60 de tone. Dar nu e mult. Dacă vine avalanşa — migraţia masivă — putem prinde pînă la 25–30 de tone pe noapte. Peştele se adună atît de mult uneori, încît poate să-ţi doboare şi gardul. Noi însă l-am consolidat cu piatră, ne-au ajutat toţi pescarii de la mare, aşa că n-are decît să vină. Stăm aici şi-l aşteptăm». La 24 decembrie 1911 amurgul arăta ca o pată mare de sînge. Ivan Caban avea doar un an, iar tatăl său, pescar, sfîrşea într-un mod tragic: înghiţit de apele şi gheţurile Razelmului. Atunci inimile pescarilor au suferit nu numai de ger, ci şi de spaimă. Iubeau şi urau apele Razelmului, care deveneau pe rînd locul belşugului, dar şi locul în care poţi trece uşor în veşnicie. Şi ce rău e să iubeşti şi să urăşti deodată ceva anume. Asprimea meseriei nu-i descurajează, îi îndîrjeşte şi mai mult.

«Eu, spune Ivan Caban, am moştenit de la tata lotca şi babăicile, cu ele — meseria şi am început de unde a sfîrşit el. Şi ca să fiu şi eu moştenit, doi din cei trei feciori i-am adus tot la pescărie. O să-i întîlniţi pe Sinoe».

*

Are ce are directorul Condrat cu cercetarea. Trece pe lîngă cabana de la Periboina, îşi aminteşte cu ce efort au construit-o pescarii, vede paturile cu aşternuturi curate şi întreabă:

— Petre, măi tovarăşe Petre, au trecut cercetătorii de la Constanţa pe aici?

— Încă nu, tovarăşe director.

— Dacă vine frigul, nici nu-i mai vezi pînă la primăvară, rezumă supărat.

Nu-i dau pace şi-i scormonesc şi această nemulţumire. Constată: «Dumneata te ţii de mine de o zi întreagă. Dar pentru că văd că te interesează, o să-ţi spun ce-i şi cu cercetarea. Uite, ne-a îngrijorat faptul că producţia de sturioni scade cu fiecare an. Unele specii — păstruga şi nisetrul — sînt pe cale de dispariţie. Cercetările sînt şi ele timide. Şi ca să salvăm oarecum situaţia, am propus să creştem *sturionii în lacuri*. Ne-au *ironizat*. *Cum o* să faceţi una ca asta? Sturionii nu se pot colecta, transporta şi nici parca în lacuri. Mor. Noi am colectat cu talienele din mare puiet de sturioni de 150–200 grame şi i-am parcat în Siutghiol. Ştiţi ce-am constatat? Nu numai că nu mor, dar le merge foarte bine. Într-un an au ajuns la 1,800 kilograme. Am trimis şi la Snagov, chiar şi la Satu Mare. Dar aici nu mă pot încă pronunţa. Trebuie să fac eu primul probele. Uite, dumneata eşti gazetar; hai să combatem inerţia asta împreună, teoriile comode. *Nu de dragul* de a combate, ci pentru că pentru unii cercetători, puţini ce-i drept, e mai uşor să spună nu se poate, decît să încerce. Mă bucur că acum problemele pe care le discutăm noi se iau tot mai mult în consideraţie de conducerea centralei. Balta *trebuie ocrotită* ca şi pădurea, ca pămîntul, ca toate bunurile noastre de preţ. Nu se mai poate admite pescuitul la întîmplare, iraţional, prin orice metodă, cum poate vă amintiţi că s-a făcut odată».

*

Pescarii încep lucrul cînd zorii nu se bănuiesc încă nici pe uscat şi nici pe apă. Atunci se aprind luminile la casele din Jurilovca. Prima se aprinde la Isai Nichita, la Agafon Brînză, ori la Ivan Jora. Apoi, pe rînd, alte *comutatoare electrice* se conectează la reţea. E ca un cîntec de cocoşi purtat din gură în gură, dar care în schimb nu se aude. De fapt, cocoşii nu apucă să cînte la ora aceea. Cei 500 de pescari îşi îmbracă hainele lor vătuite, iau cîte ceva de-ale gurii şi împing lotcile cu 50 de *năvoade* în larg să se remorcheze de cuterele pescăreşti.

Undeva, spre apus, într-un punct cu o denumire stranie — Grindul lupilor — cîteva pete negre *tulbură* zarea. 40 de pescari în 10 bărci strîng un năvod cu o lungime de 1 500 metri. Repartizaţi cîte 4 în fiecare barcă, trag de odgoane de parcă ar vrea să smulgă lacul cu albie cu tot. Îmi vin în minte vorbele inginerului George Banciu, şef de birou la centrală: Munca pescarilor e la fel de aspră ca a minerilor. Să vedeţi dumneavoastră cînd îngheaţă lacurile şi trebuie să scoată năvodul. Apa îngheaţă pe haine, pe cizme, chiar şi barba le îngheaţă şi devin nişte sloiuri umblătoare. Dar oamenii aceştia de gheaţă sînt *cinstiţi, foarte harnici, cu* sufletul deschis şi cald. Pentru Roman Halcă, 22 de ani, cel mai tînăr pescar din formaţie, a construi socialismul aici, în deltă, înseamnă a te scula la ora 4, a umbla cu ochii ca un cormoran după urmele peştelui, a arunca năvodul *grăbit* şi a-l scoate *plin* cu peşte. Şi aceasta nu numai vara, cînd e bine de plajă, ci şi iarna, cînd crapă mîna de ger şi o baţi de pufoaică pînă se umflă şi se înroşeşte ca un rac fiert, bun de mîncat. Pentru Alestar Nichita, Terente Evdochin, Ivan Siminof, *oameni* la 50 de ani, a construi socialismul în deltă înseamnă a îngriji fondul piscicol, a-i învăţa pe tineri să fie disciplinaţi, să nu lipsească din echipă şi să nu se urce în barcă mirosind a alcool. Dacă se întîmplă aşa, ai de-a face cu Condrat, care te trimite la recoltat *stuf*. Şi *nu* e ruşine mai mare pentru un pescar decît asta. Nu că la stuf ar fi ruşine să munceşti, ci pentru că n-ai fost capabil să rămîi pescar. Fetele în sat, nevestele la C.A.P. te discută şi ele cel puţin un an.

— Cît credeţi că aveţi în total, tovarăşe Simion Leah?

— Cam 1 500 de kilograme la toana asta. Oricum, am depăşit planul.

Lotcile s-au mai afundat puţin cu cele 1 500 kilograme de crap, şalău şi alte specii. Pescarii au strîns năvodul, iar cuterele — Lufarul, Ţiparul, Goloviţa, Calcanul, Nisetrul şi altele — vin în întîmpinarea pescarilor să-i remorcheze.

Laguna e ca în palmă şi seara coboară sîngerie ca dintr-un ochi de peşte.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Fotografii de ION PREDOŞANU

1. **Cînd năvodul e plin, feţele sînt scăldate de un zîmbet ciudat. E zîmbetul vînătorii împlinite.**
2. **După ce ai tras trei ore de odgoane, poţi să stai cîteva minute şi cu mîinile în şolduri să admiri zbaterea peştelui.**

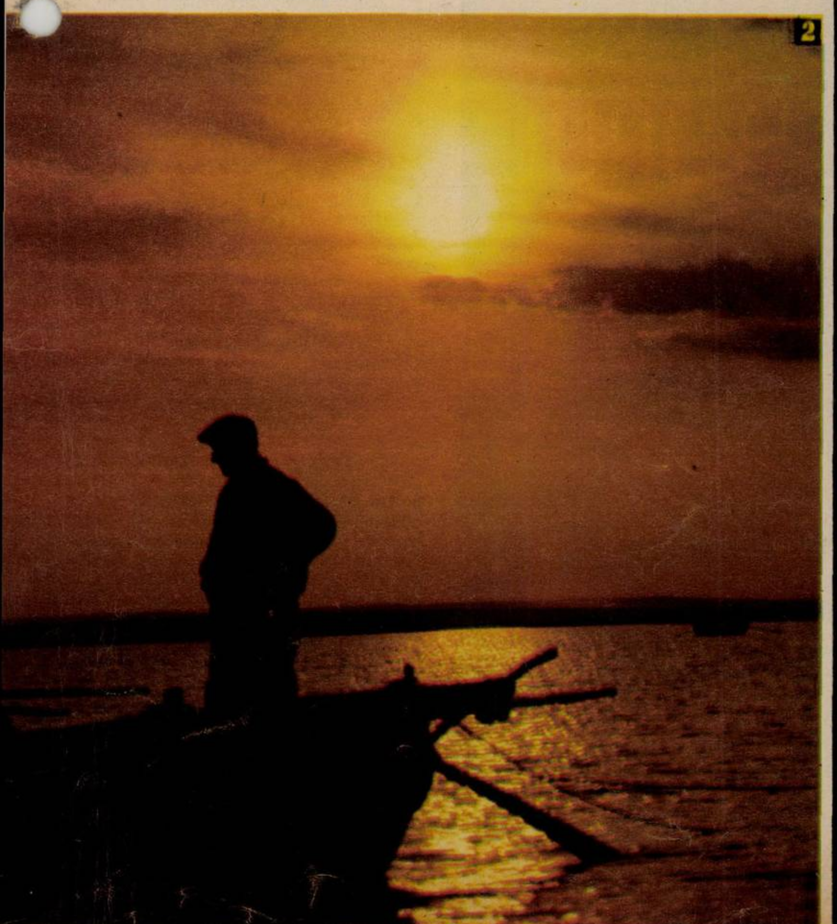
2

NOAPTEA ASTA, ÎN BUCUREŞTI, SÎNTEM DE SERVICIU DOUĂ FETE ŞI ŞOFERII

Radiotelefonista de serviciu la taximetre dirijează, în această noapte de sîmbătă spre duminică, circulaţia dus-întors la nunţi, botezuri, restaurante, petreceri de familie, adică viaţa bucureştenilor după munca de o săptămînă şi înaintea alteia care va începe. Spune şi este chiar foarte fericită. Este fericită cînd se aprinde beculeţul galben de atenţiune, e fericită cînd lasă clapeta, cînd se aprinde beculeţul roşu, cînd spune «o clipă» şi caută prin microfon taximetrul cel mai apropiat, e fericită cînd spune că o cheamă Elena Bărăceanu şi e mulţumită că are un serviciu plăcut, unde poţi cunoaşte lume de toate felurile, e fericită că a terminat «seralul», că s-a căsătorit, că ieri a fost vineri şi acum e noapte; e fericită cînd preia legătura de la cealaltă colegă ca să poată spune:

— A, tovarăşa Narghita. O clipă. Universitatea! Universitatea! 3346? Mergi la Sala Palatului, vei fi ocupat de tovarăşa Narghita. Tovarăşa Narghita? Tovarăşa Narghita vine 3346 să vă ia... Şi eu vă mulţumesc.

Sînt şapte fete. Cîte două pe tură. A şaptea le schimbă în zilele libere. Mai sînt trei fete pentru taxicamioane şi taxifurgonete. În fiecare tură se schimbă 80 de taxiuri cu telefoane. Se lucrează 12 cu 24. Pe noapte se primesc 400-500 de comenzi.

Beculeţele galbene se aprind, clapetele le transformă în roşii, şi registrul din faţa telefonistei se umple cu numere de telefon, străzi, cu numele clienţilor, mulţi cunoscuţi, actori, scriitori şi chiar colegi de şcoală de care nu mai auzisem. Fericită că n-are timp să răsufle, Elena Bărăceanu povesteşte totuşi:

Clienţii

Sînt de toate felurile. Unii, cînd nu mai aud nimic în telefon, cred c-am închis, dar n-am închis, ei ţipă, eu nu-i aud, ţipă mai *tare şi cînd ţipi te enervezi şi tot nouă ne* fac tărăboi! Dar nu toţi; o tovarăşă bătrînă se ţine scai: comandă taxiul. Dacă întîrzie peste zece minute, nu-l plăteşte şi ne reclamă. Dacă vine la timp plăteşte cît costă şi nu-l ocupă. Unul ne-a dat telefon; abia de mai vorbea, atîta era de beat. Şoferul dumneavoastră e beat criţă, zicea, veniţi să-l luaţi că-l ţin eu. Am trimis miliţia. Doamne fereşte, tovarăşi, zicea şoferul, n-am mîncat de aseară, n-am eu putere să suflu în băşica asta, dar a suflat (nu ştiu ce metode are miliţia) şi balonul a rămas curat cum e geamul. Ce-a păţit clientul nu m-am mai interesat. Domnul Silvestru, clientul nostru, a fost singurul care ne-a trimis felicitări de sărbători. Oamenii sînt drăguţi cînd au nevoie. O mireasă şi-a uitat rochia într-un taxi şi peste o oră avea nunta. Altul a uitat o servietă plină cu paşapoarte şi dolari. Străinii-mi plac, vorbesc nostim. Zic: Io sănt străini, domneata plăteşte mie avionul dacă pierd. Obiectele pierdute se găsesc fie la garaj, timp de 24 de ore, fie la Biroul de obiecte pierdute din Lizeanu. Unul zicea: Nevastă-mea a pierdut ceva într-un taxi dar nu vrea să-mi spună ce anume. Ajutaţi-mă! În ce mă priveşte, nu ştiu să fie clienţi nemulţumiţi cu adevărat.

Şoferii

Nu-i cunosc personal. Numai după voce. Ştiu că trebuie să fie raşi, punctuali şi să nu fumeze. Meseria mă obligă să fiu dură cu ei, să nu le permit nimic, adică sînt foarte serioasă, ei îmi spun mie Cocuţa cea mică, şi-mi place vocea unuia că-i graseiată, dar e tăcut şi disciplinat şi n-ajung să vorbesc mai mult cu el. Muncesc mult, aleargă, e drept mai mult în maşină, dar omul nu-i făcut să alerge în maşină, telefon: du-te, telefon: vino, uneori se duc degeaba, clientul a luat altă maşină. Sînt şi unii şoferi care n-ar trebui să fie; cumnata mea avea copilul bolnav cu 40 de grade, dar nici un taxi *n-a vrut să oprească*. Cea *mai bună tură* e prima. Sînt şoferii în vîrstă. Disciplină, linişte, cu ei te odihneşti. Nu prea fug. N-o să vedeţi şofer bătrîn pe Dacia. E o maşină care fuge repede. Cei tineri sînt mai veseli, pe la ora asta ar trebui să înceapă să cînte, să glumească, îi las puţin, să se destindă, pe urmă îi pun la punct. Cele mai bune curse sînt cele lungi, cîteodată se mai păcălesc unii pe alţii, îşi fură cursele adică, dar în general se iubesc şi se stimează. Cineva a propus un tablou de comandă ca un televizor, probabil că vom avea unul, fiindcă numai în doi ani, de cînd sînt aici, aparatura tehnică nici nu mai seamănă cu ce am găsit cînd am venit.

Noi, fetele

Sîntem, vorba aceea, mulţumite. Nu stăm o clipă, dar munca e frumoasă, te pune în legătură cu oraşul; slavă Domnului, transporturile nu dispar niciodată şi oricît s-ar mecaniza, munca e tot mai complicată şi mai multă, atît de multă că directorul nostru, pe care îl iubim din tot sufletul că-i bun şi *ne ascultă chiar dacă nu-l interesează*, a slăbit de nu l-ar mai recunoaşte nici mama dumnealui de cînd a venit la noi. Zilnic pleacă la miezul nopţii, el îi mobilizează pe toţi, şi spune «ce să fac, măi fată, dacă asta e munca». Dumnealui e inginer de metrouri şi cînd se va construi unul o să ne părăsească. Cel mai mult îi place să ne ştie că învăţăm şi ne ajută, pe mine m-a ajutat mult, n-aş fi terminat «seralul» fără dumnealui. E nevoie şi e bine să ştii foarte multe în meseria asta. Trebuie să fii puţin din toate, şi psiholog, şi poliţist, şi anchetator, şi speaker, şi actor, adică să dai impresia că eşti veselă, deşi mai înainte ai aflat că s-au ciocnit două autobuze şi sînt nu ştiu cîţi răniţi. Cel mai deosebit accident a fost cînd a căzut microbuzul în Dîmboviţa. Un şofer a dat unui alt şofer maşina. Acesta şi-a luat prietenii şi s-a oprit cu ei în Dîmboviţa. N-a păţit nici unul nimic şi a fost acolo toată conducerea, fiindcă de aşa ceva nu se mai auzise. Ce să vă mai spun?

Scrieţi că dacă clienţii nu ne iubesc întotdeauna, noi îi iubim oricum şi egal pe toţi.

NICOLAE CRISTACHE ■

LUPTA CU TIMPUL,
CRIZA DE TIMP

O VIZĂ PENTRU VIITOR: CALCULATORUL

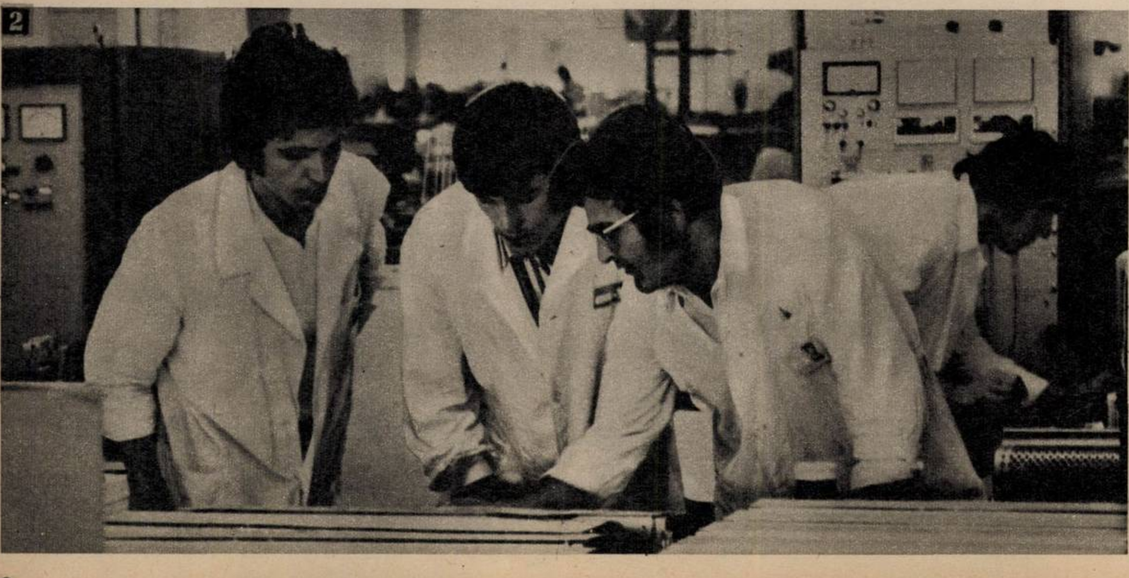

CE FAC în timpul liber calculatoarele dumneavoastră? Poftim? Vreau să zic atunci cînd sînt lăsate în repaus — și-i arăt inginerului Irinel Codreanu o notiță amuzantă publicată în ziar. Tocmai se încheiase la Stockholm campionatul mondial al computerelor; partidele fiind «jucate» de către calculatoare în afara orelor de producție curentă. Citește și rîde. Ale noastre nu prea au timp liber. Cît stau aici în fabrică trebuie să învețe. Învață să lucreze. Și învață singure? Nu, nu, astea-s povești, la început calculatorul nu face nimic singur...

Cu întrebări de acest gen, gîndesc, mă va socoti repede un neofit și presimt că discuția o va susține cu mare grijă, ocolind termenii de strictă specialitate. Aflasem că înșiși inginerii electroniști care sînt nou-veniți în fabrică sînt tratați cîte 6–8 luni ca niște neofiți și abia după acest stadiu de inițiere sînt invitați să-și caute îndeletniciri prin circuitele calculatoarelor. Foarte bine, mi-am zis, fiindcă eu doream în primul rînd să descifrez cîteva elemente ale personalității calculatoarelor românești și mai puțin să realizez o documentare despre diode, frecvențe sau circuite integrate.

— Personalitatea, ziceți? Există, firește, o... să-i zicem chiar personalitate, a oricărui calculator, dar ea se află într-un continuu proces de transformare, realizează mereu calități tot mai înalte. Este cerința impusă de însăși rațiunea existenței acestei mașini. Producem calculatoare fiindcă economia țării are o dinamică continuu ascendentă și în întrecerea cu timpul această mașină a secolului XX îi este omului un aliat de prim rang.

— Care este, în acest caz, ritmul producției de calculatoare?

— În ramura din care facem parte, mă informează directorul întreprinderii, inginerul Sandu Segal, ne situăm în frunte. În cei doi ani de cînd producem, am asimilat și pus în fabricația de serie un calculator de capacitate medie. Mașinile noastre electronice lucrează acum pentru C.S.M.-Reșița, Electroputere-Craiova, Întreprinderea de confecții-București, Policolor, centre teritoriale de calcul, Ministerul Finanțelor etc. Marca «Felix» este cunoscută și peste hotare — în țări socialiste, dar și în altele: Belgia, Austria, Grecia...

— Deci un singur tip de calculator...

— V-am dat un exemplu pentru a marca începutul. La ora actuală producem mai multe tipuri. Anul acesta aproape sută la sută din volumul producției reprezintă produse noi sau modernizate. Realizăm calculatoare de birou, vom produce curent și un minicalculator de birou pe care să-l poți lua cu tine în servietă. Folosim licențe dar și inteligența românească este bine valorificată. Felix C-32, destinat calculelor economice și conducerii proceselor economice, este în totalitate o mașină de concepție românească. L-au proiectat specialiștii Institutului pentru tehnica de calcul împreună cu specialiștii fabricii noastre.

— Asistăm oare la un «miracol» industrial?

— Nu este vorba de nici un miracol — ține să precizeze inginerul Irinel Codreanu, care este șef al unui atelier de cercetare și proiectare. Lucrurile se explică alt fel. De exemplu, la noi în atelier am început să muncim propunîndu-ne dintr-un început cîteva baremuri de atins.

— Un plan tematic?, întreb.

— Exact. Printre altele am avut în vedere simplificarea unor soluții constructive și tehnologice la unele calculatoare din licență. De ce? Nu fiindcă i-am fi socotit pe parteneri, Doamne ferește!, nepricepuți. Ne-am gîndit însă că folosința produsului are la noi cîteva aspecte în plus sau în minus. Nu știu dacă mă înțelegeți, adică produsul poate fi modificat în raport cu folosința lui. Și dacă *tot modificăm, să nu stricăm, ci să îmbunătățim.* La un dispozitiv auxiliar pentru introducerea datelor noi am înlăturat partea electronică, acordîndu-i acestuia posibilitatea să folosească, dacă va fi nevoie, circuite electronice din însuși blocul mașinii.

— Ce simplu — zic.

— Sigur că e simplu la urmă. Să vedeți însă efectele.

EFECTELE *mi le arată chiar un lucrător* din bandă*:*

— Gheorghe Rădulescu, maistru, se recomandă:

Cred că ar fi bine să scrieți despre importanța organizării științifice a proceselor de muncă. Pe mesele astea de montaj, înainte, n-aveai loc să așezi un cot. Acum lucrez în voie, ba am spațiu să introduc și alt produs. *În plus, tastatura zecimală — dispozitivul* acela auxiliar — o realizăm mult mai repede. Făceam 13 pe zi, acum ajung la 20.

— Vedeți, productivitate crescută, spații noi, economie de materiale, zîmbește inginerul Codreanu. Credeți că toate acestea reprezintă efectele vreunui miracol?!

Vizitez hala, una dintre ele, mai mare ca un stadion. Inginerul Mircea Bărbulescu, directorul tehnic, îmi prezintă coordonatele.

— Temperatură constantă: 21 de grade, chiar dacă afară este plus 40 de grade sau minus 30. Umiditate și desprăfuire controlate. Filtrele de praf realizează o reținere pînă la 0,3 microni. Această desprăfuire reprezintă o condiție tehnologică esențială. Capul de citire al calculatorului stă pe o pernă de aer.

— Adică suspendat?

— Da, suspendat la o distanță de 5 microni față de discul magnetic — memoria. Un grăunte de praf între cele două piese și calculatorul ar lua-o razna. Calculatorul este de o finețe tehnologică remarcabilă. Are peste un milion de componente și poate realiza 250 000 operații într-o secundă.

Ascult toate acestea și mă întreb — și întreb cu glas tare — cine sînt și cum sînt cei care stăpînesc știința aplicării unei tehnologii capabile să realizeze un asemenea produs?

— Cei pe care îi vedeți în jurul dumneavoastră, oameni în marea lor majoritate tineri. În întrecerea cu timpul, pe care am pornit-o chiar din ziua cînd fabrica a luat startul producției, un aliat continuu ne este învățătura. În fabrica noastră toți învață. Unii dintre noi s-au specializat peste hotare, dar cei mai mulți au învățat și învață aici. Sînt forme de pregătire de toate gradele. Aducem și cadre universitare să țină lecții.

— TEHNOLOGIA, adică respectarea strictă a ei, este, alături de învățătură, o altă condiție care se impune în fabrica noastră, reia ideea directorului, *inginerul Domocoș* Nicolae Tudorel. Discutam adineauri, adică făcusem o mică ședință operativă, 3–4 minute, cu niște băieți de la atelierul care produce sursa de alimentare. Atelierul trebuie să fie în avans față de secție și chiar este, dar au fost lăsate cîteva operații pentru a fi executate la fața locului. Nu permit și le-am explicat de ce. Pe platforma de montaj unde lucrează inginerii reglori, prezența altor compartimente de lucru le-ar distrage poate atenția. În plus, dacă reglorii ar vedea pe cei de la alimentare lîngă ei, poate în subconștient ar avea ideea că ceva nu-i în regulă cu sursele de alimentare. Le-am explicat toate astea și m-au înțeles. Băieți buni.

BĂIEȚI ȘI FETE, mai ales multe fete, la realizarea cablajelor și montarea circuitelor integrate. Înțeleg totdeauna o cerință a maistrului sau inginerului care conduce zona respectivă. Îl întreb pe maistrul Marin Văietiș, despre care aflasem că se specializase în străinătate, dacă remarcă o diferență între modul de organizare a unei linii tehnologice de la parteneri străini față de cele din fabrică.

— Nu, din acest punct de vedere, nici o diferență, sînt organizate la fel de bine. Unele diferențe însă există — și maistrul zîmbește cald — în felul în care se comportă oamenii. Copiii ăștia, că sînt aproape copii, au un deosebit simț al răspunderii. Știu că dacă nu lucrează «ca la carte» se păgubesc pe ei, și în același timp păgubesc fabrica. Întrebați-i.

Îi întreb. Viorica Raducea are 18 ani. Este din comuna Glodeanu Sărat și a venit la București cu gîndul de a munci — orice — și-a zis la început.

— Acum îmi place aici, cred că nu există fabrică mai frumoasă. M-am specializat la această mașină programată pentru confecționarea conexiunilor — sînt multe mii.

— Și în cît timp le faci pe toate?

— Fac cam 500 pe zi.

— Atît e norma?

— Nu, 400, dar dacă stau la mașină, respect pauzele tehnologice, nu vorbesc în timpul lucrului, așez 500 de fire.

— Și chiar nu vorbești cu nimeni?

— Nu, și să vă spun de ce. Minutul sau minutele pierdute contează, evident, dar mai mult pierd cînd discuția mi-a distras atenția și pot să greșesc. Dacă eu așez aici un fir în alt loc și este acoperit apoi de sute de fire, cei de la montaj vor pierde o oră pînă vor înlătura defectul.

Așa gîndește și Niculina Răceală, care poate să declare oricui — «sînt mulțumită de ceea ce fac» — așa gîndește și Dumitru Frățilă, care, în calitatea sa de șef de echipă, adaugă disciplinei întrajutorarea tovărășească.

— *Să fii disciplinat pe locul de muncă,* da, să respecți toate prevederile tehnologice, dar să-ți și ajuți tovarășii la nevoie. Noi așa facem în echipă. În plus trebuie să înveți. (Frățilă este student la facultatea serală de subingineri.)

BINE ZIS, gîndesc eu despre aceste cuvinte, atunci cînd aflîndu-mă pe platforma de montaj și reglare a calculatoarelor discut *cu inginerii care execută practic, ca oricare* muncitori dintr-o bandă de lucru, operațiile tehnologice de finisaj. Am în carnet cîteva nume: Ion Cartianu, Mihai Gherman, Aurel Neacșu. Sînt pe platformă vreo 80. Recent au mai sosit 50 care sînt «școlarizați» de către cei vechi timp de mai multe luni — luni de studiu și observare, cum spuneam la început. Și cu toate că cei 50 de noi ingineri *au început deja pregătirea, Cartianu* — e un băiat înalt, cu ochelari — remarcă faptul că ritmul de creștere a producției calculatoarelor o să depășească curînd pe cel al formării de oameni. Privește în viitor. A mai observat și faptul că astăzi, față de acum un an, găsirea unui defect durează mai puțin decît remedierea lui.

— Și ce se cere în consecință? — îl întreb.

— Am găsit o *soluție.* Am și *comunicat-o* șefului, dar trebuie să se mai gîndească și alții la problema asta, așa, pe specialități.

PROGRAMUL PARTIDULUI apăruse în presă tocmai într-una din zilele vizitei mele la întreprinderea de calculatoare electronice. I-am văzut pe noii mei prieteni în pauzele tehnologice citind cu atenție reculeasă importantul document. (Spun **pauze tehnologice** fiindcă ele sînt acordate pentru odihna privirii care se concentrează deasupra puzderiei de circuite minuscule în culori diferite.) Citeau și, cu voci scăzute, ca pentru un moment solemn, comentau viitorul. Un viitor pe care ei s-au deprins să-l întrezărească poate mai limpede decît alții, fiindcă înseși produsele minților și mîinilor lor reprezintă pioni ai acestuia. Un viitor în care cred și pentru a cărui apropiere se luptă necontenit cu timpul.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

1. Se apropie miezul zilei. Ritmul de lucru bate egal ca tic-tacul ceasornicului.

2. O ședință din mers. Inginerul Domocoș Nicolae Tudorel ține să rezolve cu «băieții» de la alimentare o problemă în trei minute.

3. Dumitru Frățilă spune: disciplină și întrajutorare tovărășească.

4. Simplu. Dacă nu vorbesc în timp ce lucrez, dacă respect pauzele tehnologice, pun 500 de conexiuni în loc de 400 — Viorica Raducea.

5. Calculatorul acesta este «învățat» să lucreze chiar pentru întreprinderea care produce calculatoare.

6. În interiorul pădurii de conexiuni (în termeni tehnici: unitatea de schimburi multiple), inginerul Aurel Neacșu se orientează cu ușurință, chiar contracronometru. Bineînțeles cu ajutorul osciloscopului.

Fotografiile autorului ■

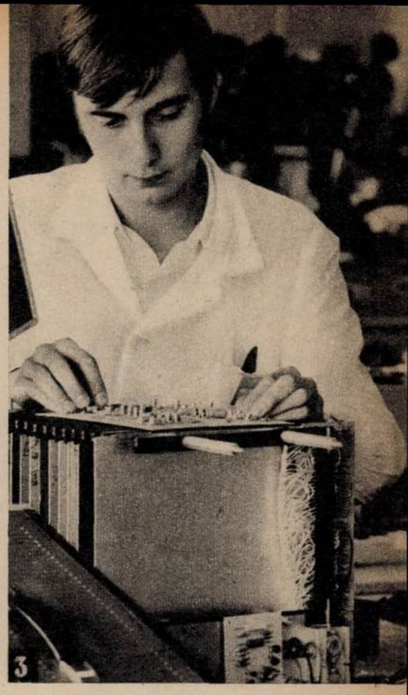
3

4

5

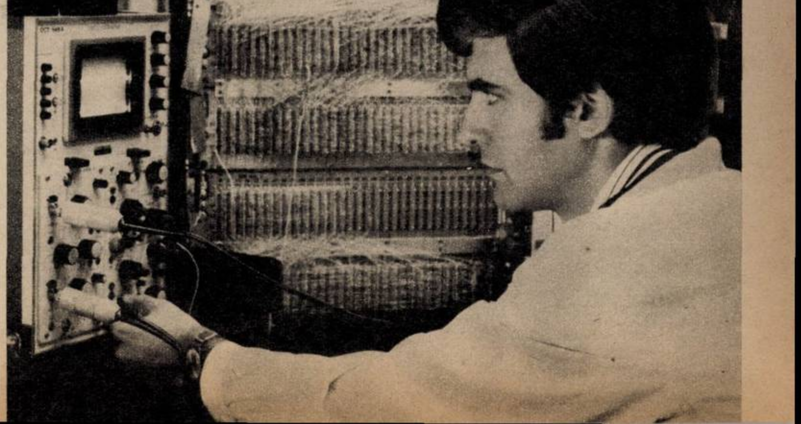
6

LA 71 DE ANI, DOCTOR INGINER VICTOR BUNEA ÎȘI CONSACRĂ ACTIVITATEA DESCOPERIRII UNEI NOI FORME DE ENERGIE

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

La o vîrstă la care mulți preferă să se retragă, consacrîndu-și anii senectuții unor preocupări mai mult sau mai puțin patriarhale, doctor inginer Victor Bunea continuă să robotească, pasionat și perseverent,întru descifrarea altor și altor taine ale științei și tehnicii. «Cred că a inventa înseamnă a realiza ceva în măsura în care aceasta slujește și ușurează munca omului. A inventa o mașină nu înseamnă a concedia un om, ci, din contră, a-l ridica la rangul de stăpîn al ei».

Fost șef al laboratorului însărcinat cu realizarea betatronului românesc,aflat și azi în perfectă stare de funcționare, laureat al Premiului de stat în anii 1950-1951, laureat al Premiului «Aurel Vlaicu», decernat de Academia Republicii Socialiste România în 1966, decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a ,pentru merite deosebite în munca depusă la realizarea produselor electrotehnice, în 1965, decorat cu «Meritul științific» în 1966, medaliat cu aur în 1969, la Expoziția invențiilor de la Viena, ca apreciere internațională a «Procedeului constructiv pentru realizarea silențiozității la mașinile electrice», doctorul în inginerie Victor Bunea lucrează în prezent la Uzinele de mașini electrice-București și se arată mîndru de fidelitatea pe care o are de 25 de ani față de același loc de muncă. «Din 1926, cînd am obținut cu «foarte bine» diploma de inginer electromecanic și certificatul suplimentar al secției curenți slabi a Școlii Politehnice, și pînă acum, n-am muncit decît la două întreprinderi: la Uzinele Reșița, pe vremea tinereții, pînă în '37, acolo am învățat meserie bună, nu fleac,și apoi la Grupul industriilor electrice București, pînă în '48, rămînînd în continuare, după naționalizare, în cadrul U.M.E.B. Bine, lasă că lucrurile s-au schimbat esențial după '48, în sensul că știam că lucrul pe care-l gîndesc și-l pun pe hîrtie are sorți de izbîndă și ca realizare practică».

În uzina înspre care își poartă pașii în fiecare dimineață, doctorul în inginerie Victor Bunea este arhicunoscut și deci n-ar fi trebuit să mă mir cînd portarul, controlîndu-mi delegația, mi-a ripostat: «Aha, ați venit la tov. Bunea... Sigur, sigur... să știi 'mneata că e doctor în meseria lui. Mergi, da nu cred să-l găsești, acuși dă o raită prin ateliere». Adevărat că nu l-am găsit, portarii au și ei intuiția lor, dar am făcut cunoștință cu biroul de cercetare-proiectare, locul de muncă al inventatorului. Aici, cel care a pus bazele industriei românești moderne de mașini electrice, unul dintre actualii pioni ai domeniului electrotehnicii, ocupă un scaun modest la o masă pe care am putut să observ o mulțime de dosare și hîrtii. Într-un tîrziu, inginerul proiectant Bunea a apărut încadrat de cîțiva tineri colegi cărora, cu febrilitate, le explica particularitățile excitatricei generatorului din «Theory of Medium Frequency Pulsating Field Machines», cea mai mare publicație de specialitate din lume. Mi-a întins mîna jovial, dar apoi și-a cerut scuze și s-a întors către colaboratorii săi. Am aflat mai tîrziu că nu numai publicația de mai sus se bucură de colaborarea doctorului inginer Bunea, dar și alte reviste cu faimă printre specialiști, ca de pildă «Elektrische Zeitschrift» din R.F.G. In cariera sa inginerească, românul Bunea a publicat 42 de comunicări științifice și tehnice, cinci cărți (singur și în colaborare) și alte 7 lucrări în limbi străine: «Vine un timp în care simți nevoia să pui pe hîrtie cunoștințele acumulate de-a lungul anilor. Cum să spun, e ca un fel de descărcare intelectuală; scriind, îți dai seama că, în sfîrșit, ai voie să uiți, ceea ce este o mare înlesnire pentru mintea omenească. Poate din cauza asta am și învățat destul de repede limbi străine: nu am încercat să le țin minte structurile lor proprii, ci am încercat să învăț să gîndesc în cadrul lor».

Fiul doctorului Bunea, inginerul Bunea-junior, lucrează tot la U.M.E.B. și este un bun jucător de tenis, fapt pentru care tatăl său l-a acceptat ca partener săptămînal pe terenurile de la Operă. Adept al dictonului «Mens sana in corpore sano», vîrstnicul Bunea lovește cu racheta ghemotocul alb cu aceeași plăcere cu care aprofundează ore în șir, așezat la biroul său de lucru, complicata soluție a ecuațiilor lui Maxwell în mediul linear și feromagnetic. «Cine vrea să facă, are ce. Această cugetare m-a călăuzit întotdeauna și pot spune astăzi, la 71 de ani, că nu am pierdut timpul în zadar. Cîtă vreme există pe lume atributul „rău", există și „bine", și „foarte bine", și „cel mai bine". Totul e ca în orice moment să-l urmărești pe cel din urmă».

Vorbindu-mi despre pasiunea pe care o are pentru experiență și studiu, doctorul în inginerie Bunea mă poartă în spațiul infinit al cifrelor și formulelor, mă bombardează cu nenumărate și felurite exemple de aplicare fertilă a acestora și rememorează anii de ucenicie de la Reșița, unde a început să «simtă», cu adevărat, fiecare calcul teoretic. «Stăteam după-amiezele, în timpul meu liber, și făceam experiențe. Reșița își procurase un oscilograf Siemens, cred că singur în țară pe atunci, iar eu am ridicat experimental toate curbele cîmpului în intrefierul multor mașini asincrone și sincrone, în diferite situații de funcționare în gol, sarcină, scurtcircuit etc. «Pe atunci era la modă ca toți inginerii și tehnicienii de mîna întîi să-și construiască ei înșiși aparatele de radio și de aceea am studiat propagarea undelor electromagnetice. În final am făcut o comunicare, prima de acest gen, care a produs o oarecare vîlvă, deoarece venea din partea unui «boboc» în ale ingineriei. La drept vorbind, cunoștințele mele se bazau mai mult pe pregătirea teoretică din facultate și mai puțin pe experiența din vremea aceea — aproape inexistentă».

S-a scurs de atunci o bună bucată de timp. Astăzi, doctorul inginer Bunea este posesor a 8 brevete de invenție, dintre care 6 au fost sau sînt aplicate. Cînd vine vorba despre cifra economiilor pe care le-a adus pînă în prezent, nu se arată prea generos cu sine, dar nu uită un cuvînt de laudă pentru colegii care l-au ajutat să-și aducă ideile în pragul înfăptuirii. Recunoaște că și uzina are un merit deosebit, înlesnindu-i construcția prototipurilor, lucru care în altă parte, în Occident, de exemplu, nu s-ar fi întîmplat. Cea mai bună dovadă a interesului de care i se bucură lucrările este brevetarea ultimei sale invenții, «Generator de medie frecvență», într-o mulțime de țări cu vechi tradiții în materie, ca S.U.A., Anglia, Franța, R.F.G. Istoria acestei mașini, o mașină care aduce peste 10 000 000 de lei anual beneficiu și este exportată aproape pe întreg mapamondul, pare simplă atunci cînd este povestită de autor, dar ea ascunde nopți și nopți de veghe solitară, ani și ani de căutări și reveniri.

Cît privește viitorul acțiunii de a inventa, căreia îi atribuie înalte sensuri filozofice, doctorul inginer Victor Bunea se arată optimist și e de părere că niciodată nu se va fi inventat destul. Crede că ideea limitei de inventivitate este un nonsens, cu atît mai mult cu cît știm încă prea puțin atît despre macrocosmos, cît și despre microcosmos. «Dacă pentru primul concept aria informațională e din ce în ce mai largă, pentru cel de-al doilea cred că mai trebuie cîteva decenii de clarificare a problemelor. Știința nu și-a spus ultimul cuvînt în acest domeniu».

La capitolul planuri de viitor, amfitrionul meu se arată destul de evaziv, nu pentru că ele nu ar exista, ci fiindcă ar fi vorba de niște proiecte foarte îndrăznețe.

— Tinere, nu pot să-ți spun decît că există, cred, o nouă formă de energie, asemănătoare energiei nucleare, și îmi voi dedica restul anilor descoperirii ei.

Ce se poate aduce în încheierea acestei încercări de creionare a omului și operei doctorului inginer Victor Bunea? Poate doar speranța că miile de ingineri și tehnicieni ai acestui timp și ai acestui pămînt vor lua aminte la provocarea pe care le-o trimite, la 71 de ani, neobositul inventator.

EUGEN ȘERBĂNESCU ■

TOTUL A PORNIT DE LA GENIU

Titlul ar părea că aruncă o umbră asupra modestiei proprii cercetătorilor științifici — căci despre ei e vorba în acest articol — și totuși așa s-au petrecut lucrurile: totul a pornit de la geniu, mai precis... de la trupele de geniu. Nu e vorba de o descoperire ultrasecretă, de interes militar, ci de o cercetare cu vaste aplicații potențiale în cea mai pașnică îndeletnicire a omului: agricultura. Și totuși care a fost începutul începutului? Iată ce ne-a declarat președintele filialei din Iași a Academiei Republicii Socialiste România, biologul Petre Jitaru, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România:

●

— În timpul ultimului război mondial s-a remarcat un fapt curios, inexplicabil: geniștii care purtau tot timpul detectoare de mine s-au dovedit mai rezistenți la infecții decît camarazii lor de la alte arme. O rudă de-a mea, ofițer de geniu, a făcut și el această observație, pe care ulterior mi-a relatat-o. Acesta a fost punctul de plecare — mai corect, unul din punctele de plecare — al unor cercetări în care s-a angajat un grup de cercetători din colectivul de fiziologie animală și a omului de la Facultatea de biologie și de la Institutul de cercetări biologice din Iași.

În fond, despre ce e vorba? Despre efectele undelor electromagnetice de anumite lungimi de undă — pe ele se bazează și funcționarea detectoarelor de mine — asupra organismelor.

Efectele sînt și bune,și rele. Pe noi ne-a interesat îndeosebi eficiența economică a aplicațiilor posibile ale cercetărilor și, în acest context, ne-am străduit să acționăm, pe căile mai sus-menționate, asupra animalelor în creștere. Astfel, am iradiat ouă de găină în timpul incubației, obținînd reducerea mortalității embrionilor, o ecloziune mai timpurie și apoi o creștere în greutate pînă la 15%. De ce? Pentru că undele au intensificat metabolismul.

La mamifere am realizat stimularea unor glande, ca hipofiza, tiroida, glandele suprarenale, anumite doze de radiații determinînd și creșterea — în unele cazuri, dublarea și chiar triplarea! — a numărului de anticorpi, deci a gradului de imunitate a organismului respectiv.

Interesant de remarcat: cînd cîmpurile devin prea puternice,apar efecte negative, diviziunea celulelor în timpul dezvoltării embrionilor capătă un caracter anormal, embrionii devin neviabili.

Cercetările prezintă interes nu numai din punct de vedere economic. Avîntul tehnicii, expansiunea industrială au un corolar la care puțini se gîndesc: amplificarea cîmpurilor electromagnetice cu influențe posibile asupra proceselor vitale. Să ne gîndim, de pildă, la dezvoltarea accelerată a industriei electrotehnice, la rețeaua tot mai deasă de fire de înaltă tensiune, fără a mai vorbi de energia degajată sub formă de unde electromagnetice în jurul hidrocentralelor și termocentralelor. Deci cunoașterea efectelor asupra omului este foarte importantă.

Să revin însă la aspectele economice. În prezent lucrează la Tulcea un doctorand în biologie de la Iași, care studiază influența cîmpurilor electromagnetice asupra icrelor. În unele condiții s-au obținut rezultate remarcabile, neașteptate: creșteri în greutate la puiet, în primele faze, de circa **30 de ori** față de cea normală și aceasta cu un aparat ieftin și cu un consum minim de electricitate!

Firește, studiile sînt încă la început, nu trebuie trase concluzii pripite. Înaintea noastră se deschide însă un domeniu vast și promițător de explorare științifică.

Deoarece tot am început să vorbesc despre biologii ieșeni, aș dori să mă refer și la alte linii de cercetare. Aș putea menționa studiile de fiziologie, la nivel celular și subcelular, și cele de investigație a mecanismelor de reglare neuroendocrine. În ceea ce privește cercetările noastre de antropologie, știați că unele din ele sînt cunoscute și apreciate în țări atît de depărtate ca Statele Unite și Japonia? Aș mai cita și geobotanica, disciplină mai puțin cunoscută de marele public, dar cu importante aplicații în domeniul agricol, care studiază asociațiile vegetale, ecosistemele, solul sub cele mai diverse aspecte — chimic, microclimat etc. O altă linie de «atac»: parazitozele. V-ați pus vreodată întrebarea ce valoare economică pot căpăta aceste cercetări?

Iată doar cîteva din preocupările biologilor ieșeni. Mie, personal — poate fiindcă și eu sînt angajat în ele — de un interes deosebit mi se par cercetările privind efectele cîmpurilor electromagnetice asupra proceselor vitale. Și cînd te gîndești că totul a pornit de la geniu...

LIONEL NIȚESCU ■

S-A DUS VREMEA INVENTATORILOR DILETANȚI ȘI A GENIILOR LA LUCRU MANUAL

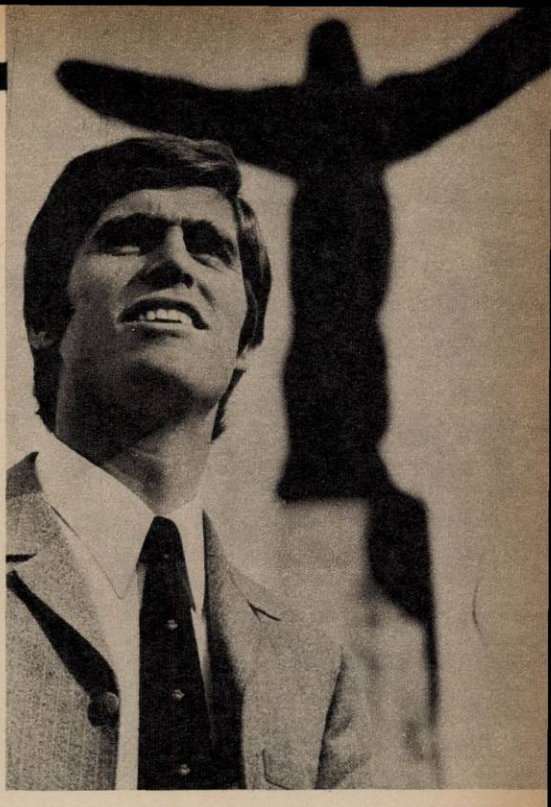

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

Pe tînărul cu alură de tenisman descins de pe Wimbledon l-am cunoscut la Londra, într-o seară de octombrie cu elegante și somptuoase căderi de frunze în Hyde Park, cu melomani așteptînd îndîrjiți bilete în plus pentru un concert dirijat de Benjamin Britten la Albert Hall, cu automobile plonjînd pe Kensington Road într-un zgomot infernal și cu vînzători de castane coapte la fiecare intersecție de stradă. L-am căutat la etajul II din noua clădire a lui Imperial College și a trebuit să gust mult tutun englezesc pînă cînd am reușit să-i string mîna. Era blocat în laboratorul său unde acorda consultații unor grupe de studenți. Victor Giurgiuțiu, unul din cei mai tineri doctoranzi români trimiși în străinătate, este renumit printre ceilalți bursieri englezi, nigerieni, marocani, pakistanezi, jamaicani, australieni, neozeelandezi, cehi, bulgari, ruși, nemți, sîrbi, francezi, belgieni, spanioli, egipteni, sirieni, iordanieni, americani, pentru competența sa în rezolvarea celor mai complicate probleme de matematică și fizică. «Un adevărat creier electronic» — mi s-a spus. «Uneori aici, în laboratorul lui, se face coadă pentru o consultație colegială».

Cine este de fapt doctorandul Victor Giurgiuțiu? Absolvent al Liceului «Gheorghe Lazăr» din București, premiat în trei rînduri la olimpiadele naționale de matematică și fizică, trimis la Londra cu o bursă de studii în urma unui concurs riguros de selecție, student excepțional căruia statul englez i-a acordat, la rîndul său, o «bursă specială» pentru rezultatele profesionale obținute în primul an de cursuri, precum și «Henrici medal» pentru cele mai bune calificative la sesiunea de examene din anul doi. Victor Giurgiuțiu este primul român «șef de promoție» în cadrul facultății de aeronautică de la Imperial College — Londra. Posesorul medaliei «Finsbury», care se acordă celui mai bun dintre cei mai buni într-un colegiu unde studiază tineri din toată lumea, colegiu cu tradiții recunoscute pe plan mondial și care a dat mulți oameni de știință renumiți în circuitul de valori al umanității. Are 25 de ani și s-a născut la 9 mai 1949 la București, într-o familie de oameni pasionați de aeronautică. Tatăl său este inginer constructor de avioane, unchiul său — fost pilot de avioane — e actualmente un mecanic de excepție, sora sa este studentă la facultatea de construcții aerospațiale din București.

Exact un an mai tîrziu aveam să-l reîntîlnesc, într-o duminică, la matineu, în sala Studio a Teatrului Bulandra, la spectacolul «Elisabeta I» de Paul Foster, spectacol care i-a plăcut foarte mult, desi autorul e destul de ireverențios cu taimoasa regină a Angliei lui William Shakespeare. Am convenit atunci să reluăm dialogul. Iată-l. A durat trei ore și jumătate, după meridianul de la Greenwich.

— De ce ai ales astronautica? Probabil că la început ai visat să zbori.

— Am și zburat. Cu planoare și cu avioane. N-am fost niciodată pilot principal. În avion mă simt firesc, ca și pe pămînt. Ba chiar mărturisesc că zborul îmi dă o anume euforie. Poate datorită faptului că, în sfîrșit, în aer înving gravitația nu numai prin calcule sau în plan teoretic. Și a învinge gravitația poate deveni o voluptate.

— Ai fi vrut să faci parte din echipajul unei misiuni spațiale?

— Nu m-am gîndit la asta. Sînt un îndrăgostit de zbor, dar cu picioarele pe pămînt. Eu învăț să fiu inginer constructor de avioane, eu pot proiecta eventual avioane, nu învăț să devin pilot și cu atît mai mult nu mă pregătesc pentru... imponderabilitate. Singurul cosmonaut pe care l-am cunoscut a fost Cernan. Impresionant bărbat. Cu ochii albaștri. Așa cum se spune că se vede Pămîntul din cosmos. Ei bine, și el e un bărbat cu picioarele pe pămînt. În afară de faptul că are «brevet» de cosmonaut, are și «brevet» de inginer constructor de avioane. Dar asta nu înseamnă însă că orice constructor de avioane poate fi și cosmonaut!?

— Meseria pentru care te pregătești e, fără îndoială, complexă și spectaculoasă. Astăzi oamenii se urcă în avion cu dezinvoltura cu care se urcă în expresul de Paris. Dar publicul continuă să fie fascinat de zbor și să înregistreze cu admirație atît pe cei care «fabrică» zborul, cît și pe cei care-l conduc direct, de la pupitrul de comandă.

— Aeronautica a atins un asemenea prag încît, practic, cel puțin în viitorul deceniu, nu se mai așteaptă surprize de proporții în materie de vehicule de zbor.

— Crezi? Doar în ultimele decenii s-au produs salturi fantastice în construcția de aeronave.

— S-a ajuns la un asemenea nivel încît de la stadiul actual în sus în construcția de avioane totul devine extrem de costisitor. Odată cu atingerea pragului «Concorde» și cu finalizarea programului «Apollo» — din punct de vedere spațial — se ridică tot mai acut problema eficienței economice în acest domeniu răsfățat al industriei constructoare de mașini. Se pune întrebarea: mergem mai departe în marea cursă contracronometru cu vitezele de zbor, sau ne oprim un timp, ne tragem răsuflarea, ne odihnim eventual și coborîm foarte atenți pe pămînt, pentru a ajuta și celelalte ramuri ale tehnicii, ale industriei să ajungă din urmă performanțele aeronauticii? Dacă urmăriți presa, nu se poate să nu sesizați în lumea occidentală criza financiară, inflația și mai ales criza de combustibili care se răsfrînge grav în aeronautică. E timpul deci să ne întoarcem spre celelalte ramuri ale industriei din cadrul cărora a izbucnit industria construcțiilor de avioane cu o jumătate de secol în urmă. Pînă în 1920 se fabricau avioane cum se fabricau bărci sau șalupe. Abia spre sfîrșitul anilor '30 și în special după al doilea război mondial s-a ajuns la performanțele aeronauticii care au pus lumea pe gînduri. Să nu uităm, sau mai bine zis să nu trecem cu vederea, din falsă pudoare, că industria de avioane și de nave spațiale a fost impulsionată și de strategiile militare. Deci nu numai dintr-o nevoie firească a omului de a evada, de a sparge centurile de gravitație! Odată cu destinderea și consolidarea păcii la nivel mondial, aeronautica își recalculează eficiența economică... Și caută, cu disperare aș spune, să devină mai rentabilă și mai ales utilă umanității.

— E greu să cred că oamenii vor renunța la depășirea pragului de care vorbești. Din moment ce tot oamenii i-au dat pe Icar, pe Dedal și pe atîția alți obsedați de zbor, mai mult sau mai puțin demni de a intra în mitologie...

— Să fiu mai explicit. Etapa următoare în dezvoltarea aviației, de pildă, necesită materiale noi, aliaje noi în scheletul de rezistență al aeronavelor. Or, acestea costă deocamdată enorm. Folosirea lor pe scară curentă în construcția de avioane civile ar greva mult asupra oricărui buget. Chiar și în cel al țărilor puternic dezvoltate. Pe de altă parte, tehnica de calcul e atît de sofisticată, ideile constructorilor atît de îndrăznețe, de fabuloase chiar, încît proprietățile materialelor clasice nu mai fac față exigențelor. Este nevoie de materiale noi, chiar revoluționare, cum sînt de exemplu materialele compozite (materialele plastice sau metalice armate cu fibre de mare rezistență) sau aliaje de metale foarte scumpe și, din păcate, extrem de rare.

— Probabil că s-a ajuns și la o limită de zbor, la un plafon care nu mai poate fi depășit.

— Nu mai există un plafon de zbor de cînd s-a pus problema navetelor cosmice; din acel moment diferența dintre avioane și nave cosmice se estompează. Zborul nu mai are, deci atît teoretic cît și practic, limite. Probabil, și din această cauză — popularitatea imensă de care se bucură aeronautica în secolul nostru: a oferit omenirii cea de-a treia dimensiune — verticalitatea.

— Popularitate, dar și neliniște și uneori teamă și de atîtea ori disperare. E destul să deschizi ziarele ca să citești despre zborurile unor avioane care aduc moartea în diverse zone geografice ale globului. Avionul mai este încă folosit ca o armă strategică de primă importanță. El a fost de atîtea ori în ultimele conflagrații simbol al tranșeelor invizibile, simbol al morții. Să nu uităm că bombele de la Hiroshima și Nagasaki au fost prăbușite din avioane.

— Constructorii de avioane au trăit, la rîndul lor, drame patetice de conștiință. Ca și oamenii de știință care și-au văzut exploatate descoperirile în scopul agresiunii. «Cazul Oppenheimer» e valabil nu numai pentru fizicienii atomiști. De aceea, specialiștii în aeronautică sînt decişi, mai mult ca oricînd, să ia parte efectiv la emanciparea pașnică a tuturor ramurilor industriei care, datorită unilateralității intereselor istorice, au rămas în urma științei și tehnicii zborului.

— Cum se va petrece această renunțare temporară la «a bate din aripi»?

— De pildă, metodele de calcul specifice construcțiilor de avioane se pot folosi în construcții civile, în construcțiile cu pereți subțiri, la clădiri înalte, la complexe de clădiri (să nu uităm calculele care se fac la construcțiile de clădiri care reprezintă obstacole importante în calea curenților de aer); apoi, principii ale aerodinamicii se folosesc în combaterea poluării orașelor, a răspîndirii substanțelor nocive, în amenajările funciare, în agricultură — la studiul eroziunii solurilor, la rezolvarea problemelor ridicate de stratul limită terestru (unde se produce întretăierea dintre pămînt și aer), în rezolvarea unor probleme de protejare a culturilor. Sînt iarăși domenii în care metode specifice calculului «curgerilor pe aripi», «pe fuselaje» își găsesc o aplicație în perfecționarea tehnicilor de ventilație și în fabricarea de ventilatoare, în construcțiile de mașini, la structurile specifice automobilelor moderne cu pereți subțiri, la folosirea optimă a materialelor de orice origine, la introducerea materialelor plastice armate cu fibre de sticlă, carbon sau beriliu pînă cînd acestea vor atinge rezistența metalelor etc.

— Deci, practic, teza dumitale de doctorat care aprofundează principiile elasticității și le extinde în diverse domenii ale vieții deschide căi nebănuite de lansare pe fluxurile tehnologice ale realității imediate.

— Ideea tezei mele de doctorat s-a ivit din confruntarea cu destinul concret, practic al aeronavelor. Ea studiază problemele de vibrație și de instabilitate în cadrul rotoarelor rigide. Probabil că titlul nu vă spune nimic. Elicopterele, de pildă, folosesc în ultimii ani un nou tip de rotor rigid. Soluționarea problemelor matematice specifice ridicate de acesta va rezolva și o întreagă serie de probleme din construcția de turbine, și din calculul turbinelor, din calculul turboventilatoarelor (turbofan), al paletelor de elice pentru avioane și pentru aparatele de zbor pe pernă de aer etc. Problema a fost formulată de mine sub îndrumarea profesorului coordonator de la Imperial College, pe nume Roger Stafford. Încă ne aflăm în plină epocă de inventariere a tuturor utilităților posibile pentru principiile enunțate.

— Deci, iată că un inginer trebuie să dea dovadă de fantezie.

— Sigur că omul de știință sau inginerul trebuie să fie înzestrat cu facultatea de a imagina. Cu o condiție: ca imaginația să fie bine reglată, ingeniozitatea bine temperată. Pentru că imaginația poate deveni un flagel pentru omul de știință. Îl poate rupe de realitate! Cînd visezi, ai toate datele problemei și întreg bagajul de cunoștințe adînc prezent în memorie. Nu pornești de la imaginație la calcul. Ci invers. Așa se întîmplă în știință.

— S-a dus vremea marilor inventatori diletanți, a geniilor la lucru manual...

— Astăzi nu poți reedita experiența lui Edison. Se lucrează de cele mai multe ori cu o aparatură de explorare extrem de complicată și costisitoare și în echipe mari. Întîi de toate calculăm riscurile și pe urmă lăsăm pilotul automat (imaginația) să reacționeze între niște parametri dați; cel puțin aceasta este situația în aeronautică, unde e în joc viața oamenilor.

— Știu că l-ai cunoscut pe Henri Coandă, pionier al aviației cu reacție și inventator care a împins limitele imaginației pînă la sublim în plan științific și tehnic.

— Coandă, pe care l-am abordat cu două prilejuri, la Londra și la București, era genul de savant care plutea într-o aureolă de creator. Fascina cu mobilitatea sa intelectuală, cu puterea lui de gîndire asociativă, cu uimitorul său dar de previziune. El anticipa întotdeauna cu multe mutări înainte reacția științei și tehnicii mondiale la diverse descoperiri în domenii aparent îndepărtate de aeronautică. (Spre sfîrșitul vieții, semăna teribil cu unul din autoportretele lui Leonardo da Vinci. M-a obsedat această asemănare.) Îmi amintesc că ultimele cuvinte pe care mi le-a adresat aveau tot un aer previzionar. El presimțea o cotitură fundamentală în principiul de zbor în momentul în care știința fizicii va pune la îndemîna constructorilor aeronauți explicația temeinică a principiului gravitațional. Moment pe care Henri Coandă nu-l vedea prea îndepărtat.

— Cum îți explici faptul că noi, românii, ne-am urcat printre primii în carlinga unui avion, că sîntem printre primii care ne-am lansat în spațiu cu avioane de construcție proprie?

— Nu sînt un istoric al științei. Mi-ar fi greu să dau o explicație exactă. Cred însă că într-o știință nouă popoarele au drepturi egale să se lanseze pînă acolo unde geniul lor științific și condițiile tehnice o permit. Sîntem, evident, un popor dotat cu un spirit inventiv și tehnic ieșit din comun. Ceea ce au făcut pentru aviație Vuia și Vlaicu nu se poate exprima în cuvinte. A fost de neiertat gestul guvernelor de atunci care, atrofiate de cosmopolitism, de neîncredere în mințile și în forțele noastre, nu au acordat fondurile minime necesare lui Vlaicu pentru a-și perfecționa aparatul de zbor. Pe de altă parte, ceea ce au creat Vuia, Vlaicu, Coandă și Carafoli exprimă și dorința noastră de emancipare. Am fost atîtea secole oprimați, subjugați, încît, odată liberi, independenți, ne-am avîntat cu originalitate nu numai în concertul civilizației lumii, ci și în spațiu.

ADRIAN DOHOTARU ■

SPECIALIȘTI DE PRESTIGIU CU SUFLETELE ARSE DE DOR

Am cunoscut cîțiva dintre acei oameni care stau departe de casă, de țară, cu lunile sau cu anii, și proiectează, construiesc, montează, pun în funcțiune fabrici și instalații pentru semeni pe care nu i-au văzut niciodată pînă în acel moment. De ce o fac? Cum sînt acești români și cum o duc ei în străinătate?

I

— Pe un panou așezat la intrare, copia unei telegrame arată că inginerul Otto Stryk, coordonatorul principal al construcției unei termocentrale din Cehoslovacia, felicită și mulțumește colectivului de muncă de la Grupul de montaj Ploiești al TMUCB, pentru înalta calitate a lucrărilor executate pe șantierul amintit. În text se află și numele dumneavoastră, inginer Ion Dobre. Vă face plăcere acest fapt?

— Firește, dar aș vrea să fac o precizare. Este pomenit numele meu pentru că sînt directorul întreprinderii la care vă aflați. În fond, felicitarea este adresată specialiștilor români care au lucrat pentru cehi.

— Îmi amintesc că nu demult am întîlnit niște specialiști din Cehoslovacia lucrînd, la noi în țară, tot la montarea unei centrale electrice. Înseamnă că fiecare țară are specialiști foarte buni. S-ar putea deci naște o asemenea întrebare: de ce nu construim doar la noi, fiindcă nevoie avem, iar specialiștii străini pentru țara lor? Ne-am scuti reciproc de drumuri, de cheltuieli etc.

— Admit că se pot naște asemenea întrebări, nu este însă nevoie să fii economist pentru a răspunde. Țara noastră, se știe, devine tot mai mult o forță industrială și nu numai în interior, ci și în afară. Devenim specialiști cu renume în unele ramuri industriale, producem utilaje sau mașini care sînt competitive cu cele mai bune din lume. Ne racordăm la diviziunea internațională. De la specialiștii la care v-ați referit primim anumite mașini și instalații a căror construcție ei au înnobilat-o în decursul a zeci și zeci de ani de experiență. La rîndul nostru, am ridicat caratele altor mașini și instalații. Am construit sau construim în străinătate fabrici și instalații din ramura chimiei sau petrochimiei — de pildă — fiindcă în acest sector ne-am afirmat alături de țările cu cele mai bune rezultate. În momentul de față întreprinderea noastră se pregătește să trimită specialiști pentru a monta o fabrică în Orientul Îndepărtat. Vindem utilaje, vindem tehnologie, executăm lucrări de engineering și vom primi de la noii noștri prieteni materii prime pentru dezvoltarea economiei noastre.

— Revenind la oamenii care lucrează în străinătate, ei înțeleg necesitatea actului, dar poate că sînt chemați și de un cîștig mai bun. Este adevărat?

— Cred că despre înțelegerea acestei necesități, despre modul cum știu să-și asume înalta răspundere de a reprezenta în străinătate culorile patriei trebuie spus mult mai mult. Cît despre cîștig vreau să remarc că da, contează, dar nu într-o măsură determinantă. Se cîștigă bine și aici, lucrînd pe șantierele noastre. Luna trecută, cîștigul mediu pe întreprindere, la muncitori, a fost de 2 306 lei. La noi, un muncitor bun poate cîștiga și 4 000 de lei. Vă spun toate acestea, fiindcă vreau să înțelegeți că oamenii noștri, ducîndu-se să lucreze în străinătate, simt că fac ceva deosebit pentru binele țării, pentru faima românilor.

II

— Tovarășe inginer Dănilă Pamfil, ați fost șef de proiect al uzinei de sodă pe care țara noastră a construit-o la Alexandria, în Egipt. O uzină cu mare capacitate de producție, cu tehnologie modernă, în sfîrșit o realizare de care putem fi mîndri. Ați stat trei ani plecat, ați lucrat acolo împreună cu specialiștii egipteni, v-ați întîlnit și cu specialiști

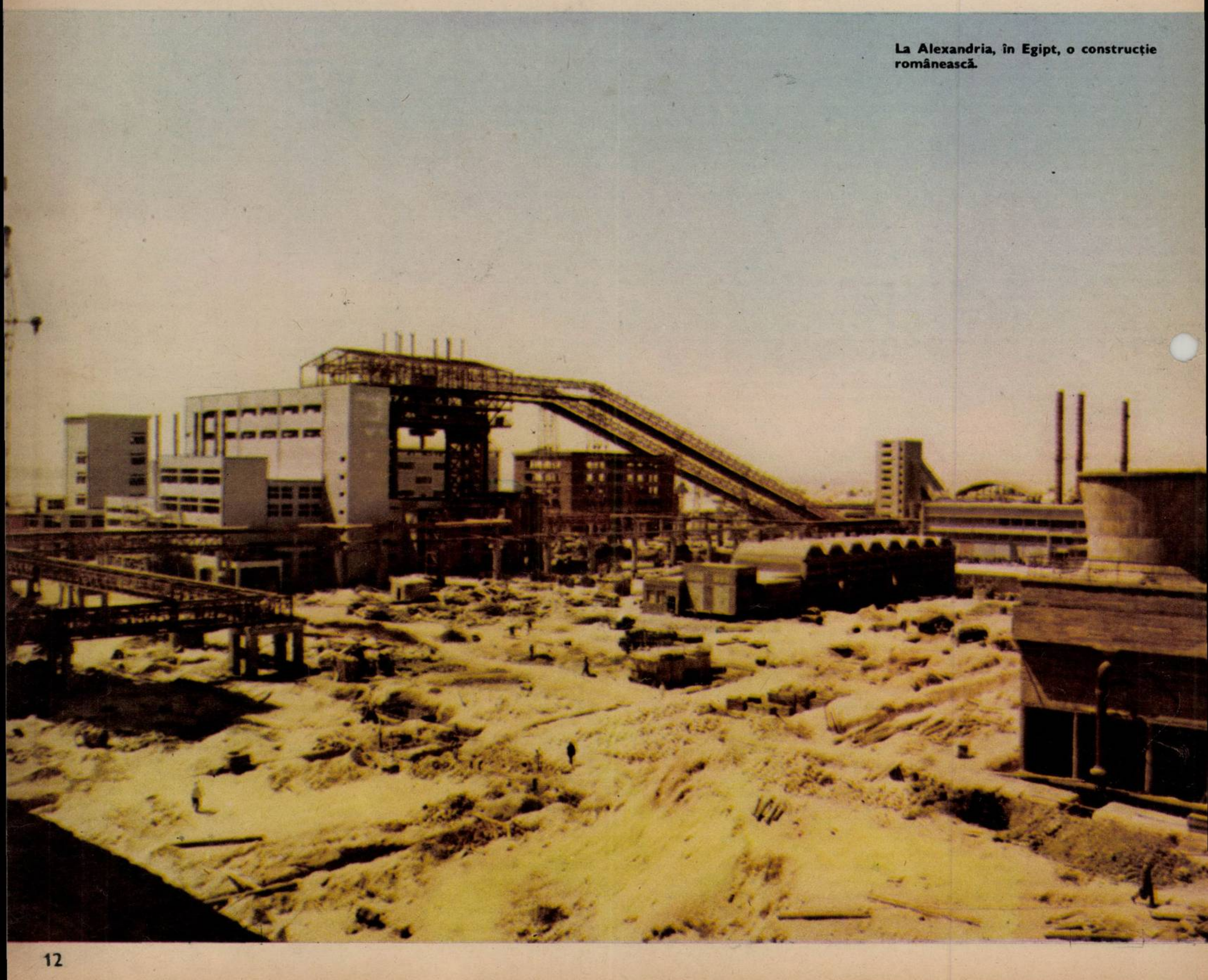

La Alexandria, în Egipt, o construcție românească.

din alte țări. Aș vrea să-mi răspundeți la următoarea întrebare: cum sînt priviți în străinătate românii care lucrează acolo?

— Ca specialiști de înaltă clasă, ca parteneri demni de tot respectul, ca oameni de cuvînt în orice problemă. Să-mi permiteți să vă povestesc cîte ceva despre construirea acestei uzine, pentru ca afirmația de mai sus să nu pară a fi simple vorbe. IPRAN-ul, actualul IPROCHIM, a început proiectarea uzinei și cam 150 de proiectanți de diferite specialități au dat ce era mai bun în domeniu. Pe măsură ce utilajele primeau viza de lucru, noi am însoțit proiectele în uzine și am asistat la pregătirea și controlul lor. Ulterior, la Alexandria, au fost montate 16 000 de tone de utilaje și materiale de montaj produse în țară la Reșița, «23 August», «Grivița roșie» Bocșa, «Independența»-Sibiu și lista poate continua. Aceste utilaje au fost executate fără cusur. Bocșa, de pildă, a livrat 3 000 de tone de construcții metalice, adică tot felul de piese făcute balot, pentru a fi montate la fața locului. Pentru îmbinarea acestora, milioane de găuri. Ei bine, din aceste milioane doar opt sau zece găuri nu s-au potrivit cum trebuie și a fost necesar să fie puțin ajustate la montare. Celor care se uitau la noi cînd montam — străinii adică — aproape că nu le venea să creadă, spunînd că au fost fabricate pe loc și de către o singură mînă. Am montat și ceva utilaj de la firme străine: aproape două mii de tone. Statul român a cheltuit bani și a trimis proiectanți să vadă cum se comportă aceste utilaje în funcționare înainte de a le achiziționa. Eu am verificat cîteva utilaje în India, Pakistan și Iugoslavia. Puneam obrazul țării în joc și simpla garanție a firmei producătoare nu era suficientă. La Alexandria, pe șantier, pe toată durata lucrărilor de construcție și montaj, specialiști români au asigurat permanent asistența tehnică. Asta înseamnă, practic, că prin mîinile noastre sau prin fața privirilor noastre au trecut fiecare piesă, fiecare reper, fiecare șurub. Fiecare inginer constructor sau de montaj avea cu el zeci de ani de experiență și cel puțin cîte o construcție similară în țară. Pentru uzina de sodă din Alexandria s-a pus în joc experiența a 70 de ani în domeniul tehnologiei fabricării sodei, experiența unor colective din întreprinderi românești de produse chimice. Am dovedit că sîntem ceea ce sîntem și calificativele de care vorbeam au venit de la sine. Specialiștii egipteni în chimie, ingineri cu titluri primite la universități celebre s-au apropiat de noi și-au început să învețe din experiența noastră. Uzina aceasta, alături de altele pe care românii le-au construit, ne-a creat un bun renume, o carte de vizită pe care o putem arăta oriunde.

— Acum uzina produce?

— Da, produce. Efectele contractelor tehnico-economice încep să se arate pentru ambele țări. Iar această carte de vizită este cercetată cu atenție de alți viitori parteneri din străinătate. PETROM-ul, întreprinderea de comerț exterior care organizează și coordonează peste hotare asemenea șantiere, are deja trimiși specialiști în mai multe țări, de unde am primit cereri de a construi noi fabrici. Nouă, chiar în momentul cînd ne aflam la Alexandria, două firme vest-europene cu tradiție în ramurile chimiei ne-au solicitat să le fim parteneri în viitoare întreprinderi ale lor. Vedeți, nu este deloc o lipsă de modestie cînd spun că noi, românii, sîntem priviți ca niște oameni foarte bine pregătiți profesional, serioși și cinstiți.

III

— Am aflat că dumneavoastră, inginerul Gheorghe Olteanu, vă pregătiți să plecați din nou în străinătate pentru încă trei ani de zile. Știți ce vă așteaptă, fiindcă ați lucrat o bună perioadă de timp la fabrica de sodă din Shiraz — Iran. Înseamnă că v-ați simțit bine, din moment ce plecați iar după circa un an de zile.

— Dacă am dus-o bine sau rău, e altă poveste. Ceea ce pot însă să vă spun de la început este că pentru unii dintre noi a pleca să lucreze în străinătate pentru țara noastră, pentru întreprinderile cărora aparținem, a devenit o sarcină obișnuită de serviciu. Eu am lucrat mult timp și în India, la montajul unei rafinării. La Shiraz am fost șeful grupului de asistență tehnică română. Nu mă laud eu, sau dacă o fac îi laud pe toți românii, pe cei care au lucrat acolo, pe cei de acasă care au realizat proiectele și utilajele, fiindcă în ambele locuri lucrările au fost executate bine din punct de vedere tehnico-constructiv, al respectării termenelor, al atingerii parametrilor. La Shiraz, fabrica a atins capacitatea cerută în proiect chiar cu o lună mai devreme. Poate și acest fapt a făcut ca la inaugurare înalte oficialități iraniene să rostească cuvinte de caldă apreciere pentru industria română și reprezentanții ei. Dar să revin: tovarășii de muncă au apreciat că sînt omul potrivit să conduc asemenea lucrări și mi-au încredințat una nouă. Așa cum mi se încredințează o sarcină obișnuită de serviciu. Acum mă pregătesc, adică pregătesc din punct de vedere tehnic noua aventură.

— Aventură ați spus?

— Doar în sensul bun, adică cel în care îi atribui unei asemenea plecări nota cuvenită de romantism. Eu sînt convins că fără această notă aparte, acolo, în străinătate, nu te vei simți bine sau chiar vei eșua. De fapt, a venit timpul să răspund și la întrebarea dumneavoastră. Cred că a te simți bine sau rău într-o asemenea împrejurare depinde doar de tine, adică de modul în care gîndești, de trăsăturile tale de caracter.

— Și care sînt acele trăsături, realmente necesare?

— Să încep cu bărbăția, capacitatea de a-ți mobiliza în anumite momente toate resursele fizice și spirituale, capacitatea de a înfrunta cu mult curaj greutățile. Iranul este o țară frumoasă, cu oameni primitori, dar înfruntînd o climă pe care noi n-o prea agreăm, am avut de suferit de la început. Șantierul nostru se afla între Shiraz și vestitul Persepolis. Apropierea mărețelor umbre ale istoriei ne încînta, fireste, dar noi aveam de lucru în plin deșert, unde erau un soare nemilos și-un pămînt uscat. Clima, mîncarea sau alte elemente ale traiului au fost puternic resimțite de către unii dintre noi. Viața, oriunde ai trăi-o, are asprimile ei și orice înfruntare cu ea trebuie să te găsească bine pregătit. Vreau să spun că greutățile nu ne-au evitat și a trece peste ele, a încerca să-ți organizezi munca și traiul în mod normal este o chestiune care ține într-adevăr de trăsăturile tale de caracter.

— Am înțeles cum ați muncit, dar în timpul liber cu ce vă ocupați, dumneavoastră, de pildă?

— Cînd eram împreună cu ceilalți făceam excursii. Am vizitat de multe ori Persepolisul și găseam o deosebită plăcere în a citi și răsciti placa de pe mormîntul lui Darius, unde se pomenea de Dunăre și țara de dincolo de ea. Trăiam un fel de sentiment al realității istorice. În alte zile ne duceam la vreunul dintre noi, sărbătoream cîte o veste bună din țară, aniversam o vîrstă. Eu mi-am făcut prieteni și printre iranieni. Așa am început să le cunosc mai îndeaproape cultura, să le studiez chiar limba și obiceiurile. Și fiindcă — vă rog să nu vă mirați — sînt și poet, am început să-l traduc pe Omar Khayyam.

— Mi-ați putea recita ceva din ceea ce ați tradus?

— N-am tradus prea mult și mi-au fost mai la îndemînă versurile de dragoste. «Cum aș putea zbura-n altă lumină?/ O nouă dragoste cum aș avea?/ Ochii-mi în lacrimi tot mai suspină,/ Nimic, de lacrimi, nu mai pot vedea».

— Tovarășe inginer, spuneați că sărbătoreați adesea o veste din patrie, că vă plăcea să citiți inscripția aceea care pomenea de Dunăre; vorbiți-mi, vă rog, despre dorul de patrie. Cum se manifestă?

În acest loc, între Shirax și Persepolis, a fost bătut primul țăruș pentru construcția fabricii de sodă.

Peste un an același loc arăta alt fel.

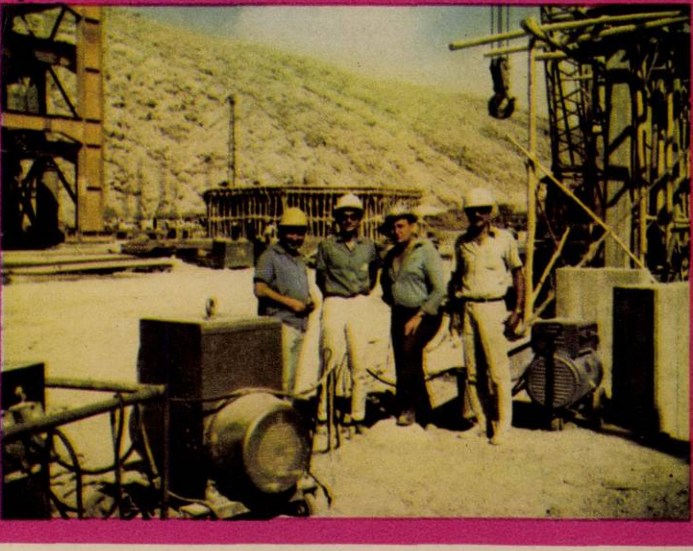

— A existat tot timpul în noi și uneori cu momente destul de ciudate. Adică nu te gîndeai neapărat la țară, la orașul tău, la oamenii pe care-i cunoști, îți vedeai normal de lucru, dar, la un moment dat, te opreai și oftai așa, ca din senin. Cum să vă spun, dorul de patrie era cu noi pretutindeni. Într-o zi, unul dintre colegi a spus: «Ați văzut, a trecut un an și pe cerul din țara asta n-a fost nici un singur nor». În altă zi, într-un buzunar uitat de haină, am găsit un bilet de tramvai. Nu l-am aruncat. Pentru fiecare dintre noi nerăbdarea de a ne întoarce în țară a atins punctul culminant la plecarea din Shiraz, atunci cînd trebuia să te pregătești, să-ți faci bagajele. Îmi amintesc că eu tot căutam o cursă aeriană care să nu facă nici o escală.

— Și totuși acum plecați din nou.

— Sînt constructor, îmi place să construiesc, s-o iau de la iarbă verde către înalt. Și în mine există odată cu constructorul o ființă națională; doresc să pun pe aceste construcții culorile patriei. Așa mă simt foarte bine.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

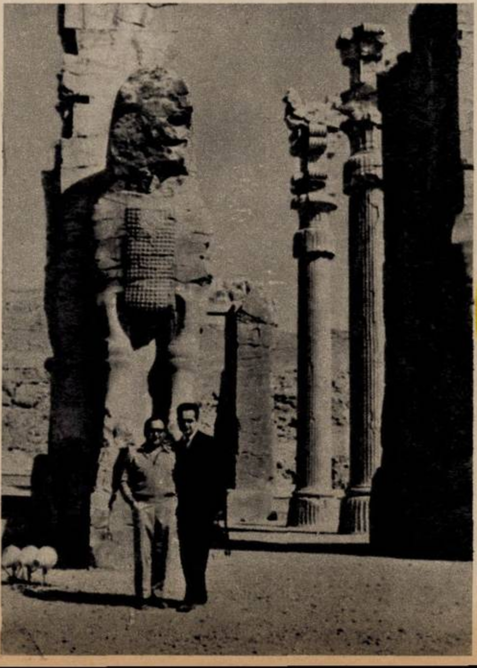

O amintire de la Persepolis, pe care constructorii români îl vizitau des.

«Cînd aveam timp liber, plecam cu colectivul nostru de români în excursie». (Fotografie executată de inginerul Dănilă Pamfil la Luxor.)

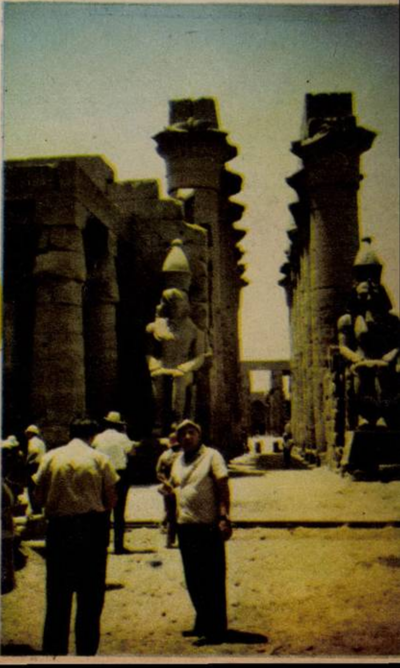

Nu a trecut mult timp de cînd iubitorii drumeției din Cîmpulung-Muscel, la inițiativa comitetului orășenesc de partid, cu sprijinul echipei «Salvamont», au pornit «acțiunea Iezer». De foarte mulți ani, unul dintre refugiile utile, cel din căldarea Iezerului, aflată în apropierea lacului glaciar, la 2 135 metri altitudine, nu mai folosea nimănui fiind degradat și ruinat. Iată că în numai 35 de zile, sute și sute de entuziaști ai drumeției montane au reușit să reconstruiască și să inaugureze noul refugiu, cu o capacitate mult sporită și dotări corespunzătoare. De aici se pot organiza drumeții de durată spre Iezer-Roșu, curmătura Bătrîna, Plaiul lui Pătru, culmea Tamburii, spintecătura Păpușii, Păpușa, apoi spre Piatra Craiului, coborînd în Dîmbovița prin căldările Dracsinului, iar dacă treci peste Mezea în Făgăraș. (**Ion Dobrescu,** *membru al «Salvamontului» — județul Argeș).*

*

Cu doi ani în urmă, la intrarea în Sanatoriul T.B.C.-Poiana Mare, județul Dolj, funcționa un mic magazin de unde bolnavii își puteau cumpăra articole de galanterie, dulciuri etc. Fiind deosebit de necesar pentru cerințele bolnavilor, pentru că sanatoriul se află departe de centrul comunei, unde funcționează un magazin universal, vă rugăm să interveniți pe lîngă forurile în drept pentru a se redeschide această mică și utilă unitate comercială. (**Florica Brădiceanu,** *Calea București, bloc A 6 — Craiova.)*

*

Mă numesc **Sfercoci Ion,** *tehnician principal la Întreprinderea «Balanța», domiciliat în Sibiu, pe strada Moscova nr. 6. Sînt din Sibiu, dar redau cîteva impresii dintr-o recentă vizită în municipiul Tîrgu Jiu. Orașul se mîndrește cu frumusețile noi ale anilor noștri. Totuși, n-am putut să trec pe lîngă unele aspecte negative. E vorba de noul cartier de locuințe «9 Mai», unde drumurile sînt necorespunzătoare, lipsește iluminatul în jurul și între blocuri, nu sînt amenajate spații verzi, în schimb, pe aici, mișună — ăsta-i cuvîntul — găini, cîini, pisici. Este păcat! Oare locatarii mobilizați de comitetele de blocuri nu ar putea să intervină cu mai mult spirit gospodăresc? Îi invit, în trecere prin Sibiu, să viziteze și să facă un schimb de experiență cu locatarii noilor cartiere Ștrand, Hipodrom din municipiul nostru. Ar avea ce vedea.*

*

În ultimele zile, pe tot cuprinsul județului Bacău, tinerii uteciști au participat la diferite acțiuni cu caracter voluntar-patriotic. Astfel, în sectorul pomicol al fermei Benești, peste 300 de elevi din Stănișești au lucrat la culesul fructelor; la Pincești, într-o singură zi, tinerii au colectat 500 kilograme maculatură; în numai două zile, uteciștii din Mărginești au însilozat 86 tone porumb; timp de două săptămîni, 600 de elevi de la școlile generale din comuna Faraoani au lucrat cu mult elan în legumicultură și la recoltatul cartofilor; 300 de elevi din comuna Cașin au participat, timp de cinci zile, la recoltatul cartofilor. Menționez că în timpul liber organizațiile de pionieri și U.T.C. s-au preocupat și de programele cultural-distractive și sportive — ne scrie **Filioreanu Florin** *din Bacău, str. 23 August, nr. 18.*

*

Nu doresc să fac polemică, ne scrie **Stavăr Gheorghe** *din Baia Mare, str. Narciselor nr. 1, ci doar să pun punctul pe i. În nr. 37/7 septembrie 1974 al revistei, Șerban Gheorghe, din București, str. Alexandru Moghioroș, nr. 14, fiu al comunei Băneasa, cerea schimbarea stației C.F.R.-Roșcani în Ion Vodă Viteazul — atît pentru Băneasa cît și pentru Roșcani, localități în care a luptat și unde a fost ucis. Să solicite schimbarea denumirii, are tot dreptul. În ceea ce privește partea a doua, aceasta nu mai corespunde adevărului istoric. Nu pe malul drept al Prutului a fost învins și ucis mișelește Ion Vodă, ci în Roșcani, de pe malul stîng al Prutului. «În lupta cea mare de lîngă iezerul Cahulului, el fu trădat însă de către boieri și cu toată admirabila sa vitejie, silit, după o ultimă rezistență la Roșcani, să se predea. Turcii îi tăiară capul, iar trupul legat de cozile a două cămile, fu despicat». (Istoria Românilor de Constantin Giurescu, p. 332)*

*

Din Tîrgoviște, cititorul **F. Radu** *ne trimite o emoționantă și semnificativă telegramă: «La chemarea Consiliului județean al Frontului Unității Socialiste privind perfecționarea și pregătirea forței de muncă necesară economiei județului nostru, în perspectiva sarcinilor ce ne revin din proiectele Programului și Directivelor Congresului al XI-lea al Partidului, din îndemnul conștiinței comuniste, Gheorghe Rus, topitor-șef la Întreprinderea de oțeluri aliate, a lansat, într-un angajament-chemare trimis Comitetului județean de partid, inițiativa* **«În fiecare semestru, doi tineri calificați; în cincinalul următor, douăzeci!»** *Publicînd această telegramă sînt convins că inițiativa oțelarului dîmbovițean va găsi un răspuns pe potrivă în toate colțurile țării. Vă rog, faceți-vă dumneavoastră ecoul acestui îndemn.*

*

În comuna Mîrșani, județul Dolj, nu departe de Consiliul popular, s-a ridicat o clădire impunătoare. S-o tot privești. Și să te minunezi, ne scrie **V.D. Țarcu.** *Să te minunezi pentru că abia cînd s-a terminat construcția (care a durat 3-4 ani) comisia de recepție constată că nu poate fi dată în folosință. Uitaseră proiectanții că i-ar trebui canalizare și sursă de apă potabilă. Alte demersuri, acte, termene de dare în folosință și amînări. Era să uit și eu ce-i mai important: clădirea în cauză are o destinație de mare utilitate socială, aici trebuind să funcționeze dispensarul uman și casa de nașteri.*

*

Cu vreo doi ani în urmă, la secția de mecanizare Dorolea a S.M.A.-Orheiu Bistriței, s-a construit un atelier mecanic. S-au adus și o serie de utilaje, s-au terminat și lucrările de instalație electrică interioară. Toate bune, veți zice, ne scrie din județul Bistrița-Năsăud **C. Sărman.** *Ar fi, numai dacă specialiștii de la I.R.E.C. ar face și racordul pentru curentul de forță. Altminteri degeaba-i zici atelier mecanic că de funcționat nu funcționează. Sau poate Trustul județean S.M.A. se mulțumește cu lucruri făcute pe jumătate?*

*

Știți, desigur, proverbul cu «Omul sfințește locul». Se potrivește de minune la cantina-restaurant «Muncitorul», ne scrie clujeanul **Traian Săceanu.** *Dacă ar fi să facem o comparație cu ziua de inaugurare ar trebui să recunoaștem: azi e mai fain! Miile de lucrători de la «Clujeana», ca și locuitorii cartierului muncitoresc din preajmă, găsesc aici multe și diverse preparate, semipreparate, gustări preambalate, toate proaspete și consistente. Mai mult, cu numai cinci lei, cei peste 1 600 de abonați pot servi, după preferință, unul din cele trei meniuri de prînz. Iar pe linia de autoservire, plătind între 4 și 8 lei, ai de ales între cele 20 de sortimente preparate îmbietor. Merită cuvinte de laudă lucrătorii ce deservesc cantina-restaurant «Muncitorul».*

*

Avem și noi Venețiile noastre și ne mîndrim cu ele, își începe corespondența brașoveanul **Marc Andrei.** *Uneia îi zice de Sus, celeilalte de Jos. Între ele, un fost drum. Fost, pentru că-i plin de hîrtoape și denivelări. Autobuzele I.T.A., cu zdruncinături și poticneli, ating o viteză medie de 5 kilometri/oră. Întreb: cu ce viteză se gîndesc să intervină cei de la Consiliul popular comunal? Ori poate numai starea drumurilor de la centrul de comună îi interesează?*

*

Treceam într-o dimineață de duminică pe la platoul Halelor ploieștene — ne scrie din Buzău **Rugură Ștefan.** *Într-o boxă a C.L.F.-ului, mai bine de 1 500 de kilograme de struguri de masă, unul și unul. Deci, fuga la piață. Stau eu o jumătate de oră. Mă învîrt pe la tarabe. Struguri nici de leac. Înapoi la platoul Halelor. Aici, vînzarea era în floare. Dar nu oricum. Ci numai de la 30 de lădițe în sus. Și nici oricui. Doar celor dornici să-i transforme în vin. Și veniți cu mijloc de transport personal. Altminteri cum ar fi cărat 300-400 de kilograme? Că gestionarul le vindea doar struguri cu lăzi cu tot.*

*

Mai bine n-aș fi privit în ograda C.A.P.-Surdulești, județul Argeș, ne scrie **B. Nițoi.** *Aici, sub cerul liber, stive de saci. Nu goi, ci aproape, pentru că mare lucru n-a mai rămas din ceea ce scria la început pe ambalaje: nitrocalcar, superfosfat, azotat de amoniu, îngrășăminte complexe. Să tot fi fost vreo 200 de tone, zic sătenii. Cum însă de prin aprilie, cînd s-au primit primele cantități și pînă acum s-a scurs ceva vreme, iar vîntul și ploile s-au înfruptat zdravăn.... Să nu știe oare cooperatorii din Surdulești că îngrășămintele sînt destinate ogoarelor? Că folosindu-le la timp și cu judecată producția agricolă sporește? O plăti cineva paguba?*

*

Ilie Cremeneanu lucrează de mai bine de douăzeci de ani la Fabrica de produse refractare «Unirea» Tîrgu-Jiu. Faptul că i-a plăcut să fie credincios atît timp aceluiași loc de muncă i-a atras stima și încrederea tuturor colegilor săi. Manifestînd interes pentru perfecționarea pregătirii sale profesionale, militînd pentru promovarea noului în cadrul activității de producție a fost promovat la C.T.C. În același timp, manifestînd spirit de dreptate și principialitate, modestie în relațiile sale cu noi, cu tovarășii săi de muncă — ne scrie **Popescu Paul** *— adunarea generală a organizației de bază nr. 3 l-a ales secretar. Despre el, despre secretarul nostru, am simțit nevoia să vă scriu cîteva cuvinte din care dumneavoastră trebuie să rețineți satisfacția că în fruntea noastră se află acum un om bine pregătit și de încredere.*

*

Vă dau și numele meu — **Tiberiu Gheorghiu,** *șofer pe unul dintre șantierele Iașului — pentru că știu că la «Flacăra» scrisorile nesemnate nu găsesc audiență. De fapt, pentru ceea ce aș vrea eu să vă comunic ar fi fost necesar sute și poate mii de nume ale tuturor părinților din cartierul Alexandru cel Bun, oameni care au de pus o singură întrebare: de ce nu se face gardă de noapte pentru copii la Policlinica municipiului? La ora actuală se asigură garda, este drept, dar acest lucru se face tocmai la spitalul din Tătărași care, după cum se știe, este destul de departe de noi — or, cu un copil bolnav nu e prea ușor să parcurgi o distanță mare — iar Serviciul Salvării nu poate face față întotdeauna solicitărilor. Poate că Direcția județeană sanitară va avea amabilitatea să studieze această problemă și, mai ales, să găsească o soluție.*

*

Mă numesc **Preda Victoria** *și lucrez la atelierul de arhitectură din cadrul Institutului județean de proiectare-Argeș. S-a încetățenit la noi obiceiul de a se reține bani pentru bilete de spectacole care, cu nu știu cîtă vreme în urmă, ar fi avut loc. De curînd, mai mulți dintre noi am plătit asemenea bilete cărora nu li s-a văzut nici măcar culoarea. În principiu nu are nimeni nimic împotriva acestui procedeu dar, ca să zic așa, am pune și noi o condiție: ori să ni se oprească bani pentru bilete, dar aceste bilete să ni se dea pentru a putea vedea un spectacol, ori dacă nu e nici un spectacol de văzut, să se renunțe la «reflexul» de a lua în continuare, nejustificat, bani de la oameni.*

*

Mă numesc **Roșu Petre** *și sînt elev la cursurile de calificare (cu scoatere din producție) în meseria de ajutor de maistru țesător, pentru Întreprinderea «Textila»-Buzău. Cursurile de pregătire le-am făcut din decembrie 1973 pînă în septembrie 1974 la Întreprinderea «Țesătura»-Iași, o lună pregătire teoretică iar restul practică efectuată pe lîngă ajutorii de maiștri ai întreprinderii. Au trecut 10 luni din cele 17 care ne-au fost rezervate pentru pregătirea profesională, dar noi abia dacă știm să pornim și să oprim mașinile pe care vom lucra, fiindcă există o diferență de construcție și funcționare între mașinile pe care am fost îndrumați la Iași și cele aflate în dotarea întreprinderii buzoiene, pentru care sîntem școlarizați, iar aici, la «Textila»-Buzău, de cînd ne-am reîntors, sîntem folosiți la diverse munci necalificate. Oare ce fel de meseriași vom ieși noi?, se întreabă în finalul scrisorii, cititorul nostru.*

*

Mă numesc **Pîrvulescu Victor** *și locuiesc pe strada Cireșoaia din frumosul oraș Drobeta Turnu-Severin. Cu ajutorul locuitorilor, cu vreo trei ani în urmă, am reușit să introducem și canalizare. S-au asfaltat trotuarele, am sădit pomi și flori. Numai partea carosabilă a rămas cu gropi și urme adînci. Cînd plouă nici nu se poate pătrunde pe stradă. Dacă s-ar aproba executarea lucrărilor de asfaltare a străzii, noi sîntem gata să dăm o mînă de ajutor.*

*

Mă numesc **Păunescu*) Georgeta** *și locuiesc în Brăila, strada Grădinii Publice nr. 12. De fel sînt din comuna Mărgăritești, județul Olt, fiica lui Păunescu Florin și Maria, despărțiți după 1961, dată după care mama mea s-a recăsătorit cu Becheru Gheorghe și a plecat din comună. Deși nu-mi vine ușor, întrucît sînt infirmă de ambele picioare, urmez cursurile Școlii profesionale speciale nr. 14-Brăila. Ceea ce aș vrea însă eu de la dumneavoastră este să vă rog nespus de mult să mă ajutați să-mi găsesc mama pe care nu am mai văzut-o de 13 ani, neștiind unde se află acum. Tatăl meu m-a izgonit, nu mai vrea să știe de mine iar eu am rămas singură. De aceea încă o dată vă rog să mă ajutați să-mi regăsesc mama, și de va fi așa îmi faceți cea mai mare bucurie a vieții.*

---

* Precizam că identitatea numelui corespondentei cu acela al redactorului șef al revistei noastre este cu totul întîmplătoare.

Se împlinesc anul viitor 375 de ani de la prima Unire a țărilor române și 380 de ani de la memorabila bătălie angajată de Mihai Viteazul la Călugăreni. La redacție au început să ne sosească scrisori prin care ni se cer detalii și precizări în legătură cu domnia, luptele și semnificația operei lui Mihai Viteazul, rămas în conștiința generațiilor ca întîiul domnitor român întregitor de țară.

Un cititor, **Zaharia Bărdașu** din Zalău, constatînd că există în lucrările istorice unele nepotriviri în privința datei și a numelui localității ultimei bătălii, care a fost și ultima victorie a lui Mihai, ne cere să exprimăm «cu mai multă precizie adevărul istoric».

Observația este întemeiată; în lucrările istorice mai vechi sau mai noi, ca și în manualele școlare, numele localității ultimei bătălii, în care Mihai Viteazul, alături de generalul Basta, l-a învins pe Sigismund Bathory, este redat cînd Goroslău, Gorăslău (N. Iorga, **Istoria lui Mihai Viteazul;** P.P. Panaitescu, **Mihai Viteazul;** C.C. Giurescu, **Istoria românilor; Tratatul de Istoria României,** vol. II, **Istoria poporului român,** sub red. acad. A. Oțetea; Manualul de **Istoria României** pentru clasa a VIII-a, ediția 1974 etc.), cînd Guruslău (A.D. Xenopol, **Istoria românilor din Dacia Traiană; Istoria României. Compendiu** sub red. Miron Constantinescu, C. Daicoviciu, St. Pascu; Manualul de **Istoria României** pentru anul IV licee de cultură generală și de specialitate, ediția 1973).

Denumirea de Goroslău, Gorăslău derivă din cea maghiară Goroszlo. În limba română este încetățenit însă termenul de Guruslău (vezi Coriolan Suciu, **Dicționarul localităților istorice din Transilvania, Județele României socialiste, Indicatorul alfabetic al localităților din R.P.R. (1956) și Indicatorul localităților din România (1974).**

Răspunzînd cititorului nostru, socotim că denumirea care ar trebui adoptată consecvent este prin urmare **Guruslău.**

În ce privește data bătăliei, cea corectă, aflată în mai toate lucrările istorice, este de 3 august 1601, uneori sub forma 3/13 august 1601 (redîndu-se stilul vechi și stilul nou). Se cunoaște că între calendarul gregorian (stil nou) și calendarul iulian (stil vechi) există, pentru perioada 5/15 oct. 1582-18/28 februarie 1700, o diferență de 10 zile. (Vezi I.Ionașcu și Francisc Pall, **Elemente de cronologie** în «Documente privind istoria României. Introducere», vol. I).

Pentru detalii privind bătălia de la Guruslău — redată însă sub numele de Gorăslău — poate fi consultată cu folos lucrarea colonelului Victor Atanasiu, **Mihai Viteazul. Campanii,** Editura Militară, 1972, p. 278-287.

Prof. univ.
ȘTEFAN ȘTEFĂNESCU
directorul Institutului de istorie
«Nicolae Iorga»

POȘTA REDACȚIEI

Constantin Popescu — comuna Poenari (Neamț). Prin devenirea unui post vacant de contabil la C.A.P.-Pîncești, a fost încadrată soția dumneavoastră, ne informează Consiliul popular al județului Neamț.

Maria Drăgan — Alexandria. Printre alte condiții ce se cer a fi îndeplinite pentru a beneficia de pensia de urmaș este și aceea ca la data decesului soțului el să fi fost pensionar sau să fi îndeplinit condițiile pentru obținerea unei pensii.

Ion Moțoiu — Ploiești. Nu avem calitatea de a vă fixa noi o întîlnire cu regizorul preferat. Adresați-vă dumneavoastră direct, la studio, regizorului.

Romulus Scorei — București. Ne scrieți că la complexul Regie domnește dezordinea (e rău), dar dumneavoastră și colegii ce ați întreprins pentru curmarea acestei dezordini?

Elena Săcrieni — comuna Suharău (Botoșani). Datorită faptului că soțul dumneavoastră nu lucrează și nici nu a prezentat act de invaliditate nu i se poate acorda lot ajutător.

Florentin Vulpe — București. În prezent se execută lucrări de remedieri la blocul A 4, din str. Valea lui Mihai nr. 4, Drumul Taberei. Aceste lucrări, așa cum ne informează Consiliul popular municipal, vor fi încheiate pînă la data de 30.X.1974.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

O CONVORBIRE CIUDATĂ (II)

Am promis să răspund prietenului meu, compozitorul, care susţine că instrumentiştii virtuoşi, fie chiar populari, nu trebuie incluşi în categoria celor ce reprezintă folclorul.

Dragul meu prieten, poate îţi aminteşti despre cele învăţate cu decenii în urmă la istoria muzicii. Aflam cu privire la antichitatea greacă despre faima legendară a unor instrumentişti care, luînd parte la minunatele competiţii populare, s-au consacrat tocmai datorită virtuozităţii extraordinare cu care executau anumite piese populare pe care le stăpîneau cu desăvîrşită măiestrie.

Marii noştri instrumentişti populari, despre care într-adevăr am pomenit şi eu ori de cîte ori am avut prilejul, se încadrează în armata acestor predecesori. Să nu mă înţelegi cumva greşit. Departe de mine gîndul că muzica noastră s-ar trage din muzica antichităţii greceşti sau că instrumentiştii noştri ar fi urmaşii marilor muzicanţi din vechea Eladă.

Vreau să spun doar că şi ei, precum legendarele personaje ale antichităţii, sînt prin excelenţă expresie a geniului popular românesc.

Ei reprezintă, oricît de curios ţi se pare, folclorul adevărat, moştenit, preluat şi prezentat, datorită însuşirilor excepţionale, într-o formă elevată.

Astăzi, unii dintre aceştia s-au cultivat în cele mai înalte şcoli, dar asta nu e supărător nici nu a dus la dispariţia folclorului. Poate nu ai avut niciodată prilejul să-l asculţi pe marele Ion Voicu, cîntîndu-şi cu fermecatu-i arcuş cîntecele deprinse în mahalaua copilăriei. E drept că aceste cîntece, sau mai bine-zis jocuri, nu reprezintă bocetul bătrînei de care pomeneai, dar el înfăţişează acel folclor autentic, al adevăraţilor lăutari de odinioară, reînviat prin sensibilitatea cu totul excepţională a unui mare artist. Îmi aduc aminte de seara neuitată de care mi-a povestit că a trăit-o acum cîtăva vreme Yehudi Menuhin în casa lui Ion Voicu, cînd marele nostru artist l-a încîntat cîntîndu-i acele jocuri lăutăreşti care şi pe mine m-au fermecat odinioară. Era în anul 1949. La Institutul de folclor organizasem un fel de agapă colegială la care luau parte componenţii orchestrei Barbu Lăutaru (şi integrată institutului în acea vreme) şi specialiştii cercetători. Ne-a fost dat să trăim momente de neuitat. Veniţi cu soţiile, muzicanţii, adevăraţi reprezentanţi ai muzicii populare lăutăreşti de cea mai bună calitate, vrînd să petreacă, s-au împărţit, ici şi colo, în mici tarafuri, căutînd să-şi arate dibăcia. Voia bună domnea nezăgăzuită... Aici Fănică uca îşi demonstra, în «plină formă», meşteşugul unic, dincolo, bătrînul Ene Manolache cînta de zor balade de mult uitate, ca să nu mai vorbesc de diferitele hore ce se încinsesera prin toate colţurile. Soţiile muzicanţilor aruncaseră pantofii în timpul jocului. Scoteau din competiţie bărbaţii care nu erau în stare să le ţină pasul. Jucau de mama focului, cu o eleganţă şi o virtuozitate ce puteau fi invidiate de oricare dansatoare de profesie. Dar în clipa în care invitatul de onoare, Ion Voicu, a pus mîna pe vioară, ceilalţi solişti au amuţit. Strunele-i vrăjite, ritmul îndrăcit au dezlănţuit o înaripată horă de o impunătoare nobleţe. Anul trecut, sub titulatura «Les virtuoses roumains», elveţianul Marcel Cellier a prezentat în Elveţia un grup instrumental compus din mari virtuoşi ai diferitelor instrumente populare româneşti. Succesul a fost desăvîrşit. Păcat că prietenul meu, compozitorul, nu a avut fericitul prilej de a fi de faţă la una din aceste manifestări de muzică populară românească. Sînt convins că şi-ar fi schimbat gîndurile. De curînd, acelaşi Marcel Cellier a avut o conferinţă la postul de radio «Suisse Romande» în care discuta cu Yehudi Menuhin despre muzica noastră populară. Cu acest prilej, marele discipol al lui George Enescu şi-a reamintit de audierea unui disc cu un anonim scripcar român, care i-a lăsat de-a lungul anilor o impresie de neuitat. Era vorba de necunoscutul Dumitrescu Tramvai, a cărui înregistrare o prezentasem în anul 1946 şi despre care Menuhin spunea: «Numai cînd voi reuşi să-mi însuşesc tehnica acestui artist mă voi considera un violonist desăvîrşit». Iată încă un exemplu grăitor privitor la contribuţia instrumentiştilor noştri în domeniul muzicii populare.

Dar oare «starostele şi cobzarul» Barbu Lăutaru (a cărui întîlnire cu celebrul compozitor şi interpret Liszt a rămas consemnată în paginile de aur ale istoriei muzicii noastre) nu contrazice flagrant opiniile prietenului meu, compozitorul?

Nu, în nici un caz nu mă socotesc vinovat faţă de cîntecul nostru popular, pentru faptul că, ori de cîte ori am avut prilejul, am adus cuvinte de laudă marilor instrumentişti care au contribuit şi contribuie la plinătatea muzicii noastre populare.

Voi tăia articolul şi îl voi trimite în plic prietenului meu.

Ca să fiu sigur că va afla gîndurile ce mi-au fost sugerate de ciudatul şi simplistul său crez.

HARI BRAUNER ■

CURIER

Doru Stoica — Lipova. Am primit vederea de pe plaiurile Phoenicşilor. **Jean Caradima — Plopeni.** 1. Aţi înţeles, cred, greşit scopul paginii noastre, noi nu facem informaţie de dragul informaţiei, ci pentru educaţie muzicală. 2. Ne cereţi enorm de multe răspunsuri pentru o singură scrisoare. Voi răspunde deci numai la cîteva întrebări: a) cele două albume antologice Beatles se numesc simplu «Beatles» 62-66 şi 67-70. b) pentru a publica discografia Rolling Stones mi-ar trebui 2-3 pagini de revistă... **Sandu L. Marinescu — Craiova.** Am reţinut propunerea dumneavoastră de a prezenta fenomenul muzicii tinere «chiar contradictoriu, privit din mai multe unghiuri». **Marian S. — Bucureşti.** 1. Mă grăbesc să vă răspund, pentru ca nu cumva, de supărare, să vă ţineţi de cuvînt şi să ardeţi colecţia revistei «Flacăra», mai ales cînd ea aparţine altcuiva. 2. Grupul Roxy Music nu este de origine română. **Corneliu Cornea — Rădăuţi.** Cenaclul nostru răspunde, atunci cînd poate, numai invitaţiilor oficiale din partea diferitelor instituţii, şcoli etc., iar nu a persoanelor particulare. **Ion D. Fieraru — Mediaş.** Pînă să primim scrisoarea dumneavoastră am publicat un interviu cu Ovidiu Lipan, de unde aţi putut afla că deocamdată formaţia «Roşu şi Negru» nu activează. **Cristina Plăcintă — Iaşi.** Top bun. **Florin Pîrlea — Bucureşti.** Bob Dylan cîntă cu formaţia «The Band». **Brebu Ştefania-Dana — Craiova.** Componenţa grupului «The Band» este: Jame Robbie Robertson — chitară, Richard Hammel — pian, voce, Levon Helm — baterie, voce, Rick Danko — bas, voce, Garth Hudson — orgă, saxofon. **Anca Marcu — Bucureşti.** Spiritul dumneavoastră de răspundere merge atît de departe încît credeţi că nu mai este nevoie să ne indicaţi şi adresa dumneavoastră? **Butaru Valentin — Drobeta-Turnu Severin.** Formaţiei «Sfinx» îi puteţi scrie pe adresa basistului ei, Corneliu-Bibi Ionescu, str. Muguraş nr. 2, sector 5, Bucureşti. **Violeta Liliana Dupir — Bucureşti.** Vă mulţumim pentru vorbele frumoase adresate cenaclului nostru. **Cristina Marinescu — Bucureşti.** Nu putem invita la cenaclu formaţia «Experimental Quartet» decît atunci cînd membrii ei se află în Bucureşti sau cînd noi sîntem la Cluj. **Puiu Bădulescu — Calafat.** Deşi sînteţi un vechi şi fecund corespondent al nostru, ne pare rău că nu vă putem răspunde la numărul exagerat de întrebări pe care ni le puneţi. Ar însemna să vă consacrăm numai dumneavoastră un curier întreg. Oricum, o parte din răspunsuri le găsiţi sau le veţi găsi în pagina noastră. Ţineţi cont însă că la răspunsuri acordăm prioritate celor privind muzica tînără românească. Deci: 1. «Mondialii» (s-au întors recent din U.R.S.S.); acum cîntă fără Iuliu Merca, plecat în R.D.G. cu formaţia lui Paul Ghenţer. 2. Mircea Vintilă a terminat Institutul de construcţii-Bucureşti şi este repartizat în comuna Siriu (judeţul Buzău), comuna de baştină a lui Benone Sinulescu. 3. Dan Bădulescu, noul membru al «Sfinx»-ului, este student la Conservator şi a cîntat sporadic cu formaţiile «Solaris» (acum 4-5 ani) şi «Cromatic» (acum 2 ani, în sezonul estival). **D. Blegovici — Carei.** Nu am obţinut încă o fotografie cu «Deep Purple» în noua sa componenţă. **Bogdan Călina — Bucureşti, Ştefan Bojă — Zimnicea.** Adresa şi apoi discutăm! **Moroşanu Ştefan — Braşov.** Ne mîhneşte faptul că unul dintre cei mai vechi prieteni ai acestei pagini, despre dumneavoastră e vorba, crede că ne plictiseşte scriindu-ne, chiar dacă uneori nu este de acord cu noi (sau invers). **Patriţa Vocheci — Giurgiu.** Se cunoaşte că n-am mai publicat demult la «Curier» cunoscuta formulă «nu publicăm adresele soliştilor şi formaţiilor decît cu acordul acestora».

M.T. ■

TOP «FLACĂRA»-TALON NR. 41

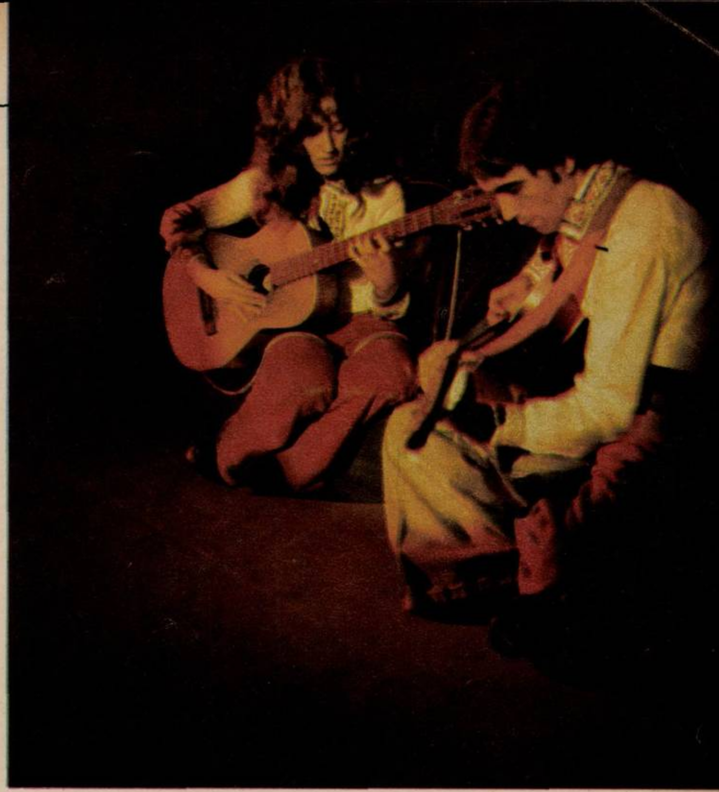

Vali Sterian şi Carmen Cula — un cuplu de mare succes în cenaclul Flacăra, şi nu numai aici.

DIALOG SINCER CU: RADU ŞERBAN

— Nu cred că trebuie să folosesc un eufemism pentru substantivul «luptă», căruia, la nominativ şi nearticulat, i-aş adăuga «...dintre muzica uşoară şi muzica tînără». Deci întrebarea cu care aş vrea să încep se referă la această «luptă» şi sună cam aşa: care ar fi soluţia ca reprezentanţii acestor genuri, de ce să n-o recunoaştem, înrudite să se apropie?

— Nu cred că trebuie să apelezi neapărat la eufemism, pentru că într-adevăr este un război între aceste genuri. Şi dacă l-am ignora ar însemna să nu ţinem cont de istorie. Cam la fiecare 15 ani a fost o astfel de luptă în urma căreia s-au impus tangoul, foxtrotul, rumba, cha-cha-ul, bossa-nova, rock-ul şi acum soul-ul. Muzica uşoară evoluează spre forme mai elevate, renunţînd treptat la forma pătrată, cuplet-refren. Este clar deci că acel care neagă existenţa unui gen de muzică autentică (fie el beat, folk sau pop) luptă, inutil, împotriva istoriei. Înfierînd o anume producţie tînără de proastă calitate, nu trebuie să înfierezi fenomenul în sine, fenomen pe care dacă nu-l recunoşti ai pierdut partida.

— Şi dumneavoastră recunoaşteţi acest gen sau preferaţi să pierdeţi partida?

— Nu numai că îl recunosc, din moment ce există muzica de tipul celei practicate de formaţiile «Sfinx» sau «Romanticii», dar consider chiar că acest gen trebuie şi susţinut, lucru care din păcate nu se întîmplă la noi.

— Înţeleg deci că sînteţi pentru simbioză.

— Mai mult, sînt pentru impulsionare-promovare-susţinere. Muzica uşoară este un material la fel de perisabil ca mătasea, cu timpul se taie şi gata!

— Cu mătasea e mai uşor, se poate cîrpi. La muzica uşoară însă cîrpeala se vede, mai bine-zis se aude...

Dar să vedem totuşi ce ar fi necesar pentru o justă orientare profesională a tinerei generaţii şi pentru o corespunzătoare gîndire artistică.

— E necesară, pentru aceste lucruri, o întinerire a punctului de vedere al celor care dirijează soarta muzicii noastre uşoare. Oamenii care examinează toate formele muzicii în diferite comisii trebuie ca, în afara pregătirii profesionale (care se cere a fi la cel mai înalt nivel) să se afle în pas cu vremea şi cu cerinţele acesteia.

— Fără a încerca să vă flatez, eu cred că sînteţi unul dintre aceşti oameni ai prezentului, dar din păcate aici sînt nevoit să evoc binecunoscutul proverb cu floarea şi primăvara.

— Nu, exagerezi, nu ar părea puţini oamenii aceştia, dacă comisiile despre care am vorbit ar fi formate *numai* din ei. Şi cînd spun asta mă gîndesc la Profeta, la Veselovschi, Pascal Bentoiu, Tiberiu Olah sau la mai tinerii Marius Ţeicu şi Ion Cristinoiu.

— Întorcîndu-mă la interlocutorul meu, cred că totuşi, pentru valoarea sa, compune prea puţin.

— Faţă de trecut, mă ocup, e drept, mai puţin de muzica uşoară, abordînd muzica de film şi de balet, dar cred că e destul să compui nu în serie, ci trei-patru piese pe an. Aşa că dacă într-un an scriu o melodie ca «Seara» sau ca «O ramură spre cer» sînt satisfăcut.

— Şi atunci, apropo de melodiile compuse pe bandă rulantă şi parcă la comandă, nu credeţi că în anumite părţi (spun «anumite» pentru a preciza că nu mă gîndesc la întreg) ale muzicii uşoare şi-a făcut loc o impostură difuzată din păcate la scară largă?

— Categoric, avem o destul de alarmantă cantitate de subproduse căreia dacă dumneata vrei să-i zici impostură, poate fi denumită şi aşa; cei care o practică nu pot fi numiţi însă compozitori.

— După opinia mea există unii compozitori care îşi fac un crez din impostură, dar aş vrea să vă las dumneavoastră plăcerea de a-i numi. Pun deci două puncte.

— Mai e nevoie să-i numim?

GEORGE STANCA ■

TOP

1. **Poveste** (Sabin Păutza) — Aurora + Animosi. 2. **Mugur de fluier** (Nicolae Covaci-Victor Cârcu) — Phoenix. 3. **Legenda Sarmisegetuzei** (Eugen Tunaru, Valentin Fărcaş) — Experimental Quartet. 4. **Olean II** (Tudor Boroş-Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 5. **Oraşul** (Eduard Ţogoreanu) — Eduard Ţogoreanu. 6. **Chemare** (Gabriel Litvin) — F.F.N. 7. **Sinteze** (Dan Aldea) — Sfinx. 8. **Doar pacea** (Marius Ţeicu-Mihai Dumbravă) — Adrian Romcescu. 9. **De-a Icar** (Ion Moraru-Marin Sorescu) — Flacăra Folk '73. 10. **Războinicii** (Dan Chebac-Adrian Păunescu) — Dan Chebac.

TOP Flacăra poate fi ascultat astăzi pe programul III al postului de radio Bucureşti. Regia muzicală a emisiunii este asigurată de Georgeta Dogaru.

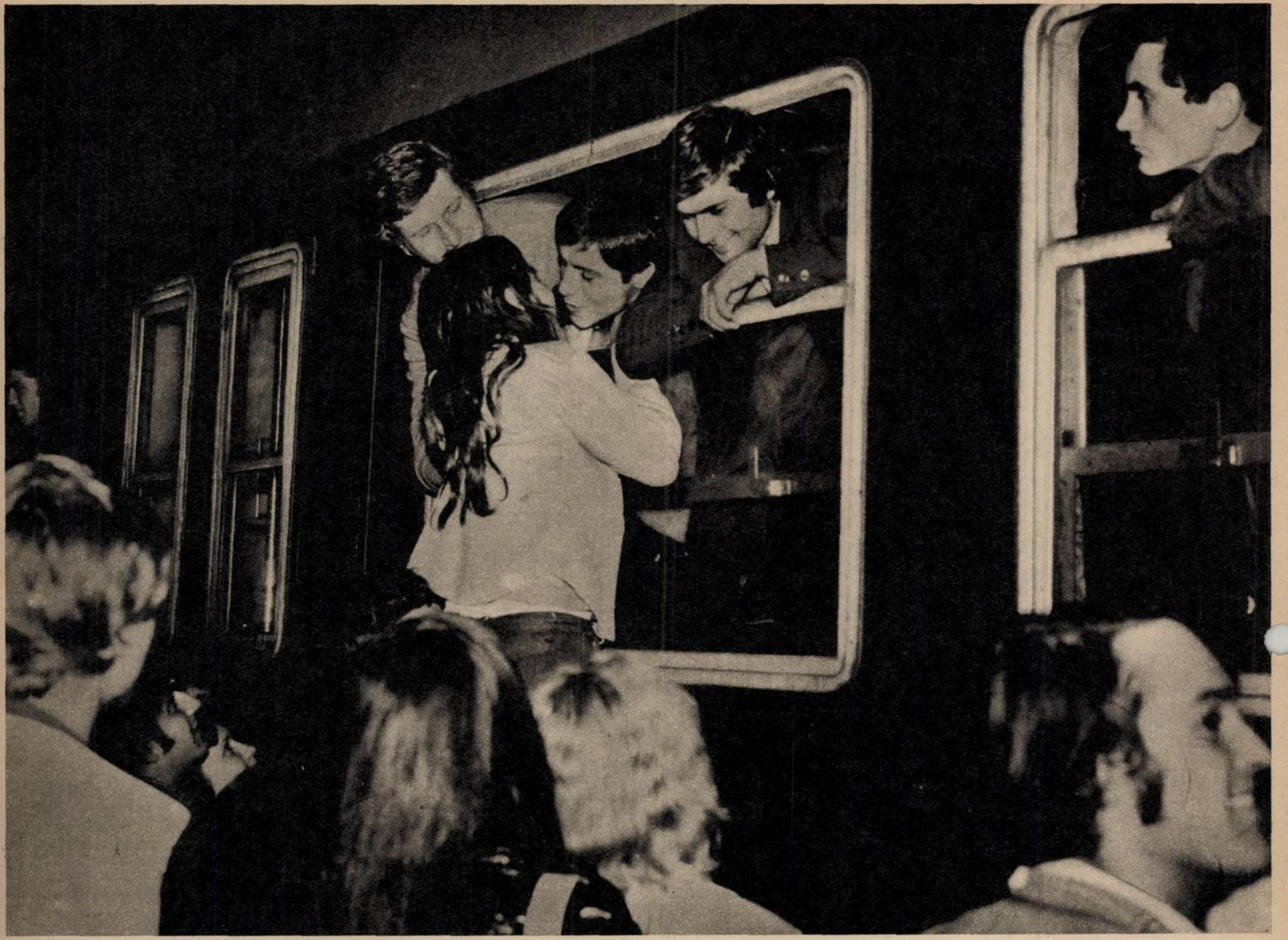

TREN DIN GARĂ A PLECAT ȘI RECRUȚII I-A LUAT CA SĂ-I FACĂ MILITARI, PATRIOȚI CINSTIȚI ȘI TARI

Stă să plouă și nu plouă, iar recruții se adună cuminți și tăcuți ca într-o procesiune. Așa cum ne-am obișnuit cu toamna și cu roadele ei, tot așa ne-am obișnuit ca la acest ceas al culesului de vii recruții să se prezinte cu ordinele de chemare în mînă, să răspundă prezent și să schimbe — unii pentru numai cîteva luni, alții pentru toată viața — *haina civilă cu cea ostășească*, să plece să-și satisfacă serviciul militar, ca pe o datorie firească față de țară și oamenii ei.

Se pleacă îndeobște spre sfîrșitul zilei, cu trenuri programate în virtutea unei obișnuințe moștenite. Înainte vreme, în anii în care cătănia însemna mizerie și înjosire, recruții erau conduși spre peroane pe furiș, departe de ochii lumii, nu o dată trezită din *somn de chiotele flăcăilor cu durerea* plecării amețită de rachiu. Maiorul Gheorghe Petre Mușat, ca să-i scriu aici numele ca la armată, întreg, cu prenumele tatălui la mijloc, îmi spune că foarte rari sînt tinerii care se mai urcă astăzi în vagonul de cătănie cu sticla la subraț. Dimpotrivă, marea lor majoritate vin dornici să-și îndeplinească o obligație patriotică dintre cele mai nobile, *mulți au ajuns la seara aceasta prin străduința* lor, cerînd să plece la unitate cu un *contingent mai devreme, siguri că doar armata* este instituția capabilă să ofere unui băiat acel prețios certificat de viață pe care stă scris, cu litere zdravene, un singur cuvînt: bărbat.

Aș minți dacă aș spune că aici, pe peronul Gării de Nord, sticlele de țuică lipsesc cu desăvîrșire. Mai sînt cîteva, foarte puține, numărabile pe degetele unei singure mîini. *În rest*, așezați fiecare pe o valiză de lemn, supuși încă înainte de a deveni militari primelor ordine, recruții se arată serioși și gînditori, lăsîndu-mă parcă să înțeleg — din măsura privirilor și a gesturilor — că mîine dimineață, la unitățile lor, vor fi mai bătrîni nu cu o singură noapte, ci cu mult mai mult, cu intrarea în prima mare experiență a vieții. Poate că este nițică teamă în privirea acestor băieți, poate nostalgie pentru căldura uneori cocoloșitoare a casei părintești, teamă pentru această plecare în necunoscut, de regulă prima de pînă acum, poate ceva din reținerea față de cătănie pe care am moștenit-o de la părinții și bunicii noștri, sentiment ce nu-și mai identifică astăzi nici un sens în armata noastră populară care înseamnă însă pentru mulți dintre recruți o stare de spirit necunoscută, o lume către care ei se îndreaptă spre lămurire.

Ion Gheorghe Moraru, din nou cu numele tatălui la mijloc, nu e condus de nimeni la gară, căci întreaga sa familie trăiește la Brezoaiele, de unde proaspătul recrut abia s-a reîntors, după — cum glumește — o permisie de cinci zile. De fapt, permisia, *prevăzută de lege, a fost dată de la locul* de muncă, adică de la secția a doua, fabricație, a uzinelor «Grivița roșie», unde Ionel lucrează ca strungar. Îmi spune că abia a așteptat ordinul, căci vrea să meargă la armată «ca să se facă bărbat», așa cum au fost toți în neamul său de români, așa cum s-a arătat tatăl său, leat 44, cu războiul încheiat pe frontul de vest, la mii de kilo*metri de patrie, în apropiere de* Praga. Ordinul nu l-a surprins. Îl aștepta, îl vru*sese chiar venit mai devreme, din februa*rie, cînd — crezînd că a fost uitat — a bătut la ușa centrului militar, rugînd să fie lăsat să plece. N-a fost însă, după voia sa, ci după regulamentul și ordinea militară, i-a venit rîndul acum și iată-l în Gara de Nord așezat pe cufărul de culoare verde, așteptînd plecarea trenului cu nerăbdare și — să scriu, de ce să nu scriu — cu un oarecare regret, legat de faptul că ar fi dorit să urmeze, în armată fiind, școala de șoferi. Dar nu s-a potrivit, din cauza tensiunii, oarecum înaltă, cum zice.

Din forfota peronului, din frecvența îmbrățișărilor și din panoul de pe perete pe care este afișat mersul trenurilor, reiese că sutele de băieți cu valize de lemn nu mai au multe minute pînă la a ieși din civilie. Ionel Moraru este calm și zîmbitor, îmi spune că ar vrea doar să fumeze o țigară, parcă simte dorința asta în piept, ca un gol, dar nu are cum să și-o îndeplinească. Nu fumează, n-a fumat niciodată, intuiește că nu-l cred și-atunci este gata să-mi arate conținutul valizei, ba chiar face treaba asta și disting cîteva lucruri. Perii, cutii, săpunuri. O pastă de dinți Supercristal, mărunțișuri tocmai cumpărate de la «Victoria», unitatea aceea — rîde — cu cincizeci de magazine într-unul singur. C.E.C.-ul, cu bani frumoși economisiți dintr-o meserie bănoasă și dintr-o seriozitate neobișnuită, cele cîteva acte ocupă un loc aparte, într-un fel de buzunar al valizei, învelite într-o pungă de nailon. Ne luăm la revedere, închid carnetul, dar mă văd obligat să-l redeschid pentru a nota cîteva vorbe ale unui comunist care are abia douăzeci de ani după buletin și mult mai mulți după cum ține gîndurile în cap și după cum le spune: «am auzit prin sat fel de fel de treburi, bătrînii încercau să mă compătimească, de parcă plecam cine știe unde, la vreun stăpîn ori la vreun jug. Eu mă duc cu bucurie, convins că la armată voi cîștiga un an și jumătate de viață, că mă voi întoarce bărbat, că așa e la noi, la Brezoaiele, dacă n-ai fost lăsat la vatră, nici o fată nu se uită la tine şi nici vorbă să te accepte la însurătoare».

Se face apelul. Ultimul înaintea urcării în vagoane. Rudele şi prietenii s-au tras deoparte, privind cu o oarecare curiozitate admirativă la şirul indian de recruţi aşezaţi pe spinarea valizelor. Prezent, prezent, prezent... Se dau ultimele indicaţii, tinerele mame îşi înalţă copiii să-şi mai vadă o dată taţii ce nu se vor întoarce acasă pînă la prima permisie, se aud îndemnuri, «lasă, Florică, că şi eu am făcut-o şi nu mi-a fost rău», se aud pînă şi cîteva chitare intonînd în surdină un cîntec inventat pe loc sau poate circulînd mai de mult în lumea recruţilor:

«Tren din gară a plecat
Şi recruţii i-a luat
Ca să-i facă militari,
Patrioţi cinstiţi şi tari».

Încet-încet, convoiul se urneşte către tren. Mă gîndesc să aleg pe unul dintre cei care abia răsuflă înconjurat de rude, prieteni şi vecini, doar mă uit într-o parte şi-l găsesc pe Toader Aurel Alexe, pentru care a venit la gară toată familia — cum se zice — cu căţel şi purcel. După ce-a terminat liceul de matematică şi fizică, Aurel a încercat la facultate, n-a reuşit şi-atunci a intrat la «Semănătoarea», arătînd acolo certificatul de muncitor calificat obţinut după încheierea şcolii. Deşi mama avea ochii în lacrimi, deşi nici cei doi veri, studenţi, cu care Aurel a băut duminică seara două sticle de Fetească, la «Feroviarul», deşi nici cei doi veri, zic, nu păreau prea veseli, abordînd acea obişnuită gravitate a despărţirii, recrutul se arăta bucuros, spunînd că de fapt e tocmai bine că pleacă, chiar că ar fi vrut să mai dea o dată la Drept. Vrea să se perfecţioneze în meserie, dacă s-o putea, şi în ordine, căci lui — simte aşa, încă înainte de a şti bine despre ce este vorba — îi place viaţa de armată, ar fi vrut chiar să ajungă ofiţer, dar n-a fost să fie. Îşi mîngîie mama, care nu-l are decît pe el, strînge mîinile prietenilor veniţi să-l conducă, «ei, Doamne, ce-oţi fi trişti, e datoria mea de român să plec la armată şi plec cu fruntea sus», lasă cuiva vorbă să-i îngrijească de porumbei, îi pare rău doar că — glumeşte — se va întoarce abia peste un an şi jumătate şi nu va mai apuca să vadă Rapidul în B...

Cînd trenul se pune în mişcare, înainte ca batistele să înceapă să fluture, un moment de tăcere coboară peste peron. Clipa aceea, anunţată în urmă cu cîteva săptămîni printr-o bucată de hîrtie care se numeşte ordin de chemare, a sosit: cu un singur tren cîteva sute de flăcăi născuţi pe acest pămînt se îndreaptă spre militărie ca spre o a doua familie, ca spre o lume a datoriei, patriotismului şi disciplinei.

Apoi, peste numai cîteva luni sau peste mai multe, un alt tren îi va readuce în această gară, aceiaşi oameni se vor grăbi să-i întîmpine, atmosfera va fi la fel de emoţionantă, doar ei, recruţii de astăzi, se vor întoarce mai căliţi de la o adevărată şcoală a vieţii, se vor întoarce mai siguri pe picioarele lor şi mai bărbaţi.

Afară stă să plouă şi nu plouă la o oră de noapte.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

NU NUMAI SĂ SPUI DAR CHIAR SĂ ŞI FII PREZENT

În urmă cu cîteva zile, pe strada Căderea Bastiliei, peste drum de Academia de Studii Economice, un grup pestriţ de oameni în flux şi în reflux continuu peste o bună porţiune din strada rezervată totuşi maşinilor, lăsau trecătorului grăbit — eventual şi cu un livret militar în buzunar — impresia că acolo, în faţa acelei porţi de fier forjat, s-a întîmplat cine ştie ce lucru deosebit. Dar pentru că scrisul acela citeţ — Centrul militar al sectorului 1 — nu lăsa nici o urmă de îndoială şi pentru că, dintr-o dată ne-am amintit că zilele acestea văzusem nu de puţine ori cîte un vajnic purtător de valiză — dusă fie ţanţoş, cu ostentaţie, fie, ce-i drept, cîteodată meditativ — respectiva scenă lăsa loc fanteziei fiecăruia de a întruchipa nerăbdarea şi curiozitatea acelor cîteva ore de aşteptare, cînd fiecare pereche de ochi pîndea de dincolo de poartă o mişcare din interior, o apariţie, un semn că fiul, soţul, fratele sau prietenul este bine, sănătos, ca proaspăt încorporat ce se află.

Aşezate la rînd, într-un hol, deocamdată în ordinea sosirii şi nu a viitoarei ordini de bătaie, valizele cu pricina, solide, din lemn, maronii şi gri cele mai multe, dar şi albastre sau chiar şi portocalii, arătau că viaţa celor ce le vor închide şi deschide zilnic nu va fi deloc lipsită de acum înainte de culoare, deşi asta va depinde în mai mare măsură de ei înşişi, de felul cum vor intui cu exactitate rostul şi dimensiunea evenimentului intervenit în viaţa lor. Nu ştiau în acel răstimp cînd, în sala de adunare, descurcau cu maiorul Deciu Petre ultimele amănunte ale «actelor», ale trecerii lor din civilie în armată, că trecerea aceasta avusese deja în multe privinţe loc, dovadă că plutonierul-major Rotaru Dumitru de la biroul de aprovizionare ne condusese pe un itinerar cumva labirintic, la capătul căruia se şi cuvenea, este adevărat, să admirăm curăţenia şi rînduiala în care aşteptau alimentele ce aveau să fie distribuite puţin mai tîrziu. «Pîine, conserve, slănină, zahăr, şi totul ca la armată, nu ca la unele alimentare» spune subofiţerul, neezitînd să ia la întîmplare un pachet şi să-l arunce pe cîntarul al cărui ac a oscilat nervos, pentru a se opri în cele din urmă la numărul de grame prevăzut. În timp ce se consuma şi acest detaliu al pregătirii tinerilor recruţi pentru drum, adică în timp ce se făcea împărţirea hranei, metodic, fără pitoresc dacă vreţi, ceea ce vrea să însemne fără mofturi aş spune eu, rugam pe locotenent-colonelul Lazăr să mă ajute să notez cîteva observaţii şi impresii care, într-o asemenea împrejurare n-ar trebui să lipsească: «Ştiu şi aceşti tineri foarte bine că nu putem să ne apărăm patria cu mîna altuia. Mi-am trimis nu demult propriul copil la armată. Mi-a şi scris: tată, e grea armata dar m-am adaptat. Activitatea depusă în cadrul unui detaşament de pregătire a tineretului l-a ajutat foarte mult. Aşa, sînt convins, vor scrie şi aceşti tineri. Se văd, fără îndoială, roadele popularizării legii nr. 14. În cadrul comisiei de încorporare, cînd am avut o discuţie ca de la om la om cu fiecare, mi-am dat seama cît de inutilă ar fi întrebarea dacă vor să facă ori nu armata. Pe cei mai mulţi o asemenea întrebare i-ar mira. Un mod, aşadar, de a spune că armata e pentru ei un lucru de la sine înţeles».

Armata, e bine să se ştie, nu împinge oamenii împotriva voinţei şi aptitudinilor lor. De pildă, Bărbulescu Milian a venit cu lacrimi în ochi să fie dat la marină. În acelaşi timp, un altul, Pîslaru Tudorel, cerea să fie repartizat la artilerie, întrucît pur şi simplu îi este frică de apă. A fost un caz fericit, care s-a rezolvat uşor, printr-o simplă rocadă. Desigur, acest lucru, a face armata la arma preferată, contează enorm de mult şi nu trebuie să mai spunem de ce. «Plecînd — cu discuţii sau fără — la armată, unii hotărăsc fără discuţie, să rămînă definitiv în cadrul ei». «Un caz: doi veri veneau de undeva din Moldova, şi erau flotanţi în Bucureşti. Au învăţat meseriile de legător şi tipăritor-legător şi au cerut să rămînă la o unitate. Irimie mai avea 8 fraţi. A venit mama lui să ne mulţumească pentru că, într-adevăr, armata a reprezentat pentru ei o soluţie de viaţă».

Ne apropiem pentru a vorbi şi cu familiile care, pentru scurt timp, mai au încă posibilitatea de a-şi înconjura «eroii» într-o revărsare concentrică de afecţiune. Se vede însă că, aşa cum se întîmplă de fapt înaintea oricărei despărţiri, se naşte încet, insinuant, starea aceea de alarmă a cuvintelor care, vrînd să spună foarte mult în foarte puţin timp nu reuşesc decît să se împiedice unele pe altele, lăsîndu-se cuprinse de pauze lungi, aproape de tăcere, în frazele acelea banale ce par să lungească timpul: «vezi să nu mai umbli descheiat la gît că acum e frig şi poţi să răceşti» (o mamă printre ale cărei lipsuri fiul va nota şi pe aceea de a nu şti că uniforma se încheie, în mod obligatoriu, pînă la ultimul nasture). Şi: «Să ne scrii imediat cum ajungi, auzi? Să vezi ce-ţi mai lipseşte, să scrii ca să-ţi trimitem». «Dă-l naibii de costum, nu-ţi mai face probleme, îl scoatem noi de la croitor, bine că ai făcut proba». Sau: «Măi băiatule, poate că acolo ai să reuşeşti să te laşi de fumat, doar mi-ai promis. Cu banii ăia mai bine îţi cumperi ceva de mîncare că tot eşti tu cam slab, semeni cu maică-ta» (un tată căruia fiul îi va scrie probabil că raţia zilnică echivalează cu 3 600 de calorii). O mamă pe care nu ştiu ce impresie grăbită ne-a făcut să o vedem mai «îndurerata» — Roth Eugenia, casnică — ne spune că numai ni s-a părut, la urma urmei fiul ei pleacă la armată şi nu la război. Soţul i-a părăsit pentru că are o şedinţă la şantier şi a rămas ea singură să-şi conducă fiul — Roth Marian — avînd 21 de ani şi cu o meserie, după cum spune el, răspîndită pe toate drumurile: şofer. «Adică acum, ca să fiu sincer, am carnetul suspendat şi pînă să-mi vină ordinul de chemare am fost mecanic auto la un garaj». Îl întreb cum a ajuns să i se suspende carnetul, iar el îmi răspunde, fără să ezite, în ciuda unui vag semn din partea mamei sale: «conducere sub influenţa alcoolului». «Am avut un anturaj prost», spune. «Ce aştepţi de la armată?» «Aştept să învăţ ce trebuie învăţat acolo. Şi mai aştept să mă reabilitez în proprii mei ochi şi-ai celor ce mă cunosc. Nu-mi dau seama dacă e cazul să sper, dar poate că-mi voi relua şi carnetul. Oricum, am să fac asta la întoarcere, ca să pot să lucrez pe şantier cu taică-meu». Şase oameni îl conduc pe Stancu Victor, absolvent al unei şcoli tehnice de depanare carburatoare. Un băiat înalt, blond, timid, după cum spune mama lui, şi singurul copil la părinţi. «I-am spus şi eu ce m-am priceput, zice tatăl, Stancu Dumitru, pensionar. I-am spus să-şi asculte comandanţii, iar cînd s-o apropia examenul de admitere la facultate în anul viitor să iasă la raport, să vină să încerce. Altfel, să nu ne facă de ruşine pe acolo». «La ce facultate...» «El ar vrea la cibernetică». «Şi credeţi că va putea să înveţe?» «Asta depinde de el. Manualele văd că şi le-a luat». Şi Stancu Victor strînge la piept, din dreapta mîinile Adrianei Lazăr, logodnica, din stînga mîinile Anişoarei, verişoară, ascultă ce spune o mătuşă — a fost băiat cuminte, să vedem acolo ce-o face — şi, în sfîrşit, se hotărăşte să fie mai vioi cînd mama sa povesteşte cum a făcut cu cîteva zile înainte turul oraşului după cumpărături — să aibă copilul tot ce-i trebuie, pînă chiar şi papuci, şi să fie toate noi — precum şi despre ultima masă împreună, cînd recrutul s-a ospătat cu o jumătate de pui şi cartofi prăjiţi, ba chiar a îndrăznit să bea şi puţină vişinată. Şi astfel, în timp ce Cazacu Sebastian ascultă serios, conştiincios şi calm sfatul fratelui său care a făcut armata şi care-l îndeamnă să fie pe tot parcursul acestui an şi patru luni care urmează un om serios, conştiincios şi calm, conştient că de-abia acum va avea ocazia să vadă ce înseamnă «toţi pentru unul şi unul pentru toţi», în vreme ce Ionescu Alexandru se gîndeşte la Cătălin, băiatul de 7 luni şi 8 kilograme şi jumătate care va spune «tată» în absenţa lui, în vreme ce Dan Ion este convins că marea lui pasiune: şahul, nu va avea de suferit, subsemnatul, care se declară cu stagiul militar îndeplinit şi se mîndreşte cu faptul de a fi auzit pînă acum pe puţin de o sută de ori că «armata te face om», a trebuit să constat că numărul acesta a crescut simţitor, desigur fie şi numai ca o expresie prescurtată a unei datorii căreia, oricum, trebuie să i ne supunem toţi.

O mare datorie care, fiind şi o mare iubire, este în aceeaşi măsură un drept. După cum lăsa să se înţeleagă şi colonelul Tuchiac Mihail, comandantul centrului militar, adresîndu-se în final celor desprinşi cu cîteva minute înainte din braţele familiilor: «Dragii mei! Un an şi patru luni nu sînt o veşnicie. La întoarcere veţi spune însă că v-aţi făcut datoria sfîntă faţă de patrie, faţă de partid şi popor. Aveţi o mare răspundere, în primul rînd faţă de părinţi, faţă de familiile voastre. Tocmai de aceea aveţi datoria de a vă instrui. Asupra mîncării să n-aveţi grijă. Asupra dormitului, la fel. Ei, nu este timp acum dar dacă v-aş spune eu cum am făcut armata! Mai întîi ce mîncam şi unde dormeam! O să vă convingeţi: cînd veţi veni înapoi, veţi fi mai împliniţi. Vă doresc multă sănătate, serviciu militar uşor. Să fiţi militari de frunte, demni urmaşi ai celor ce au făcut din acest popor mic la număr, un popor mare la fapte!» Şi în acel prag de seară, cînd aceste cuvinte mari şi grele pentru că mare şi greu este cuprinsul lor păreau să nască izvoarele unei noi vieţi pe dinlăuntrul celor ce ascultau nemişcaţi, cuvintele au început să aibă fermitatea comenzii...

Curiozitatea mea nu a mers pînă la a-i vedea suiţi în tren. Dar am condus cu gîndul pe unul din drumurile acestei ţări trenul acela fugind în noapte ca printr-un tunel la capătul căruia, în delta purpurie a zorilor, avea să înceapă ceea ce se putea numi de acum a doua zi de armată. Acel tren alunecînd pe unul din drumurile ţării precum o picătură de sînge de-a lungul unei artere, pusă în mişcare de bătăile unei inimi şi trecînd chiar prin acea inimă pentru a învăţa sensul unei mari iubiri.

DUMITRU ELIADE ■

Fotografii de **ION PREDOŞANU**
şi **RADU CONSTANTINESCU**

«SUFLETUL OMULUI NU SE MĂSOARĂ CU RIGLA DE CALCUL»

— Stimate tovarășe director Dumitru Pintilescu, vi s-a dus faima că sînteți un om dintr-o bucată, că spuneți lucrurilor pe șleau, că nu vă temeți, cînd aveți dreptate.

— Cine v-a spus?

— Persoană importantă. De fapt este vorba de un portret colectiv pe care vi l-au făcut oamenii întreprinderii. Am colindat atelierele și secțiile fabricii, fără să prindeți de veste, și am discutat pe larg despre «Flacăra roșie», deci și despre dumneavoastră. Sînteți oltean?

— Oltean din Bacău! Știți unde este hotelul «Decebal»? Peste drum de el, la 20 de kilometri, m-am născut eu. Dar despre ce vorbeam?

— Despre curaj, franchețe, onestitate.

— Exact. Mă iertați, așa sînt eu, uit repede, dar în schimb pricep greu. Nu știu dacă cele spuse despre mine sînt sau nu adevărate — deie Domnul să fie —, dar că aici, la «Flacăra roșie», avem un colectiv vesel și optimist, care nu se sperie nici de critici și nici de prime, asta este perfect adevărat. Trăim și muncim deci într-un colectiv cu veche tradiție de muncă și luptă. Cei mai mulți dintre oamenii noștri sînt prezenți în întreprindere încă din vremea patronilor sau din primii ani ai socialismului. Spun acest lucru pentru a aminti un mare adevăr: omul care a cunoscut mizeria și injustiția prețuiește altfel dreptatea, omenia și traiul civilizat. Despre cum a fost și ce a fost, vă pot vorbi, ca să dau doar cîteva exemple, Andrei Selea, Dumitru Vanciuda sau cel care asistă în clipa de față la conversația noastră, Eftimie Iliescu, directorul nostru comercial. Întreprinderea noastră a fost înființată în 1924 de către Dumitru Mociorniță, ginerele lui Grigore Alexandrescu, nu poetul, ci unul dintre cei mai cunoscuți potentați ai vremii, om cu avere fabuloasă și relații mari. Înființînd o fabrică de încălțăminte, Mociorniță s-a bucurat intens de sprijinul statului și ani la rînd a fost principalul furnizor al armatei. Pentru a putea face față comenzilor, angajații lucrau în condiții de muncă îngrozitoare, cîte 12-14 ore pe zi. În 1943 a izbucnit un incendiu în care și-au pierdut viața 40 de muncitori. Într-o fabrică militarizată, cum a devenit «Mociornița» în timpul războiului, se aplicau sancțiuni severe pentru orice fleac. Întreprinderea a fost zguduită de numeroase greve și a cunoscut o puternică mișcare muncitorească, susținută și condusă în mod direct de Partidul Comunist Român. O viață aspră, nedreaptă, de umilințe și privațiuni, dar care a creat un colectiv de muncitori solid, unit și dîrz. După naționalizare, oamenii aceștia au pornit la treabă înfrățiți de un singur gînd: să facă din fabrica lor o întreprindere model și să mențină vitalitatea și bunele tradiții de luptă și coeziune dobîndite în anii grei ai exploatării. Nimeni n-a intrat în fabrică întîmplător. Selecționarea și promovarea cadrelor au fost urmărite cu severitate de către întregul nostru colectiv.

— Vă rugăm să fiți mai explicit.

— Am să fiu, deoarece aici vroiam să ajung. N-am fost niciodată de acord, nici eu și nici cei din subordinea mea, că oamenii uniți prin rubedenie nu pot lucra în același colectiv de muncă. S-a spus, s-au trasat sarcini: «Nu primiți soț și soție în întreprindere, n-au ce căuta împreună mama și fiica. Veți crea găști, familiuțe». Ce prostie! Nimeni nu e în stare să educe și să supravegheze mai bine copilul decît părintele legitim, nimeni nu cizelează cu mai multă răbdare conduita nepotului decît bunicul. Vine la mine o muncitoare, nu-i dau numele, și-mi zice: «Tovarășe Pintilescu, fata mea are simț comercial: a început să-mi vîndă lucrurile din casă. Trage din țigară, suge coniac și e gata pregătită și pentru alte năravuri». Zic: Adu-o la noi, cu tine în secție. În loc să stea acasă sau în fața la «Lido», va lucra cot la cot cu tine. Bine, zice, și am încadrat-o imediat. În prezent — sînt ani de atunci — fata e fruntașă și s-a căsătorit cu un tehnician din fabrică. V-am dat un exemplu, sînt multe. Tovarășul Iliescu, aici de față, are și dumnealui două fete în întreprindere.

— Virginia la «laborator» și Julieta la «creație».

— Pînă îmi aprind țigara, mai dă-i tovarășului reporter cîteva exemple.

— Maria Vîlcică, de la «linia tehnică 6 — cusut», are aici două fete: Cristina și Mihaela. Iordan Maria, de la «articole tehnice», și-a adus-o pe Ioana ei, iar Victoria Petru, de la «articole tehnice», și-a băgat feciorul în atelierul de mingi. Avem sute de exemple.

— Mulțumesc (mă adresez din nou directorului Pintilescu). Deci o măsură de bun augur: atragerea tineretului prin solicitudinea părinților și rudelor. E singura metodă de recrutare a cadrelor?

— A, nu! Procedăm și noi ca toată lumea, dar poate cu mai mult omenesc. Intrarea în marea familie a făuritorilor de bunuri materiale nu se poate face întîmplător. Tînărul vine să lucreze într-o întreprindere de bunăvoie sau de rușine, la îndemnul celor vîrstnici sau pur și simplu purtat de valurile hazardului. Cu predispoziții clare, sau aptitudini incerte, plin de pasiune sau debusolat de ghinioane. Or, secolul nostru grăbit reclamă decizii prompte și opțiuni clare. Felul în care noul încadrat este primit, sfătuit, încurajat, joacă un rol capital. Acum 17 ani cînd, proaspăt absolvent de facultate, m-am prezentat la «Flacăra roșie», m-a întîmpinat unul la poartă: «Ce-i cu tine, bă, șmecherie? Aî venit să faci pe inginerul?» M-am făcut «1457» la față și «801» la suflet (indicatorii pentru roșu și negru la noi, în fabricile de încălțăminte). Țin minte, era în august și într-o zi de 13!

— Cum procedați în prezent?

— Cu grijă și tact. Sufletul omului nu se măsoară cu *rigla* de calcul. Fiecare nou încadrat are posibilitatea de a cunoaște pe îndelete specificul muncii noastre. Îi oferim ocazia de a vizita pe rînd secțiile de tăbăcărie, marochinărie, încălțăminte, articole de *protecție* și *sport*. *Pînă la clarificarea opțiunii* și pînă la depistarea predispozițiilor virtuale, omul nu face decît să studieze, să cerceteze, să aleagă. Oamenii cu experiență se numără la noi cu miile; nu sîntem un colectiv tînăr. Pentru fiecare nou venit avem doi-trei profesori mai vîrstnici.

— Tovarășe director, ați avut marea onoare de a primi înalta distincție: Ordinul «23 August» clasa I, acordată Întreprinderii «Flacăra roșie» prin decret prezidențial, cu prilejul împlinirii celor 50 de ani de existență. Un moment solemn și o retrospectivă emoționantă. Îmi permit cu acest prilej să înfățișez cititorilor noștri, pe scurt și prin graiul sever al cifrelor, cîteva dintre cele mai de seamă înfăptuiri ale colectivului de la «Flacăra roșie». În comparație cu 1948, primul an al economiei planificate, volumul producției a crescut cu 944,5%. Această cifră atestă un ritm mediu anual de creștere a producției de 32,4% și de 13,4% a productivității muncii pe cap de muncitor. În anul 1973, fabrica a realizat în numai 37 de zile producția anului 1938 și în numai 45 zile producția anului 1948. «Flacăra *roșie*» a *primit* de *patru ori* steagul de întreprindere fruntașă pe ramură, și în cadrul ei lucrează peste 280 de oameni distinși cu ordine și medalii ale R.S.R. În actualul cincinal, planul de export a fost realizat la 15 iunie 1974 (deci cu un avans de un an și șase luni!) și există toate condițiile ca planul pe anul 1975 să fie încheiat la 31 mai 1975. Ei bine, mi-ați vorbit despre producție și despre selecționarea cadrelor. Prin ce alte însușiri notabile se recomandă activitatea colectivului de aici?

— Cu oameni inimoși, sufletiști, devotați profesiunii alese și locului de muncă se pot realiza multe.

Din cadrul colectivului nostru a pornit o inițiativă — azi cunoscută în întreaga țară — ca fiecare muncitor să se transforme într-un controlor tehnic de calitate. Fiecare, cu alte cuvinte, este dator (și înainte de a fi o sarcină, este o problemă de conștiință) să-și controleze la sfîrșit calitatea execuției sale și la început pe cea primită de la colegul său. Cu alte cuvinte, un control și un autocontrol continuu, desfășurat pe întreaga masă a personalului direct productiv. Fiecare, un membru C.T.C. Se poate vorbi apoi despre o mai mare mobilitate în onorarea unor comenzi sosite de la o zi la alta. De fapt, așa e normal să fie. Legea 71 ne spune: încheiați contractele cu 60 de zile înainte de începerea trimestrului. Dar clientul nostru din Franța, din Sudan, din Statele Unite nu cunoaște legea și cere onorarea contractului în două săptămîni. Azi am avut o zi bună: am primit din Franța o comandă de 300 000 perechi de cizme, pe care trebuie să le executăm în timp record. Clientul ne avertizează totodată că va reține 5 la sută din banii ce ne revin pentru fiecare zi de întîrziere. Mi-am chemat oamenii, aprovizionarea, producția, tehnologia, mecanicul șef, și i-am pus să hotărască. Au acceptat. Eram sigur. Niciodată oamenii noștri n-au refuzat o sarcină de ultimă oră. Dacă e nevoie, stăm în uzină de dimineața pînă seara. Mai deunăzi trebuia să transportăm la gară 150 000 perechi de cizme pentru Belgia. Ploua cu găleata. N-aveam pelerine pentru toată lumea. Și-au pus oamenii pe cap bucăți de microporos și nu s-au lăsat pînă nu au transportat marfa la gară. Aici alt bucluc: cîteva vagoane defecte. Scandal, vorbe grele. În cele din urmă s-au oferit *sudorii noștri să le repare*. Așa am și procedat. Noi facem tot ce putem, dar ne încurcăm uneori în hățișurile birocrației și ale indolenței și pierdem multă energie. Pierdem sute de mii de lei valută din pricina *unor contracte* pe care nu le încheiem la timp. Un exemplu: cu luni în urmă sîntem informați că putem realiza niște contracte avantajoase în R.F.G. Începem demersurile pentru trimiterea unui delegat și ne adresăm forurilor în drept. Uneori se ivesc greutăți mari. Cîteodată întîlnești în viață capete tari, să le spargi cu pickamerul. Ne vine să renunțăm. În cele din urmă, cu *chiu, cu vai*, am *primit* aprobare. Omul nostru se întoarce cu un contract ferm în valoare de 240 000 de mărci. Bani pe care eram condamnați de unii să-i pierdem. Nu se poate face comerț în felul acesta. Agențiile noastre comerciale din străinătate nu pot asigura cu promptitudine, pentru toți producătorii români, contracte ferme, avantajoase și în timp util. Pe bună dreptate, a arătat secretarul general al partidului nostru, cu ocazia Consfătuirii privind activitatea de comerț exterior, că fiecare întreprindere răspunde direct de desfacerea producției, deci si de export. Cu alte cuvinte, a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, este vorba nu numai de unitățile ce vor exporta nemijlocit sau au direcții de export, ci de fiecare întreprindere producătoare, care trebuie să știe pentru cine produce, să cunoască condițiile de livrare, să fie informată permanent asupra conjuncturii pieței. Măsuri care, evident, reclamă din partea unității producătoare eficiență, calitate, promptitudine în onorarea comenzilor, atribute prin care, credem noi, se recomandă și activitatea de la «Flacăra roșie».

— *Aveți multe necazuri de acest fel?*

— Nu ducem lipsă. Mă rog, asta e viața. Datoria noastră este să o schimbăm, să o perfectăm neîncetat. Important este să nu-ți pierzi încrederea în tine, în cei din jur, să ai convingerea că toate se vor rezolva cu bine. E bine să fii calm, să nu te enervezi. Seara cînd te culci, e bine să-ți șoptești în gînd: mă simt bine, n-am nici un necaz, sînt un om fericit. Se prinde. Zonele subcorticale ne fac mari servicii. Dimineața te scoli senin ca un prunc.

LIVIU TIMBUS ■

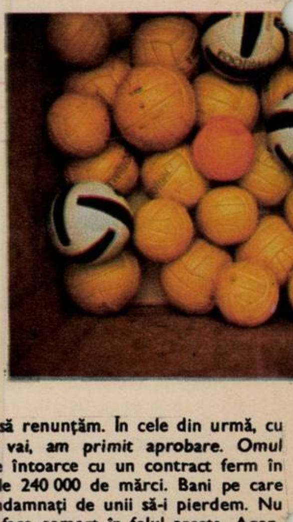

La «Flacăra roșie» se fabrică și cunoscutele mingi de fotbal bălțate. 4 500 pe lună, din care 3 000 destinate exportului. Aprecieri unanime.

Linia tehnică 6-cusut.

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

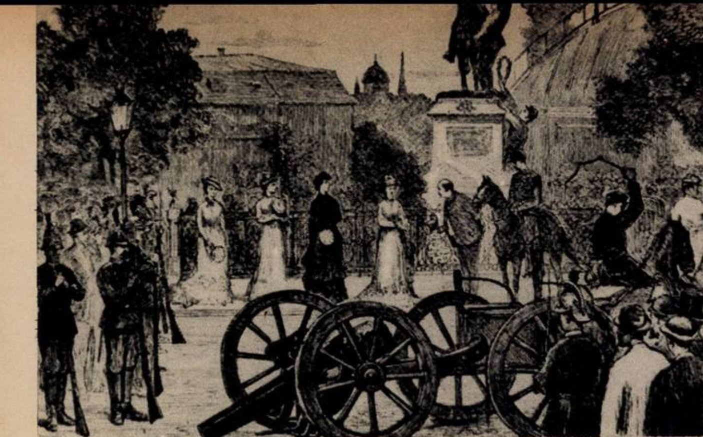

Ceremonia instalării tunurilor capturate de la turci (după o gravură publicată în «The Graphic» din 1877).

UN EVENIMENT DE SEAMĂ ÎN 1974

STATUIA CENTENARĂ

> *«Pe-ntinsul ţării astăzi e splendidă serbare;*
> *Copiii se simt oameni, bătrîni -ntineresc.*
> *Chiar ţărna din morminte s-animă şi tresare*
> *Şi umbre înarmate prin aer se-ntrunesc».*
> **Vasile Alecsandri (Odă statuei ...)**

În centrul Bucureştiului, în Piata Universitătii, se află un mic panteon în aer liber, cuprinzînd statuile unor reprezentative personalităţi ale istoriei noastre: **Ion Heliade Rădulescu, Mihai Viteazul, Gheorghe Lazăr** şi **Spiru Haret**.

Ne vom opri în dreptul statuiei ecvestre a relui voievod, turnată în bronz, opera renumitului sculptor francez **Albert Ernest Carrier de Belleuse,** elevul nu mai puţin renumitului **David d'Angers,** autorul frontonului sculptat al panteonului din Paris.

Pe piedestalul de marmură de Carrara sînt aplicate stemele de bronz ale celor trei principate româneşti, reunite de Mihai vodă într-un singur stat independent. În faţa piedestalului putem citi: MICHAILU VOEVODU DOMNU ALU TERREI ROMANESCI, DOMNESCU LOCUTIETORU ŞI CAPITANU GENERALU IN PRINCIPATULU ARDEALULUI — MDXCIII— MDCI.

Stăruitoare intervenţii diplomatice au făcut ca viteazul domnitor să nu apară, aşa cum iniţial se hotărîse, cu titlul de «Domn şi stăpînitor a toată Ţara Românească, al Transilvaniei şi Moldovei», el însuşi, într-un hrisov din 6 iulie 1600, intitulîndu-se «Domn al Ţării Româneşti, şi Ardealului şi Moldovei».

Realizată la nivelul bunului renume al autorului, statuia lui Mihai Viteazul a fost adusă în 1874 la Bucureşti şi, iniţial, urma să fie amplasată la intrarea principală de pe atunci în Cişmiu, corespunzătoare cu actuala Piaţă Valter răcineanu.

Ziua inaugurării, fixată de mai multe ori, era însă mereu amînată şi, cum era firesc, au început să circule diferite zvonuri cu privire la cauza acestor amînări.

Studenţimea nerăbdătoare, decisă să degajeze cu forţa statuia de pînza ce o acoperea, a organizat o conspiraţie — din păcate curînd descoperită — aşa că, în ziua hărăzită dezvelirii monumentului, numeroase detaşamente de poliţişti, agenţi secreţi şi bătăuşi erau masate în jurul Universităţii şi pe străzile învecinate, în timp ce pe strada Colţei, din apropiere, staţionau jandarmi călări, gata pregătiţi pentru a interveni.

Neobişnuita desfăşurare de forţe poliţieneşti şi militare a atras un mare număr de cetăţeni curioşi să vadă ce se va întîmpla.

Cînd s-a dat semnalul de asalt, bătăuşii au intrat în acţiune, producîndu-se o învălmăşeală de nedescris şi numai un singur student, pe nume Vasile Lambru, a reuşit să ajungă pînă la piedestalul statuiei, pe care în zadar a încercat să se urce, căci o mînă viguroasă l-a înşfăcat de pantaloni şi l-a tras în jos, apoi a urmat o busculadă, soldată cu arestarea mai multor studenţi. În acelaşi timp, bulevardul gemea de lume, se auzeau ţipete, jandarmii şarjau mulţimea, prefectul poliţiei dădea ordine, iar procurorul general, aflat în mijlocul studenţimii surescitate, căuta să o liniştească. Un grup de cîteva zeci de studenţi s-au desprins şi au pornit-o pe străzi, cîntînd imnuri patriotice şi Marsilieza.

Aşa s-a încheiat memorabila acţiune a studenţilor şi, cu toate că încercarea lor conspirativă a eşuat, indirect — volens, nolens — a determinat inaugurarea oficială care a avut loc la 8/21 noiembrie 1874, ziua onomastică a bravului domnitor.

În acea zi, Piaţa Universităţii era frumos pavoazată cu stîlpi decoraţi cu drapele tricolore, iar la extremităţile pieţei se ridicaseră două arcuri de triumf, purtînd cîte un M, iniţiala lui Mihai Bravu.

Festivitatea a început pe la ora 10, cu un discurs ţinut de colonelul George Manu — generalul de la 1877 — în faţa invitaţilor şi a Corpului diplomatic, precum şi a unei imense mulţimi de bucureşteni, apoi Jean Cantacuzino, arhitectul oraşului, a dezvelit monumentul în uralele nestăvilite ale asistenţei. În cursul zilei s-au vîndut prin oraş foi volante cu chipul voievodului şi cu «Odă statuei lui Mihai Viteazul», semnată de Vasile Alecsandri. Seara, trupa lui Mihail Pascaly a reprezentat scene din viaţa eroului, în timp ce pe uliţele bucureştene, animaţia, produsă de acest eveniment, a durat pînă noaptea tîrziu.

Ulterior, de o parte şi de alta a monumentului s-a aşezat cîte un tun, ambele luate de la turci ca trofee în războiul pentru independenţă.

Tunurile au încadrat monumentul pînă în 1916, cînd turcii — veniţi odată cu trupele germane de ocupaţie — le-au luat înapoi.

Astăzi, la un veac de la inaugurare, statuia lui Mihai Viteazul are, ca şi în trecut, menirea de a ţine trează în conştiinţa întregii naţiuni lupta înaintaşilor noştri, dusă pînă la sacrificiul suprem, pentru independenţă şi unitate naţională, în timp ce versurile din Oda închinată de Vasile Alecsandri statuiei:

«Azi noi, români, cu toţii pătrunşi de-o
nouă viaţă,
Umbriţi de al tău nume feeric, legendar,
Cu-ofalnică uimire stăm, te privim în faţă.
Căci tronul tău prin seculi a devenit altar»

le putem privi ca actuale, deşi sînt centenare.

CONSTANTIN SIMIONESCU ■

Statuia lui Mihai Viteazul după 1916.

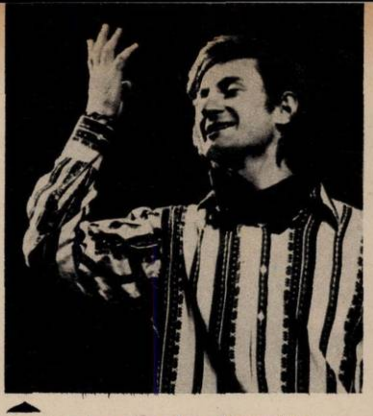

Recital de actor: Ion Caramitru.

Adrian Ivaniţchi: «Republica» de Claudiu Iordache, «Recapitulare» de Leonid Dimov

Marcela Saftiuc: «Fiii lacrimilor tale,» «Pădurea» de N. Labiş, «Vînt de seară» compoziţie proprie.

CENACLUL FLACĂRA

CRONICA (36)

De astă dată, şedinţa cenaclului nostru a fost anunţată că va începe la orele 19,30. Aceasta cu scopul de a se termina ceva mai devreme. Intenţia însă a fost dejucată de un program copios, care a făcut nici să nu se bage de seamă cînd ne-a prins miezul nopţii. Constrînşi de fatidica obiectivitate a timpului, am fost nevoiţi să renunţăm la multe puncte din programul serii. Cu toate că, subiectiv, publicul era departe de epuizarea resurselor de receptivitate... Am fost oaspeţii elevilor Liceului «Matei Basarab», pe care, la rîndul nostru, i-am invitat, prin amabilitatea directorului — scriitorul Alecu Popovici —, în sala Teatrului «Ion Creangă», teatru al tinerei generaţii.

În deschiderea şedinţei, poetul Adrian Păunescu pune «această seară sub semnul unui vers mai mult nemuritor decît muritor: „Pururi tînăr, înfăşurat în manta-mi"... Desi fiecare seară din serile noastre e dedicată tinereţii, vrem să dedicăm în special această seară tinereţii şi să încercăm să dăm celor care sînteţi dumneavoastră o idee mai coerentă despre spiritul tînăr, pentru că asta dorim să facem, să vă şi să ne educăm în contact unii cu alţii». Actriţa Cornelia Charteş deschide programul recitînd **Odă în metru antic** de Mihai Eminescu. Dar cum nu putem urmări ordinea cronologică a programului (ne-ar trebui prea mult spaţiu), vom desprinde doar cîteva momente. Se cuvine numaidecît să semnalăm prezenţa Marcelei Saftiuc, care cu sobra-i expresivitate cîntă cîteva bucăţi, din care se remarcă impresionant **Fiii lacrimilor tale.** Tudor Gheorghe, continuînd a se afla în mare formă, creează iar un moment de intensitate artistică prin varietate şi substanţă (Repetabila povară, Ursul românesc, Cîntec popular etc.). Înzestratul artist care e Ion Caramitru ocupă recitalul de actor cu: **A fost o zi** de Marin Sorescu, **Glossă** de Mihai Eminescu, **Oul dogmatic** de Ion Barbu, **Iluzia unei insule** de Adrian Păunescu. Excepţional rostită prima, în celelalte trei intervin însă unele accente ce s-au voit prea originale. Adrian Păunescu recită **Deocamdată nu.** A fost prima dată şi un număr de pantomimă, interpretat de studenţi de la I.A.T.C., constituiţi într-un mimgrup, prilej pentru cîteva comentarii, după care Florian Pittiş execută şi el cîteva exerciţii, avînd ca partener un creion. Tot Florian Pittiş interpretează **Cîntecul bufonului din «A 12-a noapte»** de Dan Aldea (cîntecul, nu piesa). O surpriză prin puritatea cîntecului şi mesajul artei lor: fraţii Lucian şi Florian Chelu din Oradea. O elevă a liceului, Mirela Mitrofanovici, şi-a rostit cu timiditate o poezie frumoasă, iar un fost elev de la Liceul «Matei Basarab», Sorin Postolache, a citit texte culese de el şi publicate în pagina «Racul». Mai consemnăm muzicuţa lui Cornel Ionescu, mereu aşteptată de frecvenţii cenaclului. Purtătorul muzicuţei a cîntat împreună cu Dan Aldea. Şi acum doar numele celor care au mai colaborat în seara cenaclului cu cîntec şi poezie: Constantin Fugaşin, Adrian Ivaniţchi (remarcabilă interpretarea poeziei «Republica» de Claudiu Iordache), Mihai Stan, Erika Jozsa şi Carol Horvath, Paula Sorescu, Dan Tufaru, Benedict Popescu, Mugur Arvunescu. Încheie seara flăcăul talentat care răspunde la numele de Gill Dobrică, nu prea fericit însă servit de o formaţie cu iz de kitsch.

TRAIAN STOICA ■

Fotografii de ION PREDOŞANU ■

Luni, 28 octombrie 1974, şedinţa cenaclului Flacăra se va desfăşura tot la sediul Teatrului «Ion Creangă» (sala din piaţa Amzei), cu începere de la ora 19,30. Atragem atentia celor care au invitaţii că uşile se vor închide exact la ora anunţată!

Invitaţiile se procură ca şi pînă acum în aceeaşi zi între orele 9,00 şi 12,00, de la sediul redacţiei.

Mirela Mitrofanovici citind «Cîntec absurd».

Pentru prima oară în cenaclul nostru, fraţii Lucian şi Florian Chelu din Oradea.

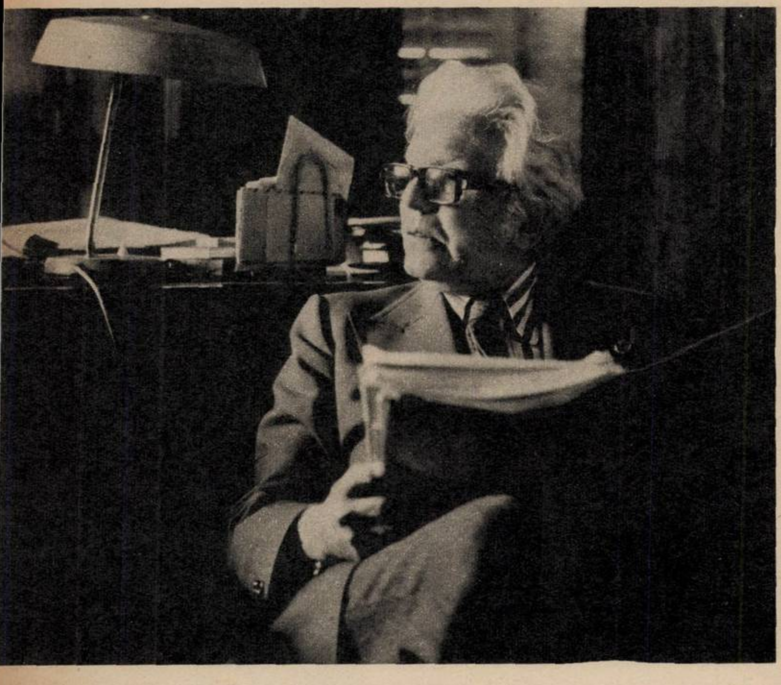

Fotografie de ELENA GHERA ■

UN DESCHIZĂTOR DE DRUMURI PE NUME PETRE VANCEA

Petre Vancea. Născut la 27 iunie 1902, în comuna Rudari din județul Dolj. Doctor în medicină din 1925, absolvent al Facultății de medicină din Cluj. Docent al aceleiași facultăți din 1929. Conferențiar din 1934. Profesor suplinitor al Facultății de medicină din Iași din 1940. Profesor titular din 1943. Profesor și șef de catedră, în cadrul I.M.F. București, între anii 1963 și 1969. șef al Clinicii oftalmologice de la Colțea.

Membru corespondent sau titular al mai multor foruri științifice internaționale, între care: membru corespondent al Academiei Române, București, 1963, membru titular al Societății de biologie din Paris, 1924, al Societății franceze de oftalmologie, Paris, 1927, al Societății oftalmologilor din Republica Democrată Germană, Berlin, 1967, al Societății germane de oftalmologie, Heidelberg, 1969, al Societății spaniole de oftalmologie, Madrid, 1969. Membru permanent în Consiliul Societății europene de oftalmologie, Gand, 1964, al Societății italiene de oftalmologie, Roma, 1973, vicepreședinte al Societății internaționale de ergoftalmologie, Mexico, 1970. Membru al Grupului internațional de lucru privind reeducarea și reabilitarea slabvăzătorilor, Uppsala, 1974.

Autor a peste 700 de lucrări științifice, inventatorul medicamentului Extract Total de Ochi, omologat în 11 țări, între care Japonia, Spania, Canada, R.F. Germania etc. Deținător al mai multor ordine și medalii românești și străine, între care Medalia de aur a Trahomului, decernată de Consiliul Ligii contra trahomului, Paris, 1969. Prezent în «Ophthalmologen Verzeichnis», catalogul mondial al oftalmologiei, redactat de profesor doctor F. Hollwich, Stuttgart, 1964, pag. 461.

Purtat de necesități științifice și de glorie, profesorul Vancea a cutreierat toată lumea. Aproape patruzeci de țări. A ținut conferințe și prelegeri, a făcut parte din jurii, a susținut demonstrații, a operat, a primit medalii și onoruri, dar de-a lungul acestui periplu lung cît o viață n-a uitat nici o clipă locul nașterii și obîrșia, Rudarii Doljului, considerîndu-se mereu — ca să-l citez, după textul rostit la intrarea în Academie — «un produs natural al neamului» său. De olteni mîndri și răzbătători.

A rămas la Rudari pînă la vîrsta de 12 ani, dar nu-și mai reamintește foarte multe. Memoria se zbate să adune fapte disparate, dar nu le poate întregi și numai răscoala din 1907 pare să i se fi întipărit mai exact în minte: «Tata i-a poruncit mamei să ne scoată pe noi, copiii, din sat și să ne ducă la o rudă care locuia într-o casă izolată, pe un deal. Mi-aduc aminte ca ieri, era o noapte cu lună plină, mama mă ținea în brațe, îi simțeam lacrimile pe obraz și n-am să uit cum repeta mereu că a venit prăpădul... Restul e pîclă. Întuneric».

A urmat liceul la Craiova, cu dragoste de carte, dar și cu multă încordare născută din lupta dintre puritatea sufletului țărănesc și raționalismul citadin, dintr-o neînțelegere pînă la capăt a biruințelor tehnice ascunse înapoia semnelor, dincolo de lumea concretă cu care se deprinsese în satul nașterii. Ca o nostalgie de nestins, ca o primă și unică dragoste, cultivarea ruralului va rămîne un adevărat mit pentru Petre Vancea și se va dezvolta peste ani, chiar și după ce profesorul se va statornici la oraș și va pierde, nu fără durere, orice șansă de a se mai întoarce la origini. S-a simțit întotdeauna atras de natură, cu toate că s-a lămurit repede că istoria este ireversibilă și că întoarcerea la natură nu se mai constituie, în vremea modernă, într-un act posibil. Ruralul în special și natura în general l-au preocupat întotdeauna. L-a bucurat natura, dar cel mai adesea l-a întristat. L-au mîhnit dereglările ei, unele irecuperabile, produse de om în trufașa lui încercare de a o stăpîni și corecta. Îndrăgostitul de natură socotește că nu putem vorbi nici de o natură prietenă și nici de o natură indiferentă în raport cu omul, ci doar de una ostilă, de vreme ce ea presupune neputințele de tot felul, boala, îmbătrînirea și moartea.

Dincolo de zbuciumul sufletesc, liceul a însemnat pentru academicianul de astăzi prima șansă reală a întîlnirii cu cîțiva dascăli deosebiți. Fortunescu, Untu, Dongorozi, profesori de franceză, desen și filozofie, profesioniștii care l-au apropiat de tainele adevăratei cunoașteri, descoperindu-i — cum zice — patimă pentru datorie și pasiune pentru frumos, oferindu-i devreme ocazia unui orizont larg de cultură, de tip enciclopedic, ocazie pe lîngă care învățăcelul nu va trece ca un orb, ci ca un elev silitor și talentat.

Recunoaște că a ajuns la medicină mai mult din curiozitate decît — așa cum se laudă alții — din vocație, din necesitate. Odată ajuns însă, și-a propus să muncească fără răgaz, să caute și să iscodească, și-a propus asemenea țeluri ambițioase și n-a dat înapoi, unind talentul cu o putere de muncă și o seriozitate fără margini, împlinind o carieră medicală strălucitoare, din care n-au lipsit clipele de cumpănă sau de restriște, dar în cursul căreia satisfacțiile și recompensele au fost precumpănitoare, ca o justă răsplată a neoboselii și disciplinei. Absolvent al Facultății de medicină din Cluj, promoția 1925, Petre Vancea va trece docența patru ani mai tîrziu, cu «magna cum laude», va deveni în scurt timp conferențiar, apoi profesor suplinitor, la Iași, centru universitar în care va funcționa mai bine de două decenii, legîndu-și numele de formarea unei adevărate școli de «oftalmologie moldovenească», apoi va fi transferat — «în interesul învățămîntului» — la București, sosirea unei asemenea personalități necesitînd unificarea celor două catedre de oftalmologie ale Institutului medico-farmaceutic și instalarea lor în clinica de la Colțea. Întorcîndu-ne la studenție, academicianul ține să pomenească numele a trei maeștri de la care a deprins pildă și cărora le datorează, după vorbele sale, măcar jumătate din ceea ce reprezintă astăzi: Hațieganu, Papilian, Michail. Nu știe exact ce și cît a luat de la fiecare, nu vrea să se joace de-a procentele, dar simte că ultimul dintre ei a avut cea mai mare înrîurire asupra sa, dirijîndu-l către știința ochiului și permițîndu-i să lucreze în clinică — peste orele obligatorii — încă din primii ani de facultate. Acolo, în clinica profesorului Michail, tînărul preparator onorific va avea ocazia să trateze întîii bolnavi din viața sa, ocupîndu-se cu precădere de cîțiva soldați din regimentul 11 Călărași, suferinzi de trahom. În condiții oarecum primitive față de ceea ce înseamnă astăzi chirurgia ochiului, Petre Vancea i-a operat cu chiureta, a recoltat produsul de raclaj și l-a transferat în laborator, l-a studiat, a comparat și amănunțit, ajungînd să preconizeze vaccinoterapia trahomului, fundamentînd astfel — aproape fără să știe — o ipoteză de importanță capitală, al cărei adevăr se va verifica abia patru decenii mai tîrziu, prin descoperirea virusului bolii. Roadele acestei experiențe timpurii — comunicarea «Există o vaccinoterapie în trahom?», Paris, 1924, și teza de doctorat «Contribuțiuni la biologia trahomului», Cluj, 1925 — vor surprinde lumea științifică internațională prin noutate și îndrăzneală, deschizînd un drum la capătul căruia o boală periculoasă va fi răpusă. Astăzi, grație contribuției profesorului Vancea și datorită schimbărilor sociale, trahomul — maladie de care pînă la război sufereau mai bine de jumătate din bolnavii internați în spitalele de ochi din România — este eradicat, iar primul strateg al acestei aspre bătălii se poate lăuda cu Medalia de aur a Trahomului, acordată «pentru merite excepționale».

Deși a purtat în memorie exemplul profesorului Michail și deși a funcționat ca dascăl vreme de aproape patru decenii, Petre Vancea a fost distant cu studenții. Exigent, uneori chiar dur. A afișat întotdeauna o duritate dreaptă, care nu s-a îndulcit niciodată în prietenie, dar care nici nu s-a mutilat spre ură. A profesat o atitudine de o severitate științifică exemplară, convins fiind că destinul elevilor confirmă vocația dascălului, apărîndu-i pe studenți — «consider că ar fi absolut necesar să se împiedice corvezile științifice la care sînt uneori supuși studenții și cercetătorii tineri, ca expresie a unui parazitism științific» — dar neezitînd nici o clipă să-i transforme din corigenți în repetenți, atunci cînd socotea că au învățat doar de mîntuială. Această severitate a fost dictată, explică, nu numai de firea aprigă a olteanului curat care a rămas, ci și de o tristă întîmplare, cînd o fostă studentă, de-acum medic cu stagiu suficient, i-a trimis un pacient pe care îl tratase timp de trei ani de cataractă senilă. În realitate, bolnavul avea un glaucom, tratamentul agravase atrofia ambilor nervi oculari, întunericul urma să ia în stăpînire ochii bărbatului. În ziua aceea, profesorul își amintește c-a plîns. Tot în ziua aceea s-a jurat să devină intransigent, avînd convingerea că un student care termină facultatea cu o medie mai mică de opt nu va deveni niciodată un medic bun.

A operat mii de cazuri, a scris peste șapte sute de lucrări științifice, cercetările sale clinice au acoperit întreaga patologie oculară. A făcut experimente inedite, asupra mecanismului de apariție a cataractei naftalinice a iepurilor, spre exemplu, a adus noutăți în tratamentul unor afecțiuni oculare cu extractele de glandă lacrimală, de corp ciliar și, mai ales, cu Extractul Total de Ochi, a făcut toate acestea pentru alinarea suferințelor omului, pătruns de ideea că trebuie să-și înstrăineze orice prejudecată terapeutică, de vreme ce în medicină este vorba de sănătatea semenilor. Conștiința sa teoretică, tehnică și practică a fost și a rămas deschisă față de orice sugestie, ipoteză sau experiență, profesorul Vancea înțelegînd de la bun început că în centrul eticii muncii stă ideea datoriei, care nu implică nici o răsplată, mai ales în cazul medicului, în conștiința căruia idealul înlocuiește — sau ar trebui să înlocuiască — interesul. Condei iscusit, academicianul scria el însuși despre aceasta nu demult: «Recompensele omului aflat în slujba alinării suferințelor nu pot fi decît consecința firească a faptelor lui. Restul e amăgire sau interes meschin».

Toată viața a fost un luptător. S-a zbătut pentru cauza sa, n-a dat înapoi, a fost nu o dată copleșit de amărăciuni, constatînd cu mîhnire că hazardul a permis triumful impostorilor. A fost însă convins că acest triumf este pasager, că el nu durează mai mult decît lumina licuricilor. N-a dezarmat, nu s-a lamentat. Povestea medicamentului E.T.O., aflat în circulație în mai multe țări ale lumii, dar într-o vreme retras de pe piața românească, tocmai datorită adversităților generate de duritatea profesorului, este o bună dovadă în acest sens.

La o vîrstă la care moartea este mult mai aproape decît nașterea, profesorul Vancea este departe de a da semne de oboseală. Meticulos, conștient de datoriile sale față de societate, se supune unui regim de muncă aproape nemilos, împărțindu-și timpul între pacienți, laborator și masa de scris. Circulă mult, ca oaspete de onoare al unor organisme științifice de notorietate. Lucrează fără răgaz, preocupat îndeobște de profilaxia glaucomului, boală pe care o consideră un mare pericol, de vreme ce este asimptomatică, asemenea unei picături care dărîmă stînca.

Ar mai fi multe de spus, dar este greu de crezut că putem strînge într-o pagină de tipar viața și personalitatea unui om, oricare ar fi el. Ne oprim aici, încredințînd finalul acestui articol profesorului J. François, președintele Consiliului internațional de oftalmologie, care scria de la Gand următorul mesaj, cu ocazia celei de-a șaptezecea aniversări a profesorului Vancea: «Țin înainte de toate să aduc un omagiu marelui savant și eminentului oftalmolog, al cărui nume este cunoscut în lumea întreagă, datorită numeroaselor și importantelor sale lucrări și care a contribuit în chip atît de eficient la înflorirea specialității sale în România. Țin mai cu seamă să aduc un omagiu prietenului, ale cărui calități de om și de suflet le-am putut aprecia de foarte mulți ani. Astfel fiind, îți exprim, iubite Vancea, cu afecțiune și emoție, întreaga mea stimă și îți mulțumesc că ai slujit atît de bine oftalmologia».

Mare savant și eminent oftalmolog — patru vorbe care rezumă exact o viață de zbucium și de luptă, de aspră bătălie cu unul dintre cei mai neiertători vrăjmași ai omului: întunericul.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 36

RÎDEM ÎNTRE NOI – PICTORUL PILIUȚĂ

Abia după ce m-am însurat prietenii au început să mă bîrfească. «Piliuță își pierde nopțile», ziceau.

— Cum?,se interesa lumea.

— Doarme.

UMOR INVOLUNTAR

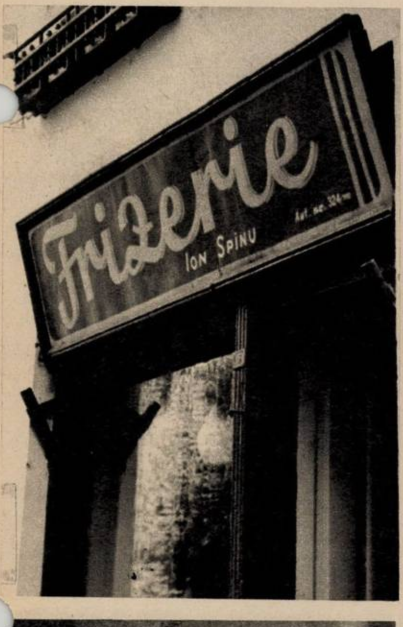

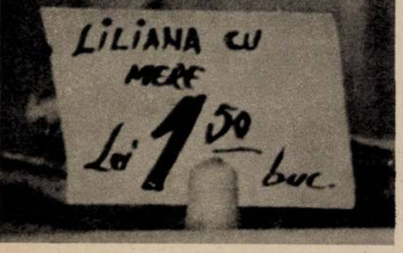

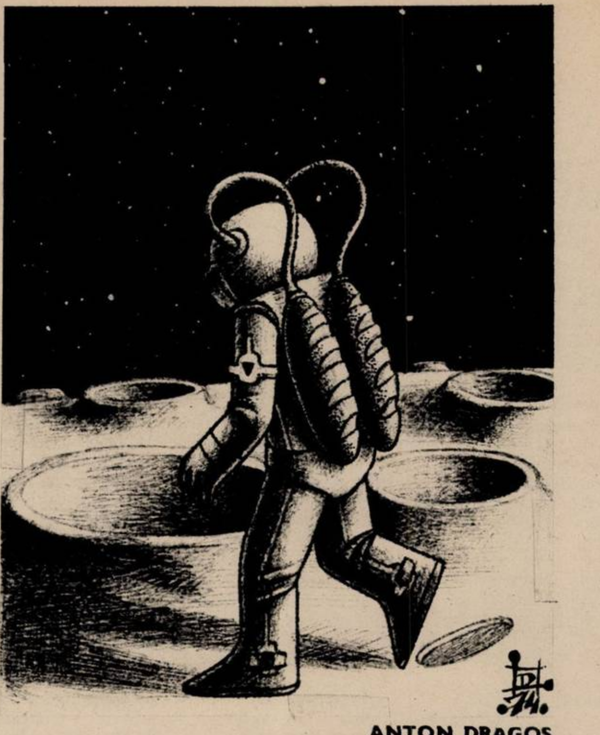

ANTON DRAGOȘ

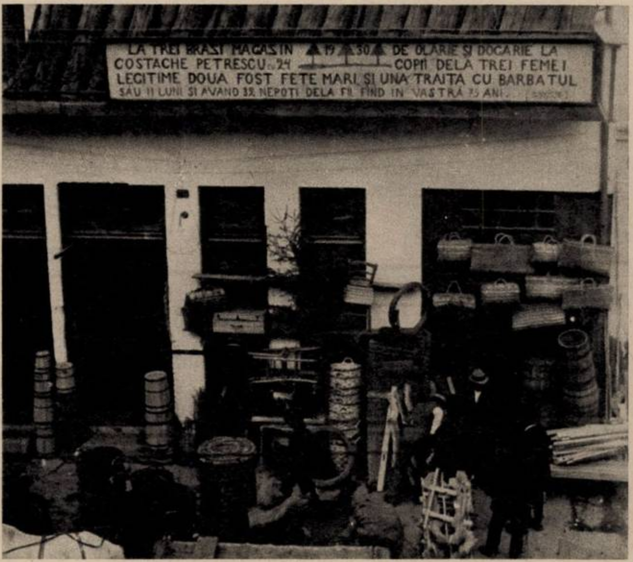
LA TREI BRAZI MAGASIN 19 30 DE OLARIE ȘI DOGARIE LA
COSTACHE PETRESCU 24 COPII DELA TREI FEMEI
LEGITIME DOUA FOST FETE MARI ȘI UNA TRAITA CU BARBATUL
SAU 11 LUNI ȘI AVAND 32 NEPOTI DELA FII FIIND IN VASTRA 75 ANI

Album de familie. Strada Ștefan cel Mare din Constanța anilor '20-'30.

PANSEURI TRISTE DE: GIUSEPPE NAVARRA

- Un cerc perfect este totuși un cerc oarecare.
- Decența gesturilor se capătă odată cu reumatismul.

ÎN EXCURSIE:

— Mamă, cum îi zice la călăul care ne arată drumul?

— Călăuză.

(Petruț Mărgineanu — 3 ani)

RECLAME T.V.

Vreți să fiți un om modern, un om în pas cu timpul? Studioul «Alexandru Sahia» prezintă pe ecranele televiziunii un film de reclamă, în care sugerează cu discreție și siguranță următoarea soluție: Deschideți-vă un cont curent la C.E.C.

Simplu, dar neașteptat. Neașteptat de neclar, deși destul de nostim. Iei un cont, unul mic, mic de tot și, dintr-o dată, ți-ai potrivit pasul la cel al timpului. Poți deveni deci peste noapte modern, depunînd o sumă din care îți plătești chiria, lumina și telefonul? Ciudată optică! Un cont, e adevărat, poate fi util sau foarte util. Fetișizîndu-l, ajungem să nu mai știm ce e un om în pas cu timpul și să-l batjocorim, vulgarizîndu-l drăguț și peltic.

FALSĂ ANTOLOGIE DE UMOR AUTENTIC

«Nu mențin declarațiile anterioare... În realitate, după ce am ieșit din localul «Valea Mieilor» a fost doar o contrazicere între noi și partea vătămată, care, susțineam noi, nu va avea curajul să ne dea în păstrare banii și ceasul... Dar el pesemne c-a avut și ne-a dat banii și ceasul, de vreme ce s-au găsit la noi...»

(«Precizările» inculpatului Vasile Marin. Dosarul nr. 865/1974, Tribunalul municipiului București)

Culese de **GRIGORE IONAS** ■

DE LA HA... LA Z

— Întotdeauna te bîlbîi așa?

— N-nu! Nu-nu-numai c...c...cînd v...vor...vorbesc.

●

Visele au fost inventate ca să nu te plictisești în timpul somnului.

●

— Ești acum destul de mare, fata mea, încît putem vorbi puțin și de dragoste.

— Bine, mămico, ce vrei să știi?

●

O echipă de șoricei juca fotbal cu o echipă de elefanți. La un moment dat, un elefant calcă peste un șoricel pe care-l bagă în pămînt. După ce șoricelul iese la suprafață, elefantul foarte sportiv își cere scuze.

— Iartă-mă, dragă șoricele, nu am vrut.

— Nu-i nimic — zise șoricelul — se putea întîmpla și invers.

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU UMORUL? SAU CERCUL VICIOS AL UMORULUI

FURTURI

ADRIAN ANDRONIC

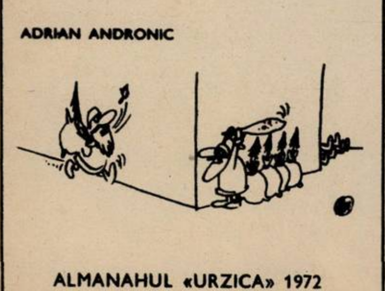

ALMANAHUL «URZICA» 1972

O. COVACI

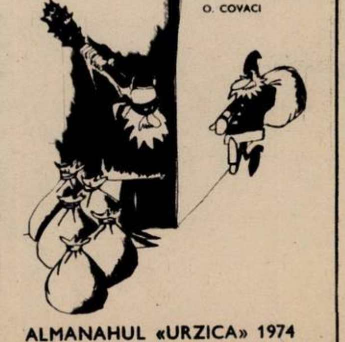

ALMANAHUL «URZICA» 1974

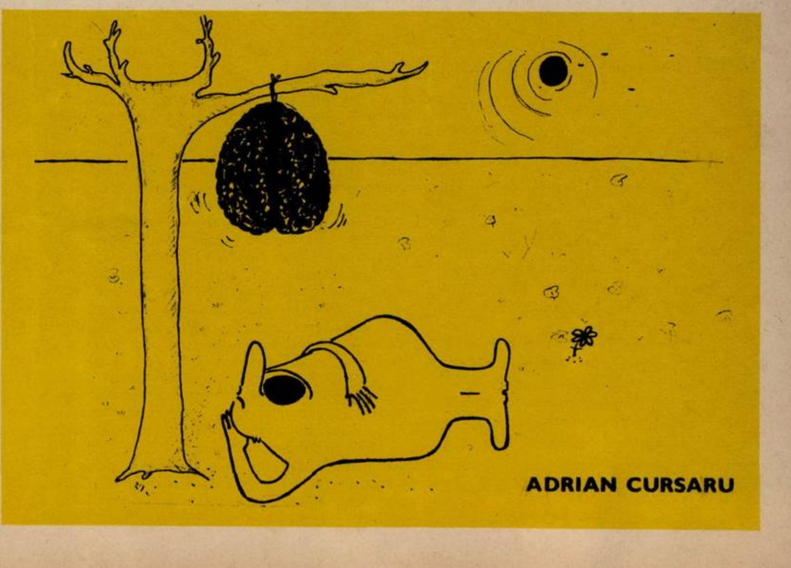

ADRIAN CURSARU

CRONICA DE FOTBAL

la pas

Rezultatul cel mai interesant al acestei ultime etape ar fi cel de la Pitești, unde echipa **Sportul studențesc**, pornită cu mari veleități în campionat,a capotat cu un scor de rugbi,0–5. Să fi găsit argeșenii piatra filozofală (citește dispariția lui Dobrin) sau pur și simplu, așa cum scriam la începutul acestei toamne, studenții bucureșteni practică un joc **stil Angelo** (adică ceva fără stil, toată lumea la grămadă și ce-o da Dumnezeu...) Al doilea rezultat interesant ar fi cel de la Cluj-Napoca, unde C.F.R. nu a reușit să ia decît un punct **Jiului**, echipă ambițioasă, decisă să nu aștepte returul pentru a găsi o poziție lipsită de primejdii în clasament. În sfîrșit, echipa **F.C.M.-Reșița** a învins greu pe **Poli – Iași** cu 2-1, **unsprezecele** ieșean părîndu-ni-se cel puțin, după rezultatele de pînă acum, o **formație test** promițătoare, mizînd mai ales pe tinerețea jucătorilor săi. Debarasat de multe vedete care au ales căi mai bănoase, acest **team** care se află într-o poziție destul de dificilă la ora de față, face partide foarte bune,deși cele șase înfrîngeri m-ar putea contrazice, dar una este să nu cîștigi și alta e să joci frumos. Le-aș adresa de aici celor din Dealul Copoului o încurajare și un semn de simpatie. Pentru că echipe mai neconcludente ca această formație există destule și viitorul va arăta care sînt ele.

Clasamentul pare capricios de la etapă la etapă. O observare atentă ne arată că de la locul 4 **(F.C. Argeș)** pînă la locul 15 **(U. Cluj-Napoca)** echipele sînt înșiruite pe distanța de două puncte, orice schimbări neașteptate putînd surveni oricînd. Dar cum am trecut abia de prima jumătate a turului, surprizele sînt încă posibile și ne putem aștepta absolut la orice.

În ce ne privește, am vizionat partida de sîmbătă de la Arad dintre **U.T.A.** și **Universitatea Craiova**, și întîlnirea **Steaua-Chimia Rm. Vîlcea** de duminică dimineața. Sîmbătă, campioana noastră, **Universitatea Craiova** a pierdut copilărește în fața **textiliștilor**, din cauza bizarului ei portar, Oprea, care a ținut să repete gafe mai vechi, făcute de-a lungul carierei sale deloc strălucite. Cel de-al doilea gol înscris din întîmplare de Broșovschi de la distanță a arătat că în Capitala Banilor se simte nevoia, în continuare, de un apărător al buturilor la înălțimea celorlalți coechipieri. Altfel, meciul a fost foarte vioi, plăcut, permițîndu-ne să privim la lucru cîțiva jucători excelenți, cum ar fi Crișan, ce mi se impune din ce în ce mai mult, și Munteanu, pe care-l văd prima dată, amîndoi demonstrînd că două extreme rapide și dîrze pot face mai mult decît jucătorii tehnici. Amîndoi au creat apărărilor adverse mari dureri de cap, iar pe noi ne-au încîntat. Nu a fost rău nici Marcu, cum trebuie spus că Boc a făcut o partidă mare. De urmărit jucătorul Schep, revenit la **U.T.A.** după o absență mai lungă, un fin tehnician care, alături de Broșovschi și Domide, constituie coloana vertebrală a echipei U.T.A. La craioveni a jucat foarte bine Ștefănescu.

Pe terenul de la **Ghencea**, duminică dimineața, echipa **Steaua** s-a mișcat lejer în fața **Chimiei Rm. Vîlcea.** Partida a avut un singur sens: spre poarta apărată de Oană,care deși a primit patru goluri, dintre care unul, parabil, a apărat excelent. Scorul, luat după ocazii, putea foarte bine să fie 8 sau 10–0, dar la aceste diferențe posibile s-a opus ghinionul cunoscut al **roș-albaștrilor**, și mai ales catastrofalul arbitraj al lui Cîmpeanu, T. Gaboș și I. Joldoș, toți din **Cluj-Napoca,** care, trei doamne, și toți trei, au fluierat și semnalat ce le trecea prin cap. Unul din cei doi tușieri (cel mai în vîrstă), suferind de o miopie vădită,a fost fluierat la scenă deschisă de către spectatori întrucît avea prostul obicei de a ridica drapelul ori de cîte ori jucătorii echipei **Steaua** porneau către poarta vîlceană.

Dacă n-ar fi fost scorul rotund cu care s-a terminat meciul, s-ar fi putut ca acești nevinovați cavaleri ai fluierului să iasă prin Sărindar de pe stadionul **Ghencea.** Dar cum le-a ajutat Dumnezeu, noi i-am sfătui să meargă ca să arbitreze partide mai puțin pretențioase, unde prezența lor de spirit să nu fie atît de încercată.

EUGEN BARBU ■

P.S. Aplaudăm măsurile drastice luate de federația de specialitate în cazurile de huliganism înregistrate în țară care, prin repetiție, devin o adevărată plagă a sportului nostru. Credem că suspendarea pe termen îndelungat a unor terenuri este o primă măsură. Dacă aceste lucruri vor continua, desființarea unor echipe care îngăduie asemenea acte de violență pe stadioanele lor se impune cu necesitate. Și așa avem formații destule, netalentate și neavenite. O eradicare rapidă ne-ar scuti de multe griji.

TENISUL ȘI POVEȘTILE LUI ADEVĂRATE

un mare campion înțelege un tată

Nea Ilie Ivan, regretatul meu antrenor, avea obiceiul să-și scrie invinșii într-un catastif. Fusese 14 ani de-a rîndul campion al României la profesioniști și in voluminosul registru ii găseai, printre alții, pe Constantin Tănăsescu, Aurică Dumitrescu, Marin Bădin, Botez, Bunea, adică toată elita tenisului românesc al timpului său. Era scrisă de asemeni o infrîngere și asta nu pentru că nea Ilie ar fi cunoscut numai o singură dată înfrîngerea, ci pentru că ea valora pentru el cît o victorie: Nusleim (America) — Ilie Ivan (România) 7-5, 6-1.

Din cînd în cînd antrenorul meu scotea catastiful, il răsfoia cîteva minute in liniște și apoi ne vorbea ore întregi despre meciurile sale. Era într-o zi ploioasă de toamnă cînd ne-am luat inima in dinți și l-am rugat să ne vorbească despre infringerea aceea a cărei poveste nu o auzisem incă. Nea Ilie Ivan s-a lăsat pe spătarul scaunului și după ce a oftat adinc, privind undeva peste noi, a inceput să povestească: «Bill Tilden este campionul cu cea mai lungă și poate cea mai strălucită carieră. A cîștigat primul său titlu la Wimbledon in 1920, iar ultimul, zece ani mai tîrziu, cînd implinise deja vîrsta de 37 de ani. În perioada 1920-1926 a fost de-a dreptul imbatabil și datorită lui americanii au păstrat Cupa Davis șase ani consecutiv. Eu am fost atît de impresionat de performanțele lui, incît mi-am numit unicul băiat — Tilden. În 1931 și 1932, marele Tilden a venit la București impreună cu Nusleim, Barnez și Naiuk. Era un bărbat inalt, cu umeri largi. Cînd servea Tilden, mingea se turtea și lăsa urme adînci pe teren. Atunci am văzut pentru prima oară «serviciul american răsturnat», pe care el insuși il inventase. Dacă, incolțit, ridicai un lob, mingea vîjîia pe lîngă tine ca trasă din pușcă, iar de încercai s-o lovești, iți dădea mîna peste cap. Împreună cu Nicolae Mișu, Aurică Dumitrescu, Poulieff, am jucat de mai multe ori împotriva campionilor americani și setul acela lung, din meciul cu Nusleim, a fost considerat drept cel mai bun moment de atunci. Și a mai fost ceva. Frații Viziru, campionii de azi (n.a. — din ziua aceea, a evocării), erau pe vremea aceea niște copilandri de-o șchioapă care în pauzele dintre meciuri intrau pe teren și schimbau mingi între ei. Noi ne obișnuisem cu ei, dar marele Tilden a rămas uimit de iscusința băieților. A dorit să-l cunoască neapărat pe tatăl copiilor și i-a spus direct:

— Domnule Viziru, băieții dumneavoastră sint deosebit de dotați, eu cred că ei pot ajunge mari campioni. Aș vrea să-i iau cu mine în America. Atunci cînd se vor întoarce, vor fi jucători cunoscuți in toată lumea.

Niculai Viziru a rămas o clipă pe ginduri, apoi a răspuns pe un ton blajin:

— Mulțumesc, domnule Tilden. Spusele dumneavoastră mi-au făcut o mare bucurie. Eu însă nu vă pot da copiii, așa cum nici dumneavoastră nu v-ați putea da ochii dacă cineva vi i-ar cere. De le e scris să ajungă campioni, vor ajunge și aici.

Marele Tilden a privit în jos, plin de regret. Apoi s-a apropiat și, tăcut, l-a bătut pe umăr pe Niculai Viziru. Discuția celor doi bărbați ne-a impresionat și n-a fost greu să ne dăm seama că un mare campion a înțeles un tată.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

LOVITURĂ LIBERĂ

un cap pentru picioarele lui marcu!

● Pagină de antologie în istoria voleiului românesc feminin! Uluitoare, performanța voleibalistelor românce la Tijuana, învingătoare — în cadrul campionatelor mondiale — cu 3-1 în partida cu puternica echipă a Uniunii Sovietice.

● Aelenei a redevenit Aelenei! După cruntul său accident suferit la Petroșani — acea dublă fractură care părea că va pune cruce unuia din cele mai promițătoare destine fotbalistice din soccerul românesc — Vasile Aelenei, «diamantul» Stelei, a reapărut duminică în echipa sa cu toate strălucirile de-acum 3-4 ani. Dribling amețitor pe o palmă de teren, angajări subtile, de mare finețe, ale coechipierilor, simțul deosebit al jocului, acel simț special al pursîngelui din fotbal.

● Stimulat, bănuim, și de performanța șahistelor noastre, Florin Gheorghiu, sportivul care de la vîrsta de 16 ani domină cu trei capete eșichierul românesc, a fost unul dintre protagoniștii puternicului turneu de la Manilla, unde i-a avut ca adversari pe redutabilii Petrosian, Vasiukov, Larsen, Gligorici ș.a.

● Veche slăbiciune și vechi favorit al autorului acestor rînduri, extremul craiovean Marcu este principal coautor al înfrîngerii campionilor la Arad. Driblingul său asupra portarului Iorgulescu le-a luat oltenilor două puncte extrem de ușor de cules, judecînd după fizionomia partidei. Îi lipsește acestui Marcu un cap (al lui Dobrin, sau al lui Dumitru) care să-i valorifice picioarele. Și ce fuleu magnific are Marcu! — Birău nu-l putea opri pe craiovean nici cu prețul unor disperate placaje rugbistice — devalorizat însă de o lipsă de gîndire dezarmantă.

● Așa cum promitea, nu demult, cititorilor revistei noastre, Ilie Năstase revine convingător pe primul plan al luptei așilor tenisului mondial. Sîntem siguri că strălucitul său «event» spaniol este doar un prolog pentru turneul campionilor de la Melbourne, unde Ilie Năstase spunea că-și va «răzbuna» întreg anul 1974.

MARIUS POPESCU ■

POȘTA SPORTURILOR

judecăți pripite și nedrepte

Cu ani în urmă, nu cu foarte mulți, fotbalul nostru a suferit de o maladie periculoasă: aceea de a trata echipele în funcție de nume și renume, în funcție de — să-i spunem pe față — relații și prietenii.

A urmat apoi o perioadă în care un președinte de federație,activ și lucid,a declanșat o adevărată campanie împotriva unei obișnuințe greșite, căutînd — și reușind adesea — să aducă grupările pe picior de egalitate, să le aplice regulamentul ca pe o lege: cu dreptate, blînd sau aspru, pentru toată lumea în chip justițiar.

Cîteva evenimente recent consumate în incinta fotbalului nostru ar putea să ne îndemne a crede că actuala conducere a federației s-a reîntors la moda mai veche, căzînd în păcat și — îndeobște prin Comisia centrală de competiții și disciplină — arătîndu-se pentru unii mumă și pentru alții ciumă, judecînd pripit și uneori deformat.

Asociația «Unirea» din Sfîntu Gheorghe ne-a adresat un lung memoriu, întocmit în urma respingerii de către sus-numita comisie a unei contestații înaintate după meciul cu Carpați Brașov, prin care se demasca un fals comis în carnetul de legitimare a jucătorului brașovean Isăilă. Comisia a judecat diferendumul în mod superficial, clasînd contestația pentru motivul de a nu fi fost depusă în termen, deși aliniatul B din articolul 168 al regulamentului în vigoare stipulează că o contestație privind identitatea unui jucător poate fi înaintată și după terminarea partidei.

Comisia a validat rezultatul de pe teren, 2–2, neținînd seama că în legitimația jucătorului Isăilă se comisese un FALS, data nașterii fiind modificată în așa fel încît să-l lase pe posesor în afara limitei de 26 de ani, vîrstă care creează mari dificultăți în divizia a treia în perimetrul căreia o echipă are dreptul să folosească maximum patru jucători peste 26 de ani.

Confruntarea dintre legitimația fotbalistului respectiv și fișa aflată la federație a demonstrat — fără putință de tăgadă — falsificarea, jucătorul a fost folosit pe tot parcursul meciului cu «Unirea» Sfîntu Gheorghe, dar organul federal a socotit argumentul nedepunerii la timp a contestației mai puternic decît acela al VICIERII rezultatului, printr-o încălcare flagrantă a regulamentului.

Trebuie să spunem din capul locului că nu ne numărăm printre admiratorii acestui regulament care îngustează în mod arbitrar dreptul de a utiliza toți jucătorii aflați în lot, nu credem că trăim în prezența celei mai fericite legiferări fotbalistice. Aceasta este o față a monedei. Cealaltă față ne obligă să susținem că acest regulament — așa cum este el, neîmplinit — trebuie respectat de toată suflarea fotbalistică și în primul rînd de organul federal care l-a întocmit și făcut public.

În aceeași idee, a creării unui precedent periculos, se înscrie și o parte a sancțiunii pe care federația a dictat-o în urma actelor nesportive comise în urmă cu puțin timp pe stadionul din Aiud, la meciul «Metalul» — F.C. Bihor din divizia secundă. Evident, nu sîntem noi aceia care să cerem jumătăți de măsură pentru huliganii care s-au năpustit în cîmpul de joc, dînd cu pumnul și transformînd un teren de fotbal într-un teritoriu al furiei iresponsabile. Declarîndu-ne de partea sancțiunilor aspre, nu putem să nu scriem că în judecata severă a comisiei s-a strecurat un viciu de formă, atunci cînd a schimbat scorul LEGAL de pe teren cu victoria la masa verde a formației vizitatoare.

Să fim bine înțeleși: după relatarea trimisului ziarului de specialitate, după opinia observatorului federal și după scrisorile sosite la redacția noastră, incidentele reprobabile de pe stadionul din Aiud au avut loc după fluierul final al arbitrului, adică DUPĂ TERMINAREA PARTIDEI. Cu alte cuvinte, chiar dacă ea a fost mai dură decît altele, confruntarea de la Aiud s-a desfășurat în limitele regulamentului pînă la capăt, publicul invadînd terenul abia după minutul 90, fără să fi putut deci influența în vreun fel rezultatul. Dacă n-ar fi fost așa, arbitrul întîlnirii trebuia să oprească partida.

Și-atunci? De unde acest 3-0 pentru F.C.-Bihor, cadou oferit echipei din Oradea de un organism de judecată prea grăbit și prea părtinitor, decis să taie răul de la rădăcină, dar tăind încă mai adînc, în carne vie, în partea sănătoasă.

O să ni se răspundă că totul a fost făcut cu bună intenție, ca să fie o lecție.

Chiar și o bună intenție, chiar și o lecție nu mai pot scuza crearea unui precedent și — vorbind mai la obiect — nici luarea unui punct din firava dotare a formației din Aiud și, mai mult decît atît, nici acordarea unui punct echipei F.C. Bihor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Deși a fost învins de patru ori, portarul vîlcean Oană — pe cît de acrobatic, pe atît de eficient — a salvat duminică cel puțin 8–9 goluri gata făcute.

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

seara în care pasărea aceea...

«... Cine o fi și fata asta din rolul considerat atît de minor încît nici nu a fost trecută în caietul de sală cu distribuția, fata asta care parcă ar trăi totul cu adevărat, firesc, care rostește cuvintele de parcă ar fi fost dintotdeauna ale ei, și doar eu le-am scris, nu?, sau... Cine o fi?» Regizorul care se tot foia lîngă mine, părînd că îmi ghicește întrebarea, mi-a șoptit la ureche: «E de la școala populară de artă. Colaborează...» Nu știu ce mi-a mai tot șoptit, nu mă mai interesa ce-mi spune, fiindcă brusc mi-am amintit, mi-am amintit foarte exact de unde o cunoșteam pe fata aceea. Cum eram în seara premierei piesei mele, și din multe motive mi se părea că visez, prezența acelei fete în distribuția piesei mă făcea să trăiesc și mai intens senzația de ireal. Și buchetul acela de flori de cîmp, da, printre buchetele de flori depuse pentru mine, așa cum se întîmplă la o premieră, printre buchetele cu flori frumoase, prea frumoase, penibile și devitalizate, de seră, un buchet cu flori de cîmp, cu cozile rupte în smocuri, cu fire de iarbă printre ele, un buchet de flori frumos ca amintirea unei excursii din copilărie. «Desigur, numai ea mi-a putut aduce un asemenea buchet!»

Pe scenă se întîmpla ceva, dar eu eram foarte departe, tot mai departe de scenă și de sala de spectacol, eram la mine, în fostul meu birou de procuror, avînd în față pe fata aceea, căreia îi luam un interogatoriu trebuind să închei un dosar de anchetă, altminteri destul de simplu. Gestionarul unui magazin fiind surprins de o revizie inopinată, temîndu-se ca să nu se descopere sustragerile sale, a apelat la ajutorul «colegial» al responsabilei unui magazin similar, și ca urmare a primit «împrumut» o oarecare cantitate de mărfuri, cu care și-ar fi putut acoperi lipsa dacă toată afacerea nu ar fi aflat-o miliția. Fata era implicată pentru complicitate, dar un fel de complicitate la limita extremă și cam neclară. O întrebam:

— Domnișoară, să o luăm încă o dată de la început. Gestionarul te-a trimis la gestionara aceea ca *să o întrebi dacă îl poate ajuta*. Ceea ce ai și făcut și te-ai întors cu răspunsul afirmativ. Sîntem amîndoi de acord în legătură cu amestecul dumitale în afacere, în aceste limite. De aici începe însă neînțelegerea dintre noi. Eu susțin că ai știut despre ce fel de «ajutor» era vorba, iar dumneata că nu.

— Nu, nu am știut că trebuiau acoperite niște sustrageri. Nu știam...

— Bine... Te rog să citești atunci aceste declarații, fiindcă urmează să te confrunt cu cei doi.

Erau declarațiile gestionarului care o trimisese și ale gestionarei care îi dăduse răspunsul în sensul că îl va ajuta, și care precizau că fata știa despre ce operație ilegală e vorba.

Căpitanul Bogdan tocmai a vrut să-mi spună ceva despre necesitatea confruntării, cînd am auzit-o pe fată rîzînd! Da, rîzînd, ceea ce nu era deloc potrivit pentru situația în care se afla.

— Ce ți-a venit?, am întrebat-o.

— Cum spun ei asta?

Stilul ei atît de degajat mă enerva.

— Uite așa, o spun, foarte bine. Și nu o să îmi spui dumneata că amîndoi mint, numai de dragul să te implice și pe tine.

— Ba, cum să nu spun?

— Mă rog... Află atunci că mîine te voi confrunta cu ei și pentru ca pînă atunci să nu te duci pe la ei ca să îi convingi să-și schimbe declarațiile, uite, semnează aici de luare la cunoștință pentru acest mandat de reținere. O să dormi la arestul miliției în noaptea aceasta.

Bogdan s-a uitat cumva ciudat la mine și cum de mult timp puteam duce împreună un întreg dialog numai din priviri, l-am privit și eu în sensul că «Lasă-mă domnule în pace, că știu ce fac! Nu vezi că după ce minte, mai e și obraznică?!»

În adevăr, în loc ca în fața mandatului să se sperie, să declare că acum va spune adevărul, l-a citit și semnat cu același zîmbet și aceleași gesturi ca și cum ceea ce i se întîmplă este ireal.

M-am uitat din nou la Bogdan, în sensul. «Ce dracu faci? Nu chemi un milițian să o conducă!?»

Căpitanul i-a făcut semn fetei să iasă împreună, dar aceasta s-a întors din ușă, parcă speriată de o vedenie, și s-a așezat pe un scaun, cu capul în pămînt. L-am auzit pe Bogdan că discută cu o femeie, pe care apoi o introduce în birou. Era o bătrînică slăbuță, cu părul alb, descumpănită și stînjenită în gesturi.

L-am privit pe Bogdan în sensul: «Ei, da! Fiindcă nu ai fost de acord cu reținerea, acum te răzbuni și îmi aduci pe cap mama fetei. Nu puteai să-i dai explicațiile pe coridor?!» Căpitanul mi-a răspuns ceva, în sensul că: «*Și cum vă închipuiți dumneavoastră* că aș putea opri pe coridor o asemenea bătrînă, care pe deasupra mai e și mamă... și oricum...»

Între timp femeia tocmai îmi spunea că fiind îngrijorată de absența de acasă a fetei a aflat că e aici și...

I-am spus că este vorba de o neconcordanță între declarațiile celor anchetați și drept urmare va fi reținută pînă la lămurirea situației.

M-a privit atît de speriată, atît de neajutorată și cum îi vedeam degetele slabe cum încep să primească un tremur ușor, am vrut să-i spun ceva încurajator, nu prea găseam ce, dar ea s-a dus spre fată, scutindu-mă de cuvintele încurajatoare. I-a strîns capul la piept. M-am gîndit că acum vor începe amîndouă să plîngă, îmi era groază de o scenă în plus pe ziua aceea, și întorcînd ochii spre căpitan am întîlnit în privirea lui comentariul: «De... Cine v-a pus să vă faceți procuror?...»

Scena cu plînsul nu a avut însă loc. După ce fata a asigurat-o pe mama ei că de fapt nu a făcut nimic rău, bătrînica s-a liniștit, i-a spus că îi va aduce haine groase, ca va veni la vorbitor, că «și acolo or fi oameni...», a sărutat-o, și cu un simplu «bună seara» a plecat fără să ne roage nimic, fără să ne ceară nimic. Mi-a devenit simpatică bătrînica, spre deosebire de fata asta a ei care «Uită-te și tu Bogdane, nu ai impresia că ne privește ca și cum noi, cu biroul acesta și cu dosarele noastre, sîntem un decor de teatru absurd, căzut de undeva din cer exact în fața ei...»

A doua seară, cînd fata a fost introdusă în biroul meu de către căpitan, nu mai zîmbea și era foarte palidă.

— Vă simțiți rău?, am întrebat-o.

— Nu, nu e nimic. Doar că nu am putut dormi astă-noapte.

— Înțeleg. Asta înseamnă că v-ați gîndit. Și care e rezultatul meditației?

— M-am gîndit la ei... Mi-a fost teribil de milă de ei.

— Asta nu o prea înțeleg, dar, în fine, poate v-ați *gîndit* și la *poziția dumneavoastră*. Ce aveți de gînd să îmi declarați? Mai e necesară confruntarea?

— Nu... Nu vreau să îi văd. Declar așa cum au spus ei.

— Nici așa, domnișoară. Eu vreau adevărul.

— Nu. Vreți o declarație. Fiindcă aveți deja două, doriți ca și a treia să sune la fel. O aveți. Aș vrea să terminăm cît mai repede ca să plec. La arest, acasă, unde hotărîți.

Dacă nu ar fi fost gestul acela de bătrîn iertător, dezamăgit de oameni, dacă nu ar fi fost mai ales tristețea din vocea ei, aș fi bănuit o atitudine obraznică. «Deci nu eventualele consecințe ale așa-zisei ei complicități o supără? Atunci, poate, are un motiv anume... De fapt, ce căuta ea acolo?»

— Ce căutai acolo, la magazinul gestionarului X?, m-am trezit întrebînd-o.

— Pe el. Eram prieteni.

— Numai prieteni?

— Nu, mi-a făcut curte, dar apoi, s-a întîmplat... s-a întîmplat că sîntem acum numai prieteni, doar mersesem la el cu D.

— Cine este acest D.?

— Un coleg de la școala populară de artă. El îmi face curte acum.

Căpitanul s-a ridicat în picioare, privindu-mă cu înțelesul: «Pot să plec să-l aduc pe Dan în cîteva minute?»

«Urgent!», i-am răspuns eu printr-un gest afirmativ cu capul.

Fata a tresărit. M-a privit speriată, cînd căpitanul, grăbit, a trîntit ușa în urma lui.

— De ce nu mi-ați spus că la discuție a mai asistat și o altă persoană? De ce mi-ați ascuns asta?!

— Ce rost are să-l mai amestec și pe el?! Tovarășul ofițer s-a dus după el? Nu-i destul că pe mine...

Cred că a vrut să spună că am reținut-o pe nedrept, dar nu a mai continuat. Mi-a venit în minte că, din moment ce fata asta, avea un martor care probabil i-ar fi confirmat versiunea și ar fi putut-o salva. Și totuși nu l-a propus, ca să nu-i creeze și lui neplăceri. Nu seamănă deloc cu vinovații principali ai afacerii... «Nu, nu seamănă deloc...», mi-am spus și m-am trezit servind-o cu țigări. Mai mult, m-am dus și să fac cafele. Așa că Bogdan, venind însoțit de un tînăr subțirel, m-a găsit tocmai cînd serveam cafelele și cred că de aceea a zîmbit ca un cotoi bătrîn și înțelept. Apoi și-a luat poza oficială.

— Permiteți să raportez?! Dumnealui mi-a povestit pe drum că a fost de față la discuția aceea și, fiindcă era cu acest casetofon portativ la el, cînd gestionarul, nervos, i-a spus să oprească muzica, din greșeală l-a trecut pe înregistrare. Așa că...

— Doar nu vrei să spui că avem discuția înregistrată?

Căpitanul nu mi-a răspuns, dar manevrînd magnetofonul nu dădea decît de muzică, așa că a intervenit băiatul și a găsit locul unde era *imprimată discuția. Se auzea destul de clar.* Da, a vorbit despre acele mărfuri, dar rezulta că este vorba despre un transfer legal, ceea ce era cu totul altceva... Un timp s-a mai auzit discuția dintre băiat și fată (poate acesta observase tîrziu că aparatul e declanșat greșit pentru înregistrare) și apoi un splendid duet. Băiatul a vrut să oprească casetofonul, dar l-am oprit cu un gest.

— Harry Belafonte și Nana Mouskouri?, i-am întrebat cînd s-a terminat melodia și am închis casetofonul.

— Da, mi-a răspuns băiatul.

— Cum tot trebuie să păstrez aparatul pînă gestionarul își va recunoaște vocea, cu permisiunea voastră o să «trag» melodia pe o casetă de-a mea.

Fata mă privea cu ochi mari.

— Desigur, sînteți liberi... Veți fi citați ca martori la tribunal.

Cum fata a țîșnit pur și simplu de pe scaun, aproape fugind spre ușă, am strigat-o. S-a oprit speriată. Poate se temea că mă răzgîndesc și o trimit din nou să doarmă în arestul miliției.

— Doar o clipă... Te rog să mă ierți... Pentru faptul că nu te-am crezut...

... Era un ropot de aplauze în sală, unii strigau «autorul!», regizorul mă împingea din spate spre treptele care duc la scenă, și atunci, cînd un actor și fata aceea m-au smuls de cîte o mînă pentru a mă urca să primesc aplauzele, nu mai știam exact de ce mă bucur, pentru piesă sau pentru fata asta cu buchetul ei de flori de cîmp.

EMIL POENARU ■

---

această placă a fost pusă la 9 octombrie 1974, pentru a marca centenarul uniunii poștale universale

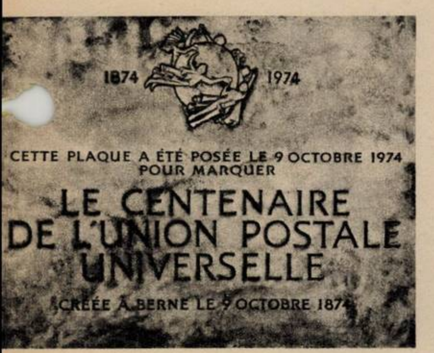
1874
1974
CETTE PLAQUE A ÉTÉ POSÉE LE 9 OCTOBRE 1974
POUR MARQUER
LE CENTENAIRE
DE L'UNION POSTALE
UNIVERSELLE
CRÉÉE À BERNE LE 9 OCTOBRE 1874

În acest an s-au împlinit 100 de ani de la crearea Uniunii Poștale Universale (U.P.U.). Cu această ocazie, între 22 mai și 5 iulie, la Lausanne, a avut loc Congresul U.P.U., congres la care s-au analizat propunerile administrațiilor de poștă din diverse țări privind îmbunătățirea mijloacelor de comunicație între oameni, organizîndu-se totodată o serie de acțiuni avînd drept scop să fixeze cadrul acestui congres centenar, subliniindu-se importanța poștei, a legăturilor între indivizi și popoare, între națiunile lumii.

Uniunea Poștală Universală a fost creată la 9 octombrie 1874, România făcînd parte dintre cele 22 de țări fondatoare, actul de fondare fiind semnat de către reprezentantul țării noastre în acea vreme, George Lahovary.

Cu ocazia Congresului centenar, în țara noastră au fost organizate expoziții filatelice, iar evenimentul a fost popularizat atît prin radio și T.V., cît și prin sistemul de reclamă al rețelei poștale române. Totodată, Congresul de la Lausanne și-a ales Comitetul Executiv, organ de conducere între congrese (acestea ținîndu-se din cinci în cinci ani), precum și Consiliul Consultativ de Studii Poștale. România a fost realeasă membră a Comitetului Executiv. În această calitate, specialiștii administrației de poștă din țara noastră și-au adus contribuția, în cadrul diferitelor comisii de lucru ce se întrunesc anual, pentru punerea de acord a actelor normative cu dezvoltarea sectoarelor de poștă din cadrul țărilor membre.

Nevoia îmbunătățirii acestor acte se datorește atît faptului că numărul țărilor membre a ajuns la 153, cît și realității revoluției tehnico-științifice pe care o trăiește lumea contemporană, în care progresele înregistrate sînt tot mai mari, iar legăturile dintre oameni se impun a fi cît mai rapide și mai sigure.

La 9 octombrie a.c., a avut loc la Berna — orașul în care a fost creată U.P.U. — ședința festivă de sărbătorire a centenarului acestei organizații. Cu acest prilej a fost dezvelită o placă comemorativă. România a fost prezentă și de această dată prin Virgil Șchiopârlan, doctor în științe. În cadrul publicațiilor apărute cu această ocazie, în luna septembrie, revista U.P.U. a publicat în șapte limbi comunicarea domniei-sale intitulată «*Tendințele principale de dezvoltare a serviciilor poștale din România*» — țara noastră dovedindu-și astfel încă o dată, pe plan internațional, prezența sa activă în cele mai diverse probleme ale civilizației contemporane.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Sediul — de la Berna — al Uniunii Poștale Universale, inaugurat la 20 mai 1970.

COPERTA NOASTRĂ: «Prima zi de pace» de Sabina Ivașcu, pictură expusă la sala Dalles în cadrul expoziției «Armata română în arta plastică».

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: LIVIU BOBOCEA

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

CIVILIZATIA OCHIULUI

VEȘTI DESPRE NATURĂ

Gheorghe Răducanu este unul din acei pictori maturi care și-au găsit, după mai multe sau mai puține căutări, o cale proprie, pe care nu le mai rămîne decît s-o străbată cu perseverență, departe de orice tumult și străini de tentația amăgitoare a altor drumuri. Pictura sa este limpede, fără echivocuri, de ea te apropii integral de la început sau nu te mai apropii niciodată. Nimic spectaculos, nimic care să te șocheze în mod voit nu este în tablourile lui și totuși, tocmai această sfială cu care sînt așternute culorile pe pînză, le face de neuitat. Pînzele lui nu-ți provoacă nici o stare de neliniște, nici o enigmă nu-ți este propusă spre dezlegare, totul e simplu și odihnitor și totul se oferă cu generozitate contemplării. Spre deosebire de alți pictori care s-au hazardat în scrutarea unor lumi imaginare, necunoscute decît de ei, Gheorghe Răducanu ne aduce vești despre o lume reală, despre natura pe care oricînd și oricine o poate zări, dar de care totuși ne-am înstrăinat datorită vieții moderne. În universul acestui pictor par să nu existe decît arbori, troiene, drumuri, sate bîntuite de ninsoare și omul veacului XX, obișnuit mai curînd cu ambianța unor blocuri de beton și cu asfaltul trotuarelor, rămîne îngîndurat privind aceste embleme care îi redeșteaptă în suflet imaginile unei lumi în cadrul căreia se mai află numai rareori, ca un vizitator în zile de sărbătoare.

Deși urmează tradiția ilustră a peisagiștilor români, Gheorghe Răducanu oferă o interpretare personală a peisajelor. Chiar dacă tablourile sale nu au nimic misterios, el nu se mulțumește să înregistreze ca un fotograf aspecte din natură, ci intervine cu subiectivitatea sa, astfel încît prin intermediul peisajelor își dezvăluie frămîntările sufletești. O «Vedere spre sat», în care predomină cenușiul troienelor învălmășite, sub care cu greu ghicești contururile unor case, exprimă o stare de agitație imposibil de explicat. La fel «Peisaj de iarnă cu stînci», în care zăpada pare că a cotropit întreaga lume. Dimpotrivă, «Iarnă caldă» este un tablou pictat în tonuri vii, optimiste și are o atmosferă molatică, de destindere, de alinare a oricăror suferințe.

Pline de lirism, peisajele lui Gheorghe Răducanu, ca înseși priveliștile naturii, trebuie receptate pentru mesajul pe care-l transmit sufletului nostru.

GEORGE ARION ■

Fotografii de VASILE MOLDOVAN ■

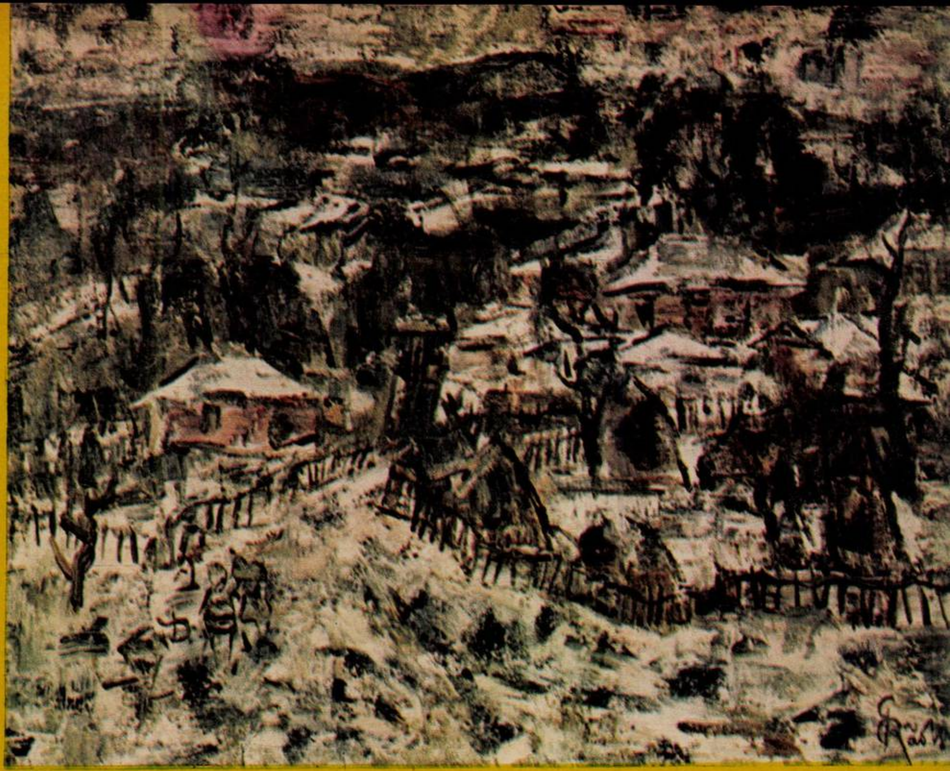

IARNĂ ALBASTRĂ

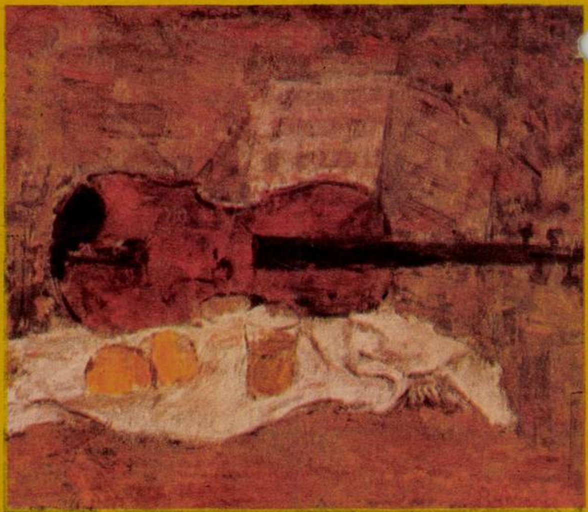

NATURĂ STATICĂ

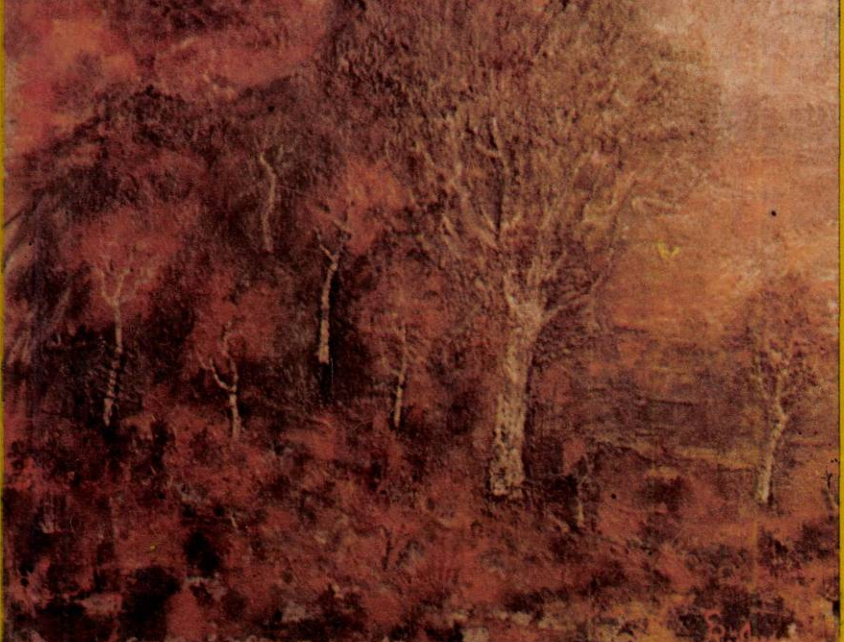

AMURG

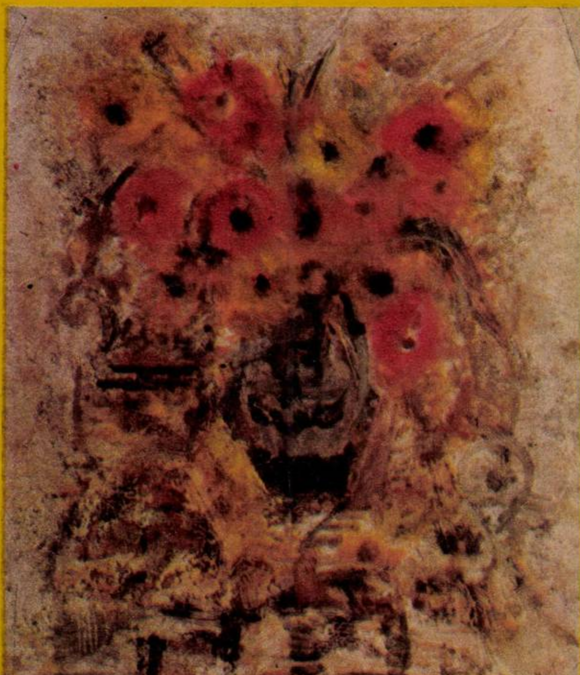

FLORI

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

REPORTERII NOȘTRI PE UN ITINERAR SOVIETIC:

Moscova - Irkutsk
Bratsk - Samarkand
Tallinn

ANUL XXIII – NR. 45 (1013) – 2 NOIEMBRIE 1974

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

DUMNEAVOASTRĂ VEȚI TRĂI ÎN ANUL 1990

MUNCĂ,

Ziaristul obişnuit să comenteze faptele care se succed în ordinea importanței lor face foarte greu față frecvenței evenimentelor. Este și această extraordinar de bogată agendă politică o dovadă a preciziei, a exactitudinii orare cu care se desfășoară destinele țării, începînd cu exemplul președintelui republicii și terminînd cu itinerarul muncii cotidiene a fiecărui cetățean.

E adevărat că evenimentul care concentrează atenția întregii suflări românești în aceste zile este Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, congres al tacticii și strategiei revoluționare în lupta cu timpul, în lupta cu inerția, pentru afirmarea civilizației socialiste, pentru o societate multilateral dezvoltată, în care omul este elementul de rezonanță al tuturor gîndurilor și acțiunilor noastre. În conferințele municipale de partid care au avut loc în săptămîna aceasta la Buzău, Craiova, Deva, Petroșani, Oradea, Iași, Brașov, Tîrgoviște, la cele orășenești din Cîmpulung Muscel și Vaslui sau la cele ale județelor Bihor, Prahova, Harghita, Alba, precum și în Centrul Universitar București s-a scandat ca o lozincă a unei adeziuni unanime realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român.

Neobosit, dinamic, întreprinzător, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut, după cum se știe, cîteva vizite memorabile prin principalele institute de cercetări științifice din orașul București și a participat la lucrările Conferinței naționale a cercetării științifice și proiectării. Aici, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit una din acele cuvîntări magistrale care sintetizează preocupările științei românești și mondiale în sensul viitorului, trasînd jaloanele de perspectivă pe care trebuie să le urmeze oamenii de știință români pentru a-și servi patria și poporul în mod exemplar în contextul sarcinilor construcției societății socialiste și comuniste. Cuvîntare străbătută de un profund fior patriotic, de un înalt și cuprinzător orizont umanist, cuvîntare prin care se exprimă încă o dată încrederea partidului în oamenii noștri de știință ce trebuie să fie demni continuatori ai înaintașilor, ai acelora care au înscris numele României în înaltele academii de știință ale lumii. «Avem un număr mare de probleme de soluționat în cincinalul următor, dar cei 100 000 de cercetători cîți vom avea în 1978–1979 vor putea face față cu succes acestor sarcini. Unind forțele putem soluționa toate problemele înscrise în Directive și în Programul partidului!»

Într-adevăr, această chemare la unirea inteligențelor creatoare ale țării este garanția marilor noastre succese viitoare. Pentru că astăzi știința nu se mai poate face pe cont propriu și în scopuri personale! Astăzi știința se face în colective și în grupuri de cercetare care trebuie să acționeze într-o deplină coeziune profesională și morală, pe baza filozofiei materialist-dialectice și în scopul propășirii României. Pentru că o țară care a dat savanți ca Babeș, Racoviță, Marinescu, Vuia, Coandă ș.a., deschizători de drumuri în știința și tehnica mondială, are toate resursele să afirme un punct de vedere *original asupra problemelor care frămîntă lumea la ora* aceasta, să ofere soluții care să ducă la rezolvarea necunoscutelor din ecuațiile științei și tehnicii contemporane.

Iată de ce tovarășul Nicolae Ceaușescu a declarat, de la tribuna conferinței, anii cincinalului care urmează drept ani ai revoluției tehnico-științifice românești! Fapt care încarcă de mare răspundere activitatea fiecărui lucrător din domeniul științei și tehnicii noastre, în confruntare permanentă a teoriei cu practica, cu exigențele vieții de azi și de mîine.

*

În ziua în care oamenii muncii comunicau încheierea însămînțărilor pe ogoarele județului Suceava, exprimîndu-și hotărîrea de a obține în anul viitor producții de cartofi, cereale, plante tehnice și furajere la parametrii mondiali, «pentru ridicarea agriculturii pe o treaptă superioară»; în ziua în care colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni de la turnătoria de oțel a Întreprinderii de armături industriale din fontă și oțel din Zalău raporta atingerea cu 14 luni mai devreme a parametrilor proiectați; în timp ce constructorii de nave din Galați livrau flotei comerciale românești o nouă navă — cargoul «Odorhei» de 7 500 tdw și o altă navă de 8 250 tdw pentru transportul conteinerelor și mărfurilor; în timp ce Întreprinderea «Electroceramica» din Turda făcea cunoscut că a înregistrat pînă acum un avans de peste patru luni de zile la producția globală și de aproape șase luni la producția marfă în raport cu prevederile cincinalului — la București se deschideau în prezența *tovarășului Nicolae Ceaușescu lucrările celei de-a* XIV-a sesiuni a actualei legislaturi a Marii Adunări Naționale.

În sala Marii Adunări Naționale erau prezenți membri ai Comitetului Executiv, membri ai Comitetului Central al Partidului, miniștrii, reprezentanți ai oamenilor muncii, personalități ale vieții științifice și culturale, conducători de instituții centrale și organizații obștești, ziariști români și corespondenți ai presei străine. Forul legislati al țării se afla în plenul său pentru a dezbate proiecte de legi și un raport al guvernului, înscrise pe ordinea de zi, după ce fuseseră supuse dezbaterii opiniei publice. Simpla lor inserare în aceste pagini, în ordinea discutării lor în ședințele Marii Adunări Naționale, re-

Vineri 25 octombrie s-au încheiat lucrările Conferinței naționale a cercetării științifice și proiectării, la care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o cuvîntare de excepțională însemnătate pentru prezentul și viitorul științei românești.

ŞTIINŢĂ, DEMOCRAŢIE

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu s-au deschis, marți 29 octombrie, lucrările celei de-a XIV-a sesiuni a actualei legislaturi a Marii Adunări Naționale.

flectă problemele majore privind dezvoltarea societății românești, probleme care stau în atenția poporului prin reprezentanții săi parlamentari.

Printre acestea, proiectul de lege a retribuirii după cantitatea și calitatea muncii urmărește în principal asigurarea cointeresării materiale a tuturor pentru obținerea unor rezultate mai bune în activitatea desfășurată în folosul societății și realizarea într-un plan superior a echității socialiste la retribuirea muncii, în așa fel încît să se exprime mai fidel cantitatea, calitatea și importanța socială a activității noastre, printr-un raport mai just între veniturile cele mai mari și cele mai mici. În aceeași ordine de idei Proiectul de lege privind sistematizarea teritoriului și localităților urbane și rurale pornește de la necesitatea folosirii mai judicioase a spațiului construibil prin restrîngerea perimetrelor pentru construcții, astfel încît în cadrul acestora să fie cuprinse suprafețele de teren strict necesare pentru realizarea de obiective industriale și zootehnice, pentru construcții de locuințe și edificii social-culturale și pentru dotările tehnico-edilitare.

Toate aceste proiecte ca și celelalte privind fondul funciar, domeniul sanitar-veterinar, domeniul nuclear, invențiile și inovațiile, ocrotirea patrimoniului cultural național al R.S.R., legislația electorală, decretele cu putere de lege emise de Consiliul de Stat, și Raportul guvernului nostru asupra aplicării hotărîrilor de partid și de stat cu privire la introducerea regimului de economii la energie, combustibili, materii prime, materiale și cheltuieli administrativ-gospodărești, prin adoptarea în unanimitate de către deputați, cu unele amendamente propuse, au primit drept de lege!

Este drumul pe care-l parcurg toate hotărîrile care decurg din experiența noastră de zi cu zi în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Trăim în zodia adoptării legilor prin dezbateri publice și în unanimitate! **ADRIAN DOHOTARU** ■

La *închiderea ediției consemnăm* Rezoluția plenarei *Consiliului* Național *al* Frontului Unității Socialiste ținută în ziua de 30 octombrie 1974 și consacrată discutării proiectelor de documente ale Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român. Rezoluția constituie o sinteză a dezbaterilor inițiate în toate organizațiile politice, de masă, obștești și profesionale care compun Frontul Unității Socialiste, asupra acestor documente. Participanții la plenară, dînd glas gîndurilor și sentimentelor întregului popor, au exprimat în mod unanim deplina aprobare și adeziune față de proiectul de Program al P.C.R. și Proiectul de Directive, angajamentul nostru al tuturor, de a munci fără preget pentru înfăptuirea obiectivelor grandioase de propășire a țării.

Este încă o dovadă a unanimității noastre în fața marilor sarcini de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

DUMNEAVOASTRĂ VEȚI TRĂI ÎN ANUL 1990

Ce doresc să devină cei nouă elevi ai Liceului «Gheorghe Lazăr» a căror fotografie o publicăm mai sus, cum se gîndesc să-și traseze destinele în viitor, cum văd desfășurîndu-se lumea de mîine, spre ce se îndreaptă opțiunile și speranțele lor? Iată problemele dialogului nostru inspirat de prevederile Proiectului de Program al comuniștilor români și de Proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român care li se adresează aproape personal.

Reporter: Deci, mai întîi ce vreți să deveniți și cum explicați opțiunile voastre profesionale?

Răzvan Cojoc — Înalt, subțire, blond cu ochi albaștri, 17 ani, inginer constructor hidroenergetician. «Pentru că oamenii trebuie să lase ceva în urma lor: un suflet, o carte, o stradă, o bibliotecă... Eu vreau să las în urma mea un lucru de care să se bucure oamenii. Și ce altceva e o hidrocentrală?»

Marius Petrescu — Calm, tensionat, sobru, autoritar, brunet, cu un început de mustață, 18 ani, inginer automatician. «Explicația e simplă. În acest fel cred că mă voi apropia cel mai mult de formula omului viitorului».

Silviu Toma — Surîzător, destins, sigur de sine, fără semne particulare, 17 ani, jurist. «Ca să păstrăm tot ceea ce am cucerit, tot ceea ce am ajuns ca «oameni de omenie», trebuie să existe cineva care să vegheze și să apere echilibrul».

Cristian Călugărița — Atent, concentrat, cumpănind bine cuvintele, cu ochi de fosfor și riduri fugare pe frunte, 17 ani, informatician. «Consecință a exploziei informaționale. Vreau să aflu tot, între o știre de presă și o descoperire științifică, între comunicatele ultimei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. și metroul care se va construi în Teheran».

Rodica Iordache — Numai suflet, pasiune și dăruire, cu trăsături egale și păr rebel, parcă mereu împrăștiat de vînt, 17 ani, profesoară de chimie. «Vedeți, se întîmplă atîtea lucruri nemaipomenite încît trebuie să fie cineva care să-i facă pe copii să înțeleagă,de pildă,ecuațiile chimiei macromoleculare».

Gabriel Dăscălescu — Lucid, prompt, plin de imaginație, cu alură de director general, 18 ani, inginer constructor de avioane. «Avem un trecut excepțional în aviație și nu mă indoiesc că vom avea și un viitor ieșit din comun».

Vlad Dabija — Modest, timid aproape, cu bună intuiție și judecăți precise, cu părul de culoarea ceaiului, 16 ani, inginer automatician. «Pentru ca omul să rămînă într-adevăr un gînditor; restul să facă mașina».

Mihaela Nica — Seriozitate și forță de muncă, liniște olimpiană și putere de investigație, 17 ani, inginer automatician. «Din nevoia de a trăi logic si în spiritul vremii. Din nevoia de a acționa mai energic, mai rapid în existent».

Luminița Ursu — Drăgălășenie cinematografică și o gravitate bruscă pe care numai surîsul o spulberă uneori, 18 ani, sociolog. «Pentru că mi-a plăcut dintotdeauna să știu cît mai multe despre oameni. Să știu atît de multe încît să înțeleg marile procese sociale, dialectica relațiilor interumane, ca să putem interveni, oricînd, eficient pentru transformarea societății».

*

Marius Petrescu: După cum vedeți chiar opțiunile noastre exprimă o realitate care se cere conjugată la viitor.

Luminița Ursu: Iată, trei dintre noi vor să facă automatică, unul vrea să studieze informatica, altul chimia, altul aeronautica și, în sfîrșit, ceilalți dreptul și sociologia... Se observă cred pasiunea pentru logică, pentru exactitudine, pentru concret care ne caracterizează de fapt, pe noi toți, colegii de generație. Am fost educați în spiritul matematicii.

Gabriel Dăscălescu: Concluzia logică: va fi o concurență nemaipomenită la automatică, la admitere! Un fel de admitere la... viitor...

ARUNCĂTORUL DE DISC SAU PASIUNEA PENTRU LOGICĂ MATEMATICĂ

Reporter: Deci, dumneavoastră veți trăi în anul 1990.

Gabriel Dăscălescu: Numai noi?

Reporter — Cam cîți ani veți avea în anul 1990? V-ați gîndit?

Marius Petrescu: Cam în jur de treizeci și doi, treizeci și trei, treizeci și șase...

Reporter — Oameni maturi, în pragul primelor bilanțuri...

Gabriel Dăscălescu: Vedeți, dumneavoastră folosiți ca termen limită anul 1990. E și firesc. Este termenul de perspectivă pe care îl urmăresc directivele partidului. Nu uitați însă că ne-am obișnuit să ne raportăm destinele la anul 2000.

Marius Petrescu: Ca să fim în actualitatea noastră politică și socială, haideți să ne angajăm să împlinim și anul 2000 înainte de termen. Adică să-l împlinim în 1990.

Reporter — Cu o singură delimitare: anul 2000 era în general pînă nu demult un termen de referință al literaturii științifico-fantastice. Or, noi aici nu facem literatură științifico-fantastică. Noi dezbatem de fapt Proiectul de Program și Proiectul de Directive ale Partidului Comunist Român. Deci, viitorul nostru. Ei bine, cum credeți că vor arăta oamenii anului 1990 sau oamenii anului 2000?

Luminița Ursu: Să vedem mai bine cum vom arăta noi în anii aceia. Cred că nu mult modificați față de cei care sîntem astăzi. Noi, desigur, ne vom maturiza. Poate că unii dintre noi vor îmbătrîni inainte de vreme. Nu este exclus. Sper să nu dispară nimeni prematur dintre noi. Vom semăna cu ceilalți oameni din jurul nostru. Elementele fundamentale care țin de permanența omului, de tradițiile sale nu se vor modifica atît de repede. Se vor înregistra desigur modificări la nivelul conștiinței, mentalităților, obiceiurilor imediate.

Vlad Dabija: Este posibil că vom învăța să ne adaptăm mai repede la necesitățile, la urgențele societății. Vom gîndi și vom acționa mai precis si mai repede.

Marius Petrescu: Una din imaginile standard ale graficienilor, imagine care a intrat în folclorul pentru anul 2000, este aceea a unui hidrocefal cu un cap imens, monstruos, care zdrobește un trup mic și plăpînd; un cap imens în care să încapă multe lucruri și un trup care reduce omul la o caricatură... Artiștii au tot dreptul să șarjeze pe seama viitorologiei! Este însă absolut sigur că așa ceva nu se va întîmpla niciodată. Omul tinde din ce în ce mai mult spre armonie iar societatea noastră, în mod special, insistă pentru crearea unui om complex, multilateral dezvoltat, care să justifice dacă vreți pînă și evoluția noastră pe scară biologică. Omul ca un... discobol acționînd între macrocosmos și microcosmos.

Reporter: Dumneavoastră știți desigur că omul nu folosește decît aproximativ 10% din capacitatea sa cerebrală...

Gabriel Dăscălescu: E posibil. Știam că nu se foloseşte în întregime de creier. E adevărat că nu eram informat asupra acestei disproporţii strigătoare la cer. Dar e absolut sigur că în cei 16 ani care ne despart de anul 1990, de pildă, omul nu va putea reface acest handicap. Va încerca oricum să cuprindă mai în profunzime realitatea şi să răspundă exigenţelor vieţii sociale mai bine şi mai repede în urma unor calcule riguroase.

Reporter: Societatea anului una mie nouă sute nouăzeci va fi o societate a matematicienilor?

Luminiţa Ursu: Vedeţi dumneavoastră, documentele de partid cer omului de viitor, omului societăţii socialiste să dezvolte la niveluri nemaiîntîlnite, cel puţin la noi în ţară, industria constructoare de maşini, în special cea electronică, industria chimică şi a tuturor ramurilor legate de fluxurile tehnologice. Ei bine, la baza tuturor acestor fluxuri tehnologice stă matematica. Dacă generaţiile dinaintea noastră puteau face abstracţie de matematică într-un domeniu sau altul al vieţii, noi nu ne mai putem permite acest lux. Pentru că ar însemna să stagnăm.

Reporter: Şi ce ne facem cu toţi aceia care n-au apucat să înveţe matematică? Poate şi pentru că n-au avut profesori buni.

Marius Petrescu: Pentru aceştia vor exista cursuri de perfecţionare, aşa cum există azi la televiziune cursuri de limbi străine. Matematica este un limbaj universal cum e, de pildă, muzica. Numai că pentru matematică nu-ţi trebuie auz muzical. Îţi trebuie doar inteligenţă şi exerciţiu. Iar societatea viitorului va fi a oamenilor inteligenţi, care nu trag chiulul de la orele de matematică.

Reporter: Cum rămîne însă cu spiritul romantic al unui asemenea om complet matematizat?

Rodica Iordache: Matematica nu exclude romantismul. Aproape toţi marii savanţi au fost nişte romantici. Şi, desigur, nişte revoluţionari.

Mihaela Nica: Spiritul revoluţionar al omului care va trăi în anul 1990...

Gabriel Dăscălescu: ...Nu uita că şi tu vei trăi în 1990!

Mihaela Nica: ...va fi întreţinut de permanenta sa aspiraţie spre desăvîrşire. Şi fiindcă ne referim chiar la nişte ani ai vieţii noastre, pe care urmează să-i împlinim, îndrăznesc să cred că noi toţi, cei adunaţi aici, nu ne vom pierde această nelinişte de a şti mai mult, mereu mai mult, curajul de a avea idei, de a pune în aplicare idei, de a face muncă de creaţie ştiinţifică.

Silviu Toma: Nu ştiu dacă ne vom mulţumi chiar cu puţin. Cerem de la societate un singur lucru: încredere. Nu ne facem nici o singură clipă probleme că nu vom reuşi să ne afirmăm. Dacă judecăm după cele ce se trasează în proiectele partidului nostru, destinul fiecăruia dintre noi are, cum se spune, drum liber, cu toate stopurile pe verde.

Răzvan Cojoc: Reiau o idee exprimată de Silviu Toma şi zic şi eu că nu ne vom mulţumi chiar cu puţin. Să ne înţelegem bine: nu vrem să devenim nişte latifundiari! Nu ne imaginăm stăpîni ai lumii. Nu vrem destine de excepţie cu orice preţ. Trăim şi vom trăi într-o societate eroică. Dar fără eroi care se bat cu pumnii în piept. Ci care produc bunuri materiale şi spirituale pentru oameni. Societatea în care vom trăi, de pildă în 1990, va fi necruţătoare cu impostura. Veniţi în şcoală! Luaţi statisticile calificativelor obţinute de elevi de-a lungul anilor. A crescut impresionant numărul acelora care învaţă bine şi foarte bine. Deci vom trăi într-o societate de oameni bine pregătiţi.

Reporter: Generaţiile dinaintea dumneavoastră spun că trăiesc şi muncesc numai pentru voi, cei care veniţi. Credeţi cumva că e o exagerare?

Cristian Călugăriţa: Am auzit odată pe cineva, un om în plină maturitate, spunînd cu năduf: „Adică de ce trebuie ca noi să *muncim pentru voi?* Asta înseamnă că voi o să veniţi la «de-a gata!»“ Omul era foarte pornit. I-am amintit că, desigur, părinţii săi munciseră la rîndul lor ca să-i asigure un viitor fericit lui, cel de azi, care mă apostrofa. Şi că noi, desigur, la rîndul nostru vom munci pentru cei care vor veni după noi. Şi aşa mai departe.

Reporter: Credeţi că se vor stinge conflictele între generaţii?

Luminiţa Ursu: Conflicte, mai bine-zis contradicţii, vor exista. Important este să nu devină antagonice. Esenţial este, se spune în proiectul de Program, ca noi să le cunoaştem, să le investigăm, să preîntîmpinăm eventualele explozii şi să canalizăm acţiunea tuturor spre un scop comun: progresul. La urma urmei fiecare generaţie crede, la intrarea în arenă, că numai ea deţine adevărul. Restul înseamnă istorie!

Marius Petrescu: Realitatea este că noi nu sîntem o generaţie ivită pur şi simplu din neant. Noi avem sarcina de a continua tot ceea ce au realizat şi au creat părinţii noştri şi părinţii părinţilor noştri. Sîntem ferm convinşi că vom avea întotdeauna ceva de învăţat de la cei dinaintea noastră. Drumul pînă la anul 1990, vă asigurăm, sîntem conştienţi de asta, va fi un drum greu, de studiu şi de muncă neîntreruptă. Sîntem printre acei oameni care se vor putea mîndri că au fost totuşi contemporani cu unii dintre bărbaţii care au creat în 1921 Partidul Comunist Român. Ei bine, opţiunea noastră fundamentală pentru viitor e aceea de a deveni membrii ai acestui partid!

E BINE SĂ RELUĂM IDEILE CARE ALTĂDATĂ PĂREAU DE DOMENIUL IMPOSIBILULUI

Reporter: Dacă în 1990, un reporter, v-ar ruga să vă faceţi bilanţul, ce anume aţi dori să înregistreze biografia voastră?

Răzvan Cojoc: «Aş vrea să lucrez pe şantierul unei hidrocentrale. Să pot spune de cîte ori se aprinde lumina undeva, că în cei 40, 60 sau 100 de volţi arde ceva şi din visul meu de a fi. *Sper să nu mă simt niciodată singur în* această lume a constructorilor. Apoi, mi-ar face plăcere să construiesc o hidrocentrală pe malul mării, folosind energia valurilor, a fluxurilor şi refluxurilor. S-ar putea ca pînă în 1990 să realizez acest proiect.

Marius Petrescu: Nu vreau neapărat imense hale de proiectare sau de cercetare, ci un loc de muncă în care să mă aflu pe circuitul dintre gîndire tactică şi producţie. Aş vrea să cred că pînă la vîrsta aceea voi realiza o instalaţie automatică originală prin care am uşurat munca oamenilor şi, ce e poate mai important, am înscris o victorie în lupta cu timpul. Şi asta neapărat într-o uzină, într-o întreprindere sau într-un laborator.

Răzvan Cojoc: Lucrul fantastic al acelor ani va fi poate înţelegerea definitivă a realităţii că nimic nu se poate realiza decît printr-o strînsă interdependenţă între diverse domenii de activitate şi printr-o perfectă colaborare şi sincronizare între specialişti. Eu cred că generaţiei noastre îi va reveni sarcina să finalizeze acest obiectiv pe care documentele de partid îl trasează ca sarcină de viitor.

Mihaela Nica: Nu-mi doresc să fac nimic nemaipomenit şi nemaiauzit. Vreau doar să mă integrez armonios în viaţa unui colectiv şi în societate şi să-mi fac datoria în linişte, calm, fără panică, fără disperare. Automatica e un domeniu răspunzător de progresul societăţii noastre. Aici nimeni nu poate lucra pe cont propriu!

Nu mă gîndesc la nemurire. Ci la uzina aceea undeva, pe cuprinsul ţării, unde dintr-o dată oamenii vor învăţa să apese pe clape şi să realizeze aproape instantaneu un produs al minţii noastre pentru care altădată se cheltuiau poate ore şi zile.

Luminiţa Ursu: Nu-mi propun să ajung la sondaje de opinie de tip «Gallup», dar dacă va fi nevoie mă voi transforma într-un seismograf al opiniei publice. Trebuie să fac ceva pentru omul de pe stradă, pentru omul din uzină, pentru omul de pe şantier, dintr-un institut de cercetări etc. Să-mi aduc şi eu contribuţia la crearea condiţiilor optime pentru ridicarea oamenilor pe noi trepte de civilizaţie. În rest, nu doresc să fiu un om comun. Vreau să trăiesc ca un om excepţional. Mă nemulţumesc renunţarea şi platitudinea!

Silviu Toma: Sper să fiu printre ultimii jurişti ocupaţi cu infracţiunile. Sper de asemenea că rolul nostru va fi preluat tot mai mult de opinia publică!

Cristian Călugăriţa: Probabil că prin anii aceia vom trăi în plină epocă de renaştere, de sinteze globale, ştiinţifice, tehnice, filozofice, estetice. Ca informatician nu-mi doresc altceva decît să pot pune la dispoziţia oamenilor un tezaur de informaţii necesare activităţii noastre de zi cu zi, un tezaur adus la ultima secundă a ştiinţei şi tehnicii; un fel de bibliotecă din Alexandria, dar a lumii noastre.

Gabriel Dăscălescu: Fiindcă veni vorba de biblioteca din Alexandria îmi amintesc, se spunea, că dacă nu ar fi ars, ar fi împins lumea cu 5000 de ani înainte. Întotdeauna mi-am pus întrebarea: unde am fi ajuns? De aceea, mă gîndesc că nu e bine să dăm foc tezaurului de idei, de scheme ale unor posibile descoperiri şi invenţii pe care sîntem adeseori tentaţi, din goană după nou, să le uităm. E bine să preluăm ideile care păreau altădată de domeniul imposibilului sau nerentabile la un moment dat şi să le punem în practică. Mi-ar plăcea să cred că va exista un asemenea «sediu» al tuturor ideilor demne de reţinut.

Rodica Iordache: Toţi sîntem convinşi că ne vom realiza. Societatea ne oferă într-adevăr toate condiţiile. Ea întruneşte unul din dezideratele pe care le cerea Marx societăţii viitorului: socialismul nu promite că va face din fiecare om un Newton, Mozart sau Rafael, dar va da posibilitatea ca fiecare om care are geniul lui Newton, Mozart sau Rafael să devină cu adevărat Newton, Mozart sau Rafael!

EXTEMPORAL DESPRE UN VIITOR PE CARE ÎL DORIM CÎT MAI APROAPE

Gabriel Dăscălescu: «Mărturisesc că sîntem tentaţi să excludem tot mai mult din calcule neprevăzutul, eroarea pe care Heinrich Boell (laureat al Premiului Nobel pentru literatură) o numea odată ficţiune sau... raţiune a poeziei. Aş vrea ca în 1990 să trăiesc într-o ţară frumoasă, puternică, mîndră prin harul ei şi prin înnobilarea pe care i-o conferă munca. România va fi cu siguranţă o ţară înaintată. Înaintată din punct de vedere economic, cultural, înaintată prin organizare socială şi prin nivel de conştiinţă. Sigur că atunci societatea socialistă multilateral dezvoltată va fi desăvîrşită. Aceasta înseamnă pentru mine că societatea românească a anului 1990 nu va fi decît întruchiparea idealurilor pentru care luptăm noi astăzi. Vom trăi deci într-o societate care ne este de pe acum familiară. Tehnica va triumfa. Automatizarea va pătrunde adînc în procesele muncii atît în industrie cît şi în agricultură. Va fi o lume practică, utilă, modernă, confortabilă în care distanţele dintre oameni nu vor mai avea nici un fel de importanţă.

M-aş bucura mult să ştiu că în 1990 România, continuîndu-şi actualele acţiuni de cooperare internaţională, acţionează ca să grăbească dezvoltarea popoarelor vitregite de istorie, pentru eliminarea injustiţiei arbitrare care mai dăinuie astăzi pe pămînt».

Răzvan Cojoc: «Trăim într-o lume bîntuită de crize dar şi de speranţe. România se înscrie în rîndul ţărilor lucide, care caută soluţii pentru vindecarea planetei de bolile sale istorice: prăpastia dintre ţările puternic dezvoltate şi cele slab dezvoltate, inegalitatea socială, foametea, războiul etc... Nu va fi nevoie să creăm noi organisme internaţionale, ci să luptăm pentru soluţii echitabile, şi pentru o nouă concepţie de viaţă la nivel planetar chiar în cadrul formelor existente de dialog. Toate aceste probleme care duc la încordare şi la nevroze le văd rezolvate prin colaborare. Dacă fiecare dintre noi va reuşi să aibă un prieten, numai un prieten în fiecare ţară a lumii, în aşa fel încît să ajungem o familie imensă de prieteni, cred că problemele care ne frămîntă azi şi-ar găsi rezolvarea treptat şi înţelept. Atunci nu vor mai fi nici conflicte militare, nici analfabeţi, nici subnutriţi pe pămînt».

Mihaela Nica: «Ce aş vrea eu să rezolve pînă la urmă generaţia mea? Consolidarea unui sistem educaţional care să pregătească oameni competenţi pentru a rezolva marile probleme ale omenirii: descoperirea vaccinului împotriva cancerului şi a celorlalte boli necruţătoare; realizarea unei misiuni spaţiale pe planeta Marte; completarea locurilor goale încă din sistemul periodic al lui Mendeleev prin descoperirea de noi elemente chimice; rezolvarea problemelor penuriei de energie şi de hîrtie».

Silviu Toma: «Aş vrea ca în timpul de respiraţie al generaţiei noastre să rezolvăm de pildă problema transplantului cardiac, a adaptabilităţii la zborurile interplanetare, să extindem zona cultivabilă cu cereale pe pămînt în dauna miraculoaselor deşerturi şi să transformăm fundul mării într-o grădină semiramidă a planetei. Sper de asemenea să scăpăm de coşmarul cursei înarmării pentru că, dacă vreţi, sper să triumfe atît spiritul lucid de conservare al omului cît şi raţiunea sa fundamentală de a fi pe pămînt fiinţa care a descoperit cel de-al II-lea sistem de semnalizare!»

Vlad Dabija: «Visez pentru anul 1990 o ţară, o Românie în care oamenii vor ajunge să conducă procesele de producţie de la panouri de comandă. Şi nu numai atît. Sînt convins că pînă atunci vom produce chiar noi în întregime echipamentul automatizărilor necesare progresului în toate domeniile de activitate».

Luminiţa Ursu: «Voi fi o luptătoare consecventă pentru rezolvarea atît teoretică cît şi practică a problemelor egalităţii femeilor cu bărbaţii. Este vorba de a crea posibilităţile concrete ale afirmării capacităţilor multiple şi profunde ale femeii. Nu numai în ansamblul de norme legislative ale unui stat sau la nivelul recunoaşterilor oficiale. Eu doresc rezolvarea acestei probleme în planul existenţei de zi cu zi. Constituţia ţării noastre asigură legic această egalitate. Ceea ce rămîne de făcut este deci rezolvarea problemei în mediile în care nu e înţeleasă această realitate, şi unde mai dăinuie concepţii retrograde, anacronice».

Marius Petrescu: «Nu pot concepe în lumea anului 1990 existenţa unor state în care oamenii mai luptă pentru libertate şi dreptate socială. Noi, cei care am crescut într-o ţară socialistă, am simţit la tot pasul grija partidului, care ne-am format într-o societate a dreptăţii şi libertăţii nu putem accepta prelungirea situaţiilor anacronice de pe glob, cînd unele state înăbuşă pe altele, cînd în unele zone geografice se moare de foame, şi în plină epocă a zborurilor cosmice se mai foloseşte plugul cu brazda de lemn sau de os. Eu văd anul 1990 într-o lume în care ideile socialiste şi comuniste vor triumfa definitiv şi pretutindeni».

*

Cei nouă elevi pe care i-am provocat la acest dialog sînt numai cîţiva din tinerii care se iniţiază în viitor. Cred că putem avea toată încrederea că ştiu să privească un răsărit de soare, să dăruiască o floare, să şteargă o lacrimă, să se bucure de un lucru dus pînă la capăt, sau să repare ceva necesar, pentru că mereu se găseşte ceva de reparat pe pămînt. Dar mai ales să clădească o lume nouă pentru omul acesta atît de zbuciumat şi de fragil numit: homo sapiens sapiens. În speranţa că omul nu va mai rămîne doar o simplă trestie gînditoare. Ci poate ceva mai mult. **ADRIAN DOHOTARU** ■

> **„POPORUL ROMÂN**
> **A DOVEDIT DIN PLIN CĂ POSEDĂ**
> **DEOSEBITE VIRTUȚI CREATOARE,**
> **TEMERITATE ÎN GÎNDIRE,**
> **SPIRIT INVENTIV, NOVATOR,**
> **PASIUNE PENTRU CUNOAȘTERE,**
> **CAPACITATE DE A DA VIAȚĂ**
> **MARILOR DESCOPERIRI**
> **ALE ȘTIINȚEI!“**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**
>
> *(DIN CUVÎNTAREA LA CONFERINȚA NAȚIONALĂ A CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ȘI PROIECTĂRII)*

„A GÎNDI PENTRU VIITOR ȘI DIN PERSPECTIVA ACESTUIA“

Despre evenimentul pe care l-a marcat recenta Conferință națională a cercetării științifice și proiectării pentru colectivul de muncă al Institutului de Cercetări și Proiectări pentru Automatizare, I.P.A., despre implicațiile ce le vor avea pentru activitatea viitoare problemele aflate pe ordinea de zi a conferinței, despre ecoul pe care îl găsește în conștiința specialiștilor de aici cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am stat de vorbă la acest institut cu tovarășul Traian Sachelarie, secretar al Comitetului de partid.

— Pentru că automatica este un domeniu căruia am putea zice că mai toate ramurile producției îi datorează o însemnată parte din succesele lor, și de care mai toate ramurile producției își leagă pentru perioade, fie mai apropiate, fie mai îndepărtate, o serie largă de mari și legitime speranțe, este și frumos și adevărat să spunem că automatica e o știință a viitorului. Mai bine-zis, una dintre științele viitorului.

— Și da, și nu. Da — pentru că automatica mai are foarte-foarte multe de făcut, se așteaptă deosebit de mult de la ea. L-am adăugat și pe nu pentru că de multe ori se spune despre o știință că aparține viitorului atunci cînd ea e abia la început, într-o fază de căutări și promisiuni. Or, cercetările și cuceririle în acest domeniu au adus automaticii un palmares mai mult decît voluminos. Deci o putem socoti în egală măsură și o știință a prezentului.

— Da, să ne gîndim, de pildă (cu mintea omului care lucrează în alt domeniu decît cel aflat în discuție), la incredibilele creiere electronice care urmăresc în marile unități industriale cele mai complicate procese tehnologice, la roboții care înlocuiesc efortul fizic uman și îndeplinesc nenumărate și dificile operații necesare în diferite domenii de activitate.

— Nu numai automatica, ci și orice alt domeniu de cercetare trebuie să țină seama mai întîi de toate de cerințele, de imperativele viitorului. Trebuie să pornească de la a vedea în viitor, a gîndi pentru viitor și din perspectiva acestuia. Spunînd asta am în vedere unul dintre pasajele cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu: «Așa cum este normal, cercetarea trebuie să meargă cu un pas înainte, să soluționeze nu numai problemele legate de înfăptuirea concretă a planului cincinal și a planurilor anuale, ci să abordeze probleme noi, de perspectivă, pentru a putea orienta și oferi baza întocmirii viitoarelor planuri de dezvoltare economico-socială, pentru a situa întreaga dezvoltare a societății noastre pe temeiul științei și tehnicii celei mai avansate».

— Indicațiile cuprinse în cuvîntare, problemele ridicate în cursul discuțiilor și luărilor de cuvînt, conferința însăși ca eveniment, au constituit, desigur, pentru colectivul de cercetare și proiectare al institutului un prilej neprețuit de bilanț al tuturor lucrurilor duse la îndeplinire, de analiză lucidă a lucrurilor care puteau fi făcute mai bine (și, implicit, căutare a noi modalități care să ducă la aceasta), de meditație — dacă vreți — asupra a ceea ce urmează a fi făcut pentru perfecționarea unor măsuri deja adoptate și găsirea de noi metode prin care eficiența muncii de concepție din I.P.A. să înregistreze parametri și mai ridicați. Deci conștienți fiind de rolul ce îl are industria mijloacelor de automatizare în ansamblul dezvoltării industriale a țării noastre, ce v-ați propus pentru perioada care urmează?

— La recomandarea Comitetului de partid din institut s-a trecut deja la o serie de acțiuni printre care aș numi: concentrarea potențialului de cercetare al institutului pe problemele majore ale ramurii ca: echipamente pentru automatizarea mașinilor unelte, acționări electrice reglabile pentru utilaje și linii tehnologice, utilizarea tehnicii de calcul în conducerea și supravegherea proceselor industriale, dezvoltarea fabricației mijloacelor de automatizare, creșterea fiabilității produselor de automatizare (durata de funcționare a mașinilor). De asemenea, ne-am propus dezvoltarea

«Să facem ca cincinalul următor — a arătat secretarul general al partidului nostru — să fie cincinalul afirmării cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate sectoarele de activitate din România». ▶

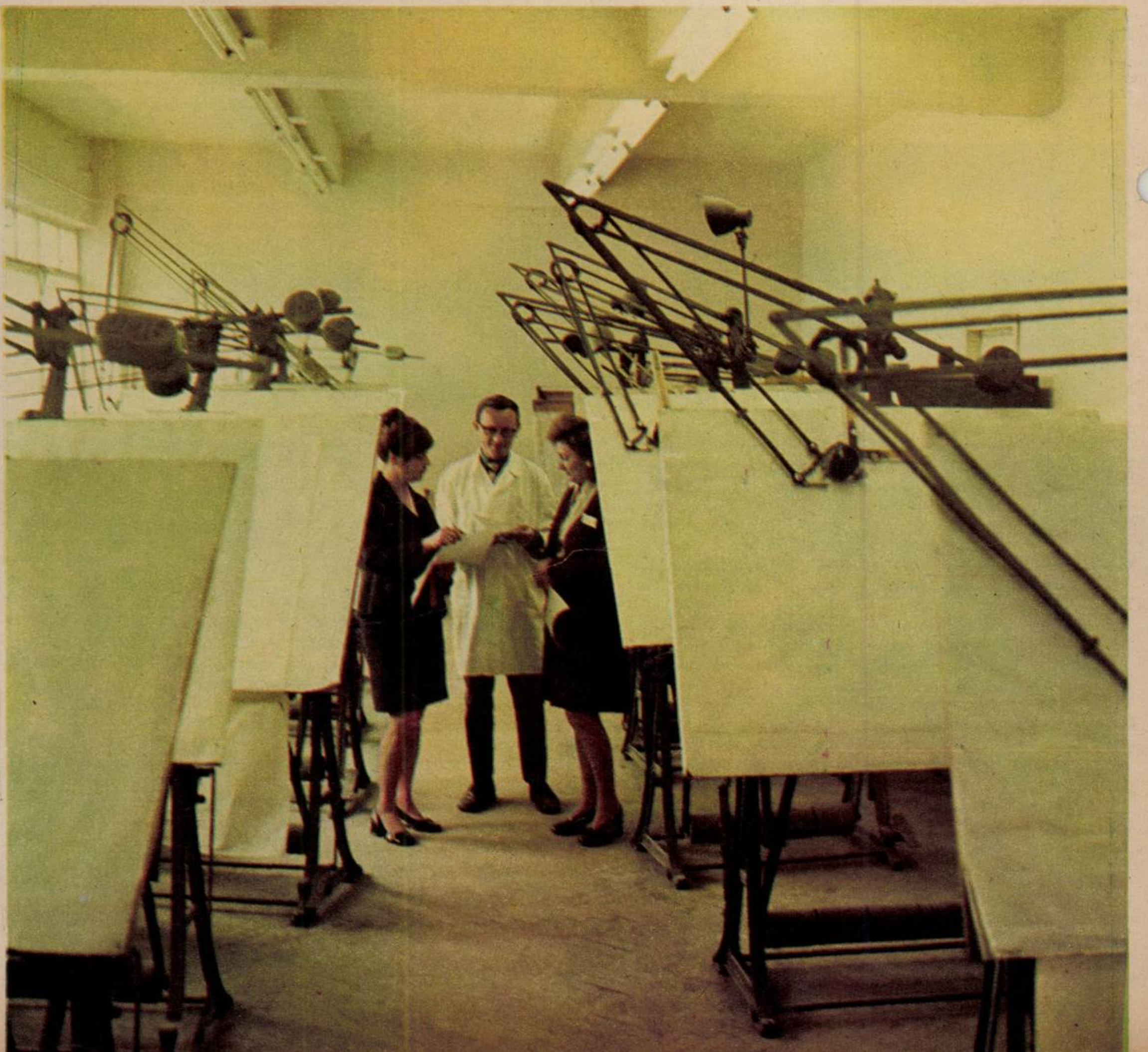

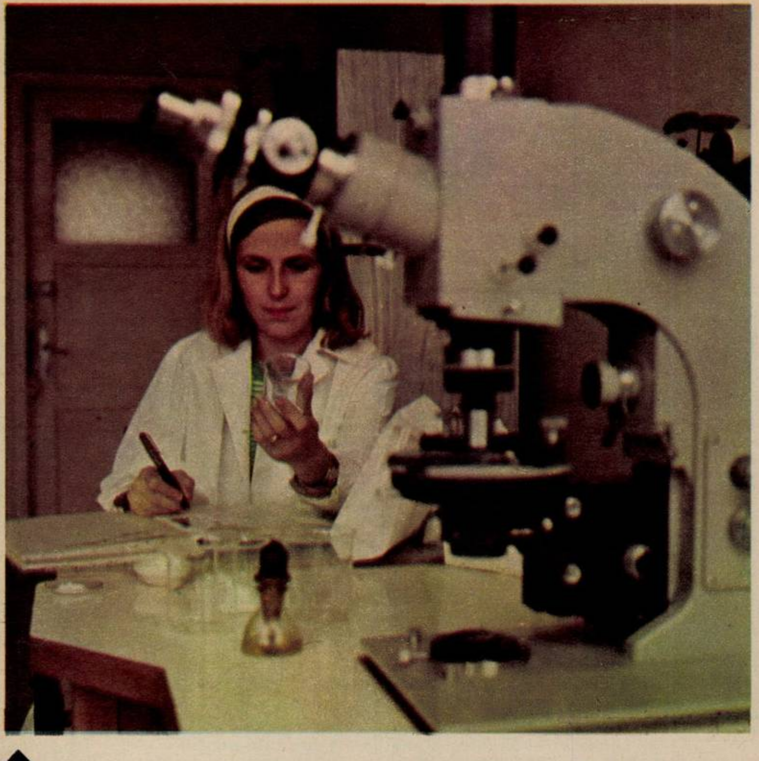

▲ O temă de cercetare permanentă: obținerea de înlocuitori.

în institut a unei importante activități de tipizare în strînsă legătură cu întreprinderile din cadrul Centralei industriale de echipamente de telecomunicații și automatizări, urmărim totodată să dezvoltăm cît mai mult activitatea de microproducție și autodotare în vederea finalizării mai rapide a prototipurilor și realizării de aparate și echipamente în serii mici, crearea de colective mixte institut-fabrică în domeniul asimilării de produse noi (cu Întreprinderea de elemente de automatizare și Întreprinderea «Electronica»), dezvoltarea cercetării tehnologice în vederea reducerii utilizării aparaturii și componentelor din import.

— Puteți enumera o serie dintre neajunsurile ce s-au făcut simțite în vremea din urmă în activitatea institutului dumneavoastră?

— Ciclul relativ lung al unor lucrări de cercetare, slaba conlucrare dintre institute și fabricile producătoare la asimilarea de produse noi, insuficienta cunoaștere de către cercetători a posibilităților tehnologice existente în fabrici și modul deficitar în care uneori fabricile înțeleg să-și modernizeze fluxul tehnologic, calitatea uneori necorespunzătoare a documentațiilor elaborate, insuficienta aprofundare a unor soluții sub aspect tehnologic sînt, credem, principalele aspecte negative asupra cărora va trebui să ne îndreptăm atenția în viitor.

— Care sînt mijloacele, metodele, acțiunile pe care, în virtutea celor spuse la conferință, vi le-ați propus pentru a limita efectul lipsurilor pomenite?

— În principal, toate cele enumerate în cadrul răspunsului dat la întrebarea anterioară.

— Ce alte propuneri ați mai avea pentru viitor în scopul îmbunătățirii activității institutului?

— O bună parte din neajunsurile ce s-au făcut simțite în activitatea noastră se datoresc unor cauze, ca să zic așa, exterioare institutului.

— Poate că n-ar fi rău să le numiți și să ne spuneți în ce fel le vedeți soluționarea.

— Sîntem de părere că pentru a spori eficiența economică și gradul de valorificare a activității de concepție în automatizări ar fi necesar ca Centrala industrială de echipamente de telecomunicații și automatizări (C.I.E.T.A.), în cadrul căreia activează institutul nostru, să-și extindă activitatea de furnizor general pentru echipamente și instalații de automatizare la nivelul întregii economii naționale. Aceasta ar permite creșterea gradului de tipizare a soluțiilor, mai buna corelare a planurilor de asimilare și fabricație cu nevoile economiei, preîntîmpinarea diversificării neraționale a producției și risipa nejustificată de fonduri valutare. Aceste deziderate nu pot fi atinse întrucît peste 50% din producția mijloacelor de automatizare a centralei se realizează pe baza documentațiilor elaborate în circa 50 de unități diverse. Proiectul programului de tipizare pentru perioada pînă în 1980 în domeniul mijloacelor de automatizare întocmit de I.P.A. la începutul acestui an în baza indicațiilor primite din partea conducerii superioare ar putea conduce la obținerea unor importante efecte economice. Cu toate avantajele evidente pe care le-ar avea aplicarea imediată a acestui program, actul normativ ce prevedea măsurile organizatorice necesare — coordonarea unică a tipizării mijloacelor de automatizare, asigurarea proiectării unitare a instalațiilor de automatizare și înființarea unor filiale în cîteva din principalele centre industriale din țară — întîrzie să apară. O altă problemă ar fi aceea a lipsei unei depline reglementări cu organele de control financiar privind indicatorii economici prin care se apreciază îndeplinirea sarcinilor de plan în activitățile de cercetare și proiectare. În baza actualului sistem, pentru a realiza indicatorii de producție marfă, institutele sînt stimulate să consume mai multe materiale, să realizeze cheltuieli indirecte mai mari sau să elaboreze lucrările mai scump. Mi-aș mai permite să mă opresc și la problema dificultăților de aprovizionare atît din țară cît și din import. Și în cadrul institutului nostru sortimentul materialelor și componentelor ce trebuie aprovizionate, de regulă în cantități foarte reduse, este destul de mare. Pentru depășirea dificultăților de această natură propunem ca întreprinderile producătoare de aparate și componente să poată avea stocuri minime (sub 1%) din aparatele și componentele din profilul lor de fabricație din care să asigure în mod operativ activitatea de cercetare. În al doilea rînd, importurile pentru activitatea de cercetare-dezvoltare să se asigure în regim prioritar, cu o metodologie mai simplificată și în termene corelate cu planurile de asimilare. Considerînd că e deosebit de importantă pentru creșterea eficienței activității de cercetare, rapida însușire în fabricație a produselor nou asimilate, propun ca întreprinderile producătoare să fie stimulate mai clar prin recompense și sancțiuni în raport de modul în care rezolvă oportun sarcinile din planul de asimilări.

ELENA NESTOR ■

● **De ce să cumpărăm inteligența altora cînd o avem pe a noastră?**

● **Funcția productivă a științei este primordială.**

● **Nu știință de dragul științei, ci o știință legată nemijlocit de necesitățile practicii.**

● **Lipsa de idei este egală cu speculațiile abstracte de cabinet.**

● **Cercetarea se consideră încheiată numai cînd rezultatele sînt verificate în producție.**

● **Nu mai trăim în epoca inventatorului solitar, ci în cea a colaborării strînse, multilaterale dintre cercetători.**

● **Matematica trebuie să se integreze mai organic în cercetarea științifică generală.**

● **Este necesar ca cercetarea biologică să fuzioneze cu necesitățile agriculturii.**

AȘA VEDEM ROSTUL ȘTIINȚEI, PRIVIT DE AICI, DIN MĂRCULEȘTI — PUNCTUL CEL MAI SECETOS AL BĂRĂGANULUI

Stațiunea experimentală Mărculești a Academiei de Științe Agricole și Silvice este cea mai veche stațiune din țară pentru cercetări asupra plantelor de cîmp. Înființată în anul 1929 de profesorul Gheorghe Ionescu-Șișești, numai doi ani după crearea Institutului de cercetări agronomice al României (I.C.A.R.) într-unul din punctele cele mai secetoase ale Cîmpiei Bărăganului. Ea și-a împletit existența, de-a lungul deceniilor, cu soarta schimbătoare a agriculturii românești. Nu este locul aci să retrasăm istoria acestui centru, suficient să spunem că însăși noua titulatură pe care a primit-o în acest an — «Stațiunea de cercetări pentru culturi irigate Mărculești» — consemnează marele salt realizat în agricultura Bărăganului: irigarea. Nici nu s-ar mai putea concepe aci o cercetare științifică fără să se aibă în vedere acest nou element fundamental. Așadar, irigare dar nu numai irigare. Este vorba de o schimbare profundă a structurilor tehnice, o înnoire pe toate planurile agriculturii, strînsa îmbinare a științei cercetării și producției, care a dat roade îmbelșugate în această parte a țării, cîndva atît de bogată, atît de săracă.

Acum cîteva zile am avut o lungă și plăcută discuție cu directorul stațiunii, doctorul-inginer Gheorghe Vineș, membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvice, și secretarul științific, inginerul Iulian Lebedencu, despre rosturile cercetării științifice și perspectivele ei așa cum apar ele aci în inima Bărăganului.

— Am ascultat cu emoție — îmi spune Gheorghe Vineș — aprecierile făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu la conferință: «Nu este o fantezie, ci o realitate că putem obține pe pămîntul nostru o producție de

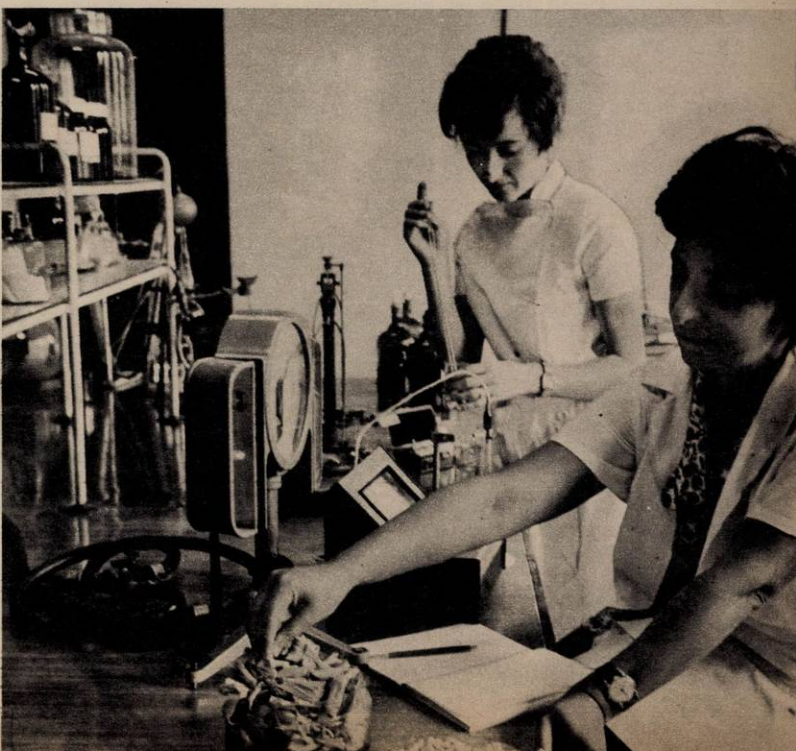

«Soluționarea problemelor din domeniul cercetării agricole, a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, depinde într-o măsură hotărîtoare de aportul cercetării biologice.» ▶

8 000–10 000 kg de grîu la hectar și de 15 000–20 000 kg de porumb la hectar. Putem obține, de asemenea, o producție de 50 000–60 000 kg la hectar la sfeclă și de 30 000–40 000 kg la cartofi. Resursele agriculturii românești sînt foarte mari, putînd asigura pentru o perioadă lungă satisfacerea necesităților unei populații nu de 30 de milioane, ci chiar de peste 50 de milioane». Noi, oamenii Bărăganului de azi, sîntem perfect conștienți de caracterul realist al unor asemenea aprecieri. Stațiunea noastră are ca sarcină stabilirea celor mai potriviți hibrizi și soiuri și a tehnologiilor de cultură a principalelor plante, în condiții de irigare, din zona Bărăganului de sud. În ultimii zece ani, grație și cercetării științifice, producția *medie* pe teritoriul actualului județ Ialomița s-a dublat: la grîu a trecut de la 1 700 la 3 700 kg, iar la porumb de la 2 000 la 4 500 kg la hectar, cu tendință de creștere.

NU NUMAI APA, CI ȘI ȘTIINȚA IRIGĂ OGOARELE

Aș dori însă să revin la rolul cercetării științifice — continuă interlocutorul nostru. Să luăm, de pildă, irigarea. S-ar părea că tot greul constă doar în a aduce apa pe cîmp și că, odată creată rețeaua de irigare, cercetarea științifică devine superfluă. Lucrurile nu stau însă așa. Dirijarea factorului apă trebuie strict individualizată în funcție de cultură și de proprietățile solului. Dacă uzi prost, obții rezultate chiar mai rele decît dacă nu uzi deloc! Pare paradoxal, dar așa e. Or, tocmai în stabilirea științifică a normelor de irigare pentru zona noastră cred că stațiunea a adus o contribuție utilă.

Mai există un aspect, de asemenea relevat cu putere la conferința de la București, și anume necesitatea extinderii pe scară largă a rezultatelor cercetării. Pe loturi de experiență noi am obținut 14 000 kg porumb boabe, 7 250 kg grîu, 90 000 kg sfeclă-de-zahăr la hectar. Așadar, soiurile de care dispune efectiv Bărăganul posedă un potențial foarte ridicat, verificat în practică. Dar pînă să se ajungă ca rezultatele obținute pe loturile experimentale să se transpună în media pe județ mai sînt multe de făcut. Ca și cum am avea un proiect bine întocmit și nu ne-ar mai rămîne decît... să ridicăm casa.

BĂRĂGANUL OFERĂ BIOLOGILOR PASIONANTE TEME DE CERCETARE

În ceea ce privește aspectele pur științifice — intervine secretarul științific, inginerul Iulian Lebedencu — aș vrea să evoc o remarcă a tovarășului Nicolae Ceaușescu din cuprinsul cuvîntării rostite la recenta conferință de la București. Referindu-se la programul partidului, vorbitorul a subliniat, între altele: «Programul prevede sarcini mari în privința dezvoltării agriculturii. Cercetarea agricolă este chemată să contribuie la rezolvarea acestor sarcini. Nu se poate concepe însă soluționarea problemelor în agricultură fără o legătură strînsă cu biologia. De aceea trebuie să legăm mai strîns cercetarea biologică de aceste probleme».

Noi, cercetătorii din Bărăgan — și nu numai noi — din dorința de a obține recolte cît mai mari, preconizăm folosirea de îngrășăminte chimice, pesticide, insectofungicide. Dar aceste substanțe nu vor produce oare, la un moment dat, un anumit dezechilibru în nutriția plantelor și în microbiologia solului, considerat ca un organism viu? Noi tratăm semințele de leguminoase, de pildă soia, cu bacterii de Rizobium, care se dezvoltă în simbioză cu planta, ajutînd-o să asimileze azotul liber direct din aer. Grație bacteriilor, elementul azot nu mai costă nimic, fiind preluat din atmosferă! Am constatat însă că în prezența anumitor insecticide eficiența bacteriilor scade. În ce proporții? Cum poate fi restabilită această eficiență? La aflarea răspunsului cred că ar putea să ne ajute cercetarea biologică la care se referea și tovarășul Nicolae Ceaușescu. La fel ar trebui să existe o colaborare și în domeniul combaterii bolilor și dăunătorilor pe cale biologică în Bărăgan. Cultivarea de organisme vii și folosirea lor pentru inhibarea organismelor dăunătoare pare foarte promițătoare, întrucît astfel s-ar reduce apelul la pesticide, care reprezintă o sabie cu două tăișuri. Dar și arma combaterii biologice trebuie folosită cu prudență. Iată deci o altă sferă de investigație pentru biologi, ale cărei rezultate le așteptăm cu nerăbdare.

CA ÎN SAHARA ȘI TOTUȘI ALTFEL

Colaborarea între cercetătorii agricoli și biologi oferă, în adevăr, perspective nebănuite și mari satisfacții științifice potențiale fără să mai vorbim de latura practică — subliniază inginerul Vineș. Bunăoară, o importantă temă de cercetare care ne confruntă vizează metabolismul — deci asimilarea și dezasimilarea — la plantele din Bărăgan în condiții de irigare. La noi umiditatea relativă a aerului coboară pînă la 22% (aproape ca în Sahara: 19%), la un nivel mai scăzut decît oriunde în România, datorită arșițelor și vînturilor puternice care bîntuie această zonă. De asta îi și spune Bărăgan: *răscruce de vînturi.* Vara, după cum bine se știe, mercurul termometrului urcă aci la 60° la sol! În aceste condiții evaporarea depășește absorbția și, pentru a preveni acest proces, unii hibrizi de porumb, de pildă, își reglează singuri transpirația, închizîndu-și osteolele. În anumite condiții însă acest mecanism vital este paralizat, cu rezultate nefaste pentru plantă. Inutil să subliniez importanța practică a studierii acestui mecanism de protecție. Dar și latura pur științifică este extrem de interesantă. Noi am întreprins unele studii în această direcție, însă biologii din marile centre de cercetare au un cuvînt mai greu de spus.

Ce satisfacție mai mare pentru un cercetător decît să vadă roadele muncii sale concretizate atît în lucrări științifice cît și în tone de grîu și porumb, în contribuția pe care o aduce prosperității patriei!

Așa apare rostul științei privit de aci, din Mărculești, din inima grînarului țării.

LIONEL NIȚESCU ■

COD TEHNOLOGIC
SECTIUNEA C
SECTIUNEA D

▲ **La Conferința națională a cercetării științifice și proiectării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat tinerei generații o fierbinte chemare: «Trebuie, dragi prieteni și tovarăși tineri, să depuneți toate eforturile pentru a învăța, pentru a vă însuși cele mai noi cunoștințe! Să folosiți anii de universitate pentru o temeinică pregătire teoretică și practică, pentru a fi în stare să îmbinați în modul cel mai armonios aceste două laturi indisolubile ale activității umane, pentru a deveni oameni de nădejde în toate domeniile de activitate, pentru a putea mîine, în institutel de cercetări, să continuați cu îndrăzneală efortul cunoașterii, evoluția ascendent a științei noastre, pentru a fi făuritori demni ai societății comuniste în România».**

MATEMATICA: OSATURA VIRTUALĂ A ÎNTREGII DEVENIRI

Dacă pînă nu demult matematica aplicată te ducea cu gîndul la fizică sau inginerie, astăzi domeniul ei se conjugă cu cel al chimiei, economiei, biologiei, medicinei, agriculturii, sociologiei, psihologiei, diplomației, lingvisticii, literaturii, muzicii. Practic, în această epocă de explozie tehnico-științifică nu există domeniu în care matematica să nu fie cerută, în care să nu-și găsească aplicare.

«Matematica este o știință care operează cu entități abstracte. Caracterul ei aplicativ atît de mare este dat de posibilitățile de generalizare, de abstractizare de care dispune, deci de capacitatea de a-și adapta rezultatele într-un alt sector de activitate». (Prof. dr. docent Romulus Cristescu, membru corespondent al Academiei, director general al Institutului central de matematică)

Cînd vorbești însă despre matematică aplicată cu cercetătorii de la Institutul central de matematică din București (care coordonează și orientează cercetarea științifică în acest domeniu pe țară) constați că ea este departe de ceea ce-și doresc matematicienii români, de posibilitățile obiective materiale și spirituale de care dispune școala românească de matematică.

Cele șase centre de cercetare de la Cluj, Iași, București, un învățămînt superior care dispune de un cadru profesoral de mare valoare, recunoscut și peste hotare, un doctorat bine organizat, sesiunile științifice periodice, numeroasele legături și schimburi de experiență cu matematicieni din străinătate, o cercetare fundamentală matematică înaintată, competitivă pe plan mondial, alături de țări ca Statele Unite, Japonia, U.R.S.S., Anglia, Franța, R.F.G., Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, ar trebui normal să constituie un cadru propice, optim dezvoltării matematicii aplicate.

«Ca urmare a indicațiilor care s-au dat de la cel mai înalt nivel al conducerii de partid și de stat, a sarcinilor mari care revin activității economico-sociale a României în viitorul cincinal, a consecințelor pozitive ale folosirii matematicii aplicate în toate domeniile de activitate, ar trebui să fim copleșiți de cereri din afară. Dar nu observăm nici o tresărire, nici un interes deosebit în acest sens pentru munca noastră. Am trimis echipe de matematicieni în institute de cercetare cu alt profil, în întreprinderi productive oferind colaborarea noastră. Vrem să ne integrăm, să ajutăm efectiv, dar cei care ne-au ascultat au fost prea puțin receptivi la ofertele noastre». (Prof. dr. Gavril Sâmboanu — director general adjunct al Institutului central de matematică)

Experiența a arătat că matematica aplicată este un instrument util de lucru pe care atunci cînd cei din alte domenii de cercetare și activitate productivă înțeleg și știu să-l folosească rezultatele sînt dintre cele mai bune, ajutînd la soluționarea celor mai dificile și stringente probleme de cercetare și producție într-un timp record. Cîteva exemple. Matematicienii de la Centrul de calcul din Cluj au colaborat cu succes cu biologi în stabilirea poluării atmosferei în diferite centre din țară, cu medici în pronosticul hipertensiunii arteriale; Facultatea de matematică din Craiova a conceput studii matematice pentru îmbunătățirea transportului muncitorilor și folosirea optimă a spațiilor verzi în unele fabrici, a folosit calculatoare pentru optimizarea tehnologiilor de producție în agricultură în Stațiunea experimentală Șimnic; Centrul de la Iași a întocmit sistemul de analiză și programare a producției la Fabrica de antibiotice, Institutul de statistică matematică din București a colaborat cu Uzinele chimice–Săvinești privind controlul statistic de fabricație și recepție, iar în domeniul medical cu institute de cercetare în estimarea evoluției anumitor boli. Pentru că așa cum ne mărturisea tovarășul doctor Mărgăritescu Eugen, cercetător principal, institutele de matematică întîmpină greutăți în încheierea contractelor cu cei care ar trebui să fie interesați.

«Sîntem lăsați să ne găsim singuri beneficiarii. Și astfel lucrăm la întîmplare. Luăm ce ni se oferă chiar dacă beneficiarul respectiv nu este cel mai nimerit. De exemplu, mergem la directorul X al unei întreprinderi și în cazul în care încheiem un contract de colaborare, de rezultate se va bucura numai întreprinderea respectivă. În timp ce alte zeci de asemenea unități pe același profil vor fi private de avantajele economice ale unei asemenea colaborări. La ora actuală se poate vorbi deopotrivă, atît de necunoașterea de către matematicieni a problemelor de producție și cercetare cît și de necunoașterea de către ingineri, chimiști, biologi, economiști, agronomi a ajutoarelor și avantajelor pe care le pot obține de la matematicieni.

Există apoi pericolul ca cercetările matematicienilor, odată ajunse în producție, să se piardă în meandrele birocrației, ale indiferenței și asta din comoditate sau ignoranță. Așa s-a întîmplat cu un studiu al Institutului central de matematică contractat cu Uzina de pompe și mecanică fină din Sinaia care a durat ani de zile înghițind timp, bani și muncă dar care s-a pierdut în cele din urmă.

«E adevărat, se poate face medicină, agricultură și fără matematică. Și omenirea a demonstrat că poate să obțină medicamente, soiuri de plante sau rase de animale valoroase. Dar au trebuit zeci sau chiar sute de ani. În condițiile actuale tehnica sau cercetarea științifică din orice domeniu nu pot fi concepute fără matematică. Folosind matematica aplicată în biologie, medicină, chimie, agricultură sau oricare alt sector, cercetătorul bîjbîie mai puțin. Crește gradul de siguranță și se micșorează timpul necesa obținerii anumitor rezultate. Această conștiință a valorii matematicii aplicative pentru tehnică și știință ar trebui dezvoltată studentului încă din facultate. Acum ne vine greu să facem reclamă obiectului nostru de studiu în fabrici, laboratoare, institute, să ne facem înțeleși, să-i inițiem pe cei de acolo în această știință, dealtfel foarte necesară lor. Și probabil că cei de acolo au și așa multe sarcini de îndeplinit. Deci pot afecta un timp mai scurt acestor preocupări». (Prof. dr. docent Romulus Cristescu, membru corespondent al Academiei, director general al Institutului central de matematică)

Pe masa de lucru a directorului general al Institutului central de matematică, prof. dr. docent Romulus Cristescu, se găsește un proiect al activității de cercetare pe țară în matematica aplicată în perioada 1974-1980. Un proiect minuțios, ce vrea să răspundă marilor exigențe ale tehnicii și științei contemporane, cerințelor dezvoltării economico-sociale a României în viitorul cincinal. Un plan la realizarea căruia matematicienii vor să atragă cît mai mulți specialiști din alte domenii de activitate. În acest sens, ei preconizează în curînd organizarea unei consfătuiri pe țară asupra aplicațiilor matematice cu secții de lucru pentru biologie, medicină, agricultură, chimie, economie, domenii insuficient explorate pînă acum de matematică. Optimiști, cercetătorii-matematicieni speră că în urma acestei dezbateri colective, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie îi va sprijini mai mult, antrenînd interesul ministerelor economice, al institutelor de cercetări pentru matematica aplicată.

LUDMILA PATLANJOGLU ■

ÎN ELECTRONICĂ N-AM AJUNS LA UN CAPĂT DE DRUM, CI LA ÎNCEPUTUL UNUI NOU CINCINAL

«Ei da, multor tineri le place fotbalul. Microbiștii stadioanelor — cum li se spune. Eu însă cunosc destui tineri microbiști ai laboratoarelor; se întorc aici după orele de program și urmăresc, cu sufletul la gură, stadiul experiențelor lor, apropierea de final, de izbîndă, a unor îndelungi și pasionate strădanii. Admirabil tineret, serios și studios și — sînt convins — care nu disprețuiește nici stadionul, nici mingea de fotbal».

N-aș putea să jur că am reprodus mot-a-mot, cuvintele inginerului Gheorghe Bălașa, șef de laborator și cadru de răspundere din Institutul de proiectări și cercetări electronice, dar adevărul l-am respectat cu sfințenie.

Institutul la care mă refer s-a născut exact acum opt ani, în noiembrie 1966, din contopirea unor colective de cercetări electronice înrudite. Este deci o instituție tînără, atît prin vîrsta ei proprie, cît și prin vîrsta medie a cadrelor ei de cercetători și proiectanți. În treacăt fie spus, electroniștii se consideră o elită a intelectualității tehnice și, tot în treacăt fie spus, mi se pare că au dreptul să o facă. Nu numai pentru că cercetarea lor științifică este adînc implîntată în ceea ce este esențial și de mari perspective în această eră a tehnologiei, ci și pentru că electronica este legată practic de **toate** ramurile industriei moderne. La aceste temeiuri de onest orgoliu al electroniștilor în general, cercetătorii din institutul respectiv ar putea adăuga mîndria de a se fi înfățișat secretarului general al partidului — cu prilejul recentei vizite în unele institute de cercetări științifice și proiectări din Capitală — cu valoroase realizări.

Colectivul institutului a considerat din prima zi a existenței sale și aceasta **o dată pentru totdeauna** că dilema cercetare fundamentală — cercetare nemijlocit legată de producție este o falsă dilemă. Negînd, așadar, pur și simplu, una din principalele pricini care au ținut în loc activitatea altor institute științifice, electroniștii s-au pus de la început pe treabă, soluționînd cu spirit de răspundere, cu profundă înțelegere a intereselor superioare ale economiei de stat, probleme dintre cele mai practice: fundamentarea industriei naționale a pieselor de ferite sau producția de aparate electronice de măsurare a mărimilor electrice și neelectrice sau realizarea prin microproducție a unor aparate electronice necesare practicii medicinei și în biologie. Aici, în acest institut, se lucrează cu cifre importante. Și în alte institute nu? Ba da, dar poate că aici, în mult mai mare măsură ca în altă parte, cifrele nu sînt numai referiri la investiții, dotări sau state de plată, ci și capitole de contracte economice, de beneficii, rentabilitate, comerț exterior.

— Ce puteți spune despre raporturile dumneavoastră cu întreprinderile beneficiare ale proiectelor și cercetările institutului?

— În aceste relații este, de fapt și de drept, implicată întreaga noastră activitate. Relațiile la care vă referiți sînt vaste și complexe și mi-ar fi greu să le rezum.

— Sînt bune? — insist.

— Sînt bune, dar perfectibile. Sînt perfectibile, în general, sub raportul eforturilor pe care și o parte și cealaltă trebuie să le sporească pentru găsirea celor mai directe căi în valorificarea rezultatelor cercetărilor noastre ținînd seama de interesele fundamentale ale economiei naționale. Credem, printre altele, că participarea reprezentanților industriei la unele faze avansate ale cercetării este deopotrivă de necesară ca prezența cercetătorului la introducerea prototipului în producție. Sarcinile noastre în viitorul plan cincinal — pe care mi-aș îngădui să le numesc impresionante — trebuie să ne pună în gardă în legătură cu absolut necesara îmbunătățire a dialogului nostru cu reprezentanții industriei, paralel cu declanșarea unui nou avînt al microproducției proprii.

— Dar relațiile cu învățămîntul?

— Și aici este loc pentru mai bine. Credem că și eforturile unor catedre din învățămîntul superior de specialitate ar trebui mai precis orientate spre finalizarea propriilor cercetări în așa fel încît ele să se conjuge cu ale noastre, pentru obținerea, în ultimă analiză, de noi produse industriale, arzător cerute de economia națională. Ar trebui să-i convingem pe interlocutorii noștri din învățămîntul superior că prin colaborare nu se înțelege doar trimiterea studenților la practică în laboratoarele noastre. Pe aceștia noi îi primim cu plăcere și îi ajutăm, dar pentru desăvîrșirea unor contracte importante de cercetare, uneori cu termene mai îndelungate, este necesară asigurarea continuității, incluzînd în colectiv nu numai pe studenți, ci și cadrele de bază de la catedră.

Cuvintele de laudă pe care secretarul general al partidului le-a adus cercetătorilor și proiectanților din domeniul electronicii i-a bucurat mult. Firesc. Tot atît de firesc însă consideră ei, cu deplin simț al responsabilității, că în nici un caz nu au ajuns la un capăt de drum, ci doar la un început de nou cincinal. Cu obligații mult sporite pentru toată lumea, inclusiv pentru ei. În ceea ce-i privește, principalele linii directoare ale eforturilor lor în viitor le-au fost arătate de tovarășul Nicolae Ceaușescu: modernizarea structurii producției în această ramură prioritară a economiei, realizarea de noi prototipuri cerute de dezvoltarea industriei, scurtarea ciclului proiectare-cercetare-producție, cu un cuvînt îndeplinirea exemplară a misiunii lor în dezvoltarea rapidă a industriei electronice românești. Proiectanții și cercetătorii institutului s-au angajat simplu, bărbătește, precis inginerește să-și facă datoria. Dacă privim la ce au realizat pînă azi, nu putem decît să onorăm acest angajament cu toată încrederea.

E. DASCĂLU ■

Dezvoltînd cercetarea în toate domeniile de activitate, cercetătorii trebuie să pornească în permanență de la cerințele epocii în care trăim, de la cerințele construcției socialiste și comuniste.

«Informatica realizează tocmai unitatea dintre cercetare și producție în planul conducerii...»

ÎN INFORMATICĂ N-AU EXISTAT ȘI NU VOR EXISTA VREODATĂ MANUALE CU TRADIȚIE

«Creșterea spectaculoasă a numărului de calculatoare cu care va fi dotată economia noastră, precum și necesitatea de a moderniza în cel mai scurt timp procesul de conducere la nivel micro și macro-economic, ilustrează pe deplin că sarcinile care ne revin nu sînt nici simple, nici puține! Sîntem conștienți de acest lucru, și ne aflăm într-o permanentă căutare a celor mai eficiente metode și soluții!»...

Cel care îmi spune cele de mai sus — Vasile Peteanu, doctor în științe matematice și, din 1971, director al Centrului teritorial de calcul electronic Cluj-Napoca — este un om surprinzător de tînăr pentru funcția pe care o deține, și, mai ales, pentru multiplele și fecundele sale rezultate obținute în domeniile matematicii, informaticii, în programarea producției: abia a împlinit 37 de ani! (Ani suficienți însă pentru a-l face să colaboreze permanent la diverse firme de specialitate din străinătate, să publice peste 20 de lucrări dintre care o bună parte este de asemenea solicitată de specialiști străini, să obțină, în sfîrșit, în acest an, cu ocazia celei de-a 30-a aniversări a eliberării României, «Ordinul Muncii» clasa a III-a!)

Preocupările domniei-sale — în afara Centrului pe care îl conduce — sînt multiple: Membru în Senatul Universității din Cluj-Napoca, predă în învățămîntul superior un curs de cibernetică economică; conduce actualmente lucrările de diplomă la 6 studenți de la Matematică etc. Dar, înțeleg imediat, o bună parte din pasiunea autentică pentru meseria pe care și-a ales-o se risipește într-un obiectiv recent înființat, obiectiv reprezentînd o autentică premieră republicană: «laboratorul județean de informatică». Dar să-i dăm, din nou, cuvîntul:

«Este vorba de integrarea învățămîntului — cu cercetarea și producția. Producția în domeniul informaticii înseamnă construirea și darea în exploatare a sistemelor și subsistemelor informative pentru conducerea întreprinderii. A concepe sau a construi noi singuri — adică centrul — astfel de sisteme, ar însemna o imixtiune nepermisă în conducerea întreprinderilor beneficiare, ar duce la crearea unor sisteme practic inaplicabile! De aceea, în această direcție, este necesară o adevărată cooperare între întreprindere și Centrul de calcul. Pe de altă parte, proiectarea de sisteme informative este la început — și aceasta nu numai în țara noastră, ci și pe plan mondial. De aceea, fiecare pas în proiectare necesită o activitate de cercetare adecvată. Fiecare rezultat al cercetării este imediat fructificat. Nu avem încă reguli și standarde de proiectare. Trebuie să ne ținem mereu la curent cu ultimele noutăți; în informatică nu au existat și nici nu vor exista vreodată manuale cu tradiție! ...Iată deci că legătura dintre cercetare și producție este mai necesară decît în multe alte domenii. Afirm chiar, cu toată responsabilitatea, că nu există o demarcație, o graniță ce separă cercetarea de producție.

Invățămîntul, fie că e vorba de învățămîntul liceal sau universitar, are și trebuie să aibă un caracter practic. Programele se modifică, se îmbunătățesc de la un an la altul și sursa principală a acestor modificări este formată din cuplul cercetare-producție. Colaborarea cu instituțiile de învățămînt a fost în general bună, dar mai sînt multe de făcut. Trebuie să ajungem în faza în care fiecare absolvent să fi participat cu cel puțin o lucrare cu caracter practic, o lucrare pentru întreprinderi și nu numai la lucrări cu caracter de exercițiu. Avem nevoie de elanul tineresc, de prospețimea de idei pe care tineretul o poate aduce.

Laboratorul județean de informatică, creează un cadru adecvat schimbului de experiență, lucrului în colective mixte, crearea unei opinii favorabile informaticii și îl considerăm unul din cele mai adecvate forme organizatorice, în condițiile noastre, pentru integrare. De aceea vom dezvolta, atît ca arie, cît și în profunzime, activitățile acestui laborator»...

Printre rezultatele obținute la Centrul de calcul pe care îl conduce, Vasile Peteanu îmi pomenise despre un fel de «prefabricate», atrăgîndu-mi atenția că termenul e oarecum impropriu: un fel de proiecte-tip, ce se pot folosi într-un mare număr de întreprinderi (un astfel de proiect a fost generalizat la toate unitățile Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei).

Astăzi, același Vasile Peteanu — de astă dată în calitatea sa de președinte al Laboratorului județean de calcul Cluj-Napoca — așteaptă cu încredere primele astfel de rezultate concrete, de la acest proaspăt vlăstar al informaticii române.

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografii de
VASILE MOLDOVAN ■

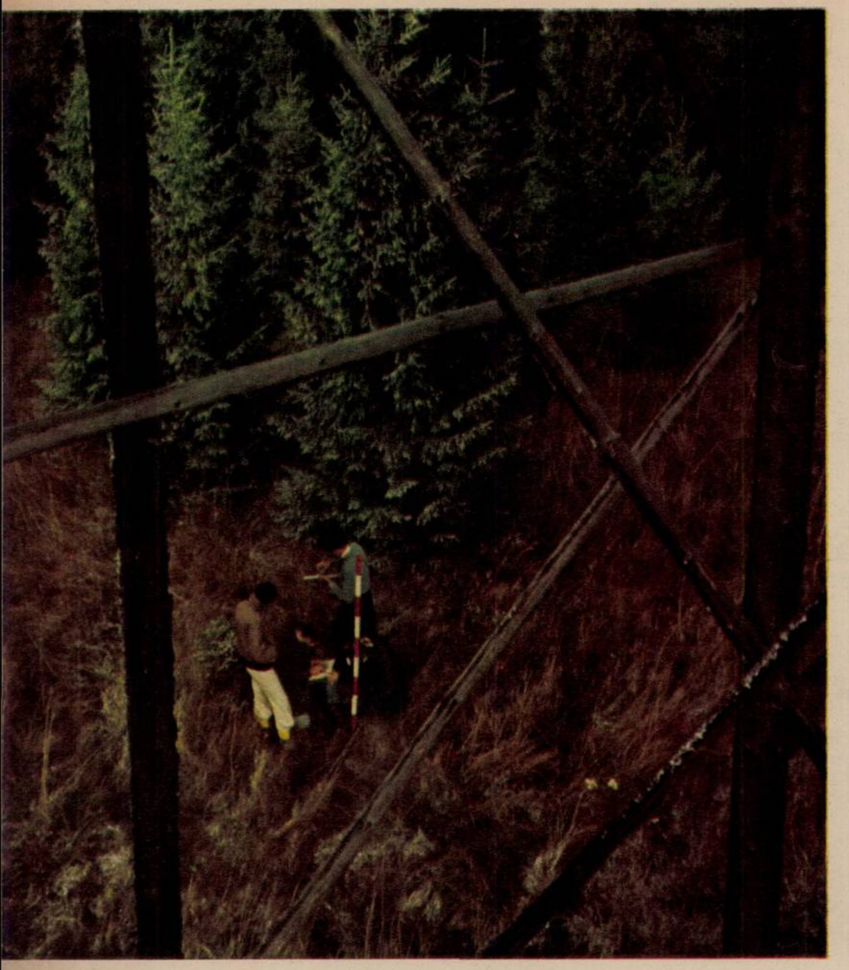

OAMENI CARE SCRUTEAZĂ ADÎNCURILE PĂMÎNTULUI

Desigur, s-a mai scris despre geofizicieni, despre munca lor uneori desfășurată în condiții aspre, pe crestele munților unde suflă fără răgaz vînturi tăioase, sau, dimpotrivă, despre munca lor desfășurată în laboratoare, înconjurați de tot felul de aparate. Și totuși, despre geofizicieni, marele public nu știe tot atît de multe ca despre geologi, cu care uneori îi și confundă. Și e normal să fie așa, dacă ne gîndim că geologia este cristalizată ca știință de mai bine de o sută de ani, în vreme ce geofizica, la noi în țară, abia la anul își va sărbători semicentenarul. Acum 49 de ani patru entuziaști oameni de știință, Iulian Gavăt, Sabba Ștefănescu, Mircea Socolescu, Toma Petre Ghițulescu, au creat primul serviciu geofizic din România, în cadrul Institutului geologic. De-atunci s-au scurs mulți ani, dar parcă totuși prea puțini față de cît de mult s-a dezvoltat această știință care studiază scoarța Pămîntului prin metode fizice, știință la granița între geologie, fizică și matematică.

E drept, noua clădire a Institutului de geologie și geofizică, înființat anul acesta prin unirea Institutului geologic cu Institutul de geofizică aplicată, aflată în București, pe strada Caransebeș nr. 1, nu este încă terminată și nici curtea în care se găsește nu te îndeamnă să poposești acolo un timp mai îndelungat. Dar la toate cele 13 niveluri ale acestui bloc se lucrează din plin. Într-unul din birourile de la etajul 1 îl întîlnești și pe directorul adjunct științific, doctor inginer Dragomir Romanescu, care, cu toate că este veșnic ocupat și uneori ocupat cu chestiuni mărunte, de care poate că n-ar trebui să se ocupe un director științific, te poate informa, printre altele, că inginerii geofizicieni sînt mai puțini decît geologii. Geologii, cînd pleacă pe teren, lucrează singuri, sau, cîteodată, în echipe de doi-trei oameni. Geofizicienii merg în formații mai numeroase, chiar și de 50-60 de membri, și nu sînt constituite numai din ingineri, ci și din tehnicieni, muncitori. Anul acesta au fost trimise de institut pe teren cam 10 formații, totalizînd un număr de 300 de persoane. Și dacă tot vrem cu tot dinadinsul să-i separăm pe geofizicieni de geologi, sau, mai bine-zis, să-i delimităm, pentru că de separat nu-i vom putea separa niciodată, avînd nevoie întotdeauna unii de alții în munca lor, să nu uităm că primii au în seamă numeroase aparate pe care le păstrează grijulii, ele fiind de o sensibilitate extraordinară, ba mai fiind și foarte scumpe, fiindcă, din păcate, multe dintre ele sînt din import. Dar acum în cadrul institutului, și cu concursul Institutului de fizică atomică; au început să se facă și la noi în țară astfel de aparate, cum ar fi radiometrele, și specialiștii susțin că nu sînt mai prejos decît cele străine.

Geologii, înarmați cu ciocane, care costă indiscutabil mai puțin decît un radiometru, studiază rocile și mineralele aflate la suprafața pămîntului sau la care ajung prin sondaje. Geofizicienii află informații despre proprietățile fizice ale pămîntului cum sînt: propagarea undelor seismice, valoarea gravitației și a magnetismului, conductibilitatea electrică și radioactivitatea. Studiind aceste proprietăți se pot trage concluzii privitoare la existență, natura și importanța zăcămintelor de substanțe utile, și se întocmesc hărți de mare precizie. Și chiar dacă clădirea Institutului de geologie și geofizică are 13 niveluri nu toate laboratoarele de geofizică se află aici, ci numai cel de radiometrie, iar celelalte se găsesc în fostul sediu al Institutului de geofizică din strada Izvor nr. 74. Dar indiferent de locul unde prelucrează datele obținute pe teren, de multe ori apelînd la sprijinul calculatoarelor, geofizicienii, printre care și doctor inginer I. Cornea, șef de laborator, îți vorbesc cu însuflețire, din toată inima, despre rolul excepțional pe care îl ocupă geofizica în economia noastră națională. Într-o vreme în care întreaga lume caută cu fervoare noi resurse, amenințată de apropiata dispariție a celor existente, geofizica este capabilă să pună la dispoziție informații riguroase despre locurile unde se află amplasate diverse zăcăminte. Paradoxal, deși nu are metode de investigație directe, ci numai indirecte, fără această știință la care, atunci cînd auzim de ea, trebuie să ne gîndim cu un profund respect, s-ar bîjbîi căutînd, de pildă, un zăcămînt de petrol, fiindcă s-ar sonda la întîmplare, cheltuindu-se efort uman, aparatură și multe altele. Geofizica își accentuează importanța tocmai în această epocă în care depozitele de substanțe utile de la suprafață sînt pe sfîrșite și omenirea le caută acum pe cele aflate la mari adîncimi. În subsolul planetei se găsesc încă numeroase bogății care trebuie scoase la iveală. Cine ar fi bănuit cu ani în urmă că oamenii vor scoate țiței din platformele continentale ale mărilor și iată, astăzi, cam 25% din producția de petrol a lumii de aici se obține. Și la noi în țară va începe, dealtfel, nu peste multă vreme, forarea platformei continentale a Mării Negre, tot în urma datelor furnizate de geofizică.

Prin munca harnică a colectivelor de geofizicieni există pentru teritoriul țării noastre, pentru jumătate din teritoriul său, hărți geofizice la scara 1/200 000, după care se va trece la întocmirea hărților la scara de 1/50 000.

Viitorul geofizicii poate fi cu ușurință anticipat. Fără îndoială, în anii care vin, deși necesită investiții mari, ea se va dezvolta, deoarece prin indicațiile prețioase pe care le furnizează va pune la dispoziția economiei naționale noi surse de materii prime.

Și pentru că e plăcut să-i vezi pe geofizicieni în laboratoare, printre tot felul de aparate complicate pentru un neavizat, dar extrem de simple pentru ei, e la fel de plăcut să-i vezi în haine de lucru și pe teren, acolo unde nu mai sînt adăpostiți de ocrotitoarele încăperi ale institutului. În aceste zile de octombrie, aici, în zona în care ne aflăm, lucrează împreună două formații, una de radiometrie și alta de aeroradiometrie, ambele cu un număr restrîns de oameni. Prima, condusă de inginerul Paul Ardelean, îi are ca membri pe Petre Ciurez, tehnician, pe soția sa Eugenia, operator-prospector, și pe patru băieți de vreo 19 ani care poartă în spate pe culmile munților diverse aparate ale geofizicienilor. Cealaltă formație e compusă din inginerul Nicolae Heredea și tehniciana Angela Dedu, care au zburat peste munți cu elicopterul, înregistrînd la spectrometru valorile radioactivității și care acum străbat acești munți cu piciorul, verificînd la sol datele obținute în aer.

Cu geofizicienii te împrietenești repede, și dacă le ceri să-i însoțești într-una din ieșirile lor pe teren acceptă cu multă plăcere, de parcă te-ar chema într-o excursie, deși pentru ei ascensiunile în munți nu le dau de cele mai multe ori răgazul să se extazieze de frumusețile naturii, fiind ei mai mult ocupați să privească indicațiile unor aparate decît să contemple cu ochi dilatați de încîntare brazii ninși, pîraiele reci, crestele din zare. A fi geofizician înseamnă să stai din mai pînă în octombrie, adică după orice aritmetică din lume, șase luni de zile, departe nu atît de forfota Capitalei, care, oricît de obositoare ar fi, are farmecul ei, cît departe de cei dragi, de soție, de copii. A fi geofizician nu înseamnă numai să fii un bun specialist, dar și un bun sportiv, astfel încît să străbați într-o zi, fără să crîcnești, și 30 de kilometri, uneori pe ploaie sau ninsoare. A fi geofizician înseamnă să renunți să mănînci întotdeauna la ore regulate, sau să renunți să mănînci o mîncare caldă precum și să nu faci nazuri dacă încăperea în care dormi nu este la fel de confortabilă ca aceea de acasă. Și totuși, despre aceste necazuri ale lor, Paul Ardelean, soții Ciurez, Nicolae Heredea și Angela Dedu îmi vorbesc cu voioșie, ca despre niște lucruri firești, pe care nici nu mai trebuie să le bagi în seamă.

M-am alăturat grupului lor într-o zi în care deasupra munților cădea prima zăpadă a anului acesta. După un marș zdravăn am ajuns pe o culme, la 1 480 de metri. Geofizicienii și-au scos hărțile, busolele, și-au pregătit radiometrele. Au fixat o direcție de mers, și-au împărțit sarcinile și am pornit-o cu toții în vale. Din 20 în 20 de metri înfigeau țăruși numerotați. În locul respectiv măsurau radiația și datele erau înregistrate în carnete. Am străbătut așa multe sute de metri, uneori tîrîndu-ne, alteori zgîriindu-ne prin hățișuri neumblate niciodată de om. Cînd în cele din urmă profilul de recunoaștere, operația la care asistasem, a fost executat, am poposit lîngă o cabană unde am aprins un foc. Cineva a scos o bucată de slănină, altcineva o bucată de pîine și am început să mîncăm, uscîndu-ne în același timp veșmintele la foc. Pe urmă, s-a fixat o altă direcție de mers și iarăși au început să se succeadă aceleași gesturi, intrate în rutină, ca gesturile actorilor dintr-un spectacol îndelung repetat.

GEORGE ARION ■
Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

EXPRIMÎNDU-ȘI OPINIA, TULCENII AJUTĂ LA ÎNTINERIREA ORAȘULUI

Dacă aş fi scris anul trecut acest reportaj, aş fi constatat fără satisfacţie că o parte din locuitorii municipiului Tulcea, cei care locuiesc în cartierul «Alexandru cel Bun», pe străzile Malcoci, Pescarilor, Prislov, Orizontului, Horiei și altele, și-ar fi descărcat sufletul de multe necazuri. Erau pricinuite de modul defectuos al aprovizionării cu mărfuri alimentare și apă potabilă, de străzile nemodernizate ori de iluminatul public. Să mergi un kilometru sau doi pe jos pentru o pîine, pînă în centrul oraşului, e o treabă care nu convine nimănui. Şi nici nu exprimă un mod civilizat de a face comerţ. Nu m-aş încumeta nici să afirm că astăzi necazurile despre care ar fi fost vorba s-au înlăturat în totalitate. Un lucru pot să afirm totuşi: problema aprovizionării populației din acest cartier a fost mult îmbunătățită; că celelalte probleme au apucat-o pe un drum bun și că acum sînt şi tulcenii mai fericiți. Grupul de cumpărători care părăsesc complexul comercial nr. 4, cu sacoşele pline, ne-o poate spune: «Am sesizat mai întîi direcţia comercială. Le-am spus-o în scris, apoi de la om la om, cum că modul în care eram aprovizionaţi nu numai că nu-i onorează ci le procură și dumnealor multe necazuri. N-am putea spune că opinia noastră a fost ignorată. A apărut atunci un chioșc alimentar. Dar cu un chioșc, vă dați și dumneavoastră seama, nu poți rezolva toate problemele legate de aprovizionarea cîtorva mii de oameni și nici să-l transformi așa peste noapte într-un complex comercial nu poți. Atunci, am participat la o întîlnire cu deputatul circumscripției electorale nr. 7. Acolo ne-am spus din nou păsul. Se înțelege că nu era nimeni împotrivă. Asta o ştim. Erau numai nişte greutăţi. Hai să le înlăturăm împreună, am zis. Şi ne-am angajat în adunare să construim singuri un complex alimentar și să ne ajute și primăria. Hotărîrea le-a plăcut tovarășilor din conducerea municipiului și acum vedeți și dumneavoastră în ce se concretizează».

Un complex comercial modern, dotat cu magazin de autoservire, centre de legume și fructe, centru de pîine și lapte, piațetă, magazin de textile, și metalo-chimice, librărie etc. Aprovizionarea este bună, se constată după sacoșele pline, dar și după volumul vînzărilor raportate în fiecare lună: «Dacă înainte făceam vînzarea doar de 50-60 mii lei, ne spune tovarăşa Catinca Petrica, responsabila magazinului, luna trecută s-a ajuns la 350 000 lei». Cifrele, reflectă ele buna aprovizionare, dar mai vorbesc și de posibilitățile de cumpărare ale cetățenilor din cartier. Şi de ce nu, reflectă chiar nivelul lor de trai.

În fond, să construiești un complex comercial într-un oraș, mai ales cum este Tulcea, unde se simte nevoia de atîtea altele, este o treabă cît se poate de obișnuită, care cade în obligația edililor. Să-l construiești însă printr-o opinie care e în măsură să unească forța brațelor este, credem noi, un exemplu care merită consemnat, o dovadă că locuitorii municipiului Tulcea ştiu că fiecare cărămidă care se adaugă zestrei orașului este și înspre binele lor și al acelora care vin din viitor.

Printre cei care au exprimat și au susținut atunci cu hotărîre opinia alegătorilor din circumscripția electorală nr. 7, tovarășul Ion Martin, prim-vicepreşedinte al Consiliului popular municipal şi-i aminteşte pe Dumitru Sultan, Vasile Urzică, Ion Pața și alții. «Au mobilizat oamenii în această exemplară acțiune și au realizat nu mai puțin de 5 000 ore de muncă patriotică. Acum glumesc și spun că prin acțiunea lor au fost în stare să avanseze un chioşc la rangul de complex comercial. Constat că gluma lor este foarte adevărată.»

*

— Văd că dumneavoastră vă întoarceți cu coșul gol din magazin. De ce?

— Am căutat spirt medicinal. N-am găsit.

— Dar dumneavoastră?

— Eu am vrut să cumpăr un bidon din plastic. Ştiu că este o unitate cu profil alimentar, dar n-ar fi rău să găsim aici și astfel de obiecte necesare într-o gospodărie. Spaţiul ar fi folosit mai bine.

De data aceasta ne aflăm în complexul comercial nr. 3 din cartierul «23 August», iar opiniile, consemnate pe viu, aparțin, pe rînd, lui Gheorghe Petrenco, lucrător în deltă, Ninei Nisiparu, Anetei Vicoveanu, Silviei Grigoraș, gospodine de la blocurile din cartier. După părerea cumpărătorilor aprovizionarea este bună «în general». Care sînt rezervele și la ce se referă ele aflăm tot de la cumpărători, dar și din condica de sugestii și reclamații a unității, pe care tovarășul responsabil Dumitru Obrețiu ne-o pune, cu oarecare strîngere de inimă, la dispoziție: sînt consemnate 16 observații vizînd comportarea necivilizată a unor vînzătoare de la raionul de pîine, lipsa unor produse alimentare și de sezon, absentarea nemotivată de la program. Constatăm, la fața locului, că vînzătoarea Nela Levici lipsește de patru zile și responsabilul nu ştie ce-i cu dînsa. Alte opinii vizează faptul că la unele raioane se pierde încă mult timp la rînd, iar pe mine, fiind vorba de timp, mă poartă gîndul la o altă rubrică a revistei noastre.

Cum au fost valorificate opiniile cetățenilor în aceste cazuri? Tovarăşul economist Petre Ispas, directorul Întreprinderii comerciale de stat «Alimentara», ne-a vorbit și despre aceasta: «Sesizările cumpărătorilor sînt făcute cu obiectivitate în 99 la sută din cazuri. Ştim ce avem de făcut. Lucrătoarelor cu abateri repetate le-am desfăcut chiar contractul de muncă. Altora le-am schimbat locul de muncă. Dar preocuparea colectivului nostru este de a preîntîmpina manifestările de acest fel. În acest scop ne-am propus să sondăm mai în amănunt opinia cumpărătorilor. În luna septembrie am organizat o consfătuire cu aproape o sută de gospodine. Iar din dezbateri am reținut că trebuie să extindem vînzarea produselor preambalate — păsări, carne, zahăr, ulei etc. Am înființat deci o stație de preambalare a mărfurilor, două microcase de comenzi, iar la magazinul nr. 4, cartierul «Alexandru cel Bun», vom organiza activitatea în două schimburi pentru aprovizionarea continuă a cetățenilor».

La nivelul Direcţiei comerciale județene am întîlnit opiniile unor cetățeni exprimate în legătură cu înființarea unui magazin de consignaţie, cu programarea și livrarea în condiții mai bune a combustibililor solizi, cu înființarea unui magazin de prezentare şi vînzare a mobilei. În urma acestor opinii Direcția comercială județeană și-a prevăzut în planul de investiții pe anul 1974 construirea, în centrul orașului, a unui magazin pentru mobilă.

După o astfel de dezbatere la Fabrica de morărit şi panificație muncitorii au schimbat procesul de preparare a pîinii. «Dacă noi ne preocupăm de calitate, vouă de la panificație de ce să vă fie indiferentă calitatea pîinii? Pentru că se vinde? Uite, pîinea voastră e necoaptă». Şi cineva a rupt o pîine în două.

— Şi atunci?

— Atunci, am schimbat totul: rețetele, temperatura și durata de coacere. Adică am înlocuit procesul de fabricație al pîinii. Acum gustați și dumneavoastră din franzela aceasta împletită și o să ne credeți de ce de la începutul anului nu mai avem nici o sesizare sau reclamație scrisă. După o altă întîlnire, ne relata în continuare tînăra ingineră Paraschiva Mihalache, am schimbat și graficele de aprovizionare a centrelor. Orele 6,30 și 14,30 erau cele mai convenabile pentru aprovizionarea populației. Ne-am întocmit altele, iar definitivarea comenzilor o facem abia la orele 20, să nu avem goluri în aprovizionare.

Muncitorii de la fabrica de morărit și panificație și-au diversificat gama sortimentelor de patiserie. De la 2-3 cît fabricau pînă nu demult, astăzi găsești pe piață nu mai puțin de 60 sortimente noi — convenabile ca preț, necesare pentru copii, sortimente care ușurează munca gospodinelor. «Au fost cazuri, ne informa tovarăşa Julieta Lipșa, secretar cu probleme de propagandă la Comitetul municipal de partid, cînd la învățămîntul politic se vorbea despre funcțiile statului socialist, dar s-a vorbit și despre comportarea lucrătorului din comerț și s-au ținut și lecții practice despre calitatea pîinii. Despre o pîine care atît vara cît și iarna să le încălzească mîinile și sufletele acelora care ridică un oraș.»

*

Un inginer constructor de la Uzina de alumină din Tulcea îmi spunea oarecum metaforic că dacă am căuta la temelia acestui oraș, ca și a altora la care a participat el, printre elementele principale de rezistență — fier și beton — am mai găsi unul: opinia oamenilor care a exprimat și exprimă cerințele acestui timp. Eu, vă mărturisesc, l-am crezut. Dumneavoastră îl credeți, tovarășe prim-vicepreședinte?

— Un adevăr există în vorba inginerului. Pentru că dovedindu-se fructuos, Consiliul popular municipal a extins acest dialog în tot orașul, iar în lunile august, septembrie, au fost organizate întîlniri cu cetățenii. La acestea a participat fiecare membru al Comitetului executiv, fiecare deputat. Dar contactul cu cetățenii se extinde și prin audiențe, prin participarea la adunările generale ale oamenilor muncii. Exprimîndu-și opinia, tulcenii ne ajută să acționăm în cunoștință de cauză. Cred că v-ați notat ce am realizat noi în ultimul timp cu ajutorul oamenilor: uite, ieri s-a dat în folosință la Şantierul naval una din cele mai moderne cantine. Dar mai avem încă multe de rezolvat: pe linia construcției de locuințe, a transportului în comun, a îmbunătățirii rețelei stradale, a rețelei de apă potabilă. Vrem să împingem modernizarea și spre zonele mai mărginașe ale municipiului. Cetățenii ne ajută. Ei și-au propus amenajarea unor baze sportive, spații verzi, terenuri de joacă pentru copii, îndiguirea unor suprafețe etc. Am analizat cu atenție propunerile lor și cu ele ne-am îmbogățit planul nostru de măsuri. Se înțelege că tot împreună le vom realiza. Sîntem convinși de asta pentru că, uite, astăzi putem raporta depășirea angajamentului pe anul 1974 cu 28 milioane lei la lucrări efectuate prin muncă patriotică. Sînt eforturi depuse pentru înfrumusețarea și gospodărirea orașului.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU**

O BIOGRAFIE ÎN 11 PUNCTE: mihai cernea

1. **Numele și prenumele:** Cernea Mihai.
2. **Locul și data nașterii:** București, 13 februarie 1950.
3. **Reședința actuală:** București.
4. **Instrument:** a. **principal:** baterie. b. **secundar:** voce, chitară bas.
5. **Studii:** student în anul V la Facultatea de mașini și utilaje pentru construcții — București.
6. **Debut**: 1966 — Casa studenților din București.
7. **Cariera muzicală**: 1969–1973 este pe rînd membru în formațiile Andantino, Grup 22 (formația Liceului «Gh. Lazăr»), Sideral, Mondial. Din vara anului 1973 devine component al formației Sfinx, cu care cîntă și în prezent. A participat la toate festivalurile de muzică pop din țara noastră. Semnează muzica pieselor: «Orbul», «Povestea codrului» (ambele imprimate cu «Mondial» și situate mai multe săptămîni pe primul loc în topuri), «Coborîse primăvara», «Ziua mea» (imprimate pe al 2-lea disc Sfinx și intrate toate în topurile de specialitate), «Horă de băieți», «Călătorul și copacul» ș.a.
8. **Influențe:** Ringo Star , Keith Moon.
9. **Muzicieni favoriți.** a. ***români:*** Dan Aldea, Mircea Drăgan. b. **străini:** Paul McCartney, John Lennon.
10. **Formații favorite:** a. **românești:** Cometele, F.F.N. b. **străine:** Beatles, Who, Genesis.
11. **Pasiuni extramuzicale:** atletismul și automobilismul.

Fișă alcătuită de GEORGE STANCA ■

semnale

● Efervescență în lumea artiștilor liber profesioniști; se dau, după patru ani, atestatele. De data aceasta la noi vor fi valabile numai atestatele eliberate de A.T.M. (care și-a asumat supravegherea profesională și totodată socială a artiștilor noștri), evitîndu-se rizibila situație cînd artiști de valori egale erau atestați diferit de instituții diferite — A.R.I.A. și T.A.P.L. Vicepreședinta A.T.M., Dina Cocea, și secretara A.T.M., Ana Toboșaru, ne-au asigurat că examenele de atestare vor stabili un climat de echitate în aprecierea artiștilor, evitîndu-se situațiile din trecut cînd, de exemplu, pentru o atestare T.A.P.L. era determinantă aprecierea șefilor de sală sau a responsabililor de local ● O a patra formație feminină amenință scenele bucureștene. Ea se numește ELGAM și este alcătuită din Mihaela *Surulescu* (orgă, voce, ex-Venus), Carmen Cula (baterie, voce, componenta grupului folk Vali și Carmen), Giana Zamfir (bas, voce) și Viorica Manta (flaut, voce) ● Două concerte Sfinx, împreună cu Anda Călugăreanu, la Casa studenților din București ne-au oferit avanpremiera a două discuri L.P. în pregătire la Electrecord. Noutăți: pe versuri de Lucian Blaga, Ioan Alexandru și... Anda Călugăreanu. ● Ne-a vizitat la redacție solista Elena Constantinescu, pînă nu demult cîntăreață la un bar din provincie. Conștientă că poate să ofere arta sa și marelui public, nu numai unei restrînse grupări numită «clientelă», talentata solistă se plînge de lipsa de înțelegere din partea A.R.I.A. și a Radioteleviziunii. Conștienți fiind că susținem un remarcabil talent, care încă n-a fost evaluat la adevărata sa valoare, recomandăm sus-numitelor instituții să analizeze cu înțelegere cazul Elena Constantinescu ● Marea personalitate a Aurei Urziceanu, concretizată prin stilul său de a cînta, influențează, iată, noi tinere soliste. La ultima ediție a «Stelei fără nume», Clara Győry, și mai ales Mihaela Oancea, adepte ale «stilului Aura», au reușit să întrunească sufragiile exagerate ale unui juriu, care, dacă ar fi fost condus de maestrul Sile Dinicu, ar fi avut mai multă greutate ● În dorința permanentă de a *oferi* telespectatorilor acea *mu*zică bună, îndrăgită de tineri, emisiunea «Seară pentru tineret» de joi 24 octombrie a prezentat un excelent program susținut de Marcela Saftiuc, Dan Chebac, Tudor Gheorghe, Adi Covaci și formația constănțeană «Euxin» ● După o lungă și fructuoasă activitate, iată că formația botezată de chiar cenaclul nostru, Flacăra Folk '73, s-a desființat. De o parte Virgil Ioniță, de cealaltă Ion Moraru și Radu Țaga. Întrucît considerăm determinant pentru acest grup aportul lui Virgil Ioniță, revista noastră își asumă dreptul de a conferi în continuare numele de Flacăra Folk'73 noii formații din care acesta face parte. ● Dan Aldea, Mihai Cernea (ambii de la «Sfinx»), Sorin Tudoran («Roșu și Negru»), Iosef Kappl («Phoenix») au cîntat *împreună* într-una din serile trecute la Student *clubul bucureștean*. Este minunat cînd oamenii care gîndesc diferit se întîlnesc sub zodia seninătății artistice.

GEORGE STANCA ■

TOP «FLACĂRA» –TALON NR. 42

dialog cu mine însumi...

— Știi, de fapt am suferit o mare deziluzie. Mă pregătisem, ca să zic așa, sufletește, ca pe vremuri, pentru bîlciul anual. Dar n-am găsit nimic din ceea ce mă așteptam să găsesc.

— Însuși faptul de a nu fi găsit ce doreai nu înseamnă că ai avut prilejul să faci o constatare interesantă?

— Bine, dar constatarea e negativă și tocmai în legătură cu aceasta vreau să scriu ceva.

— Nu știu ce înțelegi prin *negativ*, dar te previn că ar fi păcat să-i superi pe oamenii acestui orășel în care ori de cîte ori ai poposit te-ai simțit atît de bine. În definitiv ce te-a nemulțumit?

— Uite, odinioară, bîlciurile erau pline de *surprize. Mergeam cu profesorul* Brăiloiu și găseam nenumărați muzicanți de la care aveam prilejul să culegem adevărate comori folclorice.

— Odinioară, dacă mi-aduc bine aminte, înseamnă acum vreo 45 de ani. Ți-ai dori oare ca lucrurile să se petreacă întocmai ca atunci? Poate că lăsînd la o parte prejudecățile-ți și preferințele folclorice, ar fi mai nimerit să nu privești astăzi cu ochii de ieri, sau dacă o faci cumva, să înțelegi tocmai extraordinarele schimbări pe care ți le oferă acest act. Gîndindu-te mai pe îndelete, ele nu vor avea darul să te dezamăgească atît de mult. Dar în definitiv ce nu-ți place?

— Mă gîndesc că acest bîlci anual tradițional are loc la aceeași dată ca în vechime, cînd în țuicării și mustării roiau tot felul de *artiști populari, virtuoși* anonimi, mai de nimeni cunoscuți, cîntau la mesele lungi ca la nunțile țărănești, sub umbrare improvizate din crengi, cîntece și jocuri nemaiauzite, balade în care erau *preaslăvite faptele eroilor populari și cîte* altele încă. Astăzi din toate acestea n-a mai rămas nimic.

— A, înțeleg, dar mi-e teamă că furat de amintirea trecutului judeci greșit. Dacă îți pare rău că au dispărut mustăriile și țuicăriile improvizate, desigur că tînjești după carele cu coviltir trase de nenorocite mîrțoage, cu imaginea cîinilor legați cu funia de osia carului, a felinarului sau a «lămpașului» agățat de căruță, a familiilor acestor negustori ambulanți care la fiece pas își instalau butoaiele spre a ferici viața celor veniți să tîrguie aprovizionîndu-se pentru iarnă. Îți reamintești de cîte ori, apropiindu-te de acel interesant muzicant, «consumatorii» v-au pus pe fugă, pe tine și pe profesorul tău, indispuși că le stricați cheful. De cîte ori ați fost nevoiți s-o luați la sănătoasa din pricină că beția generală se dezlănțuise la aceste binecuvîntate «localuri» deschise permanent, loc de întîlnire a celor care profitînd de naivitatea *sătenilor* îi *buzunăreau*, lăsîndu-i goi pușcă.

— De fapt, cînd mă gîndesc bine, mă apucă jalea zilelor ploioase de bîlci, cu noroiul pînă la genunchi, că sărmanele gloabe, avînd o biată țoală pe ele, cu ochi triști, dormind zile și nopți de-a-mpicioarelea. Acum, în locul celor două mîrțoage putere, țăranii veniți să-și desfacă zarzavaturile ce împart curcubeie de culori au nu știu cîți cai putere la numeroasele «Dacii» și «Volgi» cu care își aduc marfa. Pe hîrtoapele unde se adunau odinioară, strada e frumos pietruită sau asfaltată. Folcloristul din mine nu și-ar fi putut închipui că va apuca asemenea vremuri. Dar totuși aș prefera ca în locul urlătoarelor «stații», instalate la fiecare pas, la «călușei», la «lanțuri», să aud *muzicanții bîlciului* de odinioară.

— Cred că te înșeli. E adevărat că progresele tehnicii moderne sînt cam asurzitoare, dar nu uita că și altădată la «panarame», la «lanțuri», distracția auditivă era procurată de celebrele formații de «Șapte-gîște» care, într-adevăr, aveau pitorescul lor dînd culoare locală și urlînd la fel de mama focului. Muzicanții de care ți-e dor însă nu cîntau acolo, iar «alămurile» bîlciului își mai fac și azi meseria.

— E drept, lumea mai cască și azi gura la «ceea ce afară e pictat, înăuntru e viu și natural». Chiar și eu am intrat să revăd, după atîta vreme, femeia-șarpe și cîte alte minuni. Nu m-am reîntîlnit însă *cu muzicanții de odinioară* și...

— Uite, cred că ar fi mai bine să povestești ce ți-a mărturisit secretarul Consiliului popular cînd i-ai împărtășit impresia plăcută ce ți-a făcut-o curățenia orașului, încîntătoarele straturi de flori întinse de-a lungul șoselei, admirația ce ai arătat-o pentru neînchipuit de numeroasele case noi, construite cu atîta gust de către localnici și concurîndu-se între ele prin nelipsitele grădini fermecătoare.

— Adevărat, spunea că actualmente, deși suprafața acestui orășel prahovean e tot atît de mare cît a Ploieștiului, curățenia străzilor e asigurată numai de cîțiva oameni, lucrul fiind posibil datorită vredniciei locuitorilor. Dar, revenind la bîlci, mă întreb ce s-a făcut cu oamenii talentați pe care-i descopeream odinioară, cei de la care înregistram nenumărate comori?

— Adică te întrebi unde sînt cei care distrau chefliii în cîrciumile bîlciurilor. Crezi oare că «patronii» localurilor îi *angajau de dragul păstrării «autenticității folclorului»*, cum spui tu? Pe ei îi interesa să le salte comerțul, încurcînd la băutură clienții. E adevărat că pe Marin Toma din comuna Victoria-Brăila l-ai găsit cîntînd cu solz de pește la bîlci. Ca și pe Șerban Butoi cu neîntrecuta-i ocarină sau pe neuitatul cimpoier Ion Papuc, pe care i-ați înregistrat pe discuri. De nu mergeați atunci la bîlci, s-ar fi pierdut pentru totdeauna. Dacă nu-i găsești astăzi însă pe la tîrgurile anuale, nu înseamnă că au dispărut. Oricare dintre ei nu mai sînt nevoiți să stea la cheremul chefliilor spre a-și afirma talentul. Astăzi, oricît de departe s-ar afla, sînt descoperiți de către cercul folcloric al pionierilor, al elevilor căutători de comori populare, sînt programați de *către directorii căminelor culturale* ca «artiști amatori». În loc de mizera țuicărie de altădată, ei apar respectați și aplaudați pe scene elegante ale unor săli primitoare. Mai mult: numeroși dintre aceștia *reprezintă* țara la *renumite festi*valuri internaționale, departe, peste hotare, întorcîndu-se mîndri, încărcați de trofee și distincții.

— Bine, bine, dar trebuie să înțelegi că mă prinde și pe mine nostalgia bîlciului de odinioară.

— E vorba de altă nostalgie, pe care ți-e teamă s-o recunoști: ai cu patruzeci de ani mai mult.

— Așa o fi, după cum e adevărat că folcloristul contemporan trebuie să țină seama de transformările veșnic înnoitoare ale zilelor noastre, mult mai însemnate decît disputele în care se afirmă că jocul «Ca la Breaza» nu își are originea aici, în Prahova, ci la Breaza din regiunea Brașovului.

HARI BRAUNER ■

top

1. **Mugur de fluier*** (muzica Nicolae Covaci — text, Victor Cârcu) — Phoenix. 2. **Poveste** (Sabin Păutza) — Aurora + Animosi. 3. **Olean II** (Tudor Boroș — Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 4. Legenda Sarmisegetuzei (Eugen Tunaru, Valentin Fărcaș) — Experimental Quartet. 5. **Orașul** (Eduard Țogoreanu) — Eduard Țogoreanu. 6. **Chemare** (Gabriel Litvin) — F.F.N. 7. **Doar pacea** (Marius Țeicu — Mihai Dumbravă) — Adrian Romcescu. 8. **Sinteze** (Dan Aldea) — Sfinx. 9. **De-a Icar** (Ion Moraru — Marin Sorescu) — Flacăra Folk'73. 10. **Mai tîrziu** (Dan Aldea — Anda Călugăreanu) — Anda Călugăreanu + Sfinx.

TOP «Flacăra» poate fi ascultat astăzi, la orele 21,00, pe programul III al postului de radio București. Regia muzicală a emisiunii este asigurată de Georgeta Dogaru.

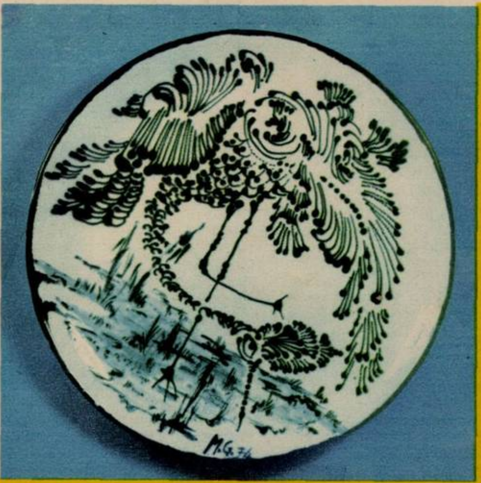

mihai gheorghe

și farfuriile lui minunate

Mihai Gheorghe desenează din fașă — cum îi place să se ironizeze — dar primul contact cu arta i-a fost dat să-l afle în atelierele de pictură ale teatrului. De atunci au trecut 20 de ani și «copilul minune» — cum îl prezenta odinioară Radu Beligan — *este astăzi un artist complet*, cunoscut, mai ales ca ceramist.

— De ce lucrezi ceramică, Mihai Gheorghe?

— E o poveste veche. Vinovați sînt țăranii din satul Piscu, țărani care m-au împins către descifrarea tainei olăritului. Am lucrat acolo trei ani, timp în care am învățat această străveche artă. Dar cu vremea am vrut mai mult. Și așa am ajuns la porțelan, nu înainte de a lucra și gresie. Cel mai mult mă atrage însă faianța deoarece trimite spre o artă a misterului. Satisfacția liniei sau a culorii nu o ai în clipa cînd desenezi, ci în momentul cînd scoți lucrarea din cuptor. Atunci și numai atunci realizezi opera. Focul te ajută, dar te poate și dezamăgi.

Desenul lui Mihai Gheorghe — de o prospețime aparte, ușor misterios — are o linie subțire și continuă. Niciodată nu știi unde începe și unde se termină. Stăpînește la perfecție acest secret, încît după ce-i privești desenul ai impresia că el continuă departe, foarte departe. Poate că linia aceasta subțire este o răzbunare, un protest împotriva destinului care îl silește să lucreze zilnic — ca pictor scenograf — panouri de dimensiuni uriașe, unde linia cea mai subțire are cîțiva centimetri. Artistului îi place să recunoască că sursa sa de inspirație o constituie arhaicul icoanelor oltenești pe care îl prelucrează și-l filtrează cu ochiul *său de om al zilelor noastre*.

Admir, cu un sentiment grav care mi-l impun, cele zece farfurii de porțelan, ultimele lucrări realizate cu migală în albastru. Privindu-le, fără să vrei, te duce gîndul la albastrul de Delft, localitatea devenită celebră acum cîteva secole, datorită faianței și porțelanului, a obiectelor ușoare, rezistente și sonore, dar mai ales datorită albastrului, celebrului *«albastru de Delft» care, precum cel de la Voroneț*, nu a putut fi încă egalat. Faptul că artistul și-a ales o asemenea culme este un lucru îmbucurător. El preferă forma rotundă altor alcătuiri geometrice, poate pentru că în acest spațiu toarnă mai ușor scenele florale, animaliere ori de iconografie; sau, cine știe, poate pentru că astfel realizează mai pregnant legătura dintre frumos și util, în speranța intimă că porțelanul ori faianța vor pătrunde în cît mai multe case.

Din tot ce a lucrat pînă acum, ceramica îi este cea mai apropiată datorită tainicei ei metamorfoze, dar, mai ales, datorită faptului că ea îl duce spre pictură. Or, pictura este marele său vis. Îl obsedează, îl chinuie, îl cheamă. Artistul așteaptă cu stoicism clipa, marea clipă, cînd se va simți în putere să stăpînească și să dirijeze fantastica orgă de culori, de umbre și lumini, care se numește pictură.

DAN BÎRLĂDEANU ■

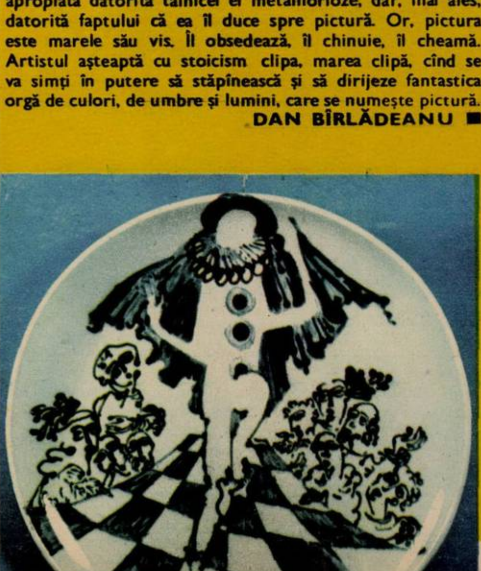

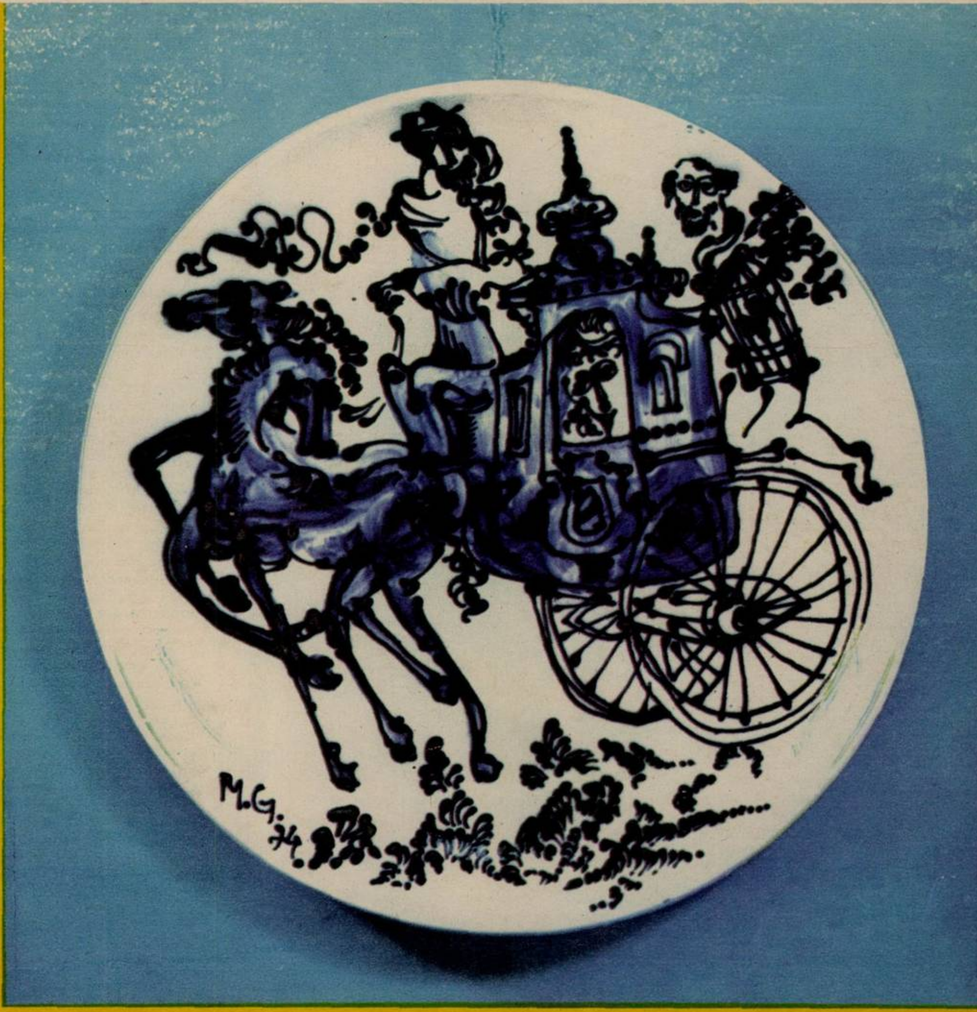

Fotografii de V. MÎNECAN ■

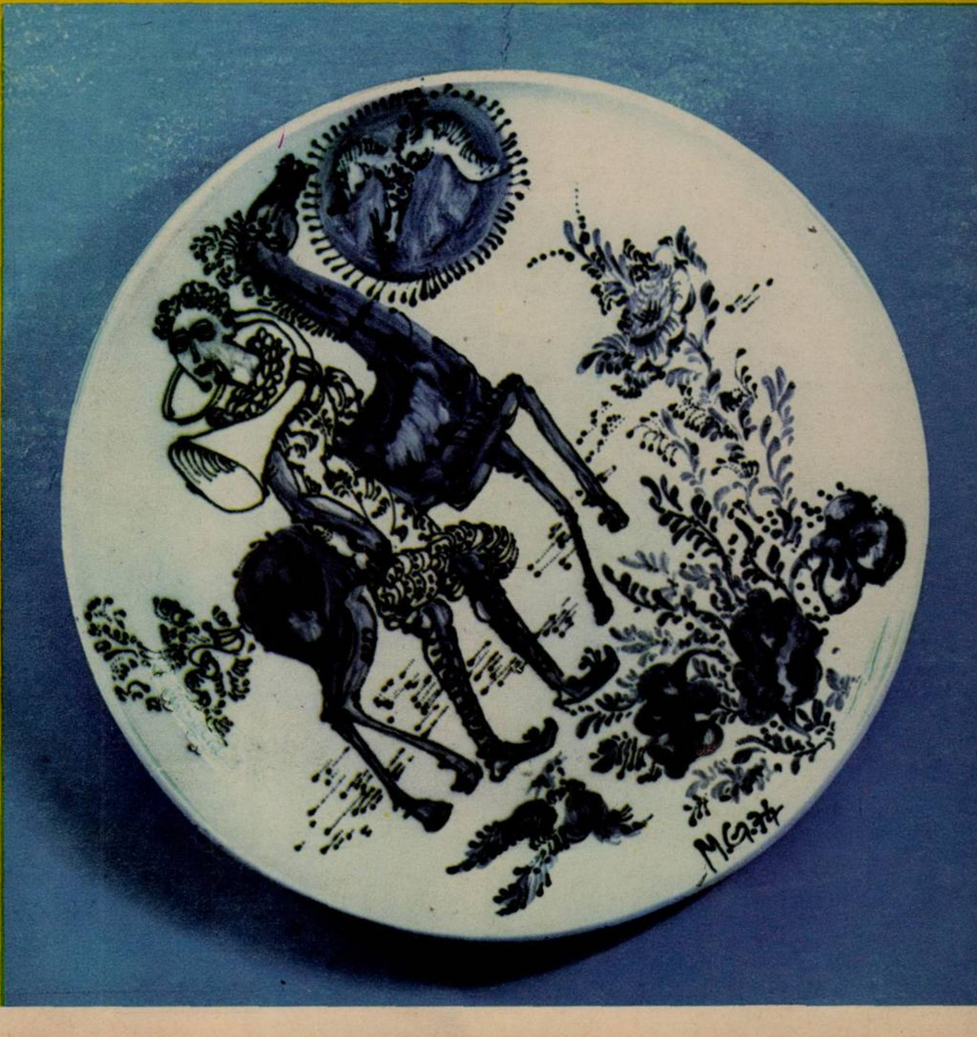

CENACLUL FLACĂRA

Grupul satiric-muzical «Colceag, Perşa, Iencec şi Ioana Crăciunescu»: «Istoria muzicii».

cronică (37)

O seară a debuturilor, aşa se poate denumi ultima şedinţă a cenaclului «Flacăra.» Au fost prezente multe nume şi puncte noi în program. E aici un fapt nu lipsit de semnificaţie. Tinerii dornici de înnoiri în domeniul artei, care cred că au ceva de spus, într-o formă inedită, apelează la scena cenaclului nostru pentru a se verifica cu publicul spectator. Părerea noastră e că ei nu fac aceasta pentru a deveni cine ştie ce vedete, ci doar pentru că simt nevoia exprimării, a comunicării. De aici şi sinceritatea actului lor artistic, directitudinea acestuia. În afară de cadrul artistic în care încearcă să se înscrie, e evidentă, în toate cazurile, organicitatea manifestării lor.

În deschiderea programului, un colectiv de studenţi de la I.A.T.C. debutează în cenaclu cu interpretarea piesei *«Sărbătoarea princiară»* de Teodor Mazilu. Scăpărătorul şi paradoxalul text al dramaturgului e transmis, nu ne sfiim s-o spunem, cu totală înţelegere pentru ideile conţinutului. Dirijaţi de prof. univ. Octavian Cotescu, în a cărui clasă se află studenţii, asistat de Ovidiu Schumacher, interpreţii Horaţiu Mălăele, Gheorghe Dănilă, Rozina Cambos şi Maria Ploaie au dovedit remarcabile aptitudini artistice, prevestitoare unor frumoase cariere actoriceşti. Numeroasele participări la discuţii au atestat satisfacţia receptării unui veritabil act artistic. Cîteva opinii: «Piesa mi-a plăcut foarte mult, după părerea mea ca nespecialist a fost bine interpretată, trecerile acelea de la starea de bucurie la tristeţe mi-au plăcut foarte mult» (Nicolae Răducanu, tipograf); «Nu avem de-a face decît cu un singur personaj, un singur om prezentat în diferite ipostaze ale conştiinţei sale» (Bujor Teodoru); «Noi ne-am obişnuit cu vedetele. Probabil că atunci cînd apar nişte actori mai tineri încercăm să-i comparăm cu acestea. Mi-a plăcut foarte mult felul cum au jucat actorii» (Tudor Constantin, electrician); «Am văzut în seara asta o citire mai exactă a piesei decît la Teatrul Bulandra» (Florian Pittiş); «Spectacolul mi se pare modern ca problematică. E un teatru de idei, de conflicte puternic tensionate, nu o simplă încleştare de forţe» (Adrian Dohotaru); «Interpreţii din astă seară, ţinînd seama de tinereţea şi experienţa lor, ne-au dat un spectacol de calitate» (Traian Stoica); «Mie mi-a plăcut foarte mult spectacolul, nu-l voiam nici mai modern, nici mai clasic, mi-a plăcut cum au reuşit interpreţii să intre în spiritul lui Mazilu» (Anca Zamfirescu); «Acestor studenţi li s-a dat acest exerciţiu îngrozitor de greu din punctul de vedere al profesioniştilor. Şi din punctul lor de vedere şi din al nostru timpul mai are ceva de spus» (Octavian Cotescu); „Mazilu mi-a spus într-un interviu pe care mi l-a acordat acum vreo cinci ani: «Foarte mulţi vor să schimbe lumea, dar foarte puţini vor să se schimbe pe ei înşişi». Este nota lui distinctivă printre autorii contemporani... Cred că se cuvine să mulţumim cu toţii profesorului şi marelui actor care este Octavian Cotescu şi tinerei trupe de actori pentru marele talent cu care ne-au făcut să gîndim“ (Adrian Păunescu). Un alt debut în cenaclu: grupul satiric-muzical «Colceag, Perşa, Iencec şi Ioana Crăciunescu», interpretînd o şarjă la o *«Istorie a muzicii»* de Ioana Crăciunescu. Textul inteligent conceput a fost susţinut, în genere, de o interpretare inventivă, minus acele accente prea revuistice pe care, după cîte am înţeles, grupul totuşi nu le are în prea mare stimă. Emoţionaţi de debutul lor, studentul italian la Facultatea de stomatologie-Bucureşti, Evandro Rosetti, şi Epaminonda Tiotin, scenograf la Teatrul de stat din Oradea, au trecut cu succes examenul. Doi dintre membrii grupului Pro Musica, Stepan Ilie şi Eugen Iosif, au impresionat prin substanţa artei lor. Un fel de debut a însemnat şi Flacăra Folk '73, deoarece în afară de Virgil Ioniţă, ceilalţi trei componenţi sînt proaspăt recrutaţi. Întrebat de poetul Adrian Păunescu despre motivul dizolvării vechii formaţii, Virgil Ioniţă invocă noul element de «folk progressiv» pe care vrea să-l introducă şi cu care vechii membri nu au fost de acord. Dar participanţii la discuţii au arătat lui Virgil Ioniţă că elementul mult rîvnit nu-i e propriu, obiecţie la care Virgil Ioniţă a promis că o să mediteze.

Afară se lăsase de mult noaptea. În sală însă spectatorii nu luau în seamă curgerea timpului. În această stare de spirit ei au mai ascultat versuri şi muzică interpretate de membrii cenaclului, unii dintre ei deveniţi «clasici»: Anda Călugăreanu, Dan Aldea, Cornel Ionescu, Florian Pittiş, Dan Tufaru, Doru Stănculescu şi Sorin Minghiat, Constantin Fugaşin, Cornelia Cherteş, Anca Zamfirescu, Dan Chebac. În finalul serii, scena şi sala au cîntat împreună cîntecul de înalt mesaj uman «Vînare de vînt», pe care poetul Adrian Păunescu a afirmat că o să-l spunem mereu pînă îl vom asculta şi pe posturile noastre de radio.

TRAIAN STOICA ■

Stepan Ilie şi Eugen Iosif: Glossă **de Mihai** Eminescu, Epitaf **de George Bacovia** şi Baladă pentru floarea neatinsă, **compoziţie proprie.**

Rozina Cambos, Maria Ploaie, Gheorghe Dănilă şi Horaţiu Mălăele într-un moment **din spectacolul** «Sărbătoarea princiară» **de Teodor Mazilu.**

Epaminonda Tiotin: Baladă de copilărie **pe versuri de Adrian Păunescu,** Baladă nouă după o romanţă veche, **pe versurile unui poet flamand,** Brumărelul, **pe versuri populare.**

Moment final. Cornel Ionescu, Dan Chebac, Dan Aldea, Anda Călugăreanu: Vînare de vînt.

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

CE PROFEŢIM, CE PROFESĂM

şefismul precoce

«Doi tineri, chiar foarte tineri, au fost numiţi în nişte importante posturi de conducere într-o instituţie cultural-educativă». «Nimic ieşit din comun într-o asemenea avansare la excepţional, cum se spune!», — i-am replicat prietenului care începuse să-mi relateze cazul. Mai ales în producţie am întîlnit nu o dată asemenea promovări temerare, fiindcă în vîltoarea şantierelor sau a noilor uzine, întocmai ca în zilele furtunoase ale unor mari prefaceri sociale, maturizarea tinerilor se produce vertiginos şi «încredinţarea comandei» apare ca actul cel mai firesc în dinamizarea evenimentelor.

Nu însă pentru a-mi releva acest fenomen al unei încrederi desăvîrşite în tineri ţinea prietenul meu să-mi relateze cazul celor doi băieţi «unşi drept şefi» aproape la începutul carierei lor. Cu atît mai justificată apărea o asemenea măsură cu cît cei doi se dovediseră deosebit de dotaţi, îndeosebi în contextul profesional în care se aflau, context care, prin specificul său, impunea o permanentă întinerire a cadrelor. Mai labil şi mai dinamic unul, cel puţin la prima vedere, mai pregătit şi mai pătrunzător celălalt, deşi aparent mai domol, cu concursul entuziast al celor în drept, iată-i pe cei doi tineri în funcţii la o vîrstă cînd mulţi din colegii lor de facultate abia depăşiseră perioada de stagiu. Nu erau, dealtfel, primii care în instituţia respectivă urcau cu atîta repeziciune scara ierarhică. Sub aspect profesional se putea spune că nici noii promovaţi nu erau cu nimic mai prejos decît predecesorii lor, cu toate că, evident, abia parcurgeau ucenicia conducerii.

Nu apucase bine să se instaleze în biroul său de proaspăt avansat şi tînărul cel labil şi dinamic dovedi aceeaşi uşurinţă în adoptarea unor gesturi şi tabieturi de «şef», aroganţa sa neocolindu-le nici pe cîteva subalterne care puteau să-i fie mame. Confundînd ferma respectare a disciplinei muncii cu atitudinea de comandă faţă de colegi, pretinzînd uneori chiar anumite servituţi în favoarea persoanei sale, tînărul «şef» se grandomani destul de repede, devenind ceea ce, cu o expresie foarte clară, pe măsura unor asemenea apucături, omul simplu numeşte «neam prost».

Colegul lui de «şefie», de aceeaşi vîrstă, dimpotrivă, se purta parcă mai modest decît înainte, cu toate că seriozitatea, hărnicia, inteligenţa şi temeinica sa pregătire îl impuseseră la fel de repede ca o autoritate în ochii colegilor. Celor fie şi cu cîţiva ani mai vîrstnici decît el neputîndu-le spune «nene» sau «badie» ca în sat la el, le zicea, ca şi atunci cînd călcase întîia oară pragul respectivei instituţii, «dumneavoastră». Cît despre posibilitatea de a circula uneori cu autoturismul instituţiei i se părea o adevărată frustrare a tinereţii lui. «Dacă de-acum o să mă care cu maşina, cînd mai văd lumea, cum am s-o mai cunosc în acel du-te-vino zilnic al ei?»

Istorisirea prietenului meu, dincolo de a fi reală, întîmplată într-un anume loc, este într-adevăr veridică, într-o variantă sau alta ea putînd fi întîlnită uneori la vîrste chiar adolescentine. N-am putut să nu remarc, de pildă, chiar printre elevi şi cu atît mai mult printre studenţi unele disponibilităţi pretimpurii pentru «şefism». Era aşa de lesne să-l recunoşti uneori pe cel cu o funcţie de răspundere la eşaloanele superioare! Trebuia să te duci numai la o întrunire a grupei sau a anului din care făcea parte, şi el ori lipsea ori venea cu întîrziere, insinuînd arogant faţă de colegii săi: «*Ce ştiţi voi, anonimilor, ce treburi importante am avut eu de rezolvat acolo sus?*»

Ipostazele «şefismului» juvenil sînt, evident, mult mai variate şi mai numeroase şi e păcat că ele trec de multe ori doar nişte nevinovate «ale tinereţii valuri», cu toate că asemenea tentaţii negative necenzurate la timp pot aduce cu timpul grave prejudicii morale colectivităţilor sociale în care se vor găsi respectivii ahtiaţi după posturi sus-puse. Consecinţa gravă a unor astfel de manifestări pretimpurii ale «şefismului» constă în aceea că indivizii care le sînt tributari se mobilizează pentru a se face remarcaţi şi a prezenta unele garanţii aparente privind capacitatea de a conduce. Mai ales cînd sînt «băieţi de comitet» şi pe deasupra «descurcăreţi» în meserie, în raport cu colegii lor preocupaţi să-şi exercite temeinic, fără gălăgie, obligaţiile profesionale.

Marea greşeală care se săvîrşeşte în astfel de cazuri e că *nu sînt suficient cîntărite îndeosebi virtuţile morale, caracterul tinerilor*. Dealtfel, trebuie să spun cu toată francheţea că la capitolul *«şcoală a caracterelor»* destule instituţii formative sînt repetente. Prea puţin ştiinţele noastre psihopedagogice şi etice se ocupă, mai ales ca acţiune practică, de ceea ce se cheamă *caracter*. Preocupările în această direcţie sînt destul de sporadice şi în unele organizaţii de copii şi tineret. Prea multe cuvinte mari despre conştiinţă în genere şi prea superficială aplecare asupra caracterelor însele.

Dar, revenind la calităţile morale pe ca[illegible] trebuie să le întrunească un tînăr, îndeose[illegible] atunci cînd e promovat într-o funcţie de mare răspundere, pe prim plan trebuie să se situeze *felul său de a se purta cu oamenii, capacitatea de a fi el în slujba lor*, şi *nu invers*, *omenia desăvîrşită*, care nu trebuie niciodată confundată cu indulgenţa şi spiritul concesiv. Consecvent cu principiile exemplare, pentru instaurarea cărora a militat întotdeauna, partidul comuniştilor consfinţeşte în Programul său necesitatea imperioasă, cu putere de lege, de a se promova neabătut *«spiritul de dreptate, respectul faţă de adevăr, cinstea, modestia şi corectitudinea în întreaga viaţă socială, relaţii de egalitate, încredere reciprocă, stimă şi întrajutorare între toţi membrii societăţii. Comuniştii, cadrele cu munci de răspundere* — conchide acest punct de onoare din codul moral conţinut de Program — *trebuie să fie model de atitudine înaintată în întreaga lor viaţă »*.

Cu precădere în promovarea tinerilor, oameni eliberaţi în genere de anumite vicisitudini morale ale vechii societăţi, trebuie să se pornească de la un asemenea model de moralitate, unica chezăşie a omeniei. *Omenia e condiţia de bază a autorităţii unui om chemat să conducă alti oameni, cu atît mai mult cînd el e tînăr.*

NICULAE STOIAN ■

Anunţăm pe cititorii noştri că şedinţa Cenaclului «Flacăra» de luni, 4 noiembrie 1974, va avea loc în **Aula mare** *a Universităţii din Bucureşti (Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej, nr. 64), cu începere de la orele 20. Studenţii îşi pot procura invitaţii prin Consiliul Asociaţiei Studenţilor Comunişti din universitate; ceilalţi doritori urmează să se adreseze, ca şi pînă acum, în ziua cenaclului, la secretariatul redacţiei noastre între orele 9 şi 13.*

Atragem atenţia că invitaţiile eliberate pînă acum îşi încetează valabilitatea.

ITINERAR SOVIETIC

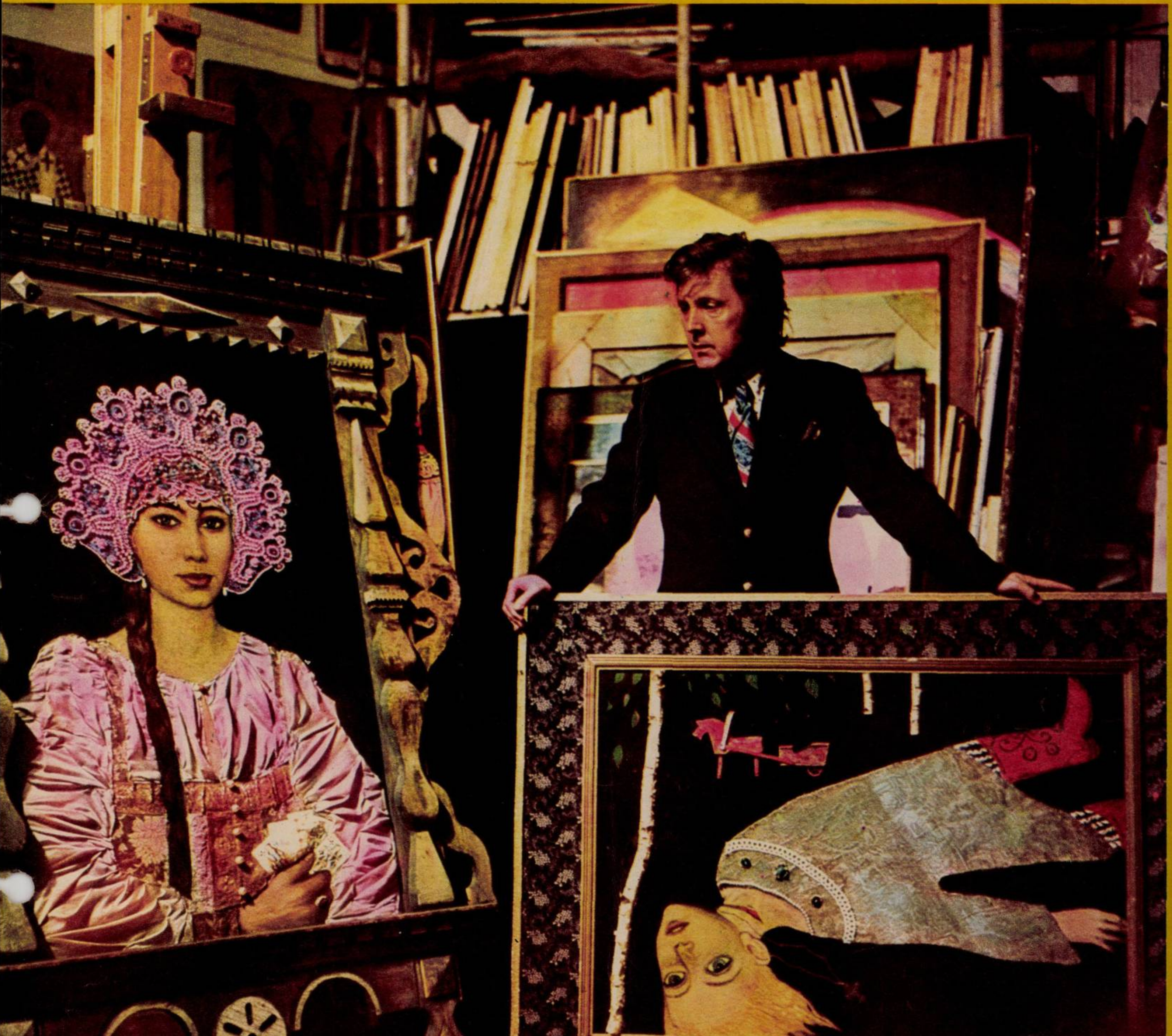

Ilia Glazunov și două din cele mai cunoscute opere ale sale: «Frumoasa rusoaică» și «Țareviciul Dmitri».

UNIVERSUL LUI ILIA GLAZUNOV

Într-o seară i-am făcut o vizită pictorului Ilia Sergheevici Glazunov acasă. Stă într-un cartier central al Moscovei, într-un bloc cu multe etaje. Ne-a deschis un om cu înfățișare tînără, plăcută — pictorul. Amabil, deschis, ne-a poftit în atelierul său. Surpriza a fost imensă. Un «Aaa!» general a fost dovada. *Pătrunsesem brusc, fără tranziție*, într-un univers vechi rusesc, aproape fabulos. Obiecte țărănești, o colecție de samovare, alta, absolut impresionantă, de vechi icoane, mobilier cioplit cu barda, totul frust, simplu și grandios totodată. Și mai ales autentic. În mijlocul acestui decor, care aveam să înțeleg numaidecît era mai mult decît atît, era o condiție indispensabilă pentru existența, pentru creația sa — pictorul Glazunov. Și operele sale, unele de *pe-acum cunoscute și recunoscute*: «Frumoasa rusoaică», «Țareviciul Dmitri», «Dimineața omului nou». Există în pictura lui Ilia Glazunov un hieratism rafinat, o stilizare a liniilor, o știință savantă a compoziției, toate creînd o primă impresie — superficială, desigur — de mare simplitate, de naivitate, chiar. Se simte masiv sursa de inspirație: vechii iconari ruși cu arta lor naivă și rafinată. Culorile sînt vii, violente chiar. O gravitate, o aură legendară, deseori încărcată de dramatism, iradiază din aceste compoziții. Pun aceasta și pe seama unor experiențe tragice din copilăria pictorului — blocada Leningradului, moartea întregii sale familii.

Să nu se înțeleagă cumva că Ilia Glazunov *este un paseist! Remarcabil portretist, el* s-a impus cu strălucire. Oameni de stat iluștri, precum Indira Gandhi, Urho Kekkonen, Edgar Faure, actori celebri ca Simone Signoret și Yves Montand i-au servit drept modele. Este singurul pictor care a făcut portretul lui Salvador Allende, operă din nefericire pierdută sau distrusă în timpul tragicelor evenimente de-acum un an din Chile. Gravitate, interiorizare, o veșnică întrebare adresată lumii, totul convertit în forme în care descifrezi deopotrivă ceva din exuberanța penelului pictorului popular rus și aspirația spre esențializare și stilizare a creatorului modern — iată cum mi-a apărut opera lui Ilia Glazunov.

Un artist care-și trage seva din pămîntul eternei Maici Rusia, dar căruia nimic din ce se întîmplă în lume nu îi este străin...

MIHAI HETCO ■

Tinerețea Irkutskului sau argumentul dezvoltării sale ulterioare.

TRIPTIC SIBERIAN

Siberia sau senzația de dispariție într-un spațiu infinit. Am resimțit-o acut în orele și orele de zbor supersonic peste suprafața egală de păduri, lacuri înghețate, iar păduri, aceleași, mereu aceleași, oriunde te-ai fi uitat, înainte, în spate, la dreapta, la stînga. Învățam «din mers», de la 10 000 metri altitudine, un nou mod de apreciere a distanțelor, o redimensionare a noțiunilor de timp și spațiu, și trebuie să recunosc că această reașezare se făcea nu fără dificultate. Dar mi-am privit vecinii — o babușcă tricotînd liniștită, se urcase la Novosibirsk și mergea la Irkutsk, un fleac, trei ore de zbor, vreo 2 500 kilometri, și un uriaș tuns scurt, cu moțul atîrnînd pe frunte, ochi albaștri, vii, tip de Taras Bulba, urmaș de-al lui Ermac, întinzîndu-se liniștit și încercînd să mai ațipească, să mai tragă, eventual, un pui de somn — și mi-am zis că toată acea nerăbdare, acea nervozitate și agitație de înțeles în limitele altui spațiu, aici trebuie abandonate. Aici, însușirea esențială, obligatorie aș spune: răbdarea (sinteză subtilă de calm, prevedere și curaj).

*

Irkutsk. Surpriza întîlnirii cu un mare oraș. Clădiri masive, largi bulevarde (se simte belșugul de spațiu, există o supradimensionare în toate. Chiar și rîul Angara care străbate Irkutskul are dimensiuni danubiene). O jumătate de milion de locuitori aproape. Centru industrial și cultural-științific de primă mărime. Impresie de mare vitalitate, de tinerețe puțin frustă (fără să fie de o mare eleganță a finisajului, blocurile de 4-5 etaje au o robustețe evidentă, sînt înfipte cu ostentație parcă în sol. În solul care în unele ierni îngheață tun în adîncime, 2-3 metri...). Pe străzi, mult tineret, se umblă în balon, chiar și în haină (este sfîrșit de aprilie, surprinzător de cald pentru o climă recunoscută a fi extrem de aspră). «Iară surprinzător?, se supără în glumă unul din însoțitorii noștri. Dar ce, credeați că mergeți la capătul lumii?» Și recunosc că imaginile mele «siberiene» de acasă nu se prea confirmă la fața locului.

Siberianul are o fire de pionier. Curajos, activ, poate aspru. Dar mai presus de toate, generos, bucuros de oaspeți. Reminiscențe din epoca eroică a cuceririi imensului spațiu dintre Ural și Pacific. Cînd întîlnește prieteni, își deschide sufletul imediat.

Așa ne-a apărut Nicolai Franțevici Salațki, președintele sovietului orășenesc Irkutsk. Siberian din tată-n fiu. Bărbat frumos, ținută mîndră, deși trecut de 50 de ani. Observ o oarecare greutate în mers («Am cîteva schije în mine. Care cînd circulă, cînd se opresc. De la Kursk».) Destin tipic: muncitor ziua, elev, student seara («Ani de zile eu n-am știut ce-i aceea odihnă, distracție. Apoi războiul...») Astăzi, primul cetățean al Irkutskului. Neobosit. Cum arăta orașul odinioară? Oraș negustoresc, la încrucișarea drumurilor spre Mongolia, China, Alaska. (De-aici a plecat și Selihov, primul care a ajuns în Alaska. Bisericile de lemn înălțate de rușii din Irkutsk în Marele Nord american încă mai dăinuie, unele...). Centru de deportare pentru revoluționari. (În jurul unei modeste biserici am văzut cu emoție morminte de decembriști...).

După Revoluție, Irkutskul cunoaște o dezvoltare puternică. Într-o jumătate de secol, populația sa a crescut de cinci ori. Notez că orașul dispune în prezent de șapte institute de învățămînt superior în care învață 54 000 studenți, de 30 de școli tehnice, 29 de instituții științifice, 1 700 de cercetători științifici, printre care 200 de doctori în științe și doi academicieni. S-a construit imens de mult, mai ales în ultimii ani, dispar tot mai accelerat atît de caracteristicile case din lemn, violent colorate, imagini ale vechii Rusii. Și trebuie subliniat că tot ce se face aici presupune greutăți infinit mai mari decît aiurea, fiindcă solul îngheață pînă la trei metri adîncime și temperaturile de −50 grade nu sînt tocmai o raritate. Dar betonul, cărămida, asfaltul vor mări tot mai mult spațiul smuls de om taigalei, vor strînge și mai bine între maluri înalte tumultuoasa Angara. Și privind constelația de lumini, stup fosforescent în imensul gol geografic din jur, încep să înțeleg ceva din epopeea încleștării acestor oameni cu taigaua virgină, luptă aspră, nemiloasă, în care s-au făurit caractere și voințe de fier.

Bratsk: Noi: «Iară avion?! De-abia am ajuns!» Ei: «500 kilometri cu avionul. O oră de zbor. Asta-i distanță?!» (Răspuns tipic siberian). Și iată-ne din nou zburînd peste taiga, adică peste o infinită pădure, din loc în loc brăzdată de cursuri de apă ori luminată de lacuri, cele mai multe înghețate, încă. Ce e Bratskul? Un oraș nou în inima taigalei (abia dacă numără 20 de ani). Și încă: o hidrocentrală, cea mai mare din lume, imens căluș de piatră prins în gura numai spume și urlet a rîului cu neliniștitor nume: Angara. Și un lac de acumulare — de fapt, o mare — în lungime totală de 500 kilometri. Dar înainte de toate, pentru mine, Bratskul înseamnă un fapt de viață relatat calm, egal, de însuși protagonistul său.

«...De felul meu sînt ucrainean. Prin 1954 am ajuns la Bratsk. Eram un prim grup de 1 000 comsomoliști veniți să pornească lucrările la cea mai mare hidrocentrală din lume și la combinatul de celuloză și hîrtie (tot cel mai mare din lume!). Era vară. Țînțari, taiga, animale sălbatice. Locuiam în corturi. Ne grăbeam să ridicăm case, să le facem cît mai trainice pentru la iarnă. Tu — mi-au spus — fiindcă ești redactor, ai să scoți primul număr al gazetei de șantier. Mă zbat, strîng material, scot primul număr. Ei — zic — acum pot să plec acasă? (aveam în Ucraina nevastă și copil). Mai scoți și numărul doi și-apoi pleci — mi-au răspuns. Scot și numărul doi, numai că de atunci au trecut 19 ani, eu tot în Bratsk am rămas, mi-am adus nevasta, copilul, am fost numit redactor-șef. Acum sînt corespondentul agenției TASS pentru Bratsk, mă țin că sînt siberian și mă numesc — poftiți cartea mea de vizită — Mihail Ignatievici Savenco. Dar trecînd peste această mică poveste, care nu știu dacă vă interesează, vă rog să-mi răspundeți — da, e vorba de o anchetă sau o suită de interviuri fulger, cum vreți să le numiți — ce v-a impresionat mai mult la Bratsk?...»

Lacul Baikal. M-am temut întotdeauna de locurile mult prea lăudate. Mă gîndeam cu strîngere de inimă dacă imaginea inițială, rod al lecturilor și-al fanteziei, va fi pe măsura celei reale, celei de la fața locului. Cînd venea vorba despre Lacul Baikal se epuizau toate superlativele. Simpla pronunțare a numelui său producea un efect magic, interlocutorii noștri se luminau la față, frazele luau turnuri lirice și se încheiau cu exclamații și gesturi ce voiau deopotrivă să dea o imagine a splendorii lacului și să exprime neputința de a o putea ilustra pe deplin. Deci, mă temeam.

Dar, iată-l, într-un început de mai, rece, pur și albastru. O suprafață imensă, albă, strălucitoare — lacul era înghețat — străjuită undeva departe de lanțuri de munți enigmatici. Treceau în zbor rapid și agitat cîrduri de rațe sălbatice. Maluri înalte, stîncoase, acoperite cu păduri. Impresia este de puritate extremă. Nu degeaba în vechi cîntece rusești, Baikalul este «sfînt». Dintr-o parte, o uriașă vînă de apă albastră răzbește pe sub gheață și pătrunde într-un larg defileu: Angara. O imensă hemoragie de apă dulce, cristalină, care însă nu afectează cu nimic robustețea Baikalului. Despre el se știe: este cea mai mare sursă de apă dulce din lume, cel mai adînc lac. Îl alimentează 336 de rîuri și tot el naște rîul Angara, zăgăzuit la cîteva sute de kilometri în aval. Dacă toate sursele de apă dulce din lume ar seca, Baikalul doar — se spune — ar putea aproviziona omenirea timp de 400 de ani! Oricum, puritatea sa nu este o legendă. M-am aplecat și am băut. Apa era rece, transparentă, ca de izvor. Un vînt iscat nu se știe de unde, poate dinspre Munții Saianii, cărunți și incerți ca o iluzie, ne face să tremurăm de frig. E un început de Barguzin, vînt aspru, violent, care vara poate provoca furtuni teribile, valuri de 2-3 metri înălțime. Ne adăpostim pe prispa unei case de lemn, gen izbă. Aerul este de o puritate dureroasă. Tăcerea lacului și-a munților din zare — miraculoasă.

Ne despărțim cu greu, purtînd în noi nelămurite regrete. Mai revedea-vom cîndva această imagine ideală, acest basm nordic, arhaic, naiv și curat ca un jurămînt de credință?

Înapoi spre Irkutsk. Șoferul, un Leova sau Sașa nu prea înalt, dar de o robustețe evidentă, ca mai toți siberienii, privește cu fericire spre soare. Murmură: «Siberia e un ținut minunat, sănătos, plin de bogății, aici omul se simte la lărgime. Păcat că vara nu-i ceva mai lungă...» Descopăr la el nostalgia sudului și aflu mai apoi cum își petrec o bună parte dintre siberieni concediile. Pleacă de obicei prin septembrie pe litoralul Mării Negre sau în Caucaz. De ce tocmai în septembrie? Aritmetică simplă: mai fură anului o lună de vară, cea care le este refuzată acasă. Au bani — aici se cîștigă foarte bine, la fel ca și în Marele Nord sau în Extremul Orient — și migrează o lună, o lună jumătate, familii întregi, și se opresc la peste 6 000 kilometri, pe plajele și între palmierii Sociului ori Gruziei. Dar nu trece multă vreme și-i vezi adunîndu-se în clanuri, nostalgici. Și cîntă, și-și evocă taigaua necuprinsă, lacurile și fluviile gigantice. Fiindcă așa-i siberianul: îndrăgostit pe vecie de ținutul natal, dorindu-l fierbinte atunci cînd se află departe de el.

Baikalul, perla pură a Siberiei, strălucind mistic (cuvîntul să nu sperie; îl folosesc aici pentru valențele-i estetice) în irizata dimineață de primăvară, dispare, mascat de stînci abrupte și păduri. Dragostea, mai mult, venerația cu care este înconjurat, emoționează. Orice sursă de poluare a sa este cu grijă îndepărtată. Închipuiți-vă o imensă cupă de proporțiile unei provincii, plină cu apă de izvor! Un centru de cercetări permanent studiază fauna și flora întregii regiuni a Baikalului, de departe cea mai interesantă și mai pitorească a Siberiei centrale și de sud. Din nou Irkutsk. Angara prinsă între maluri de beton, urbanizată. Legendarul Transsiberian. Pădurea de macarale, simbol de vitalitate. Zecile, sutele de avioane care-l leagă în cîteva ore cu toate centrele mai importante ale continentului sovietic. Impresie tonică, puternic optimistă a ceea ce este capabil să facă omul, indiferent de climă, indiferent de dimensiunile «supranaturale» ale taigalei. O prefigurare a ceea ce va fi, fără îndoială, întreg spațiul siberian — mîine.

MIHAI HETCO ■

FERESTRE SPRE COMUNISM

A afirma, evident în limbaj reportericesc, că «am vizitat» colhozul pescăresc «Kirov» din Tallinn — capitala R.S.S. Estone — este, cel puțin, cam hazardat. Pentru că «a vizita», în înțelesul strict al cuvîntului, această vastă și sui-generis unitate economică presupune, de fapt, călătorii pe mare și pe uscat măsurate în zile, sau chiar săptămîni. Poate că e de ajuns să ne susținem această afirmație cu precizarea că nu mai puțin de opt porturi maritime cu cheiuri în lungime totală de 260 de kilometri se află în dotarea numitului colhoz de pe țărmul Balticii.

Așa stînd lucrurile, ne vom mărgini să consemnăm aici doar cîteva din aspectele imediat vizibile și de la sine grăitoare ale complexului de pescuit și industrie alimentară care se bucură — judecînd după însemnările din Cartea lui de onoare — de o binemeritată faimă printre personalități din cele mai cunoscute ale vieții internaționale contemporane. În această Carte de onoare ne-am bucurat să întîlnim, la mii de kilometri depărtare de patrie, semnătura președintelui Nicolae Ceaușescu sub cuvinte de caldă laudă adresate oamenilor de aici, cu prilejul vizitei pe care a făcut-o în iunie 1969.

Colhozul, sub titulatura completă: «**S.M. Kirov Niureline Kaluri-Kolhoos**» s-a născut la 10 octombrie 1950, reunind cîteva zeci de familii de pescari cu vechi tradiții în această îndeletnicire de pe țărmul eston al Balticii. Un minimuzeu, cu vizionarea căruia începe obligatoriu orice vizită aici, oglindește, pe cît de concentrat pe atît de fidel, admirabila și aproape incredibila istorie de nici 25 de ani a acestei colectivități. În muzeu sînt păstrate cu evlavie lotci, carmace, vîrșe, minciocuri, setci, harpoane, măcar cîte un exemplar din ceea ce a constituit, acum un sfert de veac, zestrea cu care s-a înjghebat cooperativa. Cînd grupuri de elevi și pionieri vin aici și se opresc în fața acestor unelte total necunoscute lor, le vine greu să creadă că ele au fost folosite de înșiși părinții lor cu numai două decenii în urmă. Cuvîntul pescar în sensul cunoscut astăzi de copii înseamnă căpitan de vapor cu multe trese de aur pe braț, sau inginer mecanic, electronist, frigotehnist, sau chimist în industria alimentară, sau economist și tehnolog cu studii superioare, absolvent al Institutului de specialitate din Kaliningrad etc., etc. Cît despre lotci, ele se numesc astăzi traulere, nave ultramoderne de pescuit în condițiile aspre ale mărilor nordice. Treizeci și cinci de asemenea noutăți în materie de navigație și pescuit, proprietatea colhozului «Kirov», colindă apele teritoriale sovietice ale Balticii, aducînd circa 1 000 de tone de pește de la un singur drum. Numai în 1973 pescarii din Tallinn au adus în porturile lor, iar muncitorii au prelucrat, o cantitate totală de 17 000 de tone de somon, țipari, kilka etc.

Desigur, cifre de producție s-ar putea da în continuare oricîte. Mai interesante însă ni se par cîteva notații despre felul în care activitatea economică se traduce în modul de viață al oamenilor al căror venit mediu lunar a fost în anul trecut de 420 de ruble pentru cei ocupați nemijlocit cu pescuitul și navigația și de 160 de ruble pentru cei din fabricile de prelucrare și conservare a peștelui. Sînt venituri remarcabile, dar care nu reflectă decît parțial nivelul de trai material și spiritual al oamenilor. Ca să-ți faci, cît de cît, o idee despre acest nivel este nevoie să cunoști, fie și în treacăt, realizările obținute de colhoznici pe plan social. Și nu e vorba aici doar de creditele pentru construcții de locuințe proprietate personală, de cantine la nivelul unor somptuoase restaurante municipale, de creșa și căminul de copii «Pui de rață» (se pare că rața este o poreclă universală pentru oamenii mării), clubul, terenurile de sport etc., etc. În anii din urmă s-au dezvoltat în sînul colectivului numeroase servicii în sprijinul oamenilor ocupați în producție sau al gospodinelor, precum ateliere de croitorie, lenjerie, cizmărie, blănărie, unități comerciale pentru desfacerea unor largi sortimente de mărfuri alimentare și nealimentare, saloane de frizerie, coafură și cosmetică și chiar un autoservice pentru colhoznicii proprietari de autoturisme...

Cînd am pătruns în birourile administrației colhozului nu ne-am putut reține observația că ele arată ca niște elegante cabinete ministeriale. La care însoțitorul nostru, Kaljo Alaküla, locțiitorul președintelui și gazdă ireproșabilă, ne-a răspuns că, laolaltă cu multe alte semne ale dezvoltării așezării acesteia pescărești, înfățișarea lucrurilor vestește într-un fel ziua de mîine, a comunismului.

E. DASCĂLU ■

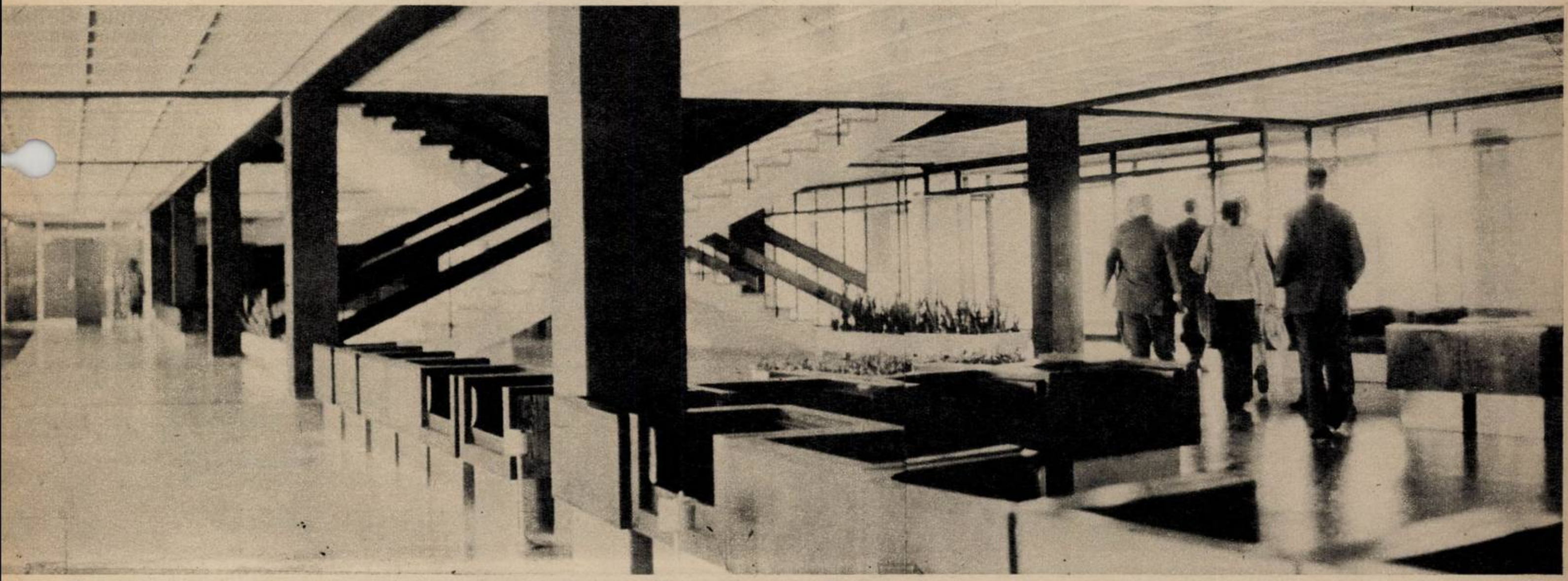

Vast, elegant, ca o fereastră spre viitor, te întîmpină colhozul pescăresc «Kirov» din Tallinn.

Munca pe mările nordice e aspră... Dar încercați să propuneți acestor pescari să-și schimbe meseria...

Ca să se facă frumoase (sau mai frumoase), colhoznicele de la «Kirov» nu trebuie să se ducă în oraș. Salonul de coafură și cosmetică e chiar aici, în curtea gospodăriei...

„ÎN CĂUTAREA RAIHONULUI"

Pentru a vă face, cît de cît, o idee despre personalitatea particulară a acestei minunate țări care este Uzbekistanul, vă propun, pentru început, să citiți — și v-aș ruga s-o faceți cu glas tare! — o sumă de cuvinte uzbece. Știu, asta nu mai seamănă a reportaj, ci a lecție de limbi străine, dar, după ce o să începeți să înțelegeți cîntecul vorbei uzbece sînt sigur că o să-mi dați dreptate.

Să începem cu un loc pe cît de social, pe atît de simpatic: piața, bazarul. Imaginați-vă, rogu-vă, în jurul vostru bărbați care — îmbrăcați cu **ceapi,** halatul tradițional, încinși cu brîuri, **belibo,** și avînd creștetul acoperit cu tichia **dupi —** vă îndeamnă să cumpărați felurite mirodenii — **barbaris, zeca, cocinîș, granate,** ori bucățele de **curt,** un fel de brînză uscată făcută din lapte acru, teribil de nimerită atunci cînd bei o sticlă, două de bere ori vă îndeamnă să cumpărați pește **sazan,** ori plăcinte, **samsa,** coapte pe fața dinăuntru a pereților cuptorului **tandîr,** cuptor făcut din lutul colinelor cafenii-aurii. Iar dacă bazarul, cu

Început de primăvară pe Angara.

freamătul, cu viața lui intensă, v-a amețit, să părăsim pepenii galbeni și verzi uriași, simburii de caise prăjiți în cenușă, alunele și ciorchinii de struguri stafidiți, și să intrăm într-o ceainărie, **ceaihana,** unde vom găsi ceai verde, **kok-ceai,** care se bea fără zahăr și care înviorează prompt pe omul obosit; sau să luăm lucrurile mai în serios și să tragem un ospăț ori cu un pilaf care ne va fi adus în enorma farfurie din ceramică — **liagan** — ori cu **șașlîc,** un fel de frigărui din carne de berbec, ori cu alte specialități ale bucătăriei uzbece: fie **surva,** fie **lagman,** fie **manti.**

Dar iată că introducerea mea s-a prelungit și încă n-am trecut la reportajul propriu-zis al impresiilor cu care m-am întors după zilele pe care le-am trăit în plin Orient, în plin continent asiatic.

Un lucru trebuie să fie spus din capul locului: Tașkentul, Buhara, Samarkandul și, în general, pămîntul Uzbekistanului sînt departe de imaginea pe care o avem noi, europenii, mulțumită descrierilor dintr-o mie și una de nopți. Țara lui Nastratin Hogea este azi la fel de exotică pentru noi, cît pot fi și țările europene pentru uzbeci.

Firește, există un trecut istoric specific, există un specific al construcțiilor și îmbrăcămintei, există un specific al obiceiurilor și moralei, există cerul de un albastru anume, există un pămînt anume și există o floră anume, dar totul, totul este pur și simplu înghițit de marele și generalul specific al vieții moderne contemporane. Făcînd pasul acesta uriaș de vreo patru mii de kilometri, din Europa în Asia, înțelegi că secolul douăzeci, a doua lui jumătate, își spune cuvîntul cu multă-multă autoritate.

Pentru tine care pășești pentru întîia dată în orientul asiatic central, realitatea asta este cumva dezamăgitoare. Pentru că vezi oameni îmbrăcați la fel de modern și totodată de anost ca și tine; pentru că vezi edificii industriale și cartiere de blocuri de locuit ca și la tine acasă; pentru că pe străzile Samarkandului, e adevărat, mai vezi căruțe cu două roți enorme și trase de un măgăruș pitic, dar vezi și ambuteiaje de automobile; în sfîrșit, pentru că vezi un mod de viață modernă, care numai prin nuanțe, prin accente, prin proporții, diferă de cel al tău.

Oricum, sfîrșești prin a-ți fi rușine de dezamăgirea ta pentru că de dragul nostru, al celor îndrăgostiți de poveștile cu hani și emiri păcăliți de Nastratin Hogea, ar fi fost stupid și nedrept să nu-și facă un întreg popor pașii săi în istorie. Înțelegi că mintea ta, în ciuda informațiilor din cărți și filme, încă mai era bîntuită de zațul unei prejudecăți naive și-apoi, eliberat definitiv, începi să vizitezi, în Samarkand, de pildă, fantasticul forum Reghistan, moscheea lui Bibi Khanum, soția cea mai dragă a marelui Tamerlan, multimausoleul Șah-i-Zindeh și sextantul lui Ulug-Beg, ca pe niște vestigii istorice extraordinare, dar niște vestigii care se află într-un oraș modern. Și apoi, tot atît de firesc te interesezi de producția uzbecă de bumbac, de utilajele agricole făcute de uzbeci acolo, la ei acasă, ori vorbești — așa cum am făcut-o eu — cu șefa secției de control a calității, Sofia Fatilaeva, și cu muncitoarea Fatima Abasova despre noile utilaje cu care a fost dotată fabrica de broderii cu aur din Buhara.

*

Și-acum, o precizare: gîndurile acestea le-am notat în avionul ce mă ducea de la Samarkand la Moscova, cu alte cuvinte imediat ce-am părăsit Uzbekistanul și cu mult înainte de a mi se sedimenta și ordona tot valul de impresii care m-au copleșit în această călătorie de documentare. Dar, oricum, mi-era limpede că în primul reportaj despre Uzbekistan trebuie să vorbesc atît despre istorioara eliberării mele de o ridicolă prejudecată, cît și despre istoria unei mari prietenii: aceea dintre Bahor și Viktor.

Bahor este un bărbat uzbec din moși-strămoși. E înalt, brunet, are pe chip trăsăturile poporului său, e muncitor constructor și dansează cu o ținută care țipă de noblețe. Bahor și-a construit un apartament în Samarkand, oraș în care trăiește muncind, plătindu-și ratele pentru casă, mobilă și televizor, și invitînd prietenii la un pilaf nemaipomenit. Bahor are o mamă care — pe cînd el abia se născuse — l-a lăsat la o creșă, el susține că statul sovietic este părintele său, dar atunci cînd — mare fiind — și-a regăsit mama, a adus-o simplu și firesc, să-și trăiască bătrînețile în casa lui. Bahor e căsătorit cu o rusoaică blondă și frumușică, pe care a întîlnit-o pe un șantier de construcții. Bahor înseamnă în uzbecă primăvară.

Și-acum, Viktor. Rusul ăsta blond, zdravăn, bonom, descurcăreț și sentimental, e gazetar ca și mine. Viktor reprezintă a patra generație din familia sa care trăiește în Uzbekistan și e îndrăgostit de această țară pînă-n străfundul sufletului său. Știe cutumele locale, știe toate colțurile țării și scrie acum o carte — pe care eu o prevăd excelentă — despre raihon.

La fel ca Bahor și Viktor, raihonul e ceva prin excelență uzbec. Nu un om, ci o plantă. O iarbă care ar părea banală, dacă n-ar avea un dar: abia o atingi și mirosul ei te îmbată. Adeseori n-o vezi, dar pentru că ai atins-o, mirosul ei te învăluie, binefăcător. Raihonul are ceva din busuiocul românesc, iar Viktor îl socotește simbolul cel mai adevărat al sufletului pămîntului uzbec. Cartea lui Viktor se va chema «În căutarea raihonului» și ne va îndemna să cunoaștem omul uzbec, fiindcă așa vom avea răsplata unei mari prietenii. A unei prietenii de profunzimea aceleia dintre Bahor Hahnazarov și Viktor Svaricevski.

Și, ca să vă dați seama de adevăratul miez și de adevărata putere a raihonului, în loc de orice altă încheiere am să vă relatez absolut fără vreun comentariu un episod, o scenă care vă va spune singură totul.

Abia ajunși în Samarkand, Viktor, care fără să aibă vreo obligație oficială, a ținut să mă însoțească în întreaga mea călătorie de șapte zile prin Uzbekistan, pur și simplu a dispărut.

A reapărut seara tîrziu, împreună cu Bahor, cu soția acestuia, cu o vecină — care-și crește singură trei copii și la care soții Hahnazarov țin foarte mult — și cu o imensă farfurie, liagan, în care era un pilaf enorm. Un pilaf făcut, după cum am aflat mai pe urmă, de Viktor, după o rețetă pe care o știu doar locuitorii colinelor Ferganei. Iar Bahor, fără să mă cunoască dar aflînd că sînt colegul fratelui său, mi-a adus o lipie — o **samsa** — la fel de enormă, pe care era scris, tot cu aluat de pîine textul acesta:

«Ne-ai bucurat sufletul pentru că ai venit la noi. Fie să ne mai întîlnim pe acest pămînt».

NELU IONESCU ■

▲ Tallinn, capitala R.S.S. Estone își trăiește din plin contemporaneitatea. Dar înfățișarea de burg medieval nu s-a șters.

Hidrocentrala Bratsk: sala turbinelor. Dimensiunea sa sugerează, cred, proporțiile întregii lucrări. ▶

◀ Tipic pentru Tașkent.

Fotografii de

ELENA GHERA ■

Sînt docher în portul Constanța și mă numesc **Mangu Techir.** *Vă scriu pentru a adresa mulțumirea noastră față de «NAVROM» pentru permanenta grijă pe care o are față de noi, asigurîndu-ne condiții tot mai bune de pregătire și servire a mesei la cantina-restaurant și nu numai aici. Asta pentru că mai avem bufete în secțiile de lucru, chioșcuri în mai toate locurile de muncă îndepărtate. Aici, putem servi mîncăruri calde, preparate reci ambalate igienic, dulciuri și produse de cofetărie. De la sindicat ne-au spus că «NAVROM» Constanța, numai în acest an, a alocat aproape un milion de lei pentru dotarea cu fel de fel de instalații necesare modernizării cantinei-restaurant. Vă asigur, dragă redacție, că banii aceștia s-au cheltuit cu mult folos pentru muncitori.*

*

Pentru noi, locatarii blocurilor din frumosul cartier ieșean Alexandru cel Bun, calea cea mai importantă de legătură cu restul orașului este pasarela de la stația C.F.R.-Iași. Ei, aici e aici, își continuă corespondența **Nichifor Mihai.** *Cum ne aventurăm pe această pasarelă, și trebuie s-o facem de trei-patru ori pe zi, mersul nostru e mai mult un țopăit. Scîndurile sînt brodite ca-n povestea cu «o călcătură moale, una tare». Cea moale e cînd nimerești în spațiile mari care le despart. Și atunci, ori îți răsucești piciorul, ori rămîi fără tocuri la pantofi. Călcătura tare e cînd nimerești scîndura. Ce-ar fi dacă Regionala C.F., edilii municipiului ar încerca să repare și să asfalteze această cale de acces? Eu zic că nimic rău! Dimpotrivă!*

*

Mi-am întrebat deunăzi copilul «Ce faceți voi la practică în atelierul școlii?». «Păi, zice, deocamdată cît îi timpul frumos ne mai învîrtim prin curte la soare!» M-am supărat pe copil, ne scrie din Botoșani **C. Oclovuț,** *dar pe nedrept. Și iată de ce: La Grupul școlar Electrocontact construcția care trebuia să fie destinată atelierelor școlare încă nu-i terminată, instalația electrică se află în fază de proiect, iar o parte din utilajele necesare dotării, care au costat vreo cîteva milioane, stau încă neadăpostite și nefolosite. Și mi-am zis, decît să ne certăm copiii, mai bine să-i certe cei de la primărie pe constructori. Drept care, v-am scris și dumneavoastră.*

*

Am auzit că la București elevii au la dispoziție cîteva unități de alimentație publică, unde pe bază de abonament servesc un prînz bine pregătit și în condiții civilizate. Ba mai mult, la intrare scrie: «numai pentru elevi». Avem și noi în Baia Mare un astfel de restaurant-pensiune pentru școlari. Este însă insuficient. Avem multe școli în oraș și nu toate se află în centru. Municipiul se dezvoltă continuu. În cartierele noi sînt multe școli cu sute de elevi care ar dori să servească masa de prînz ca abonați ai unor saloane rezervate în restaurante numai pentru ei. Și, firește, cît mai aproape de zona unde locuiesc și învață. Credeți că ați putea semnala această dorință Direcției județene comerciale?, își încheie scrisoarea cititoarea noastră **Deleanu Natalia.**

*

Locuiesc în cartierul Vizirul I și, ne scrie **Roder Marga** *din Brăila, m-am decis să vă semnalez cîteva aspecte care pătează numele de buni gospodari. Pe scurt: 1) avem un modern complex comercial cu autoservire. În spatele lui, printre ambalajele aruncate vraiște, în condiții deloc igienice, dimineața se pune în vînzare laptele, pentru că nu există un centru adecvat amenajat; 2) spațiile dintre blocuri sînt prost gospodărite, iar locurile de depozitare a gunoiului, concepute și construite nejudicios, sînt amplasate mult prea aproape de unele apartamente; 3) există, mai mult cu numele, un loc de joacă destinat copiilor. Șanțurile, gropile, gurile de canalizare neacoperite sînt un pericol continuu pentru copii. Cred că asociațiile de locatari ar trebui să acționeze cu mai multă hotărîre și responsabilitate civică pentru îndreptarea neajunsurilor semnalate.*

*

Sînt reșițean și mă numesc **Lelescu Constantin.** *Vă scriu aceste rînduri pentru a vă informa despre o amplă manifestare cultural-educativă desfășurată, în Cetatea de Foc, în cinstea celui de-al XI-lea Congres al partidului. Este vorba despre «Zilele culturii reșițene», care au însemnat sesiuni științifice, dezbateri politico-educative, consfătuiri, expoziții, spectacole. An de an, această acțiune, devenită tradițională, își găsește un contur distinct, constituind nu numai un prilej de trecere în revistă a realizărilor, ci, îndeosebi, o judicioasă măsurare a perspectivelor în lumina coordonatelor cultural-educative pe care proiectele Documentelor Congresului al XI-lea al partidului le stabilește. Amintesc cîteva acțiuni la care am participat: sesiunile tehnico-științifice «Probleme de sudură la construcția și întreținerea echipamentelor metalurgice», «Motoare diesel și echipament de rulare», concertul corului «Madrigal», inaugurarea stagiunii Teatrului de stat, vernisajele unor expoziții de artă plastică și de fotografii.*

*

Cele 100 000 de volume ale bibliotecii municipale Roman s-au mutat de curînd într-un nou sediu. Într-o clădire nouă, frumoasă. De fapt, este vorba nu numai despre o schimbare a cadrului, ci a conținutului însuși al activității cu cartea. Diferența devine așadar una de concepție, și ea s-a făcut deja remarcată prin cîteva demersuri organizatorice. Mai întîi, serviciul de relații cu publicul funcționează pe trei schimburi. A fost scurtat apoi timpul de deservire a cititorilor, prin conducerea depozitului de către un bibliotecar. Există, de asemenea, un club, două cabinete fonice, un cabinet de științe sociale. Tot în sensul lărgirii contactului cu publicul pot fi interpretate și activitățile ce se vor desfășura nu la sediu, ci în întreprinderile și instituțiile municipiului. Iar în actualul trimestru sînt prevăzute mai multe activități de acest gen: mese rotunde, conferințe, simpozioane. La toate acestea se cuvin adăugate — ne scrie **Dumbravă Constantin,** *maistru la Întreprinderea de țevi — ospitalitatea și competența cu care te primesc lucrătorii bibliotecii, așa cum se cere de fapt într-o instituție de cultură.*

*

Cu vreo cîteva luni în urmă, în cadrul cooperativei «Îmbrăcămintea» din Constanța s-a înființat o nouă secție, specializată în confecționarea pantalonilor pentru bărbați. Această veste ne-a bucurat foarte mult, ne scrie **David Nicolae.** *Iată, mi-am spus, încă unul dintre acele amănunte care denotă grija pentru noi, pentru locuitorii orașului, de ridicare a calității prestărilor de servicii. Bucuria ne-a fost însă de scurtă durată, întrucît croitorii și maiștri de la mai multe centre de comandă acuză lipsa de sprijin și îndrumare din partea conducerii cooperativei, inexistența preocupării pentru asigurarea noii secții cu mai mulți meseriași cu înalt grad de calificare, iar conducerea arată că aplicarea noului sistem de lucru a pornit de la necesitatea introducerii în procesul de producție a mașinilor speciale de butoniere și surfilat, din păcate nu toți lucrătorii adaptîndu-se la noua formă de muncă: execuția pe faze. În cadrul acestui «dialog» noi nu știm cine are dreptate. Ceea ce știm noi este că e păcat să se piardă timpul cu discuții, mai ales cînd subiectul nu este altul decît — după cum v-am mai spus — niște simpli pantaloni.*

*

Mă numesc **Marin Dumitru,** *locuiesc în cartierul bucureștean Giulești-Sîrbi și aș vrea să mulțumesc prin intermediul «Flacării» conducerii Consiliului popular al sectorului 7, precum și deputatului nostru de sector, care s-a interesat personal de lucrare, astfel că în cel mai scurt timp vom avea o șosea asfaltată în locul celei vechi, improprii circulației rutiere. Ne vom strădui să o întreținem și să o înfrumusețăm, plantînd flori în spațiile rămase între trotuare și garduri, dovedind astfel că și noi sîntem adevărați gospodari, care țin nu numai la cartierul lor, dar și la aspectul întregului București.*

*

Pe dealul Copoului — cred că nu trebuie să mai adaug: din Iași — lîngă Trustul de construcții se află o clădire nouă, modernă, în care sînt găzduiți 220 de tineri muncitori și 96 de ucenici. Sînt și eu unul dintre cei care locuiesc în acest cămin despre care se spune că este cel mai bine dotat și cel mai bine întreținut, ne scrie **Niță Sorin.** *Căminul are bibliotecă, un cabinet de științe sociale, o sală de lectură, un club care ține loc și de sală de spectacole. Mai există o stație de radioamplificare, magnetofoane, jocuri de șah etc. La subsolul clădirii s-a terminat de curînd o sală de mese cu bufet, o sală de sport și un laborator foto. Unde te uiți sînt numai flori, pe holuri s-au montat oglinzi, avem un hol de recepție cu acvariu, în sfîrșit, ordinea și curățenia tronează peste tot. La început au fost unele neînțelegeri cu autogospodărirea, dar cei cîțiva care continuau să nu se încadreze în normele noastre de conviețuire au trebuit să ne părăsească și să-și caute domiciliul în altă parte. O exigență permanentă, din acest punct de vedere, aș vrea să cred că ne caracterizează pe toți locatarii.*

*

Într-una din duminicile trecute, în pădurea de lîngă comuna Cuca din județul Galați a avut loc «Sărbătoarea culesului de vii», manifestare care a impresionat nu atît prin amploare — sîntem doar la începutul acestei inspirate inițiative — cît prin autenticitate, aș spune prin sinceritatea celor ce și-au adus o contribuție la reușita ei. Este vorba despre un obicei care, repetat an de an, ar putea deveni o frumoasă tradiție, un mijloc prin care oamenii locului să sărbătorească rodnicia și belșugul toamnei, hărnicia, ospeția și dragostea lor de muncă și de viață dăruite din plin cu binefacerile unui pămînt lucrat cu grijă. Artiștii amatori au creat o autentică atmosferă de baladă născută prin vreme, «la poale de codru verde», în decorul punctelor de desfacere ale produselor de sezon — struguri, must, pastramă — ale cooperativelor agricole de producție din Cuca, Băleni, Fîntînele. Iată, așadar — ne scrie **Popa Gheorghe** *din Galați — cum oamenii știu cîteodată să se adune și să se bucure împreună de roadele propriei lor munci.*

*

Este un adevăr că în ultima vreme transportul în comun în București s-a îmbunătățit simțitor. A sporit parcul de mașini, capacitatea, confortul, numărul traseelor, punctualitatea. I.T.B.-ul a primit un ajutor substanțial în cadre calificate, facilitarea traseelor prin interdicții orare ale circulației celorlalte mijloace auto. Și totuși, ceva continuă să scîrțîie. Cît se poate de propriu, deloc la figurat! Se vede acest lucru mai ales la terminarea programului, cînd călătorii sînt mai obosiți, cu sistemul nervos mai sensibil. În aceste condiții devine insuportabil scîrțîitul produs de unele autobuze. Este greu de descris cît de supărător este acest zgomot care te calcă pe nervi. Călătoriți, de exemplu, cu autobuzul 37, tura 23, sau 34, tura 17, și vă veți convinge. Părerea mea este — ne scrie **V. Dumitrescu,** *inginer — că lucrurile s-ar putea remedia foarte ușor, cu prețul a cîtorva kilograme de vaselină. Am uitat să adaug: și cu prețul bunăvoinței celor care trebuie să execute — care trebuiau să fi executat din proprie inițiativă — această operație.*

*

Se vorbește mult despre necesitatea amenajării și întreținerii spațiilor verzi, ne scrie **un grup de cetățeni** *din cartierul Drumul Taberei, București. Lucruri bune în această direcție s-au făcut și, sîntem convinși, se vor mai face. Cu toate acestea, cheia problemei pare că se află, de multe ori, la oameni, adică la beneficiari. Și necazurile vin adesea tocmai de acolo de unde nu te aștepți. Concret: în multe locuri din cartierul nostru spațiile verzi dețin o vegetație care contravine cu ansamblul arhitectonic, fiind plantate flori sau arbuști după gustul independent — și foarte puțin estetic în totalitate — al locatarilor. Pe lîngă unele blocuri spațiile verzi se alcătuiesc din porumb, pătrunjel, mărar etc., respectivele terenuri fiind marcate cu sîrmă ghimpată, pentru determinarea cît mai exactă a «proprietății», probabil. Nesupravegherea copiilor care, în joacă, dislocă puieții plantați, potecile făcute «pe scurtătură», aruncarea la întîmplare a unor resturi menajere, iată cîteva dintre cauzele care transformă spațiile verzi pe nesimțite — chiar pe nesimțite — în «maidane». Acolo unde, se pare, opinia publică își găsește mai puțin eficacitatea, de ce nu se încearcă să se aplice cu mai multă îndrăzneală sistemul amenzilor?*

Mare încurcătură ne produce de cîtăva vreme transportul în comun în municipiul nostru, își începe corespondența, expediată din Bacău, **I. Florin.** *Nu, nu e vorba de lipsa autobuzelor, de interminabilele așteptări în stații. Conducerea Exploatării de gospodărire comunală și locativă a gîndit și conceput o reorganizare, probabil științifică, a transportului în comun. Așa se face că s-au schimbat trasee, numere de mașini, stații. Numai că, despre aceste schimbări, noi, locuitorii Bacăului, am aflat abia după ce ne-am urcat într-una din mașini. Pentru că în loc să ajungem la gară, spre exemplu, ne-am trezit în cine știe ce alt punct al orașului. Oare aceste schimbări nu puteau fi aduse la cunoștința publicului călător în mod organizat și în timp util?*

Specialiștii vorbesc de unele schimbări ale climei, în urma masivului proces de industrializare și tehnicizare a lumii. Despre ce este vorba? În cazul în care această problemă are implicații foarte serioase în privința viitorului, ce se poate spune despre mutațiile ce vor interveni în clima țării noastre?, ne întreabă **Mihai Ionașcu** din București.

Clima ca și tot ceea ce există în natură, nu reprezintă ceva imuabil — ea este produsul unui anumit stadiu istoric în existența planetei noastre și suferă oscilații și procese de dezvoltare. Ea nu este deci constantă.

O analiză a datelor meteorologice din ultimii 90 de ani arată de exemplu că temperatura mijlocie la suprafața pămîntului s-a mărit în jur de 0,6°C pînă în anul 1940, pentru a descrește ulterior cu 0,3°C. Ea a variat și mai mult în anumite puncte de pe glob, ridicîndu-se în arhipelagul Spitzberg de exemplu cu 5°C în medie pînă în 1940, pentru a scădea ulterior cu 2°C în medie.

În timpul perioadelor glaciare care au afectat și țara noastră, schimbările climei au fost de o mult mai mare anvergură, fără a se putea preciza dacă la aceasta a contribuit și activitatea umană și în ce măsură.

Astăzi se poate demonstra că omul poate modifica timpul și deci și climatul, într-un anumit fel. Dintre aceste schimbări, unele pot fi deliberate, iar altele involuntare.

Nu există nici un dubiu că puternicele concentrații de poluanți care se găsesc în prezent în aerul orașelor și al zonelor industriale exercită un efect asupra climatului local. Fumurile emanate de industrii, praful din aer sînt elemente care reduc insolația și influențează implicit mersul diurn al temperaturii. Intensitatea acestui proces este într-un raport direct proporțional cu creșterea gradului de poluare a atmosferei unui oraș sau zone industriale.

Reducerea insolației diurne are drept consecință scăderea temperaturii ziua și creșterea acesteia noaptea, cînd perdelele de fum și praf reduc radiația emanată de suprafața terestră. La aceasta se adaugă și căldura emanată de clădiri în timpul iernii și care poate produce o creștere a temperaturii mijlocii a aerului cu mai multe grade.

Referindu-ne la anhidrida carbonică și restul de particule solide din aer — se poate spune că nici o altă formă de poluare artificială nu pare să exercite un efect de o amploare comparabilă.

În ceea ce privește modificările suprafeței terestre, se estimează că omul prin activitatea sa a transformat radical circa 20% din suprafața terenurilor, modificînd astfel cantitatea de căldură absorbită și radiată de către sol și cantitatea de apă care se evaporă sau se infiltrează.

Nu este posibil să se precizeze momentan care este efectul acestor transformări ale terenurilor asupra climatului terestru, cu toate că modificările care rezultă în mediul înconjurător sînt foarte evidente. La aceasta se pot adăuga, printre altele, influențele ce sînt exercitate asupra climatului de lacurile artificiale care tind să reducă temperaturile extreme ale aerului din imediata lor vecinătate, măresc umezeala deasupra suprafeței lor și provoacă mărirea nebulozității și declanșează chiar ploi locale.

Producerea de energie, prin arderea a circa 7,5 miliarde tone combustibil, se estimează pentru anul 1970 ca valoare inferioară celei de-a 10-a mie parte din energia totală primită de la soare într-un an. Această producție crește cu circa 6% pe an. În anumite orașe principale ale lumii energia artificială depășește deja cu 10% energia netă primită de la soare. Dacă ritmul actual de mărire persistă, multe regiuni vor primi în 30-40 de ani de aici încolo tot atîta energie artificială cît radiația naturală netă. În medie, energia artificială astfel eliberată pe ansamblul continentului va atinge 1% din energia solară netă primită și va putea să se ridice la 10% în timp de 100 de ani.

Aceste cifre, cu toate că sînt fondate pe ipoteze asupra creșterii producției de energie artificială, indică deci că este momentul de a privi efectele eventuale ale producerii de energie de către om nu numai asupra climatului orașelor dar de asemenea asupra climatului mondial.

Am arătat numai cele mai principale cauze care pot duce la modificări substanțiale ale climei, ca urmare a procesului de industrializare și tehnicizare a lumii.

Aceste modificări vor avea desigur loc și în țara noastră, care se află în plin proces de dezvoltare economică. Concret, despre mutațiile ce vor surveni în clima țării noastre se vor putea face probabil precizări în viitor.

Nicolae CIOVICA ■
directorul Institutului de
meteorologie și hidrologie —
București

POȘTA REDACȚIEI

Alexandru Süto — Oradea. La sesizarea dumneavoastră, Consiliul municipal al sindicatelor Oradea ne-a răspuns că vi s-a aprobat transferul la Întreprinderea avicolă din Oradea, ca tehnician.

Gizella Rode — Dej: «*De 17 luni mi se tot promite*», iar în continuare ne întrebați ce ne-au răspuns tovarășii din Dej referitor la transferul fiului dumneavoastră. Citām din răspuns: «S-a intervenit la direcția județeană P.T.T.R. Cluj pentru a fi încadrat la poștă unde a lucrat înainte, vreme îndelungată, dar în prezent nu dispun de posturi vacante». Cam atît. Cam puțin!

Florea Dragnea — Videle. Puteți lucra, cumulînd pensia cu retribuția, în agricultură, bineînțeles, dacă sănătatea vă permite.

Marin Avram — Turnu Măgurele. E greu de crezut că din cele 5 întreprinderi la care ați muncit între anii 1952 și 1965 nici una să nu dispună de arhivă, de aceea vă recomandăm să vă adresați acelor întreprinderi la care ați lucrat pentru obținerea adeverințelor de vechime în muncă.

Viorica Morar — comuna Beclean (Brașov). Pentru moment nu există altă posibilitate de încadrare mai avantajoasă, decît la casa de nașteri din comuna Cincu, din zona Făgăraș, rămînînd în atenția direcției sanitare și a spitalului orășenesc Făgăraș, urmînd ca după posibilități să se găsească o rezolvare mai bună, ne informează Consiliul popular al județului Brașov.

Moga Leontin — comuna Ban (Sălaj). Librăria «Cartea prin poștă» din str. Sergent Nuțu Ioan nr. 8-12, București, livrează cărți solicitate prin poștă. Ne-am interesat pentru dumneavoastră la librăria sus-menționată, dar nu au cursurile care vă trebuie. Rămîne ca mai tîrziu să vă adresați direct librăriei.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 37

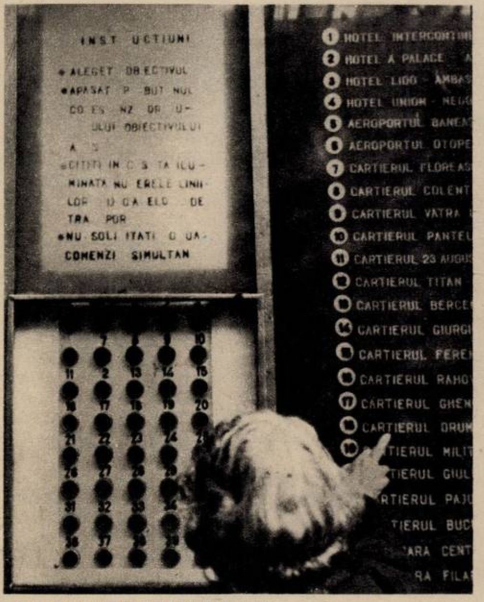
INST UCTIUNI
• ALEGET OB ECTIVUL
• APASAT P BUT NUL
CO ES NZ DR U-
ULUI OBIECTIVULUI
A S
• CITITI IN C S TA ILU-
MINATA NU ERELE LINII-
LOR U CA ELO DE
TRA POR
• NU SOLI ITATI O UA-
COMENZI SIMULTAN
1 HOTEL INTERCONTI
2 HOTEL A PALACE A
3 HOTEL LIDO AMBAS
4 HOTEL UNION NEGO
5 AEROPORTUL BANEA
6 AEROPORTUL OTOPE
7 CARTIERUL FLOREAS
8 CARTIERUL COLENT
9 CARTIERUL VATRA
10 CARTIERUL PANTEL
11 CARTIERUL 23 AUGUS
12 CARTIERUL TITAN
13 CARTIERUL BERCE
14 CARTIERUL GIURGI
15 CARTIERUL FERE
16 CARTIERUL RAHO
17 CARTIERUL GHEN
18 CARTIERUL DRUM
TIERUL MILIT
TIERUL GIUL
RTIERUL PAJU
TIERUL BUC
ARA CENT
RA FILA

CURAT INSTRUCȚIUNI!

(Panou în incinta Gării de Nord).

Fotografie de S. **BAKCSY** ■

— Aștept acel stadiu de civilizație, în care să pot rosti: «Doamne, mare ți-e grădinița!»

GIUSEPPE NAVARRA ■

● Prima expoziție de caricaturi — organizată de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Suceava.

● Pentru prima dată la un salon de caricaturi a avut loc o proiecție de caricaturi aparținînd punct-grupului, lucrări premiate la manifestările internaționale.

●

Vicepreședintele Comitetului de cultură și educație socialistă județean, Marcel Mureșan: «La anul va avea loc ediția a II-a a salonului umorului, iar după aceea o să putem vorbi de o colecție de caricaturi de care va dispune comitetul nostru județean, și poate chiar de un muzeu al umorului».

de la HA la Z

În tramvai, un tînăr se ridică și oferă locul unei femei mai în vîrstă, dar foarte energică:

— Te rog, tinere, fără galanterii demodate. Sînt o femeie care se poate ține pe propriile-i picioare, ca toată lumea.

Tînărul mai face cîteva încercări, dar femeia îl repune hotărîtă în scaun. În final, băiatul exclamă:

— Dar vă rog, doamnă, lăsați-mă să mă ridic. Au trecut deja trei stații de cînd trebuia să cobor.

SALONUL UMORULUI SUCEAVA 1974

Din expoziția de caricaturi a „PUNCT – GRUPULUI“

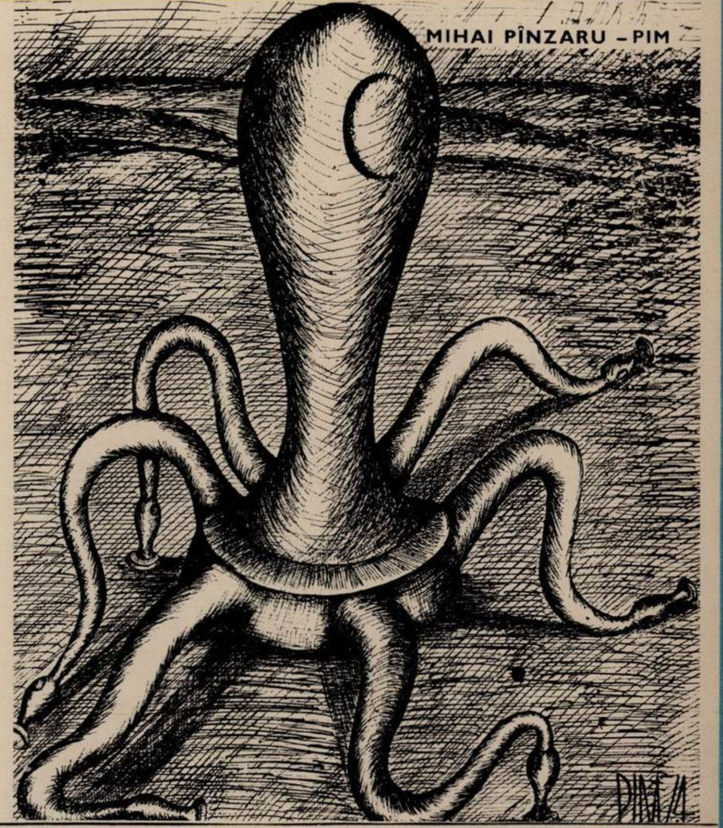
MIHAI PÎNZARU – PIM

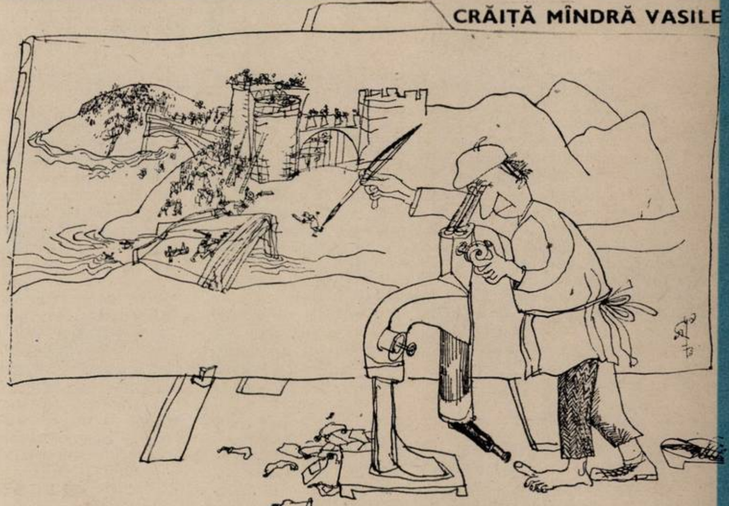
CRĂIȚĂ MÎNDRĂ VASILE

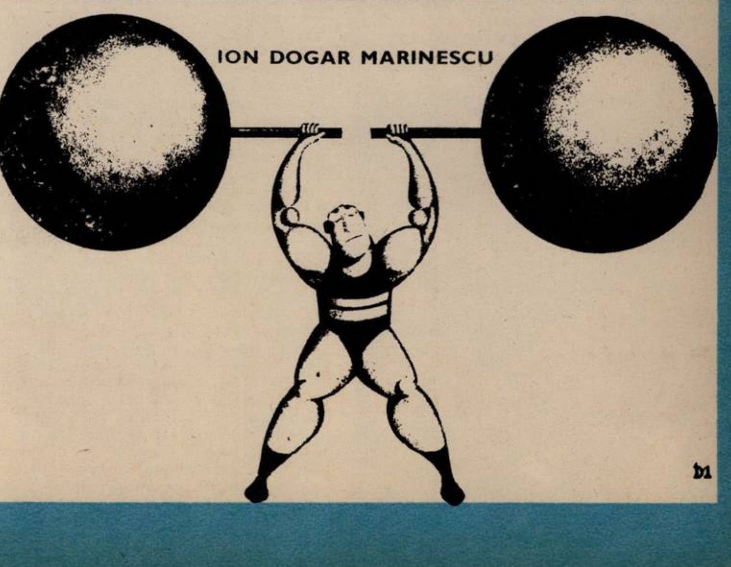
ION DOGAR MARINESCU

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU UMORUL?

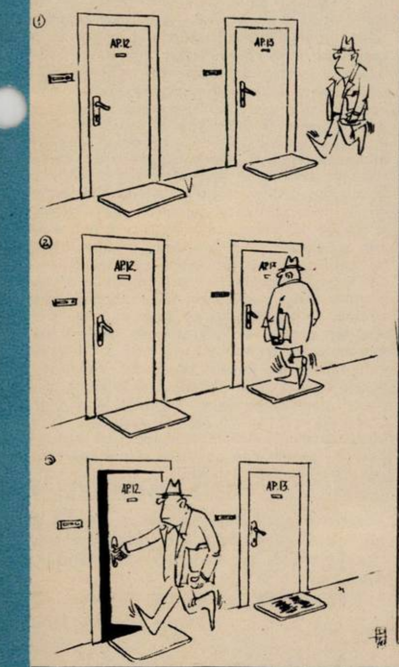
AP.12.
AP.13
AP.12.
AP.13
AP.12.
AP.13.

●

Revista noastră a găzduit, în ultimul timp mai ales, o dezbatere, exemplificată copios, în jurul unor cazuri pe care fără drept de apel le-am calificat furturi. Cercul vicios al umorului nu s-a închis definitiv. Aducem în discuție un alt gen de coincidențe, ceva mai ciudate. Caricaturile de mai sus sînt asemănătoare. Una a apărut în revista cehoslovacă «Roháč» pe 26 iulie 1973, cea de-a doua — aparținînd colaboratorului nostru Anton Dragoș — în revista «Urzica» din 15 august 1973. Practic, plagiatul era imposibil. Ce se întîmplă atunci? O sursă comună de inspirație: a treia? Sau, pur și simplu, o coincidență de muze?

●

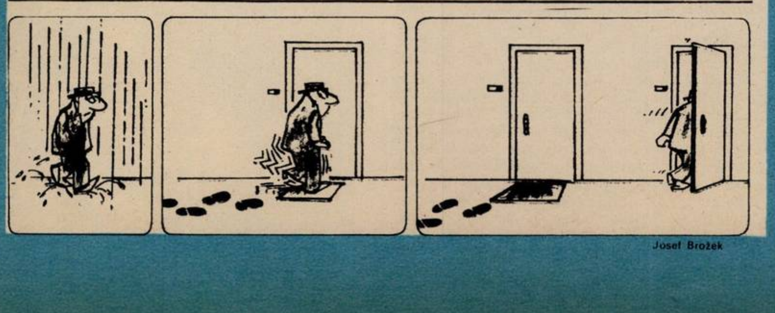
Josef Brožek

CRONICA DE FOTBAL

ploile lui valentin stănescu

Sîmbătă pe la 15,00, la Timișoara, ploua ca-n filmul **Umbrelele din Cherbourg,** duminică dimineața la 11,00 amatorii de fotbal din Capitală stăteau și ei sub prelate (vreo mie de suflete cu totul) și priveau la agonia echipei studențești, **Sportul,** care pierdea al treilea meci consecutiv, instalîndu-se în aceeași seară pe locul 16 în clasament, deși unii observatori o vedeau campioană de toamnă după primele trei etape. În după-amiaza zilei de duminică, în Valea Jiului, ningea. Într-un fel de ciulama de omăt, echipa din Reșița pierdea în fața localnicilor cu 1-3. Din relatările radiofonice ale crainicilor, la Constanța era un frig de cavou, la Craiova, așa și așa; de la Rm. Vîlcea, crainicul nu ne-a dat nici o relatare asupra stării atmosferice, cum nici de la Satu Mare nu venea vreo veste. La Cluj, după viteza relatării, însemna că era la fel de frig ca și la Iași.

Situația mi s-a părut foarte veselă. Iată ploile lui Valentin Stănescu, mi-am zis, reformatorul fotbalului românesc, cel care a lăsat să treacă trei săptămîni bune, cu o vreme ca pe Coasta de Azur, pentru a pregăti marele meci cu Danemarca, de la Copenhaga, terminat, cum se știe, cu un 0-0, rezultat strălucitor ce va rămîne în istoria fotbalului românesc de-a pururi. Asta zic și eu înțelepciune! Asta zic și eu prevedere! Fotbaliștii noștri trebuie căliți în noroaie, ploi, viscole, uragane! Dacă vine **Fifi** și pe aici și băieții nu știu cum să facă stopul pe bombeu pe asemenea intemperii și catastrofe naturale? Unde mai pui că jocurile pe vreme proastă aduc și mulțimea cu duiumul la stadion, de unde încasări fenomenale, unde mai pui cifra de afaceri realizată în farmaciile și drogheriile de stat de pe urma desfacerii en gros a aspirinelor, piramidoanelor, tusomagurilor, rinofugurilor și ceaiurilor! Dacă adăugăm la toate acestea faptul că ploile și ninsorile fac bine terenurilor de sport, în sensul că ele sînt arate de către bocancii jucătorilor și prezintă condiții minunate de a se zburda cu mingea, dacă punem la socoteală creșterea vînzării de pardesiuri, balonzaide, paltoane, căciulițe, șoșonei, bocanci, corturi, lopeți de zăpadă (din lemn și de metal), tractoare ușoare de împrăștiat nămeții, radiatoare cu baterii, portative și alte minunății ale secolului nostru, avem imaginea totală a avantajelor iscate de practicarea fotbalului pe terenuri desfundate, pline de zăpadă, în aer liber, la concurență cu hocheiul pe gheață, care, cel puțin, se practică în săli, sfidînd eroismul, dăruirea de sine a fotbaliștilor care înfruntă toate acestea numai la ideea că au contribuit la un rezultat atît de măreț realizat de **tricolori** în primul lor meci al acestui sezon internațional.

Să dea Dumnezeu sănătate lui Valentin Stănescu și celor care au amînat desfășurarea campionatului cu trei etape, pentru că, ținînd-o tot așa, vom realiza mai multe lucruri: prelungirea sezonului pînă în luna februarie, scoaterea din uz a multor terenuri din țară, ceea ce costă mai nimica toată, asigurarea unor locuri călduțe în sanatorii și preventorii T.B.C. unor jucători care și așa visează să iasă la pensie încă înainte de 25 de ani, precum și realizarea unei imagini ideale a stadioanelor pe care, la iscarea crivățului, vor fi prezenți numai jucătorii, antrenorii, arbitrii, rezervele, controlorii de bilete, masorii și iepurii scăpați de la vînătorile care au început de curînd, animale răbdătoare care vor privi aceste partide ce se vor desfășura într-un perfect anonimat.

Cît despre noi, cronicarii de fotbal, care, oricum, vom fi obligați să mergem la meciuri, noi vom cădea în alcoolism...

EUGEN BARBU ■

noi militäm pentru un box sportiv

În jurul «careului magic» se află totdeauna, alături de oficiali, masa presei, care este populată cu oameni de specialitate, ce au rolul și datoria, în afara prezentării cu fidelitate a celor întîmplate pe ring, să sesizeze, cu un ceas mai devreme, ceea ce este bun și ceea ce este rău, să ceară să se ia măsurile necesare pentru ca boxul amator să fie într-adevăr un sport al scrimei pugilistice și nu un sport al bătăii și distrugerii.

Cu circa doi ani de zile în urmă, în săptămînalul «Magazin», unul din iubitorii pugilatului amator, ziaristul Paul Ochialbi, cerea să se retragă licența de sportiv boxerului Marin Constantinescu, deoarece el este la sfîrșitul carierei sale sportive — și acesta nu ar fi lucrul cel mai grav — dar prezintă un pericol pentru sănătatea sa și mai ales pentru cei cu care boxează. Marin Constantinescu a fost de nenumărate ori la podea, scos nu o dată, pe brațe, de pe ring în totală inconștiență. Marin Constantinescu, după părerea mea, cînd se urcă pe ring este groggy și-și revine numai după primii pumni pe care-i recepționează. De ce avem noi nevoie de un asemenea boxer? De ce trebuie să satisfacem o parte infimă a publicului care este mulțumită cînd vede sînge ori cînd boxerul este în totală imposibilitate de luptă? Noi militäm pentru un box sportiv, nu avem nevoie de victime, nu avem nevoie de oameni care la sfîrșitul carierei sportive să devină niște infirmi. Și nu trebuie să-i lăsăm să facă la rîndul lor victime. În campionatul recent încheiat, rudimentarul Marin Constantinescu l-a făcut K.O. pe tînărul și puțin rutinatul C. Dafinoiu, care sîntem convinși că din box nu și-a făcut un scop în sine, dovadă, dealtfel, că a știut să împletească perfect sportul cu învățătura. În finală, am urmărit cu sufletul la gură evoluția meciului dintre Marin Constantinescu și Mircea Simon, deoarece îl vedeam pe acesta din urmă o victimă sigură a durului și nesportivului Constantinescu. Numai ochiul și experiența îndelungată a antrenorului său, Constantin Nour, l-a salvat de înfrîngere pe Simon, transformîndu-l dintr-un învins sigur într-un învingător. Dar asta s-a întîmplat numai o dată și nu orice boxer are șansa de a avea în colțul său ochiul experimentat și avizat al lui Constantin Nour.

Pentru evoluția în ring a lui Constantinescu socotim în primul rînd vinovat clubul său, «Metalul» București, care, dornic de titluri cu orice preț, l-a trimis să lupte pe acest om care ar trebui cu căldură și tact făcut să înțeleagă că nu trebuie să mai boxeze, că fiecare pumn recepționat în plin obraz de el, chiar dacă învinge în final, îi distruge total sănătatea și că ar trebui să-și canalizeze forța și energia în alte direcții și, în special, spre un sport sportiv și sănătos.

Vinovată este, după părerea noastră, și federația de specialitate, care încă de mult trebuia să se conformeze propunerii făcute de colegul Ochialbi și să procedeze în consecință. Așteptăm. **DAN BÎRLĂDEANU** ■

Întîlnirile dintre Calistrat Cuțov și Paul Dobrescu sînt de cîțiva ani «punctul forte» al galelor interne de box. Și de data aceasta disputa dintre cei doi a fost «cloul» finalelor campionatului național de box.

Fotografie de AUREL NEAGU ■

TENISUL ȘI POVEȘTILE LUI ADEVĂRATE

un înrăit colecționar de autografe

Cine se duce la Wimbledon îl găsește cu siguranță în același loc pe omul acela mic de statură, cu părul alb. Se apropie de 60 de ani și în colțul său, ce se întinde de la vestiarul *jucătorilor pînă la intrarea oficială*, a făcut toate Wimbledonurile de după război. N-a văzut însă nici un meci, fiindcă de acolo, din locul de unde el veghează asupra ordinii, nu se vede nici măcar un petic din iarba terenurilor. A văzut însă de aproape bucuria învingătorilor și tristețea învinșilor, iar de fiecare dată a trebuit să lupte cu mulțimea care își aștepta idolii. De cînd e el acolo, idolii s-au tot schimbat, dar mulțimea a rămas la fel de entuziastă. În 1972, idolul a fost Năstase. Pe el îl aștepta lumea. Și omul acela, care a făcut toate Wimbledonurile de după război, fără să privească un singur meci, avea să-mi spună: «Rar am văzut un campion atît de simpatizat. Dar și mai rar un jucător care să ofere cu atîta căldură un gest, o vorbă, un autograf. Pentru cei care se înghesuie aici, toate astea sînt cadouri de preț, cu care se vor mîndri o viață întreagă».

Au trecut de atunci doi ani și m-am gîndit că Wimbledonul și-a schimbat idolul, că Năstase împărtășește soarta marilor uitați. Iată însă, pe scurt, ce ne povestește revista «Tennis de France»: «În disperare de cauză, la sfîrșitul unui meci, o admiratoare a campionului român intră pe teren pentru a-i cere un autograf. Polițistul se opune. Colecționara de autografe insistă. Intervine arbitrul principal, care îmbrîncește fata spre ieșire. Altercația tinde să ia proporții, în timp ce o tribună întreagă privește tăcută. Năstase se apropie și cu un gest firesc ia carnetul și semnează. Autoritățile sînt dezarmate, publicul aplaudă».

Alături de arta sa, un autograf, o vorbă, un gest sînt cadourile pe care Ilie le oferă cu generozitate celor care vin să-l vadă. Și poate de aceea, în anul lui Connors și Borg, campionul nostru rămîne totuși la fel de îndrăgit. Puțini știu însă că, la rîndul său, *Ilie Năstase este el însuși colecționar de* autografe. Da, marele Năstase colecționează autografe de la partenerii săi de întrecere. O pasiune care, din orgoliu, n-o întîlnești la alți campioni. În colecția sa este prezentă mai toată elita tenisului mondial. Găsești acolo dedicații mai vechi și mai noi, ce-ți dezvăluie în cuvinte simple un Năstase văzut de colegii săi. Un copil teribil: «Unui viitor campion mondial. M. Santana»; «Mult noroc, băiete. Sper că vei deveni campionul lumii. Marty Riessen»; «Lui Ilie, unul din cei mai talentați jucători din lume. Cele mai bune sentimente. Emerson»; «Lui Ilie. Mult noroc! Sper că mă vei întrece într-o zi. Rosewall». Un mare campion: «Lui Nasty. Ține-te la înălțime. Rod Laver»; «Simpaticului și marelui tenisman Ilie Năstase, o îmbrățișare și succes. Koch»; «Au fost zile foarte bune, sper că vor veni iarăși. Ken Flether». Un om și un prieten: «Lui Nasty — mult noroc, prietenului meu român. Stan Smith»; «Fratelui meu Nasty. Tom Gorman»; «Lui Nasty, camaradul meu, cele mai bune urări. J. Newcombe»; «Bunului meu camarad. Cele mai bune urări. T. Roche».

Ilie Năstase nu are albume cu tăieturi din ziare și nu ține evidența victoriilor sale. Eu însă îmi imaginez ziua aceea de iarnă, cu cer plumburiu, în care o voce de copil va întreba: «Tăticule, tu ești Nasty despre care scriu nenea ăștia aici?». Și cînd el va povesti cu răbdare părintească cine a fost Santana, Newcombe, Laver, Rosewall, Emerson, Smith, Roche.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

DE LA UNA LA ALTA

pilule

● Șapte titluri de campioni balcanici pentru luptătorii români, în competiția rezervată sportivilor sub 23 de ani. Martinescu și compania au urmași pe măsură ● O știre îmbucurătoare din țara lui Pelé». Consiliul național al sporturilor din Brazilia a invitat doi specialiști români să-i învețe handbal pe brazilieni. ● Duminică dimineața, pe stadionul «Portul roșu» din Galați, pe banca rezervelor echipei din Buzău, cu capul legat într-un prosop, sub ploaia nemiloasă, tremura unul dintre cele mai mari talente pe care le-a avut fotbalul românesc în ultimii ani, fotbalistul legitimat sub numele de Gheorghe Grozea. Priveliște tristă. La nici 30 de ani, talentul lui Grozea s-a stins, fără ca el să fi fost înecat în tescovină. Lumea fotbalului are — iată — un subiect în plus de meditație. ● În divizia națională de scrimă, Steaua n-a lăsat nici o șansă adversarilor, devenind campioană la toate probele. Este, înainte de toate, o victorie a ambiției și a seriozității. ● După ce s-a întors acasă cu titlul de campion mondial universitar și cu medalia de argint a Campionatelor Europene, gimnastul Dan Grecu a devenit duminică seara, la Varna, campion mondial la inele. Salutăm acest superb succes al gimnasticii românești, convinși fiind că în spatele lui se ascund — așa cum spunea cîndva un mare campion — multe butoaie de sudoare. ● Campionatul divizionar de fotbal devine nervos. Unii jucători își pierd capul, cam mulți spectatori fluieră fiecare decizie a arbitrilor, cavalerii fluierului fac eforturi pentru a ține jucătorii în frîu. Șaptesprezece cartonașe galbene și unul roșu dezonorează etapa cu numărul zece, după care Dinamo s-a distanțat la patru puncte. ● Campion al țării la box, «cocosul» Mircea Tone s-a întors cu primul tren în orașul natal. La Galați, pe peron, nu-l aștepta decît o ploaie vrăjmașă. Zgribulit, Mircea Tone a ajuns acasă, în blocul A-2 de pe Calea Brăilei, a coborît un etaj și a bătut la ușa prietenului său, inginerul Anghel: «Am ieșit campion și mi-e frig. Dă-mi o ciorbă de pasăre, că m-am săturat de uscăturile de la București». Poftă bună, Mircea Tone! ● Steaua-Dinamo, un derbi al campionatului masculin de handbal care nu a trădat tradiția slabei valori a jocului. ● Echipa de polo Dinamo-București a debutat victorioasă în Cupa campionilor europeni, învingînd detașat campioana Italiei. Tolea Grințescu, antrenorul destituit cu cîteva luni în urmă de la lotul național, continuă să muncească cu perseverență și rezultatele nu întîrzie. Ceva ne spune că într-o bună zi vom regreta destituirea de care vorbeam. ● Atmosfera de nesportivitate din fotbalul nostru capătă proporții: miliție și protecție deosebită în ajutorul arbitrului partidei C.S.U. Galați-Gloria Buzău, după o confruntare regulamentară, adjudecată de gazde. Nu vrem să fim răutăcioși cu orice preț, dar cu un asemenea public recalcitrant, Galațiul nu va avea niciodată un fotbal de calitate. ● Optică ciudată în ziarul de specialitate: «Specialiștii prezenți la întîlnire au apreciat că, în urma unui meci maraton cu voleibaliștii niponi — care uzează fizic și nervos pe adversar prin jocul lor de mare viteză și varietate — este firesc ca orice echipă să se prezinte la meciul următor cu o capacitate fizică diminuată». Firave scuze în favoarea jucătorilor noștri de volei care — odată veniți la campionatul mondial — trebuiau să țină cont că într-o bună zi vor juca și cu Japonia. ● Duminică la prînz, pierzînd după mulți ani titlul de campion al pugilismului românesc la categoria grea, Ion Alexe a trecut din ring în istoria boxului românesc. Să nu dăm cu pietre la o asemenea înfrîngere, să nu uităm curajul și abnegația demonstrate atîția ani de boxerul dinamovist. ● Comunicăm pe această cale părinților ai căror copii fac patinaj de performanță că, odată cu redeschiderea patinoarelor, accesul lor în preajma mantinelei a fost interzis printr-o decizie stranie, la căpătîiul căreia pare să stea noul secretar general al federației de specialitate. Aceasta este o măsură arbitrară menită să îndepărteze de gheață pe multe dintre tinerele talente aflate deocamdată la vîrsta primelor clase elementare. Sugerăm forului de resort să zăbovească asupra hotărîrii, spre binele patinajului românesc, de care s-au și dezis — putem cita nume — cîteva sperante ale geometriei pe gheață.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Dinamovistul Dan Grecu a reușit o splendidă victorie a gimnasticii românești: titlul de campion mondial la **inele!**

Fotografie de AUREL NEAGU ■

CONSIMȚĂMÎNTUL

— medicului F —

Procurorul șef a intrat în biroul meu urmat de o fată cam mica de statură, cu mișcări stingherite și cu ochii plînși.

— Ți-am adus-o pe tovarășa, să îi rezolvi dumneata cazul, fiindcă e studentă.

— Da, am înțeles, i-am răspuns șefului, deși mă gîndeam că pentru faptul că țin un curs la universitate nu este obligatoriu să-mi repartizeze, oricît aș fi de ocupat, tot ce se întîmpla chiar și în cartierul din preajma clădirii care adăpostea facultățile. Dar, devenise un obicei.

— Vă ascult domnișoară, m-am adresat fetei din fața mea. Luați loc.

— Domnule procuror, mama mea este foarte bolnavă. Are un chist ovarian de mărimea — spun medicii — unei mingi de fotbal. Ar trebui operată. Numai că de mulți ani este bolnavă și de inimă și nu ar putea suporta o operație atît de grea.

În timp ce mă întrebam de ce a venit fata la procuratură cu un asemenea necaz, și cum crede ea că i-as putea fi de ajutor, am observat că rămăsese în picioare și cum nu știa ce să facă cu mîinile de emoționată ce era și le frîngea fără milă.

— Vă rog să luați loc. Vă rog... Cum v-aș putea fi de folos? Sînteți în anul întîi? Vă întreb fiindcă nu v-am văzut prin universitate.

— Da, sînt în anul întîi. Știu că dumneavoastră predați la anul II... Mama e internată la maternitate și doctorul F. dorește să o opereze *deși alți medici la care am fost mi-au spus că în* starea în care se află inima ei va muri cu siguranță pe masa de operație... Chiar dacă, fără operație, mai are puține zile de trăit, totuși... măcar zilele acelea...

— Înțeleg... Cine v-a trimis la procuratură?

— O tovarășă asistentă, de la care m-am cerut de la seminarii și i-am povestit. Spunea că fără consimțămîntul meu nu se poate face operația. Și totuși, am aflat că astăzi vor să o opereze.

— Deci e urgent. Poftiți, să coborîm. Mergem împreună la spital.

M-am prezentat mai întîi la directorul maternității, *care m-a scutit de relatarea situației* spunîndu-mi că știe foarte bine cazul.

— Și ce este de făcut atunci?, l-am întrebat.

— Aș dori să nu vă răspund. Între mine și doctorul F. au fost unele neînțelegeri, nici acum relațiile noastre nu sînt foarte bune și de aceea nu vreau să vorbesc despre dînsul nici să comentez ceea ce face.

— Sînteți totuși directorul acestei instituții. Mi-a răspuns după ce m-a privit o clipă rece.

— Bănuiesc că da.

— Atunci înseamnă că îl puteți opri să facă o asemenea operație, în lipsa consimțămîntului legal.

— Nu. Mai întîi că situația consimțămîntului obligatoriu nu este reglementată legal decît foarte vag, ca o simplă recomandare, aș zice. Iar în al doilea rînd, nu pot interveni în modul în care doctorul F. înțelege să procedeze. Dincolo de faptul că nu ne agreăm reciproc, cred că v-am precizat că este un medic eminent.

— Deci, nu înțelegeți să recurgeți în acest caz la o măsură administrativă?

— Nu. Dacă dumneavoastră, ca jurist, dacă nu mă înșel doctor în științe juridice (apăsase pe ultimele cuvinte — «mi-o retureaza», mi-am zis), găsiți că ceea ce face e ilegal, cred că aveți competența să-l opriți.

— Înțeleg... Ați consultat bolnava. După părerea dumneavoastră, față de starea inimii ei, poate suporta operația?

— În nici un caz nu rezistă la o intervenție lungă.

— Or, în acest caz?

Nu mi-a răspuns, dar a căutat în niște cărți și mi-a deschis una la capitolul despre operația «Wertaum», sau așa cumva se numea, nu mai rețin exact. În orice caz, am putut citi că e o operație foarte grea, care durează cam două ore

— *Mulțumesc!, i-am spus* directorului și am plecat în căutarea medicului F., hotărît să îl opresc de la o asemenea încercare temerară. Studenta care mă aștepta pe coridor s-a luat după mine tăcută și strîngîndu-și cumva umerii cu brațele de parcă i-ar fi fost frig.

Nu l-am găsit și ne-am oprit în încăperea pe care o folosea ca locuință un tînăr medic stagiar, care urma să-l asiste la operație «ca mîna a doua», și deci pe la care trebuia să treacă oricum.

— Cît timp credeți că poate rezista la operație inima mamei dînsei, l-am întrebat, făcînd un gest spre studenta care acum se ghemuise *într-un scaun.*

— Știu eu? Să zicem o jumătate de oră... Nu putem ști cu exactitate.

— Încă o întrebare, vă rog. Ați consultat și dumneavoastră bolnava, de aceea vă întreb. Dumneavoastră ați face o asemenea operație?

— Eu? Nu...

— Atunci, e clar. Îl voi opri să încerce această operație, motivat de lipsa consimțămîntului fiicei.

— Ce pot să vă spun?, m-a întrebat medicul tînăr *privindu-mă oarecum mîhnit.* Dacă el vrea să încerce în acest caz...

— Să încerce imposibilul?

— Da, imposibilul. Nu ar fi prima dată pentru el. Aș vrea să îl vedeți cum reușește să calmeze orice bolnavă, în orice stare gravă ar fi, numai discutînd cu ea. Sau să îl vedeți cînd operează, adică atunci cînd ai senzația că toată viața lui, toată ființa lui atîrnă de ceea ce face. Și, apoi, în acest caz...

— Îmi veți spune că fără această operație tot se va întîmpla... Asta îmi veți spune, dar legea mă obligă să apăr viața fiecărui om, chiar și o lună, o săptămînă, chiar și o clipă.

— El încearcă să apere o viață întreagă.

În fine, a venit și medicul F. Mai exact s-a oprit în ușă și l-a strigat pe medicul tînăr. Atunci, acesta i-a spus că îl așteptăm. A încercat să se scuze, spunînd că trebuie să intre într-o operație grea și numai după ce i-am precizat că tocmai despre această operație este vorba, s-a apropiat de noi.

— Nu vă puteți asuma un risc dincolo de *limitele firescului,* nu *puteți* proceda *la un* experiment hazardat!, i-am spus cît am putut mai energic.

Mi-a răspuns calm, cumpănit.

— Experiment hazardat ați spus?... Domnule procuror. În cărțile dumneavoastră de drept scrie că omul legii trebuie să procedeze în conformitate cu legea și cu conștiința sa. Același lucru despre rolul conștiinței fiecăruia *scrie și în cărțile noastre de deontologie medicală.*

— Dar scrie și despre obligațiile legale!, i-am replicat. Pentru o asemenea operație aveți nevoie de consimțămîntul rudei celei mai apropiate. Este tovarășa de aici, fiica ei. Dacă veți opera în lipsa consimțămîntului ei, vă previn că vă veți face vinovat de omor prin imprudență!

— Dacă operația nu reușește.

— Da. Și se pare că șansele de reușită sînt ca și inexistente.

Medicul F. s-a dus în fața studentei care s-a ridicat de pe scaun privindu-l speriată, fără să aibă putere să-i spună ceva. I-a *vorbit uimitor* de calm.

— Domnișoară. Fără această operație, mama dumneavoastră are puțin de trăit. Operația e o șansă de viață pentru ea. Ați auzit ce mă așteaptă dacă nu reușesc. Totuși eu risc, pentru că nu pot, înțelegeți, nu pot să nu încerc să îi acord mamei dumneavoastră șansa de viață.

— Da... a reușit să spună studenta, luptîn-*du-se cu un nod în gît.* Medicul o prinsese de umeri.

— Nu vă ascund că operez în cel mai disperat și greu caz pe care l-am avut vreodată. Și o să operez chiar dacă știu că domnul procuror mă va aștepta la ieșirea din sala de operație cu mandatul de arestare

A plecat urmat de medicul stagiar, fără să îmi mai spună ceva. Fata s-a reașezat pe scaun cu palmele la ochi.

Am început să mă plimb prin cameră, aștep*tînd. Cum apoi șeful m-a chemat la telefon și* astfel directorul a aflat că am hotărît să aștept rezultatul operației și, fiindcă și el făcea același lucru, a venit în camera stagiarului, urmat de o asistentă medicală cu o tavă cu cafele și coniac.

Cum studenta stătea în aceeași poziție, am insistat.

— Te rog. Îți face bine dacă bei o cafea, te *mai întremează.*

A băut ceașca de cafea mecanic, ca și cum ar bea un pahar cu apă și apoi mi-a cerut o coală de hîrtie și stiloul.

Directorul era dispus să discute cu mine despre orice, numai despre doctorul F. și operația sa, nu. Îmi povestea cam furios despre acei soți care atunci cînd le nasc soțiile cred că cel mai nimerit lucru este să se îmbete bine cu toți prietenii la un loc, cînd am zărit coala de hîrtie pe care studenta o așezase pe masă în fața mea. Era scrisă ordonat, ca un extemporal. «Subsemnata... astăzi... prin prezenta declar că sînt de acord ca domnul doctor F. ... să o opereze pe mama mea». Cînd am terminat de citit am întors capul spre ea, fiindcă știam că îmi așteaptă privirea și așa era. Am înclinat din cap în sensul că e bine ceea ce a făcut. Fata și-a prins din nou fața în palme, chiar în clipa în care medicul stagiar a pătruns în cameră ca o furtună și primul lucru pe care l-a făcut a fost acela că a suflat «din zbor» un pahar cu coniac. Era și vesel, și emoționat.

— *Fantastic! Fantastic! Domnișoară!* A reușit! Îi poți săruta mîinile! În douăzeci de minute! Vă dați seama?! În douăzeci de minute!

— Douăzeci de minute!?, a exclamat directorul. Dar, asta e... Cred că a vrut să mai spună ceva, dar s-a oprit fiindcă probabil și-a amintit că relațiile lui cu doctorul F. sînt «reci». S-a ridicat și a plecat. Medicul stagiar a privit în urma lui cumva cu regret.

— Mi-a spus să îi fac o cafea tare, tare de tot, dar văd că aici e una gata fiartă.

— Mă bucur că a reușit, i-am spus și eu. Mi-a dat emoții.

— Dacă l-ați fi văzut operînd! Știți ce mi-a spus odată?

— Nu...

— Mi-a spus că medicii sînt de două feluri. Zidari și arhitecți; zugravi și pictori. Azi m-am convins că el e un artist genial. Și cred că bolnavele simt forța asta vindecătoare, pasiunea pe care o are în el.

— Vă rog să îi dați hîrtia aceasta, i-am spus, fiindcă se pregătea să plece cu cafeaua. Stu*denta noastră a scris-o în timp ce dînsul opera...*

— O să se bucure pentru ea...

Rămas doar cu studenta, văzînd că vreau să plec, mi-a spus că ea mai rămîne.

— Poate mă lasă să o văd pe mama, și ca să...

— Da, ca să îi mulțumești... E bine...

EMIL POENARU ■

---

rezerve nefolosite pentru sporirea fluenței și siguranței traficului rutier

Este adevărat că prevenirea accidentelor rutiere depinde în măsură hotărîtoare de om. Acest lucru este demonstrat în primul rînd de viață, de realitate, *statisticile* și *diversele* studii rutiere demonstrînd «negru pe alb» că dintre acei trei factori de care depinde siguranța traficului rutier — omul, drumul și autovehiculul — primul este cel care dă tonul în marea bătălie pentru reducerea numărului de accidente, pentru ameliorarea consecințelor evenimentelor rutiere, pentru întărirea disciplinei în circulație.

Insistînd în permanență ca omul — participant la circulație în diferitele lui ipostaze, pieton, șofer, biciclist etc. — să devină tot mai conștient de răspunderea ce o poartă în complicatul angrenaj al traficului rutier, nu putem și nu trebuie să abdicăm de la dezideratul sporirii continue a exigenței noastre față de calitatea arterelor rutiere, a dotărilor și amenajărilor acestora.

Să luăm drept exemplu una din cele mai simple amenajări rutiere, «Trecerea de pietoni». Acest «nod» al potențialelor conflicte rutiere între principalele categorii de participanți la circulație, pietonii și conducătorii de vehicule, se impune a fi continuu perfecționat. E drept că în ultimii ani s-a făcut mult pentru sporirea siguranței pietonilor la traversarea drumurilor și trebuie să afirmăm că aceste amenajări, mai multe și mai bune, au contribuit la disciplinizarea pietonilor.

Sînt totuși multe de făcut în acest domeniu. Pentru a fi vizibile de la distanță cît mai mare «zebrele» trebuie bine semnalizate. Așa cum s-a procedat în Otopeni și în alte cartiere bucureștene, pe drumurile cu mai multe benzi *pe sens, indicatoarele «Trecere de pietoni»* se impun a fi dublate în sistemul «gîtului de girafă». Globurile portocalii cu lumină intermitentă, care și-au demonstrat pe deplin eficiența în Capitală, ar trebui să nu lipsească practic de la nici o trecere de pietoni situată pe arterele intens circulate sau în locuri unde e necesar ca șoferii să fie preveniți de la distanță despre aceste puncte.

În multe localități nu știu cum se face, dar tocmai la trecerile de pietoni lumina a fost *întreruptă.* Fără a afecta cu *nimic* măsurile pentru economisirea energiei electrice, cred că pot fi luate măsuri pentru mai buna iluminare a acestor locuri. Cerințele impuse șoferilor de a fi foarte atenți la aceste puncte și pietonilor de a se asigura cînd trec drumul pe «zebre» sînt importante, dar cu toată bunăvoința lor lipsa de lumină și proasta semnalizare a trecerilor de pietoni le transformă în adevărate capcane.

Știați că de raza de curbură a trotuarelor la încrucișările de drumuri depinde fluența circulației? Exagerînd puțin, din cauza unor trotuare colțuroase puteți întîrzia la *serviciu.* Pentru specialiști desigur aceasta nu este o noutate. Ați observat că la intersecțiile de ulițe vechi, unde trotuarele abia dacă sînt racordate, autobuzele articulate, autocamioanele cu remorcă (mașini care încep să constituie o caracteristică a traficului greu) fac uneori sforțări disperate să vireze la stînga sau la dreapta. Cu toată priceperea șoferului, aceste autovehicule încetinesc și chiar blochează traficul rutier — uneori ele reușesc să-și continue mersul cu prețul escaladării trotuarului și nu puține au fost cazurile cînd aceste manevre s-au soldat cu acroșarea trecătorilor cu accidente grave de circulație.

Pentru a corecta raza unui trotuar nu este nevoie de cheltuieli mari. În orașele unde s-a acordat atenție acestor amenajări *simple,* intersecțiile corectate s-au «aerisit», iar siguranța și fluența circulației au sporit simțitor.

În ultimii ani s-au făcut mari eforturi pentru modernizarea unor trasee rutiere, pentru «croirea» unor noi drumuri.

Exemple sînt destule. M-aș referi numai la cîteva. De pildă, drumul nr. 1. A, București-Ploiești-Vălenii de Munte-Cheia-Săcele-Brașov, care pe lîngă contribuția la punerea în valoare a unei zone turistice de o frumusețe neasemuită, reprezintă o «paralelă» de mult cerută pentru suprasolicitatul drum București-Brașov, pe Valea Prahovei.

Rîmnicu Vîlcea, cu faimoasa lui trecere la *nivel, care punea la grea încercare nervii* participanților la circulație, poate fi acum evitat folosindu-se moderna variantă de ocolire.

Din păcate, noile drumuri sînt puțin popularizate. Nu mulți șoferi, de pildă, cunosc că poți ajunge la Slobozia evitînd supraaglomeratul sector București-Urziceni, deplasîndu-te pe o șosea modernă, bine semnalizată și mult mai puțin circulată, prin Lehliu gară-Dor Mărunt-Slobozia.

Departe de a fi numai o problemă de propagandă turistică, popularizarea noilor drumuri, utilizarea lor de către participanții la trafic exercită o *influență favorabilă asupra* circulației rutiere în general, în sensul descongestionării unor artere, folosirii judicioase a întregii rețele de drumuri, micșorînd indicele de probabilitate a producerii evenimentelor rutiere.

Prima călătorie pe un drum nou, necunoscut conducătorului auto respectiv, trebuie să-l determine, cum e și firesc, la un spor de prudență. Fiecare arteră rutieră are caracteristicile ei și pune probleme nu rareori chiar și șoferilor cu mai multă experiență. De aceea, recomandările ce se fac la radio, televiziune, presă, privind modul cum trebuie pilotate *mașinile în diferitele puncte dificile ale noilor* drumuri, trebuie cred tratate cu toată seriozitatea de către conducătorii auto.

Una din concluziile desprinse din traficul sezonului estival al acestui an se referă la o mai eficientă folosire a unor artere rutiere. Consider că e timpul să analizăm posibilitatea utilizării în lunile de vară, în zilele de duminică după amiază, a sectoarelor de drum București-Ploiești (prin Buftea și prin Snagov) în sens unic. E prea mare luxul ca reîntoarcerea masivă în Capitală, de duminică după-amiază, să fie înghesuită pe două benzi, în timp ce sensul opus e aproape liber. Sînt unele probleme, ca de pildă accesul la cele două aeroporturi, dar care cred că pot fi rezolvate.

Abordarea mai largă în presă, la radio, televiziune a problemelor din domeniul factorului drum ar ajuta deopotrivă atît pe specialiști cît și întreaga masă a participanților la trafic să utilizeze mai bine, mai eficient, mai sigur arterele rutiere, să le perfecționeze continuu, în folosul tuturor.

Colonel VICTOR BEDA ■

COPERTA NOASTRĂ:

Popas feeric pe Transfăgărășan **Fotografie de SORIN DAN ■**

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: ALEXANDRU PĂSĂRIN

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU** ■

«LIPSITĂ DE CHIMIE, OMENIREA S-AR ÎNTOARCE ÎN TIMP CU MULTE DECENII»

Coriolan Drăgulescu. Născut la 4 aprilie 1907 în comuna Vărădia de lîngă Oravița. Licențiat al secției de chimie din cadrul Facultății de științe a Universității din Cluj, promoția 1930. Doctor în chimie din anul 1936 cu teza «Relații structurale între fluorescență și structura compușilor organici aromatici». Din 1948 profesor universitar, șef al catedrei de chimie anorganică a Facultății de chimie industrială din Timișoara. Director al Centrului de chimie din același oraș.

Membru corespondent al Academiei R.S.R. din 1955, membru titular din 1963, președintele secției de chimie a Academiei. Membru de onoare al Societății de chimie industrială din Franța, Paris, 1970, membru în comitetul de conducere sau de avizare al mai multor reviste de specialitate, românești și străine, între care «Revue de chemie», «Chemie minerale», Paris, «Talanta», Belfast. Reprezentantul României în Uniunea Internațională de Chimie Pură și Aplicată de la Oxford.

Om de știință emerit, distins cu mai multe ordine și medalii: Ordinul Muncii clasa a II-a, Meritul științific clasa a II-a, Ordinul «23 August» clasa a III-a etc. Membru al Partidului Comunist Român din 1941.

L-am găsit greu dintr-un motiv foarte simplu: viața academicianului Coriolan Drăgulescu a fost — și este — o continuă alergătură, între Timișoara și București, între Timișoara și Iași, între Timișoara și mai departe, către Tokyo, Lisabona, Moscova, Detroit sau Toronto, orașe în care a fost invitat să conferențieze, să țină prelegeri.

Pînă la urmă l-am găsit, într-un tîrziu, după ce îl așteptasem trei zile la Timișoara, interval în care academicianul se aflase pe partea cealaltă a țării, în Moldova, pentru a conduce un doctorat. Am purtat împreună o discuție lungă, dar mereu fragmentată, începută la catedra de chimie anorganică pe care o girează de aproape treizeci de ani, continuată în mașină, în sfîrșit, încheiată la Centrul de chimie, pe celălalt mal al Begăi, convorbire savuroasă, fără tăceri, căci profesorul are o adevărată voluptate a vorbei și amintirii.

Cu modestie și cu măsură, vorbește mai mult despre alții decît despre sine. Descrie comuna natală, pomenește despre bunicii care erau țărani, despre tatăl său, învățător cu multă omenie în gînd și în faptă, rămîne pe gînduri atunci cînd își amintește de primii ani de școală, purtați de colo pînă colo, împliniți — după cum o cerea geografia acelor ani — cînd în românește, cînd în ungurește. Din liceu crede că s-a ales, înainte de toate, cu o profundă cunoaștere a limbii latine pe care o visa, grație aplicației sale, dar și stimei deosebite față de profesorul Constantin Cioflec, extrem de distins, pasionat și generos.

Părinții ar fi vrut să se îndrepte către medicină. A ajuns însă la chimie datorită străduinței unui consătean, dascălul de științe naturale Ghiță Velici, recunoscînd că în alegerea carierei sale un rol important l-a jucat întîmplarea. Nu simte atîta vanitate încît să se bată cu pumnii în piept și să zică acum, de la înălțimea notorietății pe care se află, că a avut o timpurie vocație pentru retorte și formule. N-a avut. Ba mai mult, după reușita la examenul de admitere — care era, recunoaște, un fleac față de ceea ce înseamnă astăzi — a acuzat o «criză de nostalgie» pentru limbile clasice și a vrut chiar s-o ia pe alt drum. Spune: «Înainte de începerea anului, am dat peste o carte de chimie a lui Mayer Jacobshon, era în bibliotecă, am încercat s-o citesc și n-am priceput nimic. M-am speriat, am vrut să schimb actele pentru altă secție. dar m-am jenat. Mi-a fost însă rușine.»

Dacă n-a avut chemare, Coriolan Drăgulescu a avut dintotdeauna un veritabil cult al muncii. S-a apucat de treabă cu tragere de inimă, s-a făcut remarcat ca student excepțional, s-a apropiat foarte tare de profesorul de chimie-fizică Dan Rădulescu, pentru care are și astăzi — după scurgerea vremii — un sentiment de venerație. Cafeaua ne-a apropiat, zice glumind numai pe jumătate. Seara, după muncă, ne servea cu cafea și stăteam la taclale, ne povestea despre viață și despre meserie, ne captiva. Profesorul, continuă, gîndea cu o ușurință neobișnuită, avea o mînă fermecată în laborator, făcea de toate, era atît de informat încît îți lăsa senzația că nu poți să-l întrebi ceva fără să primești cel mai nimerit răspuns. De la Dan Rădulescu, academicianul de astăzi a luat pasiunea pentru chimie, cultul ei și răbdarea, căci oricît ar părea de ciudat nu graba, ci răbdarea a ajutat mersul înainte al chimiei, progresul ei spectaculos. Din acest punct de vedere, Coriolan Drăgulescu este foarte ferm: «Cine nu știe să aștepte, n-are ce căuta în chimie. Laboratorul înseamnă răbdare și iar răbdare, căci nu odată începi, ca a doua zi s-o iei de la capăt.» Deși foarte tînăr, a înțeles devreme marile virtuți ale maestrului, dar și limitele acestuia, detașîndu-se de încăpățînările lui Dan Rădulescu, care refuza uneori teorii esențiale — între care modelul actual al atomului — numai de dragul de a părea interesant cu orice preț.

Încă de pe vremea cînd funcționa, la Cluj, ca asistent la catedra de chimie anorganică, și-a propus să se înstrăineze de orice cramponare în vechi, să rămînă disponibil — cu mintea și cu sufletul deopotrivă — la tot ceea ce este nou, îndrăzneț, convins că fiecăruia îi place, în știință, cam ceea ce știe mai bine, dar la fel de convins că mersul înainte este asigurat în primul rînd de atracția către necunoscut, de acea curiozitate de a ști, de a pătrunde în intimitatea lucrurilor, de a iscodi, de a adînci, de a dibui. Toată viața a rămas fidel acestui crez de la care nu s-a îndepărtat, bănuind că la capătul acestui drum se află adevărul.

În lămurirea multor probleme, a avut șansa să se întîlnească repede cu mișcarea muncitorească, să se alăture mișcării comuniste cu care a început să întrețină relații încă din 1929, mai întîi prin intermediul literaturii, al acelor broșuri cu conținut incendiar și coperte falsificate pentru inducerea în eroare a organelor represive ale timpului, apoi prin contacte directe și cotizări, pentru ca doisprezece ani mai tîrziu să primească visatul carnet roșu. Înarmat cu asemenea idei, profesorul a fost întotdeauna de partea democrației și a progresului: a semnat Apelul de la Grivița, a condamnat public mișcarea legionară, plecînd de la certitudinea că munca și gîndirea oamenilor trebuie să rămînă dincolo de orice oprimare. A știut că toate perioadele de constrîngere pe care le-a trăit vor fi scurte, că ele nu pot însemna altceva decît strangulări și că oamenii nu vor avea nevoie de prea mult timp pentru a le înlătura, căci noțiunea de libertate de gîndire trăiește de cînd lumea în preajma celeia de umanitate, că această libertate vine de la Galilei și nu se va stinge niciodată.

A cercetat mult. A scris mult. A căutat. A editat aproape trei sute de lucrări științifice de răsunet, publicate la noi și în străinătate, pagini care au adus nu o dată lucruri noi în domeniul chimiei combinațiilor complexe, constituindu-se în contribuții de seamă la studiul structurii și aplicației lor. Cărțile sale de căpătîi, «Chimie analitică volumetrică», 1947, și «Introducere în chimia anorganică modernă», 1973, împreună cu Emil Petrovici, își află un loc respectat în bibliografia clasică de specialitate, însemnînd lucrări fundamentale, serioase puncte de referință.

Într-un fel, academicianul de astăzi a trăit în paralel cu detenta chimiei, cu extraordinara extindere a meseriei sale. Socotește că astăzi chimia a devenit o îndeletnicire de bază a vieții și că nici o altă știință nu se poate dispensa de sprijinul ei. Dezvoltarea spectaculoasă a tuturor ramurilor științei are la bază chimia, chiar dacă — la prima vedere — disciplina în discuție are mai puține puncte de tangență cu ecuațiile chimice. Îmi dă primul exemplu care-i trece prin minte: electronica. Uite, zice, electronica se bazează în mare parte pe funcționarea metalelor extrapure sau impurificate în mod controlat. Asta nu înseamnă altceva decît chimie.

Vorbind mult și frumos, bînd cafea după cafea — «de fumat, fumez sărbătorește, dar cafele beau pînă la cinci-șase pe zi» — profesorul merge mai departe și susține că fiecare dintre noi, vrînd-nevrînd, facem chimie zilnic, chiar și atunci cînd punem zahăr și lămîie peste sifon, acasă, ca să iasă citronadă. Să-l ascultăm: «Chimia acaparează astăzi toate teritoriile de activitate, dar această luare în posesiune este spre binele vieții. Spre înlesnirea ei. Acțiunea noastră de toate zilele ar fi un chin fără detergenți, fără mase plastice, fără multe altele. Lipsită de chimie, omenirea s-ar întoarce în timp cu multe decenii, iar viața ar deveni un calvar». Cea mai importantă problemă a meseriei sale i se pare a fi legată de exploatarea cît mai completă a aparaturii. Recunoaște că știința chimiei a devenit tot mai costisitoare, pe măsura pretențiilor timpului și a descoperirilor ce se așteaptă de la cercetători. Nu vede în asta nici o piedică, nici o capcană. Indiferent cît va spori costul aparaturii, chimia se va extinde necontenit, căci răsplata ei va fi întotdeauna mult mai mare, beneficiile aduse omenirii vor depăși cu mult investițiile presupuse.

Vreme de șase ani, Coriolan Drăgulescu a lucrat ca profesor al Politehnicii din București. I s-a propus atunci și i s-a propus și după aceea să evite repetatele drumuri cu avionul între București și Timișoara și să se stabilească în Capitală. Profesorul a fost, ca orice tată ai cărui copii trăiesc în București, tentat să dea curs acestei invitații, a ezitat nițel, dar apoi a refuzat, rămînînd fidel Banatului în care s-a născut. L-au fixat locului nu numai nostalgia copilăriei, nu numai izbînzile profesionale, contribuțiile la întemeierea Facultății de agronomie (1945) și a aceleia de chimie industrială (1948), cît, mai ales, l-au fixat oamenii și respectul lor, atmosfera științifică de o puritate și seriozitate exemplare. Elegant, adversar al oricăror violențe, fie acestea numai de limbaj, academicianul nu găsește nici un neajuns în condiția de a fi om de știință la Timișoara și nu la București, susținînd că acolo, pe malul Begăi, e doar mai multă liniște și mai puțină invidie. Trăiește printre oameni cu care a crescut sau pe care i-a crescut, foștii studenți de altădată devenind de-acum ei înșiși personalități științifice marcante, nume cunoscute ca Mitrăchescu, Becherescu sau Drăgoi.

Cu studenții s-a purtat întotdeauna amical, conducîndu-se după pilda propriei tinereți, cînd s-a simțit atras mai ales de acei maeștri cu inima deschisă și vorba blîndă. N-a înțeles niciodată să fie distant și să facă — de la catedră sau din biroul rectorului — disciplină cu biciul și cu amenințarea, fiind sigur că oamenilor trebuie să li te adresezi cu băgare de seamă și căldură. Gîndind astfel, s-a făcut iubit, crede, de studenți și de subalterni deopotrivă, căci ușa biroului său a rămas întotdeauna deschisă, dincolo de ea aflîndu-se un om de știință înarmat nu numai cu profunde cunoștințe în meserie, ci și cu bunătate și înțelegere sufletească.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXIII – NR. 46 (1014) – 9 NOIEMBRIE 1974

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

LEGĂMÎNT DE CREDINȚĂ

BĂTĂLIA PENTRU APĂ

VACANȚE TÎRZII...

O EMBLEMĂ PERSONALĂ PENTRU 3 000 DE OAMENI

MEDITAȚIILE - ÎNCOTRO ?

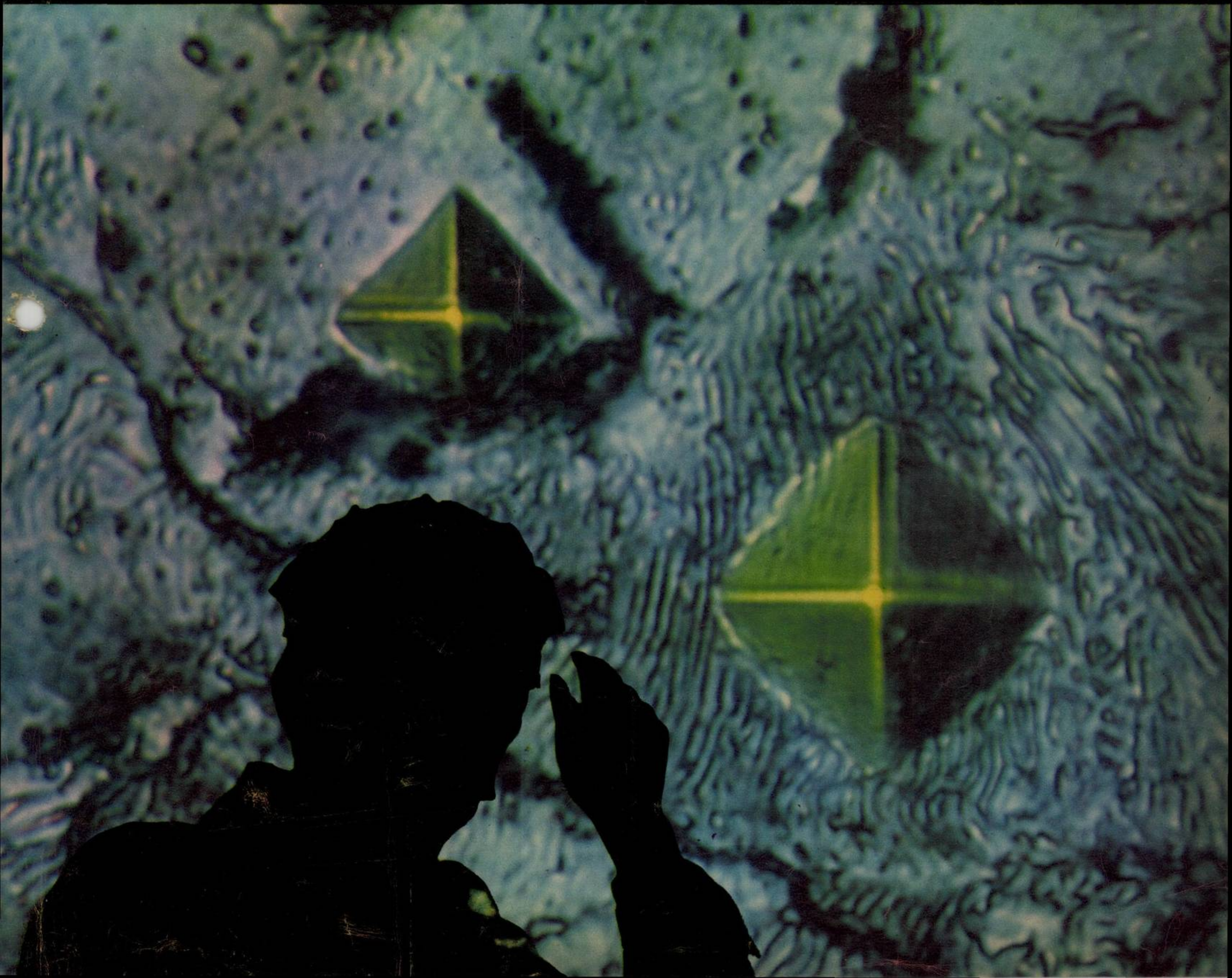

DIN PERSPECTIVELE DIRECTIVELOR CONGRESULUI AL XI-LEA AL P.C.R.

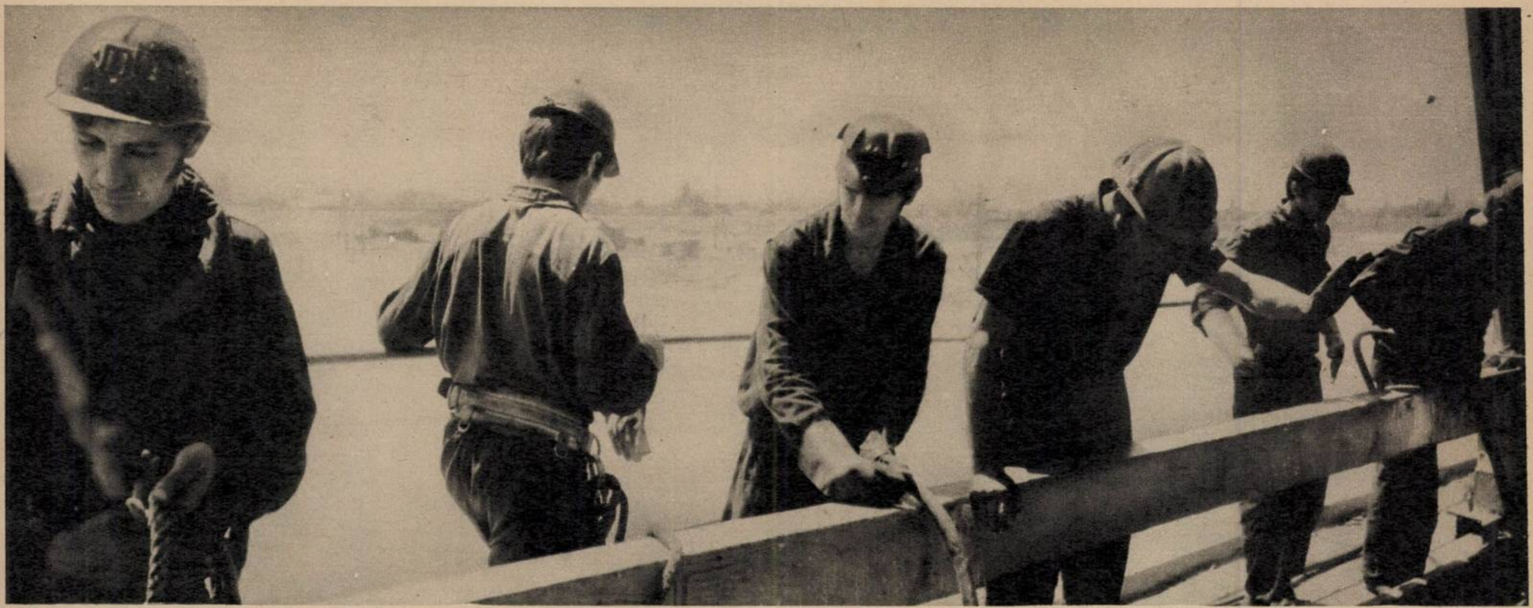

INCURSIUNE ÎN HARTA ENERGETICĂ A VIITORULUI

Nu mă îndoiesc că, peste cîţiva ani, pentru a scrie noua istorie a Oltului, vom bate Veneţia noastră, cea de lîngă Făgăraş, acolo unde se va ridica cea mai nordică hidrocentrală din lanţul celor 29, menite să supună legendara şi răsfăţata, îndelung răsfăţata noastră apă. Sau, poate, fiindu-ne mai la îndemînă miazăziua şi nu miazănoaptea, vom porni de jos, de la Turnu Măgurele, punctul terminus al viitoarei odisei a Oltului. Oriunde ne va trage ispita gazetărească, am sentimentul că am comite un gest de nedreptate şi de rea uitare dacă, fie şi peste un deceniu, nu ne-am întoarce cu gîndul de început aici, pe pămîntul Vîlcei, unde rîul cu nume grăbit, cît să-l cuprinzi într-o silabă, a fost silit, pentru prima dată, să pornească în întîmpinarea unui primenit destin. I-a fost dat acestui ţinut, poate cel mai năpăstuit de capriciile şi boemia apei, să fie cel dintîi care să-i ridice în cale uriaşele stavile făuritoare de lumină.

Prin Lotru, şi acum, prin Olt, judeţul Vîlcea participă cu o cotă impunătoare la împlinirea complexului program prevăzut de Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., care proiectează energetica deceniilor viitoare drept o ramură pe umerii căreia se află o considerabilă cotă de răspundere şi de angajare faţă de dezvoltarea forţelor de producţie, faţă de creşterea nivelului civilizaţiei materiale a societăţii noastre. Promovînd consumuri raţionale, în strînsă concordanţă cu necesităţile economiei naţionale şi ale oamenilor, Proiectul de Directive prevede creşterea producţiei anuale de energie electrică, în perioada 1976–1980 cu 30–39 la sută, ajungîndu-se astfel la o producţie de 75–80 miliarde Kw/h în anul 1980 şi la 130–140 miliarde Kw/h în 1990.

Va fi mîndria vîlcenilor să ştie că, la ei acasă, se vor afla 13 din cele 29 de hidrocentrale amintite la începutul acestor rînduri, că vor contribui la rotunjirea celor 1 700 MW stabiliţi de Directive pentru centralele hidroelectrice ale cincinalului viitor, cu o putere instalată care le va da dreptul să se considere, după cei de la Porţile de Fier, forţe autoritare ale hidroenergeticii româneşti.

În această toamnă memorabilă, a bilanţurilor lucide şi demne, a fundamentalelor opţiuni de viitor, frontul apelor din această parte a ţării se confundă cu însăşi istoria înălţării unei hidrocentrale, treaptă cu treaptă. Un panoramic peste Rîureni, Dăieşti, Govora, Rîmnicu Vîlcea, cele patru puncte atacate pînă la ora de faţă, îţi îngăduie să desprinzi, nu din primăvară pînă în toamnă, ci, ca să spunem aşa, din zori pînă în asfinţit, toate înţelesurile acestor întrupări ale civilizaţiei moderne: La Rîureni (46 MW) excavatoarele mai muşcă din pămîntul viitoarei centrale, în timp ce barajul şi-a primit învelişul de beton, la Dăieşti (43 MW) centrala începe de acum să-şi prefigureze chipul betonat de mîine, la Govora (45 MW) — acolo unde Oltul a fost nevoit să-şi părăsească ştiuta-i albie, să curgă nu după toanele sale, ci după vrerea oamenilor — se duce greul bătăliei, pentru ca acest noiembrie pe care noi l-am hotărît de aur, să-i găsească pe constructori în faţa unui prag decisiv, acumularea apei în lac.

În sfîrşit, la Rîmnicu Vîlcea, Oltul îşi împlineşte de acum menirea sau, cum spun specialiştii — mereu în căutarea celor mai concentrate expresii — el înseamnă deja: «energie în sistem». Primul grup al hidrocentralei, intrat în funcţiune la mijlocul lui august, a furnizat pînă acum circa 12 milioane KW/h. În aceste zile premergătoare marelui forum al comuniştilor, toată suflarea este concentrată asupra probelor hidroagregatului numărul 2. Între scrîşnetul pămîntului de la Rîureni şi odihna apelor din lacul de la Rîmnicu Vîlcea, între aceste două simbolice capete de arc, se află cuprinsă experienţa Oltului. Nu, aceasta nu este o vorbă de-a noastră; în acest an al Congresului al XI-lea al P.C.R. există, cu certitudine, o experienţă, o şcoală a Oltului, aşa cum şcoli ale vocaţiei de ziditori, ale abnegaţiei şi dăruirii au fost, la vremea lor — şi mai sînt — Bicazul, Porţile de Fier, Argeşul, Lotrul. Ce înseamnă Oltul pentru cei care au venit aici după ce-au lăsat în urmă, ca pe tot atîtea etape ale unui destin personal, alte ape şi zăgazuri, pentru cei care uită să-ţi spună anul cînd li s-a născut copilul, important fiind că a venit pe lume la Argeş, care înainte de a-ţi aminti numele nevestei îţi destăinuie că, fireşte, s-au cunoscut la Bicaz, într-un cuvînt pentru acei oameni care iubesc exact ceea ce ura cîndva poetul «mişcarea ce deplasează liniile»: i-am numit pe constructori, pe montori, pe beneficiari.

Il întreb pe inginerul Constantin Mengher, şeful grupului de şantiere Argeş-Olt, de ce şi-a aşezat birourile aici, la o aruncătură de băţ de hidrocentrala de la Rîmnicu Vîlcea, şi nu în oraş, doar este pentru prima dată în cariera sa de constructor peregrin, cînd şantierul nu se mai află prin coclauri. De ce nu a profitat la urma urmei? Îmi răspunde: «Ca să văd mai bine». Într-adevăr, de la fereastra biroului său, poţi cuprinde întinsul lacului de acumulare. «Şi apoi, cine v-a spus dumneavoastră că noi căutăm linişte? Tocmai la Olt să ne-o găsim? Aici, unde se întărîtă apele? Maiştri, ingineri, muncitori, ne-am confruntat aici cu o experienţă dură, o duritate de un tip aparte. Oltul, unul dintre cele mai mari rîuri interioare ale ţării, cînd se înfurie ajunge la debite catastrofale, rivalizează cu Dunărea la minimum, dacă nu mai mult, atinge aproape 3 000 m^3/s. Spre deosebire de Bistriţa, unde lucrările din aval erau adăpostite de undele mari de viitură, pe Olt se lucrează în bătaia apei. Toamna trecută, aici, la Vîlcea, apele au izbit cu furie, fără milă, în lucrările noastre, timp de 18 ore, sub o ploaie torenţială, am luptat pentru a cîştiga teren, centimetru cu centimetru. Pînă la urmă ne-am salvat munca.

La Govora, din păcate, n-am putut răzbi decît la Centrală. Mai treceţi, pentru informarea dumneavoastră, şi condiţiile geologice ale locului, fundaţiile se execută în marne stratificate, argiloase. Aţi văzut, la Rîureni, ce înseamnă o felie de pămînt instabil? Veţi înţelege de ce aici au rămas numai cei mai tari, cei care, să-i spunem pe nume, ştiu să îndure şi să lupte, la gîndul că mîine va ieşi soarele, cei care şi dintr-o înfrîngere ştiu să iasă mai îndîrjiţi. Veţi mai înţelege de ce unii dintre noi nu mai putem avea un calm de stîncă.

Simţim uneori oboseala, dar este de ajuns să cîştigăm o partidă împotriva apelor, şi ne refacem.

Unde ne vom duce după ce vom termina cele patru hidrocentrale? Tot în sus, acolo unde sîntem aşteptaţi, către alte mori de apă, cum alint eu hidrocentralele. Tot aşa, pînă la pensie. Vom pleca, lăsînd acestor locuri orgoliul de a adăposti nucleul complexului hidroenergetic de pe Olt şi redîndu-le liniştea, atît de dragă oamenilor de pe aici».

Din tot ce-mi explică inginerul Petre Neagoie, şef de lot la Govora, un singur cuvînt mă face să viu de acasă. Gargantua. Aşa se cheamă macaraua gigantică cu ajutorul căreia s-au montat aici stavilele de aproximativ 150 de tone. Cine spune că tehnica alungă umorul? Dar cît este ea de Gargantua, dacă oamenii meseriei nu şi-ar fi bătut capul să găsească o soluţie de a monta deasupra apei fiecare piesă, cu ajutorul unor eşafodaje laterale de concepţie proprie, toată treaba ar fi durat nouă luni, nu trei.

Trebuia depăşită experienţa de la Rîmnicu Vîlcea; «Viaţa noastră nici n-ar avea farmec, dacă nu ne-am propune tocmai asta, să ne căutăm problemele cu luminarea», îmi spune inginerul şef Valeriu Perşinaru, de la Trustul Energomontaj Bucureşti. «Ambiţia montorilor este aceea de a fi socotiţi ceea ce sînt în realitate: oameni de concepţie, nu de execuţie. Au venit aici, la Olt, cei mai buni şefi de montări de lucrări hidroenergetice din ţară, oameni ai Bistriţei, ai Argeşul şefii de echipă Mezei Iosif — care odat la nişte măsurători, m-a dat gata, cu toată geometria mea în spaţiu — Ion Marinescu, Stelian Jianu, Kiss Nicolae, maiştrii Ion Mătase, Simionescu Simion, Nicolae Nicolae.

Să nu-i întrebi pe unde le e casa, nu se prea uită la agoniselile vieţii. Cei care sosesc pe şantier cu gîndul la căpătuială, nu rezistă, pînă la urmă dau bir cu fugiţii. La Olt am descins cu gîndul să aflăm ceea ce nu a fost posibil în alte părţi. Fiecare din cascada celor 29 de hidrocentrale are — şi va avea — tainele şi rezistenţele ei. La Rîmnicu Vîlcea, am montat după un sistem mai clasic, la Govora ne-am gîndit la alte soluţii, la Dăieşti, în prezent se aşază grinzile îngropate în beton pentru stativele segmenţi: sînt piese enorme, de 30 de tone, cer o precizie de montaj extrem de strînsă. Pînă la Turnu Măgurele cine ştie ce vom mai descoperi.

Constructori nu putem fi cu toţii, montori — nici vorbă, dar beneficiari — desigur nu în sensul strict, statornicit de regulile organizării producţiei — nu ne este chiar atît de greu să ne închipuim».

De aceea am şi îndrăznit să-l rog pe şefu biroului Plan Dezvoltare de la Întreprinderea Electrocentrale Rîmnicu Vîlcea, inginerul Ion Sahinian, să ne dea voie să ne amestecăm alături de dumnealor, beneficiari cu acte în regulă, în familia mai mare a acelora care vor trage foloasele de pe urma Oltului.

— La sfîrşitul anului 1980, numai de pe urma hidroenergeticii, Vîlcea va realiza o producţie industrială mare, deci o parte însemnată din cele 10 miliarde pe care Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. le preconizează pentru dezvoltarea armonioasă a fiecărui judeţ. Implicaţiile construcţiilor de pe Olt se răsfrîng însă dincolo de sfera producţiei industriale. Însăşi microgeografia locurilor se va schimba. Salba lacurilor de acumulare va adăuga judeţului un spor de frumuseţe şi de interes turistic.

Astă-vară, pe lacul de la Rîmnicu Vîlcea a şi apărut lotul naţional de caiac-canoe.

Lucrările din aval de la Drăgăşani vor întinde o mînă de ajutor şi agriculturii, întrucît, pe seama lor, se vor putea iriga peste 800 000 ha. Pe urmă, tot mînînd Oltul pe acolo pe unde vrem noi, scoatem de sub ameninţarea inundaţiilor o suprafaţă de 700 000 ha.

În zona municipiului, pe un teren cîndva expus şi el, se vor construi locuinţe.

Chiar şi amănuntul că vom putea trece de pe un mal pe altul al mult cîntatului Olt pe poduri largi, solide, nu pe răzleţe punţi metalice cu zăbrele, nu este deloc de neglijat. Face parte din istoria durată de noi într-un ţinut care vine el însuşi de departe, din istorie.

MAGDA MIHĂILESCU ■

NOIEMBRIE 1974, LUNĂ ȘI AN PENTRU CARTEA NOASTRĂ DE ISTORIE

Întîlnirea Nicolae Ceaușescu-Henry Kissinger: un dialog România—S.U.A., un dialog cu multe consecințe chiar dincolo de discuțiile strict bilaterale.

Sîntem în noiembrie. NOIEMBRIE 1974. Lună și an pentru cartea de istorie a României ultimului pătrar al veacului XX, luna și anul Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român. Orologiul bate grav zilele și orele, săvîrșim numărătoarea inversă pînă la marele Eveniment, și totodată o numărătoare-bilanț a ceea ce am înfăptuit. Totalizăm lucid ceea ce mai avem de făcut în aceste două luni din anul hotărîtor al cincinalului 1971-1975, pregătim «demarajul» producției anului viitor, participăm angajat și responsabil, fiecare adult al țării, într-un larg front democratic la viața politică a României, mai vie, mai conștientă de sine și mai atotcuprinzătoare ca oricînd. Oriunde pe cuprinsul Cetății, conștiința politică acționează. Acționează și raportează: ● 25 de întreprinderi din județul Cluj și 15 din județul Alba, și tot mai multe din tot mai multe județe ne informează că au atins cotele finale ale prevederilor pe 4 ani ai cincinalului ● În județul Neamț s-a cîștigat un avans de 300 de zile față de prevederile planului cincinal la producția destinată exportului ● Județul Dîmbovița a terminat recoltatul culturilor de toamnă. Acționează și impune: ● Realizarea integrală a planului și a angajamentelor acestui an, recuperarea restanțelor la producția fizică de autocamioane, strunguri, vagoane de marfă, transformatoare și autotransformatoare, îngrășăminte chimice ● Proiectanții și constructorii să accelereze ritmul de execuție și de predare a documentațiilor, așa fel încît toate obiectivele economice să intre la timp în funcțiune, să se creeze front de lucru constructorilor pentru vremea iernii, să se urgenteze lucrările de montaj, îndeosebi pe șantierele chimiei ● Să se livreze neîntîrziat utilajele tehnologice pentru întreprinderile cu termene de punere în funcțiune în acest an ● Pentru anul economic 1975 — anul răscruce dintre două cincinale — ministerele și centralele industriale au datoria să nominalizeze integral, în cantități fizice și pe sortimente, întreaga producție (deci nu cu părți, nu cu jumătăți de măsură și aproximații ca în alți ani), să asigure forța de muncă necesară în strînsă relație cu sarcinile de plan — condiție obligatorie pentru înfăptuirea acestuia la cotele pe care noi ni le-am propus.

Acționează și mai intens, rememorînd că în aceste zile s-au împlinit trei ani de la istorica Plenară a C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, care a adoptat ansamblul vast de măsuri pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educarea socialistă a oamenilor muncii pentru generalizarea principiilor eticii și echității socialiste în viața socială a țării, stimuli și temelie ai conștiinței înseși. Idee fundamentală relevată într-o serie de documente vitale pentru istoria națiunii — la Congresul al IX-lea și Conferința Națională din 1967, la Congresul al X-lea și în «Tezele din iulie» 1971 prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și recent ridicată pe o treaptă și mai înaltă în Proiectul de program al Partidului, carta ideologică a comuniștilor români.

*

Sferă de largă și atotcuprinzătoare acțiune, conștiința politică, conștiința comunistă responsabilă față de destinele României ca țară socialistă în curs de dezvoltare, față de destinele păcii și progresului pe planeta noastră, ca parte în marele sistem al lumii contemporane, a înregistrat și în această săptămînă aceeași consecventă afirmare a principiilor ei.

● Președintele Nicolae Ceaușescu a primit pe Robert E. Hage, vicepreședinte executiv al firmei «Mc. Donnell Douglas Aircraft Corporation» — California. În cadrul primirii au fost abordate probleme privind promovarea unei cooperări reciproc avantajoase între instituțiile românești specializate și firma respectivă, în domeniul aeronauticii. ● Sîmbătă 2 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe Haim Bar-Lev, ministrul comerțului și industriei al Israelului, șeful delegației țării sale la cea de-a VI-a sesiune a Comisiei mixte romāno-israeliene, ale cărei lucrări s-au desfășurat la București. În cadrul convorbirilor au fost subliniate rezultatele acestei manifestări bilaterale, însemnătatea lor pentru dezvoltarea colaborării și cooperării în interesele ambelor țări în diverse sectoare economice pentru extinderea schimburilor comerciale. Au fost abordate, totodată, probleme ale vieții internaționale, îndeosebi cele privind situația din Orientul Mijlociu ● Pe 3 și 4 noiembrie Henry Kissinger, secretarul de stat al S.U.A., într-o vizită oficială din nou în capitala României. Pe 3 noiembrie a fost primit de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, primire ce a prilejuit cordiale și constructive schimburi de vederi asupra relațiilor bilaterale, cît și asupra unor probleme internaționale actuale. Comunicatul comun dat publicității relevă că ambele părți au reafirmat importanța pe care cele două guverne o acordă principiilor stabilite în Declarația comună a președinților celor două state din 5 decembrie 1973, Declarația privind cooperarea economică, industrială și tehnică. Cele două părți au fost de acord că în dezvoltarea cooperării pe termen lung dintre România și S.U.A. un factor important îl va constitui introducerea cît mai grabnică în relațiile economice reciproce a clauzei națiunii celei mai favorizate. Convorbirile, care s-au desfășurat într-un spirit deschis și prietenesc, abordînd principalele probleme cărora comunitatea internațională trebuie să le facă azi față, au relevat ca ele să se realizeze pe căi pașnice și prin negocieri, fără amenințarea cu forța sau folosirea forței, pe baza respectării independenței, suveranității și egalității în drepturi a tuturor statelor, indiferent de mărime sau sistem politic, social și economic. De asemenea, au fost examinate aspecte actuale ale situației economice mondiale în contextul interdependenței internaționale crescînde, în contextul apariției unor probleme grave care afectează azi țările lumii: alimentația, energia, populația și dezvoltarea.

Președintele Nicolae Ceaușescu a reînnoit invitația adresată președintelui Gerald Ford de a vizita România și s-a căzut de acord ca vizita să aibă loc la o dată cît mai apropiată posibil. Un dialog România-S.U.A., un dialog cu multe consecințe, chiar dincolo de discuțiile strict bilaterale. ● Cu prilejul recentei vizite a secretarului de stat Henry Kissinger la București, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat un interviu unui grup de ziariști americani și corespondenți ai presei străine ● Pe 5 noiembrie, în Palatul Congreselor E.U.R. din Roma, circa 2 500 de delegați din peste 100 de țări ale lumii, întruniți în Conferința mondială a alimentației, au ascultat cu interes mesajul adresat de președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. Audiat cu interes fiindcă, alături de reafirmarea încrederii șefului statului român în soluționarea marilor probleme care confruntă omenirea contemporană — și printre care se află aceea a alimentației — prin întîlniri de acest fel, organizate sub egida O.N.U. și menite să adopte rezoluții eficiente, aplicative, propune soluții concrete de eradicare a flagelului care mai bîntuie o mare parte din populația globului — foametea, subnutriția — din optica unui comunist și a unui mare umanist. «România consideră că o sursă uriașă de creștere a prosperității popoarelor este oprirea cursei înarmărilor, curmarea cheltuielilor pentru înarmare. Eliberarea fondurilor materiale și a forțelor de cercetare științifică absorbite în prezent de industria de armament ar contribui la soluționarea și mai rapidă a problemei alimentației pe plan internațional», se spune în mesaj, alături de alte valoroase propuneri.

C. IORDACHE ■

LEGĂMÎNT DE CREDINȚĂ

Din cîți bărbați numără țara, puțini, foarte puțini sînt cei care nu au trăit momentul unic în viața fiecărui tînăr: depunerea jurămîntului militar. Sînt momente — și acesta este unul dintre ele — pe care timpul nu le alterează, ele revin în memoria noastră afectivă cu aceeași intensitate ca atunci cînd în fața drapelului țării am depus propriul nostru legămînt de credință, atunci ca și acum, cuvintele jurămîntului au asupra sufletului tînăr acel efect magic ce naște din adîncul fiecăruia, dincolo de cuvinte, puterea de a fi într-adevăr ceea ce vrem dintotdeauna să fim: ostași, apărători ai cetății.

Un front de bărbați tineri cu mîna pe armă vibrează armonizat la înțelesuri străvechi și viitoare: «jur să fiu credincios poporului meu...» Și pe latura opusă un alt front de oameni, părinți, soții, rude, prieteni, profesori, pionieri, aliniați fără comandă, drepți, în ținuta lor civilă, alcătuind simbolic partea cealaltă a frontului.

În front, viitori studenți, tehnicieni, ingineri, ostașii care-și îndeplinesc stagiul militar cu termen redus... În front, tehnicieni, ingineri, profesori, studenți, pionieri. Doar vîrstele diferă. «Este o mîndrie pentru noi că ne instruim să ne apărăm țara, în condițiile în care întregul nostru popor, condus cu înțelepciune de către Partidul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, comandantul nostru suprem, construiește societatea comunistă» — spune soldatul Nicolae Copăceanu. «Vom ști și noi să ne slujim patria după puterile noastre» — răspunde pioniera Sima Maricica din cl. a 7-a. «Și noi, cei din uzine, fabrici, organizați în subunități de gărzi patriotice, ne perfecționăm pregătirea militară și dacă va fi nevoie nu ne vom precupeți sîngele și viața pentru apărarea pămîntului strămoșesc» — rostește, de la tribuna amenajată pe platoul unității, comandantul unei formații de gărzi patriotice, muncitorul Gheorghe Carindaru.

Cîteva episoade ale unui moment în care frontul de ostași de ieri, de astăzi și de mîine trezește ecoul adînc al istoriei... Au fost pe acest pămînt oameni viteji și au fost fapte de glorie ostășească. Iar ceea ce se rostește acum, ca legămînt față de țară, de la dacii cei drepți și viteji ne vine, de la descălecătorii de țară, străbătînd timpul Griviței și Smîrdanului, epopeea Mărășeștilor, prin noi, pînă la România de mîine, visată de noi, făurită de noi, cu cinste și dreptate, așa cum au visat-o înaintașii. «Străbunii noștri au lăsat urmașilor porunca să apere țara ca pe lumina ochilor» — rostește rar și puternic locotenent-colonelul Dumitru Velicu. «Contopindu-și glasul cu cuvintele jurămîntului militar, generațiile de ieri ne poruncesc să stimăm și să cinstim trecutul vitejesc al poporului nostru, să învățăm din el, să țesem mai departe firul de aur al virtuților bravilor înaintași».

Am fost și noi acolo, în front, credincioși aceleiași porunci, în haina noastră civilă; ne-am aliniat, am luat poziție de drepți cu privirea și cugetul spre stindardul țării.

Sîmbătă, 2 noiembrie 1974

UZINA VULCAN NU TREBUIE CĂUTATĂ, CI GĂSITĂ

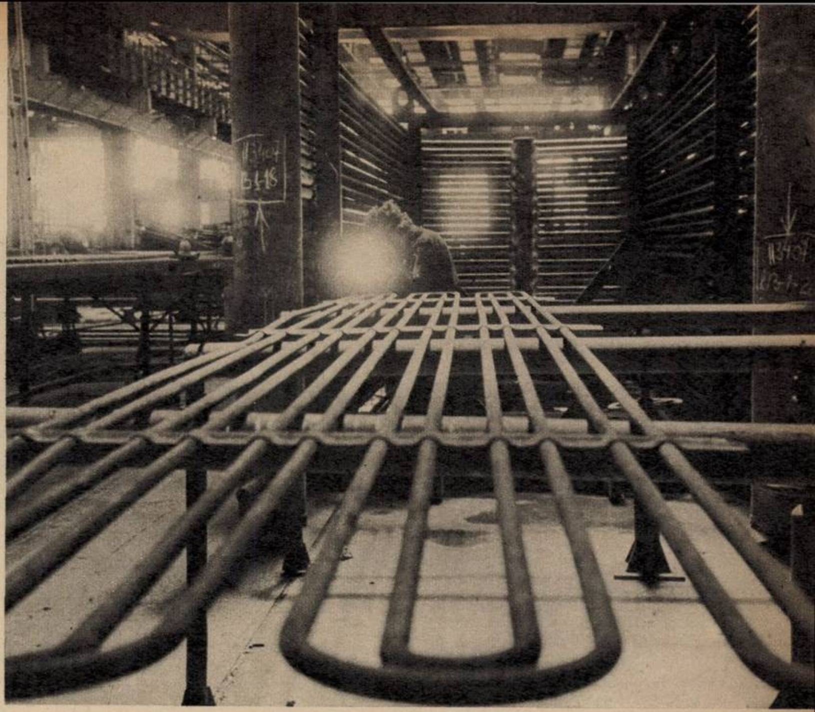

În funcție de profesiunea lor, oamenii își imaginează lumea într-un fel sau în altul. Pentru cei de la Vulcan, de pildă, nu poate fi imaginată o lume fără abur. Șeful dezvoltării din această uzină, l-am numit pe inginerul Romeo Vîrgolici, îmi povestea cu o pasiune reținută că și la o fabrică de conserve, și la sterilizarea seringilor este nevoie de abur. Pentru producerea acestuia sînt necesare cazane de diverse dimensiuni, toate, deocamdată, produse într-un singur loc: Uzina Vulcan din București. Ar fi, fără îndoială, lesne să descrii locul pe unde este așezată, să-ți descrii drumul pînă acolo, cu alte cuvinte să te observi în loc de a observa. Deocamdată, în fugă, consemnez faptul că și în tramvaiele care te duc și te aduc de la Vulcan taxatoarele de la clasa a doua sînt vîrstnice și suferă de boli oarecare, pe cînd cele de la clasa întîi sînt tinere și deci în putere. Dar la Vulcan altele sînt problemele care-i frămîntă pe oameni, Nicolae Petrescu, strungar în fier, prezent în uzină din anul 1934, mă roagă să notez așa: «Dați-i dumneavoastră la unul care a învățat meseria de strungar aici, la Vulcan, să calculeze dimensiunile oricărei piese și apoi dați de făcut același lucru unuia care n-a învățat meseria de strungar la noi. Care credeți că este rezolvarea acestei probleme?»

* *

Uzina a fost înființată în anul 1904 și s-a bazat, firește, pe exploatarea mîinii de lucru. Mai mult decît atît, ea a fost un timp concesionată capitalului străin și, tot firesc, în anul 1948, a avut loc și la Vulcan naționalizarea mijloacelor de producție, adică a acelora care produceau cazane într-un moment în care nevoia de industrializare echivala cu intrarea în adevărata istorie a acestei țări. Povestit de către Nicolae Petrescu, episodul seamănă uimitor de bine cu altele pe care le-am auzit și citit, dar asta nu-i știrbește autenticitatea. «Cu o zi înainte, fusesem convocați la o ședință secretă, la capătul căreia s-a hotărît ca tot ceea ce este în uzină să treacă în stăpînirea noastră. A doua zi dimineața, l-am așteptat pe directorul general Petrescu, acesta a venit și văzîndu-l i-am spus: Stai așa, stai așa că s-a naționalizat. Fii bun și dă-ne cheile. Neavînd încotro, simțindu-ne puternici, ni le-a dat și avîndu-le în mînă am urmărit fideli și pas cu pas ceea ce numim procesul de industrializare socialistă a țării. Eu, de fapt, pînă a veni la Vulcan, lucrasem doi ani ca ucenic la un atelier de ceasornicărie. Acolo prea mergeau toate la fix și eu, tînăr, simțeam nevoia de oameni mulți, de mașini, de gălăgie. Nu trebuie să vă supărați, astea erau vederile mele de atunci. Am venit de mînă cu tata, la Petrescu celălalt, de care v-am mai pomenit, și odată angajat tata mi-a spus: Fratele tău, Constantin, este deja aici, îți este geamăn și deci problema că o să lucrezi mai bine sau mai rău decît el cade de la sine. N-o să-ți doresc să nu-i mai semeni. La prima ta leafă să-mi aduci toți banii și să-mi raportezi că ai fost corect și cinstit. Maistrul la care am fost repartizat se numea pe vremea aceea Rădulescu Ion și obișnuia să mă întrebe de trei-patru ori pe zi cam așa: Cum tai filetul respectiv de care ai nevoie? Nu te lăsa pînă nu-i răspundeai singur. Și-asta înseamnă că trebuia să te descurci. Uzina era mică, dar efortul fizic era extraordinar de mare. Citesc că uzina este a doua casă a omului și eu cu un asemenea lucru nu sînt de acord. Ea este prima casă, pentru că de cele mai multe ori o visez și noaptea, iar dimineața vin glonț la uzină să văd dacă totu-i în regulă sau nu. De cele mai multe ori este în regulă, pentru că visele legate de muncă se rezolvă la noi, la Vulcan, muncind. Obișnuiesc peste tot să mă laud cu cei doi copii ai mei, fata ingineră la anul, iar băiatul deja tehnician în metrologie. Nu obișnuiesc însă să mă laud cu faptul că ei au ajuns ce-au ajuns datorită vieții ușoare ce le-am creat-o, cu alte cuvinte cred că viitorul și-l face fiecare singur».

În timp ce discutam, se aude bătînd tare și rar în ușă. Cineva din imediata apropiere îl face atent pe Petrescu, acesta se uită destul de sever și puțin trist și apoi aflu că în acea zi, este vorba de sîmbătă 2 noiembrie, au loc funeraliile lui Gheorghe Vasilichi, militant al mișcării muncitorești și *comuniste din România, iar printre* alte merite ale sale figurează și acela că a organizat greve la Uzina Vulcan din București. În această zi este vorba deci și despre sufletul unei uzine în care la loc de cinste a figurat lupta dîrză și bărbătească împotriva nedreptății și necinstei în fundamentalele raporturi de muncă. Dealtfel, într-o discuție ulterioară, inginerul Romeo Vîrgolici îmi spunea: „Noi avem oameni care au fost împușcați și înainte de 1918, și în 1918, și în 1944, cu ocazia luptelor pentru eliberarea Bucureștiului». Chiar dacă nu s-au vrut așa, cuvintele ce leagă această frază sînt pline de o mare sensibilitate și depășesc mult cadrul convențional și oarecum meschin al proverbului «morții cu morții, viii cu viii“.

Auzind din surse sigure că electricitatea se va dezvolta, a fugit la Vulcan și Răducu Grigore, care peste trei luni va împlini 60 de ani și despre apropiata vîrstă a pensionării îmi spune că nici nu-l sperie, dar nici nu-l liniștește. Cînd copiii mi-erau mici, afirmă, îi aduceam prin fabrică să le-arăt secțiile pentru că seara veneam prea istovit de la lucru ca să mai inventez povești. Le-arătam pe-atunci și grădinile de zarzavat aflate lîngă hala de cazangerie, copiii ajunseseră să cunoască o grămadă de colegi de-ai mei, pentru că eram în total cinci sau șase sute de oameni.. Tuturor ne plăcea munca și, ca să spun cinstit, am avut parte de ea. O muncă de fiecare dată grea, de fiecare dată plină de emoții și cele mai mari emoții le ai atunci cînd intervin în joc onoarea și demnitatea ta de muncitor. La noi în uzină au avut loc doar cei cărora le-a plăcut cu adevărat munca, cei care nu s-au speriat de ea, cei care au venit convinși că la capătul muncii stă munca. Istoria uzinei, care din cîte înțeleg vă interesează, nu trebuie luată de-a fir a păr și este poate important să vă spun că unul din cele mai mari cazane produse de noi se află deja la Rogojelu. Înainte de a se îndrepta spre acolo, am spart gîtul unei sticle de șampanie de agregat, dar acest lucru se întîmplă de regulă la fiecare serie de 200 de cazane la noi făcute. Sînt și eu în uzină din 1934. Urma ca peste două săptămîni să împlinesc 14 ani. Așa că două săptămîni am lucrat particular, mă plătea pe ascuns un om înalt și bun, pe care-l chema Dobre. Chiar și cei de la țară se descurcă ușor aici, dacă sînt deștepți. Eu prin deștept înțeleg pe acel om care se descurcă atît de bine încît pune mîna atunci cînd este cazul. Poate o să vă mirați, dar în București obișnuiesc să vină și oameni care nu vor să muncească. Aici, la noi, ei nu-și găsesc loc; foștii țărani, cei care în primele zile se speriau de podul rulant și voiau să fugă afară cîte 35-40 pe-o ușă care nu-i poate cuprinde, au devenit oameni ai unei munci aspre și dîrze, retribuită corespunzător și mereu aflată în atenția conducerii de partid și de stat. Foarte multe dintre documentele de partid se referă la noi, fie că acolo, uneori, nu este specificat cuvîntul Vulcan. Prin istoria uzinei de care am vorbit eu înțeleg tocmai aceasta: vin oameni de la țară, din nordul Moldovei sau al Transilvaniei, și găsesc o uzină gata făcută, cu o viață a ei, cu oameni care continuă să muncească și cu pensionarii noștri, care ne vizitează pentru că n-au uitat mirosul uzinei și nici măcar faptul că ei i se datorează adevărata lor împlinire.

Cel care coordonează activitatea de dezvoltare a uzinei e inginerul Romeo Vîrgolici care îmi vorbește detașat despre ceea ce vor face, atît în acest an, cît și pînă în 1978, conform Directivelor Congresului XI al P.C.R. Cele trei tipuri de cazane aici produse (destinate industriei energetice, cele pentru diversele tehnologii industriale și cele ajutînd termoficarea urbană) se află în aceste zile în plin proces de transformare. În anul 1978, conform Decretului 620/1973, privind economisirea și utilizarea rațională a energiei, cazanele vor trebui construite în așa fel încît să întrebuințeze cărbuni de calitate inferioară, cum ar fi lignitul, șisturile bituminoase, cocenii de porumb, rumegușul de lemn și așchiile care nu pot fi compactate. Este vorba deci de faptul că respectînd cu seriozitate și inteligență indicațiile conducerii de partid și de stat, aprofundînd în spirit muncitoresc Proiectul de Program al P.C.R. oamenii uzinei fac tot ceea ce este posibil pe linia economisirii combustibilului superior. Grație investițiilor bine folosite, înțelegerii politice a sarcinilor de plan, Uzina Vulcan și-a sporit din anul 1947, din cinci în cinci ani, producția, iar la export figurează țări ca U.R.S.S., Ungaria, Polonia, China, Iugoslavia, Iran, India. Fără îndoială că nici inginerul Vîrgolici nu poate separa oamenii de cifre și în sprijinul acestei afirmații mă voi referi la faptul că vorbește des de aceia care înainte au fost ciobani, iar astăzi sînt sudori, în argon sau cazangii de înaltă clasă.

La Vulcan numele Dumitrescu este mult mai răspîndit decît Ionescu sau Popescu. Cum este și firesc, uzina are o echipă de rugbi și iată că declararea rugbi-ului ca sport bărbătesc își are o totală acoperire în fapte. Dealtfel, sub cristalul biroului secretarului de partid al uzinei, alături de-o mai veche vedere trimisă de familia Ioan, din Soveja, se află și una pe care stă scris: «Din partea lotului de rugbi aflat în pregătire pe Valea Prahovei». Nu mizez prea mult pe cuvîntul angajament pentru că aici, la Vulcan, lucrurile se și fac, nu este deci cazul să folosesc expresia «angajamentele prind viață», pentru că viața muncitorilor de la Vulcan a fost și este un angajament total și conștient față de destinele țării. Și tot din dorința de a evita o altă expresie, «meseria e brățară de aur», închei reportajul consemnînd răspunsul la problema enumerată la începutul textului. Răspunsul aparține, evident, lui Nicolae Petrescu: «Unul care a învățat meseria de strungar la noi, la Vulcan, calculează dimensiunile pe loc și corect. Celălalt, nu».

EUGEN SECELEANU ■

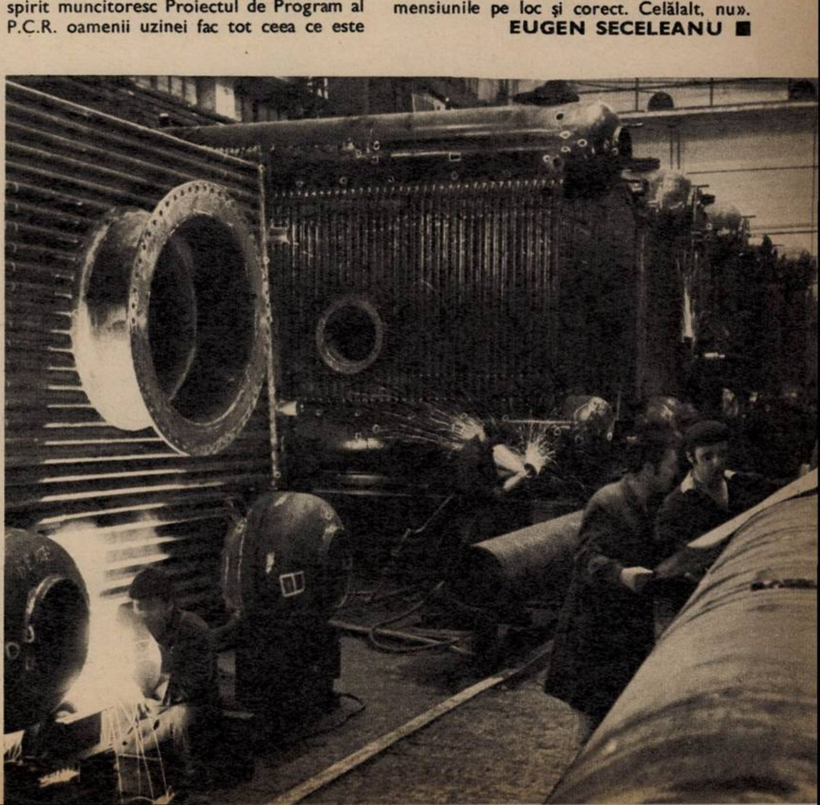

LÎNGĂ PODUL BĂNEASA, PE O SINGURĂ TULPINĂ ÎNFLORESC ZECE PĂLĂRII DE FLOAREA-SOARELUI

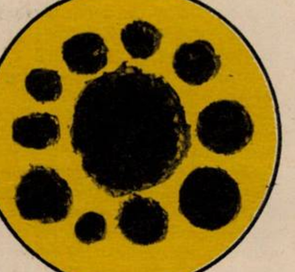

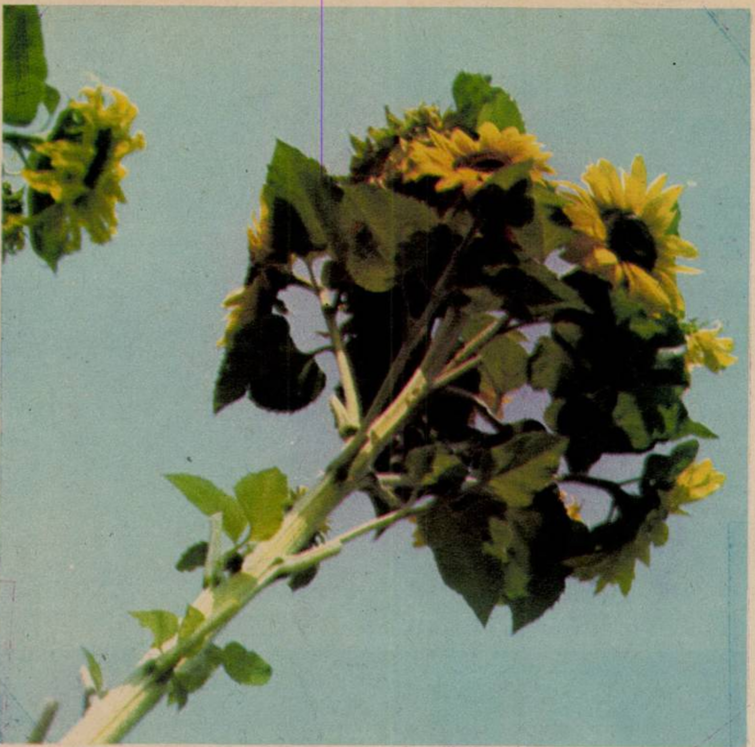

Neavînd nici un titlu academic, Gheorghe Grosu Măcin se recomandă, cu simplitate, «inventator horticol», vorbe care, la urma urmei, ar putea fi rostite cu mai multă mîndrie, de vreme ce ele se justifică prin cinci brevete de invenție acordate pentru fundamentarea de noi procedee de altoire și fecundare a arbuștilor ornamentali de liliac sau — ultimul dintre ele, cel mai prețios — pentru realizarea liliacului multicolor. Ornament insolit, liliacul multicolor s-a născut în grădina lui Gheorghe Grosu după două decenii de teste, studii și experimente, eforturile horticultorului fiind răsplătite însă pe deplin de obținerea — prin grefe — a unui arbust cu flori de diferite nuanțe a căror viață este mult mai lungă decît a liliacului obișnuit: trei-patru luni în loc de una.

Dar nu liliacul multicolor reprezintă obiectul acestor rînduri. Readucîndu-l în discuție, am căutat doar să actualizăm numele și neoboseala lui Gheorghe Grosu Măcin, iubitor al naturii și cunoscător al secretelor ei, pătimaș al experiențelor horticole, pentru a ajunge apoi la ultima sa descoperire: **un hibrid inedit de floarea-soarelui botezat «Nectarul».** După ani și ani de investigații, mulți la număr, după nenumărate *investiții de inteligență și chiar de bani*, cheltuiți din buzunarul propriu, inventatorul a izbutit să realizeze — cităm după dosarul înregistrat la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci cu numărul 76 238 — un nou «Procedeu pentru cultivarea hibridului de floarea-soarelui ,,Nectarul''», metodă de obținere a unei plante melifere cu calități morfologice și fiziologice deosebite, care se anunță de reală importanță întrucît:

a. fiecare tulpină *produce în medie zece pînă la cincisprezece capitule* (după cum *se poate vedea în imaginea de sus*), ceea ce garantează o cantitate mult mai mare de semințe — și implicit de ulei — decît în mod obișnuit.
b. fiind extrem de meliferă, ea asigură albinelor o cantitate sporită de nectar și într-un interval de timp mult mai îndelungat, dat fiind faptul că înflorește vreme de aproape două luni.

c. parfumul ei, vanilat, presupune finisarea unor produse specifice (miere, ceară etc.) de calitate superioară.

d. se arată mult mai rezistent decît floarea-soarelui clasică la atacul ruginei, manei, lupoaiei, făinării etc., ca și la ploaie.

Invitați de inventator, am făcut o vizită în grădina acestuia, constatînd — cu ochiul liber și cu al aparatului de fotografiat — că «Nectarul» nu reprezintă doar un experiment, **ci o realitate:** el ocupă cîteva sute de metri patrați, albinele roiesc deasupra florilor care miros a vanilie, unele capitule sînt desfăcute cu flori ligulate, maro-vișinii, dese și scurte, altele își așteaptă rîndul. După convingerile lui Grosu Măcin, și după socotelile noastre, acest hibrid neobișnuit de melifer și de rezistent — la două minute după ce capitulele fuseseră supuse unui puternic jet de apă albinele le luau cu asalt — se poate constitui într-o descoperire de eficiență pentru apicultură. Cultivat în mod masiv în zone învecinate prisăcilor și pe teren irigabil (pe un asemenea teren, în încercările sale, G.G.M. a numărat 42 de «pălării» pe o singură tulpină), «Nectarul» ar asigura o cantitate crescută de miere și ceară, găsirea unor asemenea surse de abundență reprezentînd o problemă aflată de mai multă vreme în atenția apicultorilor, chiar profesorul universitar V. Harnaj, președintele «Apimondiei», scriind nu demult: «Amelioratorii noștri vor trebui să-și înscrie în proiectele lor realizarea unor hibrizi noi de floarea-soarelui, care să se caracterizeze nu numai prin însușiri superioare privind producția de ulei, ci și printr-un potențial melifer ridicat».

Pasionat al naturii cu care are uneori impresia că poate comunica pînă la intimitate, cercetător neobosit al secretelor lumii vegetale, Gheorghe Grosu Măcin a împlinit într-un fel dezideratul de mai sus, ameliorînd un hibrid de mare valoare practică, imediată, căruia i-a dedicat mulți ani din viață și în extinderea căruia — «pînă la capătul țării», cum zice — crede cu o nobilă devoțiune, spre binele oamenilor acestui pămînt. Popularizînd această neobișnuită descoperire, realizată pe o palmă de loc din apropierea podului Băneasa, prin muncă și veghe, scriind despre o nouă manifestare a inteligenței românești în acțiune, așteptăm ca organismele de specialitate să manifeste înțelegere față de procedeul lui Gheorghe Grosu Măcin, chiar dacă acesta nu se poate recomanda cu nici un titlu academic.

Sperînd să găsească cît mai curînd un beneficiar pentru semințele sale, cu care s-ar putea cultiva cîteva mii de hectare, Gheorghe Grosu Măcin vrea să creadă că n-a muncit atîta amar de vreme de pomană și că va apuca să vadă «Nectarul» înflorind și în altă parte, nu numai pe peticul său de grădină.

Poate că într-o bună zi visul său va deveni realitate așa cum s-a întîmplat cu liliacul multicolor, în care — la început — nimeni n-a vrut să creadă. Specialiștii au cuvîntul urmînd să se pronunțe asupra eventualelor dificultăți în mecanizare ridicate de înflorirea eșalonată și asupra rentabilității, prin comparație cu culturile melifere tradiționale.

Așteptăm opinia lor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fotografii de ELENA GHERA

OBSTACOLELE INERŢIEI BLOCHEAZĂ O INVENŢIE ROMÂNEASCĂ DE PRESTIGIU

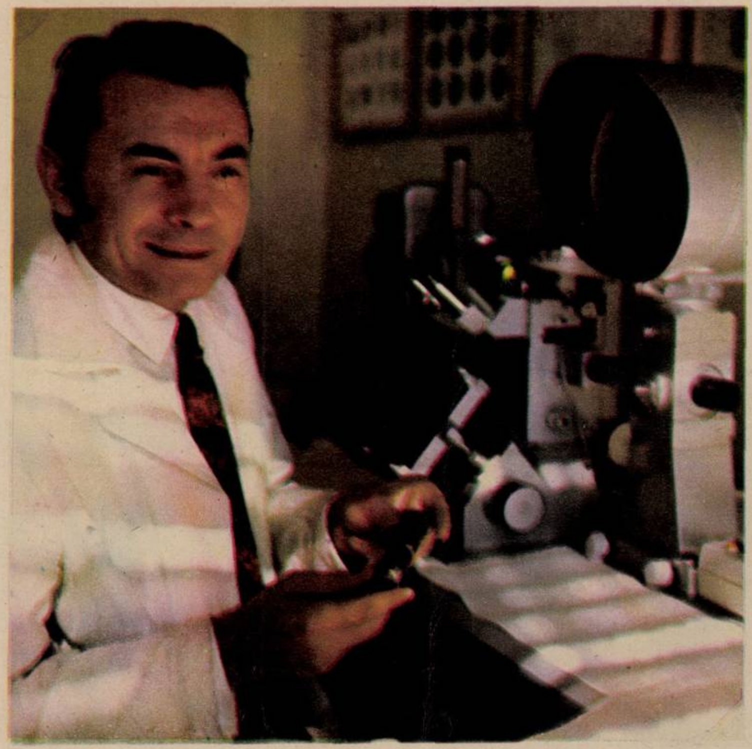

Inginerul Valentin Catană, conducătorul colectivului de cercetători

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU

Fluromul — produs românesc ce prezintă ca principal avantaj scăderea consumului de cocs în procesul elaborării fontei în cubilou — a primit în 1972, la Salonul Internaţional de Invenţii de la Viena, Marea medalie de argint, iar la Salonul Internaţional de la Köln, medalia de bronz, iar după dobîndirea acestor distincţii a fost solicitat de o serie de firme din Austria şi R.F.G. El reprezintă proprietatea intelectuală a unui colectiv de cercetători din cadrul Institutului de cercetări metalurgice, în frunte cu inginerul Valentin Catană.

Folosirea acestui produs chimic de sinteză la elaborarea fontei în cubilouri are o incontestabilă eficienţă economică şi un rol stimulativ pentru procesul de producţie; asigură economii de cocs de în medie 20 kg pe tona de fontă lichidă, îmbunătăţeşte calitatea fontei, intensifică procesele de ardere în cubilou, măreşte productivitatea specifică orară a cubiloului, micşorează conţinutul de sulf al fontei, contribuie la finisarea grafitului şi mărirea fluidităţii fontei. La toate acestea merită adăugat faptul că procedeul obţinerii fontei prin utilizarea Fluromului nu necesită investiţii suplimentare, nu pretinde modificări tehnologice, se adaptează foarte uşor. Acestea au fost concluziile trase de specialiştii la 30 de turnătorii din ţară cu prilejul experimentării Fluromului. Printre întreprinderile respective se numără: U.C.M. Reşiţa, I.M.U. Medgidia, «Progresul» Brăila, «Vulcan» şi «Timpuri noi» din Bucureşti, «Unio» Satu Mare, «Armătura» Zalău, Uzina metalurgică Bacău, «Independenţa» Sibiu ş.a.

Ţinînd seama de faptul că înlocuieşte o cantitate din cocsul (materie primă ce se importă) care participă la elaborarea fontei, s-a calculat că Fluromul ar putea aduce pe plan naţional economii valutare de peste 1 000 000 de dolari anual.

Cercetările ce au dus la concluziile de mai sus au fost făcute în 1972 şi 1973. După aceea invenţia a fost brevetată nu numai la noi ci şi în încă şase ţări din Europa.

Cu toate acestea preţiosul procedeu este pînă în prezent doar o meritorie realizare a amintitului colectiv de cercetători, realizare ce continuă totuşi să rămînă închisă între copertele unui respectabil dosar. **La ora actuală Fluromul nu se fabrică şi nu se utilizează în nici o întreprindere.**

Care ar urma să fie în continuare soarta acestei invenţii? Care sînt cauzele plasării ei «pe linie moartă»? Cine e vinovat de aceasta? Intenţia alcătuirii unei «liste» fidele *cuprinzînd vinovaţii n-ar face decît* să ne tocească inutil multe perechi de pingele, călăuzindu-ne pe traiectoria labirintică a unui şir interminabil de explicaţii dintre care multe se bat cap în cap.

Credem totuşi că în linii mari motivele neaplicării invenţiei merită a fi aduse în faţa cititorului în calitate de «buturugi» mici sau mari ce au barat uneori inadmisibil drumul unei fireşti fructificări. Ne simţim însă obligaţi a spune de la început că oricît de încîlcite ar fi explicaţiile, oricît de «multiple» ar fi cauzele, lungul lor cortegiu duce la o concluzie de neocolit: de vină este de fapt comoditatea. Comoditate manifestată mai întîi din partea întreprinderilor ce ar urma să devină consumatoare de Flurom. În ce fel? Prin întîrzierea sau chiar refuzul de a decide aplicarea soluţiei propuse de colectivul de cercetători condus de Valentin Catană — soluţie ale cărei virtuţi fuseseră recunoscute, aşa cum spuneam, de specialiştii întreprinderilor respective. Deci, cu toate că, semnînd o serie de acte prin care confirmau eficienţa noului procedeu se declarau de acord să şi-l însuşească, un număr de întreprinderi nu au făcut comenzi de Flurom pentru 1974. Motivul este clar: de ce să ne batem capul cu asimilarea unui nou procedeu cînd ne putem descurca foarte bine şi cu cel vechi. Unele întreprinderi însă încearcă *să-şi justifice* refuzul prin singura obiecţie reală ce i se poate aduce Fluromului, aceea că pretinde condiţii «speciale» de depozitare. Ce se înţelege de fapt în cazul de faţă prin *condiţii speciale?* Asigurarea acoperirii Fluromului în timpul transportului şi depozitării.

Să vedem însă şi ce s-a întîmplat în cazul întreprinderilor care au făcut comenzi de Flurom la fabrica producătoare («Record» Sibiu). Printre solicitanţi se numără: Uzina de fier Vlăhiţa, «Independenţa» Sibiu, U.C.M. Reşiţa, Combinatul siderurgic Galaţi, «Armătura» Zalău, «Vulcan» Bucureşti. Ei bine, a urmat refuzul Fabricii «Record» de a mai produce Flurom. Refuz adresat în scris întreprinderilor beneficiare. Semnatarul însă nu-şi motiva în nici un fel decizia. Ar fi fost cazul să se încerce a se afla motivele pentru care fabrica producătoare respinge comenzile? E clar că da. Mai ales în condiţiile în care M.I.C.M.G. (Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini Grele) indicase întreprinderilor consumatoare de cocs din subordinea sa generalizarea folosirii produsului pus în discuţie, iar Ministerul Aprovizionării şi Gospodăririi Fondurilor Fixe, contînd pe enumeratele avantaje ale folosirii Fluromului a redus consumul de cocs întreprinderilor unde invenţia fusese experimentată cu succes. Era deci de datoria celor două ministere (şi de ce nu, chiar şi a celui de-al treilea — Ministerul Industriei Metalurgice) să caute cauzele, să încerce o remediere. Nu a mişcat însă nimeni nici un deget. Nici măcar o întrebare n-a fost adresată de vreunul din ministere întreprinderii furnizoare («Record»). Cei care au făcut totuşi investiţiile necesare au fost inventatorii procedeului. S-a aflat deci astfel că «Record» nu va mai produce Flurom deoarece cantităţile solicitate de unităţile interesate nu se ridică la cifra de 4 000 tone pe an — cotă minimă pe care fabrica ar avea posibilitatea să o fabrice în prima fază. Iar aici cercul se închide şi discuţia pare să devină în continuare inutilă. Atîta timp cît nu are cine să-l fabrice, Fluromul nu există şi orice pledoarie pentru aplicarea invenţiei pare zadarnică. Noi însă ne întoarcem înapoi şi mai punem o întrebare: în ce fel au indicat cele două ministere generalizarea procedeului fără să fi fost asigurată cantitatea necesară de Flurom? Să fie vorba tot de comoditate? Poate de astă dată mai mult decît comoditate...

Să revenim însă la întreprinderile ce urmau să beneficieze de noul produs şi care aveau să primească de aici încolo cantităţi reduse de cocs (ceea ce dealtfel s-a şi întîmplat). De astă dată, comoditatea «îşi scoate ghearele». Şi iată în ce fel. La aceleaşi întreprinderi la care în 1972-1973 avuseseră loc experimentările şi un număr de specialişti semnaseră, după cum am mai arătat, o serie întreagă de acte prin care se recunoşteau virtuţile incontestabile ale Fluromului, *ei bine, la aceleaşi întreprinderi* apar «peste noapte» şi fără să se mai fi făcut între timp noi experimentări, obiecţii care de care mai grave privind calităţile produsului. Obiecţii ce au fost aduse (în treacăt *fie spus*) verbal la cunoştinţă M.I.C.M.G. Şi... curios lucru: cu toate că avea în sertarele sale documentele semnate cu ocazia experimentărilor, ministerul ia aceste obiecţii drept bune. Fluromului deci încetează să i se mai atribuie virtuţile remarcabile pomenite la începutul articolului nostru, reproşîndu-i-se în schimb că nu are rezistenţa mecanică cerută, absoarbe apă, este nociv, necesită condiţii speciale de manipulare şi depozitare, emană gaze toxice în timpul utilizării, distruge în proporţie mare căptuşeala cubiloului, are o reţetă prea rigidă pretinzînd verificări suplimentare ale calităţii şi cantităţii materialelor de şarjare ş.a. Am văzut purtînd semnăturile a mai multi specialişti documente prin care se certifică numeroasele calităţi ale Fluromului şi se constată necesitatea folosirii lui. E de la sine înţeles că asemenea acte se întocmesc şi se semnează cu toată responsabilitatea necesară. Atunci cum se poate ca afirmaţiile făcute în cuprinsul lor să fie contrazise la scurt timp cu incredibilă dezinvoltură?

Uzinele «Vulcan», spre exemplu, la experimentări, conchid că Fluromul contribuie la reducerea consumului de cocs pe tona de fontă lichidă, reducerea consumului de calcar şi mărirea productivităţii specifice orare a cubiloului cu circa 10 la sută. După ce i se aduce la cunoştinţă faptul că va primi cantităţi micşorate de cocs, aceeaşi uzină tinde să vadă în Flurom... o pacoste şi declară ministerului că noul produs este nociv, toxic, greu de depozitat etc. Într-un chip asemănător s-au petrecut lucrurile şi la Uzinele de automobile Piteşti care, în ianuarie 1973, la experimentări, încheie o minută unde se arată negru pe alb că în urma introducerii Fluromului în cubilou s-a realizat o îmbunătăţire a productivităţii prin intensificarea procesului de topire, zgura a dobîndit o fluiditate mai mare, gradul de uzură al căptuşelii a rămas acelaşi, specificîndu-se că Fluromul nu a influenţat compoziţia chimică şi microstructura fontei, nu s-au constatat greutăţi în funcţionarea cubiloului şi în procesul de fabricare a segmenţilor. Cu o lună mai tîrziu, la o adresă a ministerului prin care se prescrie folosirea Fluromului U.A.P. îşi reformulează reţinerile referindu-se de astă dată la un grad mare de corozivitate pentru căptuşeala cubiloului, rezistenţa mecanică redusă, condiţiile de depozitare, şi arată că se poate folosi numai la cubilouri cu perioadă scurtă de funcţionare. Merită adăugat că această din urmă adresă poartă semnăturile altor specialişti decît aceia care au participat la experimentări şi au semnat la 13 ianuarie minuta amintită, iar adresa de care vorbeam nu a fost adusă la cunoştinţă inventatorilor. În mijlocul acestei avalanşe de păreri contradictorii, ministerul lasă această problemă a Fluromului să se rezolve poate... de la sine. Deci din nou comoditate? Credem că da. În cadrul anchetei *noastre M.I.C.M.G. a emis opinia unei utilizări* diferenţiate a produsului, fiecare unitate avînd condiţiile sale proprii de lucru. Ne mai întrebăm: cine trebuie să hotărască la care întreprinderi Fluromul poate fi folosit şi la care nu? Răspunsul ar trebui să-l dea specialiştii de la fiecare în parte. Dar dacă unii dintre aceştia sînt, după cum s-a putut înţelege, comozi?

O altă opinie pe care M.I.M. şi M.I.C.M.G, ce au în subordinea lor întreprinderi consumatoare de cocs, ne-au adus-o la cunoştinţă a fost aceea că cercetările şi experimentările făcute pînă în prezent cu Flurom sînt neconcludente, pentru recunoaşterea valabilităţii invenţiei fiind necesare 1-3 luni de aplicare.

La urma urmei s-ar putea face şi asta. Cum rămîne însă cu procesul de producţie? Ce întreprindere ar fi în măsură să pună la dispoziţia colectivului de cercetători un cubilou timp de trei luni? Poate ar fi tot de competenţa unuia dintre ministerele amintite să hotărască la care unitate, cînd şi cum ar fi posibil lucrul acesta. Ministerul Industriei Metalurgice a decis dealtfel la *începutul anului* 1974 *experimentarea pe* timp de 15 zile la trei dintre întreprinderile aflate în subordinea sa: C.S. Galaţi, I.M. Aiud, «Victoria» Călan. (Dealtfel, fiecare dintre aceste unităţi funcţionează la timpul potri*vit cu Flurom mult mai mult de 15 zile*). Urma să fie, aşadar, o experimentare suplimentară (în prezenţa unui mare număr de specialişti), menită a duce la o concluzie unanimă asupra calităţilor şi eficienţei Flu*romului. În acest scop, ministerul a trimis* unităţilor enumerate o adresă prin care le trasa această sarcină, urmînd ca intervalul de experimentare să fie stabilit ulterior. Cele trei întreprinderi s-au conformat şi au cerut Fabricii «Record» Sibiu cantităţile trebuincioase. Fabrica producătoare a răspuns acestor cereri (fără a include în răspuns nici o explicaţie) că nu poate onora comenzile. Atît. După acest răspuns, iniţiativa a fost cu comoditate abandonată, ministerul considerînd că şi-a făcut cu aceasta datoria. Credem însă că era necesar ca împreună cu Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini Grele să ia legătura cu fabrica sibiană sau chiar cu ministerul ce are în subordinea sa această fabrică, spre a afla care sînt motivele pentru care produsul nu se mai fabrică, şi de comun acord să se caute o soluţie. Sîntem aproape convinşi că Record Sibiu putea fi determinată (sau, de ce nu, ajutată chiar) să producă din nou cantităţile necesare de Flurom. Iată cum o iniţiativă cu mulţi sorţi de izbîndă a fost abandonată, cu destulă uşurinţă, la jumătatea frumului.

Dealtfel, în momentul de faţă, nu mai e cazul să rugăm pe nimeni să binevoiască a-şi schimba atitudinea privind aplicarea şi valorificarea invenţiilor. Ne rămîne de făcut un singur lucru: recomandăm tuturor celor implicaţi în această problemă să citească atent noua lege a invenţiilor şi inovaţiilor şi să tragă concluziile asupra acţiunilor ce urmează a le întreprinde operativ pentru... a nu intra în conflict cu legislaţia.

ELENA NESTOR ■

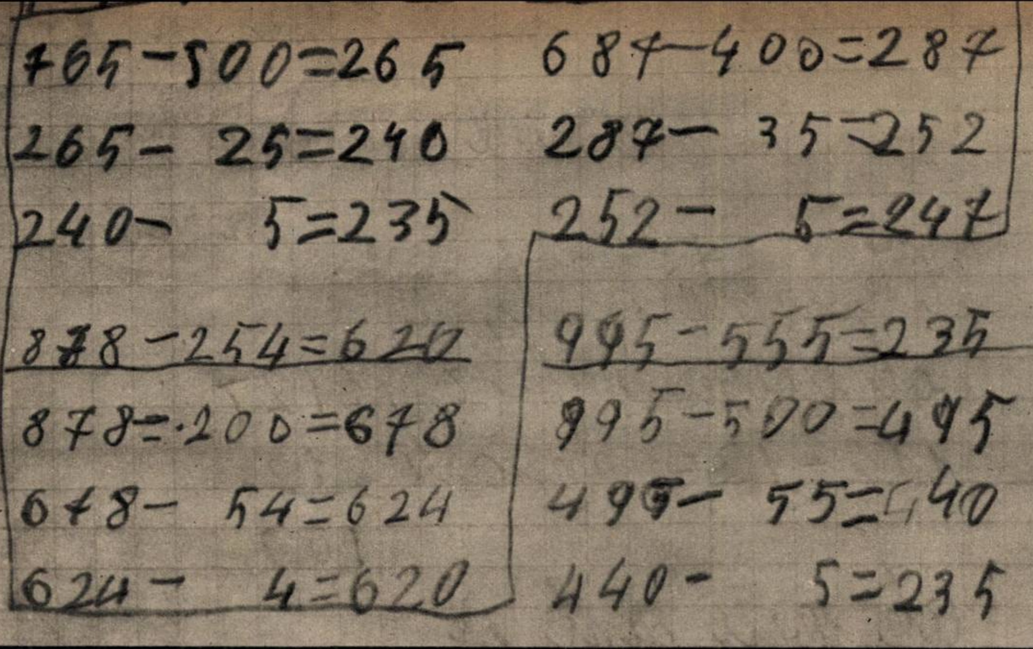

765-500=265
265- 25=240
240- 5=235

878-254=620
878-200=678
678- 54=624
624- 4=620

687-400=287
287- 35=252
252- 5=247

995-555=235
995-500=495
495- 55=440
440- 5=235

OPINIA
PUBLICĂ
ÎN
ACTIUNE

MEDITAȚIILE-ÎNCOTRO?

Anual, prin sistemul meditațiilor se redistribuie aproximativ un miliard lei. Inițial, estimările noastre au indicat incredibila sumă de trei miliarde. Iar dacă am fi procedat prin extensie, procentul stabilit în urma sondajelor în cîteva școli bucureștene ar fi arătat cifra de 12 miliarde. Cifrele sînt exorbitante; de aceea am scăzut toți elevii din mediul rural (deși meditațiile se practică și la sate), am dat la o parte elevii din clasele mici (tot pe nedrept), am ținut seama că meditațiile n-au aceeași frecvență în tot cursul anului școlar, dar am adăugat procentul cuvenit perioadelor de vîrf și am ținut cont de faptul că există elevi cu doi-trei meditatori. (Am considerat minimum procentul de 10 la sută, l-am aplicat celor circa patru milioane de elevi, am socotit două meditații pe săptămînă, la două materii în medie și am înmulțit totalul cu prețul mediu al unei ore) În acest fel am ajuns la suma de trei miliarde, iar teama în fața fabulosului ne-a determinat să ne oprim la numai o treime din calcule (cifră de asemenea aproximativă și practic necontrolabilă). Aceasta ar fi amploarea fenomenului despre care un elev din ultimul an a scris pe foaia de sondaj «În realitate orice formă de anchetă în această chestiune nu va obține decît date eronate. Formele meditațiilor au devenit într-atît de variate și de ascunse, încît foarte puțini dintre elevi vor recunoaște că în spatele succeselor lor se ascund profesori plătiți special în acest scop. Iar cînd e vorba de insuccese, cu atît mai puțin».

Într-o clasă unde la întrebarea: «Aveți meditator?» elevii au răspuns (în scris) fără excepție afirmativ am efectuat următoarea anchetă deschisă: «Colegul dumneavoastră de bancă are meditatori?» 60 la sută au răspuns cu «nu știu»; restul de 40 la sută au dat un răspuns evaziv: «nu știu, cred că da». Cu toate astea, fenomenul nu este nicidecum atît de subteran. Printre părinți am constatat, dimpotrivă, tendința inversă: de față cu prieteni sau colegi declară mai mulți meditatori decît au în realitate. Recent, la ședința grădiniței de copii din strada Orlando o mamă se lamenta cam în acest fel: «Trebuie făcut ceva, gîndit ceva... După ce se întoarce de la grădiniță, timpul ce rămîne la dispoziția copilului pentru meditații este cu totul insuficient». Ceea ce ne-a determinat să credem că nu ne găsim doar în fața unei obișnuite epidemii.

Din proprie inițiativă, Dănuț Nae, elev în clasa a III-a, Școala generală nr. 183 București, a pus la încercare probitatea meditatorului său. Preparatorul i-a dat spre rezolvare mai multe exerciții. Elevul le-a notat în caiet, le-a găsit răspunsul exact, dar în caiet a trecut răspunsuri eronate. După cum reiese din fotografie, Dănuț și-a încercat profesorul după toate regulile fair-play-ului. Nu și-a ascuns erorile printre răspunsurile exacte; eroarea cea mai evidentă a așezat-o chiar la începutul exercițiului, ca să sară în ochi. Apoi într-o ordine a lui a mai strecurat cîteva greșeli. Meditatorul a luat caietul acasă, și la lecția următoare l-a felicitat pe elev pentru modul conștiincios și inteligent în care a rezolvat socotelile. «Vezi, mamă, a zis Dănuț, meditatorul tău!» Dar mama nu l-a înlocuit și, din modestie, dar mai ales de rușinea lui, nu i-a atras atenția.

— De ce aveți nevoie de meditator, și încă de unul atît de dezinteresat?

— Nici eu nu prea știu. Toată lumea spune că primii patru ani de școală sînt hotărîtori în viața copilului. Dănuț vine de la școală cu lecția învățată, n-are decît zece, e foarte isteț și profesorii îl laudă, dar poate că e bine să mai aibă pe cineva. Știu eu ce va fi mai tîrziu? Mi-e și puțin teamă. Îi aud pe cei din jur discutînd numai despre meditatori, zău, m-apucă frica...

*

«Ce va fi mai tîrziu» înseamnă în realitate examenul de admitere la facultate, justificarea cvasigenerală a chestionaților. «Ce-i interesează pe unii părinți în ultimul rînd, precizează Radu Nicolae, prodecan la Facultatea de matematică, sînt capacitățile și înclinațiile reale ale copilului. Destul de mulți părinți n-au în vedere decît o singură perspectivă: facultatea; să scoată din copiii lor intelectuali. Nu se gîndesc la faptul că nu vor putea să le asigure toată viața meditatori. Dopați cum sînt, nici copiii nu-și dau seama. Începînd cu anul trei încep să

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU

scadă. Am avut cazuri cînd nu pricepeam ce se întîmplă. Studenții respectivi reușiseră printre primii la admitere. Am insistat din curiozitate să aflu adevărul, credeam că-și irosesc timpul. Dimpotrivă, erau foarte conștiincioși. Vrînd-nevrînd am admis varianta doping-ului. Am verificat și am constatat că nu mă înșelasem».

*

Din perspectiva universitară a anului doi, cum priviți meditațiile din școală? Am adresat această întrebare studenților de la Facultatea de matematică. Studenții au răspuns în scris fără semnătură.

— Un paradox. Din ceea ce nu înțelegi singur nu poți pretinde să-ți alegi profesia.

— Utile, dacă meditatorul te-ar cunoaște atît de bine încît să știe exact ce-ți trebuie, Te întreabă: «ce nu știi?» Sau: «cum vrei să facem?» Sau: «facem mai întîi așa și dacă nu merge schimbăm». În două ore pe săptămînă n-ajunge niciodată să te cunoască cu adevărat.

— După meditații ți-ar mai trebui un meditator. Și așa mai departe.

— Un meditator ideal nu există. Profesorii buni nu au timp pentru meditații. Studenții se grăbesc să-ți ia banii. Inginerii predau din ce mai țin minte. Profesorii obișnuiți sînt obosiți, se grăbesc spre alți elevi pe care îi meditează și-o duc numai într-o grabă. Dar atunci nu-ți dai seama de asta.

— Ce n-ai înțeles o dată dacă ai fost atent, nu vei înțelege nici a doua oară. În cazul cel mai fericit, te-ai aranjat cu o pilă.

— Mie mi-au folosit. Am avut un profesor foarte slab.

— La admitere eu n-am știut să rezolv o problemă. Am văzut că alții au reușit. M-am interesat și am aflat că avuseseră meditatori.

— Orice meditație înseamnă o reexplicare de fapt. Cine dă banii ar trebui să se gîndească mai degrabă la motivele pentru care are nevoie de așa ceva.

*

Într-o clasă specială de matematică, unde Elena Mihai, director adjunct al Liceului «Ion Luca Caragiale», m-a condus pentru a-și exemplifica afirmația conform căreia elevii bine pregătiți nu-și iau meditatori, am constatat că majoritatea iau în realitate lecții particulare sau doresc să ia. Într-o altă clasă, de data asta obișnuită, proporția elevilor cu preparatori particulari a fost de 90 la sută.

Motivul: asprimea condițiilor de la examenul de admitere (în liceu sau la facultate) sau de la examenul de bacalaureat. Menirea școlii se poate preschimba astfel într-un marș perpetuu spre un unic țel: concursul. Anunțurile din ziar precizează și ele: «ingineri, soț și soție, pregătim elevi pentru admiterea la Politehnică». «Predau orice nivel, cadru universitar, ieftin, pentru intrarea la A.S.E.». «Medic primar, pregătesc acasă sau la domiciliul elevului, nivel universitar, candidați pentru medicină». Nu se mai predau, cu alte cuvinte, cunoștințe generale, ci o știință concretă și clară aceea de a reuși la admitere. Există chiar și o tehnică de a selecta genurile de probleme, un vocabular de rigoare. Tipare și iar tipare. Elena Mihai susține că nu e chiar normal ca profesorii care au educat 12 ani un elev să nu aibă nici un cuvînt de spus la examenul de admitere în facultate, care n-ar trebui să apară ca o tragere la loterie, sau un joc la pronosport. Un elev menționa de asemenea în răspunsul său că mai greu decît reușita la facultate este să te menții printre primii cinci din clasă. Amîndoi au dreptate. Mă gîndesc numai dacă propunerea ca și consiliul profesoral să dea o notă care să fie luată în considerație la examenul de admitere ar contracara efectul drogajului de care vorbea prodecanul Facultății de matematică. Cred că dimpotrivă, fenomenul meditațiilor s-ar umfla și mai mult. Pe de altă parte, consiliul profesoral acordă nota în raport de nivelul școlii respective, pe cînd un examen de admitere are în vedere media de cunoștințe ale participanților din toată țara.

*

Examenul de admitere nu e o creație recentă. În plus, condițiile de admitere s-au acomodat programei școlare și au fost cazuri cînd elevi ce s-au pregătit cu profesori universitari au căzut la admitere fiindcă n-au știut tocmai temele făcute în clasă. Fenomenul meditațiilor proliferează totuși. Reține atenția un amănunt din răspunsurile elevilor. Elevii nu sînt nemulțumiți de ceea ce învață, ci de felul cum își verifică, cum își constată creșterea. Cu alte cuvinte, dacă predarea se execută după dorința lor, testarea cunoștințelor continuă să se facă rudimentar:

— Dacă în școală ar exista nu concursurile obișnuite cu două-trei probleme rezolvate în scris, ci formule de testare amplă a gradului de cunoștințe, nu mi-ar mai trebui meditator.

— Îmi doresc un meditator care să mă întrebe, și apoi să-mi spună ce-mi trebuie, nu să-mi pună imediat notă.

— O să-mi iau un meditator ca să pot măsura la sfîrșit ce-am parcurs și să-mi indice ce îmi rămîne să mai fac.

— Meditatorul e termometrul meu.

*

Interesant e faptul că majoritatea elevilor au indicat pe foile lor de sondaj nu chipul meditatorului care îi aștepta acasă, ci imaginea meditatorului ideal. Dealtfel, în atracția acestei plăsmuiri constă poate și secretul unei asemenea amplori a fenomenului meditațiilor.

Mai mult în glumă, am adresat și următoarea întrebare: «Ce anume considerați în primul rînd necesar ca să scrieți proză bună?» Mulți, e drept nu majoritatea, au răspuns: «de un îndrumător competent». Legată de această întrebare adresată elevilor, am lansat o altă întrebare în rîndul părinților. «Ce anume vă determină să apelați la meditatori pentru copiii dumneavoastră?» Răspunsurile au fost în ordine: 1) Lipsa de timp. 2) Lipsa cunoștințelor personale corespunzătoare. 3) Siguranța. La întrebarea: «Ce anume vă creează impresia acestei siguranțe»,răspunsul a oscilat în jurul următoarei idei: pe banii mei iau ce-mi place.

Meditatorul e un fel de passe-partout. El e gîndit ca părinte, ca prieten, ca savant, ca tot. Un miliard de lei se redistribuie anual în favoarea acestei nevoi pentru un factotum.

*

— 35.36.91?

— Ce doriți?

— În legătură cu anunțul din ziar.

— Domnul profesor nu e acasă.

— Domnul profesor e profesor universitar?

— Predă la universitate. Ce clasă doriți?

— A X-a. Credeți că aș avea șanse? Nu e foarte ocupat?

— A X-a? Cred că aveți șanse. Domnul profesor predă pe grupe: eu nu știu exact, dar cred că are grupe și de clasa a X-a.

Mama lui Dănuț de rușine n-a schimbat meditatorul. Ar fi însemnat să caute un altul. Și celălalt «cine știe ce defecte ar mai fi avut». Poate tot din jenă, părinții ce și-au încredințat copiii profesorului universitar nu și i-au retras cînd au aflat că omul ales de ei predă pe grupe.

*

— Sînteți inginer, în ziar așa scrie.

— Da.

— Unde lucrați?

— Eu vă întreb unde lucrați?

— Cînd ați terminat facultatea?

— Acum 25 de ani, dar nu mă dau pe unul de-acuma.

La drept vorbind, n-aș fi avut de ales. Profesorul universitar sau inginerul. (Pentru un fiu care și-ar fi putut dori și el un meditator-termometru.)

— Ce sentimente nutriți pentru meditatorul dumneavoastră?, am întrebat la o clasă de la liceul de pe Calea Dorobanților.

— E un om la fel ca toți oamenii. Deci, de stimă.

— Aceleași ca și pentru profesorii mei.

— Bune.

— Cunoaște multe lucruri și-l prețuiesc pentru asta. A călătorit mult.

Celelalte răspunsuri sînt asemănătoare. Diferă în orice caz de cele ale elevilor care au scris despre cum ar dori să fie meditatorul lor. Pe meditatori la rîndul lor i-am întrebat: «ce vă place și ce nu vă place la elevii dumneavoastră?»

Am grupat răspunsurile obținute în scris cu cele obținute telefonic, întrucît ele nu diferă decît în termenii folosiți.

— Sînt însetați de cunoștințe. Dar nu știu întotdeauna ce vor. La școală nu sînt probabil atenți, știind că vin la mine, iar la mine pică de somn. În orice caz au progresat foarte mult. (Profesor de liceu, din aceeași școală)

— Sînt abia la început. Deocamdată îl ajut să-și facă lecțiile. După ce ne vom obișnui unul cu altul vom începe serios treaba. (Profesor).

— E un elev dotat excepțional. Numai pe el îl am. Ce-mi place la el? Totul. Țara va primi în curînd un mare matematician.

— Admir bunăvoința, detest pasivitatea. N-au nici măcar farmecul obrăzniciei (student).

— Băieți buni. Dar vor prea mult deodată; n-au timp să-și facă lecțiile și rămîn în urmă. Cu unii trebuie s-o iau de la început.

— Altă generație. Mă simt singur cînd îi aud vorbind. Îmi plac foarte mult cu toții. Nu-mi displace nimic la ei.

— Dacă merg în ritmul ăsta, în cîteva săptămîni mă termină, vor avea nevoie de un altul mai tînăr (pensionar).

*

Meditațiile n-au fost puse la zid. Nevoia lor se confundă cu un sentiment mai vag al adolescenței și cu o necesitate obiectivă în societatea modernă: ghidul, călăuza, dicționarul. Fenomenul, real, nu e negativ în sine; dăunătoare, în orice caz nejustificată, este amploarea lui. Unele meditații, după cum a reieșit din foile de sondaj și din discuțiile cu profesorii, sînt necesare, utile și recomandabile. De pildă, la limbile străine, muzică, desen ca și pentru tot ce privește cultura generală. Prepararea în particular, paralelă cu pregătirea în școală, e de asemenea justificată de rămînerile în urmă (urmare a schimbării școlii, mediului etc.), precum și de alte împrejurări: înțelegerea unor fenomene, sistematizarea materiei, verificarea cunoștințelor. Declarațiile profesorilor și chiar ale părinților dezvăluie totodată pericolele meditațiilor exagerate, necontrolate, «pentru siguranță».

— Elevul își pierde personalitatea. Se obișnuiește să înțeleagă numai prin înțelegerea altora.

— Neglijează obligațiile profesionale de la școală. Devine neatent, uneori recalcitrant, cînd nu e cu totul pasiv.

— Își încarcă nejustificat timpul liber și așa destul de scurt.

— Își îngrădește libertatea de opțiune în alegerea meseriei.

— Bani irosiți pentru asimilarea unor cunoștințe predate și în școală; (cine poate cunoaște mai bine decît profesorul gradațiile însușirii unei materii?)

— Temerea părinților nu se rezolvă, ci se amînă. Cauză importantă a mediocrității. Valorile autentice n-au și n-au avut nevoie de meditatori, meditațiile nu pot compensa ceea ce nu există de la natură.

*

Meditațiile — încotro? Umflarea peste măsură a proporțiilor unei nevoi reale poate fi stăvilită. Nu prin decizii, desigur. Nici prin ședințe cu părinții, deși înrîuririle dăunătoare ale acestora trebuie cunoscute fiind aproape de domeniul sănătății publice. Nevoia de ghid a elevului poate fi nevoia de certitudine. Un teren pe care profesorii îl pot ocupa, debarasîndu-l de impostori. (Desigur, printre meditatori există oameni onești, pasionați chiar, nu pe ei îi vizează ancheta noastră) Nevoia de ghid a elevului poate fi nevoia de competiție și verificare. Un alt teren deci pe care școala, demolînd ceea ce e anchilozat și ineficient, poate construi acestor copii, care se grăbesc să devină mai repede cît mai mari, sistemul de competiție și verificare de care simt nevoia.

NICOLAE CRISTACHE ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

aer pentru romantici

Cine este pentru?.../ Cine este contra?.../ Cine se abține?.../ Votat în umanitate!/ Am șaisprezece ani și stau important în prezidiu,/ ca trimis al județenei de tineret,/ alături de activistul sindicatului, de tovarășa ufederistă,/ de prietenul de la Frontul Plugarilor.../ ... — Cine este pentru?/ Cine este contra?.../ Cine se abține?.../ Votat în umanitate!/ Cum **în umanitate**?/ Cocsarul care conduce ședința,/ secretarul celulei de partid/, citește atent biletul/ pe care i-l trimit din mînă-n mînă:/ «Tovarășe, se zice **în unanimitate**.»/ Ridică privirea spre mine/ Și dă aprobator din cap./ Dar cînd se votează din nou,/ el pune rar întrebările știute:/ — Cine este pentru?.../ Cine este contra?.../ Cine se abține?.../ și după ce privește sobru pădurea de pumni ridicați/ — pumni negri, uriași ca niște segmente de mașină —/ concluzionează limpede, apăsat:/ Votat în umanitate!/ Apoi se-ntoarce spre mine/ și spune zîmbitor, cu glas de tată:/ Lasă, tovarășu' să zicem **în umanitate**,/ că sună mai frumos/ și mai adevărat»

« — Ce semne ,,romantice'' poate oferi o încăpere școlară după primul ei trimestru de existență? Nici unul. Cu cîteva luni în urmă școala nu existase nu numai ca sediu, dar nici măcar în scriptele inspectoratului școlar. Cînd am cerut repartizarea pentru Mărișelu-Rosești, comisia m-a privit nedumerită. Nu avea nici un loc vacant într-o asemenea localitate. Pentru că nu exista nici localitatea, darmite școala!... A trebuit să le explic că soțul meu lucrează pe un șantier aflat la acest punct geografic, și că, peste cîteva luni, va începe și construcția școlii. M-au crezut pe cuvînt, dar m-au privit ca pe cineva care pleacă să predea naturalele și geografia în ipotetica Atlantidă. Acum, după cum vedeți, Atlantida mea există. Se numește **Școala generală din Mărișelu-Rosești**, are două etaje, laboratoare, atelier mecanic, sală a pionierilor, o sală de gimnastică. Are 168 de elevi (în viitorul an școlar, mult mai mulți) și 11 cadre didactice. Vor fi și cadrele mai multe, dar în numele celor 11, pe care-i cunosc bine, subsemnata Florina Gavril, absolventă de un an a facultății din Cluj-Napoca, vă asigur că romantismul — real, autentic, bărbătesc, specific timpului și societății noastre — există»

Iată două confesiuni, prima a autorului și cealaltă a unuia dintre eroii săi, amîndouă extrase dintr-o foarte adevărată carte — mărturie nu a uneia, ci a cîtorva generații — intitulată, din păcate cam livresc, puțin în contrast cu spiritul ei, **Sugestii pentru Diogene**. Autorul este unul dintre romanticii reprezentativi ai generației celor născuți ca tineri revoluționari, în bătălie, deopotrivă activist politic și cultural, poet și ziarist, ale cărui drumuri s-au intersectat nu o dată cu ale mele, autorul «proolteneștii» culegeri de versuri «Mai mult ca perfectul simplu». Nu e nici în prerogativele acestei rubrici și nici în intențiile mele să fac o cronică binevoitoare acestei cărți, cu toate că, chiar sub aspect strict publicistic, s-ar putea face unele considerații asupra virtuților și servituților reportajului, portretului, interviului, eseului, prozei-document, prezente în aceste pagini, toate acestea fiind susținute interior de un patos liric care este, evident, al poetului entuziast. Din acest punct de vedere, Petre Dragu este înainte de toate un rapsod al tinereții, unul dintre acei tot mai puțini manifești în anii din urmă.

Dar, cum spuneam, nu latura literar-publicistică mă solicită în primul rînd în comentariul de față, chiar dacă, fie și în treacăt, se impune o observație asupra unui ton euforico-agitatoric, prea exersat de presa noastră, care răzbate și din tumultul acestor pagini de o indiscutabilă vocație a verbului tipărit.

Cartea lui Petre Dragu este înainte de toate o succesiune de argumente pentru varianta romantică a atitudinii față de viață, oferite cu precădere de cronica șantierelor, a avanposturilor construcției noastre industriale și devenirii spirituale a oamenilor. Mai ales acest aspect al formării tinerelor generații — cartea fiind în acest sens o adevărată ștafetă a romantismului — permite formularea unor considerații politice, sociologice, morale, pe care, cinstit vorbind, nici una dintre cărțile apărute în ultimii ani nu ni le-au sugerat. De fapt, între prima și ultima mărturie citată în preambulul acestui comentariu se întinde o întreagă epocă de elan revoluționar, dovadă că romantismul nu e apanajul unei singure generații, ci o permanență a tinereții. Dacă adăugăm la aceasta constatarea că nu numai prin timpul istoric, ci și prin spațiul geografic pe care își înscrie coordonatele investigațiile și revelările sale această carte e reprezentativă, avem toate motivele să ne bucurăm că din cînd în cînd editurile noastre mai oferă și asemenea crîmpeie de viață adevărată, și încă trăită la modul cel mai frumos cu putință, adică romantic. O scurtă istorie afectivă a acestor ani în viziunea unora dintre făuritorii ei cei mai încercați, mai eliberați de blazare și conformism, de filistinism și calcul meschin — iată unul din principalele mesaje morale ale sintezei publicistice semnate de Petre Dragu. Eroii săi, nu o dată investiți cu calitatea rară de a fi exponenții unei întregi tipologii sociale a zilelor noastre, trăiesc parcă tot timpul numai pentru țară, pentru propășirea ei, cu toate că între timp își cresc copiii pe șantiere, devin din macaragii profesori de filozofie sau specialiști de reputație internațională, urcă nu numai treptele ridicării barajelor, ci și pe acelea ale ierarhiei sociale.

De la primele epopeice construcții ale muncii voluntare revoluționare, oricît de modeste ni s-ar părea astăzi unele din performanțele lor tehnice, pînă la ultimele opere de anvergură ale energeticii naționale precum Lotru, Porțile de Fier, Rogojelu, Someșul Rece, sîntem martorii unei demonstrații a vocației constructive a tinerelor generații, care nu poate să nu impresioneze pe orice om în pieptul căruia bate o inimă tînără. Un aer, tare, pentru romantici, stăruie în ambianța celor mai multe din paginile acestei cărți. E o întreprindere publicistică necesară, un jurnal în care nu știi cine se confesează mai întîi, autorul sau eroii săi. Cînd se discută atît de mult despre educație la modul general — cel mai adesea neconvingător — iată o infuzie morală viguroasă și înviorătoare.

NICULAE STOIAN ■

P.S. Ce păcat, ce mare păcat că o asemenea carte e lipsită de o ilustrare prin fotografie a acestei epoci romantice! De ce atîta lipsă de fantezie publicistică și de argumentare complementară la editorii noștri? Ca să nu mai vorbim că arhivele fotografice ale publicațiilor noastre politice, cu precădere ale celor de tineret, rămîn nepuse în valoare sub aspectul editării unei serii de fotocronici ale anilor tineri.

„AM VRUT SĂ FAC CEVA CE NU PREA FĂCEA NIMENI, DAR CARE ERA NECESAR SĂ SE FACĂ“

...Craiova: Calea București, bloc «B» 6, scara 3, ap. I.

Dinaintea blocului, o întreagă grădină botanică în miniatură; printre *exponate*: un soi de dovlecei lungi de un metru, atîrnînd dintr-un fel de tufe, pe verticală — un soi nou, ciudat ca aspect, teribil însă de gustos și comestibil — un fel de ceva verde-proaspăt, prelung și atîrnînd către sol, căutîndu-și parcă în disperare locul său de baștină: pămîntul, pe care se obișnuise să crească, lăbărțîndu-se, în cele mai fericite cazuri, pînă la dimensiunile unui pepene de altădată... Acum însă atîrnă ca un *lambou!*... Una dintre ferestrele locuinței doctorului Sandu Pârvănescu dă drept spre ei.

> «Îmi place natura, îmi plac „fleacurile“ astea ce se numesc zarzavaturi, sau legume, sau fructe — îmi place enorm natura, poate din pricina asta ador excursiile în munți! La fel cum îmi place ca, după o tură de noapte, să ajung acasă, la ai mei, să mă bag în pijama și papuci, să discut cu Maria, să beau un șpriț, să mă contrazic cu Horică sau să citesc o carte...!»

...Îmi spune toate astea, și-l înțeleg; îl înțeleg perfect pe acest om modest, veșnic căutîndu-și o țigară prin buzunare, pe acest splendid anonim, căruia diverși oameni — femei mai ales, soții și mame — caută să-i sărute mîna în autobuz; pe acest om a cărui meserie *plutește în sînge.* Spre a alina DUREREA!...

...Prin 1970, șoferul Valeriu Lujeru este accidentat grav: în timp ce-și făcea plinul la mașină, un coleg imprudent dă foc benzinei, este ars, în termeni medicali, în proporție de peste 60%! Îi sînt necesare 9 operații și un an de zile de spitalizare; pielea i se ia numai din cele cîteva locuri nearse — extrem de puține dealtfel — este «cîrpit» ca un pantof uzat sau ca o haină ruptă, învechită. Operația reușește însă și doctorul Pârvănescu împreună cu soția sa Maria, profesoară, îmi relatează cum că acum două săptămîni a venit la ei mama «eroului», nemaiștiind cum să le mulțumească și anunțîndu-i că Valeriu *muncește* și așteaptă, înnebunit, un copil!...

Cine e doctorul Pârvănescu?!

Un oltean născut la... Bacău, unde își consumă primele *două luni* din existență; împreună cu mama revine apoi în Craiova: 1921. Face aici școala primară și liceul, absolvă apoi — în 1947 — Facultatea de medicină din Cluj, iar în 1948 își dă doctoratul în chirurgie. Cum a ajuns la chirurgie estetică? «Am vrut să fac ceva ce nu prea făcea nimeni, dar era necesar să se facă! Asta m-a adus aici» ...În 1960 urmează niște cursuri de specializare în chirurgia plastică și tot în acest an începe, în Craiova, primele operații («așa-zisa „chirurgie estetică“ m-a interesat mai puțin: să *repari* nasul unei domnisoare, sau să-i faci sînii mai frumoși, sau să-i scoți crețurile de pe gît etc. — nu *asta e!* Dimpotrivă, chirurgia reconstructivă și reparatorie — din punct de vedere umanitar — este cu totul superioară: ea *se adresează maselor largi!*»).

În douăzeci și șapte de ani doctorul Sandu Pârvănescu a vindecat peste 10 000 de pacienți prin operații, și circa 5 000 prin tratament.

«...În 1972, maistrul mecanic Gheorghe Popescu, unul dintre cei mai buni muncitori ai Combinatului de materiale de construcții Bîrsești-Tg. Jiu, lucrează, ca de obicei, în tură: sarcina sa este aceea ca împreună cu încă doi tovarăși să destupe la intervale un coș prin care trece un amestec *chimic, dar deoarece nu mă interesează* amănuntele tehnice în acest material, prefer să folosesc termenul dat de muncitorii înșiși. Într-un moment de derută, în timp ce amestecul se prăvălea asupra lui, rătăcește locul de retragere special amenajat; încearcă să sară o balustradă — dedesubtul său se deschide însă hăul! — renunță, se reîntoarce și încearcă să traverseze valul *încins; hainele îi iau foc, este ars în* proporție de 60%... Este transportat, în stare de comă, la spitalul cel nou din Craiova. Temperatura amestecului 800°!...» («România liberă», 8 aprilie 1972 — n.a.)...

Peste 70 de oameni — în majoritate tineri, băieți și fete, colegi de muncă cu Popescu — s-au prezentat atunci la spital pentru a dona sînge și, mai ales, *piele;* selecția a fost drastică, n-am să uit furia și injuriile celor «respinși» de Pârvănescu pentru că aveau o blestemată de furunculoză pe coapse, sau băuseră ceva alcool, pentru a-și face curaj! Dar aceștia erau foarte puțini: majoritatea *au dat!* Au dat piele și sînge pentru recuperarea unui om *care văzuse moartea!* Și care *a renăscut* la viață! Vizitîndu-*l* — atunci — în spital, am întrebat cîți ani are «bătrînul» învelit în bandaje însîngerate, gemînd și cu privirile aiurea; și am rămas înmărmurit, aflînd că vîrsta celui aflat la un pas de moarte — atunci — era numai de 25 de ani!

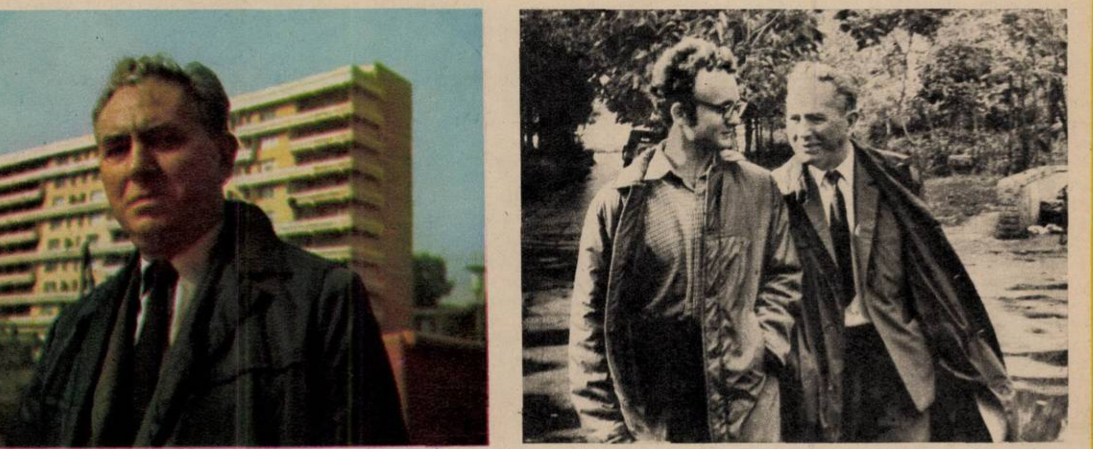

Doctorul Sandu Pârvănescu, și împreună cu feciorul, cel care **ESTE PE CALE** a-i moșteni meseria, dar care **I-A ȘI** moștenit pasiunea.

> «...recent a venit să-mi spună că *nu mai acceptă* să fie pensionar! Vrea să muncească *acolo unde a fost!* A avut și un accident cu bicicleta — îi știți pasiunea asta, nu? — și-a scrîntit o gleznă. M-a chemat la el în vizită și am fost, și-a făcut casă cu mîna lui, s-a urcat pe acoperiș, domnule!»

...Un alt operat: Gheorghe Balogh (miner din Rovinari, circa 30 ani, ars într-un accident cu flăcări de benzină, epidermă făcută scrum în proporție de 60%; suferă 8 operații de plastie). Revăzut după doi ani, afirmă că «vrea să joace într-o echipă de fotbal!»...

Un «lambou»...! O imagine dură, ce nu se poate da publicității: am văzut sute de poze la doctorul Pârvănescu, mi s-a întors stomacul pe dos, sînt imagini ce pot apărea doar în revistele de specialitate — cîte speranțe însă, cîtă încredere umană în recuperarea fizică și mai ales psihică sînt legate de acest *lambou?!*...

Doi copii preșcolari, cu un an înainte de a intra în învățămînt, se prezintă la eroul reportajului de față: au ceea ce se numește îndeobște «gaură în nas», sau o nară lipsă! Doi copii, doi puști, cărora răutatea inconștientă a tovarășilor de joacă se obișnuise a le spune «băi, nas rupt!» Care — crescînd — puteau fi azvîrliți la periferia societății, pentru că dacă un defect mintal e greu sesizabil, un *defect fizic* e la îndemîna batjocurii oricui! Și aici a intervenit lamboul: o bucată de piele cu grăsime, răsucită precum un cîrnat (desprinsă din antebraț, în cazul puștilor formarea lui durează trei săptămîni), apoi «lipirea» unui capăt de porțiunea defectă a nasului (alte trei săptămîni), în sfîrșit «repararea» nării din respectiva bucată *de carne (restul aruncîndu-se).* Și — gata!

Gata, pentru doi copii intrați *normal* în rîndul școlarilor; oameni în devenire, frumoși, fără complexe! Fără complexe, la fel ca și M.D. (este firesc să nu-i dăm numele), urmînd a se opera curînd, la același doctor Pârvănescu, pentru *sindactilie* («degete lipite», cu alte cuvinte); motivul: omul vrea *să se însoare — unde să-și pună verigheta?...*

> «Vedeți dumneavoastră, durerea *fizică* se repară, dispare, cu alte cuvinte; dar complexarea psihică — provenind chiar de la defecte minore, dar *vizibile*, este cu mult mai greu de înlăturat! *Aici*, cred, e rostul meseriei mele: un om poate urla de durere, îl aud, îl văd, e *simplu — dar, la fel, și mai* ales *în tăcere*, el se poate inhiba pentru o viață! Iar asta e ceva cumplit! Chirurgia reconstructivă și reparatorie pe care o practic este — la fel: cred! — singura meserie ce mă satisface, în care mă pot realiza. Pe deplin!

«Pe deplin!» ar fi spus și profesoara Mihaela Soacă aflînd că elevul domniei-sale, Horia Pârvănescu — *strălucit la matematică* și chimie în liceu — ar fi reușit la admitere la una din aceste două discipline. Horia însă a preferat medicina. Și nu numai medicina luată în genere, ci anume specialitatea părintelui său: chirurgia plastică. La ora actuală, băiatul doctorului Sandu Pârvănescu are 21 de ani, e student în anul III al Facultății de medicină din Craiova, și-și ajută tatăl, asistîndu-l la operații în orele libere (programul la facultate este extrem de încărcat și nu cred că fac un rău, și nici nu aduc o laudă anume fiului, pomenind că a și realizat un instrument pentru fixarea unghiului de tăiere a pielii optim în intervenția chirurgicală asupra arsurilor, piele luată din imediata apropiere a ranei, concretizîndu-și ideile în lucrarea «Aplicații matematice în *tehnica lamboului rotat»*.

Sau descoperă — împreună cu lectorul universitar Gheorghe Balica — o metodă de depistare a diabetului printr-o probă elementară, pe care oricine poate să și-o facă folosind cîteva simple produse ce se pot obține la orice farmacie!

Sau — extrem de interesant — promite (iar doctorul Sandu Pârvănescu dă din cap superior și aprobativ) că *«scoate», «desființează»* de pe piele orice tatuaj făcut de către un zăpăuc în tinerețe și căruia i-a venit mintea la cap! Operația durînd 20 de minute! Fără internare.

— Doctore Pârvănescu, am citit recent că la un meci de rugbi un jucător și-a pierdut o jumătate de ureche, mușcată de un adversar: dumneavoastră ați fi *putut-o pune* la loc?

— Cu siguranță, și chiar fără a găsi bucata ruptă, am citit și eu despre acest caz...!

— Dar un nas?

— Da, în operație seriată.

— Dar un deget...?

— Desigur, la fel!

— Dar... o bucată de creier?

— Nu! NICIODATĂ!...

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografiile autorului

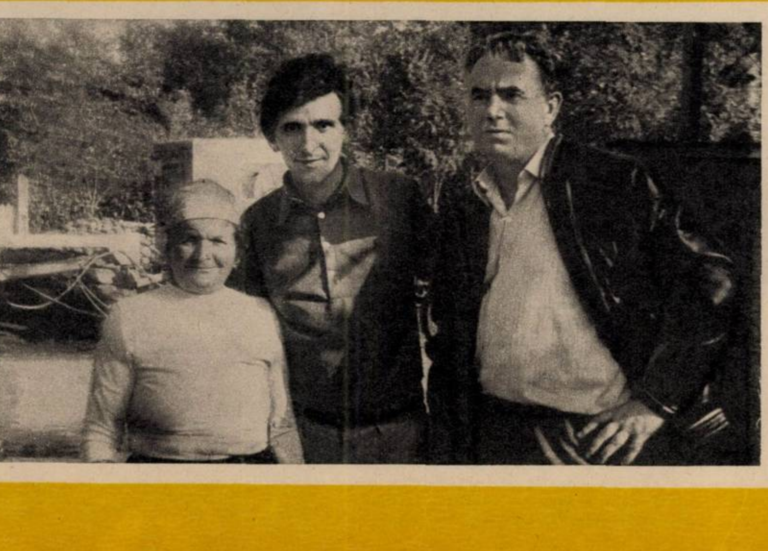

«Omul care a văzut moartea» — Gheorghe Popescu, astăzi, după operație, alături de mama sa și de salvatorul său.

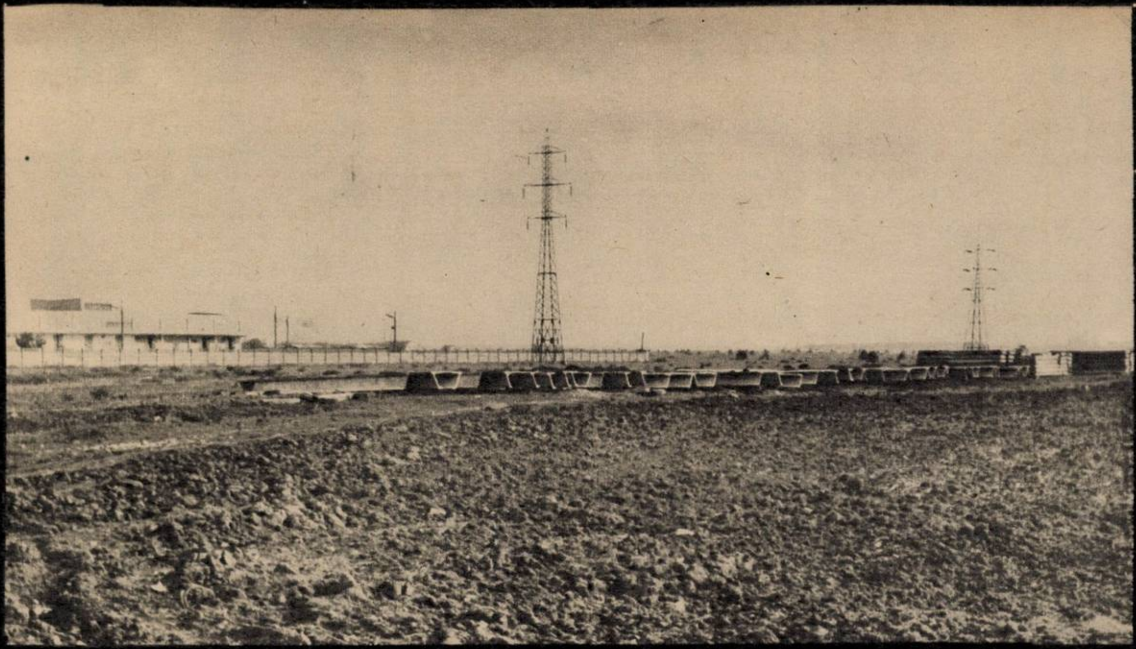

Acest teren din prim-plan a fost disputat pentru respectiva întreprindere de materiale de construcții. În planul doi — întreprinderea de cabluri.

dacă nu din conștiință, din obligație primarul trebuie să respecte schița de sistematizare

Cînd se lucra la elaborarea Legii fondului funciar, experți din Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, care de obicei fac parte din comisiile de avizare a amplasamentelor pentru obiectivele industriale, au trebuit să respingă un proiect gata făcut — care costase desigur bani și inteligență — pentru o fabrică de materiale de construcții situată în imediata vecinătate a Întreprinderii de cabluri și materiale electroizolante de pe platforma industrială din zona Cățelu a Capitalei. Proiectanții o amplasaseră acolo din grijă, chipurile, pentru pămînt, pentru a-l economisi. Dar o fabrică cu asemenea profil împrăștie multe pulberi, praf de ciment, iar cablurile electrice trebuie să se execute în condiții de mare puritate. Nu se gîndiseră și la asta. În sfîrșit, după alte discuții, au hotărît s-o mute ceva mai încolo cu 150 de metri. Deci, s-au gîndit tot la soluția cea mai comodă. Și, cu fișia aceasta întinsă pe mai multe hectare, totalizînd o suprafață apreciabilă, ce facem? au spus specialiștii de la Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor. Li s-a replicat că sînt exagerați. Sînt, și bine fac, dacă exagerarea înseamnă exigență. Dar proiectanții de ce n-au avut în vedere aceste implicații de la început? Să nu uităm de asemenea că tot niște specialiști, proiectanți și titulari serioși de investiții grandioase amplasaseră inițial Combinatul de celuloză și hîrtie din Drobeta-Turnu Severin în zona Șimian, în plină cîmpie, pe un teren ca în palmă,pe care se cultivau grîu și porumb. La intervenția Consiliului de Miniștri amplasamentul a fost schimbat, combinatul adus mai aproape de oraș, lîngă o fabrică deja existentă, pe un teren, e drept, foarte accidentat care a dat mai mult de lucru proiectanților și constructorilor în perioada de sistematizare a lui, de aducere la cota zero, bună pentru înălțat hale. Am expus aceste exemple — și ca ele mai sînt, din păcate — ca argument în plus la observația inginerului Nicolae Popescu, directorul Direcției fond funciar din M.A.I.A.A., exprimată în materialul nostru anterior, cu privire la amplasamentele unor obiective economice, mari consumatoare de pămînt. Fiindcă, mergînd la Comitetul pentru problemele consiliilor populare, acolo unde se avizează sistematizarea teritoriului la nivelul întregii țări, deci la un organism central implicat direct în responsabilitatea apărării pămîntului, la Direcția de sistematizare, proiectare, construcții m-am lovit întîi de opinia că singur Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor are datoria «să-și apere pămîntul».

— Atîta vreme cît nu se poate scoate un metru pătrat din suprafața agricolă, fără avizul Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor,acesta are competența să respingă proiecte și e responsabil. I se face lui milă de proiectant? îmi spune inginerul **Gheorghe Florică**, directorul Direcției de sistematizare, proiectare, construcții.

— Dar, vă spuneam, că uneori specialiștilor săi li se forțează mîna, în sensul că sînt puși în fața proiectelor gata pentru obiective mari, proiecte care au costat milioane de lei și mult timp, efort al unor oameni. Reproiectarea pe un alt amplasament, cunoașteți ce înseamnă. În primul rînd să nu intre în funcțiune la timp obiectivul respectiv. Pierderi de producție pentru economia națională și întîrzierea amortizării investiției.

— Sigur că e vorba de optimizarea investiției și dacă a costat mult proiectul, sigur că e o dificultate. Dar Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor are o singură datorie — să păstreze terenul agricol. Eu nu sînt judecătorul specialiștilor de acolo și nu cunosc — sînt pe această funcție doar de un an și jumătate — condițiile în care s-au amplasat anumite fabrici și întreprinderi. Știu însă, că prin planurile de sistematizare, sînt stabilite zonele industriale — în vest platformă industrială, în sud alta, în nord... — dintr-o serie întreagă de considerente, dar nu și amplasarea concretă a obiectivului. Aceasta nu mai depinde de sistematizator. Cînd se stabilește, prin planul de stat, că întreprinderea cutare se face la Tecuci, de pildă, proiectanții și titularul investiției se prezintă la Consiliul popular județean și împreună cu organele conducerii locale stabilesc exact locul, terenul pe care să se construiască.

— De acord cu dumneavoastră, dar de obicei din aceste comisii fac parte și persoane din direcția de cadastru și organizare a teritoriului, o direcție a Consiliului popular județean. Unde sînt competențele lor și fermitatea în aplicarea legilor sistematizării și a fondului funciar?

— Da, a fost un mod de amplasare care a început să fie complet reconsiderat. De aici încolo, credem, nu se vor mai face erori. E adevărat că o suprafață odată ocupată, scoasă din circuitul agricol e ireversibilă. Aș vrea să vă spun că noi, în perioada de la Conferința Națională a partidului din 1972 și pînă în prezent, am efectuat o reperimetrare a tuturor localităților țării, de comun acord și în colaborare cu Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor. Din această acțiune am redat în circuitul agricol o suprafață de peste 300 000 hectare. Propunerile noilor perimetre sînt făcute în comun, absolut în toate județele, așa că mai și colaborăm, chiar dacă uneori avem păreri contradictorii. Împreună, cele două ministere au stabilit norme precise de ocupare a terenului.

— Și cine veghează dacă se respectă?

— Și organismele Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, și organul local de sistematizare, și proiectanții de investiții, și organele de avizare la care trec aceste investiții.

— Prin urmare, aveam totuși dreptate cînd afirmam că și sistematizatorii sînt responsabili de greșelile făcute în amplasamentele neraționale, că au, în mod egal, datoria să vegheze la păstrarea pămîntului.

— Deși Legea sistematizării nu era aprobată, la noi avizările s-au făcut conform normelor ei cu privire la perimetrul construibil, la densități etc.

— *Ați respins pînă acum vreun proiect fiindcă nu se încadra în aceste norme?*

— Sigur că da. Nu o dată au fost la noi respingeri de schițe de sistematizare, neavizarea unor planuri de construcții de locuințe, care costaseră și ele bani și munca unor oameni, chiar foarte recent a fost respinsă schița orașului Rîmnicu Sărat care prevedea construcții rare, lăbărțate, cu densități mici și consum mare de teren.

Dacă pînă la noile reglementări veneau pentru aprobare la Comitetul pentru problemele consiliilor populare numai schițele de sistematizare a municipiilor și orașelor — centre de județ, acum vin ale tuturor celor 236 de localități urbane ale țării. Tocmai pentru a preîntîmpina orice abatere de la lege, orice subiectivism în aplicarea ei, privind respectarea perimetrului construibil.

— Și chiar credeți că nu se mai fac abateri? Mai ales în anumite comune? Se construiesc încă multe complexe zootehnice în plin cîmp, cu un spațiu foarte mare în jurul lor pe care nu se cultivă nimic, iar primarii închid ochii. Să nu mai vorbim că mai sînt primari — situații întîlnite de mine pe teren — care acordă autorizații de construcție de locuințe altfel de cum prevede schița de sistematizare a comunei.

— Personal, nu cred. Dacă nu din conștiință, din obligație a funcției și față de lege, primarul trebuie să respecte schița de sistematizare a localității. Cît privește construcțiile agrozootehnice în plin cîmp, de acord, ele mănîncă suprafețe mari — de ce nu i-ați întrebat pe tovarășii de la *Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare* și Apelor de ce nu se cultivă pretutindeni spațiile din jurul acestora? — dar problema nu-i simplă. E vorba de poluare. Ați văzut,cred, unele complexe zootehnice — avicole, îngrășătorii de porci, de taurine — așezate în perimetrul construibil, ori de-a lungul șoselelor naționale, răspîndind mirosuri insuportabile. În plus, se pune problema depozitării și eliminării reziduurilor, a bălegarului etc. Am mers pînă acum pe unități mari. Avem suprafețe imense din zonele de șes, ocupate cu asemenea combinate de creștere a animalelor, a taurinelor mai cu seamă, care consumă și teren, și n-au nici bază furajeră. O concepție care va fi reconsiderată, fără îndoială. Știu că se fac studii pentru unități mai mici, știu că se caută o modalitate cît mai eficientă de comasare a acestor complexe zootehnice spre zonele de deal și munte, acolo unde este asigurată o bază furajeră naturală îndestulătoare.

Acum putem spune că avem o concepție unitară asupra fondului funciar, asupra sistematizării teritoriului întregii țări și sperăm să nu mai facem greșeli nici unii, nici alții, nici proiectanții, nici sistematizatorii, nici primarii, nici organele de avizare, nimeni, chiar nici un om — așa cum ar fi ideal.

CICI IORDACHE ■

Cum s-or fi împăcat pînă la urmă nu știm, știm că fotoreporterul nostru a înregistrat, la ora actuală, existența unui șantier. Se pare că va fi nu o întreprindere fabricatoare, ci un depozit de materiale de construcții.

BĂTĂLIA PENT

Deși nu pare de crezut, România, dacă ne referim la rîurile interioare, este una din țările cele mai sărace din Europa în privința resurselor de apă: doar 1750 m^3 de apă pe locuitor anual, ceea ce este foarte puțin în comparație cu alte țări, bunăoară cu Țările Scandinave care au 20 000-25 000 m^3 de apă pe locuitor. De aici se naște o primă și foarte importantă problemă: această apă trebuie economisită. Semnificative sînt în acest sens cuvintele rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu încă din 1970, cu prilejul discutării Programului național privind gospodărirea apelor: **«Se știe că asigurarea apei, îndeosebi a celei potabile, devine o problemă de prim ordin pentru existența societății moderne. În acest sens avem o imensă răspundere pentru viitorul națiunii noastre; tocmai această datorie ne impune să luăm din timp măsurile necesare bunei conservări și gospodăriri a apelor».**

Apa este o materie primă pentru industrie, sursă de energie, cale de transport etc. Resursele de apă dulce sînt însă limitate și repartizate teritorial foarte neuniform, ceea ce impune executarea de lucrări de amenajare costisitoare pentru a avea apă la locul și timpul potrivit. Tovarășii ingineri Lucian Popovici și Corneliu Rusu, de la Consiliul Național al Apelor, cu care am discutat, subliniau că resursele de apă ale rîurilor interioare sînt evaluate pentru un an hidrologic mediu la 35 miliarde m^3/an și sînt repartizate pe teritoriu foarte inegal de la 120 m^3/locuitor anual în Dobrogea la 3 400 m^3/locuitor anual în bazine ca Jiu și Nera-Cerna.

Condițiile climatice ale țării noastre fac ca în lunile de vară și la începutul toamnei, ca și în timpul iernii, perioade care coincid cu cerințe de apă maxime pentru irigații, vara, sau pentru producerea de energie hidroelectrică, iarna, debitul de apă al rîurilor să fie minim. În aceste condiții naturale, stocul de apă utilizabil din cursurile de apă interioare, în regim natural de scurgere este de numai 5-6 miliarde m^3, la gradul de asigurare necesar diverselor folosințe de apă (populație, industrie, terenuri agricole). Totodată trebuie menționat că în perioadele *de precipitații intense, rîurile au un regim* de curgere torențial, cu debite de cîteva sute pînă la cîteva mii de ori mai mari decît debitele minime. De aici, depășirea capacității albiilor minore naturale, ce aduce după sine inundații și degradări de sol, pagube importante, care afectează serios viața economică și socială din zonele respective.

— Ce e de făcut? Iată o întrebare firească pe care am pus-o tovarășului inginer Lucian Popovici.

— În condițiile creșterii continue și rapide în toate ramurile de activitate a cerințelor de apă și a surselor de poluare, însemnătatea resurselor de apă devine din ce în ce mai mare, ceea ce impune o gospodărire a lor rațională în cadrul unei concepții unitare și de largă perspectivă. Pentru precizarea lucrărilor de gospodărire a apelor, ce urmează a se realiza în perioada 1971-1985, a *fost elaborat* **«Programul național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri și desecări și combaterea eroziunii solului în Republica Socialistă România în anii 1971-1975 și prevederile generale de perspectivă pînă în 1985».** S-a elaborat de asemenea în cursul anului 1973 o prognoză de largă perspectivă, pînă în anul 2000, pentru problemele gospodăririi apelor, iar în anul 1974 s-a adoptat o nouă legislație pentru acest domeniu, care să aibă în vedere situația concretă actuală cît și cea de perspectivă.

— Și cum se poate materializa acest program?

— Trebuie avut încă de la început în vedere faptul că apa are un mare defect ca resursă: e în permanentă curgere și ce-a curs e bun curs, după cum cantitatea apei scurse diferă de la o perioadă de timp la altă perioadă de timp. Se impune deci ca apa să fie reținută mai mult timp și aceasta este posibil prin realizarea a numeroase lacuri de acumulare, precum și derivații pentru transferul de debite în zonele cu cerințe mari de apă, dar lipsite de resurse.

— Referindu-ne la vastul program de gospodărire a apei — m-am adresat de această dată tovarășului inginer Corneliu Rusu — putem vorbi și de o economisire a ei?

— Fără îndoială, atît de o economisire a apei, cît și de o mai economică folosire a ei. Bunăoară prin amplasarea a cît mai multe instalații de epurare și de recirculare a apei, aceeași apă poate fi folosită de mai multe ori. Dar această recirculare, ca și epurarea costă, și întreprinderile n-o fac cu tragere de inimă. Și atunci, stabilirea unui grad optim de recirculare a apei pentru fiecare întreprindere este o problemă de bună gospodărire. Din ce a intrat ca apă într-o întreprindere industrială, o parte se evacuează prin canalizare, iar o parte se *pierde prin procesul tehnologic; este ceea* ce numim consumul de apă efectiv. Dar, o apă evacuată de o întreprindere poate fi folosită și de alți beneficiari, cu o singură condiție însă: calitativ să nu fi suferit modificări ce o fac inutilizabilă.

Într-adevăr, apa, prin natura ei, este bogată în microorganisme care descompun reziduurile. Cînd încărcarea cu substanțe nu e prea mare, apa se purifică, este vorba de un proces de autoepurare a apei. Dacă sînt prea multe reziduuri, acestea distrug microorganismele și procesul de autoepurare dispare, iar viața din rîu moare. De aceea la un anumit debit de apă nu pot fi deversate decît anumite cantități de substanțe. Studiile ce se fac duc la stabilirea acordurilor pentru deversare în limitele admisibile.

— Cum se împacă toate acestea cu întreprinderile beneficiare, îl întreb pe tovarășul inginer Rusu.

— Da, din acest punct de vedere întîmpinăm o serie de dificultăți. Beneficiarii susțin că limitele sînt prea strînse, deci greu de respectat. Noi susținem că stațiile de epurare trebuie să funcționeze la parametrii proiectați. Acestea încă nu se reali-

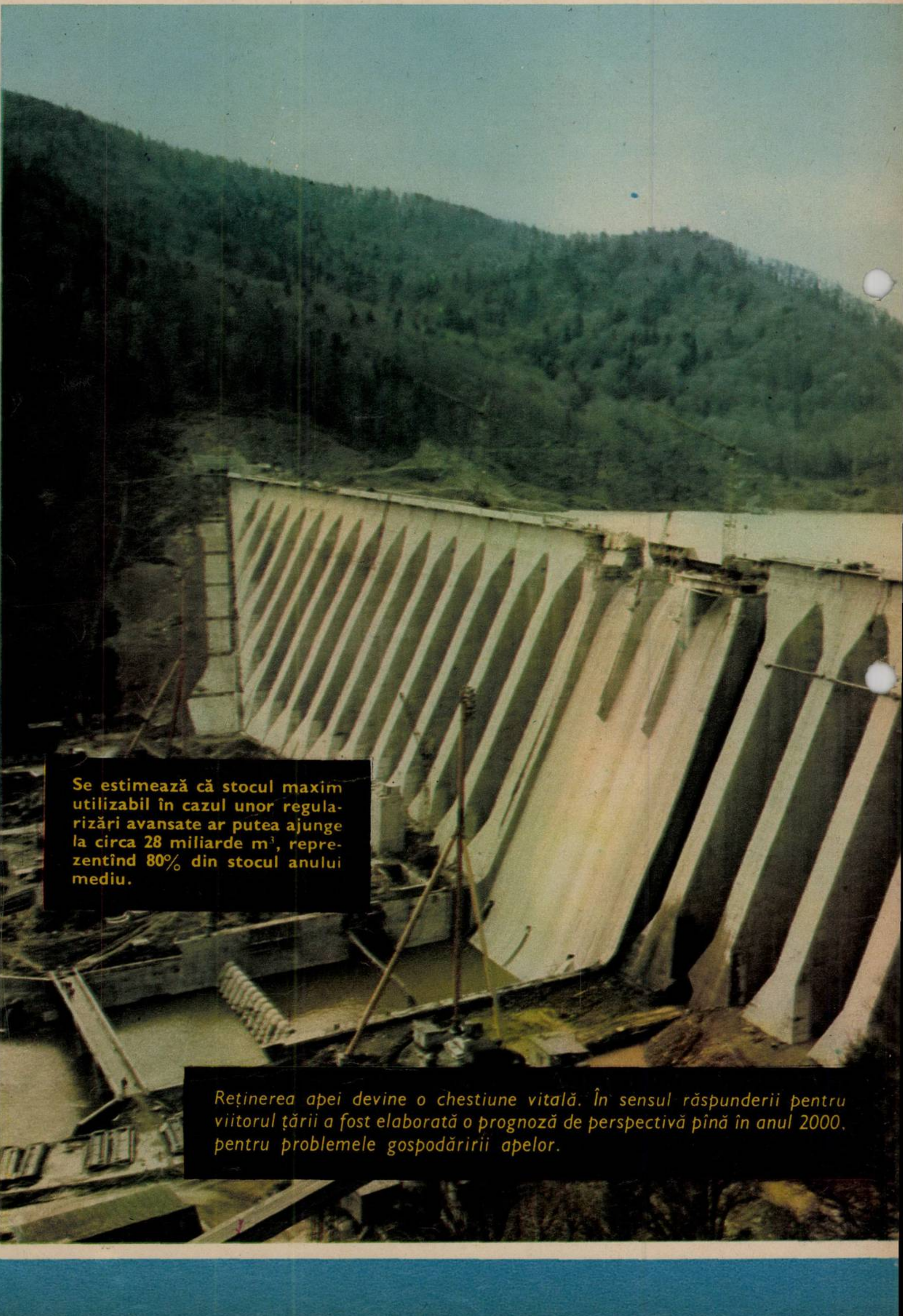

Se estimează că stocul maxim utilizabil în cazul unor regularizări avansate ar putea ajunge la circa 28 miliarde m^3, reprezentînd 80% din stocul anului mediu.

Reținerea apei devine o chestiune vitală. În sensul răspunderii pentru viitorul țării a fost elaborată o prognoză de perspectivă pînă în anul 2000, pentru problemele gospodăririi apelor.

RU APĂ

zează în ritmul necesar. Există restanțe la finalizarea instalațiilor, cît și la punerea în funcțiune a altora noi. Sînt deficiențe și în exploatare. Pentru cincinalul viitor sînt necesare investiții de circa 8 miliarde lei în scopul realizării stațiilor de epurare. În toată lumea problema apei dă multă bătaie de cap. Se impune a fi aplicată o politică foarte severă de economisire a apei prin recircularea ei. Trebuie ținut seama că o apă poate fi circulată nu numai în diversele sectoare ale unei întreprinderi, ci refolosită și de alte unități industriale. Astfel, o apă folosită de fabrica de bere de la Azuga, deversată fiind, poate fi folosită și de fabrica de ciment de la Comarnic și apoi de fabrici din Cîmpina, și așa mai departe, de municipiul Ploiești etc. Subliniez totodată că pentru folosirea potențialului energetic important pe care-l au cursurile noastre de apă se impune ca lucrările de amenajare să fie făcute în mod coordonat, urmărindu-se să aibă o utilizare multiplă, să deservească în felul acesta cît mai mulți beneficiari de apă. Pentru a se asigura această cerință care are un substrat economic — cu bani puțini lucrări mai multe — precum și pentru a avea certitudinea că dezvoltarea lucrărilor de amenajare va crea posibilitatea folosirii în cît mai mare măsură, dacă nu chiar integral, a tuturor resurselor de apă de care dispune țara, subliniez că, dezvoltarea acestor lucrări se face prin asa-numitele **scheme cadru de amenajare a bazinelor hidrografice.** Aceste scheme-cadru stabilesc posibilitățile realizării de lacuri de acumulare pentru regularizarea debitelor, posibilitățile de folosire integrală a potențialului hidroenergetic, posibilitățile de suplimentare a debitelor de apă în bazinele hidrografice deficitare din bazinele hidrografice excedentare etc. Toate acestea privite însă în perspectivă cu nevoile de apă ale bazinului respectiv (pentru populație, industrie, irigații și piscicultură).

Din cele de mai sus, rezultă necesitatea ca apa să fie gospodărită în așa fel încît modalitățile de folosire a ei să nu se stînjenească reciproc, să se poată asigura o eficiență maximă pe ansamblul lor. Să nu uităm că pe lîngă efectele pozitive pe care le aduce, apa poate produce adevărate calamități prin inundații, eroziuni, înmlăștiniri, ceea ce face necesară coordonarea lucrărilor de folosire a apelor cu cele de apărare împotriva efectelor lor distructive, pentru amenajarea complexă și completă a bazinelor hidrografice.

Dar pe lîngă resursele de apă, provenind din rîurile interioare, o importantă resursă de apă o reprezintă Dunărea (200 miliarde m^3 la vărsarea în Marea Neagră). Prin poziția ei geografică la marginea țării acest uriaș rezervor de apă nu poate fi folosit cu maximum de eficiență. Apa Dunării nu poate fi transferată la Brașov sau Suceava. Resursele ei de apă sînt însă deosebit de importante pentru asigurarea cu apă a zonei de sud a țării și a Dobrogei, zone sărace în resurse de apă, dar cu mari posibilități de dezvoltare. Aceasta pune însă problema păstrării în limite acceptabile a calității apei Dunării. De la Dunărea albastră cîntată de Johann Strauss în secolul trecut și pînă astăzi a trecut multă vreme. Pentru ca apele Dunării să nu devină mai tulburi, mai pline de tot felul de deșeuri, țările dunărene trebuie să ia măsuri pentru realizarea de stații de epurare, de coordonare a eforturilor pentru salvarea Dunării de poluare.

În concluzie, față de dinamica privind consumul de apă prognozat și ținînd seamă că resursele de apă ale lacurilor naturale ca și apele subterane nu reprezintă un volum de apă important, iar folosirea resurselor de apă ale Mării Negre prin desalinare reprezintă o soluție totuși costisitoare (aplicabilă poate într-un viitor mai îndepărtat), reiese clar că bătălia pentru apă trebuie dată acum.

ADRIAN MITU ■

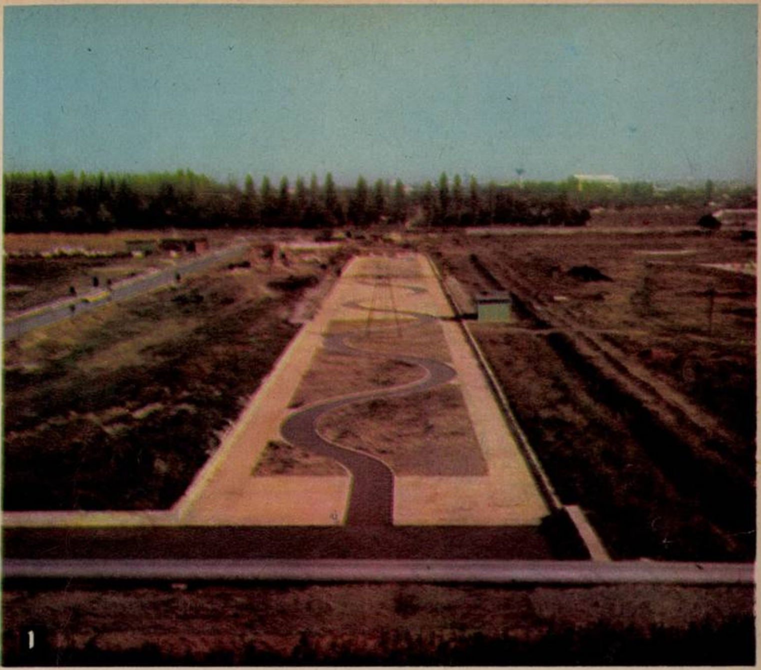

1

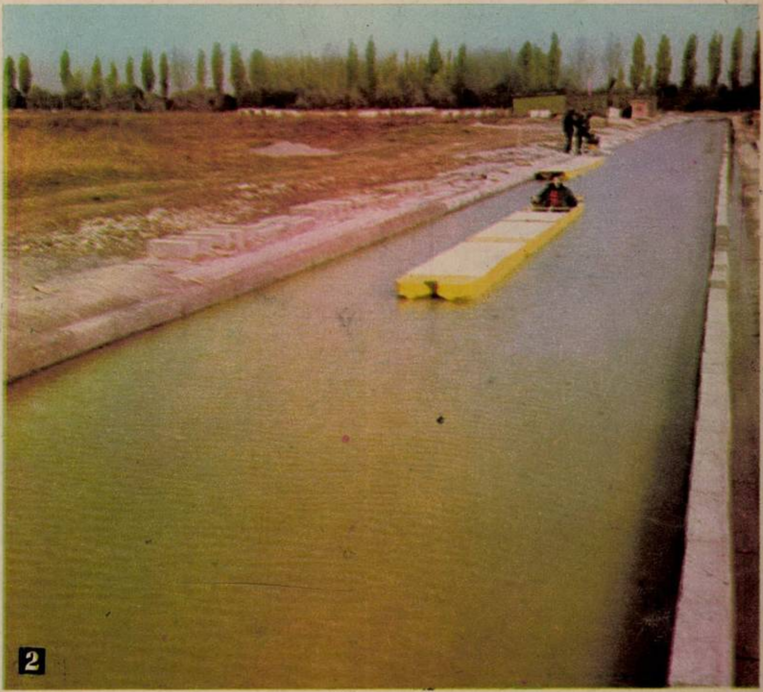

2

3

1.

Bătălia pentru apă trebuie dată acum. Model experimental pentru studiul problemelor îndiguirii și regularizării albiilor rîurilor.

2.

Lucrările de amenajare vor fi făcute coordonat, în scopul utilizării lor multiple. Încercări experimentale cu modele autopropulsate privind caracteristicile hidraulice ale navigației pe canalul Dunărea — Marea Neagră.

3.

Metode de calcul pentru dimensionarea lucrărilor de îndiguire și regularizare a apei.

Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■
și ELENA GHERA ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Care este cel mai mare tezaur (ca valoare istorico-artistică) descoperit pînă în prezent în țara noastră?, ne întreabă cititorul MIHAI DRAGOMIRESCU din Rîmnicu Vîlcea.

Numărul și varietatea tezaurelor noastre arheologice și artistice constituie poate oglinda cea mai fidelă a bogăției patrimoniului nostru istoric. Fiecare dintre ele sintetizează și ilustrează o pagină din trecutul poporului nostru; fiecare dintre ele răspunde la o întrebare și deșteaptă, pe măsura progresului cercetărilor arheologice și istorice, alte întrebări și așteaptă noi și, desigur, mai cuprinzătoare răspunsuri. Adunate cu grijă — adesea chiar salvate de la distrugere — ele fac parte integrantă din patrimoniul istoric al întregului nostru popor și constituie astăzi, pe drept cuvînt, mîndria splendidului muzeu al istoriei naționale din București, întemeiat și organizat din îndemnul conducerii de partid și de stat și personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Care dintre aceste tezaure merită totuși a fi considerat cel mai bogat, cel mai amplu, cel mai interesant din punct de vedere istoric? Iată o întrebare la care nu se poate răspunde ușor, dacă ne gîndim la contribuția pe care fiecare dintre ele o aduce la descifrarea atîtor lacune din istoria țării și poporului nostru. Cred totuși că «Cloșca cu puii de aur», cum atît de plastic a fost denumit tezaurul de la Pietroasa își menține încă și mai departe locul întîi în seria atîtor altor tezaure cu care se mîndrește arheologia românească. Descoperit acum aproape un secol și jumătate și studiat cu atenție și competență de marele arheolog și istoric de artă Alexandru Odobescu, acest tezaur ilustrează prin numărul, calitatea și varietatea pieselor din care se compune o adevărată sinteză a unui îndelungat proces istoric, ce s-a petrecut în bună măsură pe pămîntul țării noastre. Vasele și splendidele agrafe de aur masiv, încrustate cu pietre semiprețioase, într-o tehnică ce va caracteriza mai apoi arta întregii Europe în cursul primelor secole ale evului mediu timpuriu din Carpați și pînă în îndepărtata Spanie, au fost ascunse de vreunul din șefii triburilor migratoare, ce și-au croit prin țara noastră drum spre Europa centrală și apuseană. Dacă ipoteza lui Alexandru Odobescu, potrivit căreia acest tezaur ar fi fost îngropat la Pietroasa, în regiunea atît de bogată în vestigii arheologice a Buzăului, pe la 376 e.n. de către Athanaric, regele vizigoților, după înfrîngerea sa de către huni, nu mai poate fi considerată veridică — foarte probabil că, în fond, avem de-a face cu un tezaur ce datează din secolul al V-lea al erei noastre — nu e mai puțin adevărat că el își păstrează și astăzi întreaga sa valoare și întregul său interes atît pentru istoria atît de zbuciumată a poporului nostru, cît și pentru întreaga istorie a Europei medievale.

Academician

EMIL CONDURACHI ■

Sînt proiectant principal I la I.S.P.H., sector III, colectivul derivații, și mă numesc **Casetti Sanda**. Impresionată de problemele dezbătute la Conferința națională a cercetării științifice și proiectării și în mod deosebit de istorica cuvîntare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am simțit nevoia să aștern pe hîrtie cîte ceva din activitatea noastră. În Institutul de studii și proiectări hidroenergetice, în care lucrez de 23 de ani, se elaborează proiecte ce programează investiții impresionante. Este ușor de înțeles cu cîtă grijă, cîte studii, calcule, se consumă pentru alegerea variantei optime în cazul unei amenajări hidroenergetice. Departajarea a două variante posibile poate fi dictată uneori din punct de vedere economic de o valoare egală cu costul mai multor blocuri de locuințe. Deci strădania noastră de a construi ieftin are un sens precis. În prezent colectivul în care lucrez elaborează proiectele de execuție pentru amenajarea unei uzine hidroelectrice. Doresc ca prin activitatea pe care o depun, formele de beton să capete pe planșeta mea contururi cît mai precise, detaliile de execuție pe care le proiectez să corespundă tehnologiilor moderne de execuție. Într-un cuvînt să devenim eficienți economiei naționale.

*

Oficiul de îmbunătățiri funciare și construcții în agricultură aparținînd de D.G.A.I.A.A.-Teleorman are sediul în orașul Videle. Majoritatea lucrărilor de îmbunătățiri funciare însă s-au executat și vor fi executate și în viitor în sudul județului (la sud de orașul Alexandria), fapt ce face ca unii tovarăși din conducere și specialiștii oficiului să se deplaseze zilnic de la Videle în sud cu 2–3 mașini, iar aceasta înseamnă consum de benzină, uzură la mașini și timp pierdut. Programul la oficiu este întocmit în raport de timpul cînd ajung cei de la București, iar majoritatea, care facem naveta dinspre Drăgăneștii de Vlașca și Roșiori de Vede, sîntem obligați să pierdem mult timp. Cînd s-a pus problema ca oficiul să fie mutat la Alexandria, nu au fost de acord. Noi avem destui ingineri agronomi sau zootehniști care ar putea să lucreze la acest oficiu, oameni care s-au legat trup și suflet de județul Teleorman — lucru de care ar trebui să se țină seama. Și mai este ceva: tovarășii din conducerea D.G.A.I.A.A.-Teleorman să aibă în vedere indicațiile date în legătură cu stabilitatea cadrelor din agricultură la locul de muncă, ne scrie **M. Ioniță**, în numele unui grup de la acest oficiu.

*

Vă scriu în numele a 11 familii care locuiesc pe strada Carpenului nr. 28 din Ploiești. În luna iulie a.c. s-a împlinit un an de zile de cînd I.L.L.-ul a demontat un colos de magazie ce se afla în incinta curții, recuperînd materialele bune, dar lăsînd în schimb un munte de moloz. Nenumăratele sesizări ale noastre au rămas fără ecou. Poate așa își vor reaminti de urmele lăsate în curtea noastră — ne scrie **Ionescu Maria**.

*

Locuiesc în comuna Liebling, satul Cerna, din județul Timiș. Cu cîteva luni în urmă, ne scrie **Mica Victor**, am reușit să terminăm amenajarea drumului ce ne leagă de Timișoara. Iată însă că din nou acest drum s-a deteriorat. Noi, locuitorii, sîntem gata să punem din nou mîna pe lopeți și casmale pentru a executa lucrările de reamenajare. Ar trebui însă ca și Consiliul popular comunal să intervină mai ferm, pentru a obține materialele și utilajele necesare. Firește, pornind de la bun început cu gîndul de a construi cît mai durabil și bine acest drum care ne dă atîta bătaie de cap.

*

Acum, la hala de construcții corp-nave se toarnă fundațiile. În dreapta, în stadiu de finisare, se află platforma necesară construcției cheiurilor de armare. Alături, între hala construcții corp-nave și doc se lucrează la platforma de premontaj. Tot în acest timp se trasează rețeaua de cale ferată, iar artificierii pregătesc terenul pentru excavările din incinta docului. Construcția noului șantier naval și, mai tîrziu, a portului Mangalia, va determina schimbări importante în structura profesională a populației active, necesitînd serioase investiții în domeniul social-edilitar și ducînd în cele din urmă la schimbarea aspectului acestui oraș, al Mangaliei milenare, localitate prăfuită din tablourile lui Șirato și Petrașcu, cu case parcă de cretă și cu oameni pierduți aici, la locul unde se îmbrățișează cîmpia cu marea. Îmbrăcînd haina de șantier, orașul nostru a întinerit — ne scrie **Alexandru Mihai**, profesor.

*

Întrucît lucrez la Întreprinderea de industrie locală Iași — ne scrie **Sandru Georgeta** — pot să vă comunic că Uzinele «Vulcan» București au colaborat o perioadă de timp cu întreprinderea noastră la realizarea unor produse, în virtutea acestor relații uzina bucureșteană închiriindu-ne încă din anul 1973 un aparat de sudură ultramodern, de mare randament. S-a lucrat cu el, într-adevăr, în condiții foarte bune, pînă în primăvara acestui an cînd s-a defectat. De atunci utilajul stă — și eu zic că nu e bine deloc că stă — în hala de cazangerie. În ce mă privește — fără a ocoli faptul că unitatea noastră a plătit, în continuare, chirie pentru acest aparat — aș vrea să întreb numai cum de este posibil ca mașinii acesteia să nu i se găsească nici o soluție de a fi reparată? Ceea ce m-a determinat să vă scriu este că în prezent se lucrează manual, deci cu o productivitate redusă. Și acest lucru, după părerea mea — și a oricărui om de bună-credință — nu este un lucru bun.

*

Așa cum vă scriu eu — **Ioanid Dan** — ar fi putut să vă scrie orice gălățean de pe străzile Vaporului și Cargoului, așezate în vecinătatea Întreprinderii pentru industrializare și achiziție unde, zilnic, zeci de camioane depozitează deșeuri. Nu este greu de înțeles că, mai ales cînd vîntul bate «dinspre», lăsînd la o parte roiurile proliferante de muște (acum tot vine iarna și poate or să moară), ne rămîne cel puțin plăcerea — puneți cuvîntul acesta între ghilimele — de a fi supuși mirosului pătrunzător al acestor deșeuri. Inspectoratul județean sanitar de stat ne dă dreptate, dar dreptatea aceasta se oprește aici. Ea nu include și vreo măsură, vreun remediu al situației.

*

Dacă fiecare om cu elementare cunoștințe de literatură română știe că a existat și o «Moară cu noroc», eu susțin — scrie **Almași Tiberiu** — că un fapt mai puțin cunoscut este acela că există și o «moară fără noroc». E vorba de un alt fel de moară — una de preparat furaje — care, după ce i s-au făcut formele de ieșire de pe bandă la Întreprinderea mecanică a agriculturii și industriei alimentare din Arad, a ajuns la C.A.P. Cuvin, mai precis la îngrășătoria de bovine. Dar, deși n-a suferit nici o avarie pe drum și nu are nici un viciu de fabricație, moara noastră nu merge, ci stă. Din cauza unor materiale banale care, ce-i drept — pentru că ăsta este necazul — lipsesc: cablu electric de 7,5 mm, plăci de marmură pentru montarea întrerupătoarelor de curent etc. La centrul de rețele electrice din Lipova am găsit, cu chiu cu vai, aceste piese, dar ni s-a pretins și costul manoperei, cu toate că noi avem un electrician în stare să monteze dispozitivul electric. Eh, unde-i Lică Sămădăul ca să-i sperie puțin pe cei ce pun bețe în roatele bietei noastre mori?!

*

Cu cîtva timp în urmă — scrie cititorul **Duțescu Victor** — călătoream cu autobuzul 31-AR-625 pe traseul Groșii Noi — Bîrzava. La un moment dat, șoferul Augustin Man a frînat brusc. Călătorii s-au lovit unii de alții, o bătrînă a alunecat de pe scaun, bagajele s-au răsturnat și s-au risipit. Sincer să fiu, în acea clipă m-am gîndit că s-a întîmplat vreun accident. Imediat însă mi-am dat seama ce motive avusese șoferul să pună acea frînă: pentru a începe o ceartă, ca la colțul străzii, cu taxatorul. Propun să trecem peste ce aveau ei de împărțit și să reținem numai faptul că șoferul respectiv a uitat, desigur, în acel moment că transportă călători, adică oameni. De ce n-ar avea grijă conducerea Autobazei Lipova să-l transfere la transportul de mărfuri? Pentru că, oricum, după cum se vede, sus-numitul are aptitudini în acest sens.

*

Într-un cadru dezolant, rămas pradă neglijenței, monumentul care evocă o mare faptă de eroism — Șarja de la Robănești — apare el însuși neîngrijit, cu soclul fisurat, cu grădinița din jur lăsată în paragină, plină de buruieni și gunoaie. Edilii comunei respective oare să nu-l vadă? Dar întrebarea nu trebuie pusă așa, blînd: «cum e posibil», ci «cum își permit»? Oare pentru ei nu înseamnă nimic jertfa acelor ostași ai divizionului de artilerie condus de căpitanul Filitti într-o zi de noiembrie a anului 1916? Cum pot ei, oamenii acestor locuri, să fure istoria acestor locuri?! Într-adevăr, poate fi ceva mai grav decît «furtul de istorie»? — întreabă **Podeanu Doina** din Craiova, studentă.

*

Mă numesc **Moldoveanu Ion** și sînt elev la Liceul industrial de construcții din strada Sărărie, municipiul Iași. Aș vrea să vă scriu despre procesul public care a avut loc de curînd în liceul nostru. Într-adevăr, o instanță alcătuită din membrii Consiliului de onoare al elevilor a fost învestită de noi, de ceilalți elevi, cu puterea de a-i judeca pe unii dintre colegii noștri. Pe de o parte a existat acuzarea. Pe de altă parte, vinovații au avut apărători și s-au apărat. Instanța a tras concluziile, propunînd conducerii liceului sancțiunile cerute de anumite abateri. Pentru încălcarea unor norme ale vieții școlare și ale unor prevederi din regulamentul de ordine interioară, unii au fost pedepsiți cu «avertisment», iar alții cu eliminarea din cămin pe o perioadă de timp, cu posibilitatea de reprimire, dacă dovedesc prin fapte că o merită.

*

La Chișcădaga, în județul Hunedoara, se construiește unul dintre marile obiective economice ale acestui cincinal: fabrica de ciment și var. Se construiește — scrie **Petcu Emil**, tehnician — cu eforturi și dăruire muncitorească, cu greutăți care trebuie să fie învinse și sînt învinse prin strădania celor ce lucrează aici, dintre care mulți sînt veterani ai marilor șantiere ale țării. Cu toate acestea, aș vrea să arăt, între greutățile de care vorbeam sînt și unele care n-ar trebui să fie, cauza lor fiind, la modul cel mai direct, neglijența sau lipsa unei cît mai bune organizări a vieții de șantier, condiție esențială a obținerii rezultatelor pe care scontăm. Nu este vorba propriu-zis de organizarea procesului de muncă, de producție, ci de cazarea de care beneficiem — dormit și hrană — deficitară în multe privințe. Nu am vrut să intru în amănunte, am vrut numai să spun că factorii cu munci de răspundere din cadrul Trustului de construcții industriale Timișoara, care tutelează șantierul nostru, prinși în vîltoarea problemelor tehnice și ale producției, ar trebui să se uite mai atent și la viața noastră de fiecare zi, a celor ce muncim — și cred că muncim cu tragere de inimă — pe acest șantier.

*

În timpul unor lucrări de amenajare a porțiunilor mai dificile din peștera de la Meziad, echipa condusă de cabanierul Florian Ștefănică a scos la iveală, de sub aluviuni, fragmentul unui vas de lut. Mai mult intuind decît dîndu-și foarte exact seama de importanța acestei descoperiri, cabanierul a înștiințat forurile locale care, la rîndul lor, au anunțat conducerea Muzeului Țării Crișurilor din Oradea. În felul acesta s-a confirmat importanța descoperirii dacice din depresiunea Beiușului, care se adaugă tezaurului monetar de la Talpe și monedelor republicane romane de la Ceișoara, ce oglindesc viața dacilor din epoca preromană de pe valea Crișului Negru. Iată, așadar, cum trecutul ne leagă strîns de acest pămînt — își încheie scrisoarea cititorul nostru **Cristache George** — cum istoria ne trimite «semnale».

*

Mă numesc **Pop Zorica** și vă scriu în numele locatarilor frumosului bloc construit în comuna Boiu-Mare, județul Maramureș. La începutul lunii iunie s-a făcut recepția, după care noi, locatarii, ne-am mutat în acest bloc. Dar, ghinion! Din iulie apa s-a încăpățînat și nu mai vrea să curgă, ceea ce vrea să însemne că de atunci am redescoperit gălețile, cu care aducem apă de la vreo 300 de metri depărtare. Am făcut sesizări, dar zadarnic. Cei de la Trustul județean de construcții zic că și-au făcut datoria și nu mai vor să audă de noi. Oare dumnealor nu trebuie să garanteze într-o oarecare măsură și să verifice buna funcționare a instalațiilor? Zic instalații, la plural, pentru că și instalația electrică este cu probleme. Pe scări, seara, este întuneric beznă, întrucît cei care au trecut pe aici s-au mulțumit să facă lucru de mîntuială. Ce ne sfătuiți să facem?

*

Noi, locuitorii satului Borozel din județul Bihor, am primit cu entuziasm aprinderea primelor becuri electrice în satul nostru, aproape cu un an în urmă. Nu vă mirați că am spus așa: «entuziasm», pentru că, într-adevăr, putem să ne entuziasmăm și de ceea ce, pentru unii, constituie de acum un fapt cu totul simplu și foarte normal de viață. Sătenii din Borozel — scrie **Hălmăgeanu Iuliu** — localitate cu case ascunse printre dealurile ce poartă pe umeri greutatea pomilor încărcați cu prune de Bistrița, s-au obișnuit ei înșiși cu această înlesnire a civilizației care a pătruns în casele lor. Cu ce nu s-au obișnuit pînă acum este însă că, alături de aceste case, grădinița, dispensarul și căminul cultural continuă să rămînă «la lampă». Nu e păcat să fie așa? Adică de ce să fie rău, cînd poate să fie bine?

*

Feroviarii de pe cuprinsul Regionalei de Căi Ferate Iași înscriu noi succese în întrecerea socialistă pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen. În cele zece luni ale acestui an s-au obținut, peste sarcinile de plan, 64 milioane t.km. convenționali. Această depășire remarcabilă s-a obținut în condiții de eficiență sporită, concretizată în peste 25 000 000 lei beneficii suplimentare și 6 548 tone combustibil convențional (motorină, păcură, cărbuni) economisit, ne scrie **Filioreanu Florin**, bd. 23 August 18, Bacău.

POȘTA REDACȚIEI

Petru Poiană — comuna Priponești (Galați). Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale ne-a informat că ați fost repartizat ca operator însămînțări artificiale la Centrul de însămînțări artificiale-Tecuci, cu locul de muncă la C.A.P.-Brăhănești.

•Alexandru Tacoi — comuna Plenița (Dolj). Articolul «Destindere» ne-a destins... doar atît. Nu este publicabil.

Octavian Reus — Constanța. Cele sesizate de dumneavoastră au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare, ne informează Procuratura generală.

Florea Adam — Făurei. Conform legislației în vigoare, sporul de noapte se acordă în funcție de numărul de nopți lucrate. Spor de toxicitate și de frig nu se acordă la fermele de păsări.

Nicolae Bălășescu — București. De utilitatea reeditării cărții de care ne-ați scris, nu pe noi trebuie să ne convingeți, ci editura la care v-ați adresat.

Gheorghe Chifan — Piatra Neamț. Consiliul popular al municipiului Piatra Neamț ne-a informat că s-a luat legătura cu conducerea unității I.F.E.T. ca din cota ce o va primi în anul 1975 să vă repartizeze o locuință.

Grigore Galben — comuna Scobinți (Iași). Adresîndu-ne Uniunii Naționale a Cooperativelor de Producție, am fost informați că vi s-a rezolvat favorabil cererea, în sensul că ați fost înscris la pensie de invaliditate de cooperator agricol, de filiala județeană Iași.

Ion Dobrescu — Cîmpulung (Argeș). Ne pare rău (v-ați documentat cu seriozitate), dar «Noutate musceleană literară în librării» nu se încadrează în profilul revistei noastre. Așteptăm să ne mai scrieți.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

MÎINILE CARE MODELEAZĂ ÎNCEARCĂ SĂ ÎNȚELEAGĂ CLIPA CEA TAINICĂ

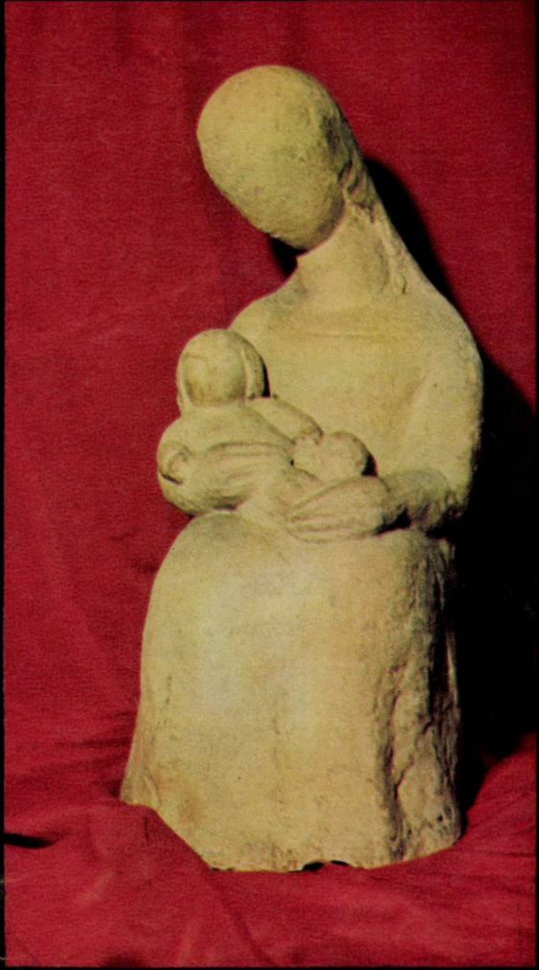

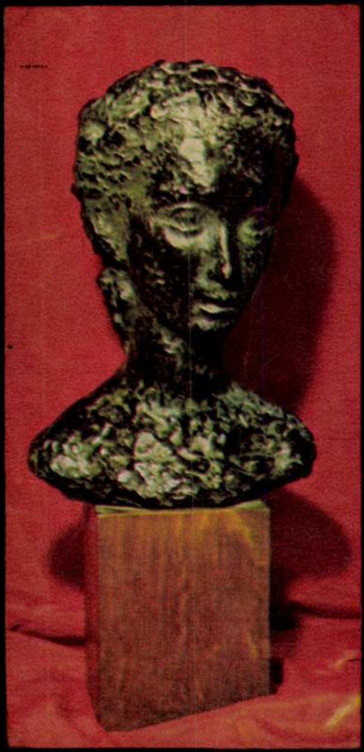

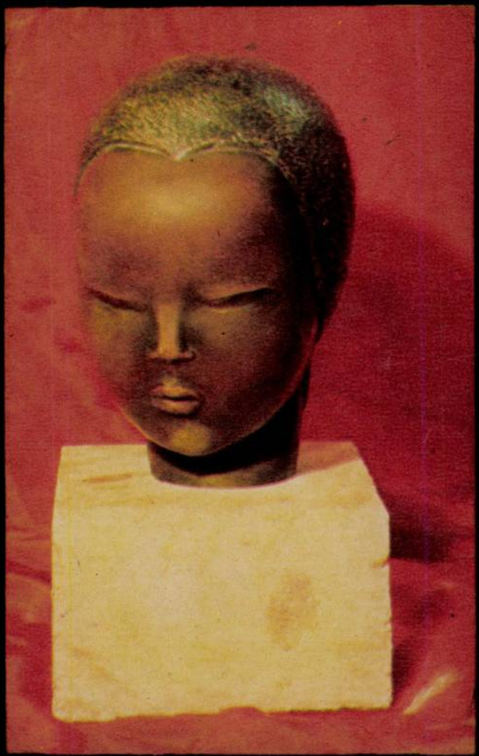

Vorbeam cu Irina Codreanu despre Brâncuși. Ea evoca tinerețea acestui secol acum atît de bătrîn, evoca orele acelui atelier din Impasse Ronsin unde, in tăcere și umilință, se năștea sculptura modernă. Era o toamnă bucuresteană aurie și trăiam din amintiri. Mă uitam la chipul ei, la mîinile care se odihneau lîngă un pachet de țigări și îmi dădeam seama că timpul, împotriva anilor, n-a reușit să tempereze acea tinerețe continuă din sufletul artistei. Doar mîinile, mîinile — îmi spune — sînt tot mai neascultătoare.

Cînd mîinile nu mai răspund la chemările sufletului, sculptorii trăiesc prin opera lor...

Irina Codreanu a avut doi mari dascăli: pe Bourdelle și pe Brâncuși. Cu cel dintîi sculptura își încheia spectaculos unul din ciclurile sale; cu Brâncuși inaugura altul. Astfel, drumul în artă al Irinei Codreanu începea la răspîntia dintre două lumi pe care ea nu le-a trădat niciodată. De la Bourdelle ea a păstrat acel cult pentru frumusețile corpului uman, de la Brâncuși cultul pentru perfecțiune și aspirația spre o sinteză a formelor. Dar dincolo de aceste moșteniri cîștigate prin ucenicie, ea a dăruit sculpturii ceva din tezaurul propriei sale personalități, acea sensibilitate feminină care imprimă formelor inocență, grație și puritate.

Ca toți sculptorii epocii sale,artista și-a exersat virtuozitatea creînd portrete. Oprindu-se asupra chipului uman, ea nu caută numai asemănarea, ci dincolo de aceasta mîinile care modelează materia încearcă să înțeleagă momentul interior, clipa cea tainică a personajului. Ea aduce astfel din adîncuri o fărîmă de suflet. Dacă portretul este povestea unui anume om sau personificarea unui sentiment, torsul, eliberat de o idencitate, este imnul fiecărui sculptor închinat frumuseții absolute a corpului. Torsul este la Irina Codreanu formă, dar și dorință, chemare, iubire și poate nostalgie, altfel cum și-ar fi închinat ea orele de nesomn pentru a dăltui acea parte a trupului lipsită de înțelepciunea mîinilor, de răspunsul privirilor și adeseori de expresivitatea mișcării. Și dacă torsul este un vis despre puritatea formei umane, nudul e istoria frumuseții trupului, așa cum și-a închipuit-o de-a lungul timpului fiecare generație de artiști. Azi cine se mai ocupă de această anatomie ideală a corpului, cine mai îndrăznește să concureze natura? De aceea nudurile Irinei Codreanu vin parcă dintr-o epocă revolută, aducînd cu ele farmecul unui timp în care încă nu murise credința în puterea de a exprima adevăruri despre om, modelîndu-l sau dăltuindu-l în piatră. Respectînd deci formele naturii, conferindu-le adeseori sensuri simbolice («Orizont», «Veșnicie» etc.), artista n-a încetat să aspire spre acea puritate a volumelor care a fost la un moment dat obsesia atîtor sculptori care au urmat lecția lui Brâncuși. Și ea caută în unele dintre lucrările sale (Pește, 1928; Focă, 1932; Pasăre, 1932 etc.) forme esențiale și sintetice, tensiuni arhitecturale clare și simple care dau operelor acea aură de perfecțiune. Pentru că această sculptură, cantonată mereu în viață, aspiră spre un tainic lirism.

CORNEL BOZBICI ■

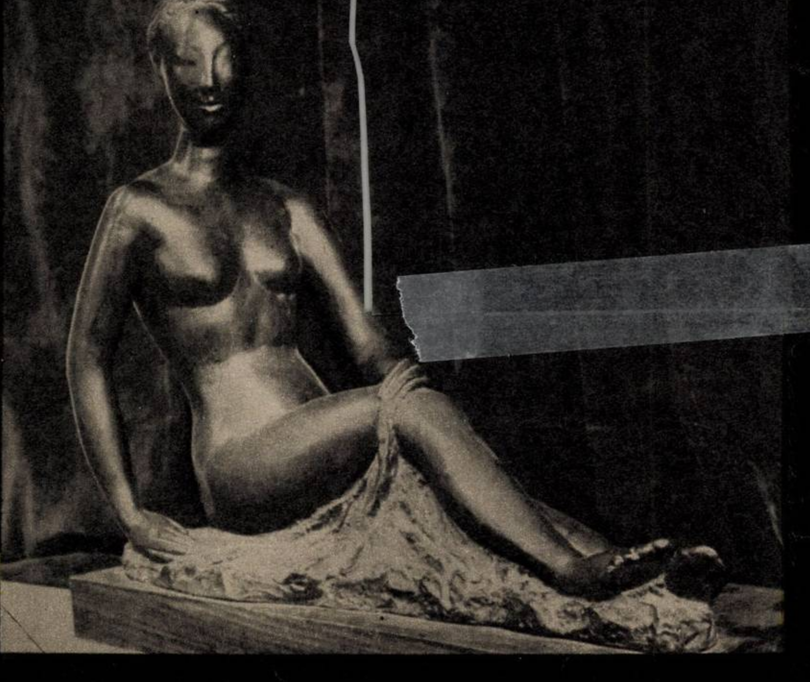

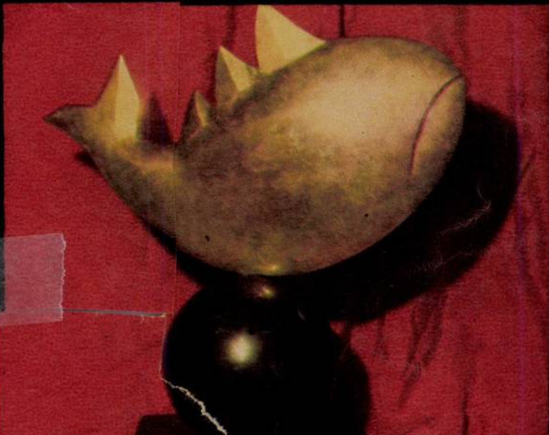

MATERNĂ
ADOLESCENTA
CAP DE CHINEZOAICĂ
NUD
PEȘTE DE BRONZ

Fotografii de **VASILE MÎNECAN** ■

R.I.V. N-aţi văzut iniţialele astea pe mărfare? Ele înseamnă Regim internaţional de vagoane şi se scriu cu nemărginită dragoste, fiindcă vorbesc despre nivelul de a şti să fabricăm vagoane.

La MEVA, la Mehedinţi-vagon, se asimiează noi şi noi tipuri de vagoane, de la cele gen termos la cele multifuncţionale — foarte multe patent al specialiştilor întreprinderii din Drobeta-Turnu Severin.

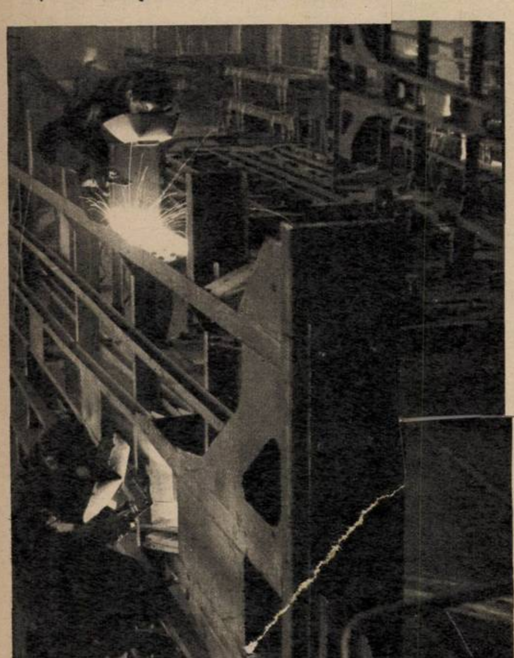

Sudori care nu se uită la ceas în timpul lucrului. Simt interior acel timp moral care se instaurează în noi ca să trăim intens Timpul României.

LUPTA CU TIMPUL, CRIZA DE TIMP

O EMBLEMĂ PERSONALĂ PENTRU 3000 DE OAMENI

MEVA circulă pe căile ferate din Europa, dar şi în afara lor, pe meridiane mult mai îndepărtate, cum ne arată un planiglob aflat în curtea întreprinderii, pe care sînt trasate, ca în hărţile aero, liniile de legătură dintre Drobeta-Turnu Severin şi capitalele celor 10 ţări importatoare. MEVA a devenit o marcă. O marcă de încredere şi de prestigiu. Cîştigată desigur nu uşor şi menţinută nu pur şi simplu.

El, Virgil Giurgi — cel care îmi povesteşte —, şeful de echipă Constantin Beregan, maistrul Gheorghe Bădărău şi Elefterie Ciupagea şi-au îmbrăcat costumele de protecţie, şi au pus masca pe faţă, mănuşile de cauciuc în mîini — care-i stinghereau atîta, în viaţa lor de tîmplari nu lucraseră cu mănuşi — şi au trecut la treabă. Asistaţi de aproape 30 de oameni, de parcă ar fi fost la concurs. O treabă pe care n-o mai făcuseră în viaţa lor, dar pe care trebuia s-o înveţe şi s-o facă cineva, o treabă pentru care atunci, în acel moment, unii din cei 30 i-au pizmuit poate, fiindcă auziseră că vata de sticlă e periculoasă pentru sănătate, că puful ei ca de păpădie îţi pătrunde în piele, sub piele, în ochi, se duce în plămîni odată cu aerul. Încep timid, de parcă ar fi umblat cu exploziv, încep stîngaci, dar treptat gesturile capătă firesc, iar atenţia se relaxează. Meseria pentru care uzina ar fi trebuit să aducă două categorii de meseriaşi — sticlari şi tinichigii — era cucerită. «Putem s-o facem noi, băieţi?», s-a adresat inginerul-şef echipei de tîmplari, care atunci era într-un oarecare gol de lucru.

Şi au încercat întîi ei, cei patru. După o jumătate de ceas de asistat, sar alţi cîţiva în vagon, apoi alţii şi în cîteva ceasuri 15 oameni din echipa lui Beregan, cu gesturi ca de mîngîiere, aşază cu mîinile lor vată, vată de sticlă pe pereţii vagonului. Apoi aştern tabla. Şi nimeni nu le-a reproşat vreodată clipa de ezitare, nimeni nu mai vorbeşte despre asta, ci se consemnează doar faptul că 300 de vagoane de construcţie specială, pe care uzina le producea prima oară pentru transportat bitum, vagoane ca nişte termosuri care păstrează temperatura în interior multe ceasuri în şir, au ajuns la timp la partenerul extern, la nivelul comenzii şi pretenţiilor sale. Restul a fost o treabă internă. «După ce am căptuşit primul vagon — ne-au dat doar un tinichigiu care croia tabla la dimensiunile necesare — am chemat controlul tehnic. Făcuserăm o treabă grozavă. «Uite, dom'le, că nu-i greu», am zis şi unii dintre noi ne-am tras mănuşile şi am lucrat mai departe cu mîinile goale, mergeam mai repede şi nu ne mai era aşa frică de vată, deşi te mănîncă al dracului pielea şi pudra ei plutea în jurul tău, ca un nor, cu toate precauţiile luate».

— De ce-aţi făcut-o totuşi? Dacă spuneaţi nu, nu puteţi, sigur că uzina ar fi încadrat temporar tinichigii şi sticlari

— E adevărat, de ce să mint, de ce să fac pe eroul, m-am gîndit şi la sănătate, că am doi copii şi nevastă. Dar ce era să facem? Nu ne-ar fi fost ruşine? Ne-am gîndit şi la întreprindere. Dacă nu-i dăm noi concursul? Unde ne cîştigăm, de fapt, existenţa şi starea aceea de mulţumire că ai făcut ceva în viaţă? Dacă nu eşti legat sufleteşte de întreprinderea unde lucrezi, nu eşti legat nici de familia ta. E ca şi cum nu te-ar interesa de unde mănînci. Atunci era foarte urgentă livrarea vagoanelor. Am lucrat zile întregi cîte 12 ore. Era şi ambiţia în joc. Ambiţia ca om şi ca român. Ambiţia că ele mergeau în străinătate, că aveau pe ele două inscripţii la care ţinem noi foarte mult, MEVA, care înseamnă Mehedinţi-Vagon, şi RIV — Regim internaţional de vagoane.

Înţelesesem de la Virgil Giurgi că la MEVA, unde cunoşteam că este o luptă cu timpul fizic şi cu un timp istoric — se asimilează noi şi noi tipuri de vagoane de mare complexitate şi nivel tehnic, pe unele le-am văzut la TIB '74 ca premiere absolute pentru România şi perfect competitive pe pieţele externe — există şi o altă dimensiune a timpului, i-aş zice, fără teamă de improprietatea termenilor, un timp moral, care se instaurează în noi şi ne face să simţim timpul României ca pe propriul nostru timp, istoria ca pe propria noastră existenţă.

*

De la Virgil Giurgi din secţia a II-a, cu gîndul dominat de semnificaţia orelor lui suplimentare consumate pentru o emblemă, am plecat în secţia I, acolo unde un alt vagon românesc în premieră ia naştere. «Muncitorii sînt buni meseriaşi, la capitolul meserie bag mîna în foc pentru aproape toţi din cei peste 1 200 din secţie. Îi cunosc foarte bine, sînt aici de 20 de ani şi de 11 şef de secţie, dar fiecare tip de vagon este un unicat, are tehnologii specifice şi rutina te ajută ea, dar nu total. Mai trebuie să şi învăţăm să ne ascuţim minţile, ca să trecem uşor de la o tehnologie la alta».

— Vă spuneam că reportajul meu vrea să surprindă lupta dumneavoastră cu timpul. Cînd l-aţi învins mai greu cînd aţi triumfat asupra lui, cînd i-aţi forţat mîna mai serios?

— De cîte ori am cucerit timpul, dar şi de cîte ori el pe noi! Cea mai mare satisfacţie am avut-o în luna mai, cînd am livrat 180 de vagoane pentru transportat ciment, foarte dificile la execuţie, recordul pentru uzina noastră de cînd sîntem. Şi am avut greutăţi, nu glumă, la confecţionarea recipientului, care şi-a schimbat forma şi tehnologia. Dar ce să vă duc eu aşa de mult înapoi. Nu mai departe decît acum două luni am livrat 103 vagoane în 3 zile. Am livrat în loc de 10 vagoane pe zi, 30, adică într-un ritm de 3 ori mai mare. Bănuiţi că a fost muncă, nu glumă. A însemnat efort, 19 oameni au rămas în uzină 48 de ore neîntrerupt. Asta era pe 29 septembrie, la orele 16,00, cînd încă mai primeam piese. 19 oameni au mîncat din servietă — cantină avem doar pentru prînz — şi-au montat continuu. Nu puteam să nu livrăm la termen comanda, nu? Avem nişte oameni extraordinari, pe cuvînt. Spuneţi-mi, nu este acesta eroism? Este drept că noi nu mai vrem să se repete asemenea crize de timp.

— De ce?

— Stăm oricît, dacă trebuie să facem vagoane în plus, stăm să dăm marfă peste plan, avem interesul să ne mulţumim clienţii, dar nu sîntem de acord cu restanţele şi recuperările care nu ni se datorează.

Maistrul Jeane Megan a atins un punct nevralgic. Cooperarea dintre întreprinderi. Sînt cuceriţi de timp — timpul se consumă singur — cînd nu primesc la timp piesele şi reperele şi cînd le primesc ca în septembrie, în ultimele trei zile ale lunii, începe un maraton al efortului ca să recupereze vremea pierdută şi bineînţeles producţia. Cînd cooperarea nu este perfect sincronizată.

— La ora actuală, îmi spune secretarul Comitetului de partid, Gheorghe Ileanu, avem boghiuri pentru 119 vagoane, iar pe flux se află azi, 17 octombrie, vagonul cu numărul 120. Deci, de azi încolo fabricăm vagoane care nu pot merge. Începînd de azi le lăsăm pe osii provizorii şi asta ne paralizează tot fluxul. Deci, laşi vagonul pe osii false, îl scoţi din hală, altul îi ia locul pe flux. Cînd vin boghiurile de la Balş, îl readuci din nou în hală. Iarăşi ridicare-coborîre cu podurile rulante şi operaţii de montare. Gîndiţi-vă că toate astea se fac în orele de peste program, ca să nu oprim pe loc toată producţia. Gîndiţi-vă, de asemenea, că masăm echipe din toate atelierele.

— Şi la ora actuală, intervine maistrul Megan, stau în secţii alte 100 vagoane pe două osii, pe care nu le putem livra din cauza cîrligelor de tracţiune şi a inelelor de suspensie. Nu le-am primit încă, deşi trebuia să fie de mult la magazie.

— Şi pe acestea cine le fabrică?

— Întreprinderea de utilaj chimic «Griviţa roşie» şi «Steaua roşie», Bucureşti. Din cauza aceloraşi piese întîrziate am avut luna trecută situaţia de care vă vorbeam, să livrăm 103 vagoane în 3 zile. În mod normal piesele trebuiau montate de 4 echipe şi pentru recuperare au lucrat 7.

Cert, este una din cauzele lucrului în asalt la MEVA, a unor crize de timp. Poate că întreprinderile citate au motivele lor obiective, pe care înşişi muncitorii de la MEVA le înţeleg şi le iau în consideraţie, dar trebuie să spunem stop desincronizărilor în cooperare.

...Sigur, mergînd pe circuitul cauză-efect-cauză am aflat că ministerul şi centrala de resort au întîrziat anul trecut să nominalizeze cu exactitate Întreprinderii de vagoane din Drobeta-Turnu Severin, producţia pentru acest an. Cîte tipuri de vagoane face şi de ce se apucă întîi. Doar precizia unui număr global de vagoane nu înseamnă planificare ştiinţifică şi pregătirea producţiei. Cu aproximaţia «deocamdată vă indicăm trei tipuri de vagoane, restul mai vedem noi, la începutul anului», iar la începutul anului îi ceri să înceapă cu tipul x, altul decît tipul y, pentru care întreprinderea şi-a pregătit producţia, nu pot fi evitate greutăţile. *Care nu sînt inerente. Sigur că* atunci MEVA şi-a făcut şi ea mai tîrziu contractele de cooperare pentru piese, ansambluri, repere cu furnizorii ei. Şi că aceşti furnizori la rîndu-le au zeci şi sute de alţi beneficiari. Asta nu scuză şi nici nu anulează ceea ce am spus mai înainte, fiindcă la urma urmei descoperirea cauzei nu anulează de la sine efectul.

CICI IORDACHE ■

CRONICA

(38)

Doru Stănculescu și Sorin Minghiat.

Corul de cameră «Preludiu»: Gaudeamus.

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

Mircea Vintilă.

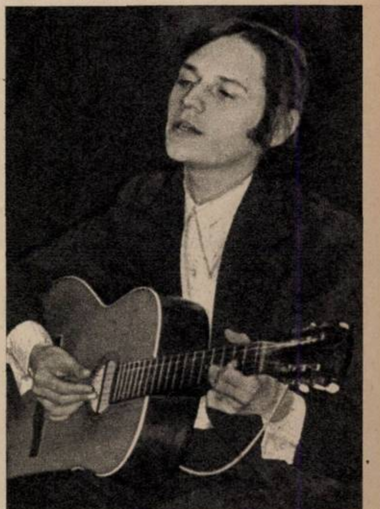

Invitat al Consiliului Asociațiilor Studenților Comuniști din Universitate, Cenaclul Flacăra a ținut ultima ședință în Aula mare a Universității București. Programul începe cu o scrisoare «care, fără a fi un editorial al cenaclului, poate să vă spună cîte ceva despre ceea ce înșivă gîndiți și ceea ce și pe noi ne interesează că gîndiți despre faptele noastre artistice»; după aceste cuvinte ale poetului Adrian Păunescu, actorul Florian Pittiș citește misiva iscălită de Iv. Bucșă, domiciliat în Brașov, Bd. Gării nr. 32. Transcriem și noi, fără comentarii, cîteva rînduri: «Noi iubim muzica tînără/ Noi iubim fascinanta pictură a lui Alex. Vlasiu din Mediaș,/ Noi iubim pe acel poet american care știe să și cînte și care pe numele lui binecunoscut se cheamă Bob Dylan/ Noi nu iubim pozele din «Flacăra»/ Noi iubim pe Sabin Bălașa/ Noi iubim Biserica Neagră, concertele de orgă și pe Johann Sebastian Bach/ Noi nu iubim multe din editorialele din România literară/ Noi iubim conștiința numită Eugen Jebeleanu/ Noi iubim profund Blowin' in the Wind cît și Vînare de vînt/ Noi nu iubim cacofoniile (nici măcar cele din ziare)/ Noi iubim conștiința numită Geo Dumitrescu...»

Sala cam rece la propriu se încălzește după momentul Sorin Vulcu și Cristian Mihăilescu, în care se cîntă o compoziție de primul: «*Ghitara*» pe versurile lui Federico Garcia Lorca în tălmăcirea lui Romulus Vulpescu. La pian preparat compozitorul și voce Cristian Mihăilescu. Dar nu se cîntă așa cum se cîntă de obicei. Vocea tenorului e utilizată așa cum este ea, în schimb pianul suferă o seamă de modificări, cu scopul de a fi folosit integral, cu lemn cu tot. Experimentul e interesant și suscită numeroase intervenții, tensiune din ciocnirea opiniilor contradictorii. Cîteva opinii: «Îl stimez pe Sorin Vulcu... dar nu cred în această muzică. Este deosebit de sterilă, de forțată. Dacă pentru un om cu formație muzicală deasupra mediei, cum sînt eu și cîțiva prieteni ai mei din sală, nu prezintă nici o satisfacție, dacă la restul de 90 la sută din oameni nu le place, atunci pentru cine se face această muzică? Pentru un singur om, nu se poate... Nu e bine să considerăm muzica o adunare de note muzicale. Cui folosește ea?» (Cornel Ionescu). «Nu știu dacă Sorin Vulcu și Cristian Mihăilescu au venit aici să ne facă o plăcere. Poate au venit să ne pună o problemă. În sensul acesta trebuie privită această muzică» (Aurel Gherghel). «E o muzică fără început și fără sfîrșit pe care o aud undeva, intru, o ascult și plec. Sînt convins că e o muzică foarte bună pentru film, pentru teatru». (Dan Oprina, student la Biologie). «Muzica prezentată în fața noastră mi s-a părut un fond muzical al textului» (Paul Buturugă). Alți participanți: «Muzica adevărată nu poate fi confundată cu ceea ce s-a făcut aici». «Această muzică nu e creată pentru satisfacerea unor nevoi de relaxare, ci te invită în primul rînd la gîndire». În replică, compozitorul spune printre altele: «Nu vreau să vă rețin atenția și să vă fac o pledoarie pentru muzica modernă, însă problema care se pune acum este problema de receptare. În primul rînd mă interesează și acest public, care este un public absolut neformat. Aș dori să vă spun că se pune problema unor semnificații pe care ca artist caut să le dăruiesc celor care ascultă». Terminîndu-se discuțiile, Adrian Păunescu spune: «Nimeni n-a criticat această muzică pentru că e nouă, ci pentru că n-a emoționat. Și apoi, Sorin Vulcu a spus ceva care pe mine, în locul dumneavoastră, m-ar fi supărat tare. Că sînteți un public neformat. Eu cred că, în orice caz, un public mai format, mai apropiat de arta modernă decît acesta e greu de găsit. În ceea ce privește arta există două căi: ori ne place și ne tulbură, ori o respingem. E un act de menționat în viața cenaclului nostru ce s-a cîntat aici. Dar marea artă în orice caz nu este asta. Marea artă este aceea care îi face pe oameni să vibreze, îi formează instantaneu». În ce ne privește, vom afirma cu toată obiectivitatea că muzica prezentată n-a fost receptată. În compensație, au fost însă în ședința cenaclului multe momente care au beneficiat de adeziunea totală a sălii. Florian Pittiș (laudă pentru conștiința lui profesională) a învățat pe de rost special pentru cenaclu cărți ale lui Radu Cosașu, din care a interpretat expresiv cinci «*cronici de trei secunde*». Remarcabil a recitat și Dan Tufaru (Arghezi și Ion Nicolescu). Șerban Cantacuzino a interpretat *Romanță fără muzică* de Minulescu. Poetul Adrian Păunescu recită cîteva poeme din cartea *Repetabila povară*, gata de apariție. Grupul Pro Musica (prezenți Eugen Iosif, Ilie Stepan, Dan Apreotesei) cîntă, sau, mai bine-zis, oficiază cîteva piese muzicale bine armonizate, de mare substanță. De neuitat acel *11 Septembrie*, saturat de înalt mesaj uman. Un moment de frumoasă ținută artistică: corul de cameră «*Preludiu*» al Universității din București, dirijat de Voicu Enăchescu. Sînt ascultați, ca întotdeauna cu interes și satisfacție, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Mircea Vintilă, Cornel Ionescu. Un moment de destindere și artă: *Terente* de M.R. Paraschivescu interpretat de «Colceag, Perșa, Iencec, Sloboda». Emoționanți ca de obicei, Vali și Carmen. Răsplătiți cu binemeritate aplauze: Anda Călugăreanu și Dan Aldea (*Mai tîrziu* și *Vînare de vînt*). Neprevăzut în program, «Preludiul» încheie seara, așa cum ea a început, tinerește, cu *Gaudeamus*.

TRAIAN STOICA ■

Luni, 11 noiembrie 1974, cenaclul Flacăra este invitat al Institutului de Fizică Atomică și își va desfășura programul, începînd cu orele 15, în Aula Centrului Național de Fizică din comuna Măgurele. De data aceasta invitațiile sînt cedate în exclusivitate oamenilor de știință, cercetătorilor, tehnicienilor, muncitorilor și studenților din complexul Centrului Național de Fizică.

Începînd cu ziua de luni, 18 noiembrie 1974, cenaclul își reia manifestările obișnuite la sediul din Piața Amzei — sala Teatrului «Ion Creangă».

...IAR EU, CARE DESCHISESEM ȘI SEIFURI, AM RIDICAT PÎNĂ LA URMĂ MÎINILE ÎN SUS ȘI AM ZIS CĂ NU SE POATE

Într-adevăr, asta se poate chema și noroc, ca la 14 ani, cînd ești un ucenic dornic să afli cît mai multe din meseria aleasă, o unealtă care ar trebui să-ți facă munca mai ușoară să se răzvrătească împotriva ta și să-ți reteze trei degete de la mîna dreaptă iar tu, după ce stai douăzeci și unu de zile în spital, să te mai și bucuri că, uite, ai dat cu tifla soartei, ai păcălit-o, pentru că ești de fapt stîngaci, așa că o să poți lucra mai departe.

Spune sudorul Alexandru Simion: În anul 1935, Alexe Micu era un băiat subțire și frumos, mai înalt decît noi, ceilalți băieți cu care juca fotbal, și de cînd a venit aici, la Lemaître, sau cum îi zicem azi «Timpuri noi», m-am împrietenit cu el fiindcă era bun la suflet, la locul lui, și nu-i plăcea să se înhăiteze cu haimanalele. El e de prin Ardeal, din comuna Alecuș, iar părinții lui erau atît de săraci încît la un moment dat, exasperați că nu o pot scoate la capăt cu cei patru copii pe care îi aveau, l-au dat pe Alexe la un prăvăliaș, să-l slugărească. Mi-a povestit de multe ori de cîte a îndurat acolo, cîte umilințe a răbdat fără să crîcnească, dar după doi ani a fugit și s-a dus să continue la școală clasa a patra, și, lucru de mirare, Alexe a luat atunci premiul întîi, iar tatăl lui, plîngînd de bucurie, l-a silit să meargă de la școală pînă acasă cu coronița de flori pe cap, deși copiii de pe stradă, invidioși, rîdeau de se prăpădeau. Însă copilul ăsta cu atîta dragoste de carte n-a putut să învețe decît pînă la 14 ani, cînd a intrat ca ucenic în fabrică și, numai la cîteva săptămîni, a și rămas fără trei degete. Cînd s-a întors din spital a fost dat la o muncă mai ușoară, la magazia de scule, dar Alexe, căruia îi plăcea să meșterească tot timpul, de ne făcea pînă și cheile la patine tot el, nu s-a împăcat cu gîndul că de acum încolo viața lui s-a isprăvit.

Spune Alexe Micu: La început, îmi venea să mă arunc de la etaj. Mă întrebam: ce-o să fac eu de acuma? Cum o să-mi cîștig pîinea? Ce fată o să se mai uite la mine?

Spune Alexandru Simion: Alexe s-a dus pe lîngă un lucrător și a învățat meserie. Nu i-a fost de la început ușor. Însă noi, cei care eram prietenii lui, nici n-am prins de veste cînd Alexe a devenit mecanic ajustor, ba a mai învățat pe de lături și alte cîteva meserii. De vreo 20 de ani muncește la atelierul de ascuțitorie. Acum e șeful atelierului. La ora cinci și jumătate îl găsești negreșit în uzină, deși programul începe abia la șase și jumătate. Dar omul ăsta nu are astîmpăr. Nu-l obligă nimeni, de pildă, să se ducă la magazia de scule și să ia de acolo sculele uzate. Dar el se duce, cotrobăiește ce cotrobăiește, își pune ochelarii pe nas, se uită la niște scule pe care altul nu ar da doi bani, mormăie ceva pentru sine, și pe urmă hai cu ele la polizor, ca să scoată din ele niște scule excepționale. Dacă se duce cineva cu un cuțit sau cu un burghiu șpiral și îi spune, nea Alexe, uite, vreau ca burghiul ăsta sau cuțitul ăsta să fie așa și așa, Alexe nu stă mult pe gînduri, imediat se execută. Alții fac treaba asta la mașinile de rectificat. Că durează mai mult, asta n-ar fi încă nimic. Dar mașina are trepidații, nu face lucrul chiar așa de bun ca Alexe la polizorul lui. Pînă la zecimi de milimetru. Cum o fi făcînd asta, mă întreb nu numai eu, dar și alții din uzină sau de prin alte părți. Să zic că are mîna ușoară, aș vorbi cu păcat. Priviți-i mîinile. Mîna dreaptă — mai mult un ciot. Mîna stîngă — cu degete mari, groase, care dacă te cuprind, nu te mai poți smulge din strînsoarea lor. Să zic atunci că are răbdare — dar și alții au răbdare. Știu eu? O fi talentul. În uzină la noi nu mai găsești un altul ca el și cred că nici în țară nu mai întîlnești mulți. Poate că nici unul.

Spune Radu Luican, secretar de partid al Liceului mecanic nr. 6: Nea Alexe s-a lipit ca iedera de uzina asta. Unii au părăsit-o, au lăsat-o pentru bani mai mulți sau pentru cine știe ce alte motive. El însă la anul împlinește 40 de ani de cînd intră dimineața, la lucru, pe poarta aceleiași întreprinderi.

Spune Alexe Micu: Dacă m-ați lega la ochi aș nimeri și așa de acasă la «Timpuri noi». Știu pînă și pietrele de pavaj de pe drumul ăsta. Cum să mă mut la o altă uzină? Pașii m-ar aduce tot aici.

Spune strungarul Marin Bădilescu: Ce-o să ne facem cînd o ieși nea Alexe la pensie? Dacă «mînă de aur» nu lasă pe cineva în loc, la fel de bun, noi, strungarii, o să fim primii care o să-i simțim lipsa.

Spune ascuțitorul Mihai Moldoveanu: Nea Alexe nu ne ascunde nimic din ce știe, nouă, tinerilor. Și totuși, oricît am vrea să prindem toate chițibușurile, tot nu reușim. Uneori stau și mă uit cum lucrează de parcă aș privi la un artist.

Spune Petre Tănase: Am 52 de ani, adică aproape cît Alexe și sînt și eu ascuțitor. Dar de ce să nu recunosc — nu mă pot întrece cu el. E însă o plăcere să lucrezi cu el. Anul ăsta, noi, cei de la ascuțitorie, am economisit uzinei 300 de cuțite cu plăcuțe widia. Asta ar face cam 18 000 de lei.

Spune Alexe Micu: Eu nu sînt un om vorbăreț de felul meu, dar la ședințe iau cuvîntul ori de cîte ori mi se pare că treburile nu merg bine. La noi în atelier s-a adus o mașină de polizat. Din import. S-au dat bani grei pe ea. Mașina a fost montată iar acum stăm și ne uităm la ea fiindcă nimeni nu s-a îngrijit să aducă și pietrele abrazive.

Spune Marin Bădilescu: Nea Alexe ar fi putut fi pînă acum autorul a numeroase inovații. Însă dînsul preferă ca orice idee îi vine s-o aplice imediat în producție și nu mai așteaptă să fie brevetată. Asta pentru a veni în ajutorul muncitorilor, ca să le facă munca mai ușoară.

Spune Alexe Micu: Am fost și sînt un om norocos. După ce am avut accidentul, tovarășii m-au înconjurat cu multă dragoste. Am avut noroc să găsesc, la 24 de ani, o fată frumoasă și gospodină care nu s-a uitat că nu am decît șapte degete și m-a iubit și mi-a dăruit trei copii. Trei fete. Acu' totuși, de ce să nu zic, aș fi vrut să am și un băiat. Ăsta a fost singurul meu nenoroc. Dar o să aibă băieți fetele mele. Altfel, ce să mai zic? Mi-am făcut casă. Singur. Nu m-a ajutat decît un zidar. Din deșeuri am făcut-o dar parcă e un palat. Am și o grădină cu pruni, cu meri, cu gutui. De multe ori, vara, cînd vin de la lucru, mă duc la umbra lor și uit și de mîncare. Îmi place să robotesc prin grădină, îmi place să mai dreg gardul, să mai dau de mîncare la păsări. Stau de mai bine de 50 de ani în București, dar tot nu uit că m-am născut la țară, că am rude acolo, pe niște meleaguri pe care chiar dacă nu le cutreier, tot mă gîndesc din cînd în cînd la ele. Niciodată nu mi-a fost frică de muncă și dacă azi mă cunosc toți în uzină, de la director pînă la femeia de serviciu, este pentru că niciodată n-am zis că asta nu pot s-o fac. Ba, mint. Am zis-o odată, în 1944, cînd în uzină s-a făcut percheziție iar eu am fost chemat să descui cu un șperaclu dulapul unui coleg bănuit că ascunde manifeste. M-am căznit cu lacătul ăla preț de vreun ceas, și eu, care deschisesem și seifuri, am ridicat pînă la urmă mîinile în sus și am zis că nu se poate.

GEORGE ARION ■

SPUNE-MI CE VASE CONSTRUIEȘTI, ȘI-ȚI SPUN CE INDUSTRIE AI

Se montează uriașa elice a mineralierului gigantic românesc.

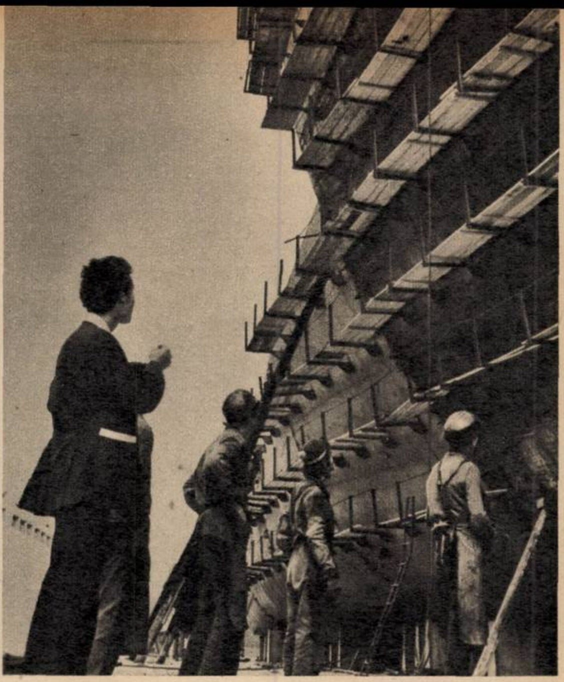

Nu, nu este — cum ar putea părea — fațada unui bloc de locuințe în plină construcție, ci peretele solid al primului vas de 55 000 tdw care se construiește la Constanța.

Fotografii de ION PREDOSANU ■

S-a vorbit relativ mult despre viitoarea performanță a Șantierului naval-Constanța: aceea de a construi nave de 55 000 tdw și chiar mai mari. Așteptînd cu toții evenimentul alunecării în apă a primului mineralier românesc gigant (moment prevăzut, conform angajamentului, pînă la 1 Mai anul viitor) ne putem întreba de pe acum și ce înseamnă el practic pentru țară. Uitîndu-ne foarte de aproape la macheta viitorului mineralier cu o capacitate de încărcare de 55 000 tone, să ne detașăm de produsul-model și să privim mai în adîncimea evenimentului.

Recenta vizită la tînărul șantier naval ne permite să afirmăm că șantierul naval constănțean, cu realizările sale cu adevărat ieșite din obișnuit, conține dovezile unei adevărate sinteze a economiei românești, sau mai bine spus ale uimitoarei sale dezvoltări. Dar, pentru a nu obosi cititorul cu impresii exterioare, să dăm cuvîntul principalului nostru interlocutor, inginerul șef Constantin Buzatu. «Prin construirea primelor vase de 55 000 de tone, economia noastră a atins nivelul necesar realizării unor produse de performanță. Și iată de ce: construcția unui vapor înmănunchează întregul potențial economic al unei țări; mai toate industriile componente, de la cea siderurgică la cea a construcțiilor de mașini, de la chimie pînă la electrotehnică, electronică și așa mai departe, toate concură la realizarea vasului. Șantierul naval de la Constanța, vechi de mai bine de 80 de ani, a început să producă abia în 1970. Au fost primele cargouri maritime de 1 920 tdw. Mai mari nu îndrăzneam să facem. În momentul de față, primul mineralier de 55 000 tone se află în stadiul încheierii corpului metalic și nu peste multă vreme va fi în stare de lansare la apă. Dar profilul șantierului pe viitor, ca dealtfel și dotarea cu utilaje vor permite construcția unor petroliere de 150 000 tdw. Chiar de anul viitor începem să lucrăm la primul «tanc» petrolier».

— Adică, dacă am înțeles bine: «Spune-mi ce vase construiești, să-ți spun ce industrie ai!»

«În anul 1960, an în care — odată cu luarea unor măsuri de primă importanță cu privire la viitorul flotei comerciale românești — au ieșit de la Galați primele vase de 4 500 tdw, România nu avea posibilitatea încărcării pe vasele sale decît 32 000 tone de mărfuri. În 1965 totalul a ajuns la 149 000 tdw, creștere desigur spectaculoasă — dar care nu reprezintă decît o cifră foarte apropiată de tonajul încărcăturii unui singur viitor petrolier de construcție românească. Neavînd intenția să fac aici o *listă* a creșterii comparative a flotei române de la an la an, voi menționa doar că anul 1980 va semnala lumii prezența a aproape 200 de nave sub pavilion românesc (în momentul de față sînt 82), însumînd peste 3 *milioane tone dw*».

Dacă din punctul de vedere al cantității, al numărului de tone lansate la apă, șantierul de la Galați își va menține locul fruntaș, luînd însă în calcul performanțele realizate (rapiditate în *execuție, calitate, economie* de material, manoperă etc.) Șantierul naval Constanța își va găsi rivali doar prin străinătate, și nici aceia prea mulți! În cadrul acesta al luptei cu timpul, al reducerii decalajelor ce ne mai separă, încă, de cele mai dezvoltate țări industriale, Șantierul naval Constanța poate funcționa excelent ca un exemplu de referință pentru «miracolul românesc».

În lume există la ora actuală cel mult 20 de țări care pot construi nave de 156 000 de tone. Față de cele numite «clasice» în limbajul specialiștilor (cargouri de 40 000-50 000 tdw), giganți de 150 000 tdw sînt pur și simplu «de performanță». În 1976-1977, cînd șantierul va lucra la întreaga sa capacitate, vom produce trei asemenea nave, plus un mineralier de 55 000 tdw pe an.

«Dotarea necesară pentru asemenea performanțe atinge cel mai înalt indice al tehnicii mondiale. Nu există la ora actuală ceva mai modern în lume, afirma Mitică Rusen, șeful atelierului de proiectare. În momentul de față *mașinile noastre de debit lucrează* cu celulă fotoelectrică «copiind» pe tabla specială desenul planșelor aflate sub ochiul electronic. În 1976 vom înlocui acest sistem cu benzi perforate, reușind în acest fel să trecem întreaga *producție* pe *«control numeric»*, alcătuit de calculatorul electronic. Avem de asemenea o linie automată pentru confecționarea secțiilor plane — o noutate în lume — prin care se înlocuiește munca (sudură, vopsire, uscare etc.) a zeci de muncitori. Pînă la sfîrșitul anului trebuie să ajungem la un coeficient de sudură automată și semiautomată de aproximativ 50 la sută. Nu peste mult timp vom atinge nivelul de perfecționare a producției al celor mai renumite șantiere din străinătate.

E bine să nu uităm — iar cine se pricepe cît de cît la nave o poate confirma — că în lume există totuși și nave cu mult mai mari, giganți (tancuri petroliere în special) de pînă la 500 000 tdw. Fără ca economia românească să aibă deocamdată așa ceva în intenții, precizăm că dezvoltarea actuală a șantierului constănțean ar putea permite construcția unor nave și mai mari decît cele prevăzute în planuri. «Dacă reușești să faci vase de 150 000 tdw, ceea ce e într-adevăr o piatră de încercare, poți construi orice fel de navă în continuare. Și de 200 000 și chiar mai mari».

Și pentru că venisem la Constanța în primul rînd pentru a discuta despre «timp» — timpul de mîine, timpul României viitoare, timpul de azi, al grabei spre ceea ce va fi mîine — Constantin Buzatu m-a *luat* de braț și m-a condus cam pe la toate punctele cheie ale șantierului. Și mi-a explicat în ce fel se luptă oamenii de la Șantierul naval Constanța cu timpul — construind șantierul *odată cu navele din el*. «Nu, șantierul naval constănțean nu se poate deloc numi în clipa de față o întreprindere «la cheie» — investițiile în construcții și dotări se vor încheia abia peste doi-trei ani. Și totuși oamenii *lucrează* deja la *ridicarea simultană* a patru nave, dintre care trei în doc. Primul mineralier de 55 000 tdw va fi livrat pînă la 1 Mai, așa cum am amintit, al doilea va intra în «probe de apă» la 23 August. Tot anul viitor va începe construcția primului «tanc» de 150 000 tdw. Fluxul de lucru a intrat deci aproape în normal. Oamenii au înțeles repede premierele din fața ochilor lor, s-au adaptat cu repeziciune, însușindu-și noile tehnologii și lucrînd ca și cînd dintotdeauna numai nave de peste 55 000 tone încărcătură ar fi făcut».

Mi-a mai vorbit tînărul inginer Buzatu și de cele două macarale gigantice, sistem «pod», ce vor încăleca peste doc, permițînd montarea pe mal a unor bucăți întregi de navă de cîte 800 tone fiecare, ridicarea lor și montarea precum o casă din prefabricate. Am văzut o mulțime de muncitori risipiți pe întreg șantierul și am întrebat cam ce efectiv are șantierul naval. «Nu asta e important, mi-a replicat inginerul. Deși la noi se mai obișnuiește încă să se socotească importanța unei întreprinderi după numărul de muncitori. Cînd am fost la Stord, în Norvegia, la unul dintre cele mai moderne șantiere navale din lume, am aflat că anual, cu numai vreo 1 600 de muncitori, se lansează la apă patru petroliere de cîte 500 000 tdw! Părerea mea este că, în *industria modernă, acolo* unde sînt mulți lucrători lipsește productivitatea muncii. Ceea ce ar trebui să conteze înainte de toate în «clasificarea» unei întreprinderi e gradul de mecanizare și automatizare a *producției*. Iar la acest *capitol*, no vom fi printre primii!»

Așa am ajuns, în cele din urmă, recitindu-mi notele, la concluzia sintezei economice de care am pomenit. Am început deci să construim vapoare mari, vom face nave uriașe. Este de reținut că un calcul economic al problemei ne asigură că tonajul tot mai crescut al navelor scade considerabil costul fiecărei tone de marfă transportată. Să luăm un exemplu. Mineralierul «Dunărea» (construit în Japonia, contra unei cifre pe cît de impresionante pe atît de valutară) are o capacitate de 25 000 tdw. «Constanța» — așa probabil se va numi primul mineralier de construcție românească — va aduce la un singur drum 55 000 tone minereu, adică peste dublul primei cifre. Crescute, dar nu tot dublate, vor fi însă celelalte cifre: ale cantității de material și manoperei investite, ale consumului de carburanți, ale taxelor portuare și de manipulare a mărfii, ale numărului membrilor din echipaj și așa mai departe. «Restul» rămas din această scădere înseamnă economii veritabile, înseamnă scăderea prețului de cost al produselor fabricate, înseamnă creșterea competitivă a mărfurilor românești în străinătate. Iar timpul — pentru că veni vorba de timp — se reduce desigur la jumătate pentru aceeași cantitate de marfă transportată. Și după cum se știe *timpul pentru noi a ajuns să fie nu numai* bani, după o expresie foarte practică, ci și pași apăsați spre țara de mîine.

DUMITRU GRAUR ■

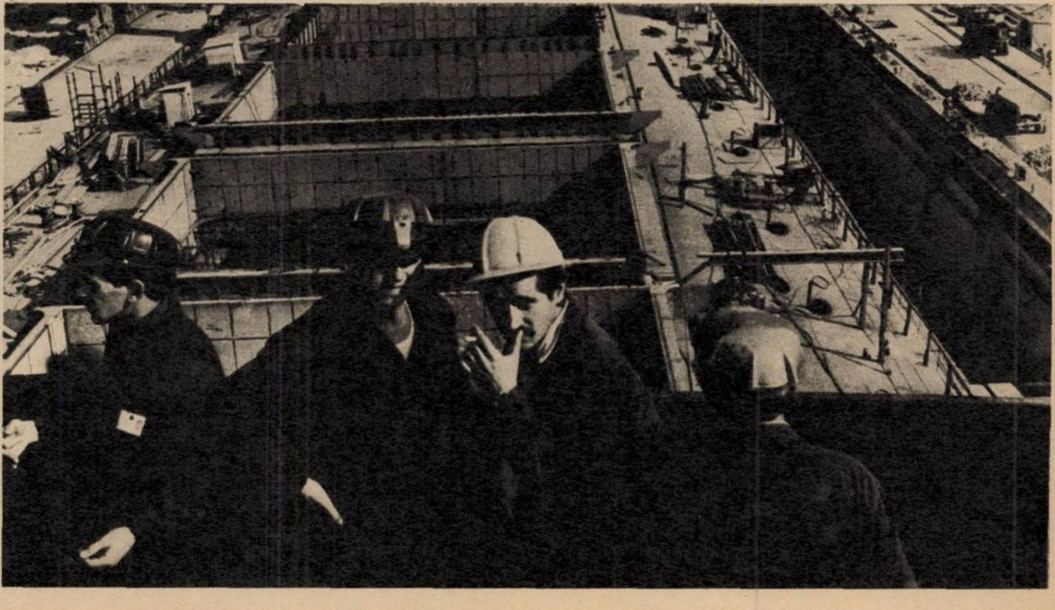

De pe puntea superioară a mineralierului de 55 000 tdw se văd oameni, adică constructori, ca și porțile deschise ale viitoarelor magazii din pîntecele vasului.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 38

UMOR INVOLUNTAR

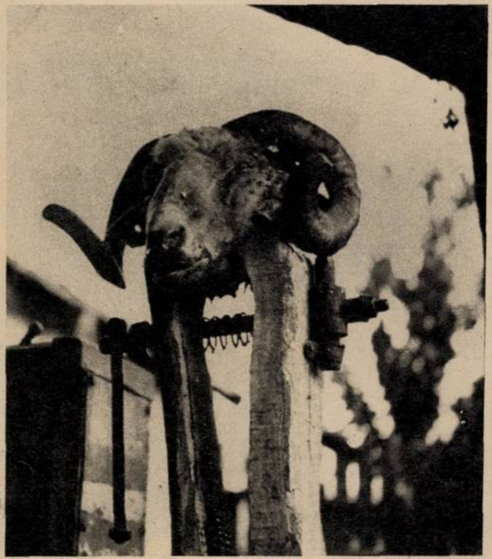

«ISPĂȘITORUL»

Fotografie de **AUREL TONCOGLAZ**

EXPOZIȚIE DE ARTĂ PLASTICĂ, DESCHISĂ ÎNTR-O FARMACIE
«PENTRU DURERI DE CAP»

Fotografie de **PAUL IORGA**

de la HA la Z

Doctorul: Domnule, am o veste bună pentru dumneata. De acum înainte nu te voi mai lua drept Napoleon.

Pacientul: Oh, doctore, e minunat. Îmi permiteți să telefonez acasă pentru a anunța buna știre împărătesei Josephine?

●

O bucată de zahăr întreabă plină de dragoste o linguriță:

— Unde am putea să ne întîlnim?

— Într-o cafea, cred.

●

Un pisoi își întreabă mama:

— Cît timp trăiesc șoarecii? Și pisica îi răspunde cu calm:

— Aceasta depinde de tine, fiul meu!

Culese de **GRIGORE IONAS** ■

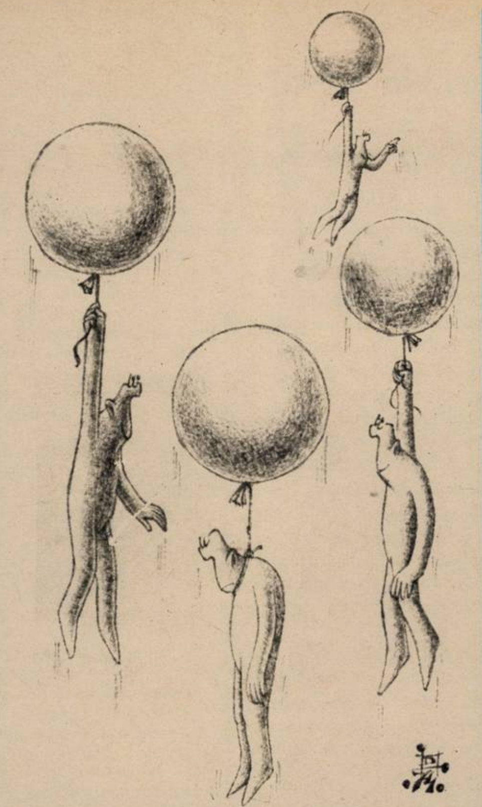

ANTON DRAGOȘ

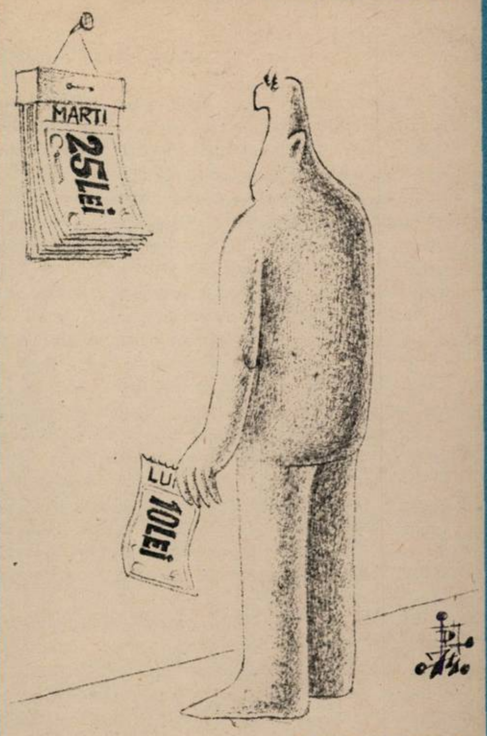

● CIUBUCARUL ●

ȘTEFAN BOROȘ

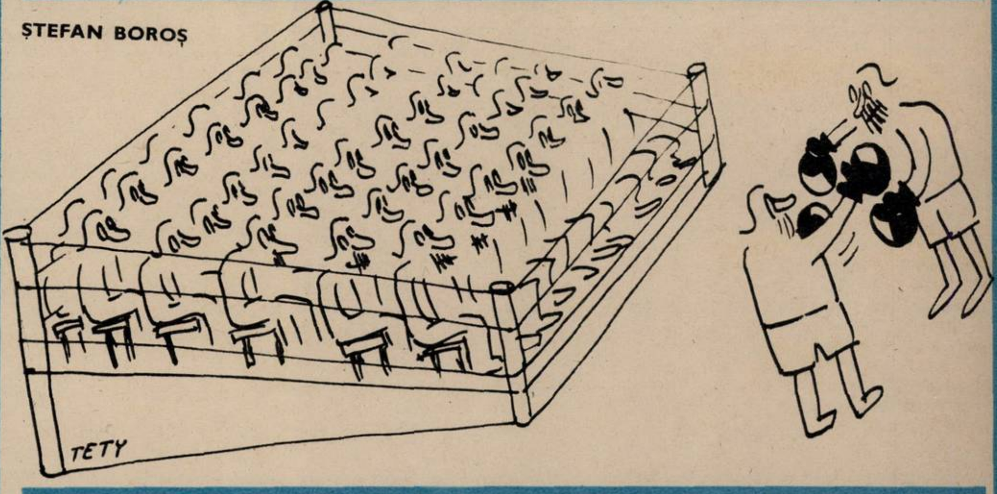

NICOLAE VIZITEU

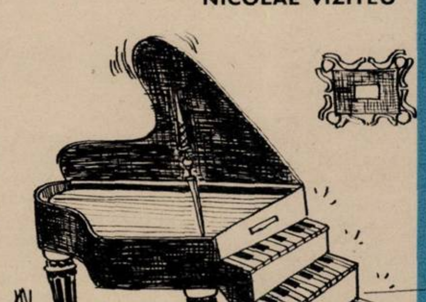

SORIN POSTOLACHE

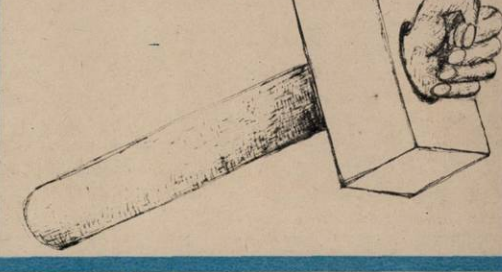

LEGENDĂ FĂRĂ DESEN

După meci, căpitanii celor două echipe merg la arbitru pentru a-i mulțumi:

— A fost un meci formidabil, ați pierdut mult că nu l-ați văzut.

●

— De ce n-ai fost ieri la școală?

— Am avut antrenament, domnule profesor.

— Nu prea îți place învățătura, după cîte văd.

— O, ba da, dar trebuie să mă gîndesc și la viitorul meu, nu?

Un autor dramatic primește din partea unui confrate care nu-l iubește următorul mesaj:

«Vă trimit alăturat două locuri pentru premiera ultimei mele piese. Veți putea astfel să vă aduceți și un prieten — dacă aveți vreunul.»

Celălalt răspunde:

«Mulțumesc, dar să nu contați pe mine pentru primul spectacol. Voi veni negreșit la a doua reprezentație — dacă va mai fi vreuna.

Culese de **MOLNAR DENEȘ** ■

CRONICA DE FOTBAL

lită ia tramvaiul din mers...

Praznic fotbalistic! Două transmisiuni în direct (vineri și sîmbătă) cam adormitoare, plus 90 de goluri, de la mama lor, selectate, dichisite și parafate de Cristian Țopescu, *căruia îi mulțumim pentru toate regalurile de sîmbătă după masă, aduse în* casele microbiștilor cu ajutorul TV-ului, fapt pentru care instituția citată merită toată dragostea noastră, care odată cu timpul va fi chiar mai puternică decît aceea a giuleștenilor pentru *Rapiduleț*. N-o să ne mai numim *microbiști*, ci *televiziști!* Televiziști, pentru că la televiziune e mai frumos, domnule! Întîi și întîi, stai acasă. Nu ninge ca la Brașov, nu plouă ca la Arad și ca în alte locuri, duminică (între altele, fie spus, toți crainicii radiofonici au avut grijă în această ultimă transmisie să menționeze starea timpului din locurile de unde vorbeau, lucru pentru care le mulțumesc). Deci, cum spuneam, acasă e cald (dacă dă drumul la calorifer cine știm noi), mai vezi golurile de două sau de trei ori, nu ca pe stadion, unde dacă ai scăpat faza cu pricina îți dai palme și doar o fază *fierbinte* durează exact o secundă... Acasă poți să zbieri fără să se uite urît la tine vecinul, poți să pari competent celor ce te înconjură, soția, copilul, nepoții, soacra, bunicul, veri primari, rude prin adopțiune etc., tot acasă poți să *fii cu un ochi pe Wembley, cu unul pe San Siro* și, dacă ai baftă, chiar pe *Maracana*. Asta n-ar fi nimic, dar pe aceste stadioane se joacă de obicei frumosul sport numit fotbal, în timp ce la Brașov, să zicem, puteam să vedem sîmbătă ceva între patinaj artistic, săniuță, schi nautic și leapșa pe ouate. Să-i dea Dumnezeu încă o dată sănătate lui Valentin Stănescu care a contribuit cam cît Năstase (la dezvoltarea gustului pentru tenis) la dezvoltarea sporturilor de iarnă, nautice și sărituri la trambulină. Dar asta e o altă poveste.

Așadar, vineri *Dinamo* a luat-o ușor, bătrînește, s-a jucat cu *Jiul*, care, din cauza partidei de la Köln, a scăpat cu fața curată. Văzînd pe băieții aceia cumsecade sosiți tocmai din valea cărbunelui ca să ne arate un fotbal de izbeliște, m-am întrebat ce li se pune în mîncare cînd joacă acasă, pe terenul lor, și la ce cantină sînt serviți în București sau în alte orașe, de lasă pe unde se duc cîte un bacșiș de două puncte cu o seninătate demnă de o cauză mai bună. Faimoasa contradicție dintre *acasă* și *în deplasare amenință să devină o spaimă a pronosportiștilor*, așa că cei care merg la sigur ar trebui să țină seama de frecvența cu care unele echipe pierd pe terenuri străine. Sîmbătă mi-am amintit de frumoasele crăciunuri din copilărie, văzînd în prim plan niște fulgi de omăt cît gogoașa, plutind liric prin fața camerei de luat vederi. În jurul terenului, o blană groasă de zăpadă îmi evoca cele cinci săptămîni în care am stat pe o căldură de vară, acasă, așteptînd minunea de la Snagov. Fotbal n-a prea fost la Brașov, pentru că n-avea de unde să fie, oamenii scoși în teren erau preocupați să-și salveze gleznele mai întîi și pe urmă să marcheze goluri. Și așa, bunătatea de echipament a celor două echipe va trebui dată la reformă după această baie de noroi, dacă nu cumva *guturaiul va pune pe tușă cel puțin o duzină de jucători. În ce-i privește pe brașoveni*, s-ar zice că ei sînt antrenați, să nu le ducem grija. Dar ce facem cu oltenii, care sînt mai oțărîți și mai fragili? În sfîrșit, duminică de dimineață pe un vînt polar (care a avut rolul de ventilator, uscînd în mare parte gazonul din *Ghencea*) am văzut o partidă agreabilă între echipele *Steaua* și *F.C. Constanța*. A fost un joc la o singură poartă, cu multe gesturi teatrale, în care a excelat mai ales Antonescu, în rolul căpitanului de echipă, nedreptățit și neînțeles de arbitru (ce-i drept, nesigur și fără personalitate). Unsprezecele de pe malul mării ne lăsa să înțelegem, după egalul cu *Dinamo*, că va face mari greutăți *militarilor*. După articolul lui Ioan Chirilă de săptămîna trecută l-am căutat cu privirea pe tot terenul pe Iovănescu. El, săracul, era pe teren, dar *coordonarea* despre care ne vorbea amicul nostru nu se vedea deloc. Iovănescu e un fitecine. Mie nu-mi place să fac literatură în cronica de sport, pentru că literatura e bună în cărți. Am văzut, în schimb, doi jucători excelenți: pe Dumitru, care s-a hotărît să ne arate *că indispoziția sa față de fotbal a trecut, demonstrîndu-ne marile sale calități de* coordonator, și pe Vigu, un jucător serios, muncitor, cu o voință în joc, nedezmințită de ani de zile. Păcat că *Steaua* nu are la ora asta o înaintare și o apărare (mai puțin portarul Iordache și Sameș) la înălțimea liniei sale de mijloc. Iordănescu rămîne un mare talent, un mare virtuos, care n-a aflat că într-un concert se cîntă partitura și nu se fac improvizații, fie ele și geniale...

EUGEN BARBU ■

P.S. Ion Minoiu de la *Radio* ne-a anunțat disperat duminică pe la 16,45 că nu posedă rezultatul meciului de pe *Republicii* dintre *Rapid* și *Progresul*, care luase sfîrșit, după socotelile noastre, la 16,10. De vină, afirma domnia-sa, este echipa *Steaua*, care joacă la ora 11 dimineața. N-am înțeles! Socoteala e simplă: cu un telefon, cineva ar putea anunța în zece secunde rezultatul de pe *Republicii*. Un curier călare ar fi făcut zece minute de la *Republicii* pînă la clădirea *Radio*-ului. Un om mai puțin grăbit ar fi luat tramvaiul și ar fi ajuns în 20 de minute în același loc. Iar un amator de plimbări pe jos i-ar fi spus lui Minoiu pe la 16,35 că derbiul se terminase cu un scor alb. O fisă de telefon trebuia, și un cap. Fise se mai găsesc...

TENISUL ȘI POVESTILE LUI ADEVĂRATE

două din două...

Ultimul pas înaintea finalei Cupei Davis din 1971. Brazilia conduce România cu 2-1. Ne trebuie două puncte din două posibile.

Ne ducem la teren privind mai mult în jos. Tribunele gem de spectatori care agită steaguri și cîntă sambe. Totul e pregătit parcă pentru o mare sărbătoare: calificarea Braziliei în Challenge Round-ul Cupei Davis visat încă din 1966, cînd la Calcutta, Koch îl rata pentru un singur ghem în fața lui Krishnan. Este anticipat cel mai mare eveniment al anului sportiv brazilian... Începe meciul, Ilie îl bate, cum era de așteptat, pe Koch și eu îl simt mulțumit că a reușit să-și învingă adversarul, publicul și, mai ales, pe el însuși. Reacțiile publicului au fost ponderate, fiindcă se pare că el realizase diferența de valoare între favoritul lui și cel pe care ziariștii brazilieni îl numeau un adevărat Pelé al tenisului.

În vestiarul nostru, liniștea dinaintea marilor bătălii. Ilie se așază cuminte într-un colț și urmărește tăcut mișcările lui Ion, care se îmbracă încet și absent. Dacă-mi aduc bine aminte, Ion n-a mai scos o vorbă de aseară, de cînd declara ziariștilor: «A cîștiga la São Paulo este egal cu a traversa pe jos Mato Grosso».

În sfîrșit, ieșim pe teren, înconjurați ca de obicei de polițiști. Pe drum, Ion se oprește deodată, se uită la mine. Publicul sare în picioare văzîndu-l pe Mandarino. Ion continuă să mă privească în ochi și eu mă simt copleșit de marea sa forță interioară pe care o redescopăr acum și mai puternică.

Începe meciul. Ion este concentrat, lovește puternic și nu face o mișcare în plus. Mandarino *pare sigur de el și publicul* strigă: «Bra-zil! Bra-zil!» Dar iată că tocmai ce mă așteptam să se întîmple nu se întîmplă. Ion finalizează rapid, mingea nu trece decît de două sau trei ori peste plasă și Mandarino nu poate pune în valoare «scurta» care l-a scos din minți pe Kodes și care, credeam noi, îl va măcina pe Ion. Țiriac cîștigă primele zece ghemuri, iar publicul începe să se îndoiască de victoria echipei braziliene. Ion cîștigă primele zece ghemuri, dar victoria e încă departe, fiindcă în astfel de situații nici un avantaj nu e hotărîtor. Mandarino face două ghemuri, dar cel care cîștigă și cel de-al doilea set este tot Ion. În setul trei Ion conduce cu 3-0. Apoi cu 4-1. Ne apropiem de victorie. Dar tocmai atunci, Mandarino, obișnuit parcă cu ideea înfrîngerii, începe să joace neobișnuit de bine. Jocul se echilibrează. 4-2, apoi 4-3; 4-4. Și scurta jucătorului brazilian începe să-și arate colții. Ion pare obosit, dar știe precis că soarta meciului acum se joacă. Dacă nu va reuși să cîștige următoarele ghemuri și va pierde setul, atunci pînă la înfrîngere nu va mai fi decît un singur pas. Va ajunge din ce în ce mai greu scurtele acelea blestemate și, încurajat de public, Mandarino va cîștiga. Arbitrii de linie sesizează momentul neașteptatei reveniri a lui Mandarino. Jocul este deosebit de *îndîrjit. La un punct foarte important*, jucătorul brazilian trimite mingea cîțiva centimetri afară. Arbitrul lasă jocul să continue. Hardwich, arbitrul principal, intervine acordînd punctul lui Țiriac. Publicul fluieră. Jocul se întrerupe. Într-un colț, Ion respiră greu. Apoi, Mandarino greșește două mingi la rînd și 5-4. În timpul schimbului de teren, fluierăturile adresate arbitrului principal alternează cu încurajările pentru Mandarino. Țiriac își ține capul în palme. Îi mai trebuie doar patru mingi, dar ele nu sînt încă făcute. Jocul se reia. Ion joacă fără greșeală. Mecibol. Meci. Pe stadion se așterne o liniște mormîntală. Ilie intră pe teren și-l sărută pe Ion, îl luăm în brațe. De ieri seară, cînd părăseam tăcuți stadionul, rolurile se schimbaseră. Acum trăiam una dintre cele mai mari bucurii ale vieții noastre în fața a șapte mii de spectatori, ce ne priveau tăcuți. Liniștea nu durează însă decît cîteva momente: din toate colțurile spectatorii se îndreaptă spre noi amenințători. Îi spun lui Ilie să ia o rachetă în mînă. Un tînăr îl îmbrîncește pe Ion, iar acesta îl plesnește cu racheta peste umăr. Se aude un strigăt de durere și nimeni nu se mai apropie. Sîntem înconjurați de poliție. Mandarino îl ia în brațe pe arbitrul principal pentru a-l feri de furia cîtorva fanatici. Ajungem în vestiar. Încerc o ciudată senzație de beție. Rîdem, plîngem, ne îmbrățișăm, strigăm, urlăm, iar rîdem, iar plîngem. Ne liniștim abia cînd reprezentantul nostru comercial de la São Paulo și corespondentul Agerpresului intră aducînd veseli o ladă cu bere. Ciocnim și ne aducem aminte de momentele din meci. Și din nou ne îmbrățișăm. Ajungem la hotel istoviți.

*

N-au trecut decît cîteva ore de cînd sărbătoream *în vestiar victoria și iată-ne din* nou la drum. Pe aeroport — lume multă, ce se precipită spre un colț al imensei săli de așteptare. Aflăm că pînă la Rio de Janeiro vom călători împreună cu echipa de fotbal F.C. Santos și că lumea se înghesuie să-l vadă pe celebrul Pelé. Într-adevăr, Pelé apare în ușă, zîmbind. Lumea îl ovaționează. Trebuie să traverseze cîțiva metri pînă ajunge în sala grănicerilor, dar acest lucru este de neînchipuit și atunci intervin polițiștii pentru a-i face culoar. Intrăm și noi. Pelé îi felicită pe băieții noștri și se fotografiază împreună. Ieșim pe pistă. Motoarele avionului se pun în mișcare. În fața noastră F.C. Santos se îndreaptă în grup compact spre avion. Pe terasă și la ferestre lumea aclamă. Ion și Ilie se întorc de cîteva ori strigînd: «Degeaba. V-am bătut! V-am bătut!» Apoi cîntă: «Ați mîncat bătaie, ați mîncat bătaie!» Ne suim în avion. Stewardesa ne întreabă ce dorim să servim și noi răspundem: șampanie.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

DE LA UNA LA ALTA

hoții de bare

● Marele campion care este Ilie Năstase îl învinge pentru a doua oară consecutiv pe Björn Borg, adjudecîndu-și finala de la Hilton Head. Urmează la rînd turneul campionilor. ● Primim din partea A.S. «Tricolorul» Călărași: «Vă facem cunoscut că *cele relatate de elevul Iancu Lazăr* nu corespund realității și că respectivul a fost exclus din secția de modelism, urmînd să fie exclus și din viața sportivă. Popescu Pompiliu este un cadru didactic cu o bogată activitate pedagogică, instructiv-educativă și sportivă, avînd merite la ridicarea prestigiului rachetomodelismului din țara noastră». Acesta fiind răspunsul așteptat, considerăm stinsă orice discuție. ● Steaua și Dinamo și-au împărțit frățește victoriile la hochei: 5-4 și 2-3. Judecînd după asprimea luptei de pe gheață, combatanții au părut mai degrabă frați vitregi. ● În derbiul cu Progresul, Răducanu oferă spectatorilor de pe «Republicii» o nouă reprezentație de umor dubios rătăcind către centrul terenului, driblînd și faultînd. Ne miră că un antrenor capabil și serios ca Nelu Motroc tolerează asemenea clovnerii periculoase pentru echipă. Nu cumva pe Giulești a început să cînte găina? ● Doi pedagogi de frunte ai tenisului nostru, Cobzuc și Bădin, se propun reciproc pentru a pleca la specializare în străinătate, deși numără — împreună — vreo sută și douăzeci de ani. *Noi am zice să-i mai lase și pe cei mai* tineri. ● După surlele și trîmbițele care au însoțit primele meciuri ale reprezentativelor României la campionatele mondiale de volei, așteptăm analiza și explicațiile. De clasat, ne-am clasat la fel de prost, doar tam-tam am făcut mai mult, ca să impresionăm. Uite că n-am impresionat. ● Anunțăm pe această cale un talentat comentator de televiziune că fotbalistul craiovean Mincioagă este chiar atacant și nu fundaș, cum a încercat dînsul să ne convingă. Se zice că n-ar fi greu de aflat un asemenea secret, căci Mincioagă e destul de vorbăreț. ● Pe banca divizionarei B, Voința București, o siluetă nouă: Marin Bărbulescu, fostul antrenor al Rapidului, chemat să dea o mînă de ajutor pe post de consilier. ● Zilele trecute, Bucureștiul și Sinaia au găzduit, cu proverbiala lor ospitalitate, reuniunea anuală a Comitetului Director al Federației internaționale de bob. ● În Ghencea, Steaua evoluează din ce în ce mai bine. ● Victoria lui Vaisman la turneul de la Przemysl, din Polonia, confirmă sezonul remarcabil al șahului românesc. Se pare că ceva s-a schimbat și la federație, unde se muncește cu sîrg și responsabilitate. ● Duminică seara, în Gara de Nord, Grigoraș se furișa ca o umbră în așteptarea trenului de Turnu Măgurele: «*Nu vreau să mă recunoască suporterii*. Am ratat azi o mare ocazie de gol». Se vede treaba că Neagu se închisese de mult în casă... ● Fapt fără precedent în sportul românesc: la Craiova, în ajunul meciului de rugbi de divizia B, Electroputere-Arhitectura București, au dispărut barele!! Se face o anchetă și în curînd vom afla vinovatul ●Confrații de la «Informația Bucureștiului» critică — vehement — conducerea tehnică a Rapidului pentru refuzul de a juca sîmbătă meciul cu Progresul. Două lucruri trebuie precizate: în primul rînd, nu conducerea tehnică ia asemenea decizii; în al doilea rînd, Rapidul jucase în Cupă cu numai două zile mai devreme la Turnu Măgurele. Să criticăm, dar să nu dăm cu bîta în baltă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

E BĂIAT BUN ȘI MUNCITOR... SĂ-L FACEM ȘEF!

Adeseori eforturile unor largi colective se irosesc, se pierde materie primă, se uzează mașini, se cheltuiesc energie, entuziasm, cu rezultate practice mediocre pentru unicul și simplul motiv că în fruntea atelierului, secției, întreprinderii se află omul potrivit la locul potrivit pentru altul. La conducerea Fabricii de ciorapi «Adesgo» este numit un nou director, un om competent, doritor să facă treabă, cu atît mai mult cu cît predecesorul său, fără studii și lipsit de calități de conducător, produsese destule încurcături în întreprinderea respectivă. Noul șef a considerat necesară reorganizarea întregului colectiv de conducere după criterii științifice, animat de dorința de a promova elemente cu adevărat capabile pe plan profesional. În una din secții funcționa de cîtăva vreme un maistru cu pregătire, cu pasiune tehnică superioare postului său: cunoștea perfect întreaga gamă de utilaje, foarte complicate, utilizate în fabrică, era autorul mai multor inovații, în fine, poseda calități care-l recomandau pentru o rapidă avansare. În final, în cadrul «mișcărilor de șah» după instalarea noii conduceri omul a fost numit șeful secției Mașini de bază. Și abia atunci lucrurile au început să se complice...

MAȘINILE MERG BINE. DAR OAMENII?

Noul șef de secție în loc să se ocupe de sutele de oameni pe care-i avea în subordine, să-i conducă, și-a îndreptat întreaga atenție doar spre mașini, spre îmbunătățirea utilajelor și produselor. Oprea o mașină sau alta, concentra în jurul ei pe cei mai buni specialiști, emitea idei tehnice interesante, la a căror analizare și înfăptuire îi antrena pe specialiști, într-un cuvînt făcea totul în afară de ceea ce în primul rînd cădea în sarcina sa: să conducă eficient secția. Maiștrii, mobilizați de șef pentru realizarea îndrăznețelor sale idei tehnice, nu mai aveau răgazul să supravegheze atent muncitorii, nu mai reglau precis dispozitivele, coeficientul de stagnare a mașinilor creștea sistematic.

Planul de producție al fabricii ar fi avut mult de suferit de pe urma acestei frenezii tehnice dacă nu s-ar fi luat măsuri — e adevărat — de cîrpăceală de către conducerea fabricii: muncitori de la alte secții erau trimiși în secția de bază pentru a participa la asaltul de sfîrșit de lună, se luau și alte măsuri extreme, în fine, de bine, de rău întreprinderea o scotea la capăt. Dar cu ce preț?! Culmea este că noul șef avea cea mai bună părere despre aptitudinile sale de conducător. El elabora mărețe planuri de desfășurare a forțelor — pe hîrtie! — se înconjura de secretare, era neîntrecut în găsirea de justificări scriptice pentru rămînerile în urmă.

Bineînțeles, urciorul n-a mers de multe ori la apă și cariera șefului de la Mașini de bază a fost curmată prin transferarea sa, *în aceeași calitate*, la secția Finisare. «Să-i mai dăm o șansă, că de fapt e băiat bun». La noul loc de producție situația s-a repetat, aidoma unui balet mecanic. O întoarcere a cheiței, o apăsare pe buton și dansatorii neînsuflețiți își reiau mișcările, cu aceeași față înlemnită, inexpresivă.

La Finisare lucrau cam 250 de muncitori de schimb. În loc ca șeful să conducă această armată și în general să se ocupe de bunul mers al secției, el era din nou absorbit doar de inovații tehnice. Interesant de notat, nici măcar în acest domeniu limitat eforturile sale nu prea dădeau roade, deoarece totul se făcea pe dibuite, după inspirație și nu în lumina unor mature analize ale eficienței economice a perfecționărilor propuse.

Au trebuit să treacă multe luni ca să intervină schimbarea dorită: șeful a fost trecut pe post de dispecer, iar tensiunea în fabrică a revenit la normal.

Cazul e cu atît mai semnificativ cu cît, repetăm, n-a fost vorba de promovarea unui incapabil, ci a unui tehnician înzestrat. Locul lui era însă, de pildă, într-un laborator de perfecționare a tehnologiilor și utilajelor, și nu într-o funcție de conducere.

CE-I LIPSEA? O NIMICA TOATĂ

Cazul următor ne introduce într-o altă ambianță, aceea a unui mare institut de cercetări științifice, tot din Capitală.

Unul din cercetători manifesta însușiri deosebite: creativitate, perseverență, o excelentă pregătire în specialitate. Drept care a fost promovat cercetător principal, în noua postură manifestîndu-și, firește, aceleași calități. Apoi a devenit șef de laborator. Nimic mai natural, s-ar părea. Ei bine, *nu*. Motivul pare abracadabrant și totuși «din păcate», omul era prea bun specialist. Dar numai în domeniul său îngust! Dacă i s-ar fi cerut să dea denumirile exacte ale tuturor secțiilor institutului în care el însuși lucra, probabil că s-ar fi încurcat. Nu este o glumă: faptul ne-a fost relatat de un inginer care a lucrat 17 ani în institutul cu pricina.

Promovarea în noul post i-a adus posibilitatea să intre în colectivul șefilor de laborator, însă în acest for el denigra munca colegilor din alte secții, nu împins de meschine considerații personale, ci din miopia specialistului îngust: laboratorul *lui*, chipurile, era singurul important, *singurul* cu eficiență posibilă în producție.

Omul, cum spuneam, era dotat, muncitor, perseverent, excelent specialist, drept care a fost avansat șef de secție — avînd 30-40 cercetători de înaltă calificare în subordine — și apoi director științific, devenind astfel element de decizie în Consiliul tehnic al institutului.

Nu e greu de ghicit că în noua funcție, care implica o viziune și mai largă, o înțelegere superioară a rosturilor și direcțiilor cercetării științifice într-un sector de maximă importanță economică pentru țară — el a rămas același specialist îngust. Pentru laboratorul *său*, pentru domeniul *său* de cercetare, a păstrat acea atitudine tandră și unilaterală pe care un părinte o manifestă față de odrasla sa: «e broscoiul meu!»

Pedalarea exagerată și nejustificată doar pe unele laturi ale cercetării — orientare care n-a sprijinit suficient producția — a constituit, se pare, una din cauzele majore care au dus, în cele din urmă, la desființarea întregului institut!

Cazul numărul 3 a avut drept fundal Grupul întreprinderilor de industrie locală din județul Timiș. Pentru a sublinia însemnătatea economică a grupului vom preciza că în cadrul lui muncesc mai multe mii de oameni, că acesta cuprinde o serie de întreprinderi puternice, între care «Electrometal», și că rulează anual fonduri de sute de milioane de lei.

La un moment dat a apărut nevoia numirii unui director comercial, funcție de mare răspundere deoarece aci converg firele aprovizionării, desfacerii și operațiilor de import-export. Candidatul cel mai potrivit părea a fi un economist care cu trei ani în urmă lucrase ca șef contabil la «Electrometal» și apoi frecventase și absolvise un curs de perfecționare în cadrul Academiei «Ștefan Gheorghiu». Om cu experiență în domeniul economic, în vîrstă cam de 40 de ani, sîrguincios, entuziast. Ce-i lipsea? o nimica toată: calități de conducător.

Noul director avea în subordine cam 45 de încadrați, pe care însă, spre uimirea celor care l-au numit și poate și a lui însuși, s-a dovedit incapabil să-i dirijeze cum se cuvenea. Prin urmare, producția a devenit neritmică, s-au acumulat stocuri de milioane, ajungîndu-se la situația de neinvidiat ca, din cauza repetatelor blocări de conturi în bancă, să fie pusă sub semnul întrebării însăși retribuția.

În biroul directorului comercial lumina ardea pînă noaptea tîrziu, omul trudea cît cinci, dar nu putea munci cît 45. Lipsa de însușiri de conducător amenința să ducă de rîpă întregul grup de întreprinderi. Firește, situația n-a putut dăinui și directorul a fost mutat într-un post realmente potrivit capacităților sale; acela de economist principal. Aci dă deplină satisfacție și realizează complexe analize economice, calcule de preț de cost și de prețuri în deplină mulțumire și cu mare eficiență.

Cazurile de mai sus ne-au fost relatate de trei ingineri cu îndelungată practică în producție: Veronica Teodorescu, din colectivul interdisciplinar, și Petre Anton, expert instructor în probleme de personal de la Institutul central de pregătire a cadrelor de conducere din economie și administrația de stat, și Ioan Staicu, directorul general al Grupului de întreprinderi de industrie locală Timiș. Nu am dat numele celor direct vizați în cele trei cazuri tocmai pentru a pastra gradul de generalitate al problemei discutate și a evidenția că ele nu ilustrează lipsuri personale, întîmplătoare, ci un anumit mod de a promova cadrele.

SALT MORTAL CU ÎNCETINITORUL

— Care sînt calitățile unui cadru de conducere, tovarășe inginer Miron Popescu? În cursurile dumneavoastră de la Institutul central ați abordat de nenumărate ori acest subiect...

— Da. Este una din problemele-cheie ale economiei naționale. După părerea mea, in sectorul promovării cadrelor ar trebui să intervină un reviriment, plecînd de la o premisă poate surprinzătoare la prima vedere, dar perfect reală: nici una din calitățile unui executant nu poate furniza indicații precise asupra capacității de a deveni *conducător de executanți*. Nu mă refer, bineînțeles, la pregătirea pur tehnică, profesională — pe care o presupunem excelentă și fără de care nici nu se poate concepe saltul într-un post de conducere — ci am în vedere doar calitățile pur umane. Va fi excelentul executant X și un excelent conducător? Poate doar casierii, taxatorii de la tramvaie și autobuze, și în general oamenii de la ghișeu, care vin în contact direct cu cetățenii, își pot verifica, *în postura de executanți*, eventuale însușiri de conducător, dar aceasta numai în domenii strict limitate.

— În fond ce calități trebuie să caracterizeze un conducător?

— Să poată comunica, în cele mai bune condițiuni, cu subalternii, să stabilească relații de încredere reciprocă și de sinceritate cu aceștia, să le transmită nu numai directive, ci entuziasmul — cuvîntul nu e prea tare — pentru schimbări înnoitoare și să creeze condițiile pentru aceste schimbări, să posede o anumită flexibilitate intelectuală, să știe să-și asume riscuri calculate, fiindcă cine nu riscă nu cîștigă, nu schimbă nimic. Interesant de remarcat că, în acest context, conducătorul de tip nou se deosebește ca de la cer la pămînt de cel de tip taylorist. Acesta din urmă încerca să obțină maximum posibil de la situația existentă, idealul său fiind de a schimba cît mai puțin din structurile în vigoare. Or, cerințele impuse conducătorului modern merg tocmai pe linia inovării, a modificării a înseși structurilor pe care el le găsește și care stînjenesc o dezvoltare rapidă, furtunoasă. Desigur, ar trebui evocate și alte calități, asupra cărora însă nu insist. Saltul mortal, frîngerea gîtului nu se petrece ca la cursele de la Le Mans, fulgerător, ci încet-încet. Stricăciunile devin vizibile, uneori, abia după mulți ani, cînd însă e prea tîrziu să se repare ceva, cînd lupta cu timpul a fost pierdută: ce s-a stricat rămîne bun stricat. Și toate acestea pentru ce? Pentru că, în general, se consideră că promovarea într-un post de conducere reprezintă o recompensă naturală pentru bunele rezultate obținute *ca executant*. «E băiat bun, serios, cu experiență... Să-l facem șef». Cam aceasta este linia de gîndire curentă. Cu alte cuvinte, omul e promovat după merite. Dar care merite? Acelea pe care le-a dovedit în calitate de executant?! Dacă ar fi să ne rezumăm la acestea, aș îndrăzni să spun: promovarea nu trebuie să se facă după merite.

— Atunci cînd cineva este numit într-un post de conducere — completează inginerul Petre Anton — el este, de regulă, felicitat. «Pentru merite deosebite...» Eu cred că ar trebui să i se spună: «Tovarășe, numirea dumneavoastră în această funcție de conducere este o poliță în alb. Avem speranța că o veți onora, dar pentru aceasta trebuie să vă dați seama că noua activitate nu trebuie să reprezinte, sub nici o formă, simpla continuare a celei vechi, ci altceva». Eu, în cei 25 de ani de activitate profesională, nu am întîlnit mai niciodată o astfel de promovare. Nu e o constatare empirică: judec acum și prin perspectiva căpătată ca instructor în probleme de personal — a încheiat interlocutorul nostru.

Este posibil ca opiniile mai sus-citate să frapeze. Ele nu emit însă pretenția la originalitate absolută sau la exclusivism, ci oglindesc doar una din multiplele fațete ale unei probleme care merită o dezbatere largă și asupra căreia poate vom reveni.

Firește, o primă reacție la citirea acestui articol din partea celor însărcinați cu promovarea de cadre în posturi de conducere în economie la primul eșalon ar putea fi: «La noi nu se face așa» — deși o statistică reală ar fi imposibil de întocmit. Cine poate afirma că măcar o dată n-a auzit formula sacramentală: «E băiat bun și muncitor. Să-l facem șef».

LIONEL NIȚESCU ■

Calculatorul electronic devine, tot mai mult, un instrument al activității de conducere în economie, cu multiple valențe. El poate multe, foarte multe, afară de un singur lucru: să dea sfaturi în privința promovării cadrelor de conducere în economie. Fiindcă prima și cea mai importantă misiune a acestora este să dirijeze oameni, nu mașini.
În fotografie: calculatorul centrului de calcul al Academiei «Ștefan Gheorghiu».

DISCURI MAGNETICE

COPERTA NOASTRĂ:
Fotografia nu vă prezintă o imagine selenară ci o placă de fontă văzută la un microscop electronic.
Fotografie de RADU CONSTANTINESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: LIVIU BOBOCEA
41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

MUZICA E UN JUG CARE AR PUTEA DEVENI ÎNTR-O BUNĂ ZI DE AUR, DAR CARE LA ÎNCEPUT NU ESTE DECÎT DE PIATRĂ

Ion Voicu. Născut la București în 1924, absolvent al Conservatorului în 1942. Solist al Orchestrei Simfonice Radio din 1940 și al Filarmonicii din 1945. Întemeietor al orchestrei de cameră «București» (1969), director general al Filarmonicii «George Enescu» (din 1973), Laureat al Premiului de Stat, Artist al poporului, distins cu mai multe titluri și medalii, între care medalia Eugène Ysaye.

A susținut concerte și recitaluri în peste treizeci de țări, a imprimat discuri cu Electrecord, Decca, Eterna, Helidor etc. A cîntat sub bagheta unor dirijori celebri, ca Sir John Barbirolli, Anatole Fistulari, John Prichard, Constantin Silvestri, Roberto Benzi, David Oistrah, Takashi Asahino ș.a. A participat la numeroase festivaluri internaționale, ca invitat de onoare sau ca membru al juriilor, la Salzburg, Viena, București, Atena, Hainaut, Passau, Dubrovnik, Ohrid etc. Vicepreședinte al Concursului internațional Ceaikovski – Moscova, Bach – Leipzig, Flesch – Londra. A fost acompaniat de toate marile orchestre ale lumii, între care London Symphony, Royal Liverpool Orchestra, Orchestra den Haag, Filarmonica din Tokyo, Moscova și Atena, Canadian Radio Symphony Orchestra, Mozarteum Salzburg, Haifa Symphony etc.

Membru al Partidului Comunist Român din 1947.

A crescut într-o margine a Bucureștiului și într-o familie în care muzica a început de mult, cu cîteva generații bune înainte. S-a împrietenit cu vioara de la o vîrstă fragedă, împotriva faptului că, la cinci ani, îi plăcea mai mult mingea și că, la nouă, repeta legat de trunchiul unui copac, în curtea casei părintești, sub ochiul ager al mamei. Peste decenii, cînd numele lui Ion Voicu făcuse de-acum înconjurul tuturor meridianelor lumii muzicale, chiar în ziua în care artistul a primit o vioară Stradivarius din partea statului, ca semn suprem de prețuire, mama l-a luat de mînă și l-a dus în curtea părintească, a scos un scaun din casă și l-a invitat să cînte sub pomul acela de care-l legase cîndva, ca să n-o zbughească la joacă...

Este sigur că a avut un talent timpuriu. Va încheia în numai doi ani Conservatorul și va debuta în mod strălucit, cu Paganini, în fața unui Ateneu arhiplin și în prezența marelui său dascăl, George Enescu. Concertul de debut a fost un triumf, chiar dacă maestrul n-a coborît în scenă, după spectacol, ci numai i-a trimis vorbă bună, dovadă că a reușit și că se află pe drumul cel drept.

Acest drum, pe care s-a angajat atunci și pe care-l străbate și astăzi, cu atîția ani și cu atîtea amintiri în spate, a fost — și este — nu numai un drum al talentului înnăscut, moștenit dintr-o familie în care se cîntă de secole, ci și unul al muncii, al ambiției și lucidității. Deși crede că în muzică talentul precumpănește, maestrul de astăzi subliniază că un artist leneș nu este decît un infirm, pentru că nici o diplomă nu are puterea de a-ți asigura succesul *la public*, cucerirea acestuia obținîndu-se doar după o muncă chinuitoare.

Nu-i plac sentințele. Îi plac mai mult vorbele măsurate, dar cu toate acestea nu se sfiește să afirme că vioara este instrumentul cel mai greu de pe lume și că, evident, cel mai greu și mai greu este să fii instrumentist. A dedicat viorii întreaga sa viață, privîndu-se în mod deliberat de multe comodități și avantaje, muncind ca un rob ore în șir, uneori de dimineața pînă seara, pentru ca sunetul să fie cît mai dulce și cît mai rotund.

La începutul carierei studia opt ore pe zi. Acum, cînd nu se minte afirmînd că și-a făcut un drum în muzică și în viață, studiază numai patru ceasuri, recunoscînd că mai are *multe de stăpînit în vioară*. Ca unul care a fost elevul lui Enescu, Iampolski și David Oistrah, cu ultimul împlinind aspirantura la Moscova, vreme de trei ani, Ion Voicu crede cu fidelitate în rolul dascălilor, dar mai mult crede în voința și ambiția fiecărui muzician de a munci pînă asudă și de a repeta pînă obosește, de a se înhăma la un jug care ar putea deveni într-o bună zi de aur, dar care la început nu este decît de piatră. Pentru a izbuti în meserie și pentru a ajunge să urci pe podiumul marilor săli de concerte, talentul și munca ar mai avea nevoie de ajutorul unei alte virtuți: nemulțumirea de sine, sentimentul acela straniu că totuși ceea ce ai făcut, n-ai făcut pînă la capăt și că n-ai terminat, că n-ai ajuns încă în templul mult visat al perfecțiunii, în care se răzbește foarte greu și foarte tîrziu.

Instrumentist înainte de toate, virtuos avînd — după cum scria ziarul londonez «Daily Mail» — «ceva magic în degete și în arcuș», Ion Voicu a profesat — și profesează — dirijatul, fiind totodată și compozitor. Recunoaște că îi face plăcere să compună, se destinde oarecum de vioară, zăbovește adesea în fața pianului, înnegrind partitură după partitură. Condiția de compozitor i se pare într-un fel superioară, dar are tăria să recunoască, lucid, că numele său este legat înainte de toate de arcuș și abia apoi de compoziție. Dealtfel, nu se grăbește cu laudele, susținînd că valoarea unei compoziții nu se leagă de ceea ce crede autorul despre ea, ci numai de judecata publicului, creația circulînd prin lume mai puțin prin ceea ce înseamnă ea însăși și mai mult prin impresia lăsată auditoriului.

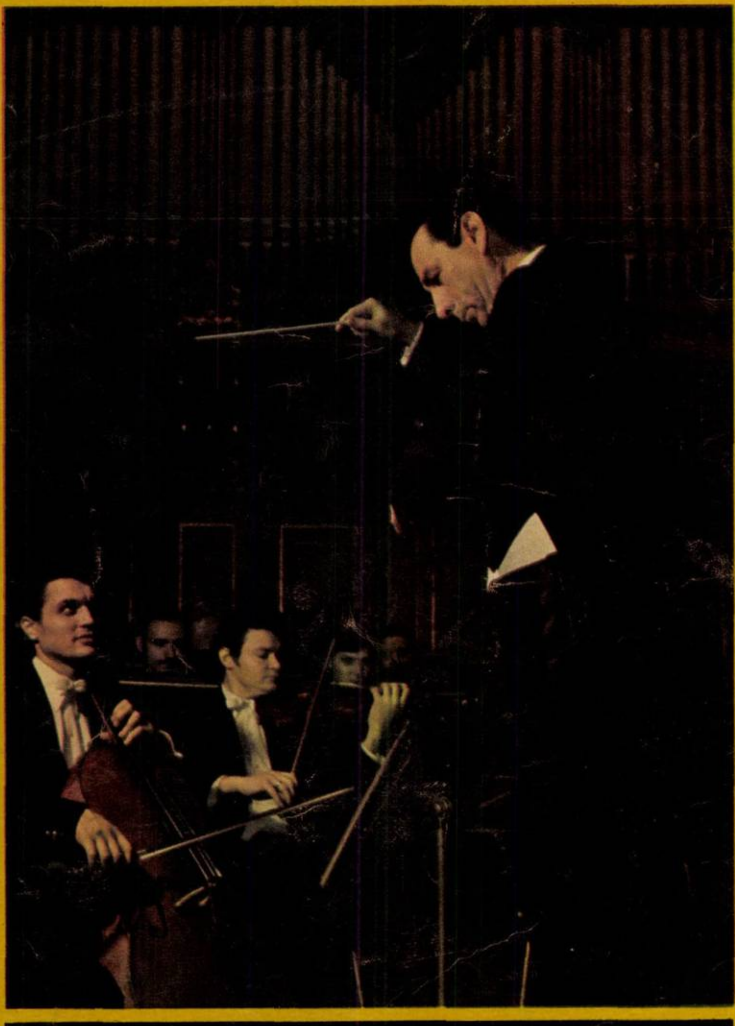

Fotografie de ELENA GHERA ■

De aproape doi ani se află în fruntea Filarmonicii, orchestră în rîndul căreia a crescut vreme de aproape trei decenii, ajungînd astăzi pe culmile interpretative cele mai înalte. Ales ca director, Ion Voicu a înțeles să rămînă în continuare colegul tuturor, intuind nu numai onoarea funcției, ci și dificultatea ei. S-a străduit să păstreze în incinta acestei instituții cultul pentru valorile tradiționale ale muzicii românești, făcînd în același timp cît mai mult loc compozitorilor și instrumentiștilor tineri, conducîndu-se după ideea că muzica simfonică contemporană înseamnă ceva mai mult decît cred unii. Din acest punct de vedere, virtuosul acceptă că muzica modernă nu prea înțelege să aibă răbdare și să aștepte verdictul unui lung moment de tatonare pe care îl traversează. Precaut, refuzînd să se grăbească, Voicu nu se arată impermeabil la nou și nu țintuiește la stîlpul valorilor false nici măcar muzica dodecafonică, cu ce are ea mai strident. Cere numai răbdare, socotind că n-ar fi exclus ca într-o bună zi această muzică, așa nebună cum pare uneori și cum chiar este, să ajungă pînă la mintea și la inima ascultătorilor, impunîndu-se și triumfînd.

A cîntat peste tot în lume, de la sălile *obscure pînă la celebra Carnegie Hall din* New York, în care a debutat cu mare succes, obligîndu-i pe Oistrah, Stern și Menuhin să-l aplaude, iar pe cumpătatul cronicar al lui «The New York Times» să noteze că este «un artist unic». Din toate aceste peregrinări s-a întors acasă cu primul avion, îndrăgostit de țara și familia sa. Ar putea povesti despre turnee și concerte la nesfîrșit, dar întrebat despre cea mai frumoasă amintire, nu ezită să vorbească despre un recital ținut în comuna Pecica, de lîngă Arad, cînd vioara sa a cîntat pe prispa unei case și la lumina lămpii, dar în fața unor oameni al căror suflet îl simțea vibrînd ca o coardă. Alături.

Acceptă tirania instrumentului ca pe un dat al sorții și realizează că în clipa în care se va sustrage de sub această tiranie, adică în ziua în care nu se va feri de excese și va înceta să studieze ca un învățăcel, în clipa aceea va fi un artist sfîrșit. Dacă susține că publicul face artistul, atunci crede și în reversul medaliei, căci — socotește — artistul are la rîndul lui foarte multe unelte la îndemînă ca să modeleze publicul, să-l apropie și să-l farmece. Rob al viorii, cum zice, nu bea, nu fumează decît în joacă, se supune exercițiilor de gimnastică, merge pe jos și se culcă devreme, resemnat în convingerea că nu mai este nimic de făcut și că toate aceste privațiuni fac parte nelipsită din viața sa.

Este atît de sincer, încît declară că uneori se satură de vioară. La sfîrșitul stagiunilor, jură să plece departe, în munte, cu familia. Să plece și să uite. De douăzeci și trei de ani, mărturisește soția artistului, Ion Voicu promite o pauză de zece zile și de fiecare dată încalcă promisiunea, apropiindu-se de vioară ca de femeia iubită, pătimaș.

Îi place pictura, îi place să stea în familie, vrea să creadă că a ales bine pentru copiii săi, *un băiat și o fată, meseria de muzicanți*, cum zice. Despre talentul lor ar prefera să vorbească alții, chiar dacă Mădălin a debutat cu vîlvă, acompaniindu-și tatăl în cadrul dublului concert pentru vioară de Bach. Speră să-i scoată buni meseriași pentru păstrarea tradiției, convins că fiecare părinte are datoria să încerce. Talent au amîndoi, continuă, doar că generația de astăzi nu prea muncește cum s-ar cuveni.

Nu e de părere că sînt geniali, după cum nu e de părere că genial este el însuși, socotind vorba aceasta prea umflată și prea nesigură, inventată de critici pentru a suci mințile cititorilor.

Ion Voicu nu se consideră decît un artist care-și face datoria față de țară, față de familie și față de el însuși: aceea de a trece mai departe, ca un mesaj, melodia purtată în neamul său de secole, muzica acestui popor mîndru, cîntecul acestui pămînt generos.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII — NR. 47 (1015) — 16 NOIEMBRIE 1974

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

LUPTA CU PĂMÎNTUL, PENTRU PĂMÎNT! ●
Goana după soare ●● O IDEE POATE MURI DACĂ NU E CULTIVATĂ CÎND TREBUIE
●●● ***Viitorul întîi, viitorul al doilea*** ●●●●

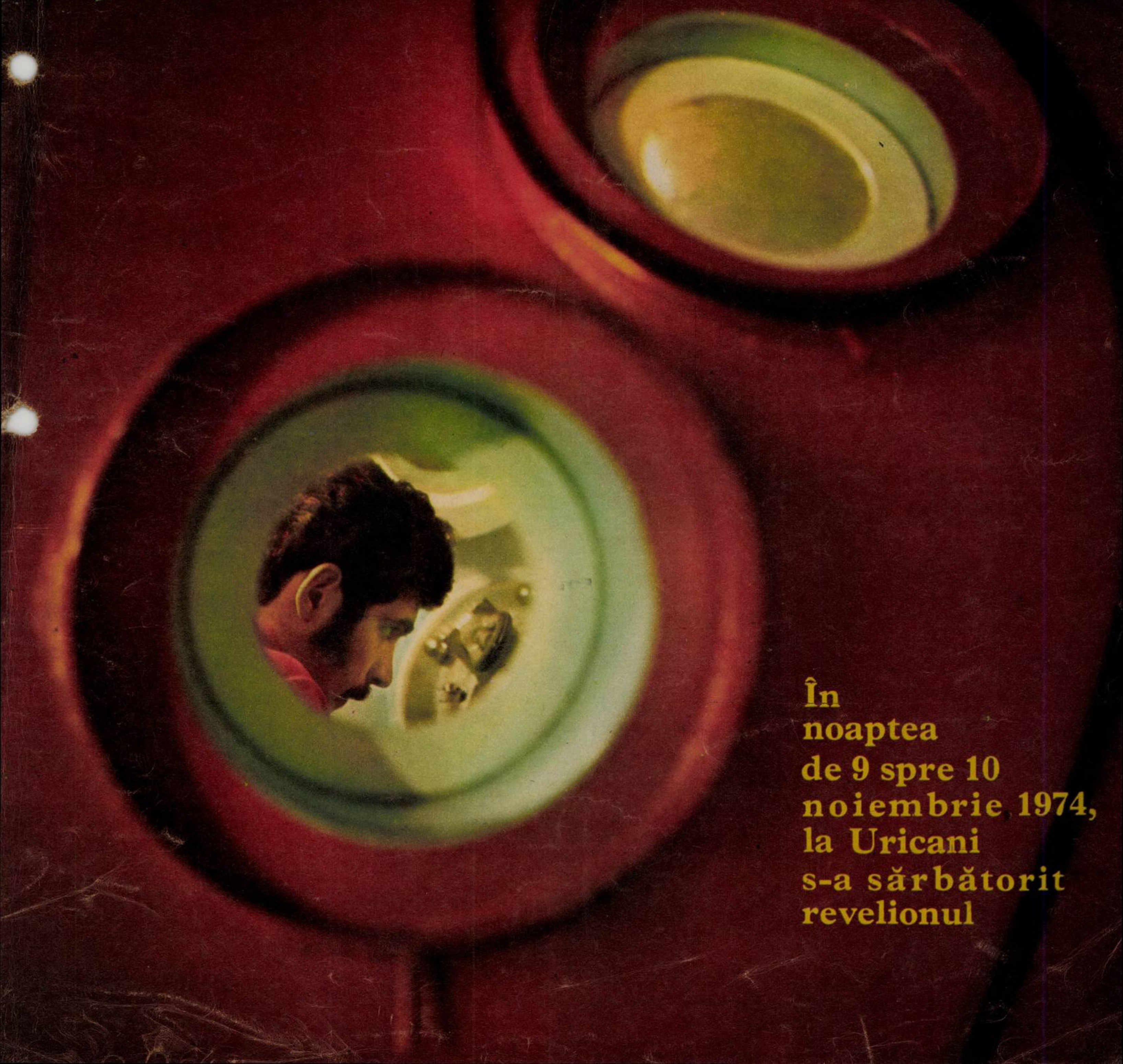

În noaptea de 9 spre 10 noiembrie 1974, la Uricani s-a sărbătorit revelionul

PENTRU PREZENTUL ȘI VIITORUL PATRIEI, ÎN UNANIMITATE, CU SENTIMENTE DE ALEASĂ PREȚUIRE ȘI PROFUNDĂ ÎNCREDERE FAȚĂ DE PRIMUL COMUNIST AL ȚĂRII, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Conferințele organizațiilor județene de partid au consemnat opțiunea fermă a națiunii privind purtătorul ales al voinței și destinelor sale: tovarășul Nicolae Ceaușescu. «Hotărîrea noastră, se arată în Telegrama Conferinței organizației județene Sibiu a P.C.R., izvorăște din încrederea nestrămutată că activitatea de covîrșitoare însemnătate teoretică și practică a eminentului militant și om politic va contribui decisiv și în continuare, la dezvoltarea unei economii prospere, la adîncirea permanentă a democrației socialiste, la continua întărire a unității partidului, a unității întregului popor în jurul partidului, a frăției tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la promovarea cu consecvență a normelor eticii și echității socialiste.

Hotărîrea noastră pornește de la convingerea că, în fruntea partidului și a statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu va asigura promovarea în continuare, cu aceeași fermitate și consecvență, a unei politici externe active, de instaurare în lume a unor relații noi, de întărire a legăturilor de prietenie frățească și colaborare cu toate țările socialiste, cu toate statele lumii, bazate pe egalitate și respect al independenței și suveranității naționale, va continua politica de întărire a solidarității partidului nostru cu partidele comuniste și muncitorești, cu forțele progresiste și revoluționare din întreaga lume, servind astfel interesele majore ale poporului român, interesele cauzei socialismului și colaborării internaționale.»

Pentru fiecare comunist și om al muncii este clar că realismul politicii noastre interne și externe, orientarea dezvoltării generale a națiunii, în mod special după Congresul al IX-lea al partidului, suflul permanent spre nou, perfecționarea continuă a întregii noastre organizări sociale, evoluția rapidă a țării, ridicarea prestigiului internațional al României sînt strîns legate de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Desemnîndu-l în cea mai înaltă funcție a partidului, națiunea semnează prin votul ei responsabil în favoarea celui mai rodnic deceniu din întreaga istorie a României, semnează pentru o politică, politica unui partid care a format în rîndurile sale pe cel mai strălucit bărbat de stat al României tuturor timpurilor.

Conferințele organizațiilor județene de partid, care au marcat într-o atmosferă de puternic entuziasm etapa cea mai fierbinte premergătoare Congresului al XI-lea, se încheie astăzi. Au participat membri și membri supleanți ai comitetelor de partid și ai comisiilor de revizie ale organizațiilor județene de partid, delegații aleși în adunările și conferințele organizațiilor de partid din întreprinderi, instituții, din organizațiile de partid comunale, orășenești și municipale — muncitori, ingineri, tehnicieni, țărani cooperatori, intelectuali, activiști de partid, de stat și din economie, ai organizațiilor de masă și obștești. Au fost prezenți de asemenea numeroși invitați — membri ai C.C. al P.C.R. și ai guvernului, reprezentanți ai unor instituții centrale, ai organelor locale de stat, ai organizațiilor obștești, cadre de conducere din întreprinderi, șantiere, instituții, oameni de știință, artă și cultură.

Prin reprezentanții lor direcți, oamenii muncii din întreaga țară au participat în aceste zile la analiza efectuată într-un spirit de înaltă exigență și competență, a activității desfășurate de organizațiile de partid pentru aplicarea în viață a hotărîrilor Congresului al X-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R., a hotărîrilor conducerii partidului, precum și a propriilor hotărîri, stabilind planuri concrete de măsuri menite să ducă la ridicarea pe o treaptă superioară a întregii munci politice, educative, economice.

Prin telegramele adresate Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, conferințele și-au asumat angajamente ce ilustrează nu numai însuflețirea oamenilor muncii, dar și competența, capacitatea lor sporită de organizare, de analiză și autoanaliză a realității pe care o transformă și perfecționează neîntrerupt.

Spiritul nou remarcat și consemnat în discuțiile care au avut loc vizează atitudinea față de disciplina muncii, față de compartimentele esențiale, dinamice ale planurilor, demonstrează în consecință faptul că proiectele de Program și de Directive, precum și Tezele C.C. al P.C.R. pentru Congresul al XI-lea aprobate în unanimitate dispun nu numai de clarviziunea corespunzătoare unei Românii angajate într-o ascensiune neîntreruptă spre culmi de civilizație și progres, dar și de pregătirea superioară a oamenilor ce le vor traduce în fapte de muncă și, cum ne-am obișnuit tot mai mult în ultimul timp, de sacrificiu și eroism.

Edificatoare pentru atmosfera de lucru în care au decurs dezbaterile, pentru ținuta lor înaltă sînt înseși temele abordate, dintre care enumerăm: perfecționarea conducerii activității economico-sociale, adîncirea democrației socialiste, atragerea tot mai activă a maselor largi la conducerea și rezolvarea treburilor obștești, activitatea politico-educativă pentru ridicarea conștiinței socialiste a celor ce muncesc, pentru formarea și dezvoltarea trăsăturilor moral-politice ale omului nou, pentru înrădăcinarea trainică și generalizarea normelor eticii și echității socialiste în întreaga viață socială, îmbunătățirea învățămîntului, dezvoltarea activității de cercetare științifică, stimularea creației literar-artistice, adeziunea deplină a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii față de politica externă și întreaga activitate internațională a partidului și statului.

În cadrul dezbaterilor au fost examinate totodată sarcinile concrete ce revin organelor și organizațiilor de partid pentru realizarea exemplară, la toți indicatorii, a planului pe anul în curs și pregătirea în condiții optime a producției pe 1975, pentru realizarea marelui obiectiv național — cincinalul înainte de termen.

În conformitate cu prevederile Statutului partidului și criteriile stabilite de plenara Comitetului Central, conferințele organizațiilor județene de partid au ales noile organe conducătoare ale organizațiilor respective și delegații pentru congres, desemnînd în același timp candidații pentru organele centrale de partid. Presa cotidiană a informat la timpul cuvenit numele celor pe care dezbaterile purtate în spiritul democratismului ce caracterizează întreaga viață social-politică a țării i-au desemnat a fi purtătorii gîndurilor, voinței și faptelor întregii națiuni în forumul organizatoric cel mai înalt al partidului. Ei vor fi aceia care vor alcătui calitatea reprezentativă a congresului menit să consfințească fantastica propensiune a unei țări în plin avînt și să traseze cu răspundere științifică și politică liniile evoluției ei.

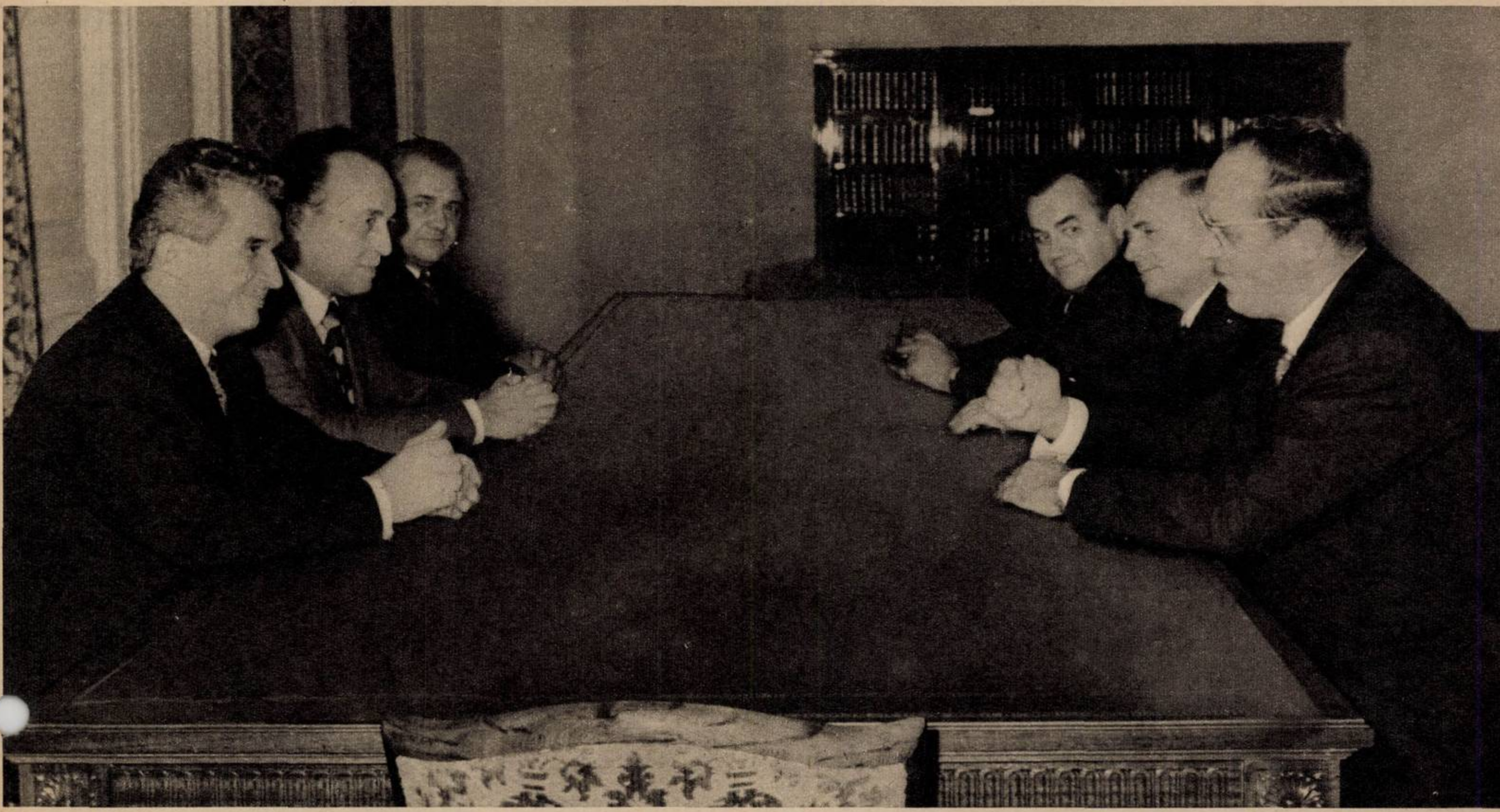

Aspect de la convorbirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și Konstantin F. Katușev, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

CONȘTIINȚA LIMPEDE A UNEI NAȚIUNI CARE ÎȘI ASUMĂ CU RESPONSABILITATE ȘI ÎN DEPLINĂ CUNOȘTINȚĂ DE CAUZĂ ÎMPLINIREA MENIRII SALE ISTORICE

Cu prilejul aniversării a 30 de ani de la constituirea Asociației române pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică — A.R.L.U.S., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, au adresat membrilor asociației cîte un mesaj. «Activitatea A.R.L.U.S. — se spune în mesajul președintelui României — exprimă, în forme specifice, politica de stat promovată consecvent de România socialistă, care pune în centrul activității ei internaționale prietenia, colaborarea și alianța cu Uniunea Sovietică, cu toate țările socialiste, desfășurarea unor eforturi constante pentru întărirea unității țărilor socialiste, creșterea influenței și prestigiului socialismului în lume. Activitatea A.R.L.U.S. corespunde politicii generale a României de lărgire a relațiilor de prietenie cu toate statele, de sprijinire a cursului nou spre destindere în lume, a luptei pentru întărirea securității în Europa, pentru instaurarea unor principii de egalitate în drepturi în întreaga viață internațională».

Evoluția ascendentă a relațiilor tradiționale de prietenie și colaborare frățească româno-sovietice a fost evidențiată de asemenea cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a tovarășului Konstantin F. Katușev, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, care la invitația C.C. al P.C.R. a efectuat o vizită de prietenie în țara noastră.

Folosind prilejul întrevederii de miercuri, 13 noiembrie, tovarășul Konstantin Katușev a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cald salut din partea tovarășului Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, și cele mai bune urări de succes pentru cel de-al XI-lea Congres al P.C.R.

Secretarul general al Partidului Comunist Român, mulțumind pentru frumoasele cuvinte, a rugat oaspetele sovietic să transmită tovarășului Leonid Ilici Brejnev, din partea sa și a conducerii de partid, un salut cordial, împreună cu cele mai bune urări.

În consens deplin cu interesele popoarelor român și sovietic, cu cauza socialismului și mișcării comuniste și muncitorești internaționale, în timpul întîlnirii a fost reafirmată dorința comună de a amplifica și întări continuu prietenia și colaborarea dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, dintre Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică.

*

Activitatea secretarului general al partidului, rigoarea programului său de lucru, ce *consacră* statornic, în chiar momentele de maximă efervescență a activității interne, un capitol însemnat dezvoltării colaborării și cooperării multilaterale în interesul păcii și progresului în lume, consfințesc, în planul faptelor, consecvența principială a politicii partidului nostru privind unitatea dialectică dintre activitatea internă și preocuparea vizînd angajarea neîntreruptă a unui popor în viața internațională.

Joi, 7 noiembrie, președintele Nicolae Ceaușescu a primit pe viceministrul dezvoltării economice din Columbia. În cursul întrevederii, care s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, prietenească, cu un evident caracter de lucru, oaspetele a arătat că îi revine plăcuta misiune de a transmite președintelui României din partea președintelui Republicii Columbia, Alfonso Lopez Michelsen, un cald mesaj de prietenie, de profundă stimă și prețuire, iar poporului român cele mai sincere urări de prosperitate și pace. Relevînd schimbările calitative intervenite în evoluția acestor relații prin traducerea în viață a acordurilor realizate cu prilejul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Columbia, al întîlnirilor și convorbirilor la nivel înalt de la Bogota și București, interlocutorii au exprimat dorința comună de a promova în continuare o colaborare și cooperare fructuoase în industrie și în alte sectoare economice de interes reciproc, în folosul ambelor țări și popoare, în interesul păcii și progresului, al statornicirii în viața internațională a unei noi ordini politice și economice, întemeiate pe egalitate, pe respectarea dreptului fiecărei națiuni de a fi stăpîna propriilor destine, a tuturor resurselor naționale.

*

Miercuri, 13 noiembrie, președintele Nicolae Ceaușescu a primit pe Hugo Cervantes Del Rio, ministrul Președinției Republicii Mexicane, care ne vizitează țara în fruntea unei delegații economice guvernamentale. A fost reafirmată cu acest prilej voința României și a Mexicului de a-și aduce în continuare contribuția constructivă la edificarea unui climat de destindere, securitate și cooperare, la democratizarea relațiilor dintre state, care să asigure pacea, independența, dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni, dreptul de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, pe destinul său. O atenție deosebită a fost acordată, în cadrul convorbirii, problemelor privind promovarea colaborării bilaterale, ambele părți pronunțîndu-se pentru intensificarea și diversificarea raporturilor economice, a schimburilor comerciale, pentru identificarea și punerea în valoare a unor forme de cooperare pe termen lung, ceea ce corespunde intereselor de progres ale celor două țări și popoare.

*

Prezidînd ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din 11 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la desfășurarea conferințelor județene de partid, moment politico-organizatoric de excepțională impórtanță în pregătirea Congresului al XI-lea al P.C.R. Comitetul Executiv și-a exprimat satisfacția pentru modul în care se desfășoară conferințele județene de partid și pregătirile întreprinse pînă în prezent în vederea congresului, stabilind totodată noi măsuri în acest sens.

Ședința Comitetului Executiv confirmă și *pune în lumină clară, o dată în plus*, practica șefului statului, care în orice moment al dezvoltării vieții noastre interne, așază în fruntea listei priorităților grija pentru viața și nevoile oamenilor muncii. În cadrul ședinței, Comitetul Executiv a dezbătut și aprobat programul privind aprovizionarea populației pe acest an și în prima jumătate a anului 1975.

În raport cu aceeași perioadă a anului trecut, la *principalele produse alimentare*, bunuri industriale de larg consum, combustibil etc., programul prevede cantități suplimentare, care să asigure aprovizionarea populației în bune condiții, pe tot parcursul perioadei respective.

Identificîndu-se în fiecare dintre momentele evoluției societății cu interesele vitale ale oamenilor muncii, interese ce nu pot fi despărțite în capitole răzlețe, ci, dimpotrivă, privite în unitatea lor indestructibilă — de la necesarul de lapte și combustibil la nevoia conlucrării în interesul comun al popoarelor cu toate statele ce vădesc aceeași dorință deschisă de pace și prosperitate — secretarul general al partidului reliefează cu strălucire, în acest moment al unanimității privind realegerea sa în cea mai înaltă funcție din partid, adevărul conform căruia Partidul Comunist Român reprezintă conștiința limpede a unei națiuni ce și-a asumat cu responsabilitate și în deplină cunoștință de cauză împlinirea menirii sale istorice

NICOLAE CRISTACHE ■

în noaptea de 9 spre 10 noiembrie 1974

LA URICANI S-A SĂRBĂTORIT REVELIONUL

> **«Deoarece nu voi putea să vizitez cu acest prilej Valea Jiului (vizita de lucru în județul Hunedoara, din 19 septembrie 1974 — n.n.), ținînd seama că în acest an minerii din Valea Jiului au obținut rezultate bune în realizarea planului, aș dori să le adresez în mod deosebit felicitări și urări de noi succese în activitatea lor viitoare».**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Faptul în sine ar putea fi consemnat pe scurt: la E.M. Uricani, trei brigăzi aparținînd sectorului II au îndeplinit la data de 5 noiembrie sarcinile de plan pe anul 1974. Cu alte cuvinte, brigăzile conduse de către Pop Traian, Madaras Pavel și Gheorghiu Costache muncesc în contul anului 1975, motiv pentru care au hotărît ca în prima lor zi liberă, adică sîmbătă 9 noiembrie, să sărbătorească... revelionul. Fără îndoială că în acest hotărîtor an al cincinalului, multe întreprinderi și colective de oameni ai muncii au raportat asemenea succese dar, deocamdată, minerii din Uricani sînt primii care au avut ideea organizării unui revelion înainte de vreme.

Totul a început încă de sîmbătă dimineață, într-un autentic decor de sfîrșit de decembrie, adică frig, lapoviță și crestele munților albiți de zăpadă. Au venit 12 pionieri ca 12 luni ale anului. Ultimul schimb, de noapte, al celor trei brigăzi ieșea la lumină. Obosiți, transpirați, surîzători. Pionierii în cămășile lor albe și minerii plini de praful negru — nu murdari, cărbunele nu murdărește! —, flori, firave crizanteme albe, cîntece, cuvîntări ultrascurte (minerești), felicitări, îmbrățișări și... pe diseară!

La Casa Copilului se repetă plugușorul. «Schimbînd acuma datina străbună/ Făcînd ca noul an să vină/ Cu două luni aproape mai devreme/ (nu prea rimează, dar merge cel puțin ca ritm!)... și tot așa mai departe. Se zice că urătorii trebuie să aibă și căciuli. Sînt aduse căciulile. Se zice că trebuie să aibă și traiste. Se aduc și traistele. Buhaiul e bun, dar îl mai ajută și trompetele pionierești. Tobele bat la momentul «la mai mînați, măi!», iar zurgălăii se zbat de mama focului. Bice nu sînt, așa că nu vor fi pocnete de bici. Costumele populare sînt mai frumoase decît oricare altele, pentru că ele au fost cusute aici, la școală, la atelier. Bravo, fetelor! Urătorii, emoționați, de-abia mai citesc textul. Se repetă, se încurcă unii pe alții, dar pînă la urmă totul iese bine, fiecare știe ce are de făcut.

▲

Și iată-i, în toiul revelionului de noiembrie, pe cei trei șefi de brigadă probînd conținutul a trei sticle de bere și căldura a trei sentimente: datoria, prietenia și omenia.

După cum se vede, revelionul a fost de adevăratelea, cu tot dichisul și tacîmul.

▼

La cabana «Cîmpul lui Neag», preluată în întregime de către minerii din Uricani pentru petrecerea timpului lor liber (o măsură mai mult decît lăudabilă), e vînzoleală mare. Două grătare, ca niște redute, mocnesc și sînt pregătite pentru asaltul de la miezul nopții, cînd vor transforma cîțiva berbeci (noateni) în fripturi, un butoi cu pește încă viu bolborosește în bucătărie, iar în fața cabanei un brad se gătește cu tot dichisul de revelion. Deasupra ușii: «Bine ați venit!» «La mulți ani!» «Noroc bun»!

În sala revelionului, un afiș uriaș: «Cinste lor! Brigăzile conduse de Pop Traian și Madaras Pavel au realizat sarcinile de plan pe anul 1974 în proporție de 134,8 la sută și 130,7 la sută, iar brigada lui Gheorghiu Costache a depășit lucrările de deschidere-investiții cu 154,9 la sută. La mulți ani! Fericire și sănătate și noroc bun!»

Mese lungi cu fețe albe de masă, un microfon la care se va cînta și la care se vor rosti de bună seamă cuvîntările, felicitările, răvașele și chiar și angajamentele. Taraful casei de cultură repetă, sobele duduie, se fac porțiile, se pun flori, mă rog, treaba multă.

Scurți la vorbă, ferchezuiți și plini de neastîmpăr (să înceapă odată revelionul!). Îi abordez la început de petrecere pe cei trei conducători de brigadă, care se dovedesc a sări, în timpul discuției, de la una la alta, preocupați mai mult să primească felicitări din partea ortacilor invitați de la alte mine.

Pop Traian: În primele zece luni am dat 52 000 tone. Aproape 7 000 peste plan. Și asta în condițiile de abataj pilier în retragere. Ce înseamnă asta? Greu de explicat. Condiții foarte grele. Atît. Scrieți, am oameni de bază, Roșcan Nicolae, Cătană Tudor, Pato Alexandru, Incze Emeric, Bîgiu Nicolae, Ștefănescu Ion, Suciu Vasile. Ar trebui să-i înșir pe toți, dar eu zic să mă opresc. De cînd sînt eu miner? De 18 ani. Am fost în brigada lui Sorescu Constantin,

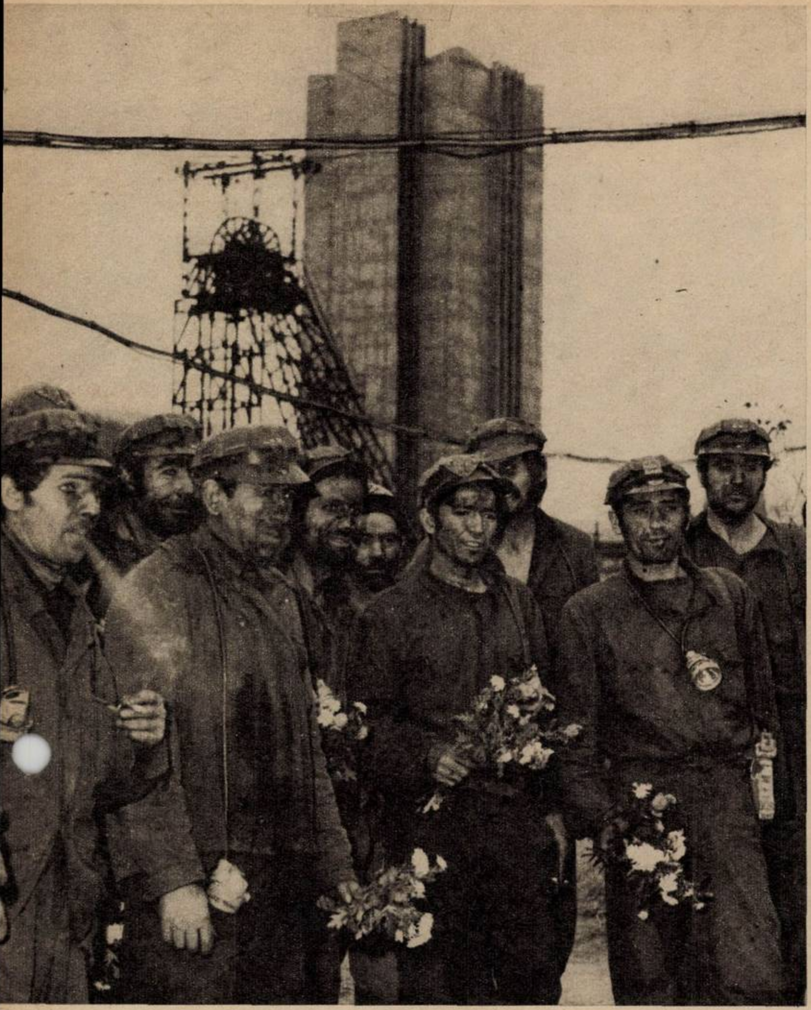

Pavel Madaras și ortacii săi, adică un gînd și o faptă, unul pentru toți și toți pentru unul și parcă puțin din oboseala victoriei.

Fotografii de **VASILE MOLDOVAN** ■

▲

Și, după ce a primit florile, Traian Pop, ca și ceilalți mineri din brigada lui, se cam sfiește la îmbrățișare, fie ea și părintească. Și totuși, o îmbrățișare tradițională, pentru că albul imaculat al bluzei nu se poate murdări de praful negru al cărbunelui muncit, ba dimpotrivă, se înnobilează.

acum pensionar, un șef de brigadă foarte cunoscut pe Valea Jiului. Din 1966, am preluat conducerea brigăzii. De la Sorescu am învățat tot ce știu și tot ce fac eu acum. La noi meseria asta se învață de la om la om. Ne-am angajat la 500 tone peste plan și am dat 7 000. Așa am ajuns să cîștigăm, în medie, 180 lei pe post, adică într-un singur șut. Șase oameni încărcam 180 de tone. În mod normal, un om încarcă numai 10 tone, adică 12 vagoneți. N-am făcut nimic altceva decît că am folosit tot timpul de muncă pentru muncă. Ne-am aprovizionat bine, am armat bine, am respectat disciplina. Am avut grijă de cărbune pe care trebuie să știi cum să-l iei, de unde să începi, fără surpări. Cum s-ar spune, am trăit în bună înțelegere cu el și a fost ascultător. Și-ar mai fi să spun că și conducerea ne-a dat tot ce am cerut, numai cărbune să iasă. *Și cărbunele a ieșit. Iar eu, ca și ceilalți*, sînt bucuros că am terminat anul în numai 10 luni, iar tot ce am realizat noi, sigur că da, așa să scrieți, am făcut-o pentru cinstirea Congresului al XI-lea.

Madaras Pavel: Ca să ajungem aici, la revelion, am tras tare încă de la începutul anului. Am tras atunci foarte tare ca să vedem cine are chef de muncă și cine nu. Cine a înțeles, a rămas. Unii s-au speriat și-au plecat, adică noi i-am dat afară din brigada noastră. Eu nu suport un om care face nemotivate sau trage chiulul. Așa ne-am hotărît toți. Un gînd și o faptă. Cînd oamenii au văzut cît cîștigă, au înțeles. Am respectat tot timpul de muncă, fiecare minut. Am tras tare pentru 2 000 tone, dar iată că am dat peste 5 000 și pînă la sfîrșitul anului mai dăm cel puțin 1 000. Ce fac eu în mod deosebit? Apoi nu fac decît ce trebuie. În fiecare zi, pînă se repartizează oamenii, îl iau pe lăcătuș și-i zic — Hai pe la utilaje! Uită-te la turbină și la angrenaj. Au ulei? Cum stăm cu ventilatorul? În mină, aerajul este tare important. Apoi începe munca. Eu trebuie să fiu bine organizat. Cincisprezece minute înseamnă 30 de tone de cărbune. Deci trebuie să am atîtea «goale» (vagoneți) cîte îmi trebuie. Lemnul pentru armare trebuie să fie bun. Cel pentru bandaje, la fel. Fierul, tot timpul la dispoziție. Datoria mea este ca totul să fie în ordine. Am un telefon în abataj, vorbesc cu aprovizionarea, cu întreținerea, cu partidul, cu sindicatul, cu conducerea. Cer și mi se dă tot materialul. Eu nu dau voie la nimeni să mă încurce. Eu nu vreau să mă fac de rîs la Sala de apel. Acolo, la Sala de apel, prin care trec toți minerii, se vede cine este sau nu miner adevărat. Au venit anul acesta 14 oameni noi. Toți au rămas. Le-am spus, că erau tineri, ai viața în fața ta. Muncește. În doi ani poți pune deoparte cel puțin 20-25 mii lei. Și asta înseamnă că te poți însura. Și le-am arătat că se poate, iar ei au rămas, pentru că de asta au și venit. Altceva, mi-am instalat un telefon acasă. Dau 40 de lei pe lună și pot vorbi cu cele două schimburi, de după-amiază și de noapte. Știu tot ce se întîmplă. Așa am rezolvat timpul pe care-l *pierdeam tot gîndindu-mă* la abatajul meu. Nevastă-mea nu mai este supărată că sînt neliniștit din cauza minei. Și acum, priviți-i pe băieții mei. Petrecerea asta înseamnă foarte mult pentru ambiția *lor. Va veni și adevăratul revelion și atunci* să vedeți cît mai dăm noi peste plan.

Gheorghiu Costache: Cea mai mare bucurie a mea este și seara asta, dar mai ales familia mea. Am o familie cu care mă mîndresc. Fata este elevă la Liceul de chimie din Craiova, băiatul este, în ultimul an, la Liceul de balet din Cluj, iar băiatul cel mare este în anul III la medicină, la Iași. Iar eu, de 14 ani, sînt miner. Am fost țăran pur și simplu, iar acum sînt miner. În brigada mea s-a cîștigat pînă și 6 800 lunar. Asta înseamnă că s-a muncit, nu glumă. Eu, ca șef de brigadă, m-am gîndit să fiu ca un bun gospodar. Să fie ordine la locul de muncă, să am tot ce-mi trebuie și, dacă n-am, să mă zbat să am, că omul nu te întreabă de ce nu-i, te întreabă ce-ai făcut ca șef? De multe ori am vrut să las brigada și să fiu numai miner. De ce? Păi cum nu-s degetele de la o mînă la fel, așa și oamenii. Fiecare alt fel, cu fiecare trebuie să discuți după altă metodă. Am zis că vom da 30 de metri liniari peste plan și iată am dat cu 154,9 la sută mai mult. Ca șef de brigadă, ai multă bătaie de cap. Eu am reușit ca în acest an să-i fac să vină tot timpul la serviciu, adică să n-avem nici o nemotivată. Am reușit să fim aici la revelion și să ne sărbătorim. Pentru noi, și cred că și pentru ceilalți invitați, o asemenea inițiativă înseamnă mult, foarte, foarte mult. Simțim că munca noastră-i răsplătită și prin cinste, nu numai prin bani. Și asta se-ntîmplă exact la un an după ce am trecut pe noul sistem de 8 ore pe schimb și două zile libere pe săptămînă. Vă mai pot spune că foarte multe lucruri s-au schimbat în bine, iar asemenea rezultate în muncă de mult nu le-am mai avut și asta ne bucură pe toți la un loc.

Inginer Schleter Carol, director E.M. Uricani: Este adevărat că ideea organizării unor festivități și a *unui banchet* pe care le-am numit revelionul celor trei brigăzi ne aparține în întregime, dar trebuie să recunoaștem că este la fel de adevărat, și asta este o mîndrie pentru toți minerii din Valea Jiului, că în curînd și alte brigăzi de la alte exploatări, cum sînt Vulcan, Lonea, Petrila și Aninoasa, vor sărbători același eveniment, adică îndeplinirea sarcinilor anuale de producție.

L-am întrebat pe directorul Schleter Carol care au fost factorii care au contribuit la realizarea acestor performanțe, planul anual în numai 10 luni. Iată ce ne-a răspuns:

«În primul rînd, respectarea tuturor măsurilor prevăzute pentru o perfectă desfășurare a procesului tehnologic, adică o asistență tehnică de nivel superior, funcționarea integrală a utilajului, o aprovizionare corespunzătoare cu tot felul de materiale, precum și perfecționarea permanentă a tuturor cadrelor. De asemeni, s-a îmbunătățit substanțial întreg sistemul informațional, astfel încît toate deciziile luate au fost, în același timp, și cele mai exacte, cele mai eficiente, adică o operativitate maximă în rezolvarea tuturor problemelor. S-a pus un accent deosebit pe asigurarea celor mai bune condiții la locul de muncă, punctul-cheie al întregii noastre activități. Pentru timpul liber al minerilor noștri, am preluat cabana *Cîmpul lui* Neag. Am reușit o stabilizare a oamenilor, îmbunătățind condițiile de cazare și cantină. Am satisfăcut cerințele de apartamente, am amenajat clubul tineretului, am lărgit activitatea Casei de cultură. Construim o popicărie și așteptăm cu nerăbdare construirea *noului* complex cantină-cămin. Adică, mai pe scurt, s-a mers pe ideea: vorbele și faptele să fie totuna. Dacă noi, conducerea, vom cere, ei bine, și cerințele vor fi îndeplinite dacă și noi, la rîndul nostru, vom ști să răspundem la toate solicitările minerilor. După cît se pare, și se pare exact, minerii au muncit bine și pentru că noi ne-am achitat de sarcini așa cum se cuvine. Am înțeles îndemnul adresat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu de a asigura în viitorii ani 50 la sută din necesarul de cărbune, cocsificabil, cărbune care se scoate numai din minele Lupeni, Bărbăteni și Uricani. Și sînt convins că ne vom achita cu cinste de această importantă sarcină. Altceva, ce să vă mai spun?! În felul lui, fiecare om de aici, din sala asta a revelionului nostru, v-ar spune aceleași lucruri.

*

Deci, faptul în sine putea fi consemnat pe scurt — la E.M. Uricani, trei brigăzi ale sectorului II muncesc, începînd cu data de 5 noiembrie, în contul anului 1975. Am încercat să surprindem, ca într-un fel de radiografie, factorii de muncă și viață care au determinat un asemenea succes. Ar fi trebuit, poate, să descriem atmosfera revelionului. Totul s-a desfășurat ca la un revelion adevărat. Cu plugușor, cu brad, cu urări, cu răvașe etc. Și niciodată nu mi-a fost dat să văd oameni sărbătorindu-se cu un atît de evident sentiment că sărbătoarea le aparține întru totul, numai și numai datorită muncii lor, în fața căreia *cuvintele, oricît ar fi de meșteșugite*, rămîn palide. Și totuși, omagiul nostru se vrea la fel de curat și sincer.

VICTOR NIȚĂ ■

în loc de două milioane, extinderea a costat doar cîteva mii

Îmi întinde mîna și zice Alexandru Cîrstea. Apoi adaugă: mecanic de meserie și montator la compresoare.

Îl întreb dacă-și aduce aminte de săptămînile în care spiritul muncitoresc și munca patriotică au hotărît extinderea secției în care lucrează de cinci ani, mă ascultă cu atenție și-mi confirmă: da, mi-aduc aminte, în timpul acela m-am certat foarte tare cu soția.

Pînă la urmă, continuă, a reușit s-o convingă, explicîndu-i că de munca depusă după orele de program va depinde în curînd productivitatea muncii și că nu este vorba de un rezultat de moment, ci de unul de perspectivă.

Și dînsa ce-a zis?

A zis că nu e bine că ajung acasă tîrziu și că nu sînt plătit pentru asta. Astăzi, cînd noua organizare a secției conduce la un spor de două-trei sute de lei la chenzină, recunoaște că a greșit și că treaba noastră n-a fost zadarnică.

*

Să ne întoarcem în timp. În urmă cu un an de zile, la «Timpuri noi», la montaj, una scria pe ușă și alta se întîmpla înăuntru, unde montajul se încheia anevoie, datorită unui spațiu foarte îngust. Altfel spus, diversificarea produselor depășise capacitatea secției, fluxul tehnologic întîrzia, lucrătorii nu puteau monta în timp agregate și motoare de mari dimensiuni, motocompresoare intrate în sarcina uzinei odată cu dezvoltarea ei, cu creșterea producției și a pretențiilor.

S-a pornit atunci în căutarea unei soluții, a unei rezolvări oarecum de moment, temporară, de vreme ce în 1975 uzina — după ce își va fi sărbătorit de-acum centenarul — ar urma să treacă la construirea unei moderne hale de montaj. Așa cum este firesc într-o unitate cu tradiția și capacitatea uzinei despre care scriu, oameni competenți s-au aplecat deasupra cărților și planșelor, înaintînd conducerii mai multe variante de îmbunătățire a muncii la montaj, mai exact trei proiecte, urmărind — fiecare cu detaliile sale — etajarea secției, găsirea de spații în afara ei, dotarea cu utilaje-anexă.

Din cele trei proiecte, cel de supraetajare părea să aibă cele mai mari șanse de a fi aplicat în practică, competența autorilor lui, inginerii Ilina și Pretorian, șefii serviciilor de organizarea producției și, respectiv, autoutilare, oferind garanții convingătoare, în ciuda faptului că utilizarea acestei variante presupunea investiții de aproape două milioane.

Pentru că acesta este obiceiul în țara noastră și pentru că acesta este obiceiul și la «Timpuri noi», proiectul elaborat la nivel de conducere a fost supus discuției opiniei publice, adică a fost adus în fața muncitorilor uzinei, să-și spună cuvîntul, să aprecieze în ce măsură aplicarea variantei Ilina-Pretorian ar conduce la îmbunătățirea muncii și la rezolvarea problemelor dificile din secție.

*

Vasile Gogonatu împlinește funcție de maistru, dar specialitatea sa sînt motoarele, pe lîngă care se învîrtește, după cum spune, de douăzeci și cinci de ani, de cînd a început fabricația de compresoare la «Timpuri noi».

Matale ai luat cuvîntul la ședință?

Recunoaște că nu-și mai aduce aminte dacă a cerut cuvîntul chiar primul, dar în orice caz n-au vorbit mulți înaintea sa. Poate Căiță și Păduraru să fi vorbit înainte, pentru că Soare și Marinescu, își reamintește exact, s-au înscris după dînsul. Mare lucru n-am spus, mărturisește, am spus doar că proiectul cu etajarea nu e bun pentru că bagă uzina la cheltuieli și că noi, muncitorii din secție, am avea o altă propunere, de gospodari care știu că poți să-ți faci loc în casă și mutînd o mobilă dintr-o odaie într-alta, fără să mai construiești nimic.

*

Ne întoarcem din nou. Lucrătorii secției de montaj au propus extinderea spațiului prin mutarea magaziei pentru piese finite și a atelierului de subansamble, suprafețe de lucru utile, dar prost plasate, îngreuind fluxul tehnologic și impietînd asupra productivității. În fond, nu era vorba de un proiect, de hîrtie de calc, de procente și modernizări, nu era vorba de găsirea unor soluții teoretice îndrăznețe, ci numai de socoteala unor gospodari de a cîștiga spațiu prin mutare, cu forțe proprii și materiale recuperabile.

Voi scurta această expunere, spunînd de la bun început că opinia publică a avut cîștig de cauză. Scriind acest lucru, nu pot să omit faptul că acceptarea propunerii venite de la muncitori nu s-a făcut imediat, cît ai bate din palme, dezbaterea a fost fierbinte și nu puține au fost vocile susținînd proiectul celor doi ingineri, pentru că — să recunoaștem — de obicei este mai comod să te situezi pe poziția unor ingineri decît să ții parte soluției plecate de la același număr de lucrători.

Odata aprobarea venită, oamenii secției și-au făcut treaba conștiincios. Magazia de piese finite s-a mutat în spațiul unor vechi birouri, iar atelierul de subansamble in locul mecanicului șef. Forțele au fost proprii, iar materialele necesare operației foarte rar cumpărate, în așa fel încît extinderea secției de montaj de la uzina «Timpuri noi» s-a realizat cu o cheltuială de numai cîteva mii de lei, în loc de două milioane.

Specialiștii care întocmiseră proiectul supraetajării s-au arătat la început sceptici. Reacția lor a fost, dacă stăm să judecăm omenește, firească, și la fel de firească a fost și cea care a urmat extinderii prin muncă voluntară a spațiului de montaj: oamenii soluției teoretice au recunoscut că gîndirea practică a învins și că uzina n-a avut decît de cîștigat de pe urma acestei victorii.

*

Nu ne mai întoarcem în timp, ci ne aflăm în prezent. În secția de montaj a uzinei este curățenie și ordine, comunistul Dumitru Răducanu, șef de echipă la compresor, ne explică detaliat că această linie de motoare care se asamblează pe locul fostei magazii este una a motoarelor de o sută douăzeci de cai-putere și că agregatul acela pe nume convertizor a fost mutat în margine, ca să nu mai îngreuieze fluxul tehnologic.

Înainte de extindere, zice, se montau simultan în secție numai patruzeci și cinci de motocompresoare de cinci metri cubi. Acum se realizează o sută douăzeci, nu numai pentru că spațiul s-a mărit, ci și pentru că liniile tehnologice s-au organizat în flux continuu și pentru că s-a renunțat la manipulările suplimentare.

Deși astăzi lucrurile merg ca pe roate, deși veniturile oamenilor au crescut, în aceeași măsură în care a crescut și productivitatea muncii — cu zece procente, după socoteala inginerului Ion Ciuciu, șeful secției — probleme mai sînt, comuniștii de la montaj căutînd acum soluții pentru mutarea capotajelor care le stînjenesc încă mișcările, depozitate fiind cam anapoda.

Pentru aceste capotaje s-au făcut mai multe propuneri, oamenii caută soluțiile în ședințe, în mod public, fiecare dînd o părere și dînd o idee, în așa fel încît producția să nu se întrerupă, iar productivitatea muncii să crească. Oamenii simt — și oamenii nu greșesc — că fiind interesul uzinei găsirea celei mai ieftine rezolvări este totodată interesul lor, pentru ca viața să le fie mai bună.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

«Am spus doar că proiectul cu etajarea nu e bun pentru că bagă uzina la cheltuieli».

Alexandru Cîrstea: «În timpul acela m-am certat foarte tare cu soția».

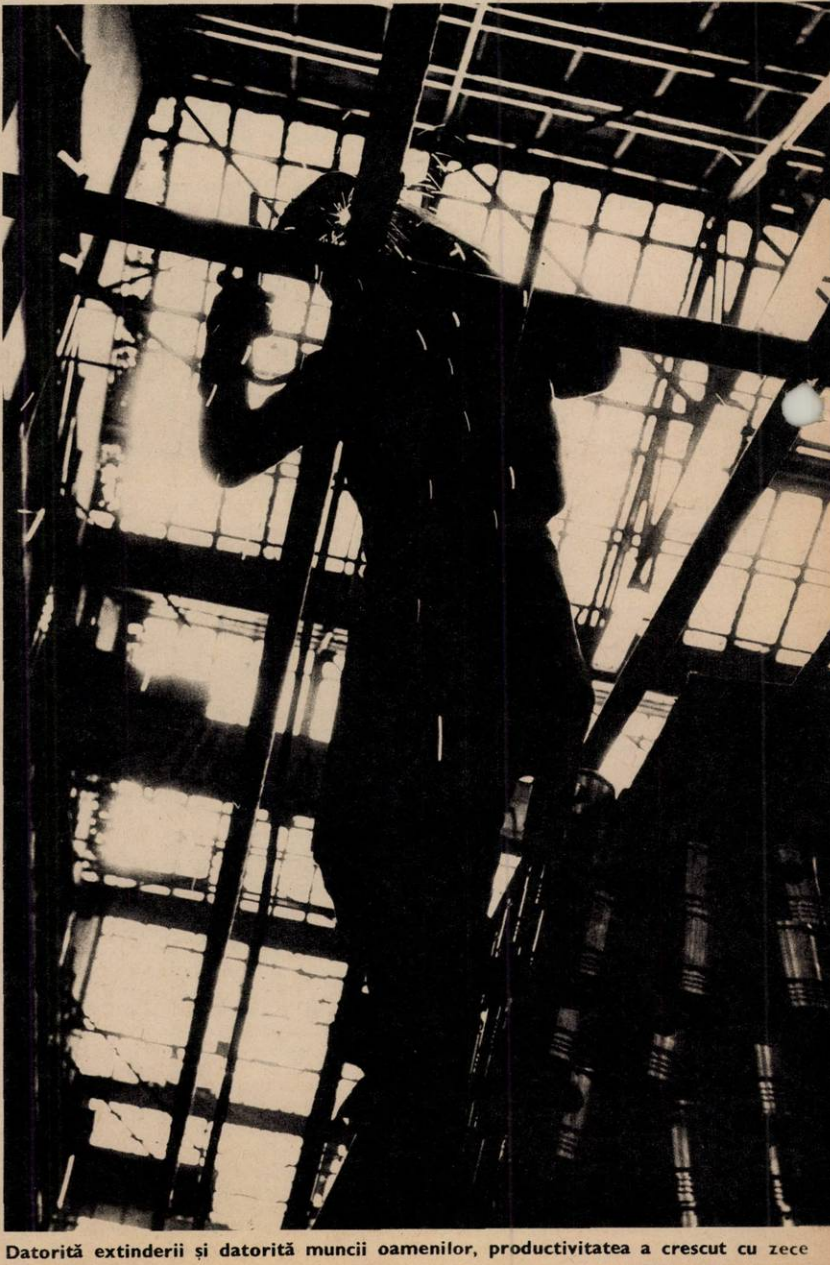

Datorită extinderii și datorită muncii oamenilor, productivitatea a crescut cu zece procente.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

respect legii și omului!

În anul care în curînd se încheie, tînărul Dinu Blidar și-a văzut împlinite cîteva din esențialele lui obiective în viață. Și-a terminat cu succes studiile — a absolvit Facultatea de comerț exterior din București cu o medie care i-a dat dreptul să fie repartizat în Capitală — și de curînd, a primit prima retribuție din viața lui de la Uzinexport-*import. S-a bucurat omul, s-a bucurat* și soția, studentă la Facultatea de limbi romanice din București și viitoare mamă. Din păcate, peste bucuriile lor de oameni tineri care au pășit în viață sub bune auspicii, s-au lăsat curînd umbre. Cineva, undeva, s-a împleticit în interpretarea legilor noastre socialiste, adică umanitare, iar Dinu Blidar, împreună cu familia de curînd închegată, *este amenințat să rămînă fără* adăpost.

Unde locuiește în prezent Dinu Blidar și de ce se spune că nu mai poate locui și în viitor tot acolo?

Iată cum stau lucrurile. Dinu s-a născut în București dar părinții lui s-au mutat, de mai mulți ani, într-un oraș de provincie. Cînd i-a venit vremea studenției, Dinu a *revenit în Capitală și a fost primit cu dra*goste și căldură în casa bunicilor. Aceștia erau titularii de contract ai unui modest apartament (cameră și salã încălzite cu lemne) în Calea Griviței. Aici a învățat Dinu, ocrotit de bunicii care-i țineau loc de părinți, aici și-a trăit el anii frumoși ai adolescenței, aici și-a adus mireasa, aici a simțit pentru prima oară bucuria și mîn*dria de viitor tată*. De fapt, *pentru Dinu*, **aici,** înseamnă, simplu și firesc, casa părintească, înseamnă **acasă...**

Viața e viață și, în timp ce Dinu Blidar și-o începea pe a sa, bătrînii lui bunici și-o sfîrșeau pe a lor... După moartea bunicilor, Dinu s-a adresat organelor de resort ale Consiliului Popular al sectorului 8 cu cererea de a se lua act de situația de drept și de fapt (*locuiește de ani de zile fără întrerupere* în locuința amintită, este încadrat la o întreprindere bucureșteană prin dispoziție guvernamentală de repartizare) și să i se acorde, în consecință, cuvenitul ordin de repartiție de fond locativ. La temeiurile de drept erau adăugate datele, să le spunem simplu, omenești: petiționarul este căsătorit, așteaptă în curînd un copil, venitul *total al familiei este deocamdată* de 1510 lei.

De necrezut și totuși adevărat — cererea lui Dinu Blidar este respinsă. O rezoluție laconică și crudă: Dinu Blidar trebuie să plece din căminul lui modest, din casa bunicilor. Să plece unde? Asta nu se mai spune. Să plece unde-o vrea el. Dar Dinu nu vrea să plece din casa unde locuiește, iar legea este de partea lui. Legea numărul 5, din anul 1973, *statornicește, în articolul* 8, prioritățile la închirierea suprafețelor locative de stat, iar printre aceste priorități e trecut, negru pe alb, alineatul: «absolvenții repartizați în producție». De remarcat faptul că Dinu Blidar nu cere să i se repartizeze o altă locuință, ci doar **să rămînă** în locuința pe care o ocupă de ani în șir și în care a stat nu ca intrus, ci ca membru al *familiei titularului de contract*. Paradoxal, lui Dinu Blidar nu i se contestă dreptul **de a obține** o locuință în București, ci doar dreptul **de a sta** în aceea pe care deja o are.

Evident, legea e lege, e normă de drept și nu putea prevedea exact cazul Dinu Blidar. Dar mai sus de cuvintele tipărite există ceea ce ne place să denumim spiritul *legii, iar în condițiile României socialiste* acest spirit se confundă obligatoriu cu umanismul, cu echitatea, cu morala.

Înainte de-a se trece la îndeplinirea hotărîrii cazul Dinu Blidar trebuie să fie reexaminat în lumina principiilor care guvernează întreaga noastră viață socială și de la care nimănui nu-i este îngăduit să se abată.

E. DASCĂLU ■

INVENȚII ȘI INVENTATORI

La Întreprinderea de antibiotice din Iași, o masă rotundă despre gîndirea românească *novatoare concretă*, despre inteligența românească în acțiune, despre invenții și inventatori români.

De ce tocmai la Întreprinderea de antibiotice din Iași?

Pentru că azi, față de început, deci față de luna decembrie a anului 1955, cînd întreprinderea a fost dată în folosință, cantitățile de produs pe șarjă au crescut la penicilină de *zece ori*, la *streptomicină de zece ori*, la eritromicină de șase-șapte ori, la tetraciclină de opt ori. Și aceasta în condițiile respectării cerințelor calitative pe plan mondial din farmacopee.

Pentru că de la începuturile fabricii și pînă azi au fost introduse în fabricație pe bază de invenții ale oamenilor fabricii numeroase produse, dintre care nu putem să nu amintim: tetraciclina, eritromicina, vitamina B_{12} prin fermentație dirijată, lactobionatul de eritromicină, strepancila, grizeofulvina, penicilinele de semisinteză (meticilina, oxacilina și cloxacilina etc.) și derivații penicilinelor (moldaminul, efitardul etc.).

Pentru că din 1959 și pînă azi, din 122 de propuneri 65 au fost brevetate ca invenții.

Pentru că întreprinderea a ieșit foarte bine în cadrul concursurilor dintre unitățile ministerului tutelar și în '72 și în alți ani, inventatorii primind premii în valoare de zeci de mii de lei.

Pentru că aici s-au născut invenții cu o eficiență deosebit de mare: mediu de cultură pentru producerea antibioticelor; proces pentru prepararea clorhidratului de tetraciclină; procedeu de extracție și purificare a grizeofulvinei ș.a.

Pentru că invențiile de aici au luat medalii de aur la saloane internaționale.

Pentru că în perioada '66-'73 economiile *postcalculate datorate invențiilor au în*sumat 63,6 milioane lei.

Pentru că oamenii fabricii au înțeles că, potrivit specificului unității în care lucrează, invențiile au nevoie nu de creatori individuali, ci de colective de creație alcătuite și din biologi, și din chimiști, și din ingineri de instalații industriale, precum și de alții.

Pentru că, așa cum spunea inventatorul *Nicolae Bartic*, secretar al comitetului de partid pe întreprindere, inventatorii de acolo au descoperit înainte de orice spiritul de echipă.

Și-acum întrebările mele și — mult mai important! — răspunsurile celor șapte inventatori care m-au acceptat pentru cîteva ore în lumea lor rațională si sentimentală, simplu-omenească și copleșitor demiurgică, atrăgătoare, fascinantă și zbuciumată.

CARE-I, SĂ O NUMIM AȘA, TEHNOLOGIA NAȘTERII UNEI INVENȚII?

Am întrebat-o pe *Evghenia Ursescu*, ingineră, responsabilă a cercului inovatorilor din fabrică și, mai presus de toate, inventatoare. Și mi-a răspuns:

— La început îți pui problema să rezolvi o greutate pe care o întîmpini în producție. Urmează documentările, experimentele, munca numaidecît perseverentă, impasurile, revenirile, înverșunarea, un rezultat bun, apoi conștiința că e posibil un altul și mai bun, și o iei iar de la început, mereu, pînă știi că «mai bine nu se poate». Firește, ai atunci o mare satisfacție dar nu trece prea mult și descoperi că... iar îți pui problema să rezolvi o altă greutate pe care o întîmpini în producție. Lucrurile se repetă pentru că, peste toate, descoperi că nu există problemă de nerezolvat și pentru că există în noi o dragoste de nou.

— Ați avut dificultăți în aplicarea invențiilor dumneavoastră?

— Dimpotrivă, am fost sprijinită; e firesc, inventăm tocmai noi, cei care sîntem interesați în rezolvarea unor greutăți ale noastre.

— Care socotiți că este cea mai importantă invenție care vă poartă semnătura?

— Un procedeu de purificare a grizeofulvinei.

IDEEA NOVATOARE POATE FI PLANIFICATĂ?

L-am întrebat pe *Filip Dogaru*, biolog, inginer și, mai presus de toate, inventator. Și mi-a răspuns.

— E naiv să spui: anul ăsta voi face trei invenții la produsul X. Lucrurile se petrec altfel. Apare o idee, la început firavă, în jurul căreia, treptat, se împletesc alte și alte idei. Ideea cea de început poate apărea, de pildă, cînd citești ceva, firește tot din domeniul științei, care însă nu are legătură cu domeniul tău. Aparține de agronomie, ori de medicină, dar descoperi că principiul ar putea fi aplicat și în ramura ta. Am citit un articol despre stimulatorii de creștere a plantelor, mai precis a porumbului. Apoi am descoperit că una din acele substanțe stimulatoare se potrivește și pentru penicilină. Îmi place să mă cufund în literatura științifică; *pe neașteptate îmi* explic fenomene care mă intrigaseră, știu eu, cu 15 ani în urmă.

CARE-I CLIPA CEA MAI DIFICILĂ ÎN VIAȚA UNEI INVENȚII?

L-am întrebat pe *Mihai Gavrilescu*, biolog, dar mai presus de toate inventator. Și mi-a *răspuns:*

— Ambiția profesională de a fi în pas cu realizările pe plan mondial, curiozitatea profesională, nevoia de a face față unor sarcini, de a realiza mari cantități de produse, de a elimina procesele greoaie, de a fi calitativ competitivi pe piața internațională, de a asigura protecția muncii — iată doar o parte din mulțimea, să le spun așa, a genera*torilor de invenții care operează la noi*. Dar să mergem mai departe, la rezultate. Și iată ce constatăm: avem procese tehnologice — care reprezintă invenții — și care sînt peste nivelul mondial, așa cum și cît îl cunoaștem noi din literatură și din studiul altor patente. Au fost cazuri cînd firme străine ne-au oferit tehnologii, socotite de ele optime la nivel mondial, dar care erau *cu 20 la sută sub randamentul tehnologiilor* noastre. Pînă aici n-am vrut, de fapt, decît să spun un singur adevăr: că există la noi o realitate concretă care ne solicită să gîndim creator și că noi chiar gîndim creator. Între acești doi poli însă apărea un obstacol: tărăgănarea rezolvării dosarelor de invenții, tărăgănarea brevetării lor, datorită unui număr atît de mare de avize, încît procedura era de-a dreptul descurajatoare. Avem cazuri de invenții care se aplică de ani de zile, dar care nu-s rezolvate, nu li s-au acordat titlul. Sperăm însă că, odată cu aplica*rea noii legi privitoare la invenții și inovații, să dispară și această clipă nedorită din viața* invențiilor.

CE CARACTERIZEAZĂ MUNCA DE INVENȚIE?

L-am întrebat pe *Alexandru Sanciuc*, chimist, dar mai presus de toate inventator. Și mi-a răspuns:

— La *nivelul tehnicii actuale invențiile* nu mai pot apărea din scăpărările inteligenței inventatorului. Azi o invenție este rezultatul unor necesități. Inventatorul nu se așază la masă și spune: «hai să inventez ceva». Azi inventatorul vede unde-i o problemă, privește critic tot ce a fost făcut pînă la el pentru rezolvarea acestei probleme și muncește pînă ce găsește soluții. E vorba de o muncă și *tenace*, și *novatoare*.

CE FEL DE OAMENI SÎNT INVENTATORII?

L-am întrebat pe *Sabin Ionescu*, inginer, vicepreședinte al C.I.T., dar mai presus de toate inventator, și mi-a răspuns:

— Inventatorii alcătuiesc o categorie aparte de oameni. *Au atribute în plus*: cunoștințe teoretice, deprinderi prin care pot să-și aducă la îndeplinire gîndirile, o precizie peste cea obișnuită, o intuiție. Aceste calități se capătă pe parcurs. Noi descifrăm idei. Și cine-i lovit de boala asta, la fel ca de a cuvintelor încrucișate, nu mai poate renunța, mereu încearcă să descopere lucruri noi. Mai sîntem și perseverenți. Pentru că toate *calitățile noastre potențiale* nu se pot transforma în realitate dacă nu aruncăm pe «talerul ăla» cît mai mult timp, efort, renunțări. Noi subjugăm totul ideii de realizare. O invenție cere eforturi. În primul rînd din partea inventatorului. El luptă cu el. El trebuie să-și dovedească încrederea în el. Nu-i ușor drumul pînă ajungi la satisfacția de a-ți vedea realizată ideea. Pe măsura dezvoltării industriale și a științei vom deveni mai producători, pentru că va fi nevoie de concepții noi. Avem satisfacții și știm că ele ne vor fi mai mari.

DE CE ÎN '74 FAȚĂ DE '73 ȘI FAȚĂ DE ABSOLUT TOȚI ANII PRECEDENȚI A SCĂZUT BRUSC NUMĂRUL INVENȚIILOR ÎN ÎNTREPRINDEREA DE ANTIBIOTICE DIN IAȘI?

L-am întrebat pe *Veniamin Munteanu*, inginer, director al întreprinderii, dar mai presus de toate inventator. Și mi-a răspuns:

— Este adevărat, a existat în întreprinderea noastră o deosebit de puternică mișcare de invenții, inovații, raționalizări. O mișcare realmente de masă, o mișcare la care nu participau doar cei din cercetare, ci și cei din producție, o mișcare la care nu participau doar inginerii și biologii, ci și tehnicienii și muncitorii. Comănelea, Iacob, Sofinceanu, Soroceanu și foarte mulți alții aveau douătrei idei novatoare, mai ales raționalizări, pe an. La Cabinetul tehnic orice dosar al unei idei noi era extraordinar de amănunțit dezbătut. Iar dacă socoteam că ideea este eficace și corespunde normelor de calitate, chiar dacă n-aveam toate avizările îi dădeam drumul. Secția care era interesată făcea prototipul pe cheltuiala ei, însă din, să zicem, cinci de astfel de încercări una reușea și scoteam cheltuielile pentru toate. Puneam în aplicare chiar și invențiile, le socoteam doar inovații, deci în competența noastră de decizie asupra lor, și pînă se pronunta O.S.I.M.-ul noi le foloseam din plin. Pentru că drumul hîrtiei constatatoare a unei invenții era — în condițiile vechii reglementări — mult mai mare decît cel al invenției însăși. Dar, față de reușitele noastre, tot adevărat este că brusc am dat înapoi. Explicația e una: așteptîndu-se o lege nouă nu s-a aplicat nici cea veche. Evident, odată cu votarea noii legi privind invențiile și inovațiile, această cauză a dispărut. Existența unui statut cert al inventatorului nu numai că va crea muncii de invenție și inovație un climat de *siguranță și precizie, ci va și stimula* această muncă. Vreau să spun că, dincolo de acest nespecific și trecător pas înapoi al nostru, urmează iar frontul faptelor.

NELU IONESCU ■

VIITORUL ÎNTÎI, VIITORUL AL DOILEA

«Cercetarea științifică va fi orientată cu prioritate spre cunoașterea și valorificarea superioară a tuturor resurselor naturale de care dispune țara noastră. O atenție deosebită se va acorda descoperirii unor noi surse de energie, combustibil și materii prime, a unor noi resurse de apă, precum și trecerii la desalinizarea apei de mare».

(Proiectul de Program al P.C.R.)

VIITORUL VA FI GENEROS CU ACEIA CARE AU SPIRIT DE PREVEDERE

Academician profesor SABBA ȘTEFĂNESCU, președintele secției de geologie, geofizică și geografie a Academiei R.S.R.:

— Stimate tovarășe profesor, știm că sînteți printre pionierii geofizicii pe plan mondial și că ați participat efectiv la prospectarea terenurilor petrolifere la noi. Cum priviți actuala criză a petrolului?

— Am fost obișnuiți în mod hazardat să credem că resursele de energie ale pămîntului pe care trăim sînt inepuizabile. Ei bine, din cînd în cînd aflăm cu stupoare că dispare cîte o materie primă de care avem nevoie. Pe de altă parte, savanții care se ocupă de prognoză ne avertizează că sînt pe cale de a se epuiza și alte materii prime, cum ar fi, de pildă, fierul, bauxita, plumbul, uraniul etc... în cîteva zeci de ani sau sute de ani.

— Dar în ce privește petrolul? Îmi amintesc că noi, românii, ne aflam odinioară în statisticile mondiale printre primele țări producătoare de petrol. Cum stăm acum?

— Nu trebuie uitat că am fost și printre primii care am exploatat petrolul intensiv. Încă din 1906-1907. Zăcămintele principale s-au cam terminat. A fost o perioadă în trecut cînd am exploatat sau am fost constrînși să exploatăm sălbatic petrolul.

— Și cum, asta înseamnă că nu mai avem petrol? Că vom rămîne fără petrol?

— Nici vorbă. Tocmai în aceasta constă activitatea noastră. Să prospectăm subsolul, să stabilim exact straturile în care se află petrol și să le oferim spre exploatare. Petrol încă se mai află pe teritoriul țării. De exemplu, în Cîmpia Română și poate chiar sub noi, sub orașul acesta care se numește București. Explorăm apoi platforma continentală a Mării Negre, unde de asemenea estimăm că se găsește petrol. Explorările în această zonă sînt dificile. Ca și exploatările. Dar la nivelul înzestrării noastre, cu echipament perfect capabil să concureze sondele cele mai profunde din lume și firmele cele mai onorabile, nu ne îndoim că vom reuși să contribuim mai substanțial, așa cum ne cere țara, cum ne cere viitorul ei, la asigurarea necesarului de petrol al economiei. Pe de altă parte, în contextul crizei de energie, noi, românii, avem încă destul cărbune pentru combustibili, și destul de lesne de exploatat, prin excavare, chiar de la suprafață. Asta nu înseamnă că avem și dreptul să fim risipitori! Trebuie să înțelegem că e bine, e demn, e civilizat să trăim, în viitorul care urmează, cît mai echilibrat. Avem apoi destule vaduri de ape pentru hidrocentrale. Dar, desigur, în viitorul pe care-l prospectăm, problema energiei, problema numărul unu, va fi rezolvată prin fisiune nucleară. În momentul în care vom rezolva mai ieftin producerea energiei prin fisiune și prin fuziune nucleară, problemele civilizației noastre se vor rezolva, cel puțin pe o anumită perioadă de timp. Pentru că lumea suferă într-adevăr de o anume foame de energie. Dar este adevărat că dacă vom avea energie suficientă vom avea și materii prime suficiente. Energia ne propulsează și în interiorul pămîntului; trebuie să recunoaștem, exploatările de materii prime au devenit din ce în ce mai costisitoare. Capetele oamenilor de știință sînt puse în priză. Viitorul va fi fără îndoială generos cu aceia care au spirit de prevedere și știu să renunțe la lux și la risipă.

«Se vor elabora noi tipuri de mașini-unelte cu grad înalt de automatizare și linii tehnologice pentru prelucrat mase plastice, iar în domeniul electrotehnicii și electronicii se vor crea noi echipamente de acționare electrică, mijloace de automatizare, echipamente de calcul, noi componente electronice și circuite integrate pentru calculatoare».

(Proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea al P.C.R.)

ELECTRONICA — O OMNIPREZENȚĂ SPECTACULOASĂ

Profesor doctor docent EDMOND NICOLAU

Societatea viitorului anunță un timp al omniprezenței neîndoielnice a electronicii. Dacă în primul sfert al secolului nostru se vorbea despre electrificare ca despre un factor indispensabil progresului tehnic, ultimul sfert va marca necesitatea electronificării. Marea importanță care i se acordă în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., ritmul extrem de rapid de dezvoltare, corespund unor necesități foarte stringente de a instala electronica acolo unde se înscriu direcțiile fundamentale ale vieții noastre economice, și nu numai ale ei.

Cibernetica economică și industrială va sprijini masiv și nemijlocit funcționarea instalațiilor industriale ale viitorului, va interveni în dirijarea unor procese ale economiei concrete. Să nu uităm că, în zilele noastre, calculatoarele electronice au ajuns la performanțe extraordinare, în ceea ce privește dimensiunile lor reduse și viteza operațiilor: în tehnologia de acum douăzeci de ani, unitatea de memorie, așa-numitul trigel, avea dimensiunile, să zicem, cam cît ale unui volum din Biblioteca pentru toți; astăzi se fabrică în mod curent, pe scară largă, memorii care au 2 048 trigele și care, împreună cu circuitele anexe, ating mărimea unei caramele. Cît despre viteză, 100 de milioane operații pe secundă nu este un record, ci o valoare realizată la prototipuri industriale.

Noile descoperiri din fizica solidului ne fac să întrevedem posibilitatea de a spori de mii de ori viteza dispozitivelor noastre. Mă refer, în particular, la așa-numitul efect Josephson, de asemenea, la memoriile holografice care prezintă mari avantaje în ceea ce privește siguranța în funcționare.

Anul 1990 va înregistra cuvîntul hotărîtor al electronicii în toate domeniile economiei, ale științei și ale muncii de zi cu zi; calculatoarele electronice vor spori eficiența acțiunilor umane, vor ușura activitățile desfășurate în anumite microclimate sau în condiții nocive. Un sector asupra căruia avantajele electronicii se vor răsfrînge din plin este cel medical.

Se știe că în condițiile în care, ca să folosesc o butadă, medicina a făcut progrese atît de mari încît cu greu mai găsești un om sănătos, punerea unui diagnostic a devenit o operație nu dintre cele mai ușoare. Electronica automatizează analizele, inclusiv cele de laborator și apoi diagnostichează cu ajutorul calculatorului. Mai mult decît atît, și în tratament, pentru a se cunoaște dozele optime, se poate apela la modelarea pacientului pe un calculator.

Nimic din ceea ce este omenesc nu va fi străin electronicii. Condițiile edificării riguroase a societății socialiste multilateral dezvoltate, ale dezvoltării planificate a economiei naționale, ne dau certitudinea că la sfîrșitul secolului dezvoltarea electronicii va fi absolut spectaculoasă.

«Partidul va promova o politică consecventă de împiedicare a poluării naturii, de aplicare strictă a prevederilor legii cu privire la conservarea nealterată a mediului înconjurător, asigurînd condiții de viață corespunzătoare poporului nostru atît în prezent cît și în viitor».

(Proiectul de Program al P.C.R.)

SE TINDE SPRE UN CONTROL ATENT AL VIEȚII PE PĂMÎNT

Academician profesor ȘTEFAN MILCU, vicepreședinte al Academiei de științe medicale

— Evoluînd în ritmul acesta, civilizația lumii ne poate sufoca, după cum prevăd unii vizionari. Civilizația industrială a creat din păcate o ruptură în numeroase cazuri între om și biosferă, între om și mediul înconjurător. Cum trebuie să luptăm în viitor mai eficient împotriva poluării, pentru a ne face viața respirabilă pe planeta Terra?

— În elaborarea măsurilor de prevenire și înlăturare a consecințelor nedorite ce apar în mediul înconjurător datorită procesului de industrializare, țara noastră are avantajul unei situații privilegiate, în comparație cu alte țări în care s-au produs întinse distrugeri ale biosferei și grave alterări ale mediului fizic. Fiind în faza mai apropiată de începutul industrializării, este posibilă evitarea consecințelor ei defavorabile asupra mediului înconjurător. Consiliul național și legea pentru protecția mediului înconjurător oferă cadrul și mijloacele necesare de realizare în concret, iar Comisiile om-biosferă și Comisia pentru combaterea poluării din cadrul Academiei R.S.R. ne oferă baza științifică în soluționarea problemelor.

Dar, așa cum a reieșit din lucrările Conferinței consacrate relației om-biosferă de la Paris, din 1971, și a celei de la Stockholm, din 1973, consacrată protecției mediului înconjurător, lupta împotriva poluării și în genere împotriva factorilor și condițiilor ce deteriorează mediul înconjurător pot fi rezolvate numai în parte pe plan național. Numai o largă cooperare internațională poate rezolva gravele consecințe planetare ale poluării și degradării mediului natural. Fluviile din care viața a dispărut prin poluarea chimică, mările și oceanele care sînt amenințate de o poluare crescîndă prin reziduurile de mazut, prin petrolul navelor naufragiate, prin deversarea apelor reziduale menajere în litoralul maritim, ne oferă o imagine alarmantă a degradării mediului acvatic, care depășește frontierele țărilor și capătă dimensiuni planetare. Poluarea atmosferei se desfășoară de asemenea pe vaste întinderi ce depășesc în numeroase cazuri limitele continentelor.

— Ce este de făcut?

— Foarte mult și posibil. Prevenirea și combaterea degradării mediului înconjurător, înlăturarea risipei resurselor naturale, a despăduririlor, a pierderii suprafețelor agricole prin eroziune și a distrugerii nejustificate a numeroase specii de animale și plante — a devenit o problemă mondială, o preocupare a tuturor statelor. S-a format o nouă conștiință ecologică și o nouă responsabilitate.

Și din acest punct de vedere țara noastră dă un exemplu pozitiv, așa cum o arată mobilizarea conștiințelor și competențelor pentru a înlătura poluarea industrială și urbana, pentru vasta acțiune de reîmpădurire și de curățire a pădurilor, amenajarea chibzuită a teritoriului național și sistematizarea centrelor urbane și rurale. Sînt tot atîtea exemple de angajare în vasta acțiune mondială de protejare a mediului înconjurător, de combatere a poluării, acțiune care intervine direct în asigurarea calității vieții oamenilor.

«Partidul pornește de la faptul că lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni».

(Proiectul de Program al P.C.R.)

PENTRU O NOUĂ ORDINE ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ

Profesor doctor ALEXANDRU D. ALBU, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice, decan al Facultății de comerț

— Cum se va încadra România viitorului în schimbul de valori materiale ale umanității, în circulația de bunuri?

— Specialiștii au ajuns aproape în unanimitate la concluzia că relațiile economice externe se manifestă tot mai pregnant, ca un important factor al dezvoltării economice. Această teză cu valabilitate generală prezintă o însemnătate deosebită pentru țara noastră, țară în curs de dezvoltare, cu economie dinamică și diversificată, capabilă să se adapteze rapid și eficient la modificările survenite în anatomia economiei mondiale. Avînd în vedere tocmai acest lucru, în Proiectul de Directive pentru Congresul al XI-lea al P.C.R. se prevede ca într-o perioadă de perspectivă de pînă în 1990 comerțul exterior să crească de circa 3 ori față de 1975. Bineînțeles că este vorba nu numai de o creștere cantitativă, ci de profunde restructurări, ca de pildă între import și export în favoarea celui din urmă, modificarea ponderii la grupurile de mărfuri, vizîndu-se amplificarea la export a unor produse cu înalt grad de manufacturare, o mai judicioasă orientare geografică a curentelor de schimb etc.

— Ce înțelegeți prin «produse cu înalt grad de manufacturare?»

— Adică produse îndeosebi ale industriei constructoare de mașini și ale industriei chimice, care vor deține o pondere decisivă, prioritară în totalul exporturilor românești. Dealtfel, încă de pe acum România a devenit un partener recunoscut și de prestigiu pe piața mondială la livrarea acestor produse.

— Ce alte trăsături vor caracteriza participarea României la viața economică internațională?

— Modificarea calitativă cea mai semnificativă ni se pare orientarea dată în politica noastră economică externă pentru promovarea într-un ritm și mai alert a formelor de cooperare internațională în producție, în știință și tehnologie, în servicii, adică prin fortificarea celei mai moderne și dinamice căi de înfăptuire a circuitului economic mondial contemporan. De aceea, stimularea formelor de cooperare cum sînt societățile mixte de producție și comercializare amplasate în țară sau pe teritoriul partenerilor, organizarea de coproducții industriale, extinderea producției sub licență și altele pe care le utilizăm azi vor căpăta o mare expansiune în perioada la care ne referim. Eficientizarea tuturor formelor de schimb internațional, conjugată cu creșterea calitativă a produselor economiei noastre chezășuiesc asigurarea unui loc mai avantajos României în diviziunea mondială a muncii, sporirea contribuției noastre la instaurarea unei noi ordini internaționale, bazată pe respectarea independenței suveranității internaționale a tuturor statelor lumii.

Mă numesc **Tănase Marian**, sînt din București, autor al invenției cu titlul «Dispozitiv de citire destinat nevăzătorilor», solicit de la dumneavoastră ajutor într-o problemă de ordin moral. Sînt radioamator, și ideea de a realiza un astfel de aparat a pornit de la această ocupație. Nu urmăresc obținerea unor beneficii bănești de pe urma lucrării menționate, iar ceea ce vă rog pe dumneavoastră este de a publica rîndurile de față despre acest sistem nou de citire destinat nevăzătorilor. Adaug că nu țin nici măcar la menționarea numelui meu ca autor, rămînînd doar faptul că un asemenea procedeu a fost brevetat de O.S.I.M. Este un procedeu în care am mare încredere și care, după părerea mea, ar aduce un imens ajutor școlilor speciale și în general nevăzătorilor cu preocupări intelectuale din țara noastră și poate chiar (dacă sistemul meu se va impune sistemului actual Braille) celor din lume. Vă mulțumesc.

*

În scrisoarea anterioară v-am relatat cererea mea adresată stației C.F.R.-Palas, prin care solicitasem eliberarea permiselor de călătorie pe C.F.R., cerere ce mi-a fost refuzată. Intervenția «Flacării» pe lîngă Regionala C.F.R.-București a avut însă efectul dorit.

Direcția regională C.F.R. a obligat printr-un ordin energic stația C.F.R.-Palas ca un delegat să plece la București pentru a-mi aduce permisele solicitate. De necrezut că în termen de 48 de ore acestea mi-au fost înmînate.

Pe această cale vă adresez mulțumirile mele că totul s-a sfîrșit ca mersul unui tren după grafic (**Mihăescu Grigore** — Constanța).

*

Colectivele de oameni ai muncii din industria județului Brașov au îndeplinit cu 50 de zile înainte de termen planul pe patru ani din cincinal. Aceasta înseamnă, ne scrie **I. Locan**, că pînă la sfîrșitul anului se poate realiza o producție industrială suplimentară de peste cinci miliarde lei. Fizic, respectivele miliarde reprezintă, printre altele, peste 10 000 de tractoare, aproape 2 milioane de rulmenți, 5 milioane metri pătrați țesături de lînă și bumbac. Angajați plenar în întrecerea socialistă pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, oamenii muncii din județul nostru sînt hotărîți să adauge noi și noi succese în cartea de onoare a muncii în cinstea celui de-al XI-lea Congres al partidului.

*

Mă numesc **Cerna Vasile** și sînt lăcătuș la Întreprinderea mecanică «Nicolina» din Iași. Mărturisesc că nu am scris niciodată la vreo publicație. Poate vă întrebați de ce totuși astăzi m-am hotărît să vă adresez aceste cîteva rînduri. Pentru că sînt bucuros și mîndru de faptul că noi, cei de la «Nicolina», putem raporta partidului: în cinstea congresului ne-am îndeplinit sarcinile de plan pe patru ani din cincinal. În ultimele două luni ale acestui an vom realiza o producție suplimentară în valoare de peste 140 milioane lei.

*

Pînă la un timp, în secția noastră se depășeau constant normele de consum. Cum am reușit să punem capăt acestei stări de lucruri? Căutînd și folosind cu stăruință posibilități, rezerve care altădată fuseseră neglijate, acordînd atenția cuvenită nu numai lucrurilor considerate mari, dar și celor mărunte, întărind disciplina, mai ales disciplina tehnologică și încredințînd comuniștilor cu înaltă calificare grupuri de fabricație cu rezultate slabe, am reușit ca la sfîrșitul lunii octombrie, noi, cei de la secția becuri speciale II a Întreprinderii «Steaua electrică» din Fieni, să raportăm, pe lîngă importante sporuri de producție, realizarea unor mari economii de materiale și semifabricate. A fost și continuă să rămînă un act de voință, care, iată, ne prilejuiește o mare satisfacție — scrie cititorul nostru **Vasiliu Victor**.

*

Mureșan Gheorghe, președintele Asociației locatarilor blocului 5 A Reșița, cartierul Lunca Bîrzavei, micro II, ne scrie: Centrul de rețele Reșița al I.R.E.-Timișoara și Întreprinderea de construcții-montaj Caraș-Severin au săpat în spatele blocurilor 5 și 5 A șanțuri, au montat acolo cabluri de înaltă tensiune, dar șanțurile au rămas neacoperite. De asemenea, în fața numitelor blocuri (date în folosință acum 4 și chiar 5 ani) nu există încă trotuare și nici drumuri de acces. Denivelările, gropile și noroaiele ne fac viața amară. Drumul copiilor noștri spre școală este un pericol. Ajutați-ne — încheie corespondentul nostru — să se pună capăt neglijențelor.

*

Despre problema aceasta — a pensiunilor pentru elevi — știu că s-a scris destul de mult, că au fost făcute declarații de bune intenții și s-au dat asigurări că totul va fi în ordine, atît pentru copii și părinți, cît și pentru educatori. Se pare că de la vorbă la faptă mai rămîne însă un drum de parcurs, iar acest drum trece și prin Pitești unde — ne scrie **Marinescu Alexandru**, controlor C.F.R. — am doi copii, elevi în clasele a VIII-a și a X-a. N-aș vrea să vă spun acum ce este și ce nu este bun la fiecare unitate în parte — acest lucru ar trebui să-l facă de fapt cei care au competența necesară, adică aceia care se ocupă cu organizarea acestor servicii —, eu aș vrea să vă arăt numai că la pensiunea «Doi cocoși», de exemplu, nu se dă suficientă atenție alcătuirii meniurilor, consistenței hranei, iar serviciul este necorespunzător, ospătarii grăbindu-se să-i servească în primul rînd pe cei care le mulțumesc nu numai verbal. Îmi exprim însă încrederea că e vorba de niște simple accidente — chiar dacă se repetă cam des — și că toți cei care vor putea să îndrepte lucrurile vor face un efort pentru a privi această problemă cu mai mult simț de răspundere.

*

Pe șoseaua Ploiești-Tîrgoviște, la intrarea în județul Dîmbovița, în preajma kilometrului 34, o ploaie cît de cît mai de durată îngreuiază și face imposibilă în special circulația autoturismelor. Și asta pentru că, aflîndu-se la același nivel cu cîmpurile din preajmă, șoseaua se inundă, transformîndu-se pe cîțiva zeci de metri într-o băltoacă. Credeți că, publicînd aceste rînduri, edilii județelor amintite vor interveni, luînd măsurile adecvate?, ne scrie **Dumitrașcu Nicolae** din Ploiești.

*

Știu foarte bine că despre navetiști s-a scris mult, dar, vă închipuiți — ne scrie **Cîmpean Dan** din comuna Crăciunești, județul Mureș — eu nu intenționez nicidecum să fiu «original», ci numai să vă aduc la cunoștință — în speranța că ne-ați putea ajuta — faptul că din șapte cadre medicale, din care doi medici și cinci asistenți, numai unul locuiește în comună, ceilalți șase făcînd zilnic naveta. Eu nu vă scriu «de rău» despre acești oameni, înțeleg că or fi avînd și ei problemele lor de viață care-i împiedică poate să locuiască în preajma noastră, a localnicilor, noi îi înțelegem, așadar, pe ei, dar — nepunînd problema că ei nu ne-ar înțelege pe noi — ar trebui, cred, găsită o soluție de îmbunătățire a asistenței sanitare în comuna noastră, mai ales pe timp de noapte, cînd o simplă injecție sau un pansament, lucruri minore, veți spune, devin cît se poate de majore, voi spune eu. Direcția sanitară județeană nu ne poate ajuta cu nimic?

*

Ciment în vrac, lăsat pradă intemperiilor, mortar uscat și depreciat, panouri și cofraje deteriorate, cărămizi sparte — iată numai cîteva imagini ale risipei, vizibile în mai multe puncte de lucru ale I.J.C.M.-Tulcea. Constructorilor le scapă, ca să spun așa, printre degete importante cantități de materii prime și materiale, fapt care ne poate face să ne întrebăm: pe cînd vom auzi că ei, constructorii — autori, dealtfel, ai atîtor lucruri minunate aici, în orașul de la porțile Dunării — au realizat măcar un apartament din beton economisit?! — ne scrie cititorul nostru **Sandu Stelian**.

*

Mă numesc **Matei Ana** și sînt infirmieră la Sanatoriul balnear Gura Ocniței, județul Dîmbovița. Vă scriu în numele a peste 40 de lucrători navetiști. Despre ce este vorba? Cu circa 2-3 luni în urmă, transportul în comun al I.G.O-Tîrgoviște asigura trasee care deserveau, după un grafic judicios și în condiții bune, sanatoriul și comuna Gura Ocniței, comuna Adînca, comuna Răzvad, legătura cu orașul Moreni și localitatea Schela Mare. Iată că odată cu cedarea acestor curse către I.T.A.-București, Autobaza 16 Tîrgoviște, au început, în ce ne privește, necazurile. Pe aceleași trasee circulă 2 curse paralele, dar cu stații care nu mai satisfac cerințele locuitorilor din zona amintită și după grafice în neconcordanță cu interesele noastre și ale instituțiilor unde lucrăm. Oare conducerea I.G.O.-Tîrgoviște nu poate reveni la soluția care exista, cum spuneam, cu 2-3 luni în urmă?

*

Sfîrșitul lunii octombrie, «ținînd» măcar în parte cu previziunile meteorologilor, s-a dovedit darnic în ploi. Sînt conducător auto, își continuă corespondența bucureșteanul **Tafoniuc Ion**, și frecvent mă deplasez spre județele Prahova și Dîmbovița. Iată ce vă semnalez: 1) pe șoseaua de centură Cîmpina-Ploiești, la intersecția cu șoseaua spre București prin Buftea, exista — și cu mult folos pentru siguranța circulației — o oglindă panoramică. Spun exista, pentru că din 22.X.a.c. ea a dispărut, pur și simplu.

*

Un magazin fără nici un client și totuși util este magazinul alimentar-școală, recent înființat pe lîngă liceul economic din Constanța. Aici se desfășoară practica în domeniul comerțului a elevilor din anul I, care vor deveni lucrători în comerț. De subliniat grija cu care este aprovizionat acest magazin în vederea desfășurării activității didactice în cele mai bune condiții, ne scrie **Viorel Neagu** din Constanța.

*

Adresa Consiliului popular al municipiului București, semnată de directorul tehnic ing. Corneliu Velicu, prin care vi se aduce la cunoștință că — urmare sesizării apărute în revista «Flacăra» la data de 31.10.1974 — lucrările de remediere ce s-ar executa în prezent la blocul A 4 se vor termina la 31 octombrie, nu corespunde adevărului. Numita adresă vă dezinformează: la blocul arătat nu s-a efectuat și nu se efectuează nici o remediere». Semnează **Vulpe Florentin**, președintele Asociației de locatari din str. Valea lui Mihai nr. 4, bloc A 4, sector 7 București.

Cu prilejul unor evenimente deosebite, se trag 21 de salve de tun. Aș vrea să cunosc cîte ceva despre această manifestare în semn de prețuire și, de asemenea, de ce se trag 21 de salve (nici mai mult și nici mai puțin), ne întreabă elevul OVIDIU TRANDAFIR din Oradea.

«Salve» era cuvîntul de salut al romanilor, care semnifica urarea de bun venit. Cu un sens lărgit pe parcursul timpului, expresia «salve» a devenit denumirea dată tragerilor simultane cu mai multe arme de foc. Astfel, de la apariția acestor arme și pînă în zilele noastre s-a păstrat obiceiul ca, la sosirea unor conducători de stat într-o țară sau cu prilejul unor evenimente aniversative deosebite, să se tragă în semn de salut un număr de salve de artilerie.

Inițial, numărul acestor salve a fost 101 și se pare că la el s-a ajuns în mod întîmplător. De exemplu, se spune că locuitorii orașului german Augsburg, pentru a cinsti întoarcerea victorioasă dintr-o bătălie a împăratului Maximilian I (1493-1519), au hotărît să tragă 100 de salve de tun. Armurierul destinat să supravegheze tragerea a greșit însă numărătoarea și, avînd convingerea că s-au tras numai 99 de salve, deși se trăseseră 100, a luat măsură să se mai tragă una. Așa s-a ajuns la 101 salve. O întîmplare asemănătoare se crede că s-a petrecut pe vremea lui Ludovic al XIV-lea (1643-1715). Cu prilejul zilei sale de naștere s-a hotărît să se tragă un salut regesc de 100 de salve de tun. Dar bateria care trebuia să execute aceste salve a greșit și a tras numai 99. Ludovic al XIV-lea, care era foarte atent în cazurile de protocol sau de etichetă, a observat lipsa unei salve și, socotind că o cifră fără soț înaintea numărului 100 nu i-ar fi de bun augur, a ordonat ca, în viitor, să se tragă, pentru mai multă siguranță, 101 salve. Ceva mai tîrziu, prin secolul XVIII, bateriile de artilerie de cîmp au început să aibă o organizare mai stabilă. Astfel, în componența lor intrau, de regulă, șapte piese: șase tunuri și un obuzier. În cazurile deosebite — serbări naționale, primiri de oaspeți de seamă — fiecare piesă a unei baterii trăgea, pe rînd, cîte trei proiectile, rezultînd 21 de lovituri pentru întreaga baterie și deci 21 de salve în cazul tragerilor executate cu mai multe baterii. Salutul de 21 de salve s-a răspîndit în toată lumea, în detrimentul celui de 101 salve.

O variantă cu mai puțin caracter de legendă, în legătură cu numărul salvelor de tun, are la bază obiceiul popular de a cinsti oaspeții sau evenimentele de seamă cu ceva peste obișnuit, ieșit din comun. Această variantă este, poate, cea mai apropiată de adevăr.

Profesor doctorand CAROL KÖNIG,
șeful secției de istorie medievală a
Muzeului militar central

Prin intermediul revistei «Flacăra», o rog din suflet pe sora mea, Tescu Elena (Lenuța), născută la 13 noiembrie 1943 la Bîrlad, să dea un semn de viață. Tatăl nostru, Tescu Gheorghe, născut în satul Urzici, județul Neamț, este în prezent grav bolnav, internat în spitalul T.B.C. din Dărmănești. El regretă — mai bine mai tîrziu decît niciodată — că nu s-a interesat de multă vreme de Lenuța, fiica lui din prima căsătorie, și n-a avut grijă de ea. Ar dori — ca și mine, dealtfel — să afle vești de la ea. Știu doar că s-a căsătorit și că mama ei s-a recăsătorit (cu un anume Butnaru) și că locuiește la Brașov. O rog pe Lenuța să-mi scrie pe adresa: **Tescu Georgeta Petronela** (elevă, anul I, Liceul pentru informatică, Iași), Complexul studențesc «30 Decembrie», str. Căminelor, bloc 10, camera 88, Iași.

*

Grupajul apărut în «Flacăra» din 2 noiembrie, referitor la succesele gîndirii științifice și tehnice românești, mi-a plăcut. Dar să știți că nu numai la București prind viață ideile creatoare ale tehnologiei noastre moderne. La Întreprinderea «Progresul» din Brăila, de pildă, s-a născut, nu demult, rod al strădaniilor inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor de aici, excavatorul S 1001 de 1,2 mc. Testat la Vălenii de Munte, noul utilaj a dat satisfacție pe toată linia. Este de ajuns să amintesc doar că productivitatea lui este de 180 mc excavație pe oră și că, prin datele lui de construcție, se pretează la o gamă foarte largă de utilizări pe șantiere de construcții urbane, în montajul de conducte, în construcții de telecomunicații etc. Așadar, în curînd pe șantierele țării excavatorul S 1001, mîndrie a constructorilor de mașini brăileni. Semnează **Teodoriu Victor** din Brăila.

*

Mă numesc **Apetri Vasile** și sînt profesor la Liceul «Panait Cerna» din Brăila. Munca noastră, a educatorilor, este stînjenită uneori de unde te aștepți mai puțin. Iată, de pildă, pe doctorița Iliescu Eugenia, pediatru la policlinica de copii, persoană atît de «miloasă», încît stimulează, mai mult sau mai puțin direct, chiulul. Elevii Mogoș Cristian și Leonard Traian au lipsit de la cursuri în ziua de 30 septembrie și s-au dus la cinema. Aflînd că — în calitatea mea de diriginte — m-am dus acasă la ei să controlez de ce absentează, au dat fuga la doctorița Iliescu și aceasta le-a dat scutire «medicală» nu pentru o zi, cum au cerut elevii, ci pentru trei zile. Ciudată concepție despre îndatoriri profesionale, răspundere etc.

*

La Biblioteca județeană Dolj s-a inaugurat primul curs de biblioteconomie din Oltenia. Festivitatea a avut loc la 28 octombrie și cu acest prilej prof. dr. doc. Dan Simionescu din București, invitatul bibliotecii craiovene, a prezentat prelegerea intitulată «Introducere în bibliologie». Scrisoarea ne-a fost trimisă de **Cosmescu Ion** din Craiova.

*

În întrecerea pentru mai buna gospodărire și înfrumusețare a orașelor, locuitorii Huedinului au dobîndit frumoase succese. Valoarea lucrărilor efectuate prin muncă voluntară (lărgirea și curățirea albiei Crișului Repede, curățirea a 750 de ha de pășuni, construcția a 4,2 km drumuri și alte lucrări) se exprimă grăitor prin suma de lei 1 219 la cît se ridică participarea fiecărui locuitor al orașului, ne scrie **Tamaș Ovidiu**, din Huedin.

*

«Dragă redacție, tare aș dori să mă fac înțeles ca să mă puteți ajuta». Așa își începe scrisoarea **Vatamanu Teodor**, elev din satul Gura Bidiliței, comuna Vînători-Pașcani, județul Iași. El ne scrie, în numele său și al multor copii și elevi din Vînători, că în întreaga comună, cuprinzînd 6 sate, nu există nici o posibilitate de a viziona un film. Cîndva se proiectau în sălile din școli filme artistice și documentare cu conținut educativ, dar s-a renunțat la această inițiativă. În prezent nu există în întreaga comună nici măcar un receptor TV la care să aibă acces copiii celor 6 sate.

POȘTA REDACȚIEI

Nicolae Nicolaescu — Caracal. Aveți dreptate. La prezentarea comisiei de recepție definitivă a rezultat că nu s-au executat remedierile prevăzute în anexă. Ca urmare, în data de 25 octombrie 1974, forurile în drept au stabilit în mod concret lucrările ce trebuie executate în termen de 20 de zile. Contravaloarea deficiențelor de execuție va fi reținută de la constructor, ne informează Consiliul popular al județului Olt.

Consiliul popular al municipiului Piatra Neamț. În numărul 43/1974 al revistei am făcut rectificarea cuvenită. Considerăm că republicarea fotografiei nu mai este necesară.

Gavril Pal — Sibiu. Un serial al unei traduceri de paleoastronautică nu intră în vederile noastre.

Gheorghe Nicolescu — Rîmnicu Vîlcea. Opiniile dumneavoastră privitoare la articolul «Morișca milioanelor pierdute» au fost trimise forului competent.

U.J.C.A.P. Ilfov. Revenim cu un răspuns mai detaliat, dat cititoarei Maria Rusu din Dridu, la modul de acordare a pensiilor de bătrînețe C.A.P. Dreptul la cumulul pensiilor se acordă numai cooperatorilor care au lucrat în C.A.P. și au realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală în cel puțin 5 ani (în cazul pensionarilor de stat, titulari, se cere și condiția ca în același an să nu fi lucrat și în sector de stat și în sector C.A.P.).

Zaharia Bărdașu — Zalău. Precizările prof. univ. Ștefan Ștefănescu referitoare la bătălia de la Guruslău (nr. 44) sînt concludente. Nu mai revenim.

Maria Popescu — Cîmpulung Moldovenesc. Pentru a vă da o mînă de ajutor în găsirea tatălui dumneavoastră, trimiteți-ne cîteva date concrete.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

CERCETAREA - O CAUZĂ NOBILĂ, O ATITUDINE REVOLUȚIONARĂ CARE PRESUPUNE, PRIN URMARE, CURAJ!

Dan Teodorescu e azi, la 46 de ani, o **personalitate!** — inventator de notorietate recunoscută în România, Anglia, Japonia, Statele Unite ale Americii, Republica Federală Germania, Austria și în multe alte țări cu tradiție tehnică și industrială, laureat al Premiului de Stat încă din anul 1958, decorat cu Ordinul Muncii clasa I.

Sînt mulți ani de cînd îl admir pe acest om pentru existența lui limpede și complexă. Dan Teodorescu a preferat postului de director al Institutului de proiectări în automatică din București, oferit în 1968, pe cel de conducător al grupului de cercetare de la uzina timișoreană «Electromotor» — unde va celebra, curînd, două decenii de activitate neîntreruptă.

— ... am dorit să rămîn aproape de cercetările mele!

Imediat după absolvirea Institutului politehnic timișorean pătrunde direct în aria întinsă a **Automaticii** — în care și-a luat, dealtfel, doctoratul — convins că din **Teoria sistemelor** vor țîșni încă multe discipline ale viitorului. Drept pentru care scrie și publică peste 100 de lucrări științifice despre automatică, două din volumele sale reprezentative — unul editat în R.F.G., celălalt în țară — circumscriind, în fapt, o nouă teorie a **Sistemelor automate.**

Îl întreb cum poate fi definită **profesiunea** de inventator. Îmi răspunde că o definiție de acest fel — la care nu s-a gîndit pînă astăzi — trebuie să țină seama de trăsăturile specifice acestor oameni. Una dintre ele este neliniștea, o alta — spiritul de frondă împotriva a tot ceea ce este **tehnic constituit,** și evident, atracția irezistibilă pentru **domeniul imposibilului.** Adeseori, această caracteristică este atît de pregnantă încît ar putea să servească și ca mijloc de testare. Vreți să găsiți un inventator, să zicem, într-o sală cu 100 de cadre tehnice? Este suficient să spuneți: «Nu știu cum apreciați dumneavoastră această problemă dar, după părerea mea, este imposibil de soluționat». Observați apoi reacțiile celor astfel testați: 90 vor continua să privească absent (aceștia sînt «liniștiți»!); poate 9 vor părea contrariați, iar unul se va ridica și va spune: «Sînt convins că nu aveți dreptate! Nu știu să spun, acum, pe loc, cum poate fi soluționată problema, dar soluția este, în mod cert, posibilă. Da... poate voi găsi chiar eu răspunsul!» Este inutil să vă mai spun că acesta este inventatorul-natural, dacă este dotat și cu tenacitatea necesară campaniilor lungi.

— *Dumneavoastră ați dus numeroase campanii de acest gen, peste 50 știu, încununate de succes. Spuneți-mi — dar fără rezerve, fără falsă modestie — care a fost ecoul lor?*

— Există ceea ce s-ar putea numi ecoul exterior: Premiul de Stat pentru invenția «Mașina electronică de echilibrat»; marea medalie de aur, la Viena (1968), pentru invenția «Convertor amplificator»; medalia de argint la Oberhausen (R.F.G., 1970) pentru «Servomotorul ferorezonant»; medalie de aur la Köln (1972), pentru invenția «Motor autoreductor». Sînt apoi și contează menționarea acestor invenții în literatura tehnică (Automatisme, Proceedings IEE etc.), invitațiile de a conferenția despre ele la universitățile din Cambridge, Paris, Lille, cooptarea în organisme internaționale sau în juriile expozițiilor de invenții (Köln) și altele. Desigur, aceste ecouri sînt de natură să satisfacă și să stimuleze. Vă mărturisesc însă că sînt mai sensibil la ecoul pe care îl au invențiile mele în mijlocul celor care trăiesc și muncesc. Este vorba de o recunoaștere în fapte, care a dus la aplicarea industrială a servomotoarelor ferorezonante și, recent, a mașinilor electronice de echilibrat. Există oare o confirmare mai clară și o bucurie mai mare pentru un inventator?

— *E, fără îndoială, important, dar eu vă întrebasem ceva la început despre ecoul celor 50 de invenții brevetate și acum aș vrea să concretizați, pentru că acest articol va fi tipărit în pagina pe care «Flacăra» și-a intitulat-o «Inteligența românească în acțiune»! Adică să precizați mai pe înțelesul nostru, al neinventatorilor, eficiența producției dumneavoastră de inteligență tehnică.*

— Am să vă dau un exemplu. Numai 5 dintre brevete, și anume cele referitoare la servomotorul ferorezonant, au reprezentat pentru «Electromotor», anul trecut, o economie de peste zece milioane lei valută — poate așa aveți o imagine a acestei eficiențe! Ar trebui însă să amendez propria mea afirmație, pentru că din ea ar putea să reiasă concluzia falsă că acest lucru mi se datorează mie în exclusivitate; de fapt, în aceste 5 invenții (brevetate de statul nostru în S.U.A., R.F.G., Japonia, Elveția etc.) există inclusă acea activitate creatoare, adesea necunoscută, care înseamnă **drumul de la idee la produsul industrial:** în primul rînd, activitatea colaboratorilor mei — muncitori prin profesiune și cercetători prin vocație — și munca plină de abnegație a multora dintre cadrele tehnice ale uzinei. Eficiență, adaugă, înseamnă și secția nouă de mașini electronice de echilibrat, care ia în momentul de față naștere la «Electromotor», pe baza unui număr de 10 brevete ale mele și care înseamnă evitarea unor importuri costisitoare și **crearea unei ramuri noi de export de produse,** cu conținut înalt de inteligență și conținut redus de materiale.

— *Pentru că ați vorbit de climat, credeți, într-adevăr, că ambianța fabricii, faptul că aproape 20 de ani ați creat 50 de invenții în chiar mijlocul muncitorilor v-au servit efectiv?*

Mă privește atent, iscoditor, descoperă că nu vreau decît să-l incit cu o astfel de întrebare, dar acceptă jocul și-mi răspunde că în ceea ce îl privește s-a bucurat, într-adevăr, de un climat favorabil. Poate că această afirmație o să pară curioasă, date fiind numeroasele cazuri de înțelegere greșită a acestei activități, relatate în presă. În realitate, conducerea fabricii a dovedit și dovedește receptivitate la ceea ce este nou — pentru care inventatorii din multe alte uzine ar putea, pe bună dreptate, să mă invidieze! Desigur, fără această atmosferă și fără ajutorul colaboratorilor mei (cu Demeter, Szabo și Flora, de exemplu, lucrez de peste 15 ani!), multe dintre aceste invenții nu ar fi putut prinde viață. Desigur că și recunoașterea acestei activități, înțelegerea și sprijinul de care m-am bucurat din partea Comitetului județean de partid Timiș, recenta mea decorare cu Ordinul Muncii clasa I — toate acestea, la un loc, înseamnă de asemenea climat favorabil.

— *Vizitînd, în Capitală, institute de cercetări, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a îndemnat pe cercetători să fie curajoși, să îndrăznească, tocmai pentru că cercetarea reprezintă o atitudine revoluționară, declarată, împotriva oricărei dogme științifice. Cum definiți, în acest context, starea de neliniște proprie omului de idei?*

Întîi îl citează pe Ion Caraion — simt «o sete de adevăr și o silă față de tot ce înseamnă lipsă de risc, obediență, conjunctură» — apoi îmi spune că este greu de explicat ce este neliniștea — acest ferment dinamic, prin excelență, și ce înseamnă ea pentru omul de idei. Poate că este expresia unei continue nemulțumiri, în primul rînd cu tine însuți, cu ceea ce ai realizat, apoi cu ceea ce au realizat oamenii, în general. Este aici, desigur, și nevoia continuă de a-ți satisface curiozitatea (există oameni mai curioși decît inventatorii, bineînțeles dacă-i excludem pe poeți?), căutînd fațete noi ale lucrurilor, uneori vechi de cînd lumea. Este poate și o fugă instinctivă de aspectul anodin, de soluția publicată, cunoscută, ajunsă la limita de utilitate! Cîte ceva din toate acestea există în fiecare «neliniștit» și, în plus, există încrederea în capacitatea creatoare a omului, fără de care neliniștea ar însemna o simplă agitație...

Îl întreb, bunăoară, ce înseamnă pentru Dan Teodorescu o **noapte albă,** dar el se scuză — o să mă dezamăgească — pentru că nu înseamnă, în ceea ce-l privește, absolut nimic. Nu lucrează noaptea și va prefera totdeauna unei nopți albe, o zi de aceeași culoare, o zi clară, lucidă! Căci, susține, luciditatea înseamnă mai ales observație, iar observația — cunoaștere!

— *V-am văzut, deseori, la Filarmonică și la Naționalul timișorean și vreau să vă întreb care sînt raporturile dumneavoastră cu arta. Ce alte trăsături caracterizează profilul inventatorului, în afară de cele pur tehnice?*

— Există multe componente care, cel puțin în aparență, nu au nimic comun cu tehnica. Vedeți dumneavoastră, spre deosebire de inventatorii de la începutul secolului, pentru care harta cunoștințelor tehnice ale omenirii avea multe pete albe, inventatorul de azi știe că șansele lui în domeniile tradiționale sînt mici. El caută, așadar, fie domenii noi, care presupun cunoștințe foarte variate (matematică, biologie, fiziologie etc.), fie operează la confluența dintre domenii. Iar în această căutare, experimentul artistic nu trebuie să-i fie străin, dacă vrea un rezultat durabil al investigațiilor sale. În definitiv, căutările poetului și ale muzicianului nu sînt atît de îndepărtate de cele ale inventatorului, cum ar putea să pară, și oricum sînt pline de învățăminte pentru acesta. De aceea, mi-aș permite chiar să spun (parafrazînd un adagiu latin referitor la versurile scrise de «băutorii de apă») că nu am încredere în creația inventatorilor care nu sînt sensibili în fața actului de cultură!

— *Să disociem totuși problemele! Ca membru fondator al recent createi Asociații a inventatorilor, care e opinia dumneavoastră critică asupra felului cum sînt receptate invențiile, în general?*

— Cred că mai avem foarte multe de făcut în această privință, chiar și ca atitudine generală față de invenții. Judecînd după cele mai recente brevete ale mele, care în S.U.A. poartă numere apropiate de 3 500 000, în R.F.G. de 1 500 000, în Franța de 800 000 și la noi în țară de 75 000, se pare că în materie de stimulare a invențiilor trebuie să ne revizuim mult procedeele! Altfel nici nu poate fi vorba de reducerea decalajului tehnic exprimat și de cifrele amintite.

Ca inventator, ca om al muncii, ca un om ce trăiește printre alți oameni, știu că în țara noastră numărul creatorilor de tehnică nouă este mult mai mare decît cifra amintită. La recenta Conferință națională a cercetării științifice și proiectării, secretarul general al partidului vorbea de o adevărată armată. Fac parte din această armată și cunosc cît de puternică este. Putem mai mult. Cît pentru un cincinal al unei adevărate revoluții științifice și tehnice.

MIREL BRATEȘ ■

3 + 8 + 11 = 5

o ecuație dezlegată de colectivul întreprinderii «azur» din timișoara

Privesc mirat și îmi notez metafora la care recurge, oarecum surprinzător, omul de lîngă mine. Zice că timpul este ca un ogor nevăzut: cu cît te îngrijești de el mai bine, cu atît culegi mai multe roade de pe dînsul. Constatasem că nu-i un vorbăreț și nici nu-i place să se laude. Cu toate că ar fi putut și ar fi avut și motive să o facă. Am venit, doar, la Întreprinderea «Azur» din Timișoara să *scriu despre niște oameni* care, de la 11 septembrie 1974, lucrează în contul cincinalului viitor. În 3 ani, 8 luni, și 11 zile acest colectiv și-a realizat sarcinile propuse pentru cinci ani (ecuația din titlu: 3 + 8 + 11 = 5). Cine ar fi, poate, tentat să spună că planul nu a fost bine corelat cu posibilitățile reale ale întreprinderii, se înșală. Planul a fost chiar mobilizator. Ce*rințele de lacuri și de vopsele au fost* atît de mari încît oamenii s-au considerat la un moment dat direct răspunzători de acoperirea acestor nevoi ale economiei. Dar întreprinderea era veche. 130 de ani a împlinit anul acesta. Iar capacitățile erau mici și instalațiile cam... pe terminate. Cum atunci? «Minuni nu s-au întîmplat. Am făcut atîtea ore de muncă patriotică pentru modernizarea fabricii încît cred că am fi rezidit-o de la temelie. Și dacă cercetați rapoartele noastre de producție, zilnice, din ultimii ani, nu veți găsi unul cu producție sub plan».

Inginerul Nicolae Ionescu, directorul «Azurului», nu face însă teorie. E un om adînc și tăinuit ca o fîntînă din acelea săpate în pusta Banatului. Chiar dacă nu-i bănățean get-beget. A plecat acum 18 ani din Tîrgul Frumos al Moldovei spre Facultatea de chimie industrială din Timișoara și aici a rămas. I-a plăcut chimia din copilărie: «Făceam amestecuri explozive, artificii cu azotat de argint și le ofeream colegilor. A doua zi veneau cu pete pe mîini — azotatul păta — erau îngrijorați, iar noi muream de rîs cu nasul în bancă. Pînă la urmă sesizau și ei gluma». Încă puțin și cu acest moldovean poți ajunge în lumea poveștilor lui Creangă.

*

Secția de nitrolacuri este situată la vreo 5 kilometri de vechea întreprindere. A fost dată în funcțiune în anul 1967. Cu un an înainte, inginerul Valeriu Costineanu a fost rupt din colectiv și detașat acolo, să participe la lucrare de la primul țăruș. Li se mai întîmplă așa căpitanilor de nave. Merg pe șantier, singurii în uniformă de marinar printre muncitori, și devin martori activi la construcția navelor. Trebuie să se creeze între căpitan și navă un consens tainic. Numai că, după scurt timp de la darea în funcțiune a secției, consensul acesta a trebuit schimbat. În 1973, necesarul de nitrolacuri a devenit de 3 ori mai mare față de capacitatea proiectată a secției. «Mergeam prin curtea uzinei și nu ne gîndeam decît la sporirea producției de nitrolacuri pe care *le importam cu valută forte*. Era în joc și prestigiul nostru de ingineri, dacă vreți, deși nu de prestigiu ne ardea nouă atunci. Cum să obții de trei ori mai mult decît ți-ai proiectat pe o instalație? «Nu putem, tovarășe director, s-au grăbit să răspundă unii dintre colegi; de unde să stoarcem atîtea mii de tone?» Și, cu creionul în mînă, îmi demonstrau că au dreptate. Alții *au început* să gîndească, tot cu creionul în mînă, și au întrezărit ceva. Vedeți dumneavoastră, creionul acesta e un instrument docil. Cîntă după cum îi spui, se lasă condus de curajul și conștiința celui care îl mînuiește. Dumneavoastră care îl folosiți toată ziua trebuie să știți mai bine treaba asta. Atunci inginerii Valeriu Costineanu, Ladislau Tamaș și alții au propus să *modificăm* sistemul de agitare la vasele de dizolvare. Am umblat la forma paletelor, la viteza de rotație și am dublat capacitatea. Ne place nouă să credem că aceea a fost prima lovitură dată timpului.

— Cam cîte nopți albe ai făcut atunci, Costineanule?

— Nu mai multe decît dumneavoastră, decît inginerul Tamaș, maiștrii Banu, Belanov, Ogîrciu, decît tovarășul *inginer* șef Sîntimbreanu și alții. Norocul meu față de al altora e că am o nevastă înțeleaptă. A fost vreo opt ani activistă și știe ce înseamnă să te angajezi la o astfel de treabă. Cu copilul a fost mai greu. A trebuit, într-un fel, să-l creștem prin telefon.

— Mai mult vă auzeați decît vă vedeați!

— Da, dar să știți, tovarășe director, că am copil bun.

După alte cîteva luni oamenii de la «Azur» și-au triplat capacitatea secției: au trecut de la fabricarea lacurilor din nitroceluloză plastifiată — care se dizolvă mai greu — la obținerea lacurilor din nitroceluloză *alcalizată*. *S-a ivit și un risc — consta* în faptul că viteza de dizolvare a nitrocelulozei alcalizate e mult mai mare. A fost însă înlăturat. Au crescut cerințele fiecărui loc de muncă: atenție deosebită asupra instalațiilor, disciplină de fier, seriozitate în comportament, conștiinciozitate și măiestrie profesională. Toate aceste calități contuează profilul moral și profesional al mun*citorilor care lucrează* la *Întreprinderea* «Azur», dar mai ales al acelora de la secția nitrolacuri. Nicolae Avasiloaie, șef de echipă, ne mărturisește că a rămas aici tocmai pentru că e foarte util și apreciat de colegi. De la el au învățat meserie toate promoțiile de elevi care au trecut pe la fierbătorie. Astăzi, unii dintre ei au ajuns maiștri, ingineri, iar alții lectori la Institutul politehnic. «Le-am oferit loc mai în față, pentru că erau mai tineri și trebuiau să învețe». Om mare la suflet. Inginerul Costineanu Valeriu a fost muncitor mai întîi. Tot la «Azur». Acum e șeful secției. Din acest motiv îi ajută pe toți cei care sînt dornici să învețe. Tinerii Alionte Ștefănescu, Ion Orban, Liviu Iancău, Bujor Cosma și alții se spală repede, cînd ies din schimb, servesc masa — spun ei rîzînd — în tramvai și fug la liceul seral sau la facultatea serală de subingineri.

*

Pavel Bîrlea, om la 40 de ani, șef al secției lacuri, vopsele și săpunuri — trebuie să vă spunem că întreprinderea produce o bogată gamă de săpunuri apreciate pe piața internă și externă — susține că totul a pornit de la o greșeală. Inginerul Vasile Serenciuc, tehnologul secției, și el cu nevastă și copil trecut în buletin, susține invers:

— Nu vă supărați dumneavoastră, tovarășe inginer, dar zău, n-a fost greșeală.

— A fost, măi Vasile, de ce nu vrei tu să recunoști?

— A fost comanda aceea pentru export, tovarășe Bîrlea, care nu mai suporta amînare și pe care nu voiam să o pierdem.

— A fost șarja de rășină din reactorul nr. 8, care s-a comandat greșit, și pe care nu aveam unde s-o evacuăm, că toate reactoarele erau în sarcină, Vasile!

Și uite așa se contrazic de o jumătate de oră, că nici nu mi-am dat seama cînd ploaia a stat. Intervin și zic: în fond interesează ce ați obținut în final. «Păi, ce să obținem în final? Ce-am dorit. Am descoperit și am statornicit o metodă prin care iar am forțat timpul. Adică în 16 ore nu mai obțineam doar șase tone de rășini, ci 10 tone. Dar *eu cred că trebuie totuși să vă notați cum* a fost». Notez: «În reactorul nr. 8 aveam în fabricație o rășină cu o anume compoziție. Ni se cerea urgent alta. Unde s-o evacuăm însă pe prima? Toate reactoarele erau ocupate, în afară de unul singur. Și ce facem cu ea? S-o aruncăm, nu puteam concepe. Eram vreo zece oameni care ne tot perpeleam să găsim o soluție. Operatorul Matei Chilian a avut atunci o idee: să lăsăm jumătate din șarjă în reactorul nr. 8, jumătate s-o evacuăm în celălalt reactor, și prin adăugarea altor elemente să obținem compoziția cerută. Toată treaba asta pare acum atît de simplă, încît mulți sînt tentați să spună precum odinioară poetul: «Așa cum făceam și eu însă, vezi, nu m-am gîndit!». Simplă poate să pară și inovația propusă de *inginerul Bîrlea, inginerul Tamaș, maistrul* Banu și alții pentru construirea unei instalații la care să se obțină lacurile perclorvinilice pentru emailurile cu același nume, solicitate atît de mult la export. Acesta din urmă a rezolvat una din cele mai grele probleme: obținerea unor cantități sporite de lacuri în incinta uzinei, care pînă atunci se fabricau la o distanță de 5 kilometri, se *transportau greu, duceau deci la pierderi*. Acestea și alte măsuri, inovații, raționalizări au dus în final la sporirea capacităților și la obținerea unei producții suplimentare de peste 200 milioane lei.

Așa s-a cucerit fiecare treaptă în fierbintea și poate inegala bătălie cu timpul, pentru scurtarea cincinalului, pentru obținerea de noi capacități, de noi resurse și rezerve care ar fi putut fi valorificate. Gardurile uzinei n-au fost împinse mai departe ca să închidă noi *suprafețe*. *Spațiile au rămas* aceleași, dar au fost folosite mai eficient. Oamenii, mereu aceiași, dar mereu în luptă de idei — specifice mersului înainte — asupra unor soluții, a rezolvării multor ecuații încă necunoscute. Maistrul Ion Banu, secretarul comitetului de partid, evită discuția cînd îl rog să-mi vorbească despre noaptea aceea cînd a căzut linia de săpun, iar a doua zi se aștepta vizita conducerii ministerului. A lucrat atunci, împreună cu maiștrii Marcu Rippel, Ioan Micșa, cu operatorul Constantin Cucu și alți specialiști, o zi și o noapte și ministrul tot n-a găsit-o funcționînd. De atîta surmenaj Banu a fost condus de colegi la policlinică. Și hai — să nu spunem că au fost acestea fapte de eroism, dar ele dovedesc că socotelile n-au fost *simple și n-au ieșit totdeauna după cum au* fost ele trecute în plan. Au fost și insuccese, dar nu acestea au dominat.

*

Susține directorul Ionescu, iar noi nu putem cum să-l contrazicem, că inima unei fabrici de lacuri și vopsele este secția de mașini sintetice. Neglijeaz-o, las-o în plata *Domnului și o să vezi cum o să-ți facă uzina* infarct. Numai că la «Azur» nu poate fi vorba de așa ceva. Cu cercetători ca Octavia Ceaușu, Francisc Pfeilschmidt, Titus Tașcău și alții, conduși de inginerul Francisc Neuhaus, poți fi liniștit. Ei au fabricat pentru prima dată în țară rășinile alchidice. Intră în compoziția vopselelor, ca lianți. Emailurile obținute cu aceste rășini capătă caracteristici superioare. Cam 60 la sută din *produsele uzinei au fost obținute prin cercetarea* proprie sau în colaborare cu cadrele Institutului politehnic «Traian Vuia». Și cea mai mare parte din acestea se importau. În urma Conferinței naționale a cercetării științifice și proiectării aceste colaborări se vor dezvolta și mai mult. Studenții de la Facultatea de chimie industrială au instalat pe platforma uzinei o stație-pilot de cer*cetare și producție unde se va fabrica un* produs care încă se importă. Tehnologia a fost realizată deja de catedra de electrochimie. Inginera Octavia Ceaușu a suit durabilitatea unor vopsele de marcaje de la 6 luni, la 6 ani, după experiențele de laborator. Inginerul Francisc Neuhaus e pe cale să obțină și alte rășini sintetice care vor înlocui importurile. Iar operatorii de la fier*bătorie abia așteaptă să le preia în fabricație* și din cînd în cînd mai trag cu urechea la «minunile» celor de la cercetare.

Afară plouă, iar eu stau și ascult pulsul accelerat al reactoarelor și îmi vin în minte cuvintele directorului: «Inima e secția de mașini». Și pentru prima dată sînt pus în situația să nu-i dau dreptate. Pentru că eu aud acum nu ritmul acestor mașini grăbite, *ci ritmul tuturor inimilor care bat în pieptu*rile acestor minunați oameni, capabili să comprime timpul și să împingă mai sus, cu umerii lor, gradul de dezvoltare al întregii țări. **N. GRIGORE MĂRĂȘANU** ■

---

sublima obsesie

În drum spre Constanța mă gîndeam că oamenilor acestui județ poți să le pui multe întrebări, numai una nu:

— Ce grijă purtați voi pămîntului?

Orice întrebare le poate fi pusă, numai aceasta strămoșesc românească, numai aceasta *profund* țărănească, *numai* aceasta esențial existențială, nu!

Pentru că ei au fost cei dintîi care au înțeles — cu toții — că pămîntul are nevoie să fie îngrijit și lucrat de oameni care cooperează.

Pentru că ei au înfăptuit «Valea Carasu», cel mai vast sistem de irigații al țării; «Valea Carasu» a celor 186 500 de hectare de *pămînt inaccesibile secetei*.

Pentru că ei vor termina de înfăptuit, la sfîrșitul anului 1975, «sistemul Sinoe»: încă 36 600 hectare de pămînt irigate.

Pentru că ei vor înfăptui, tot în 1975, și «sistemul de irigații Topalu», care va asigura cu apă alte 12 100 hectare de pămînt.

Pentru că ei transformînd în certitudine, pînă la sfîrșitul acestui cincinal, irigarea a 47,7 la sută din suprafața de pămînt agricolă a județului, vor fi — în această privință — cei dintîi pe țară.

Pentru că ei lucrează pămîntul cu tractoare care însumează 310,320 cai-putere.

Pentru că ei fac mai roditor pămîntul folosind, în 1974, de pildă, 190 000 de tone de îngrășăminte chimice.

Pentru că ei — de data asta mă refer numai la țăranii cooperatori constănțeni — au adus în mijlocul lor 1 058 de specialiști cu pregătire superioară în privința muncii pămîntului.

Pentru că ei, din pămîntul lor, obțin îndeobște, la hectar, recolte de 7 000-8 000 kilograme porumb, de 4 000 kilograme grîu, de mai mult de 40 de tone sfeclă-de-zahăr.

Pentru că ei, de pe pămînturile lor acoperite cu vii, au cules struguri, în anii acestui cincinal, cu cîte 1 300 kilograme la hectar mai mult decît în anii cincinalului trecut.

Pentru că numai din '71 încoace, ei au mărit suprafața pămînturilor lor acoperite cu livezi cu încă 379 de hectare.

Pentru că ei, tot în anii acestui cincinal, înființînd sere pe 22 hectare de pămînt (la care, în anul viitor, vor mai adăuga încă 15 hectare), au declanșat sistemul ferm și liniștitor al producției permanente de legume.

Pentru că ei, pe pămînturile lor și de pe pămînturile lor, cresc 330 000 de porci, 35 600 de taurine, 650 000 păsări și 99 000 de oi.

Pentru că ei... dar să mă opresc aici, fiindcă oamenii Constanței au făcut în timp dovada că-s buni gospodari ai pămîntului; fiindcă oamenii Constanței și-au creat de acum în această privință o frumoasă faimă, încît orice nou inventar al meritelor lor concrete n-ar face decît să reamintească un adevăr unanim recunoscut.

Un adevăr care însă — în ceea ce mă privește — a constituit o premisă pentru o prejudecată: aceea că pe oamenii de acolo nu mai are rost să-i întrebi, ca să zic așa, «cum stau ei cu grija față de pămînt», pentru că realmente stau bine.

Și totuși, ajuns într-un colț al județului, la Mangalia, am descoperit un om și niște fapte care mi-au demonstrat că întrebarea tot mai poate fi pusă, nu pentru că i s-ar găsi și niște răspunsuri negative, ci pentru *că i se pot da răspunsuri* care dezvăluie o nouă dimensiune a grijii față de zestrea noastră de pămînt. Și-anume, aceea a grijii *de nuanță*.

Dar un exemplu va limpezi mai bine ceea ce vreau să spun.

Întreprinderea de hoteluri și restaurante-Mangalia are în administrația și răspunderea ei o suprafață de vreo 209 hectare de spații verzi. Însă nu despre aceste întinse suprafețe este vorba. Ci de niște palme de pămînt pe care constructorii, după ce-și terminaseră munca lor, le lăsaseră încărcate cu moloz — și care adunate abia alcătuiau vreo trei hectare de pămînt.

Suprafețe mici și răzlețe, totuși *de pămînt*! Acesta a fost adevărul de la care a pornit inginerul Alexandru Moldovan, șeful biroului gospodăresc al întreprinderii.

Or, dacă e vorba de pămînt, atunci trebuie folosit, trebuie *respectat*. Și uite așa — cultivîndu-se flori și varză — întreprinderea a făcut o economie de 1 000 000 de lei, pentru că nu a mai trebuit să cumpere flori, și o economie de 110 000 lei, pentru că a cumpărat mai puțină varză.

Operația de căutare a altor petice de pămînt continuă și — se știe încă de pe acum — încă trei hectare de pămînt vor putea fi, începînd din primăvara viitoare, redate celei mai esențiale meniri a pămîntului.

Tot la Mangalia, însă de data aceasta în plin oraș, în jurul multor blocuri de locuințe, domnește un dispreț necivilizat pentru pămîntul acela care, puțin cît este, ar putea să dea, dacă nu prozaice legume, atunci roșii trandafiri pentru oamenii din blocurile de beton și sticlă.

Terminînd exemplele, să-mi spun și concluzia. O concluzie interogativă:

Oare cum Dumnezeu să facem să se generalizeze spiritul inginerului Moldovan? Cum să facem să-i înțelegem, ba chiar și să ne molipsim de sublima dumnealui obsesie?

NELU IONESCU ■

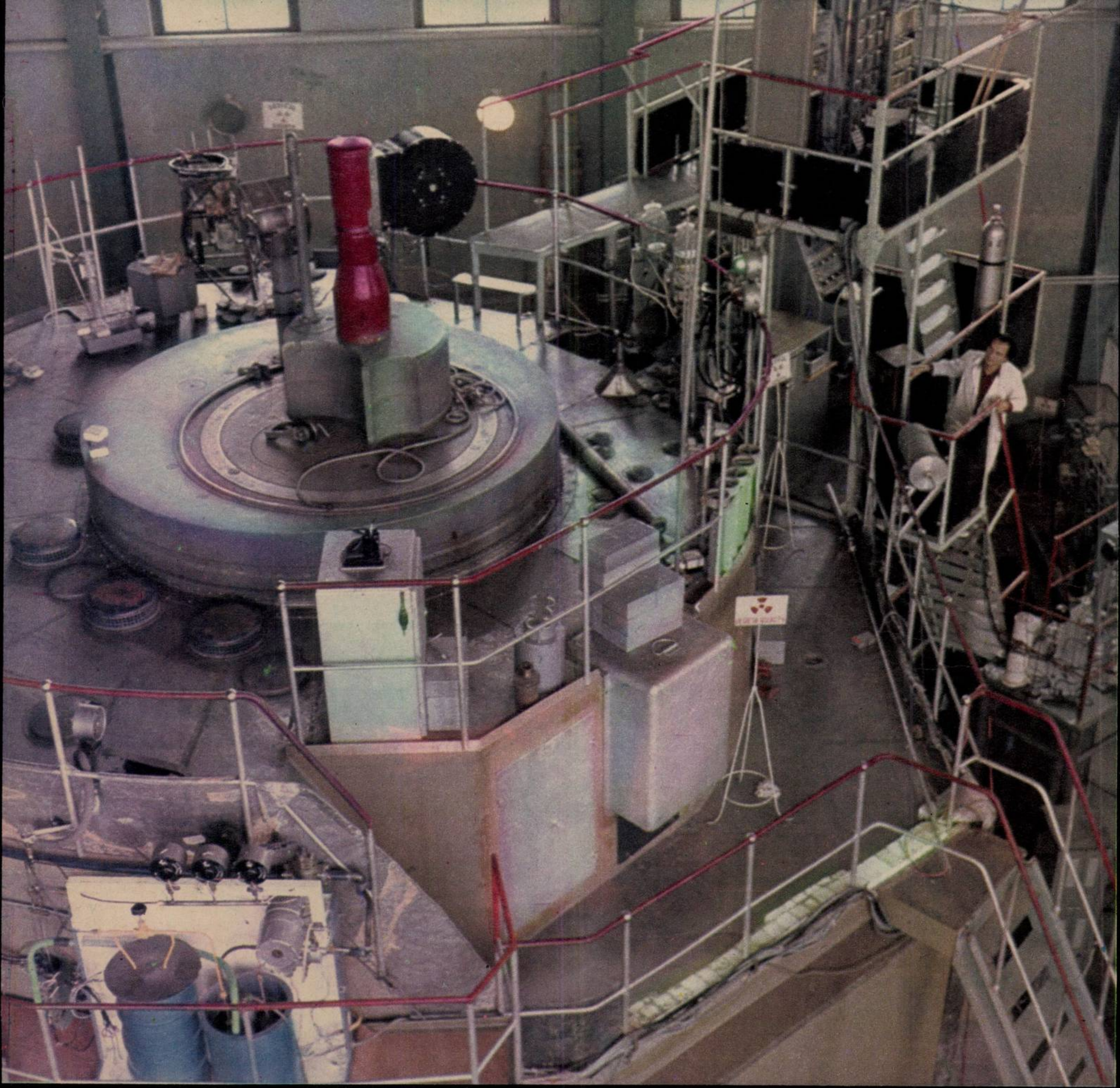

SE POATE SPU
UN SÎMBURE A

OANA DUPĂ SOARE

— PE PLATFORMA CENTRULUI NAŢIONAL DE FIZICĂ —

Rămăsesem în după-amiaza aceea de toamnă — «ca decadenţa unui imperiu», cum spune o poetă — printre clădirile calme ale laboratoarelor. Un timp am străbătut coridoarele lungi ascultînd ecourile paşilor într-o linişte de lagună; am intrat apoi în laboratoarele acelea amintind pianele care se dezacordează în tăcere sau mobilele care trosnesc în întuneric, am aprins ţigară de la ţigară şi am vorbit despre oraş. Oraş? Se poate oare numi oraş această aglomerare simetrică de construcţii care descrie o arhitectură savantă, sub cerul clar de noiembrie? Cîteva pavilioane cu aparatură de investigaţie în structura atomilor, un complex de clădiri destinate unui liceu, unei facultăţi, unui institut de cercetări şi unei biblioteci, cîteva blocuri de locuinţe, cîteva cămine pentru elevi şi studenţi, un hotel, o cofetărie, un magazin universal, sediul poştei şi telefoanelor, o tutungerie, o frizerie şi o coafură reprezintă elementele exterioare de decor ale Centrului Naţional de Fizică de la Măgurele. Elemente de civilizaţie care ne pot reprezenta oricînd în timp şi în univers.

Preşedintele republicii a plantat aici un platan. O placă de bronz consemnează evenimentul şi ctitoriaCentrului Naţional de Fizică. Fizicienii spun că adevăratul ctitor al acestei aşezări este: Nicolae Ceauşescu. Tot ei afirmă că preşedintele republicii a urmărit îndeaproape evoluţia construcţiei şi la ultima vizită pe platformă s-a declarat mulţumit de ceea ce au aşezat constructorii în spaţiu. Probabil prin asociaţie de idei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a numit centrul acesta «un nucleu comunist al viitorului».

Soarele roşu, de cîmpie, în amurg, lumina intens pereţii de cărămidă şi fragmentele de piatră albă ale construcţiilor, pulsînd prin ferestre ca prin vitralii. Trăisem aici o zi de activitate violentă. Nu mi-am închipuit că într-un asemenea centru de cercetări ştiinţifice, similar în imaginaţia multora cu o bibliotecă sau cu un laborator unde se circulă în halate albe, pe vîrful picioarelor şi cu degetul la buze, se poate înregistra o asemenea mişcare. Ultimele birouri, comandamente ale unui stat-major de creiere în acţiune, se mutau cu arhive, cu biblioteci, cu întreaga lor arhitectură de interior în noul sediu de pe platformă. Am alergat de la etaj la etaj ca să-mi abordez interlocutorii, liftul se bloca la anumite niveluri, telefoanele nu funcţionau, se aştepta intrarea în circuit a noii centrale telefonice, pe uşi nu apăruseră încă etichetele cu noile destinaţii şi identităţi, pretutindeni oameni care nu-şi vedeau capul de treburi, afişînd cu toate acestea o dulce curtoazie şi o bunăvoinţă degajată. Întreg acest campus era parcă scurtcircuitat de mutare. Fizicieni, ingineri fizicieni, fizicieni atomişti, biofizicieni, geofizicieni, geologi, matematicieni, ingineri constructori, ingineri chimişti, chimişti, biologi, medici, ingineri constructori de maşini, tehnicieni, muncitori, elevi, studenţi, contabili, administratori, femei de serviciu, de la directorul general pînă la omul de la intrare, toţi participau, într-un fel sau altul, la această ultimă mutare, în Măgurele.

Iată, se împlineau în acea zi exact 55 de ani de cînd Rutherford bombarda cu particule alfa primul atom, descoperind astfel nucleul, într-un laborator oarecare; şi tot ceea ce declanşase acel gest intrat definitiv în memoria ştiinţei se multiplică aici, în imensul labirint de laboratoare ale Centrului Naţional de Fizică, la nivelul anului 1974, pe coordonatele unei istorii, unei epopei.

◀ **Un platou de cercetare care se află la antipodul Observatorului astronomic din Bucureşti. Pe aici se pătrunde adînc în structura intimă a materiei.**

Din amfiteatre în laboratoare şi de aici în producţie — iată drumul pe care îl parcurg cei mai tineri fizicieni la Centrul Naţional de Fizică. ▼

Vedere de ansamblu a Centrului Naţional de Fizică de la Măgurele, platformă care constituie germenele unui viitor oraş al fizicienilor. ▼▼

Imaginea unui hol al Facultăţii de fizică a Universităţii Bucureşti, transferată într-un nou sediu, pe platforma de la Măgurele. ▼

CĂ ESTE, DE FAPT,
COMUNISMULUI!
NICOLAE CEAUŞESCU

Fotografii
de
ELENA
GHERA ■

Reacția în lanț de acum 32 de ani, realizată de Enrico Fermi într-un reactor al Universității din Chicago, a stîrnit aici, poate ca un efect întîrziat, reacția în lanț a unei triade elementare — învățămînt, cercetare, producție — materializate prin întreaga structură a platformei. Și astfel, cîteva mii de cercetători, de la inginerii stagiari pînă la cercetătorii cu vechi titluri academice, într-o splendidă confrerie științifică, strînși în Institutul de fizică atomică, Institutul de fizică și Institutul de creație științifică și tehnică, cîteva sute de studenți, sute de elevi în cadrul Facultății de fizică a Universității și în cadrul Liceului de fizică (fost «Aurel Vlaicu») transferate aici, la Măgurele, formează o unitate distinctă, de avangardă, unde poți deveni fizician poate chiar respirînd aerul acesta plin de tensiuni profunde. Antipodul platformei de la Măgurele se află desigur la Observatorul astronomic. Pentru că aceste două instituții științifice sînt porțile prin care pătrundem în microcosmos pînă la nivelul particulelor elementare și în macrocosmos pînă la miliarde de ani-lumină!

*

La început am fost tentat să cred că, așezat atît de aproape de București, Centrul Național de Fizică nu poate fi în planul urbanității decît un simulacru. Și în clipa în care mi s-a spus că în acest complex intră și sediul facultății, precum și sediul liceului de fizică, am surîs ușor neîncrezător, imaginîndu-mi o tabără de navetiști. Ei bine, Bucureștiul, cu respirația lui de ocean care cheamă, care absoarbe destinele, nu mai reprezintă o tentație pentru aceia care și-au făcut o mare iubire și un destin din fizică. În sfîrșit, adică, fizicienii au un germene de oraș al lor, un oraș poate satelit, impresionant ca peisaj și ca arhitectură, semănînd mai degrabă cu o stațiune balneară decît cu fronturile rupte ale unui asediu continuu în intimitățile dramatice ale atomului. Nimic din ceea ce se vede nu degajă senzația de pericol, care, oricum, a fost inclus în calculele constructorilor; de pericol față de procesele de dezintegrare care sînt provocate în reactor sau în ciclotron, în laboratoarele de izotopi radioactivi, de plasmă, de laser etc. Similitudini s-ar fi putut face doar apelînd la imaginea dezintegrării naturii în această toamnă frenetică, paralelă cu aceea a dezintegrării atomului supus la bombardamente cu neutroni sau protoni, cu raze alfa, beta, gamma, ca într-un joc nevinovat de copii. Căci, pe de altă parte, nimic din ceea ce se vede aici nu are și nu va avea vreodată legătură cu experimentele de la Hiroshima și Nagasaki. Deși se face fizică experimentală, și nu numai experimentală, ci fizică în sensul producției, pe fluxuri tehnologice, dar în sensul umanității!

E adevărat că, dacă ne aducem bine aminte, fizicienii, și în special fizicienii atomiști, au fost priviți întotdeauna cu un respect ciudat: ei erau, cel puțin în memoria oamenilor de rînd, deținătorii unor secrete teribile asupra materiei, trimișii speciali ai noștri într-o anume zonă a existenței pline de interdicții și de pericole, acolo unde radiațiile depășesc fondul natural de radiații, unde se lucrează în costume de protecție și eventual în spatele unor ecrane de plexiglas, unde se reconstituie, la altă scară și, evident, în alte proporții, procesele soarelui. E o goană după soare aici. De fapt, tot ceea ce reprezintă energie reproduce într-un fel sau altul imaginea soarelui.

Noi înșine am folosit dintotdeauna soarele ca sursă de energie. Ce altceva sînt pădurile și plantele de altădată devenite cărbune în straturi adînci ale materiei, ce altceva este petrolul provenit din imensele cimitire ale materiei vii, decît ipostaze ale soarelui. Și la urma urmei, aceste fantastice metamorfoze ale metalelor rare, trecînd prin decantări sublime, printr-o dezintegrare treptată care durează uneori miliarde de ani, nu au fost cîndva incandescente erupții, dacă ne gîndim că însuși pămîntul s-a rupt din soare? Totul e soare aici pe pămînt. Atunci de ce n-am încerca să apelăm direct la soare, să convertim direct energia solară în energie capabilă să alimenteze toate procesele artificiale ale civilizației noastre? Ei bine, aceasta este marea ambiție a fizicienilor la ora actuală...

Dar, ceea ce mi s-a părut fascinant, peregrinîndu-mă prin această platformă de avangardă a științei și tehnicii secolului XX, sînt relațiile dintre oameni. Fizicienii nu mai sînt niște frenetici însingurați, niște izolați, oameni reci și inabordabili care trăiesc doar la nivelul celor 2 miliarde de celule electrochimice care compun creierul omenesc. Ei nu au nimic din forța secretă a ecuațiilor care se reproduc înlăuntrul materiei, nici din aureola preoților bizari ai cultelor budiste sau șintoiste retrași în meditații ascetice. Ei sînt foarte tereștrii, poartă ochelari, citesc Proust, joacă tenis, sînt pasionați de automobilism, suferă eventual de faringită, mănîncă la cantină etc. și păstrează între ei relații de profundă colegialitate și stimă. Academician, profesor universitar, șef de secție, șef de laborator, director general, cercetător stagiar, laborant, student sau elev, relațiile sînt aceleași, de respect și colaborare. Vîrsta medie a tuturor: 25 de ani. Aici am întîlnit cei mai tineri directori și directori adjuncți din cîte institute mi-a fost dat să văd! Probabil că acesta este unul din modelele cele mai demne de relații dintre oameni, pentru viitor. O democrație a inteligenței!

*

Abia tîrziu, la barul fizicienilor, cu un pahar de apă minerală pe tejghea, aveam să aflu cîteva elemente inedite despre platformă, dintr-o conversație cu Ștefan Alexandru Olariu, director general la Comitetul de Stat pentru Energia Nucleară:

— Știi, aici, oamenii au o singură preocupare: ce mai este de făcut? Dacă nu am gîndi așa, ne-am face toți birocrați, am trasa planuri de activitate, am umbla să ne îndeplinim planurile, ne-am face datoria și pe urmă ne-am duce acasă să ne bată nevestele la cap.

— Prin urmare, aici la dumneavoastră se potrivește perfect deviza lui Marx: «Rămîne veșnic ceva de făcut».

— S-a întreprins o selecție umană extrem de riguroasă. Cine n-a rezistat s-a făcut nevăzut. Aici nu avem timp să umblăm cu corigenți la matematică sau la fizică.

— De fapt, de ce nu s-a construit acest «campus» de la început?

— Pentru că nu exista o concepție! Se adăugau mereu cîte o clădire, mereu cîte un laborator de care aveam în mod imperios nevoie la un moment dat. Și pe urmă oamenii se declarau mulțumiți, fericiți chiar.

— Și cum înregistrează de fapt cei de pe platformă acest complex nou creat?

— Uite, să-ți dau un exemplu. La început, unii oameni s-au declarat sceptici în ce privește popularea blocurilor de locuințe și a căminelor pentru elevi și studenți. Toată lumea invoca apropierea de București. Dar chiar din prima zi a anului școlar și universitar, căminele s-au umplut pînă la refuz. Încă mai avem cîteva zeci de cereri nerezolvate.

— Deși probabil mulți dintre ei sînt bucureșteni...

— Bucureștenii se simt de minune aici. Aer curat, liniște. Laboratoarele și bibliotecile aproape. Și apoi, spiritul de colectiv se deprinde în colectiv, nu într-un oraș unde, paradoxal, omul uneori se decolectivizează.

În aceeași zi, ca să-mi dau seama exact de felul în care e privită noua structură a Centrului Național de Fizică, m-am adresat unor profesori, cercetători și studenți.

● Acad. prof. *Șerban Țițeica*, director general adjunct al Institutului Central de Fizică — Platforma creată recent la Măgurele reprezintă — după părerea mea — în primul rînd un cîștig de natură economică. Puțini își pot permite astăzi, într-un secol al luptei împotriva risipei și al eficienței maxime, să creeze baze materiale duble pentru o cercetare atît de costisitoare cum e aceea din domeniul fizicii. Prin urmare, baza materială a Complexului de cercetare și tehnologie de la Măgurele devine comună atît pentru cercetare, pentru producție, cît și pentru învățămînt. În altă ordine de idei trebuie reținut din acest impact avantajul contactului direct, personal dintre generațiile de cercetători și generațiile de discipoli, contact care creează o emulație profundă și, în sfîrșit, o tradiție.

● Prof. dr. *Aretin Corciovei*, membru corespondent al Academiei, șeful secției de fizică teoretică: — Se știe că regimentul cel mai important de oameni de știință se găsește în domeniul cercetării. Era păcat că în multe cazuri, din motive obiective, acest regiment valoros nu putea fi folosit și în învățămînt. Era păcat ca de experiența unor cercetători științifici de mare anvergură să nu beneficieze și generațiile de studenți și elevi. Creînd acest «campus» universitar, oferim posibilitatea și cadrelor didactice, și studenților, și elevilor să lucreze nemijlocit în institutele noastre, în laboratoarele noastre, sporind forța de șoc a cercetării în domeniul fizicii. Acum, practic, există posibilitatea ca atît cercetătorii, cît și cadrele didactice și studenții să dea un ajutor substanțial pentru crearea, de pildă, a unor tehnici nucleare bazate pe semiconductori și tranzistori în scopul realizării unor obiective aplicative de mare importanță pentru economia noastră. În felul acesta oamenii de știință și profesorii spun un *nu* categoric «turnului de fildeș!»

● Conf. dr. *Iancu Iova*, prodecan al Facultății de fizică: — Studenții noștri intră acum aproape automat în colectivele de cercetare. Chiar prin concepția organizării complexului nostru de clădiri, de pildă, studenții anilor mari au laboratoare comune cu cercetătorii Institutului de fizică — București. În cazul facultății propriu-zise există numai laboratoare de învățămînt pentru anii I–II–III, și eventual unele laboratoare ale grupelor de specializare cărora nu li s-a creat deocamdată un corespondent în cadrul pavilioanelor institutelor de cercetare de pe platformă. De pildă, pentru biofizică, fizica polimerilor, fizica atmosferei și meteorologia. Pe de altă parte avem în sfîrșit posibilitatea să asigurăm dezvoltarea în condiții uzinale a activității practice a studenților; această practică se desfășoară după un program unitar în cadrul atelierelor și laboratoarelor ținînd de institutele aflate pe platformă. Studenții anului I-II-III lucrează deja fie în ateliere de producție de serie sau de prototipuri, fie în laboratoare cu ateliere de microproducție. În curînd va fi posibilă încadrarea tuturor studenților din primii ani la o linie de producție în exclusivitate studențească, în cadrul Institutului de Fizică Atomică. În felul acesta reușim să le oferim condiții de excepție pentru dezvoltarea imaginației, pentru o gîndire de perspectivă, creatoare și, mai ales, pentru deprinderea lucrului pe echipe, pe colective, fără de care astăzi, în știința modernă, ar fi niște infirmi.

● *Dumitru Ureche*, student al Facultății de fizică: — Întîi și întîi tot ceea ce se află pe această platformă ne ajută să cîștigăm timp. Pregătirea noastră ca fizicieni s-a comprimat. Noi putem intra direct în producție fără perioade parazite de aclimatizare. Și apoi avem permanent în fața noastră locurile de muncă viitoare.

● *Andrei Belea*, student al Facultății de fizică: — Învățînd, lucrînd și trăind chiar aici, pe platformă, se creează senzația că ești deja un profesionist. Încă înainte de examenul de diplomă te simți cercetător, om de știință. Aici, savant, profesor, cercetător, tehnician și student, colaborăm!

În acest ansamblu cerebral, aparent în exclusivitate cerebral, unde mișcările din interiorul atomilor sînt urmărite și radiografiate cu precizii aproape de orologii cosmice, elevi, studenți, cercetători, savanți își adaugă numele, de cele mai multe ori anonime, la lungul șir al oamenilor de știință care au pătruns în structura intimă a materiei, începînd cu Galilei, Huygens, Newton, Gassendi, Bacon, Lomonosov, Dalton, Gay-Lussac, Avogadro, Ampère, Maxwell, Boltzmann, Var den Waals, Faraday, Arhenius, Lorentz, Zeeman, Thomson, Rutherford, Niels Bohr, Max Planck, Schrődinger, Max Born, Heisenberg, Marie Curie, Frédéric Joliot-Curie ș.a. și terminînd cu Horia Hulubei. Oamenii de știință de la Măgurele spun: «Acum vreo douăzeci de ani, cînd profesorul Hulubei și-a instalat statul-major chiar în clădirea conacului lui Oteteleșeanu, aici era pustiu, frig, praf și ciori». Cine s-a gîndit atunci că bătrînul profesor de fizică nucleară inaugura o platformă de cercetare științifică de anvergura celei de astăzi și cu implicații atît de complexe în viitor? Dar e foarte probabil că ea a fost un vis de aur al multor generații de fizicieni români.

Astăzi complexul de la Măgurele, condus de academician profesor doctor docent Ioan Ursu, inaugurează o nouă etapă, fundamentală în activitatea sa prin rezolvarea la cel mai înalt nivel a legăturii dintre învățămînt, cercetare și producție.

Se întunecase. Ultimele raze de soare fulgerau acoperișurile clădirilor moderne. Cîțiva studenți alunecau îmbrățișați pe alei. Alții își sorbeau calmi cafelele, notînd pe un fragment de hîrtie cele din urmă ecuații ale zilei. Ștefan Alexandru Olariu visa parfumul magnoliilor promise de horticultori pentru acest «campus». Și în cicloanele domestice ale vîntului de noiembrie mi s-a părut că zăresc (chiar dacă imaginea asta ar putea să pară unora cam prețioasă) umbrele desfășurate în robe de purpură ale lui Anaxagora, Leucip și Democrit care, înainte de a fi existat măcar un singur laborator de fizică pe pămînt, au bănuit că materia e compusă totuși din atomi! Statuile lor ar trebui așezate pe aici, pe undeva...

ADRIAN DOHOTARU ■

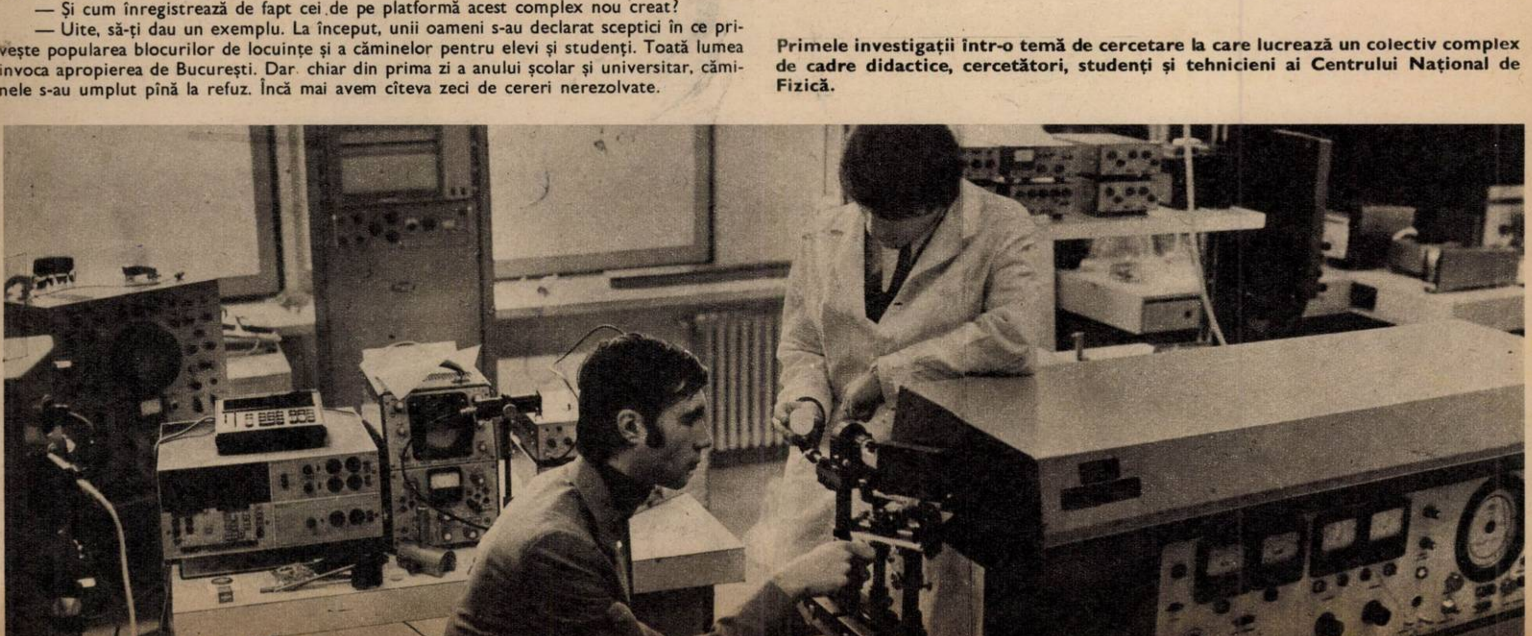

Primele investigații într-o temă de cercetare la care lucrează un colectiv complex de cadre didactice, cercetători, studenți și tehnicieni ai Centrului Național de Fizică.

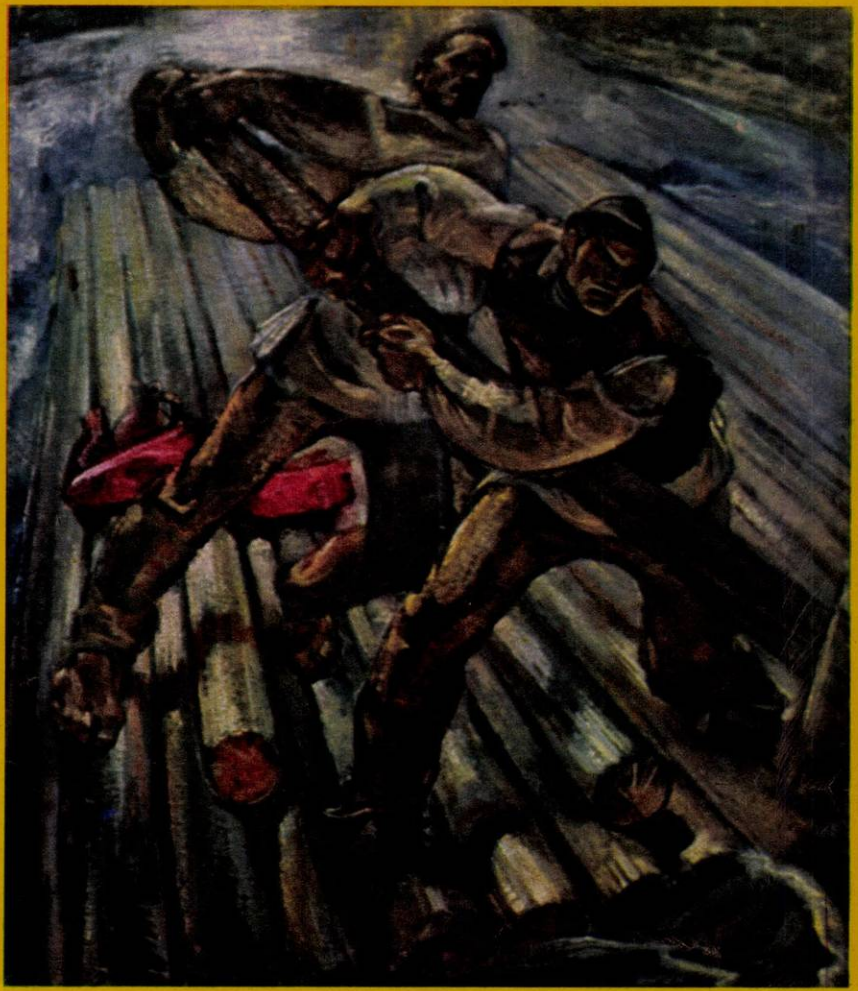

Plutașii

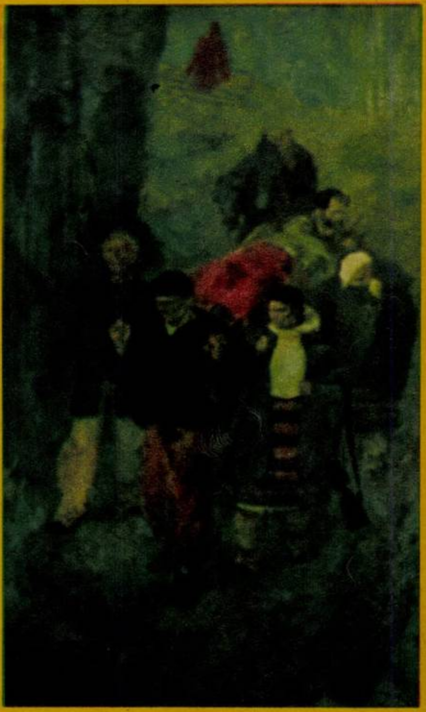

Înmormîntarea partizanului

portretul patetic al timpului

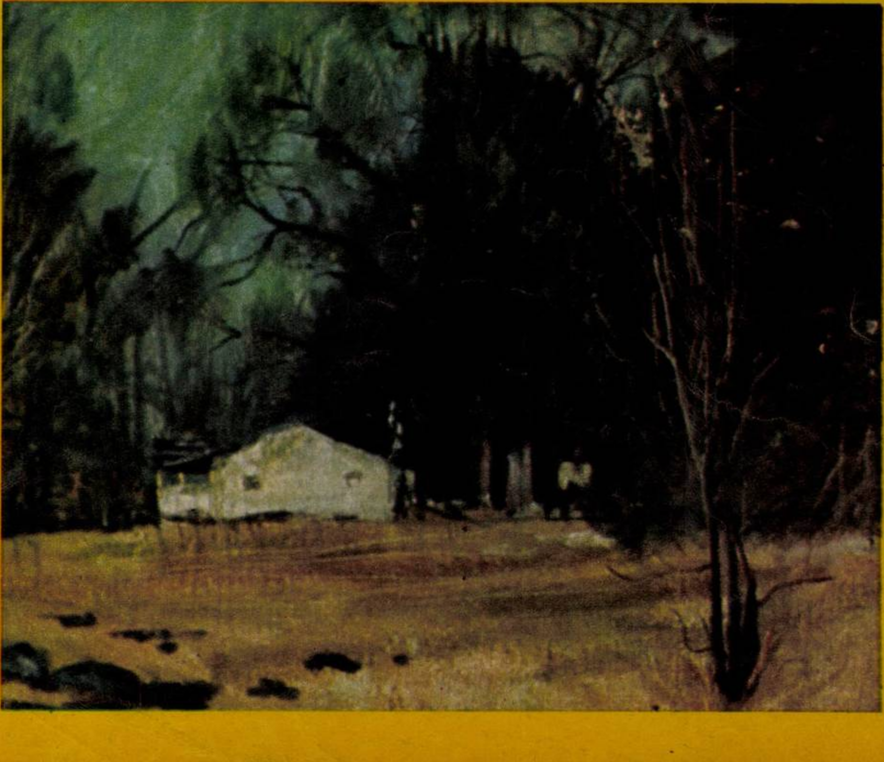

Peisaj

În fața acestor tablouri, care în deceniul 6 reprezentau modelul unei picturi exemplare, privind atîtea imagini pe care memoria le-a ascuns în casetele ei vizuale, uitîndu-le acolo pentru o vreme, privind deci aceste imagini pe care o retrospectivă cum a fost aceea a lui Ștefan Szőnyi (1919-1967) ni le restituie, pentru a le admira și a le supune acum unei judecăți tîrzii, mi-am zis că timpul e mereu tînăr, doar manierele îmbătrînesc. Oricît ar vrea, artistul nu poate evada din epoca sa; el poartă cu sine semnul acela distinctiv prin care arheologii culturii îl deosebesc și-l înscriu în istoria artelor timpului său.

Cînd tînărul Szőnyi începea să picteze, ilustrele curente artistice de la începutul secolului agonizau prin epigoni tîrzii. Doar expresionismul cunoștea o recrudescență neașteptată, propovăduind acea căutare a adevărului în universul interior al omului, exprimarea unor stări psihologice tulburătoare, subiectivitatea , dramatismul și adesea o atitudine socială militantă. «Autoportretul» din 1938 poate fi considerat martorul vizual cel mai convingător (nu singurul însă) că Szőnyi era purtat de ultimul val expresionist. Proiectat în prim plan, cu chipul întors spre privitor, personaj costumat romantic, purtînd uneltele breslei, el privește sever lumea, înainte de a-și urma drumul său, care străbate ținutul iluziei cu morile ei de vînt și pe cel al trudei zilnice cu mîrțoaga obosită și vechilul gras. Lectura tabloului, deși trebuie să descifreze simboluri, nu se face cu dificultate. Ea descoperă însă acea subiectivitate expresionistă, nu dusă pînă la limitele grotescului, dar obsesivă. Culorile exprimă și ele procesul emoțional și intensitățile sentimentului dominator, prin acele închideri și întunecări ale culorilor locale. Nu numai maniera narativă și arhitectura cromatică sînt expresioniste, dar și tendințele spre o monumentalizare a formelor, pe care o vom întîlni, de exemplu, în «Aratul greu» (1943). Tot de sorginte expresionistă este și acea violență grafică evidentă, care exaltă expresivitatea liniei. Sînt componente care nu se vor atenua, ci se vor perpetua în noua etapă a creației sale, cînd pictorul, abordînd mult mai direct realitatea, va fi un pasionat narator al acesteia. Sau poate, mai exact spus, un evocator al unor evenimente extreme în care tensiunile umane ajung la momente patetice. Realismul său însă nu e decantat de o undă retorică și de grandilocvență, de o oarecare teatralizare a vieții proprie academismului. Dar Szőnyi credea sincer în acest patetism al imaginii, în acea forță de impresionare a picturii, care folosește relatarea directă și prezența masivă a omului pe ecrane. Și poate în această grandoare a personajelor sale trebuie să căutăm originalitatea talentului său. Trecînd de la confesiunile intime, din portretele tinereții, la evocările sociale de mai tîrziu, el n-a uitat nici o clipă sentimentele omului, pe care le exprimă cu virtuozitate și cu forță în tablouri acum atît de cunoscute, cum sînt: «Plutașii», «Înmormîntarea partizanului» sau «Tipografia ilegală».

Acum, cînd ne îndepărtăm din ce în ce mai mult de epoca în care au fost create aceste opere, ne dăm mai bine seama că artistul, evocînd oameni în vîltoarea evenimentelor, n-a făcut decît portretul patetic al timpului său. El este astfel un martor al istoriei.

CORNEL BOZBICI ■

UN FRONT DESCHIS ZI ȘI NOAPTE

LUPTA CU PĂMÎNTUL, PENTRU PĂMÎNT!

— Casa se lăsa pe spate și aluneca încetișor la vale, și se tot ducea, ca pe sanie.

— Pămîntul gemea, se scutura și crăpa, și-n crăpăturile celea băgai nuiaua de doi metri și jumătate și nu dădeai de fund.

— Casele s-or hîit, nu mai înțelegeai nimic din ele, iar femeile or scos țoalele cîte în drum, cîte în ogradă.

— Oamenii plîngeau, blăstămau, răcneau.

Vorbesc trei țărani din comuna Muntenii de Jos, județul Vaslui. Doi dintre ei, Donose Gheorghe și Miron Ion, sînt foști locuitori ai unui sat care, zic ei, a dispărut. A dispărut de pe fața pămîntului într-o noapte de martie a anului 1973. *Într-o singură noapte.* Mai precis, între orele 3 și 7.

— Cum adică a dispărut satul?

— Uite-așa! Dimineața s-o mîntuit.

— Și casele?

— Erau tot una cu pămîntul. 200 de case erau. Una singură a rămas în picioare. De s-or adunat toate ciorile pe ea.

— Și ce-ați făcut după aceea?

— Ce să facem? Am trăit mai departe! Statul ne-a dat bani la fiecare și ne-am înfiripat iar. La Mînjeștii Noi.

Am stat de vorbă cu trei din cei peste 2 000 de gospodari din județul Vaslui care anul trecut au rămas o vreme fără acoperiș. Vina n-a fost a lor, a fost a pămîntului. Pămîntul din aceste ținuturi care este cel mai capricios pămînt de pe întreaga arie strămoșească a țării. Și pentru ca termenul **cel mai** să nu rămînă o simplă nuanță, iată, cu exactitate, **cît** înseamnă el în limbajul fără echivoc al cifrelor: dintr-o suprafață agricolă de 409 000 hectare, 80 la sută se află în pantă, iar peste 70 la sută reprezintă suprafață supusă eroziunii și alunecărilor. Incomplete totuși și aceste proporții, car fac abstracție de inundații — n-aș fi crezut niciodată că Bîrladul, și Crasna, și Racova, și Tutova, și Vasluiețul și alte rîuri și rîulețe (unele cu nume luate parcă din cărți de povești) sînt în stare de răul de care am aflat că-l fac — de înmlăștiniri, de terenurile sărăturoase...

— E așa rău pămîntul pe-aici?, am întrebat eu, mai mult într-o doară — îmi puteam desigur răspunde și singur la întrebare — dorind să aflu cuvîntul care exprimă legătura sufletească dintre oamenii locului și pămîntul lor.

— Nu e rău, e slab. Și noi trebuie să-l întărim, să-l ajutăm.

Răspuns nobil, de solidaritate cu glia pe care au trăit și moșii și strămoșii locuitorilor de azi ai acestor ținuturi.

— Vedeți, afară plouă mereu — într-adevăr ploua ca la rupere de nori — și pămîntul nostru duce greu apa.

— Ce întreprinde județul pentru a proteja pămîntul de apa excesivă a ploilor, a inundațiilor? — l-am întrebat pe inginerul Gheorghiță Eugen, directorul O.I.F.P.C.A., adică al Oficiului de îmbunătățiri funciare și de proiectare a construcțiilor agricole.

— În primul rînd se fac îndiguiri, desecări, baraje. În lunca Prutului, în urma unor îndiguiri de 68 kilometri, au fost redate circuitului agricol 18 600 hectare. În zona Băceștiului s-a îndiguit Bîrladul pe o lungime de trei kilometri și jumătate — salvîndu-se 600 hectare —, în zona Vasluiului s-a îndiguit aceeași apă a Bîrladului pe o lungime de 15 kilometri, recuperîndu-se 800 de hectare etc. Apoi vin barajele, care atenuează viiturile și colectează apa pe care o folosim și la irigații. Am terminat sau sîntem în curs de a încheia o serie de baraje mai mari la Pușcași, Solești, Căzănești, Rîpa Albastră, Valea Seacă, Mînjești și alte 9 baraje mai mici care se realizează cu amenajări locale. Firește, protecția și îmbunătățirea funciară înseamnă în județul

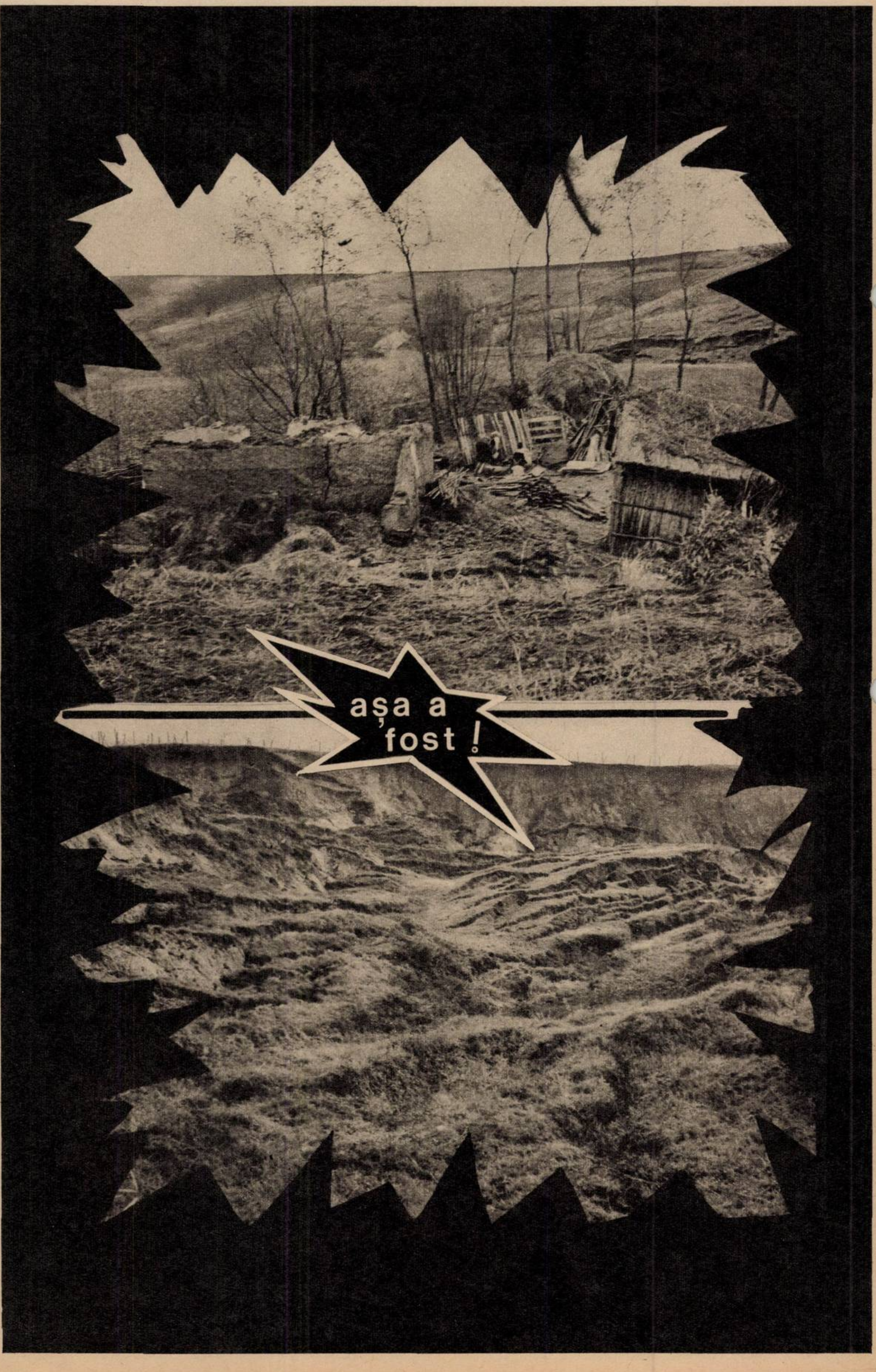

Primăvara anului 1973 — Imagine din satul Rediu — comuna Codăești (fotografia de sus). Alunecări de pămînt la Bereasca-Dănești (fotografia de jos).

AȘA ESTE!

Arături de toamnă la C.A.P.-Zorleni.

Culesul strugurilor la C.A.P.-Botești.
Fotografii de V. BOTOȘANU ■

nostru și largi campanii de combatere a eroziunii — în bazinul hidrografic Vasluieț, de pildă, se lucrează la ameliorarea a 65 000 hectare — irigații, plantații masive pe terenuri alunecătoare, lucrări de nivelare.

……

Stațiunea centrală de cercetări pentru combaterea eroziunii solului de la Perieni, județul Vaslui, este singura stațiune cu acest profil în țară. Ușor de înțeles logica existenței ei în însăși inima acestor ținuturi, cu pămînturile cele mai instabile și mai erodate din România.

Deși mare amator de fotbal, după golul egalizator al lui Tonca din partida Dinamo-Jiul, directorul Stoian Gheorghe se rupe de la televizor, trecem într-o cameră alăturată și ascult o poveste extraordinară — extraordinară pentru că tot ce spune s-a întîmplat aievea și e totuși parcă de necrezut, dar vorbele lui prind forme pe dealurile de dincolo de geam — cuvintele sînt nemeșteșugite, par bolovănoase, dure, dar au adevăr, căldură și o tensiune interioară, iar eu mă gîndesc îngrijorat că n-am dreptul să cobor o notă — în reluarea scrisă a vorbelor sale — sub acea tensiune, care este însăși tensiunea vieții cu miez, cu mult miez valoros.

— Gîndesc, cercetez și lucrez în eroziunea pămîntului de peste 20 de ani. De vreo 12 ani numai aici, la Perieni.

— Și la ce concluzie ați ajuns?

— Vedeți, tovarășul Ceaușescu a spus de multe ori: ce n-are pămîntul dați-i dumneavoastră, specialiștii, și-o să aveți roade din ce în ce mai bune. Am verificat această observație a secretarului general al partidului nostru și-aici, în condiții aș zice limită. Și forța ei se confirmă integral. Iată, concret, ce s-a întîmplat la noi, la Perieni. Acum 12 ani, cînd am fost numit directorul acestei stațiuni, și-am văzut rîpile de pe-aici, locurile, nu exagerez, întrebați pe oricine, cu aspect de sol lunar, m-am simțit la primul contact dezarmat. Mi-am zis: Stoiane, din coadă de cîine n-a făcut nimeni pînă acum sită de mătase. N-oi fi tocmai tu mai breaz ca alții! Apoi am lăsat filozofia și m-am apucat de lucru. Asta era meseria mea. Trebuia să încerc să fac ceva.

— Și cu ce-ați început?

— Cu oamenii. Eram cam vreo zece în toată stațiunea, i-am băgat pe toți într-o cameră și le-am spus că din clipa aceea li s-a schimbat viața.

— Adică?

— Că s-a terminat cu munca pînă la ora trei și întinde-o, nene, la autobuz. Lucrul se încheie cînd nu mai vezi cîmpul cu ochii. Atunci cînd se încheie și ziua. Fiind stațiune de cercetări și cu sarcini de producție — de pe urma cărora eram anual... datori cu cîte un milion de lei! — le-am spus să nu mai prind pe nimeni pe la sediu. Să facă toți cercetare pe teren, odată cu producția. Eu, personal, n-am mai semnat multă vreme nici o hîrtie la sediu. Veneau cu situațiile să le semnez pe dealul Perjului sau pe Valea lui Vasilache...

— Unde vă aflați cîte ore pe zi?

— Unde mă aflam toată ziua. Adică de la 4 dimineața pînă la 11 noaptea.

— Și viața dumneavoastră? Iertați-mă că vă întreb, viața dumneavoastră așa-zisă particulară?

— Ce să vă răspund? N-aveam timp de ea. Simplu. Fără vorbe mari. Ori mă ocupam de stațiune, ori de mine. Nu exista a treia cale.

— Și familia?

— Nu eram căsătorit. Pentru a te însura îți trebuie, cît de cît, un timp, și eu eram în permanentă criză, dar și la acest capitol am recuperat toate întîrzierile: în numai 10 ani am ajuns tată a 5 copii, patru băieți și o fată.

— Cum îi cheamă?

— Lăsați, ce interesează copiii mei, am pornit să vorbim de pămînt...

— De pămîntul cu aspect lunar pe care l-ați găsit aici...

— Într-adevăr, pămînt de ultima categorie, ca și neproductiv, de pe care cu multă caznă se scoteau, uneori, cîte 800 de kilograme de cereale la hectar, pămînt de pe care, după cîțiva ani, am ajuns să obținem 3 500 de kilograme de grîu și 4 500—5 000 kilograme porumb boabe la hectar, avînd zone, cum este dealul Perjului, de care aminteam mai înainte, de unde am scos și peste 5 000 kilograme de grîu, ca în Bărăgan...

— Cum ați reușit acest salt extraordinar?

— Cu știință și cu muncă. Nimic în plus. Cu arături pe curba de nivel, cu culturi în fîșii, cu benzi înierbate, cu agroterase și cu muncă dăruită fără precupețire.

— Fiind situată în județul Vaslui, în plin focar de interes privind recuperarea și ameliorarea solurilor, demonstrațiile practice ale acestei unități de cercetare unicat în România au, probabil, ecou în întreaga țară, ameliorarea solului fiind o temă de larg interes.

— Tema este, fatal, de foarte larg interes, pentru că în țara noastră avem aproximativ 7 000 000 de hectare erodate în fondul agricol. Între acestea însă abia 500 000, adică un raport de 1/14, folosesc experiența noastră. Căutăm să ne facem cît mai folositori, întreprindem cercetări la Suceava, la Podul Iloaiei (Iași), Valu lui Traian (Constanța), Șimnic (Dolj), Oradea, Turda, dar sîntem abia 12 cercetători și nu putem face mare lucru. Ar trebui ca fluxul să vină de la județe spre noi, să vină directorii direcțiilor agricole județene cu colaboratorii lor cei mai apropiați să se lămurească asupra soluțiilor celor mai bune și, odată reîntorși acasă, să nu doarmă pînă le văd aplicate și pe terenurile lor. Așa s-ar ajunge să nu se mai cultive — așa cum se mai cultivă încă — plante prășitoare pe terenuri puternic erodate, cultura lor stricînd și mai rău pămîntul. Așa s-ar ajunge la folosirea judicioasă a benzilor înierbate și la atîtea altele.

În cadrul acțiunilor stațiunii noastre am asigurat asistența tehnică a unor cooperative din județul Vaslui care au cel mai slab pămînt din cîte există în țară. La Viișoara, Ivănești, Dănești. Azi Viișoara produce 3 000 kilograme grîu și 3 500 pînă la 4 000 kilograme porumb boabe la hectar, recolte pe care oamenii locului nici nu le-au visat vreodată, necum să le producă.

— Care este principala dumneavoastră concluzie privind pămînturile erodate, tovarășe Stoian?

— Întinse pe o suprafață foarte mare, pămînturile erodate ale țării noastre reprezintă o uriașă rezervă — nefolosită pînă acum cum trebuie — a economiei României. Avem datoria sfîntă, cetățenească, să luptăm mult mai bine — la scara țării, în lumina numeroaselor recomandări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu — de acum înainte pentru transformarea acestor pămînturi în glii roditoare de belșug. Dezideratul este perfect realizabil. Depinde de noi în cea mai mare măsură.

MARIUS POPESCU ■

ÎNCORDAREA ESTE FOARTE MARE ȘI APASĂ PE PIEPT, DAR PENTRU EI MESERIA RĂMÎNE MESERIE

Dacă stai de vorbă cu dînșii, afli că se consideră macaragii și că nici o altă denumire, fie ea mai simandicoasă, ca acea oficială, de «mașiniști-poduri rulante», nu le merge la inimă.

Asta nu atît din simplitate, cît din obișnuință și din tradiție, căci aproape jumătate din cîrmacii podurilor rulante din Combinatul siderurgic de la Galați au trecut prin meseria de macaragiu care le-a intrat în sînge și în vorbă. Apoi, mai toți, și Ion Bogdan care e cel mai vechi în treabă, și Gheorghe Matei, și Dumitru Popescu, și Dumitru Bumb, și ceilalți care, să zic așa, au căpătat obișnuința acestei profesiuni la Hunedoara, unde au lucrat umăr lîngă umăr și de unde au venit, pe rînd sau împreună, la Galați, ca să ia în primire alte macarale și să construiască alte oțelării.

În 1967, comunistul Dumitru Popescu a plecat din Hunedoara către Galați. Și-a cumpărat un bilet de tren via Porțile de Fier, unde și-a pus o viză de întrerupere pe un an, petrecut în cabina unei macarale-turn. Apoi a coborît pe Dunăre și s-a prezentat la oțelăria unu a Combinatului siderurgic. I s-a dat în primire un pod rulant, dar dînsul îi zice tot macara. «Două sute pe optzeci» îi zice, omițînd că este vorba despre tone, dar neuitînd să explice, meticulos, că «două sute înseamnă balanța și optzeci cîrligul pentru basculare». Astfel spus, podul rulant condus de Dumitru Popescu poartă, la vreo douăzeci de metri de pămînt, pe distanța dintre carul de cale ferată și melanjor, preț de optzeci de metri, o oală plină cu fontă și grea de două sute de tone. Cînd ajunge la melanjor, recipient în care lichidul va fi vărsat, asemenea apei dintr-un pahar, pentru a fi păstrat la temperatură constantă, macaragiul schimbă manevra și acționează un cîrlig, basculînd oala către gura rezervorului, deschis exact cu o clipă mai devreme.

Întregul parcurs înseamnă un spectacol fascinant, urmărit mai ales din cabina macaragiului, suspendată ca o carlingă deasupra șinelor de cale ferată. Mișcări calculate. Manevre exacte. Manete mutate din loc doar cu un centimetru. Pe de o parte, echilibrul unui om care știe că n-are voie să greșească, deși lucrează în fum și în căldură, pe de alta, plutirea lină a amforei cu lichid incandescent, urmîndu-și impasibilă drumul hotărît din cabină. Macaragiul recunoaște că încordarea este foarte mare și că apasă pe piept, dar meseria rămîne meserie. Simte că multe comenzi i-au intrat în reflex, că ar putea duce oala și cu ochii închiși, dar asta e numai un fel de-a spune: o singură mișcare greșită și răspunzi pentru fontă și pentru viețile oamenilor de dedesubt, pentru care nu există bani să le plătești, căci nu s-a inventat o asemenea plată. Unii se mai descarcă fumînd, dar dînsul nu fumează. Cînd simte că-l biruie oboseala, îngînă cîte un cîntec oltenesc sau se uită la poza băiatului, prinsă de geamul cabinei ca în parbrizul unei mașini.

Unii vă numesc aviatorii oțelăriei, glumesc.

Dumitru Popescu nu prea are chef de vorbă. Îl rod cîteva necazuri. Luminatoarele nu lucrează bine. Nici sirena nu funcționează, zice. Asta e, se mai strică și ele, dar n-am timp de reparații, trebuie să car fonta la melanjor, iară matale mă lungești cu vorba... Apăi au dreptate de ne zic aviatori, că mai mult prin aer trăim și nici băutură nu prea avem voie să punem în noi, că aici dacă vii obosit la muncă riști sau să-ți pierzi viața sau să-ți pierzi slujba.

O jumătate de oră mai tîrziu, în secția care se numește Slebing, după cuvîntul sleb, care s-ar traduce prin brumă, care la rîndul lui ar vrea să însemne un fel de calup sau de lingou, Gheorghe Matei n-are vreme de discuție nici cît prietenul său de pe «două sute». Cu o macara «Tyegler», Matei încarcă și descarcă lingouri calde pentru laminoare, scoțîndu-le cu o gheară din cuptorul adînc de peste cinci metri și depunîndu-le grijuliu pe un vagonet. Mișcările acestui pod rulant sînt mai nervoase, cursa de lucru este foarte scurtă, abia cîțiva metri, dar viteza de deplasare este mult mai mare, atingînd două sute de metri pe minut. Cînd înșfacă lingoul din celulă, cum zice macaragiul, considerînd că fiecare cuptor are două celule, acoperite fiecare de o lespede metalică, podul coboară pînă la un metru de gura ei, și-atunci temperatura măsoară și optzeci de grade. În cabină există aer condiționat, există sau ar trebui să existe. Climatizarea se defectează uneori, recunoaște macaragiul, și numai bine nu-mi este, curge apa pe mine ca Dunărea la Pisica, locul unde dau uneori la pește. Și asta nu e tot. Mai sînt și alte defecțiuni care mă obligă să ies din cabină, că n-am timp să mă uit lung după echipa de reparații, întrucît nu-mi place să stau, și ca să zic așa, nici n-am interes, că de două ori pe lună mă așteaptă nevasta și fetele cu chenzina întreagă. Asta înseamnă sau că-mi ia tensiunea sau că se blochează ceva, mă rog, o neregulă și trebuie să ies pe jeratic. Ies și mă bronzez de zici că tocmai m-am întors de la Mamaia.

E grea meseria asta?, întreb.

La Bumbești-Livezeni a fost mai greu, răspunde, la fel la Hunedoara, unde am lucrat unsprezece ani. Acum mi se pare floare la ureche; trag maneta, las maneta și gata. M-am obișnuit la curaj, și-n meseria asta, dacă nu ți-e frică și duci pasiune, reușești. Și-ar mai fi ceva, continuă. Noi, cei veniți de la Hunedoara ca să umblăm cu podurile, sîntem ca o familie, ne știm unii pe alții cum știm tabla înmulțirii, ne stimăm și ne încurajăm, dar simțim și rușine unii față de ceilalți la vreo încurcătură, cînd greșim cu ceva.

Dacă stai de vorbă cu dînșii, afli că se consideră macaragii.

Oficial, sînt denumiți «mașiniști-poduri rulante».

În realitate, lucrînd deasupra pămîntului la zeci de metri, sechestrați în cabine înguste, înfruntînd căldura și fumul, dar măsurîndu-și mișcările cu precizie de ceasornic, oamenii aceștia sînt adevărații eroi, anonimi și modești, ai muncii de fiecare zi.

O. NEGOIȚĂ ■

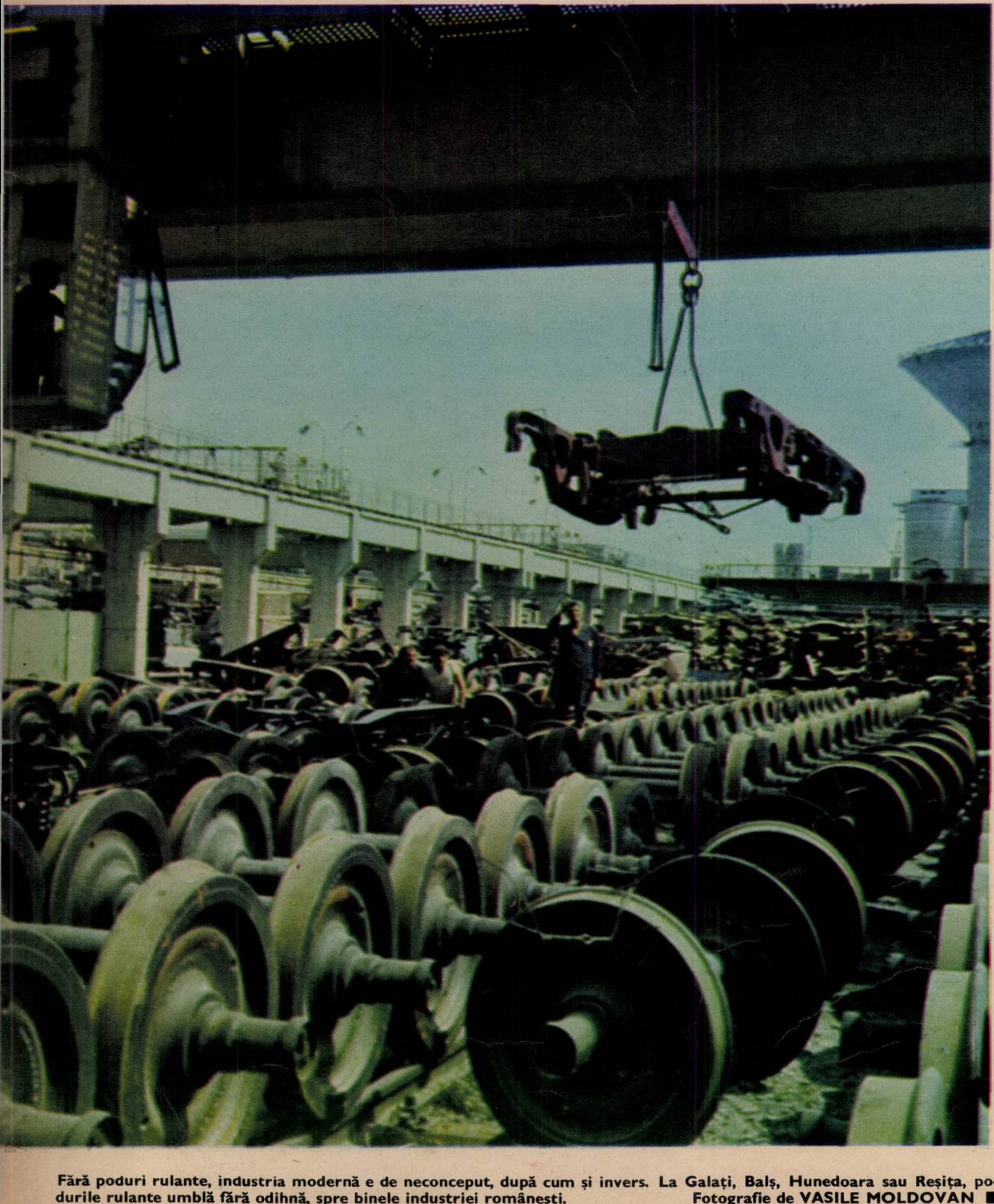

Fără poduri rulante, industria modernă e de neconceput, după cum și invers. La Galați, Balș, Hunedoara sau Reșița, podurile rulante umblă fără odihnă, spre binele industriei românești.

Fotografie de VASILE MOLDOVAN ■

MARIA DRAGOMIROIU — o autentică speranță a muzicii populare românești.

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

creație și imitație

> *Moto: «Cine prețuiește mai mult: geniul fără maestru sau maeștrii care au atins perfecțiunea, imitînd și depășind vechile genii?»*
>
> *Voltaire*

De unde începe și unde se termină imitația? Prin ce se justifică ea? Ce poate fi valoros într-o imitație? Este ea necesară sau nu?

Întrebările acestea mi-au fost sugerate de cîteva recente emisiuni ale «Stelei fără nume» în care, la ambele secții, ușoară și populară, au apărut tinere soliste a căror personalitate se aseamănă de fapt cu a altora, cunoscută dėja de public.

Am ascultat deci, în primul rînd, două voci (Mihaela Oancea și Clara Gyorÿ), care semănau foarte bine cu aceea a Aurei Urziceanu (exceptînd, bineînțeles, notele din registrul acut), voci însoțite pînă și de gesturi «furate» de la marea noastră cîntăreață.

Juriul s-a entuziasmat cum nu a mai făcut-o în ultimii ani de «zbuciumată istorie» a «Stelei» și nu prea înțelegem de ce. Nu credem că muzicii ușoare românești îi sînt necesare dubluri ale Aurei Urziceanu.

Asta nu înseamnă că solistele urmărite la ultima emisiune, dealtfel talentate și cu simț muzical, trebuie respinse. Trebuie însă ca pe fondul talentului să-și construiască o personalitate proprie, sau dacă vor să meargă pe același drum, să-și depășească idolul. Se va spune poate că ele sînt încă la început și că imitația le este deocamdată necesară, utilă chiar, pentru a învăța. Desigur, acesta ar fi un răspuns care, teoretic, se justifică. Dar, practic, lucrurile stau altfel: odată cunoscute, cele două soliste cu «stilul Aura» și lansate ca atare, compozitorii noștri se vor grăbi să le ofere piese scrise pentru acest stil, fiind astfel **nevoite** să-și mențină maniera de interpretare care le-a afirmat. Dacă succesul va veni, și n-ar fi de mirare, ne îndoim că simțindu-i gustul tinerele cîntărețe vor mai avea puterea să-și transforme stilul.

Este necesar, credem, ca ele, dacă țin neapărat să se afirme realmente în muzica noastră ușoară, și dacă eventual și-au propus o carieră orgolioasă, să renunțe la forma goală a imitației, care nu face altceva decît să denote o insuficiență în pregătirea și în limbajul muzical. Numai astfel talentul lor va fi valorificat în mod corespunzător. Depășind stadiul de oglindire (chiar deformată) a unei mari personalități și trecînd la acela de reflectare a resurselor proprii specifice talentului lor, tinerele soliste se vor realiza cu conștiința unicității într-un domeniu ades supus intemperiilor modei.

Altfel stau lucrurile cu concurenta «Florii din grădină» — Maria Dragomiroiu, despre care se spune că ar fi o... Maria Tănase. Este sau nu de acceptat o asemenea situație? Cred că da — ținînd cont în primul rînd de imensul gol lăsat de geniala cîntăreață. Marele public reclamă încă nevoia de Maria Tănase. Dovadă, epuizarea de foarte multă vreme a discurilor înregistrate de marea noastră cîntăreață și succesele repurtate de emisiunile radioului care au inclus cîntecele sale. Cred că Maria Dragomiroiu poate fi considerată o urmașă a Mariei Tănase, în măsura în care activitatea ei artistică nu se limitează numai la preluarea repertoriului marii sale predecesoare, ci la continuarea operei începute de aceasta. Trebuie deci ca Maria Dragomiroiu să-și alcătuiască un repertoriu al său, inedit și, neîndoios, pus în slujba incontestabilului ei talent.

O reflectare pasivă a creației Mariei Tănase, o simulare a acestei creații n-ar face decît să estompeze talentul tinerei soliste, înscriind-o în aria nedurabilă, neinteresantă, a imitațiilor care în cele din urmă cad în ridicol și în prost-gust.

GEORGE STANCA ■

curier

Marian Novac — Opciul Nou (jud. Timiș). O «fotografie» mare, cît două pagini de revistă, a formației Phoenix a fost publicată acum un an. **Mihai Mateescu — Titu.** Doru Stănculescu cîntă de obicei cu Sorin Minghiat; la Festivalul Flacăra 1973 și la un concert la Sala Palatului a apărut și cu un grup de acompaniament. **Angelo Angelescu — Poenarii de Argeș.** 1. Nu știu dacă trebuie să rîd sau să mă întristez cînd văd cele scrise de dumneavoastră despre Demis Roussos: «...prin cîntecele sale creează o atmosferă iluzorie, arhaică, o muzică ce ne întoarce la vremuri de mit și preistorie sau la nemuritorul Luceafăr». Surprinzătoare optica dumneavoastră; v-aș recomanda ca în loc să ascultați numai Demis Roussos, să mai citiți și o carte bună sau să ascultați și alte genuri de muzică. 2. Continuați însă a ne scrie. **Doru Vidican — Tulca (jud. Bihor).** Chiar acum, la nu prea multă vreme după lansarea celui de-al doilea LP intitulat «Mugur de fluier», formația Phoenix nu lucrează (încă) la elaborarea unui al treilea album. Ați fost deci greșit informat. **Mihai Savu — București.** Dizzy (John Birks) Gillespie este, alături de Charlie Parker, principalul promotor al revoluției be-bop din anii '40. **Alexandru Avram — Timișoara.** Pînă în prezent, poeții contemporani cei mai des citați în muzica tînără sînt Ioan Alexandru, Marin Sorescu, Eugen Jebeleanu, Dorin Tudoran, Leonid Dimov. Înțelegem și noi, ca și dumneavoastră, că această apropiere este mai mult decît fericită, mai ales atunci cînd gîndul poetic este bine exprimat muzical. **Constantin Fărcaș — Cluj.** Întrucît s-a renunțat la cele 11 puncte, iată, pe scurt, biografia lui Costin Petrescu: Este născut la București, 26 noiembrie 1947. A debutat în 1962, la Casa de cultură Friederich Schiller din București. Între anii 1962 și 1970 cîntă cu o formație bucureșteană care s-a numit Olympic '64. Din 1970 și pînă în prezent cîntă cu formația timișoreană Phoenix. Cu Olympic '64 participă la ambele ediții ale festivalului pop organizat de Club «A». La prima ediție obține, împreună cu formația, premiul pentru compoziție românească, cu lucrarea «Dodecameronul focului alb», iar la a doua ediție, premiul pentru originalitate (tot ca membru al formației) pentru opera pop Karma Kalyuga. Participă la numeroase spectacole de televiziune, turnee prin țară, precum și la concerte în Clubul «A» și Casa studenților din București. Influențe: tradiția muzicală folclorică românească, căreia îi suprapune unele sugestii din muzica orientală și din percuția balcanică. Muzicieni favoriți: a. români — George Enescu, Voicu Vasinca, Dorin Liviu Zaharia (pentru muzica de film); b. străini — Stokhausen, Keith Emerson. Formații favorite: a. românești — Sfinx, Experimental Quartet; b. străine — Pink Floyd, Weather Report. Pasiuni extramuzicale: arhitectura bisericească veche și colecționarea de bancnote vechi. (N.R. S-ar fi putut și mai mult!)

M.T. ■

top

1. **Olean II** (muzica Tudor Boroș — text Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 2. **Poveste** (Sabin Păutza) — Aurora + Animosi. 3. **Mugur de fluier** (Nicolae Covaci — Victor Cârcu) — Phoenix. 4. **Legenda Sarmisegetuzei** (Eugen Tunaru, Valentin Fărcaș) — Experimental Quartet. 5. **Chemare** (Gabriel Litvin) — F.F.N. 6. **Orașul** (Eduard Țogoreanu) — Eduard Țogoreanu. 7. **Mai tîrziu** (Dan Aldea) — Anda Călugăreanu — Dan Aldea. 8. **Poemul muncii de cu zori** (Mircea Florian) — Mircea Florian. 9. **Sinteze** (Dan Aldea) — Sfinx. 10. **Cer de baladă** (Petre Magdin) — Dida Drăgan.

TOP «FLACĂRA» poate fi ascultat astăzi pe programul III al postului de radio București.

TOP «FLACĂRA» – TALON NR. 44

ÎNTÎLNIRE COREGRAFICĂ

Zilele culturii sovietice în România au debutat cu spectacolul prezentat pe scena Sălii Palatului în ziua de luni, 4 noiembrie a.c. de către prestigiosul colectiv artistic al Ansamblului Academic de stat de dansuri populare al U.R.S.S. condus de Igor A. Moiseev, artist al poporului al U.R.S.S., laureat al Premiului Lenin și al Premiului de Stat al U.R.S.S.

Studiind cu atenție dansul și cîntecul popular, costumele, viața și istoria popoarelor Uniunii Sovietice, dezvoltînd elementele autentice ale dansului popular, ansamblul, a cărui existență încă de la înființare se leagă de activitatea și măiestria artistică a conducătorului său, a trecut de la copierea mecanică a diferitelor tipuri de dansuri la descoperirea și exprimarea, prin dans, a cît mai multor tipologii și caractere, prin relèvarea și adîncirea esenței interioare a dansului, pînă la crearea formei sale scenice definitive.

În această idee sînt folosite pe scară largă toate resursele creatoare ale artei profesioniste: dramaturgia, compoziția, tehnica coregrafică, măiestria actoricească.

Baza artistică a repertoriului ansamblului o constituie dansurile popoarelor sovietice. Un deosebit interes însă, așa cum declara și conducătorul ansamblului la conferința de presă ținută în Sala de marmură a Casei Scînteii, este manifestat și față de coregrafia altor popoare ale lumii, din repertoriul cărora au fost preluate numeroase dansuri.

Baza muzicală a dansurilor o constituie muzica populară prelucrată și adaptată la tema și coregrafia acestora. Acompaniamentul este asigurat de o orchestră simfonică, la care se alătură, după necesități, diferite grupuri de instrumente specific populare.

Spectacolul inaugural de la București a cuprins un program foarte variat și original de dansuri rusești, estoniene, bieloruse, azerbaidjene, nanaiene, kalmîce etc. în care s-au evidențiat calitățile de excepție ale dansatorilor: O. Moiseeva, V. Ulianov, artiști emeriți ai R.S.F.S.R., Kulicov, I. Kalîghin, A. Enikeev ș.a.

Relevînd o interesantă concepție coregrafică de ansamblu, un loc important în program l-au avut dansurile pe temă de luptă: «Koruni» — dans de luptă adjan și tabloul coregrafic «Partizanii».

De un umor irezistibil, îmbinînd pantomima cu dansul, s-a dovedit a fi «Cadrilul», aparținînd ciclului «Tablouri din trecut».

În frumosul dans «Mușamaua» am apreciat cum se cuvine caracterul autentic al costumelor, atît la fete cît si la băieți.

Programul s-a încheiat cu splendida suită ucrainiană, «Primăvara», explozie de culori și veselie, care ne-a făcut, măcar și pentru o clipă, să ne gîndim la acele tablouri fără egal care compun vestitele «Seri în cătunul de lîngă Dikanka» ale lui N.V. Gogol.

Spectacolul Ansamblului Academic de stat de dansuri populare al U.R.S.S., în prima sa zi de turneu în România, s-a bucurat de un binemeritat succes în fața publicului bucureștean, prezent în Sala mare a Palatului Republicii.

ALEXANDRU MICA ■

CRONICA DE FOTBAL

vai, sătmăreanu...

Interesantă etapă! *Dinamo* învinsă la Satu Mare, fiind la ora aceasta flancată de echipa din Tg. Mureș, aflată la numai două puncte diferență în spatele său: *F.C.M. Reșița* luînd *Argeșului* un punct pe teren propriu după o partidă săltăreață, disputată cu ghearele și cu dinții. *Craiova* lăsînd să-i cadă și ei din coș jumătate din miză pe terenul din capitala Băniei, în fața *C.F.R.-ului Cluj-Napoca*, echipă de mijloc, care se gospodărește ușurel pentru un viitor imprevizibil. *Jiul*, și ea neputînd să treacă peste *Steagul roșu* în Valea cărbunelui. *Poli-Timișoara* beneficiind de un 11 metri, nescoțînd totuși decît un rezultat alb în fața *U.T.A.*-ei care, fată bătrînă cum o știm, a strîns zestre bună aflîndu-se pe al IV-lea loc. În sfîrșit, pe stadionul Ghencea, *Steaua* pierde într-un minut două puncte în fața *Sportului studențesc* care nu mai cîștigase de patru etape...

Pot fi numite acestea surprize? De cînd am văzut, pe micul ecran, cum *Bayern-München* cîștigă într-o manieră entuziasmantă la Magdeburg în fața echipei locale și pierde peste cîteva zile, copilărește, pe teren propriu, cu 2-5 în fața unui adversar de talia F.C. Galațiului, să zicem, nu mă mai mir de nimic.

Am asistat duminică după-amiază la una dintre cele mai frumoase partide pe care le-am văzut în ultimii ani. Bănuiam cu toții că echipa *Sportul studențesc* o să facă zile negre militarilor, cum sînt sigur că, miercuri, *Rapiduleţul* va da de furcă lui *Dinamo* (n.a. — și i-a dat din plin, mai mult nici că se putea...) ca-n vremurile bune, cînd cele două echipe erau colege. Între aceste patru formații mari, ambiția jucînd rolul principal. Dacă rezultatul final nedreptățește echipa *Steaua*, de vină este numai proverbialul ghinion al lui Teașcă, omul care are o stea neagră ce-i însoțește întreaga carieră, dar vinovat cu adevărat este jucătorul Sătmăreanu care, deși a făcut partide meritorii în ultima vreme, a reușit duminică după-amiază să spulbere într-un minut tot ceea ce construiseră colegii lui după o partidă exemplară în care am văzut un Dumitru de zile mari și l-am aplaudat din toată inima pentru că a arătat încă o dată că, atunci cînd dorește, rămîne pe mai departe jucătorul nostru numărul 1. Am fi dorit însă să aplaudăm și o victorie a *roș-albaștrilor*, dar asta nu înseamnă că *Sportul studențesc* are vreo vină. *Alb-negrii* n-au sperat la victorie, ei tînjeau după un meci nul și asta s-a văzut de la început. Așezarea om la om, atît de primejdioasă pentru toate echipele, era să le joace și lor o festă fatală. Dacă prima repriză s-ar fi încheiat cu 3-0 în favoarea echipei *Steaua*, nimeni nu s-ar fi mirat. Iordănescu și Năstase au avut două ocazii rarisime să înscrie în primele 45 de minute; la scorul acesta nici Dumnezeu n-ar mai fi recuperat diferența, mai ales că începutul reprizei a doua a arătat un fotbal formidabil desfășurat de *unsprezecele* militar, care a presat, pînă la sufocare, apărarea studențească. A marcat Năstase și, greșeală de neiertat, în echipa militară a fost introdus Aelenei, care nu e cu nimic vinovat de înfrîngerea echipei sale și s-au produs cele două faze consecutive în care Sătmăreanu a oferit pe tavă două goluri, lui Tănăsescu și lui Sandu Mircea. Totul fusese jucat! Cred că n-am asistat de mult la o mai mare cruzime a fotbalului! Cît îl privește pe Sătmăreanu, el ar trebui să înțeleagă că astfel de greșeli se plătesc cu o carieră, care și așa e la sfîrșit...

Înfrîngerea lui *Dinamo* pare într-un fel explicabilă. Drumuri lungi, meciuri grele, oboseala jucătorilor de la *națională*, totul poate constitui o explicație. Să nu acuzăm pe nimeni de nimic.

EUGEN BARBU ■

UN ROMÂN LA F.I.F.A.

MIRCEA ANGELESCU, fostul președinte al F.R.F. și actual membru al biroului federal, a fost ales în forul internațional suprem al fotbalului — F.I.F.A. În ultima ședință a Comitetului executiv F.I.F.A., ținută la Roma la 7 noiembrie, tovarășul Mircea Angelescu a fost ales MEMBRU AL COMISIEI DE AMATORI F.I.F.A.

Este o onoare pentru fotbalul românesc, o recunoaștere a meritelor celui care a răspuns ani de zile de destinele lui și o garanție că interesele soccerului nostru vor fi mai bine apărate, de acum înainte, în lume.

CĂTRE
REVISTA «FLACĂRA»

TOVARĂȘE REDACTOR-ȘEF,

Ca o consecință firească a conținutului articolului apărut în revista ce cu onoare și prestigiu o conduceți, (nr. 45 din 2 noiembrie 1974), subsemnatul CONSTANTINESCU MARIN, sportiv în activitate — maestru al sportului din 1970, mă simt obligat să vă răpesc cîteva minute, cu rîndurile, pline de surprindere și mîhnire, pe care vi le scriu.

Articolul, apărut în ediția din 2 noiembrie și semnat de Dan Bîrlădeanu, este — după conținutul său — un material de excepție, în raport cu respectul față de cuvîntul tipărit. În primul rînd mă gîndesc la obligativitatea unei documentări atente și la necesitatea unei deliberări după cîntărirea îndelungă a faptelor și semnificației acestora.

Din păcate, realitatea — cel puțin privind condiția mea socială, sportivă și profesională — infirmă oglinda pe care, cu multă bunăvoință și într-o manieră expeditivă mi-a realizat-o cronicarul Dan Bîrlădeanu. Văzîndu-vă și pe dvs., de multe ori, în jurul ringului, am fost impresionat de faptul că oameni de cultură și prestigiu social deosebit iubesc un sport pe care și eu îl consider de o noblețe supremă. Toate acestea au constituit și un impuls pe care l-am materializat în comportarea mea pe tărîm sportiv, social și profesional.

Față de realizările și aspirațiile ce se referă la destinul meu, rîndurile citite în revista dvs. m-au mîhnit profund.

În primul rînd, maniera comparativă în care se face apel la legătura dintre învățătură și sport lasă să se înțeleagă că tînărul Costică Dafinoiu — pe care-l stimez și căruia îi întrevăd o carieră strălucită — a realizat o chintesență fericită între cele două aspecte... Eu, probabil, nu...

Dorind întotdeauna să fiu cinstit și corect, apreciat în baza realizărilor și dăruirilor mele, iată ce-am realizat în acest sens: făcînd sport de performanță (prezență permanentă la finalele naționale în ultimii 6 ani), am absolvit și liceul de cultură generală; concomitența aceasta este, de fapt, dublă: și cu activitatea profesională. Am absolvit apoi școala postliceală de antrenori, fiind astăzi antrenor licențiat.

În prezent lucrez ca mecanic auto și sînt elev la Școala Tehnică de Maiștri Auto din București. Costică Dafinoiu va realiza, probabil, mai mult în viață, dar deocamdată este abia trecut de calificare prin școala profesională.

Dată fiind și preocuparea acestuia pentru depășirea acestei condiții — deloc rușinoasă — prin intrarea sa recentă în liceul seral, socotesc comparația cel puțin nejustificată și tendențioasă. Apoi, corectitudinea de care am dat dovadă în viața socială, pînă acum, este departe de oglinda confecționată de semnatarul articolului și trimisă să circule în lume... Pentru nimeni nu este plăcută defăimarea, proasta caracterizare, lipsa de aderență la idealurile de orice natură ale societății în care trăim și căreia îi aparținem, chiar atunci cînd ele sînt justificate. Cu atît mai supărător este acest fapt pentru un om al cărui comportament nu constituie decît expresia unor trăiri și atitudini interioare profund pozitive. Voi părăsi, oare, ringul, după 11 ani, în care am servit cu credință și responsabilitate clubul și patria, ca un individ inutil și iresponsabil, așa cum mă reflectă oglinda confecționată de numitul Dan Bîrlădeanu?

Pentru mine, pentru cei care cunosc rigorile ringului și ale vieții de boxer, precum și pentru cei ce mă stimează și iubesc, cele 6 medalii de argint ale campionatelor noastre naționale, cele două titluri de campion balcanic, cîștigarea unei dinamoviade și a altor competiții reprezintă nu numai patriotism, nu numai corectitudine, ci și prestigiu.

Pentru Dan Bîrlădeanu este prea puțin...

La vîrsta aspirațiilor mele, cînd am pătruns în sala de box am făcut-o sub influența prestigiului și admirației de care se bucură un alt erou al ringului. Voiam să devin la fel, nevăzînd în acest lucru nimic rău. Ba, dimpotrivă. Oamenii și-au ales întotdeauna, din numărul mare de tipuri reprezentative, pentru anumite însușiri umane, pe acelea pe care le-au considerat adecvate năzuințelor și posibilităților omenești, făcînd din ei un fel de erou. Mi-a plăcut să devin exponentul încarnat al acestor năzuințe, să satisfac prin muncă și sacrificiul meu dorința iubitorilor acestui sport. În parte, consider că am realizat acest lucru.

Sînt sănătos și corect, disciplinat și plin de cele mai frumoase intenții și năzuințe. Stau și-mi privesc «oglinda» și mă gîndesc cu amărăciune la miile de oameni care nu mi-o știau, dar care, acum, la apusul carierei mele, o văd, o știu. Sînt tare mîhnit. Vreau să mai fac sport, dar cineva mă lovește sub centură. Nu este deloc onest. Cu stilul acesta de box, care se potrivește particularităților mele fizice și psihice, am contribuit cu ceva la prestigiul boxului românesc. Cu acest stil, am fost apreciat în urmă cu un an, la turneul campionilor, desfășurat la Varșovia și pe care l-am cîștigat, ca cel mai tehnic boxer al turneului, fiind clasificat de cotidianul polonez «PRZEGLAD SPORTOWY» pe locul șapte în Europa (articol apărut în ziarul «Sportul» din 8 ianuarie 1974). Este greu să reflectez asupra condiției mele actuale. Sînt un pericol? Dar oare ce-a fost ani de zile pentru mine un Monea, în fața căruia nimeni nu m-a menajat... Și dacă Ion Monea a ajuns un mare performer, poate că a ajuns și datorită «pericolului» pe care și eu îl reprezentam și-l obliga să se pregătească a-l evita. Niciodată nu vom avea mari performeri fugind din fața pericolelor și greutăților. Cu atît mai mult în box. Ringul este pentru bărbați, pentru cei curajoși, nu pentru «domnișoare»!

Închei aici, deși starea mea sufletească actuală mi-ar fi dictat să scriu mai mult. Nevoind să vă răpesc prea mult timp, renunț, rugîndu-vă să spargeți «oglinda» aceasta falsă și să-mi alcătuiți — dacă este cu putință — profilul meu real. Nu doresc mistificarea. Boxerii n-au nevoie de așa ceva.

Doresc să știe lumea că sînt un om, că sînt un sportiv și un cetățean care-și poartă numele cu demnitate.

MARIN CONSTANTINESCU ■

București, 8 noiembrie 1974.

Finaliștii Cupei împreună cu Ion Țiriac.

TENIS

în loc de flori rare, un cîmp plin cu flori

Ani de zile, tenisul românesc a avut o situație paradoxală în concertul sporturilor: în aceeași măsură în care laudele însoțeau izbînzi de prestigiu, neliniștea însoțea judecățile viitorului sportului alb.

Îi aveam — și îi avem — pe Năstase, Țiriac, Ruzici, Ovici sau Simionescu, dar ce va urma după ei? Cine va reuși să umple golul rămas după retragerea campionilor? — iată tot atîtea întrebări care frămîntau mintea amatorilor de tenis.

Atunci, în urmă cu cîțiva ani, forurile responsabile de întărirea și extinderea sportului românesc, adică și a tenisului, au așezat pe hîrtie un plan de perspectivă, hotărînd, între altele, construirea de terenuri, accelerarea fabricării de rachete la prețuri cît mai accesibile, în sfîrșit, atragerea către sportul alb a unui număr cît mai mare de practicanți, amatori din rîndul cărora să fie recrutați — după examenul talentului și al muncii — campionii, cei care să primească din mîinile lui Țiriac sau Năstase ștafeta sub formă de rachetă.

Susținînd această frumoasă idee, ziarul «Scînteia tineretului», cu ajutorul Uniunii Tineretului Comunist și al federației de specialitate, a organizat în această toamnă un superb festival al tenisului, deschis începătorilor, competiție în care au luat startul un număr incredibil de participanți: o sută de mii!!

Ani de zile, așii tenisului românesc s-au recoltat din două-trei cluburi și cel mai adesea dintr-un singur oraș, ca niște flori rare, crescute în seră și ținute sub atentă observație. Iată că această primă ediție a «Cupei Scînteii tineretului la tenis», întrecere pură a sportului care visează să ajungă la performanță, dar care se află deocamdată în stadiul de divertisment, această primă reunire în jurul courts-urilor a unui număr impresionant de tineri și tinere, majoritatea elevi, demonstrează resursele tenisului românesc, capacitățile lui de a purta mai departe prestigiul unei triple finaliste în Cupa Davis, acest campionat mondial neoficial al sportului alb.

Prezent la ultima din cele patru zile ale finalelor, maestrul emerit al sportului, Ion Țiriac, de obicei zgîrcit cu superlativele, afirma că prima ediție a Cupei deschide — alături de alte măsuri, de construirea terenurilor, de mărirea numărului de antrenori de specialitate etc. — o nouă eră în tenisul românesc, dezvăluindu-i posibilități și mai mari de afirmare pe meridianele lumii.

Faza finală a Cupei, găzduită la București de terenurile Tenis-Clubului din Calea Plevnei, a durat patru zile, reunind campionii județelor. Au fost patru zile de tenis de bun nivel, dacă ținem cont de calitatea de începători a participanților, patru zile de entuziasm și emoții, sentimente trăite în mod egal pe teren și în tribune, acolo unde părinții sau antrenorii — primii antrenori dintr-o carieră sportivă ce va atinge, poate, culmi înalte — urmăreau disputele cu sufletul la gură, calculînd punctele și socotind șansele. La sfîrșitul acestui maraton al sportului amator și tînăr, care a programat optzeci de partide, laurii de campioni au fost așezați pe fruntea Marinelei Țecu și a lui Mihai Ciuntea, doi elevi în vîrstă de 17 ani, dar victoria a aparținut — după vechiul dicton olimpic — tuturor participanților, competiția confirmînd că tenisul românesc are o largă bază de masă, că el nu mai este, ca altădată, sportul elitei, practicat în incinte riguros împrejmuite și la ora ceaiului.

Evident, regulamentul Cupei rămîne susceptibil de îmbunătățiri. Ar putea fi introdusă o limită de vîrstă, s-ar putea reduce chiar numărul participanților, mă rog, perfecționările nu sînt excluse, dar dincolo de toate acestea, să menționăm aici o nobilă și fertilă inițiativă a ziarului pentru tineret, o idee transformată repede într-o deplină reușită a sportului românesc, o întrecere fără învins și fără învingător, în care au izbîndit — înaintea calculului de pe foile de concurs — tinerețea și pasiunea pentru sport.

Ani de zile, așii tenisului românesc au apărut ca niște flori rare, crescute în seră, dar a venit vremea ca sămînța aruncată de ei să umple cu flori un cîmp întreg.

Un prim pas a fost făcut.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 39

UMOR INVOLUNTAR

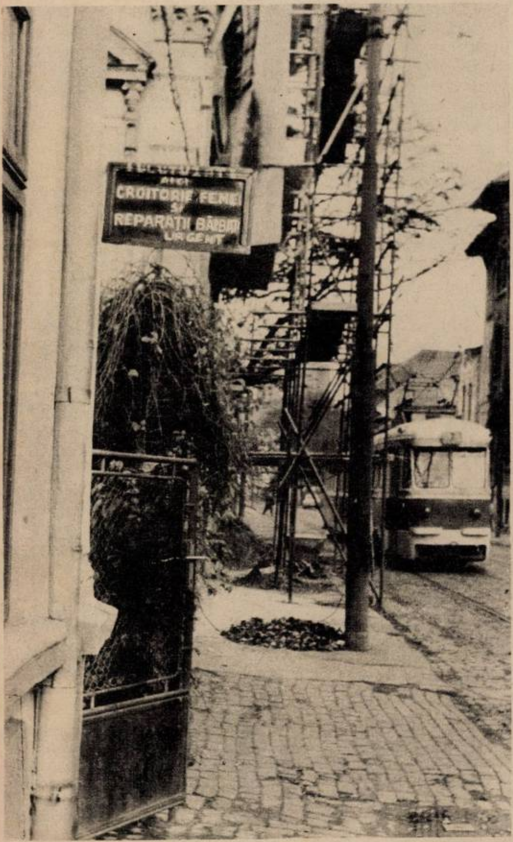

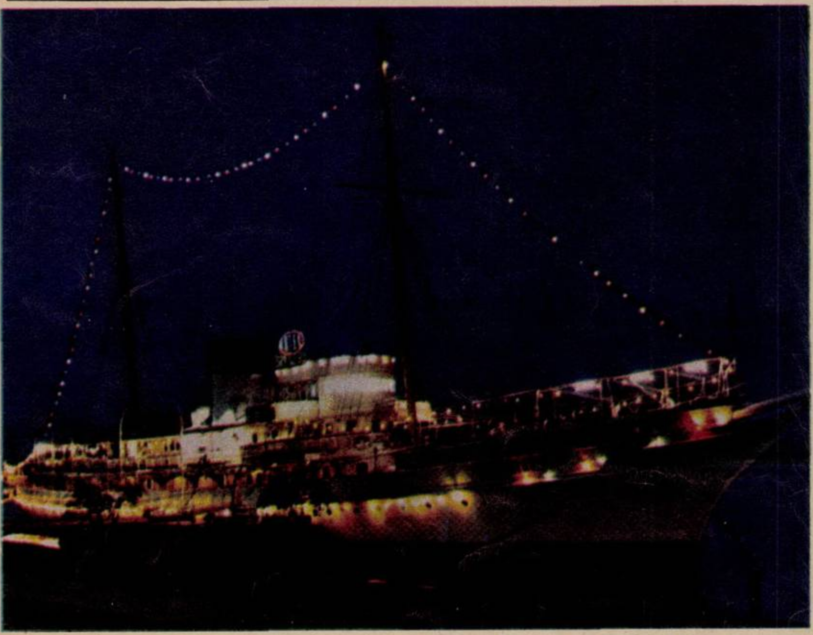

Pe spatele acestei vederi stă scris: Vedere de pe bulevardul Magheru. Lipsește doar numele orașului...

Anunț

S-au pierdut doi porci, 70 kg. Cine îi găsește să se adreseze la blocul 10, scara B, apartament 24, cartierul Ciucului.

ANTON DRAGOȘ

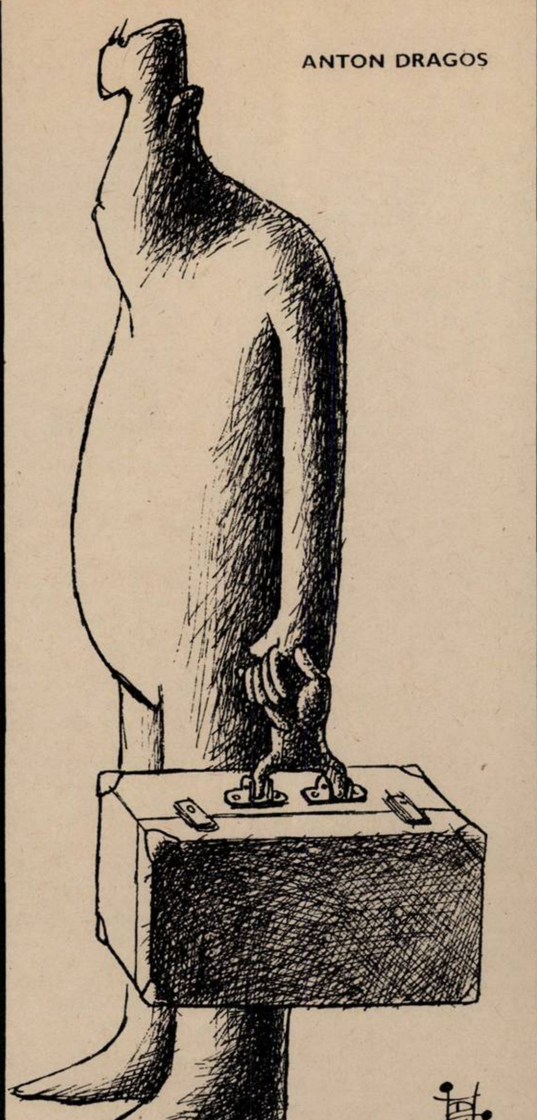

de la HA la Z

— Reține, băiete! 6 plus 2 fac 8.

— Nu se poate. Profesorul la școală spunea că 7 plus 1 fac 8.

— Da. Și 4 plus 4 fac 8, și 3 plus 5 fac tot 8.

— De ce mai învățăm matematică, dacă toate fac 8?

●

La un medic dintr-un orășel se prezintă un pacient. După ce a fost examinat, întrebă:

— Cît vă datorez, domnule doctor?

— Pacienții mei îmi plătesc cu ce pot. Crescătorul de păsări îmi aduce o găină, vînătorul — un iepure, croitorul — o cămașă nouă. Dumneata cu ce te ocupi?

— Eu sînt gropar...

●

— Copii, de ce stați așa de liniștiți?

— Tăcere, tata a adormit!

— Foarte frumos, aveți grijă să nu-l treziți.

— Nu, așteptăm să-i ajungă țigara la buze!

Culese de
PAUL IORGA ■

LEGENDE FĂRĂ DESEN

«John nu se teme de stafii. De aceea s-a culcat în camera strigoilor din castelul Baldwin. La miezul nopții vede zece degete negre apărînd la marginea patului. Trase două focuri de revolver. De atunci poartă baston».

●

— Și de ce ți-ai lăsat plete?

— Știți cît țin eu la mama! Sărăcuța, ea totdeauna și-a dorit o fată.

●

— Ai auzit, dragă, tunetele de azinoapte?

— Nu! De ce nu m-ai trezit? Știi prea bine că nu pot dormi cînd tună și fulgeră...

●

— Un biet pui de arici s-a rătăcit și merge pe întuneric. Deodată se izbește de un cactus și exclamă fericit:

— Mămico!

●

O muscă: Toți oamenii sînt nebuni. Cheltuiesc mulți bani ca să-și zugrăvească plafonul și nu calcă decît pe podea.

Spicuiri din careul «Sensuri», publicat de Toma Michinici în revista «România pitorească» nr. 11 din 1974:

1) Mare fluviu din S.U.A. al cărui nume vine de la cuvîntul indienilor «Mi-zi-si-bi», care înseamnă «Părintele apelor».

2) Mare al cărei nume vine de la grecescul «Aiges», care înseamnă «Valuri agitate».

Sîntem informați că doar patru din cititorii revistei «România pitorească» au reușit să descifreze în întregime complicatul careu. Pentru 1 și 2, reproduse aici, răspunsul este:

1. MISSISSIPPI
2. EGEE

Eventualele asemănări cu definițiile sînt neavenite și nu trebuia luate în seamă.

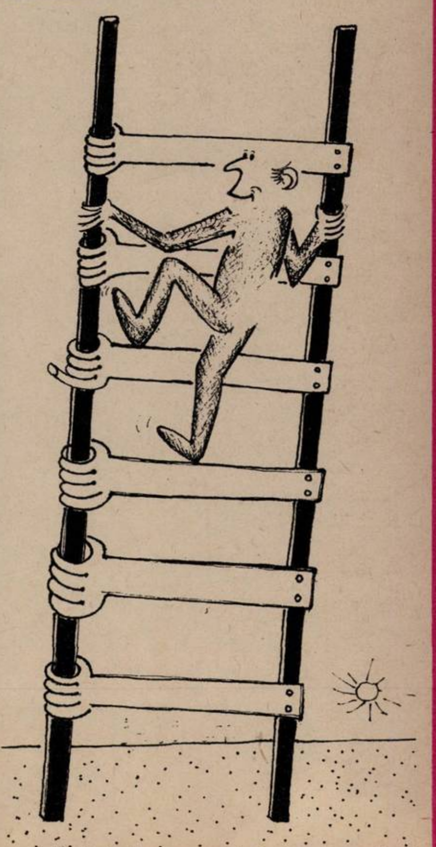

cronică (39)

Invitat de Comitetul U.T.C. al Institutului de Fizică Atomică, Cenaclul Flacăra și-a desfășurat ședința din 11 noiembrie în fața unei numeroase asistențe — circa 600 de persoane — formată din studenți, profesori și lucrători ai Centrului Național de Fizică. Locul manifestării: aula construită, ca dealtfel întreaga clădire, din elegant stilizate linii moderne. Am dedus însă, din buna acustică a sălii, rolul funcțional, deci deloc gratuit, al modernității elementelor alcătuitoare ale acestui amfiteatru. Dar dacă se cuvine a ne lăsa impresionați de ambianța spațială în care a avut loc programul cenaclului, nu mai puțin însă merită a fi relevat auditoriul, care s-a dovedit egal de inteligent și de sensibil. Un public care a *trăit* momentul artistic petrecut pe scenă. Un public care prin reacțiile lui ne-a dat via impresie că a înțeles spiritul cenaclului nostru, că a aprobat cu participare și dăruire actul civic pe care urmărim să-l realizăm cu fiecare întîlnire a noastră.

În fața acestui public, bun conducător de poezie și cîntec, s-a desfășurat următorul program: Eugen Seceleanu a citit un fragment din spiritualul său roman, *Eternitate locală*. Tînăra Maria Dragomiroiu a cîntat în grave tonalități balada *Bine-i haiduc în pădure* și cîntecul doinit *Mărie, Mărie*. Cornel Coman debutează în cenaclu cu *Martin* de Geo Bogza și *Inscripție pe piatra de hotar* de Geo Dumitrescu. Sorin Minghiat interpretează la flaut *Gavotă* de Jean Baptiste Lully și o sugestivă compoziție proprie, *Meditație*. Constantin Fugașin recită *Meșterul Manole* de Marin Sorescu. Mircea Vintilă cucerește sala cu *Balada lui Constantin și Veronica*, *Balada contabilului șef*, un fragment dintr-un cîntec neterminat cu «fuste și bluze» (compoziții proprii), *Lordul John* (George Coșbuc) și *Un om pe niște scări* (Adrian Păunescu). Lucia Mureșan interpretează *Origine* de Ioan Alexandru și *Stihuitorul* de Lucian Blaga. Benedict Popescu cîntă *Dorința* (Octavian Goga) și *Anii copilăriei* (Vasile Zamfir). La cererea auditoriului, poetul Adrian Păunescu citește din sumarul volumului «Repetabila povară», apărut în aceste zile: *Masa noastră*, *Clovnul politic*, *Repetabila povară*, *Copiii de țărani*, *Deocamdată nu*, *Cetatea fără nimeni*, *Pseudonimele unei iluzii*, *Nu, nu vin lupii*, *Căpătuiala poeților tineri*, *Calul călare*, *Balaurul*, de asemenea mai recită *Dați-ne pace* și *Da, mai avem*. Vali și Carmen cîntă *Om bun* de Dan Aldea, *Mica publicitate* și *Nopți*. Împreună cu studentul la Facultatea de fizică, Carmen Marin, coautor al *Nopților*, mai cîntă o dată bucata; Carmen Marin interpretează compoziția proprie *Prinde ploaia*. Cornelia Cherteș recită *Recapitulare* de Leonid Dimov. În premieră, Colceag, Perșa, Iencec, Sloboda, Ioana Crăciunescu și Cornelia Cherteș interpretează *Balada păguboșilor* de Miron Radu Paraschivescu. *Terente*, tot de Miron Radu Paraschivescu, e prezentat de Colceag, Perșa, Iencec și Sloboda. Aplauzele entuziaste ale sălii răsplătesc inventivitatea grupului de interpreți, care, prin mijloace originale, subliniază patetismul artei mironparaschivesciene.

Cu această evocare sui-generis a poetului *Cînticilor țigănești* se termină și programul serii. În hol ne întîmpină lumina unor feerice candelabre. Plecăm cu amintirea durabilă a unor oameni sincer doritori ai unei arte de substanță și cu convingerea captării unor noi prieteni.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

Luni, 18 noiembrie, Cenaclul Flacăra își reia activitatea la sediul său permanent din Piața Amzei — Sala Teatrului Ion Creangă, începînd de la orele 19,30. Răspundem invitației adresate de lucrătorii Editurii didactice și pedagogice, prin reținerea unui număr de 100 de invitații. Restul invitațiilor se eliberează la sediul redacției în ziua desfășurării cenaclului, între orele 9,00 și 12,00.

Echipa de sunet: Roland Panteli-Stanciu și Alexandru Grosu (stînga) și Cornelia Chertes (dreapta).

La stînga — fostul Carmen (Marin), la dreapta — actuala Carmen (Cula) și în mijloc — Vali Sterian.

Ștefan Sloboda, Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Ioana Crăciunescu, Lucia Mureșan, Constantin Fugașin.

O IDEE POATE MURI DACĂ NU E CULTIVATĂ CÎND TREBUIE

Directorul Institutului de cercetări și proiectări pentru mașini-unelte și agregate din București, prestigiosul și cunoscutul inginer **Aurel Bozgan**, găsește răgazul să stea de vorbă cu mine, mărturisesc cu un soi de solicitudine, amabilitate și modestie, pe care nu le-am găsit foarte des cînd am bătut la uși pe care scrie «Director» și mă întreabă întîi, dînsul pe mine, la ce m-am gîndit în lungul drum către dînșii, rugîndu-mă să nu transcriu acest amănunt, căci pentru institut nu-i amănunt, ci un fapt important care le îngreuiază selectarea cadrelor, de la muncitor la proiectant și cercetător.

Inginerul cercetător **Aurel Sandu**, 34 de ani, proaspăt întors din străinătate de la specializare, este într-un fel părintele mașinilor cu comandă numerică în România.

— Care este cercetarea de cea mai mare anvergură în care ați fost vioara întîi, probabil după ani și ani de stagiu?

— Ba nu, n-am făcut stagiu decît pe statul de plată. La noi a fost o situație fericită sau nefericită, am fost vioara întîi, cu toții, de la început. Am terminat facultatea în 1967, institutul s-a creat în 1966 și, cu extrem de puține excepții, mai ales cercetarea, a fost lăsată pe mîna noastră, a tinerilor, a proaspăt absolvenților de politehnică. Se punea problema să asimilăm în țară mașini-unelte cu comandă numerică. Era o noutate nu numai pentru noi — pentru noi era o cutezanță, e adevărat — problema era nouă pe plan mondial. În țările vest-europene avansate, Anglia, R.F.G., Franța s-au realizat primele între 1961 și 1966, așa că noi le-am ajuns, realizînd prototipurile. Vrînd-nevrînd ne-am înhămat la treabă. Aș vrea să vă spun că nu s-a importat nici o asemenea mașină, vă închipuiți cît ar fi costat atunci?! — că toate experiențele și cercetările le-am făcut pe o adaptare la o mașină universală. Deci, necunoscute erau și obiectul cercetării și metoda de cercetare. Dacă am realizat-o într-un timp relativ scurt, este o operă colectivă. Cercetarea temei a început în vara lui 1967, lucrarea a fost finalizată pe la sfîrșitul lui 1968 și a urmat ciclu — proiectarea unei mașini noi, complet creație românească pe datele dezlegărilor cercetării, iar prin 1969–1970 s-a executat fizic primul prototip pe care iarăși noi, cercetătorii, am experimentat o serie de soluții, constructive, iarăși de concepție proprie.

— Cîte mașini cu comandă numerică lucrează azi în întreprinderile noastre, la 4 ani după realizarea lor fizică?

— Din păcate, puține. Cauzele sînt mai multe. Nu toate întreprinderile sînt pregătite să le exploateze. E vorba de pregătire tehnologică și de pregătire a oamenilor care să le exploateze. Și nu vorbim numai despre muncitori, ci chiar despre ingineri. Sînt probleme de întreținere a acestor mașini, de întocmire a programelor pentru ele.

— Oricum, eu cred că 4 ani sînt suficienți pentru a pregăti cadre, dacă există interes pentru nou. Dar, fiindcă am făcut cunoștință cu multe prototipuri deja cu stagii și biografie — interesante, originale, unele părți de mașină ori soluții constructive, fiind brevetate ca invenții în țară și străinătate — care n-au ajuns în producție de serie, ori n-au ajuns să și producă în sectoarele pentru care au fost destinate, l-am întrebat pe tovarășul director, inginerul Aurel Bozgan, de ce durează așa de mult asimilarea în producție?

— Asta-i o întrebare foarte gingașă. E adevărat că actualmente se vorbește de o uzură morală a unei mașini de 5–6 ani, în unele cazuri chiar de 4 ani. Pe scurt, problema de fond e: cum putem de acum încolo sincroniza mai bine toate etapele? Una dintre căi este să accelerăm procesul de standardizare și tipizare a organelor de mașini pentru a face o familie cu mai multe dimensiuni, realizînd totodată și procesul de diversificare — o problemă pe care noi am ridicat-o în recenta Conferință pe țară cu cadrele din cercetare. Apoi ni se întîmplă ca la cercetare să moară, să îmbătrînească o idee valoroasă, în starea de idee fiindcă ne lipsesc anumite materiale sau accesorii, fie din import, fie chiar din țară.

Despre sistemul deficitar de aprovizionare mi-au vorbit foarte pe larg și cu năduf inginerul proiectant Nicolae Beldeanu și mai ales șeful atelierului de prototipuri, deci execuția însăși, inginerul Marin Eva.

«Noi n-avem voie să facem stoc — declară inginerul Eva. Bun, dacă la un prototip îmi trebuie o anumită piesă și n-o am în magazie este atît de greu, uneori insurmontabil s-o procurăm. Să nu mai vorbim despre sistemul birocratic de a ni se cere acum să spunem necesarul de piese pentru anii 1976–1977–1978. Nu este deloc reglementată și legiferată situația, mai ales pentru cercetare. Ciclul de aprovizionare durează 6–7 luni, exact cît este, în mod curent, ciclul unei teme de cercetare. Atunci cum să se descurce acești cercetători? Pe urmă ne lipsește informarea. Am fost foarte încîntați că în timpul Conferinței cercetării, C.N.S.T.-ul ne-a pus la dispoziție un catalog cu aparatură de cercetare produsă de institutele din țară. Nu se știe însă dacă vor continua această salutară inițiativă. «Dacă s-ar schimba și optica unor cadre de conducere din întreprinderi, am putea realiza mult mai mult, intervine cercetătorul Aurel Sandu. Să înțeleagă că, ceea ce se face azi în cercetare și proiectare este producția lor de mîine și că fără ea nu vor mai fi competitivi».

CICI IORDACHE ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

pietoni și «unda verde»

De curînd zestrea tehnică a străzilor Capitalei s-a îmbogățit cu un nou segment de «undă verde». Pe zona dintre Piața Kogălniceanu și Piața Bălcescu a Bulevardului Gheorghe Gheorghiu-Dej se poate merge «șnur» în ambele sensuri. Această importantă lucrare de automatizare a dirijării circulației se adaugă la alte două porțiuni care beneficiază mai demult de serviciile «undei verzi» și demonstrează grija deosebită a edililor Capitalei pentru modernizarea și sub acest aspect a magistralelor rutiere ale Bucureștiului.

Nu oricine observă succesiunea culorii verzi din intersecție în intersecție se gîndește însă la implicațiile economice și sociale a modernizării dirijării traficului urban. Miile de autovehicule care se deplasează zilnic pe arterele cu «undă verde» transportă mai repede oamenii și mărfurile la destinație și realizează importante economii de combustibil. Un simplu calcul demonstrează că, într-un an, numai pe sectorul automatizat al bulevardului Gheorghe Gheorghiu-Dej se realizează o economie de carburanți de 37 de tone. Este vorba însă și de poluare. Se știe că în timp ce mașina stă pe loc cu motorul în funcțiune, din pricina arderii incomplete cantitatea de gaze eșapate de autovehicule este cea mai mare, fapt confirmat de măsurătorile efectuate la încrucișările de străzi aglomerate.

«Unda verde» este o realizare de prestigiu a Institutului de proiectări în domeniul automatizării și a Fabricii de elemente de automatizare. Această creație tehnică realizată de om în slujba omului trebuie însă — pentru a-i ajuta pe oameni — să fie sprijinită de toți participanții la circulație.

45 de kilometri pe oră — cît reprezintă programul folosit în majoritatea timpului zilei pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej în cadrul «undei verzi» — este o viteză rezonabilă pentru autoturisme. Echilibrul traficului este rupt însă deseori de cîte un «Trabant» la volanul căruia se află o doamnă timorată sau de o autodubiță T.V. care se instalează pe banda a doua și circulă în capul coloanei cu 25–30 kilometri pe oră. În asemenea condiții obiectivul automatizării circulației este bineînțeles ratat. Pietonii pot și ei anihila efectele «undei verzi» prin traversări pe «roșu» sau pe unde nu sînt «zebre». Ferind pe fiecare imprudent, conducătorul auto nu se va putea încadra în ritmul impus și din nou scopul «undei» e ratat. Cei care se ocupă de menținerea străzilor în stare de funcționare au și ei un rol important în succesul «undei». Dacă vor efectua reparații sau alte intervenții pe arterele în cauză cu viteza melcului, îngustînd suprafața carosabilă și creînd zone de reducere a vitezei la 10–20 kilometri pe oră, degeaba am făcut «unda verde».

Simpla instalare a unor automate ultramoderne de dirijare a circulației pe străzile orașelor nu rezolvă problema fluidizării circulației. E nevoie ca fiecare să înțeleagă și să sprijine această importantă acțiune menită să sporească gradul de siguranță și confort al circulației noastre, a tuturor.

Colonel VICTOR BEDA ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

muncă și caracter

M-a frapat de cînd am recitit-o mai cu atenție, în urmă cu cîtva timp, această meditație a unuia din personajele lui Lev Nikolaevici Tolstoi (e vorba de Konstantin Dmitrici Levin din «Anna Karenina», considerat de unii comentatori drept un fel de rezoner al autorului însuși): «Am nevoie de mișcare fizică. Altfel, **o să mi se strice de tot caracterul**» (sublinierea noastră). Ca urmare a unei asemenea concluzii, Levin, după cum se știe, se duce la coasă și trudește cot la cot cu mujicii, nesfiindu-se chiar să prînzească împreună cu unul dintre ei din simplul terci țărănesc. Dacă n-am ști că părintele său literar, contele Tolstoi, își făcuse o regulă din îmbinarea titanicei sale activități intelectuale cu munca fizică de fiecare zi, *am putea lua o asemenea inițiativă drept un* capriciu trecător al unui om prea plictisit de viață, angoasat, amator de snobisme aparent generoase.

Mi-am amintit aceste cuvinte ale personajului tolstoian nu întîmplător în aceste zile, cînd dezbaterea în jurul Programului comuniștilor români actualizează, mai mult ca oricînd, un vechi și definitoriu deziderat uman: ștergerea deosebirii între munca fizică și cea intelectuală. Fascinați fie și numai de ideea că într-o bună zi un asemenea lucru se va realiza, ne punem totuși, la modul intim, prea puțin întrebarea cum vom ajunge într-un asemenea stadiu al dezvoltării personalității umane.

Fără îndoială, în principal premisele pentru lichidarea treptată a acestor deosebiri — în fapt contradicții dialectice — consistă în asigurarea unei asemenea pregătiri profesionale complexe a fiecărui individ, în dezvoltarea armonioasă a personalității lui, astfel încît acesta să nu fie niciodată prizonierul unei îndeletniciri înguste, de o scăzută calificare, prea puțin satisfăcătoare ca manifestare plenară a personalității. Nu-i vorba aici pe de altă parte nici *numai de posibilitatea, realmente limitată*, ca omul să-și însușească nu știu cîte meserii, pe care să le practice mai mult sau mai puțin după voia inimii sale, pornind însă de la necesitățile sociale. Dispariția treptată a unor asemenea deosebiri va fi deci, în bună măsură, rezultatul nu numai al formației profesionale complexe, largi, ci și al educației, al instaurării unei atitudini noi față de muncă. Reținerile — din păcate încă foarte răspîndite — față de săvîrșirea unei activități fizice, fată de munca fără «mănuși albe» cum mai este denumită, reprezintă în mod indiscutabil reminiscențele unei educații vechi, ale gravelor inegalități sociale existente în societatea întemeiată pe exploatare. Munca în genere, indiferent de natura ei, devenind prima necesitate vitală, aș îndrăzni să zic chiar unica formă de existență a omului, de justificare a prezenței sale ca om pe pămînt, evident că tocmai ea va face posibilă eliberarea adevăratelor sentimente omenești profețită de Marx ca semn al comunismului.

Aspectul care ne interesează pe noi, în toată această devenire a omului, este mai ales cel moral, adică înnobilarea prin muncă a caracterului. Consecințele profilactice, formative, ale muncii pe plan moral, sînt de multă vreme puse în lumină deopotrivă de înțelepciunea populară ca și de gîndirea unor oameni iluștri. «Lucrul face sănătate, trîndăvia tot păcate», zice un vechi proverb românesc, iar marele umanist francez Voltaire afirmă: «Munca îndepărtează de noi trei mari rele: urîtul, viciul și nevoia». Dacă, evident, cu asemenea sublinieri ale înrîuririlor morale ale muncii în genere cea mai mare parte a oamenilor e de acord, considerația personajului tolstoian asupra *interdependenței dintre caracter și mișcare* fizică (citește **munca fizică**) apare, oarecum, particulară, exagerată. N-am putut să nu observ, fie și din experiența mea destul de redusă în această direcție, că o muncă fizică, oricît de simplă, oferă satisfacții morale nebănuite, regeneratoare pentru tonusul vital al omului. Munca fizică are dealtfel marea virtute de a te pune în mod nemijlocit, direct, în relație cu natura, de a te face să te simți imediat stăpîn al acesteia. Se știe de fapt că nu numai medicii, pornind de la consecințele grave pentru sănătate ale sedentarismului, pledează pentru cît mai multă mișcare, ci tot mai numeroși oameni cu un grad înalt de civilizație și de cultură sînt adepții efortului fizic cotidian, fie și ca hobby. Estomparea, pînă la dispariție, a discrepanțelor dintre munca fizică și cea intelectuală, în perspectiva dezvoltării societății noastre, conferă omului acea unitate originară a ființei sale. Îmbinarea celor două tipuri de muncă, după părerea mea, catalizează desfășurarea sincronă a celor două procese formatoare ale caracterului — intenționalitatea și punerea ei în acțiune. Acel aforism — «lucrurile nu sînt greu de *făcut, trebuie numai să ne punem în situația* de a le face» — al lui Brâncuși își demonstrează pe deplin valabilitatea tocmai în fortifianta morală pe care o presupune munca fizică sau, și mai bine, îmbinarea ei cu creația intelectului.

Mi se pare, din acest punct de vedere, că triada învățămînt-cercetare-producție, acționînd deocamdată ca factor motor la nivel macrosocial, devine cu timpul o formulă de viață pentru fiecare om în parte. Ce poate fi mai măreț, sub raportul împlinirii personalității umane, decît posibilitatea de a fi stăpînul naturii deopotrivă ca învățăcel al ei, ca investigator și ci modelator?!

Comunismul, nu numai ca mod de organizare a societății, ci și ca filozofie morală, reprezintă în acest sens marea șansă ce i se creează omului de a se elibera pe sine de orice vicisitudine, de a fi el însuși, de a-și dezvălui esența.

NICULAE STOIAN ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

atunci cînd te-am visat era duminică

Întunericul se tulbura, așa cum se întîmplă în preajma dimineții, începuseră chiar să se întrezărească contururile norilor învolburați, întunecați, și mai ploua cînd am ajuns la locul accidentului. La lumina farurilor mașinii miliției am zărit mai întîi camionul ieșit din șosea și izbit în plopul de la marginea drumului.

Mai mult burnița decît ploua și simțeam cum mă pătrunde vîntul, poate îmi era mai frig *și pentru faptul* că am *fost trezit* abia după cîteva ore de somn. «Cum naiba de l-a putut propti așa?», m-am trezit spunînd. «O fi fost beat?» «Sau poate a adormit la volan?» Bogdan era și el somnoros. Le spunea ceva răstit și morocănos celor de la circulație, comentînd urmele pe care aceștia le izolaseră în șosea. De aceea cînd m-am apropiat de el i-am făcut semn că doresc să discutăm și l-am întrebat ce «spun» urmele. Părea că mi-a ghicit bănuielile.

— A frînat violent și a virat brusc spre dreapta. Nu, nu putea fi adormit la volan, fiindcă a executat manevrele cu deosebită energie. După cum spun cei care l-au dus la spital, nu era nici băut. I s-a luat și probă de sînge. Nu se vede însă nici o urmă în față, cei de la circulație susțin că nu a avut în față nici un obstacol, pur și simplu, parcă l-ar fi speriat ceva pe șofer.

— Atunci, ceva tot trebuie să fi fost, i-am zis, mai mult ca să nu tac.

— Vă gîndiți la un om pe șosea? Nu l-ar fi putut claxona sau evita cumva, că doar nu ocupă un om toată șoseaua...

— Și de ce naiba ne-au trezit ăștia de la circulație cu noaptea în cap, că doar nu-i o treabă atît de complicată?

Și totuși treaba s-a dovedit a fi cu adevărat complicată. Camionul se deteriorase destul de rău, paguba era deci mare și trebuia lămurit dacă șoferul era sau nu vinovat de producerea ei. Ca să nu mai întîrzii ancheta, am hotărît să merg să-i iau șoferului declarația în spital. Cînd am ajuns în dreptul salonului unde era internat șoferul, medicul care ne-a explicat că e încă în stare destul de gravă ne-a spus că tocmai a venit să îl vadă soția lui, de undeva din celălalt capăt al țării. Am intrat totuși, gîndindu-ne că nu putem aștepta pînă pleacă ea, dar în atmosfera caldă și albă a salonului ne-am oprit, *stînjeniți* cumva de *discuția* în șoaptă a șoferului cu femeia care ședea pe marginea patului vecin. Era un băiat tînăr, cu o figură plăcută. Piciorul drept îi era instalat în extensie, iar celălalt... medicul cred că a uitat să ne spună că acolo unde firesc ar fi trebuit să îi fie celălalt picior cearșaful alb se întindea ciudat de fără onduiri.

Așteptînd, ne-am așezat cu Bogdan la măsuța din colțul salonului și cred că ceilalți bolnavi ne-au crezut a fi medici, fiindcă unul dintre ei am avut senzația că vrea să mă întrebe ceva în legătură cu un medicament, dar i-am făcut semn să aștepte.

Cei doi nu ne-au băgat în seamă și își continuau discuția în șoaptă, privindu-se. Din locul unde mă aflam, vedeam ochii lui, cu expresii schimbătoare, ca un joc de ape, de la duioasă fericire, la tristețe, la întrebare interioară gravă și tulburătoare, la resemnare.

— O trece și asta, am auzit-o pe femeie, o trece, păcatele noastre, o trece...

Am pierdut cîteva cuvinte, ca apoi să-l aud spunînd pe el ceva frumos, atît de frumos încît aproape că m-a emoționat:

— Știi, îi spunea, știi, m-am tot gîndit la tine, m-am tot gîndit și ziua și noaptea, că eu nu prea pot să dorm... O dată, într-o noapte, cînd am adormit, te-am visat. Cred că a fost duminică în noaptea aceea cînd te-am visat sau mi s-a părut mie că a fost duminică, fiindcă aici am cam pierdut rînduiala zilelor, mi s-a părut, fiindcă atunci te-am visat...

— Doamne, cînd am aflat... Credeam că întîrzii pe undeva și chiar zîceam că te-oi certa. Și cînd colo, ceasul rău...

— Ce bine ar fi fost să mă cerți, să mă ocărăști și apoi să îmi dai de mîncare și să te bucuri că am vinit acasă... Oare acum, dacă o să viu așa, te-i *mai bucura*?

— Ce vorbe-s astea?

— Te-ai gîndit că oi vini cu un picior din proteză, șchiopătînd, în cîrji?

— Numai de ți-ar da drumul o dată.

— Și dacă o să ieșim pe uliță împreună, mă gîndesc că oamenii sînt răi, că unii or rîde de mine...

— Nimeni n-o rîde. Oamenii nu îs răi. Și ce îmi pasă mie? Ești omu' mieu... Numai să te întorci să te grijesc ieu.

— Cred că mi-or da o pensie... Că de lucrat, poate pe lîngă casă...

— Numai să te întorci. Tu îi porunci, mi-i spune ce trăbă, că doar știu să muncesc... și o fi bine. Te doare rău?

— Mă doare, mă mai lasă... Cîteodată, mai ales noaptea, mă doare piciorul pe care nu îl mai am. Mă doare talpa, mă dor degetele, și doar nu îl mai am. Poate mă doare că uneori mă gîndesc cum ar fi dacă aș călca cu el prin iarbă, ori prin tina drumului, cum ar fi...

— Nu te mai tot gîndi. O trece și asta.

Îmi dădeam seama că șoferul și soția lui vor discuta împreună toată după-masa, am tușit și m-am apropiat de ei, urmat de Bogdan. I-am salutat, le-am spus cine sînt și m-am așezat și eu alături de soția lui, pe patul alăturat, unde un bolnav ne-a făcut semn să ne așezăm.

— Ți-am trecut numele și datele după buletin. Și accidentul l-am notat. Dacă vrei să îți dai seama mai exact ce s-a întîmplat, uite, am aici cîteva fotografii făcute la fața locului, cam *neclare*, că *s-au făcut noaptea*, dar vei înțelege.

— Da... înțeleg, mi-a spus după ce le-a examinat cu cîte o privire fugară. Am izbit rău de tot camionul.

— Tocmai asta voiam să te întreb. Cum s-a întîmplat?

— Era întuneric și ploua. Nu știu de unde a apărut un om în fugă. Doar eram în cîmp, satul era departe, și omul acela nu mergea ca oamenii, în lungul șoselei, ci o fugit de-a latul ei. Mai-mai să îl calc... Cred că nu l-am lovit. Nu?

— Nu, nu l-ai lovit. Dar, spune-mi, cum arăta omul acela?

— De unde să știu. Doar cum l-am zărit, am frînat și am virat preț de o secundă.

— Totuși, ceva amănunte despre îmbrăcăminte, despre știu eu ce, fiindcă trebuie să-l găsim.

— Bine că nu l-am lovit. Nu știu cum arăta. Ca o umbră. Dar, dacă o scăpat...

— Chiar dacă a scăpat trebuie să-l găsim, altfel tot ce ne spui dumneata nu e dovedit cu nimic. Și camionul are avarii grave. Cred că știi ce înseamnă asta.

Șoferul m-a privit cumva cu înțelegere și resemnat. A vorbit soția lui.

— Doar nu o să-l pedepsiți că l-a ferit pe omul ăla?

— Nu, dar trebuie să avem dovada că lucrurile s-au întîmplat așa cum le relatează.

— Și dacă l-ar fi omorît? Dacă îl găseați pe omul ăla sub roți, atunci l-ați mai fi pedepsit?

Pe șofer l-a nemulțumit intervenția soției. Am văzut că i-a căutat mîna și i-a strîns-o în palma lui.

— Bine că l-am putut feri... Dumneavoastră îți face cum îți crede că se cuvine...

Aș fi vrut să mai insist, să mai încerc să scot de la el unele amănunte, dar Bogdan s-a ridicat și i-a oferit spre semnare declarația.

Plecînd de la spital, l-am întrebat pe Bogdan cum își închipuie el că-l mai putem identifica pe omul acela, singurul martor.

— O să mă duc la cei de la circulație, a început furios, dar l-am întrerupt.

— Te rog să le explici situația și să îi rogi, da să îi rogi să facă tot ce pot... căutînd un ac în carul cu fîn.

Ce-i drept, nici nu mai speram să fie găsit, *mai ales că zilele treceau și se împlinea sorocul* încheierii anchetei.

S-a dovedit însă că cei de la circulație au făcut o treabă mult mai bună decît mă puteam aștepta. Cum tot au ei duminica dimineața întîlniri și ședințe cu șoferii pe diverse teme de circulație, în toate aceste ședințe au povestit și cazul șoferului aflat în spital, cu apelul pentru *colaborare la găsirea martorului. Aceasta* a făcut ca într-o dimineață, dintr-un sat din apropiere, să vină la miliție un om care mai întîi a întrebat dacă e adevărat ceea ce i-au spus copiii întorcîndu-se de la școală, și anume că se caută martorul accidentului de pe șoseaua care duce din satul lor spre oraș. Apoi, după oarecare codeli, a declarat că el era omul acela.

Mi l-a adus Bogdan, într-o zi, desigur trebuia să fi fost o zi de lucru, fiindcă eram la birou, într-o zi în care m-am bucurat pentru șoferul acela; m-am bucurat și pentru omul care găsise tărie în el ca să se prezinte pentru a explica adevărul, fără să se teamă de eventualele consecințe neplăcute pe care le întrezărea, desigur, și poate de aceea am considerat că a fost o zi frumoasă.

EMIL POENARU ■

ENTUZIASM ȘI DĂRUIRE

o contribuție inedită la tezaurul internațional de etnografie și folclor

Au fost interesante pentru mine zilele petrecute la Timișoara între 25 și 27 octombrie. Pe lîngă universitatea locală funcționează un cerc științific de folclor, cu o foarte lăudabilă activitate desfășurată de către toți cei ce se preocupă permanent de problemele de etnografie și folclor. Cercul întrunește oameni de specialitate de toate vîrstele: bătrîni care au activat în acest domeniu de-a lungul întregii vieți și tineri studenți cărora li se oferă astfel prilejul unui contact rodnic și nemijlocit cu experiența acestor specialiști.

Ceea ce caracterizează munca susținută a membrilor cercului sus-menționat este entuziasmul și cinstea profesională concretizate prin numeroase cercetări și studii elaborate cu toată rigoarea științifică. Foarte meritoriu pentru conducătorii acestei închegări științifice mai este faptul unic ce merită a fi cunoscut: timișorenii nu s-au limitat la munca lor, la activitatea desfășurată în restrînsul lor cerc regional. Nu au vrut să rămînă izolați. Pentru a avea posibilitatea pe de o parte de a fi cunoscute fructuoasele lor cercetări, pe de altă parte pentru a lua mereu cunoștință cu activitatea celorlalți specialiști, organizatorii cercului timișorean țin o legătură permanentă cu folcloriștii și etnografii de pe întreg cuprinsul țării, organizînd întîlniri periodice sub forma unor seminarii sau sesiuni științifice.

S-a vorbit despre activitatea folcloriștilor timișoreni, despre atmosfera caldă ce caracterizează reuniunile științifice la care sînt poftiți să prezinte comunicări și specialiști de pretutindeni. Schimburile de idei, discuțiile se desfășoară la un nivel atît de elevat încît, în ultima vreme, participanții din străinătate sînt bucuroși să vină de peste mări și de peste țări, împărtășindu-și la rîndul lor rezultatele muncii, luînd parte cu mare entuziasm la dezbateri. În felul acesta prin schimb de experiență se stabilește o atmosferă de adevărată prietenie, una din căile spre o mai bună și pașnică înțelegere între popoare.

Anul acesta pentru a doua oară tema întîlnirii a fost *Seminarul bienal al filmului etnografic și folcloric*. În afară de masiva participare românească, seminarul a fost onorat de prezența reprezentanților din Franța, R.F. Germania, R.S.F. Iugoslavia, S.U.A. și R.P. Ungară.

Au fost prezentate filme folclorice și etnografice cu teme de mare diversitate.

În numărul viitor voi încerca să prezint (din păcate) o prea succintă analiză a legăturii dintre filmul folcloric sau etnografic și muzică în prezentările românești.

Dar, înainte de a încheia, țin să precizez că filmele noastre au fost îndeosebi prețuite pentru contribuția inedită ce o aduc pe tărîm internațional în domeniul respectiv.

HARI BRAUNER ■

COPERTA NOASTRĂ
Se lucrează la cel de-al doilea mineralier de 55 000 tdw (sus).
Fotografie de RADU CRISTESCU ■
Lumea adîncurilor (jos).
Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

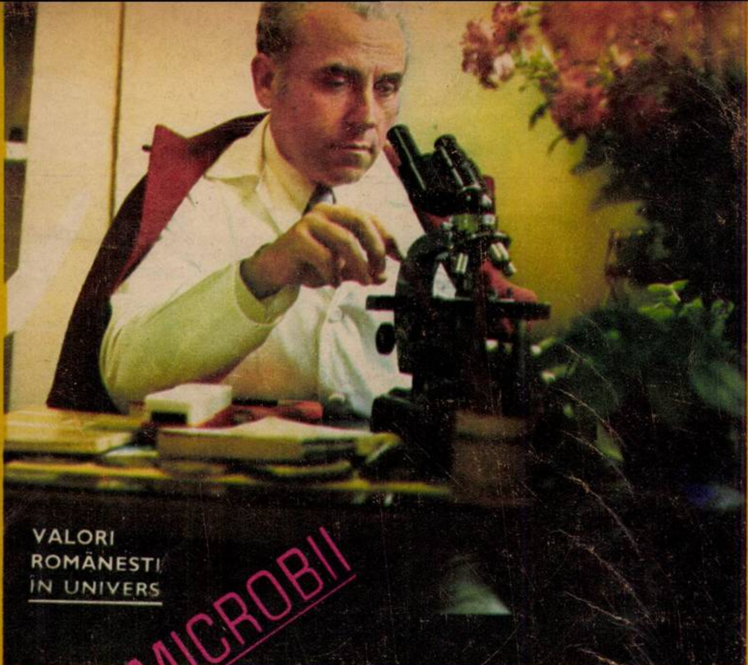

VALORI
ROMÂNEȘTI
ÎN UNIVERS

INFRAMICROBII

LIMITELE ACESTUI INFERN INVIZIBIL

Medicul Gheorghe Marinescu Dinizvor s-a născut în comuna Izvoru, din județul Argeș, la 22 aprilie 1922. Urmează liceul la Pitești și în 1947 devine absolvent al Facultății de medicină din București. În paralel urmează și Facultatea de drept (licențiat, 1946). Începînd cu 1944, urcă toate treptele filierei medicale pînă la aceea de medic primar, șef de secție la Spitalul de boli infecțioase «Dr. V. Babeș» din București. Lucrează 15 ani în învățămîntul superior medical, ca asistent și șef de lucrări, și 18 ani la Institutul de virusologie al Academiei R.S.R. Specializare, perfecționare ori schimb de experiență la Clinica de boli infecțioase a Facultății de medicină din Paris, la Institutul Pasteur din Paris, la Institutul de poliomielită și encefalită din Moscova, precum și la Institutul de medicină tropicală din Hamburg. Doctor docent în științe medicale (1973). De trei ori laureat al Academiei Franceze de medicină, pentru contribuții originale în domeniul paraliziei infantile (1963), pojarului (1964) și limfocitozei infecțioase (1972). Membru de onoare activ ori corespondent la Académie des Sciences d'outre-Mer (Paris), la Académie des Sciences, Belles-Lettres et Arts (Besançon), Academy of Science (New York), Accademia di Medicina (Torino), Accademia Lombarda di Medicina (Milano), Società italiana per le malatie infettive e parassitarie, Wiener Gesellschaft für Hämatologie, Wiener Gesellschaft für Kinderheilkunde, Deutsche Gesellschaft für Pathologie, Deutsche Gesellschaft für Pädiatrie, Deutsche Gesellschaft für Infektionskrankheiten, Deutsche Gesellschaft für Medizin und Naturwissenschaft, Société de Médicine de Paris, Société française de Microbiologie, Société de Pathologie éxotique de Paris, Société médicale des Hôpitaux de Paris etc., membru în Consiliul de conducere al societății internaționale de patologie infecțioasă (Viena, 1970). Membru în comitetul de redacție la revistele Ars medici (Belgia) și Atti dell'Accademia Lombarda di Medicina (Italia). Este redactor la revista italiană de specialitate «Giornale di malatie infettive e parassitarie» și consilier la revista vest-germană «Infection», organ oficial al Societății pentru clinica și terapia bolilor infecțioase.

Numele său este citat de asemeni în mai bine de 100 recenzii și studii ale celor mai reputați specialiști din străinătate. Autor a peste 300 de lucrări științifice comunicate ori publicate în țară și în străinătate și a 4 monografii editate în limba română, franceză, rusă, italiană, germană. Prezent la numeroase reuniuni și congrese internaționale de la Paris, Moscova, Bruxelles, Geneva, Budapesta, Sofia, München, Torino, Viena, Istanbul, Besançon, Hamburg etc. (Date extrase din «World Who's Who in Science», Chicago, 1967, din «Dictionary of international Biography», London, 1971, precum și din Memoriul de docență de la Ministerul Învățămîntului — 1972.)

La 14 octombrie 1947, profesorul N.G. Lupu, decanul de atunci al Facultății de medicină, i-a înmînat diploma cu «Magna cum laude» și i-a spus: «Te felicit și ține minte bine un sfat care ți-l dau: să nu-ți pierzi niciodată vizitiul (capul), în orice situație dificilă te-ai afla; îți prezic o carieră frumoasă».

«Încă de mic, în comuna mea natală, Izvoru, din județul Argeș, bîntuiau cu o cruzime nemaiîntîlnită tuberculoza și paludismul (frigurile de baltă), eu însumi fiind grav afectat de acesta din urmă, în timp ce alte ființe dragi căzuseră victime altor boli contagioase: un văr a murit de scarlatină, iar fratele meu și un alt văr au suferit grav de paralizie infantilă (prima mea lucrare premiată de Academia din Paris a fost tocmai un studiu dedicat acestei boli teribile).

În perioada studenției mele și apoi a externatului și internatului, bolile infecțioase constituiau problema numărul 1 la noi în țară, în privința morbidității și mortalității. Mă simțeam și eu întrucîtva vinovat de aceasta. Bolnavul murea în spital lîngă mine și eu, ca medic, rămîneam de cele mai multe ori neputincios. Aceste mici dar atît de puternice și primejdioase virusuri, care declanșau catastrofe dintre cele mai imprevizibile, mă indignau; apoi privindu-le la microscop a început să mă fascineze lumea lor, să mă intereseze din ce în ce mai mult. Vedeți acest instrument prețios — microscopul, pe care-l am pe masa mea din birou? Este unul din cei mai buni prieteni ai mei în lupta împotriva dușmanilor invizibili ai omului; el îmi satisface pe deplin curiozitatea, aș zice bolnăvicioasă, de a căuta, de a cerceta mereu limitele acestui infern invizibil. Dacă mai ești și un tip sentimental, îndrăgostit de ceea ce faci, aproape că nu simți oboseala. Cercetarea nu se face cu un program rigid; de multe ori subconștientul joacă un rol important. Te frămînți, cauți, observi zile, săptămîni, luni, ani, un fenomen, o soluție, refaci în laborator ori reiei cercetările clinice și apoi într-o noapte, poate din întîmplare, ți se dezvăluie totul. Dacă cercetarea nu-i șablonardă, e lăsată la fantezia, la discreția cercetătorului cinstit, liber pe actul și gîndul său, e o adevărată voluptate și o apoteoză, atunci cînd ai șansa s-o duci cu succes la capăt. Cu cît o cercetare are mai numeroase dificultăți de întîmpinat și devine un fel de Golgotă, cu atît îți apare mai pură, mai frumoasă. Succesele cele mai mari le-au obținut cercetările făcute cu mari frămîntări, cu multă trudă, ori întîmpinate la început cu enorme dificultăți».

Atașării de bolnavi, căreia i-a rămas fidel toată viața, refuzînd întotdeauna imaginea cercetătorului claustrat în laborator, i s-a adăugat atmosfera elevată a unei școli de patologie infecțioasă cu tradiție care s-a impus pe plan mondial prin originalitatea gîndirii și cercetării.

«Mentorul meu spiritual cel mai apropiat a fost profesorul Ștefan S. Nicolau. Întîlnirea cu acest om, care m-a îndrumat și instruit consecvent în munca de cercetare, este legată de o întîmplare hazlie, dar cu consecințe profunde pentru activitatea mea de mai tîrziu. Mă găseam intern la Spitalul de contagioși «Colentina». La miezul nopții o salvare aduce o pacientă în plină erupție de pojar, cu noul născut, care prezenta aceleași semne. Incredibil, am zis eu, eram în fața unui pojar la noul născut, fapt cu totul excepțional! Aș fi vrut să studiez placenta, care conține celule tinere, plină, ziceam eu, de virusul pojarului. Am plătit un taxi particular, găsit cu mare greutate pe vremea aceea, am fugit la maternitatea Giulești, am luat placenta și am revenit repede la spital. Cum nu mă prea pricepeam la metoda optimă de conservare a placentei, mi-a venit în gînd, deși era două noaptea, să-i cer un sfat profesorului Nicolau, reputat specialist în inframicrobiologie. Redau fidel convorbirea: „Nicolau la telefon. Ce dorești, tovarășe Marinescu?“ Explic succint situația și urgența consultației științifice. Rog să mă ajute, indicîndu-mi fixatorul ori metoda cea mai bună pentru conservare, eventual și de unde să obțin cele necesare. Răspuns: „Fă o cerere de preparator!“ Luat prin surprindere, n-am zis nimic, apoi, bîlbîit, l-am rugat din nou să-mi indice fixatorul. Răspuns: „Mi-ai fost student; cît ai luat la mine?“ Nota zece, am îngăimat eu. Răspuns: „Fă o cerere de asistent“. Eu o dau iar cu fixatorul și-i explic că mă interesează unele cercetări în domeniul rujeolei. Răspuns: „Cum, ești doar intern și faci deja cercetări?“ Am 27 lucrări comunicate, majoritatea publicate, am adăugat eu, fiindcă știam că-i face plăcere. Răspuns: „Trimit mîine după tine, să te aducă la institut!“ Cîteva zile am fost mai mult plecat decît prezent în serviciu, de teamă să nu fiu înhățat: voiam să mă dedic în întregime bolnavului, iar profesorul Nicolau știam că cere colaboratorilor săi maximum de devotament pentru cercetarea teoretică. După șase luni însă, cînd am fost numit în învățămîntul superior la catedra de boli infecțioase, profesorul Nicolau a acceptat, în sfîrșit, să fac paralel clinică și laborator, să nu rup cercetarea de practică.

Greutățile întîmpinate au fost foarte mari, dar mi-am urmat drumul propriu mai departe. Aceasta este însă o altă poveste».

O poveste care, privită acum la capătul unui drum încununat de succese, pare aparent simplă și lineară. În 1956, lucrarea doctorului Marinescu, apărută într-o binecunoscută revistă franceză din domeniul paraliziei infantile, stîrnește un interes deosebit în lumea medicală. În urma acestei lucrări, premiată 7 ani mai tîrziu de Academia franceză — lucrare în care autorul arată posibilitatea apariției unor complicații grave în paralizia infantilă la nivelul plămînului — medicul român este chemat să lucreze la Institutul «Pasteur» și la Clinica de boli infecțioase a Facultății de medicină din Paris. Întors în țară, doctorul Marinescu refuză ranguri universitare, optînd în final pentru Spitalul «Victor Babeș».

«Elementul prim, fundamental, pentru mine, ca medic, a fost întotdeauna bolnavul. Fac clinică și laborator în același timp, convins fiind că numai așa vin în folosul direct al celui suferind. Bucuria cea mai mare nu o constituie titlurile, premiile și confirmările din presa internațională de specialitate, deși și acestea — de ce să fac act de falsă modestie? — reprezintă ceva. Adevăratele satisfacții le oferă sfera aplicativă a studiului întreprins, faptul că ajuți mii de oameni suferinzi, că prin concluziile la care ai ajuns salți cu un micron progresul în combaterea bolilor transmisibile. Ajutorarea nemijlocită a bolnavilor trebuie să constituie țelul final al oricărei cercetări științifice medicale».

Un principiu pe care mulți refuzau să-l accepte, să-l înțeleagă. Chiar și mentorii săi cei mai apropiați, printre care, desigur, profesorul Ștefan S. Nicolau. «Era singurul nostru diferend. În cele din urmă, în această luptă, victoria a fost de partea mea, însă parțial, deoarece mi-am creat o atmosferă nefavorabilă. Cei de la spital spuneau, în glumă, că sînt om de laborator, iar cei de la Inframicrobiologie că sînt om de clinică. Dar cu tenacitate...» Tenacitatea asta înseamnă 16 ore de muncă din 24, timp în care medicul s-a găsit fie în spital lîngă bolnav, fie în laborator. Și valabilitatea principiului său a început să-și arate roadele. Numeroasele studii și comunicări științifice (cum ar fi cele dedicate diagnosticului și tratamentului unor boli ca gripa, hepatita epidemică, mononucleoza infecțioasă, oreionul, tifosul exantematic, meningita, encefalita, rujeola, scarlatina, rubeola, adenovirozele etc.) au fost curînd confirmate și citate în presa internațională medicală, în numeroase studii științifice, precum și în diverse tratate de specialitate.

Încununarea vine în 1972, cînd este pentru a treia oară laureat al Academiei franceze de medicină cu lucrarea «Limfocitoza infecțioasă acută», monografie apărută în 1965 la binecunoscuta editură Masson din Paris — performanță neegalată de nici un medic român. În prefața la ediția în limba rusă a acestei monografii, academicianul Kassirski sublinia caracterul «multilateral și însemnatul aport al autorului», situînd lucrarea «printre unicele în lume în acest domeniu ca un studiu capital foarte necesar medicilor de specialitate». Alte recenzii, printre cele 50 scrise de reputații oameni de știință din diverse țări, afirmau «Cartea este din toate punctele de vedere exemplară și face onoare autorului și Școl Române» (Gazette Médicale de France); «Această monografie este prima în literatura mondială» (L'Union médicale du Canada); «Opera asociază calitate în cercetările personale și perfecțiune în cunoașterea literaturii mondiale corespunzătoare» (Bruxelles Medical).

Dincolo de bolnavi și munca de cercetare, de congrese și comunicări științifice care-i ocupă o mare parte din existență, doctorul Marinescu este un om ca toți oamenii, — cum îi place să spună —, cu bucurii și necazuri legate de viața de fiecare zi. Ceasurile libere și le petrece alături de soția și cei trei copii ai săi, sau în compania unei cărți de poezie. Cînd a fost primit la Academia de Științe, litere și arte din Besançon, loc de întîlnire a memoriei lui Pasteur cu aceea a lui Hugo, discursul său omagial a avut un conținut nemedical: «Poezia lui Hugo». Este un îndrăgostit de poezie, sentiment pe care încearcă să-l argumenteze apropiindu-l de profesiunea sa: «La un anumit nivel și poezia este o cercetare de o deosebită finețe, iar cercetarea științifică originală constituie la rîndul ei o adevărată poezie...»

Astăzi, la capătul celor aproape 30 de ani de muncă și a celor 52 de ani de viață, doctorul Marinescu socotește că era mult loc pentru mai bine: «O să-mi spuneți poate că am cerut imposibilul, dar am visat, de pildă, să am o echipă largă de tineri entuziaști, cu care să-mi duc la îndeplinire anumite idei în laborator, adică o mică bază de cercetare cu tineri colaboratori pasionați. Am mai visat și cui să-i împrumut din experiența clinică de medic acumulată din multiplele peregrinări prin străinătate și din viața de toate zilele. Din nefericire, nu întotdeauna răspunderile academice și universitare sînt deținute de cei mai capabili oameni de știință, iar uneori (fapt criticat și în documentele de partid) s-a abuzat de posturile administrative deținute pentru a se asimila alte competențe, nu întotdeauna indicate, nu totdeauna favorabile activității științifice.

Cînd acestea vor fi înlăturate definitiv, cînd medicii de aceeași specialitate vor fi sudați printr-o deplină înțelegere și colaborare în munca de cercetare, avînd în vedere condițiile excepționale create de statul nostru socialist, vă asigur că al II-lea Premiu Nobel din domeniul medicinei noastre va fi totalmente autohton, va fi atribuit unui om de știință care trăiește și lucrează pe pămîntul acestei țări.»

LUDMILA PATLANJOGLU ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII — NR. 48-49 (1016 -1017) — 23 NOIEMBRIE 1974

flacara

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

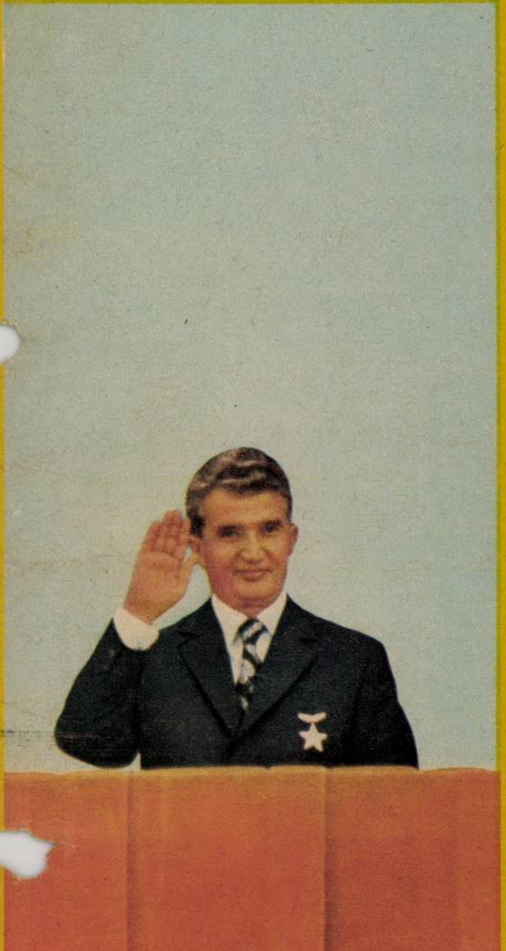

O SĂPTĂMÎNĂ DINTR-O ISTORIE, O SĂPTĂMÎNĂ PENTRU ISTORIE!

ALESUL COMUNIȘTILOR ROMÂNI, CÎRMACIUL DESTINULUI NAȚIONAL!

Sînt fiu credincios al poporului meu
Și-i știu și durerea și vrerea.
Dorința poporului este și-a mea:
Să fie mai puternic, mai fericit,
Liber, stăpîn pe al său destin.
Mai mîndru,mai falnic în comunism!

NICOLAE CEAUȘESCU

MARELUI BĂRBAT AL ȚĂRII,
OMUL CARE ÎNTRUCHIPEAZĂ
CREZUL, VIGOAREA
ȘI ÎNȚELEPCIUNEA
ÎNTREGULUI NOSTRU PARTID,
BINELE, ADEVĂRUL
ȘI CONȘTIINȚA NOASTRĂ,
COMUNISTULUI
PE CARE-L VREM ÎN FRUNTEA
DESTINELOR NOASTRE:

VOTUL NOSTRU, AL ÎNTREGII NAȚIUNI!

FRAGMENTE DINTR-O BIOGRAFIE PE CARE O SCRIE POPORUL.

AUTORII EI: OAMENI AI ACESTUI PĂMÎNT, OAMENI CARE L-AU CUNOSCUT ÎNDEAPROAPE, CÎȚIVA DIN CEI PESTE 20 000 000 DE CETĂȚENI CARE CONSTRUIESC SUB OCHII VIITORULUI SOCIALISMUL ȘI COMUNISMUL PE PĂMÎNTUL ROMÂNESC.

UN OM PENTRU ISTORIE ȘI O CTITORIE PENTRU LEGENDĂ

Prospectam cîteva zone geografice pentru amplasarea noului institut de tehnologie nucleară. Vreme de săptămîni și luni am străbătut cu elicopterul mii de kilometri. La indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu ne-am concentrat asupra unei zone din județul Argeș. În cele din urmă ne-am stabilit asupra unui platou care ni s-a părut optim din punct de vedere al drumurilor de acces și chiar al peisajului. Am înaintat conducerii de partid și de stat propunerea noastră.

Și iată, a venit ziua în care, personal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să vadă locul pe care l-am ales. Ne-am deplasat cu elicopterul, cîteva ore mai înainte, acolo unde ne gîndeam să înălțăm institutul. Am mai trecut o dată în revistă coordonatele planului nostru. Peste cîtva timp cobora din elicopterul prezidențial tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noi am ieșit în întîmpinarea sa. Președintele republicii și secretarul general al partidului cunoștea în detalii propunerea noastră. Cu grija sa deosebită față de «tot ce mișcă-n țara asta», tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat încă o dată de gîndurile noastre. Era o zi splendidă. Valea în care ne aflam pîlpîia în lumina soarelui cu toate culorile, cu toate florile, cu toți arborii. Și atunci, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a adresat propunerea de a mai prospecta un loc posibil pentru viitoarea noastră ctitorie. Imediat după aceasta ne-am îmbarcat în cele două elicoptere și am zburat, pe deasupra dealurilor și văilor aflate în plină explozie vegetală, spre locul în care președintele nostru, cu intuiția sa genială pentru marile ctitorii, visa să se pună temeliile viitoarei construcții. Am înțeles că soluția sa era perfectă. Ținea cont de toți parametrii indicați pentru asemenea complexe de cercetare științifică la nivel mondial. Urma să construim în acel loc un post de avangardă al omului în structura intimă a materiei, o sinteză a ceea ce înseamnă un nucleu al viitorului. Pe platoul pe care am aterizat, ne-am dat seama, ne aflam într-un peisaj aproape mirific, printre păduri care exală un aer pur, aproape de o mare concentrație urbană și muncitorească și de o condiție umană aptă să ofere cadre competente complexului nostru științific. Momentul acesta îl vom ține minte toată viața, îl vom povesti urmașilor noștri ca pe o legendă despre una din ctitoriile înalte ale inteligenței omenești.

Am admirat atunci încă o dată marea putere de înțelegere și de cuprindere a unor domenii de activitate aparent îndepărtate de preocupările zilnice, mobilitatea sa extraordinară, dinamismul, viteza cu care gîndește și acționează, precizia și eficiența fiecărei decizii și care caracterizează întreaga existență a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Dealtfel, noi, oamenii de știință, l-am simțit întotdeauna aproape, plin de solicitudine, ajutîndu-ne ori de cîte ori s-a ivit prilejul. La rîndul nostru, înțelegînd urgențele și perspectivele dezvoltării multilaterale a societății, am încercat să răspundem întotdeauna cu promptitudine, cu întreaga
noastră capac
voluționar care
lansate de partid.

Revenind la evenim
loc minunat, în care, iat
astăzi un institut de cerce
de generațiile de oameni
mărturisesc că m-am gîndit
nobilele ctitorii ale neamului nost
in care au intrat în istorie Matei Basarab, Vasile Lupu, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul...

ȘTEFAN ALEX. OLARIU
director general la Comitetul pentru energie nucleară

AU FOST ATÎTEA FLORI ÎN CISNĂDIE CĂ PUTEAM CU ELE SĂ ACOPERIM MUNȚII CIBINULUI

Era 20 septembrie 1974 și noi îl așteptam pe tovarășul Ceaușescu de mai mult timp. Întreprinderea noastră împlinise o sută de ani de existență. Îl așteptam cu multe flori. Au fost atîtea flori atunci în Cisnădie încît puteam să acoperim cu ele Cibinul. Tovarășul secretar general împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat printre altele secția de covoare. Am avut atunci marea bucurie de a arăta distinșilor oaspeți că sarcinile indicate de conducerea partidului, personal de tovarășul Ceaușescu, au fost realizate. Mă refer la crearea de articole care să conțină cantități sporite de deșeuri textile. Am ajuns să producem astfel peste 20 asemenea articole în fabricarea cărora folosim peste 1 700 de tone de deșeuri.

În decursul vizitei tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a recomandat să luăm măsuri pentru reînvierea tradiției și a meșteșugului de fabricare a postavurilor vechi țărănești, și mai ales a dimiei. Și deși au trecut doar două luni de la această prețioasă indicație am mobilizat cîțiva bătrîni cunoscători ai meșteșugului, am creat împreună mostre și le-am trimis la minister. În foarte scurt timp vom începe să fabricăm și aceste postavuri din care, secole de-a rîndul, s-au confecționat articole componente ale portului nostru național. De fapt, după recomandările și indicațiile tovarășului Ceaușescu au fost preluate mai multe asemenea tradiții: fie că s-au referit la port, la obiceiuri folclorice, la meșteșuguri, sau la alte comori ale artei noastre populare. Și oamenii, să știți dumneavoastră că îi apreciază foarte mult și această calitate. Eu umblu mult printre dînșii, că sînt deputată în Marea Adunare Națională, și îi aud cum spun: «Să ni-l țină pămîntul pentru că e harnic, e drept și păstrător de neam!» Oamenii spun așa cum simt.

În cei douăzeci și doi de ani de muncă de răspundere am învățat mult din comportarea dînsului: ca directoare am învățat să fiu tot timpul în mijlocul oamenilor, să le ascult părerile, bucuriile și necazurile. Ca activistă mi-am dat seama că trebuie să fiu corectă și să aduc în dezbatere, cu curaj, lipsurile pe care le mai întîlnim în activitatea noastră. Și am mai învățat ca întreaga mea activitate să fie eficientă, nu să se rezume la vorbe sau, așa cum spunem noi, textiliștii, să batem apa-n piuă. Procedînd după indicațiile sale am obținut rezultate cu care, zic eu, ne putem mîndri. Întreprinderii noastre i s-a conferit Ordinul «Steaua Republicii» clasa I, iar un număr de 178 de muncitori și muncitoare au fost răsplătiți cu ordine și medalii.

ELEONORA NILCA
Erou al Muncii Socialiste
director al Întreprinderii textile Cisnădie

N.R. *Iar pentru a completa imaginea acelei zile călduroase de septembrie vom spune noi că tovarășa ingineră Eleonora Nilca, directoare a Întreprinderii textile din Cisnădie a fost distinsă pentru meritele și munca sa neobosită cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. «Dar eu v-am spus cîteva idei în legătură cu activitatea acestui mare om politic care este tovarășul Ceaușescu. A vorbi despre personalitatea sa este însă, ca să folosesc cuvintele unui poet despre un alt mare poet, ca și cînd ai striga într-o peșteră vastă. De aceea, eu și în cuvîntul pe care l-am rostit la Conferința Comitetului județean Sibiu al P.C.R. am susținut cu toată căldura ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în înalta funcție de secretar general al partidului.»*

NAȚIUNEA NOASTRĂ ESTE ASOCIATĂ CU NUMELE TOVARĂȘULUI CEAUȘESCU

Dacă ne aflăm dincolo de fruntariile patriei și cineva ne întreabă ce sîntem, îndată ce-i răspundem că sîntem români, națiunea noastră e asociată cu numele tovarășului Ceaușescu.

Acesta e un adevăr: milioane și milioane de oameni socotesc, pe drept cuvînt, că ceea ce este mai reprezentativ pentru ființa noastră, în lume, poartă astăzi numele celui căruia i-am dăruit adeziunea întreagă și dragoste caldă.

Pe tovarășul Ceaușescu îl simțim al nostru și al aspirațiilor noastre fiindcă pasiunea justiției sociale, elanul constructiv, energia morală, omenia și lumina pe care le iradiază sînt înseși trăsăturile prin care vrem să ne definim în acest timp cînd planeta, mai acut ca oricînd, e confruntată cu imperativele unor mari prefaceri sociale, cu imperativele conlucrării internaționale, ale păcii.

Nimeni nu exprimă mai deplin ca tovarășul Nicolae Ceaușescu idealul nostru de a trăi în soare, în dreptate, solidari cu ceea ce a fost mai nobil în trecutul poporului român, solidari cu idealurile viitorului comunist.

Nimeni nu a marcat mai puternic biografia mea decît acest om, în seara memorabilă de 20 decembrie 1973, cînd a urcat, cu pași zvelți, treptele noului Teatru Național.

RADU BELIGAN
Artist al Poporului

PUȚINE VORBE, MULTE IDEI

N-aş vrea să folosesc vorbe mari, dar data de 23 ianuarie 1973 mi s-a întipărit adînc în minte, adînc şi pentru totdeauna. În ziua aceea am avut ocazia să stau de vorbă, pentru prima oară, cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care — în cadrul vizitei de lucru la Institutul politehnic — a parcurs şi Baza de optimizare şi montaj a dispozitivelor din elemente modulate DISROM, pe care am conceput-o şi de care mă ocup. Vizita preşedintelui țării la DISROM n-a fost propriu-zis o vizită, o sumară trecere în revistă, ci ea a însemnat o şedință de lucru, o analiză scurtă, dar foarte comprimată şi extrem de eficientă. Îmi amintesc că eram foarte emoționat, dar că — văzîndu-l pe secretarul general al partidului cum ascultă şi cum se interesează de fiecare amănunt — emoția mi-a dispărut, ca luată cu mîna. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a acceptat dialogul fără nici o rezervă şi ne-am adîncit atît în discuție, încît pînă la urmă am pierdut noțiunea timpului, de parcă tovarăşul Ceauşescu venise acolo numai pentru noi. Din uşurința cum a intuit, imediat şi complex, noutatea metodologiei, propusă de noi,şi din maniera de a discuta analitic şi la obiect, am înțeles că în activitatea de zi cu zi a preşedintelui nostru nu există probleme minore. Există numai probleme care trebuie rezolvate, cu atenție şi cumpănire, cît se poate de repede, pentru ca totul să meargă bine, ca România să-şi urmeze cursul ascendent spre comunism.

I-am prezentat secretarului general al partidului panourile şi standurile necesare transpunerii metodologiei de proiectare într-un sistem eficient de instruire, pentru alinierea României între țările cu o concepție tehnică avansată, şi tovarăşului Nicolae Ceauşescu i-a plăcut modul îndrăzneț de abordare a chestiunii... Ne-a recomandat să generalizăm metodologia şi s-o perfecționăm. Am înțeles că nu trebuie să rămînem cu cercetarea în planul teoretic, că e imperios necesar s-o legăm de practică. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu ne-a felicitat pentru faptul de a fi redus substanțial numărul de ore necesare proiectării şi construcției, dar ne-a cerut să insistăm asupra eficienței economice a invenției, lipsă pe care şi noi o constatasem şi pe care am remediat-o abia ulterior. Îndrumările secretarului general al partidului s-au arătat a fi foarte prețioase, ajutîndu-ne serios în muncă. De atunci — şi la recenta vizită a tovarăşului Ceauşescu i-am raportat progresul înregistrat — am purtat discuții cu o sută patruzeci de specialişti din şaizeci de întreprinderi, DISROM-ul s-a extins şi se extinde în vederea transformării bazei noastre într-una amplă, la nivel de municipiu. S-au alocat fonduri considerabile, cercetarea şi aplicarea ei în producție se desfăşoară bine, înaintează pe drumul pe care — cu puține vorbe, dar cu multe idei — secretarul general al partidului l-a prefigurat. Din toate aceste motive, socotesc că ziua aceea în care tovarăşul Nicolae Ceauşescu a zăbovit pentru prima oară în fața standurilor DISROM-ului, ziua aceea a fost una din cele mai fericite şi mai fertile din viața mea. Fericită pentru că am avut ocazia să stau de vorbă şi să-i explic preşedintelui țării o inovație a colectivului nostru, fertilă pentru că indicațiile şi recomandările primite ne-au făcut — şi m-au făcut — să privim viitorul cu alți ochi şi să-l înțelegem mai bine.

inginer AUREL BRĂGARU
conferențiar la catedra T.C.M.
a Institutului politehnic
Bucureşti

COPILUL CARE A AVUT ÎNDRĂZNEALA SĂ TREACĂ UN RÎU ADÎNC A AVUT, MAI DEPARTE, CURAJUL SĂ TREACĂ ŞI SĂ DESPICE ATÎTEA FLUVII ÎNVOLBURATE ŞI TULBURI

Învățătorul Ioan Bărăscu din Scorniceşti are 90 de ani, nu mai vede bine, nu mai distinge, cînd citeşte ziarul, literele pe care de-o viață le-a dăruit, le-a insuflat copiilor. Stă însă, cît e ziua de mare, lîngă aparatul de radio şi află tot ce mişcă în țara asta, pe lumea asta. Este la «fericita vîrstă» (cuvintele îi aparțin) cînd, cel puțin pentru el, amintirile şi prezentul fac împreună casă bună, nu se neagă, ci, dimpotrivă, se întregesc sub lumina omniprezentă a unui simbol pe care această parte de țară l-a dat Țării:

— Nicolae Ceauşescu (eu nu-i spun «tovarăşul», mie, ca vechi dascăl al lui, să-mi dați voie, cum îmi dă şi el, să-i spun pe nume: Nicolae Ceauşescu) este dintr-una din cele mai vechi familii din Scorniceşti. Şi el, înainte de a fi ce este, a fost un copil, apoi un flăcău, apoi un om al acestei familii. Să vă vorbesc, ca dascăl al lui, despre copil. Umbla îmbrăcat modest, sărăcuț, ca toți copiii de țăran din vremea aceea; dar era curat şi îngrijit, datorită lui mumă-sa, harnică femeie. De-acasă la şcoală făcea, pe jos, vreo 4 km. Îi plăceau mai cu seamă istoria şi geografia. Era un băiat care era al familiei lui şi al satului lui, dar avea acel «ceva», acel «ceva» al lui, care-l scotea din rînduri, fără ca totuşi să-l despartă de ele... Cum să vă explic? Odată — avea 9 ani, era printr-a treia — eram într-o excursie cu clasa lui, culegeam cu ei plante medicinale, şi trebuia să trecem rîul Platcea Mică, adînc la timpul acela. Nici un copil n-a avut curaj să intre în apă. Nicolae a făcut-o primul; şi după el s-au luat şi ceilalți. Sigur, aş fi uitat întîmplarea asta, dacă apoi nu mi-ar fi fost dat să-l văd trecînd, din nou, ca om politic, ca şef eminent şi iubit al nostru, atîtea examene şi încercări. Copilul care-a avut îndrăzneala să treacă un rîu adînc a avut, mai departe, curajul să treacă şi să despice atîtea fluvii învolburate şi tulburi — ale luptelor ilegale, ale temnițelor, deci curajul de a străbate pieptiş o întreagă istorie. Şi curajul de a face însăşi istoria — istoria noastră de azi, adică, în fapt, măreția istoriei noastre, culmea ei — împotriva oricăror valuri tulburi, luptînd pentru limpezime şi demnitatea omului, a poporului, pentru viața noastră, pentru noi.

Superbă geografie şi superbă istorie — a noastră, a românilor, dar şi a lumii — a învățat Nicolae Ceauşescu! Geografia de azi a românilor, noua lor geografie a țării socialiste, şi istoria noastră, ca şi istoria lumii, în care ne afirmăm pe zi ce trece, sînt înaltă şi tulburătoare mărturie, înalt şi tulburător mesaj al numelui unui om, definind o țară, un popor, un veac!

N. GR. MĂRĂŞANU

O VIZIUNE GENEROASĂ DESPRE NOBILA MISIUNE A ARHITECȚILOR

Am avut cinstea şi bucuria de a discuta, în repetate rînduri, cu primul cetățean al țării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, pe marginea unor probleme legate de specificul profesiunii mele: arhitectura. Aceste discuții aruncă o vie lumină asupra personalității de conducător, asupra neobişnuitei capacități de cuprindere a problemelor într-o largă perspectivă, care caracterizează pe secretarul general al partidului.

Oamenii profesiunii mele sînt, prin formație, înclinați să se aplece mai mult asupra aspectelor vizuale ale muncii lor. Folosesc cuvîntul «vizual» nu în sens peiorativ: în fond, una din rațiunile de existență ale arhitectului constă în a urmări frumosul, în toate ipostazele sale. Noi nu sîntem numai constructori, avem datoria să visăm şi să realizăm frumosul, în beton şi sticlă. Numai că o asemenea atitudine, lăudabilă în sine, poate duce uneori la neglijarea unor probleme fundamentale, la pierderea din vedere a relației complexe dintre profesiunea noastră şi societatea în care trăim, deci la subaprecierea consecințelor sociale ale activității noastre profesionale. Mulți dintre noi ştim ce înseamnă o stradă, un cartier frumos concepute pe planşetă şi apoi transpuse în realitate, în viața oraşului. Dar mai puțini se ridică la înțelegerea implicațiilor politice, economice, sociale, pe plan național.

În mai multe rînduri, tovarăşul Nicolae Ceauşescu ne-a atras atenția asupra pericolelor legate de continuarea unei practici urbanistice obişnuite pînă mai ieri, la noi, care ducea la risipa teritoriului național. Or, la urma urmei, acest teritoriu este, dacă pot să mă exprim astfel, una din materiile prime de bază, strict limitate, ale țării. Cum îl gospodărim? Tovarăşul Ceauşescu a dat indicația ca institutul nostru să elaboreze un studiu aprofundat privind valorificarea urbanistică judicioasă a teritoriului. Studiul a fost elaborat şi a constituit unul din materialele tehnice ajutătoare care au stat la baza Legii sistematizării. După efectuarea lucrării am fost nevoit, pe bază de cifre, să constat evidența: nouă, specialiştilor, poate tocmai din cauza îngustimii inerente oricărei profesionalizări, ne scăpaseră laturi esențiale ale creației noastre. În adevăr, s-a dovedit — aşa cum presupunea secretarul general al partidului — că dacă s-ar fi continuat practica existentă, după anul 2000 întreg teritoriul afectat construcțiilor urbane ar fi fost epuizat! Pentru a merge mai departe, ținînd seama şi de sporul natural al populației, am fi fost nevoiți să ocupăm terenuri agricole. Este adevărat, aceasta s-ar fi întîmplat abia după anul 2000, dar esența unei gîndiri politice mature, care ține seama de interesele generale ale țării şi poporului, constă tocmai în viziunea mai cuprinzătoare, în capacitatea de a plănui nu numai pentru viitorul apropiat, ci şi cu o mai largă perspectivă.

Aş vrea să mă refer şi la o altă problemă de interes major abordată de secretarul general al partidului în discuțiile ce le-am purtat cu domnia-sa. De ani de zile, tot construim cartiere noi în jurul Bucureştiului şi al altor oraşe din țară, dar abia de un an sau doi ne-am angajat pe un nou drum: legînd prin construcții de amploare zonele exterioare de centru — mă refer în special la Bucureşti — restructurăm radical, pe plan plastic şi funcțional, oraşul însuşi. Această «intrare» masivă în zonele centrale reprezintă un salt calitativ, locuințele noi din această zonă, dincolo de funcția lor primară — a oferi un adăpost oamenilor — avînd menirea de a contura imaginea unei întregi societăți. Cum construim în aceste zone? În discuțiile cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a evidențiat necesitatea de a se îmbunătăți simțitor calitatea construcțiilor, astfel încît aceste noi ansambluri urbane să ofere nu numai confort sporit, ci să întruchipeze, cum se cuvine, imaginea Bucureştiului socialist de mîine. Drept urmare a indicațiilor date de secretarul general al partidului, ansamblurile în curs de realizare sau recent terminate pe Şoseaua Iancului, Pantelimon, Dorobanți — ca şi cele ce se vor ridica pe Şoseaua Colentina, în jurul Parcului Tineretului şi în alte zone centrale — poartă pecetea unor evidente îmbunătățiri calitative. Indicațiile date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu pornesc, şi în acest caz, de la înțelegerea faptului că arhitectura constituie imaginea vie a unei lumi; că ea reflectă gusturile şi sensibilitățile, modul de viață, posibilitățile tehnice şi materiale ale societății; că ea reprezintă o verigă dintr-un lanț şi că în acest context, acestei nobile profesiuni îi incumbă vaste responsabilități, îndeosebi în condițiile orînduirii socialiste. Ca arhitect şi ca simplu cetățean al României socialiste îi sînt recunoscător tovarăşului Nicolae Ceauşescu pentru această viziune generoasă.

CEZAR LĂZĂRESCU
rectorul Institutului
de arhitectură «Ion Mincu»,
preşedintele Uniunii arhitecților
din Republica Socialistă România

PRIN CUVINTELE LUI LUCRURILE CAPĂTĂ NU NUMAI O LIMPEZIME NOUĂ, CI ŞI O NOUĂ DIMENSIUNE

S-a întîmplat de curînd, pe ziua de 2 octombrie — ne povesteşte Gheorghe Zarcu, Erou al Muncii Socialiste, preşedintele cooperativei agricole din Izbiceni-Olt. N-am ştiut nici unul din comună c-o să ne fie oaspete. Eram cu toții la cules de porumb. Şi ne-am pomenit cu dînsul aici... Eu sînt tată de copii, am 12, toți în viață, aşa că, mă credeți, sînt deprins cu surprizele şi cu emoțiile. Şi le-am trăit şi de data asta din plin, chiar dacă pe tovarăşul Ceauşescu îl cunosc de vreo douăzeci de ani. Şi cum vă spun, în dimineața de doi, pe parcela aceea de porumb, sub un pui de vînt de toamnă, s-a purtat o discuție care a fost şi colocviu politic, şi economic, şi sfat de taină de la om la om şi de la inimă la inimă. Era, aşadar, dumnealui, tovarăşul Ceauşescu, erau tovarăşi din ministerul nostru şi eram noi, țăranii din Izbiceni, pe parcela aceea de porumb de pe care noi am obținut 14 000 kg de ştiuleți la hectar. O parcelă, cît o palmă de loc, cît o insulă în oceanul acesta al nostru al porumbului românesc, dar bucata asta de pămînt a fost, în dimineața aia cu vînt de toamnă, chiar agricultura noastră: era chiar țara, era România. Acest lucru l-am simțit din plin în preajma lui. Acolo unde e el sînt partidul şi țara. Acolo unde e el, lucrurile capătă — prin cuvîntul lui — nu numai o limpezime nouă, dar şi o altă dimensiune care le scoate din firea lor, din țarcul lor strîmt şi de toată ziua, ridicîndu-le la vatra şi la hotarul întregii țări, ale prezentului şi viitorului nostru al tuturor.

Am discutat deci pe parcela aceea, şi după aceea pe alte parcele, la alte culturi, despre economia noastră națională şi despre ce se cuvine, ce putem şi ce avem datoria să facem noi, cei ce răspundem — pe parcela noastră — de această economie prin care trăim şi respirăm toţi românii. Ne-a vorbit ca preşedinte al ţării şi ca secretar general al partidului, care ştie bine încotro mergem, dar ne-a vorbit şi ca ţăran, care simte pămîntul, şi ca inginer, care nu numai simte, dar şi ştie unde şi cum trebuie bătut ca să iasă bine. L-am condus şi la sfecla noastră furajeră, care ne-a dat bine (noi, oricum, eram mulţumiţi!); ne-a lăudat pentru ce-am făcut şi ne-a arătat, acolo, pe loc, la faţa locului, că am cîştigat şi mai mult prin înlocuirea acestei culturi cu sfecla-de-zahăr, care-i mai rentabilă. În alt loc, la staţia de pompare nr. 11 din sistemul nostru de irigaţii, pe care l-a cercetat în amănunt, ne-a dat o foarte bună idee: să folosim, pe canalele sistemului, mici ambarcaţii, cu care să transportăm recoltele. Am fost martorii marii lui priceperi, ai agerimii şi ai ştiinţei sale de a despica toate faptele, punînd degetul pe rană, hotărînd de îndată ce-i de făcut, care-i leacul, care-i soluţia cea mai bună — pentru porumb, pentru sfeclă, pentru economia naţională, pentru oameni.

Ne-a însufleţit pe toţi. Vom da la anul, pe 150 ha de porumb, nu 15 000 kg ştiuleţi la hectar, cum ne-a cerut tovarăşul Ceauşescu, ci 16 000. Iar pe restul de 1 050 ha vom recolta cîte 12 000 kg. La sfeclă-de-zahăr vom da 60 000 kg la hectar. Aceste roade ale muncii noastre — aceste roade ale sfaturilor şi indicaţiilor lui prin care vorbeşte partidul şi ţara — le numim de pe-acum, din aceste zile de dinaintea Congresului, «recolta de aur» sau «recolta Ceauşescu».

GRIGORE NICOLAE

ÎN MIJLOCUL MACHETEI ERA O PATĂ MARE ALBĂ; A PRIVIT-O LUNG ŞI ABIA LA SFÎRŞIT NE-A SPUS...

Întreprinderea de reparaţii de utilaje electrice din Cîmpina, I.R.U.E. — ne-a spus maistrul principal Ion Ivan — poartă o denumire care poate duce în eroare: deşi cuvîntul «petrol» nu apare în titulatură, întreprinderea noastră care depinde de Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei, ocupă un loc central în industria petrolieră. Ea furnizează instalaţiile de electroalimentare în parcurile de ţiţei, produce aparatură de automatizare pentru pornirea şi scoaterea din funcţiune a pompelor de petrol, celulele pentru staţiile de compresoare care deservesc parcurile de ţiţei şi de gaze, şi, în acelaşi timp, execută practic totalitatea reparaţiilor electroenergetice pentru industria petrolului.

La 12 ianuarie 1971 I.R.U.E. a fost vizitată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Pe vremea aceea eu eram secretarul comitetului de partid.

An de an întreprinderea noastră se dezvoltase, lărgind necontenit gama produselor confecţionate — cum spunem noi — şi reparate; în 1971 însă, lipsa unor fonduri de investiţii mai serioase începea să ne stînjenească. Activitatea unei întreprinderi ca a noastră are multe puncte comune cu cea de bijutier — bijutier în electronică, fireşte — reparaţiile delicate reclamînd muncitori şi tehnicieni de înaltă calificare. Or, la noi exista o stabilitate a cadrelor, reuşisem să formăm această mînă de lucru calificată. Bunăoară, bătrînul bobinator Nicolae Băcilă a format generaţii întregi de specialişti: însuşi actualul său şef de secţie, inginerul Ştefan Ştefănescu — inginer crescut din muncitori — şi maistrul său, Florin Cojocaru, se numără printre sutele de specialişti formaţi, ca să spun aşa, la şcoala lui moş Băcilă. Aşadar, dispunînd de mînă de lucru şi de utilaje simţeam că am putea să dăm mai mult industriei noastre petroliere. Cu o singură condiţie: să ne extindem. Totuşi, n-am considerat vizita secretarului general al partidului drept cadrul cel mai nimerit pentru ca, împreună cu directorul întreprinderii, inginerul Mihai Rizescu, să ne expunem «doleanţele», deşi ele nu erau de ordin personal, ci vizau doar mărirea contribuţiei colectivului la dezvoltarea industriei noastre. Ne-am mărginit, aşadar, să prezentăm tovarăşului Nicolae Ceauşescu activitatea întreprinderii. Eu, în calitate de secretar de partid, am insistat asupra preocupării colectivului nostru de a înfăptui prevederile documentelor de partid privind mărirea eficienţei economice. Apoi a fost prezentată macheta întreprinderii. În mijlocul machetei se afla o pată mare, albă: un teren în paragină între hale, cîndva folosit ca teren de sport.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a ascultat cu atenţie explicaţiile noastre, a privit lung pata albă şi a cerut să viziteze expoziţia produselor reparate în întreprindere. A rămas plăcut impresionat de gama largă a acestora, expoziţia reprezentînd, de fapt, cea mai bună carte de vizită. A urmat vizitarea propriu-zisă a întreprinderii. Alături de tovarăşul director eram tot timpul în preajma secretarului general.

Înaltul oaspete punea mereu întrebări. De unde avem forţă de muncă? În ce mod desăvîrşim pregătirea ei? Cum şi de unde ne aprovizionăm? Zărindu-l pe Nicolae Băcilă, om cu părul alb, în mod evident un pensionar care-şi continua lucrul în rîndul vechiului colectiv, s-a oprit şi a început să discute cu el. A aflat că din 1918 «tot repară motoare pentru petrol» şi că în I.R.U.E. lucrează de la înfiinţare. Cineva a şoptit atunci: «Din mîna lui moş Băcilă motoarele ies ca din fabrică». L-a mai întrebat pe tovarăşul Băcilă ce pensie are, cum se descurcă cu banii, cum stă cu sănătatea — într-un cuvînt, o discuţie apropiată şi sinceră. Întîlnirea cu bătrînul muncitor a reprezentat pentru tovarăşul Nicolae Ceauşescu o nouă confirmare a celor spuse de noi: aveam toate condiţiile ca să dezvoltăm uzina şi mai departe.

Vizita a continuat. Pe atunci 1200 de muncitori lucrau în doar două hale şi, la drept vorbind, era cam înghesuială la noi, dar aceasta nu din întîmplare sau din neglijenţă. Adevărul este că ne străduiam să obţinem maximum de randament pe metru patrat — dacă mă pot exprima astfel. (La sectorul Echipări electrice, de pildă, abia dacă puteau trece doi oameni între menghină şi rastel!) Această străduinţă spre eficienţă a impresionat favorabil pe oaspetele nostru.

— E bine folosit spaţiul de lucru la dumneavoastră! Aţi putea sălta producţia pînă la un miliard?

— Am putea, dar...

— ... Dar?

— ... Ne-ar trebui investiţii suplimentare.

— Nici nu m-am gîndit altfel. Vi se vor acorda investiţii, dar voi să faceţi un miliard! Loc de extindere este berechet. Am văzut pata aceea albă pe machetă...

— Un vechi teren de sport...

— Terenuri de sport avem suficiente. În fabrică trebuie să obţinem producţie!

Şi aşa s-au petrecut lucrurile. Noi n-am cerut nici un leu pentru investiţii — deşi aveam nevoie! — iar tovarăşul Nicolae Ceauşescu ne-a oferit mai multe milioane. Graţie lor întreprinderea noastră s-a dezvoltat continuu în ultimii trei ani. Veţi întreba: Şi miliardul?

Ne apropiem...

LIONEL NIŢESCU

TIMPUL ÎN CARE SE ÎNFĂPTUIEŞTE CEA MAI FIERBINTE ŞI MAI DREAPTĂ ISTORIE

M-am aflat de mai multe ori în preajma tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Cu deosebită satisfacţie îmi amintesc însă de momentul în care senatul Universităţii bucureştene i-a conferit titlul de doctor «honoris causa» şi cînd adunarea generală a Academiei de ştiinţe sociale şi politice l-a aclamat şi în calitatea sa de preşedinte de onoare. Era un semn al înaltei preţuiri pe care oamenii de ştiinţă din România îl acordau cu deosebită satisfacţie secretarului general al partidului, unuia din exponenţii celor mai nobile idealuri de dreptate şi progres ale naţiunii noastre socialiste. I-am ascultat atunci cuvîntul, cum îl ascultasem de atîtea ori, şi mi-am dat seama că sîntem martorii unui timp în care se înfăptuieşte şi se scrie, clipă de clipă, cea mai fierbinte şi mai dreaptă istorie a României. Timpul în care spiritul de dreptate şi echitate socială se manifestă plenar, tocmai datorită faptului că la cîrma partidului şi statului nostru se află omul a cărui conştiinţă e străbătută de dorinţa de a respecta adevărul istoric. Spun în calitate de cetăţean al României socialiste, dar şi de cercetător al istoriei. Şi îmi bazez afirmaţia pe faptul că animat de un curaj deosebit, de dorinţa ca poporul să cunoască întreaga luptă a partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut lumină în multe pagini ale acestei zbuciumate istorii. Pentru că un popor, spunea dînsul, care nu-şi cunoaşte propria istorie, adevărata istorie, este ca un copil care nu-şi cunoaşte părinţii.

Îmi sînt de asemenea proaspete în memorie cuvîntările sale la Consfătuirea oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană din acest an, la Congresul Frontului Unităţii Socialiste şi la Conferinţa naţională a cercetării ştiinţifice şi proiectării, toate iniţiate de marea sa personalitate istorică. Din acestea şi mai ales din tezele partidului,— operă care conţine gîndirea proprie a preşedintelui statului —, se desprinde înaltul patriotism de care este animat, cutezanţa şi fermitatea gîndirii sale marxist-leniniste înaintate.

Discursurile sale oriunde ar fi rostite degajă un spirit de analiză profundă a fenomenelor de largă deschidere asupra cursului evenimentelor interne şi externe contemporane.

Din aceste vaste prelegeri de fierbinte patriotism am învăţat să fiu ataşat partidului, patriei noastre comune, România socialistă, şi să promovez în activitatea mea acest sentiment patriotic. Ca istoric de naţionalitate germană am înţeles că trebuie să mă aplec mai atent asupra realităților sociale și să le privesc în toată complexitatea manifestărilor lor, integrînd trecutul naționalităților conlocuitoare în istoria patriei noastre unice.

Cercetătorii noștri au inclus deja în circuitul istoriografiei noi documente despre lupta comună a maselor populare române, maghiare, germane și de alte naționalități și au interpretat fenomenele istoriei întocmai cum ne-a îndrumat tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Iată doar cîteva fapte pentru care mă bucur ca istoric într-un astfel de timp; motiv care mă determină să subscriu și să susțin din toată inima, alături de întregul nostru popor, realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general la cel de-al XI-lea Congres al partidului. Pentru că prin faptele sale mărețe tovarășul Ceaușescu a intrat de mult în conștiința maselor și a istoriei.

CAROL GŐLLNER
șeful Centrului de științe
sociale din Sibiu

DATORITĂ GRIJII PERMANENTE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, ARMATA REPREZINTĂ ÎN CADRUL ELEMENTELOR CARE FORMEAZĂ SISTEMUL NAȚIONAL DE APĂRARE COMPONENTA SA PRINCIPALĂ, COLOANA LUI DE FORȚĂ

La unison cu voința întregii suflări românești, consider o datorie de onoare de a mă alătura cu toată ființa propunerii ca tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul și militantul care întruchipează cele mai alese virtuți ale națiunii române, să fie reales în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român.

Intrarea în rîndul cadrelor active ale armatei a fost puternic marcată de impresia pe care a produs-o asupra mea personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, care îndeplinea pe atunci funcția de șef al Direcției superioare politice a armatei. Îmi amintesc ca azi cu cîtă dăruire se muncea pentru educarea și formarea ostașului nou, însuflețit de idealurile socialiste, de concepția partidului nostru despre lume și viață. Acțiunile politico-educative caracterizate printr-o mare varietate și o puternică forță transformatoare, desfășurate în armată, purtau amprenta spiritului său de muncă partinic, muncitoresc, creator.

Prin natura muncilor ce mi-au fost încredințate, am avut prilejul să iau parte la activități desfășurate sub directa conducere și îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, să-l cunosc mai îndeaproape. Stilul său dinamic de lucru, gîndirea și cutezanța creatoare, competența și clarviziunea politică, principialitatea și intransigența sa revoluționară, profundul său simț de omenie au produs asupra mea o adîncă înrîurire. Perfecționările, mutațiile calitative care au avut loc în viața comandamentului nostru, a întregii armate, sînt indisolubil legate de laborioasa activitate politico-organizatorică și teoretică desfășurată de tovarășul Ceaușescu în domeniul întăririi puterii militare a patriei.

Asemenea tuturor ostașilor țării, încerc un nemărginit sentiment de mîndrie patriotică, deoarece partidul nostru are astăzi, datorită neobositei activități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, o concepție clară, științific fundamentată, privind apărarea patriei socialiste ca operă și cauză a întregului popor. Elaborată într-o viziune unitară, de ansamblu, îndeosebi după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, această concepție reflectă principiul marxist al înarmării de către revoluție a întregului popor, exprimă profundele transformări care au loc în viața societății românești, valorifică pe plan superior tradițiile înaintate ale poporului român în lupta pentru apărarea ființei sale naționale, ține seama de experiența istorică ce demonstrează că o națiune nu-și poate apăra cu succes independența și suveranitatea împotriva unor forțe agresoare superioare decît ridicîndu-se la luptă în totalitatea ei, într-un spirit de maximă abnegație și voință.

Prestigioasa, neobosita activitate desfășurată de comandantul nostru suprem se concretizează plenar și în activitatea de ridicare a capacității combative a armatei, în dotarea ei cu armament și tehnică de luptă moderne, în condițiile de muncă și viață create cadrelor, tuturor ostașilor țării. Datorită grijii permanente a tovarășului Nicolae Ceaușescu, armata reprezintă în cadrul elementelor care formează sistemul național de apărare componenta sa principală, coloana lui de forță.

Îmi exprim ferma convingere că prezența în continuare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea gloriosului nostru partid va chezășui pe mai departe înfăptuirea însuflețitoarelor obiective ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism, propășirea neîntreruptă a patriei pe treptele progresului și civilizației, ridicarea continuă a capacității ei de apărare.

Pentru toate acestea, ca delegat la congres, voi vota din inimă alegerea pe viață, în fruntea partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

General maior
GHEORGHE GOMOIU

CÎND IA O HOTĂRÎRE, ÎNTREG POPORUL POATE FI CONVINS CĂ A LUAT-O ÎN DEPLINĂ CUNOȘTINȚĂ DE CAUZĂ

Ceea ce mă face să privesc cu deosebit interes, cu deosebită stimă, personalitatea acestui OM care se numește Nicolae Ceaușescu sînt **dinamismul** și **logica** acțiunilor sale — dinamism și logică pe care nu le-am mai întîlnit încă la nimeni!

Este vorba de acea capacitate de a cunoaște multilateral viața — viața asta a noastră, de zi cu zi — și nu numai de la un anumit nivel în sus, dimpotrivă; am avut ocazia în mai multe rînduri, cu prilejul vizitelor în județul nostru, să-l ascult discutînd probleme de specialitate. Ei bine, cunoștea atît de amănunțit diversele aspecte ale chestiunilor respective, încît înșiși specialiștii cu care purta discuțiile în cauză s-au înclinat în cele din urmă: tovarășul Ceaușescu **avea dreptate!**

Părerile președintelui nostru, expuse în diverse domenii și cu diverse prilejuri (și mă refer la acestea, întrucît știu că cele oficiale sînt prea binecunoscute de către toată lumea), sînt păreri extrem de bine documentate, duse pînă în amănunt, pînă în substanță, și nu numai la nivelul, de pildă, al unor «indicatori general sintetici»: ele transpar prin toate clipele existenței noastre, prin toate fibrele ei și, mai ales, în conștiința fiecărui om. Cînd tovarășul Ceaușescu ia o hotărîre, toată lumea, întreg poporul, știu că această hotărîre a fost luată în deplină cunoștință de cauză, documentată, argumentată și necesară din toate punctele de vedere; la fel, cînd același om modifică o hotărîre, sau o propunere, sau un proiect — știm cu toții că o face în numele acelorași rațiuni înalte, al aceleiași importante necesități naționale.

I-am strîns mîna în mai multe rînduri: strînge mîna franc, puternic, bărbătește. Îmi amintesc — ca ieri — cînd am fost împreună cu dînsul, în toamna anului trecut, tîrziu, către iarnă: urma să viziteze o expoziție de utilaje și mijloace de mecanizare a lucrărilor de exploatare a pădurilor, pe Valea Gurghiului... Oamenii acestor văi și dealuri amenajaseră expoziția afară, sub cerul liber; cine putea bănui că va veni ploaie, lapoviță? Vremea s-a stricat, așadar, pe neașteptate, numai că, spre marea satisfacție a celor prezenți acolo — și veniseră oameni de peste tot, oameni care nu locuiau «la oraș», care n-aveau oricînd prilejul să-l cunoască personal pe secretarul general al partidului, pe președintele țării! — tovarășul Ceaușescu s-a oprit între ei, a stat de vorbă cu ei, acolo, în cîmp, sub lapoviță; a umblat peste tot — peste tot, fără grabă: era plin de noroi pe ghete, ploaia curgea, aproape că dăduse zăpada — dînsul umbla însă mereu printre noi, așa, ca un om obișnuit, iar îndemnurile pe care ni le-a dat acolo, pentru îmbunătățirea activității noastre, au fost primite cu cea mai mare bucurie și încredere.

«Identitatea totală dintre vorbă și faptă!» — iată un principiu căruia tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a acordat și îi acordă o importanță deosebită: fără deosebire de naționalitate, oamenii acestei țări muncesc. Muncim toți — români, maghiari, sîrbi, germani sau alte naționalități — pentru propășirea României socialiste. Pot spune, în acest sens, că, mai ales în ultimele cincinale, cele desfășurate sub semnul Congreselor al IX-lea și al X-lea, această politică a partidului nostru s-a realizat pe deplin: frăția dintre naționalitățile noastre are acum o bază economică sigură.

Are un deosebit simț al umorului: știe să dea replici neașteptate, încălzind atmosfera, antrenînd discuțiile — mai ales atunci cînd ceea ce vede este **bine făcut!** De pildă, atunci cînd a vizitat Fabrica de mobilă «23 August» — o întreprindere cu renume pe piața externă — era fericit, pur și simplu! Nu pot uita cum a rîs atunci, aflîndu-se pe Valea Gurghiului, împreună cu muncitorii: rîsul acela deschis, sincer...

...Redevenind imediat, apoi, omul cu fruntea ușor încrețită, cu ochii larg deschiși — scrutînd viitorul țării.

SZOTYORY ERNEST
prim-vicepreședinte al
Consiliului popular al
județului Mureș

NUMAI BINE ESTE PREA PUȚIN!

Mă aflam în apropierea președintelui statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în timpul vizitei inaugurale a Tîrgului Internațional București — 1974. La un moment dat, întregul grup de personalități oficiale s-a oprit și toată lumea a început să se uite în sus. Spre vîrful unei uriașe macarale, strălucitoare în soare, înaltă, foarte înaltă (de 50 de metri), lîngă care se oprise, primul, tovarășul Ceaușescu. Ne aflam pe teritoriul unei anexe a pavilionului englez, iar macaraua cea uriașă și impozantă era un produs al firmei Coles.

L-am auzit pe secretarul general al partidului nostru întrebîndu-l pe ministrul de resort, Ioan Avram:

— Cînd faci macaraua asta?

N-am auzit răspunsul. Dar am auzit întrebarea. Am auzit **îndemnul.** Am înțeles îndemnul.

Cu puțin înaintea acestui moment evocat, o altă secvență în aceeași ordine de idei, deși sectorul la care se aplica era cu totul altul. În timpul vizitării expoziției de produse agricole cu prilejul Zilei recoltei, tovarășului Ceaușescu i se explica, la un moment dat, de către un cadru tehnic, de ce în unele zone din jurul Timișoarei nu s-au obținut recoltele așteptate. Argumentul care motiva acele neîmpliniri era calitatea, mai slabă, se spunea, a pămîntului.

Am auzit limpede răspunsul tovarășului Ceaușescu:

— Lasă, tovarășe, aici aveți cel mai bun pămînt. Depinde de dumneavoastră ca să obțineți de pe el 14 000-15 000 kilograme de porumb la hectar. Cît mai iute. Uniți cercetarea cu producția și la anul să vedem rezultatele.

Două exemple, din zeci, din sute de alte exemple.

Fără îndoială, din nenumăratele sfaturi, din multiplele îndrumări directe, la obiect, pe care președintele țării le-a dat sutelor și miilor de oameni cu care s-a întreținut de-a lungul repetatelor vizite de lucru întreprinse în întreaga țară, în toate sectoarele economico-sociale, oamenii au deprins multe și prețioase învățăminte. Pentru autorul acestor rînduri — și evident nu numai pentru el — cele două exemple amintite **spuneau** însă cel puțin două lucruri:

1. Avem obligația să ne comparăm cu cei mai buni, să-i ajungem pe cei mai buni, să lucrăm și să producem ca ei. Adică să lucrăm foarte bine și să producem lucruri foarte bune. A lucra **numai bine** înseamnă adeseori a pierde! A pierde ritmul întrecerii internaționale. Înseamnă a progresa mai încet decît alții. Or, n-avem acest drept.

2. Să prețuim timpul. Timpul poate să fie aliat sau dușman. Cine cîștigă timp își face din el un aliat. Producînd

cît mai rapid la parametrii maximi, folosim judicios această valoare care se *numește timp*.

Și poate că întreaga activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu este din acest punct de vedere un strălucit exemplu pentru întregul popor, pentru toți oamenii muncii. În tot ce face, președintele României ne arată că **trebuie** și ne arată **cum trebuie** învinsă criza istorică de timp a unei țări plecată adînc handicapată — de veacuri de înapoiere și de decenii de schimbare a adresei produsului muncii poporului — în lupta pentru progres, în cursa pentru o Românie mereu mai puternică, pentru o viață mereu mai bună a românilor! **MARIUS POPESCU** ■

A SPUS PENTRU CEL DE-AL 20 000 000-LEA CETĂȚEAN AL ROMÂNIEI: «SĂ TRĂIASCĂ FERICIT ÎN COMUNISM!»

L-am cunoscut — ne spune maistrul Gheorghe Stănciulescu din Pitești — datorită lui... (și pune mîna pe umărul unui puști de 5 ani, care aprobă serios din cap, cu niște ochi fermecători prin seriozitatea lor). Puștiul ăsta al meu, Daniel, Daniel Marius Stănciulescu, s-a născut în iulie 1969 și a fost, dacă mai țineți minte ce scriau atunci ziarele, «al 20 000 000-lea cetățean al României». Atunci, la Consiliul de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a chemat — pe mine, pe soția mea — și ne-a felicitat. A spus, pentru Daniel: «Să trăiască fericit în comunism!» Era cu puțin înaintea Congresului al X-lea, era într-o epocă în care domnia-sa, mai mult, poate, decît orișicînd, era, ne dam seama, foarte prins, era omul cel mai ocupat din această țară. Dar a găsit timp să ne strîngă mîinile, să se aplece asupra lui Daniel și să-i ureze lucrul cel mai frumos ce se poate ura unui copil din țara asta, a noastră, și de pe pămîntul ăsta: «Să trăiască fericit în comunism!»

Eu, v-am spus, sînt maistru, nevastă-mea e profesoară. Mai avem un copil, Marcel, care-i la școală. Daniel merge la grădiniță. Stăm într-o casă nouă, pe care ne-au dat-o partidul și statul nostru. Mă gîndesc, acum, în ajunul noului congres, la cîte s-au întîmplat în țara asta a noastră în acești 5 ani pe care-i are Daniel. S-au întîmplat atîtea lucruri mari pentru noi, a fost o etapă de o unică densitate a faptelor, de eforturi, de mari examene, de mari izbînzi, cucerite sub conducerea secretarului general al partidului, a întîiului președinte al republicii. În acest timp, Daniel al meu a învățat să vorbească, să rîdă și să cînte; ieri, la grădiniță, a învățat primul lui cîntec despre natură. Deci toate aceste mari eforturi, toată această activitate plină de tensiune, toată această uriașă desfășurare de forțe, s-au făcut pentru ca Daniel al meu și ceilalți copii ai României să învețe să rîdă, să cînte, să vorbească. A, fiindcă ziceam de vorbit. Chiar ieri, ăsta micu' m-a întrebat: tată, ce mai face tovarășul Ceaușescu? Bine — i-am răspuns. Eu cred că bine. Eu nu știu exact cum se simte el, poate-i cam obosit, doar muncește atît de mult, dar știu că face bine pentru noi toți — pentru tine, pentru mine...

VICTOR CONSTANTINESCU ■

---

pravilă cu învățătură a felului nostru de a fi și de a gîndi

CE PROFETIM, CE PROFESĂM

Deși de trei luni în dezbatere publică, Proiectul de Program al Partidului Comunist Român suscită — și va suscita neîndoielnic și după validarea sa de către congres — considerații de un nedezmințit interes asupra unor aspecte, într-un trecut nu prea îndepărtat neglijate, ale existenței națiunii noastre. Ca om preocupat în primul rînd, prin specificul acestei rubrici, de latura morală a lucrurilor, sînt bucuros să pot sublinia încă o dată, mai ales acum, în preajma întrunirii grandiosului forum, implicația cuprinzătoare, teoretică și practică, pe care o conferă acestei probleme istoricul document. Este, de fapt, întîia oară cînd carta fundamentală a partidului, ca exponentul cel mai fidel al istoriei, stăruie cu o atît de profundă luare aminte asupra unor învățăminte desprinse din dăinuirea noastră multimilenară pe aceste meleaguri, în condițiile asupririlor dinlăuntru și din afară. Nu se poate, într-adevăr, să altoiești mlădițe noi pe un trunchi, fără să ții seama de caracterele acestuia, de seva care le-ar hrăni, sevă ce vine din adîncuri, înfruntînd adesea ariditatea anotimpurilor vitrege.

«Încă de la apariția primelor formațiuni statale românești, luptele maselor populare împotriva exploatării feudale — se spune în Proiectul de Program — au fost strîns împletite cu luptele împotriva dominației străine. Această particularitate specifică și-a pus amprenta asupra întregii evoluții sociale a României, asupra *felului de a fi și de a gîndi* (sublinierea noastră) al poporului român, asupra însuși destinului său istoric caracterizat prin luptă hotărîtă, plină de sacrificii pentru libertate și unitate, pentru dreptul de a fi stăpîn în propria țară».

Dacă într-un moment cu precădere vizionar ne întoarcem la asemenea învățăminte furnizate de viață, o facem nu pentru a ne autocontempla încîntați de noi înșine, ci îndeosebi pentru a percepe cele viitoare cu cele trecute, după scrisa cronicarului. Nu întîmplător marele bărbat al istoriei noastre contemporane, Nicolae Ceaușescu, ori de cîte ori se referă la vestigiile trecutului, indiferent de natura lor, nu obosește să vadă în acestea expresii durabile ale voinței noastre de a fi demni, curajoși, niciodată resemnați în confruntarea cu istoria. Stimînd și prețuind asemenea alese însușiri întruchipate exemplar de cei mai străluciți fii ai săi, partidul comuniștilor îmbogățește această zestre morală, îndemnînd pe contemporanii noștri să ia tărie de inimă și conștiință din izvorul ei curat ca lamura. Codul moral la care ne referim cînd invocăm normele eticii și echității socialiste, această pravilă cu învățătură a felului nostru de a fi și a gîndi, este, din acest punct de vedere, materializarea unui ideal de viață care e al umanismului românesc în viziunea sa cea mai deplină — cea comunistă. A aplica în mod creator marxism-leninismul la condițiile concret-istorice nu înseamnă a te limita la latura *socio-economică, oricît de importantă* ar fi aceasta, și a neglija natura umană, specificitatea sa irepetabilă. Caracterele unui popor sînt un dat hotărîtor în durarea unei opere ca aceea în care sîntem angajați cu toții. Sigur, sînt extrem de importante bogățiile materiale de care dispui dar, mai ales în timpurile moderne, resursele emoționale, cum le numea cineva deunăzi într-o discuție, reprezintă o avere care nu se poate importa de niciunde. Miop cine nu vede în scrisa acestor documente de partid un adevăr fundamental, vital pentru națiunea noastră în acest final decisiv al secolului douăzeci: ca să recîștigăm un teren pierdut prin vicisitudinile istoriei, în timp ce a trebuit să ne batem ca leii pentru însăși supraviețuirea noastră aici, e nevoie de o bărbăție, de o abordare de-a dreptul eroică a realităților cu care ne confruntăm, cu nimic mai prejos decît cele dovedite pe cîmpurile de bătaie, în epoci de cumpănă. Fără o mobilizare interioară, fără maxima punere în valoare a energiilor noastre de voință și conștiință nu se poate cîștiga o bătălie cu timpul și cu noi înșine. Unul dintre atuurile noastre cele mai prețioase într-o confruntare rămîne convingerea că stă în puterea noastră, cum spune în mod curent tovarășul Ceaușescu, să săvîrșim un asemenea act crucial prin care vom crește și mai mult nu numai în ochii lumii, ci în proprii noștri ochi.

Este, de aceea, de așteptat ca acest domeniu atît de vast, cum e felul nostru de a fi și a gîndi acum și în viitor, să cunoască o explorare și mai cuprinzătoare în lucrările congresului. Proiectul de Program al comuniștilor români are cutezanța de a scruta unele probleme-cheie ale principiilor comunismului într-o viziune lucidă, emancipată de orice aservire dogmatică. Propunînd, de pildă, *un anumit mod de soluționare* a ceea ce în definiția clasică marxistă numim «repartiția după nevoi» — partidul nostru oferă o perspectivă clară și realistă a țelului către care tindem nu situîndu-ne pe un pămînt utopic al făgăduințelor, ci pe coordonate determinate istoric. Capitolul amplu, definitoriu pentru întregul Program, al formării omului nou, este din acest punct de vedere unul dintre cele mai generoase nu în a lăsa loc la considerații și speculații filozofico-teoretice vagi, ci mai ales în a fructifica încă și mai mult o experiență care e a partidului și poporului nostru. Perspectiva morală a operei pe care o înfăptuim poate fi încă și mai cuprinzător configurată, punîndu-se și mai puternic în lumină cîștigul moral ce l-a reprezentat programul de educație comunistă a maselor, dezbătut în 1971 de către întregul partid și popor. Faptul că proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste nu a fost numai supus discuției publice după Conferința Națională a Partidului, ci și aplicat, permite noi concluzii principiale și practice pe care le regăsim și le vom regăsi și mai bogat valorificate în apropiatul forum al comuniștilor români. Omul comunist se va confunda tot mai mult cu idealul de om total, cu o personalitate armonios dezvoltată, dar nu va fi în nici un caz un stas unanim valabil (ierte-mi-se accentul tautologic), indiferent de locul și timpul în care s-a format.

Felul de a fi și de a gîndi ale unui popor se modelează chiar în perspectiva principiilor de viață ale *comunismului în funcție* tocmai de o anume experiență istorică, în care intră, evident, decisiva etapă revoluționară a bătăliei pentru edificarea noii orînduiri. Congresul comuniștilor români, potrivit premiselor sigure oferite de documentele pe care le-am dezbătut cu toții, va lumina noi spații de afirmare a idealurilor noastre morale, a convingerilor comuniste pe care le nutrim.

NICULAE STOIAN ■

PROIECTUL DE PROGRAM AL P.C.R.
PROIECTUL DE DIRECTIVE ALE CONGRESULUI

Fotografie de A. MIHAILOPOL

PRAG DE CONȘTIINȚĂ A NAȚIUNII NOASTRE SOCIALISTE, FORUM AL CELOR MAI REPREZENTATIVI TOVARĂȘI DE MUNCĂ ȘI DE VIAȚĂ

> *«Rezultatul nemijlocit al tuturor realizărilor obținute în construcția socialistă este ridicarea nivelului de civilizație al vieții oamenilor, satisfacerea tot mai largă a cerințelor lor materiale și spirituale. Ridicarea nivelului de trai al poporului este țelul suprem al politicii partidului, idealul înscris pe steagul său de luptă. Tot ceea ce întreprind partidul și statul, sensul întregului efort de zidire a noii orînduiri în patria noastră este îmbunătățirea vieții oamenilor, asigurarea unui trai demn și îmbelșugat pentru toți cetățenii patriei noastre, posibilitatea de a-și pune în valoare toate aptitudinile lor. În această direcție a acționat și va acționa neabătut și în viitor Partidul Comunist Român, exponentul celor mai înaintate aspirații ale întregii noastre națiuni socialiste».*
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Momentul vizionar pe care îl trăim s-a plămădit de mult de-a lungul epopeii noastre, este chintesența tuturor luptelor de clasă, a acelor lupte care s-au impus ca o supremă judecată și ca o opțiune de viitor; se răsfrîng în el, ca printr-un tunel al timpului, toate acele nobile figuri de eroi pe care i-a hrănit istoria și i-a exclamat lumii prin voința acestui popor de a înfrînge vicisitudinile, de a se declama liber, independent, de a-și rosti destinul așa cum gîndește și cum visează. Numai astfel se explică această clocotitoare adeziune a mulțimilor la sintezele istorice întemeiate de Partidul Comunist Român, la viziunile sale exacte, concrete, privind desfășurarea unui timp ce va veni, privind destinul unor generații care ne urmează — în marea trecere a națiunii, a existenței noastre pe pămînt. Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român este forumul tuturor aspirațiilor noastre de mai bine.

Întreaga țară s-a aflat dealtfel timp de cîteva luni într-un forum iradiant. Din etapă în etapă, prin reprezentanții săi cei mai autorizați, cetățenii republicii, membrii Partidului Comunist s-au întrunit în adunări libere, în adunări generale, ca să analizeze structurile viitorului pe care trebuie să-l împlinim, deocamdată în proiecte și apoi la scara unu pe unu a realității. N-a existat, practic, nici un om străin de acest flux al rațiunii și inteligenței care a dezbătut programele desăvîrșirii noastre multilaterale, n-a existat nici un om al cărui simț de răspundere să fi trecut prin eclipsa indiferenței, dezinteresului, pentru că n-a existat nici un om în afara planurilor noastre de viitor. Cine a străbătut în aceste luni țara, prin două anotimpuri fundamentale, s-a simțit ca un fragment de coloană, de coloană aflată în marș, reglîndu-și pulsul după ritmul bătăliilor noastre cotidiene în uzine, în fabrici, în amfiteatre, în ateliere de proiectare, în laboratoare, pe ogoare. Oameni ai căror copii vor fi cu siguranță cetățenii anului 2000 au verificat încă o dată aceste calcule, au supus la probe de foc nu numai elementele imediate ale planurilor de producție, ci și proiectele noastre de viitor, proiecte pe care, în cele din urmă sau în cele dintîi, le-am trasat împreună, aici, în România anului 1974 — an vizionar, an de epopee.

Se poate spune că am atins în aceste luni cel mai înalt prag al conștiinței noastre revoluționare. Un prag care nu înseamnă o limită, ci, dimpotrivă, un orizont nou, o deschidere spre alte etape și vîrste, spre alte succese și izbînzi ale rațiunii, ale acțiunii. Un prag pe care clasicii marxism-leninismului l-au visat și l-au sperat pentru această caldă și răzvrătită umanitate a planetei. Sigur că din primul moment comuniștii au pătruns în istorie ca revoluționari, ca vizionari. Dar niciodată ca niște visători utopici, ca autori de utopii. Ei au redactat dintotdeauna scenariul viitorului ținînd cont de datele reale ale existenței și s-au inițiat în viitor temerari. Ei au impus viitorului traiectorii pe care nu s-au sfiit să le corecteze în funcție de evoluția realității, într-un continuu schimb de idei, într-o continuă confruntare publică, printr-o înțelegere obiectivă a necesităților viitorului, printr-un calcul al probabilităților matematic. Noi am realizat acest deziderat scump al popoarelor care au luptat dintotdeauna pentru libertate: am supus meditației comunității legile uneori imprevizibile ale viitorului și le-am explicat. Înlăturînd condițiile exploatării de clasă, noi am redat omului libertatea fundamentală: aceea de a fi stăpîn pe soarta sa! Prin scenariul viitorului nostru redactat în Proiectul de Program al Partidului Comunist Român și în Proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea, noi am ridicat libertatea individului la puterea viitorului întîi și a viitorului al doilea, a viitorului imediat și a viitorului de perspectivă. Astfel încît omul, comunistul zilelor noastre, are posibilitatea să exercite un control efectiv asupra cursului istoriei, să-l regleze, să-l cronometreze, să-l influențeze decisiv, să-l exploateze chiar ca pe o resursă naturală, ca pe o energie necesară proceselor intime de desăvîrșire a societății.

Facem parte din cea mai bine informată generație din întreaga istorie a umanității. Este știut că oamenii de astăzi trăiesc cu conștiința că se află mai aproape unii de alții, că pot conversa firesc dincolo de meridiane și de contradicții ideologice. La nivel planetar se înregistrează crize, erori, eșecuri, uneori conflagrații și existența are un circuit aleatoriu, întîmplător. Noi nu negăm caracterul întîmplător al unor fenomene, importanța gesturilor spontane. Dar, esențial este că știm ceea ce e necesar. Esențial este că noi, comuniștii, avem un ideal de viață, de societate, un ideal de fericire care ne mobilizează, ne însuflețește. Astfel încît opinia publică la noi e deținătoarea cartei viitorului și reacționează în funcție de dezideratele înscrise în voința și în puterea oamenilor de a crea propriul lor destin.

La noi, deținători ai așa-ziselor secrete ale viitorului sîntem de fapt cu toții. Secretele viitorului nu mai sînt de fapt secrete. Ele nu sînt un privilegiu de castă.

Nu e un secret pentru nimeni că România nu a fost o țară dezvoltată și nici măcar în curs de dezvoltare. Nu e un secret pentru nimeni că nivelul economiei noastre înainte de război era precar, că nivelul de trai nu

întrunea exigențele elementare ale civilizației, că se punea problema *supraviețuirii* și apoi, în al doilea rînd, problema unei existențe demne în plan material și spiritual. În aceste condiții, ceea ce am avut noi de făcut, ca oameni cu o conștiință mereu perfectibilă, a fost de a crea parametrii unui salt, de a ridica întregul popor la nivelul demnității sale. Există toate premisele astăzi ca oamenii să gîndească la propriul lor viitor nu cu teamă, nu cu neliniște, nu cu angoase, ci cu limpezime ideologică și cu certitudine în planul vieții materiale și spirituale. Nu întîmplător comuniștii au elaborat principiile *eticii și echității socialiste*, care trebuie să guverneze cristalizarea personalității multilaterale a unui om nou, cu o mentalitate nouă, revoluționar, inteligent, cult. Atît în Proiectul de Program cît si în Proiectul de Directive se recunoaște că omul rămîne în continuare mereu perfectibil. Într-o societate care se autoperfecționează continuu, ca un imens sistem automatizat, ca un imens sistem cibernetic, e de la sine înțeles că *omul, pentru a face față imperativelor* vieții, pentru a gîndi în perspectivă, trebuie să se afle la rîndul său într-o stare continuă de revoluție. Este acesta un element fundamental al relațiilor noastre sociale, al relațiilor noastre de muncă, de viață, pe care în contextul marilor sarcini ce ne revin, al marilor proiecte și proiecții pentru viitor, trebuie să devină obligatoriu. Nu se mai poate concepe astăzi libertatea ca o condiție a bunului plac, a haosului sau a spiritului de contradicție din nevoia de a fi cu orice preț original. Original astăzi înseamnă a te afla *permanent într-un proces de desăvîrșire*, de autoperfecționare pentru a răspunde în cel mai înalt grad urgențelor viitorului. Original înseamnă astăzi a face din propria ta viață un laborator de creație, o operă de artă.

Este evident că viitorul, așa cum îl concepem noi, nu ca pe un timp supus hazardului, ci ca pe un timp prefigurat, prospectat pînă în cele mai intime detalii, nu vine odată cu filele calendarului, odată cu bătăile ceasului. *În condițiile în care timpul se* comprimă, se concentrează, în condițiile în care trebuie să gîndim și să acționăm mai rapid pentru a ne apropia cît mai mult viitorul, în condițiile în care existența noastră este o luptă contracronometru încercînd să împlinim mai devreme anumite perspective, anumite sarcini, să sărim peste anumite etape istorice de care vicisitudinile istoriei ne-au frustrat la timpul cuvenit, este adevărat, trebuie să fim mereu în stare de veghe, să cerem mult mai mult de la noi, să dăm tot ceea ce este mai valoros în noi. Dar avem o *perspectivă de viitor ca un triumf* al rațiunii și inteligenței. Dar avem undeva în viitor un orizont al bucuriei, al satisfacțiilor pentru o muncă dusă la bun sfîrșit. Totul e să putem privi în ochi ultima noastră zi, convinși că ne-am făcut datoria pentru această patrie, pentru acest popor.

Nu ne așteaptă un timp de beatitudine și împăcare *cu sine*. Nu ne așteaptă *numai* zile de confort și de plimbări la șosea. Nu ne așteaptă excursii în paradis și un corn al abundenței la fiecare masă. Nu vom fi întotdeauna poate bine înțeleși. Vom avea de învins inerții, mentalități înapoiate. Printre noi vor mai trăi desigur încă multă vreme oameni retrograzi. Se vor mai scurtcircuita încă anumite relații între indivizi în procesul de producție sau pur și simplu în viața de toate zilele. Vom mai lupta încă o perioadă împotriva incompetenței și a releivoințe. Dar, esențial este să ne simțim mobilizați ca o brigadă de șoc în sancționarea tuturor formelor vechiului. Proiectul de Program al Partidului Comunist Român ne învață să fim oameni ai viitorului nu numai prin prisma gîndurilor și acțiunilor îndreptate spre viitor, ci și prin înaltele exigențe asupra propriei noastre condiții umane, asupra comportamentului nostru social. Înțelegem să fim oameni ai viitorului, oameni care impun ceea ce e nou prin forța argumentelor, *prin puterea de convingere* a inteligenței, într-o societate democratică, unde spiritul critic și autocritic funcționează cu forța proceselor naturale ale vieții.

Da, va trebui să muncim enorm. Pe acest pămînt va rămîne veșnic ceva de făcut. Se schimbă structurile țării. Chiar și structurile sociale. Exigențele civilizației secolului XX impun ridicarea țării noastre în rangul patriilor cu o industrie avansată, cu o agricultură complexă. Avem toate condițiile de resurse materiale și de resurse spirituale ca să intrăm în marea academie a țărilor avansate. Vom dezvolta *industria constructoare* de mașini. Nu numai pentru că o asemenea industrie e un certificat de înțelepciune și de pricepere, nu numai pentru că în felul acesta se legitimează civilizația noastră tehnologică în univers, ci pentru că viața și procesele dinamice ale dezvoltării sociale impun crearea de mașini-unelte care să facă mai eficientă munca omului, să o salvgardeze din zona proceselor de producție rudimentară, să-i dea *omului posibilitatea* de a investi timpul liber în noi acte de creație. La finele acestor mari perioade vizionare, pe care Partidul Comunist Român le-a supus discuției libere a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, vom avea probabil o industrie complet automatizată, o industrie telecomandată, o industrie în care oamenii vor lucra ca într-un imens laborator.

Avem toate resursele umane pentru a *îndeplini acest proces care putea părea* pînă nu demult extras dintr-o povestire științifico-fantastică. Deci, România, țara care a dat printre primii ingineri aerospațiali ai lumii, țară cu tradiții politehnice recunoscute pe plan mondial, rămasă în urmă datorită unor etape istorice de tristă amintire, își propune ca pînă în anul 1990 să atingă nivelul țărilor avansate ale Europei. Pentru că, paralel cu sistemele electrotehnice și electronice care vor regla procesele de producție, se va dezvolta și ramifica industria chimică. Sîntem de pe acum recunoscuți ca o forță în planul relațiilor internaționale la calitatea produselor chimice. În perspectivă, se prevede să devenim, pe măsura capacităților și bogățiilor noastre, o țară de avangardă în cercetarea unor noi domenii ale chimiei.

În contextul alarmei mondiale privind foametea care amenință civilizația noastră, *România își planifică pămîntul pe zeci* de ani înainte sancționînd risipa de pămînt cultivabil, folosind intensiv solul fertil, hrănindu-l cu îngrășăminte chimice care-i vor ridica productivitatea și-l vor face mai generos. Anul 1990 va fi desigur anul zecilor de mii de kilograme de grîu și de porumb la hectar, va fi anul abundenței de produse agroalimentare, va fi anul în care vom sfida pe sumbrii vizionari ai foametei generale, va fi anul în care vom participa la un larg schimb internațional de vitamine pentru hrana secolului XX. Și astfel, această țară mică și plină de dinamism, însuflețită de programul de viitor al Partidului Comunist va intra în rîndul țărilor avansate cu o economie armonioasă, echilibrată, în stare să satisfacă propriile sale cerințe și să participe la diviziunea internațională a muncii.

Vom fi desigur mai bine îmbrăcați, mai elegant îmbrăcați, casele noastre vor fi mai primitoare, mai bine mobilate, mai savant înzestrate cu aparate electrocasnice, vom avea *nenumărate posibilități de informare* pe diverse canale în culori ale televiziunii, prin presă, cinematograf etc., vom circula cu metroul prin București, cu trenuri ultrarapide pe diverse distanțe și, în general, tonusul vieții publice va fi altul într-un sistem de relații de producție, de relații sociale care funcționează precis și atent.

Nu ne îndoim că România de mîine, așa cum prevăd Proiectele de Program și de Directive, va fi o țară în care omului îi va fi din ce în ce mai bine și în care va fi o cinste să trăiască. Dar, încă o dată, toate acestea *nu se fac bătînd din palme*, toate acestea nu se fac cu mîinile încrucișate, toate acestea nu se fac visînd la Nirvana, ci prin muncă, prin angajare totală în sensul viitorului, prin dăruire, printr-o exigență severă față de calitatea muncii și vieții noastre, la nivelul idealurilor pe care le propovăduim. Pentru că nu e destul să afirmăm niște principii, să redactăm această cartă a viitorului care este Programul de Directive pentru Congresul al XI-lea; *pentru că nu e destul să vorbim în* adunări, să dezbatem în ședințe publice principiile viitorului. Trebuie să-l ducem la îndeplinire în așa fel încît gîndul, conceptul, expresia viitorului să fie una cu fapta, cu gestul, cu acțiunea. Numai prin acestă sinteză un om se poate considera comunist, se poate considera o unitate de luptă.

Marele strateg al acestei lupte pentru desăvîrșirea unei istorii, a unui viitor, înalta academie a acestei științe de a prospecta, de a concentra opțiunile unui popor, de a coordona, de a mobiliza și de a duce la bun sfîrșit angajamentele noastre față de viitorul României, o reprezintă, desigur, Partidul Comunist Român. El este profund prezent în conștiința fiecărui individ care compune acest mare ansamblu social. El se află la originea tuturor victoriilor noastre cotidiene și tot el se află, ca un trimis al nostru în viitor, la toate cotele răspunderilor *noastre de mîine*. Partidul este forța care a înțeles să-și asume riscurile și răspunderile destinului pe care l-am ales. Știm cu toții, încă de la primele lecții de istorie, că singura forță de o integritate și puritate morală desăvîrșită, singura forță care a fost capabilă să preia puterea și să traseze un plan de perspectivă clar și demn de conștiința noastră istorică, a fost Partidul Comunist Român. Ei bine, el se află astăzi la acel prag unde tot ceea ce înseamnă politică devine *știință*, unde tot ceea ce se prevede devine istorie. Exigențele sale se îndreaptă spre competență și promptitudine. A fi astăzi membru de partid înseamnă a cere de la tine: structura cristalului!

Probabil, cîndva, Partidul se va confunda cu poporul, adică Partidul va dispărea în mase. El nu va mai fi acea echipă de oameni care întrunesc condiții de excepție; pentru că într-o societate de excepție, unde oamenii lucrează în condiții de excepție, în ipostaze eroice, Partidul devine poporul însuși! *Poporul va fi un singur partid*. Calitatea de cetățean al României va fi și calitatea de activist al acestui partid.

Iată, începe al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. Congresul nostru cel mai strîns legat de viitor. Prag de conștiință a națiunii noastre socialiste. Forum al celor mai reprezentativi tovarăși de muncă și de viață. Sesiune a Academiei de Științe a viitorului. De la tribuna Congresului va vorbi, desigur, secretarul general al Partidului, focul viu al cărui spirit mereu treaz, a cărui existență dinamică, întrece dimensiunile obișnuinței și ridică personalitatea umană la rangul eroismului de epopee. Nu întîmplător poporul român, care nu precupețește *nici* un efort, *nici* un sacrificiu pentru a atinge orizonturile de sus ale civilizației, se gîndește să-l aleagă pe viață în funcția de Secretar General. Vieții înseși i se oferă astfel un etalon de viață la nivelul exigențelor societății viitorului.

Vom fi cu toții prezenți în marea sală a Congresului. Ne legăm de congres atîtea speranțe, atîtea certitudini, atîtea angajamente. Proiectele vor deveni directive, vor deveni *sarcini curente. Nu ne rămîne* altceva de făcut decît să le ducem la îndeplinire în mod exemplar, în așa fel încît viețile noastre să devină la rîndul lor exemplare.

ADRIAN DOHOTARU ■

Cu doi bivoli, doi cai, sau doi boi — așa se lucra pe atunci pămîntul. În cronica statistică a anilor de început ai erei noastre noi, pentru agricultură cuvîntul tractor apărea ca pasăre rară. Cele patru combine surprinse de fotoreporterul nostru reprezintă doar unul dintre mijloacele moderne de mecanizare folosite în agricultură azi. Locul fotografiei? Nu contează: imaginea este comună pentru toate tarlalele patriei.

AȘA A FOST

AȘA ESTE

IERI - AZI DOUĂ CUVINTE CARE FIXEAZĂ O ISTORIE

Mangalia — vedere generală; așa se intitulează fotografia care înfățișează orașul de altădată. Oraș mărunt, plin de culori triste, așa cum apărea pe pînzele maeștrilor care au iubit Dobrogea și pentru modul demn în care își trăia sărăcia. Azi, din Mangalia și pînă la Mamaia se desfășoară, ca un șirag strălucitor de perle, noile construcții ale litoralului românesc. Imaginea pe care v-o prezentăm grăiește singură, dar ea nu este unică.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

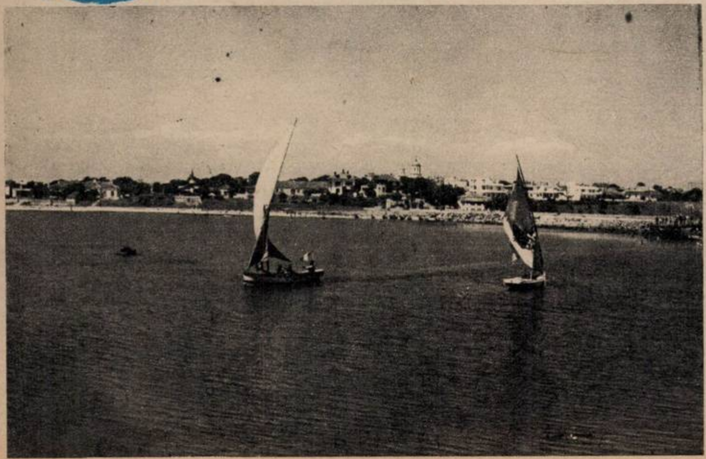

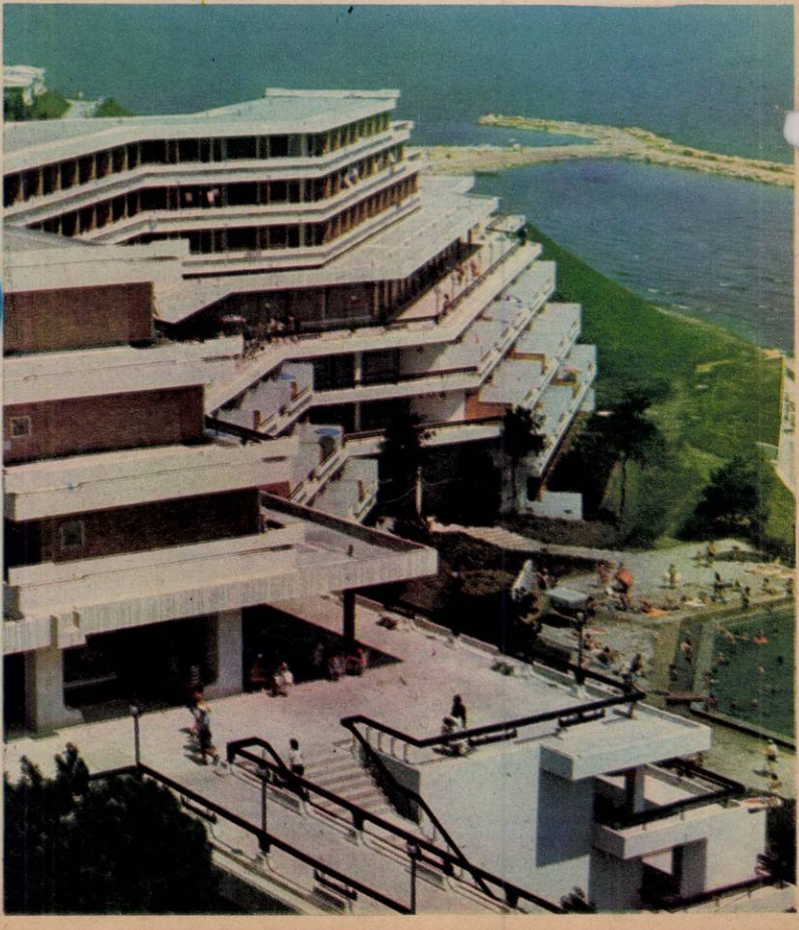

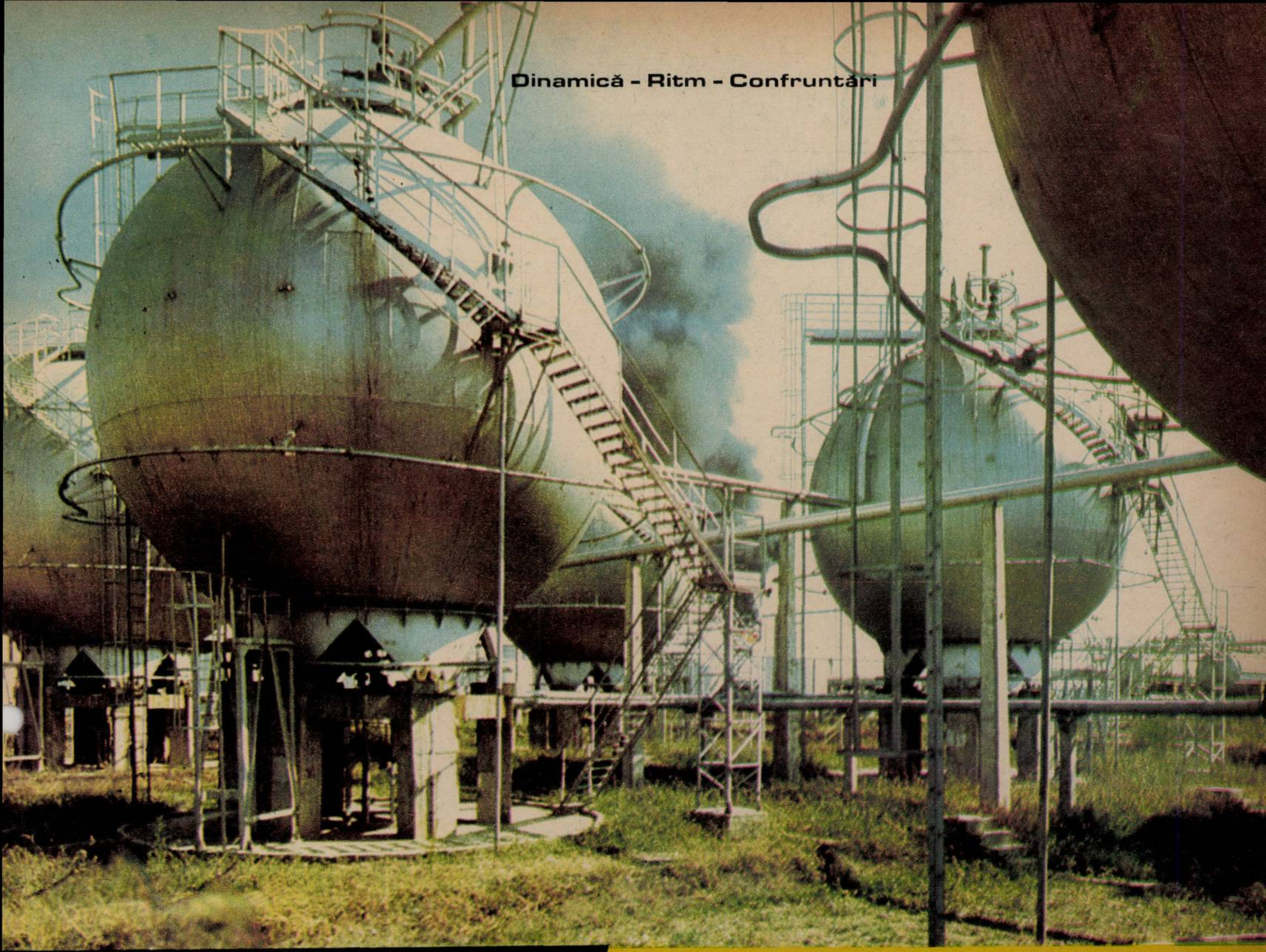

CEEA CE NE-A ÎNARIPAT –
ȘI NE ÎNARIPEAZĂ MAI DEPARTE
BRAȚUL ȘI MINTEA –
A FOST ȘI E, CA ȘI ACUM TREI DECENII,
STRINGENȚA ISTORICĂ, APELUL EPOCII,
A FOST ȘI RĂMÎNE
COMANDAMENTUL DE VIITOR,
PE CARE-L CITIM ÎN OCHII COPIILOR,
AI CELOR CARE NE VOR MOȘTENI,
AI CELOR CARE VOR FRUCTIFICA
ÎN CARATE DE AUR SCUMP
SUDOAREA NOASTRĂ,
OSTENELILE NOASTRE.
ȘI, MAI PRESUS DE TOATE,
CEEA CE NE FACE SĂ SUPORTĂM EROIC
OSTENEALA URCUȘULUI ESTE
ÎNCREDEREA.
ÎNCREDEREA, SIGURANȚA CAPĂTULUI
DE DRUM,
VEDEREA LIMPEDE
A PISCULUI SPRE CARE TINDEM

Una din marile uimiri ale străinului care ne vizitează sau ne observă: noțiunea noastră de *ritm*. Măsurile noastre de ritm, de înaintare, în ordinea dezvoltării economico-sociale. Cea mai recentă, cea mai expresivă cifră, care ia, din nou, temperatura înaltă a muncii și a creației noastre, deci a «ritmului» sau a «fenomenului» românesc, deci a resurselor — inepuizabile parcă! — cu care ne angajăm în dialogul cu lumea și timpul, e scrisă în documentul-program al devenirii noastre, în Proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român: o creștere a producției globale industriale, în anii ce vin (1976–1980), într-un ritm mediu anual de 9–10 la sută.

De ce uimire?

Nu sîntem singurii în lume care lucrăm cu astfel de măsuri, în acest ev al revoluției științifice, tehnice, tehnologice, în care înaintarea se plătește, în care dezvoltarea se plătește, în care, mai ales, rămînerea în urmă se plătește, se plătește cumplit, prin scoaterea din cursă. Cei ce vor să triumfe au o singură alternativă: să plătească prin eforturi și să fie răsplătiți. Cealaltă alternativă, «confortul stagnării», nu mai există pentru nimeni.

De ce totuși uimire?

Ritmul românesc — sau «fenomenul românesc» — este de treizeci de ani o realitate care ne definește. De treizeci de ani, și mai ales în acest ultim deceniu, marcat de congresele al IX-lea și al X-lea ale partidului, statisticile O.N.U. și publicațiile specializate așază România socialistă în rîndul «marilor producătoare de ritmuri», pe același *plan sau chiar înaintea unor faimoase* «centre dinamice» ale lumii. «Nu încape îndoială că România prosperă» — constata, acum cîțiva ani, într-o suită de articole publicate în «Washington Post», publicistul american Drew Pearson, personalitate binecunoscută în lumea presei de peste ocean. «Nu numai că poți vedea și simți acest lucru, continua el, dar statisticile internaționale indică România ca avînd o rată de creștere a economiei de 15 la sută pe an (10 la sută în actualul cincinal — n.a.), care este mai mare decît cea a Germaniei occidentale, a doua numai după a Japoniei... Întrebarea e: de ce prosperă România?»

Întrebarea, ca și uimirea care o încercuie, sînt de acuma vechi. Ele s-au spus și s-au tot spus, s-au rostit și s-au tot rostit, pe toate gamele exclamațiilor, de la minor la superlativ, în toți acești ani, în toată această «vîrstă socialistă» a României. Iar răspunsul la ele s-a dat, de fapt, de mult.

S-a dat de la prima noastră mare întemeiere contemporană, din acel August insurecțional, declanșatorul noilor ritmuri ale istoriei la români. S-a reafirmat — cu o nouă forță, cu o nouă și amplă deschidere de orizonturi, ca suprem corolar al revoluției — la tribuna congreselor IX și X, cînd s-au semnat certificatele maturității noastre, cînd s-au decis împlinirea, desăvîrșirea, noile ritmuri ale «comunismului omeniei». Cînd am învățat — definitiv și plenar — ce înseamnă, în epoca noastră, *ritmul*, ce înseamnă, în epoca noastră, *timpul*.

Ne-am deprins în fiecare an constructiv — din acești treizeci de ani ai *Eliberării, și cu deosebire din această*

încrederea

ultimă, cea mai glorioasă etapă a devenirii noastre, cea dintre congresele IX și XI ale partidului — cu o nouă măsură a timpului, socotit nu în lungime, ci în intensitate. Cînd o singură fabrică modernă, construită în cîteva sezoane, dă producția întregii branșe din România de altădată ești obligat de fapte să reconsideri și anul, și ora, și secunda. Picătura de timp care se cheamă clipă se transformă, măsurată pe cronometrul nostru socialist, într-o putere care destupă furnale, face să gîlgîie țițeiul în erupții arteziene, naște propulsii solare de energie, echivalente cu însăși degajarea energiei din roca geologic împietrită a uraniului, modificînd pămîntul, oamenii, devenind nu clipă, ci istorie.

Pentru aceasta a trebuit însă să refacem din temelii nu numai o țară, nu numai un timp, ci, mai ales, să ne refacem, să ne construim din temelii pe noi, să știm altceva despre noi, despre ritmul interior al ființei noastre, cel din care se naște marele ritm al noii noastre civilizații.

Stampa, gravura, tabloul își au farmecul lor. Ele pot oferi o idee despre felul cum se mișcă omul în spațiu sau despre felul cum concepe timpul. Carul cu fîn, tras lent pe șesuri colboase, omul răsturnat decorativ pe patul vegetal, îngînînd o melodie dintr-un instrument arhaic, totul pus în dreptunghiul sau ovalul aurit al unui cadru de tablou, pot tenta ochiul, adăugînd o suavă armonie plastică într-o bibliotecă sau un salon. S-ar fi zis — și s-a zis cîndva, chiar și în timpuri foarte apropiate — că un astfel de ritm convenea spiritual omului de la Dunăre și Carpați, destinat a rămîne, prin vocație, și mai ales prin planurile stabilite de alții, exclusiv agricultor, și de a merge în urma carului. Dar o asemenea imagine era nedrept să fie impusă — doar pentru pitorescul ei inefabil — unei populații harnice și dinamice, năzuind afirmarea majoră. Impunerea politică a unei astfel de imagini era o cruzime și un anacronism, într-un ev în care nu pot rezista decît cei puternici prin forța economiei, a științei, a tehnicii. Stringența istorică ne-a încordat — în acești ani — brațul și mintea. Stringența istorică, în plenară coincidență de sensuri cu aspirațiile noastre, strălucit exprimate și dirijate de marile planuri ale partidului, ne-a încordat brațul și mintea, făcîndu-ne să propunem, aici, în acest colț de lume, propria noastră idee de ritm, propriile noastre măsuri, indicii noștri proprii de forță, de cutezanță, de vis, în tabelele de valori ale civilizației acestui veac.

Este ciudat — îmi spunea, recent, un oaspete occidental, sosit la noi în aceste zile de maximă tensiune a muncii și a creației, dedicate marelui forum al comuniștilor — cum țările mici sau mijlocii nutresc ambiții care le încordează umerii. Vor să facă «big science», «big construction», «big industrial development»... «Bine, domnule, se arăta el uimit, dar astea sînt măsuri covîrșitoare!»

Se poate, și o știm. Dar nu știm de ce acest «big», «mare», «excepțional» trebuie să fie numai apanajul suprafețelor geografice și al densității de automobile pe kilometru patrat. Olanda l-a dat pe Rembrandt cînd era, cum a și rămas, o țară mică. Polonia l-a dat pe Copernic cînd era, cum e și azi, o țară mijlocie. Genii, și încă multe, chiar dacă nu de același răsunet, am dat și noi, încă de pe atunci. De ce n-am avea, azi, în plină epocă de libertate, în plină epocă de afirmare a noastră ca români, aptitudinea, capacitatea și ambiția de a realiza această încordată — și, pentru noi, esențială — operă de construcție, de a înfăptui o civilizație modernă, și încă una exemplară, bazată pe o economie dinamică, bazată pe ritmuri fără egal?

Fără-ndoială, nu e deloc ușor. Nu ne-a fost ușor să edificăm, doar în cîțiva ani, un stat industrialo-agrar modern, să construim monumentul de la Porțile de Fier, să zidim unul din redutabilele imperii ale chimiei, să dăm cele mai mari recolte din istoria acestui pămînt, să mutăm o treime din populație în case noi, să avem o densitate de studenți la populația adultă comparabilă cu cea a Angliei, Suediei sau R.F. Germania. Ceea ce ne-a înaripat — și ne înaripează mai departe brațul și mintea — a fost și e, ca și acum trei decenii, stringența istorică, apelul epocii. A fost și rămîne comandamentul de viitor, pe care-l citim în ochii copiilor, ai celor care ne vor moșteni, ai celor care vor fructifica în carate de aur scump sudoarea noastră, ostenelile noastre.

Și, mai presus de toate, ceea ce ne face să suportăm eroic osteneala urcușului este *încrederea*. Încrederea, siguranța capătului de drum, vederea limpede a piscului spre care tindem. Tot ceea ce ne-am propus pînă acum — cu oricîte eforturi și sacrificii, cu oricîte greșeli sau ocoluri, ținînd de precaritatea experienței, de adolescența noastră istorică în acest secol de mari confruntări și lupte — a fost înfăptuit. Toate marile, înaltele cote ale înaintării, stabilite de congresele IX și X, au fost, pe deplin, atinse. Tot ceea ce, transcris în litera incandescentă a documentelor programatice ce vor fi discutate la Congresul al XI-lea, ne propunem pentru ziua de mîine și de poimîine — oricîte eforturi în plus ne costă aurul acestor visuri — va fi, ca și pînă acum, înfăptuit. Știm că e greu, dar mai știm — o milenară istorie ne-a învățat — că acela care-și îngăduie, în plin foc al luptei, clipa de abandon sau plăcerea odihnei, riscă să fie înfrînt sau depășit. Viața noastră, libertatea și independența noastră, depind de acest efort, de această luptă. Viața noastră, prezentul și viitorul nostru, depind de acest ritm al înaintării, de această vertiginoasă «rată de creștere» a ființei noastre.

Da, eforturile nu sînt ușoare, și o știm. Dar avem un partid care a înțeles — pentru prima oară în istoria noastră — cine sîntem și ce putem. Avem un președinte care, cu energia sa, cu inițiativa sa veșnic trează, cu uriașa sa putere de muncă, cu extraordinara sa neosteneală în tot ce face, întărește, prin girul și prin exemplul său personal, acest ritm al dezvoltării noastre, acest drum strălucitor al patriei, simbolizîndu-le prin numele său: Nicolae Ceaușescu.

Apt să facă față unor împrejurări istorice excepționale — așa cum a dovedit-o — poporul nostru este însă prin firea sa, ca și prin firea pămîntului său, un iubitor al simetriilor, al armoniei, al înțelepciunii și cumpănirii. Nu vrem să transformăm excepționalul în permanență, ci să-l învingem și să-l supunem, ajungînd, treptat, la acel înțelept și echilibrat orar al efortului, singurul capabil să decidă și să asigure ritmul cert, continuu, durabil al trecerii de la azi la mîine. Deocamdată, eforturile excepționale sînt necesare, tocmai pentru atingerea acestui ritm, a acestui orar.

9–10 la sută — ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale a României în cincinalul viitor — este legămîntul cu care, întîmpinînd marele forum al comuniștilor, Congresul al XI-lea al partidului, plecăm spre cucerirea zilei solare a împlinirilor.

ILIE PURCARU ■

PE ORDINEA DE ZI A CONGRESULUI AL XI-LEA AL PARTIDULUI

PREZENTUL ȘI VIITORUL ROMÂNIEI

E ADEVĂRAT, PE ZI CE TRECE SÎNTEM MAI PRETENȚIOȘI,
E ADEVĂRAT, NE PREOCUPĂ ȘI NE ZBATEM PENTRU BUNĂSTAREA NOASTRĂ,
DAR N-O FACEM DOAR PENTRU CÎȚIVA DINTRE NOI, CI

TOȚI PENTRU TOȚI,

TOȚI PENTRU DEMNITATEA TRAIULUI PE PĂMÎNTUL ROMÂNESC

Întîmplător, am dat de o fotografie veche. Pe treptele Universității din Iași, noi, absolvenții Facultății de drept. Veseli, bineînțeles, însă Doamne, ce ponosit eram îmbrăcați! Faptul era țipător mai ales la fete. Basmale, ciorapi groși de bumbac, lodene păroase, cenușii, care se obțineau «pe puncte» de pe cartelele cu puncte puține.

Mi-am amintit de anii sărăciei de după război și, firesc, gîndurile au început să mi se învîrtă în jurul aprigelor noastre strădanii de a ne alcătui o bunăstare obștească.

Treizeci de ani în care zi de zi ne-am bătut să schimbăm nivelul de trai, nu doar al unei părți a societății, ci al întregului popor român!

Dincolo de amintiri, la urma-urmei personale, gazetarul din mine a simțit nevoia și a unor repere sintetice, pentru că, repet ceea ce am spus în alt fel și mai sus, important pentru orice conștiință cu adevărat comunistă este nu nivelul de trai al cutărui sau cutărui tovarăș, ci nivelul tuturor oamenilor acestei țări. De aceea mi-am redeschis carnetele de reporter și mi-am readus în prim planul memoriei informații care începeau să dobîndească vechime de luni și chiar ani de zile. Reproduc doar cîteva din ele:

În 1960, în mediul urban, erau 12 800 de creșe, în 1970 numărul lor a crescut la 27 800; iar la sfîrșitul acestui cincinal ele vor însuma 100 000. Vă rog să observați saltul din ultimii opt-nouă ani!

În 1960, bugetul ocrotirii sănătății a fost de 2 954,8 milioane lei; în 1965 de 4 794,6 milioane lei; în 1970, de 6 991,3 milioane lei; iar în 1974, de 9 300 milioane lei. Vă rog să observați saltul din ultimii opt-nouă ani!

Față de 1965, cheltuielile social-culturale finanțate de la buget au crescut în 1970 cu 163 la sută; iar în 1975 vor fi crescut cu 249 la sută. Vă rog să observați saltul din ultimii opt-nouă ani!

Tot față de 1965, cheltuielile pentru construcțiile social-culturale din fondurile statului au crescut, în cincinalul 1966—1970, cu 164,5 la sută, iar în cincinalul 1971—1975 cu 224,2 la sută. Vă rog să observați saltul din ultimii opt-nouă ani!

Față de 1950, fondul de consum de care dispune societatea noastră pentru satisfacerea necesităților sale materiale este de peste 4,6 ori mai mare. În urmă cu un deceniu, venitul național pe un locuitor reprezenta, în țara noastră, circa 93 la sută față de media pe plan mondial; iar azi el depășește cu peste 40 la sută această medie. La sfîrșitul actualului cincinal vor fi construite încă 512 000 apartamente din fondurile și cu sprijinul statului. În 1973, din fondurile social-culturale alocate de la bugetul de stat, reveneau în medie, pentru fiecare familie, cam 7 000 lei, față de 5 500 lei cît reveneau în 1970; iar media anului 1974 va fi de 7 700 lei,

toți pentru toți

deci, socotit la scara întregii țări, o sumă de peste 50 miliarde lei. Statul scutește familia de următoarele cheltuieli de instruire: 1 428 lei pentru fiecare copil aflat în învățămîntul preșcolar; 7 485 lei pentru cei ce sînt încadrați în învățămîntul profesional; aproape 13 000 lei pentru pregătirea unui student. Doar în '73 s-au adăugat la bugetul familiilor 2,2 miliarde lei, alcătuind suma alocațiilor pentru copii și circa 38 miliarde lei, alocate atît din fondurile statului, cît și dintre acelea ale cooperativelor agricole de producție, pentru pensii, ocrotirea sănătății și odihnă.

Dar, peste toate — cifre, coeficienți, indicatori — vă rog, încă o dată, să observați *saltul din ultimii opt-nouă ani!*

Saltul acesta energic și amplu. Însă mai observați și altceva: *conținutul noțiunii de bunăstare.*

Pentru că asta-i realitatea: noi nu mai înțelegem starea de bunăstare la fel ca acum opt-nouă ani. Iată, de pildă, la prestările de servicii — indicator economic apreciabil în cîntărirea gradului de civilizație materială a unei țări — înainte de 1965 nu ne prea gîndeam. Or, dacă în acel an prestările de servicii au apărut pentru întîia oară ca un capitol de plan, înseamnă că din acest an și *pretențiile noastre au crescut*, înseamnă că, din acel an, și noțiunea de bunăstare o înțelegem altfel.

Ajuns la acest punct al raționamentului, eu unul am simțit nevoia unei recapitulări, a unui inventar al consensurilor noastre — la nivelul conștiinței anului Congresului al XI-lea — consensuri pe care le includem în noțiunea atît de esențial vitală, atît de esențial aparținînd demnității omului, care este: nivelul de trai al întregului popor. Și — consensuri — care, cu clarviziune, sînt sintetizate în chemarea din Proiectul de Cartă a partidului de a face tot ce omenește e posibil pentru ca, într-o aprigă bătălie cu timpul, să obținem de la viață și pentru viață aceste realizări precise:

să crească continuu veniturile oamenilor muncii, dar și să păstrăm un raport echitabil între veniturile mari și cele mici, deci, vrem să sporească și să fie garantate nu numai veniturile oamenilor muncii de la orașe, ci și cele ale cooperatorilor de la țară;

însăși societatea să urmărească satisfacerea, în condiții mereu mai bune și pentru toți cetățenii, a necesităților de învățămînt, ocrotire a sănătății, odihnă, cultură; vrem să-și asume într-o măsură tot mai mare sarcina creșterii și îngrijirii tinerei generații precum și cea a asigurării unor condiții de viață demne pentru cei bătrîni;

producția bunurilor de consum să asigure tot mai deplin necesitățile noastre și vrem să avem o bună alimentație, însă potrivit unor criterii raționale, științifice, care să nu ducă la risipa materiilor prime;

atît la orașe cît și la sate, o rețea de servire a populației mereu mai amplă și mai bine organizată;

să ne fie ocrotită sănătatea prin activități medicale preventive, prin ridicarea propriului nostru nivel de cultură sanitară, prin perfecționarea rețelei de asistență sanitară, prin îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață, printr-o dezvoltare sănătoasă, echilibrată, fizică și psihică, concomitent cu evoluția armonioasă a unor noi relații sociale;

să asigurăm o deplină ocrotire mamei și copilului și să aibă patria noastră o populație mai numeroasă;

să fim un popor la care cultura fizică și sportul să facă parte din felul nostru obișnuit, cotidian de viață;

să ne folosim timpul liber pentru odihnă ca și pentru ceea ce se cheamă veselie;

o puternică dezvoltare a rețelei de creșe, cămine și grădinițe pentru copii;

să crească cuantumul pensiilor;

să construim locuințe într-un ritm care să asigure, într-un viitor cît mai apropiat, soluționarea problemei spațiului locativ;

parcuri de odihnă, terenuri de sport, teatre și toate celelalte de care are nevoie foamea noastră de cultură și artă.

Deci, vrem — așa cum vrea partidul — să aibă orice om din țara asta condiții materiale și spirituale de viață fericită; să aibă orice om din țara asta posibilități dintre cele mai concrete pentru afirmarea deplină a personalității sale.

Deci, vrem — așa cum vrea partidul — să ne vedem națiunea și țara pe o demnă treaptă de progres și civilizație.

Sînt acestea trăsăturile conceptului nostru despre ceea ce înseamnă un nivel de trai care să asigure bunăstarea unui întreg popor, însă bunăstare care să izvorască din munca tuturor, să fie corespunzătoare și adevăratelor noastre posibilități de la care cu treizeci de ani în urmă am pornit, corespunzătoare și principiului repartiției socialiste după muncă, corespunzătoare și principiului repartiției comuniste de satisfacere deplină a necesităților raționale de viață ale oamenilor.

Cu alte cuvinte — de la popor cetire — putem spune că aspirăm spre bunăstare cu mult, mult bun-simț. Cu multă-multă limpezime a privirii și a minții.

NELU IONESCU ■

> *«În caracterul poporului român, în dorul său nestins de libertate și neatîrnare se regăsesc întruchipate înaltele virtuți ale strămoșilor noștri: dîrzenia, mîndria și înțelepciunea dacilor și romanilor, eroismul și neînfricarea lui Decebal și Traian».*
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

NEVOIA DE OAMENI NOI ESTE DE FAPT NEVOIA DE VIAȚĂ

omul nou

A fi radical, spunea Marx, înseamnă a merge pînă la rădăcina lucrurilor.

Pentru om rădăcina lucrurilor este omul însuși.

Cu alte cuvinte, ca orice sistem filozofic și politic progresist, materialist și revoluționar, marxismul așază în centrul viitorului pe care-l propune imaginea unui alt om, evident a unui om nou. Dovedind rolul determinant al relațiilor materiale de producție, filozofia marxistă accentuează faptul că schimbarea de esență a acestora este un proces conștient, dirijat de un partid politic, la capătul căruia se schimbă și lumea și omul.

Filozofia marxist-leninistă are un deschis caracter de clasă, ea nu acreditează imaginea oricărui om și nici măcar a oricărui fel de om nou. Pentru că oameni noi au existat întotdeauna, pentru că a spune despre omul nou că este opus celui vechi reprezintă prea puțin. Pentru omenire, de fiecare dată Galileo Galilei și Vasile Conta vor rămîne oameni noi pentru că ei și-au trăit viața tulburător de frumos și de pur, neliniștiți și conștienți că viitorul va aparține unei lumi în care dreptatea socială va fi obținută pentru cei mulți și productivi. Așa privite lucrurile, rezultă că România Socialistă se află în fața unui nou Congres destinat omului și desigur nu oricărui fel de om, ci omului nou. Interpretînd creator și plin de curaj tezele filozofiei marxist-leniniste, tovarășul Nicolae Ceaușescu accentua un lucru de o considerabilă importanță: există o relativă rămînere în urmă a conștiinței sociale față de existența socială, dar noi trebuie să facem totul pentru a grăbi mersul înainte al conștiinței sociale. Să nu așteptăm deci cu ochii țintă la calendar, ci să ne grăbim mersul propriei istorii. Este evident că spunînd conștiință socială și conștiință socialistă, secretarul general al partidului se referea la om. Ne interesează de fiecare dată omul nou, adică acel om care-și raportează destinul la destinul patriei pe care o numim România, ne interesează omul a cărui viață a fost și rămîne consacrată comunismului. Omul nou este fără îndoială un om care construiește, dar ne interesează ce anume construiește. Omul nou este un om al istoriei, dar pe noi ne interesează cărei istorii și-a dedicat viața. În istoria patriei noastre omul nou există. Românii morți în războaie pentru o Românie liberă sînt desigur oameni noi și ei rămîn ai noștri.

Pămîntul patriei nu a dus niciodată lipsă de oameni noi și se poate spune că eroica sa existență, lupta de a rămîne și de a se impune au creat cu necesitate oameni noi.

Din «Expunerea cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste» se cuvin a fi reținute — între celelalte idei — pentru esența lor următoarele fraze ale secretarului general al P.C.R.: «Iată cum trebuie pusă *problema trecutului și iată de ce*, criticînd vechea orînduire, stările negative din trecut nu trebuie să negăm totul. Avem toate motivele să fim mîndri de trecutul de luptă și muncă al poporului nostru, de ceea ce am realizat în anii socialismului; avem toate motivele să prețuim figurile luminoase progresiste ale poporului nostru, eroismul maselor largi populare, fără deosebire de naționalitate, care prin lupta și munca lor au realizat tot ce există astăzi în România». Cred că a trecut timpul cînd omul nou era o chesti pur teoretică sau doar un caz izo, un ideal. Sîntem o societate tînără în care revoluția continuă, și pe care, construind-o, ne construim. Fiii unei țări noi sînt oameni noi, oameni pentru care — repet — nou nu este o noțiune abstractă. Nu orice fel de nou, ci noul legat de comunism, de viitorul fericit și demn al României. Nu-mi doresc un om nou vesel, rîzînd în hohote fără griji, alături de alți oameni noi, ci pe acela veșnic îngîndurat, mereu cu gîndul la ce n-a făcut încă, la ce poate să facă pentru ceilalți. Omul nou este aspru și dîrz, revoluționar în fiecare clipă a existenței sale. Pentru el nu există sărbători și nici zile cenușii de pauză. El știe precis că noul este și o stare de spirit, el știe că a fi tînăr nu înseamnă a fi și nou. Este vorba deci de tinerețea revoluționară a țării noastre care-și propune acum să realeagă pe viață pe cel mai tînăr bărbat al ei, a cărui viață este, firește, și un simbol, dar în primul rînd viață, deci activitate. Nicolae Ceaușescu este produsul setei pentru nou a națiunii române, el ne-a dovedit în viața și activitatea sa că în România formarea și nevoia de oameni noi continuă, că toate acestea reprezintă dorința noastră de a avea loc sub propriul nostru soare.

EUGEN SECELEANU ■

SPIRITUL REVOLUȚIONAR

a reîntineri prin propriile tale fapte, a simți noul, a nu bate pasul pe loc

« Mersul nostru înainte presupune,în același timp,transformarea omului; nu se poate concepe făurirea societății comuniste fără transformarea revoluționară a omului, fără ca omul, care constituie figura centrală a societății comuniste să devină un om nou, pătruns de spirit revoluționar, hotărît întotdeauna să lupte împotriva vechiului, pentru victoria noului. Lupta pentru nou în toate domeniile de activitate este o luptă revoluționară. Noi sîntem revoluționari și trebuie să rămînem tot timpul revoluționari dacă vrem să rămînem comuniști!»

NICOLAE CEAUȘESCU

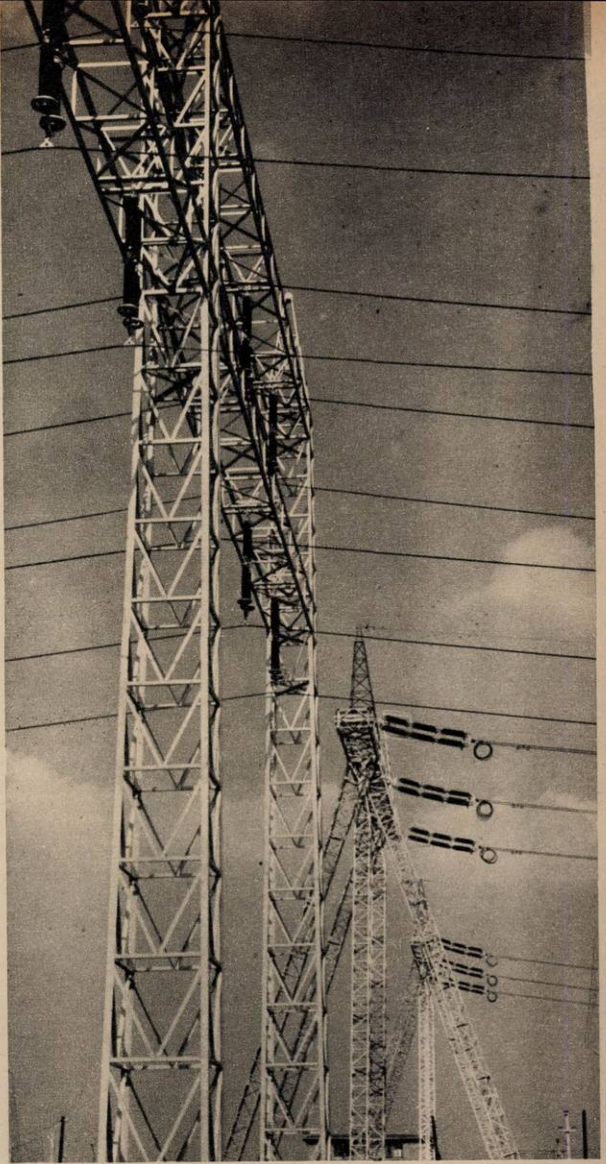

Mi se pare că despre acest subiect se poate discuta oricînd cu condiția unei sincerități totale, cu o deschidere către problemele pe care le implică noțiunea, noțiune foarte des folosită, și cînd trebuie și, uneori, și cînd nu trebuie. Mi se pare că abuzul făcut cu aceste cuvinte, în unele cazuri este mai dăunător decît orice. A afirma spiritul revoluționar nu este suficient. Este totdeauna nevoie de o nemulțumire de sine, de o continuă observare a ceea ce se învechește în noi, a ceea ce ațipește și devine balast. Spirit revoluționar au avut totdeauna masele care sînt adevăratul promotor al istoriei, spirit revoluționar a dovedit partidul nostru atunci cînd a analizat cu justețe, critic și autocritic, ceea ce devenea stagnant, greoi și anistoric. Și în materie politică anacronismele se ivesc destul de des și mai există oameni care cred că a da o direcție este suficient și că nu mai se simte nevoia să și respecți direcția respectivă. Ei, acești oameni pe care progresul îi respinge, sînt de fapt niște conservatori, trăind în umbra unor drapele glorioase, a unor fapte glorioase, a unor jertfe impresionante, dar numai atît. Spirit revoluționar mai înseamnă și a simți tot ce este nou, spirit revoluționar înseamnă și a anticipa, spirit revoluționar înseamnă să simți cu o clipă mai devreme spiritul timpului tău; spirit revoluționar înseamnă a nu bate pasul pe loc.

A inventa, a spori ceea ce ai moștenit, a căuta căi noi pentru fericirea maselor, a nu te crampona de metode vechi, a nu ține scaunul pe care nu-ți este călduț să-l părăsești, a rămîne tînăr, a vibra pentru cei care au fost și pentru cei care vin, a fi totdeauna exemplu în fața națiunii căreia îi aparții și exemplu în fața lumii, a păstra proaspătă flacăra ideală a revoluției, a nu te îngrozi să te schimbi pe tine însuți cînd simți că vremurile te depășesc, a nu lăsa ca spiritul pensionar să-ți învăluie ființa, a reîntineri prin propriile tale fapte.

Spirit revoluționar mai înseamnă a nu trăda, a rămîne credincios ție însuți, a lumina într-o lume pe care vor să o mai macine egoisme, șiretenie, dorințe de parvenire,

Spirit revoluționar înseamnă a fi totdeauna pur. A fi comunist de omenie.

EUGEN BARBU ■

CEVA DESPRE STRUCTURA POPULAȚIEI

ATENȚI LA ADEVĂRU

Obligăm istoria să-și modeleze unitățile de măsură după ritmurile noastre, să *nu-și mai acorde prelungite răgazuri* ale meditației, să treacă, în contul ei, o realitate incontestabilă: intervalul scurt a zece sau a douăzeci de ani, aflați în stăpînirea noastră, înseamnă în mod cert un spațiu al marilor consolidări și împliniri, nicidecum doar al premiselor și așteptărilor, un spațiu în care ne-am definit, în termeni fundamentali voința de acțiune, și acțiunea însăși, capacitatea de a prefigura viitorul și puterea de a ni-l apropia. Programul Partidului Comunist Român subliniază: «În societatea românească s-au înfăptuit cele mai profunde schimbări structurale de ordin economic, social și politic, cunoscute de-a lungul întregii sale istorii. Dintr-o țară cu un pronunțat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, România a devenit, în mai puțin de 25 de ani, o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, în plină dezvoltare — organizată pe baza cuceririlor științei și tehnicii moderne, întemeiată pe proprietatea socialistă a întregului popor și cu o agricultură socialistă de stat și cooperatistă în plin proces de modernizare».

Aparținem unui popor robust și dinamic, a cărui rîvnă de a construi temeinic, pentru destinul generațiilor prezente și viitoare, a cărui disponibilitate, fără preget, de a ieși în întîmpinarea noului, sînt evidente în toate zonele muncii, ale vieții sociale, ale existenței noastre. Toate mișcările esențiale care conferă identitate națiunii române se află sub semnul energiei, al dinamismului și, în același timp, al capacității de a preîntîmpina întinarea armoniei sociale. O scurtă privire asupra actualei configurații a populației țării ne îndreptățește să vedem în mobilitatea deplasării grupurilor de oameni însuși modul nostru de a ne așeza structurile sociale, decis, ferm, atenți la învățămintele dialecticii și la adevărurile propriei noastre istorii.

Politica partidului, de industrializare și modernizare a economiei socialiste, a determinat creșterea ponderii populației ocupate în industrie de la 12% în 1950, la 27,6% în anul trecut, în timp ce ponderea populației ocupate în agricultură a scăzut, în aceeași perioadă, de la 74,1% la 42%. În medie, pe parcursul unui cincinal, industria atrage aproximativ 50% din sporul total al persoanelor ocupate. Absorbția forței de muncă de la sate nu este însă un proces haotic și aducător de vitregii peste vatra neamului nostru; prin însăși condiția ei, agricultura socialistă, beneficiară a unei dotări tehnice și a unor posibilități fără precedent de a folosi cuceririle științei, eliberează *forță de muncă. Un număr*

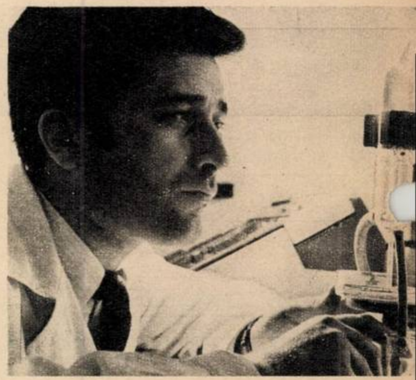

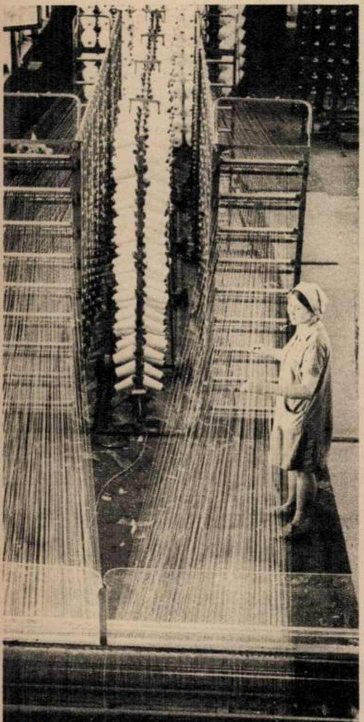

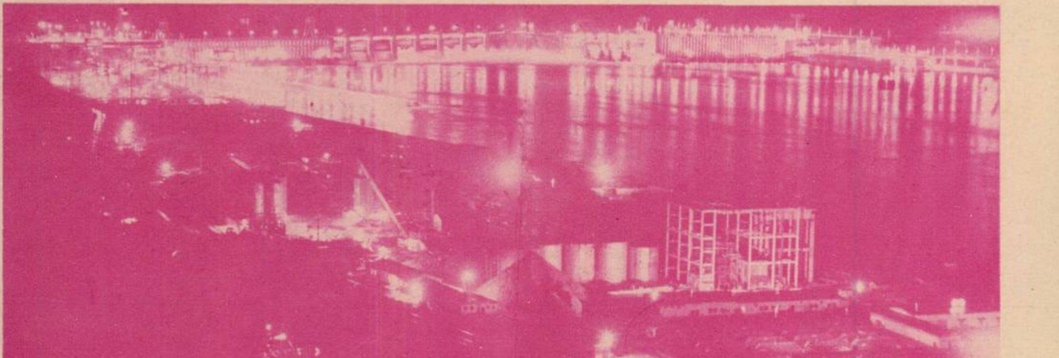

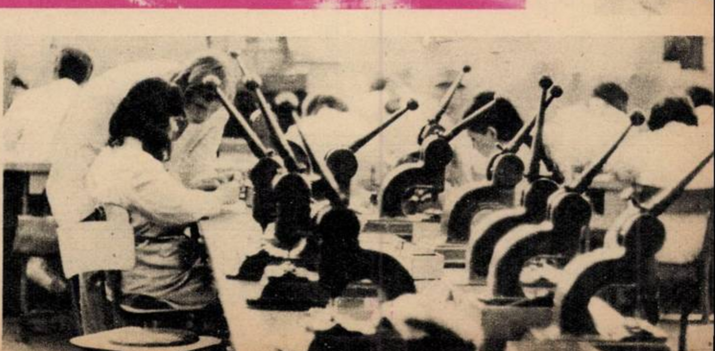

ILE NOASTRE

micșorat de țărani, dar mai puternici decît oricînd, pot asigura cu cele trebuincioase un popor în continuă creștere, fac față exigențelor sporite ale traiului nostru. Migrația spre urban, departe de a fi doar o propensiune către orașul mit al civilizației, devine un proces aflat sub controlul nostru. În condițiile economiei planificate, România a obținut succese remarcabile în politica de creștere a marilor orașe, în înălțarea celor noi, pentru a evita cetățile cu respirația tăiată de supraaglomerație, acaparatoare ale unor investiții economice și umane inechitabile. În anul 1944, populația urbană a țării se ridica la aproximativ 3,6 milioane, în 1966 se dublase iar în prezent atinge circa 8 milioane de locuitori, deci de 2,5 ori mai mult decît acum 30 de ani. Dar agenda înțelepciunii noastre consemnează totodată: 84 de localități s-au adăugat rețelei urbane în ultimii 30 de ani. Numărul orașelor cu peste 100 000 de locuitori a crescut în ultimul sfert de secol de la 3 la 15, iar al celor cu 20 000-50 000 de locuitori de la 21 la 53.

Impactul urbanizării este descifrabil și în faptul că numai între anii 1968 și 1972 și-au stabilit domiciliul în municipii și orașe 523 000 de persoane provenite de la sat. Paralel cu procesul de urbanizare, tot mai multe localități rurale aspiră și dobîndesc caracteristici economice, social-culturale și edilitare apropiate de cele ale orașelor. Vorbind astăzi despre mutațiile demografice, despre urban și rural, despre transferurile de populație, trebuie să relevăm și adevărul că însuși omul care se mută și cel care își primește un nou tovarăș nu mai este același cu cel de acum cîțiva ani. Datorită dezvoltării cu prioritate a ramurilor industriale legate de progresul tehnic, datorită transformării radicale a agriculturii, structura socio-profesională a populației a cunoscut profunde mutații: a crescut ponderea celor cu ocupații muncitorești legate *ineluctabil* de exercitarea unor activități intelectuale, sporește numărul cooperatorilor agricoli care îndeplinesc meserii specifice muncitorești. Avînd în vedere că aproape jumătate din populația țării s-a născut după 23 August 1944, este limpede că mulți dintre cei cărora li s-au încredințat cîrmele economiei sînt absolvenți ai unor școli de cultură tehnică de specialitate: iată, în 1950, la 10 000 de locuitori reveneau 61 de elevi în școlile profesionale și 79 în învățămîntul de specialitate, în 1973 — cifrele se modificau, devenind 170 și, respectiv, 105. Numai în ultimii trei ani detașamentul *muncitorilor cu studii medii* de specialitate a crescut cu peste 100 000.

O asemenea realitate dinamică indică cîteva dintre pîrghiile procesului dialectic al omogenizării societății noastre ale cărei dimensiuni le conturează, la scara certitudinilor viitorului, Carta Comuniștilor: «Programul Partidului, sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** dă o perspectivă măreață apropierii între clase — în condițiile ștergerii deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, dintre munca fizică și munca intelectuală — perspectiva înfăptuirii unei societăți noi, a unui popor omogen al societății comuniste, a poporului muncitor unic».

MAGDA MIHĂILESCU ■

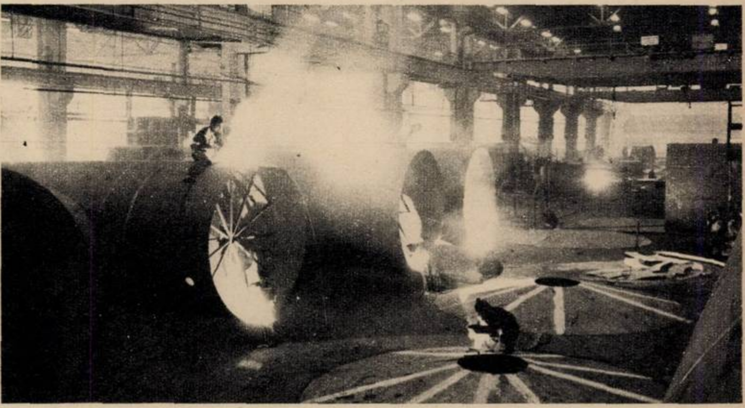

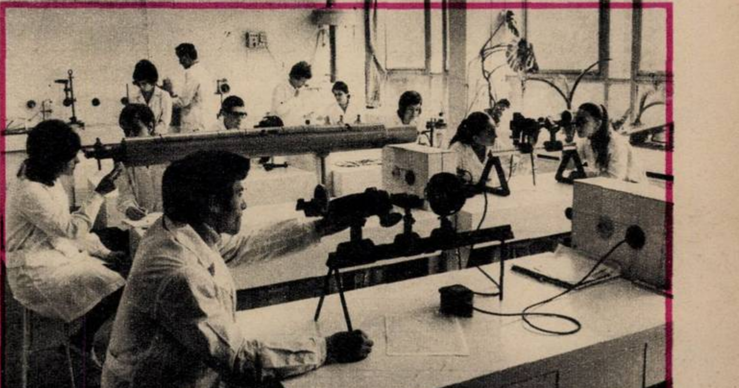

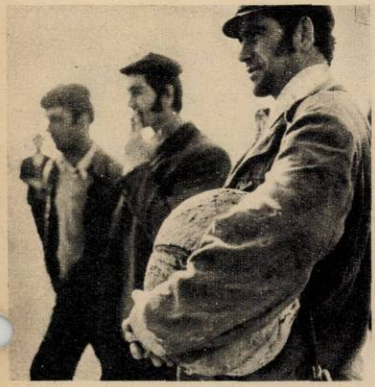

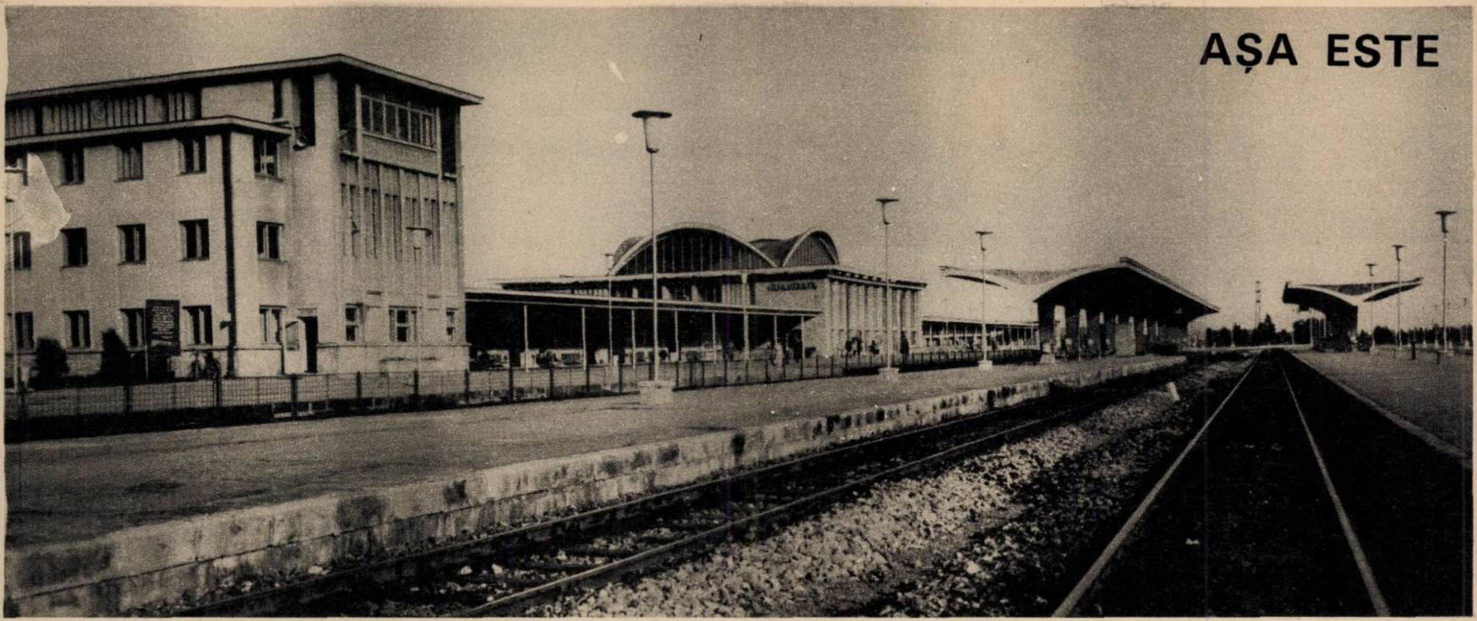

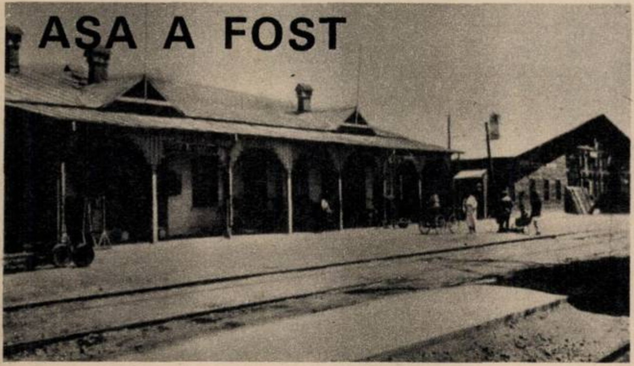

PRIVIND ACESTE DOUĂ FOTOGRAFII — TERMENI DE COMPARAȚIE — ȘI ȚINÎND SEAMA DE DIFERENȚA DE TIMP DINTRE ZILELE ÎN CARE AU FOST FĂCUTE, ÎȚI DAI SEAMA CĂ ȘI GĂRII C.F.R. CONSTANȚA I SE POTRIVEȘTE TERIBIL DE BINE VORBA: LA 40 DE ANI ÎNCEPE VIAȚA.

IERI - AZI

DOUĂ CUVINTE CARE FIXEAZĂ

O ISTORIE

PORTUL CONSTANȚA IERI, SAU MOTIV DE BALADĂ PENTRU SPINĂRILE ȘI BRAȚELE A SUTE DE DOCHERI CARE AU FOST BUNICI ȘI TAȚI AI NOȘTRI.

PORTUL CONSTANȚA AZI, SAU MOTIV DE COR BĂRBĂTESC PENTRU MUNCA ELIBERATĂ PRIN REVOLUȚIE SOCIAL POLITICĂ ȘI TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ.

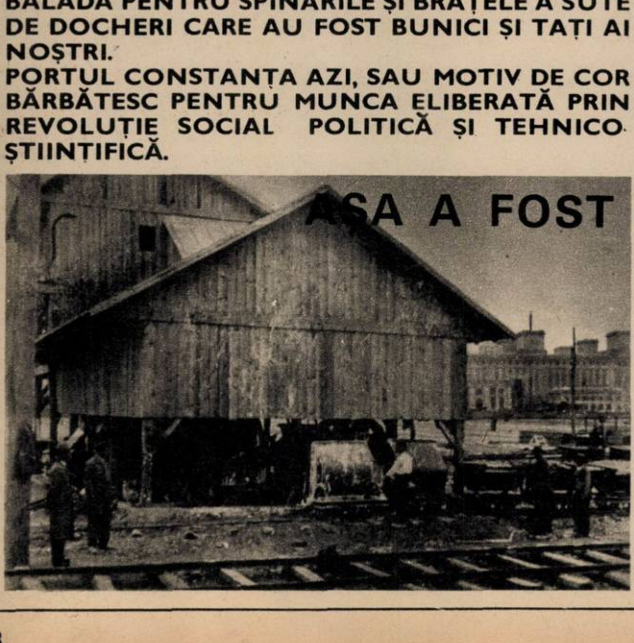

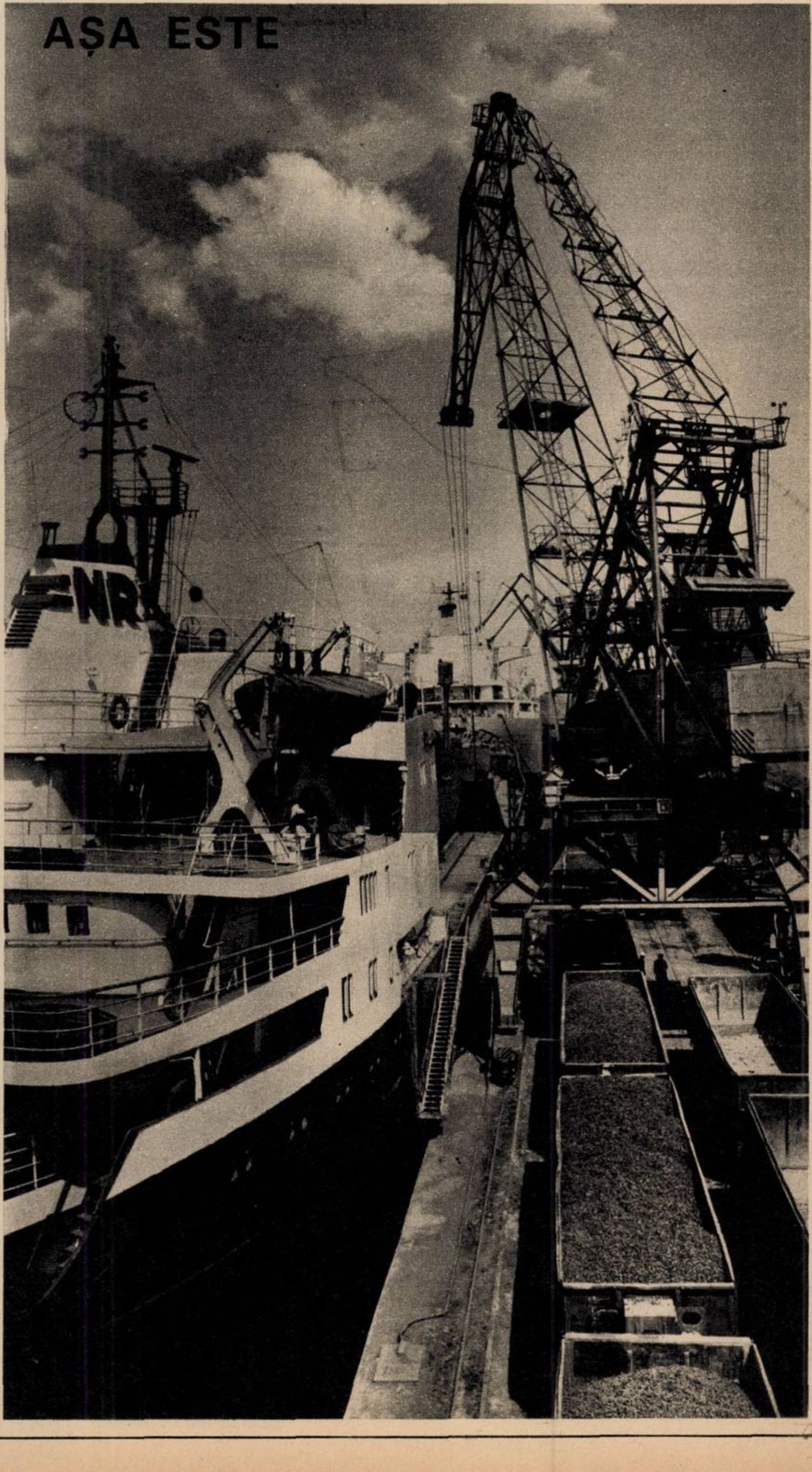

unitatea națiunii socialiste

Trebuiră să vină zile mai noi,
zile mai apropiate de noi,
ca românii și împreună cu ei
maghiarii și germanii
să trăiască în pace,
în sfînta pace și-n libertate,
și-mpreună să construiască
o țară de lumină
și o istorie de lumină

Cred că forța labirintului stă în negura din el, în densul întuneric ce nu poate fi surpat: și nu poate fi fiindcă *din ordin regesc Dedal a construit* acest întuneric fără întoarcere pentru burta monstrului jumătate taur și jumătate om, acest labirint de negură în care să fie mereu sacrificați oamenı pentru burta acestei neîncăpătoare puteri din negură și de întuneric, *pentru burta puterii. Șiruri de tinere* fete și de tineri bărbați se sălășluiră în secoli întunecați în pîntecele nesătul al minotaurului și cei care încercară să taie cu sabia întunericul sfîrșiră trași pe roată și mîncați de corbi și pe frunte purtînd coroană de fier înroșit, pe scaun de foc, mîncați de vii de propriii lor prieteni, special flămînziți, mîncați de propriii lor prieteni cu care au luptat și au suferit, sfîrșiră fluierînd nebuni din trișcă, sfîrșiră înjunghiați pe la spate, regi-țărani, singurii și *adevărații și nemuritorii noștri regi.* Ei știură să viseze și crezură în visul lor că burta puternicului monstru de putere poate fi spintecată. Istoria Transilvaniei e plină de Horea și de Doja și de atîția mulți Horea și de atîția mulți Doja încît s-ar putea spune că toți care pieriră în marele întuneric luptînd aveau chipul și sîngele lui Horea și Doja. Și totuși numai cînd Horea și Doja își dădură mîna prin timp minotaurul se cutremură și țara de păduri și de someșuri și de tîrnave își regăsi chipul în lumină. Marea problemă a istoriei a fost mereu o întrebare: cum să ies din labirint? Și marele răspuns e un *simplu* ghem de ață care să te aducă de unde ai plecat, fiindcă eu cred că secretul labirintului stă în *întunericul* din el și nu în minotaur, minotaurul are și el zilele numărate și poate fi și el învins, numai întunericul n-are zilele numărate și e de neînvins. Cu alte cuvinte, și ca să fie mai clar, în umbra și în întunericul puternic și al puterii din labirint poate mulți ajunseseră înaintea lui Tezeu să-l omoare pe minotaur, dar ucigînd monstrul și nevenind înapoi, neștiind drumul către lumină înseamnă că le plăcu întunericul și că și ei deveniră prinți ai întunericului, sau mai pe șleau minotauri, *asasini ce doriră la rîndul* lor jertfe și tribut de sînge pentru burta lor. Problema e și mai clară: *cine uită de unde a plecat își uită rădă*cinile și calea spre lumină și prinde gustul puterii, în întuneric totul e posibil — altfel nu se explică șirul lung de jertfe al istoriei labirintului. A fost nevoie de un ghem de ață, care e o idee, ca monstrul să fie răpus. A fost nevoie de o idee, dar ideea a venit din mintea unei fecioare, Ariadna, care îl iubea pe Tezeu: deci s-ar putea spune că ideea a venit din inima ei, adică din dragoste, și că numai dragostea pentru viața lui l-a scăpat și ne-a scăpat de *minotaur. Numai dragostea* față de semenii cu care împărțim pămîntul, și apa, și pîinea ne poate limpezi viața și face stăpîni pe propria noastră viață. Asta presupune că puterea minotaurului, și a puterii, este ura, și că minotaurul din labirintul său și de pe tronul său ca să poată dăinui se baza pe ura și pe nepăsarea și pe lipsa de dragoste a celor din afară. În Transilvania își dădură mîna în revoluții românii și maghiarii și lumina acestei strîngeri de mînă fu începutul ieșirii de sub jug. Iancu jură în revoluție să *nu* asuprească niciodată pe frații maghiari și mai jură să lupte pentru creșterea bunăstării și *mai* jură să facă totul pentru ca binele să înainteze pentru înaintarea binelui. Dar trebuiră să vină zile mai noi, zile mai apropiate de noi, ca românii și împreună cu ei maghiarii și germanii să trăiască în pace, în sfînta pace și-n libertate, și-mpreună să construiască o țară de lumină și o istorie de lumină. Puterea lor și a patriei stă în construirea acestui edificiu de lumină fără minotauri, puterea lor stă în unirea și în dragostea cu care împreună lucrează pentru propășirea binelui.

DUMITRU RADU POPESCU ■

industrializarea, piatră unghiulară a întregii economii

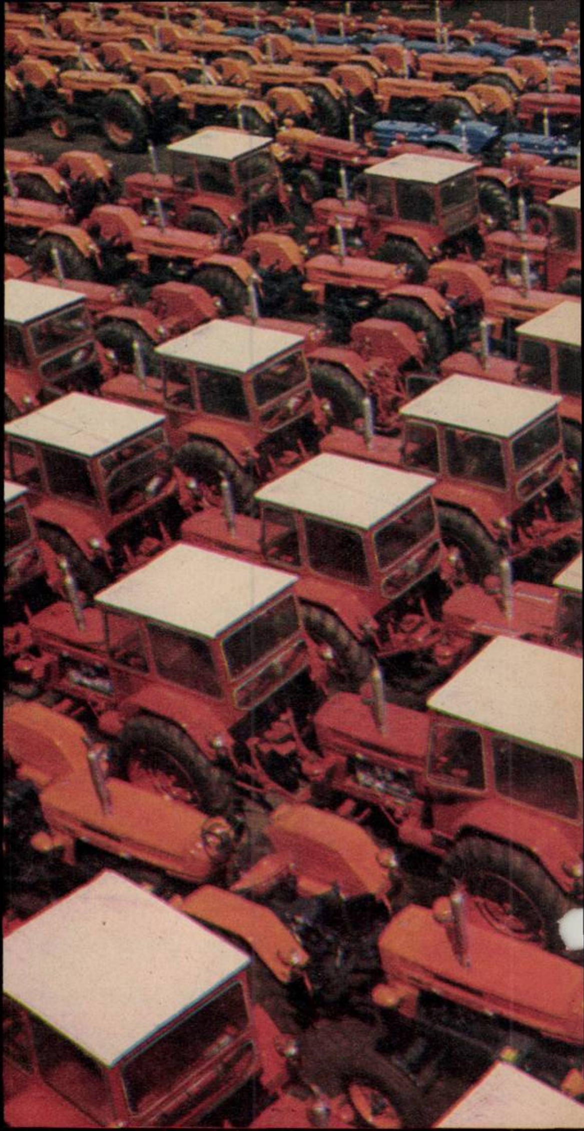

AM VĂZUT CU OCHII NOŞTRI REDESCOPERIREA ROMÂNIEI, PRIN MAREA CAPACITATE
A COMUNIŞTILOR DE A TRANSFORMA ÎN FAPTE VOCAŢIA UNUI ÎNTREG POPOR.
AM FOST MARTORII ŞI CREATORII ACESTUI IMPRESIONANT ŞI TULBURĂTOR CAPITOL
DIN ISTORIA PĂMÎNTULUI ROMÂNESC,
PRIN RIDICAREA LA SCARA REALITĂŢII A CELOR MAI NOBILE VIRTUŢI ALE SOCIALISMULUI,
PRIN FRUCTIFICAREA TRADIŢIILOR REVOLUŢIONARE,
ÎMPLININD UN GÎND STRĂVECHI DESPRE O ŢARĂ A CIVILIZAŢIEI PROSPERE,
CU O INDUSTRIE ŞI O AGRICULTURĂ PUTERNICE,
GARANŢIA PROGRESULUI MATERIAL ŞI AVANGARDA INDEPENDENŢEI ŞI SUVERANITĂŢII NAŢIONALE

Peste două zile, un întreg popor, prezent în sala Congresului prin reprezentanţii săi de frunte — aici unde cei mai buni dintre cei buni îşi vor exercita prerogativele în haine de lucru — va lua act de sine cu o nestrămutată sete de adevăr, cu întreaga lui capacitate de dăruire, descoperind contururile viitorului, într-o totală adeziune pentru procesul dinamic al unei societăţi fără precedent.

Marele eveniment al lunii noiembrie se impune inimii şi cugetului nostru nu numai prin solemnitatea momentului sau prin larga şi vibranta retrospectivă a trecutului naţional. Cele trei decenii de la intrarea ireversibilă a României în evul său socialist reprezintă pentru noi toţi evocare, sinteză şi interpretare a drumului parcurs, un vast tablou al epocii de reînnoire istorică, o prospectare lucidă şi realistă a ceea ce va însemna pentru România viitorului o istorie grăbită, făurită conştient prin armele raţiunii, ştiinţei şi practicii sociale.

La temelia acestui grandios edificiu Partidul Comunist Român a materializat axioma civilizaţiei contemporane: crearea unei economii stabile, bazate pe o consecventă politică de industrializare a patriei, în concordanţă strictă cu realităţile şi posibilităţile concrete ale României, şi prin alegerea acelor opţiuni care să garanteze structura modernă a valorificării superioare a resurselor materiale şi umane.

Epopeea marilor construcţii ale socialismului este îndeobşte cunoscută cititorilor noştri. Din scurgerea celor trei decenii de viaţă liberă atenţia noastră a tuturor se opreşte însă în mod deosebit asupra ultimilor ani. Acordăm această prioritate nu obligaţi de prospeţimea memoriei sau din considerente de ordin afectiv, ci datorită marilor semnificaţii pe care le-au avut în destinul colectiv al poporului nostru cele două evenimente cruciale ale istoriei noastre contemporane, Congresele al IX-lea şi al X-lea ale Partidului Comunist Român. Ultimii ani ai istoriei noastre naţionale rămîn cu totul remarcabili prin vigoarea, dinamismul şi amploarea progresului multilateral; iar dezvoltarea viitoare a României este legată indisolubil de realizările obţinute pînă în prezent şi în mod deosebit de cele înregistrate în bilanţul anilor 1966-1974. Dovada o fac marile cetăţi ale siderurgiei şi industriei constructoare de maşini, prelucrarea superioară a aurului negru şi gazului metan, descătuşarea potenţialului hidroenergetic, geneza metalului alb, desferecarea moleculei clorosodice, noua istorie a vegetaţiei forestiere. Intrate în hora chimiei, în chingile electrolizei, în cuptoarele oţelarilor, prelucrate în sute de uzine, fabrici şi secţii noi, ridicate în ultima vreme, bogăţiile solului şi subsolului românesc şi-au redesco-

> *«Condiţia civilizaţiei statului e civilizaţia economică. Gradul de civilizaţie al unui popor se măsoară după aptitudinile de a supune puterile oarbe ale naturii scopului omului... Industrie fără protecţie nu se poate înfiinţa. Protecţie fără putere politică a statului nu se poate exercita».*
>
> **MIHAI EMINESCU**

perit din nou valoarea, importanţa şi marea lor semnificaţie în balanţa economiei naţionale.

Astfel, conform datelor estimative, sporul producţiei industriale ce se va obţine în 1975 va fi, în comparaţie cu 1965, de 3,5 ori mai mare decît cel realizat în deceniul precedent acestui an, iar anul acesta producţia industrială a României va fi de 28 de ori mai mare decît în 1938. În 1974 se vor produce 8,6 milioane tone oţel (faţă de 284 000 tone în 1938), iar producţia de energie electrică va însuma 51,5 miliarde kWh. (Anul acesta întreaga producţie de energie electrică din 1938 se va obţine în numai 8 zile, iar consumul de energie electrică pe un lucrător din industrie va ajunge la peste 13 000 kWh, faţă de 7 000 kWh în 1965 şi numai 1 500 kWh în 1938.)

Politica de industrializare consecventă a patriei socialiste a cunoscut aceeaşi creştere ascendentă a industriei grele, osatura virtuală a întregului progres economic, o deosebită pondere înregistrînd industria constructoare de maşini şi chimia, supranumite pe drept cuvînt industrii industrializante. În 1975 peste 44% din întreaga producţie industrială a României va fi realizată în aceste ramuri-cheie, faţă de 13% în 1938 şi 28% în 1965. De remarcat în acest sens faptul că cele 23 de judeţe ale ţării care găzduiesc fabrici şi uzine constructoare de maşini obţin în prezent, fiecare în parte, o producţie mai mare decît întreagă această ramură în 1938; şi tot în 1974 industria chimică realizează în numai două zile o producţie cu o valoare egală cu cea dobîndită în 1938, anul de vîrf al României antebelice.

O largă amplitudine a cunoscut în cadrul politicii de industrializare producţia în industria lemnului, hîrtiei şi celulozei, precum şi industria materialelor de construcţii. De asemenea, concomitent cu ramurile producătoare de mijloace de producţie, s-au dezvoltat şi sectoarele furnizoare de bunuri de consum pentru populaţie, a căror producţie s-a mărit de peste 15 ori în 1964 faţă de 1938.

Ne mîndrim deopotrivă cu importantele succese dobîndite prin socializarea agriculturii. Înfrăţirea miilor de parcele izolate într-un singur ogor a dat posibilitatea valorificării fondului funciar prin direcţionarea unor importante investiţii în domeniul mecanizării, chimizării şi pentru extinderea irigaţiilor. Întreaga ştiinţă agricolă, convertită în practica zilnică, a demonstrat marea superioritate a agriculturii socialiste, singura capabilă să aplice cuceririle ştiinţei într-o politică agrară coerentă şi cu eficienţă maximă. Astăzi, pe ogoarele patriei lucrează 117 000 tractoare şi zeci de mii de alte maşini agricole, revenind în medie un tractor la 83 hectare de teren arabil, faţă de 684 hectare în 1950 şi 121 hectare în 1965. De asemenea, faţă de numai 25 kilograme îngrăşăminte chimice substanţă activă administrate în 1965 la un hectar de teren arabil, vii şi livezi, în 1975 vor fi administrate circa 140 kilograme la hectar.

O grandioasă frescă a civilizaţiei contemporane, un puternic demaraj cu ample propulsări în toate compartimentele vieţii noastre, o consonanţă intimă între partid şi popor, caracterizată pregnant prin concordanţa deplină dintre teorie şi practică, prin aplicarea creatoare la condiţiile concrete ale României a principiilor şi legilor generale ale socialismului. Am ajuns la acest stadiu de dezvoltare a patriei socialiste dînd cîştig de cauză raţiunii, am ales făgaşul biruinţei într-o luptă neîntreruptă cu greutăţile şi inerţia. O întîlnire violentă a trecutului cu prezentul, o luptă ireconciliabilă între bine şi rău, între vechi şi nou, motorul şi miezul dialectic al întregii noastre deveniri.

Succesele viitorului rămîn şi ele foarte certe. Ele se vor naşte pe trunchiul solid al prezentului prin destoinicia unui popor harnic, a unei naţiuni care şi-a demonstrat din plin virtuţile, sub îndrumarea unui partid încercat în fruntea căruia se află înţeleptul său secretar general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înţelepciunea şi vigoarea întregului nostru partid.

Sobre, lucide, realiste, documentele pentru Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român anticipează emoţionant dezvoltarea destinului colectiv al poporului nostru, constructorul şi beneficiarul marelui progres social şi economic al României. Astăzi ştim cu toţii: peste cinci, peste zece, peste douăzeci de ani vom fi mai bogaţi, mai puternici şi mai fericiţi. Jaloanele ulterioarei dezvoltări, bazate pe marile realizări obţinute în ultimele trei decenii şi în mod deosebit în ultimii ani, vor apropia România noastră de ţările cu cea mai avansată economie.

Am trăit şi vom trăi cei mai frumoşi ani. Am ajuns să păşim cu fruntea sus, să devenim noi înşine, să ne bucurăm de roadele acestei ţări frumoase ca o grădină. O ţară cum nu e alta prin varietatea şi armonia reliefului, prin marea zestre a bogăţiilor naturale, prin înţelepciunea, omenia şi hărnicia tuturor celor care au prins vreodată trup şi suflare din lutul ei. Aşa au văzut-o şi-o proslăvesc de veacuri toţi cei care şi-au unit sufletul cu destinul ei, au legănat-o în balade şi doine, i-au udat ţărîna cu sînge şi lacrimi.

O împlinire tîrzie la capătul a două milenii de suferinţe şi privaţiuni, dar grandoarea şi elocvenţa ultimelor cuceriri asimilează şi sintetizează într-un chip magistral întreaga zestre de valori acumulată de veacuri, dînd o înaltă strălucire şi semnificaţie însuşirilor tradiţionale ale poporului român: omenia, stima şi respectul pentru fiinţa şi crezul altor popoare, opţiunea lui fermă pentru un climat de pace şi progres, hărnicia, curajul şi înaltul său patriotism, ospitalitatea şi voinţa de întrajutorare, de colaborare frăţească cu vecinii săi, cu toate popoarele globului. E tot ceea ce am dorit şi am simţit dintotdeauna, e ceea ce a săvîrşit România zilelor prezente, o ţară cu un remarcabil prestigiu internaţional, înconjurată cu admiraţie, preţuire şi îndreptăţită speranţă pentru promptitudinea, justeţea şi înţelepciunea politicii sale interne şi internaţionale.

LIVIU TIMBUS ■

„CEA SCU
și
POPORUL”

democrația noastră

CEEA CE DĂ ÎNSĂȘI EMBLEMA, DEFINIȚIA DEMOCRAȚIEI ROMÂNEȘTI ÎN ACTUALA ETAPĂ, ESTE DIALOGUL — MARELE DIALOG — DINTRE PARTID ȘI POPOR, INAUGURAT, ÎN ACEȘTI ANI DIN URMĂ, PRIN EXEMPLUL PERSONAL AL TOVARĂȘULUI CEAUȘESCU, PRIN ÎNTÎLNIRILE SALE FRECVENTE CU MUNCITORI, CU ȚĂRANI, CU OAMENII CĂRȚII, CU MASELE CELE MAI LARGI

Toamnele, anotimpuri de bilanț, adună în oglinzile lor de lumină filtrată întreaga limpezime a prezentului laborios al patriei, înnobilat de echitatea care ne întemeiază existența și perspectivele clare prin care ne recunoaștem chipul de mîine. Iar astăzi, în această toamnă, în pragul celui de-al XI-lea Congres al partidului, acestor perspective le-a fost dat să poarte un nume: Proiectul de Program al Partidului Comunist Român pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. În spiritul și în litera acestui inestimabil document ard un gînd și o inimă, ale celui mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În spiritul și în litera programului regăsim interesele fundamentale ale națiunii noastre și ale socialismului în general, aspirația noastră profundă spre perfecționarea cadrului de viață în care ne desfășurăm activitatea, credința noastră nestrămutată în virtuțile — unice în istorie — ale democrației socialiste.

Aici, la Craiova, unde aștern pe hîrtie aceste rînduri, în urmă cu cîteva decenii apărea în Editura «Scrisul românesc» un «Dicționar al filosofiei», din care, printre altele, aflăm și o definiție a democrației: «forma de guvernămînt care afirmă și realizează prin legi juridice conducerea statului prin voința poporului întreg, fără deosebire de clase sociale bazate pe avere, capacitate și naștere». Era, altfel spus, o definiție a democrației date din afara democrației. Era, poate, mai mult decît o definiție, era o aspirație.

Între timp au trecut niște decenii, dintre care în trei — cele mai înălțătoare, cele mai înflăcărate din istoria poporului român — zi de zi și oră de oră, cu deosebire în perioada dominată de congresele al IX-lea și al X-lea, partidul ne-a învățat să definim democrația din interiorul ei. Și definiția aceasta, treptat, pe măsură ce democrația, dintr-un adevăr al majorității s-a transformat într-un adevăr al totalității, a încetat să mai fie o fereastră spre un viitor ipotetic. Din ce în ce mai pregnant, ea se vădește a fi o fereastră spre om, spre noi înșine, spre izvoarele ei firești și de nestins.

Și ne reîntoarcem iarăși în timp, la tomuri mai mult sau mai puțin prăfuite: adevărul nu depinde de majoritate, afirmă unul dintre principiile logicii formale. Într-adevăr, în amurgul evului mediu, cînd s-a enunțat sistemul cosmogonic geocentric, un singur om era cu adevărat convins că pămîntul se învîrtește în jurul soarelui și nu invers: Nicolaus Copernic.

Preponderența votului, în cadrul multiplelor forme procedurale ale democrației, nu poate fi contestată. Dar democrația socialistă, spre deosebire de cea burgheză, reconsideră actul opțiunii colective în esența sa și-i conferă nu numai caracterul de a fi suficient, ci și pe acela de a fi necesar. Prin vot sînt alese instanțele politice și administrative ale țării; prin vot se iau hotărîri în ceea ce privește viața internă a organizațiilor noastre obștești și activitatea întreprinderilor și instituțiilor, în cadrul plenarelor sau al adunărilor generale ale oamenilor muncii; prin vot sau prin alt mecanism, care oricum implică o majoritate de probe și mărturii, se desăvîrșește o acțiune juridică. Și întreaga viață a societății noastre ne confirmă, prin toate secvențele ei, că, într-adevăr, chiar dacă adevărul nu depinde teoretic de majoritate, el nu se află practic departe de ea. Și dacă votul, ca instrument procedural al democrației socialiste, nu este perfecționabil, în schimb, perfecționabili sînt oamenii care optează, decid, hotărăsc și aplică voința majorității.

În consecință, calitatea de a fi dialectică a contradicției amintite mai sus rezidă în posibilitatea ei certă de a fi depășită. Întreaga politică socială a partidului nostru, afirmînd idealul și căile practice ale dezvoltării multilaterale a personalității umane, afirmă totodată încrederea nestrămutată în capacitatea oamenilor de a discerne utilul de nociv, dreptatea de injustiție, adevărul de fals. Pentru că, în fapt, societatea care și-a propus să restituie oamenilor esența lor umană nu poate considera adevărul decît ca un adevăr al oamenilor, circumscris cadrului concret al vieții lor, și nicidecum ca o entitate abstractă, transcendentă idealurilor care ne animă. Iată un aspect al dezvoltării democrației socialiste — revelat cu prestanță mai ales în acești ultimi ani, în acest ultim deceniu — asupra căruia merită să meditâm. Iată de ce astăzi — și cînd zicem «astăzi» ne gîndim la acest an, la această oră a Congresului al XI-lea — orice definiție a democrației este, în primul rînd, o fereastră spre om, sau noi înșine, spre izvoarele ei firești și de nestins.

Mai mult ca oricînd, răsfoind astăzi, la această oră, marea carte a faptelor țării, aflăm exemplele care ilustrează elocvent democratismul orînduirii noastre socialiste. Printre ele, unul dintre cele mai recente și de maximă importanță pentru viitorul democrației în România: adoptarea în forul legislativ suprem al țării a legii privind retribuția oamenilor muncii în raport cu cantitatea și calitatea muncii efectuate. Inițiativa acestei legi și meritul elaborării ei, noi știm acest lucru, îi revin tovarășului Nicolae Ceaușescu. Și de data aceasta, prețioasa sa contribuție la elaborarea și aplicarea cu consecvență în viață a tuturor deciziilor care angajează prezentul și viitorul României, participarea sa competentă la soluționarea problemelor fundamentale ale dezvoltării *economiei* patriei noastre s-au dovedit a fi hotărîtoare.

Din ce punct de vedere este fundamentală această lege, substanțial îmbogățită prin propunerile unor largi categorii de oameni ai muncii, activiști de partid și specialiști din administrație, pentru viitorul națiunii noastre, pentru viitorul democrației în România?

Aplicînd cu fermitate principiile echității socialiste, ale cointeresării materiale individuale și colective în rezultatele muncii și diferențiind în mod justificat retribuirea fiecăruia în raport cu nivelul de calificare, gradul de răspundere și importanța ramurii în care lucrează, ea este menită să accelereze în mod pregnant progresul producției materiale și spirituale, al întregii societăți. De asemenea, în această lege se reflectă corelarea corespunzătoare a nivelurilor de retribuire între ramuri, subramuri și categorii de personal, în funcție de complexitatea fiecărei activități. În consecință, legea retribuției ne oferă cadrul juridic indispensabil repartizării echitabile a celei mai mari părți din fondul de consum, ea integrîndu-se organic în politica social-*economică* a *partidului nostru*, în prevederile Proiectului de Directive ale celui de-al XI-lea Congres și al Proiectului de Program al partidului.

Dar elementul poate cel mai semnificativ, cel care dă însăși emblema, definiția democrației românești în actuala etapă de dezvoltare a țării noastre, este dialogul — marele dialog — dintre conducători și popor, inaugurat, în acești ani din urmă, prin exemplul personal al președintelui statului. Vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, *întîlnirile* sale frecvente cu poporul, nu numai în zile de sărbătoare, ci și în cele de lucru, nu numai în problemele cardinale care decid înaintarea noastră, ci și în cele de toată ziua, de la cele ale aprovizionării piețelor pînă la spațiile de joacă pentru copii, fac parte din peisajul obișnuit al vieții noastre, din însuși peisajul nostru sufletesc. Toate marile planuri și programe ale partidului, toate deciziile care privesc dezvoltarea noastră, realitatea noastră în devenire, sînt supuse, înainte de a fi ratificate, dezbaterii publice, îmbogățite cu sugestiile muncitorilor, ale țăranilor, ale oamenilor de carte, ale întregului popor. Niciodată, în întreaga noastră istorie, veche sau nouă, masele populare n-au participat atît de plenar, de total, la conducerea țării, a treburilor mari ale obștii. Prin aceasta, democrația românească, așa cum au înțeles-o congresele al IX-lea și al X-lea ale partidului, așa cum a decis-o tovarășul Nicolae Ceaușescu, capătă un relief și o adîncime cu totul particulare, o importanță excepțională în tabloul social al țării.

MIHAI PELIN ■

SPIRITUL TÎNĂR AL UNUI POPOR TÎNĂR

Un film de montaj despre tineretul român, despre istoria devenirii sale, indiscutabil legată de istoria poporului nostru — iar în ultimele cinci decenii nemijlocit de existența partidului nostru comunist, iar în ultimele trei decenii de existența socialismului, iar în anii congreselor al IX-lea și al X-lea de împlinirea, maturitatea, desăvîrșirea acestei existențe — mi-a prilejuit o altfel de cunoaștere și înțelegere a ceea ce înseamnă a fi tînăr astăzi, în România noastră. Din mulțimea imaginilor filmate de-a lungul vremurilor, surprinzînd în varii ipostaze tineri ai unei vîrste a țării, tineri ai unei etape sau ai alteia, voi apela doar la trei, semnificative.

Prima: imagini de la începutul secolului. Un tînăr, mai aproape de vîrsta copilăriei decît de cea a adolescenței, îmbrăcat în haine groase, de dimie, cu pasul egal dar parcă temător, se îndreaptă, sub un cer boltit deasupra-i ca o amenințare, spre oraș, unde speră, probabil, că va afla de lucru. Imagine *simbolică, semnificativă: cîți tineri* nu se îndreptau spre oraș la început de secol, cîți au continuat să facă acest drum în deceniile ce au urmat, căutînd de lucru, năzuind să se smulgă din sărăcia satelor! Ca să afle ce? O altă față a sărăciei, a umilințelor, ca să afle pe viu ce înseamnă exploatarea. Ca să învețe pe viu istoria. O istorie pe care, cu timpul — într-un alt timp, dirijat de cel mai tînăr partid al țării — aveau ei înșiși s-o dirijeze.

Căci drumul acestor tineri din pragul veacului era unul ireversibil. Pe acest drum ei aveau să afle mai mult decît o lecție de istorie: aveau să devină membri ai clasei muncitoare! Aveau să afle de existența unui partid ce întruchipa idealurile maselor populare, idealurile revoluției, și, înșiși, pătrunzîndu-se de aceste idealuri. Și participînd la înfăptuirea lor.

A doua imagine: în salopete albastre, purtînd în mîini tîrnăcoape și lopeți, dar și garoafe albe — într-o îngemănare delicată și bărbătească totodată — trec pe o stradă din București brigadier, acei tineri minunați care au dat nume proprii, prin faptele lor, entuziasmului: Bumbești-Livezeni, Agnita-Botorca, Salva-Viseu etc...

A treia imagine: la un pupitru de comandă, într-o oțelărie ultramodernă, un tînăr urmărește atent pulsul metalului incandescent. Este un tînăr al acestor din urmă ani ai țării, pe care-i putem numi și anii tehnicii, anii științei.

Între aceste trei imagini, surprinse în trei timpuri diferite ale țării, tineretul român a parcurs drumul de la o istorie la alta. De fapt, spirala suitoare a aceleiași istorii — istoria revoluției — pe a cărei supremă treaptă, sculptată în chiar timpul viitorului, ne aflăm în această zi. *Într-un* fel, *cei ce numără* astăzi patru-cinci decenii au crescut odată cu țara nouă, participînd activ la marile momente ale revoluției, pe șantierele reconstrucției, la înfăptuirea naționalizării, la celebrarea instaurării Republicii, la bătălia pentru înfrățirea ogoarelor, la înfăptuirea primelor cincinale.

Dar tinerii de azi, cei ce vin să-și definească priceperea, vocația într-un alt moment al țării, cînd socialismul a învins definitiv la orașe și sate, cînd locul tîrnăcopului a fost luat de buldozere, de tractoare, cînd automatizarea face ca munca omului să devină una de supraveghere, de dirijare științifică — ce se poate spune despre ei? Romantismul, aura romantică a acelor începuturi în care participarea era rezultatul unor decizii, al unor opțiuni fundamentale mai pot fi reeditate? Cu ce pot fi comparate azi acele confruntări cu caracter de clasă, acele bătălii nu o dată crîncene cu cei ce se împotriveau noului curs al istoriei? Mai poate avea azi participarea la viața socială, la viața economică, febrilitatea, incandescența anilor de atunci? Știut fiind că *tînărul prin definiție este înclinat* către atitudini de partizanat, tranșante, se pune întrebarea: în ce direcție se pot îndrepta opțiunile lui astăzi?

Din fericire, răspunsul, deși nu simplu de formulat, este unul optimist. Tînărul de azi are tot atîta sau chiar un mai amplu spațiu în care romantismul specific vîrstei sale să se manifeste. Entuziasmul are el însuși mult mai vaste posibilități de materializare. Dimensiunile lui sînt echivalente azi, în plan practic, cu cele ale noilor orașe ale țării, cu miile de blocuri ce numesc concret și emoționant grija față de om; cu marile hidrocentrale care au dat un sens *nou — nu numai geografic,* dar și simbolic — apelor Dunării, Argeșului sau Lotrului; cu impresionantele combinate siderurgice sau chimice; cu laboratoarele moderne în care se fac cutezătoare și riguroase cercetări.

Dimensiunile entuziasmului sînt echivalente azi cu dimensiunile unei conștiințe superioare, ale conștiinței participării la o operă fără egal, opera făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Tînărul de azi este mai mult ca oricînd constructor al propriului său viitor. Acest sentiment superior îl trăiește tînărul țării cu atît mai mult în aceste momente din istoria contemporană, cînd întreaga țară participă cu fapta, cu conștiința, la marele sfat al partidului — Congresul al XI-lea.

La acest sfat, la această mare tribună din care vom privi viitorul, vor fi și ei, cei de o vîrstă cu socialismul, prin tot și prin toate, prin însăși prezența lor — prezenți. Aplauzele care vor saluta viitorul — chiar iscate din venerabile mîini bătrîne, mîini care, cîndva, la începuturile partidului sau ale socialismului, au fost atît de tinere, atît de fierbinți — vor fi ecoul aplauzelor unui popor care, în cel puțin jumătate din oamenii pe care îi numără, este tînăr și foarte tînăr.

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism — document de excepțională însemnătate pentru destinele patriei, ale poporului — cuprinde în sine, de la primul la ultimul rînd, înseși marile perspective ale generațiilor tinere. Este, în fond, însuși programul lor de viață și muncă, deschis pînă în anul 2000, deschis pînă dincolo de mileniu, cînd tinerii aceștia vor fi cărunți. În spațiul unui asemenea cutezător Program, entuziasmul se îngemănează firesc cu competența, spiritul revoluționar, patriotismul, focurile sacre ale lumii noastre atît de tinere; își găsesc rezonanța în fapte pe măsura tradițiilor și aspirațiilor celor mai înălțătoare ale poporului.

Tot atîtea majore argumente pentru ca tinerii țării să trăiască plenar în convingerea că destinul lor, șansa de a fi autentici constructori, de a-și *împlini* vocațiile, le datorează partidului comuniștilor, marelui prieten al tineretului — tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, omul care, dintre noi toți, prin energie, entuziasm și cutezanță, e cel mai tînăr.

NICOLAE DRAGOȘ ■

IERI - AZI DOUĂ CUVINTE CARE FIXEAZĂ O ISTORIE

CALEA GRIVIȚEI IMEDIAT DUPĂ RĂZBOI ȘI CALEA GRIVIȚEI ACUM. UN LUNG ȘI TOTUȘI FULGERĂTOR DRUM DE LA DEZNĂDEJDE LA OPTIMISM, DE LA MIZERIE LA CIVILIZAȚIE MATERIALĂ MODERNĂ, DE LA INSALUBRITATE LA CONFORT, DE LA UMILINȚĂ LA DEMNITATE, DE LA AL MEU LA AL NOSTRU.

AȘA ESTE

AȘA A FOST

ÎNTR-UN IERI VECHI DE CÎTEVA ZECI DE ANI, NIȘTE ȚĂRANI — FOLOSIND CONSTRUCȚII DIN LEMN CARE MAI AVEAU CEVA ÎN ELE DIN STRUCTURA FÎNTÎNILOR STRĂBUNE — AU ÎNCEPUT SĂ-ȘI CÎȘTIGE O PÎINE NEAGRĂ, SĂPÎND PĂMÎNTUL CEVA MAI ADÎNC DECÎT O FĂCEA BRAZDA PLUGULUI.

ÎNTR-UN AZI NOU DE NICI 30 DE ANI, SE VORBEȘTE — CU RESPECT ȘI INTERES — ÎN LUME DE ȘCOALA ROMÂNEASCĂ A EXTRACȚIEI PETROLULUI ȘI DE FORMIDABILELE NOASTRE INSTALAȚII DE FORAJ.

AȘA ESTE

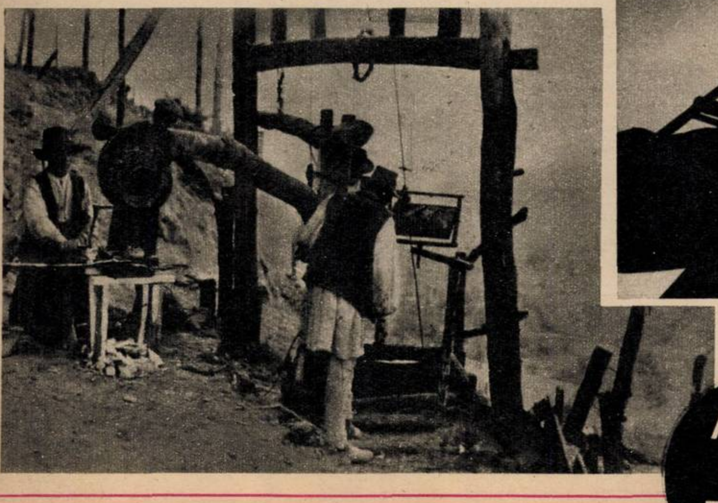

AȘA A FOST

CULTURA ȘI OMUL

În aceste zile de frumusețe, de încordare a tuturor energiilor creatoare, întregul popor român a dezbătut îndelung luminoasele documente pentru Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. S-a conturat astfel magnifica zidire a României socialiste, în noile dimensiuni și sensuri majore ale viitorului ei dinamic, care va propulsa-o curînd în rîndul celor mai înaintate țări ale lumii.

Cultura românească este chemată să exprime plenar, prin transfigurarea artei și literaturii, această uriașă efervescență creatoare. Ea își determină în România contemporană finalitatea, prin redarea cristalină a adevărului și a realității, prin înțelegerea profundă a legilor care orientează axele coordonatoare ale complexelor mutații în universul material și spiritual al oamenilor.

Operele culturii pe care le creează scriitorii și artiștii sînt, în primul rînd, purtătoare ale nucleului iradiant al încrederii depline în viitorul care va înălța pe culmi însorite întreaga societate românească.

Oamenii de cultură ai României prezente nu s-au considerat niciodată destinați turnurilor de fildeș ale izolării. Ei au căutat să răspundă totdeauna prezent apelurilor vaste, populare, să-și încordeze întreaga energie spirituală, facultatea de a înțelege și de a crea, în înaltul post de devotați făurari ai frumuseții și științei, în slujba colectivității umane. În România zilelor noastre cultura este dimensionată covîrșitor de caracteristici sociale și etice, care abolesc definitiv ideile, nocive și desuete, de distanțare și separare între complexele forme ale activității oamenilor. Este luminoasă și repetabilă, justificat, oricînd, afirmația că în structura sa primordială cultura contemporană românească nu stabilește ierarhii absurde de valori, că îi sînt străine și nu acreditează, în nici un fel, opiniile despre caracterul apolitic ori amoral al artei, că nu exaltă individul pînă la a-l izola de societate. Cum se mai poate repeta afirmația că omul de cultură din România contemporană nu consideră operele de artă doar ca fulgere ale geniului care l-ar putea transcende pe omul maselor. Recunoscîndu-se esența preponderent socială a culturii, se afirmă și postulatul care definește și determină făurirea culturii drept un proces viu, continuu creator de noi valori, incompatibil cu orice predeterminări ori prescrieri de rețete cu caracter administrativ. Îmbogățind tezaurul spiritual al națiunii cu noi valori, cultura românească a contemporaneității exprimă realitatea unei orînduiri în care omul, creator în toate domeniile, nu se mai află în prezența unui univers ostil, care, în trecut, îi putea încarcera orice înalt zbor.

Cultura contemporană românească continuă valoroasele tradiții ale trecutului spiritual al poporului nostru, străluminate acum de viziunea nouă asupra realității, generată de transformările ideologice și etice pe care le-a adus construirea socialismului. Ea caută să fie sincronică, în desăvîrșită concordanță cu diversificarea proceselor din viața contemporanilor noștri, cu universul lor sufletesc, mereu mai complex, mereu mai sensibil în fața frumuseții și a cunoașterii.

Servind cu devoțiune cultura socialistă, creatorii ei servesc înaltele idealuri ale Partidului.

ALEXANDRU BALACI ■

NICOLAE CEAUȘESCU ȘI PRINCIPIUL-AMIRAL AL POLITICII NOASTRE EXTERNE

Au intrat în conștiința lumii, partidul, România, Ceaușescu, prin ideile novatoare pe care le promovează, prin activitatea neobosită și exemplară consacrată cauzei socialismului și păcii, devenirii lumii noastre într-o lume mai dreaptă și mai bună, prin elaborarea unui ansamblu coerent și organic de teze și norme al căror principiu-amiral este dreptul sacru al fiecărui popor de a fi stăpîn pe propria,lui soartă.

Este meritul excepțional al partidului nostru, al secretarului său general, de a fi promovat și impus în patrimoniul gîndirii politicii contemporane aceste idei-forță, acest adevăr-forță, potrivit cărora poporul este nu numai obiect, ci și subiect al politicii naționale și internaționale. Încredințat că popoarele sînt cele care suportă, în cele din urmă, consecințele deciziilor politice, secretarul general al partidului nostru promovează o viziune nouă asupra politicii internaționale, în care rolul popoarelor deține un loc determinant. Nutrind o încredere nestrămutată în propriul său popor, în rîndul căruia s-a născut, cu ale cărui interese supreme s-a identificat și a cărui esență umană și politică o întruchipează — secretarul general al partidului manifestă o exemplară încredere în capacitățile creatoare ale popoarelor, în maturitatea lor politică și morală, considerîndu-le pe deplin capabile să constituie o veritabilă «locomotivă a istoriei».

În toate împrejurările și situațiile, secretarul general al partidului a militat pentru respectarea integrală a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, mărturie exemplară a încrederii sale în virtuțile popoarelor de a-și făuri istoria. Pentru realizarea acestui obiectiv suprem al lumii contemporane, el a identificat condițiile obligatorii ale afirmării plenare a capacităților creatoare ale popoarelor. Secretarul general al partidului a avansat ideea de excepțională însemnătate a unei noi ordini politice și economice internaționale, bazată pe respectarea integrală și definitivă a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, principii care constituie osatura unei lumi demne, mai bune și mai drepte. Noua ordine presupune restructurarea radicală a actualei ordini, implică eliminarea instrumentelor, mecanismelor și metodelor vechii politici imperialiste de forță și dictat care au impietat asupra destinelor popoarelor, le-au împiedicat să fie subiecte active ale vieții internaționale. Noua ordine presupune nu modificări periferice și artificiale ale ordinii actuale, ci o transformare revoluționară a acestei ordini, a cărei alternativă o constituie întronarea definitivă și completă a principiilor de dreptate și echitate pe ansamblul relațiilor internaționale.

Creator al expresiei de profundă și mișcătoare semnificație — a fi comunist de omenie — secretarul general al partidului, întronînd domnia omeniei în propria sa țară, militează pentru instaurarea — în condiții specifice — a omeniei în lume, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, ale cărei note esențiale să devină omenia —, adică instaurarea dreptății, a bunei-credințe, onoarei, demnității, încrederii, respectului și spiritului de întrajutorare.

S-a spus că fiecare popor are soarta pe care o merită, dar considerăm că este mult mai corectă aprecierea că trebuie create toate condițiile pentru ca fiecare popor să aibă soarta pe care o merită. Nu este un secret faptul că forțele imperialiste au angajat metode și mijloace formidabile pentru a împiedica realizarea acestui principiu. România, partidul, secretarul său general au militat și militează cu o remarcabilă energie și fermitate pentru a se crea condițiile ca fiecare popor să-și poată determina soarta pe care o merită — o soartă demnă, mîndră, după chipul și asemănarea sa.

ION CÂRJE ■

BIENVENUE A LA DELEGATION
DU VAILLANT PEUPLE ROUMAIN
BUN VENIT DELEGAȚIEI
VITEAZULUI POPOR ROMÂN!

IERI - AZI DOUĂ CUVINTE CARE FIXEAZĂ O ISTORIE

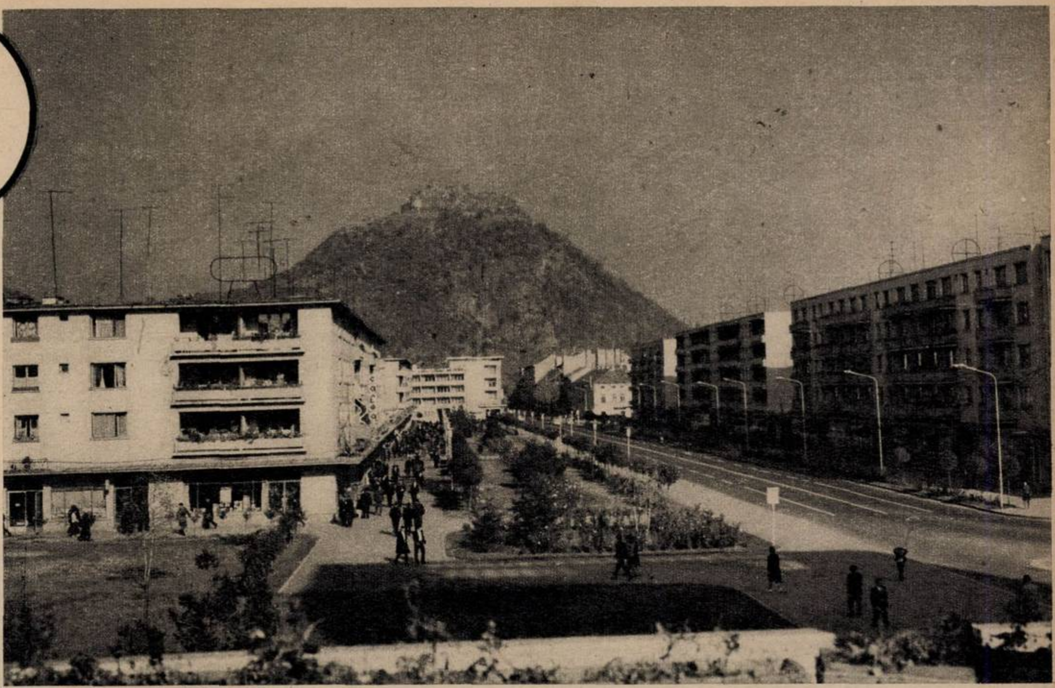

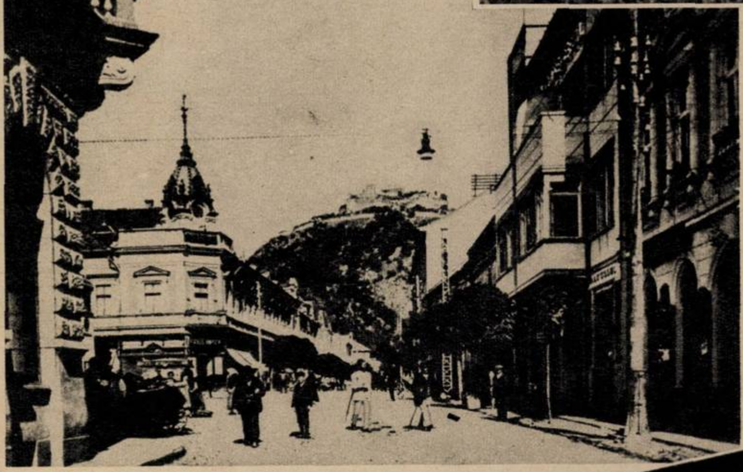

O stradă veche din Deva: document de arhivă fiindcă și pentru locuitorii orașului imagini ca aceasta sînt aproape uitate. Simbol al trăiniciei peste veacuri, noua Devă își încrucișează azi liniile sale în umbra vechii cetăți. Un oraș reînnoit cu o istorie reînnoită, făurită conștient.

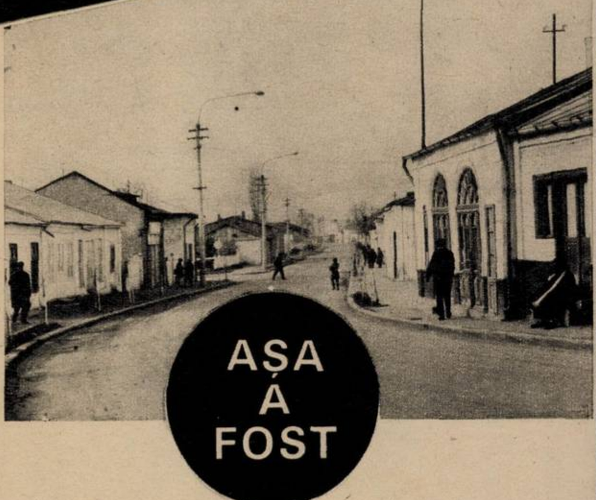

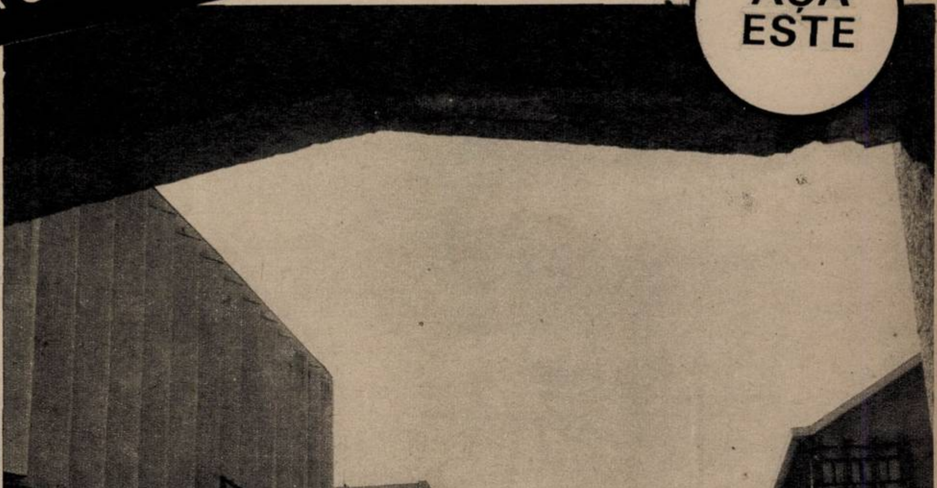

Despre vasluieni se spunea că trăiesc doar prin amintirea unor personalități ale locului. Orașul moțăia într-o mică agonie născută acolo «unde nu se întîmpla nimic». Vasluiul de azi, devenit din ce în ce mai industrial, cu fabrici care prelucrează textilele ca și metalul, se arată vizitatorilor așa cum este firesc: modern și poetic. Modern însemnînd arhitectură nouă și totodată eficiență, confort pentru locuitorii lui. Poetic, fiindcă moldovenii, iubitori de frumos, n-au uitat florile și istoria și le-au conferit acestora putere de sugestie cotidiană.

O ÎNTREAGĂ NAȚIUNE LA CONGRES!

Vom fi cu toții acolo, la marele sfat al țării,
unde vom hotărî împreună viitorul patriei,
al unei societăți fără precedent,
clădită în numele rațiunii și adevărului,
al civilizației și progresului neîntrerupt,
al dragostei și grijii pentru om,
al visului nostru de aur, comunismul!

CALEA DE LA OMUL POTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT

Pentru țara noastră, cel de-al XI-lea Congres al partidului este cel mai important, cel mai plin de semnificații eveniment al acestor meleaguri; îndrăznesc să spun că asistăm la o **științificare** *a politicii noastre — la înțelegerea mereu mai profundă a cauzelor pentru care luptăm, a dorințelor pe care ni le-am propus a le realiza! — reducînd astfel tot mai mult riscul erorii. Asigurînd, din propriul nostru punct de vedere — și în colaborare cu toate forțele progresiste ale lumii — înfăptuirea aspirațiilor omenirii spre o societate mai echitabilă și mai rațională, spre civilizație și bunăstare.*

Am patruzeci și opt de ani, din 1955 fac parte din rîndurile partidului; încerc, în măsura posibilităților mele și ale colectivului în care acționez, să contribui la perfecționarea administrației de stat: pentru prima oară în țară predau un curs ce se numește «știința administrației»; dorința mea e aceea de a-mi aduce contribuția la instalarea **științei conducerii,** *la promovarea și totodată programarea principiilor acesteia, la formarea unor lucrători ai Administrației de Stat, capabili să pună aceste principii în funcțiune. Vocația, pregătirea și profilul moral-politic al celui care ocupă o funcție de conducere — aici cred că se realizează, prin cunoașterea fermă a acestor noțiuni, unul din marile principii ale democrației de Partid, ale democrației de Stat! Există o temă pe care mi-am propus-o spre cercetare (îmi vin studenți acasă, îmi cer cărți, îndrumări în acest sens — și am făcut această paranteză numai spre a accentua că avem, tineri sau dascăli, aceleași preocupări); este aceea de a găsi calea prin care locul potrivit să fie ocupat de către cel mai potrivit om în această funcție, mergînd, în acest sens, pînă la cele mai mici întreprinderi sau instituții.*

Cu aceste preocupări — cu aceste cercetări la care particip — trăiesc în zilele celui de-al XI-lea Congres al P.C.R., congres ce nu mă face decît să cred în realizarea unor năzuințí, intenții, în materializarea unor experiențe sau probe, avînd conștiința necesarei lor îndepliniri!

ALEXANDRU NEGOIȚĂ —
doctor conferențiar universitar la
Facultatea de drept — București

PREZENTE CU REALIZĂRI DE CARE SÎNTEM MULȚUMITE

Țesătoarele au o meserie care nu e ușoară. Dar am îndrăgit meseria noastră și ne bucurăm cînd vedem în magazine țesături care ne-au trecut prin mîini. Vă vorbeam de întrecerea care se dă la noi acum, în preajma Congresului, întrecere între țesătoare, între schimburi, între sectoare de activitate. Ca urmare, nu e de mirare că în întreprinderea noastră, la fire de bumbac s-a realizat o depășire de plan de 3,4 tone, iar la țesături crude, unde planul prevede să se realizeze 27 000 metri pătrați pînă la sfîrșitul anului, în primele zece luni s-au făcut 25 000 metri pătrați. Vom participa la Congres nu numai cu sufletul și mintea noastră, dar și cu aceste rezultate de care, pe bună dreptate, sîntem mulțumite.

EMILIA STAN —
controlor tehnic de calitate la
Întreprinderea industrială de stat
«Dacia»

SÎNTEM MÎNDRI A FI UNUL DINTRE DETAȘAMENTELE MUNCITOREȘTI DE FRUNTE

...Prin 1970, Dragomir Poruțiu era un puști ce umbla cu ciocanul pe sub locomotivă; astăzi, fostul lăcătuș este în stare să-ți repare chiar și un ceas — așa cum nu ți-ar face-o nici un ceasornicar de specialitate!

Am dat acest exemplu — luat așa, la întîmplare, dintre zeci și zeci de cazuri de aici, de la noi — tocmai pentru că mi se pare extrem de concludent: **cu astfel** *de oameni participăm noi la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, cu oameni care înțelegînd sensul istoriei și-au înțeles propriul sens al vieții!*

Întîmpinăm cel de-al XI-lea Congres al partidului cu angajamentul ferm de a îndeplini planul cincinal **în numai patru ani** *(mai exact, pînă în prima decadă a lunii decembrie) și cu dorința fermă de a devansa chiar și această dată, putînd astfel raporta îndeplinirea planului pînă la Congres!*

Anul trecut, cu ocazia «Zilei ceferiștilor», întreprinderea noastră a obținut Ordinul Muncii clasa I; ne mîndrim cu acest rezultat, afirmînd totodată că ambițiile noastre sînt mereu mai mari — și e firesc să fie astfel într-o țară cum e a noastră, în care noțiunea de «întrecere» a căpătat corespondentul de «depășire»! Participăm, așadar, la acest Congres cu munca și eforturile noastre, mîndri — fără falsă modestie! — că sîntem unul dintre detașamentele muncitorești de frunte ce asigură, și întrețin în același timp, drumurile ferate ale țării.

Unul dintre numeroasele drumuri pe care se află așezată economia României.

OCTAVIAN DRAGEA —
inginer, Întreprinderea mecanică
de material rulant «16 Februarie» —
Cluj-Napoca

GARANȚIA MERSULUI ÎNAINTE AL SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI

Institutul nostru este încă tînăr. Totuși, în ultimii ani s-au executat la noi lucrări de o importanță deosebită pentru economia națională. Dar numai odată cu Congresul al XI-lea al P.C.R. vom putea spune, analizînd sarcinile de mare răspundere ce ne vor reveni, că am dobîndit o investitură de încredere ce ne obligă la maturitate. Prin glasul delegaților noștri la Congres vom exprima deplina aprobare față de politica internă și externă a partidului și statului nostru, îndreptată spre realizarea nobilelor idealuri ale socialismului și comunismului, asigurării păcii în lume, vom exprima deplina adeziune față de mărețele idei cuprinse în proiectul de Program, în proiectul de Directive, în Tezele Comitetului Central pentru Congres, aceste documente fiind garanția mersului înainte al societății românești.

Dr. ing. NICOLAE ZEGHERU–
directorul Institutului de geodezie,
fotogrammetrie, cartografie și
organizarea teritoriului

SÎNTEM PREZENȚI CU VÎRSTA ȘI CU IDEALURILE NOASTRE

Organizația revoluționară a tinerei generații din România trebuie să desfășoare o intensă activitate pentru mobilizarea maselor de tineri în opera de construcție socialistă, să cultive în conștiința tinerei generații sentimentul răspunderii în muncă și al datoriei față de patrie, popor și partid, față de viitorul socialist și comunist al României!» Aceste cuvinte, cuprinse în Programul Partidului Comunist Român, sînt intenții ce ne sînt proprii; peste 60% din totalul muncitorilor de la noi sînt tineri, tineri care întîmpină și participă la cel de-al XI-lea Congres așa cum îi caracterizează dealtfel vîrsta: cu optimism și încredere, cu eforturi sporite în a îndeplini și depăși sarcinile de plan.

Nu putem afirma că am cîștigat încă o deosebită experiență, mai avem multe de făcut, ne aducem însă contribuția pe măsura puterilor noastre și — cred, sînt convins — acum, în preajma Congresului, contribuția noastră s-a făcut simțită!

Vom fi prezenți la Congres cu o inițiativă: introducerea **autocontrolului de calitate** *(fiecare muncitor, înainte de C.T.C., prezentînd el însuși piesele realizate, sau rebutate, după cum e cazul — creîndu-se astfel un sentiment general de responsabilitate, de respect față de muncă — prețul muncii fiind apreciat sau judecat de către însuși autorul în cauză!).*

Vom mai fi prezenți, de asemenea, cu dorința noastră de autoperfecționare: mulți dintre noi, peste 150, continuăm paralel cu munca de zi cu zi și cursurile serale de calificare ale liceelor de mecanică din oraș.

Și vom mai fi prezenți cu vîrsta și idealurile noastre la acest Congres — școală a întregii națiuni.

ȘTEFAN PALAGE — strungar,
secretar U.T.C. al secției de montaj
din cadrul «IMATEX» — Tg. Mureș

VOM FI CU TOȚII ACOLO, ÎN SALA CONGRESULUI

Congresul al XI-lea înseamnă un moment în care poporul nostru își analizează cu luciditate împlinirile și neîmplinirile și scrutează pașii care trebuie făcuți în continuare. Programul, Directivele și Tezele pentru Congres, documente istorice, sinteză a aspirațiilor celor mai înalte ale românilor, au fost aduse la cunoștința tuturora, au fost discutate pe larg la locurile noastre de muncă. Dezbaterea lor la marele forum al comuniștilor va fi expresia condensată a acestor dezbateri la nivelul întregului popor. Vom fi cu toții acolo, în sala Congresului, toți acei care visează ca această țară să se ridice pe culmi neatinse încă. Și modul nostru cel mai elocvent de a fi prezenți alături de delegați este îndeplinirea exemplară a sarcinilor trasate de partid.

VASILE DASCĂLU —
maistru principal, Uzinele de utilaj chimic
«Grivița roșie»

VIITORUL ȚĂRII ÎNSEAMNĂ ȘI COPIII EI

Din 1949, de cînd am intrat ca studentă pentru prima oară în spitalul «Polizu», m-am atașat cu toată dragostea de acest spital. Iată, am 25 de ani de cînd lucrez aici, și totuși nu m-am plictisit de munca mea, și de cîte ori asist la o naștere sînt la fel de fericită și emoționată ca și în ziua cînd am asistat întîia oară. E o mare mulțumire de a aduce viața în lume, de a o ocroti pentru ca ea să nu se frîngă. De aceea, ani în șir am cerut să fac de gardă de revelion, convinsă că bucuria de a aduce la lumină un copil este mai presus decît cea pe care mi-ar fi oferit-o o petrecere zgomotoasă.

Congresul al XI-lea va hotărî viitorul țării. Iar viitorul țării înseamnă și copiii ei.

SULTANA LUPAȘCU —
medic specialist,
spitalul «Polizu»

CU GÎNDUL LA VIITOR

Am crescut în mijlocul frămîntărilor poporului nostru pentru o viață liberă, fericită. Am fost martorul epocalelor evenimente ale lui August 1944 și am participat alături de întregul popor la marile înfăptuiri ale socialismului în patria noastră. Pentru mine, ca și pentru întreaga armată de învățători și profesori, nobila misiune de educator, de formare a tineretului în spiritul înaltelor concepții despre lume și viață promovate cu consecvență de partid, constituie nu numai o profesie, ci însuși scopul vieții. Întîmpinăm Congresul al XI-lea cu gîndul la viitor, la perspectivele luminoase ce se deschid pentru tineretul pe care îl pregătim astăzi pe băncile școlii. Reprezentanții noștri, ai comuniștilor, ai întregului popor, în marele forum, pot exprima, în numele meu, în numele colectivului nostru, că nu vom precupeți nici un efort în munca de instruire și educare a generațiilor ce ne-au fost încredințate.

CONSTANTIN PRISECARU —
profesor. Liceul nr. 36, București

NOI, CEI CARE AVEM 18 ANI

Noi, cei care avem astăzi 18 ani, sîntem cu totul ai acestor vremuri. N-am cunoscut trecutul decît din cartea de istorie sau din povestirile celor mai în vîrstă decît noi. E o șansă de care trebuie să profităm din plin, aceasta de a trăi într-o epocă în care toate posibilitățile ne sînt create pentru împlinirea noastră. Ne regăsim elanul tineresc în orice acțiune inițiată de partid pentru binele acestei țări. Cutezanța, visurile noastre le-am întîlnit și în documentele de partid apărute în ultima vreme, documente ce vor fi dezbătute și aprobate de forumul comuniștilor. Congresul al XI-lea al P.C.R. ne va exprima pe deplin pe noi, tinerii, fiind un congres al spiritului tînăr, al spiritului revoluționar. Prin înnoirile și prefacerile pe care le va aduce în viața societății românești, el va stimula pe cei mai tineri oameni ai țării să contribuie, la rîndul lor, la lupta cu inerția, cu tot ce e vechi, meschin, urît, pentru ridicarea României pe cele mai înalte culmi ale civilizației și progresului.

MONICA RADU —
elevă, clasa a XII-a,
Liceul «Spiru Haret», București

ROMÂNIA SOCIALISTĂ ÎN FAȚA VIITORULUI COMUNIST

Trăim zile de mare efervescență, de mare avînt politic, cînd fiecare om al muncii se simte dator să mediteze la destinul său, la destinul poporului român și să înțeleagă încă o dată rolul uriaș pe care îl are Partidul Comunist Român în viața acestei țări. Mă simt părtaș la orice eveniment care se petrece pe meleagurile românești, cu atît mai mult mă simt părtaș la acest eveniment istoric care e Congresul al XI-lea, care, prin hotărîrile sale, rod al unei analize științifice și al unei chibzuințe mature, ne va apropia și mai mult de idealurile noastre. La Congresul al XI-lea se va vorbi mult și despre constructori, despre construcții și aceasta mi se pare capătă și valoare de simbol pentru viitorul nostru. Într-adevăr, ce altceva sîntem noi decît constructorii entuziaști ai unei societăți mai bune, mai drepte, mai prospere?

NICOLAE PREDESCU —
inginer constructor, Șantierul construcții
montaje — Blejoi

«OFERIM LUMII ÎNTREGI NĂZUINȚELE NOASTRE CĂTRE PROGRES»

În întreprinderea noastră, luna noiembrie a fost propusă a deveni o «lună record». În cadrul acestei acțiuni, echipa pe care o conduc a și obținut economii în valoare de 5 000 lei — o sumă ce poate părea modestă, dar pe care noi o considerăm extrem de importantă avînd în vedere că aceste economii s-au obținut prin reducerea manoperei la executarea mașinii de găurit (serie mică) — mașină proiectată de noi și realizată în întregime de către colectivul de autoutilare.

Este cea mai recentă realizare pe care colectivul nostru a adus-o în cinstea apropiatului eveniment, Congresul al XI-lea al P.C.R. — eveniment pe care îl așteptăm nu numai cu nerăbdare, ci și cu firească mîndrie.

Acest congres, mult mai amplu decît celelalte datorită vastului program de gîndire și acțiune pe o perioadă de 20–25 ani, ne reprezintă pe noi, românii, ne reprezintă țara la ora actuală, oferind lumii întregi năzuințele noastre către progres; am dezbătut și noi acest program exprimîndu-ne deplina adeziune față de ideile pe care le cuprinde, dovadă, printre altele, angajamentul pe care ni l-am luat, acela de a îndeplini planul cu o lună mai devreme, în această lună a recordului de care v-am pomenit!

AURICA MARIN —
șef de echipă la secția
mecano-energetică I.O.R.

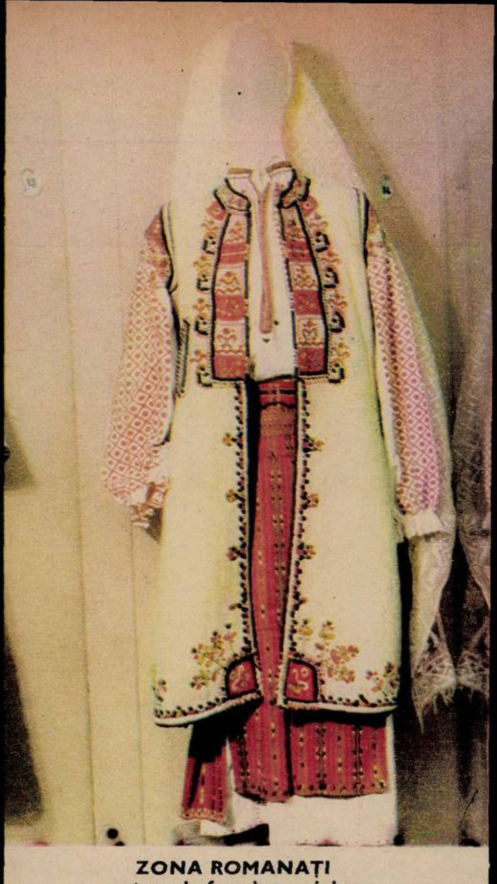

ZONA ROMANAȚI
costum de femeie cu giubea

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

FRUMOSUL NOSTRU ETERN

Fotografii de **VASILE MÂNECAN** ■

ZONA GORJ
costum de femeie

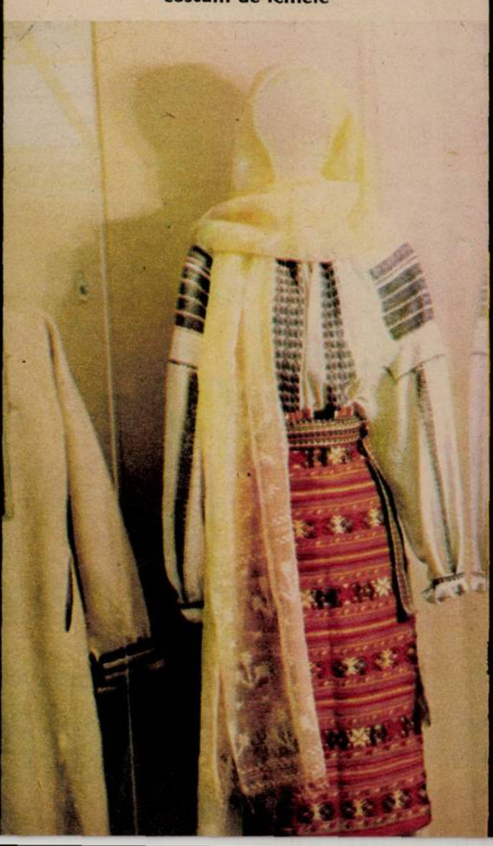

Mă gîndesc că așa trebuie să se fi întîmplat: singuri cu pămîntul nostru, cu apele și cerul, singuri cu așteptarea, *veghind mereu apusul și răsăritul cum se umplu* de cai, singuri cu orzul și grîul nostru pîndind sosirea pîlcurilor hrăpărețe, singuri cu oile și mereu *călători în transhumanțe* spre locuri cu iarbă, n-am avut timp să ridicăm acele prea vestite orașe-cetăți și acele înalte palate, n-am avut vreme să zidim nici acele catedrale semețe cu bolți înalte pentru șoapte și speranțe zadarnice. Dar am avut timp să ne gîndim, așteptînd, stînd la pîndă, grănicerind, însoțind tăcerile drumurilor în transhumanțe, ori pasul boilor la arat, ori cîntecul coasei pe pajiști. Și ne întrebam cum să ne rostim gîndurile, și pentru că nu puteam trăi fără partea aceea de frumos din care e zidit omul, am inventat doina,și jocurile,și cîntecele ornamentale ale portului popular, marile monumente ale culturii românești.

Știm foarte puțin despre veșmintele pe care le purtau străbunii și dacă n-ar fi fost chipurile lor dăltuite în piatră de pe Columna lui Traian sau cele de pe *monumentul* de la Adamclisi imaginile lor s-ar fi pierdut. Privind acele femei și pe acei bărbați de pe metope în cămășile lor simple, îmi spuneam că ei, de pe atunci, căutau utilitatea și frumosul, gîndindu-se nici să ascundă, dar nici să dezvăluie prea mult liniile unduitoare ale trupului, ci totul să fie cu măsură,și grație,și bună-cuviință. Ei de pe atunci aveau parcă viziunea sculptorului care dă ființei sale închipuite un aer de solemnitate. Atunci se năștea acea idee primară de «a te purta» în care prevala *înfățișarea demnă, de unde, mai pe urmă,* va fi fost împrumutată de canoanele morale. Un fel de a gîndi care nu s-a pierdut de-a lungul vremurilor, din moment ce și un cronicar anonim care istorisește de Vlad Țepeș îl consemnează anecdotic, povestind cum voievodul întîlnind un țăran îmbrăcat prost l-a întrebat dacă și-a semănat lanul său de in. Arătîndu-i-l țăranul, atunci vodă s-a adresat femeii certînd-o: «Bărbatul tău trebuie să are și să semene și să te hrănească, iar tu ai datoria să-i faci bărbatului haine curate și împodobite». Poate cronicarul cel neștiut după nume a inventat această istorioară dar așa era pe atunci obiceiul, el cobora prin veacuri și *mereu era lăsat moștenire, ca bărbatul să are* și să semene primăvara inul și cînepa, iar femeia să le topească și să le melițe toamna și în nopțile lungi de *iarnă* să le toarcă și să le țeasă și cînd vine din nou primăvara să albească pînza la rîurile cele curate.

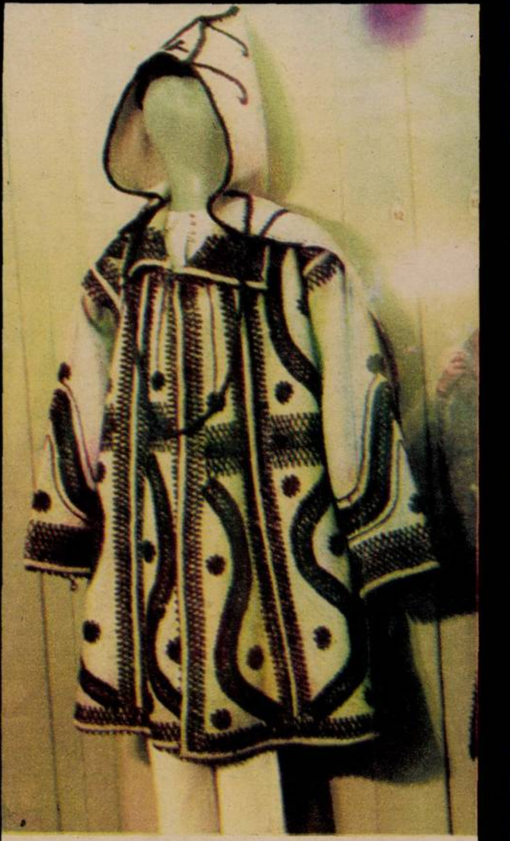

ZONA BACĂU
costum bărbătesc cu suman și glugă

Cînd vrem să știm cine sîntem și de unde venim și cum ne-am schimbat, poate înainte de a ne adresa cuvintelor scrise ar trebui să facem apel la veșminte. Ele nu sînt numai pînze, ci felul nostru de a fi în timp. Ele ne aduc aminte de obiceiuri dintre care multe s-au pierdut azi, pentru că nu mai există iobagi care drept semn distinctiv purtau numai căciuli mici ori oamenii liberi purtînd numai căciuli înalte; ele ne mai amintesc de acel ritual altădată atît de comun, cînd moșnegii erau urcați pe năsălii și purtați pe drumurile satului spre țintirim cu hainele pe care le-au îmbrăcat la nuntă și pe care le-au păstrat cu grijă și dragoste în lăzi cu flori de levănțică, pentru că ei aveau credința că începutul și sfîrșitul sînt tot atît de fericite, numai cîntecele sînt altele. Oamenii trebuie să poarte veșmintele și după vîrsta lor — erau încredințați străbunii, sau chiar după starea lor socială; femeia căsătorită să se distingă de fată, tînărul de moșneag. De aceea, cîmpurile ornamentale de pe *veșminte odată cu înaintarea în vîrstă* a celui care le poartă sînt mai puține, mai sobre, din ce în ce mai simple, după cum și culorile se sting ori se închid, pînă cînd negrul tăcerii ori albul înțelepciunii inundă totul.

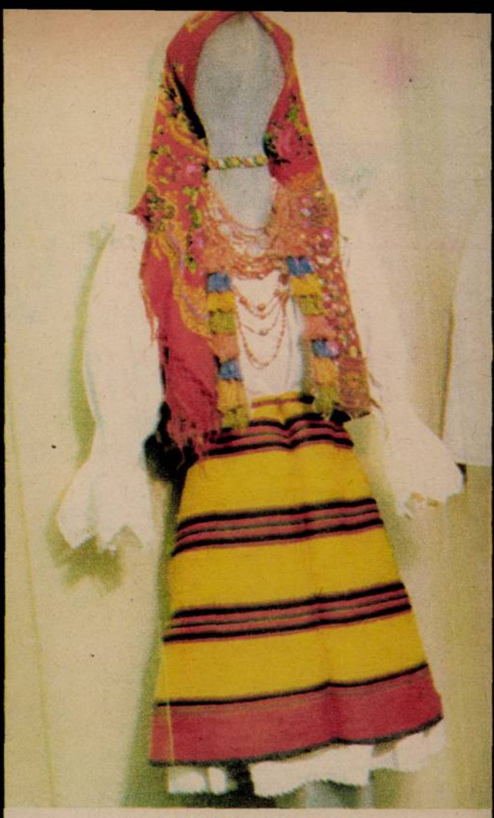

ZONA MARAMUREȘ
costum de femeie

La fel ca obiceiurile și portul popular are cîteva constante generale, dar și nenumărate semne distinctive de la o regiune la alta, uneori chiar de la un sat la altul, are nenumărate ducate ale frumosului unde e prințesă o floare care de milenii crește pe fînețele locului sau prinț un rîu ce curge pe acolo de la începuturi și care azi e ornament geometrizat. De aceea, dacă mai este nevoie uneori să căutăm frumosul nostru etern, *îl vom afla și aici cusut pe o* pînză de in sau de cînepă albită în rîuri de cînd avem memorie.

CORNEL BOZBICI ■

ZONA CÎMPULUNG MOLDOVENESC
costum de femeie

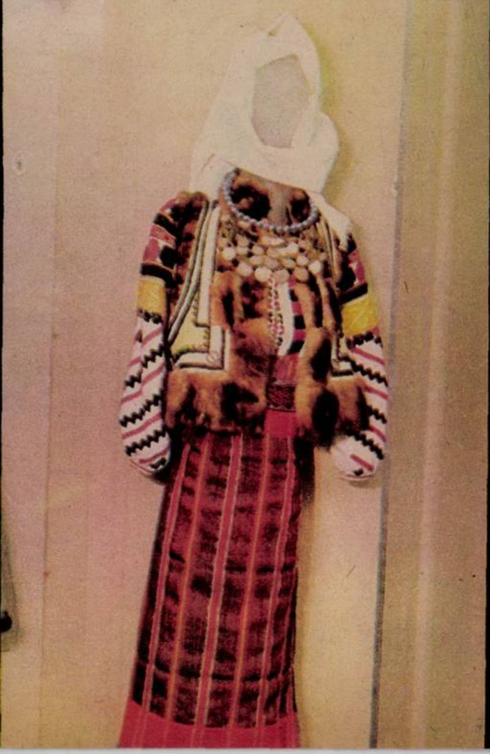

Mă numesc **Deaconu Gheorghe** *și sînt de profesie maistru montor instalații industriale. Fac meseria de vreo 17 ani. Am început-o după absolvirea școlii medii tehnice la schelele petroliere din Moineștii Bacăului. Apoi, deprinzînd viața montorului — nu știu de ce dar din prima clipă mi-a plăcut — am plecat pe șantierul hidrocentralei de la Bicaz, iar de aici la Întreprinderea de montaje București, Grupul de șantiere Onești. Aproape șase ani am lucrat pe Valea Trotușului, la combinatele de astăzi din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. De aici am plecat la Pitești. Prima mea impresie despre acest oraș n-a fost nici bună, nici rea. De fapt, noi, constructorii-montori, sîntem chemați tocmai pentru a schimba părerile despre anumite localități. Se zice, după ce ne-am retras, că pe locurile pe care le-am călcat a fost la început... nimic. Așa stăteau lucrurile și cu Piteștiul. Trebuie să fim drepți, că dacă prima dată localnicii au fost cam sceptici, încetul cu încetul au început să ne îndrăgească, iar astăzi mulți dintre noi am devenit fiii acestui oraș. Multora, ca răsplată a eforturilor pe care le-am depus, ne-au fost acordate ordine și medalii ale R.S.R. N-aș putea spune că am avut numai bucurii. Ar fi chiar imposibil, că nici podul palmei nu-i chiar neted! Darmite viața?! Am avut și necazuri dar niciodată nu ne-am lăsat înfrînți. Însă aici, unde mai mult de 8 ani, zi de zi, am răspuns de ceva, mi-am integrat viața, meseria și am avut și cele mai mari bucurii. Nu vreau să par lipsit de modestie, dar pentru faptul că m-am schimbat ca om, aici, la Pitești, mi s-a încredințat răspunderea execuției a celor mai importante instalații din viața mea de montor.*

Îmi place munca de montor și, la drept vorbind, sînt un entuziast, deși nimeni să nu creadă că este ușoară. V-am scris toate acestea — își încheie scrisoarea — simțind nevoia de a-mi face într-un fel și eu bilanțul activității mele de pînă acum, alături de toți oamenii acestei țări.

*

În organizarea Comitetului municipal Giurgiu al P.C.R. s-a desfășurat o amplă manifestare politico-educativă «Să cunoaștem și să ne însușim documentele programatice ale Congresului al XI-lea al P.C.R.». Peste 20 000 de lucrători din unități economice și instituții de stat au participat la faza de masă desfășurată sub forma unor concursuri. Odată cu încheierea fazei finale, pe municipiu, în numele tuturor participanților s-a adresat o telegramă Comitetului Central al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, în care oamenii muncii din municipiul nostru își reafirmă deplina adeziune la politica înțeleaptă, clarvăzătoare, a partidului nostru — își încheie scrisoarea corespondentul **Ion Aurel.**

*

Importante succese au obținut cetățenii din orașele și satele județului Tulcea în întrecerea patriotică pentru mai buna gospodărire și înfrumusețare a așezărilor urbane și rurale din județ. În comunele Beldaud, Turcoaia, Slava Cercheză și Smîrdan, contribuția în zile-brațe și zile-atelaje a fost realizată în procent de 100%. La Mircea Vodă și Izvoarele au fost date în folosință noi localuri de școală, iar la Jurilovca, Luncavăț, Niculițel, Mihail Kogălniceanu și Somova s-au extins rețelele de alimentare cu apă. În afară de contribuția în muncă și bani s-au executat — la nivelul județului — prin muncă voluntară, lucrări edilitare de bună gospodărire și înfrumusețare în valoare de 45 de milioane de lei. Aceste meritorii acțiuni au fost închinate celui de-al XI-lea Congres al partidului — ne scrie **Virgil Megieșu** *din Tulcea.*

*

Sînt maistru și lucrez în industria locală din Slatina. Mă numesc **P. Veseleanu,** *dar nu despre mine vreau să vă scriu. M-am gîndit că poate vor reține atenția dumneavoastră cîteva rînduri pe care le dedic tovarășului meu de muncă, maistrul Ion Tudose. Are 24 de ani de cînd lucrează la noi. Este un om destoinic, cu o pregătire profesională deosebită. Are 47 de ani. Cînd împlinea 10 ani a intrat la patron. Meseria, pe atunci, a învățat-o, cum se spune, furînd-o din ochi. Adevărata împlinire profesională anii noștri i-au adus-o. Cel care avea patru clase, azi are bacalaureatul, școala de maiștri. În tehnica motoarelor este specialist de înaltă calificare. Dealtfel, aceasta-i pasiunea vieții sale, și pot spune că o viață de om și-a dedicat-o meseriei.*

*

Ion Coțoi *din comuna Bonțești, județul Arad, se întîlnește zilnic în tren cu elevi ai Liceului «Avram Iancu» din Brad care fac naveta școală-acasă. Întîlnirile astea nu-i fac însă nici o plăcere corespondentului nostru deoarece cei mai mulți dintre tinerii lui tovarăși de drum se comportă cum nu se poate mai prost: fac gălăgie, folosesc un vocabular greu de reprodus, se îmbracă necorespunzător, număr matricol nu poartă, acostează și jignesc pe călători și mai ales femeile tinere, deteriorează vagoanele C.F.R. Trista înșiruire se încheie cu legitima întrebare pe care corespondentul nostru o adresează directorului și corpului didactic al Liceului «Avram Iancu» din Brad: chiar n-au aflat nimic de actele huliganice ale unor elevi educați de școala lor?*

*

Avrămeni este o comună înfloritoare din județul Botoșani. Un număr de 660 de tineri și tinere din comună și-au propus s-o facă și mai înfloritoare — ne scrie **Grigore Amăriuței** *din Botoșani. Prin activitatea lor continuă — un adevărat șantier non-stop — tinerii noștri au plantat 1 800 de pomi fructiferi și arbori ornamentali, au administrat îngrășăminte chimice și naturale pe pășuni și tarlale, au lucrat la îndiguiri și captări de ape în zona satului Zoițani, au amenajat baze sportive. Harnici tinerii din Avrămeni! Frumos întîmpină ei Congresul partidului.*

*

Vă scriu din Vatra Dornei — își începe corespondența **Nicolae Mihai** *— după ce am parcurs, pe Valea Bistriței, un drum ce străbate o zonă de un pitoresc deosebit. Dar nu frumusețile naturii m-au îndemnat să vă aștern aceste rînduri, ci munca depusă de harnicii constructori de la Șantierul de drumuri și poduri Suceava. Cu un avans de 60 de zile ei au dat în folosință Drumul Național 17 B, Vatra Dornei – Poiana Teiului, pe o distanță de 82 kilometri. Acest drum, făcînd legătura cu Maramureșul și Transilvania, formează a doua centură paralelă intramontană și va ușura mult transporturile forestiere și miniere.*

*

Lucrez de ani mulți la Combinatul de pielărie și încălțăminte «Clujana». Mărturisesc însă — ne scrie **Z. Inclod** *— parcă niciodată nu am trăit zile atît de pline, bogate în rezultate și succese ale muncii. Eforturile noastre unite și-au găsit un răspuns în întrecerea socialistă ce o desfășurăm în cinstea Congresului: la 29 iunie ne-am îndeplinit obligațiile de livrare la import pe întregul cincinal. În ce privește realizarea sarcinilor la producția globală și la producția marfă, rezultatele de pînă acum înseamnă, în timp, un avans de 145 și, respectiv, 203 zile.*

*

Mai întîi, colectivul unității noastre, e vorba de Întreprinderea «Carbochim» Cluj-Napoca, ne scrie **T. Constantin,** *și-a suplimentat angajamentul anului 1974 de la 5 la 13 milioane lei. Prin eforturi susținute, lună de lună, valoarea producției globale obținute peste plan a crescut. Adăugînd inițiativa-angajament, apărută în luna septembrie, ca fiecare muncitor să realizeze zilnic o producție suplimentară de 65 lei, preliminam un spor de cinci milioane lei. Cinstind cu fapte de muncă rodnică cel de-al XI-lea Congres al partidului, colectivul nostru a raportat, cu mîndrie, la începutul lunii noiembrie că angajamentul de 18 milioane lei la producția globală, prevăzut a fi realizat pe întregul an, a fost îndeplinit. Pînă la sfîrșitul anului, își încheie scrisoarea corespondentul nostru, vom mai obține în plus încă trei milioane lei.*

*

La data cînd vă expediez această scrisoare — își începe corespondența **N. Preda,** *Craiova — zece unități economice din județul nostru și-au îndeplinit în cinstea Congresului al XI-lea al partidului sarcinile inițiale de plan la export prevăzute pentru acest cincinal. În fruntea lor se situează Combinatul chimic Craiova, Întreprinderea de mașini agricole «7 Noiembrie», Întreprinderea de ulei «Oltenia»-Podari.*

*

Am patru copii și toți sînt pionieri, ne scrie **Traian Lazăr** *din Focșani. Mă bucură succesele lor la învățătură. Și mă bucur atunci cînd cu mîndrie îmi vorbesc de acțiunile de muncă patriotică la care sînt prezenți alături de sutele și miile de pionieri vrînceni. Tocmai despre aceste acțiuni m-am hotărît să vă scriu. Pentru că, alături de părinții, frații și surorile lor mai mari, pionierii vrînceni dedică celui de-al XI-lea Congres al partidului înfăptuirile lor. Dintre acestea amintesc: plantarea a peste 100 de mii de puieți de pomi fructiferi, amenajarea pe o suprafață de 30 ari a unor răsadnițe pentru producerea florilor, reamenajarea a 35 de baze sportive școlare.*

*

Cu însuflețire și responsabilitate patriotică, colectivul de muncă al Șantierului 74 de construcții căi ferate din Ciceu a îndeplinit sarcinile ce îi revin în actualul cincinal cu 14 luni mai devreme. Harnicii constructori feroviari, ne scrie în continuare **Iulian Florea,** *închină acest prestigios succes Congresului al XI-lea al partidului. Ei raportează, cu acest prilej, realizarea printre altele, a 80 000 mc săpături în stîncă, 45 000 mc betoane, 2 500 ml tunele refăcute, modernizarea a zeci și zeci de stații de cale ferată, substații de tracțiune și posturi de secționare.*

*

Vicierea, poluarea atmosferei morale din orașele noastre îmbracă uneori aspecte din cele mai neașteptate. La Galați, în mijlocul unui parc destinat distracției celor mici, în plin cartier Țiglina, s-a aciuat — nu se știe de cine autorizată — o tarabă imundă botezată «muzeu» și care prezintă exponate pe cît de stupide, pe atît de nocive: Cleopatra în sicriu, capete de incași, mulaje în ghips după hidoase malformații, copii cu două capete și alte monstruozități. Deținătorul oribilului panopticum, un anume «nea Puiu», sfidează eforturile ce se fac în țara noastră pentru educarea sănătoasă a tinerei generații, înfățișîndu-i «numai pentru 3 lei» un adevărat gunoi, primejdios vieții spirituale a copiilor. Scrisoarea adresată redacției este semnată de **George Bîrlădeanu** *— Galați.*

Cititorul DAN IONESCU din Constanța ne întreabă cum se desfășura activitatea Partidului Comunist Român în perioada ilegalității.

Atunci cînd în istoricul Congres din mai 1921 al transformării Partidului Socialist în Partidul Comunist Român au intervenit brutal forțele polițienești și jandarmerești, împiedicînd în mod brutal desfășurarea pînă la capăt a marelui forum, oricine putea sesiza că cercurile dominante nu se dădeau în lături de la folosirea oricăror metode — fie ele cît de teroriste — prin care să reducă la tăcere voința de luptă a clasei muncitoare, a maselor largi. În consecință, chiar și în anii de așa-zisă activitate legală a P.C.R. (1921-1924), comuniștii au trebuit să-și ia cele mai sigure măsuri de precauție — care în limbajul acelor ani nu însemnau altceva decît măsuri conspirative — pentru ca mișcarea revoluționară să poată fi continuată cu succes. Așa, de pildă, în zilele de 3-4 octombrie 1922, în care, la Ploiești, s-au desfășurat lucrările celui de-al II-lea Congres al partidului, în dorința ca nu cumva autoritățile să intervină cu noi măsuri represive, comuniștii au conspirativizat în așa măsură pregătirile și desfășurarea propriu-zisă a congresului încît Siguranța statului, poliția și jandarmeria n-au aflat că în localitate avusese loc o asemenea manifestare decît după ce ultimii delegați participanți la lucrări părăsiseră deja Ploieștiul și se îndreptau spre centrele din care veniseră să reprezinte diversele secțiuni ale partidului la Congresul comunist.

În mod practic, lucrările congresului au avut loc în strictă conspirativitate în atelierul pictorului Alexandru Vodă care și-a oferit dezinteresat serviciile sale partidului comunist. După mai bine de două săptămîni de la ținerea congresului, presa se referea la arestarea pictorului, pentru că, fără anunțarea poliției, permisese ținerea congresului comunist în atelierul său. Desigur, ne aflăm în fața unei situații mai grele în care poliția a reușit să descopere pînă la urmă localul în care se desfășurase Congresul și pe «vinovatul» Alexandru Vodă. Mai important decît orice rămînea însă faptul că, în pofida dificultăților timpului, comuniștii găsiseră o posibilitate pentru desfășurarea activității lor revoluționare și o folosiseră cu pricepere în interesul major al cauzei partidului.

Din 1924, cînd a intervenit ilegalizarea partidului comunist — ilegalizare care, după cum se știe, s-a întins pe două decenii, împlinite — condițiile noi intervenite au impus cu necesitate folosirea unei tot mai ample metodologii de conspirativizare a activităților partidului comunist și ale celorlalte organizații revoluționare. Cunoscînd în amănunt aceste aspecte ale luptei ilegale a partidului oricine poate astăzi înțelege mai bine sensul major al marilor victorii obținute de mișcarea revoluționară din România în acei ani ai marilor și grelelor încercări și-și poate reprezenta exact ce a însemnat triumful din August '44, pregătit de comuniști în umbra ilegalității, în colaborare cu alte forțe politice ale timpului, dispuse la găsirea unor soluții salvatoare pentru țară și popor. Din situația sumbră către care ne împinsese dictatura militaro-fascistă, prin cîrdășia ei de tristă amintire cu cel de-al III-lea Reich, se cunoaște că partidul comunist a reușit să ne scoată situîndu-se în fruntea forțelor social-politice cele mai avansate ale timpului. Și totul a fost pregătit și realizat în umbra celei mai adînci ilegalități.

Adeseori, mai ales tinerii manifestă interes deosebit pentru aflarea modalităților prin care comuniștii au reușit să facă acest lucru.

Din acest punct de vedere participanții direcți la mișcarea revoluționară posedă informații prețioase și nu rareori le împărtășesc celor doritori să le cunoască, prin intermediul presei, radioului, televiziunii etc.

Pornind de la conspirativizarea componenților de atunci ai conducerii partidului, prin ascunderea lor în case tainice ale partidului, prin schimbarea numelor lor, continuînd cu adoptarea unor măsuri de tipărire a presei ilegale a partidului, a manifestelor, apelurilor, broșurilor în tipografiile conspirative, de difuzare a acestor materiale, continuînd cu folosirea în lupta zilnică a unei întregi rețele organizatorice — legale, ilegale sau semilegale — a unei diversități de forme prin care erau dejucate planurile forțelor de urmărire și reprimare a mișcării comuniste, istoria P.C.R. conține nenumărate pagini de o covîrșitoare semnificație pentru înțelegerea iscusinței cu care au acționat comuniștii în acea etapă.

Interesante erau formele de comunicație conspirativă între comuniștii deținuți în închisori și tovarășii din afara închisorilor, între unii și alții existînd permanente legături și consultări prin intermediul cărora se putea ajunge la adoptarea unor măsuri și hotărîri de mare importanță pentru soarta mișcării revoluționare.

Spațiul ce ne stă aici la îndemînă nu ne permite să detaliem toate aceste aspecte ale conspirativității activității partidului în anii ilegalității. Considerăm însă că nu s-a făcut decît foarte puțin pe planul publicării unor lucrări memorialistice ale participanților la mișcarea ilegală și nici a unor lucrări de sinteză care cu mijloacele istoriografice să ofere cititorilor un cadru adecvat de cunoaștere și înțelegere a unei asemenea problematici.

Din acest punct de vedere, fie și pentru că există la oameni multă dorință de a cunoaște asemenea lucruri, credem că s-ar cuveni multiplicate eforturile pentru difuzarea în masele de cititori și a unor asemenea lucrări și materiale.

Conferențiar universitar doctor
GH. I. IONIȚĂ ■

POȘTA REDACȚIEI

Nicolae Cărătuș — Sibiu. Faptul că recunoașteți că ați greșit este bine, dar nu înseamnă că ați și fost absolvit de ceea ce ați făcut. V-ați lovit soția (și nu numai soția). În această situație instanța de judecată hotărăște.

Mihai Viforeanu — Iași. Consiliul popular municipal Iași ne-a informat că punctul gospodăresc a fost desființat la cererea asociației de locatari al cărei membru sînteți, iar în prezent nu sînt fonduri disponibile pentru construirea unui nou punct.

Pompiliu Comșa — Tulcea. Ne scrieți că nu ați fost emoționat la expedierea **scurtissimelor** pentru rubrica «Rac». Vă mărturisim că nici noi nu am fost cînd le-am primit. Nu mai trimiteți.

Viorica Fărău — sat Brădățel (Hunedoara). Răspunsul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Hunedoara (pe care l-ați atașat scrisorii) este concludent. De ce nu acceptați locul de muncă recomandat?

Nicolae Drăgan — Dej. «Mat din trei trăsături!»... nu ne-a făcut mat (și nici celelalte). Vă mulțumim pentru sentimentele de prețuire ce ni le purtați.

Maria Dumbravă — București. În urma verificărilor efectuate s-a constatat că dosarul a fost soluționat de către Judecătoria Caracal prin care s-a admis acțiunea și s-a dispus rectificarea actului de naștere al Gabrielei Ujdilă, ne informează Direcția instanțelor civile din Ministerul Justiției.

Dumitra Brăescu — Galați. O intervenție din partea noastră nu ar fi oportună. Dacă s-au încercat toate mijloacele de aplanare a conflictelor din familia fratelui dumneavoastră și nu s-a ajuns la o înțelegere, apelați la organele de justiție.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

OPERAȚIUNEA «PIN DE BĂRĂGAN»

La Baza experimentală silvică de lîngă Jegălia a Institutului de cercetări silvice am aflat, într-o seară de toamnă, cum a luat naștere un Versailles în Bărăgan. Nu aidoma faimosului palat, ci grădinii și parcului nu mai puține faimoase, deși, de fapt, imitație n-a fost deloc, ci totul a pornit de la o idee îndrăzneață.

•

Rășinoase în Bărăgan? Pini și molizi la Jegălia, în Sahara României? Comparația nu urmărește efectul gratuit: în această zonă se află unul din punctele cele mai aride ale țării, temperatura la sol urcînd uneori pînă la 60 grade, iar umiditatea aerului atingînd valori atît de scăzute încît doar trei neînsemnate procente o despart de cuptorul saharian. Așadar, în aceste condiții, a planta molid la Sinaia — afirmau specialiștii — e normal, la deal — o încercare, în inima Bărăganului — un risc. În sprijinul unei asemenea afirmații veneau și practica din țara noastră și voluminoase tomuri de silvicultură străine.

MÎINE, PESTE O SUTĂ DE ANI

La 15 decembrie 1956 inginerul silvic Victor Papadopol a început să lucreze la stațiunea de lîngă Jegălia.

Victor Papadopol s-a instalat, practic, pe cîmp gol în Sahara de la Jegălia și a început să viseze. N-ar fi posibil să crească rășinoase în Bărăgan? Să te odihnești și să prinzi puteri într-o pădure de pini cînd alături, în cîmp, sînt 60 de grade la sol? Și-apoi, valoarea economică! Poate peste 20, 40, 100 de ani...

După cum bine se știe, viziunea seculară este proprie profesiunii de silvicultor, deosebind-o în mod esențial de toate celelalte. Și tocmai de aceea el are, într-un sens, conștiința încărcată: dacă greșește, consecințele apar, în unele cazuri, abia după un veac; nimeni nu-l va mai trage pe el personal la răspundere, căci nu va mai exista, dar tocmai aceasta îl obligă, poate în mod paradoxal, față de propria conștiință, să nu greșească.

— Cînd mi-am luat «parohia» în primire — spune inginerul Papadopol — am început să cutreier ținutul cu trăsura; mașini nu prea erau pe atunci. Luam două perechi de cai, una pentru tras, alta de rezervă, căci drumurile erau lungi și cu hîrtoape. În curtea unor foste conacuri am zărit pini, molizi, arbuști stingheri, aduși de boieri sau de vreo notabilitate locală, în chip de curiozitate sau în scop de agrement. Eu notam, îndeosebi, condițiile ecologice, și mă gîndeam: în fond, deși în Bărăgan aerul este uscat, solul e mai umed decît cel argilos de la deal, care nu permite pătrunderea apei. Iată deci un factor favorabil silviculturii. Și apoi, la munte pantele nu rețin apa, iar solul e superficial, în timp ce aci el e profund și suge lichidul ca un burete. Însuși soarele torid poate deveni un factor vital, luminozitatea activînd fotosinteza. În condiții de stepă perioada de creștere a arborelui se poate prelungi șapte luni, în timp ce la munte se reduce la jumătate, deoarece din clipa cînd mercurul a coborît sub 6 grade, creșterea se oprește automat. În fine, viața microbiană din solul Bărăganului este foarte bogată. Așadar, de ce nu s-ar putea...?

PLOPUL CREȘTEA VĂZÎND CU OCHII

Au urmat calcule interminabile și apoi primele experimentări timide. Totul trebuia încercat pentru prima oară, neexistînd, după cum am arătat, nici o experiență pe plan mondial în asemenea regiuni. Și așa, în 1957 s-au plantat primele rășinoase. La început s-au înregistrat cîteva dificultăți.

Cîțiva — nu trebuie generalizat dar au fost și din aceștia, în special din aceia care înclinau spre silvicultura tradițională — au exclamat: «S-a întîmplat așa cum am avertizat».

Interlocutorul nostru continuă:

— Noi — vorbesc la plural fiindcă între timp mi s-a alăturat și a preluat «cîrma» stațiunii fiul meu Silviu, doctor inginer — am știut că vom reuși, noi care am stat «la bălegar», cum se spune. Și, în adevăr, am reușit. A apărut atunci o altă obiecție: «Versailles-ul ăla de la Jegălia cît costă?» «Nu costă nimic, dăm 1 500 000 lei beneficiu pe an».

Acestea au fost începuturile. Le-am evocat deoarece întreaga istorie îndeamnă la îndrăzneală, spirit inovator, la ignorarea, bineînțeles pe temeiuri științifice, a nefastului argument: «așa ceva nu s-a mai făcut la noi». Or, tocmai pentru asemenea atitudini refractare conservatorismului științific pledează și rubrica în cadrul căreia apare articolul de față. Am pomenit despre începuturi și pentru faptul că ele oferă perspectiva pentru a înțelege mai bine prezentul și viitorul pădurilor din Bărăgan. Bineînțeles, nimeni nu-și propune să extindă silvicultura în dauna agriculturii, în grînarul României, ceea ce ar fi o aberație; problema constă în a valorifica superior spațiile împădurite existente, fără a mai vorbi de înrîurirea binefăcătoare a acestora din urmă asupra agriculturii.

— Rășinoasele au bune perspective în Bărăgan — ne spune doctorul inginer Silviu Papadopol — deoarece valorifică superior potențialul solului în comparație cu speciile actuale. Suprafețele împădurite cu salcîm produc lemn inferior, fără utilizări industriale, în timp ce rășinoasele dau lemn valoros. Ele nu au rival pentru construcții, mobilă etc., dar au unul în ceea ce privește hîrtia. Experiențele noastre au evidențiat uriașul «potențial hîrtie» al plopului — expresie plastică, deși oarecum neștiințifică — și care este incomparabil mai mare decît al speciilor actualmente cultivate în Bărăgan. Plopul, beneficiind de irigație, care schimbă fața Bărăganului, a dovedit aci o vitalitate excepțională, neașteptată. Am văzut butași de plop de 20 cm lungime și 1 cm diametru atingînd, în doi ani, înălțimea de 5,5 m și diametrul de 10 cm. În unele perioade s-au înregistrat creșteri zilnice de 5 cm: aproape că plopul creștea văzînd cu ochii, la propriu, nu la figurat! E posibil ca acest arbore, alături de rășinoase, să schimbe complet concepția despre silvicultură în stepă, aducînd și un beneficiu economic important țării. Iată un calcul simplu: în prezent cele 50 000 ha pădure din Cîmpia Română produc anual 50 000–75 000 mc, în general lemn puțin valoros; cultivate cu plopi ele ar putea da anual *1 500 000 mc*. Cifra vorbește de la sine. Sub aspectul productivității, așadar, plopul irigat întrece cu mult rășinoasele.

— Deși nici acestea din urmă nu trebuie neglijate, intervine Victor Papadopol. Știați că Neptunul de pe litoral își trage seva de aci, vreau să spun că tot materialul silvic a provenit de la stațiunea noastră? Că la Neptun, Venus, Saturn, Jupiter, Mamaia, vă odihniți la umbra rășinoaselor din stațiunea «Bărăganul»? Vindem rășinoase în tot Bărăganul; poate nu există comună, cooperativă agricolă de producție care să nu preia material de la noi, multe șosele și drumuri ale Ialomiței sînt străjuite de arbori de-ai noștri. Dar și plopul are un mare viitor aci. În adevăr, timp de șase ani am cultivat zeci de mii de plopi italieni și nici unul nu a degerat în iernile cumplite care bîntuie în acest colț de țară. În ceea ce privește viitorul rășinoaselor în Bărăgan, și el va fi hotărît de rezultatele finale ale actualelor experiențe, efectuate de un colectiv tînăr și entuziast.

PINUL STROB — ÎN MEMORIA CALCULATORULUI ELECTRONIC

— Oricît ar părea de curios, cercetările noastre au primit ajutor de la o puternică mașină electronică de calcul — continuă Silviu Papadopol. Semn al vremii: nici măcar plopi nu mai poți crește azi științific fără calculator. Într-adevăr, tot experimentînd, ne-am pomenit cu un munte de informații: 580 000 date privind înălțimi de arbori, diametri, regimul hidric al solului — adică evapotranspirația, udări, ploi, apă recepționată, consum zilnic etc. — diversificate pe zeci și sute de parcele, pe zeci de mii de exemplare. A prelucra și interpreta cu creionul 580 000 date înseamnă fie să angajezi o armată de contabili, fie să te lași dus de inspirație. Am ales o a treia cale: am urmat un curs de programare la calculator, la fostul CEPECA și astfel mi-am putut scrie singur programele. În decurs de un sfert de oră calculatorul electronic a așternut tabele pe sute de pagini, le-a sistematizat, le-a interpretat și astfel experiențele noastre au căpătat baza matematică pe care nu o puteau avea înainte. Iată cum plopul, pinul silvestru, ienupărul, molidul, pinul strob și pinul negru au nimerit, din inima Bărăganului, în memoria puternicului calculator de la București. Pentru a se întoarce din nou în Bărăgan cu vigoare sporită. Noi vom pleca de aci, ne vor lua locul alții, căci viața silvicultorului e prea scurtă pentru a-și vedea materializate ideile pînă la ultima expresie. Nu avem decît un singur țel, o singură mulțumire: să lăsăm ceva în urma noastră.

Vor să lase un foșnet de pădure în stepă.

LIONEL NIȚESCU ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 40

ARBITRUL CARE ÎNCHIDE OCHII !

Înainte de meci (vezi fotografia) și în timpul meciului. (Tudorel Leca, bănuit că ar fi arbitrat duminică partida Dinamo – Universitatea Craiova)

ANTON DRAGOȘ

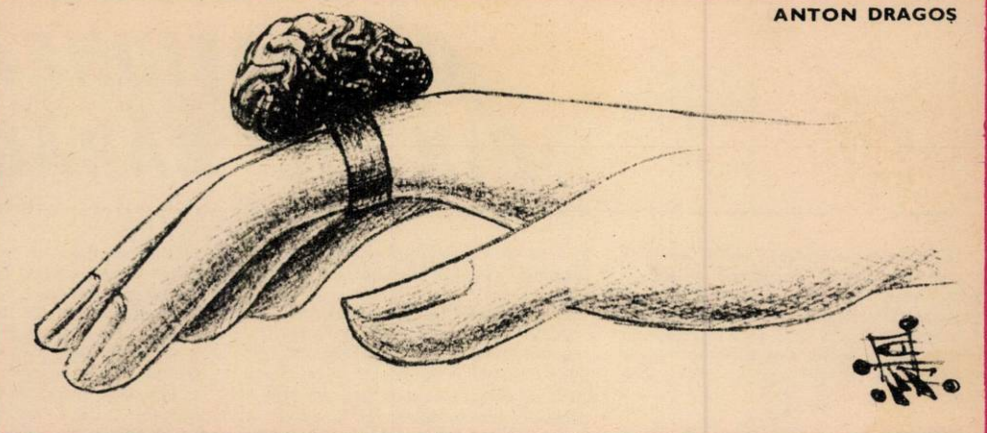

C. CIOSU

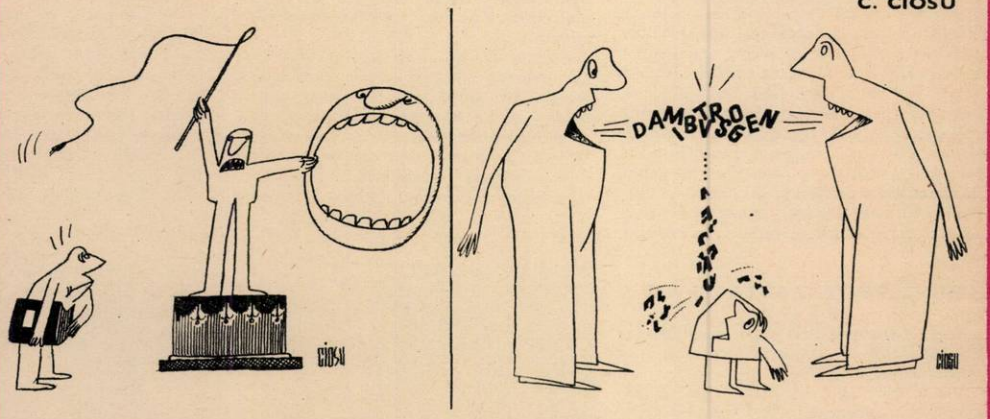

GH. AILENI

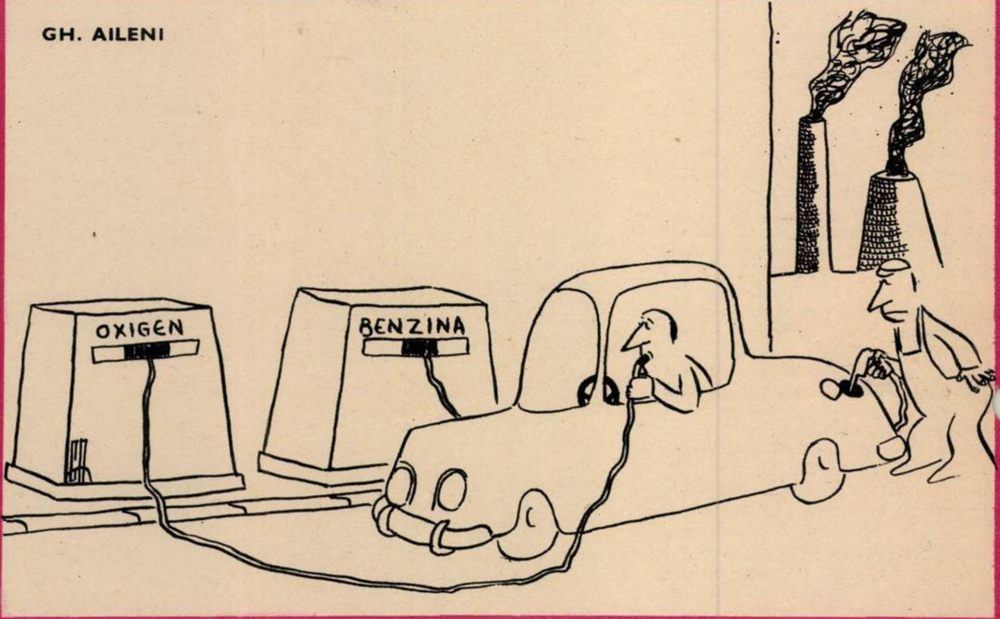

UMOR INVOLUNTAR

26 octombrie – pierdut rochie roz, supraelastic, distanța Mihai Bravu – Matei Ambrozie. O declar nulă.

MICROSCENE

de PETRE BOKOR

— ...și din primul foc am nimerit drept în pulpa iepurelui!
— În cap trebuia să-l nimerești.
— Cap nu mai avea...!

●

— Ce-i cu tine, Fane, de ce ești amărît?
— Mi-a murit boul...
— Eh... așa e viața... ne ducem încet, unul după altul...

●

Un actor se duce să se spovedească:
— Părinte, am păcătuit...
— De cîte ori, fiule?
— Dar, părinte, eu am venit să mă spovedesc, nu să mă laud!...

Nu uitați că deviza «RACULUI» este: «RETRAGE-TE ÎNAINTE»

de la HA la Z

— Cine este cel mai bătrîn din satul vostru?
— Acum nu-i nimeni. A fost unul, dar a murit.

●

— M-am deprins cu obiceiurile tale: că toată ziua sugi gumă, că ții mîinile tot timpul în buzunare, că-ți ridici picioarele pe masă, dar te rog să renunți numai la un singur lucru.
— La ce anume te referi?
— Scoate-ți țigara din gură cînd mă săruți.

Culese de PAUL IORGA ■

ADRIAN CURSARU

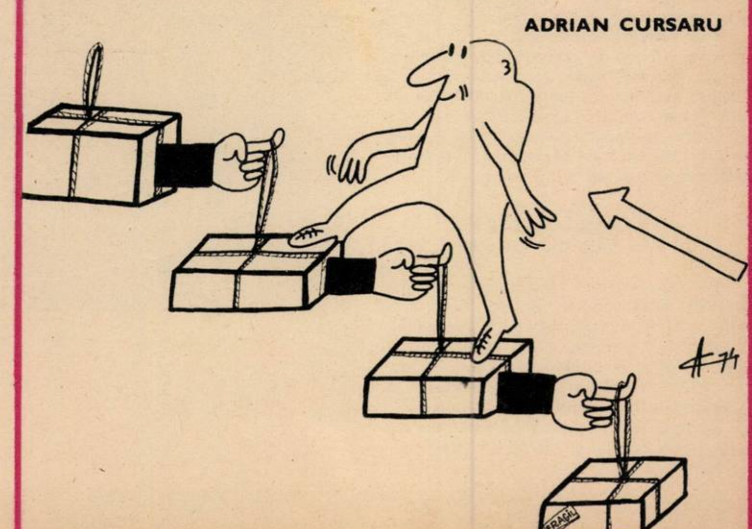

ELEVII ȘI MUZICA TÎNĂRĂ (I)

ANCHETĂ REALIZATĂ CU CONCURSUL A 70 DE ELEVI DIN ANII II, III ȘI IV AI LICEULUI «MATEI BASARAB» DIN BUCUREȘTI

Fără îndoială, între ascultătorii cei mai înfocați ai muzicii tinere se află, în primele rînduri, elevii. O atestă numeroasele scrisori primite la redacție, precum și numărul foarte mare al acelora care frecventează cu regularitate cenaclul revistei noastre și concertele de muzică pop și folk. Am încercat să înțelegem, prin prezenta anchetă, cum văd ei fenomenul muzicii tinere și ușoare, ce gîndesc ei despre acestea, ce dorințe au.

Întrebările:

1. **Ce înseamnă pentru dumneavoastră muzica tînără?**

2. **Ce înseamnă pentru dumneavoastră muzica ușoară?**

Ambele întrebări au fost deci astfel formulate încît răspunsurile să constituie o posibilă definiție a celor două genuri muzicale cît și o declarație, dacă vreți, sentimentală, subiectivă.

Cu intenții mai clare au fost puse următoarele două întrebări:

3. **Pe cine iubiți din domeniul muzicii tinere și de ce? Pe cine nu iubiți și de ce?**

4. **Pe cine iubiți din domeniul muzicii ușoare și de ce? Pe cine nu iubiți și de ce?**

Intenția noastră, declarată în chiar momentul efectuării anchetei, a fost aceea de a afla mai mult **de ce** acceptă sau refuză elevii noștri anumite vedete ale celor două genuri. Din păcate, puțini subiecți au reușit să-și explice preferințele, răspunsul lor rezumîndu-se doar la o înșiruire, nici măcar ierarhizată, de nume.

1. **Muzica tînără:** «Este prima oară cînd aud acest termen. Cred însă că exprimă ceva *efemer, lipsit de valoare autentică* (sper să nu fie așa)»; «...zbor și încredere, sinceritate și descoperire a substanței intime a unei lumi mai libere, mai frumoase»; «o exteriorizare a unor stări sufletești ce domină tineretul contemporan, în acest secol în care toți trăim mai mult în exterior și mai puțin pentru noi și pentru sufletul nostru»; «o muzică deosebită prin temele cîntecelor sale și prin frumusețea melodiilor»; «un mod aparte al noii generații de a-și exprima gîndurile, sentimentele, aspirațiile» (N.R. — *una dintre cele mai frecvente* definiții găsite în anchetă); «unele balade luate din viață»; «prelucrare la maximum a resurselor folclorice vechi, pentru îmbogățirea cu *forme noi a unor rigori tradiționale ale muzicii* românești»; «o muzică fierbinte, care exprimă în toate limbile pămîntului aspirațiile tinerilor spre libertate, spre dragoste, spre mai bine. O muzică plină de elan, care ne poate trezi din ritmicitatea mecanică a zilei, care ne face să ne regăsim»; «cel mai bun mijloc de recreere, atît psihică cît și fizică; muzica după care îmi fac exercițiile de gimnastică pentru cura de slăbire» (N.R. — un răspuns identic l-am mai găsit și în alte formulare aparținînd unor *elevi din clase diferite. S-ar putea* ca această coincidență să provină dintr-o eventuală definiție dată elevilor de unul dintre profesorii lor.)

2. **Muzica ușoară:** «genul cu care îmi pot încerca uneori calitățile vocale. Este muzica după care învăț să dansez și pe care cînd o ascult o dau la maximum, ca să-mi îngrozesc *vecinii»*; «*muzica* lăutărească în care țambalul a fost înlocuit cu chitara bas»; «pentru mine muzica ușoară înseamnă un handicap, pot spune că sînt o **handicapă** a muzicii ușoare»; «dacă m-ar întreba cineva ce este muzica ușoară după ce l-aș fi ascultat pe Ion Dichiseanu cîntînd, ce i-aș putea răspunde?»; «Genul care s-a impus dintotdeauna prin calitățile sale delectante, distractive», «ne face să uităm uneori de necazuri și de notele proaste (nu cele din muzică, ci din catalog)»; «tinerețe, vigoare, optimism, veselie, totul fără bătaie de cap, dar cu bătaie de tobe»; «muzica ușoară este și nu este, mai mult nu este decît este»; «muzică destul de grea, chiar dacă numele...»; «un *prilej de recreere și, în anumite cazuri,* un mijloc de transmitere a sentimentelor băieților și fetelor»; «muzica interpretată atît de solist, cît și de formația care-l acompaniază»; «clipa de delectare și liniște»; «o artă și nu numai atît, ea reprezintă pentru mine un mod de exprimare,sensibil, a unor sentimente umane».

3. **Tudor Gheorghe:** «îl ador, îmi plac și alți reprezentanți ai muzicii tinere, dar el este pe primul loc oriunde și oricum»; «îmi place pentru sufletul pe care și-l pune undeva în chitară»; «îl iubesc pentru că știe să-și aleagă cele mai frumoase poezii și pentru vocea sa deosebită»; «îmi place pentru conținutul de idei al cîntecelor sale»; «nu-mi place Tudor Gheorghe, îmi place Mircea Vintilă».

Marcela Saftiuc: «îmi place pentru puritatea cîntecelor sale, pentru vocea ei extraordinară»; «îmi place pentru că înțelege și cunoaște folclorul, că ni-l aduce aproape de suflete printr-un limbaj nou»; **Phoenix:** «îmi plac pentru că sînt foarte uniți»; «îmi plac pentru originalitatea de care ar avea nevoie mai ales muzica noastră ușoară»; «nu-mi plac Phoenix pentru că sînt bătrîni, îmi plac Sfinx pentru tinerețea lor»; «îmi plac pentru că au *fost primii care ne-au arătat că se poate* face și pop românesc»; «îmi plac pentru că Mircea Baniciu este foarte drăguț și mai ales cîntă extraordinar» (N.R. — opinia unei fete, evident!); «îmi plac pentru conținutul de idei și pentru vocile expresive»; **Sfinx:** «Dan Aldea îmi place grozav în grupul său. De ce? Nu știu, poate pentru melodiile sale, poate pentru aranjamentele instrumentale»; Plac, fără a se explica de ce: Mircea Florian, Dan Chebac, Vali și Carmen, Erika și Carol, formațiile F.F.N., Roșu și Negru. Sînt și alte cîteva opinii de genul: «nu-mi place nimeni din muzica tînără»; «nu mă interesează această muzică».

4. *Aici lucrurile sînt mai încurcate, preferin*țele risipindu-se pe o arie mai mare. Vedete ca Aura Urziceanu, Mihai Constantinescu, Aurelian Andreescu, Cornel Constantiniu, Margareta Pîslaru, Dida Drăgan, Anda Călugăreanu, Marina Voica, Corina Chiriac sînt cînd adulate, cînd contestate deopotrivă. Există și unele opinii explicite împotriva următorilor soliști: **Adrian Romcescu** («nu-mi place pentru că îl imită pe Aurelian Andreescu», «nu încearcă să dea o originală interpretare cîntecelor, nu face decît să repete ceea ce interpretează alții»), **George Enache** (elev la «fără frecvență» în acest liceu) — nu-mi place pentru că n-are personalitate»; «nu-mi place pentru că a rămas corigent la franceză» (N.R. — lucru confirmat de însăși profesoara care l-a «picat» la acest obiect.)

Dintre grupurile și soliștii străini, numele cele mai frecvente menționate la preferințe: Demis Roussos, Gary Glitter, Harry Belafonte, Nana Mouskouri, Emerson Lake and Palmer, Pink Floyd. **GEORGE STANCA** ■

(Va urma)

GHEORGHE ZAMFIR în trecere prin București ne-a oferit un autograf sentimental.

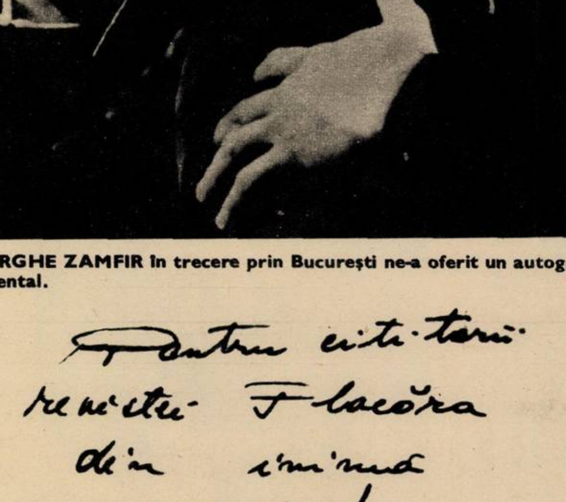

Pentru citi-torii
revistei Flacăra
din inimă
Gheorghe
Zamfir

TOP

1. *Olean II* (muzică, Tudor Boroș — text, Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 2. *Mugur de fluier* (Nicolae Covaci — Victor Cârcu) — Phoenix. 3. *Poveste* (Sabin Păutza) — Aurora + Animosi. 4. *Mai tîrziu* (Dan Aldea — Anda Călugăreanu) — Anda Călugăreanu și Dan Aldea. 5. *Legenda Sarmisegetuzei* (Valentin Fărcaș, Eugen Tunaru) — Experimental Q. 6. *Chemare* (Gabriel Litvin) — F.F.N. 7. *Poemul muncii de cu zori* (Mircea Florian) — Mircea Florian. 8. *Orașul* (Eduard Țogoreanu) — Eduard Țogoreanu. 9. *Cer de baladă* (Petre Magdin) — Dida Drăgan. 10. *Sinteze* (Dan Aldea) — Sfinx.

TOP «FLACĂRA» poate fi ascultat astăzi la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP PANORAMA

● În ultimele săptămîni două cenacluri ne-au atras atenția în mod deosebit prin ceea ce fac sau prin ceea ce ar trebui să facă.

Cenaclul artistic al Radioteleviziunii române ne-a oferit într-una din ședințele sale o extraordinară seară de artă cu Gheorghe Zamfir și formația sa. După cîte am înțeles din cuvîntul muzicologului Vasile Donose, acest cenaclu își propune în primul rînd educarea publicului, introducerea sa într-un spațiu vast (al muzicii) adesea accesibil dar de puține ori aprofundat.

Deși dezbaterea legată de folclor nu a depășit limitele rampei, deși Zamfir a vorbit atît de concret despre rănile folclorului nostru și ale difuzării lui, am sugera acestui cenaclu o mai mare atenție la echilibrul dintre dezbaterea propriu-zisă și susținerea ei artistică. Este drept, atît Gheorghe Zamfir cît și ceilalți participanți prezenți pe scenă au avut multe de spus dar credem că mult mai eficientă și mai convingătoare în această dezbatere ar fi fost însăși muzica lui Gheorghe Zamfir și a grupului său.

Date fiind intențiile sale educative, credem de asemenea că acestui cenaclu i-ar fi necesară o mai mare popularizare prin intermediul mijloacelor specifice radioteleviziunii, popularizare mai ales în rîndurile tinerilor.

● La *Casa de cultură a sectorului II* s-a deschis de curînd un club de muzică tînără condus de Aurel Gherghel. Participările la prima ședință s-au redus la cîteva din cele existente cu o zi înainte la cenaclul «Flacăra». Am asistat deci la un fel de rezumat al acestuia: Vali și Carmen, Pro Musica, Sfinx-Anda Călugăreanu, plus grupul de actori Perșa–Iencec–Colceag. În actuala formulă de spectacol fără dezbateri, fără discuții, fără opinii, într-un cuvînt fără o anume platformă nu am înțeles care este menirea acestui club. Dacă linia sa va fi aceea de a rezuma cenaclul «Flacăra», de a fi o variantă, hai să-i zicem *remunerată* a acestuia, mare lucru nu am rezolvat în planul culturii și artei. Credem însă că nu așa vor rămîne lucrurile și că în fiecare marți seara tinerii vor veni la Casa de cultură a sectorului II, nu pentru «a se distra», ci pentru a li se explica fenomenul muzicii tinere cu tot ce înseamnă acesta. Ar putea deci acest club să devină un îndrumător al tinerilor spectatori, un susținător al muzicii tinere și, de ce nu, un descoperitor de talente.

● Pentru că grupul Experimental Quartet și-a adăugat acum și un flautist, devenind deci cvintet, numele acestei formații suferă o mică modificare, el devenind acum «Experimental Q».

● *Luni, 11 noiembrie, s-au desfășurat la Sala Palatului, într-un regretabil cvasianonimat, două concerte diferite susținute de mari jazzmeni, participanți la ultima ediție a Newport-New York Jazz Festival. Cap de afiș — Dizzy Gillespie. Caracterul confidențial al acestor concerte se datorează în primul rînd publicității făcute mai mult pe cale orală.*

● De curînd, grupul Sfinx și Anda Călugăreanu au susținut o vizionare pentru un turneu de spectacole în R.D.G. Să sperăm că A.R.I.A. va face toate eforturile ca dincolo de granițele țării noastre să meargă o formație cu adevărat reprezentativă pentru muzica tînără românească. Se vor repara astfel greșelile făcute prin trimiterea insistentă în lungi turnee peste hotare a unor formații ca Savoy sau Sincron. **G.S.** ■

● NOTĂ ●

Referitor la articolul «Prietenul anevoie se cunoaște», și în ceea ce privește muzica ușoară românească, Nancy Brandes ține să-și precizeze opiniile: «Vizavi de opiniile lui Călin Ioachimescu țin să arăt că nu sînt integral de acord cu acesta. Într-adevăr, circulă kilometri întregi de bandă cu muzică de un gust îndoielnic cu care nici un om de bun-gust nu poate fi de acord, și cu atît mai mult comisiile de creație. Se încearcă uneori pastișe nereușite, alteori muzica este nesemnificativă, fără mesaj. Dar trebuie să subliniez activitatea unor compozitori de autentică valoare ca Laurențiu Profeta, Radu Șerban, Vasile Veselovschi, *Florin Bogardo, care sînt în pas cu* înnoirile muzicii ușoare și a căror creație trebuie considerată demnă de tot respectul », Nancy Brandes.

TOP «FLACĂRA» -

TALON NR. 45

UN NOU FRONT ÎN RĂZBOIUL CONTRA POLUĂRII

Ne aflăm pe șoseaua București-Ploiești, unde se termină județul Ilfov și unde începe, după cum scrie pe o placardă verde și înaltă, județul Prahova. Pădurea din dreapta e galbenă de toamnă și albă de ceață, circulația mașinilor e intensă după un trafic tot mai abundent și doar viața căprioarelor pare să fie liniștită aici, căci de-a lungul copacilor se poate citi, în două-trei locuri, că vînatul e cu desăvîrșire interzis.

Dacă viața căprioarelor e calmă, și nu găsesc nici un motiv s-o cred altfel, atunci cea a șoferilor ce trec în dimineața aceasta prin dreptul pădurii nu pare la fel, cînd plutonierul Constantin Șerban îți face semn să tragi pe dreapta și să prezinți actele.

Din fericire pentru conducătorii auto, ca să folosesc termenul de rigoare, împrumutat din limbajul de specialitate, alarma este falsă. Nu este vorba despre un control obișnuit, adică de unul dintr-acelea care începe cu «vă rog să mă scuzați că am greșit, dar n-am văzut radarul» și se termină prin înlocuirea unor bancnote cu o chitanță sau două, după nevoie și după viteză. Nu este vorba despre așa ceva, ci despre un test inedit, despre un experiment legat de verificarea tehnică și antipoluantă a autovehiculelor cu moderna aparatură intrată de curînd în dotarea echipajelor de circulație, grație interesului și perseverenței Inspectoratului general al miliției.

În vreme ce conducătorii celor două echipaje legitimate cu numerele 1-PH-308 și 2-B-163, maiorul George Dănescu și, respectiv, locotenentul major Victor Păduraru, scot noile aparate de măsură din mașini, le verifică și le conectează la sursele de energie, în acest răstimp, permiteți-mi vă rog o paranteză și o laudă: urmărindu-și cu fidelitate responsabilitățile ce-i revin prin legea referitoare la protecția mediului înconjurător, miliția a depus toate străduințele pentru dotarea formațiunilor de circulație cu un utilaj modern, necesar controlului tehnic și antipoluant al autovehiculelor, aparatură cu care au fost înzestrate toate inspectoratele județene într-un timp pe care l-aș numi rapid. Promptitudinea miliției este cu atît mai notabilă — și aici închei paranteza — cu cît urmările deschiderii acestui nou front împotriva poluării sînt multiple, prima consecință constituind-o chiar limitarea noxelor, adică protejarea mediului înconjurător, celelalte fiind direct legate de creșterea gradului de exactitate științifică în depistarea diferitelor deficiențe tehnice, de economisirea carburanților în ideea fixării unui consum optim și, în sfîrșit, de mărirea siguranței circulației rutiere, scop care nu mai e doar al miliției, ci și al nostru, al tuturor.

Din 31-B-6516, Constantin Cristea coboară îngrijorat. Merge spre Crivina, să umple camionul cu balast. Aflu că are aproape douăzeci de ani în meserie și permisul intact, iar de văzut, văd că poartă basca pe-o sprînceană și că se bucură cînd aude că nu e vorba decît de un test, deși înțelege repede — cu mintea cea iute a tuturor șoferilor — că dacă rigla de convergență din mîna locotenentului major Păduraru va constata o neregulă, dînsul va deveni bun de plată. Țeava telescopică a aparatului este fixată pe roțile din față și unghiul de convergență, citit pe scala gradată, arată opt milimetri în loc de cinci, ceea ce vrea să însemne că sistemul de direcție nu e bine reglat și că pneurile se uzează mai repede.

Întrucît această acțiune de testare se află la început, șoferul în drum spre Crivina nu plătește de data aceasta nici o amendă, dar i se reține certificatul de înmatriculare a mașinii. I se atrage atenția — pe un ton amabil, dar ferm — că deficiența trebuie imediat remediată. Spre binele circulației publice, al mașinii și desigur al său.

Amendă nu plătește nici Nicolae Ion de pe 33-B-6482 care merge după piatră, la Tinosu, și care n-are bască, dar duce cu sine în cabină un cîntec provenit, cum zice, dintr-un film. Recunoaște că fetița, adică mașina, mai scoate uneori fum, dimineața, dar dînsul nu crede că face treaba asta peste limita admisă. Ofițerul de miliție, care are epoleți pe umăr și diplomă de inginer în buzunar, trece la testarea poluării, cu fumimetrul, introducînd o sondă în țeava de eșapament. Nicolae Ion coboară din basculantă și ajută: pompa aspiratoare de dozaj se desface și filtrul se înnegrește, fără ca asta să însemne vreo amenințare. Urmează verificarea acestuia în analizatorul cu celulă fotoelectrică, un aparat despre care șoferul crede cu voce tare că e tocmai bun să-ți prinzi urechile, dar la care Victor Păduraru nu-și prinde nici mîinile, anunțînd: «E în regulă. Sub norma admisă».

Una după alta mașinile se opresc. Ofițerii de la circulație pun aparatele în funcțiune, încearcă și sonometrul, instrument pentru testarea gradului de poluare sonoră, trec de la un autovehicul la altul, sub ochii admirativi ai oamenilor de la volan, care se simt într-un fel depășiți de importanța aparaturii ce-i înconjură, dar care înțeleg foarte bine că un asemenea control se efectuează înainte de toate spre binele lor, pentru ca ei să ajungă mai repede și mai sigur la locul de destinație. Din privirile lor înțeleg — și fac aici o a doua paranteză — că în urma acestei acțiuni care nu este altfel decît științifică, purtată în ecuații și reacții chimice, va crește nu numai gradul de siguranță al traficului rutier, ci și gradul de stimă de care se bucură miliția în rîndul populației, ca organism care — iată — nu apelează numai la carnetul de amenzi, ci și la tehnica cea mai modernă.

Aici, la granița dintre județele Ilfov și Prahova, pe dreapta șoselei și într-un loc unde, și să fi vrut, n-am fi avut voie să vînăm căprioare, lucrurile au mers în general simplu. Oamenii s-au lăsat cu interes supuși controlului, adică au dat pentru cîteva minute mașinile lor pe mîna membrilor echipajelor de circulație ca să afle ce nu e pus la punct, unde bate și de ce bate, au ascultat sfaturile acestora cu luare aminte și au promis să remedieze totul înainte de a pleca în cursa următoare, căci poluarea — după cum spunea geologul Ion Ionescu, tocmai întors de la soacră, de la Periș — «degradează mediul și are serioase implicații sociale și economice». Lucrurile ar fi decurs, repet, simplu, dacă inginerul Stroe Ionescu, alt Ionescu, după un nume foarte popular prin dreptul pădurii de la Românești, purtat des nu numai în buletin, ci și la volan, nu i-ar fi rugat pe oamenii de la circulație să zăbovească îndelung cu controlul și să încerce toate aparatele pe Dacia sa, care avea două calități certe: era și 1100 și roșie. S-a efectuat o verificare complexă și rezultatele au fost remarcabile, spre lauda fabricii constructoare din Pitești dar și spre lauda proprietarului, nemulțumit doar de faptul că analizatorul de gaze a arătat aproape patru.

Înainte de a pleca spre casa părintească, spre comuna Bîra, unde avea un caz, al doilea Ionescu din cadrul testului a ținut să ne declare că e bine că miliția posedă asemenea aparate exacte și că ar fi și mai bine dacă și alte unități și-ar procura instrumentele pentru verificarea mașinilor din subordine, cum ar fi itebeul, tovarășe, că are unele troleibuze care fac atîta zgomot de-ți vine să-ți pui vată în urechi.

Închei acest reportaj fără să știu de ce cantitate de vată va avea nevoie, dacă va avea, posesorul Daciei roșii. Îl închei cu certitudinea că noua acțiune a organelor de miliție se constituie într-un act civic demn de toată lauda, asupra căruia ar trebui să mediteze și alte întreprinderi, cu multe mașini și posibilități. Spre extindere.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

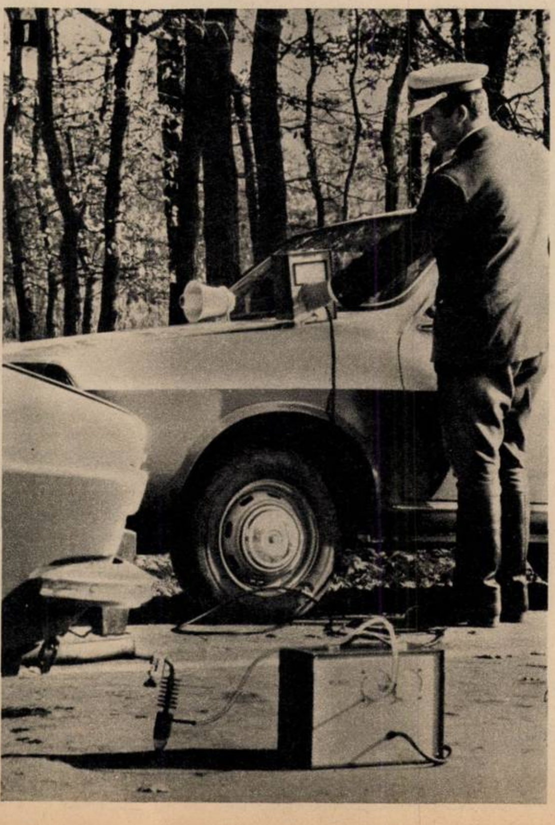

1.

Aparatură modernă în dotarea formațiunilor de circulație, instrumente pretențioase și electronice.

Fotografii de VASILE MOLDOVAN □

2.

Sonda fumimetrului, după ce a fost scoasă din țeava de eșapament, și filtrul, înainte de a fi verificat în analizatorul cu celulă fotoelectrică.

CRONICA DE FOTBAL

cine pe cine pedepsește?

Am văzut două meciuri: unul la televizor, sîmbătă, cînd *Sportul Studențesc* (eliminată miercuri din *Cupa României* de către *Poli-Timișoara*) a ținut să demonstreze cît de întîmplătoare a fost victoria în meciul cu *Steaua*, de duminica trecută. 300 de suflete rebegite, dintre care jumătate din Satu Mare, au asistat la o partidă cu totul neconcludentă în care s-a remarcat pofta de a lovi a lui Ion Constantin, pe vremuri un jucător tehnic (acum numai ceva care se zbate în teren fără scop), și proverbiala nervozitate a celui mai verbios jucător român: Sandu Mircea, scos de pe teren de antrenor care nu voia să-și văduvească *teamul* de un participant la parodia pe care o exercitau combatanții în teren. De partea cealaltă am mai văzut cîte ceva: un Helvei plin de ardoare, un excelent Bigan, jucător de mare perspectivă și chiar un portar de clasă: Bathori I. Dar, în totalitate, lucrurile transmise pe micul ecran nu au avut darul să mulțumească pe nimeni. De aici, problema: de ce TV-ul, care dealtfel are mari merite în materie de sport, alege echipele cele mai neinteresante pentru a le populariza? Ar mai exista și faptul că transmisiile se fac cam din aceleași localități (din rațiuni poate de releu, dar asta nu justifică bisarea și trisarea unei formații ca *Steagul roșu*, de pildă). De cugetat...

Duminică pe *Dinamo:* după 20 de minute de joc, bănuiam că *U-Craiova* va pleca ducînd cel puțin 3 puncte în traistă, după pofta de joc a bucureștenilor, dar a doua repriză a trădat oboseala mai veche a liderului care străbate o epocă dificilă, credem noi. În Ștefan cel Mare, paradoxal, cei mai vechi jucători sînt cei mai activi: e vorba de Nunweiller, revelația acestui sezon, și de Lucescu, mereu proaspăt și periculos. Încolo, Dinu a slăbit mult, Dumitrache face tușă din motive de boală, Custov, care anunța o carieră strălucită, nu iese din anonimat și, în rest, totul șters, totul previzibil în joc. Zamfir, pentru care băgasem mîna în foc, nu sare nici el în ochii spectatorilor.

Studenții din capitala Băniei, cu mai multe șanse, puteau pleca chiar cu două puncte acasă. Au tras două bare, Constantinescu a apărat magistral o foarfecă a lui Deselnicu și dacă Crișan (de departe cel mai bun din *unsprezecele* craiovean) nu rata de la numai 6 metri o ocazie cît roata carului, alta ar fi fost soarta meciului. Dar fotbalul se joacă pe goluri. Cu prilejul acestui meci jucat pe frig și ceață am putut totuși observa un arbitraj destul de șovăielnic, exercitat de către arbitrul T. Leca, mereu lent, mereu amînînd deciziile și mereu stopînd jocul.

La Pitești, *U-Cluj-Napoca* învinge echipa F.C. Argeș (oare cînd s-o hotărî soarta lui Dobrin, ca și a lui Dembrovski, dealtfel. Două din marile stele ale fotbalului nostru șomînd, iată ce se realizează cînd există multă încăpățînare și puține idei!), în mod surprinzător, cîștigînd 5 locuri într-un clasament și așa destul de friabil... Dar am învățat să nu ne mai mirăm de nimic. La Galați: bare, joc frumos, lipsă transmisia radiofonică din cauză de defecțiuni tehnice (mai mare rîsul, parcă Galațiul este port la Pacific și ne-a luat uraganul *Fifi firele de telefon, în sfîrșit!*), *rezultat* alb. *Steaua* pe locul 8, destul de aproape de zona echipelor ce se bat să ajungă pe *Dinamo*, căruia, nu aș vrea să fiu confirmat, îi prevăd o primăvară grea...

Interesantă rămîne în continuare evoluția echipei din Reșița, care învinge cu regularitate acasă și *ciupește* și afară ce se poate ciupi. O formație care are o cadență de ceas. *UTA*, pe locul trei, iată una din marile surprize ale acestui an, de data asta învinși au fost mureșenii; și ei, o echipă care se ține tare în șa. Ar mai fi de salutat punctul obținut de *Chimia* din Rîmnicu Vîlcea, la Cluj, foarte prețios cîndva.

Dar în totalitate nu putem spune mari lucruri despre ce se petrece în Divizia A la ora de față...

EUGEN BARBU ■

P.S. Ridicolă măsura de a sancționa echipele participante în campionatele europene: adică de ce e vinovată *Steagul roșu* și nu Federația pentru comportarea sub orice critică (faimosul 0-8), cînd se știe că această echipă a fost «întărită» cu patru jucători lipsă!?!?! De ce e vinovată *U-Craiova* că nu a realizat aducerea lui Dobrin și a unor jucători mai tineri și mai tehnici pentru a ne reprezenta mai bine? Și așa mai departe! Vorba cuiva: o să ajungem să fugim de primele locuri în clasament pentru a nu primi sancțiuni...

accentul de miercuri

Îmi face plăcere să scriu cu pălăria în mînă despre Dumitru care, de trei meciuri, ia de la mine nota 16. El a redevenit ceea ce probabil a fost întotdeauna, un jucător extraordinar, și ne-a încîntat miercuri în meciul cu Politehnica Iași, cînd a făcut ce a vrut pe terenul prea mic pentru el. Dacă meciul cu ieșenii s-ar fi terminat cu scorul de 15-0 nu ne-am fi mirat deloc. Din nefericire, Năstase și Vigu au ratat de cîte șase ori în poziții atît de limpezi încît numai niște invalizi și-ar fi permis să scape asemenea ocazii. Dar cum și 5-0 este un scor confortabil, cred că am văzut o repriză (a doua) în care echipa Steaua a arătat de fapt ce poate — pentru că ea poate foarte mult — dar un ghinion ce nu poate fi măsurat cu nici un fel de echivalențe urmărește fiecare meci al roș-albaștrilor. Oricum, lupta pentru titlu a fost relansată din pricina meciului pierdut de Dinamo la Timișoara. Avem ocazia, pînă la sfîrșitul acestei toamne prelungite, să aflăm cum stăm, cel puțin pînă în primăvară.

FLORIN GHEORGHIU AȘA CUM NU-L CUNOAȘTEȚI

LA 34 DE ANI AȘ PUTEA AJUNGE CAMPION MONDIAL...

— Florin Gheorghiu, a fost o vreme cînd unii dintre adversarii tăi — din fața tablei cu 64 de pătrățele, dar mai ales din jurul ei — considerau că supremul titlu cu care vei rămîne pînă la adînci bătrîneți va fi cel de *copil minune* al șahului românesc. Ce argumente în replică ai putea să le oferi azi celor care n-au crezut în tine?

— Plecînd de la premisa că situația maturului care a fost, cîndva, copil minune într-o anume activitate este îndeobște ingrată, pretențiile fiind, fatal, ieșite din comun, aș putea totuși spune că de la vîrsta de 16 ani, cînd am cîștigat pentru prima oară titlul de campion al României — la seniori — am reușit să pun pe masa judecății tuturor cîteva notabile atuuri-argumente în favoarea mea. La 18 ani am cîștigat titlul de campion mondial la juniori, la 19 am primit titlul de maestru emerit al sportului, iar la 20 eram primul Mare Maestru Internațional — și pînă azi singurul — dintre șahiștii români. Ghinionul meu constă în faptul că după atingerea acestui ultim prag amintit mai rămîne doar o singură treaptă de urcat — cea mai importantă, desigur — o treaptă pe care însă n-o mai urci, cu rarisime excepții...

— Cucerirea titlului de campion al lumii?

— Exact. Un titlu apărat ca o fortăreață medievală de numeroase ziduri și șanțuri cu apă, ceea ce în limbaj nemetaforic ar putea fi tradus: o structură organizatorică protectoare *unică — prin severitatea ei — în istoria* competițiilor lumii.

— Care ar fi, spre totala edificare a cititorilor noștri, drumul pe care Florin Gheorghiu, de pildă, ar trebui să-l parcurgă pentru a ajunge în inima «fortăreței medievale» în fața lui Fisher?

— Iată răspunsul complet, amplu și pe puncte, ca un inventar. În 1976 are loc turneul interzonal, la care ori voi fi invitat — pe baza activității mele curente la diferite concursuri, ca și pentru comportarea mea la precedentul *interzonal de la Petropolis — ori* va trebui să mă calific, adică să mă clasez pe primul sau al doilea loc în turneul zonal. Admițînd că ajung la interzonal, printre cei 16 concurenți, ar trebui să mă situez pe unul din primele trei locuri la acest turneu extrem de dificil spre a promova în meciurile de candidați, trei la număr, primul de 8 partide, al doilea de 12 și al treilea de 24 (ultimul, gen Karpov-Korcinoi). Pe aceste meciuri — care se vor disputa în 1977 — ar trebui să le cîștig, firește, pe toate. La capătul drumului — Fisher. În 1978. Cu alte cuvinte, învingînd o adevărată armată de mari maeștri și în final pe cel mai mare dintre ei, pe Fisher, aș putea ajunge — *teoretic* — peste patru ani, adică la vîrsta de 34 de ani, campion al lumii. Un vis aproape nebun...

— Un vis pe care unii îl visează totuși, iar *unul* îl realizează chiar...

— Unul din cîți...

— Chiar așa: cîți Mari Maeștri Internaționali numără șahul mondial?

— Vreo 70. Dintre aceștia, vreo 12 sînt foarte... mari Mari Maeștri, urmează vreo 30 care tind să ajungă foarte mari, restul fiind condamnați — prin vîrstă și valoare — să moară doar mari.

— Între atîtea titluri mari și consacrate, care sînt, după părerea ta, primii zece șahiști ai lumii?

— 1. Fisher 2. Karpov 3. Spasski 4. Korcinoi 5. Larsen 6. Portisch 7. Polugaevski 8. Petrosian 9. Kavalek 10. Hort.

— Ai putea să prezinți atuurile majore ale celor *mai mari dintre marii șahiști ai lumii?*

— Fisher este evident cel mai tare — după părerea mea este și cel mai mare șahist al tuturor timpurilor — pentru că:

1. Atacă extraordinar, cu o voință teribilă, și se apără la același nivel maxim;
2. Joacă la fel de bine în deschidere, la mijlocul partidei și în finaluri;
3. Calculează extrem de repede;
4. Nu intră niciodată în criză de timp.

— Care este, totuși cea mai mare calitate a lui Fisher?

— E cel *mai* echilibrat. Cînd joacă nu mai e om, e mașină! Ceilalți ar putea fi astfel caracterizați printr-o trăsătură dominantă a personalității lor: Karpov gîndește fulgerător; Spasski concepe combinații de o mare frumusețe; Korcinoi are o voință rară; Larsen este pe cît de tenace, pe atît de norocos; Petrosian este *cel mai mare apărător din cîți au existat* vreodată, joacă în genul lui...Internazionale de-acum cîțiva ani; etc.

— Ai jucat cu acești giganți ai șahului?

— Bineînțeles. Cu toți. Iar la Fisher și la Karpov am scoruri egale. Cu Fisher, 2-2, o victorie el, una eu și două remize, iar cu Karpov două remize.

— Cît este de mare efortul — intelectual și fizic — pe care-l depune un șahist de valoare angajat în turnee?

— O revistă americană compara — pe bază de teste — efortul solicitat de o partidă de șah durînd cinci ore cu efortul unui atlet care aleargă 10 kilometri. Eu slăbesc, de regulă, 3-4 kilograme într-un turneu și mă simt stors la sfîrșitul lui.

— La cîte turnee ai participat în acest an?

— La 8.

— Jucînd în total cîte partide?

— 92, dacă am în vedere și meciurile pe echipe.

— Cu ce rezultate?

— 40 de victorii, 49 de remize și 3 eșecuri — echivalente cu locul I la turneul de la Malaga, locul II — Casablanca, IV — Las Vegas, IV — Montilla, IV — Manila, II — Los Angeles, IV — Lone Pine etc.

— Printre întrebările standard care se pun campionilor se numără și clasicele: cea mai mare satisfacție?, cea mai mare decepție?

— Am avut nu una, ci multe mari satisfacții. Să trecem peste ele pentru a ajunge la cea mai mare decepție, care este, oricum, mai interesantă. Anul trecut, la Petropolis, în Brazilia, am pierdut un foarte important tren al vieții mele. Eram primul român ajuns la un turneu interzonal, perspectivele m-au copleșit și am pierdut două partide gata cîștigate — la Polugaevski, mat într-o mutare! — și la Gheller, reușind să fiu învins și de Smîslov și Bronstein, la care aveam remize evidente. Am pierdut deci 3 puncte sigure, și-aș fi avut nevoie de numai două puncte și jumătate pentru a mă califica mai departe, în meciurile de candidați.

— Să sperăm că n-ai pierdut totuși chiar degeaba, fără nici un folos, acest important tren al vieții, cum îl numești.

— Chiar degeaba, desigur nu. Sînt ceea ce se cheamă un pățit cu experiență, dar am realismul să-mi dau totuși seama că un asemenea tren s-ar putea să nu mai treacă nicicînd prin gara mea.

— Cum se împacă, oare, acest gînd cu «visul aproape nebun» mărturisit, cu acel «la 34 de ani...»?

— Nu se împacă, sînt doar două idei care se întîlnesc. Eu am să caut, oricum, să-mi mut... gara cît mai aproape de drumurile care duc spre Fisher.

— Ai putea oferi, înainte de final, o «definiție Florin Gheorghiu» a șahului, pe care unii îl consideră sport al minții, iar alții îl scot pur și simplu din perimetrul sporturilor?

— Șahul = artă + știință + sport. Artă — pentru că se creează combinații de mare frumusețe, partide nemuritoare; știință — pentru că este, în general, de o precizie matematică; sport — pentru că este foarte competitiv. Atrași pe cel puțin una dintre aceste trei piste, sute de milioane de iubitori ai șahului din întreaga lume i-au rămas credincioși pe viață.

……

Aici s-a încheiat convorbirea cu Florin Gheorghiu, singurul Mare Maestru Internațional de șah pe care l-a dat pînă acum România și primul dintre șahiștii noștri care îndrăznește să se gîndească la titlul suprem.

MARIUS POPESCU ■

...1-1, sau familia Gheorghiu într-un plăcut moment de răgaz al unui turneu (Lanzarote — Canare).

...2-2 cu campionul lumii, Bobby Fisher, și o imagine care ascunde un vis.

UNEORI E BINE SĂ MERGEM ÎNTR-O PLIMBARE PÎNĂ LA OBSERVATORUL ASTRONOMIC

M-am întrebat de multe ori de ce profesorul Sabba I. Ștefănescu n-a fost cooptat în rîndul galeriei de personalități pe care presa le exclamă cu metafore în fața opiniei publice? Singurul răspuns este că profesorul nu are vocația spectacolului, e indiferent în raporturile cu presa, cu gazetarii, sau, mai bine-zis, nu-l preocupă propria sa legendă. Omul de știință care este Sabba I. Ștefănescu face parte din categoria acelor indivizi modești și rari, egali cu ei înșiși, cărora ceasul le bate tainic și exact sub semnul muncii neîntrerupte, a căror viață este cronometrată, eșalonată, reglată, am putea spune, după necesitățile imediate ale societății.

Puțini știu că profesorul Sabba I. Ștefănescu este un clasic al geofizicii moderne, că fără contribuția sa decisivă la elaborarea teoretică și aplicarea practică a prospecțiunilor electrometrice în geologie lumea de azi ar fi putut întîrzia în cunoașterea acestei planete pe care o călcăm adeseori în picioare la propriu și la figurat și care se numește pămînt. Practic, nu există la ora actuală nici un geolog sau geofizician pe mapamond care învață detaliile meseriei fără să apeleze la descoperirile profesorului Sabba I. Ștefănescu, la știința sa despre pămînt. Sînt profesioniști ai prospecțiunilor geologice care consultă în permanență ecuațiile profesorului. Cu toate acestea, domnia-sa trăiește ca și cum ar fi fost uitat de lume, ignorînd că a devenit încă din 1929 o personalitate planetară. Sînt oameni pe care nu-i preocupă gloria pentru că nu au timp, pentru că nu au instinctul gloriei. Profesorul Sabba I. Ștefănescu este unul dintre aceștia. Sînt oameni care trăiesc atît de profund propriul lor destin, propria lor existență, frămîntați mereu de ceea ce se ascunde dincolo de pragurile imediate ale cunoasterii, în zonele imponderabile ale spiritului, acolo de unde se văd ideile, încît pot uita chiar de ei înșiși. Profesorul Sabba I. Ștefănescu este încă o dată unul dintre aceștia.

Mă primește într-un salon imens, așezat liniștit la o masă lungă ca de consilii științifice, plină de reviste și tratate voluminoase, oferindu-mi un ceai discret de ora 5. Vorbește rar, elegant, distins, nuanțînd fiecare expresie cu o dicțiune perfectă. Rîde frumos, tonic. Deși a trecut de 70 de ani — am fost avertizat — profesorul e tot atît de activ ca la 20, citește, studiază, lucrează în laborator, cercetează, conduce cîteva lucrări de doctorat, aleargă pe teren prin țară, prospectează și are pretutindeni o alură de stilist și de estet.

«La urma urmei, cunoașterea pămîntului trebuie să facă parte din cultura noastră generală. Știu că sînt foarte mulți oameni pe pămînt care nu bănuiesc pe ce planetă migrează prin vîrste, pe care nu-i interesează știrile de ultimă oră, pe care nu-i tulbură evenimentele secolului, marile descoperiri, marile conflagrații; cum atunci le-am cere să cunoască mai bine pămîntul de sub picioarele lor, cu toate mișcările sale orogenetice, cu toate surprizele sale care vorbesc pînă la urmă despre evoluția noastră în infinit? Deși e îndeobște cunoscut faptul că pămîntul ne hrănește pe toți, că de acolo ne tragem sevele, că de acolo ne extragem bogățiile care, pe *măsura civilizației noastre artificiale*, se transformă în elemente indispensabile existenței. Pe foarte mulți oameni nu-i interesează în goana aceasta fantastică pentru a-și apropia anumite idealuri, pentru a trăi cu intensitate anumite satisfacții, dacă resursele ajung să ne hrănească pe toți, ajung să ne întrețină energia obligatorie pentru desăvîrșirea atîtor procese începînd cu cele elementare organice și terminînd cu cele tehnologice». Și profesorul susține că rolul bărbaților științei este de a-i face pe oameni conștienți că trebuie să trăiască în echilibru și cumpătare, mereu în stare de veghe în raport cu fiecare detaliu al vieții noastre. Spune toate acestea un savant a cărui menire a fost de a sonda, pas cu pas, bogățiile ascunse sub pașii noștri, sub bătăile noastre de inimă, nu săpînd pur și simplu în adîncuri, nu pipăind la modul imediat, tactil, rocile, ci radiografiind pămîntul de sub noi pînă la sute și mii de metri, înregistrînd materiile prime de care are nevoie civilizația noastră și oferindu-le industriei. Se poate spune că profesorul Sabba I. Ștefănescu a trecut prin lume, «adîncul luminîndu-l».

A fost un matematician de excepție. Încă din primele clase de liceu a colaborat la «Gazeta Matematică». Unii dintre profesorii săi de odinioară, ca de pildă Nicolaevici, de la Liceul «Sfîntu Sava», îi respectau această pasiune și o promovau «jignindu-l» cît mai puțin cu problemele stricte ale temelor de casă. Îmi spune că în felul acesta a fost învățat de la început să gîndească singur, și în perspectivă, să lucreze ca un automotor cu propensiune internă. Mai tîrziu, la un liceu din Paris (Saint Louis), avea să deprindă precizia și rigurozitatea în organizarea studiului matematicii de la profesorul Eugen Bloch studiind în clasă 16 ore de matematică pe săptămînă. În perioada studenței la «École Superieure des Mines» va avea prilejul să audieze cursuri variate ținînd atît de profesiunea sa, cît și de

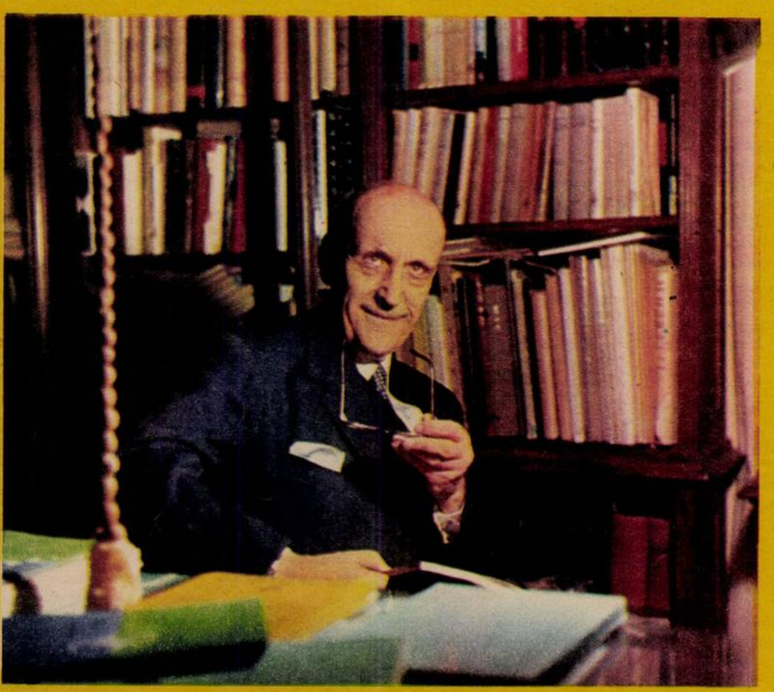

cultura umanistă. Astfel, prezența sa e semnalată în amfiteatrele unde țineau prelegeri: de radioactivitate — Marie Curie, de fizică — Jean Perrin, de matematică — Le Bég sau Pierre Denjoy. De asemenea a fost impresionat de cursurile lui Langevin și de conferințele lui Einstein. Ei bine, profesorul Sabba I. Ștefănescu spune că întreaga sa carieră științifică s-a desfășurat sub emblema primei fraze pe care a rostit-o descoperitorul teoriei relativității la intrarea în amfiteatru: «Adevărul e unul singur și nu poate fi modificat de nimeni din afară». «Am înțeles — îmi spune de data aceasta Sabba I Ștefănescu profesorul — că în știință nu există decît un singur adevăr, acela pe care îl descoperim cu uneltele noastre de lucru, cu ajutorul raționamentelor, că, pe de altă parte, nimeni nu deține adevărul absolut și că în numele adevărului merită să lupți și să trăiești chiar dacă, de-a lungul istoriei, uneori, forțe oculte au încercat să tuteleze sau să violeze acest adevăr».

Întors în țară, destinul profesorului s-a desfășurat sub influența unor mari personalități ale științei românești din acele vremuri ca Mrazek, Țițeica, Pompei, Murgoci, Macovei. Lucrînd în Institutul geologic al României, condus de Gheorghe Macovei, profesorului i s-au creat condiții ireproșabile de studii și cercetare.

«Deși nu înțelegea întotdeauna ce anume fac, directorul institutului n-a intervenit niciodată în lucrările mele și nu mi-a dat niciodată sarcini de serviciu care să fractureze timpul meu util. Am fost lăsat să meditez și să visez. Cercetătorii acelui institut mic, dar foarte cunoscut pe plan mondial, își dădeau seama încă de atunci că pentru a crea ceva în știință trebuie întîi și întîi să gîndești. Mulțumesc acelor oameni minunați, acelor pionieri ai științei românești, care mi-au fost pildă și care m-au lăsat să elaborez în liniște ecuațiile primei mele lucrări de geofizică: «Etudes teoretiques sur la prospection du sous-sol», pe care am publicat-o în 1929 în colaborare cu C. și M. Schlumberger, dar ca prim semnatar.» Lucrarea e considerată azi clasică și e citată în toate tratatele de specialitate și în cursurile universitare de pretutindeni. Ce reprezenta de fapt această lucrare? Fundament teoretic și primă metodă științifică de interpretare, de descifrare a subsolului prin electrometrie! Metodă aplicată pentru descoperirea de zăcăminte de metale pentru determinarea structurii subsolului nu numai în cadrul prospectărilor propriu-zise, ci și la testarea exactă a porțiunilor de teren folosite pentru mari construcții.

După o perioadă petrecută în institutul condus de frații Schlumberger de la Paris, unde a perfecționat metoda sa care s-a răspîndit fulgerător în lume, revine în 1932 în țară ca să continue studiile teoretice asupra prospecțiunii electrometrice a subsolului. Astfel a amplificat cercetările privind electrometria în curent continuu precum și în curent alternativ. Un mare răsunet a avut de asemenea în literatura de specialitate a lumii studiul care fundamentează teoretic prospecțiunea electrică în joasă frecvență, studiu ce demonstrează pentru prima oară posibilitatea de a se obține informații pe cale electromagnetică de la rocile situate sub așa-zisele «ecrane electrice izolatoare». Intre timp, în 1945, Sabba I. Ștefănescu obține doctoratul în științe fizice la Universitatea din București cu lucrarea asupra «teoriei mediilor alfa». Studiile și cercetările sale au continuat într-un ritm impresionant. E aproape imposibil de rezumat aici contribuția sa la evoluția geofizicii pe plan mondial. Nu numai datorită numărului mare de lucrări, ci și datorită dificultății de a reproduce în paginile revistei noastre teoriile și ecuațiile savante, de strictă specialitate, care depășesc înțelegerea noastră imediată.

Profesorul Sabba I. Ștefănescu, fiul marelui profesor universitar de științe naturale și paleontologie Sabba Ștefănescu, continuator al unor tradiții de știință și cultură, care a înscris numele familiei sale în istoria științei românești, devine în 1955 membru corespondent, iar în 1963 membru plin al Academiei române. Astăzi, domnia-sa este președintele secției de geologie și geofizică a Academiei Republicii Socialiste România și președinte al Comitetului Național Român de Geodezie și Geofizică din cadrul Uniunii Internaționale de Geologie și Geofizică. «Și-a adus astfel o contribuție hotărîtoare la promovarea și dezvoltarea spiritului științific, la făurirea unei adevărate tradiții de cercetare în geofizica românească» — se spune într-un «curiculum vitae» al *Academiei noastre*.

A intrat în învățămîntul universitar în 1935. Se mîndrește cu faptul că o perioadă, după absolvirea «Școlii Superioare de Mine» de la Paris, a lucrat ca inginer de mine la Lupeni. Această experiență i-a servit extraordinar atît în cercetările științifice, cît și în redactarea prelegerilor la catedră. A iubit și iubește studenții. A găsit întotdeauna timp să rămînă în mijlocul discipolilor, să-i îndrume personal în descifrarea problemelor uneori complicate ale geofizicii, l-a testat cu foarte mare atenție. A fost convins că nu se poate face geofizică decît cu pasiune și cu o vastă cultură matematică. A învățat să programeze la calculator la vîrsta de 68 de ani! Consecvent cu sine n-a vrut să rămînă niciodată în urma istoriei! A fost un dascăl extrem de exigent. Dar, mai înainte de toate a fost exigent cu sine. Își organiza cu minuțiozitate cursurile. Pînă în cele mai intime detalii. Studenții săi spun că era și un dascăl fermecător. Vorbea plastic și convingător. Era spiritual. La examene dedica fiecărui student o oră de dialog. Nu pretindea să se rețină pe de rost formulele complicate pentru că știa că ele se uită inevitabil. Mai mult, în diferite cazuri oferea formulele! Înțelegînd că demonstrația concretă a unui răspuns la examen se face prin valoarea cunoștințelor și prin logică. Circula chiar și o expresie care legitima pe studenții de la geologie și geofizică: «Dacă treci examenul la Sabba I. Ștefănescu, ești inginer!» «Eram sever pentru că îmi dădeam seama că numai în felul acesta îi ajut, că numai în felul acesta ajut țara să-și descopere adevărații specialiști care prospectează nu numai pămîntul, ci și viitorul»

Ajungînd la noțiunea de viitor mi-am permis să-l întreb pe profesor ce crede despre actuala criză a unor materii prime printre care *petrolul? Mi s-a părut că e cel mai în măsură* să-mi răspundă. «Este firesc ca zonele cu zăcăminte petrolifere pe care le cunoaștem să se epuizeze treptat datorită exploatării intensive. Dar tot atît de firesc este ca oamenii să continue explorarea tuturor zonelor geografice ale pămîntului care pot conține petrol. Și această explorare continuă ca niciodată. Se explorează, după cum știți, pînă și fundul mărilor și oceanelor. Dar, mai ales, platformele lor continentale. Așa s-au descoperit zăcăminte fabuloase de petrol în Marea Nordului sau în Golful Texas. E greu de întrevăzut posibilitatea de a extrage petrol din profunzimile oceanelor. Dar, treptat, forările devin din ce în ce mai costisitoare. Se fac la mare adîncime și costă scump. În ce privește extragerea petrolului de pe platformele continentale ale mărilor se știe că instalațiile sînt deosebit de complicate și cer implicarea în calcule a unui risc major. În acest sens nici noi nu rămînem mai prejos și prospectăm de cîtva timp Marea Neagră.» Dar ce se va întîmpla cu celelalte materii prime? Mulți oameni de știință de pe glob atrag atenția asupra faptului că de-a lungul a cîtorva zeci și sute de ani se vor epuiza multe dintre resursele pe care le folosim astăzi cu disperare. Credeți în previziunile sumbre ale autorilor lucrării «Limitele creșterii»? «Sigur că, din cînd în cînd, dispare cîte o materie primă, dar asta nu a provocat și nu va provoca moartea civilizației. Oamenii vor descoperi alte surse de energie. Vor folosi în viitor mai intens fu*ziunea nucleară* și *desigur soarele*. În acest sens fac parte din categoria optimiștilor. Nemulțumitor este însă alt fenomen: că în lume se vorbește mai mult în culori negre despre ceea ce ne așteaptă și că se vorbește prea puțin despre ceea ce am realizat și despre certitudine, despre speranță. Am privilegiul de a fi împlinit o vîrstă destul de respectabilă. Vreau să vă spun că am trăit întotdeauna cu ochii deschiși și sensibil la reacțiile oamenilor în fața tuturor pericolelor și tuturor victoriilor. Cînd eram mic ne luminam casele cu lămpi de gaz. Călătoream în trăsuri și în tramvaie trase de cai. Apoi, treptat, a apărut lumina electrică. Au apărut automobilul, trenul cu aburi și trenul electric, avioanele supersonice, sateliții artificiali ai pămîntului. Am trăit vremuri cînd o anume protipendadă se lăfăia într-un lux scîrbos și majoritatea oamenilor erau muritori de foame. Trăiesc, iată, o epocă în care un număr impresionant de oameni se pot bucura de invențiile civilizației. Nivelul de viață al oamenilor atinge, în sfîrșit, parametrii exigențelor umanitare. Am trecut însă prin crize, prin războaie, prin calamități naturale, prin epidemii decimante etc. De fiecare dată însă am găsit soluția de supraviețuire și mai ales soluția de a trăi demni. Sînt convins că vom trece peste toate dificultățile care ne mai așteaptă, cu o o singură condiție: să fim înțelepți și bine educați. Am făcut, noi, oamenii, atît de multe lucruri minunate pe pămînt încît nu-mi vine să cred că un nebun, într-o zi sau într-o noapte, la o anumită oră, va putea arunca în aer pămîntul. Cert este că va trebui să punem mai mult accentul, prin toate mijloacele de educare și de informare în masă, asupra încrederii pe care trebuie s-o avem în om, asupra puterii sale de a învinge crizele».

Am plecat de la *profesorul Sabba I. Ștefănescu* bucuros că trăiesc asemenea oameni printre noi. Hotărît să privesc mai atent pămîntul de sub noi. «El face parte din cultura noastră generală» — spunea doar profesorul. Dar cerul? — I-am întrebat atunci. «Și cerul face parte din cultura noastră generală. Uneori e bine să ne ducem, chiar într-o plimbare, pînă la Observatorul astronomic și să privim pe cer. Deși știu că uneori nu avem timp nici măcar să ridicăm ochii spre cer. Aparent, acest gest poate părea inutil. Pentru că n-o să mă duc niciodată pe Lună sau pe Soare. Cu toate acestea oamenii au simțit nevoia să cunoască cerul pentru că el pur și simplu exista. Ei bine, fără acești oameni care, de fapt, făceau o cercetare de tip fundamental, cu o aplicabilitate practică utopică la ora aceea am fi rămas prizonierii obscurantismului. Cu ajutorul astronomiei cerul a devenit, e adevărat, pustiu, îngrijorător de pustiu pentru om, dar am scăpat de teama de tip teologic. Și iată că această cercetare de tip fundamental ne-a schimbat mentalitatea, ne-a schimbat concepția despre pămîntul pe care noi, geologii și geofizicienii, îl investigăm. Ca să nu mai vorbim că acțiunea de cucerire a spațiului cosmic a rezolvat o seamă de probleme tehnice care astăzi ne ajută pe noi să facem chiar prospecțiuni geologice. Iată deci cum tot ceea ce este omenesc și intră în sfera de preocupări a omului, chiar dacă la început pare gratuit, cu timpul devine extrem de util.»

L-am lăsat deci pe profesorul Sabba I. Ștefănescu în salonul acela plin de cărți, la masa aceea lungă parcă pregătită de consilii științifice, potrivindu-și ceasul după niște gînduri și treburi urgente, după niște întîlniri și comunicări importante, sau, pur și simplu, după propriul său orologiu intim care funcționează «ca un automotor cu propensiune internă».

ADRIAN DOHOTARU ■

1

2

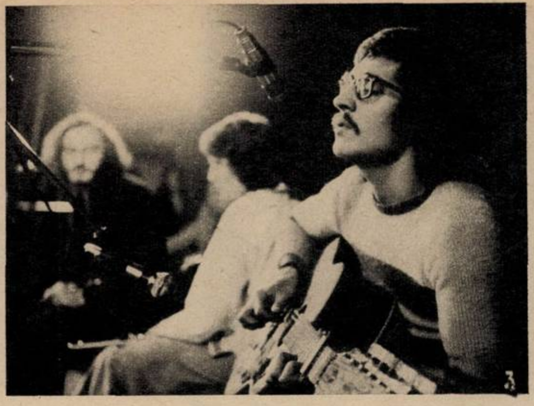
3

CRONICA (40-41)

După două manifestări desfășurate în deplasare, Cenaclul *Flacăra* s-a întors la sediul lui permanent, Teatrul «Ion Creangă», ținînd de fapt două ședințe într-o singură seară. În deschidere, gazdele noastre, după o scurtă introducere a directorului teatrului, Alecu Popovici, prezintă două fragmente din piesa lui Pablo Neruda: *Gloria și moartea lui Joaquin Morieta*, spectacol din ciclul «Teatrul lumii '74», susținut de Valentin Silvestru. Interpretează actorii: Gh. Vrînceanu, I. Gh. Arcudeanu și Mircea Mușatescu. După care intră pe scenă membrii cenaclului nostru. Dar, mai înainte, cîteva cuvinte despre sală, care a fost ocupată nu numai pînă la ultimul scaun, ci și înțesată pînă la ultimul loc în picioare. Printre asistenți — și deținătorii celor o sută de invitații, cerute de lucrătorii Editurii didactice și pedagogice.

Cititorii acestor cronici au observat, desigur, că pentru fiecare ședință a noastră am relevat cîte o trăsătură distinctă fiecărei seri a cenaclului. Urmînd acest procedeu, vom sublinia ca o caracteristică a serii din 18 noiembrie înaltul grad artistic atins de cei care au rostit versuri și au cîntat. A fost o seară care s-a desfășurat deseori sub semnul unei arte desăvîrșite. Făcînd această afirmație, se cuvine a o ilustra numaidecît prin prezența grupului format din Colceag, Perșa, Iencec, Sloboda, Ioana Crăciunescu, Cornelia Cherteș, care au interpretat magistral «*Balada păgubașilor*» de Miron Radu Paraschivescu. Sensul poemului, valoarea lui umană și artistică au fost comunicate printr-o impresionantă expresivitate. A fost un moment tulburător, demn de memoria aceluia de care nu o dată ne e dor. De la acest moment de intens lirism, grupul trece la un altul cu totul opus. Li se adaugă, de astă dată, Anda Călugăreanu. E vorba de prima secvență dintr-un serial cumplit de ridiculizator al unor texte de muzică ușoară. Texte goale de idei, de o intolerabilă ieftinătate, care n-au nici o aderență cu realitatea noastră, cu sentimentele oamenilor de azi, cu rațiunile existenței lor. Texte nu numai de prost-gust, dar conținînd prin precaritatea lor ideologică și artistică și o bună doză de nocivitate. Ascuțișul satiric al interpretării și construcția montajului demască fără drept de apel stupiditatea și platitudinea unor confecțiuni pe care ne obligă să le ascultăm autorii lor. Debutul acestui serial — un scenariu pe texte de Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu. Între timp s-a făcut și «botezul» acestui original grup. El se va numi, anunță poetul Adrian Păunescu, *Reflex-Flacăra*. Proaspăt botezatul grup mai interpretează *Terente* de Miron Radu Paraschivescu. Corul de cameră *Preludiu*, component al Ansamblului artistic al U.T.C., dirijat de Voicu Enăchescu, constituie un alt moment care se inscrie în sfera artei adevărate. Studenții, membri ai acestei formații, cîntă omogen și nuanțat, în stilul adecvat fiecărei piese muzicale, trei bucăți de structuri diferite: *Pavana* de Toinot Arbeau, *Lîngă leagăn* de Nicolae Oancea și *Poveste din Colorado*. Publicul a răsplătit cu îndelungi aplauze interpretarea de delicată șlefuire artistică dată cîntecelor de acești tineri entuziaști și dăruiți. Dar și debuturile din cenaclu au impresionat prin arta lor. Studenta în arhitectură de la Cluj, Adriana Ausch, a călcat cu dreptul pe scena cenaclului. A cîntat emoționant, fără afectări, cucerind pur și simplu sala: *O, rămîi* (Mihai Eminescu), *Învață* (lirică norvegiană), *Balada căutătorului*, *Am vrut* (compoziții proprii). A debutat frumos și Mihai Diaconescu. Cu iscoditoarea sa inteligență printre sensuri și subtexte, Florian Pittiș interpretează două interviuri, cu o poetesă și un inginer, din cărțile «Caractere» și «Biografii comune» de Al. Monciu-Sudinschi, precum și *Somnul* de Radu Cosașu. Costin Canelis cîntă cu finețe la chitară clasică *Preludiu* de Villa Lobos și *Variațiuni* de Tarrega. Din volumul apărut în aceste zile în librării *Repetabila povară*, Adrian Păunescu recită *Copiii de țărani*, *Pseudonimele unei iluzii*, *Vinovăția*, *Nu, nu vin lupii*, *Deocamdată nu*. În program au fost și mult așteptații de către publicul cenaclului Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Dan Chebac, Dan Tufaru, Tamara Crețulescu, Eduard Țogoreanu și Aurelian Benedict, Constantin Fugașin și Benedict Popescu. Încheie seara F.F.N. (adică «formația fără nume»), dar noi totuși să-i numim pe talentații ei componenți: Silviu Olaru, Florin Dumitru, Cristian Madolciu, Gabriel Litvin, Doru Donciu. A colaborat Anca Vijan Graterol. Orga de lumini a formației: Florin Gheorghiță.

S-a plecat de la această ședință cu întărirea convingerii că drumul spre inima și mintea publicului este acela al unei arte fără nimic gratuit în ea, al unei arte cu mesaj direct, fierbinte, șlefuită cu pasiune și dăruire.

TRAIAN STOICA ■

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

5

6

7

1. **Constantin Fugașin:** Bătrînii **de Octavian Goga**
2. **Costin Canelis.**
3. **Mihai Diaconescu, Sorin Minghiat și Doru Stănculescu.**
4. **Reflex-Flacăra:** O nouă trupă artistică.
5. **Tamara Crețulescu în dublu rol de cîntăreață și actriță.**
6. **Florian Pittiș.**
7. **Adriana Ausch.**

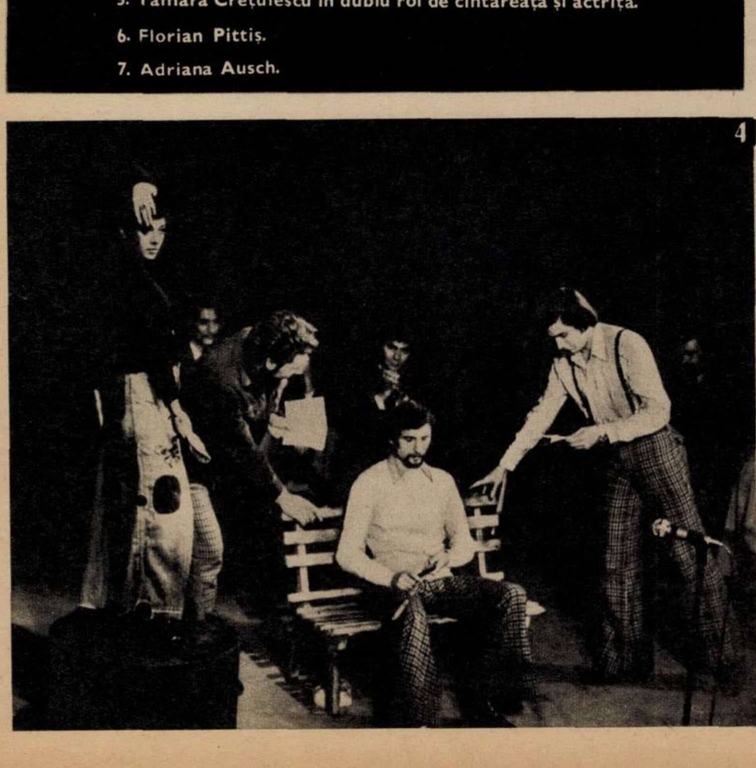
4

Viitoarea ședință a cenaclului «Flacăra» va avea loc luni, 2 decembrie 1974, orele 19,30, la sediul nostru permanent din Piața Amzei, sala Teatrului «Ion Creangă» — «teatru al tinerei generații».

Invitațiile se vor elibera pe baza unui act de identitate, în ziua cenaclului, între orele 9 și 12, la redacție, camera 13, telefon 17 60 20/1623.

Coperta realizată de **TEODOR BOGOI** și **SORIN POSTOLACHE**

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: **LIVIU BOBOCEA**

41505

Numărul viitor (50) al revistei noastre va apare în ziua de 7 decembrie.

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

DREPTUL DE A AVEA O ISTORIE!

A TREBUIT SĂ VINĂ ACEȘTI ANI,
DE DUPĂ CONGRESUL AL IX-LEA,
A TREBUIT CA ÎNTÎIUL PELERIN
LA MORMÎNTUL STRĂMOȘILOR
ȘI LA ALTARUL ISTORIEI NAȚIONALE
SĂ FIE UN COMUNIST,
PENTRU DEPLINA
ȘI TULBURĂTOAREA CUCERIRE
A UNUI ASTFEL DE SACRU DREPT:

Am recitit de mai multe ori aceste cuvinte, puse ca literă de frontispiciu în Programul Partidului Comunist Român (partea I, capitolul I):

«Se poate afirma că istoria României confirmă concluzia științifică marxist-leninistă după care dominația străină, știrbirea sau pierderea suveranității și independenței afectează grav dezvoltarea economică-socială a popoarelor, evoluția generală a societății pe trepte superioare. Totodată, istoria luptelor poporului român demonstrează cu putere adevărul fundamental că jugul asupririi străine poate frîna sau întîrzia pentru un timp evoluția unui popor, dar nu poate împiedica realizarea aspirațiilor sale legitime — cucerirea libertății și unității, asigurarea progresului social — dacă el este hotărît să lupte pînă la capăt cu fermitate și eroism».

Programul va fi adoptat în aceste zile, ratificat de forul cel mai înalt al partidului. Va fi deci adoptată — readoptată! — odată cu ziua noastră de azi și de mîine, însăși istoria, în marile, incandescentele ei linii de forță: lupta pentru independență și libertate, pentru unitate, pentru progres.

Dreptul de a avea o istorie îl aveam de mult. Am izbutit de mult să furăm nemuririi, prin istoria noastră, cel puțin cîteva semne, cîteva simboluri, de o unică și trainică strălucire. Dar de cîtă vreme — în fapt! — ne bucurăm de un astfel de drept? De cîtă vreme istoria noastră a încetat de a mai fi «subversivă» (orice istorie, într-un fel, e subversivă, cel puțin ca sfidare dialectică «à rebours» a prezentului!), fiindu-ne dat, în sfîrșit, dreptul de a o socoti ca pe o parte inalienabilă a realității noastre, a făpturii noastre? De cîtă vreme noțiuni precum «independență», «suveranitate», «ființă națională», cele mai străvezii dintre cuvintele prin care se vede istoria, au drept de acces în cetate, ba, mai mult, au devenit argumentele unor opțiuni, legitimarea unor demersuri politice de cea mai stringentă actualitate istorică?

Clădim pe temeiul istoriei, bizuindu-ne pe ea. Ultimele două congrese ale partidului comuniștilor au afirmat cu o nouă și unică forță acest adevăr. Afirmare care echivalează, pentru noi, pentru viața noastră de azi, pentru ritmurile și bogățiile noastre lăuntrice, poate tot atît cît și afirmarea, la scara întregii noastre creații materiale, a unor ritmuri și resurse de dezvoltare de o amploare fără precedent.

Am avut șansa — și am mai scris de cîteva ori despre asta — de a mă mișca, în anii din urmă, vreme de foarte multe luni în șir, printre niște oameni obișnuiți, dar de o speță aparte, oameni care au înfăptuit insurecția, care au smuls cu mîinile lor România din dezastrul războiului hitlerist, care și-au oferit pieptul primelor gloanțe trase de fasciști în București, în clipa cînd ocupanții s-au descoperit încolțiți și buimăciți de ridicarea la luptă a unui întreg popor. După acele cîteva ore sau zile de încordare, acești eroi ai României au redevenit ceea ce erau — muncitori, funcționari, militari etc. — reintrînd în anonimatul existenței, dar rămînînd marcați pentru toată viața, primind în suflet și pe piele un semn invizibil dar distinct, un tatuaj de un fel deosebit, o urmă de văpaie care le dogorește și azi privirea, ceva ce s-ar putea numi *iradierea istoriei*... Chiar cînd nu se văd și nu se știu, ei comunică prin telepatie.

Ei fac parte din istoria noastră cea mai recentă, pe care o știm și am trăit-o cu toții, tatuați fiecare din noi, într-un fel sau altul, de ea. Și totuși... Și totuși, ani mulți, pînă la acești ultimi ani, măreţul și istoricul lor act, unul din cele mai vibrante din cartea acestui neam, a fost, dacă nu ignorat, cel puțin subsumat, uneori pînă la anulare, unor factori externi și exteriori. A trebuit să vină acești ultimi ani, anii congreselor al IX-lea și al X-lea, a trebuit ca secretarul general al partidului și președintele statului, prin cuvîntul său răspicat și drept, să repare o inechitate istorică, să repună istoria în drepturile sale legitime. Să ne dea deci pentru totdeauna dreptul de a avea o istorie.

Dar istoria, istoria noastră străveche, istoria noastră dintotdeauna?

I-am regăsit, în acești ultimi ani, tatuajul, același tatuaj, și pe chipul unei alte generații, intrată azi în amurg, generația veteranilor Unirii de la 1 decembrie 1918. În fiecare an, de cincizeci și mai bine de ani, octogenarii sau nonagenarii acelui decembrie intră într-un freamăt deosebit, ca și păsările polare care se pregătesc pentru marea călătorie spre Sud, își dau telefoane, își telegrafiază, se cheamă prin mesaje verbale și scrisori, reevocă amănunte capitale, se adună în cete de pelerinaj, reeditează călătoria în timp spre acel eveniment înălțător ce le-a marcat pentru totdeauna existența — nu numai a lor, ci și a națiunii întregi.

A trebuit să vină acești ani, de după Congresul al IX-lea, a trebuit ca întîiul pelerin la mormîntul strămoșilor și la altarul istoriei naționale să fie un comunist, pentru deplina și tulburătoarea cucerire a unui astfel de sacru drept: dreptul de a avea o istorie!

M-am prins eu însumi, acum cîțiva ani, în vîrtejul acestui pelerinaj. Am fost trezit, la 2 noaptea sau la 5 dimineața, de voci subit întinerite de o vibrație a transei: «Știi ce s-a întîmplat acum 50 de ani la această oră? Știi ce moment hotărîtor s-a produs?» Apoi, cu o mustrare amarnică: «Bine, domnule, dar ce istorie ai învățat dumneata?»

Am regăsit același tatuaj pe chipul luptătorilor de la Mărășești. A fost teribilă acea cîmpie din ziua semicentenarului, de acum cîțiva ani, plină de veterani, de ultimii veterani, de oameni în cîrji, de bătrîni sprijiniți de nepoți sau strănepoți, care veniseră acolo — la jumătate de veac de la marea bătălie — să răspundă «prezent!», să se adune pe plutoane, companii și regimente, resturi din formațiunile decimate, rărite consecutiv de coasa morții. A fost o uriașă și tulburătoare adunare, după ani și ani în care nu se mai putuseră aduna. Mulți dintre ei, cei care mai au puterea, se adună, de atunci, anual, se strigă pe nume, se caută, readuc lîngă ei — și lîngă noi — istoria. Acum pot s-o facă, acum au dreptul s-o facă.

«Avem o misie a împlini în omenire!» — proclama, cu un veac și un sfert în urmă, Nicolae Bălcescu. Avem o misie a împlini! Această *misie*, strălucit purtată de Ștefan și de Mihai, de generația pașoptiștilor, de generația Unirii, de generația Independenței, de generația Insurecției, de generația idealului național și social împlinit, a ajuns vie pînă la noi. Continuăm a o împlini azi, cu aceeași fervoare, cu aceeași dăruire, cu aceeași sfîntă credință în «viitorul de aur» al României, chiar dacă țelurile noastre par diferite, diferită fiind și epoca în care le slujim. Dar «misia» — marea misie — e aceeași, acești ultimi ani revelîndu-ne-o prin glasul cel mai autorizat al ființei noastre. «Să ne consacrăm toate forțele — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vara trecută, la Iași, la marea adunare populară consacrată împlinirii a 125 de ani de la revoluția din 1848 — pentru a duce cu cinste mai departe făclia progresului și a civilizației!... Să facem totul pentru ca urmașii noștri să poată spune că în momente hotărîtoare pentru destinele României am făcut ceva pentru dezvoltarea și înflorirea țării, ne-am făcut datoria»... Ne-am făcut datoria, am împlinit deci marea misie a istoriei, de care nimeni nu ne-a putut despărți, oricîte nefaste strădanii a pus în asta, și de care acum, în acești ultimi ani, ne-am apropiat, pînă la contopire.

Aceste descoperiri, oricît de tîrzii, fac parte, definitiv, de aici înainte, din noi și din dialogul nostru cu lumea. Tocmai de aceea sînt în drept să transcriu gîndurile unui militant, ca și cum nu mi-ar aparține, ca pe un dat obiectiv:

«Îți mulțumim, partid, vă mulțumim, tovarășe Ceaușescu, pentru vitejia, căci vitejie este, cu care ne-ați redat nouă înșine, smulgîndu-ne din lanțurile oricărui fel de supușenie!

Vă mulțumim că avem dreptul să avem o istorie — veche și nouă — a noastră, numai a noastră! Că avem dreptul să avem o istorie, să ne rezemăm deci pe noi, în tot ce am făcut și facem, în tot ce am gîndit și gîndim, noi înșine răspunzînd — față de noi, deci față de această istorie — de marile noastre înfăptuiri, ca și de greșelile noastre, de speranțele noastre, de căutările și de voințele noastre. Nu vom mai lăsa niciodată pe nimeni să se înfrupte din sudoarea noastră și să se mîndrească cu fructul ei. Nici vina erorilor noastre (căci istoria noastră e încă tînără, nescutită de erorile începuturilor) n-o s-o aruncăm pe umerii altora. Răspundem în fața lumii — noi înșine — pentru tot. A lumii în a cărei mare comunitate ne aflăm, astăzi, cu fruntea sus, dornici să dăm și să primim, fermi pe pozițiile internaționalismului socialist, deschiși, în același timp, prieteniei demne, colaborării loiale cu toți oamenii acestui veac».

Avem dreptul să avem o istorie, așa cum avem dreptul să avem un prezent și un viitor. Această interferare de planuri, de oglinzi ale ipostazelor noastre de strălucire, face ca soarele acestui pămînt să ardă, în aceste zile, mai tare. Am intrat într-un anotimp în care nopțile sînt din ce în ce mai scurte. Cosmic, lumina își face dreptate. Și ne putem mîndri că ajutăm acest anotimp al lumii, prin gestul nostru. Sigur că da, nu noi am inventat soarele. Dar îl salutăm, încă din vremea lui Zamolxis.

PAUL ANGHEL ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

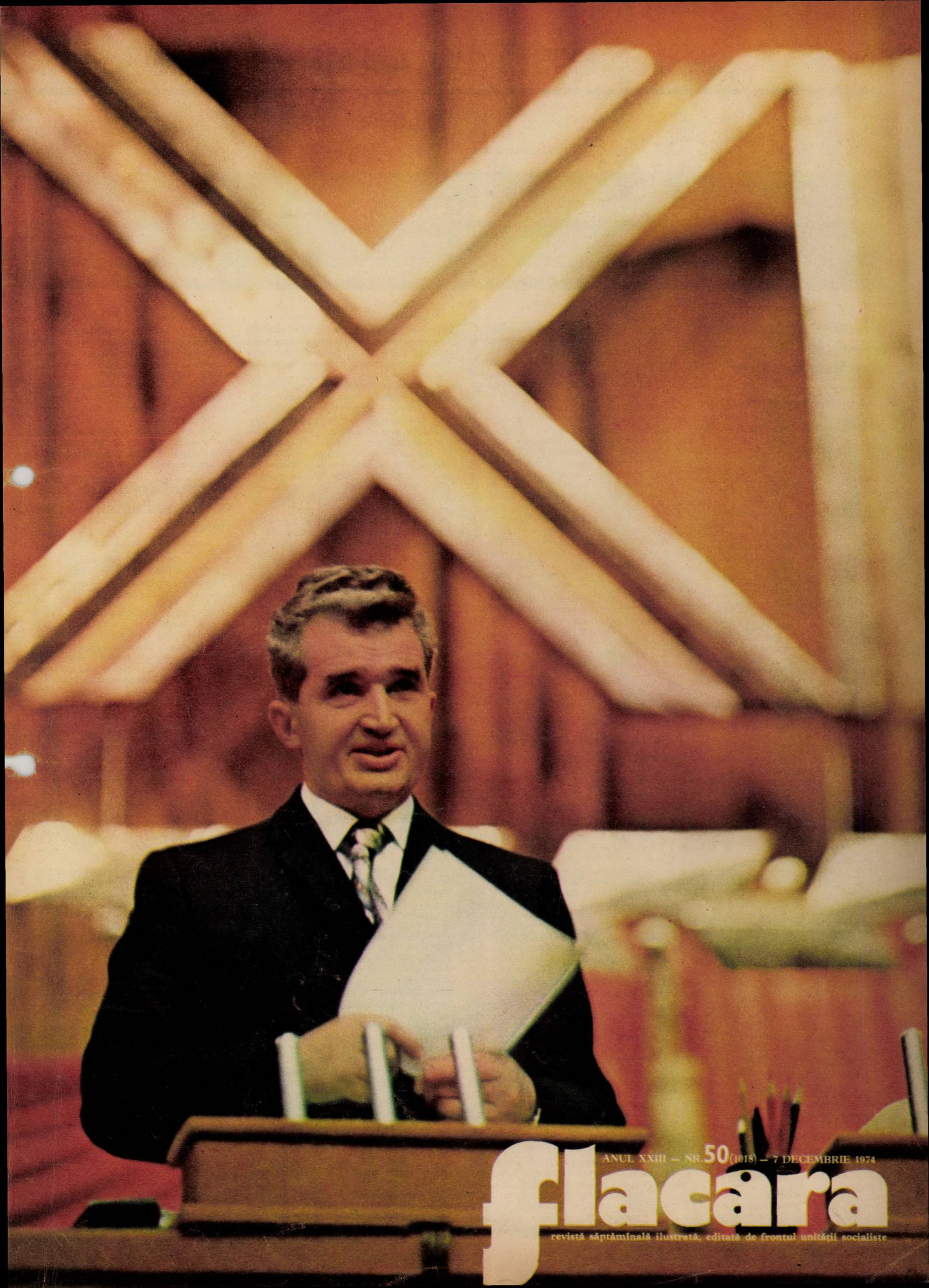

ANUL XXIII – NR. 50 (1018) – 7 DECEMBRIE 1974

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

EXISTĂ UN ASEMENEA POPOR, EXISTĂ

1.

CARE CREDEȚI CĂ A FOST MOMENTUL CEL MAI EMOȚIONANT AL CONGRESULUI AL XI-LEA?

2.

CU CE ÎNVĂȚĂMINTE PRACTICE V-AȚI ÎNTORS DE LA CONGRES LA MUNCA DUMNEAVOASTRĂ?

Fiecare dintre noi va trebui să fie cu ceva mai bun în viitor

de CORNELIU MĂNESCU
vicepreședinte al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste

1. Emoția, în general, poate să ți-o nască o impresie, o comparație, o continuitate, o discontinuitate etc. Dacă am să vă spun că pentru mine — participant la toate congresele partidului ținute după 23 August 1944 — momentul cel mai emoționant al Congresului al XI-lea a fost însuși Congresul, mă veți înțelege în clipa în care am să alătur doi termeni de comparație între care se află o viață, o istorie, o Românie.

Am viu în minte Congresul I al P.M.R., ținut în februarie 1948. Lucrările lui au avut loc în sala Ateneului Român, o incintă de patru ori mai mică decît Sala de azi a Palatului Republicii, o incintă care nici nu s-a umplut cu ocazia congresului. Țin minte multe din fețele oamenilor pe care i-am văzut atunci, îi țin bine minte pe oamenii aceia. Țin minte și prezența cîtorva costume populare, aflate acolo mai mult pentru culoare, pentru a compune o diversitate. Și mă uit la Congresul al XI-lea, la cei 3 000 de oameni noi care abia încăpeau în marea Sală a Palatului Republicii. Distanța mare dintre natura și valorile celor două evenimente nu este, bineînțeles, exprimată numai de numere și de cantități, între aceste congrese se află o *lume*, se află oameni calitativ noi, s-a înregistrat o variație complexă și fericită a minților, structura umană a Congresului al XI-lea exprimînd România acestui an 1974.

Citind așadar evoluția României prin Congresul al XI-lea, prin această mare carte a vieții, am încercat, mărturisesc, o foarte puternică emoție.

2. Răspunsul pe care vi-l dau dumneavoastră l-am dat și unor delegați străini. Congresul al XI-lea încheindu-se, noi, românii, trecem cu toții la muncă. Spunîndu-ne că viitorul cincinal va fi al revoluției științifice și tehnice, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a pus în față un proiect măreț dar extrem de pretențios. Pentru traducerea lui în viață — care se va petrece în toți *termenii lui, o știm sigur cu toții — oamenii* vor trebui să dea tot ce au mai bun în ei, după cum eforturile lor vor trebui ajutate. Se vor cristaliza multe valori umane, vor apărea oameni noi de reală capacitate, valului proaspăt și puternic de oameni noi, tot mai bine pregătiți, mai bine aleși, va trebui să i se asigure un front potrivit de lucru. Cu toții, vechi și noi, va trebui să fim cu ceva mai buni în cincinalul viitor. Și vom fi.

Am fost fericit că am fost acolo

de EUGEN BARBU

1. Cel mai frumos moment al Congresului a fost desigur acela cînd s-a anunțat că tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost reales în înalta funcție de secretar general al partidului. Rareori am auzit un asemenea uragan de aplauze, mi se părea că marea sală a Palatului va exploda de atîta entuziasm. Dealtfel era de așteptat ca acest rezultat al scrutinului să înalțe la mii de grade entuziasmul celor ce ne aflam acolo. Mai tîrziu, seara, cînd priveam din fosta sală a regilor spre piața largă unde așteptau cîteva mii de oameni cu drapele și lozinci, mi-am dat seama că trăiam cu toții un moment foarte important din istoria noastră contemporană. Spontaneitatea ovațiilor la apariția secretarului general al partidului, aclamațiile unanime, tot acel foc al privirilor concentrate asupra lui, însemnau la un loc un eveniment fără seamăn. Am fost fericit că am fost acolo, atît e tot ce pot să spun...

2. Odată terminat Congresul, fiecare la locul nostru de muncă, fie el un ogor, un strung, sau o catedră, o foaie de hîrtie sau o mină, trebuie să înțelegem că ceea ce ne-am propus trebuie și înfăptuit și asta cere nu numai entuziasm, cere efort, înțelepciune, drămuire a fiecărui material, nu grabă, cît realizare rapidă și precisă. Ca scriitor îmi propun să realizez o panoramă a *contemporaneității noastre celei mai fierbinți*, cu mijloacele literare pe care le am la îndemînă, o imagine curajoasă, încărcată de răspundere a ceea ce am făcut noi, cu toții, în anii socialismului.

Trebuie să învățăm orice și în orice ocazie și la orice vîrstă, dacă vrem să învățăm și pe alții

de MIRON NICOLESCU
președintele Academiei Republicii Socialiste România

1) Dacă m-ați fi întrebat în seara primei zile a Congresului v-aș fi răspuns: momentul în care Secretarul General a prezentat Congresului Programul partidului. Tovarășul Ceaușescu avea, rostind acea amplă desfășurare de idei, de principii și de imagini ale viitorului, o căldură în voce pe care nu am simțit-o de mult în preajma mea. A doua zi a apărut un alt moment: acela în care, cu simplicitatea vechiului militant, tovarășul Ceaușescu a declarat că luptă pentru partid de 40 de ani și că este gata să continue lupta cu prețul vieții sale, ceea ce nu înseamnă că trebuie neapărat ales secretar general pe viață. El este comunist pe viață! În cea de-a treia zi a Congresului a apărut al treilea moment emoționant cu ocazia salutului pionierilor. L-am văzut pe Secretarul General profund mișcat de versurile recitate de o fetiță de șase sau șapte ani, cu acel tremur specific vîrstei în glas. Cred că l-a mișcat în acele clipe, dacă mi-e permis să fac o presupunere, modul patetic în care copilul a pronunțat la un moment dat, între altele, cuvîntul mamă. Toate aceste trei momente, cu un coeficient emoțional diferit, m-au tulburat cu aceeași intensitate. *Ele mi-au descoperit încă o dată* ***omul*** care este Nicolae Ceaușescu în trei ipostaze ale portretului său de efigie. În ultima zi m-a impresionat profund momentul realegerii în unanimitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de Secretar General. Momentul în sine avea un coeficient scontat de emotivitate, dar felul în care au reacționat delegații și invitații la Congres mi-a creat imaginea poporului întreg care își aclamă conducătorul.

2) Trebuie să învățăm orice și în orice ocazie și la orice vîrstă, dacă vrem — la rîndul nostru — să învățăm pe alții. Aceasta este învățătura pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a transmis-o în aceste zile de Congres. În concret, Congresul a constituit un seminar imens și complex, cu 3 000 de participanți, un minunat prilej de împrospătare a unor cunoștințe de filozofie, de economie politică, de etică, de geografie economică a patriei noastre, predate de cei mai autorizați exponenți.

Dar, mai presus de toate, Congresul a fost pentru fiecare dintre participanți o strălucită demonstrare a efortului uriaș realizat de întreaga colectivitate pentru progres, pentru crearea unei noi societăți, efort în care contribuția cea mai de seamă este adusă, așa cum nu se întîmplă des pe fața pămîntului, de însuși șeful statului.

Prin unitatea în muncă, în disciplină, în urmărirea fără preget a obiectivelor trasate vom putea realiza societatea socialistă multilateral dezvoltată și vom putea crea, în același timp, condițiile intrării în comunism. Deocamdată, în contextul imediat al preocupărilor noastre, să nu uităm ce sarcini ne revin nouă, oamenilor de știință, într-un plan cincinal strategic, care este considerat al revoluției tehnico-științifice românești.

În sală a fost prezentă întreaga noastră națiune

de PETRE I. GIGEA
prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean Dolj

1) E foarte greu de răspuns la o astfel de întrebare cînd în înaltul forum care este Congresul al XI-lea au fost multe momente emoționante. Totuși, îmi îngădui să răspund că rețin două momente dintre cele mai emoționante.

Unul a fost determinat de emoția colectivă a sălii, a tuturor celor prezenți, produsă de raportul de activitate prezentat de secretarul general al partidului. Aveam impresia că în sală este prezentă întreaga noastră națiune! În timp ce trecutul, prezentul și viitorul țării răscoleau gîndurile mele cu cifrele și faptele minunaților oameni ai României, vedeam cum țara se ridică pe cele mai înalte culmi ale civilizației materiale și spirituale.

Un alt moment emoționant, la ședința festivă din prima zi a Congresului. La înalta tribună a congresului, 139 de conducători de delegații ale partidelor comuniste și muncitorești, ale mișcărilor de eliberare au înmînat mesaje de salut adresate Congresului nostru. Am desprins din această manifestare marele prestigiu al Partidului Comunist Român, aprecierea politicii noastre externe, de pace și colaborare în lume, cu toate statele, de înțelegere între popoare.

2) Participarea mea la Congres va influența în modul cel mai profund activitatea mea viitoare. Răspunsul la întrebare mă obligă la o enumerare de învățăminte:

— vom îmbunătăți considerabil stilul și metodele de muncă ale consiliilor populare din județ, vom perfecționa activitatea de conducere, atrăgînd mai mult masele la conducerea treburilor obștești;

— vom mobiliza activ aparatul de specialitate în îndeplinirea sarcinilor ce revin în industria locală, în construcții, în gospodăria comunală etc.;

— eu personal voi depune toate eforturile pentru a realiza în activitatea mea operativitate, eficiență și bună cuprindere a tuturor sectoarelor de lucru.

O mare școală de maturitate și exigență politică

de academician
CRISTOFOR SIMIONESCU
membru al Consiliului de Stat

1) Ca orice eveniment de importanță istorică, Congresul a generat puternice vibrații, momente de mare intensitate spirituală. Deși este foarte greu de reținut clipa de cea mai mare intensitate și deși un asemenea proces este, desigur, subiectiv, cred că momentul în care secretarul general al partidului nostru a refuzat alegerea sa pe viață în această funcție a produs pentru întregul popor, pentru toți participanții la Congres, simțăminte greu de cuprins în cuvinte.

2) Cu numeroase învățăminte. Deoarece Congresul al XI-lea a constituit o mare școală de maturitate și exigență politică m-am întors acasă cu convingerea că la baza oricăror fapte, a oricăror acțiuni trebuie să stea analiza științifică, înțelegerea politică a evenimentelor și că am intrat într-o etapă în care revoluția tehnico-științifică ne va domina din ce în ce mai mult modul de a gîndi și acționa.

Artistul are obligația să trăiască exact ceea ce trăiește poporul

de SÜTÖ ANDRAS
redactor șef al revistei «Uj Elet»

1) Fără îndoială, prezentarea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a raportului — studiu magistral despre universul luminos al realităților țării noastre, al luptei pentru realizarea măreţelor idealuri ale Partidului Comunist Român. Desigur, este imposibil să apreciezi în cîteva cuvinte sau în cîteva rînduri această operă grandioasă, operă care dovedește în mod strălucit puterea unei gîndiri creatoare și vizionare: a marxism-leninismului viu, înrădăcinat în realitățile patriei noastre, în mintea și în inima întregului popor. Am ascultat un document de valoare universală — exemplu extraordinar al descătușării marxism-leninismului de orice înțelegere și interpretare dogmatică, de orice tentație utopică.

2) Permiteți-mi să mă refer numai la unul din învățămintele Congresului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu — adresîndu-se și de această dată oamenilor de artă și literatură — a cerut din partea noastră o penetrare mai

UN ASEMENEA PARTID, EXISTĂ UN ASEMENEA DESTIN!

adîncă în realitățile țării de azi; ne-a cerut ca, trăind ceea ce trăiește poporul, confesiunea noastră personală să devină o confesiune colectivă, reprezentativă pentru o civilizație, pentru un popor. Fără de toate acestea — spunea Secretarul General al Partidului — arta noastră nu poate fi altceva decît un obiect oarecare, inutil, fără rezonanță în sufletele oamenilor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a oferit din nou cheia succesului artistic, drumul spre adeziunea oamenilor: acela care din microcosmosul singurătății — care este totuși sfera nașterii operelor noastre — duce spre universul sensibil al colectivității.

Visele de ieri, faptele de azi. Visele de azi, faptele de mîine

de profesor VICTOR CIOBANU
medic șef al Capitalei

1) Desfășurarea Congresului a fost presărată cu multe momente de mare încărcătură emoțională, legate în special de personalitatea de dimensiuni istorice a secretarului general al partidului, de elogierea aportului său la făurirea României moderne, libere și demne, de propunerea entuziastă și unanimă ca bărbatul cutezător și clarvăzător, primul arhitect al vieții noastre noi, să fie reales în demnitatea de gravă răspundere de cîrmaci încercat al partidului și poporului nostru. Stăvilarele au cedat însă total la tumultul năvalnic al torentului de emoții stîrnit de pătrunderea în sală, în sunetele vestitoare ale trompeților, a stolului de cravate roșii. Am avut sentimentul că forumul grav și matur a fost invadat brusc de viitorul luminos al patriei noastre, întruchipat în făpturile gingașe, curate, fragile dar intens vibrante ale mlădițelor celor mai pline de făgăduințe din arborele puternic și falnic al poporului nostru. Mii de congresiști căliți în lupta dîrză a construirii vieții noi n-au găsit puterea să-și stăpînească lacrimile și bătăile repezi ale inimii ascultînd mesajele avîntate ale celor mai curate inimi și ale minților celor mai încrezătoare.

Am simțit o bruscă agravare a responsabilității dezbaterilor și deciziilor noastre și în același timp o nesfîrșită încredere în viitor.

Schimbul de mîine ne-a spus **prezent** cu entuziasmul copilăriei și ne-a asigurat cu hotărîrea purității că va fi demn de înfăptuirile noastre, că va clădi pe ele și pe visurile noastre, faptele lui urmînd a fi temeiul altor visuri și mai înalte...

2) Documentele supuse aprobării Congresului și dezbaterile care au avut loc stabilesc programul de dezvoltare a României socialiste, care va realiza cincinalul următor sub semnul revoluției tehnico-științifice și va evolua spre realizarea deplină a societății socialiste multilateral dezvoltate în jurul anilor 1990. În centrul atenției tuturor înfăptuirilor vor fi în continuare omul și nevoile sale. La asigurarea bunăstării sale, ocrotirea sănătății trebuie să joace un rol sporit și înnoit. Sporit — prin mijloacele materiale ample (45 noi spitale, 41 policlinici, 23 000 paturi noi, 100 000 locuri în creșe), care vor lărgi considerabil structura materială a asistenței medicale și prin noi cadre medicale de înaltă calificare. Înnoit — prin orientarea predominant profilactică, de întărire a sănătății și prevenire a bolilor. Pentru aceasta apar necesare prospectări epidemiologice și studii asupra impactului unor factori de risc în declanșarea unor boli cronice de mare răspîndire, asupra influențelor nocive ale vieții moderne asupra organismului uman. Stimularea și promovarea unei natalități de înaltă valoare biologică, precum și favorizarea unei senectuți active și utile constituie sarcini fundamentale în cadrul politicii demografice a partidului nostru.

Integrarea asistenței cu cercetarea și învățămîntul va constitui o pîrghie puternică pentru traducerea în viață a acestor orientări. Modernizarea bazei materiale și mai ales a dotării tehnice va asigura nivelul exigent de abordare. Mai presus de toate însă vor trebui cultivate și dezvoltate fără limită virtuțile care conferă noblețe și respect profesiunii medicale: **știință** cît mai întinsă și mai precisă, **conștiință** curată și sensibilă, **omenie** caldă și fără margini.

Iată cîteva dintre ideile sădite în cugetul meu de dezbaterile forumului comuniștilor români la istoricul Congres al partidului și poporului nostru.

Joi, 28 noiembrie 1974, noi toți, fiii acestui pămînt românesc, am făurit un act istoric în numele prezentului, al viitorului

de ION MĂRGINEANU
director general al
Agenției Române de Presă

1. Cu emoție și firească mîndrie delegații comuniștilor, ai țării, au hotărît, împlinind mandatul încredințat de întregul partid și popor, realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului. Vor trece anii, vom fi pășit cu mult pe magistrala Comunismului, dar ne vom reaminti că în ziua de joi, 28 noiembrie 1974 noi toți, fiii acestui pămînt românesc, am făurit un act istoric în numele prezentului, al viitorului, așezîndu-l din nou pe comunistul de omenie, pe ctitorul demnității naționale, la cîrma partidului. Am făcut-o cu conștiința că țara va naviga cu toate pînzele sus, spre țărmul Comunismului.

Cu emoție și firească mîndrie, Congresul al XI-lea a votat Programul și Directivele, deslușind, dincolo de litera și spiritul acestor documente, imaginea de mîine a României, țară a bunăstării și progresului. «Vă chem, dragi tovarăși și prieteni, cetățeni ai României socialiste, la muncă și la luptă hotărîtă! Vă chem să nu precupețiți nimic, pentru ca, într-o deplină unitate, să facem din România o țară mai îmbelșugată, mai puternică, un detașament activ al luptei pentru socialism, pentru pace în lume».

Sînt cuvinte care dinamizează forțele și energiile creatoare ale națiunii.

Cu emoție și firească mîndrie am fost martori ai uriașului prestigiu internațional de care se bucură țara, iubitul nostru tovarăș Nicolae Ceaușescu. Aproape 140 de delegații din 100 de țări de pe mapamond au ținut să cinstească Congresul, să vorbească, prin prezența lor, prin mesajele transmise, despre vocația de pace, de colaborare între popoare, de solidaritate militantă cu toate forțele care se pronunță pentru progres social, a Partidului Comunist Român.

Pentru toate acestea și pentru multe altele, fie-mi îngăduit să socot că Congresul al XI-lea reprezintă în totalitatea lui un moment emoționant, cu putere de simbol.

2. Acum, cînd s-au decantat impresiile, cînd cu creionul în mînă fiecare dintre noi își întocmește propriul program de muncă, mă gîndesc la ceea ce trebuie să facă și mai bine, și mai responsabil, o instituție ca aceea în care îmi desfășor activitatea. A informa și forma opinia publică din țară despre tumultuoasa noastră viață social-politică înscrisă prin hotărîrile Congresului la cotele cele mai înalte, a face ca verbul să reflecte asemeni unei oglinzi cu limpezimi de cristal imaginea României în haine de lucru, a României care își face o datorie de onoare din a fi promotoare a idealurilor nobile ale socialismului, progresului și păcii.

Mai bine și mai responsabil, va trebui să facem cunoscut peste fruntariile țării tot ceea ce zidim pe plaiurile românești, să vorbim despre sensurile muncii unui popor hotărît să construiască societatea socialistă multilateral dezvoltată în componența căreia intră ca factor primordial modelarea conștiințelor, a vieții oamenilor chemați să se conducă după principiile eticii și echității socialiste.

Să facem să răsune pretutindeni glasul rațiunii politicii externe românești, care se ridică în numele legalității internaționale, al unei noi ordini politice și economice, al dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale.

În ceea ce mă privește, avînd cinstea de a fi ales în organul de conducere al partidului, Comitetul Central, socot că nu există îndatorire mai mare decît aceea de a răspunde prin fapte indicației date de secretarul general la prima ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.: «Toți membrii și membrii supleanți ai C.C. al P.C.R. și ai Comisiei Centrale de Revizie trebuie să desfășoare o intensă activitate în organele de partid sau de stat, să fie exemplu în munca de aplicare în viață a Programului partidului, să mobilizeze masele pentru traducerea în viață a istoricelor hotărîri ale celui de-al XI-lea Congres al partidului».

Un răspuns superb în plan etic și filozofic

de CEZAR LĂZĂRESCU
președintele Uniunii arhitecților,
rectorul Institutului de arhitectură
«Ion Mincu»

1) Momentul cel mai emoționant este, firește, cel care se adresează sufletului oamenilor. L-aș numi pe acela în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să nu se dea curs propunerii de a fi ales în funcția de secretar general pe viață. Astfel, o propunere izvorîtă din dragoste și nobilă considerație își găsea un răspuns superb în plan etic și filozofic. De fapt, răspunsul tovarășului Nicolae Ceaușescu nu excludea ideea învestirii pe viață, dar o transfera din zona funcțiilor și statelor de funcțiuni în zona vieții imediate, cotidiene, considerînd că sensul cel mai deplin al învestiturii unui cetățean al României socialiste astăzi, este acela de a fi numit comunist pe viață!

2) Sînt învățăminte pe care le primesc, le însușesc, ori de cîte ori am ocazia să particip la întîlniri directe cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, la plenare lărgite, la conferințe sau la congrese organizate de partid. Am învățat să particip la toate în dublă calitate: de cetățean și de arhitect. De fiecare dată înțeleg mai bine ce înseamnă a fi arhitect și cetățean, astăzi, aici, în România socialistă. De fiecare dată realizez cît de complexă e profesiunea de arhitect căreia mi-am dedicat existența. Pentru că arhitectura ține de tot ceea ce construim în țara aceasta. Ea ne poate reprezenta, cu elemente de civilizație definitorii pentru o anumită etapă istorică, în Univers. Mi-am dat seama aici, la Congres, încă o dată, cît de mult mai avem încă de lucru pentru a atinge nivelul de exigență al comuniștilor, al partidului, al Secretarului General. Și am mai înțeles cîtă încredere investesc cetățenii patriei în capacitatea și în munca noastră.

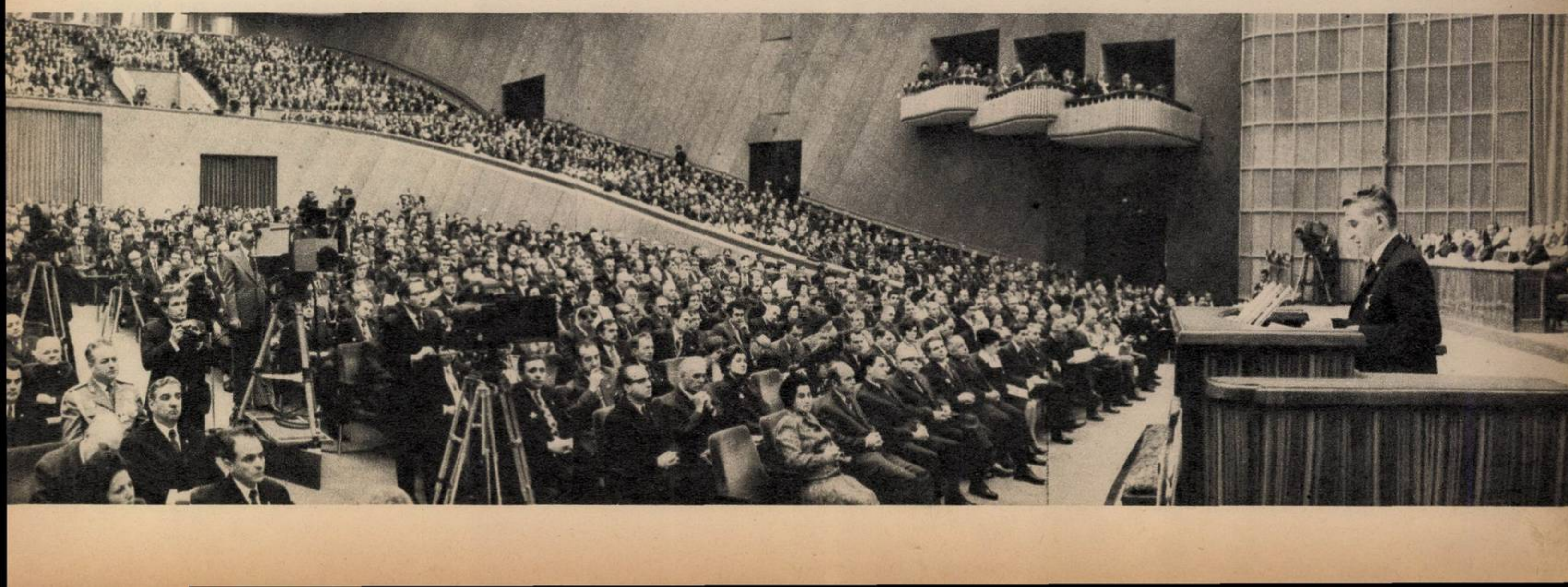

CONGRESUL
XI

CONGRESUL AL XI-LEA ÎN CRONICA SUFLETELOR NOASTRE

A fost întîi așteptarea aceea tulburătoare dinaintea *unui mare eveniment.* Nu se pregăteau orchestre simfonice, nu se acordau instrumente ca să cînte la unison, ci se acordau glasurile oamenilor. Acele glasuri care dau însă tonul evenimentelor. Întotdeauna mulțimile degajă o forță ca a cîmpurilor magnetice. O mulțime de oameni poate fi comparată cu un uragan, cu un ocean, cu un torent, cu o magmă vulcanică. Mulțimea celor trei mii de delegați avea un aer tonic, festiv, un echilibru și o armonie a desfășurărilor calme, lucide. Murmurul acelor glasuri dragi, *dintre care unele cunoscute, altele,* foarte multe, necunoscute, dar constituind un ansamblu perfect sincronizat, un cor de voci distincte și clare care dominau sala, avea ceva din liniștea și încrederea valurilor spărgîndu-se la țărm egal și imperturbabil.

Cînd secretarul general al partidului a pătruns în sală, a izbucnit din mii de piepturi, ca un triumf, corul mulțimilor de pe întreg cuprinsul țării în semn de bun venit, de salut, de încredere, de statornic omagiu și de nețărmurită dragoste.

Raportul a fost rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața istoriei. Ca o mărturie a noastră, a *românilor, față de trecutul, prezentul* și *viitorul* națiunii noastre socialiste. Raportul a devenit, începînd chiar din clipa rostirii lui, manualul nostru de istorie. Am ascultat deci unul din acele rapoarturi care se constituie în radiografia unui spațiu: al pămîntului și sufletului nostru românesc. Dar și într-un diagnostic exact al lumii contemporane. Ca semn că România, cu vocația sa recunoscută de-a purta dialoguri și de a arunca punți de înțelegere între popoare, emite astăzi judecăți clarvăzătoare *și cheamă la luciditate și cooperare înainte de a fi* prea tîrziu, înainte de a fi martorii distrugerii civilizației planetare. România devine astfel purtătoare de cuvînt a *umanității noastre* uneori atît de fragile.

Dar, mai ales, raportul a eliminat coeficienții de incertitudine, de eroare și de grijă în ce privește viitorul nostru comun. Viitor pînă acolo unde generațiile care trăiesc astăzi în România se pot considera răspunzătoare. Și chiar mai departe. În cele din urmă programul Partidului Comunist Român asigură principiile fericirii noastre pe pămînt.

În dimineața celei de-a doua zile a congresului însă tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o pildă de ceea ce înseamnă gîndire profundă și clarvăzătoare de cetățean al Republicii, omenie și spirit democratic: «Fără îndoială, propunerea de a fi ales pe viață ca secretar general este o expresie a încrederii; eu însă lucrez de peste 40 de ani în partid, mi-am început activitatea în Capitală. Propunerea e făcută deci cu o întîrziere de 40 de ani, pentru că de 40 de ani mi-am legat viața de interesele partidului, ale înălțării României spre o viață nouă, spre comunism». În felul acesta tovarășul Nicolae Ceaușescu a refuzat un titlu pe viață oferind cauzei noastre istorice propria sa viață.

Fotografiile de album pe care delegații au ținut să le facă împreună cu secretarul general al partidului reprezintă în același timp dovada sentimentelor lor calde de entuziasm, de profundă dragoste față de acela care întruchipează sensul istoriei noastre prezente și viitoare. Am urmărit cu cîtă bucurie îl primeau în mijlocul lor, am remarcat cum tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul atît de dinamic *și întreprinzător,* a cărui liniște înseamnă de fapt continuă activitate și meditație asupra destinelor țării, era ușor jenat de poziția statuară pe care o impuneau fotografii în minutele de declanșare a obiectivelor și flashurilor. Și în aceste împrejurări tovarășul Nicolae Ceaușescu se bucura la rîndul său de prezența oamenilor, reprezentanți ai tuturor județelor țării, strîngîndu-le mîinile, dialogînd pe fundalul corurilor care intonau cîntece revoluționare.

E greu de descris entuziasmul delegaților și invitaților *la încheierea momentului electoral* al Congresului, cînd prezidiul a anunțat realegerea în unanimitate a secretarului general al partidului în funcția pe care o onorează cu înțelepciunea și munca sa de aproape 10 ani. În numele Comitetului Central tovarășul Nicolae Ceaușescu a vorbit angajîndu-se să conducă ferm și neabătut poporul nostru pînă la acele împliniri decisive și definitorii pentru aspirațiile poporului român care sînt socialismul și comunismul. Angajamentul secretarului general al partidului a fost un angajament *în sensul istoriei,* un angajament al devoțiunii, al celei mai profunde conștiințe revoluționare a României. Ieșind în fața *mulțimilor adunate* în Piața Palatului, împreună cu întreg Comitetul Central nou ales, tovarășul Nicolae Ceaușescu a lansat o chemare generală la muncă în fața întregii țări: «Doresc să vă mulțumesc în mod călduros pentru această manifestare în cinstea Congresului, pentru noul Comitet Central, și să vă urez succes în activitatea dumneavoastră, în realizarea cincinalului în patru ani și jumătate».

Întreg acest corolar de evenimente și de întîmplări care se înscriu în cronica sufletelor noastre avea să se încheie *cu o urare care vine din adîncurile* vremurilor, pe care am păstrat-o din moși strămoși și pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o transmite mulțimilor ca pe o lozincă a vieții: «Multă sănătate și fericire, tovarăși!»

ADRIAN DOHOTARU ■

LUMINĂ PESTE ANI LUMINĂ

Cel mai iubit fiu al poporului a deschis *luni dimineața porțile viitorului și a spus:* «Intrați!»

Și 20 de milioane de oameni au trecut pragul luminii în urale, purtînd în inimi bucuria aceea unică a timpului prezent și a timpului viitor. Aici este un loc al iubirii, al stimei nețărmurite, locul unde s-a născut o altă zi, o zi care se pregătește să ne dea soare, liniște și căldură. Astăzi, ca niciodată, am fost mai aproape de vîrful Omul, de chipul aceluia pe care viața *l-a călit* și modelat după voința poporului, poporul nostru care a spus **Da** Meșterului Manole și Acestui Meșter care pe toți îi întrece.

Ziua aceasta a răsărit ca un imn pe cerul nostru din Constelația Coloanei Infinitului, care este doar a poporului și a neamului nostru. Dincolo de ea un bărbat singur privește munții, marea, cîmpia, parcul, grădinile noastre unde au crescut alți trandafiri pe care trebuie să-i urmăm. Și nu există nimic care să-l clintească. Întunericului i-a pus ferestre luminate, buzelor necunoscute le-a dat *tăria cuvîntului libertate.*

Țara, prin voința ei unanimă, se așază în fața mării și pronunță tare un nume. Țara surîde la înălțimea florii și a stejarului. Nimeni și nimic nu ne poate înfrînge. Țara ridică mîna, cum a fost învățată de strămoși, pentru a repeta refuzul în fața cotropitorilor. La masa tricolorului nostru, mirabila și nepieritoarea sămînță s-a deschis, insuflîndu-ne în fiecare clipă eternitatea, și harul, și binecuvîntarea.

Cu roșul cel mai aprins s-au încoronat toate culorile, cu roșul cel mai aprins s-a desăvîrșit orizontul ca într-o monumentală horă a unirii.

Niciodată nu se va stinge culoarea acestei zile. Niciodată nu se vor închide brațele noastre. Mărturie e fruntea noastră lipită de soarele care a răsărit mai sus decît ieri la aceeași oră. Pe măsură ce urcăm scara, ne întîmpină mișcările identice ale ramurilor care parcă vor să părăsească înaltul stejarului spre și mai înalt, acolo unde diverși *timpi se încrucișează.*

Orologiul perfecțiunii ne cheamă într-acolo. Și noi mergem deoarece sîntem constructori, și construim în apropierea ei, unde puțini încearcă. Înainte de construirea socialismului nimeni nu s-a gîndit la noi, nimeni nu a gîndit la ceea ce vedeam noi. Acum trăim în mod real clipele acelea scurte. Găsim în realitatea de pe stradă comoara aceea de gîndiri divine care merită mai demult lumea aceasta.

Comuniștii, bravi fii ai acestui popor, au descoperit lumea dinlăuntrul lor, din izvorul acela adînc al setei de dreptate. Ei știau că de partea cealaltă se află un mîine cu o anume măreție înstrăinată. Acel mîine s-a adeverit, este fericirea de azi; pentru că am avut curajul să începem, am avut curajul să fim înțelepți, am avut curajul să nu amînăm Ora vieții noastre independente.

Soarta noastră nu va întîlni nici un pisc pe care să nu-l poată urca, căruia să i se supună; ea va vedea sub noi cîte sînt socotite *drept cele mai alese și mai înalte.* Partidul nostru este mai puternic ca oricînd, mai iubit ca oricînd, invincibil; tinerețe fără bătrînețe, viață fără de moarte, stea între stele, lumină peste ani lumină.

Iar oamenii acestui popor dîrz sînt și mai oameni, și mai bărbați, sînt neînchipuit de aproape de țelul lor. Sînt acolo unde distanțele se măsoară cu palmele. Cu mîna sinceră și deschisă.

TITI GEORGE CÂMPEANU ■

„VĂ CHEMĂM, DRAGI TOVARĂȘI ȘI PRIETENI, CETĂȚENI AI ROMÂNIEI SOCIALISTE, LA MUNCĂ ȘI LA LUPTĂ HOTĂRÎTĂ!

Vă chemăm să nu precupețiți nimic, pentru ca, într-o deplină unitate, să facem din România o țară mai îmbelșugată, mai puternică, un detașament activ al luptei pentru socialism, pentru pace în lume!“

NICOLAE CEAUȘESCU

1

Căror evenimente din istoria patriei le este continuator direct și împlinire, la scara zilei de azi, Congresul al XI-lea?

2

În ce măsură ați simțit evenimentul nu doar ca pe un eveniment al tuturor, ci și ca pe un eveniment al fiecăruia?

3

Ce ați fi spus dacă aveați cuvîntul la Congres?

4

De cîte ori ați ascultat buletinele de știri de la radio în a doua zi a lucrărilor?

5

Vorbiți-ne despre forma concretă pe care o ia lupta dintre nou și vechi la locul dumneavoastră de muncă!

6

Care e, după părerea dumneavoastră, momentul cel mai emoționant al Congresului?

AM ADRESAT ACESTE ÎNTREBĂRI UNOR OAMENI DE VÎRSTE ȘI PROFESIUNI DIFERITE. AU CUVÎNTUL:

O lecție dintr-un manual de conduită comunistă

1. Al tuturor evenimentelor mari și pline de eroism prin care a trecut poporul nostru. Inginerește, l-aș defini pe acest al XI-lea Congres ca pe o treaptă pe care ne-am înălțat în funcție de cerințele țării.

2. Ca fiecare cetățean al patriei, marele eveniment l-am trăit cu emoție și satisfacție, atît pentru că ne-am recapitulat realizările, cît și pentru împlinirile pe care știm că le vom smulge viitorului.

3. Aș fi rostit cuvinte de apreciere și adeziune față de gîndirea, munca și lupta partidului, față de gîndirea, munca și devotamentul tovarășului Nicolae Ceaușescu. Aș fi rostit cuvinte despre felul în care comuniștii și întregul colectiv de muncă al Combinatului de celuloză și hîrtie «Letea» au muncit și vor continua să muncească pentru traducerea în faptă a Tezelor și Directivelor Congresului; despre angajamentul lor ferm de a realiza planul de perspectivă; despre obiectivul nostru principal imediat: darea în folosință a unei mașini de hîrtie de ziar cu o capacitate mai mare decît capacitatea actuală a fabricii. De asemenea, aș mai fi vorbit despre perspectiva fabricării hîrtiilor tehnice; mă refer la hîrtiile absorbante pentru mobilă, hîrtiile de filtru pentru motoarele termice și altele.

4. O dată dimineața, alături de un grup de muncitori care s-au oprit din activitatea lor curentă pentru a asculta cuvîntul scurt dar de neuitat al tovarășului Nicolae Ceaușescu, și a doua oară, seara, la televizor.

5. Fabrica «Letea» este o fabrică cu faimă în sectorul de hîrtie și celuloză, ea are 94 de ani de activitate și e recunoscută pentru numărul mare de sortimente de hîrtie și cartoane pe care le fabrică (circa 150). Noi fabricăm hîrtii începînd de la gramaje mici — hîrtii speciale, hîrtii cu gramaje 15 — sau 18–20–25 grame și terminînd cu cartoane de 250 și chiar 1 000 grame pe metru patrat. În această gamă mare de sortimente ne străduim să le înlocuim pe unele care fie că sînt perimate, fie că se pot fabrica mai simplu și cu productivitate mult mai mare, pe alte mașini și instalații din sectorul de celuloză și hîrtie. De asemenea, căutăm să introducem în fabricație noi și noi sortimente (mă refer din nou la o serie de hîrtii tehnice

(Continuare in pag. 6)

XI
TRĂIASCĂ CEL DE-AL XI-LEA CONGRES AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN!

O fotografie din fața Sălii Palatului pentru albumul delegaților la Congres.

«Va fi continuată cu fermitate politica de industrializare socialistă pe baza cuceririlor ştiinţei şi tehnicii contemporane. Se va urmări creşterea mai puternică a producţiei agricole, a producţiei agroalimentare în general. O atenţie deosebită va fi acordată dezvoltării armonioase, echilibrate a tuturor ramurilor şi sectoarelor economiei. Vor fi luate măsuri pentru asigurarea unei mai puternice baze proprii de materii prime şi energie, punînd mai larg în valoare resursele existente. Creşterea în ritm înalt a economiei naţionale va duce la apropierea nivelului de dezvoltare a ţării noastre faţă de statele socialiste mai avansate, faţă de alte ţări dezvoltate din punct de vedere economic».

NICOLAE CEAUŞESCU

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu împreună cu delegaţii judeţelor Timiş, Hunedoara, Neamţ.

de sortimentaţii speciale) şi căutăm să descoperim chiar secretul fabricării acestor sortimente, atît pentru a fi în pas cu tehnica, cît şi pentru a nu le mai importa.

6. Categoric a fost acel moment în care după propunerea făcută de tovarăşul Gheorghe Cioară, din partea organizaţiei municipale Bucureşti, a luat cuvîntul tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi, în cîteva cuvinte, a spus totul despre o muncă de-a lungul a patruzeci de ani, a spus totul despre loialitatea faţă de poporul nostru, a spus totul despre ce înseamnă gîndirea matur revoluţionară.

CONSTANTIN SAVIN, inginer
Combinatul de celuloză şi hîrtie
«Letea»-Bacău

Trei certitudini și trei motive, dintr-un lung șir posibil, de a mă recunoaște, pe mine însumi, în tot ce a hotărît Congresul pentru binele acestui popor

1. Congresul al XI-lea vine din istorie, pentru a se instala în istorie. Toate evenimentele care au consemnat voinţa noastră de a ne statornici existenţa pe acest pămînt.

2. Ca inginer ştiu că voi lucra, în următorii ani, într-o lume puternic marcată de marile cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, ca om ştiu că voi trăi mai bine, în calitate de cetăţean ştiu că voi aparţine unei colectivităţi umane atente la perfecţionarea relaţiilor sociale. Iată trei certitudini şi trei motive — desprinse dintr-un lung şir posibil — de a mă recunoaşte, pe mine însumi, în tot ceea ce a hotărît Congresul pentru binele acestui popor.

3. Mi-aş fi ales cele mai frumoase cuvinte, ale inimii şi ale conştiinţei mele, pentru a susţine propunerea realegerii tovarăşului Nicolae Ceauşescu în înalta funcţie de secretar general al partidului.

4. De două ori la radio, de două ori la televizor.

5. În profesiunea noastră sîntem mereu obligaţi să confruntăm vechiul cu noul, să facem loc acestuia din urmă, nu atunci cînd nu mai avem încotro, ci să-i pregătim în permanenţă terenul, solidari cu exigenţele epocii noastre.

6. Un mare scriitor spunea cîndva că există momente privilegiate ale prezentului, momente în care se adună un întreg trecut. Ne-a fost dat să trăim astfel de clipe, să-l auzim pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu vorbind despre cei 40 de ani ai săi de muncă şi devotament, ani ai unui destin uman de excepţie, gravat în cartea de aur a istoriei noastre.

IOAN ZGÂIA
inginer proiectant principal
Institutul de cercetări şi proiectări tehnologice
pentru maşini şi instalaţii petrochimice-Ploieşti

Ne redescoperim de fiecare dată mai liberi și de aceea mai deciși

1. Am trăit, în zilele Congresului al XI-lea, cu sentimentul intens că toate evenimentele majore din istoria scrisă de noi în ultimele decenii s-au răsfrînt în viaţa acestui înalt forum al comuniştilor.

Cînd spun evenimente majore mă gîndesc la toate acele momente fierbinţi ale existenţei noastre politice şi umane, care au implicat profund hotărîrea şi puterea noastră de a ne construi, răspicat şi angajat, viitorul.

2. Sînt tînără, nu mă pot imagina în afara generaţiei căreia îi aparţin şi care, sînt convinsă, va avea un cuvînt greu de spus în anii ce vin. Intelectualităţii tehnice îi bate un ceas al marilor răspunderi şi încordări, cincinalul viitor, care va fi cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice, după cum spunea, atît de convingător, secretarul general al partidului. Congresul a fost evenimentul fiecăruia, deci şi al meu, pentru că în zilele lui ne-am scris cu toţii, pe agenda noastră de lucru, cîteva direcţii clare, în stare să dea raţiune de a fi unei întregi existenţe de om.

3. Cred că aş fi vorbit despre mine şi despre tovarăşii mei, despre asta cred că aş fi vorbit, şi m-aş fi străduit să-mi stăpînesc emoţiile, pentru a lăsa să răzbată, limpede, dorinţa noastră de a trăi şi de a munci în deplin acord cu vremea căreia îi sîntem contemporani.

4. Buletinele de ştiri de la începutul şi sfîrşitul zilei.

5. În munca noastră, a proiectanţilor, vechiul nici nu prea are timp să se constituie, ca atare; vreau să spun că de cele mai multe ori ceea ce astăzi este nou, mîine poate să ne apară învechit.

6. Pentru mine, ca şi pentru mulţi alţii, momentul cel mai emoţionant l-a marcat cuvîntul tovarăşului Nicolae Ceauşescu în a doua zi a Congresului, atunci cînd, din vorbele sale, vorbele unui om a cărui întreagă viaţă se confundă cu cauzele nobile ale poporului, noi am reconstituit una din cele mai exemplare biografii de revoluţionar ale acestei epoci.

RODICA TUDORIE
inginer proiectant-Ploieşti

Ne statornicim lucid, responsabil și demn existența pe acest pămînt

1. Congresul al XI-lea al P.C.R. — consider eu — reprezintă chintesenţa tuturor cuceririlor revoluţionare ale poporului român, animat de idealurile sale de independenţă, libertate naţională, egalitate socială, bunăstare şi progres. Congresul a constituit un tablou ce ilustrează gradul de libertate, dreptate şi fericire pe care poporul român l-a cîştigat prin luptă şi sacrificii sub conducerea Partidului Comunist Român

2. Prefigurînd dezvoltarea viitoare a societăţii româneşti în totalitatea structurilor ei, Congresul al XI-lea oglindeşte destinul fiecărui cetăţean al patriei, gradul din ce în ce mai înalt de bunăstare materială şi spirituală a vieţii fiecăruia dintre noi. În concepţia Partidului Comunist Român omul nu e un simplu mijloc, ci este scopul tuturor activităţilor sociale. Făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, perfecţionarea societăţii noastre socialiste se materializează într-un grad mai înalt de libertate şi bunăstare a omului. Sînt acestea adevăruri de care sîntem conştienţi. Încît evenimentul istoric al Congresului al XI-lea nu-l puteam întîmpina decît cu însufleţire şi responsabilitate, tocmai pentru că el exprimă sintetic propria noastră viaţă, propriul nostru ideal, propriile noastre fapte de ieri, de azi şi de mîine.

3. Aş fi spus că sînt mîndru că trăiesc şi particip prin toată munca mea la un mare eveniment al istoriei poporului român; un eveniment ce deschide o nouă etapă de progres general al României pe calea dezvoltării ei multilaterale şi a înaintării spre comunism. Pentru atingerea acestui ideal, fiecare membru al societăţii noastre trebuie să se dăruie cu devotament, să se angajeze plenar şi cu o fermă responsabilitate morală şi politică. Aceste cuvinte le-aş fi spus, socotindu-le în primul rînd un angajament personal.

4. Exact de patru ori.

5. Ca educator într-o instituţie de învăţămînt militar, acţionez în primul rînd în direcţia modernizării învăţămîntului biologic, atît în conţinut, cît şi în metodele şi mijloacele de predare. Mai precis, promovarea noului pentru mine înseamnă realizarea actualizării şi adaptării învăţămîntului la cerinţele vieţii de azi; înseamnă formarea la elevi a unei conştiinţe despre lume, natură şi societate, dezvoltarea unei gîndiri logice, explicarea cauzală a fenomenelor din natură, educarea ateist-ştiinţifică a acestora; înseamnă educaţie politică, cetăţenească, sanitară şi militară; înseamnă aplicarea în lecţii a învăţămintelor reieşite din directivele de partid şi de stat privind rolul ştiinţelor biologice; înseamnă cunoaşterea naturii şi a bogăţiilor patriei; înseamnă acţiuni pentru protejarea mediului; înseamnă popularizarea vieţii şi activităţii savanţilor români, a contribuţiei lor la dezvoltarea ştiinţei româneşti şi universale; înseamnă modernizarea bazei materiale a învăţămîntului, prin confecţionarea de noi materiale didactice, într-o concepţie modernă; înseamnă folosirea televiziunii integrate ca mijloc didactic; înseamnă... munca mea de zi cu zi.

6. Am fost emoţionat cînd secretarul general al partidului nostru a prezentat raportul Comitetului Central; dar mai cu seamă am fost emoţionat în faţa momentului de înaltă ţinută comunistă în care tovarăşul Nicolae Ceauşescu a susţinut ca propunerea de a fi ales secretar general al Partidului Comunist Român pe viaţă să nu fie reţinută de congres.

Prof. dr. GEORGE ISTRATE, liceul militar
«Ştefan cel Mare», Cîmpulung Moldovenesc

Am simțit că trebuie să îndreptățim cu sfințenie încrederea copiilor

1. Epoca în care în ţara noastră apăreau primele cercuri socialiste şi în care Eminescu scria «Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie», iar Ciprian Porumbescu compunea «Trei culori cunosc pe lume».

2. Este o mare şi nobilă ambiţie să tinzi spre nivelul celor mai buni şi, de ce nu, să-i întreci. În esenţă şi eu şi fiecare dintre noi sîntem chemaţi tocmai spre acest ţel pasionant.

3. Am cincizeci de ani şi copii — patru la număr — totalizînd acelaşi număr de ani. Este lucrul cel mai firesc să mă privească, să mă îngrijesc de viitorul lor. Această grijă înseamnă tocmai ce s-a discutat şi s-a hotărît în marele forum al comuniştilor români şi despre ea aş fi vorbit şi eu dacă luam cuvîntul la Congres.

4. Nu am înţeles întrebarea. De nenumărate ori, în sensul cel mai direct, elementar al cuvîntului.

5. Lupta cu lipsa de îndrăzneală, cu teama de nou, de inovaţie.

6. Momentul în care copiii ţării au salutat Congresul. Copiii trăiesc cu plenitudine tot ce fac. Ei au o mare încredere în noi, în tot ce rostim, în tot ce întreprindem. Am simţit mai mult ca oricînd că trebuie să le îndreptăţim cu sfinţenie această încredere.

ION VISU
Studioul cinematografic «Alexandru Sahia»

Identificare întru totul cu năzuințele și interesele maselor largi populare

1. Congresul al XI-lea continuă o lungă istorie a acestor meleaguri, el este continuatorul celor mai bogate tradiţii de luptă ale poporului nostru.

2. Sînt mîndru că trăiesc într-un astfel de timp. Mîndru pentru că viaţa noastră a fost şi este confruntată cu cele mai mari răspunderi comuniste: de a făuri şi a lăsa celor care vin din viitor o societate nouă, o societate dreaptă şi îndestulată, în care omul să se simtă tot mai mult om. Pentru cîmpineni această dezvoltare înseamnă: locuri noi de muncă, posibilitatea formării unui colectiv muncitoresc puternic, condiţii mai bune de muncă, de cîştig, de viaţă.

3. Trei probleme aş fi supus dezbaterilor:

a. realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în înalta funcţie de secretar general al partidului;

b. cîmpinean prin naştere — tatăl meu a lucrat aici 40 de ani, ca maistru mecanic — aş fi propus ca orasul Cîmpina, care după cîte ştiu îndeplineşte condiţiile, să devină municipiu:

c. aş mai fi susţinut crearea unor condiţii de viaţă mai bune pentru muncitorii din întreprindere: adică aş fi criticat nişte organe administrative care tot întîrzie să ne aloce fonduri pentru construirea unei cantine, a unor cămine pentru tineret, la construcţia cărora am pune umerii cu toţii. În scurt timp ajungem la peste 3 000 de lucrători şi aceste construcţii devin indispensabile.

4. Pregătirea unui lot de moto-reductoare, pentru utilaje destinate exportului, m-a reţinut în întreprindere de luni dimineaţa pînă marţi la orele 14. În acest timp am ascultat buletinele de ştiri de trei ori: marţi la prînz, seara la 19,30 şi la închiderea emisiunii TV.

5. Însăşi întreprinderea aceasta nouă şi modernă pe care o vedeţi dumneavoastră, în care vă aflaţi acum, este rezultat al luptei dintre nou şi vechi. Dintre cerinţa tot mai mare de reductoare — o realitate nouă — şi imposibilitatea de a le fabrica într-o mică şi veche turnătorie. În 1971 am primit însă vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Şi n-am să vă spun mai mult decît faptul că, după vizită, am primit fonduri şi am ridicat o uzină de înaltă tehnicitate. În clipa de faţă avem cea mai mare producţie de reductoare din ţară. Încă un exemplu: anul acesta am schimbat de două ori modul de programare, de urmărire a producţiei. Am renunţat la soluţiile vechi şi am îmbrăţişat altele noi: într-o lună am mutat 80 de maşini, am reorganizat fluxul şi am obţinut 5 000 de reductoare în plus. Dar lupta aceasta se duce pe mai multe planuri: între rutină şi progres, între comoditate şi angajare totală, între mulţumirea de sine şi autodepăşire.

6. În presa de miercuri, 27 noiembrie, am citit şi am recitit cuvintele tovarăşului Nicolae Ceauşescu: «Ar trebui, desigur, să mulţumesc în mod deosebit organizaţiei de partid din Capitală pentru propunerea pe care a prezentat-o aici; dar, odată cu aceste mulţumiri, propun Congresului să nu reţină propunerea...» Ei bine, aceste cuvinte m-au mişcat profund, m-au emoţionat cu adevărat. Ele ne-au dovedit încă o dată înaltele calităţi morale ale marelui fiu al naţiunii noastre.

RADU FRĂŢILĂ, inginer-şef al
Întreprinderii «Neptun»-Cîmpina

Munca nu e un eveniment, ci felul nostru de a trăi liberi

1. Congresul al XI-lea continuă şi împlineşte cele mai puternice tradiţii revoluţionare ale oamenilor acestui pămînt, dar prin amploarea dezbaterii şi prin cuprinderea tuturor compartimentelor vieţii el ocupă un loc aparte. Poziţia cea mai avansată.

2. Eveniment al tuturor, Congresul apare ca un eveniment al fiecărui cetăţean luat în parte, pentru care devine tot mai evident că munca şi conştiinciozitatea hotărăsc mersul înainte al societăţii noastre. Personal, consider că acordarea unei atenţii deosebite dezvoltării tehnico-ştiinţifice din viitorul cincinal reprezintă o măsură înţeleaptă şi necesară.

3) Mi-aş fi exprimat convingerea că tehnicienii noştri au posibilitatea şi capacitatea de a concepe şi realiza proiecte la nivelul celor mai înalte exigenţe.

4) În tot timpul lăsat liber de preocupările obişnuite. În plus, m-am uitat la televizor cu toată atenţia.

5) Este vorba de birocraţie, de întîrzierea aplicării unor idei noi şi îndrăzneţe.

6) M-a emoţionat cel mai mult expresia secretarului general al partidului, care spunea că pentru dînsul nimic nu va fi mai presus decît poporul, partidul, socialismul.

Prof. ing. MIRCEA MIHĂILESCU,
şeful catedrei de construcţii-beton armat,
Institutul politehnic Cluj-Napoca

Democraţia — un exerciţiu concret şi al fiecăruia

1) Congresul al XI-lea al P.C.R. este unul din evenimentele istorice ce continuă bogatele tradiţii revoluţionare ale poporului român. Acest înalt forum al comuniştilor se înscrie în lungul şir al evenimentelor de mare însemnătate prin care a trecut ţara noastră.

2) În zilele Congresului am participat cu gîndul şi cu fapta la lucrările sale, convins că acolo se decide viitorul nostru, al fiecăruia.

3) Aş fi prezentat realizările sectorului de cercetare de la Combinatul petrochimic-Brazi. Aş fi transmis de la înalta tribună adeziunea deplină a comuniştilor din sectorul de cercetare la documentele Congresului şi la realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

4) N-aş putea preciza de cîte ori am ascultat radioul în aceste zile de mare efervescenţă pentru întregul nostru popor. În laboratorul în care lucrez se află instalat un difuzor la care am urmărit cu multă atenţie orice ştiri transmise în legătură cu desfăşurarea lucrărilor Congresului.

5) Munca de cercetare înseamnă, printre altele, o neobosită căutare a noului. Este firesc ca la locul meu de muncă să se caute modalităţi noi de creştere a producţiei, de îmbunătăţire a calităţii ei. Din păcate, uneori, aplicarea în producţie a cercetărilor efectuate întîmpină o rezistenţă nejustificată, încercîndu-se cumpărarea de licenţe străine. De asemenea, formarea unor colective mari şi multidisciplinare pe probleme cu eficienţă economică sporită întîmpină unele greutăţi. Totuşi, în urma Conferinţei Naţionale a Cercetării Ştiinţifice şi Proiectării sîntem convinşi că activitatea noastră va fi impulsionată şi greutăţile despre care vă vorbeam vor fi depăşite.

6) Consider că momentul cel mai emoţionant al Congresului îl constituie realegerea în funcţia de secretar general al P.C.R. a tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

ANDREI CONSTANTIN
dr. inginer cercetător în cadrul secţiei
de cercetare la Combinatul petrochimic-Brazi

Totul ne priveşte personal

1) Este semnificativ faptul că Programul P.C.R. începe cu un scurt istoric al luptei revoluţionare a poporului nostru. Congresul al XI-lea reprezintă o legătură trainică cu cele mai nobile tradiţii şi aspiraţii ale poporului român de-a lungul veacurilor. Toate evenimentele de mare răsunet din viaţa acestei ţări ar trebui amintite. Şi totuşi, dacă ar fi să mă refer la două evenimente mai recente, aş spune că acest Congres este o continuare firească a Congreselor IX şi X, la care s-au luat hotărîri de o importanţă crucială pentru destinul nostru, pentru destinul României contemporane.

2) Personal, am simţit Congresul al XI-lea ca un eveniment important în viaţa mea. Pentru că tot ceea ce s-a hotărît să se facă în anii viitori în această ţară ne priveşte pe fiecare dintre noi. Am doi copii, unul de 11 ani, iar celălalt de 4 ani. Sînt fericit că ei cunosc cu totul alte vremuri decît le-am cunoscut eu, că ei, atunci cînd vor fi în puterea vîrstei, vor fi cetăţenii unei ţări despre care se va vorbi cu admiraţie în întreaga lume.

3) Le-aş fi povestit delegaţilor la Congres viaţa mea. Simplu, cu cuvinte obişnuite, aşa cum m-a învăţat tata, care a fost muncitor la «Astra Română» şi care mi-a spus cît de greu a trăit el în anii aceia cînd muncitorii îşi cîştigau cu trudă pîinea. Le-aş fi povestit despre anii de foamete de după război, despre dezastrul lăsat în urmă de flagelul mondial. Aş fi istorisit despre sacrificiile pe care le-am făcut eu şi soţia mea, alături de atîţia oameni ai muncii, ca să trecem peste toate greutăţile inerente din primii ani ai puterii poporului muncitor şi despre nădejdea noastră într-un viitor mai bun. Le-aş fi spus că aceste lucruri nu trebuie uitate chiar şi acum, cînd nimic nu mai aminteşte acele vremuri de restrişte. Şi le-aş mai fi spus cum eu, împreună cu colegii mei Victor Stoica, Mircea Gîrbea, Gheorghe Baciu ne străduim să obţinem rezultate tot mai bune în muncă.

4) De fiecare dată am deschis cu nerăbdare televizorul în aceste zile, pentru că telejurnalul îmi crea senzaţia că particip şi eu la lucrările Congresului. Am şi radio acasă, dar la locul meu de muncă se află instalate difuzoare la care am ascultat transmiterea şedinţei de deschidere a Congresului, numeroase buletine de ştiri în legătură cu desfăşurarea lucrărilor.

5) Sînt maistru tehnolog la instalaţiile de condiţionare a polietilenei. La prima instalaţie din ţară care produce polietilenă. E un loc de mare răspundere, unde în fiecare zi sîntem confruntaţi cu noi şi noi probleme, cărora încercăm să le răspundem cît mai bine, folosindu-ne de întreaga noastră capacitate de muncă, de întreaga noastră experienţă. Nu vreau să spun cuvinte mari, dar rezultatele pe care le obţinem, rezultate din ce în ce mai bune, sînt o consecinţă firească şi a preocupărilor noastre de a promova noul. De pildă, aici, un colectiv de muncitori a ameliorat calitatea polietilenei, astfel încît aceasta să nu mai scoată fum şi să nu mai emane miros urît la prelucrare. Tot aici am reuşit să introducem un sistem de încălzire a granulelor de polietilenă pentru a le usca după procesul de omogenizare. Sînt numai cîteva exemple dintr-un noian de fapte care vorbesc despre dorinţa noastră de a îmbunătăţi continuu procesul tehnologic.

6) Pentru mine, momentul cel mai emoţionant al Congresului a fost deschiderea lucrărilor acestui înalt forum al comuniştilor, deschidere aşteptată cu nerăbdare de toţi oamenii muncii din ţara noastră.

NICOLAE SAVU
maistru principal
Combinatul petrochimic-Brazi

Emoţia din glasul secretarului general a fost în clipa aceea emoţia întregii naţiuni

1) Eu m-aş opri la un singur eveniment precedent Congresului al XI-lea şi, cronologic, cel mai apropiat. Mă refer la Conferinţa Naţională din 1972, în cadrul căreia partidul nostru a făcut o amplă analiză a realităţii actuale a României, şi a formulat concepte noi, fundamentale, privind etapa în care ne aflăm. Fiecare ne amintim că acolo s-a vorbit pentru prima dată de societatea socialistă românească multilateral dezvoltată al cărui mod concret de edificare l-au stabilit Directivele actualului Congres, acolo a apărut conturat programul de prognoză, de prevedere a dezvoltării ţării pe o perioadă îndelungată, pentru aproape un pătrar de veac, precum şi multe alte idei privind strategia luptei cu timpul a României, pentru ajungerea din urmă a ţărilor dezvoltate ale lumii, idei privind eficienţa întregii economii etc...

2) Cred că la noi nu se mai poate vorbi de multă vreme despre evenimente mari ale partidului ca evenimente numai ale comuniştilor. Ele sînt ale poporului, ele sînt ale fiecărui om din această ţară, din moment ce scopul fundamental al politicii interne şi externe a Partidului Comunist Român, ţelurile sale supreme sînt progresul ţării şi al naţiunii, asigurarea unui nivel de muncă, de viaţă şi de civilizaţie corespunzător eforturilor noastre.

3) Ce-aş fi spus dacă aş fi avut cuvîntul la Congres? Ca inginer, în speţă ca inginer proiectant, aş fi vorbit, cu francheţe comunistă, despre succesele, dar şi despre neajunsurile noastre. Aş fi adus de asemenea la cunoştinţă preocupările noastre pentru introducerea noului, în special în tehnologiile de fabricaţie a utilajului petrolier, pentru reducerea consumului de metal, prin reproiectarea unor piese şi subansamble, prin adaptarea unor soluţii constructive noi. Aceleaşi repere se execută acum cu un consum mai mic de manoperă, ori cu o manoperă mai ieftină, exact pe linia indicată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raportul prezentat la Congres. Fireşte, aş fi vorbit şi despre aspiraţiile noastre profesionale, despre

(Continuare în pag. 8)

O fotografie în haine de sărbătoare: delegaţii judeţelor Teleorman, Buzău, Ialomiţa, Botoşani, Harghita avîndu-l în mijlocul lor pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu (stînga).

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu în mijlocul delegaţilor judeţelor Galaţi, Braşov, Iaşi şi Gorj (dreapta).

> **«Prin întreaga sa activitate, partidul nostru a demonstrat şi demonstrează că nu are alt ţel decît slujirea intereselor poporului, făurirea socialismului şi comunismului în patria noastră, garantarea independenţei şi suveranităţii ţării, victoria ideilor socialismului în ţara noastră şi în lume, dezvoltarea colaborării internaţionale şi instaurarea păcii pe planeta noastră».**
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

---

neajunsurile noastre, despre dorinţele noastre. Ca durata de introducere a noului în producţie să fie cît mai scurtă, noi, proiectanţii de pe lîngă marea uzină ploieşteană, avem nevoie de o bază experimentală mai largă, practic de un atelier de prototipuri. Întîrzierea în realizarea acestora grevează serios asupra eficienţei economice a activităţii noastre.

4) Primul buletin de ştiri orice femeie îl ascultă la ora 6 dimineaţa, cînd se pregăteşte să-şi scoale copiii pentru şcoală, ori grădiniţă. Între orele 6 şi 23, în ziua de 26 noiembrie, am ascultat 4 buletine de ştiri.

5) Vechiul se manifestă în special în mentalitatea oamenilor şi acesta este, cred eu, terenul cel mai spinos şi cel mai dificil de cucerit. În proiectare e vorba de adaptarea soluţiilor celor mai noi. Problema nu e aşa de simplă, oamenii au reţineri şi pentru că ne lovim de nişte greutăţi materiale uneori insurmontabile, cel puţin pentru o vreme. Poţi tu să ai o idee nouă, grozavă, extraordinară, dar dacă nu sînt practic posibilităţi materiale de realizare, n-are rost doar să epatezi lumea cu ea. La ce-ar folosi? Nu acesta-i scopul ideilor noi, originale. Trebuie să lupţi, s-o adaptezi, să-i găseşti utilitatea în condiţiile date. Ca proiectanţi, prin specificul muncii noastre, sîntem mai receptivi la soluţiile noi, însă adaptarea lor în vederea realizării în producţie este îngreunată de posibilităţile tehnologice, de coeficientul de siguranţă prea mare pe care şi-l iau tehnologii, adică exact aceia care trebuie să spună cum se face, cum se realizează produsul. Noi spunem ce trebuie să se facă, ei trebuie să spună cum.

6) Realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în funcţia de secretar general al partidului.

TEODORA ALECU
inginer proiectant în atelierul Institutului de cercetări şi proiectări utilaj petrolier, de pe lîngă Uzina «1 Mai»-Ploieşti.

... fiindcă mereu devenim mai puternici decît ne închipuim iniţial

1) Mi-a plăcut cum a numit tovarăşul Nicolae Ceauşescu viitorul cincinal: Cincinalul revoluţiei ştiinţifice şi tehnice. Şi m-am întrebat de ce? De ce adică neapărat acum? De ce nu ne-am propus un asemenea obiectiv acum douăzeci de ani? Sau peste cinci ani? Ştiam că oamenii îşi propun spre rezolvare problemele ale căror soluţii există şi a căror nevoie este imediată. Dar nevoia exista şi atunci. *Cincinalul acesta îl terminăm înainte de termen fiindcă,* mi-am răspuns tot singură, mereu devenim mai puternici decît ne închipuim iniţial. Atît de puternici încît acum ne simţim în stare să ne apucăm de o asemenea întreprindere vitală pentru poporul nostru. Dar e limpede pentru toată lumea că pentru asta a fost în mod necesar nevoie de Congresele IX şi X.

2) Măsura ne-a dat-o munca. De trei ori în acest an ne-am angajat în suplimentarea sarcinilor de plan. Şi pentru Congres am găsit resurse să ne asumăm alte angajamente, dar aceste angajamente au fost rezultatul putinţei şi voinţei individuale a lucrătorilor, muncitorilor şi inginerilor.

3) Aş fi spus că cetăţenii oraşului nostru au discutat în dezbateri publice legile cele mai recente şi care-i preocupă cel mai mult: Legea funciară şi a sistematizării etc. — şi le-au aprobat din toată inima, cu înţelegerea izvorîtă din speranţă.

4) Le-am ascultat numai seara. Ziua alerg pentru cele două mari lucrări ale oraşului: terminarea podului de la Posada şi captarea de apă din cartierul Ghioceşti.

5) Vechi este cimentul de pe case şi plante şi flori. Noi sînt porţile în fier forjat, mobilele, televizoarele, frigiderele, şi sufletele oamenilor. Vechi sînt răspunsurile la durerea noastră numită poluare. Noi sînt oamenii care refuză să ia lucrurile aşa cum sînt şi se opun rigidităţii, comodităţii, birocraţiei.

6) Cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu, emoţionat, şi neacceptînd propunerea de a fi ales secretar general pe viaţă a spus că a muncit 40 de ani şi că viaţa dumnealui o va închina, ca şi pînă acum, ţării şi poporului al cărui fiu este.

RODICA NEAGOE
vicepreşedinte al Consiliului popular orăşenesc Comarnic

Şansa de a ne afirma, nu numai profesional, dar şi politic, adică patriotic

1) Sînt în istoria patriei noastre multe momente pe care Congresul al XI-lea le continuă în mod direct şi la un nivel superior, la scara zilei de azi, cu deosebit de mobilizatoarele sarcini propuse de către documentele viitorului cincinal. Dar eu, pentru că am împlinit în acest an vîrsta de 30 de ani şi deci fac parte dintre cei care au crescut odată cu ţara, aş zice că am un motiv în plus pentru a considera al XI-lea Congres evenimentul direct al marelui act de la 23 August.

▲ **Memoria peliculei va păstra această imagine în cronica Congresului al XI-lea: tovarăşul Nicolae Ceauşescu fotografiindu-se împreună cu delegaţii judeţelor Alba, Bihor, Prahova şi Olt.**

O amintire de neşters: delegaţii judeţelor Mureş, Constanţa, Maramureş, Mehedinţi şi Bistriţa-Năsăud fotografiindu-se împreună cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu. ▼

2) Aş răspunde nu simplu, ci concret: în faţa muncii de cercetare stau sarcini deosebite privind viitorul cincinal. Şi dacă mai vîrstnicii noştri colegi nu s-ar supăra, eu aş zice că respectivele sarcini stau, în primul rînd, în faţa noastră, a tinerilor cercetători. În lumina acestui argument, Congresul este un eveniment al tuturor, dar şi al fiecăruia în parte, pentru că în faţa fiecăruia se deschide un larg cîmp de activitate, şansa de a se afirma nu numai profesional, dar şi politic, adică patriotic. Cu alte cuvinte, destinul nostru, al fiecăruia este inclus în documentele Congresului, nu numai la modul general, ci şi în linii şi indicaţii suficient de concrete. Nouă ne rămîne problema opţiunii şi a elanului, adică, la urma urmei, să dovedim prin fapte că ne iubim meseria noastră şi munca noastră.

3) Aş fi vorbit despre munca mea şi a colegilor mei angrenaţi încă de pe acum în lupta cu timpul pentru atingerea şi depăşirea cifrei propuse în documentele premergătoare Congresului: cincizeci de milioane de păsări ouătoare. Şi aş mai fi arătat că am înţeles pe deplin sfatul tovarăşului Nicolae Ceauşescu de a consolida relaţia cercetare—învăţămînt şi cercetare—producţie.

4) În prima zi a Congresului am vizionat cu toţii, la televizorul întreprinderii, începutul solemn, deosebit de maiestuos al Congresului. Iar în cea de-a doua zi am adus în cadrul laboratorului nostru un tranzistor cu care am ascultat absolut toate buletinele de ştiri transmise.

5) Nu este greu să exemplificăm, mai ales pentru munca de cercetare, forma pe care o ia lupta dintre vechi şi nou, există o luptă continuă între elan şi comoditate, între o soluţie nouă şi o rutină numită obişnuinţă. Ar mai fi vorba şi de o reţinere în faţa unei idei noi, generoase

O conversație și un surîs dintr-o pauză a lucrărilor Congresului

Delegații municipiului București bucuroși să se fotografieze împreună cu fiul cel mai iubit al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu fotografiindu-se pe treptele Sălii Palatului împreună cu delegații județelor Sibiu, Dolj, Brăila și Satu Mare.

care implică și o anume doză de risc. Vreau să spun că sînt unii care se cam tem să-și asume o cît de mică responsabilitate, deși datoria lor este tocmai aceea de a-și asuma responsabilitatea. Din fericire, în cadrul laboratorului nostru de genetică și ameliorare, poate și pentru faptul că sîntem toți tineri dornici de muncă și plini de inițiativă, nu avem asemenea probleme. Ar mai fi vorba și despre o manifestare permanentă a spiritului revoluționar care trebuie să ne caracterizeze în fiecare clipă a activității noastre. Noul numai așa poate să înfrîngă inerția vechiului.

6) Eu consider că momentul cel mai emoționant al Congresului l-a constituit atitudinea plină de înțelepciune și adevărată omenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în momentul realegerii în suprema funcție de secretar general al partidului. Mi-am adus aminte și de momentul în care depunea jurămîntul în calitate de președinte al Republicii Socialiste România. Nu știu dacă-mi pot permite să spun că, după felul cum vorbea, l-am simțit atunci foarte-foarte aproape de inima și gîndul întregului popor și deci foarte aproape și de gîndurile mele de comunist și cetățean al acestui scump pămînt numit România.

GEORGETA DOBRESCU
doctor veterinar, cercetătoare la
Stațiunea centrală avicolă-Săftica

Biografia unui revoluționar este revoluția însăși

1) Congresul al XI-lea al P.C.R. reprezintă corolarul unei istorii milenare, glorioase, atît de bogată în tradiții revoluționare, cu generații succesive de luptători pentru progres, adevăr, libertate națională și socială.

2) L-am simțit și îl simt ca pe un eveniment istoric de o importanță deosebită în destinul fiecăruia dintre noi, un suprem act de conștiință prin care am luat act de noi înșine. Un sfat al întregii noastre națiuni care ne-a arătat cum vom fi mîine! Așa cum va arăta societatea socialistă în înaintarea ei firească spre comunism — de ea, de aceasta din urmă beneficiind în primul rînd cei ce astăzi au vîrsta tinereții!

3) Dacă eram delegat în primul rînd mi-aș fi declarat totala adeziune față de documentele Congresului — față de realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al partidului nostru. Totodată, aș fi adus la cunoștință tuturor celor prezenți (iată însă că o pot face prin intermediul dumneavoastră!), că aceste sentimente sînt comune întregului colectiv al nostru, în care media de vîrstă nu depășește 27 de ani; că principalele noastre sarcini vor fi rezolvate de către **acești** tineri; tineri care s-au și constituit în «schimburi de onoare»! Chiar această zi, în care vă răspund, este declarată «Zi de Onoare» — și pot afirma cu deplină încredere că rezultatele obținute vor fi cu totul deosebite!

4) Din prima zi a Congresului am fost prezenți în fața televizoarelor, trăind din plin efervescența, întreaga atmosferă a lucrărilor. Personal, mi-am notat chestiuni și date ce mă interesează direct, ca om, ca muncitor și comunist în primul rînd! La club vizionările la televizor se fac pe schimburi. Am fost cu toții la curent cu tot ce s-a întîmplat în marea sală a partidului și poporului. Eu nu pot vorbi numai de mine, pentru că **noi toți** sîntem prezenți aici!

5) Noi facem parte dintr-o întreprindere nouă — **nouă ea însăși,** ultramodernă! — chestiunea luptei dintre vechi și nou, cred, se poate pune mai ales în ceea ce privește lupta dintre satisfacție, dintre satisfacția unor rezultate obținute, și dorința, convingerea că putem face totuși mai mult! Este foarte greu de exemplificat acest lucru, dar pot să vă asigur că această «competiție» individuală — a fiecăruia cu sine însuși — este proprie tuturor tinerilor, la fiecare loc de muncă, în absolut orice moment.

6) Căldura, dorința fierbinte cu care noi toți am propus realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al Partidului!

ION SANDU
lăcătuș mecanic, secretar U.T.C.
Întreprinderea mecanică fină-Sinaia

Adevărul nu e numai al celor ce-l spun, ci, mai ales, al celor ce-l apără

1) Eu aliniez acest Congres marelui act al insurecției din august 1944. Atunci a fost revoluția, descătușarea; acum e corolarul ei, marea etapă a maturității, marea etapă a desăvîrșirii, a trecerii revoluției — de la starea ei insurgentă, de negare a vechilor rînduieli — la etapa de **afirmare** a unei civilizații noi, foarte dinamică și foarte mobilă, dar, totodată, constituită perfect, solidă în toate articulațiile ei. Afirmare ce s-a făcut — cu argumente tot mai puternice — și la Congresul al IX-lea, și la Congresul al X-lea, și acum. Eu, ca om al tehnicii, nu ca istoric, vă pot spune că ziua de 25 noiembrie 1974, cînd s-a deschis acest «Congres al partidului și Congres al poporului», cum a fost numit, poate fi pusă lîngă oricare din zilele mari ale românilor, dar cel mai bine stă lîngă ziua unu a noii noastre istorii — 23 August 1944. S-ar putea să vă spun acest lucru și pentru că mie, ca om al tehnicii, îmi plac bilanțurile și cifrele rotunde: între anul '44 și anul Congresului al XI-lea sînt exact trei decenii. Trei decenii care măsoară în intensitate secole.

2) Vedeți, cred că nu este om în țara asta care să nu fi găsit în lucrările, în documentele programatice ale Congresului, în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, o infinitate de lucruri care să-l privească la modul cel mai direct. Totul ne privește la modul cel mai direct: și construcția economică, și efortul spre bunăstare, și cultura, și politica noastră externă. Mie, cînd am deschis ziarul cu raportul, mi-au căzut ochii (să nu spuneți că-i o figură de stil, chiar pe asta mi-au căzut ochii) pe aceste cîteva cuvinte: «În viitorul cincinal va trebui realizată mecanizarea completă a lucrărilor agricole». Uzina pe care-o conduc — și care construiește mașini și utilaje agricole — a fost înființată în 1951. După numai două decenii, în '71, raportam, în numai 17 zile de lucru, o

(Continuare în pag. 10)

«Pretutindeni se pot constata roadele activității neobosite a celor ce muncesc, care-și făuresc, prin efortul brațelor și minții lor, o viață tot mai demnă, tot mai înfloritoare. La fiecare pas se văd minunatele creații ale poporului, rezultatele afirmării în viață a principiilor socialismului. Iată de ce putem afirma,la acest bilanț grandios, că partidul nostru s-a dovedit singurul partid din istoria zbuciumată a României, care s-a identificat întru totul cu năzuințele și interesele maselor largi populare, a pus mai presus de orice independența, bunăstarea și fericirea întregului nostru popor».

NICOLAE CEAUȘESCU

Tovarășul Nicolae Ceaușescu printre delegații județelor Argeș, Dîmbovița, Sălaj, Vrancea și Arad.

producție echivalentă cu cea a anului de debut. Ce înseamnă, în anii ce vin, pentru noi, «mecanizarea completă a lucrărilor agricole?» În 1980, volumul producției noastre va fi — conform Directivelor — de 4 ori mai mare ca azi. Vom asimila și vom construi o gamă extrem de largă de noi produse (ponderea lor, în 1980, va fi de 87 la sută din totalul produselor). Vom construi, în cincinalul ce vine, primele mii de tractoare «Made in Craiova». Vom da, în sfîrșit, potrivit acelorași Directive, cam o cincime *din producția națională a branșei. Iată niște «evenimente»* pentru fiecare din noi, oamenii acestei atît de tinere uzine! Evenimente care ne obligă să medităm la niște cuvinte care încep — toate — cu «re»: **reașezare** a întregii noastre activități, **recalificare** și — nu în ultimul rînd — **regîndire** a obligațiilor noastre, a sentimentelor, dacă vreți, cu care intrăm în ziua de mîine.

3) Aș fi spus toate lucrurile pe care vi le-am spus mai înainte. Și aș mai fi spus că toate aceste mari cifre ale viitorului vor deveni — prin legămîntul nostru comunist — faptă vie a țării. Noi deja ne-am angajat — aș fi spus la Congres — să îndeplinim cincinalul cu 7 luni mai devreme. Noi vrem să intrăm în celălalt cincinal — în «cincinalul *revoluției tehnico-științifice», cum l-a numit tovarășul* Nicolae Ceaușescu, în cincinalul care «va marca ridicarea României pe o treaptă superioară de dezvoltare» — foarte bine pregătiți.

4) Asta nu mai țin minte. Poate de două-trei ori, poate mai mult... N-aș putea să vă spun exact; mi se pare că le-am ascultat tot timpul, fiindcă toate orele acelea au creat, cum să vă spun, aici, în uzina noastră, o ambianță unică. O ambianță unică și o ambianță continuă. Am trăit toate orele, toate clipele, în această «stare a Congresului», adică în această continuă și febrilă stare de spirit.

5) Aici ar fi foarte multe de spus. Trebuie să știți că uzina noastră (fapt pe care l-ați dedus, cred, din cifrele de mai sus) trece printr-un intens proces de înnoire. Ce să vă spun? Că numai una din marile noastre hale (o hală monobloc) va acoperi un teritoriu de peste 42 000 mp, cam cît două stadioane ale Craiovei. Nu mai vorbesc de utilajele noi. Deci, mari, foarte mari exigențe, mari, foarte mari pretenții. Reproiectarea tehnologiilor existente, adaptarea lor la cerințele noi, e o sarcină a noastră de vîrf și de fiecare zi. Avem încă utilaje inactive (valoarea lor înseamnă încă, la noi, o cifră mare: 11,3 milioane lei!), avem cifre mari și la cheltuielile materiale ale producției (în structura prețurilor de cost, ele dețin nu mai puțin de 72 la sută). Oamenii noștri s-au cam obișnuit cu «darurile»: hale noi, utilaje moderne, condiții superioare de muncă — *totul prin grija, prin efortul statului. Lupta cu vechiul* este, trebuie să fie la noi (și va fi!) lupta pentru fructificarea fiecărui leu investit, lupta bunului gospodar pentru avuția sa și a țării.

6) Pe mine m-a emoționat foarte mult momentul acela cînd, după propunerea tovarășului Gheorghe Cioară, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Omul cel mai iubit de poporul nostru, omul în care vedem chiar viitorul nostru, siguranța viitorului nostru, a vorbit despre sine însuși într-un mod care m-a tulburat profund. A fost o lecție. A fost o lecție de modestie comunistă. A fost o lecție pe care nu toți o aplicăm... A fost o lecție pe care orice conducător, la nivelul lui, trebuie s-o aibă în față, sub ochi, în *conștiința lui*, ca pe un adevăr, ca pe o lege supremă de viață.

NICOLAE CĂPLESCU, inginer
directorul Uzinelor «7 Noiembrie»
Craiova

Rezultatul favorabil al luptei între vechi și nou este omul și nu oricare, ci omul comunist

1) Istoria patriei este și trecerea de la un eveniment la altul și viața zilelor noastre. Cel mai important eveniment al nostru este că existăm și Congresul al XI-lea este continuarea directă a acestui fapt. Spre deosebire de America, de pildă, pe noi nu ne-a descoperit nimeni și nu cred că trebuie să fim triști. Ne descoperim singuri și asta înseamnă mult. Existăm și devenim — acestea sînt evenimentele noastre, ale românilor adunați în aceste zile la marele sfat al țării.

2) De la fiecare congres lumea așteaptă nu numai lucruri noi, ci și bune. Mă recunosc ori de cîte ori se vorbește despre muncă. N-am nevoie de cuvinte mari: muncesc și se știe, muncesc și în acest fel nu voi fi uitat de istorie niciodată.

3) «Dragi prieteni. Puteți să contați pe mintea și pe sufletul meu, pe mîinile mele mari și bătătorite, în care linia vieții este flancată de bătături, contați pe copiii mei».

4) În a doua zi a Congresului, fiecare om a devenit buletinul unei singure știri: «Propunerea e făcută deci cu o întîrziere de 40 de ani, pentru că de 40 de ani mi-am legat viața de interesele partidului, ale înălțării României spre o viață nouă, spre comunism». Am auzit-o spusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu și în acele clipe am simțit o imensă mîndrie.

5) Luptăm cu noul pentru că nu-l cunoaștem și cu vechiul pentru că îl cunoaștem. Nu înțeleg de ce nu se luptă cu o mare asprime și împotriva formării omului vechi. Pentru că el se formează și unii dintre aceștia nici măcar nu se prefac că sînt noi. M-am gîndit de multe ori de ce se fură din avutul obștesc? Este, cred, cea mai convingătoare dovadă a existenței omului vechi. La «Vulcan» forma concretă a luptei dintre vechi și nou este aspră, aș spune. Cei vechi pleacă și pleacă știind că nu este nevoie de ei. Un lucru foarte important: unii tineri ingineri cred că ne educă pe noi, muncitorii, și n-o fac, iar noi nu-i educăm pe ei, ceea ce este greșit. O întrebare: de ce, oare, despre nocivitatea ședințelor lungi și obositoare, fără rost, se vorbește tot în ședință? La urma-urmei, rezultatul favorabil al luptei între nou și vechi este omul și nu oricare, ci acela nou.

6) Acela în care Președintele țării ne urează tuturor sănătate și ne spune că fericirea noastră este trecută pe agenda vieții sale.

NICOLAE PETRESCU
Uzina «Vulcan»-București

Solidaritatea noastră izvorăște din înțelegere și speranță

1) Cred că e ușor pentru orice român să înțeleagă locul Congresului al XI-lea al partidului în istoria țării, ca o continuare a luptelor poporului pentru progres social. Este un moment de răscruce, un moment în care România intră într-o altă etapă a evoluției ei, după lungi acumulări și eforturi, pe un drum al progresului multilateral, al *civilizației prospere*, al înfăptuirii unui vis de aur: comunismul.

2) Aș fi vrut să fiți în atelierul pe care îl conduc, să vedeți cum discutau oamenii în ziua a doua a Congresului, după apariția în ziare a Raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este cel mai sigur și mai grăitor test, după mine, fiindcă am vorbit cu toții despre viitorul industriei, al țării, al fiecăruia dintre noi. Sarcinile din cincinalul următor, privind dezvoltarea sectorului de mașini-unelte, privind liniile tehnologice vor avea efecte directe pentru noi. Înseamnă că și noi vom avea în atelier mai multe strunguri carusel, mai multe mașini de alezat și frezat orizontale, mai multe scule moderne și n-o să mai avem *situații de strangulări în producție*. În felul acesta, evenimentul este al fiecăruia dintre cei peste douăzeci de milioane care trăim între hotarele acestei țări.

3) Aș fi raportat că, în cinstea înaltului forum al comuniștilor, muncitorii, tehnicienii, inginerii de la Uzina «1 Mai»-Ploiești au realizat prototipul unei instalații complet noi, care atinge adîncimi de foraj de 10 000 metri. Faptul că realizăm o asemenea performanță este dovada capacității noastre. Aș fi asigurat Congresul că vom îndeplini indicația secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, dată în vizita sa de lucru din septembrie anul acesta, de a realiza, în 1975, 100 de instalații F. 200 convenționale, atît de solicitate de beneficiarii noștri externi. Aș fi informat că, în cinstea Congresului, în uzina noastră au lucrat schimburi de onoare în care s-au atins multe recorduri de producție. Atelierul pe care-l conduc, din cadrul Secției Mecanică I, format din 60 de muncitori, în ziua de 26 noiembrie, adică în ziua a doua a lucrărilor Congresului, a încheiat planul lunii și a început producția pentru luna decembrie.

4) Sincer să fiu, doar de două ori. Dimineața la cinci, înainte de a fi plecat de-acasă spre uzină, și pe cel de la ora 22, de fapt, cel mai complet, fiindcă am ieșit la șapte seara din uzină. Am avut mult de lucru, cu schimburile de onoare.

5) Mai avem fluctuație, mai avem muncitori care întîrzie, mai avem muncitori care nu utilizează bine cele opt ore de lucru. Acestea sînt forme ale vechiului. Noul înseamnă că avem tot mai mulți muncitori cu liceul, sau elevi la liceu, că avem fete strungărițe, foarte bune și deci a căzut prejudecata că o femeie nu-i aptă pentru industria grea, că avem mulți muncitori atît de capabili și de talentați încît creează la locul de muncă. Recent, cîțiva din atelier au conceput și executat dispozitive S.D.V. originale prin care au îmbunătățit simțitor precizia prelucrării mecanice.

6) Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român, dorința și voința întregului popor.

PETRE COSTIN
maistru principal
Uzina «1 Mai»-Ploiești

Sens unic: promovarea noului

1) Am înfăptuit revoluția și construcția socialismului, corelînd și integrînd firesc și legic un fenomen al dezvoltării sociale în istoria națională a poporului nostru, prin valorificarea maximă a tradițiilor revoluționare preexistente.

2) Am fost crescut de partid și pentru munca mea partidul m-a recompensat cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Programul adoptat de Congres este *programul* meu de viață și muncă.

3) Aș fi spus ce am afirmat și în Conferința orășenească și anume că aprob din toată inima documentele Congresului și propun și eu, alături de comuniștii și oamenii muncii din toată țara, ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în înalta funcție de secretar general al partidului.

4) Sarcinile de producție îmi ocupă toată ziua, dar seara am urmărit atît emisiunile de la televizor cît și de la radio. În răgazurile de peste zi am studiat cu atenție ziarele.

5) Lupta dintre vechi și nou într-o uzină recentă ca a noastră se duce, cum vă puteți închipui, într-un sens

unic: promovarea noului. Promovarea ideilor, promovarea oamenilor care sînt purtătorii acestor idei.

6) Clipa cînd, ridicîndu-se în picioare, ca să aplaude realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcţia de secretar general, sala, dispărînd parcă sub mulţime, nu mai era sală, ci o întreagă ţară.

AUREL BOGHICI,
directorul Întreprinderii mecanică fină din Sinaia

Tovarășul Nicolae Ceaușescu fotografiindu-se împreună cu delegaţii judeţelor Tulcea, Caraș-Severin, Buzău și Cluj

Muncim pentru pîine, dar și pentru flori, pentru o naţiune multilateral înzestrată

1) Îmi place mie să cred că ideile încorporate în documentele Congresului al XI-lea sînt ca un fluviu continuu, incandescent, care vine din izvoarele adînci ale românilor. Nici un eveniment care se leagă de destinele ţării nu exprimă o gîndire fracţionată, numai a sa. Cu atît mai mult un Congres, cu atît mai mult Congresul al XI-lea, care, știm bine cu toţii, este un moment de mare bilanţ al realizărilor noastre, un sfat politic înţelept, în care cei mai de seamă semeni ai noștri, cei mai vrednici comuniști hotărăsc ce vom face și cum vom face, pentru o bună vreme în viitor. Congresul al XI-lea este însă și o încununare a tuturor evenimentelor de anul acesta: a 30-a aniversare a eliberării României de sub dominaţia fascistă, plenara Comitetului Central în care s-au dezbătut Programul și celelalte documente ale partidului, documente care asigură dezvoltarea viitoare a patriei.

2) Congresul este, într-adevăr, un eveniment al tuturor, dar și al fiecăruia, trăit de fiecare în parte, care inundă simţirea fiecăruia dintre noi. Zilele Congresului, orele acestea ale Congresului, pentru noi, ore de muncă fierbinte, mi-au transmis un fior de mai mare răspundere. Am simţit că trebuie să fac ceva. Știţi, eu sînt și locţiitorul secretarului comitetului de partid pe întreprindere. Am organizat schimburi de onoare și zile record în cinstea Congresului. În ziua de 25 noiembrie, o zi care o vom ţine minte, am realizat un mare record: aveam prevăzute în plan 166 de reductoare. Noi ne-am angajat la 175 și am fabricat, cîte credeţi? Aproape 200. Așa am procedat în toate celelalte zile ale Congresului. Așa am trăit noi «tensiunea» acestor istorice ore.

3) În primul rînd susţineam realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcţie de secretar general al partidului. Aș fi vorbit apoi despre realizările colectivului de la întreprinderea «Neptun», realizări de care, cred eu, putem fi mîndri, dar nu mulţumiţi: avem un plus de 261 reductoare de turaţie. Intr-o fabrică modernă ca a noastră totdeauna vom găsi însă loc pentru mai bine. Și în atelierul nostru, prin căutări, prin eforturi susţinute, am ajuns să dublăm producţia de S.D.V.-uri. Am plecat de la un plan de 8 000 de ore pe lună și în luna aceasta pe care noi am denumit-o «luna Congresului» realizăm 19 000 de ore. Nu e deloc puţin dar nu e nici pragul peste care nu vom mai putea trece.

4) Am ascultat toate buletinele de știri, în împrejurări diferite: acasă, cu familia, aici în uzină, unde ne-am adus cu noi un tranzistor. Ne interesează mult toate hotărîrile Congresului: sînt doar hotărîrile pe care le vom transpune noi în practică. De aceea nu numai eu, ci toţi cei 150 de muncitori din cadrul atelierului de S.D.V.-uri, toţi cetăţenii acestei patrii, cred eu, am fost cu inima acolo, în sala mare a Congresului, alături de marea inimă comunistă.

5) Din multiplele aspecte ale acestei probleme mă opresc la una: la atelierul de S.D.V.-uri lucrătorii erau retribuiţi «în regie». De 6 luni de zile am introdus noua formă de retribuţie a muncii: acordul global. O parte dintre oameni au fost sceptici; presupuneau că o să cîștige mai puţin. Numai că după o lună s-au convins de contrariul: au fost retribuiţi mai bine. Noua formă de retribuţie i-a mobilizat, a întărit răspunderea colectivă, a influenţat în mod pozitiv asupra calităţii produselor, a respectării

(Continuare în pag. 12)

După încheierea lucrărilor Congresului al XI-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu noul Comitet Central, întîmpinat cu entuziasm de mulţimea adunată în Piaţa Palatului în semn de omagiu și neţărmurită dragoste faţă de secretarul general al partidului.

Fotografie de **NICU VASILE** ■

termenelor de livrare. Oamenii își organizează mai bine locurile de muncă, îngrijesc mai bine mașinile și sculele. Azi, tendința fiecăruia dintre lucrătorii cu categorii mici este de a executa lucrări de categorii *superioare*. Și le execută bine. Înainte nu existau flori în atelier. Acum priviți și dumneavoastră cum și-au gospodărit locurile de muncă. Nu reflectă oare aceasta un spirit și o conștiință nouă față de muncă?

6) Fără îndoială că momentul cel mai emoționant al Congresului a fost atunci cînd am ascultat pe bandă aici, în atelierul acesta, cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu referitor la propunerea organizației de partid a Capitalei. Pentru cîteva secunde tot zgomotul acesta dispăruse, muncitorii ascultau într-o liniște profundă, vorbea doar cel mai iubit fiu al poporului nostru. Am ascultat atunci cea mai mare și convingătoare lecție de omenie, de modestie pe care am auzit-o vreodată. Și e bine, zic eu, ca toți comuniștii să învățăm din acest mare gest. Știu că era emoționată întreaga asistență. Aceeași putere a emoțiilor am simțit-o și noi aici la Cîmpina.

ION MIHART, maistru, șeful atelierului de S.D.V.-uri, Întreprinderea «Neptun»-Cîmpina

O fotografie pentru albumul Congresului al XI-lea: tovarășul Nicolae Ceaușescu în mijlocul delegaților județelor Suceava, Covasna, Ilfov, Vaslui și Vîlcea.

Sînt țăran, adică om al pămîntului, și lupt pentru pămînt

1) Chiar dacă sînt vicepreședinte al Consiliului popular, comuna Balotești, și am devenit, cum s-ar spune, funcționar în administrație, eu aș zice că tot țăran am rămas, adică tot al pămîntului sînt. Spun asta pentru că reforma agrară și naționalizarea mijloacelor de producție sînt două evenimente de o importanță istorică deosebită în viața mea. Evident, aceste evenimente n-ar fi fost posibile fără momentul crucial al istoriei neamului românesc: insurecția națională antifascistă armată de la 23 August 1944. Sigur că mai sînt și alte momente importante în trecutul patriei noastre, precum și în prezentul socialist al țării noastre, dar eu cred că, în primul rînd, cel de-al XI-lea Congres vine să le întregească și să le continue, acum și în viitor, pe acestea trei.

2) Ca tot omul care a citit sau a ascultat la radio sau televiziune atît documentele premergătoare Congresului cît și cele mai semnificative momente din desfășurarea marelui forum al comuniștilor, am încercat și eu și cred că am deslușit care anume aspecte sînt strîns legate de munca mea și de viața mea. În ceea ce privește viața mea personală n-aș putea spune că voi evolua, ca profesie, în cine știe ce direcție nouă, dar poate că fiii mei, băiatul sau fata, ar avea un cuvînt de spus în legătură cu perspectivele ce li se deschid în relație directă cu dezvoltarea întregii noastre țări. Pot să afirm că am deplină încredere în creșterea continuă a nivelului nostru de trai, într-o bunăstare tot mai deplină și cu un caracter tot mai larg. În ceea ce privește munca mea lucrurile sînt mai mult decît clare, știu precis ce anume trebuie să fac și voi face totul pentru traducerea în viață a sarcinilor ce-mi revin.

3) Dacă aș fi fost delegat și dacă aș fi luat cuvîntul în marele sfat al țării, aș fi susținut cu tărie, și căldură, și convingere realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Apoi aș fi arătat că alături de alte comune și comuna Balotești are realizări frumoase și în primul rînd faptul că, datorită dezvoltării economice a comunei pe raza căreia s-au ridicat mai multe obiective economice, dispunem de toate posibilitățile materiale pentru trecerea în categoria comunelor care se urbanizează. Un alt lucru despre care aș fi vorbit ar fi fost lupta pentru pămînt și i-aș fi mulțumit secretarului nostru general pentru categorica sa acțiune depusă în scopul salvării și recuperării pămîntului arabil care ne hrănește pe toți. Și, în fine, aș fi asigurat Congresul că noi, cei din comuna Balotești, sîntem hotărîți să nu precupețim nici un efort pentru îndeplinirea tuturor sarcinilor încredințate.

4) Drept să vă spun, doar dimineața am reușit să ascult buletinul de știri și apoi, abia seara, telejurnalul. În restul zilei a trebuit să rezolv cîteva urgente sarcini de serviciu. Am suplinit această stare de lucruri prin faptul că am citit ziarul «Scînteia» din data de 26 noiembrie a.c.

5) La această întrebare, în cuvinte puține, e greu să răspund. Dintre toate formele concrete ale luptei dintre vechi și nou eu aș aminti-o pe aceea a mentalității învechite. Ce numesc eu mentalitate învechită?! Dorința de căpătuială, urmărirea disperată, cu orice preț, numai a interesului personal. Și mai concret? Comuna noastră se află la poarta Bucureștiului, la numai 21 de kilometri. Noi avem cîteva întreprinderi unde vin și se încadrează oameni din toată țara. Unii chiar au timp să se și califice într-o meserie sau alta. Dar mulți dintre ei vin doar pentru a pătrunde mai tîrziu în București. Împotriva acestui fenomen care *provoacă o mare fluctuație, fenomen care eu cred că se* datorează unei mentalități învechite, noi trebuie să luptăm cu toată puterea.

6) Momentul cel mai emoționant al Congresului l-a constituit clipa în care au fost deschise lucrările. De ce? Pentru că era toată lumea, cum să vă spun, o singură suflare și un singur gînd.

NICULAE NICULAE
vicepreședinte al Consiliului popular, comuna Balotești

RECITÎNDU-L PE SUETONIUS

Istoria rămîne mama noastră, învățătoare. Sînt colectate acolo de către martori mai apropiați sau mai îndepărtați fapte rămase pe vecie în memoria popoarelor, exemple admirabile de înțelepciune, fapte de vitejie aproape inimaginabile, precum și exemple de o înaltă strategie. Colectate, aceste momente de vîrf ale istoriei popoarelor pot constitui o lectură mai mult decît profitabilă. Timpul cerne mereu și lasă amintirii noastre mai ales pe cei bravi, pe cei ce s-au ridicat deasupra contemporanilor lor prin uriașe fapte de vitejie, prin decizii ce au părut poate la un moment dat hazardate, de neconceput și care de fapt deschideau *noi drumuri în conștiința lumii*, modificînd, pe sute sau mii de ani, soarta popoarelor lor. O conștiință care moțăie, care ezită, care amînă, un comandant de oști ce așteaptă slăbiciunea celorlalți și nu își ia asupra lui marile răspunderi ale clipei, un strateg al unei națiuni ce nu concepe să ia inițiative, iată exemplele unor eșecuri răsunătoare, cele ce pun și mai mult în lumină fapte cu adevărat strălucite ale adevăraților eroi ai națiunilor.

Am năravul de a deschide din cînd în cînd cărți mai vechi și mai noi de istorie. Nu vorbesc de romanțările făcute în serie, de acele falsuri voite care mutilează adevărul, ci de cărțile cu adevărat serioase, cele încărcate de o mare semnificație tocmai prin ceea ce adună în paginile lor și pun în lumină adevărul, uneori cu destulă economie de cuvinte sau numai cu detalii anume alese. Un autor care-mi place nespus este Suetonius. Nu știu de ce, în zilele Congresului al XI-lea al partidului, am fost atras să redeschid aceste pagini. Poate că de fapt voiam să găsesc echivalențele *unui* gest care mie mi s-a părut de o deosebită însemnătate, trădînd un mare caracter și mai ales o minunată înțelepciune, de care poporul nostru, ce-i drept, nu duce lipsă. Este vorba mai pe scurt de comentariul secretarului nostru general la propunerea de a fi ales pe viață în înalta funcție de secretar general al partidului. Cu o modestie pe care noi i-o cunoaștem de mult, cu un tact ce poate fi oricînd pilduitor pentru mulți alții, domniasa a refuzat această onoare și asistența a aplaudat frenetic, în picioare, decizia sa. Cu memoria mea labilă, dar credincioasă în clipele de vîrf, am redeschis paginile celor «Doisprezece Cezari», la istoria împăratului Augustus și cu îngăduința dumneavoastră *voi reproduce* ceea ce am găsit acolo: **«Numele de părinte al patriei îi fu conferit de toți, printr-un consimțămînt spontan și unanim. Mai întîi, poporul de jos îi trimise o deputăție la Antium, în acest scop. Apoi, fiindcă el refuză acest nume, mulțimea i-l dădu din nou, în momentul cînd el intra la un spectacol din Roma, încoronat ca la un triumf. În sfîrșit, Senatul îi dădu acest nume, nu prin decret, nici prin aclamații, ci prin cuvîntarea lui Valerius Messala. Acesta spuse în numele tuturor: «Îți urăm sănătate și fericire ție și familiei tale, Cezar Augustus! Socotind că în acest chip noi dorim fericirea veșnică și prosperitatea statului, Senatul împreună cu poporul** roman te salută, ca **părinte al Patriei.**

La aceste cuvinte Augustus, cu lacrimi *în ochi, a răspuns cu aceste vorbe* pe care le citez textual, ca și pe cele ale lui Messala: **«Ajuns la cea mai mare fericire ce am dorit-o, ce aș putea să cer altceva de la zei, senatori, decît ca să păstrați aceste sentimente unanime, față de mine, pînă la sfîrșitul vieții mele».**

Același istoric ne mai spune că Augustus **«nu permitea să se i ridice temple în nici o provincie, cu toate că pe vremea aceea proconsulii chiar își ridicau temple, chiar și la Roma el a refuzat în mod categoric, ba mai mult decît atîta, a pus să i se topească toate statuile de argint ce i se ridicaseră cîndva și cu banii obținuți pe contravaloarea lor a pus să i se ridice un trepied de aur lui Apollo, palatinul»**, *iar cînd poporul i-a* oferit cea mai înaltă magistratură **«el a respins acest titlu și a pus un genunchi pe pămînt, desfăcînd toga de pe umeri și lăsîndu-și** pieptul **gol.»** Suetonius mai amintește că același împărat decerna cea mai mare onoare, **«după zei, oamenilor de seamă care contribuiseră la mărirea imperiului din punct de vedere material și spiritual».** (Vezi Vergilius, Horațius și Titus Livius.)

În încheiere aș mai cita ceva, un fapt justițiar simbolic din biografia acestui mare om: **«În culmea gloriei, Augustus a scos din monumentul său funerar cosciugul cu corpul marelui Alexandru Macedon și l-a încoronat în văzul tuturor cu o coroană de aur, acoperindu-i corpul cu flori în semn de nespus respect».**

Dacă aceste texte ne amintesc ceva din istoria noastră contemporană, înseamnă că cineva a priceput lecția gravă și înțeleaptă a istoriei cu mult înaintea altora.

Sîntem fericiți că acest om, care a înțeles lecția istoriei și care a acționat cu atîta curaj și modestie, este părintele patriei române. **EUGEN BARBU** ■

IZBÎNDITORII

Urmăresc cu un nedezmințit interes de peste două decenii, de cind i-am sesizat semnificația, un punct considerat preponderent organizatoric al ordinilor de zi adoptate de diferite reuniuni reprezentative, de la conferințele teritoriale ale unor organizații de partid și de masă la congresele și conferințele la nivel național. E vorba de acel document mai mult statistic numit raport al comisiei de validare, prin care, pe lîngă confirmarea valabilității mandatelor delegaților, se reliefează și identitatea lor social-politică, profesională, școlară. Un sociolog perspicace, parcurgînd aceste documente ale comisiilor de validare prezentate la ultimele congrese ale partidului, sindicatelor sau tineretului, va putea lesne să deducă un dinamism social rar întîlnit. La nivelul unor asemenea eșantioane, reprezentative nu numai cantitativ, ci și calitativ, se poate remarca incontestabil un progres fără egal — acela în formarea și afirmarea unor personalități umane de o largă notorietate. Ceea ce pînă în urmă cu ani era mai mult un reper statistic a devenit cu vremea un indice de viață, fiindcă nu pe puțini dintre aceia care concretizează o creștere cu un anumit procent la capitolul apartenență politică, pregătire profesională, virtuți civice, am avut fericirea să-i cunosc. în plină formare, în calitatea mea de activist, scriitor, ziarist.

Congresul a validat, așadar, nu numai niște mandate ci, mai ales, o impresionantă realitate umană și politică, pusă categoric în evidență de însăși desfășurarea într-un spirit lucid și deplin responsabil a lucrărilor, ceea ce probează calitățile remarcabile ale celor ce au făcut din acest forum al comuniștilor un eveniment istoric culminant. «*Putem afirma* — spunea secretarul general al partidului în încheierea Congresului — *că prin înalta ținută politică în care s-au desfășurat, lucrările Congresului au demonstrat creșterea puternică a nivelului ideologic și politic al partidului, faptul că, într-adevăr, conferințele județene au trimis aici delegați care, prin cuvîntul lor și prin participarea la lucrări, au adus o contribuție activă la adoptarea celor mai corespunzătoare hotărîri privind destinele națiunii noastre, activitatea internă și internațională a partidului*».

Înainte chiar de a lua cunoștință de aceste date înfățișate înaltului forum al partidului, ca de obicei la acest punct tradițional al ordinii de zi, grație unei democrații deschise instaurate la ultimele două congrese, am putut să constat această dinamică din lista candidaturilor propuse de conferințele județene de partid. Este, dealtfel, greu de exprimat sentimentul care te încearcă în momentul cînd, printre numeroșii oameni cărora tovarășii lor de muncă le-au încredințat cel mai înalt mandat politic, întîlnești nume din catalogul clasei tale, din foaia matricolă a facultății unde ai învățat sau, și mai concludent, dintre tovarășii de organizație alături de care ți-ai făcut ucenicia revoluționară sau pe care, în calitate de cronicar al prezentului, ai avut bucuria să-i semnalezi obștii pentru meritele lor. Nu e vorba aici așadar de tovarășii de breaslă — ale căror candidaturi pentru supremul for de conștiință și acțiune revoluționară și patriotică sînt de-a dreptul impresionante ca număr —, ci de acel fond principal de conducători care formează coloana vertebrală a unei națiuni. Este uimitor cît de numeroși sînt comuniștii care, în aceste decenii, pornind din păturile cele mai de jos ale poporului, fiind primii care, vorba poetului, au schimbat «sapa-n condei și brazda-n călimară», au ajuns nu numai să devină prestigioși demnitari, oameni de știință și cultură, ci, înainte de toate, exemplare personalități umane, comuniști de omenie, rămînînd mai departe muncitori de rînd, țărani cooperatori, simpli activiști. Ei sînt însă aleși între aleși, cei mai buni dintre cei mai buni, și poate că, demonstrînd fără putință de tăgadă că în aceste decenii istoria României socialiste este beneficiara unei «recolte» de cadre născute și crescute în bătălie, care se află acum în anotimpul optim al virtuților conducătoare. Cînd, dacă nu acum, acești oameni formați în spiritul unei asemenea dăruiri fără margini față de partid și popor, să-și dovedească înzestrarea și priceperea?

Cum mi-a plăcut întotdeauna să văd lucrurile dincolo de implicația lor utilitară imediată, nu un orgoliu de generație, firesc după părerea mea, este punctul de plecare al entuziasmului meu. E vorba de ceva mai mult, de un moment istoric. Națiunea română, care începînd cu acea turnură crucială de la 23 August 1944 își afirmă înainte de toate prin actele partidului comuniștilor capacitatea sa creatoare de istorie, se dovedește și în aceste împrejurări, vitale pentru mai toate popoarele, demnă de marele său trecut, de înțelepciunea care a caracterizat-o întotdeauna în «minutele mari» ale dăinuirii sale pe aceste meleaguri și, mai ales, capabilă să-și cucerească acel viitor atît de temerar definit de Programul Partidului Comunist Român, de celelalte documente devenite comandamente de urmat la ora cînd apar aceste rînduri. Cea mai mare chezășie, din perspectiva istoriei vorbind, o reprezintă faptul că, în frunte cu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — nădejdea, rațiunea și stegarul întregii națiuni — toți cei cărora partidul le-a încredințat marea cinste și încredere de a se număra printre oamenii săi de primă linie sînt tocmai acei «izbînditori pe care i-a născut întotdeauna roditorul pămînt al patriei noastre», ca să-l parafrazez pe pateticul vizionar care a fost Nicolae Bălcescu. Într-adevăr, cum tot el zice «împrejurări favoritoare nu lipsiră la dorința oamenilor, nici oameni nu lipsiră împrejurărilor». Opțiunile în această direcție ale Congresului se cunosc și ele reprezintă evident însăși siguranța noastră, într-o răscruce de istorie, cînd trebuie să depășim nu numai decalajul unui nefast trecut, ci și confruntarea, pot să spun decisivă, cu un viitor care nu răsfață pe nimeni. Audaces fortuna juvat — zice latinul. Și noi: «trebuie să ne luptăm ca leii», cum ne îndemna nu demult înaintemergătorul nostru, portdrapelul națiunii și istoriei noastre, Nicolae Ceaușescu.

NICULAE STOIAN ■

ADEVĂRUL ȘI PUTEREA

Poate nicicînd pînă la acest al XI-lea Congres al partidului românii nu s-au simțit atît de puternici pe cît sînt.

Poate nicicînd n-am avut mai viu sentimentul că ne aflăm nu 3 000 de oameni în Sala Palatului, ci 20 de milioane într-o țară-amfiteatru, ascultînd bătăile unei singure inimi.

Poate nicicînd n-am fost atît de uniți între noi și-n jurul primului bărbat al țării, care ne vorbea și pe care-l ascultam cu emoție, cu speranță și cu bucurie și căruia îi vorbeam cu emoție, cu speranță și cu bucurie.

Poate nicicînd cîmpul de forță creat în comunicarea dintre primul comunist al României și întregul popor n-a fost mai intens, versul istoric **Ceaușescu și poporul** însemnînd în cugetul nostru 20 de milioane de mîini strîngîndu-i — cu nădejde, dragoste, respect și recunoștință — mîna secretarului general al Partidului Comunist Român. O strîngere de mînă puternică, o strîngere de mînă în numele României, în numele Adevărului de azi și de mîine al României.

Poate nicicînd pînă la acest al XI-lea Congres n-am simțit că întreaga viață a țării noastre înseamnă de la un capăt la altul o viață sub semnul adevărului. Adevărul așa cum este el. Cu nici o notă în plus sau în minus. Subiect de mîndrie sau de judecată critică.

Nu încape nici o îndoială că omul care se află la cîrma țării a înțeles primul că forța unei națiuni începe din clipa în care ea își cunoaște adevărurile integrale ale vieții, înțelegere superioară care are în vedere că pașii spre un viitor comunist nu pot pleca decît de la adevăr.

Acest adevăr, tovarășul Ceaușescu ni l-a spus, românește, în față. Avem realizări minunate. De la o producție industrială de 18 miliarde lei în 1938 și de 26 miliarde în 1955, am atins o producție de peste 300 miliarde în 1970 și vom ajunge la aproape 580 miliarde în 1975. Pînă la 1 noiembrie al anului curent, peste 80 de întreprinderi lucrau deja în contul cincinalului viitor, iar aproximativ 900 de unități au înregistrat avansuri mari, de pînă la un an. Agricultura cunoaște și ea importante succese: un ritm de creștere de peste 5 la sută anual, o producție aproape dublă în comparație cu perioada antebelică. Adevăruri care ne umplu inimile de bucurie. Dar avem și unele adevăruri cu care nu ne mîndrim. Întîrzieri în înfăptuirea investițiilor, în punerea în funcțiune a obiectivelor noi, în realizarea producției și indicatorilor de eficiență ai acestora, lipsuri care au dus la diminuarea producției industriale cu cîteva miliarde de lei. Așa cum grava avarie care a avut loc în acest an într-una din instalațiile noastre chimice a condus la rămînerea în urmă a acestui sector industrial cu peste 5 miliarde lei. Adevăruri care nu ne plac, dar care sînt tot ale noastre; ca atare de la ele — și de la ele! — pornim în drumul pe care ni l-am propus.

Toate adevărurile la zi ale României, adevăruri fericite, majoritatea dintre ele, sau mai puțin fericite, secretarul general al partidului le-a împărtășit poporului în numele marelui adevăr pe care înțelege să-l păstreze la temelie viața noastră. Nu ne întîlnim, desigur, pentru prima oară cu această optică de înaltă conștiință a secretarului general — pentru care respectul adevărului, oricare ar fi el, se include în metoda sa obișnuită de lucru — care nu se sfia. acum un an, de pildă, să semnaleze pîinea necorespunzătoare care se făcea la Petroșani. Urmarea — o știm — a fost că problema calității pîinii a născut un adevărat front pentru o pîine cît mai bună, iar acum și la Petroșani pîinea este excelentă.

Împărtășind tuturor cetățenilor României adevărurile de azi ale țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne înfățișează și adevărul de esență al zilei de mîine: **Dorim să spunem deschis, dragi tovarăși și prieteni, că nu pornim la plimbare, pornim la un drum de muncă! În această ascensiune vom avea și greutăți de învins, va trebui să trecem și obstacole. Dar (...), avem toată garanția că, în frunte cu comuniștii, vom înfrînge toate greutățile, că națiunea noastră va merge tot mai ferm înainte spre comunism!**

Congres al adevărului României, marele forum al comuniștilor români se va înscrie în istorie ca un congres al puterii României în drumul său neabătut spre societatea comunistă

MARIUS POPESCU ■

POEM ÎN ROȘU, GALBEN, ALBASTRU

Poem pentru Republica
anilor noștri,
Pentru Republica
eternităților viitoare.
Poem pentru socialismul
de pe stema noastră.
Poem pentru România din noi
Și pentru
România
din sîngele fraților noștri.
Poem pentru poemele
pîinii
Transilvane,
Moldove,
Valahe
Pe aceeași masă rotundă
Măturată
de cioburile
tăcerii...
Poem pentru coloana nesfîrșită
de sub frunțile noastre.
Pentru sculpturile marilor noastre
idei.
Fabrici reci ale luminilor calde.
Pentru dropiile
și zimbrul cărunt
Care l-a văzut
pe Ștefan
și pentru copiii lui Ștefan
care au înfăptuit
Unirea de la Alba Iulia.
Poem pentru o istorie adevărată
A unui popor adevărat
Într-o patrie adevărată
indestructibilă și viabilă.
Poem pentru toate eliberările
neamului
Pentru extraordinara lui permanență.
Pentru linele reliefuri
ce cunosc limba
tulnicelor.
Pe granițe
și dincolo de ele...
Poem pentru poemele doinelor
și pentru doinele
adevăratelor poeme.
Poem pentru constructorii prezenți
Pentru constructorii care vin
Pentru constructorii care pleacă
Val solid înălțat
pe
voințele noastre.
Dezvoltate
în materia țării.
Poeme pentru republica democrată
a mîinilor
Pentru primele
— dar nu ultimele —
jertfe lucide
Pentru societatea
fermă,
Hotărîtă să se revoluționeze
pe sine.
Pentru înalta
incandescență
a creierelor
Arzătoare
inimi ale viitorului
Poem pentru dulcea
și neasemuita Românie.
Pentru pasul său hotărît
înspre Comunism.
Versul cel mai puternic.
Poem în roșu,
în galben,
în albastru.
Poem pentru sînge,
pentru grîu
și pentru cer liber
Poem pentru Republica Socialistă
România,
Poem pentru Partidul Comunist
Român.

CLAUDIU IORDACHE ■

LIMBA ROMÂNĂ DESCOPERĂ UN NOU TIMP AL VERBULUI A FI: VIITORUL ÎN PREZENT

Așadar — ne mutăm în viitor!

«Piatră de hotar a unei noi epoci în istoria glorioasă a României, în drumul spre comunism, spre visul de aur al omenirii», cum inspirat și exact l-a numit tovarășul Ceaușescu, Congresul al XI-lea al comuniștilor români — Congresul viitorului, cum inspirat și exact l-am numit noi toți — ne-a pus în față imaginea viitorului, a clădirii noastre de mîine, a casei în care, peste puțin, ne vom muta.

Ne-am deprins în acești ani ai socialismului — și cu deosebire în acest ultim deceniu, marcat de Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea — să ne gîndim la viitor cu certitudinea calmă și sobră a muncitorului eliberat de exploatare și de șomaj, stăpîn pe ziua lui de azi și de mîine. Ne-am deprins — în acești ultimi ani — ca gestul nostru, fiecare din gesturile prin care ne legitimăm existența, să apropie acest viitor, să facă mai bun și mai drept locul nostru, al lumii noastre, în lumea de mîine a lumii.

Prin tot ceea ce ne-a propus, Congresul al XI-lea al *partidului* va rămîne, în istoria de peste secole a românilor, ca o piatră de hotar a viitorului. A viitorului ca amplă (cea mai amplă, dintr-o întreagă istorie!) proiecție a visurilor și sentimentelor noastre. A viitorului ca o certitudine (cea mai profundă, dintre cîte ne-am întemeiat prin vremi!), determinată științific, riguros măsurată în termene și etape, că verbul a fi, aici, la noi, nu se conjugă la timpul platonic și optativ, la timpul iluziilor, ci la timpul activ, concret, cu valoare imperativă.

Da, ne-am deprins, cu deosebire în acești ultimi ani, să ne gîndim la viitor, acest timp al doilea al existenței noastre, ca la un timp al *nostru imediat, trecînd de la va fi în este prin mijlocirea, prin* nucleul de aur al muncii noastre, al faptei noastre. Da, ne-am deprins, în acești ultimi ani, să ne gîndim la viitor ca la o certitudine vie și să zidim — tot ce zidim — în numele lui, în cea mai deplină intimitate cu el. Și să ne măsurăm și să ne confruntăm cu el — înainte de toate — pentru a înțelege mai bine prezentul, pentru a-i detecta celui din urmă maximele valori și virtuți, cele mai generoase, *mai active și mai perene, cele mai în stare să ne conducă* — pe cel mai scurt drum — spre cotele gravate cu cifre de aur în orizonturile înaintării noastre.

Și aceasta este — dintre marile cuceriri ale acestei epoci — poate cea mai de preț.

Viitorul la noi nu este o imagine exterioară nouă, clădită dincolo de geamul existenței noastre, nu este un dar — sau o promisiune de dar — intervenit pe neașteptate în viața noastră, căzut cu hîrzobul dintr-un alt cer. Viitorul, la noi, este casa pe care-o zidim, este ecoul și umbra noastră, care ne însoțesc în tot ce înfăptuim, este proiecția clipei în marșul fierbinte al devenirii noastre cotidiene, sîntem noi înșine în confruntare cu noi înșine. Viitorul, la noi, începe azi, a început, de fapt, de ieri. Limba română a descoperit, în acești ani, în acești ultimi și tumultuoși ani constructivi, acest nou timp al verbului «a fi», care e viitorul în prezent.

Ce înseamnă aceasta?

Aceasta înseamnă că, pe firele de ideal ce duc în comunism, mîinile vrednice ale țesătorilor de priveliști scot, începînd de azi, începînd de ieri, mereu și mereu, desene, *culori*, izvoade, *motive*.

Defilarea de priveliști din mîine — așa cum ne-a fluturat-o în față Congresul ce poartă numele Viitorului — începe de aici, din priveliștea-mamă, din solul fecund al acestor zile, din realitatea acestui timp.

Palma se încovoaie sub greutatea geologică a filelor cărții de mîine a patriei. Dar această carte — cu toate strălucitoarele, vastele, tulburătoarele ei imagini — se află aici, în palma noastră.

Semnele viitorului sînt deja pretutindeni, tot atît de vii, de palpabile, de reale, de necontestat în pregnanța lor vizuală, ca și cele ale istoriei, arhidurabile ca și noi, arhidurabile ca și munții și ca și marea. Ele sînt, în embrion, în germene, pretutindeni, în viața noastră de azi, în casa noastră de azi. Ele sînt — des, foarte des — mai mult decît în embrion, mai mult decît în germene, mai mult decît în promisiune. Ele sînt fapt zidit și trăit. Fapt încă neconsumat — consumul trece în beneficiul urmașilor — dar trăit cu marea fervoare a dăruirii, a patriotismului arzător, a muncii eroice, a conștiinței comuniste în acțiune.

Ele sînt marile noastre uzine și combinate moderne, deschizînd, din proiectul lor, dimensiunea uneia din cele mai dinamice, mai redutabile economii, pe care ne vom sprijini, mai departe, suișurile, cuceririle, îndrăznelile, forța, independența, afirmarea noastră în lume. Ele sînt pămînturile noastre fertilizate, dăruite cu tehnica veacului, lucrate după reguli și exigențe care sînt cele ale recoltelor ce vor veni. Ele sînt orașele și satele noastre, ridicate pe verticala marii construcții, din balcoanele căreia se vede — senin ca viitorul — cerul. Ele sînt oamenii, nenumărații noștri oameni al căror obraz, ai căror ochi, ale căror gînduri și *gesturi, ale căror bătăi de inimă, stimulînd bătăile întregului ritm* al vieții noastre, fac parte din portretul viitorului. Ele sînt cei mai buni dintre noi, ele sînt acești oameni — oamenii noi ai prezentului, deci oamenii viitorului în prezent.

Ei sînt oamenii care, prin fapta pasionată a muncii lor, trăiesc de pe acum, și nu doar metaforic vorbind, în viitor. Ei trăiesc în 1975, ei trăiesc în 1976. Ei au îndeplinit, de mai demult, planul acestui an, *unii din ei au raportat de pe acum,* sau de acum cîteva luni, îndeplinirea integrală a cincinalului. Marea deviză, marea descoperire a existenței noastre socialiste, reafirmată de Congresul al XI-lea ca lege supremă a devenirii, a izbutirii în tot ceea ce ne propunem — viitorul se cucerește prin muncă! — devine astfel cheia, unica și redutabila cheie cu care deschidem poarta spre zilele de aur ale împlinirilor.

Deci aceste semne ale viitorului — mai mult decît niște simple semne! — se află aici, acum, în această clipă, ne înconjoară din toate părțile. Ne înconjoară dinspre partea noastră cea mai adevărată, care e cea a inimii. Consemnînd, în paginile ce urmează, cîteva dintre ele — așa *cum li s-au revelat reporterilor noștri,* plecați de-a lungul și de-a latul României în zilele istorice ale Congresului al XI-lea al Partidului Comuniștilor — fixăm, de fapt, pe soclul acestui prezent—întru știința și admirația celor ce vor veni și ne vor moșteni — Viitorul.

Viitorul — așa cum arată el în anul XXX de la noua noastră întemeiere, în anul de glorie o mie nouă sute șaptezeci și patru.

ILIE PURCARU ■

mîine vor avea diplomă, dar astăzi studenții agronomi din timișoara muncesc ca niște țărani obișnuiți

«O atenție deosebită se va acorda îmbinării strînse a învățămîntului *superior cu activitatea productivă și științifică.* Întregul proces de pregătire în școlile superioare trebuie astfel organizat încît profesorii și studenții să participe atît la activitatea de învățămînt, cît și la cercetare și producție, facultățile devenind puternice centre de învățămînt, cercetare și producție, capabile să aducă o contribuție însemnată la dezvoltarea generală a societății».

PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Zaharia Suciu, de șapte ani director și de doisprezece membru de partid, nu are numai vocația de a fi mereu prezent în stațiune, cum îl recomandă studenții și cum îl recomandă producțiile la hectar, ci și pe aceea de strateg, cum mă dumiresc singur. Abia ajung la stațiune, lăsînd în urmă Bega și luînd drumul Aradului, preț de un sfert de oră, abia dau bună-ziua și mă prezint, că mă și conduce pe acoperișul stației termice. Începe să explice și să arate, închipuind parcă dezlănțuirea unor fantastice oștiri, să descrie și să precizeze. Ceea ce vedeți în față, zice, reprezintă parcul de mașini și tractoare. Avem douăzeci și cinci de tractoare de diverse tipuri. Nu așteaptă nici un răspuns, ci continuă netulburat: acela e blocul de locuințe. Clădirea albă e ferma de păsări. Într-acolo, rotunjește un gest spre dreapta, sînt Cioranii, unde a plecat inginerul șef, Lăzureanu, să vadă dacă putem intra cu semănătorile.

Cînd revin cu picioarele pe pămînt, posed o sumedenie de informații despre Stațiunea didactică experimentală a Institutului agronomic din Timișoara, în incinta căreia mă aflu. Cunosc data înființării ei, care nu e alta decît 1967. Știu că valoarea totală a producției se împlinește către șapte milioane de lei în prezent, și că se va împlini, la anul, către zece milioane. Notez cu un opt urmat de șase zerouri numărul răsadurilor furnizate de studenți diferitelor C.A.P.-uri. În sfîrșit, aflu tot ceea ce se cade să afli la o asemenea ocazie, chiar și amănuntul că ordinea vorbelor de pe firma de la intrare — reprodusă mai sus — ar putea să fie alta, de vreme ce unitatea e înainte de toate un centru didactic, apoi o bază de cercetare și abia în al treilea rînd o stațiune agricolă. Adică un producător de bunuri materiale.

Evident, povestea aceasta cu ordinea de pe firmă nu e decît un fel de-a fi al gazdelor de a se arăta foarte exacte, de dragul meticulozității sau al ierarhizării teoretice. În realitate, stațiunea își exercită cele trei funcții nu numai în mod *simultan,* ci și în mod eficient, adică foarte bine, cu rezultate remarcabile. Asta în ciuda faptului că

reprezintă cea mai tînără unitate cu acest profil din țară, dar mai ales datorită faptului că oamenii de aici s-au orientat de la bun început spre atingerea a două obiective: pe de o parte, integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, pe de alta, finalizarea cît mai judicioasă a activității de creare a cadrelor specializate pentru agricultură.

Acestea fiind zise, nu mi-a trebuit nici un sfert de oră pentru a afla că fermele stațiunii sînt în număr de opt, că noutatea constă în faptul că aici «Instrucția se desfășoară în condiții de producție» și că pavilionul de suine adăpostește trei sute cincizeci de capete, cărora o să le spun chiar porci, cum li se zice la noi de cînd lumea. Nu mi-au trebuit, zic, decît cincisprezece minute pentru a-l întîlni pe Alexandru Homorozeanu, student în ultimul an, și a reține că — redau fără ghilimele — importanța și randamentul stațiunii au crescut invers proporțional cu numărul drumurilor făcute de autobuzul institutului, de la și către oraș. La început, transporturile erau numeroase, urmînd rigorile orarului clasic, cu ore de curs la facultate, în oraș, în amfiteatre și săli special amenajate, și ore de practică la stațiune, la un sfert de oră de mers în mașină, către Arad. Urmînd directivele de partid și urmînd dorința lor de a îmbunătăți munca, oamenii din conducerea institutului și a stațiunii au decis strămutarea integrală a opt catedre, Legumicultura, Pomicultura, Tehnologia culturilor hortiviticole etc., în stațiune, fiecare într-un pavilion separat și fiecare sub conducerea nemijlocită a cadrelor didactice, care au primit însărcinări concrete pe linie de producție — șef de lot, de fermă, de sector — după gradul și experiența universitară. Aplicînd în viață această mutare, pentru prima oară în țară într-o asemenea contopire, Institutul agronomic din Timișoara n-a realizat numai o importantă economie de benzină, ci a demonstrat prin fapte că legătura învățămînt-practică-producție poate să devină cu repeziciune o realitate. O realitate vizibilă cu ochiul liber și ușor de cîntărit prin rezultate, prin producțiile mari la hectar, demne de orice unitate agricolă cu tradiție și demne de a fi înfățișate chiar secretarului general al partidului, cum s-a și întîmplat nu demult, cu ocazia «Zilei recoltei»: 6 500 kilograme de porumb boabe la hectar, 4 500 kilograme de orzoaică, 4 150 kilograme de grîu, 120 de tone de roșii din seră, 500 de grame spor de greutate pe zi la animale, 3 500 de litri de lapte pe cap de vacă și așa mai departe.

Ca atare, mă întorc la vorbele șefului de lucrări Suciu și adun orele petrecute zilnic în stațiune cu practica de vacanță. Practica mobilă cu cea de după examene. Rezultatul e edificator: aproape trei sferturi din procesul de instruire a studenților agronomi se desfășoară la Timișoara în cadrul unei activități productive, în strînsă legătură cu ceea ce vor întreprinde studenții de astăzi după absolvirea de mîine. Astăzi, **lucrînd pe schimburi, adică asigurînd aproape o permanență în activitatea fermelor,** studenții participă la producția de bunuri materiale, la îngrijirea culturilor și a animalelor, efectuînd mare parte din munca solicitată de stațiune. În preajma incubatoarelor, a tractoarelor, sub cozorocul serelor și la căpătîiul răsadurilor, studenții și studentele, și mai ales studentele, al căror număr este preponderent în anii mici, fac cea mai bună practică posibilă: muncă de fiecare zi, concretă, cu rezultate concrete. Adică munca unui lucrător agricol obișnuit sau a unui zootehnist. Mulg, curăță, plivesc, seceră, sapă, stropesc, țesală, într-un cuvînt, muncă la bază. Directă. Fără mănuși. În măsura în care dotările stațiunii și suprafața agricolă se extind, și se extind vertiginos, de la două sute de hectare în 1968 la peste două mii în 1974, se diversifică și gama operațiilor efectuate de studenți, astfel încît nu peste multă vreme — afirmă Zaharia Suciu — numărul lucrătorilor plătiți se va reduce considerabil și întregul ansamblu de lucrări va rămîne în sarcina studenților. Astfel instruiți, agronomii cu diplomă de la Timișoara vor intra în viață avizați și pregătiți să răspundă, convinși că munca și dificultățile ce-i așteaptă nu înseamnă nici floare de iasomie la ureche și nici piatră de moară la gît, dar asta e de-acum altă poveste.

Neîndoios că la obținerea bunelor rezultate pomenite, o contribuție substanțială a adus — și aduce — cercetarea științifică desfășurată în perimetrul stațiunii, veghe și iscodire la care cadrele didactice și studenții participă umăr lîngă umăr, cu un scop firește comun. În ceea ce privește cercetarea, la Stațiunea didactică experimentală a Institutului agronomic din Timișoara, m-am convins, vremea experimentelor mult prelungite și a chibzuielii de dragul chibzuielii a trecut. A venit vremea aplicării în practică a rezultatelor unei cercetări asidue care a condus, între altele, la — reproduc titlul temelor de studiu — «Îmbunătățirea tehnologiei privind producerea seminței hibride de tomate» și la «Realizarea unui ser gonadotrop pentru reducerea și eliminarea infecundității la animale domestice», ameliorări care n-au rămas doar pe hîrtia de calc sau sub ochiul microscopului. Ele s-au aplicat imediat în producție, contribuind la mărirea cantității de tomate recoltate și — serul gonadotrop, realizat sub îndrumarea profesorului doctor docent Nicolae Gluhovschi — la reducerea spectaculoasă a sterilității la vaci și oi, preocupare mai veche a zootehniei bănățene.

Dacă n-am avut nevoie decît de un sfert de oră pentru a afla cum devine cazul cu autobuzul, atunci mi-au trebuit mai mult de trei ceasuri ca să parcurg pavilioanele centrale ale stațiunii și să mă lămuresc pe deplin că în această unitate de studiu, cercetare și producție, frecventată de o mie cinci sute de studenți, conștiinciozitatea și profesionalismul constituie factorul comun al activității generale. Se lucrează și se studiază aici cu unelte moderne și cu seriozitate, spre mîndria directorului și șefului de lucrări Zaharia Suciu, care nu se sfiește să creadă și nu se sfiește să spună despre stațiune că reprezintă **un nucleu al viitorului închegat în prezent.**

La plecare, inginerul Suciu m-a invitat să revin atunci cînd puținele poticneli de astăzi, explicabile prin lipsa experienței, vor fi lichidate și cînd plantația de pomi fructiferi și de viță-de-vie, desfășurată în acest an pe douăsprezece hectare, va da primele roade.

Atunci, după o muncă înverșunată, gazdele își vor umple paharele și — după obiceiul pămîntului românesc — nu le vor duce la ureche.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

producția continuă, deși legitimațiile de serviciu n-au fost vizate pentru 1976

«În întîmpinarea celei de-a XXX-a aniversări a eliberării României și a celui de-al XI-lea Congres al partidului, pînă la 1 noiembrie, peste 80 de întreprinderi și-au îndeplinit sarcinile prevăzute pe întregul cincinal, iar circa 900 au luat un important avans — de pînă la un an».

NICOLAE CEAUȘESCU

Am fost la «Adesgo» într-una din zilele acestui început de decembrie, zi, lună și an de mult lăsate în urmă de colectivul întreprinderii **care lucra atunci în contul zilei de 26 februarie 1976!**

Circulă la această întreprindere, frecvent, o expresie: noi mergem pe ideea... «Noi mergem pe ideea economisirii materiei prime. Pînă acum am obținut pe această cale un milion lei». «Mergem pe ideea unei cît mai bune autodotări. Am construit, astfel, niște mașini de tricotat blănuri, cu ajutorul cărora dublăm producția». Într-adevăr, «Adesgo» merge pe o idee. Ideea este de a produce mai mult, mai bine și mai ieftin sau, cu alte cuvinte, nu de a face minuni și nici de a descoperi America, doar — după cum spunea inginerul Nicolae Chiose, directorul întreprinderii — a descoperi pămîntul de sub picioare. Ceea ce nu înseamnă nimic mai mult — dar nici mai puțin — decît că oamenii și-au descoperit propriile lor posibilități, ignorate pînă atunci nu din rea-voință și nici din neîncredere, ci pentru simplul motiv că astăzi se poate mai mult, că astăzi se poate mai bine decît ieri. Au muncit mai spornic și cu mai multă tragere de inimă pentru sporirea avuției țării. Și a fost acesta un act tehnic, desigur, dar și un act politic și de conștiință în lupta cu timpul, cu prejudecata, comoditatea și rutina, rezultatele obținute fiind tot atîtea celebrări ale unor victorii meritate.

După ofensiva orelor de muncă, a normelor, urmează retragerea pe tranșeea aceluiași an în care, cu sau fără voia noastră, trăim cu toții. Și înseamnă această retragere nu numai satisfacția de a avea totuși cu doi ani mai puțin — ceea ce contează, la urma urmei, avînd în vedere că 80 la sută din muncitorii întreprinderii sînt femei — dar și unele necazuri, care se vor rezolva, poate, pînă în 1976. De pildă problema transportului, importantă mai cu seamă pentru navetistele care, în prezent, depind desigur de ele însele dar, după cum spun, depind și de trenul de Ciulnița sau de trenul de Giurgiu.

Desigur, a fabrica ciorapi nu mai constituie astăzi un act de performanță tehnică, atenția îndreptîndu-se către optimizarea și, dacă vreți, rafinarea unei asemenea producții, ceea ce și explică de ce, oricît de simple ne-ar părea nouă lucrurile, ele solicită încă trudă și pasiune, inteligență și fantezie, pentru ca între obiectele acelea multe și mărunte, dar necesare, să nu lipsească nici ciorapii buni, ieftini, frumoși și rezistenți, cum la «Adesgo» fiecare mașină produce — într-un minut și jumătate — o pereche.

Întreprinderea nu are deocamdată un palat administrativ și, fără să-și pună problema de a avea cît mai grabnic unul, în camerele modeste ale actualului sediu în care se află conducerea, se realizează o colaborare destul de strînsă prin chiar împrejurarea că, în aceeași încăpere, se găsesc comitetul de partid, comitetul U.T.C. și comitetul sindical. «Stăm împreună și nu ne simțim deloc rău, la urma urmei fiind și acesta un mijloc de a cîștiga timp», zice Despa Niculina, secretara comitetului de partid pe întreprindere, după părerea căreia — și pe care nu înțelege s-o schimbe — tot folosirea cu maximum de eficiență a spațiilor de producție rămîne importantă. În aceeași încăpere, fără a mai fi nevoit să străbați coridoare și să deschizi multiple uși, afli că tinerii de la «Adesgo» se caracterizează tot mai puțin prin calitatea de a-și descoperi cu orice preț lipsuri, preferînd să le rețină numai pe cele reale, printre care — în orice caz — lipsa de sinceritate nu s-a numărat niciodată. Așa se explică și ce-mi spunea Panait Maria, tricoteră, despre primele zile cînd a pășit pe poarta fabricii. Muncise și pînă atunci, în comuna Sfințești, ajutîndu-și părinții la C.A.P. Dar noutatea muncii de aici a reușit, atunci, la început, să o intimideze. Avea senzația că i se cere prea mult. Se adăuga la aceasta faptul că întreprinderea tocmai își propusese să realizeze cincinalul în 3 ani și 11 luni, or, acest lucru, ei, personal, i se părea un vis. «Vreau să spun că angajamentul a fost luat chiar în perioada cînd eu mă străduiam să învăț meseria. Ce s-a întîmplat pe urmă nu e greu de înțeles. Dovadă că, iată, mă aflu aici».

Inițial, angajamentul pe întregul cincinal fusese de 484 milioane. Cu premisele pe care și le-au creat cei de la «Adesgo» știu însă că depășirile pînă la sfîrșitul anului 1975 vor atinge 515 milioane, ceea ce reprezintă, într-un mod mai concret de a vorbi, 10 milioane bucăți dresuri supraelastice, un milion bucăți tricotaje sintetice, 20 milioane ciorapi și 700 000 metri patrați blănuri din melană și fire poliacrilice. Aceste depășiri au însemnat însă — și vor continua să însemne — posibilități mai mari de satisfacere a cerințelor pieței interne și externe, în condițiile unei concurențe destul de strînse cu prestigioase firme străine. Și nu s-ar putea spune că «Adesgo» nu este un nume căutat, chiar atunci cînd se află alături de «Kunert», «Malerba», «Cardin», «Sans-Gene» sau «Chesterfield».

Înainte cu o oră de a-și face puncții pentru o sinuzită mai veche și neglijată, inginerul Chiose vorbea patetic la telefon: «Oreillon a venit din nou cu un milion. Are modele de la «1 Iunie». Ați fi de acord să lucrați pentru el?»

DUMITRU ELIADE ■

o comună grăbită

«În cincinalul următor vom începe realizarea în practică a prevederilor cu privire la sistematizarea teritoriului, a orașelor și satelor. Vor trebui luate măsuri ca cel puțin 100 de centre comunale să treacă pe calea modernizării, transformîndu-se în orășele agricole sau agroindustriale».

NICOLAE CEAUȘESCU

Primul lucru pe care ești tentat să-l spui locuitorilor Ditrăului este *«vă bate viitorul la ușă»*, omagiu pe care ei știu să-l ia așa cum se cuvine, dar și să-l întoarcă pe o parte și pe alta, pentru a ne atrage respectuos atenția că nu sînt întru totul de acord cu felul în care am potrivit noi cuvintele. «Nu vă supărați, dar noi nu așteptăm pur și simplu să vină viitorul spre noi, nu-l așteptăm ca pe un ceas al sorocului, ci îi ieșim în întîmpinare — îmi spune primarul comunei Ditrău, Iosif Kurko. Se vorbește mult despre noi; unii, odată ajunși aici, tot notînd dînșii ce ține de traiul nostru mai mult orășenesc decît rural, își închipuie că toate semnele concrete ale viitorului s-au strîns așa, de la sine, și că acum, în virtutea acestei acumulări, așteptăm ca mîine, poimîine, Ditrăul să fie numit oraș. Adevărul este că de cîțiva ani buni pregătim așezarea urbană de mîine. Tot ceea ce am ridicat în ultimii cinci ani a fost construit nu trăgînd cu ochiul la oraș, ci muncind exact ca la oraș. Ne-am măsurat nu numai cu ambițiile noastre ci, așa cum era necesar, cu temeiurile reale în virtutea cărora o comună își poate depăși condiția.

— Care este numele acestui temei al dumneavoastră?

— Realitatea economică a Ditrăului. Astăzi avem nu numai o cooperativă agricolă de producție puternică, ci și un început de industrie care acordă un nou statut socio-profesional locuitorilor noștri. În fabricile de mobilă și de scaune — prima produce garnituri de bucătărie care au intrat deja în circuitul exportului — lucrează peste 1 400 de ditrăieni. Bineînțeles, sînt mîndri că au industrie la ei acasă, dar dacă vă spun asta doar așa, ca pe o frază care vine de la sine, nu cred că vă ajut să ne cunoașteți prea mult. Există o anumită mîndrie, mai greu sesizabilă la prima vedere, dincolo de care se poate descifra modul în care înțeleg oamenii să se desprindă de vechile lor obișnuințe. Pînă nu demult, și pe la noi, o familie, chiar dacă avea locuință încăpătoare, se îngrămădea toată într-o cameră, restul fiind un fel de muzeu pentru oaspeți. Astăzi, se construiesc cam 200 de case noi, iar cînd se interesează de planul viitoarei locuințe, oamenii nu uită să ne spună: «aici să fie baia, aici camera pentru televizor, aici camera copiilor». Sau, un alt amănunt: «a-ți face cumpărăturile la oraș» începe să devină o expresie uitată atîta timp cît din magazinul nostru universal poți pleca încărcat cu tot ceea ce vrei, de la porțelanuri chinezești la costumul cu tăietură modernă. Eu unul nu mă îmbrac decît de aici. Uneori, fratele meu din Gheorgheni vine la Ditrău să-și cumpere pantofi, i se pare lui că aici găsește ceea ce îi este pe plac. În rest, ce să vă mai spun despre Ditrău, ca viitor oraș? Restul este de domeniul evidenței: un liceu teoretic și unul industrial (cu profil de industria lemnului), 80 de cadre didactice (50 cu studii superioare), 24 unități de servire a populației, 22 secții cu profil industrial în cadrul cooperației, 43 kilometri de drum compact, asfaltat, o sală modernă de cinema. În curînd, tineretul va avea un club al său, o ingenioasă construcție subterană unde cred că vor veni, ca să zic așa, tineri din șapte sate.

Are dreptate primarul. Pot veni tineri — și nu numai ei — din șapte sate. Pot veni — și ar trebui să vină — și de mai departe, dacă vor să cunoască una din lecțiile de istorie ale contemporaneității noastre socialiste, lecție care s-ar putea numi, simplu de tot, *«viitorul a început ieri»*.

MAGDA MIHĂILESCU ■

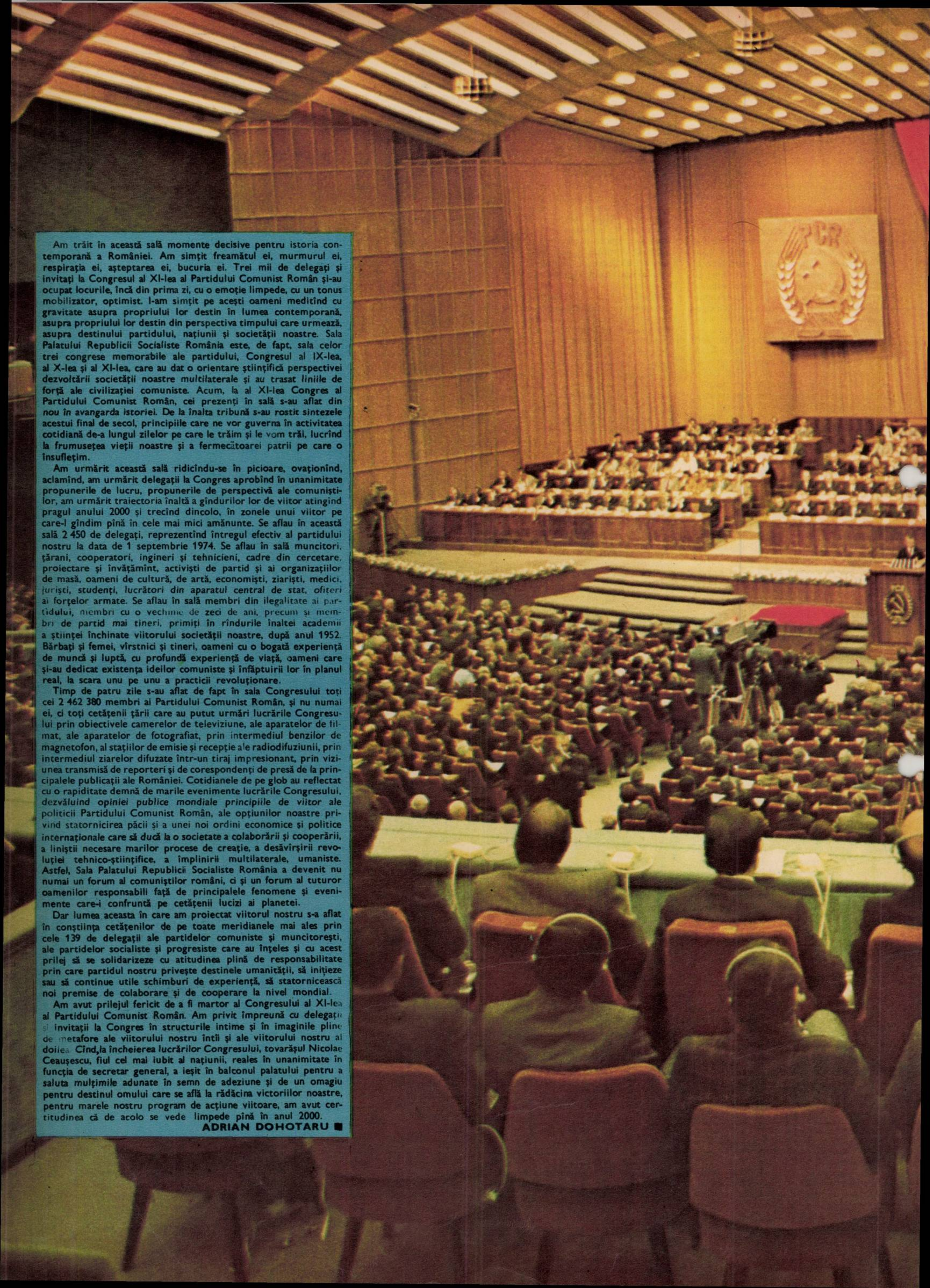

Am trăit în această sală momente decisive pentru istoria contemporană a României. Am simțit freamătul ei, murmurul ei, respirația ei, așteptarea ei, bucuria ei. Trei mii de delegați și invitați la Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român și-au ocupat locurile, încă din prima zi, cu o emoție limpede, cu un tonus mobilizator, optimist. I-am simțit pe acești oameni meditînd cu gravitate asupra propriului lor destin în lumea contemporană, asupra propriului lor destin din perspectiva timpului care urmează, asupra destinului partidului, națiunii și societății noastre. Sala Palatului Republicii Socialiste România este, de fapt, sala celor trei congrese memorabile ale partidului, Congresul al IX-lea, al X-lea și al XI-lea, care au dat o orientare științifică perspectivei dezvoltării societății noastre *multilaterale* și au trasat *liniile* de forță ale civilizației comuniste. Acum, la al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, cei prezenți în sală s-au aflat din *nou în avangarda istoriei*. De la înalta tribună s-au rostit sintezele acestui final de secol, principiile care ne vor guverna în activitatea cotidiană de-a lungul zilelor pe care le trăim și le vom trăi, lucrînd la frumusețea vieții noastre și a fermecătoarei patrii pe care o însuflețim.

Am urmărit această sală ridicîndu-se în picioare, ovaționînd, aclamînd, am urmărit delegații la Congres aprobînd în unanimitate propunerile de lucru, propunerile de perspectivă ale comuniștilor, am urmărit traiectoria înaltă a gîndurilor lor de viitor atingînd pragul anului 2000 și trecînd dincolo, în zonele unui viitor pe care-l gîndim pînă în cele mai mici amănunte. Se aflau în această sală 2 450 de delegați, reprezentînd întregul efectiv al partidului nostru la data de 1 septembrie 1974. Se aflau în sală muncitori, țărani, cooperatori, ingineri și tehnicieni, cadre din cercetare, proiectare și învățămînt, activiști de partid și ai organizațiilor de masă, oameni de cultură, de artă, economiști, ziariști, medici, *juriști, studenți, lucrători din aparatul central de stat, ofițeri* ai forțelor armate. Se aflau în sală membri din ilegalitate ai partidului, membri cu o vechime de zeci de ani, precum și membri de partid mai tineri, primiți în rîndurile înaltei academii a științei închinate viitorului societății noastre, după anul 1952. Bărbați și femei, vîrstnici și tineri, oameni cu o bogată experiență de muncă și luptă, cu profundă experiență de viață, oameni care și-au dedicat existența ideilor comuniste și înfăptuirii lor în planul real, la scara unu pe unu a practicii revoluționare.

Timp de patru zile s-au aflat de fapt în sala Congresului toți cei 2 462 380 membri ai Partidului Comunist Român, și nu numai ei, ci toți cetățenii țării care au putut urmări lucrările Congresului prin obiectivele camerelor de televiziune, ale aparatelor de filmat, ale aparatelor de fotografiat, prin intermediul benzilor de magnetofon, al stațiilor de emisie și recepție ale radiodifuziunii, prin intermediul ziarelor difuzate într-un tiraj impresionant, prin viziunea transmisă de reporteri și de corespondenți de presă de la principalele publicații ale României. Cotidianele de pe glob au reflectat cu o rapiditate demnă de marile evenimente lucrările Congresului, dezvăluind *opiniei publice mondiale principiile de viitor* ale politicii Partidului Comunist Român, ale opțiunilor noastre privind statornicirea păcii și a unei noi ordini economice și politice internaționale care să ducă la o societate a colaborării și cooperării, a liniștii necesare marilor procese de creație, a desăvîrșirii revoluției tehnico-științifice, a împlinirii multilaterale, umaniste. Astfel, Sala Palatului Republicii Socialiste România a devenit nu numai un forum al comuniștilor români, ci și un forum al tuturor oamenilor responsabili față de principalele fenomene și evenimente care-i confruntă pe cetățenii lucizi ai planetei.

Dar lumea aceasta în care am proiectat viitorul nostru s-a aflat în conștiința cetățenilor de pe toate meridianele mai ales prin cele 139 de delegații ale partidelor comuniste și muncitorești, ale partidelor socialiste și progresiste care au înțeles și cu acest prilej să se solidarizeze cu atitudinea plină de responsabilitate prin care partidul nostru privește destinele umanității, să inițieze sau să continue utile schimburi de experiență, să statornicească noi premise de colaborare și de cooperare la nivel mondial.

Am avut prilejul fericit de a fi martor al Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român. Am privit împreună cu delegații și invitații la Congres în structurile intime și în imaginile pline de metafore ale viitorului nostru întîi și ale viitorului nostru al doilea. Cînd, la încheierea *lucrărilor* Congresului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiul cel mai iubit al națiunii, reales în unanimitate în funcția de secretar general, a ieșit în balconul palatului pentru a saluta mulțimile adunate în semn de adeziune și de un omagiu pentru destinul omului care se află la rădăcina victoriilor noastre, pentru marele nostru program de acțiune viitoare, am avut certitudinea că de acolo se vede limpede pînă în anul 2000.

ADRIAN DOHOTARU ■

CONGRESUL
XI

LIMBA ROMÂNĂ DESCOPERĂ UN NOU TIMP AL VERBULUI A FI:
VIITORUL ÎN PREZENT

niciodată n-o să cred că în afara muncii există om nou sau măcar om...

«Pe această bază va trebui să trecem la intensificarea muncii politico-ideologice, la desfășurarea unei largi activități de ridicarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, de formare a omului nou, cu o morală superioară, cu o atitudine avansată față de muncă, față de interesele generale ale societății».

NICOLAE CEAUȘESCU

Odată devenit inginer, Gheorghe Chirtu s-ar fi întors la Întreprinderea de mașini unelte și agregate-București, unde lucrase înainte ca muncitor, chiar și dacă n-ar fi promis în octombrie 1971, în cadrul unui interviu acordat revistei «Luceafărul», acest lucru: «Vreau să mă întorc inginer în uzina unde am fost muncitor» (acesta este titlul interviului publicat în «Luceafărul» din 2 octombrie 1971).

S-ar fi întors, cum spuneam, pentru că este de părere că pe măsură ce omul înaintează în viață șansele lui de a opta sînt tot mai mici, și acest lucru se cere explicat: «Vedeți, abia ajuns inginer mi-am dat seama că tinerețea oamenilor se trece și rămîne doar în mașinile pe care ei le-au creat, și deci ajuns la o vîrstă nu mai poți să te desparți de tine, trebuie cu alte cuvinte că continui să lucrezi cu datele frumoase și pure ale anilor frumoși și puri. Posibilitatea de a opta fără îndoială că există, dar asta nu înseamnă să te plimbi dintr-un loc de muncă într-altul, să-ți creezi de fiecare dată o altă identitate, iar trecutul tău complicat să te neliniștească atît zilele cît și nopțile. Pentru că dacă este adevărat că omul nou există, este tot atît de adevărat că *el* este mereu neliniștit nu numai de soarta lui, nu numai de munca lui, dar și de munca altora, de modul în care munca altora contribuie ca toți laolaltă și fiecare în parte să trăiască frumos, demn și civilizat».

Stau de vorbă cu unul dintre acei oameni pe care-i numim *oameni noi*, cu unul dintre aceia care există și pe care acești ani au meritul de a-i fi născut și de a le fi acordat pașaport pentru fericire. Dacă-i răsfoim ceea ce el numește «situația părinților și a rudelor apropiate», vom vedea că începutul nu este deloc promițător: tatăl, Gheorghe Chirtu, a decedat în 1957, iar mama, Alexandrina, în 1961, fără ca desigur să bănuiască că fiul lor va deveni inginer. Mai apoi aflăm că sora sa Claudia este arhitectă, Loreta, o altă soră, funcționar tehnic, Rodica și Magdalena, de asemenea surori, funcționară și, respectiv, ingineră, iar Dan, singurul frate, tot inginer. Avînd șapte clase făcute și tatăl mort, Gheorghe Chirtu a urmat timp de patru ani școala profesională «Electroaparataj», devenind sculer matrițer universal. Odată terminată această școală s-a încadrat în producție și plin de dragoste pentru carte a urmat liceul la seral. A urma liceul la seral înseamnă, după cum se știe, a munci ziua, a învăța seara și nu de puține ori noaptea. Mai apoi, dîndu-și seama că în această țară sînt multe de făcut, că la uzina unde lucrează sînt poate mai multe de făcut, s-a înscris la Facultatea de tehnologie a construcțiilor de mașini a Institutului politehnic din București, reușind să ajungă — în hala unde a lucrat ca muncitor — ceea ce este astăzi, adică inginer. Ceea ce l-a așteptat odată întors inginer a fost ceea ce îndeobște numim întîlnirea între generații. «De prea multe ori unii din generația veche ne spun cît ne-au făcut și cît ne-au ajutat. Eu nu spun că nu au dreptate, dar afirm că se uită că ne-am născut într-o lume de ei creată, într-o lume ai cărei parametri au fost deja fixați. Și-apoi, este mai dificil să spui unui om «fă asta sau fă cealaltă» decît să spui «fă acest lucru așa după cum crezi tu de cuviință». Noi știm cît datorăm vechii generații, dar nu cred că este *cazul să îi oprim* reprezentanții pe stradă, să ne înclinăm în fața lor, să le spunem sărut mîna și «eternă recunoștință pentru binele ce ni l-ați făcut».

Și atunci cînd am plecat, și atunci cînd m-am întors am găsit oameni noi, adică oameni permanent neliniștiți că un lucru trebuia făcut și nu s-a făcut, că un lucru poate fi făcut și cineva nu vrea și că există de fiecare dată oameni care nu au curajul să-și susțină ceea ce este nou și înaintat în ființa lor. Practic vorbind, în întreprinderea noastră sînt foarte mulți oameni noi și asta pentru că în primul rînd dăm numai produse de bună calitate. Oricît am întoarce noi lucrurile, morala omului nou este legată de muncă, și nimeni și niciodată n-o să creadă că în afara muncii există om nou sau măcar un om. Nu trebuie să uităm însă faptul că omul nou se formează discret și asta înseamnă că de fiecare dată ceva vechi se aruncă și asta mai înseamnă că grăbiți fiind să acumulăm noul mai acumulăm și lucruri vechi... De pildă, uităm cîteodată că paralel cu formarea omului nou continuă procesul de formare a omului vechi și nu ținem seamă suficient că uneori copiii oamenilor noi sînt oameni vechi. De ce credeți dumneavoastră că este necesar ca un contabil șef sau un director de centrală industrială să-și trimită copilul la școală cu mașina, iar odată copilul ieșit cu un cinci la algebră aceeași mașină să-l aștepte și să-l ducă în camere mari și luminoase în care jaluzelele funcționează mai mult ca perfect? Fuga de muncă este fuga de omenie. Fuga de muncă este fuga de caracter și este fuga din fața viitorului țării. Și-apoi, mă gîndesc de multe ori că, dacă se poate spune așa, omul vechi are un avantaj: el știe ce gîndește omul vechi, știe și ce gîndește omul nou, spre deosebire de omul nou care știe un *singur lucru: ce gîndește el*. Adică, *omul* nou. Mă gîndesc însă că omul vechi are o soartă tragică. A fost o vreme cînd lucrurile se puneau dur și necesar: ori ești cu noi, ori ești împotriva noastră. Acum sînt toți cu noi și deci singura șansă a omului vechi este să devină nou. Cu alte cuvinte, el nu poate să dispară, ci trebuie să se transforme».

Îmi mai spune că după părerea sa un actor care joacă seară de seară o *piesă* autentică, despre viața de azi face să crească producția a doua zi și la I.M.U.A.B. Și pentru că veni vorba, nu înțeleg, afirmă Gheorghe Chirtu, de ce o parte a literaturii noastre își propune să inventeze oameni așa-ziși noi atît timp cît nu de oameni noi ducem lipsă. După părerea mea, dacă zece oameni citesc o carte bună este suficient ca trei dintre ei să se regăsească în ea. Nu este cazul ca fiecare din cei zece să se găsească cîte puțin în ea. Cu alte cuvinte, n-are rost să fim ipocriți și să declarăm că un om care trăiește într-o societate nouă este de la sine nou. Chiar și în filme care se vor o oglindă a realității noastre socialiste, actorul Ion Dichiseanu coboară dintr-un Buick, urcă scări somptuoase, pătrunde pe o verandă avînd cel *puțin 40 de metri lungime, salută plin* de eleganță oameni noi, chipurile, îmbrăcați în fracuri și sprijinindu-se de un pahar cu whisky, și consideră că a rupt inima tîrgului aruncînd următoarea frază: «Da, consider că tovarășul Vasile a avut dreptate». De ce să uităm sau de ce să nu spunem că nu de puține ori omul nou trăiește într-o garsonieră confort doi, este deseori tracasat de instituția pe numele său I.T.B., că nu rareori caută lucruri care se găsesc doar în depozit?

— Avînd în vedere, tovarășe Chirtu, că nu confundați omul tînăr cu omul nou, că știți precis că starea de neliniște aparține omului nou, aș vrea să vă ascult cîteva gînduri legate de formarea acestuia.

— Sînt oameni care nu înțeleg un lucru: omul nou trebuie să participe nu numai la realizarea deciziilor, ci în primul rînd la elaborarea lor.

*

Gheorghe Chirtu stă în blocul acela la parterul căruia se află magazinul «Eva», stă deci excelent și dealtfel în casa sa există și un pian la care cîntă Daniela, femeia cu care s-a căsătorit din anul 1965. Biografia sa, adică integrarea efectivă în muncă, obținerea de rezultate foarte bune, depășirea condiției de muncitor prin însăși înțelegerea ei, starea sa actuală, adică inginer activ pe linie profesională și politică, toate acestea la un loc compun portretul viu al unui om nou.

Atunci cînd iese din schimbul I, adică la ora 15,00, lui Gheorghe Chirtu i se pare că vede un alt oraș, iar cînd iese din schimbul II, adică la ora 23,00, are timp să mediteze nopțile, iar gîndurile sale despre omul nou ocupă un loc nu lipsit de importanță.

EUGEN SECELEANU ■

inginerizarea cercetării, o cale spre competitivitate

«Este necesar să se acționeze mai hotărît pentru introducerea pe scară largă a tehnologiilor moderne și înnoirea într-un ritm mai rapid a producției, îndeosebi a mașinilor și utilajelor, pentru a asigura produselor românești parametrii tehnici și calitativi comparabili cu cei realizați pe plan mondial».

NICOLAE CEAUȘESCU

— La noi, spune azi inginerul Anton Vătășescu, directorul tehnic al Întreprinderii de piese radio și semiconductori (I.P.R.S.) e o altă lume: Ca să folosim aerul și apa trebuie să le supunem unui complicat proces de purificare. Iarnă nu avem niciodată. Avem un singur anotimp, cu o temperatură de 25°C. Avem tot timpul vară.

Inițial, l-am suspectat de formulări exagerate. Mai pe urmă m-am convins însă că la I.P.R.S. păstrarea unui mediu constant, de perfectă curățenie, este o lege foarte severă, respectată cu sfințenie atît de operator cît și de director. De ce totuși atîta nevoie de acuratețe tehnologică? Pentru că în secția de circuite integrate lupta cu micronii nu mai este demult o metaforă, ci o realitate palpabilă.

— Dar ce este de fapt un circuit integrat?

— Să presupunem că o schemă realizată din componente electronice — rezistențe, diode, tranzistoare — ocupă o suprafață de 3 cm^2. După integrare aceeași schemă ocupă, prin miniaturizarea componentelor, o suprafață de numai un milimetru patrat. În clipa de față noi am conceput și realizăm circuite integrate echivalente cu o schemă compusă din 200 de piese componente. Adică în loc de 200 de piese avem una singură, care îndeplinește funcțiile celor 200, dar care are calități deosebite pentru că am scăpat de o multitudine de interconexiuni. Se întîmplă, dacă vreți, ca într-un sistem filozofic: elementele sistemului se leagă intim între ele, sistemul devine durabil. Apoi apar și avantajele miniaturizării: reducerea prețului de cost în raport cu micșorarea consumului de materii și materiale pe unitate de produs, creșterea gradului de utilitate, etc. În lume s-a ajuns să se integreze 1 000 de componente într-un singur circuit. Dar tehnologia îmbătrînește repede și viitorul ne va rezerva surprize mult mai mari. Peste doi ani există posibilitatea certă ca televizorul dumneavoastră să aibă maximum 10 circuite integrate în loc de cîteva mii de componente. La noi această tehnologie e pe cale de a se realiza și de aceea vă spuneam că noi am început să fim un fel de viitor în prezent. Ținta noastră este să ajungem din urmă țările care dețin recorduri în această ramură a industriei care la noi există doar de 14 ani. (Inginer Lucian Creangă, șef secție circuite integrate). În cazul cînd în uzină se fabrică 14 000 de tipuri de componente electrice, cînd pentru ele se folosesc 17 000 de materii prime și materiale, dacă omul nu se autocontrolează, oricît de mult te-ar controla calculatorul electronic, sistemul se poate da peste cap. Este și părerea tovarășei inginere Doina Didiv, șefa secției diode.

— Și atunci?

— Și atunci trebuie să apelezi la conștiință. Trebuie să convingi omul că ridicarea gradului de specializare pe faze și operații devine o cheie a succesului. Oamenii noștri — în marea lor majoritate fete tinere — au înțeles această cerință:

● Lili Crăciun este o tînără blondă care la 1 august 1974 a împlinit 16 ani. După trei luni de specializare execută operații de sudură sub microscop cu o mașină care folosește un fir de aur cu diametrul de 25 de microni. Execută 28 de suduri pe o suprafață patrată cu latura de 100 microni. Dacă una este executată greșit circuitul nu funcționează. Și știți cîte suduri reușește să execute în 8 ore? Zece mii! Tot atîtea realizează și colegele sale. Încercați numai să numărați pînă la zece mii și nu veți avea răbdare. Dar aici răbdarea se numește altfel: se numește conștiință.

● Operatoarea Mihaela Hațeg are o vîrstă încă tînără. Locuiește în Balta Albă și vine la uzină la ora 6 cu mașina 203, cursă rapidă. Face 45 de minute. Și pe urmă privește 8 ore la microscop. Adică lucrează. S-a specializat în Franța și echipa pe care o conduce prelucrează 250 de plachete de siliciu într-un singur schimb. Aceasta pentru că mașina nu poate mai mult. Cînd e nevoie, și nevoie a fost de multe ori, are puterea, are și răbdarea să lucreze și 16 ore. Dar și aici puterea se numește conștiință.

● Uite, o să întîlniți un inginer tînăr, la secția diode. Se numește Iosif Nicolae. Să vedeți ce problemă stranie i-a apărut spre rezolvare: brusc s-a întîmplat să se reducă la jumătate durata de viață a purtătorilor de sarcini minoritare la diodele redresoare. O diodă, știți că e un tub electronic cu doi electrozi din care unul emite electroni. E un fenomen fizic și n-are importanță dacă nu-l înțelegeți. Important era altceva: fenomenul deprecia calitatea diodelor. Inginerul Iosif Nicolae și-a asumat sarcina să înlăture această defecțiune, dar mai întîi trebuia să-i cunoască bine cauza. A căutat o săptămînă și nu i-a dat de capăt. N-a abandonat însă căutările. În ultimele două nopți a dormit chiar aici, în biroul ăsta. Nu l-am întrebat cum a dormit. Principalul e că dimineața era foarte obosit, dar bucuros, și mi-a spus că a găsit. Ce-ai găsit Nicolae? l-am întrebat. «Apa, apa a fost de vină. Conținea impurități. Dar nu de la sursă, ci din vasele în care se efectua spălarea diodelor. Acestea erau impurificate».

Deci și aici tăria de a nu abandona, de a merge pînă la capăt se numește conștiință.

*

De la tovarășa inginer Doina Didiv aflu că lucrătorii de la șantierul de construcții au solicitat, pentru o oră, o oprire de curent electric ca să racordeze la rețea o nouă stație de pompare a apei. Uzina se dezvoltă. Trebuie să înlocuiască foarte multe importuri. Pe urmă există o mare ambiție a specialiștilor de la integrate și diode de a concura cu produsele, de același gen, cele mai competitive, de pe piața externă.

— O luptă s-a dat și pentru această idee, ne spune dînsa. Noi sîntem un grup de ingineri care am preluat secția aceasta de la cota zero, cînd exista doar în proiect și în imaginația noastră. Atunci, pentru un timp n-am mai fost electroniști, chimiști sau fizicieni. Eram toți constructori. Am învățat să citim planurile, să preparăm betonul, să turnăm fundații. Ne-am ridicat cu alte cuvinte casa. Și casa asta a noastră, înțelegeți că e vorba de secție, nu are nici un secret pentru nici unul dintre noi. Să revin însă la competitivitate: din luna mai pînă prin septembrie nu am putut atinge performanțele pe care ni le propuseserăm la atelierul de diode pentru locomotive electrice. Ceva nu era în ordine acolo. Am hotărît ca inginerul Antonie Corici să se ocupe de atelier și să vadă ce se întîmplă. Trei luni de căutări și n-a putut da de capăt. Am sărit cu toții: inginerii Iosif Nicolae și Elisabeta Tois au controlat întregul proces tehnologic de la difuzie; inginerii Traian Cîrcu și Barbu Constantinescu au efectuat mai multe probe de fiabilitate. Pînă la urmă ne-am convins că asupra calității concurau mai mulți factori: difuzia, montajul defectuos, folosirea unei rășini mai puțin indicate. Și am zis că dacă tot fabricăm diode, să concurăm cu ele și pe piața externă. Mi se pare mie că dacă nu-ți pui asemenea ambiții încetezi să exiști ca fabricant.

— Și ați concurat?

— Nu de la început. E și aici o poveste: ne-am format deci o echipă și ne-am organizat un atelier în care controlam calitatea și fiabilitatea fiecărui tip de diodă. Am mers și la beneficiari: la Craiova, la Brașov, la Triaj București, și am controlat modul de funcționare. În urma acestor controale am făcut două modificări și am îmbunătățit parametrii funcționali.

— Am auzit că pînă și în Iugoslavia ați fost să controlați cum vă funcționează diodele.

— În Iugoslavia am livrat diode cu un termen de garanție de doi ani și șase luni. Nici o firmă din lume — producătoare de diode — nu a acordat un termen atît de lung. Noi l-am acordat. Din 6 în 6 luni însă, inginerii Cîrcu, Badea, Florea și alții își încărcau geamantanele cu aparate de măsurat, scule și materiale și plecau la Zagreb și la Belgrad. Erau grele geamantanele. Se suiau pe locomotive și controlau fiabilitatea. Astăzi partenerii iugoslavi ne consideră cea mai serioasă firmă exportatoare de diode. Ne-au confirmat-o și delegații firmei vest-germane Wacker.

*

La I.P.R.S. inginerii cunosc un fapt: într-un proces tehnologic atît de adîncit, de fracționat, într-un flux pe care ai instalate mașini și calculatoare electronice, fără o superorganizare a fiecărui loc de muncă, drumul duce la abandon. Poate și din acest motiv inginerii și-au luat în răspundere directă problemele cele mai importante ale producției: realizarea planului tehnic, diversificarea producției, cercetarea, calitatea, asistența tehnică.

Înseamnă că gîndirea tehnică a uzinei este superior folosită? Înseamnă și asta. Dar s-a realizat și o integrare, o viteză mai mare a introducerii noului în producție. Inginera Doina Didiv, o femeie care și-a făcut din fabricarea diodelor o pasiune, îmi arăta un grafic din care am putut deduce că în 1974 s-au lansat în fabricație 14 produse noi: diode de un amper în capsule plastice, diode zener de 1 W în plastic, diode de 2, 6 și 20 amperi și altele. Și numărul de circuite integrate s-a dublat, așa încît 60 la sută din produsele care se fabrică azi în uzină sînt produse noi. E rodul acestei organizări, al folosirii capacității tehnice a uzinei.

În final, am întrebat mai mulți ingineri de la I.P.R.S.–Băneasa: Ce-ați recomanda celui care ar dori să împărtășească ceea ce este mai înaintat la dumneavoastră? «Optica față de interesele uzinei», mi-au răspuns. Stau atîtea idei valoroase prin sertarele întreprinderilor, altele ajunse la capătul cercetării, dar unii ingineri nu au curajul ingineririi lor. Ce se înțelege prin inginerizare? Tocmai această trecere rapidă a unei idei, a unui prototip la marea producție de serie. Este, dacă vreți, oxigenul tuturor întreprinderilor care vor să fie prezente pe piața internă și externă cu produse noi, competitive.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

cum va arăta gastronomia viitorului? gospodarii clujeni ne-au demonstrat **astăzi** *că tradiția nevestei-bucătar e pe cale de dispariție*

> **«Înfăptuirea prevederilor planului de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1976-1980 va asigura creșterea volumului desfacerilor de mărfuri către populație cu 40-45 la sută față de actualul cincinal. În acest domeniu trebuie să pornim de la elaborarea unor criterii științifice de determinare a nivelului și structurii consumului, în raport cu cerințele fiziologice și psihice ale omului, cu necesitatea asigurării condițiilor pentru o dezvoltare corespunzătoare a populației, pentru menținerea vigorii fizice și intelectuale a poporului nostru».**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Protestele și argumentele gurmandului îndatorat tradiției sînt de prisos. Omul viitorului își va organiza dieta zilnică apelînd din ce în ce mai mult la serviciile alimentației publice. O dovedesc fără drept de apel țările cu o economie dezvoltată, cu o puternică și variată rețea de servicii publice, acolo deci unde gama largă a semipreparatelor, bucătăriile de bloc, pensiunile, bufetele de incintă și cantinele-restaurant au preluat toată truda gospodinei solitare.

Și apoi vorbind de gusturi este locul să amintim aici că tocmai aceste facultăți umane sînt extrem de schimbătoare, că tot ceea ce poate fi socotit astăzi statornic, definitiv, va putea apare insipid, de neconceput pentru generațiile viitorului. Rafinamentul culinar al strămoșilor noștri (care se băteau, de pildă, după fripturi gătite cu stafide și scorțișoare) este departe de a mai satisface imaginația și opțiunile omului modern, după cum, sîntem siguri, bucătarii viitorului vor anula în mare măsură rețetarul gastronomic al prezentului. De gustibus...

Gusturi și preferințe, tradiție și rigiditate, dar care — toate la un loc — nu justifică nici chiar astăzi obișnuința concetățenilor noștri de a-și prepara meniul cotidian în bucătărie proprie. Orășeanul nostru este nevoit să cheltuiască ore scumpe cu procuratul și gătitul alimentelor, deoarece deocamdată comercianții și restauratorii noștri — îndatorați, ei în primul rînd, unei inerții condamnabile — sînt încă departe de a ușura prin unități specializate organizarea dietei noastre zilnice. O situație pe care noi, bărbații, o amendăm și o deplîngem, dar în care... ne complacem candizi de trei ori pe zi.

Într-un interviu acordat revistei noastre în urmă cu două luni, cîțiva reprezentanți ai Ministerului Comerțului Interior ne-au asigurat că în următorii ani rețeaua serviciilor de alimentație publică va cunoaște îmbunătățiri categorice. Este vorba cu alte cuvinte de o largă restructurare și reprofilare a unităților existente pe întreg cuprinsul țării. O măsură hotărîtă, desprinsă din largul program de reînnoire multilaterală a patriei socialiste, preconizat cu fermitate, luciditate și clarviziune în cadrul istoricelor documente prezentate la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Ei bine, cum va arăta în viitor acest sector atît de important al traiului nostru cotidian? Din fericire nu este nevoie să apelăm nici la date de prognoză, nici la descrieri savante. Cîțiva dintre gospodarii noștri fruntași ne-au demonstrat «in vivo» că acolo unde tronează inițiativa, hărnicia, perseverența, viitorul se poate naște chiar în zilele prezentului. Vom folosi în acest scop un exemplu devenit clasic, cel a rețelei comerciale din Cluj-Napoca.

Meritul revine destoinicilor gospodari ai Întreprinderii de alimentație publică (și aici e cazul să amintim la loc de cinste numele directorului Teodor Popuța și pe cel al șefului serviciului de aprovizionare, Ion Ivașcu) care, cu inteligență și cu o excepțională înțelegere a dialecticii sociale, au anticipat prin fapte și realizări notabile actualele și tardivele concluzii ale Ministerului Comerțului Interior.

Să începem cu începutul. În 1968 a fost elaborat aici un plan de perspectivă prin care s-a hotărît în principal reprofilarea unităților de alimentație publică existente. Direcția principală de atac: transformarea cîrciumilor (permiteți-mi să folosesc acest cuvînt) din perimetrul central în localuri de consum în care să devină predominante preparatele culinare, meniuri *à la carte*, variate și la prețuri modeste. O măsură care, evident, ca orice noutate, a stîrnit din partea unora proteste vehemente. Desființarea acestor lăcașuri sordide însemna pentru aceștia renunțarea la venituri grase, obținute în schimbul unei munci ușoare. Intră omul, bea două kile de vin sau un coniac «la varice», își înșală foamea cu două chiftele obosite și iată-l lăsînd pe masă, dintr-un foc, un pol sau doi. De ce să înființăm laboratoare proprii, să trudim preparînd meniuri variate, cînd se pot scoate bani buni vînzînd mărfuri gata sosite din depozit?

Începutul s-a dovedit însă de bun-augur. Pensiunile și restaurantele specializate s-au bucurat de îndată de atenția unui public larg (mîncărurile au fost și sînt gătite cu mult talent și dichis). Încurajați, reprezentanții Întreprinderii de alimentație publică și-au continuat operațiile de primenire a localurilor existente, înființînd noi pensiuni și mici localuri pentru restaurarea stomacului. S-a trecut apoi la înființarea unei puternice rețele de unități tip «Gospodina», precum și la dotarea magazinelor alimentare, a cantinelor-restaurant și a cantinelor din instituții și fabrici cu asemenea secții. Au fost apoi create numeroase bufete în incinta unor întreprinderi și instituții, cu mîncăruri calde și reci, pensiuni pentru elevi, precum și nu mai puțin de 46 case și microcase de comenzi (cu sau fără transport la domiciliu).

La ora actuală clujenii dispun — în afara «clasicelor» restaurante, bodegi, crame, grădini de vară etc.— de 25 unități specializate (tip Zahana, lacto-vegetarian, pescăresc, dietetic, cu specific ardelenesc), de 37 magazine și secții «Gospodina», de 25 bufete de incintă, 12 pensiuni la unități, 4 pensiuni pentru elevi și 6 restaurante cu autoservire.

În clipa de față aproximativ un sfert din populația orașului (200 000 locuitori) s-a deprins să mănînce cel puțin o dată pe zi în aceste variate și apetisante unități ale alimentației publice.

Puțin dacă avem în vedere cererea, dar foarte mult în comparație cu alte orașe ale țării.

Ca unul care îi cunosc prea bine pe clujeni pot să afirm că preschimbarea unor deprinderi gastronomice zilnice constituie aici un adevărat miracol. Și asta deoarece ne găsim într-un oraș cu gospodari și mai ales cu gospodine pentru care, pînă mai deunăzi, ieșirile la restaurant s-au confundat cu festivitățile familiale sau cu diminețile și serile de excepție. O dovadă elocventă că drămuirea bugetului de timp și marile preschimbări survenite în structura populației ocupate au constituit argumente mult mai ferme decît aromele bucatelor gătite în casă. Eliberate de servituțile domestice, bunele noastre consoarte ne-au dovedit nu o dată că sînt dispuse să părăsească o dată pentru totdeauna milenara îndeletnicire a nevestei-bucătar.

O situație de fapt care tulbură și va mai tulbura o vreme siesta gurmandului anacronic. Dar criza de timp și orele petrecute în compania unor îndeletniciri mult mai reconfortante rămîn suverane. O dorință legitimă dictată de o civilizație galopantă, de progresul ireversibil al societății noastre și argumentată, între altele, și prin modestul exemplu al unor gastronomi transilvăneni care și-au adus «banala» contribuție la organizarea dietei alimentare zilnice într-un oraș cu 200 000 locuitori.

LIVIU TIMBUS ■

VIAȚA PÎINII ESTE PĂMÎNTUL

Pe strada Anton Pann, numărul 57, din București, locuiește un om deosebit de respectat de vecini. Se numește Bucur Ștefan și face pîine bună de aproape 12 ani. Drumul din comuna Vernești, județul Buzău, unde s-a născut și a trăit la fel de greu ca și ceilalți opt frați ai săi — și a trăi greu înseamnă și cu pîine puțină — deci drumul pînă la București l-a costat 19 lei. Acum, drumul îl costă mai mult, căci merge cu acceleratul să-și vadă mama care a îmbătrînit și din această cauză mănîncă dulciuri. «Eu cred că despre pîine nu se vorbește ceea ce trebuie. A vorbi despre pîine înseamnă a vorbi despre viață și despre pămînt. Cu alte cuvinte, despre întreaga țară». Într-adevăr, cîți dintre noi știm cum se face pîinea, cîți dintre noi am intrat într-o fabrică unde are loc acest proces tehnologic al istoriei noastre? Nu susțin că nu trebuie să ne intereseze calitatea pîinii, nu trebuie să aplaudăm apariția unei intermediare vechi și crăpate, dar trebuie să fim serioși și decenți, să ne gîndim profund, să fim noi înșine ori de cîte ori auzim acest cuvînt. Rareori am văzut denumiri atît de exacte ca acelea ale secțiilor Întreprinderii de morărit și panificație din București. Ele se numesc «Gheorghe Doja», «Bărăganul», «Nicolae Bălcescu», «16 Februarie», «11 Iunie», sugerează deci drumul spre istorie al națiunii noastre. Am văzut la secția «Pajura» un soi de gazetă de perete în care în locul unor articole obosite și vechi erau fixate pîini, cornuri, covrigi. Sus, scrie: «Lucruri cu care ne mîndrim». La «Pajura», ca și în alte părți, pîinea se face din făină, apă, drojdie și sare. Adică din lucruri simple, fundamentale, iar faptul că fabrica este așezată lîngă Institutul de filozofie al R.S.R. nu mi se pare deloc deplasat. Dacă această fabrică ar fi amplasată într-un oraș cu 110 000 locuitori, atunci toți aceștia ar avea în fiecare zi pîine pe masă. Adică fabrica produce zilnic 110 000 de pîini. Cei cu care am stat de vorbă au apreciat fără îndoială că pîinea este *primul aliment al omului*. Și au mai spus că acest lucru este valabil mai ales pentru România, pentru că noi facem o pîine bună. Însă pîinea cea mai bună se face în orașele mici, acolo unde procesul ei tehnologic de fabricare nu este grăbit. Bucureștiul, care după cum se știe asimilează zi de zi lume nouă, a fost obligat să grăbească acest proces și în consecință nu de fiecare dată pîinea este foarte bună. Spre deosebire de alte locuri de muncă, vizita într-o fabrică de pîine îți ia foarte puțin timp, de unde nu rezultă în nici un fel că ai dreptul la superficialitate. Oamenii acestei fabrici nici nu-ți vorbesc dealtfel despre modul în care o produc, ci despre semnificația fundamentală a actului. Nu de puține ori, produsele nou obținute capătă numele copiilor muncitorilor. O ingineră de la noi — îmi spune Aurelia Costing, șefa biroului de producție — s-a gîndit săptămîni în șir ce nume să-i dea produsului de ea obținut. Acum cîteva zile mi-a telefonat — era emoționată, am simțit — și m-a întrebat dacă poate să-i spună Cristi. Știam că are un băiat, știam că iubește meseria, adică pîinea, așa că am răspuns: Sigur că da, se poate.

«Mă cheamă Zidaru Dumitru, am 43 de ani și lucrez cu pîinea de 18. Am venit de la țară, adică de acolo de unde ne vin și acum mirosul de pîine și dragostea de părinți. Auzind eu că este nevoie de oameni și la pîine, m-am hotărît pe loc. Vocația, ca să zic așa, a fiecărui țăran este să lucreze pămîntul, or, pămîntul dă pîine și tot pămîntul nu poate fi niciodată mințit. Cu pămîntul nici măcar nu se poate glumi. Ați auzit dumneavoastră vreun banc cu pîinea? Făcînd eu de atîta timp pîine, m-am făcut om, mi-am construit toate lucrurile necesare și am învățat că adevărata bucurie este legată de pîine. Noi producem de fapt muncă, pentru că dacă n-ai mînca,n-ai putea să muncești. Un copil care nu mănîncă pîine nu este inteligent, nu are talent la desen, nici ținere de minte. De voință, nici nu vorbesc. Și în încheiere vă spun că în facerea pîinii rolul cel mai important îl au mîinile. Mîinile unui brutar sînt de fapt alți ochi». În fața mea, mirosind a pîine, stă Bucur Ștefan. Există un sortiment de pîine «Bucur», nu l-a botezat el, dar o face zilnic. Îmi spune că bucuria sa cea mai mare este legată de calificare. Îmi mai spune că adevărata viață a pîinii este pămîntul.

Nu avem dreptul să uităm că sîntem un popor care-și merită pîinea și nu trebuie să uităm că dacă astăzi pîine albă mănîncă și arhitecții și dactilografele, scafandrii și directorii de centrale industriale, acest lucru înseamnă că avem puterea și inteligența de a ne conduce singuri destinele. Este absolut evident că și autorii de anonime, și cei care fură din avutul obștesc mănîncă pîine... Trăim însă într-o societate în care secretarul general al partidului a sintetizat strălucit adevărul pîinii, adevărul acestui pămînt: «Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă».

EUGEN SECELEANU ■
Fotografii de
RADU CONSTANTINESCU ■

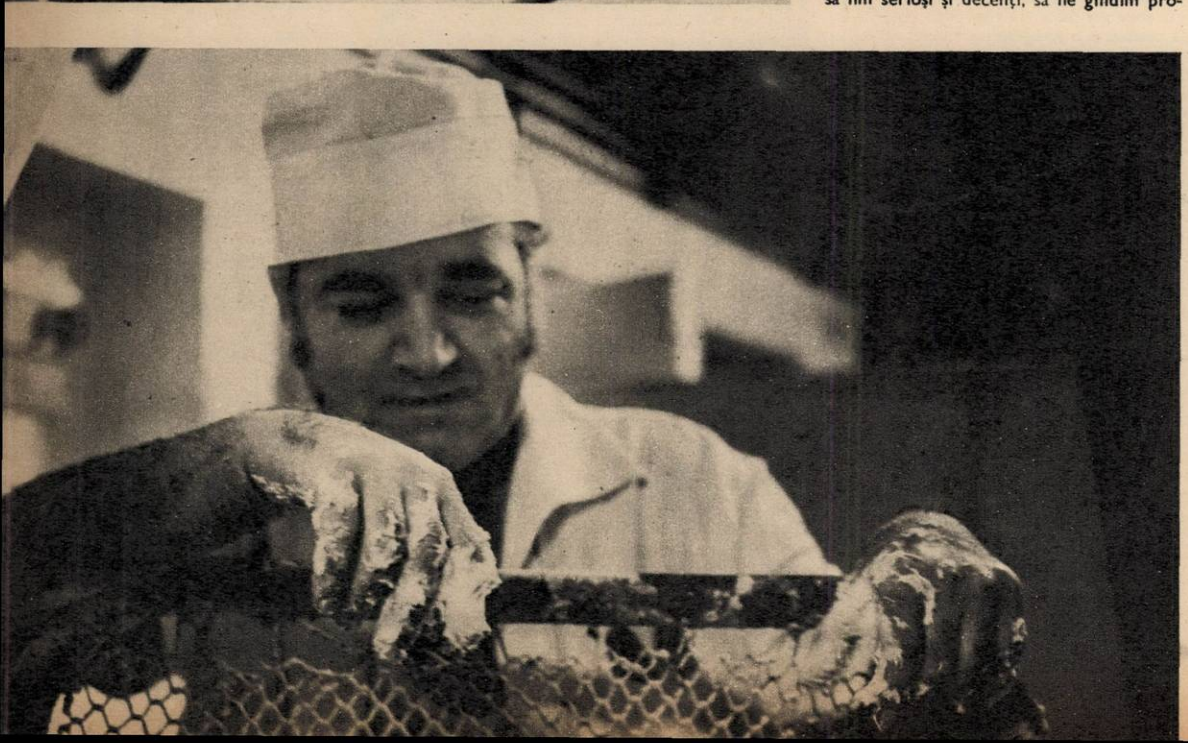

circulația pe timp de iarnă

Vizibilitatea, un comandament de prim ordin

În lunile de iarnă,cînd circulația se desfășoară în cele mai dificile condiții, iese cu pregnanță în evidență gradul de pregătire pentru trafic al participanților la circulație și putem spune că în bună măsură chiar concepția lor despre siguranța circulației.

Consider că trebuie să se înțeleagă în primul rînd faptul că legea circulației prevede doar un *minimum de condiții pentru realizarea siguranței rutiere*. Bineînțeles că viața, dezvoltarea tehnicii, creșterea continuă a traficului determină perfecționarea și îmbunătățirea permanentă a legislației rutiere.

Ne aflăm într-o perioadă cînd, deși practica circulației a demonstrat că o serie de măsuri și mijloace tehnice și-au dovedit din plin eficiența și au devenit chiar indispensabile în procesul de asigurare a unei securități sporite în *traficul rutier, utilizarea lor nu figurează* încă din păcate ca obligații legale.

În aceste săptămîni cînd ceața a acoperit frecvent întinse zone rutiere, modestele faruri de ceață (neobligatorii după lege), uitate aproape de automobiliști, au arătat din nou că fără ele nu numai că înaintezi pe drum cu viteza melcului, dar poți nimeri chiar pe un drum care te duce (fără să vrei, bineînțeles) înapoi la punctul de unde ai plecat.

Automobiliștii dar și mulți pietoni s-au convins cît de utile sînt «turelele» portocalii cu lumină intermitentă dispuse pe tractoarele ce transportă panouri prefabricate și pe alte mijloace de transport cu lungime și lățime neobișnuite. De la distanță aceste mijloace de semnalizare te avertizează, te îndeamnă la un plus de precauție cînd te apropii de ele. Chiar și șoferii care considerau aceste dispozitive ca «decor» și nu le puneau în funcțiune, le folosesc acum intens pentru că și-au dat seama că utilizîndu-le circulă în mai multă siguranță.

Fiecare automobilist știe însă cît de important este ca înainte de a depăși un autovehicul să cunoască cu aproximație ce lungime are acesta. Una e să depășești un autocamion «Carpați» de circa 6 m lungime și alta să dublezi un tren rutier lung de 24 m. Bineînțeles că orice șofer conștient «evaluează», înainte de a efectua manevra, lungimea și lățimea autovehiculului ce urmează a fi depășit. Dacă lățimea e mai ușor de aproximat, ea fiind tot timpul la «vedere», lungimea se «dezvăluie» șoferului numai cînd drumul devine sinuos. Trebuie «determinat» deci autovehiculul să «vorbească» despre caracteristicile sale. Multe unități deținătoare de asemenea mașini au înțeles acest lucru. În afara girofarurilor portocalii de avertizare, instalate pe autovehicule, și de catadioptrii triunghiulari la care mă refeream, ele trasează pe corpul utilajelor agabaritice cîte un brîu de vopsea albă reflectorizantă care face autovehiculul vizibil de la distanță atît pentru cei care vor să-l depășească cît și pentru cei care, intrînd pe drumul principal de pe o arteră laterală, ar putea la un moment dat să nu observe că prin intersecție circulă un asemenea autovehicul.

De curînd au început să se producă în țară relee pentru funcționarea concomitentă a celor patru (sau șase) lămpi de semnalizare de direcție ale autovehiculului. Ar fi foarte bine ca toate autovehiculele să fie dotate cu asemenea dispozitive (dealtfel puțin costisitoare). În cazul opririlor pentru încărcarea și descărcarea mărfurilor, al staționărilor fortuite pentru înlăturarea unor defecțiuni etc., acest fel de semnalizare deosebit de vizibil pentru că se detașează net de semnalizarea obișnuită a direcției de mers, arată cu precizie că pe drum sau în imediata lui apropiere se află un obstacol ce trebuie evitat. Mulți conducători auto profesioniști sau amatori au devenit foarte circumspecți în cazul cînd defecțiuni apărute la autovehicule în timpul nopții îi determină la opriri fortuite. Ei evită în primul rînd staționările pe asfaltul drumului, folosind pentru depanări locurile de parcare sau zonele din afara arterei rutiere.

În situația cînd totuși nu pot evita staționarea pe drum, chiar cînd au lumini ei instalează triunghiurile reflectorizante și în multe cazuri în apropierea lor așază cîte o lampă portativă cu lumină galbenă intermitentă. E limpede că folosind 3 mijloace de semnalizare a poziției autovehiculului la care se poate adăuga al patrulea (releele pentru funcționarea concomitentă a semnalizatoarelor de direcție) și siguranța conducătorului auto va crește de cel puțin atîtea ori. E vorba însă nu numai de siguranța lui, ci a întregului trafic rutier din zona respectivă.

Problema semnalizării autovehiculelor, mai ales în condițiile aglomerării din ce în ce mai mari a drumurilor, are bineînțeles însemnătate deosebită în tot cursul anului, dar mai ales acum cînd ploile, zăpada, ceața, care reduc substanțial vizibilitatea, sînt «vizitatori» tot mai frecvenți ai arterelor rutiere.

Nu uitați, în noiembrie a.c. circa 40 % din accidente s-au datorat, pe lîngă cauzele clasice (exces de viteză, depășiri neregulamentare, traversări imprudente), și ignorării influenței factorilor atmosferici specifici acestui anotimp.

Colonel VICTOR BEDA ■

ȘTIM,
AȚI CUMPĂRAT
TOATE CELELALTE ALMANAHURI.
SÎNT BUNE, CITIȚI-LE CU PLĂCERE,
PĂSTRAȚI-VĂ ÎNSĂ CÎȚIVA LEI
PENTRU

ALMANAHUL FLACĂRA-1975,

LA CARE LUCRĂM ACUM,
ȘI CARE DEȘI VA APĂREA
MAI TÎRZIU, SPRE SFÎRȘITUL LUNII,
SPERĂM SĂ NU VĂ DECEPȚIONEZE
LA LECTURĂ.

cronica (42)

Se poate spune că seara din 2 decembrie a cenaclului nostru a fost una a surprizelor. Deși a demarat sub auspicii nu prea promițătoare (și asta din cauza unor defecțiuni tehnice și organizatorice), ședința a căpătat însă pe parcurs o seamă de elemente care au avut darul să subjuge, pur și simplu, sala. Dovadă elocventă a fost durata acestei seri, care s-a prelungit absolut la dorința participanților pînă a doua zi, deoarece programul s-a terminat aproape de ora două din ziua următoare (6 ore și jumătate). Am avut deci surpriza celei mai lungi ședințe a cenaclului nostru. Dar, pînă să băgăm de seamă aceasta, a trebuit să ne întîmpine imprevizibil și alte puncte din program. În sală se afla și Ion Țiriac. Poftit pe scenă, Ion Țiriac a devenit unul dintre cele mai cuceritoare personaje de pe scenă. Asaltat de întrebări cu privire la destinul tenisului în general și al celui românesc în special, Ion Țiriac a replicat, așa cum îl cunoaștem și de pe teren, lucid, cu *calculată* spontaneitate. Și, atunci cînd era nevoie, a răspuns cu subtextuală ironie. Știți, domnia-sa, care e societarul de onoare și activ al prestigiului tenisului românesc în lume, nedîndu-se drept specialist, în contradicție poate cu această categorie, crede «că va mai dura pînă să avem al doilea jucător de valoare excepțională, deoarece un astfel de jucător nu se formează de azi pe mîine». Interpretul cel mai în vervă de pe scena cenaclului, l-am numit pe Florian Pittiș, se afla, de astă dată, într-o forțată pauză vocală. Totuși, a interpretat *Plouă* de Topîrceanu, prin gesturi și mimică, avîndu-l ca tălmaci pe Dan Tufaru, care a și deschis seara cu poezia *Pe cont propriu* de Adrian Păunescu. Mulți debutanți în cîntec pe scena cenaclului: Ionela Copaciu, Dana Mardan, Zoe Alecu, Marinela Teodoru, Horia Stoicanu, Nicu Alifantis. Toți onorabili, dar sufragiile sălii le-a întrunit Nicu Alifantis, care a cîntat strălucit pe versurile poemului *Repetabila povară*. Fericitul debutant a mai cîntat și *Încotro?* de Leonid Dimov. Amprenta ineditului a purtat-o și numărul celor trei tineri respinși la examenul de admitere în I.A.T.C. S-a detașat — cu consensul publicului — cel care a recitat monologul *Disperații* de Henri Lager. Cuplul Vali și Carmen tinde să-și alcătuiască un ansamblu. Au cîntat însoțiți de un grup vocal două noi cîntece: *Moara* și *Educatia prin muzică*. «Reflex Flacăra» se prezintă cu o nouă variantă a *Baladei păguboșilor* de M.R. Paraschivescu. Se continuă cu episodul al doilea din satiricul lor serial la adresa unor texte de muzică ușoară fără conținut, de fals optimism, sprințare în gol, fără nici o aderență la realitatea noastră actuală. În obiectiv: Mihai Dumbravă. La cererea publicului, grupul interpretează *Terente* de M.R. Paraschivescu. De relevat prezența Andei Călugăreanu în «Reflex Flacăra», în sensul unor remarcabile calități de interpretare actoricească.

Adrian Păunescu recită din proaspătul lui volum *Repetabila povară: Un fost temnicer, Cetatea fără nimeni, Cîntăreții disperați, Bal mascat, Copiii de țărani, Deocamdată nu.* Eugen Seceleanu citește un suculent *Proces-verbal* din cartea sa, *Eternitate locală.* Nu chiar debutant în cenaclul nostru, Nicu Vladimir cîntă *Ce de lupi se inconjoară.* Tînărul maestru Cornel Ionescu interpretează o compoziție proprie. Deși cu un program restrîns, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat au susținut un adevărat recital: *Fără petale, Baladă de copilărie, Balada soldatului de orișiunde.* Mihai Diaconescu confirmă promițătorul său debut: *Cine a furat luna?* Cu nota lui personală, concentrînd simpatia publicului, Mircea Vintilă interpretează: *Balada lui Constantin și Veronica, Un om pe niște scări, Lordul John* și un cîntec neterminat cu o plapumă absentă, pe care așteptăm să-l termine. Încheie programul serii formația de certă valoare artistică Pro Musica: *Poem pentru Terra*, în care vibrantul mesaj al textelor e susținut de o sugestivă linie melodică.

Această frumoasă seară de pure sonorități a mai avut avantajul de a oferi participanților emoții artistice și de ordin vizual, prilejuite de expoziția din holul teatrului, care a îngemănat pictura naivă a lui Emil Pavelescu cu grafica elaborată a lui Ion Barbu din Petrila.

TRAIAN STOICA ■
Fotografii de
EMANUEL TÂNJALĂ ■

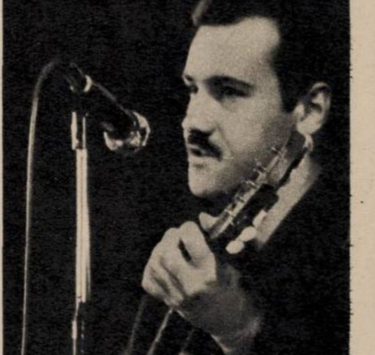

1. Nicu Alifantis. 2. Ion Țiriac. 3. Nucu Diaconu. 4. Formația Pro Musica. 5. Grupul folk condus de Vali și Carmen.

cu academicianul octav doicescu — președinte de onoare al Uniunii arhitecților din Republica Socialistă România — despre

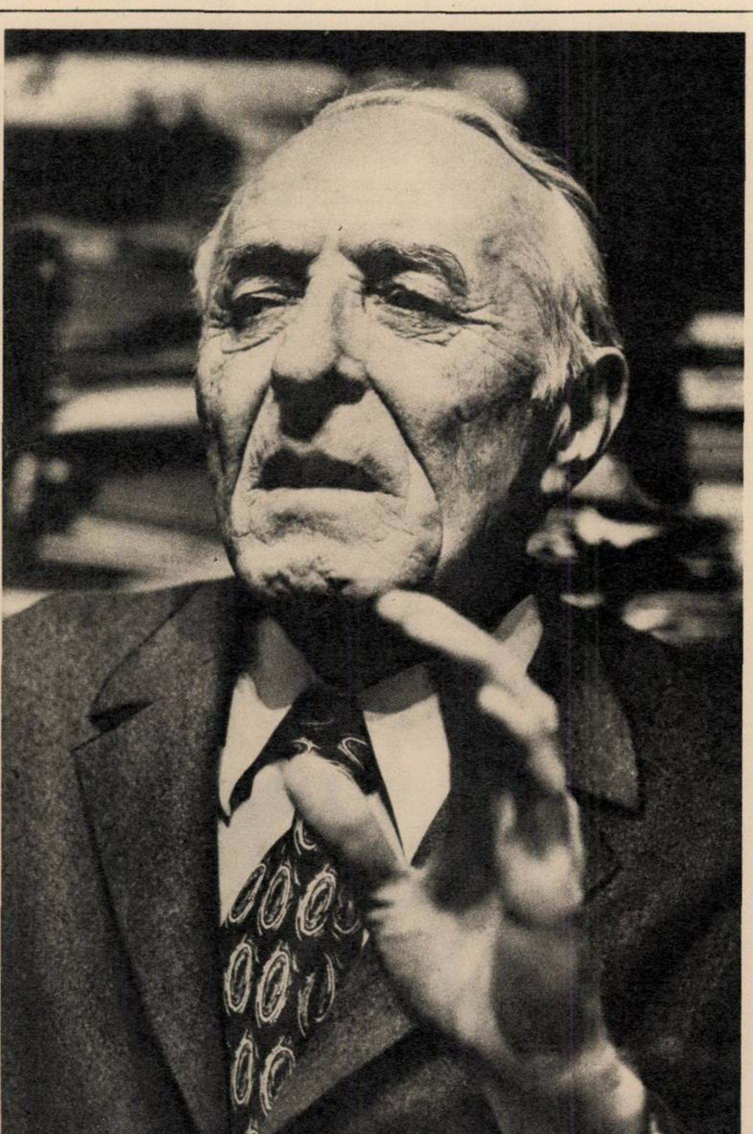

STAREA ARHITECTURII

— Stimate maestre, discuția la care vă invităm va fi, de bună seamă, foarte lungă. Discutînd despre «starea arhitecturii» astăzi, la noi, va trebui să discutăm, într-un fel, despre «starea» a ceea ce, fără să ezităm la cuvinte, vom numi «civilizația contemporană a României». Civilizația unei epoci, stilul ei creator, se exprimă, mai vizibil poate decît oriunde, prin arhitectura sa. Din acest punct de vedere, ce șanse a creat arhitectului ultima epocă a istoriei?

— Acum o jumătate de secol, cînd am intrat în domeniul arhitecturii ca ucenic, academismul școlilor își pierdea substanța formală, Jugend-still-ul murea, iar plasticismul autohton nu-și găsea locul decît cu mare greutate în civilizația urbană; domeniul de gîndire al arhitectului era restrîns la activitatea personală, mărginită la creația lui individuală, dar «peisagiul» orașului care evolua cerea altceva, mai eficient și realizat cu alte tehnologii; se nășteau alte relații între orășeni. În cadrul incertitudinii timpului a intervenit gîndirea inginerească, cu eficiența ei, și a invadat domeniul arhitecturii; și aceasta s-a transformat într-o rezultantă polidisciplinară care își căuta drumul într-o stare nouă, în care arhitectul nu mai putea fi un individualist.

— Și mai departe? Vreau să spun — dumneavoastră ați spus-o — lucrurile acestea se petreceau acum 50 de ani. Dar acum 30?

— Ultima epocă — războiul cu consecințele lui în lume — a accentuat incertitudinea profesionistului, în primul rînd, și apoi a creat teme și probleme de mare amploare, noi structuri urbane, realizări tehnice rapide și extinse: un dialog la dimensiunea unei țări, care putea fi pentru arhitecți o nebănuită și imensă plăcere creatoare.

— Ați spus: «putea fi»... N-a fost?

— În unele cazuri, nu. În unele cazuri, arhitecții nu au reușit să se încorporeze deplin, complex, cu valorile existenței lor de creatori, în valorile oferite de știință, de tehnică. De aici o sporire, într-o anumită perioadă de timp, a preponderenței normelor abstracte, logice, prin esența lor puțin emotive. În imaginile spațiale publice ce s-au creat în acel început de epocă a dispărut, nu o dată, dialogul armonios, cheia urbanismului veritabil. În acest fenomen a apărut și o dimensiune nouă a potenței oamenilor, care poate ne depășește în posibilitățile noastre afective. (Nu este cazul să fie învinuit cineva de despersonalizare!) Dar poate că era necesară existența unui «generalist» care să aibă capacitatea să creeze, din juxtapunerea unor profesiuni, științific obiective, o armonie de ansamblu, adică ceea ce am putea numi «o certitudine publică». Și mi se pare că arhitectul, prin formația lui spațială, multidimensională, era și este cel mai apt să primească și să «compună» această certitudine omenească. Euritmia, baza formației lui, ar adăuga și o calitate nouă activității comune.

— Dar limbajul arhitecturii îl creează, în ultimă instanță, colectivitatea, oamenii... Nu credeți că ei — în primul rînd — sînt cei ce trebuie, au dreptul să pretindă o anume arhitectură?

— E adevărat. Oamenii creează limbajul arhitecturii; profesionistul doar îl realizează, dacă împrejurările o cer. La început există o necesitate, apoi o construcție, care devine sau nu arhitectură. De asemenea, există de mai mult timp tipizări și prefabricate cu cicluri mai lungi sau mai scurte. Nu este un sacrificiu gestul de a fi de folos alor tăi. Creezi cu ce ai la îndemînă...

— Chiar și cu prefabricate și cu elemente tipizate... de care atîția arhitecți se plîng ca de niște obstacole în calea creației?

— Repet: creezi cu ce ai la îndemînă. Chiar și cu prefabricate și elemente (proiecte și materiale) tipizate, dacă sistemul lor a fost gîndit să fie «deschis», să permită variația interpretării, a localizării și a integrării într-un ansamblu existent, sau presupus a fi. Dacă sistemul este «închis» la simpla existență a unei construcții, el rămîne o construcție și atîta tot.

— Dar arhitectul? El nu mai poate face, în astfel de cazuri, nimic?

— Intervențiile ulterioare ale arhitectului nu mai sînt operaționale. Dispare limbajul arhitecturii, acea certitudine publică, din substanța unei așezări; dispare spațiul controlat (care nu poate fi confundat cu spațiul «operațional» al calculului obiectiv); dispare euritmia ansamblului și a detaliilor funcționale; dispare ceea ce definește necesitatea, prin înfățișare, și armonioasa ierarhizare a gesturilor omenești.

— Se mai petrec și azi asemenea «dispariții»?

— Se mai petrec. Mulți oameni cred că acestea sînt simple probleme «de ambalaj», și, dacă nu au înfățișarea la care se așteaptă, au o părere proastă despre arhitecți. Nu pot să neg însă că și arhitecții, constrînși de împrejurări, se refugiază uneori într-un grafism de planșetă, valabil în el însuși și numai în două dimensiuni.

— Ca orice arhitect, din toate timpurile, ca Manole în primul rînd, fiindcă Manole a fost arhitect, arhitectul de azi e obligat să sacrifice și să se sacrifice. Epoca civilizației tehnice, a civilizației standard — care și-a impus primatul pretutindeni — obligă, după cîte înțeleg din spusele dumneavoastră, prin tipizare, prin standardizare, la sacrificarea originalității și a fanteziei arhitectului. În ce termeni se pune problema — acum, în 1974 — la noi, în România?

— La noi se construiește enorm. Vedeți statisticile din ultimii ani. Vedeți Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. Construcția de locuințe, cel puțin, nu cred că are rival în această parte a lumii — și nu numai aici. În Bucureștiul ultimilor 25 de ani s-au construit un sfert de milion de apartamente; anii care vin prevăd o rată de circa 10 000 apartamente noi pe an, deci cam 150 000 într-un cincinal. Lîngă constructor, arhitectul a devenit un personaj de cea mai mare importanță. El e grăbit, presat de ritmurile acestei construcții, dar i se cere, în același timp, cu deosebire de cîțiva ani, să facă frumos și nobil ceea ce face.

— Frumos și nobil și — dacă ne îngăduiți să adăugăm: cu sentimentul duratei. Ne place să spunem, în tot ceea ce făptuim, că o facem cu sentimentul duratei.

— Pentru arhitectură, aceasta este chiar o definiție. O casă durează, trebuie să dureze, în cel mai slab caz, cel puțin o jumătate de secol — pînă la mai multe secole în structuri bine executate.

— Construcțiile noastre de azi vor dura atît?

— Procesul de gîndire care regizează construcția de locuințe în aglomerații e obligat să țină seama de uzura morală a produselor, pentru că nu putem să le schimbăm mereu prin dărîmare, și de efectul pe care îl au în scurgerea timpului. Noi facem, în acest sens, cercetări foarte serioase. Există pe planșele arhitecților noștri sau în Institutul de arhitectură «Ion Mincu» lucrări din ce în ce mai preţioase — mai ataşate «sentimentului duratei», de care vorbeaţi — ce vor fi inserate în ciclul de producţie.

— Revenind la «frumos» şi «nobil»: ce facem totuşi cu tipizarea, cu exagerările şi exacerbările ei? Ce facem cu «construcţiile trase la şapirograf», de care ne-am plîns nu o dată? Un edificiu industrial precum, să zicem, Porţile de Fier sau hidrocentralele de la Argeş şi Lotru, este, pentru privitor, un mare spectacol, o mare emoţie. Pe cînd un cartier de blocuri noi, chiar şi frumoase, dar despersonalizate prin repetare, fiind aceleaşi şi la Bucureşti, şi la Tulcea, şi la Bacău...

— Gîndirea inginerească în ţara noastră reprezintă un mare progres şi o forţă de execuţie deosebită, ilustrată, cum spuneaţi, în lucrări spectaculoase: industriale, hidrotehnice, chiar şi de locuinţe, în destule cazuri. E adevărat că un anume manierism, un anume inginerism conjunctural se fac încă evidente în domeniul construcţiei de clădiri sociale. Dar vor fi — sperăm — în scurtă vreme înlăturate.

— Poate că ar fi bine, stimate maestre, să concretizăm. Să ne ocupăm de un oraş — de Bucuresti, să zicem, de care opera dumneavoastră se leagă atît de strîns. Acest oraş al nostru, Bucureşti, era, pe la mijlocul secolului trecut, unul dintre marile oraşe europene. La începutul acestui veac era numit chiar «micul Paris». Cum i-am putea menţine faima azi, în era metropolelor? Ce are de spus, din acest punct de vedere, arhitectul?

— Vitalitatea oraşului Bucureşti, personal, mi se pare că este mult mai mare acum decît la începutul secolului; prezenţa lui în lumea actuală este tot mai dinamică, fiind socotit centru de gîndire şi de decizie. Atitudinile politice, în transformarea mondială, nu sînt deloc neglijabile, chiar dacă este vorba de o aglomeraţie mică în raport cu alte metropole ale lumii. Bucureştiul de azi, Bucureştiul socialismului, şi-a intensificat puterea de matcă de formare căpătată în decursul timpului. Evoluţia lui structurală, urbană, trebuie să ţină cont de aceste lucruri.

— Practic: în ce fel?

— Liniile structurale de forţă ale oraşului sînt aproape cardinale — şi noi ne căznim, de aproape trei sferturi de veac, şi cu deosebire în ultimii ani, să-l facem radioconcentric.

— Dar vorbeaţi de «vitalitatea», de marea vitalitate a acestui oraş, cea care i-a decis, la urma urmei, profilul de azi, unic, inconfundabil... Va permite ea această nouă structură, va suporta ea un canon impus?

— Într-adevăr, nu e uşor; fluxul vital al oraşului nu se înscrie în sistemul nostru de gîndire teoretică. Noile cartiere, construite cu atîta amploare — aceste noi vetre de viaţă care dau inedita, impresionanta imagine a Bucureştiului de azi — ne pun mereu probleme. Proiectul aducerii Dunării aproape de marginile oraşului, legînd Marea Nordului cu Marea Neagră, nu este de neglijat; oraşul va putea să capete, astfel, un surplus de vitalitate.

— Să concretizăm şi mai mult: există — şi recent a fost supusă dezbaterii publice — o schiţă de sistematizare a Capitalei. În forma ei actuală, această schiţă vă mulţumeşte? Ce vă place la ea — şi ce nu?

— Schema actuală de sistematizare a Capitalei, ca orice schemă, cuprinde în primul rînd unele opţiuni pentru investiţiile de locuinţe în viitorul cincinal. Această schemă este mulţumitoare în onestitatea ei, în primul rînd prin grija de a realiza, pe artere cunoscute, o ordine urbană, oarecum definitivă în certitudinea ei şi reprezentativă a unei demnităţi colective, care înlocuieşte dezordinea acelui individualism gregar, afirmat în decursul timpului.

— De fapt, din Bucureştiul de azi — aşa cum s-a zămislit oraşul în timp — ce se poate reţine, ce va trebui să păstrăm? Care din plăsmuirile sale arhitectonice pot servi ca model pentru oraşul de mîine?

— Capitala noastră, care provine dintr-un mare sat al civilizaţiei agrare, a tot căutat în decursul timpului să-şi schimbe înfăţişarea, dar mijloacele materiale, morala societăţii şi organizarea ei n-au reuşit, în trecut, mare lucru. În afară de două artere, din nordul oraşului, care, după părerea mea, sînt mai bine desenate; e tot ce se poate reţine, e maximum din ce a putut da o societate contemplativă, care-şi căuta mai mult identitatea individuală şi mai puţin caracterul colectivităţii şi al timpului «cunoaşterii» obiective.

— Ce elemente noi — calitativ noi! — propune schiţa sistematizării Bucureştiului?

— Schiţa actuală de sistematizare conţine, în germene, o poziţie foarte importantă în conceptul urban. Prin încercarea, prin căutarea de a se rezolva cîteva artere ca unităţi spaţiale, stăpînite în armonia fronturilor şi în diversitatea volumelor, se pare că ieşim din metodologia urbanistică a «cliometriei» viitorului (realizarea totului prin modele matematice) în manierismul cu care am realizat cartierele Drumul Taberei şi Balta Albă; în acele modele nu au putut intra nici psihologia, nici cultura noastră.

— Acestea sînt deci lucrurile care vă mulţumesc şi vă plac în schiţa oraşului. Dar v-am întrebat mai înainte: ce nu vă place?

— Orice oraş, în interdependenţele lui pline de «probleme», este un mic «cosmos», şi o schiţă de sistematizare cum este aceea la care ne referim nu poate să cuprindă totul. Pentru un oraş ca Bucureşti mai sînt încă elemente de bază de studiat şi stăpînit în evoluţia sa. Iată cîteva: circulaţia colectivă şi cea a pietonilor; apele oraşului, inclusiv cele menajere, şi epurarea lor; o serie de noduri de interese comune, sau pieţe, în care ne place să evoluăm şi care ne reprezintă în demnitatea noastră comună; noduri care creează în viaţa unui oraş acea efervescenţă vie şi stimulativă a depăşirilor în continuitate; şi, de ce nu, şi o viziune ceva mai adîncă în viitor, pentru această Capitală a ţării, excentrică faţă de ea, dar atît de prezentă în marginea Dunării, acest vechi drum de apă şi de fertilitate al Europei. Apropo: barajul — acum în proiect — de la Cernavodă şi marele rezervor de apă ce se va crea acolo nu vor stabili nici un stimul pentru oraşul Bucureşti? Eu zic că vor trebui să stabilească...

M-aţi întrebat mai înainte ce ar putea să servească drept «model» pentru arhitectura noastră de mîine. Cum să stabileşti un model în plină evoluţie spre desăvîrşire? Toate realizările care se exprimă cu forţă şi într-o dimensiune pe care n-o cunoşteam, cu surpriza şi siguranţa lor civică, nu stabilesc oare o reintegrare a substanţei noastre omeneşti şi un punct de referinţă pentru evoluţia arhitecturii şi a oraşului? Trebuie să recunoaştem că societatea actuală a României este mai sudată în identitatea ei şi că arta de a construi încă nu exprimă noua identitate a oraşului în diversitatea lui.

— Dar arhitectura interioară, cea dinlăuntrul caselor noastre, camerele în care dormim, mîncăm, citim, visăm, ne creştem copiii? Ce se întîmplă, ce se va întîmpla cu ea?

— Există, şi în această privinţă, multe, foarte multe preocupări. Oamenii vor — şi arhitecţii noştri o ştiu — să nu se mai simtă prizonierii acestor spaţii interioare, care să le dicteze rigid viaţa intimă, ci să domine aceste spaţii, să le organizeze în funcţie de nevoile, de dorinţele lor. Municipalitatea bucureşteană a lansat un concurs naţional, între prevederile căruia figurează la loc de frunte această problemă.

— Ne-aţi schiţat — ca arhitect — nu atît un tablou al «nemulţumirilor», cum vă rugasem, cît al dezideratelor. E util şi instructiv şi aşa. Să ne adresăm acum, cu voia dumneavoastră, omului, bucureşteanului care sînteţi, iubitorului de plimbări prin peisajul oraşului. Ce vă — să zicem — oboseşte, cînd vă plimbaţi prin Bucureşti?

— Mă oboseşte — sau *ne* oboseşte — în imaginea publică atunci cînd arhitectura nu mai este activă în această imagine, mărginindu-se să se repete identic. Sau ne supără, în aceeaşi imagine, cînd, într-un spaţiu fixat şi realizat parţial într-o măsură comună, apare un egocentrism excesiv şi fără «măsura» continuităţii. Realizarea unui oraş nu este, nu trebuie să fie o simplă «confecţie» în manierismul timpului. Arhitectura are o sarcină mai grea decît aceea a creatorului individual, ale cărui greşeli sînt reparabile, pot dispărea imediat.

— Cu cîteva săptămîni în urmă, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, într-o întîlnire cu cercetători ştiinţifici şi proiectanţi, atrăgea atenţia asupra unei maladii, a unei veritabile plăgi sociale: aşa-numitele «feude în ştiinţă». Există şi în arhitectură «feude»? Asta — fiindcă vorbeaţi despre arhitectură ca problemă naţională şi ca operă colectivă, în raport cu creatorul individual.

— Orice arhitectură este întîi o idee vagă şi devine realitate printr-o construcţie dată în funcţiune. Arhitecţii sînt incluşi în grupul constructorilor, fiind, în substanţă, întîi nişte constructori. Sînt în ţara noastră cîteva mii de arhitecţi, dintre care aproape jumătate conceptanţi (restul fiind absorbiţi de administraţie şi oarecum transformaţi prin această absorbţie: o proporţie care ar merita şi ea, cu un prilej, discutată...). Construcţiile sînt dirijate de zeci de mii de ingineri şi executate de sute de mii de meşteri şi muncitori calificaţi. În această mare contopire, un profesionist-arhitect nu prea poate să se asocieze vreunei feude decît, poate, vreunei feude de constructori, dacă ea există. Nu este mai puţin adevărat, pe de altă parte, că «feudalul», insul acaparator, insul ce spune: «Aici nu se intră, aici e moşia mea!», îşi face apariţia şi printre noi, printre arhitecţi. Şi e bine că schiţa de sistematizare a Bucureştiului, de pildă, care înseamnă o problemă de importanţă capitală pentru ţară, a fost făcută publică, supusă unei dezbateri largi înainte de a deveni fapt împlinit, deci ireparabil. Tovarăşul Ceauşescu însuşi a participat la această dezbatere — ca preşedinte al statului, dar şi ca bucureştean, ca om al cetăţii — dînd sugestii şi indicaţii mai mult decît pretioase.

— Ca arhitect şi dumneavoastră, şi colegii dumneavoastră, gîndiţi, desigur, mult mai departe, mult dincolo de această schiţă. Desconspiraţi-ne, vă rugăm, nişte secrete. Spuneţi-ne cîteva din aceste gînduri, care privesc, să zicem, nu numai anul 2000, ci 3000 sau 5000.

— Cred că sînt ilustrative, pentru felul cum gîndesc viitorul arhitecţii oraşului Bucureşti, studiile pe care le fac profesorii şi studenţii Institutului de arhitectură pentru restructurarea miezului vechi al oraşului; nu sînt utopii irealizabile şi nici manierisme mecaniciste de arhitecţi în afara certitudinilor realităţilor. Dimensiunea omului tinde să fie unicul reper, la care sînt adaptate tehnologiile ce decurg din ştiinţele actuale. Acestea se pot schimba şi pot cere noi adaptabilităţi, dar nimic nu este imposibil de adaptat în structura unui oraş, atunci cînd baza de gîndire rămîne, mereu, omul, omul cu eternitatea lui, omul aşa cum este. Şi pentru arhitecţi, ca pentru toţi cei implicaţi în răspunderea pentru viitorul României şi al Capitalei sale, omul rămîne, trebuie să rămînă reperul fundamental. Omul de aici, de la noi, *omul românesc*, cu al său modus vivendi, cu civilizaţia nouă pe care şi-o făureşte, cu nevoile şi interesele lui.

— «Omul românesc» — spuneţi... Deci — stil arhitectonic românesc. Iată un domeniu la care ne întoarcem mereu, iată problema cu care, poate, ar fi trebuit să începem această discuţie. Dînd replică lui Mincu, dumneavoastră aţi propus o reformulare a acestui stil, iar acea celebră «Casă românească» pe care aţi construit-o pentru Expoziţia internaţională de la New York din 1939, casă intrată în toate manualele de istoria artei, a fost un prim şi elocvent exemplu în acest sens. Aţi putea să definiţi, pe scurt — pentru tinerii arhitecţi de azi şi pentru toţi iubitorii arhitecturii — acest «stil românesc», din punctul dumneavoastră de vedere? Ce aduce nou, azi, şcoala românească de arhitectură, în concertul gîndirii arhitectonice universale?

— Îmi pare rău că trebuie să vă spun că poziţia practică a lui Ion Mincu nu mai este de vreo jumătate de secol un model. Mai sîntem de acord cu el doar prin încrederea lui că avem forţa să ne creăm un «stil» de a fi în interiorul Europei, în continuitatea istoriei noastre. Ce aduce nou şcoala românească de arhitectură în epoca actuală? V-am arătat, mai înainte, ce se degajă din preocupările arhitecţilor, ale studenţilor şi profesorilor, proiectele lor pentru viitor. Într-o epocă în care propunerile desenate, publicate în reviste, ca oraşe pentru viitor, reprezintă doar gigantisme tehnice, în care oamenii trebuie să se schimbe în întregime ca să le poată utiliza, noi căutăm, în felul nostru, să supunem tehnicismul şi «dimensiunile» la certitudinile omului, ca el să se recunoască în ceea ce creăm. Şi mai încercăm să introducem şi un oarecare lirism în factorii tehnici, din care vor decurge şi semne — mai palpabile — ale unei poziţii stilistice. Numai o generaţie nu poate crea un stil, şi nici numai cîţiva arhitecţi; pot crea numai o manieră cu o durabilitate foarte limitată în timp. O continuitate concertată, cu gesturi similare extinse în toate domeniile, ceea ce ar contura un stil, cere timp şi o coeziune generală. Ultimul factor există — ceilalţi vor apărea, fără îndoială, şi ei.

V-aţi referit la ceea ce am făcut eu, cu «Casa românească» de la New York, la Expoziţia internaţională din 1939. A fost un gest sincer: acela de a exprima, în acea imensă umanitate, o personalitate stilistică proprie nouă, oamenilor de la Dunăre şi Carpaţi. A fost un fel de rapsodie, cîntată într-un moment festiv, dar nu absolut. Am mai executat şi alte rapsodii, mai mici, la timpul lor, cu interes şi cu plăcere, ca să pot constata dacă mai corespund locului şi oamenilor din care proveneam. Practica sau cercetarea, făcute ca un monolog abstract, pentru jocul inteligenţei şi satisfacţia ei, te pot duce foarte uşor dincolo de «simetrie», dincolo de dialogul cu oamenii. Şi atunci cum te mai poţi verifica?...

ILIE PURCARU ■
Fotografie portret de
EMANUEL TÂNJALĂ ■

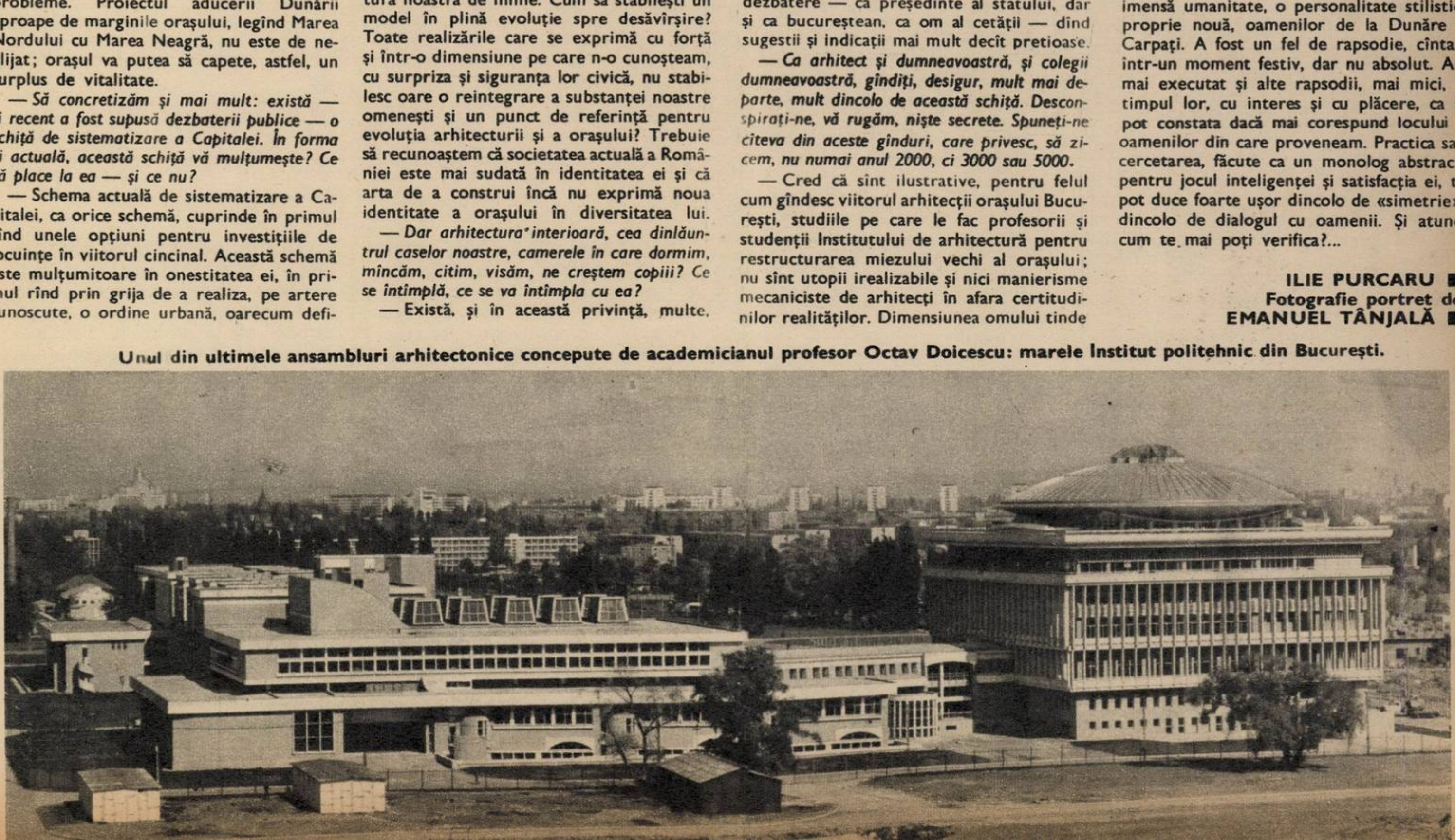

Unul din ultimele ansambluri arhitectonice concepute de academicianul profesor Octav Doicescu: marele Institut politehnic din Bucureşti.

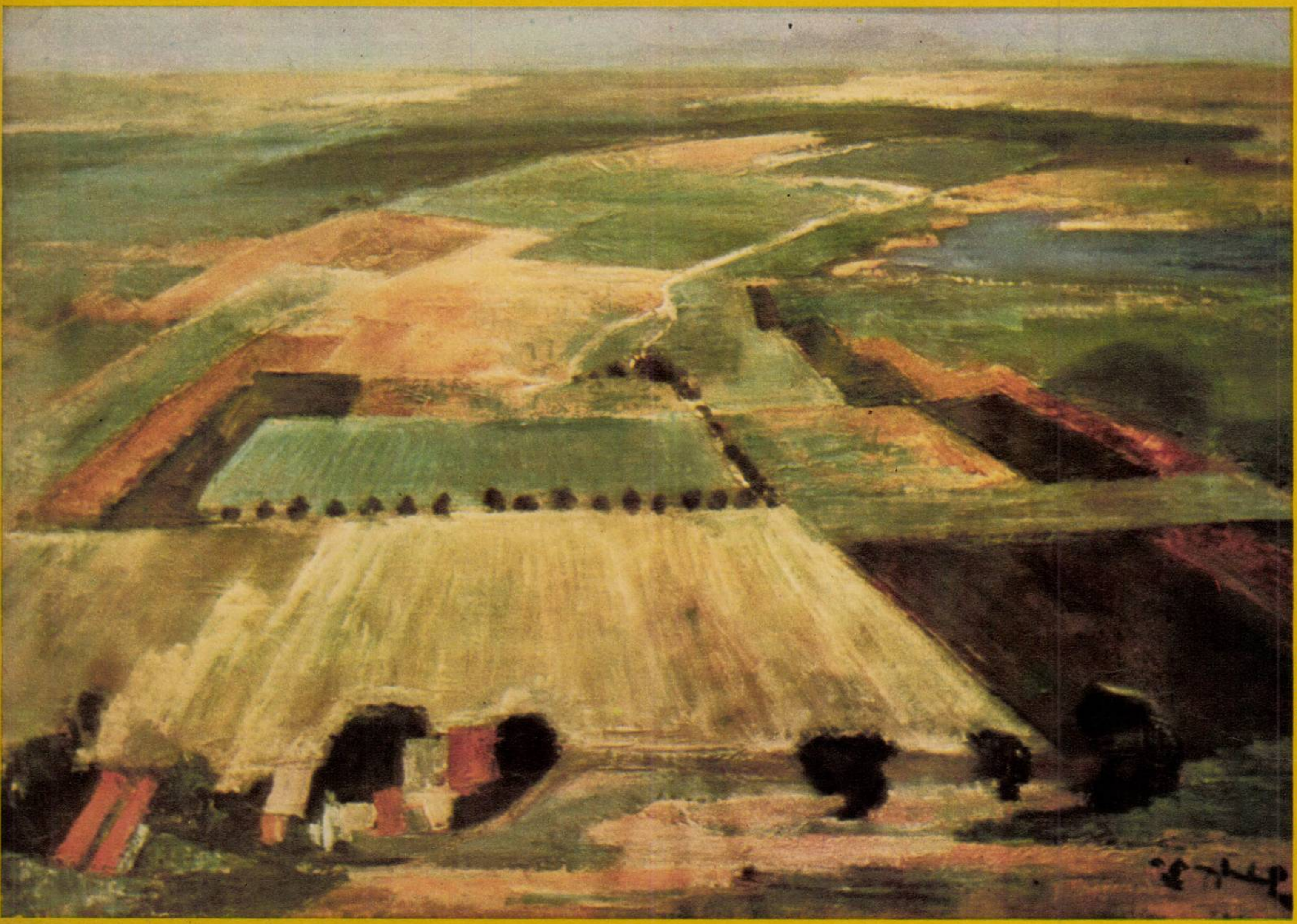

Fotografie de VASILE MÎNECAN ■

Pămînturile colectivei

un mesaj plin de umanitate

Totdeauna vine o vreme cînd anii pictorului trec și opera lui se împlinește, vine o vreme să privim acele drumuri pe care a fost pelegrin căutînd adevărul său, pentru că nu se poate ca un artist să rătăcească orb prin lume, numai rob al culorilor, dar nu și al meditațiilor sale. Vine deci odată și vremea retrospectivelor.

O retrospectivă cum a fost aceea a lui Octavian Anghelută este mai mult decît o cronologie de imagini, ea e istoria unui om care îndrăznește — cînd nimic nu mai poate fi schimbat în sufletul său — să spună: acum, cînd totul e pierdut și totul e cîștigat, nu vă cer decît să mă iubiți așa cum sînt. O retrospectivă este deci o oră de sinceritate.

Există în pictura lui Anghelută o seninătate și o liniște care migrează din tablou în tablou, două permanențe care stăpînesc o mare parte a operei sale. Artistul iubește meditațiile orelor calme, cînd tăcerile se aștern în atelier și se aude respirația modelului, ori cînd numai lumina tulbură cu sclipirile ei încăperea sacră. Peisajele sale sînt de asemenea, de cele mai multe ori, o sumă a tăcerilor curgînd spre orizonturi. Și totuși, pictura aceasta are sunetele ei distincte, sonorități cromatice care se perpetuează dintr-o revoluție de-acum bătrînă, cea a impresionismului, pentru că artistul crede și el că fiecare privire descoperă altfel lumea și culorile ei. Pictorul căuta încă din tinerețe culorile luminoase, exilînd adeseori negrul din compoziția umbrei, exaltînd și vibrînd lumina. El căuta, poate mai mult decît armoniile locului care are un nume, armoniile sufletului său într-o anumită oră a acelui loc.

Dar Angheluță nu este numai un contemplator al naturii, care pîndește întîlnirile luminii cu peisajul, ci și un observator cu totul original al comportamentelor umane, un portretist care cultivă analiza în stadiile cele mai acute, acolo unde ironia se întîlnește cu umorul pentru a descoperi o individualitate. Pasiunea aceasta pentru șarjă e destul de singulară în pictură, ea n-a atras decît rareori pe maeștrii penelului, și cei care au cultivat-o în portrete pot fi numărați pe degete: Hogarth, Goya, Daumier, ca să nu-i numim decît pe cei mai celebri. Pe firul acestei tradiții se înscriu portretele-șarjă ale lui Octavian Angheluță. Retrospectiva de la Dalles a dezvăluit privitorului atent laborioasa elaborare a acestor portrete, în care malițla e învăluită totdeauna de condescendența surîsului. Pictorul, care are pasiunea observației, își urmărește, adeseori, personajele timp îndelungat, în diverse situații, notează gesturi și impulsurile clipei de pe cîmpurile feței, și cînd toate secretele au fost decodificate, nu-i rămîne decît să construiască acel portret în care nu asemănarea solemnă va fi izbitoare, ci trăsăturile și automatismele care dau unicitate. În construcția acestor portrete el se folosește de un întreg arsenal de mijloace, de la amplificarea volumelor și sintetizarea expresiei la descrierea gesticii. (La portretele-șarjă ale confraților de breaslă el împrumută — cu o plăcere secretă — chiar maniera de a picta.)

Peisagist al orelor calme, remarcabil portretist, pictorul Angheluță ne transmite un mesaj plin de umanitate și de dragoste pentru lume.

CORNEL BOZBICI ■

OPINII MATURE

muzica aparține fiecăruia

Moto:

«Cîteva persoane excepționale manifestă simultan interes pentru Louis Armstrong și pentru compozitorii italieni ai secolului al XVII-lea, degetele unei singure mîini ți-ar ajunge să le numeri»!!

(André Hodeir — Domnia intoleranței)

Am verificat. Una dintre aceste persoane este cu siguranță doctorul Florentin Nicolescu, șef de secție la Spitalul clinic Colentina. L-am ales pentru a-i solicita părerea în legătură cu situația muzicii noastre și a muzicii tinere în special, întrucît îl cunosc drept un rafinat consumator* al acestei arte încă de pe vremea cînd deținea «numai» vreo cinci sute de discuri mari, conținînd toate stilurile existente, cu un procent serios de clasici și preclasici. Am făcut cunoștință discutînd despre Mozart; mi-a atras atenția îndeosebi o frază rostită atunci: «stau uneori în fața teancurilor de discuri și nu știu ce să pun, simfonică sau ușoară...» «Ecce homo: rara avis», mi-am spus într-o limbă mai veche și mi-am propus să-l mai caut. Am revenit ulterior și am văzut cum își poate drămui timpul un om cu patru activități sensibil apropiate, în ceea ce privește cheltuiala de pasiune: clinica, învățămîntul superior, muzica, fotografia artistică; fiecare fiind făcută la un înalt nivel, plus artele plastice, mecanica, turismul! Telefonîndu-i cu cîteva zile în urmă, pentru a stabili întîlnirea necesară acestui dialog, și negăsindu-l acasă, am aflat totuși prin intermediul soției unele amănunte semnificative: în casă există toate discurile formațiilor Phoenix și Sfinx, iar LP-ul lui Tudor Gheorghe «se rotește de atîtea săptămîni fără întrerupere, încît nu m-ar mira ca, la un moment dat, acul să iasă pe partea cealaltă». Din vocea soției doctorului nu răzbătea însă deloc plictiseala, ci mai degrabă o anume satisfacție rezultată tocmai din această stare de lucruri. «Prinzîndu-l» în cele din urmă, am avut o discuție-audiție de cîteva ore, din care mă voi strădui să redau esențialul.

— Privind în jur, și văzînd aceste sute de discuri, întrebarea dacă vă place muzica devine inutilă; aș vrea însă să-mi **explicați de ce** vă place, precum și ce stil vă atrage cel mai mult.

— Iubesc muzica pentru că este arta cea mai complexă, cea mai independentă și cea mai profund umană dintre toate; orice artă se înțelege cel mai bine în acordurile unei muzici, ați observat? «Muzica aparține fiecăruia, și fiecare are dreptul și este chemat să se bucure de dînsa» — spunea Grillparzer; și-ntr-adevăr, nu există om care să nu se simtă pătruns de un anume stil, de un anume ritm, de un anume timbru sau de o anume melodie, fie că e vorba de un Mozart, o doină, un Nat «King» Cole — cazul meu — sau de «Good bye, my love, good bye», chiar. Acesta e unul dintre secretele teribilei forțe a muzicii. Văd muzica întotdeauna ca pe-o eliberare, ca pe-o înălțare peste omenesc. Este o artă care nouă, medicilor, ne e indispensabilă, vă rog să mă credeți. Caută în bibliotecă, răsfoiește un volum legat în verde, citează: «Muzica este o lege morală. Ea dă suflet universului, aripi gîndirii, avînt închipuirii, farmec tinereții, viață și veselie tuturor lucrurilor. Ea este esența ordinii, înălțînd către tot ce este bun, drept și frumos». Platon spune asta, cu două milenii înainte de Beethoven. Nu-i extraordinar?

— Ba da, dar mă-ntreb ce fel de muzică va fi cîntat oare muzicianul antichității, de l-a determinat pe marele filozof să vorbească astfel, precum și ce-ar fi spus Platon azi; ce genuri muzicale vă atrag — aici rămăsesem — și care-s compozitorii dumneavoastră preferați?

— În primul rînd clasicii; într-o ordine foarte relativă ar fi Beethoven (în special cvartetele), Mozart, Bach, Brahms, Ceaikovski, Verdi; apoi Vivaldi, Haydn, Händel. Din muzica ușoară românească — dacă mă întrebați -- îmi plac Veselovschi și Radu Șerban; din muzica tînără îmi place în special Tudor Gheorghe. Mie îmi place orice gen, cu condiția să-mi «spună» ceva. În fond, acestea sînt cele două feluri de muzică numita de ascultătorul comun «bună» și «proastă»: bună — cea cu care comunică, proastă — cea care nu-i spune nimic.

— John Mc Laughlin — cel mai tehnic chitarist din lume și un muzician de mare clasă, după părerea mea și nu numai a mea — lasă să se înțeleagă același lucru prin confesiunea: «Pentru mine, muzica bună este cea care mă inspiră». (Păstrînd proporțiile, și pentru mine la fel.) Putem generaliza un fel de lege muzicală: tot ce-i bun comunică și tot ce nu comunică e prost — axiomă valabilă la fiecare ascultător în parte. Spuneați că vă place Tudor Gheorghe. De ce? Ce piese anume?

— Îl admir pe Tudor Gheorghe, acest Bard (cu «B» mare, vă rog!); văd în el românul sănătos, cinstit, îndrăgostit de pămîntul acesta; reușește să ne transmită toată bogăția lui de sentimente și folosește poezii mari, mari... De pe discul său mi-a plăcut în special «Călătorul», pe versurile lui Alecsandri, piesă frumoasă ca o doină, curgînd ca o continuare a intermezzo-urilor în stil popular din «Într-o grădină» — Ienăchiță Văcărescu — piesa dinainte. Iar atunci cînd e cîntată cu suflet și sensibilitate muzicală, pînă și o simplă gamă majoră poate suna foarte frumos, de exemplu cea din compoziția «Mi-e dor», pe versurile lui Ion Bănuță, extraordinară — «La groapa lui Lae» (O. Goga).

— Lucrul cel mai de seamă la Tudor Gheorghe îl constituie fără îndoială felul în care artistul reușește să contopească elementele cele mai diferite într-un întreg cu profunde rezonanțe estetice. Am observat că dintre cele patrusprezece melodii de pe disc, lipsește una care-ar fi trebuit totuși neapărat înregistrată; definitorie pentru arta lui Tudor Gheorghe, sper că «Ursul românesc», pe versurile lui Mihai Beniuc, își va găsi locul pe viitorul disc al bardului. Despre muzica tînără ce părere aveți?

— Fiecare muzică are contribuția ei la tezaurul artistic al unei țări și al unei actualități; firește că muzica tînără — muzica tinerilor — are o participare cel puțin egală cu celelalte genuri; cînd spun cel puțin egală sînt sigur că de fapt le depășește în importanță, întrucît mai ales prin ea tineretul se verifică, se exprimă, se formează; tinerii de azi vor fi oamenii de bază ai societății de mîine, și cum îi vom crește așa îi vom avea.

— Într-adevăr, față de ponderea muzicii de operă — să zicem — în formarea omului de tip nou, greutatea cea mare o deține muzica tînără. Din păcate, chiar dacă e vorba de o muzică autentic românească, rezonanța anglo-saxonă a termenilor «folk» și «pop» pe care-i cuprinde îi sperie pe mulți redactori de tot felul, care de fapt ar trebui să-i dea o mînă de ajutor. Ei uită esențialul: «folk» înseamnă «popor», «pop» reprezintă abrevierea termenului «popular music», care cred că nu mai trebuie tradus; este deci vorba de o muzică aparținînd poporului, un alt gen de muzică populară, am putea spune. (Și chiar spunem!) Consider că muzica milioanelor de oameni nu trebuie subestimată, pe nici un plan, de nimeni. În altă ordine de idei, dumneavoastră cum ați luat contact cu ea? Aș vrea să știu prin ce canale ajunge ea la ascultătorul de rînd.

— Muzica formației Phoenix mi-a adus-o în casă băiatul meu Valentin, prin cele două LP-uri ale acesteia scoase de Electrecord. Le-am ascultat și m-a izbit suflul de prospețime, de sinceritate, de patriotism care se desprindea din această muzică. Altă formație care-mi place de asemeni foarte mult prin ceea ce realizează este Sfinx, pe care am văzut-o prima dată la un frumos spectacol de poezie și muzică al Teatrului «Lucia Sturdza-Bulandra» și al cărei rafinament muzical mă impresionează mereu, de cîte ori o ascult pe disc sau la radio. Dan Aldea nu-i așa exaltat ca Tudor Gheorghe sau Mircea Baniciu, dar asta cred că e un argument în favoarea muzicii pe care-o face, o muzică interiorizată, de substanță.

— Încheind, vă simțiți reprezentat de muzica pe care o ascultați? Vă recunoașteți în ea?

— În cea mai mare parte a ei, da!, întrucît eu mi-am ales-o; și am ales-o astfel încît să mă regăsesc în ea.

CORNEL IONESCU ■

---

*) *La felul în care își ascultă cele 700 de LP-uri ar fi trebuit scris «degustător», dar în asemenea cantități...*

REZERVAT
ȘTEFAN
SLOBODA

De cîtăva vreme actorii Ștefan Sloboda, Ioana Crăciunescu, Gabi Iencec, Gelu Colceag (șeful grupului) și Mihai Perșa, reuniți sub numele «REFLEX FLACĂRA», se ocupă intens de studierea și interpretarea operelor complete ale unora dintre textierii noștri de muzică ușoară.

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

curier

Ana Andronic — București. Precum ați aflat probabil, citind un număr recent al revistei noastre, rubrica biografiilor nu mai există, dar vă putem spune că Vali Sterian este student la filozofie, iar Carmen Cula este absolventă a Institutului de arte plastice din București. Ei cîntă împreună de mai bine de un an. Pînă atunci Vali Sterian cînta cu Carmen Marin (student la Facultatea de fizică), iar Carmen Cula era basistă în formația Catena. **Augustin Pogăceanu — Iclod (jud. Cluj).** 1. Sînteți informat greșit, Adrian Romcescu n-a luat nici un premiu la Mamaia, pentru simplul motiv că de mai bine de patru ani festivalul este profilat numai pe creație și nu pe interpretare. 2. Ne propuneți să nu-l mai ridicăm în slăvi pe Mihai Constantinescu care, vă citām, «cîntă parcă dintr-un butoi spart». Revedeți colecția! **Petru Rini — Deva.** Vă citām: «Se pare că Anda Călugăreanu și-a ales o nouă cale cîntînd alături de Aldea și Sfinx, ajungînd în cele din urmă pînă la a scoate un disc L P împreună». Nu «se pare», ci e chiar așa. Discul Andei are ca titlu provizoriu «Lumină lină» și include cîntece pe texte de Lucian Blaga, Ion Alexandru și chiar Anda Călugăreanu. Muzica este în majoritate compusă de Dan Aldea. **Mihai Pintea — Reșița.** 1. Noi am publicat adresele formațiilor Sfinx și Phoenix și atît. De răspuns la scrisorile primite se ocupă membrii acestor formații. 2. Noul membru al grupului Sfinx se numește Dan Bădulescu și cîntă la chitară. **Remus Stan — comuna Sahodal (județul Alba).** Publicăm adresele formațiilor și soliștilor numai cu acordul acestora. **Dragos Bîlgă — Cîmpina.** 1. Prin oficiile P.T.T.R. nu se pot face abonamente la revista Melody Maker. 2. T. Rex înseamnă în primul rînd un singur nume — Marc Bolan. **Ion Marin-Nicolae — București.** Nu ne-am propus niciodată o concurență cu celelalte pagini de muzică apărute în alte reviste. Oricum, rețineți că noi ne orientăm cu precădere spre muzica tînără românească. **Ionel Coca — București.** Sînteți sinuos în opinii (explicabil pentru cei 16 ani pe care-i aveți) și de aceea vă citām în mai multe rînduri: «ce e rău în faptul că îl prefer pe Demis Roussos și nu pe renumitul Gary Glitter?», «am un frate mai mare căruia îi plac Sweet și Slade. De ce oare nu iubește el muzica simplă a formațiilor Beatles, Cream sau Phoenix și Sfinx?», «cred că muzica lui Mircea Vintilă sau a Marcelei Saftiuc este superioară celei a lui Gary Glitter». **Isleam Remaize — Agigea.** Vă mirați de ce nu vă răspundem la toate întrebările. Simplu, pentru că sînt prea multe și pentru că unora le-am răspuns direct sau indirect în pagina noastră. **Dan Cristescu — Slatina.** După preferințele exprimate în scrisoare (Yes, Focus, E.L. and P., Mahavishnu, Jethro Tull, Pink Floyd, Doors), se pare că sînteți un om de bun-gust în materie de muzică pop. Ne-a convins mai ales fraza: «dacă mă jenează ceva este top-ul de single-uri (n.n.— este vorba nu de topurile noastre), căci cel de LP-uri este de obicei mai bun». Înțelegem că judecați ca noi: single-ul este de obicei compromisul făcut comerțului, pe cînd LP-ul este opera reprezentativă, etapa unui solist sau a unei formații. **Mihaela Drângu — Piatra Neamț.** Din cîte am înțeles nu sînteți la prima citire a «Flacării» și totuși, de necrezut, ne întrebați dacă grupul Beatles mai există și care-i este componența. Mergem pînă la capăt cu gluma și vă răspundem: 1. Grupul s-a desființat de mult. 2. Componența: John Lennon, Paul McCartney, George Harrison, Ringo Star. **Ovidiu Bunii — Timișoara.** Criticile aduse «Electrecordului» în privința întîrzierilor aparițiilor «la zi» sînt întemeiate, dar noi sîntem revista «Flacăra», nu «Electrecord». **Andone Terițeanu — Galați.** Nu, nu va urma nici un «bombardament» de răspunsuri după «atacul» dumneavoastră cu întrebări deloc semnificative (adrese de formații și componențe deja publicate). Vă răspundem doar la două întrebări: 1. L P înseamnă «long playing» și este un disc mare, pe 33 de turații. 2. «Hit» înseamnă, pur și simplu, succes.

Radu Țaga și Ion Moraru — Iași. După cum ne așteptam, în urma explicațiilor date într-un cenaclu trecut de către Virgil Ioniță (șeful noului grup ieșean Flacăra Folk '73) și în urma hotărîrii redacției ca formația condusă de el să poarte numele revistei noastre, am primit o scrisoare din partea celorlalți foști membri ai grupului (Ion Moraru și Radu Țaga), din care aflăm că:

Atunci cînd colegii i-au comunicat hotărîrea de a nu mai cînta împreună, Virgil Ioniță i-a rugat să păstreze vechea formulă («Acest lucru poate fi confirmat și de cîțiva lucrători ai Televiziunii la care Virgil Ioniță a apelat, sperînd că ne vom reuni»).

— Grupul s-a dezmembrat din cauză că V. Ioniță «a fost refractar la înnoirile propuse» de foștii săi colegi;

— V. Ioniță «vedea utopic» prima operă folk la care grupul începuse să lucreze;

— Cei doi ex-Flacăra Folk '73, adică Ion Moraru și Radu Țaga, au alcătuit împreună cu o a treia persoană, Ion Amarandei, un nou grup numit «Icar». **GEORGE STANCA** ■

top

1. **Olean II** (muzica Tudor Boroș, text Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 2. **Mugur de fluier** (Nicolae Covaci — Victor Cârcu) — Phoenix. 3. **Mai tîrziu** (Dan Aldea — Anda Călugăreanu) — Anda Călugăreanu + Dan Aldea. 4. **Poveste** (Sabin Pautza) — Aurora + Animosi. 5. **Poemul muncii de cu zori** (Mircea Florian) — Mircea Florian. 6. **Legenda Sarmisegetuzei** (Valentin Fărcaș, Eugen Tunaru) — Experimental Q. 7. **Cer de baladă** (Petre Magdin) — Dida Drăgan. 8. **Chemare** (Gabriel Litvin) — F.F.N. 9. **Orașul** (Eduard Țogoreanu) — Eduard Țogoreanu. 10. **Republica** (Adrian Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi.

TOP«FLACĂRA»–TALON NR. 46

SĂ IUBIM ȘI CAII ADEVĂRAȚI, NU NUMAI CAII–PUTERE

Secvență dintr-un film realizat de tinerii și entuziaștii cascadori amatori din Mediaș.

În ziarul «Scînteia» din 9 noiembrie 1974 era consemnat un fapt mai puțin obișnuit, mai ales că el se petrecea într-un oraș care găzduiește hipodromul, templul calului nostru de performanță. Dar iată știrea: «Dimineața, pe strada Curcubeului din Ploiești, a fost găsit un cal mort. Mai bine de 6 (șase) zile a zăcut acolo, în mijlocul străzii. Că stăpînul l-a abandonat fără pic de remușcare, după ce l-o fi slujit cu credință, ani și ani, faptul e de condamnat. Dar, cel puțin tot atît de condamnabil e că nimeni nu catadicsește să-l ridice și să facă cele de trebuință înhumării...».

Și iată că, în mod absolut întîmplător, în aceeași zi, Mihu Emil — tehnician la Întreprinderea metalurgică din Copșa Mică, dar locuind într-un oraș recunoscut ca fiind nu numai centrul gazului metan din România, dar și un important monument cu alură romantică, Mediaș — sosea la redacția noastră, pentru a ne aduce la cunoștință că marea pasiune a vieții lui sînt caii.

Despre povestea întîmplată la Ploiești, vizitatorul nostru spunea că s-ar putea face un interesant film cu un cal mort, cu scene de la hipodrom alternînd cu galopuri nebune pe un cîmp larg și nesfîrșit, cu oameni și herghelii, ochi, numai ochi care privesc înspre cadavrul simbolic al calului părăsit în mijlocul străzii, și apoi iar oameni, și cai, și copii, și mînji în lumina amurgului ori trecînd prin apa repede a unui rîu de munte, oameni și cai și, din cînd în cînd, în prim-plan să apară și tehnica devorantă a acestor ultime două decenii, precum și cei ce sînt vinovați de penibilul cadru — calul mort în mijlocul străzii, în mijlocul unei lumi care iubește totuși calul, simbol viu al setei noastre pentru frumos, pentru puritate.

Am consemnat pe scurt subiectul de scenariu propus, chiar și numai pentru naivitățile conținute, dar, sigur că da, Mihu Emil nu numai pentru atîta lucru bătuse lungul drum din Mediaș pînă în București.

«Am fost șeful unui centru de călărie înființat la Mediaș pentru agrementul celor ce *iubesc într-adevăr caii. Au fost* șapte armăsari de montă de categoria a III-a. Trebuie să vă spun că înființarea acestui centru s-a datorat și bunăvoinței doctorului Ion Apahideanu de la Centrul republican de creștere și valorificare a cailor de rasă. Este adevărat că armăsarii erau cam bătrîni, dar pentru scopurile noastre erau excelenți. *Deși centrul nostru s-a dovedit a fi pe gustul* și cerințele medieșenilor dornici de a-și petrece timpul liber în tovărășia calului, pînă la urmă, datorită a tot felul de greutăți, s-a desființat. Un armăsar numit Mexico a ajuns la abator. Alt armăsar, un pursînge arab, Koheilan, deși avea doar 20-25 de ani, a murit din lipsă de hrană, adică de foame, cum s-ar zice. Un alt armăsar, Maestuoso, vă rog să remarcați numele, a acceptat să tragă la căruță. Ceilalți patru, din motivele lor pur personale (un armăsar de montă nu prea poate fi învățat să tragă la ham, mai ales dacă e și bătrîn), nu fac nimic, ei aflîndu-se în grija unor binevoitori oameni de la I.A.S.-Mediaș. Și eu ce să fac?! Mi-am cumpărat *doi mînji, cai obișnuiți*, am dat peste 10 000 de lei, că am ajuns să mi se spună omul cu mîrțoaga, pînă și soția mea era stînjenită de întrebările unora care nu înțelegeau cum de am putut eu să dau atîția bani pentru doi cai care nu-mi folosesc la nimic. Dar eu îi cresc după o rețetă științifică și, iată, s-au făcut frumoși, îi plimb prin oraș, pe *malul Tîrnavei și îl învăț pe fiul meu același lucru*, să iubească și caii, nu numai tehnica și viteza mașinilor».

Am mai aflat că una din așa-zisele rațiuni care au dus la desființarea Centrului de călărie de la Mediaș ar fi fost și mult prea imediata apropiere de Sibiu, un centru cu vechi și prezente preocupări în arta echitației. Numai că la *Sibiu funcționează un centru de performanță sportivă*, pe cînd la Mediaș era vorba doar de o mișcare fără prea mari pretenții, avînd drept scop principal agrementul. Și apoi, vorba unora, nu se știe de unde sare iepurele, adică de ce nu s-ar putea naște un viitor mare campion chiar și aici, la Mediaș?!

Ne-am gîndit că entuziastul *director* al Casei *pionierilor* din Mediaș, profesorul Mircea Văleanu, ar putea găsi o modalitate de includere în cadrul activităților pionierești și a unui curs de călărie. Faptul ar fi o premieră în sine, iar pionierii medieșeni s-ar putea mîndri cu o asemenea activitate. Pentru o asemenea treabă nu este greu să găsești caii, ci un om care să se *pricepe* la *cai, un om care să îi* îndrăgească. Iar despre pionieri care să dorească o asemenea activitate vom spune doar că în ziua în care încercam să-l fotografiem pe Mihu Emil împreună cu cei doi cai ai săi, Mira și Colombo, eram escortați de aproape 70 de copii care strigau în cor — Mira!, Colombo! — și se considerau fericiți dacă *reușeau să-i mîngîie* măcar o *singură dată* cu pălmuțele lor pline de cerneală.

Îl învăț pe fiul meu să iubească și caii, nu numai tehnica și viteza mașinilor.

Mira, Colombo și toamna pe aleile parcului din Mediaș

Ar mai fi vorba și despre grajduri. Ei bine, pe malul Tîrnavei există o sumedenie de case vechi care au și grajduri. Proprietarii acestor grajduri din care de multă vreme lipsesc caii sînt dispuși să le redea rolului lor firesc, acela de-a fi grajduri. Vrem să spunem că n-ar mai fi nevoie de construirea unor grajduri speciale.

Deoarece Centrul de călărie s-ar putea reînființa numai dacă, bineînțeles, există și cai, vom consemna oferta doctorului Bușe Paul de la Depozitul de armăsari din Homorod, care, dacă ar primi o dezlegare din partea superiorilor săi, ar transfera cu dragă inimă un lot de armăsari, plus hrană și îngrijitor plătit anume pentru treaba asta.

Am mai putea aminti că în Mediaș se află și Întreprinderea «8 Mai», care de curînd și-a îmbogățit gama produselor de pielărie, prin confecționarea unor șei, frîie, dîrlogi, martingale, chingi, trăgători, scărițe, ba chiar și șei pentru ponei, adică numeroase piese de harnașament deosebit de apreciate în Olanda, Danemarca, R.F.G., Mexic și chiar în Texas. Creatorul acestor echipamente se numește Carol Popa, un fost șelar care și-a redescoperit priceperea și chiar vechea sa dragoste pentru cai. Sigur că da, Întreprinderea «8 Mai» este cunoscută ca fiind unica producătoare de articole tehnice din piele pentru instalațiile industriei textile (curele transmisie, pichere cu bătaia de sus și de jos etc.), dar noul produs vine ca un argument în plus pentru interesul real și unanim al medieșenilor pentru cai.

Și-ar mai fi de spus că Mihu Emil, în virtutea unei mai vechi pasiuni — cascadoria (a făcut parte din multe echipe de cascadori profesioniști care au contribuit la realizarea cîtorva bune filme românești, bineînțeles filme despre trecutul îndepărtat al patriei noastre) — a fost și este sufletul unui club de cascadori amatori, club care a realizat șase filme de experiment, scurt-metraje cu mici întîmplări cavalerești în decorul autentic al străvechiului Civitas Mediensis, numele de altădată al Mediașului. Sînt filme fără mari pretenții, realizate pe o dificilă peliculă de 8 mm, lipsite de un transfocator sau altă elementară aparatură tehnică. Și totuși filmele surprind suficient de multe parade cu nimic mai prejos decît cele văzute în filmele adevărate, adică filmele dovedesc munca îndelungată și cunoștințele de cascadorie ale acestor tineri.

Și pînă cînd Centrul de călărie se va reînființa, dată fiind dragostea pentru cai a unui întreg oraș, Mihu Emil și cei doi cai ai săi pot fi zăriți adeseori pe străzile Mediașului, pe lîngă zidurile vechiului burg, sau chiar în centrul orașului, peste care domină ca o săgeată colorată zveltul Turn al trompeților, din care cad sunetele unui vechi și romantic orologiu.

VICTOR NIȚĂ ■

Fotografii de RAUL ȚIGANU ■

Dacă ați ști cu ce emoții am intrat în concurs?! Eram, cred, unul dintre cei mai tineri, dar să știți m-am pregătit cu multă seriozitate. Oricum însă, își continuă corespondența **M. Coruș,** *din județul Alba, toți cei care am participat la consfătuirea și concursul profesional «Trofeul minerului», a cărui fază județeană s-a ținut la Baia de Arieș, ne putem considera învingători. Și aceasta pentru că acțiunea, organizată de Comitetul județean Alba al U.T.C, ne-a prilejuit un util schimb de experiență. Reprezentăm doar pe cei mai buni tineri mineri din exploatările din zonă și de la grupul de șantiere Valea Sebeșului. Totuși, pentru că orice concurs își are un podium al învingătorilor, cu mîndrie notez numele colegilor care, în ordine, au ocupat primele trei locuri: Ioan Sabadac (E.M. Zlatna), Victor Hăulică (I.M. Baia de Arieș) și Ioan Busuioc (E.M. Zlatna).*

*

Sînt silvicultor pensionat. Acum locuiesc în municipiul Tg. Mureș. O inițiativă de care am aflat zilele trecute, ne relatează **Francisc Boc,** *m-a îndemnat să vă scriu. E vorba de crearea în apropierea municipiului a unei zone de protecție și agrement care se întinde pe o suprafață de 1300 ha pădure. Sigur, acțiunea nu se va opri aici. Am aflat că asemenea zone împădurite vor fi delimitate și în preajma municipiului Sighișoara, a orașelor Reghin, Sovata. Iată într-adevăr o acțiune care face cinste silvicultorilor și edililor din județul nostru.*

*

Mă numesc **Cărăgui Gheorghe** *și sînt absolvent al Facultății de electrotehnică din Timișoara, promoția 1974. Pentru elaborarea proiectului de diplomă am fost trimis, în luna aprilie, la Uzinele «Electroputere» din Craiova, împreună cu patru colegi. Aici am fost cazați la un cămin studențesc, dar nu ni s-a asigurat și masa la cantină, potrivit normelor. Am cerut să ni se achite drepturile de masă în bani. Din aprilie așteptăm în zadar acești bani. Vă întrebăm dacă mai e cazul să așteptăm?*

*

Sîntem constrînși în amărăciunea noastră să apelăm la dumneavoastră. Mă numesc **Lupșa Partenie,** *în vîrstă de 80 de ani, și locuiesc cu soția mea, Lupșa Maria, în vîrstă de 72 de ani, la o fiică a noastră în orașul Săcele, județul Brașov. Dar în loc să ne bucurăm de o bătrînețe senină, după o viață de muncă grea și cinstită, trăim într-un adevărat iad, din cauza atitudinii fără de inimă a ginerelui și a fiicei noastre. Originari sîntem din satul Viile Tecii, județul Bistrița-Năsăud, unde am avut o casă a noastră cu grădină și gospodărie. Lucram la C.A.P.-ul din localitate. Munceam și eram mulțumiți pînă cînd ginerele nostru și-a pus în gînd să-și mărească averea. Ne-a convins să vindem casa noastră din Viile Tecii și să ne mutăm la Săcele, unde locuia el, și unde ne-a promis că în schimb ne va cumpăra o altă căsuță ca să fim aproape unul de altul. Fiind bătrîni, nu i-a fost greu să ne convingă. Unde în altă parte ar trage părinții dacă nu la copiii lor? Dar în loc să ne cumpere ce promisese, el a început să pretindă banii pentru a-și termina construirea casei, propunîndu-ne să stăm cu ei. Bineînțeles, n-am mai avut încredere. Cum să ne încredințăm în grija unui om care nu spune cinstit ce urmărește. Au urmat zile grele pentru noi. Ca să scăpăm de șicanele ginerelui, ne-am văzut constrînși să ne mutăm înapoi la Viile Tecii. Acolo am stat la o soră de-a soției timp de doi ani. Într-o zi a apărut ginerele nostru, blînd și mieros cum nu l-am văzut de mult, și ne-a chemat la Săcele. Ne-a spus că dacă-i dăm 10 mii de lei ne construiește pe terenul lui o cameră, o bucătărie, un grajd și ne lasă să folosim jumătate din grădină. Și bineînțeles ne-a asigurat că ne vor îngriji. Ce să fi făcut?! I-am dat banii și ne-am întors la Săcele. Bucuria noastră a durat puțin. Ginerele a vîndut casa, fără consimțămîntul nostru, după care fiica noastră ne-a determinat, cu alte promisiuni, să iscălim și noi, iar în noul imobil ne-a dat numai o cămăruță, fără să avem posibilitatea de-a avea acolo o gospodărie. Sîntem slăbiți și bolnavi. Cît eram în putere i-am servit ca slugile, îngrijindu-le gospodăria. Acum, dacă nu mai avem putere, nu mai sîntem buni la nimic. Trăim numai din pensia de la C.A.P. Apoi, trebuie să cheltuim și pentru medicamente. Pentru încălzirea odăii noastre n-am avut bani. Stăm în frig. Ginerele ne amenință că ne dă afară din casă, că nici repartiție nu ne-a făcut. Ne amenință mereu cu bătaia. În timpul nopții intră la noi beat, ne înjură, răstoarnă mobila. Asa am ajuns noi să pătimim de la propriii noștri copii, de la care am fi meritat, ca orice părinte, să ne respecte bătrînețea modestă și liniștită. Măcar atît!*

*

Mă numesc **Gogu Ismăileanu,** *sînt strungar și aș vrea să vă scriu despre faptul că faima de care se bucură întreprinderea noastră, adică Întreprinderea de rulmenți Bîrlad, se datorește în mare măsură și nouă, tinerilor. Aș vrea să mă opresc la un singur aspect, acela al atragerii, al unei mai bune integrări a tineretului în activitatea de creație tehnică, fapt a cărui necesitate a fost relevată dealtfel și la Conferința națională cu cadrele din domeniul cercetării și proiectării. Desigur, pentru un nespecialist o invenție precum «mașina de marcat prin electroliză» nu sună deosebit de atractiv sau promițător, dar chiar și el, nespecialistul, poate fi «sensibilizat» dacă vom spune că invenția aceasta este numai una din cele cinci aparținînd tînărului Toader Berlea, maistru principal, șeful atelierului de autoutilări și că, drept confirmare a valorii și eficienței economice, ea a primit în vara acestui an medalia de aur la Moscova, cu ocazia expoziției realizărilor tineretului din țările socialiste. Iată, așadar, puțin, foarte puțin, din cele multe, foarte multe, cîte ar fi de spus despre tinerii noștri.*

*

V. Drăgan *din Sibiu ne scrie: Populația noului cartier sibian Hipodrom se cifrează în prezent la circa 25 000 de suflete și este deservită de o singură circumscripție sanitară care funcționează și ea în condiții inacceptabile, într-o fostă locuință compusă din 3 camere. Aici s-au «aranjat»: un cabinet de consultații pentru adulți (13 mp), un cabinet de consultații pentru copii (13 mp), sală de așteptare (15 mp) care folosește și ca sală de tratamente, injecții, recoltări și ca birou de statistică, aici fiind depozitate dulapurile cu fișele de sănătate. Ținînd seama că la dispensar vin, zilnic, circa 300 de persoane pentru consultații plus însoțitorii copiilor, este lesne de înțeles că înghesuiala și vacarmul care se produc sînt dăunătoare atît bolnavilor cît și muncii personalului medical. Este cazul — conchide semnatarul scrisorii — ca starea aceasta de lucruri să înceteze și să se găsească un sediu corespunzător instituției care se îngrijește de sănătatea miilor de adulți și copii din frumosul cartier Hipodrom din Sibiu.*

*

Nota redacției. *Este într-adevăr inadmisibilă starea de lucruri semnalată. Pentru sănătatea oamenilor, statul nostru cheltuiește sume considerabile. Pe lîngă investițiile capitale în construcții spitalicești de mare amploare se cuvine însă ca edilii orașelor și satelor să asigure condiții normale de funcționare și unităților sanitare mai mici. Dispensarul, policlinica de cartier, casa de nașteri din sat etc. nu trebuie să fie considerate un lux, ci o necesitate. Sîntem convinși că la Consiliul popular județean Sibiu — ca și pînă acum — semnalările noastre nu vor rămîne fără ecou, ci se vor lua de urgență măsurile ce se impun.*

*

Trenul accelerat cu locuri rezervate nr. 211 pleacă din București spre Brașov—Sibiu la ora 20.25 și sosește la Ploiești-Vest la 21.13. Diagrama cu locuri disponibile pentru stația Ploiești sosește aici cam odată cu trenul. E lesne de închipuit aglomerația de la ghișeul de bilete, știut fiind că trenul nu stă în stație mai mult de două minute. Foarte mulți călători, unii dintre ei cu copii mici, rămîn pe peron să-și petreacă noaptea, în timp ce trenul gonește mai departe cu locuri libere. Această situație inadmisibilă este rezultatul unor evidente lipsuri de organizare, rezultatul nepăsării și neglijenței. Ce are de spus direcția comercială C.F.R. despre această stare de lucruri care prejudiciază nu numai pe călători, ci și încasările C.F.R.-ului? Scrisoarea este semnată de **Alexandru Lupășteanu** *din Sibiu.*

dinu săraru
niște țărani
roman

Mai mulți cititori ne întreabă din ce motive redacția a renunțat la publicarea serialului «Niște țărani», a cărui scriere și tipărire au constituit inițiativa exclusivă a revistei noastre.

Sîntem în măsură să răspundem că «Flacăra» nu mai găzduiește în continuare fragmente din romanul lui Dinu Săraru pentru simplul (și singurul) motiv că a apărut — sub formă de volum — în Editura Eminescu, el urmînd să se afle în curînd în librării.

Ce este albastrul de Voroneț? — **ne întreabă JURCA EMILIAN, din Oravița.**

Valoarea artistică a frescelor de la Voroneț, coloritul lor original, procedeele picturale de mare efect plastic, viziunea artistului anonim devenită mai umană față de duritatea și misticismul concepției și a tipologiei medievale sînt recunoscute unanim, dînd celebritatea națională și universală a acestui monument, în ansamblul său inegalabil.

Pictorii au trasat cu vigoare și cu mult spirit de observație realist portretele istorice somptuoase în costumația împăraților bizantini, au ornat cu aur în arabescuri decorative scenele reprezentate ce aveau un rol educativ și moralizator, cum este celebra scenă a judecății de apoi, au înfrumusețat cu picturi pereții exteriori, pentru a ține trează, în jurul monumentului, admirația oamenilor adunați de sărbători.

Astăzi, vizitatorii, obișnuiți cu coloritul și valorile decorative ale picturii **contemporane, sînt în mod special atrași și uimiți de bogăția și «modernitatea» frescelor exterioare, de rezonanța populară a spiritului bizantin al picturilor, de apropierea viziunii artistice de natură, de formele umane expresive, de vivacitatea coloritului.**

În lumina zilei, puternică și învăluitoare, nu toate culorile rezistă, nu toate dau impresia de armonie și strălucire; de exemplu, griul se pierde, negrul sau albul se estompează și împrumută nuanțele culorilor înconjurătoare, în schimb, albastrul, galbenul, roșul, maroul au o strălucire aparte și realizează un ansamblu armonios și decorativ. Dintre aceste culori, albastrul are, în plus, o transparență ***inedită, ce-i determină calități emoționale pe care pictorul de la Voroneț le-a*** **intuit foarte bine. El a folosit albastrul ca fond, potrivit cerului pe care se profilează stelele și siluetele construcțiilor, sau ca fundal din care se desprind figurile sfinților și filozofilor, dar el mai era folosit și în paleta care armoniza compozițiile și în care albastrul are un rol esențial, ca un liant, strecurat sau accentuat ingenios și cu măiestrie în compoziție. De fapt, albastrul de Voroneț aparține meșterului popular, ce a dat o nouă strălucire stilului și coloritului artei bizantine; el are o intensitate proprie, o transparență caracteristică. Este însă o realitate că timpul i-a dat o patină și o nuanță de o intensitate de ton specială și originală, unică, pe care un artist al zilelor noastre, cu paleta sa bogată în culorile industriale, nu o** ***mai poate obține.*** **În această nuanță de albastru serafic constă originalitatea albastrului de Voroneț. Această culoare are puține nuanțe, dar ele variază în funcție de lumina zilei, de raportul cu celelalte culori, de liniile care-o conturează, de compoziția care-o situează într-un ritm. Pe de altă parte, azi cunoaștem prea puțin din secretul preparării culorilor. Ele erau naturale, făcute de pictor, iar secretul preparării lor era trecut de la meșter la calfă. Cunoaștem doar cele prevăzute în contracte, în care meșterii cereau cantități de lapte, ouă, negru de fum și chiar fiere de bou. Se mai păstrează o paletă din piatră în care se frecau și amestecau culorile. Tehnica picturii nu este foarte mult diferită de aceea a meșterilor picturii în fresco ai artei Renașterii italiene cu care artiștii moldoveni au avut contact** ***în timpul lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș.*** **Astfel, netezirea picturii murale pînă la luciu, pentru a o menține curată, meșterii moldoveni au preluat-o de la cei italieni, după cum albastrul din ceruleum (albastrul asemănător cerului, alcătuit din nisip colorat) — de la romani și bizantini. Faptul că fresca nu are crăpături demonstrează că varul stins pentru mortar se ținea un timp în aer liber, pentru ca o parte din hidroxidul de calciu să se prefacă în carbonat de calciu. Avem prea puține scrieri despre fresca medievală. Cenino Ceunini — deși arată cum se picta în evul mediu — nu ne dezvăluie nici el toate secretele tehnicii. Este interesant de subliniat că, în ceea ce privește culoarea albastră, ea se aplica pe tencuiala uscată și în afară de ceruleum se foloseau culori de proveniență naturală — indigo, cobalt și ultramarin din lapislazuli. Albastrul de la Voroneț încă nu a fost descifrat întru totul de știința noastră. Timpul, ploaia, variațiile de temperatură au produs diferite reacții chimice, încît noi cunoaștem stadiul actual și mai puțin cel inițial. Să nu uităm, de asemeni, că atunci cînd se usca fresca, toate culorile își schimbau tonul. Îndeosebi albastrul se deschide la culoare, dar în cazul nostru albastrul și-a păstrat intensitatea sau a dobîndit una nouă. Cert este că meșterii vechi aveau mijloace ca pictura să se păstreze veșnic și mulțumită lor avem azi la Voroneț una din minunile lumii.**

MIRCEA DEAC ■

*

La sesizările făcute prin intermediul revistei noastre de către **Antonie Tudor,** *președintele cooperativei de credit din comuna Mirșani, județul Dolj, cu privire la abaterile contabilului cooperativei, rămase nesancționate de organele ierarhice, ne răspunde Comitetul județean P.C.R. Dolj.*

Cercetînd scrisoarea, s-a constatat că multe din cele arătate sînt adevărate. Ca urmare, biroul comitetului comunal de partid a organizat o ședință de consiliu a cooperativei de credit la care a fost invitat și președintele Uniunii județene a cooperativelor de credit, Dumitru Țucă. Au fost puse în discuție aspectele negative ale activității unor membri ai cooperativei. S-a hotărît sancționarea contabilului Dumitru Bicică (retrogradare pe 3 luni), care a fost avertizat că dacă nu-și schimbă atitudinea va fi schimbat din funcție. De asemenea s-a mai hotărît ca omul de încredere al contabilului să fie înlocuit cu un societar corespunzător. S-a stabilit ca președintele uniunii județene, Dumitru Țucă, să se ocupe personal de cooperativa Mirșani și să urmărească aplicarea măsurilor stabilite în ședința de consiliu.

*

În ziua de 13 noiembrie a.c. a avut loc vernisajul unei expoziții de pictură. Expoziția s-a deschis la policlinica din Drumul Taberei, din inițiativa dr. Boanchiș I. Alexandru, directorul policlinicii.

Ideea deschiderii unei expoziții de pictură în sălile policlinicii s-a născut în urmă cu cîteva luni. De atunci sălile de așteptare s-au transformat în inedite săli de expoziție, găzduind pentru început tablouri și tapiserii ale absolvenților Institutului de arte plastice din București. După scurt timp, tablourile absolvenților au fost înlocuite cu pînze ce purtau semnătura unor pictori de prestigiu în pictura contemporană românească: Al. Ciucurencu, H. Catargi, Ion Musceleanu, Ion Pacea, C. Piliuță, Ion Sălișteanu, V. Mărgineanu, T. Brădean, I. Gheorghiu, Aurel Nedel, Mihai Bandac, Benone Șuvăilă și alții.

Locul își găsește o justificare firească, aici, în acest așezămînt al luptei pentru sănătatea omului, grija față de frumosul pus în slujba omului s-a alăturat grijii pentru OM.

Oamenii în halate albe s-au străduit ca în grija față de pacient să se producă o apropiere de el prin crearea unui mediu ambiant plăcut, deconectant, în cadrul policlinicii. Gestul acesta artistic își are mesajul său social, accentuînd, prin prezența pînzelor în mijlocul oamenilor, prin prezența pictorilor deopotrivă, valoarea social-artistică a operei de artă. Este poate un gest simbolic, educativ, demn de urmat — ne scrie **Lila Barbu** *din București.*

POȘTA REDACȚIEI

Natalia Anichiforesei — comuna Rădășani (Suceava). Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale din județul Suceava ne-a informat că «în urma concursului la care ați participat, ați fost declarată reușită și ați fost repartizată ca telefonistă la oficiul P.T.T.R. din Fălticeni».

Tudor Apostol — comuna Luica, județul Ilfov. Am aflat că în urma examinării dosarului, s-a declarat recurs extraordinar.

Emilia Blener și **Romulus Mustețiu** — Timișoara. V-ați adresat de multă vreme, și nu o dată, Consiliului popular municipal (fără a vi se răspunde), reclamînd lipsa totală a apei de la etajele superioare ale blocurilor din cartierul în care locuiți. Vă întrebați dacă în lipsa apei s-a găsit o altă soluție pentru întreținerea igienică a grupurilor sanitare din apartamente. Si noi ne întrebăm.

Zaharia Bărdașu — Zalău. Corespondența dumneavoastră ne-a sosit mult prea tîrziu (după aniversare).

Tudorel Postelnicu — Galați. Pentru funcția de motorist este necesar un stagiu minim de un an, la absolvenții școlii profesionale. Dumneavoastră, la împlinirea anului de stagiu — ne-a informat C.F.F. Navrom-Galați — ați fost promovat în funcția de motorist.

Johan Boga — Brașov. «Nu înțeleg de ce cererile mele se interpretează greșit, rezumîndu-se doar la o problemă de spațiu și nu la situația psihico-morală propriu-zisă?», vă încheiați scrisoarea. Dar cine a creat această situație? De ce ați acceptat luarea în spațiu a celei ce avea să tulbure liniștea familiei fiului dumneavoastră?

I. Soleriu — Mediaș, **Emeric Rakosi** — Blaj, **Nicolai Gavril** — comuna Duda (Vaslui), **Eugenia Mîndru** — Craiova, **Alexandru Ancea** — Dej, **Dumitru Robu** — Iași, **Iosif Fonta** — comuna Sarăsău (Maramureș), **Emanoil Cotan** — Strehaia. Nu publicăm versuri.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

CRONICA DE FOTBAL

la aman...

Mai avem o duminică și trecem pe post de schiori. Prima rundă a campionatului se încheie. Nu a fost ea cine știe ce, dar nici de lepădat, asta o s-o v-o explic rapid... Interesant la ora de față mi se pare clasamentul. O socoteală simplă arată că în ce privește etajul lui superior lucrurile sînt ca și încheiate. Revelația cea mare: *C.S.M. Reșița*, pe care subsemnatul am bravosit-o încă de mult. Acolo, Reinhardt, despre care gurile rele spun, acum, că el ar fi făcut *U.T.A.* mare, pe vremea cînd era mare, și nu alții, a dovedit că fără nume tari, cu multă muncă și dăruire se pot realiza lucruri mărețe. Constanța echipei, rezultatele sale de ceasornic, gabaritul impresionant al jucătorilor și mai ales știința de a nu pierde decît acolo unde nu ai altceva de făcut, au plasat acest *unsprezece* în coasta lui *Dinamo* care și ea a avut un sezon bun (mai puțin bun, cel din afara hotarelor, unde ca toate *team*-urile românești ne-am subțiat rapid și am căzut la fund cît te-ai șterge la ochi, dar asta e altă căciulă).

O altă echipă care a arătat multe a fost *A.S.A. Tîrgu Mureș* care a ajuns pe merit pe locul trei, după unele scurte căderi. Este o echipă ambițioasă care ține la prestigiul său, jucînd mai ales acasă fără greș și nelăsînd speranțe adversarului. Dacă adăugăm că și în alte locuri ea a făcut zile fripte gazdelor, totul se explică...

De la locul patru în jos, lucrurile se complică. Pînă mîine seară, pe fotoliul patru se află *Steaua*, dar încă alte trei echipe au întrunit același număr de puncte și orice rocadă spectaculoasă este posibilă. Să ne amintim, cu o săptămînă în urmă, echipa militară locuia pe treapta a opta. Golaverajul va fi decisiv în acest campionat și înaintașii *Stelei* nu vor să țină seama de asta. Toate ziarele scriu că și în această duminică, în fața argeșenilor, echipa din Ghencea putea să înscrie cu carul. La o socoteală simplă, mijlocașii, luați în totalitate, au înscris mai multe puncte decît înaintașii, firavi și dribleuri la nesfîrșit ai acestei echipe excelente, dar fără șansă. Explicații ar fi foarte multe. *Roș-albaștrii* au acum o concepție de joc, o bună pregătire fizică, practică un joc modern. Ce le lipsește? Niște jucători, poate mai fără nume, dar ambițioși. Iată, acest Dumitriu IV care nu strălucește în ce privește tehnica individuală. De multă vreme îl urmăresc și-mi spun că va avea, nu peste mult timp, locul său definitiv în echipă și chiar la națională. De ce? Pentru că e tenace, pentru că se bate, pentru că aleargă, pentru că vrea să se afirme. La polul celălalt se înscrie, acum, finul Iordănescu, o stea a fotbalului, cu adevărat, dar plin de capricii, de fițe, o domnișoară mofturoasă, plină de talent și de curtezani, dar, vai, cîte fete bătrîne frumoase am văzut eu, tocmai din practicarea acestui viciu al alegerii la nesfîrșit! Nu spun că Iordănescu nu mai are talent cînd driblează, dar talentul singur nu ajută pe nimeni. Este nevoie de dragoste de fotbal. Balonul rotund trebuie iubit și Iordănescu se joacă numai cu el...

Mi-a plăcut și ambiția Galaților, după cum, cu ajutorul radioului, auzeam că la Brașov, deși *Chimia* a pierdut la scor, a făcut un joc bun, curajos, dîrz. Iată că se vede cum cele trei codașe: *Poli-Iași* (care era cît pe-aci să învingă pe *Dinamo*), *vîlcenii* și *cei de la Dunăre* nu mai vor să pară în acest început de decembrie niște victime sigure și că ușor-ușor se insinuează spre locuri mai fericite. În locul *Sportului studențesc*, al *Argeșului* și chiar al *Jiului*, nu aș avea deloc o vacanță liniștită. Se știe că, de regulă, acei ce vin din urmă în finalul unei curse de urmărire sînt cu mult mai periculoși decît cei ce au condus. De cugetat...

Cam atîta și poate un gînd către cei ce se pregătesc să ne reprezinte ca *tricolori*. Lotul chemat de Valentin este tot ce se poate culege mai bun de pe ogorul categoriei A plus Kun, dar vom reuși să avem și o idee? În ce privește șansele în Campionatul european, Spania nu ne lasă să credem că vom agonisi destul, dar asta nu înseamnă că trebuie să dezertăm. Vine, vine primăvara... **EUGEN BARBU** ■

Jucătorul acesta doborît de faulturile repetate ale adversarilor săi (în meciul de Cupă cu Progresul Brăila) este unul dintre cei mai buni fotbaliști români și se numește Beldeanu. Din fericire pentru el, accidentarea sa n-a fost prea gravă, reșițeanul jucînd în partida de campionat care a urmat, în care a și înscris dealtfel singurul gol al meciului pierdut duminică de campioni.

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

lovitură liberă

PÎNĂ VINE SPANIA, VIN TURNEELE DE IARNĂ...

În sfîrșit, Federația de fotbal a luat și ea o *măsură înțeleaptă:* **tace.** *Cine tace nu* vorbește și cine nu vorbește, nu greșește. Cum a greșit de atîtea ori Valentin Stănescu, cel mai simpatic vorbitor federal, recunoscut (de amici) pescar amator de mare eficacitate și om fermecător în viața personală. În fotbal însă, cum spune o vorbă, cum iese invers. Și Valentin Stănescu tace. Și bine face. Pînă vin meciurile cu Spania, care o să tragă — vrem, nu vrem — o linie sub vorbele și mai ales sub faptele celor care poartă în spate destinele fotbalului nostru ca pe un sac spart, vin ele, frumoasele turnee de iarnă. Ger și omăt la noi, soare și plaje în turnee. E ceva să te bronzezi în februarie, în loc să dîrdîi de frig și să-ți umpli nasul cu Rinofug.

Adevărul este că nu am avea nimic împotriva turneelor exotice dacă ar fi ieșit ceva din ele. Or, se știe, rezultatele fotbalistice care au urmat, de regulă, «marilor campanii la soare» au fost submediocre. La echipe reprezentative, ca și la cele de club. E adevărat însă că turneele de iarnă sînt frumoase. De dragul frumuseții lor merită să taci acum, pînă decolează avionul...

DE LUNI DE ZILE, CONNORS SE CONJUGĂ CU UN SINGUR VERB: A ÎNVINGE

Seria interminabilă de victorii repurtate de Jimmy Connors nu ne mai surprinde. Ne uluiește. Orice ziar ai deschide, peste orice rubrică de tenis ți-ai arunca ochii, în dreptul tenismenului american apare invariabil victoria, exprimată adeseori în scoruri zdrobitoare. (Ultima finală cîștigată — la Johannesburg — în fața lui Ashe: 7-6, 6-3, 6-1.) Recunoscînd uriașul progres pe care l-a înregistrat într-un interval de timp relativ scurt «Jimmy pistruiatul», prietenul mai mic al lui Năstase, așteptam cu legitimă curiozitate turneul final al «Marelui Premiu F.I.L.T.», cu atît mai mult cu cît Ilie ne-a promis că tocmai atunci își va răzbuna tot anul.

Din păcate nu vom avea parte de o întîlnire Năstase-Connors, un fel de mare gală Clay-Foreman a sportului alb, pentru că americanul este indisponibil. Păcat. Păcat pentru noi, păcat și pentru Năstase.

POLOIȘTII LUI GRINȚESCU JOACĂ O CARTE MARE

Calificați în turneul final european, poloiștii dinamoviști joacă — împreună cu tînărul și valorosul lor antrenor Anatol Grințescu — o carte mare. Titlul continental. Jucători de polo buni, chiar foarte buni, am tot avut, performanțele însă ne-au tot ocolit, cu o fatalitate pe care nimeni n-a înțeles-o, de vreme ce ea s-a repetat ca o scadență periodică blestemată, în toate prilejurile — J.O., C.E., C.C.E. etc.

Acum, în sfîrșit, o valoroasă reprezentantă a polo-ului românesc se află la un pas de marea consacrare. Acum e momentul, băieți. Acum e momentul să vă construiți o legendă pe care peste ani s-o povestiți și nepoților.

UN NOU TITLU — AL CÎTELEA OARE?!? — PENTRU EXEMPLARA MARIA ALEXANDRU

Învingînd-o pe campioana europeană, pe maghiara Iudith Magos, în finala campionatelor internaționale de tenis de masă ale Franței, Maria Alexandru a adus un nou trofeu României. Unul dintre atît de numeroasele trofee pe care această exemplară sportivă le cîștigă, spre onoarea țării sale, de foarte mult timp. De pe vremea cînd era o fetiță cu cozi, se chema Maria Golopența și era un copil prodigios al tenisului de masă european.

ARE ȘI ANGELO DREPTATEA LUI

Un arbitru (Anderco) care declară că nu a văzut faza golului (chestie absolut antologică), dar îl validează, și un observator federal «produs constănțean» — iată două capete de acuzare care te fac să treci, chiar și fără să fi văzut meciul la fața locului, de partea lui Angelo Niculescu atunci cînd contestă victoria de duminică a echipei de pe litoral. Cu atît mai mult cu cît pe fostul antrenor al naționalei l-am auzit de atîtea ori recunoscînd, fair: «adversarii au meritat să cîștige». De neînțeles ni se pare poziția federației care, în loc să-l scutească pe Robert Cosmoc de firești suspiciuni, îl aruncă — și nu e pentru prima oară! — în... mare fără scrupule și în orice caz fără nici o logică.

MARIUS POPESCU ■

MIHAI PÎNZARU-PIM

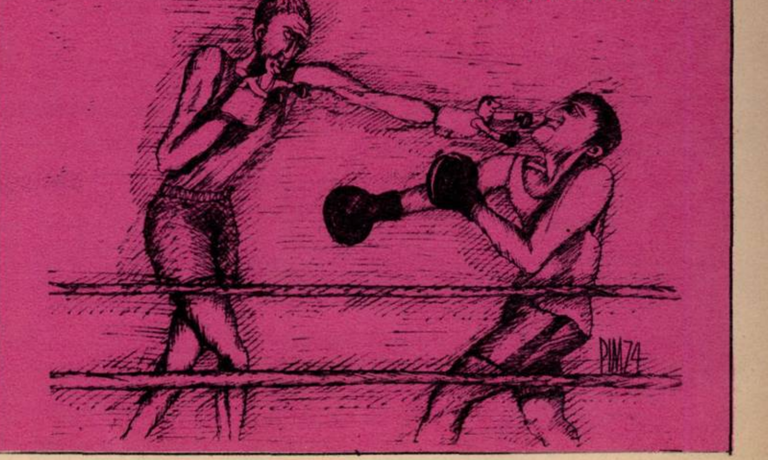

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 41

Din «sentențiile» lui DIMITRIE CANTEMIR

- Pre cela ce-l mușcă șearpele și de șopîrlă să fereaște.
- Leneșul mai mult aleargă și scumpul mai mult păgubește.
- Lumina mare pre cea mică întunecă.
- Pre leul mort și șoarecii să cațără.
- Boul răstoarnă țărîna, plugariul samănă, stăpînul vinde sau mînîncă.
- Unde lipsesc creierii din cap, acolo covîrșește coada peste cap.
- Cine neamului său iaste urîcios, cum poate fi streinilor drăgăstos? Și a căruia răutăți pămîntul său a le suferi n-au putut, cel strein cum le va putea răbda?
- Lăcomia de aur pănă la gunoiu și de la diamant pănă la steclă să întinde.
- Mîndria de tot oarbă fiind, precum peste cei mari, așe si peste cei mici dă.

Culese de G. IONAS ■

SALUTĂRI ILUSTRATE...

Ilustratele cu salutări pe care le trimit turiștii sînt un izvor nesecat de umor... involuntar.
Iată, după Jean Charles, o colecție de astfel de «perle» culese de pe ilustratele unor turiști.

G. IONAS ■

...În caleașcă am constatat că geamurile erau sparte atît în interior cît și în exterior.

●

La un muzeu am văzut un craniu mare al lui Ludovic al XIV-lea; alături era unul mai mic — probabil de pe vremea cînd era copil.

●

Am văzut, în sfîrșit, celebrii canguri din Australia, care au — într-adevăr — un buzunar pe burtă în care se ascund în caz de pericol.

●

La Boston am vizitat casa de lemn în care s-a născut Franklin și pe care a construit-o cu propriile lui mîini.

LA TRIBUNAL...

— De ce ți-ai ucis soția?, întreabă judecătorul pe inculpat.
— Pentru că a vrut să se întoarcă la mama ei.
— Și acesta este un motiv?!
— Da, domnule judecător, căci mama ei e moartă de zece ani!

●

...Aș vrea să semnalez onoratului tribunal că clientul meu este un șofer extrem de prudent, el nu depășește o mașină care merge mai repede decît a sa.

●

Un tip este citat ca martor la tribunal. Judecătorul îl întreabă:
— Ai auzit primul foc de revolver?
— Perfect, domnule judecător.
— La ce distanță te aflai?
— La vreo douăzeci de metri.
— Și cînd s-a tras al doilea foc?
— Eram deja la vreun kilometru...

De la HA la Z

În fața unui magazin.
— Ce se dă aici, maică?
— Nimic. E închis!
— Aha! Bine i-au făcut, că ne înșela la cîntar, maică.

●

Doi bețivi se ciocnesc pe stradă.
— Iertați-mă, domnilor, dar am vrut să trec printre dumneavoastră.
— Dar bine, domnilor, nu vedeți că sînt singur?

●

— Alo, Salvarea? Fiul meu a înghițit niște nisip și niște ciment... Ce să fac?
— Să nu-i dați să bea apă...

●

— În definitiv, ce motiv ai ca să ceri scutire de jumătate la abonamentul de radio?
— Sînt surd de o ureche.

●

— Mămico, știi vaza aceea mare din salon, despre care spuneai că ne-a fost transmisă din generație în generație în familie?
— Da, puiule.
— Ei bine, mămico, eu sînt generația care a spart-o.

ANTON DRAGOȘ

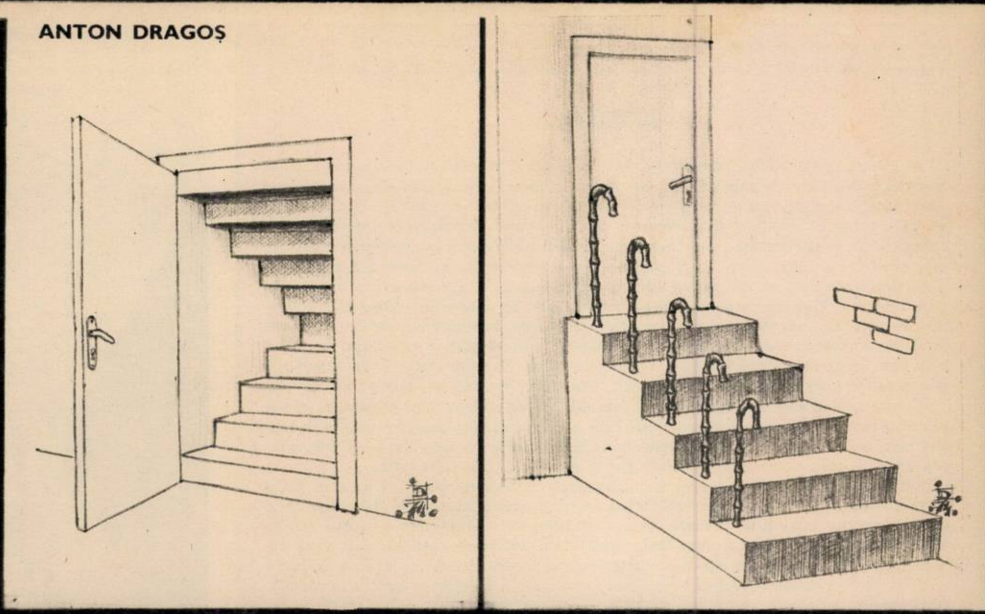

V. CRIȘAN

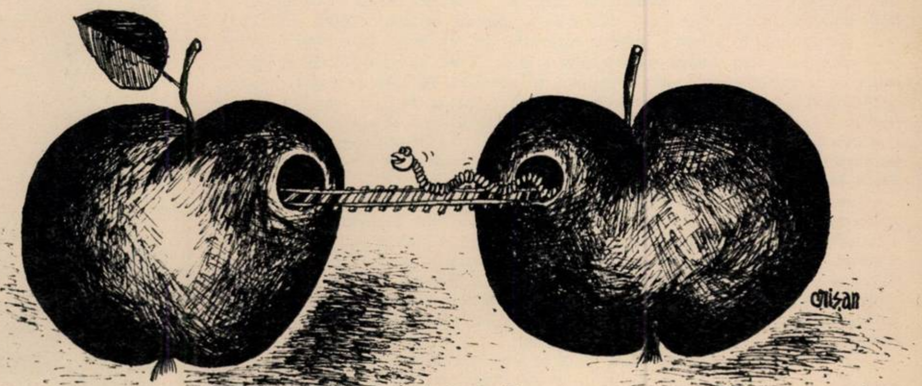

DEBUT LA RACUL

RAUL ȚIGANU

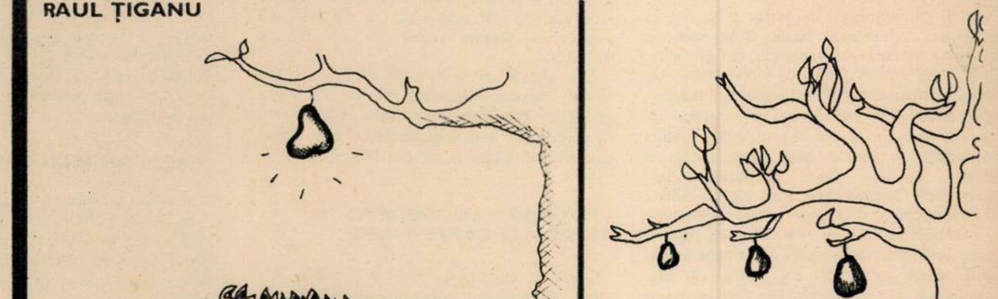

PLICTISIȚI, DAR CONVINȘI

Foarte atenți uneori la ceea ce se întîmplă în grădinile altora, îngrijorați de soarta cuvintelor și a frazelor ieșite de sub condeiul confraților, redactorii rubricii Accente **de pe penultima pagină a** *Contemporanului* **uită să aplice aceleași criterii și cînd este vorba de unele din... propriile lor fraze. Într-un număr recent (47 din 15 noiembrie a.c.), în care era pus la punct un reporter (... «nu-i trebuie cine știe ce vastă cultură muzicală»...), citim, chiar pe coloana vecină, într-un paragraf ce s-a dorit un elogiu adus criticului Valentin Silvestru; «***fastidioasa***» înșiruire de nume și de titluri din prelegerea lui Valentin Silvestru a convins spectatorii asupra bogăției cantitative a dramaturgiei latino-americane». Cum poate convinge ceva** *fastidios*, **adică** *plictisitor?* **Nu-ți trebuie cine știe ce cultură pentru a nu confunda** *fastidios* **cu** *fastuos*, **cum, din păcate, se întîmplă în sus-numita pagină a unui săptămînal care moralizează, de altfel convingător, pe alții.**

«elegant și... nepretențios»

Gheorghe Fodoreanu, din orașul Cluj-Napoca, mi-a scris, referindu-se la articolul în care aduceam elogii instrumentiștilor de muzică populară. Scrisoarea, spune domnia-sa, reprezintă fragmentul unui memoriu, adresat, la 5.II.1972 Radiodifuziunii române, pe care, din păcate, nu am putința să-l reproduc în întregime. Pledînd «pentru *autenticitatea* folclorului în cîntec», corespondentul meu pune întrebarea: «*de ce orchestră și nu taraf de lăutari, nume care aduce și el un iz de folclor? Este oare umilitoare numirea de taraf de lăutari? Faptul că așa-zisa orchestră are mai mulți membri nu schimbă situația, căci componența tot modestă e, de taraf și nu de orchestră*».

În continuare, Gh.F. spune: «*tarafurile de lăutari, începînd cu al lui Barbu Lăutaru, au fost păstrătoarele cîntecelor și melodiilor bătrînești, unele fiind chiar creația lor. Sub acest aspect tarafurile au drept la respectul și recunoștința noastră, conducătorul (nu dirijorul) tarafului, el însuși membru activ al formației instrumentale, cîntînd din timp în timp la violină, face cinste arcușului său fermecat, arcuș care-l onorează tot atît de mult ca bagheta pe dirijorul de orchestră. În Ardeal așa se dirijează tarafurile de lăutari, cu arcușul, nu cu bagheta; elegant și... nepretențios*».

Nu de prea multă vreme, un taraf prahovean mi-a cîntat într-o comună oarecare. Vrînd să mă impresioneze, marcîndu-și ostentativ prezența-i, «dirijorul» oprea la tot pasul instrumentiștii, îi încurca grozav prin tot felul de intervenții și pretenții nepotrivite. Priveam instrumentiștii: mai toți lăutari bătrîni, care și-au făcut în cinste meseria o viață întreagă. Au cîntat — de cînd se știu — fără prezența acelui «dirijor» care, la o sîrbă oarecare, zbătînd cu dreapta impunătoarea-i baghetă, dădea ochii peste cap, lăsîndu-se pe vine, într-o echilibristică de clovn, în scopul obținerii unor nuanțe și efecte fără rost, din cînd în cînd răsfirîndu-și năvalnic degetele mîinii stîngi prin stufoasa-i chică.

La un moment dat, profitînd de faptul că «dirijorul» fusese chemat la telefon, i-am rugat pe lăutari să-mi cînte cîteva jocuri care nu mai erau pompos intitulate «*suită de pe valea...*». Respirînd ușurați, fericiți că pot cînta la largul lor, s-au avîntat plini de suflet, înțelegîndu-se din ochi. Și astfel, mi-a fost dat să-i ascult, executînd fără a se încurca, minunatele jocuri cunoscute și răscunoscute de ei din copilărie.

Greu de descris mutra «dirijorului» cînd, reintrînd în sală, s-a văzut de prisos... Vrînd s-o dreagă, adică pentru a-și redobîndi autoritatea, în urma intervențiilor mele, m-am pomenit că pune mîna pe acordeon (căci nu cunoștea alt instrument). Efectul nu a fost cel scontat, căci acordeonul, neavînd rost (decît cel mult ca umplutură), pus pe primul plan, schimba cu totul sonoritatea caracteristică tarafului, imprimîndu-i un stil de o vulgaritate reprobabilă. De unde cu o clipă înainte un excelent cobzar bătrîn făcuse adevărate minuni, de data aceasta sunetele stridente ale acordeonului îl acopereau în asemenea măsură încît îl desființau cu totul.

De la reapariția «maestrului dirijor», viorile secunde, sortite să marcheze discret ritmul, au început să facă o gălăgie infernală, acoperind, în bună vecinătate cu contrabasul, melodia propriu-zisă, care nu mai putea fi auzită. Nu se mai înțelegea nimic, mai cu seamă cînd a apărut și o cîntăreață. Țipa nefericita de mama focului, își forța vocea, doar, doar o birui orchestra să poată fi auzită și ea. «Dirijorul» însă îndemna instrumentiștii, «dinamizîndu-i» prin gesturi desperate.

Din fericire, dirijorul a fost chemat din nou. I-am rugat pe muzicanți să acompanieze cîntăreața cum știu ei că se cuvine. Ca prin minune totul s-a schimbat, dîndu-mi prilejul să ascult frumoasa voce a cîntăreței, pe care, cu o clipă înainte, o judecasem greșit.

Mi-am dat încă o dată seama cît de mult poate strica *uneori* bagheta în execuția muzicii populare. M-am întrebat cu amărăciune ce rost au neghioabele exhibiții ale nechematului dirijor, atît de nepotrivite față de sobrietatea adevăraților muzicanți populari, față de ținuta lor demnă, chiar atunci cînd execută piese dinamice, mișcate.

Spun asta pentru că, de prea multe ori, mînuitorii improvizați ai baghetelor sînt cei care au adus mari prejudicii folclorului.

HARI BRAUNER ■

---

accidentul

Nu îl înțelegeam pe omul acela care îmi spunea că trebuie făcut ceva pentru salvarea fiului său; nu îl înțelegeam, zic, mai ales că îmi relata lucruri ciudate despre comportarea colegilor săi. Că atunci cînd se așeza în bancă, la școală, cei din apropierea sa se retrăgeau, lăsîndu-l singur, izolat, că nimeni nu stătea de vorbă cu el în pauze ca și cum ar fi ciumat, că nu a mai fost primit nici la excursia organizată de clasa lor, că din această cauză suferă, că e disperat și altele de acest gen.

— Bine, bine, l-am întrerupt. Credeți că o asemenea situație este de competența procuraturii?

— Dar unde să mă duc?

M-a privit atît de disperat în momentul în care m-a întrebat, încît am devenit mai concesiv.

— Spuneți-mi, de cînd a început această rezervă a colegilor și colegelor?

— De la nenorocirea aceea cu accidentul.

— Ce accident?

— De la practică, de la combinatul chimic. De atunci a început... Vă rog...

În fine, i-am promis că mă voi interesa. Cum nu știam de un accident la acel combinat, deși ar fi trebuit să știu dacă ar fi fost ceva grav, mi-am făcut timp și m-am dus în secția unde mi s-a spus că «era să se întîmple un accident».

Explicațiile mi le-a dat un meșter bătrîn: «Dacă îi vorba de copiii ăia doi, de elevii ăia care erau în practică la noi, atunci să îți povestesc. Vezi dumneata burlanul ăsta? Ăsta care seamănă cu un burlan. Pe aici, cîteodată, rar de tot, prin supapa de siguranță, mai scapă gaz, așa cît o clipă. S-o întîmplat ca o minune. Era vreme rea afară și o fulgerat chiar în clipa aia, chiar la gura de pe acoperiș a burlanului și o aprins gazu'. Flacăra cobora sîsîind pe burlan în jos ca un șerpe. Și cobora către rezervorul ăsta cu gaz lichid. O clipă am rămas toți împietriți. Apoi, am sărit să stingem flacăra, dar cei doi elevi or fost mai iuți. Mihai, așa l-o fi chemînd că noi îi ziceam Mihăiță, o luat burlanul în brațe să oprească flacăra să nu mai vie în jos și o strigat la celălalt să o bată cu jetul furtunului. Nu știu ce s-o fi întîmplat cu Viorel, că așa îl chema pe al doilea, s-o fi speriat de o scăpat ori o aruncat furtunul, că l-o proșcat pe Mihăiță în față cu jetul. *Pînă să-l apuc io și să-l ridic în* sus o fost destul să-l improaște, și era cu aburi fierbinți. Tare rău mi-o părut că era băiat săritor Mihăiță, era priceput și inimos... Brav băiat o fost... Ne-am dus pe la el la spital și pe acasă... Brav băiat...»

Deci, asta fusese. Mi-au plăcut cele relatate de meșter despre Mihai și l-am vizitat și eu acasă. Locuia modest, numai cu mama lui. Suportase o operație la ochi, era încă bandajat și pe față i se vedeau urmele arsurilor. S-a fîstîcit atunci cînd m-am prezentat, insistînd apoi să îmi spună că el nu a reclamat nimic, că nu știe ce o fi fost cu colegul lui de a «scăpat» furtunul și că deci nu vede ce ar avea de căutat procuratura.

— Am venit să te felicit, i-am spus. Să te felicit pentru că ai fost cel care a stins flacăra ce putea duce la un accident grav.

— Toți au sărit să o stingă... Eu eram mai aproape... De aceea...

— Chiar nu s-a speriat nimeni? Nu s-a gîndit nimeni să-și salveze pielea singur și să fugă?

— Nu... Toți din secție au sărit să mă ajute... Dacă vă referiți la colegul meu... Nu știu ce s-a întîmplat... Doar el a sărit primul la furtun...

— Totuși, te rog să primești felicitările mele, fiindcă le meriți. Doctorii ce spun?

— Ce să spună? Că o să mă fac bine... Vor rămîne ceva cicatrice, dar cum nu sînt fată...

— Colegii și colegele vin pe la tine?

— Îmi aduc toate lecțiile, așa că nu am rămas în urmă.

— Și Viorel?

— El nu vine... A fost o dată pe la mine la spital și de atunci... Ce pot să vă spun?... În ce mă privește, îmi pare rău...

La plecare m-a condus mama lui și în holul blocului am întrebat-o dacă înțelege gestul fiului ei. Mi-a răspuns că tatăl său, ofițer, a căzut undeva în Munții Tatra, aruncîndu-se cu o grenadă asupra unui cuib de mitralieră, pentru a deschide drum soldaților săi. Dacă fiul nu i-ar semăna tatălui, atunci ce rost ar avea viața ei?

A doua zi am trecut pe la Viorel. Tatăl său m-a recunoscut și mi-a deschis foarte amabil, dar, apoi, nu a fost mulțumit de modul în care a decurs discuția mea cu fiul lui. Era un băiat slab, blond, oarecum timid, palid și se simțea în vocea lui, în fiecare gest, că este tulburat, mîhnit, afectat adînc de cele întîmplate. După ce m-am prezentat, tatăl său, la un gest al meu, s-a retras. Viorel m-a întrebat:

— Ați venit pentru mine? Pentru fapta mea? Să mergem...

— Unde să mergem?

— Nu mă duceți la procuratură?

— Nu. Te rog să șezi. Am venit să discutăm.

A rămas în picioare. Poate obișnuința elevului de a sta în fața profesorului drept îl făcea așa de rigid. Doar degetele și le tot strîngea și le desfăcea nervos.

— Te simți vinovat?, l-am întrebat.

— Da. Dacă ați venit să vă dau o declarație...

— Înțelege că nu am venit pentru o anchetă. Lipsește plîngerea care să o declanșeze. Înțelegi? Și apoi, nu știu dacă ceea ce s-a întîmplat...

— Din vina mea!

— De ce spui că din vina ta?

— Fiindcă mi-a fost frică! Da, mi-a fost teribil de frică! Din toată secția aceea am fost singurul care m-am speriat și atunci, fără să îmi dau seama ce fac, am aruncat furtunul cu jetul sub presiune.

— Mihai spune că l-ai scăpat. Cam așa spune și meșterul.

— Știu că așa spune Mihai. Am fost cei mai *buni prieteni. Ca frații...* Dar *nu* e adevărat. Mi-am pierdut mintea de frică și a fost ca și cum l-aș fi împușcat în față cu jetul acela fierbinte.

— În față ca în față, dar...

— Și în ochi... Știți de ce nu și-a ocrotit Mihai ochii?

— Cuprinsese cu ambele mîini burlanul ca să oprească flacăra.

— Nu! Îi putea măcar închide. Dar m-a privit cu ochi mari, deschiși, uimit de ceea ce puteam face eu, cel mai bun prieten al lui. De aceea nu și-a ocrotit ochii, nici măcar nu și-a plecat capul, nu-i venea să creadă...

— Poate nu a fost chiar așa!

— Așa a fost. Eu i-am văzut privirea. Poate nu mă credeți, dar îmi amintesc mereu de privirea lui, de felul în care l-am... Să vă dau o declarație scrisă că sînt vinovat... Da?

— Lasă-mă cu declarațiile! Parcă ai vrea cu orice preț să intri în pușcărie. De ce fugi?

— Nu fug de nimic...

— La școală nu mai mergi?

— Nu pot... Știți, colegii...

— Înțeleg...

În camera alăturată s-a auzit telefonul sunînd și i-am făcut semn băiatului să meargă să răspundă. Tatăl său, care cu siguranță ascultase la ușă, a pătruns cu o tavă cu gustări și cafele. Era vizibil emoționat de discuția pe care o auzise.

— Iertați-mă, soția nu este acasă... Iertați-mă... Ați văzut?... Ați văzut?...

În timp ce îmi punea în față cafeaua, tot repeta «Ați văzut?», arătînd spre camera alăturată, unde băiatul vorbea la telefon, voind să-mi ceară ajutorul. Aștepta de la mine un răspuns, dar nu prea știam ce să-i spun. Înțelegea și el foarte bine că nu este o treabă pentru procuratură, că băiatul își alesese singur pedeapsa, că trăia remușcările actului său de lașitate și aici nu putea face nimic nici un procuror, nici chiar un tată. Cum aveam o presimțire, i-am făcut semn să tacă, fiindcă voiam să aud cu cine discută Viorel. Nu prea am înțeles multe, fiindcă vorbea încet, cu vocea oarecum înăbușită de emoție, dar am dedus că era așa cum bănuiam. De aceea, cînd a intrat l-am întrebat:

— Te-a sunat Mihai?

— De unde știți?

— Te-a sunat Mihai?, a exclamat și tatăl său, amintindu-mi astfel că a rămas cu noi și făcîndu-mă să mă uit la el în așa fel încît să-i amintesc că îl rugasem să mă lase numai pe mine cu fiul său. A înțeles și s-a retras.

— Ce ți-a spus?

— Mihai?... Mi-a spus să trec pe la el ca să-i ajut să rezolve niște probleme la matematică... La matematică eu eram mai bun... Și acum el...

— Înțeleg. Vei merge?

Nu mi-a răspuns. Se uita la mine speriat. Apoi mi-a pus o întrebare.

— Credeți că pot? Că eu?...

— Cred că trebuie!

— De ce chiar eu? Doar vin la el atîția colegi.

— Să-ți spun că fiindcă ești bun la matematică?

— Nu... Nu mă înțelegeți... Eu nu mai pot privi în ochii colegilor și colegelor, iar față de el, față de Mihai...

— Trebuie să ai tăria să privești în ochii lor. Nu putem trăi fără asta. În ochii semenilor e oglinda noastră... În oglinda asta acum e pedeapsa, pe care o meriți, poate, dar tot în ochii lor vei citi și iertarea. Vezi, Mihai te-a iertat... Vino! Eu merg după treburile mele, iar tu te duci la Mihai.

— Credeți că...?

— Așa e bine... Așa trebuie...

EMIL POENARU ■

Tipografii, prietenii literelor, ai cuvintelor și ai ideilor, prietenii noștri, ai ziariștilor și ai dumneavoastră, ai cititorilor, ne invită să-i cunoaștem și alt fel decît îi știm noi din munca lor de toată ziua. Expoziția «Din creația artistică a tipografilor» ne introduce în universul generos al unor imagini surprinse de ochi atenți și sensibili la frumusețile lumii înconjurătoare.

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

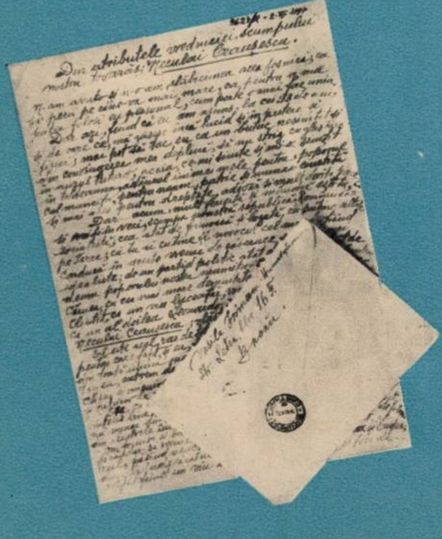

Un om, un bătrîn de 93 de ani, un veteran al Mărășeștilor, un om care a traversat aproape un veac de viață și de istorie, ne trimite — la închiderea ediției — o scrisoare. O reproducem — așa cum a fost scrisă — neadăugîndu-i nimic altceva decît emoția noastră.

DIN ATRIBUTELE VREDNICIEI SCUMPULUI NOSTRU TOVARĂȘ NICOLAE CEAUȘESCU

N-am avut-o și n-o am, slăbiciunea aceea josnică: să perii pe cineva mai mare, ca pentru a mă putea folosi eu personal, cum poate o mai fac unii.

Dar azi, fiindcă eu am ajuns la cei 93 de ani și deoarece mă găsesc încă lucid și în putere fizică mai pot să tac eu ca un butuc nesimțit, și din convingerea mea deplină să nu strig cu glas tare în auzul tuturor aceea ce-mi simte și mi-a simțit întotdeauna adîncul inimii mele pentru: poporul cel muncitor, pentru neam, patrie și munca cinstită și mai ales pentru dreptate, adevăr și mult dorita pace.

Dar... acum spun: mult fericită și mîndră ești tu, și vei fi în veci, scumpa noastră republică, Românie socialistă; cea atît de frumoasă și bogată, ca puține altele pe Terra; că tu ai cu tine și norocul cel mare, fiind condusă în aceste vremi de răscruce și de prefaceri de un partid politic atît de tare și atît de demn al poporului nostru muncitor și cinstit, și în fruntea căruia, cu cea mai mare demnitate și încredere, stă neclintit, ca un viu luceafăr, vrednicul și priceput în toate, renumitul român: **Nicolae Ceaușescu,** *vlăstarul curat al neamului nostru.*

El este acel rar de tot bărbat, cu multe calități supreme, pentru care fapt, și eu, fără nici un pic de exagerare, zic, din toată inima mea, că acest om a devenit în chip instantaneu extrem de folositor, nu numai nouă, Românilor, ci chiar și omenirii întregi; căci Terra întreagă îl cunoaște bine și tuturor le răspunde cu multă promptitudine așteptărilor.

Eu, ca un umil bătrîn intelectual, i-am prins și înțeles bine de tot toate calitățile și voința lui de oțel-călit; nu numai din Cuvîntările sale cuceritoare, ci mai ales din ilustrele lui sfaturi practice, și din faptele sale, fără greș. Om frumos și blînd în toate mișcările, curajos și priceput, făcîndu-și vreme fără grabă, însă numai pentru ce-i de folos real, pășind neabătut, numai pe drumul leninist, ce duce la adevăratul comunism proiectat de Marx și Engels; astfel fiind un viu exemplu și altor oameni, care mulți îl iubesc și-l respectă, pentru meritele mereu dovedite.

Dînsul — cu vigurosul nostru partid comunist și întregul popor al României socialiste, cu o mare cinste poartă în chip practic și sacul cu sămînța păcii pe Terra și-i gata oricînd ca prin fapte pilduitoare bine și clar întrevăzute că a și început deja însămînțatul acestei semințe în lumea Terrei.

Strălucite tovarăște Ceaușescu, ca om drag tuturor, noi, tot poporul, alăturea de partid și de domnia-voastră, din tot sufletul nostru, îți dorim să trăiești sănătos și voios, ani mulți fericiți între noi și familia Domniei-voastre, ca să fii, ca și pînă acuma, tot numai folos, oriunde te-ai întoarce.

Dar te rugăm respectuos să ne bagi în seamă și sfatul nostru modest, care este:

Muncești și te expui prea mult, ești încă tînăr, și deci începe a te cruța prin prudență din timp, cînd mai ai ce cruța, căci fizicul o spune aceasta la vreme.

Noi toți te vrem a fi tot sănătos pînă la adînci bătrînețe și vei fi cruțîndu-te din timp, cînd ai ce cruța. Numai așa, onorabile om ales, ne vei putea fi tuturor de mare folos; căci te iubim ca și pe patria noastră România Socialistă; și să ne **rămîi demnul urmaș,** *pînă la adînci bătrînețe, al înaintașilor noștri: Bălcescu, Vladimirescu, Vodă-Cuza, Kogălniceanu, Titulescu și al genialului titan al înțelepciunii și al muncei: Neculai Iorga-Botoșineanul.*

Cu un nespus drag și mare stimă, răsuflă și în scris aceste aprecieri ale unui vechi veteran, ca fost ofițer inferior, și al Mărășeștilor, numit: **Vasile Irimescu-Humuleșteanu,** *care din 1970, acum vețuind în Bacău, str. Letea, bloc 16 F.*

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII – NR. 51 (1019) – 14 DECEMBRIE 1974

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

ROMÂNIA NEMURITOARE

CLIPA NOASTRĂ CEA MARE

Sînt un poet ocazional.
M-am născut cu ocazia poporului român
Am debutat cu ocazia limbii române.
Scriu mereu cu ocazia patriei mele
și a lumii în care se naște zilnic patria mea

A face revoluție nu înseamnă
a schimba ramele, a reînnoi formele
ci înseamnă a reînnoi omul
pentru că el este
sămînța tuturor formelor.
A face revoluție
înseamnă a da vieții o șansă în plus,
a face din om
o șansă inepuizabilă a vieții.

Artiști, coborîți din podul țării!
Veți descoperi pe pămînt printre oameni
contradicții și idealuri
pentru care merită să-ți dai viața.
Dacă ne naștem din întîmplare
nu putem muri întîmplător.
Moartea trebuie să devină
prima noastră certitudine
și ultima noastră desăvîrșire.
Să facem și din viața și din moartea noastră
arme de luptă
pentru folosul patriei.

Femei roditoare!
Puternici bărbați!
Pentru patria nemuritoare
bucurați-vă și vă sacrificați.

Este timpul marilor lupte și sacrificii,
bucurați-vă de aceasta
și vă sacrificați.
Numai foarte rar în istorie
în timpurile mărețe sacrificiul
este de folos omenirii.
Bucurați-vă că trăiți un asemenea timp!
Învățați-vă să luptați cu pacea în suflet!
E timpul marelui curaj
și al celui mai dramatic succes.
Trebuie să fim mai mari ca vremurile
fiecare să poată spune
în fiecare clipă:
Sînt pregătit să intru în istorie.

Femei roditoare!
Puternici bărbați!
Pentru patria nemuritoare
bucurați-vă și vă sacrificați.

Să răspundem în fața istoriei
dar mai ales să răspundem în fața omului.
Responsabilitatea față de istorie nu scutește
de responsabilitatea față de om
pentru că omul face istoria.
Arta noastră nu trebuie să ajungă
la frumusețe și iubire.
Arta noastră trebuie să pornească
de la frumusețe și iubire
și să ajungă la om.
Iată adevăratul sens
al conștiințelor noastre.

Viața omului este omul.
Moartea omului este omul.
Omul viitorului este omul.
Patria mea este omul.

Femei roditoare!
Puternici bărbați!
Pentru patria nemuritoare
bucurați-vă și vă sacrificați.
Fiecare clipă
e clipa cea mai mare a noastră.
Să avem deci curajul
de-a nu ne teme de nimeni.
Să fim noi înșine.
Să fim noi, toți, ai noștri.

Femei roditoare!
Puternici bărbați!
Pentru patria nemuritoare
bucurați-vă și vă sacrificați.

ILIE CALMINEASA ■

Mă numesc **Elena Butnaru,** sînt absolventă a unui liceu economic, promoția 1974. Părinții mei, țărani cooperatori din satul Rădești, comuna Costești, județul Vaslui, au făcut eforturi să mă țină la învățătură cu nădejdea că la terminare voi fi încadrată undeva în apropierea lor, ca să pot și eu să le fiu de folos acum, cînd nici tineri nu mai sînt și amîndoi sînt bolnavi. Unde credeți însă că mi s-a găsit loc de muncă? De la Vaslui am fost trimisă la București, taxatoare la I.T.B. Desigur, nu e nici o rușine pentru o absolventă de liceu economic să fie taxatoare la tramvai. Poate că aș fi reușit să depășesc și greutățile, mari pentru mine, neobișnuită cu viața din Capitală, să fiu cazată la Autobaza Titan, să urmez cursurile de calificare la Autobaza Floreasca și să mănînc la cantina de lîngă spitalul Colentina. Principalul în refuzul meu de a rămîne în București este acela că doresc și consider că e necesar să nu fiu atît de departe de ai mei care au nevoie de mine. Nu-mi vine să cred că în întreg județul Vaslui nu se găsește un loc de muncă — întreprindere industrială, sau agricolă, sau comercială, sau de transport — pentru o absolventă de liceu economic. Cred mai curînd că nu s-au ostenit de ajuns cei ce au datoria să se ocupe de asemenea probleme, n-au depus destul suflet.

*

Mă numesc **Macovei Ion,** sînt hunedorean, str. Avram Iancu, nr. 2, iubesc pictura (deși eu nu pictez nici măcar ca amator). Vreau să spun că vizitînd cîteva din expozițiile pe care Cenaclul U.A.P.-Deva le-a deschis în respectivul oraș, precum și expozițiile altor cenacluri plastice din toată țara, am avut plăcerea și bucuria să constat că și provincia... naște artiști plastici, chiar dacă, deocamdată, numele și operele lor nu sînt prea mult cunoscute.

Cred că revista «Flacăra» și-ar face o datorie de onoare dacă la pagina «Civilizația ochiului» ar prezenta, prin reproduceri și microinterviuri, activitatea acestor cenacluri constituite din profesioniști, membri stagiari ai U.A.P., mulți dintre ei avînd o sustinută și confirmată valoare plastică.

*

Mă numesc **Vlad Constantin,** cu domiciliul în București, strada Pajurei nr. 16, bloc A5, ap. 62, sector 8 și vă scriu următoarele:

Aflîndu-mă în pragul pensionării pentru limită de vîrstă, întîmpin unele greutăți din partea Organizației comerciale locale «Alimentara» sector 3, cu sediul în Halele Obor.

Sus-numita întreprindere mă poartă pe drumuri, refuzînd a-mi elibera o adeverință pentru perioada lucrată între 1 iunie 1950 și 6 octombrie 1952, pe motiv că nu se mai găsește arhiva.

Pot face dovada perioadei lucrate cu carnetul de muncă vechi seria Bb nr. 323996, eliberat la 25 ianuarie 1951 de O.C.L. «Alimentara», sector 3. Dar la completarea dosarului de pensionare întreprinderea, unde lucrez în momentul de față (I.A.P.L.-Central, sector 6), nu ia în considerație carnetul de muncă, ci numai adeverința. Doresc clarificarea acestei situații, pentru a nu mai fi purtat pe drumuri.

*

Filioreanu Florin din Bacău, face un emoționant portret al Nataliei Arhip din satul Perchiu, comuna Huruiești, județul Bacău, care numără nu mai puțin de 115 ani. Ea are 12 copii, este în putere, are ochii luminoși și buni, la fel ca și în urmă cu mulți ani, și se bucură de tinerețea și veselia pe care i-o aduc în casă cei 27 de nepoți și 10 strănepoți. Fiind îndrăgostită profund de plaiurile natale, Natalia Arhip a insuflat aceeași dragoste tuturor copiilor săi. Cel mai vîrstnic copil, Catrina Bahea, are 75 de ani, iar «mezinul» are 66 ani. Pe răbojul vieții sale sînt incrustate multe evenimente majore din istoria poporului român: războiul de independență, în vremea cînd era o codană de 18 ani, răscoalele țăranilor din anii 1888 și 1907, cele două războaie mondiale.

De o rară frumusețe sînt amintirile despre căsnicia sa, care a durat 93 de ani. La cei 115 ani, mama Natalia se bucură din plin de viață și viața ei cuprinde o bogată istorie a neamului nostru.

Un răspuns de la C.P.M.B. — Direcția generală comercială. Urmare sesizării semnalate de Nițescu M. din str. Povernei nr. 1-3, București, apărută în revista «Flacăra» nr. 43 din 19 octombrie 1974, privind abaterile de la regulile generale de comerț comise de Ghenghe Francisc, gestionar la unitatea 80 din str. Filimon Sîrbu 12, colț cu str. Visarion, vă comunicăm că s-au efectuat cercetările necesare, în urma cărora Ghenghe Francisc a fost sancționat cu avertisment.

Menționăm că a fost prelucrat acest caz și în ședința de grupă sindicală cu lucrătorii din comerț — pentru a elimina asemenea aspecte.

*

Directorul Grupului școlar profesional tehnic al Uzinei«1 Mai»Ploiești răspunde la sesizarea unor elevi din clasa a II-a A, potrivit căreia în clasa lor s-ar fi încasat unele sume de bani de la elevi, fără a se elibera chitanțe:

Regulamentul pentru organizarea și funcționarea școlilor profesionale prevede că «părinții sau ocrotitorii legali ai elevilor vor fi obligați să restituie contravaloarea meselor servite și a cazării pe timpul absentat (nemotivat), calculat în zile de activitate conform programului școlii». Contravaloarea orelor de absențe nemotivate se încasează periodic pe baza unui borderou nominal întocmit de dirigintele clasei și aprobat de conducerea școlii. În baza acestui borderou se emite o chitanță colectivă de către casieria școlii, chitanță care se păstrează la dosarul cu motivări al fiecărei clase. Pe viitor vom atrage atenția diriginților să prezinte și elevilor în cauză chitanța colectivă și borderoul semnat de către casieria școlii. Elevii clasei a II-a A (care s-au plîns redacției) au achitat contravaloarea absențelor nemotivate cu chitanța nr. 611 din 4 iulie 1974, în valoare de 1 335 lei.

*

Ca să ajungi de la Brănești la halta C.F.R.-Scîrlența — itinerar obligatoriu pentru toți cei ce fac naveta la întreprinderile din Pucioasa, Fieni, Tîrgoviște etc. — trebuie să ai calități de cascador. Aceasta este părerea **Marianei Marin,** elevă la liceul cu profil electrotehnic din Tîrgoviște. Drumul trece pe un pod pentru pietoni peste rîul Ialomița, un fel de punte suspendată cu cabluri, aflată într-un hal fără hal de deteriorare. Cine are îndrăzneala să pășească pe acest impropriu denumit pod riscă, de fiecare dată, să facă o baie în apa rece și repede a rîului. Cine n-are un asemenea spirit aventurier, trebuie să parcurgă în plus 3 km pînă la gara următoare (adică cel puțin 6 km pe zi). Au încercat oamenii, cu puterile lor și cu mijloace materiale improvizate, să mai cîrpească puntea dar, desigur, problema îi depășește. Iar cei de la Consiliul popular păstrează o tăcere deplină asupra acestei probleme.

*

Ne scrie, printre altele, **Nicolae Lepădatu,** activist al organizației U.T.C. din orașul Săcele — Brașov: „Clădirea mare, frumoasă și spațioasă, cunoscută de săceleni sub numele de «Baciu», și care adăpostește o sală de cinematograf cu 400 de locuri, stă închisă, bine păzită de un lacăt mare, de mai bine de doi ani și jumătate. De ce? Cine a hotărît asta? Cînd se va redeschide? Sînt întrebări la care locuitorii orașului Săcele n-au primit pînă acum nici un răspuns, chiar și după ce împrejurarea asta ciudată a fost semnalată de ziarul brașovean «Drum nou»." La rugămintea cititorului nostru, iată, întrebăm și noi: cine și de ce a dispus scoaterea unui cinematograf din rosturile lui firești? Cînd se va redeschide cinematograful «Baciu»?

*

«Bucegi», «Carpați», «Păltiniș», «Miorița», «Mixtă», iată doar cîteva din denumirile sortimentelor de brînză topită la cutii, aflate din belșug în magazinele alimentare. Întreprinderile producătoare au avut grijă să imprime pe ambalaje (uneori repetat de 8 ori) că termenul de garanție pentru consumarea acestui aliment este de 60 de zile. Prea bine — observă pe bună dreptate **Dumitru Istode** din Galați — dar de la ce dată trebuie socotit acest termen, pentru că despre data de fabricație nu se pomenește nici un cuvințel. Nu este pentru prima oară cînd se amintește, prin presă, această obligație elementară, de bun-simț. Și totuși, ea nu și-a găsit pînă acum rezolvarea. Ce ți-e și cu inerția asta!

*

Sînt soldatul **Gheorghe Soran.** Împreună cu tovarăși de-ai mei din unitate am ajutat la muncile agricole din toamna aceasta, la strînsul recoltei în Bărăgan și anume la Ferma nr. 1 a I.A.S. Drumul Subțire, comuna Ștefan Vodă, județul Ialomița. Am muncit cu toții cu abnegație și voie bună să facem o treabă folositoare economiei țării. De aceea mare ne-a fost mîhnirea văzînd cum se irosesc odată cu munca noastră și multe produse trebuincioase oamenilor. Un exemplu: în ziua de 16 septembrie am început strînsul cepei pe 25 de hectare, iar la 18 noiembrie, adică două luni mai tîrziu, grămezile de ceapă, încolțită și degerată, mai zăceau pe cîmp. Cantități mari de gogoșari și varză au avut aceeași soartă. Cum este posibilă o asemenea risipă?

*

După aproximativ cinci luni de... inventar, magazinul sătesc din Plopu, județul Brăila, în fine, s-a redeschis. Nici o bucurie — s-a redeschis cu rafturile aproape goale. A venit iarna, trebuințe sînt de tot felul, dar sătenii nu găsesc nici mărfurile de care au nevoie, iar din cele pe care le găsesc multe sînt necorespunzătoare din punct de vedere al calității. Suferim și noi, suferă și rentabilitatea unității. Numai la UJCOOP Brăila nu suferă nimeni. Scrisoarea este semnată de **Titi Petricaru** din Plopu-Brăila.

*

Mă numesc **Csatlos Petru** și sînt muncitor la T.C.I. Cluj, grupul de șantiere Oradea. Sînt lăcătuș-montor, am un cămin închegat, două fetițe care-mi aduc numai bucurii, aș fi deci un om fericit. Din păcate, totul este umbrit de amintirea unei surori de care nu știu nimic din anul 1946. M-am născut la Șinterag, județul Bistrița-Năsăud, am doi frați — Alexandru și Francisc — și o soră Suzana (căsătorită Mureșan). În anul 1940 mi s-a născut încă o soră, **Eva,** dar la cîteva luni de la naștere mama a murit. Datorită greutăților materiale, și mai ales din pricina îmbolnăvirii sale grave, tatăl meu a internat fetița temporar, în toamna anului 1941, la Casa copilului din Cluj. Cu toate că el nu și-a dat consimțămîntul, în anul 1942 surioara mea a fost luată de la Casa copilului de familia Parok Mihai din Baia Mare. În urma greutăților materiale din perioada de după război, familia Parok readuce fetița la Casa copilului din Cluj (ei își amintesc că au lăsat-o într-o sală de clasă). De aici se pierde urma surorii mele. Din investigațiile făcute de mine și de frații mei s-au obținut ceva informații, din păcate contradictorii. De la Casa copilului din Cluj am fost informați că fetița a suferit un șoc nervos în timpul unui bombardament și ar fi fost internată într-un spital de boli nervoase din Tîrnăveni. În anul 1953 ar fi fost într-adevăr adusă la spitalul din Tîrnăveni o fetiță care ar fi decedat aici, dar tot de la acest spital mi s-a spus, în anul 1971, că n-au nici o evidență despre sora mea. Și mai mult ne-a derutat faptul că data la care se pretinde de către Casa copilului că fetița a suferit un șoc și a fost internată corespunde cu data la care ea se găsea la Baia Mare la familia Parok. Cam atît am putut obține în cîțiva ani buni de cercetări. Vă rog mult, în numele meu și, mai mult, în numele tatălui meu, pentru înseninarea ultimilor ani din viața lui — are acum 78 de ani — să publicați datele despre sora mea, poate că unul din mulții cititori ai revistei știu ceva ce ne-ar putea folosi. Vă mulțumesc. Adresa mea este: Csatlos Petru, str. Aluminei 49, bloc A5, sc. C, ap. 15 — Oradea.

*

Educația juridică a elevilor se face numai întîmplător în școală, cîte o oră-două de dirigenție, sau poate nici atît — își exprimă părerea doctorul **I. Micuț** din Curtea de Argeș, precizînd: Cunoașterea legilor țării și însușirea spiritului juridic este mai mult decît un deziderat. Legile înseamnă societate. Adesea se aruncă pe seama tineretului vina principală a unor acte și manifestări antisociale, dar multe din acestea își au ca punct de plecare tocmai necunoașterea legilor. Educația juridică — ca și cea medico-sanitară — este o latură importantă în formarea tineretului, trebuind să intre în programa analitică a tuturor școlilor.

*

Sînt sigur că din toate colțurile țării ați primit sute de scrisori. Scrisori în care — așa cum fac și eu acum, își continuă corespondența **Ion Marin** din Bicaz — vi se transmit gîndurile noastre de deplină și totală adeziune față de documentele program ale celui de-al XI-lea Congres al Partidului nostru comunist. Eu vreau să vă aduc la cunoștință, cu acest prilej, și faptul că noi, cimentiștii din Bicaz, muncind cu hărnicie, am înregistrat un avans de trei luni în realizarea sarcinilor ce ne revin în actualul cincinal, livrînd suplimentar față de prevederile planului la zi 114 000 tone de ciment, 93 000 tone de var, 455 000 mp. plăci din azbociment.

*

În numărul 44 al revistei a fost publicată scrisoarea mea prin care semnalam o practică — considerată de mine — incorectă (reținerea unor sume de bani, pentru bilete de spectacole pe care nu le vedeam).

Vă scriu de astă dată — își continuă corespondența **Preda Victoria** de la I.P.J. Argeș — pentru a vă relata ce ecou a avut publicarea scrisorii mele. În ziua de 30.X.1974, la ora 8, am fost invitată de primarul municipiului, împreună cu secretarul comitetului nostru de partid, pentru a mi se spune că am făcut de rîs județul Argeș publicînd acele rînduri, că ele înseamnă «o reclamație» și va trebui cumva formulat un răspuns redacției. Cred că lucrul cel mai firesc, ca urmare a publicării corespondenței mele, era să se pună capăt practicii amintite și nu să fiu trasă la răspundere pentru ceea ce am scris.

Am spus adevărul și sînt un om drept. Niciodată nu mi-au plăcut atitudinile de ascundere a adevărului, abuzurile, sfidarea.

Nota redacției. La nota mai sus-citată am primit un răspuns și din partea Institutului de proiectare Argeș din Pitești. Este expus un punct de vedere cam confuz și neconvingător, ocolind esențialul. Sînt total negate afirmațiile corespondentei noastre dar, în același timp, se recunoaște că se distribuie bilete de spectacole cu reținerea contravalorii lor din retribuții. Oricum, nu se pomenește nici un cuvînt în legătură cu afirmația gravă a corespondentei noastre, potrivit căreia aceste bilete, vîndute și achitate, sînt pentru niște spectacole care au avut loc chiar înainte de difuzarea biletelor... Totodată ni se pare cu totul reprobabilă tragerea la răspundere a unui om al muncii pentru sesizarea unor fapte nedezmințite, neinfirmate, juste deci.

*

Nu am scris pînă acum unui organ de presă, dar în istoricele zile pe care le-am trăit cu toții, în care fiecare dintre noi și-a făcut bilanțul a ceea ce a realizat pînă acum, am simțit nevoia să aștern pe hîrtie cîteva din simțămintele mele, precum și cîteva din realizările colectivului în care muncesc. Sînt mîndru pentru tot ce a înfăptuit poporul nostru, sub conducerea înțeleaptă a partidului comunist, în acești ani. Sînt mîndru, că și eu, **Toma Vasile,** fierar-betonist la Trustul de construcții Cluj-Napoca, împreună cu întregul colectiv, am consemnat în cartea de onoare a muncii realizări de seamă pe care le-am închinat Congresului: pe 23 noiembrie am îndeplinit sarcinile planului de construcții-montaje pe întregul an, înregistrînd față de prevederile cincinalului un avans de 106 zile.

*

Anul 1969 începu cu o iarnă geroasă. Omătul nu era prea mare dar temperatura scăzuse cu mult sub zero grade. Cetățenii munciseră la pădure și își procuraseră lemne. Alții și-au cumpărat de la depozit. Consiliile populare din zonă luaseră măsuri de aprovizionare chiar și pentru familiile mai nevoiașe. Cu toate acestea, mai erau unii care nu se grăbeau să facă rost de lemne de foc, mizînd pe faptul că vor putea proceda ca și în trecut. Cu alte cuvinte, că vor putea fura.

Așa se face că în seara zilei de 4 ianuarie cerul luminat de soarele în asfințire se întunecă definitiv pentru Vasile Vîrtejan. Căzuse la datorie, înfruntînd de unul singur un grup de infractori. Copacii se vor fi cutremurat atunci de cele întîmplate și zăpada le-a alunecat de pe crengi acoperind trupul pădurarului ca un giulgiu.

Firește, ceva mai tîrziu, făptașii aveau să-și primească răsplata. Dar noi, scrie **Dumitru Grama,** nu l-am uitat pe omul acela modest, îndrăgostit de meseria lui: pădurarul Vasile Vîrtejan.

*

Vreau să vă semnalez și eu, ne scrie **N. Constantin** în numele colectivului Fabricii de mașini electrice rotative de la «Electroputere» Craiova, faptul că în cinstea Congresului am raportat realizarea sarcinilor de plan la sortimentul MW pe primii patru ani ai cincinalului. Din totalul producției marfă, comparînd cu anul 1970, ponderea produselor noi și reproiectate reprezintă un procent de 80 la sută. Eu cred că numai și această cifră comparativă este semnificativă pentru eforturile și munca noastră creatoare.

*

Profesorul **Ion Dobreanu** din Roman ne scrie: La secția de reanimare a spitalului din municipiul Roman un copil în vîrstă de doi anișori, țintuit pe patul de suferință, își strigă, cu glas stins, mama. M-am apropiat, l-am mîngîiat pe frunte, i-am șters lacrimile, iar micuțul a întins, rugător, brațele spre mine. Dar, desigur, copilul suferind, avînd cîteva coaste fracturate, nu de mîngîierile mele grăbite avea nevoie, ci de grija și dragostea de mamă. Cine este copilul care-și cheamă mama? Cine este mama care nu răspunde la chemarea copilului chinuit de dureri? Micuțul se numește Alexandru Munteanu, iar mama este Elena Munteanu, bucătăreasă la Școala de șoferi din Roman. M-am gîndit, un moment, că poate ocupațiile ei profesionale și casnice (mai are doi copii) o împiedică să vină la spital să-și vadă mezinul. Nu, nu asta e cauza. Dealtfel, ar fi și greu de închipuit că o mamă adevărată ar răbda 2 săptămîni fără să-și mîngîie copilul grav bolnav, fără să ardă să știe cum îi merge. Adevărul e că Elenei Munteanu, femeie căsătorită, cu trei copii, care duce o viață de notorie imoralitate, nici nu-i pasă de soarta copilului, aflat la spital ca urmare a unor lovituri aplicate de amantul ei beat (și el căsătorit, cu patru copii). Vă scriu aceste rînduri — încheie corespondentul nostru — în speranța că, de vor vedea lumina tiparului, vor face, poate, ca vocea rugătoare a micuțului să ajungă pînă la urechile nepăsătoarei mame.

POȘTA REDACȚIEI

Alexandru Pica — comuna Peretu (Teleorman). Adresîndu-ne la UNCAP am fost informați că dreptatea este de partea dumneavoastră. Pentru obținerea celor 5 ari, lot în folosință personală, în continuarea curții, trebuie însă să vă adresați adunării generale a Cooperativei agricole de producție.

Teodor Capotă — Cluj-Napoca. «Un cititor refuzat» ne-a stîrnit interesul. Reveniți însă cu precizări (numele vînzătoarei și denumirea librăriei).

Elena Mitran — Poiana Lacului (Argeș) și **Dumitru Dulăcioiu**-București. Ne solicitați ajutorul, dar nu ați scris clar în ce constă. Reveniți.

Întreprinderea județeană de industrie locală-Teleorman. Din partea Ministerului Finanțelor ni s-a făcut cunoscut că problema premierilor pentru depășirea planului de export pe anul 1973 a fost analizată de organele de sinteză, urmînd ca eliberarea fondurilor să se facă pe baza aprobării conducerii.

Ioan Onețiu — Sighișoara. E greu de crezut ca în cîteva ore, cît ați stat în București, să «prindeți» atîtea neajunsuri din rețeaua comercială (deservire, aprovizionare). Bineînțeles că este loc și de mai bine, dar nu este situația ca să nu vedeți pădurea din cauza copacilor.

Florica Pop — Arad. Nu puteți fi scutită de plata cheltuielilor de școlarizare datorate Fabricii Zalău pentru perioada rămasă neefectuată din contract. Încadrarea unui muncitor în altă unitate decît cea cu care a încheiat contractul de școlarizare nu-l scutește de plata cheltuielilor de școlarizare chiar dacă întreprinderea face parte din același minister.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

PENTRU PATRIE, UN LEGĂMÎNT DE CARE ARE NEVOIE SUFLETUL NOSTRU

Există un mare și unic moment în viața oricărui bărbat tînăr: acela în care are *revelația* — de *răscruce* a *maturității* cetățenești — că și el poate avea esențiala cinste de a fi purtător de steag al țării.

Există un mare și unic moment în viața oricărui bărbat tînăr: acela în care conștiința sa *sintetizează dintre sute de* responsabilități pe aceea care întotdeauna trebuie să fie prima.

Există un mare și unic moment în viața oricărui bărbat tînăr: acela în care *primește sublima moștenire* și totodată aspra poruncă a strămoșilor — dragostea de țară și credința către țară.

Există un mare și unic moment în viața oricărui bărbat tînăr: acela în care *patria* se *oprește* în dreptul lui să-i asculte și să-i primească jurămîntul de credință pe viață.

CONGRESUL AL XI-LEA ȘI STAREA NOASTRĂ DE REVOLUȚIE

Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român a fost într-adevăr un eveniment încărcat de semnificații istorice neobișnuite față de acele sensuri pe care în mod obișnuit le polarizează un asemenea forum de dezbatere asupra problemelor fundamentale ale civilizației prezente și viitoare. A fost însă un forum de lucru. Și a îndemnat la o exigență majoră față de tot ceea ce creăm, față de tot ceea ce producem în planul tezaurului spiritual și material al societății. Momentele festive sînt închinate de fapt oamenilor, sînt de fapt sărbători ale oamenilor. Prilej de meditație calmă, plină de reverberații tonice în viața de toate zilele, asupra propriului nostru destin. Nimeni nu spune că oamenii nu au nevoie de sărbători, de sărbători ale mîinilor, de sărbători ale cugetului, de sărbători ale sufletului. Dar noi înțelegem sărbătoarea ca pe o continuare elaborată a gestului care a îndeplinit un act de creație, un act major de producție, un act sensibil de împlinire a personalității umane. Adevărul îl constituie munca, acțiunea în sensul idealurilor, principiilor pe care le exclamăm, în sensul sarcinilor, directivelor pe care le trasăm pînă acolo unde viziunea imediată și de perspectivă a viitorului se întîlnește cu actul concret, cu fapta reală de muncă, pînă acolo unde visul devine realitate. În acest sens, documentele Congresului al XI-lea,cu perspectiva lor vastă, exactă asupra viitorului pe care avem să-l împlinim, sărbătoare dar și forum de lucru, oferă totodată traiectoriile matematice ale înscrierii noastre în cotidian, ale activității noastre de conversiune a metaforei în valoare spirituală și materială necesară vieții.

Se poate spune că acum știm exact ce avem de făcut. În această țară în care rămîne veșnic ceva de făcut. Se poate spune că prin prisma documentelor Congresului al XI-lea putem trasa și calcula pînă în cele mai intime detalii propriul nostru prezent și mai ales propriul nostru viitor. Ceea ce nu trebuie să creeze supoziția că am renunța la trecut! Sensibili la tot ceea ce se întîmplă în țară, mereu pe recepție în raport cu evenimentele și întîmplările spațiului imediat al existenței noastre, suprasolicitați chiar de ritmul informațiilor care ne parvin din diverse domenii ale vieții economice, sociale și politice, de la diferite cote ale activității, dornici să ne îmbogățim cu acele nobile rezonanțe ale faptelor de muncă și de creație ale oamenilor, trăim, iată, într-o stare continuă de veghe, simțim pulsul frenetic al muncii dinamizate de idealurile exprimate în Congresul al XI-lea. Am aflat cu bucurie despre efortul suplimentar depus în activitatea de zi cu zi a muncitorilor din întreprinderile bucureștene care au îndeplinit planul de 11 luni în zilele Congresului, despre coeficientul de calitate sporit al celor 95 000 tone de oțel peste prevederi,revărsate în fluviul de incandescență al șarjelor țării de către oțelarii gălățeni, despre avansul de șase luni dobîndit de oamenii pătrunși în subteranele minei de la Barza spre a oferi economiei cărbunele de care are nevoie. Am aflat despre munca eroică și complexă a țăranilor cooperatori din zona Iașului care au executat lucrări complexe de combatere a eroziunii solului, de îndiguiri, desecări și irigații pentru fertilitatea zilelor ce vin. Trebuie, într-adevăr, să trăiești într-o stare permanentă de revoluție, să treci printr-o rapidă și radicală confruntare cu tine însuți aproape în fiecare moment al vieții, să fii tonic în nemulțumirea față de tine însuți, să ai resurse inepuizabile de a te mobiliza, de a-ți cere cota cea mai înaltă a dăruirii, a generozității, de a nu te precupeți, de fapt, pe tine însuți, în această luptă pentru cristalizarea viitorului poporului din care faci parte. Într-o vreme în care se cer decizii rapide și acțiuni urgente pentru a face față revoluției științifice și tehnice, într-o lume în care se cere maximum de exigență și maximum de eficiență în hotărîri și în gesturi, totul depinde de felul în care noi, comuniștii, de aici, din România, oameni ai bunului simț și ai echilibrului, ai cooperării și ai armoniei, înțelegem să devansăm termenele intrării noastre în rîndul popoarelor cu o înaltă civilizație, înțelegem să exploatăm resursele timpului pe care îl trăim.

Întreaga țară se află acum la locurile sale de muncă. Muncitori, tehnicieni, ingineri, cercetători, proiectanți, oameni de știință, savanți, țărani cooperatori, economiști, activiști de partid și de stat, sînt cu toții astăzi o brigadă de șoc a revoluției noastre științifice și tehnice. Pentru că ei se pregătesc pentru un cincinal tactic și strategic al revoluției științifice și tehnice. Pentru că, într-adevăr, în acest moment al revoluției noastre, în acest moment al vieții noastre, cînd nu se poate face politică decît într-un mod precis, științific, după legi ale dezvoltării societății cunoscute profund și asimilate în planul zilnic de muncă, este firesc ca fiecare om să se considere în țara noastră, în care tindem spre generalizarea învățămîntului cu 12 clase, un om de știință la locul său de muncă! Acest lucru trebuie să-l înțelegem o dată pentru totdeauna. Nu ne putem permite luxul de a amîna, de a rămîne prizonierii unor vechi sechele pe fluxurile tehnologice sau pe fluxurile vieții sociale. Construim mult, e adevărat, pretutindeni în România se înfăptuiește ceva, se realizează ceva, pretutindeni se clădește un bloc, o hală de uzină, o hidrocentrală sau o termocentrală, un combinat chimic, dar nu construim pretutindeni în ritmul pe care ni-l impune viitorul, nu construim încă în raport cu exigențele de calitate ale acestui viitor. Trebuie să înțelegem că fericirea despre care vorbim în documentele de partid și chiar în urările noastre personale de sărbători nu ne vine bătînd din palme. Și nici chiar vorbind și luîndu-ne angajamente oricît de solemne și de patetice ar fi ele. Tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea în încheierea lucrărilor Congresului: «Dorim să spunem deschis, dragi tovarăși și prieteni, că nu pornim la plimbare, pornim la un drum de muncă! În această ascensiune vom avea și greutăți de învins, va trebui să trecem și obstacole. Dar, așa cum în milenara sa istorie poporul nostru a știut să meargă victorios înainte — avem toată garanția că, în frunte cu comuniștii, vom înfrînge toate greutățile, că națiunea noastră va merge tot mai ferm înainte spre comunism !» Într-adevăr, nu pornim la plimbare și nici în paradis! Într-adevăr, în această ascensiune vom avea multe greutăți de învins, dar fără o societate de oameni ireproșabil pregătiți în înalte școli ale științei, tehnicii și culturii, promisiunile de viitor vor rămîne vorbe în vînt. Ne revine o responsabilitate istorică greu de exprimat în cuvinte și pentru care nici poeții — oricît de eroic ar fi momentul istoric în care trăiesc — nu găsesc cele mai potrivite metafore.

E adevărat că trebuie să fii în esența ta poet pentru a încărca viziunile noastre concrete, exacte și uneori poate reci și antecalculate despre viitor, cu acele imagini demne să înflăcăreze, să entuziasmeze pînă în cele mai intime fibre ale sensibilității. E sigur că nu ne va fi ușor. E foarte limpede că va trebui să ne mobilizăm așa cum nu ne-am mobilizat niciodată pînă acum. Ne va fi poate greu să renunțăm la unele tabieturi și la unele evadări din cotidian, la unele exagerări și excese în comportament. Dar, la urma urmei, societatea socialistă și comunistă pe care o construim nu ne cere să renunțăm la noi înșine ci, dimpotrivă, să ne întîlnim în cel mai înalt grad cu noi înșine. Să ne descoperim adevărata vocație, adevărata rațiune de a fi!

Poporul nostru a dovedit că știe să se mobilizeze în momentele cheie ale existenței sale. Poporul nostru nu a avut niciodată ca mobil «suprasatisfacerea fiziologică» — pînă la saturație, greață și abuzizare — a nevoilor sale de trai! Greșește acela care crede că noi visăm cumva prin societatea pe care o prefigurăm luxul strident și orgolios al societăților de consum! Oamenii acestei țări nu visează decît acea condiție demnă și civilizată a unui trai absolvit de grijile presante ale vieții cotidiene, a unui trai în care timpul existenței sale să fie dedicat în exclusivitate creației, bucuriei de a crea, sărbătorilor spiritului și ale muncii.

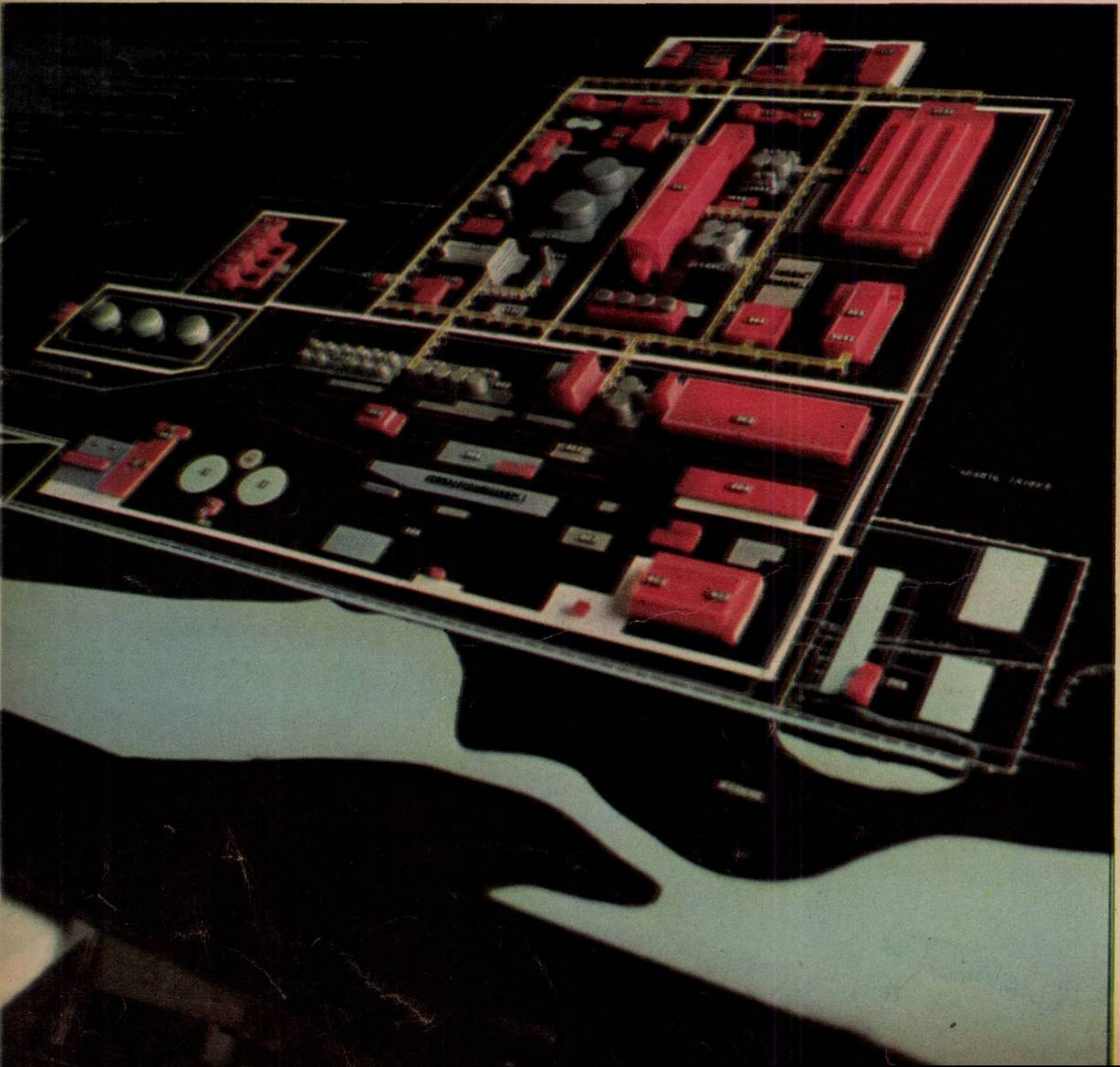

Puţini oameni ai acestei ţări au dorit, de-a lungul istoriei, luxul scîrbos al trîndăviei. La noi, aici, nu exploatează nimeni pe nimeni! Nu are cine să se îmbogăţească pe spatele muncii celorlalţi! Şi chiar dacă ar încerca să o facă, le răspundem încă o dată prin aceste cuvinte desprinse din raportul la Congresul al XI-lea: «Sîntem ferm hotărîţi să facem totul pentru a nu mai permite nimănui, sub nici o formă, să nesocotească principiile orînduirii noastre, normele eticii şi echităţii socialiste, veghind cu stricteţe la dezvoltarea democraţiei şi apărarea legalităţii în toate domeniile. Totodată, vom acţiona necruţător împotriva oricui încalcă legile, încearcă să dăuneze mersului construcţiei socialiste, luptei poporului nostru pentru dezvoltarea independentă, pentru bunăstare şi fericire». A fi revoluţionar înseamnă apoi a şti să renunţi la ceea ce ar putea crea o diferenţă în planul satisfacerii nevoilor cotidiene între tine şi omul de lîngă tine, indiferent de rangul funcţiilor sociale. De aceea, normele eticii şi echităţii socialiste fac parte integrantă din programul de acţiune al partidului! Trebuie să ajungem la acea splendidă democraţie care îi face pe oameni, cu nevoile lor reale, egali în faţa destinului celorlalţi! Căci pentru a munci şi a crea la nivelul exigenţelor cerute de planurile noastre de perspectivă e necesar să ridicăm fiecare individ, pe măsura muncii lui, la nivelul demnităţii sale materiale şi spirituale. Altfel, riscăm să distrugem umanitatea sa fragilă.

Din păcate, sîntem încă atît de imperfecţi! În timp ce din diverse părţi ale ţării sosesc telegrame despre realizări într-adevăr remarcabile şi uneori eroice, aflăm veşti despre întîrzieri în realizarea planurilor de producţie, despre deficienţe în organizarea muncii, despre slaba productivitate a muncii în unele întreprinderi, despre calitatea îndoielnică a unor produse. Ne vin ştiri despre deficienţe în aprovizionarea pieţelor şi magazinelor, în prestările de servicii către populaţie, în orarul mijloacelor de circulaţie publică etc. Cine stă de fapt la baza acestor «goluri ascunse» — ca să folosim un termen din tehnologie — sesizate la diverse cote ale proceselor de producţie şi ale vieţii sociale? Nu tot nişte oameni? Trăim într-o societate în care devin intolerabile aceste «goluri ascunse». Şi aşa cum studenţii, cadrele didactice şi muncitorii de la o catedră de tehnologia metalelor din cadrul unui institut politehnic oarecare din ţară au descoperit chiar în aceste zile metoda prin care pot fi eliminate aceste «goluri ascunse» la sudurile executate în circuitul producţiei, tot aşa, nu ne îndoim, vom descoperi metoda prin care vor fi eliminate aceste «goluri ascunse» la sudurile dintre promisiuni şi angajamente şi producţia materială!

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu spunea la încheierea lucrărilor Congresului al XI-lea: «Acum este necesar să trecem cu hotărîre la muncă în toate domeniile de activitate, pentru realizarea în cele mai bune condiţii a tuturor hotărîrilor care vor asigura ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres şi civilizaţie socialistă». Şi noi am înţeles că trebuie să trecem cu hotărîre la muncă în spirit revoluţionar, evaluînd încă o dată mijloacele noastre de acţiune asupra conştiinţei oamenilor, metodele noastre de a-i mobiliza la realizarea celor mai frumoase idealuri pe care le-a hrănit această umanitate cu atîtea jertfe de-a lungul secolelor. Ne-am confruntat încă o dată cu felul în care am trăit şi am muncit pînă la acest prag care este Congresul al XI-lea. Şi credem că împreună, muncitori, ţărani, tehnicieni, ingineri, medici, cercetători ştiinţifici, savanţi, economişti, activişti de partid şi de stat, va trebui să înţelegem că titlurile care onorează muncile şi funcţiile noastre nu ne sînt date pe viaţă şi că esenţial este să oferim societăţii şi viitorului întreaga noastră viaţă. Starea de revoluţie trebuie să se manifeste concret şi imediat în întreaga noastră existenţă. Aceasta nu înseamnă neapărat austeritate, renunţare la propria noastră personalitate, nu înseamnă dezintegrarea fiinţei noastre în comunitate! Ci, dimpotrivă, o şi mai acută nevoie de noi înşine, de sinceritate faţă de noi înşine, de multilateralitate, de cultură, de curaj critic şi autocritic, de curaj în a afirma ceea ce este nou şi revoluţionar, de eroism cotidian.

ADRIAN DOHOTARU ■

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

«erau aceiași frați proletari, dar aveau acum un cu totul alt orizont»

(însemnări la zi dintr-o întreprindere ce a primit anul trecut — cu ocazia Zilei ceferiștilor — «ORDINUL MUNCII» clasa I)

● «Cînd terminam noi facultatea, țara începea dieselizarea!»... ● Indiferent de tipul locomotivei, tot de tampon și cîrlig te lovești! ● «Cei 80 de oameni erau considerați răi... aveau, în majoritate, 25 de ani...!» ● Noi nici nu terminăm de cheltuit investițiile, că ne-am și achitat datoriile către stat.

Aici, cînd plouă, păcura iese din pămînt, iar terenul dintre hale, ateliere și birouri devine alunecos, negru de grăsime minerală și de praf de cărbune, imprimate în sol cine mai știe de cînd... Prin 1870 se înființase un modest atelier de reparat vagoane și locomotive cu abur, asta cu ocazia dării în exploatare a liniei ferate Oradea — Cluj; efectiv muncitoresc: 500 de oameni (nucleul ce avea să ducă la unul dintre cele mai puternice centre de acest fel în '33)...

Imediat cum ai pășit în incintă, zărești o statuie din piatră, lucrată destul de stîngaci, amintind plastica anilor '50: un muncitor cu brațul drept avîntat către cer, privind o carte deschisă, pe care o ține între degete. La început, poate, zîmbești zărind statuia, afli însă că această «operă» a fost realizată de un anonim al colectivului de astăzi, un om fără nici o pregătire în plastică, dar care și-a pus ambiția cu duritatea pietrei, cioplind-o așa cum știa el; iar intenția ironică lasă loc, repede, unui fel de duioșie... Sîntem, așadar, în incinta Întreprinderii mecanice de material rulant «16 Februarie» — municipiul Cluj-Napoca!

……

Proaspeții încadrați — la 1 august 1958 — inginerii Marius Pîslă și Octavian Dragea (actualmente șefi de secție la L.D.H. — locomotive diesel hidraulice — și, respectiv, la biroul plan) fuseseră colegi la Institutul de căi ferate din București: «Cînd terminam noi facultatea, țara începea dieselizarea!»

Marius Pîslă — oltean de baștină — are un mod foarte colorat de a se exprima. Îmi spune cum prin '67, atunci cînd apăruseră primele L.D.H.-uri, se ivise problema *cine le va întreține și repara prin '70?* — știut fiind faptul că ciclul de folosință «șnur» al unui astfel de tip de locomotivă este prevăzut pentru trei ani?!

Cine, așadar? Să se construiască o nouă uzină într-un astfel de scop nu ar fi fost rentabil din mai multe puncte de vedere, printre care enormele investiții ce ar fi fost necesare, pe de altă parte: ce te faci cu muncitorii de la abur, de la locomotivele cu abur adică, ele vor fi scoase treptat din circuit și atunci ce faci cu oamenii ăștia, n-o să-i lași pe drumuri, nu? Sînt mii, nu zeci — și chiar zeci de ar fi!? Și apoi, e bine să ne mai gîndim că oricum am da-o, adică indiferent de tipul locomotivei, tot de tampon și cîrlig te lovești!

S-a hotărît așadar «reprofilarea» întreprinderii din Cluj-Napoca, transformarea ei *din mers* și prin forțe proprii. Astfel a început o acțiune fără precedent, acțiune pe care astăzi cei aproape 6 000 de oameni ai acestei întreprinderi de talie republicană o consideră demnă de epopee!

...Inițial, au fost 80 de oameni!

Optzeci de oameni, în marea lor majoritate tineri în jurul vîrstei de 25 ani, trimiși pentru specializare la uzinele constructoare din țară, unii chiar peste hotare. La 1 ianuarie 1971, acest prim lot de optzeci de oameni era, în linii mari, pregătit: *începea autoutilarea!* Deși cu oamenii ăștia era o întreagă poveste!...

Fuseseră considerați răi și indisciplinați, plecaseră, în marea lor majoritate, dintre muncitorii de la «abur» — de la locomotivele acelea negre, greoaie și veșnic murdare, dar care făcuseră (și continuau încă să facă!) fală drumurilor ferate ale țării! Erau considerați un soi de dezertori, munca de la abur era o muncă dură, extrem de grea — dar cei de aici se mîndreau cu o astfel de muncă, era a lor: psihologia ceferistului «din tradiție» — obișnuit cu barosul și cîrpa de ulei, cu sculele masive, cu ridicarea unor greutăți enorme — se împăca greu cu «fuga» asta în altă parte, către o meserie pe care el încă nu o vedea limpede, și cu atît mai puțin cu ochi buni!...

Cei 80 sînt însă hotărîți să arate ceea ce pot. Ieșiseră dintr-o lume dură și intraseră în alta: erau aceiași frați proletari, dar aveau acum un cu totul alt orizont! (parte dintre ei studiaseră la «Mecanică fină», la Sinaia — o întreprindere ultramodernă, vă dați seama!). Au vrut să demonstreze ce pot, și au demonstrat!

Și inginerul Marius Pîslă mai adaugă, scurt, reținut: *astăzi sîntem aproape 600!*

...A fost o adevărată campanie de autoutilare (numai standurile de probă pentru diversele piese ale L.D.H.-ului s-au numărat la nivelul *sutelor!)*, în valoare de milioane de lei. Indicativul de îndeplinit pe parcursul unui an este de cîteva sute de locomotive diesel hidraulice și locomotive cu abur. Procedeul, în mare, este același: locomotiva se desface pînă la ultimul șurub, pînă la ultima piesă, fiecare dintre acestea urmînd apoi una dintre cele trei căi posibile: refolosirea, recondiționarea sau, pur și simplu, înlocuirea ei cu alta nouă — în funcție de uzură.

Da, dar dacă la abur unele ajustări se pot face chiar din ciocan, iar toleranța dimensiunilor cerute ale piesei este de milimetri, la L.D.H. precizia devine maximă, toleranța fiind de ordinul micronilor! Asta fără a mai menționa deosebirile ce există între piesele din «burta» unei locomotive cu abur și universul electronic ascuns în pîntecele unui L.D.H.!... («16 Februarie» fiind de altfel singura întreprindere din țară ce repară acest ultim tip de locomotivă!). Și totuși, oamenii de aici au reușit o performanță demnă de laudă: să realizeze întreg planul cincinal *în mai puțin de patru ani*, în cinstea celui de-al XI-lea Congres al partidului!...

«Noi nici nu terminăm de cheltuit investițiile pe care ni le acordă statul, că ne-am și achitat datoriile către stat!» — spune inginerul Pîslă.

Și mi se explică, pe larg: anul acesta a fost determinant, s-a urmărit creșterea eficienței economice pe toate căile, s-au obținut economii de circa 1 700 000 lei, paralel cu o producție suplimentară în valoare de peste 30 de milioane. Trecem dintr-o secție în alta, afară plouă mărunt, buimac, și ploaia asta spală cîteva locomotive «de altădată» din care a mai rămas doar scheletul — martori tăcuți și stinși ai unor vremuri de glorie, în care aburul părea a fi cea mai puternică forță. Își vor duce cu ele, în cuptoarele de topit, nostalgia unor enorme distanțe parcurse, reînviind apoi în cine știe ce formă, în cine știe ce piesă, punînd în mișcare alte și alte mașini ale drumurilor noastre de astăzi sau de mîine!

Este permanentă aici, la «16 Februarie», o dublă imagine: cea a prezentului modern, și dirijat metodic (vezi eleganța, frumusețea plină de forță și inteligență umană a «diesel»-urilor), și bunătatea, aș zice înțelepciunea tăcută a bătrînelor locomotive cu abur, care și-au făcut din plin datoria atîtea și atîtea decenii... Locomotivele astea au o viață a lor, proprie, iar dacă pretinzi că înțelegi *sufletul* muncitorilor de aici, nu se poate să nu fi remarcat dubla lor dragoste: cîte un fel anume de dragoste pentru fiecare din ele.

...Dintre locomotivele vechi, cu abur, cele ce se mai pot recupera — se recuperează; noile locomotive, cele diesel hidraulice, își așteaptă, cuminți și cu încredere, rîndul la «consultațiile» pe care li le vor acorda acești doctori-ingineri, tehnicieni și muncitori deopotrivă. Iar printre astea, toate, zăresc una — un diesel — de construcție și culoare aparte! Aflu că este *prima locomotivă străină* trimisă spre reparare aici, la Cluj-Napoca. Iată la ce performanțe au ajuns foștii lăcătuși, cazangii și arcurari la abur — nucleul de la care s-a ajuns la specialiștii de astăzi ai întreprinderii!

Nu, despre locomotive și oamenii lor *nu se poate vorbi decît sentimental!...*

«Astăzi, uzina noastră se găsește cam la jumătatea drumului dintre repararea primului L.D.H. și a ultimului *abur*, prevăzută pentru 1977! Abia după ieșirea acestui ultim abur putem vorbi de realizarea adevăratei, deplinei modernizări a întreprinderii!»

Dar tot astăzi îmi este prezentat, de pildă, Alexandru Bucur, fost cazangiu, acum *specialist în transmisiuni hidraulice*; sau Iosif Șupiter, fost lăcătuș la armătura locomotivei cu abur, astăzi tot lăcătuș, dar la L.D.H. — o funcție ce aproape corespunde celei de inginer; sau Victor Topan, Lazăr David («brunetul ăsta, care duce el singur cît un L.D.H...!»), sau Dragomir Poruțiu — puștiul acela care prin '70 bubuia cu ciocanul pe sub locomotivă, la frînă, și care astăzi îți repară *pînă și un ceas, așa cum nu ți-o* poate face nici un ceasornicar de meserie! Sau maistrul Ioan Popovici, om la 50 de ani, care a conceput un nou bloc de comandă tranzistorizat, numai el știe cum. Iată *modernizarea de astăzi* a întreprinderii.

...«Înainte, cînd ucenicul venea la abur, îl puneai la roabă — asta era prima mișcare pe care o făcea!»

Astăzi, *ucenicii ce vin* la L.D.H. — *absolvind* școala de calificare din incinta întreprinderii (școală condusă cu pasiune de către fostul... rugbist, directorul Mircea Rusu!) — se integrează direct în producție.

«Dacă omul nu depune suflet, dacă *nu-l doare* ceva, se duce de rîpă totul!» — spune Pîslă, dintr-o dată.

Mă surprinde — acum, înainte de plecare — afirmația *omului. Aflu însă, curînd,* ce anume *îl doare* pe inginerul Marius Pîslă, și poate că nu numai pe dînsul: o mai bună aprovizionare cu piese de schimb din partea întreprinderilor datoare să facă acest lucru («Dacă n-am piesa, eu stau, tovarășe, și mă uit cum stă și locomotiva degeaba, și-mi vine să înnebunesc, da' ce pot face?!»), asta ar fi una — iar a doua (unde am mai auzit *eu afirmații de acest gen?! — n.a.)* ar fi cea a «sinuosului drum al invențiilor», dar asta e o cu totul altă poveste. Deși, iată, este una dintre principalele probleme ale membrului unui colectiv renumit în întreaga țară, colectiv care anul trecut — cu ocazia Zilei ceferiștilor — a obținut *«ORDINUL MUNCII» clasa I*, lucru ce spune, de la sine, MULT!

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografie de VASILE MOLDOVAN ■

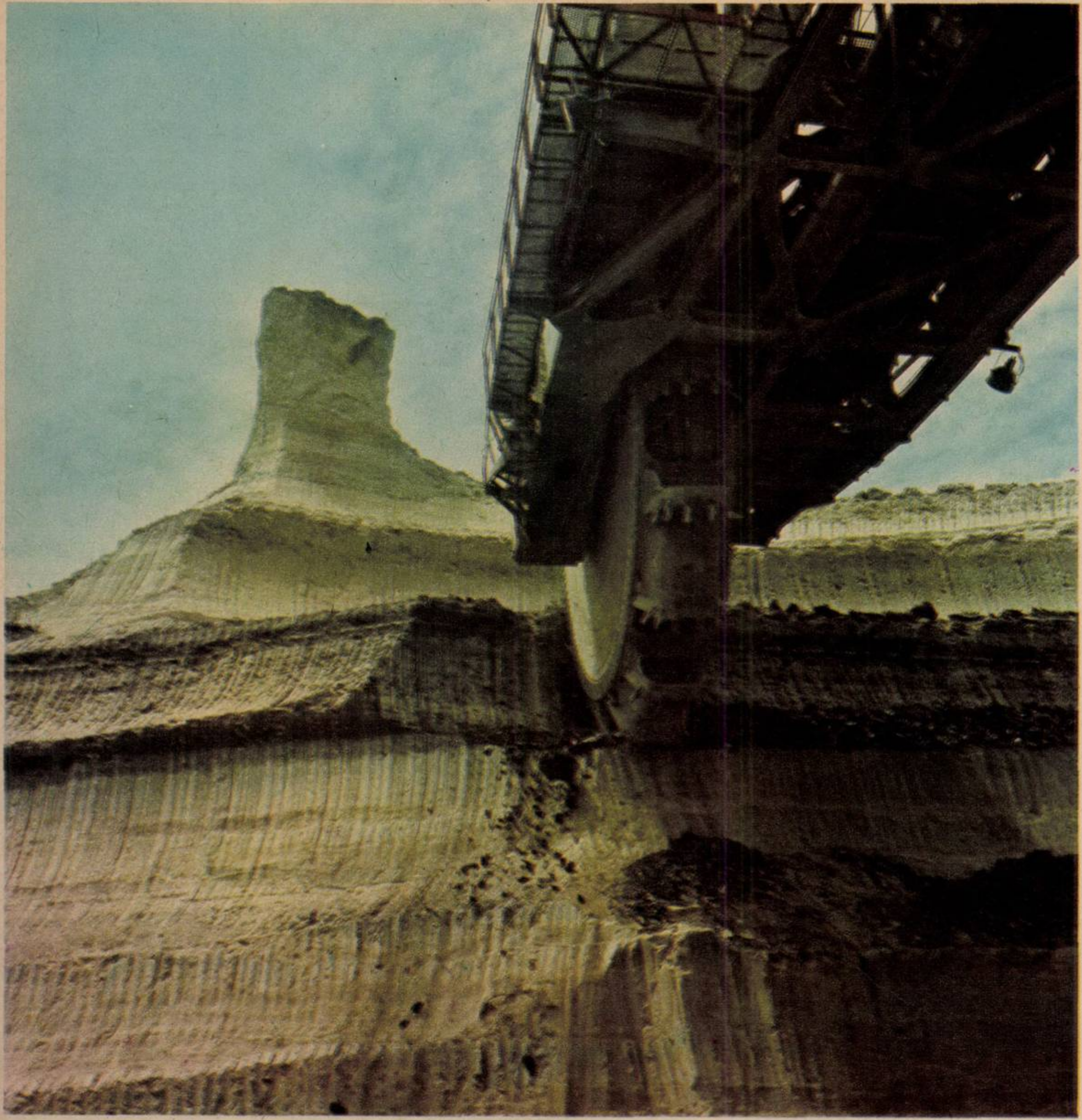

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

DECEMBRIE – SĂRBĂTOARE

DECEMBRIE – BILANȚURI ÎN MARȘ

DECEMBRIE – FERESTRE SPRE MÎINE

Decembrie, final de an, anotimp de sinteze, de reculegere, de bilanțuri. Decembrie — sărbătoare. Decembrie — încordare.

Am intrat în feeriile cromatice ale iernii, care aici, la noi, în acest spațiu al armoniilor pe care-l numim România, e fastuoasă dar blîndă, cu zăpezi uneori abundente, dar efemere, ca și un voal nupțial de mireasă. Nici o violență. Viscolele, ca și incendiile solare ale verilor, par doar niște ciocniri mai energice de diapazon într-o partitură simfonică ce se compune ciclic, rotund. Nici o încordare. Decît numai cea a oamenilor.

Decembrie — încordare. Dens în evenimente, adevărat concentrat de istorie, anul 1974 — anul XXX de la Eliberare, anul Congresului al XI-lea al partidului — va rămîne, în cronica construcției noastre, un an memorabil, pus pisc peste întreaga noastră istorie. Va rămîne un an memorabil și unic, prin multiplele solicitări la care am răspuns, prin succesele de primă mînă în toate planurile economiei, prin confruntarea cu întrebări majore și grave, care țin de ambițiile noii noastre civilizații, prin accelerarea cursei pentru realizarea proiectelor noastre de dezvoltare și bunăstare, prin tot ceea ce se cheamă, în semnificație românească, efort diurn.

«Avem dreptul să fim mîndri — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, în raportul-bilanț prezentat la tribuna marelui forum al comuniștilor — de ceea ce am realizat în anii construcției socialiste, în înfăptuirea actualului plan cincinal». Avem dreptul să fim mîndri, în acest sărbătoresc și strălucitor decembrie, de eforturile și împlinirile acestui an, decisiv pentru cotele cincinalului, decisiv pentru marșul nostru spre viitor: «În întîmpinarea celei de-a XXX-a aniversări a eliberării României și a celui de-al XI-lea Congres al partidului, pînă la 1 noiembrie, peste 80 de întreprinderi și-au îndeplinit sarcinile prevăzute pe întregul cincinal, iar circa 900 au luat un important avans — de pînă la un an». Avem dreptul deci în acest fastuos decembrie, în acest final de an și de etapă istorică, să sărbătorim niște victorii care, în competiția noastră cu timpul, cu viitorul, cu propriile noastre proiecte și planuri, s-au înscris cu o strălucire unică.

Încheiem un an sub semnul acestor spectaculoase cifre, sub semnul acestor spectaculoase cote atinse. Ca și pe alpiniști, mușchii ne dor de efort. Ca și pe marinari, ochii ne ustură de scrutarea intensă a zărilor. Ca și pe poeți, fruntea ne doare de văpaia gîndului care ne-a dus înainte. Și totuși...

Și totuși — decembrie — încordare! Și totuși zilele, în aceste zile, în aceste momente de reculegere, de sinteză și de bilanț, sînt mai intense, poate, ca niciodată. Cine pășește în aceste zile pragul uzinelor noastre sau al cîmpiilor noastre cuprinse de marea trecere la o altă vîrstă a rodniciei, sau pragul oricărora dintre șantierele noastre de creație și de năzuințe, trăiește, mai intens poate ca niciodată, acest bărbătesc sentiment, atît de tonic, care înseamnă încordare, care înseamnă că zilele, orele și secundele se încarcă de o valoare nouă, încovoiate în arcul unor supreme solicitări. Sînt zilele în care, reîntorși de la lucrările Congresului al XI-lea, delegații comuniștilor și-au reluat ocupațiile lor de toată ziua, mari sau mici, lîngă strunguri, lîngă cîmpie, lîngă planșete, și lîngă ceilalți comuniști, lîngă ceilalți oameni ai acestei țări toarnă în faptă comandamentul suprem al clipei, desprins din marile comandamente ale partidului: îndeplinirea cu rezultate bune și foarte bune a planului pe acest an, pregătirea — în condiții bune și foarte bune — a producției anului viitor.

Decembrie — încordare. Sînt smulse unei mult prea grăbite treceri, smulse deci timpului și fructificate plenar în marea operă economică pe care ne întemeiem forța și îndrăznelile, toate clipele, toate resursele și toate șansele de a face din bilanțul acestui an, în acest sărbătoresc decembrie, definiția însăși a celui mai glorios dintre anii XXX ai Eliberării.

Decembrie — încordare. Am fost martor, la Porțile de Fier, în aceste zile, la cucerirea unui record. La Porțile de Fier un record nu înseamnă deloc o spargere de tipare, recordurile sînt aici la ele acasă, le-am întîlnit, mereu și mereu, în toate punctele-cheie ale construcției, în toată istoria ei (însăși durata istoriei edificiului, de numai 86 de luni, a fost socotită în epocă un record al genului), dar recordul la care am asistat acum, în acest prag de decembrie, este, în felul lui, absolut: s-au înregistrat aici, în aceste zile, indici cu 2,5 la sută superiori celor mai ridicați dintre indicii care au fost atinși vreodată, de la intrarea în funcțiune a marii hidrocentrale. Ceea ce a însemnat, au calculat specialiștii la cinci zile de la acest record, un plus de 2 milioane kilowați-oră de energie. Și nu întîmplător (fiindcă întîmplările muncii nu-s întîmplări, ci evenimente deliberate de gîndul nostru, de conștiința noastră), chiar în aceleași zile și nopți cu mireasmă de brad și zăpezi alpine, undeva, în munți, la un alt stîlp de boltă al edificiului energetic al țării, la Someș, constructorii barajului de la Fîntînele raportau, la fiecare 24 de ore, un plus de 7 000 m c anrocamente depuse în corpul colosului, deci mai mult decît dublul realizărilor zilnice ale anului. «Așa am înțeles noi să salutăm muncitorește Congresul al XI-lea», i-a declarat ziaristului secretarul Comitetului de partid, Teodor Timbuș. Așa au înțeles constructorii Someșului, ca și tehnicienii și specialiștii Porților de Fier, să-i pregătească anului 1974 acum, cînd anul se pregătește să nu mai fie, un veritabil bilanț de temeinicie istorică, ce să-l fixeze definitiv în memoria lor și a noastră. Un bilanț care, în chiar clipele în care i se fixează aceste impunătoare coordonate, se deschide din nou, prin toate datele sale, spre viitor.

Și iarăși nu întîmplător la un alt pol al energiilor noastre, în Munții Lotrului, reporterul a întîlnit, în acest decembrie, lîngă încordare, bucuria. Încordarea poate însemna un efort durut, scrîșnit, cu dinții strînși, de obicei ea asta înseamnă, dar iată că poate însemna și bucuria, și surîsul. Bucuria oamenilor de la Lotru: se apropie clipa inaugurării sistemului hidroenergetic. Bucuria oamenilor de la Lotru: anul se încheie în apoteoză, prin apoteoza unor performanțe fără rival. Ca să străpungi, de pildă, prin roca dură, o galerie cum e cea a Lotrioarei, lungă de 8 km, cu 45 de zile mai repede, e, desigur, un motiv cu totul întemeiat ca să te bucuri și să fii mîndru. În aceste dimineți de iarnă constructorii Lotrului raportează un nou record: se închide batardoul barajului de la Galbenu, în care se vor aduna apele celui mai «înalt» dintre noile noastre lacuri montane. În aceste dimineți de iarnă constructorii și-au mutat bătăliile în locurile cele mai cu coclauri, cele mai sălbatice și mai sîlhui, avansînd, cu pickhamerele, prin niște galerii nu mai largi ca niște burlane, care vor colecta toate rîurile, pîrîurile, afluenții vertiginoși ai Lotrului, risipiți printre stînci, ignorați pînă ieri chiar și de hărți. Oamenii se cam împiedică prin galeriile astea, merg cam de-a bușilea, și, uriași cum sînt, cînd uită de acest liliput în care se mișcă și se lovesc cu capul de grinzile armăturilor, înjură... și rîd. Oamenii rîd, fiindcă victoria e aproape. Nu știu în cîte părți ale lumii poți vedea oamenii, în plină încordare a eforturilor, rîzînd.

Decembrie — încordare. «Nici o restanță în îndeplinirea planului, nici o scadență amînată, nici un rabat la calitate, nici un leu risip, nici un angajament uitat!» Chemări care străbat întreaga țară, transformînd acest «nici un», deci negația, deci înfruntarea cu vechiul, în afirmare pregnantă și vie a unor victorii și a unor valori — economice, dar și etice — prin care tabloul acestui decembrie '74 devine, zi după zi, oră de oră, de o unică bogăție a liniilor și culorilor.

Pe șantierul Rafinăriei Ploiești-Sud vîntul tăios de decembrie înțeapă obrajii, îngheață mîinile pe unelte. Sute de oameni muncesc, îndîrjiți, sub cerul gol sau în halele încă nefinisate, pentru recuperarea unor restanțe care întîrzie întîlnirea lor cu sfîrșitul de an, cu scadența planului. Nu știm cîți dintre muncitorii și inginerii șantierului și-au făcut timp, în aceste zile, un ceas sau o jumătate de ceas, ca să dea o fugă prin piață și să cumpere brazi pentru sărbători; probabil că au lăsat pe seama nevestelor această treabă care e bucuria bărbatului și a capului de familie; fiindcă ei n-au timp, fiindcă ei stau pe șantier mult peste ceasurile legiuite ale lucrului, ca să recupereze niște restanțe. Încă din vară, pe acest șantier trebuia să intre în funcțiune la întreaga-i capacitate unul din obiectivele-cheie ale construcției, instalația de cocsare, dar n-a intrat decît cu întîrziere (prin începerea probelor mecanice ale utilajelor) s-a dovedit, la rîndu-i, nepregătită, pripită, utilajele respective *trebuind oprite din mers*: încălzite, cuptoarele instalației au scos la iveală niște defecțiuni de construcție. Au ieșit deci la iveală, acum, în ceasul al doisprezecelea, neglijența, demisia de la răspundere a unor factori-cheie, suferințele colaborării dintre proiectanți, beneficiari și constructori. Va trebui ca toate astea să fie analizate atent, va trebui ca vinovații să-și plătească vina, vor trebui luate măsuri pentru a pune greșeala în imposibilitate de a se mai repeta vreodată, dar, pînă atunci, pînă la toate acestea, va trebui ca instalația să intre în funcțiune și să producă. Și oamenii o știu. Și oamenii s-au angajat ca în acest încordat decembrie să producă neapărat cea dintîi șarjă de cocs. Abia după aceea — abia după ce, cu fruntea sus, vor raporta acest triumf al voinței lor, acest succes al încordării lor în palmaresul general al succeselor țării — vor întreba, acasă, dacă s-au cumpărat brazi și globuri scînteietoare pentru serile de sărbătoare ale întîmpinării noului an. Pentru că sărbătorile, spun oamenii locului, nu sînt, nu pot fi decît consecința unui triumf, a unui efort împlinit. Pentru că nu putem intra în sărbători decît cu fruntea sus.

Atunci și ei, lîngă toți oamenii țării, lîngă cei ce lucrează în contul anului viitor sau al cincinalului viitor, vor bea — calmi, împăcați, cu sentimentul datoriei împlinite — un pahar de vin vechi pentru anul vechi și un pahar de vin vechi pentru Anul nou. Apoi se vor șterge la gură, își vor săruta copiii și vor adormi visînd frumos. Vor cădea brusc — ca luptătorul ce-și desface o clipă zalele — în somn. În somnul fără tresăriri și cu vise frumoase al celui care știe că totul e-n ordine, că în vatra casei sale și în vatra muncii sale se coc, vii și rotunde ca niște fructe, clipele solare care vor veni. Vor dormi un somn meritat, după 365 de zile și nopți de trudă, ca să se scoale în ziua unu a anului nou, a viitorului. Și ca s-o ia — cu munca lor eroică — de la capăt.

Popasul de sărbătoare a lui decembrie e scurt. Cît să ne tragem răsuflul, cît să luăm, din nou, aerul cel mai de sus al piscurilor spre care tindem. Cît să ne strîngem o clipă mîinile — pentru o clipă descleștate din efortul zidirii — simțind cum ne trece prin sînge flacăra vie a marilor noastre mîndrii, a marilor noastre succese, a marilor noastre ambiții, a marilor noastre speranțe de viitor.

«La noi, la Combinatul de prelucrare a lemnului din Suceava, mărturisește reporterului directorul întreprinderii, inginer Simion Macovei, planul pe 1974 a fost îndeplinit integral la 5 decembrie». «Deci ați răsuflat ușurat și...» «Și, chiar din clipa aceea (de fapt lucrul ăsta se întîmpla mai de demult, dar clipa îndeplinirii planului l-a marcat, ca să zic așa, într-un mod simbolic) am intrat în iureșul pregătirilor pentru producția lui '75. Deja, pînă la 5 decembrie, necesitățile aprovizionării erau acoperite, prin contracte, în proporție de peste 90 la sută, iar cele ale planului de desfacere — de peste 85 la sută. Ne-am asigurat și toată documentația de care avem nevoie pentru introducerea în producția de serie a unor noi sortimente — printre care mobilă cu elemente stil, plăci cu miez de cauciuc pentru ambalarea produselor destinate exportului și altele. Ei,

n-avem încă totul pus la punct, mai sînt probleme, unele depind de noi, altele de alții (de «Tehnoforest-export», de exemplu, fiindcă mai avem restanțe la contractările pentru export), mai avem probleme și cu aducerea de utilaje, care întîrzie, așa că, vedeți, perioada aceasta cînd dumneavoastră spuneți că răsuflăm ușurați și că miroase a brad de sărbători e, pentru noi, afurisit de complicată, nu ne dă pace nici o clipă».

Intense și scurte, sărbătorile noastre sînt sărbătorile unui popor de constructori. Constructorii sînt o viță aparte de oameni, niște romantici, niște generoși, niște «profesioniști ai visului», cum i-a numit un alt reporter, niște oameni care trăiesc, muncesc, acționează nu pentru azi, ci în contul zilei ce va veni, nu pentru ei, ci pentru cei ce sosesc în urmă-le. Cînd termină de muncit într-un loc, ei își mută bivuacul în altă parte, într-un alt anotimp, într-un alt an, peste alt prag de *bilanț*, peste alt decembrie; trec din loc în loc, din colț de țară în colț de țară, de la Porțile de Fier în Maramureș sau la Suceava, visînd mereu confortul unei case, dar, o dată edificiul înălțat, îl abandonează, lăsîndu-l urmașilor, sedentarilor, celor care, așezîndu-se între *pereții luminoși și proaspeți*, vor privi eroismul construcției ca pe o simplă datorie împlinită față de ziua de ieri. Și constructorii, uitînd de azi, aleargă frenetic spre mîine și spre poimîine. Așa sîntem noi. Ne întărește brațul, ne înaripează gestul creației nu numai răsplata, sau, cel puțin, ceea ce se înțelege obișnuit prin răsplată (ea a trecut de mult, pentru noi, în beneficiul ideii de eroism), ci o cu totul alt fel de recompensă, care ține de viitor. De viitorul comunist al patriei, așa cum ni l-a arătat Congresul al XI-lea al partidului.

Decembrie — încordare. Lună de încordare, pusă pisc peste încordările anului. Eforturi, visuri, jertfe, certitudini, aceștia sîntem, iar zidirea noastră continuă fiindcă sîntem așa.

Nu pornim la plimbare, pornim la un drum de muncă și luptă! — ne-a spus, de la tribuna Congresului, cu franchețea care-l caracterizează, omul care reprezintă Adevărul, omul ale cărui cuvinte s-au dovedit totdeauna egale cu fapta, egale cu împlinirile noastre.

Decembrie — încordare. Decembrie — bilanțuri în marș. Sărbătorile noastre sînt scurte, dar de o intensitate a strălucirii — măsurînd intensitatea creației noastre — de care sîntem mîndri.

ILIE PURCARU ■

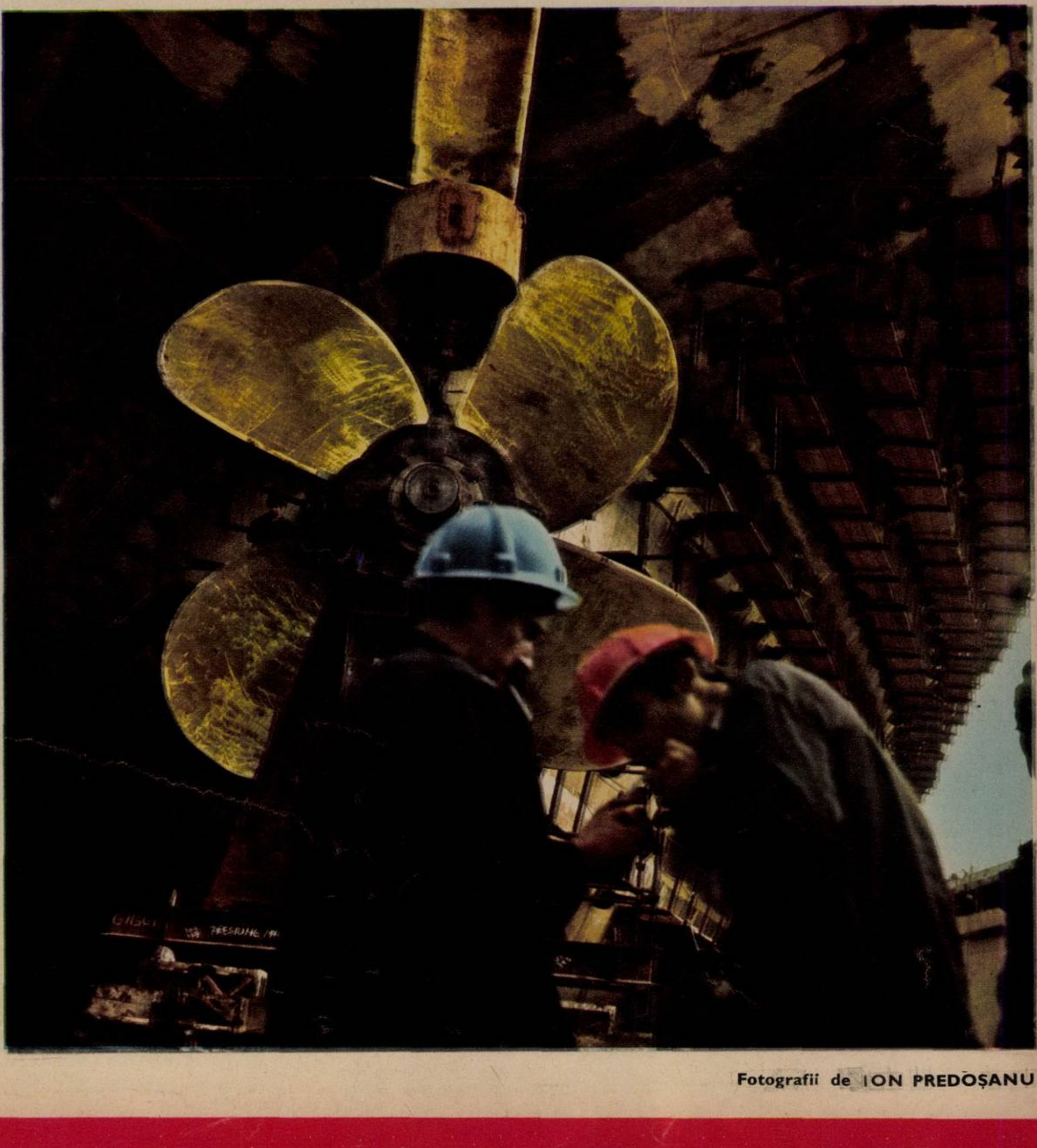

Fotografii de **ION PREDOȘANU**

«În viitorul cincinal va trebui realizată mecanizarea completă a lucrărilor agricole, inclusiv în zootehnie, obținîndu-se pe această bază o creștere însemnată a productivității muncii; în acest scop, se impune o preocupare deosebită pentru producerea întregii game de mașini necesare, pentru introducerea în fabricație a mașinilor agricole de mare productivitate».

NICOLAE CEAUȘESCU

PE LOCUL ACESTA GÎNDUL TE DUCE LA PÎINE, LA LINIȘTE ȘI BELȘUG

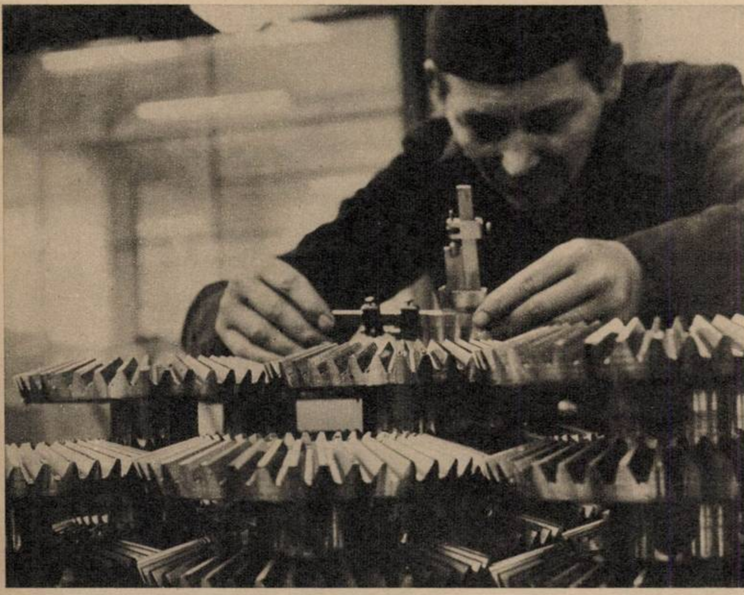

Simetria este aceeași, fie că vorbim despre un cîmp și despre un spic de grîu, fie că vorbim despre un disc de oțel și despre microni.

Pe una dintre aleile acelea pietruite, săpate ca niște defileuri printre șiruri nesfîrșite de combine, într-una din zilele acestui decembrie, cu un soare puternic născut ca o furtună de aur peste acoperișurile halelor, șeful de brigadă Tutunaru Ion îmi spunea că, potrivit concepției lui după care în viață nu stăm la rînd, ci drept în fața propriilor noastre posibilități, dînd ceea ce ni se cere și luînd ceea ce ni se cuvine, el a și înțeles să trăiască așa, luînd în fiecare lună cele cîteva mii de lei care i se cuvin dar căutînd să dea zilnic — de peste 25 de ani, de cînd lucrează — mașini și utilaje agricole cît mai bune. Uite, eu îți fac o mărturisire. Dar rămîne numai așa, ca între noi, oamenii. În ziua în care s-a deschis Congresul, ascultam Raportul la mine în secție, că aveam un aparat de radio din ăsta mic, portativ. Și, cum să spun, cînd am auzit că «în viitorul cincinal va trebui realizată mecanizarea completă a lucrărilor agricole», cînd am auzit glasul acela familiar nouă, al tovarășului Ceaușescu, mi-am închipuit că poate și dînsul, în acea clipă, se gîndea la noi, la vizitele pe care le-a făcut la «Semănătoarea»... Mă consider un om onest și de conștiință, neavînd nevoie să fiu tras de mînecă pentru a lucra, dovadă viața mea care a fost o viață de muncă, dar, pot spune cinstit, că așa ca în ziua aceea și ca din ziua aceea încoace n-am muncit niciodată. De fapt, toată întreprinderea trage, la noi — deși avem un avans de trei luni — tempo-ul este acela de parcă am fi rămas în urmă.

«Semănătoarea» se numără printre coautorii chemării organizației municipale de partid București de realizare a cincinalului în patru ani și jumătate. La ultimele plenare și conferințe de alegeri la nivel de sector și municipiu, întreprinderea a afirmat însă că va depăși acest angajament, promițînd realizarea planului în patru ani și patru luni. Propriu-zis, anul 1974 s-a încheiat la «Semănătoarea» încă de la 14 august, ceea ce — în detaliu vorbind — a însemnat că o zi — la un coeficient al numărului de schimburi de 2,5 — a fost redusă la numai 17 ore, o oră a durat 50 de minute, iar sarcinile care au revenit zilnic unui muncitor au corespuns, în cele 8 ore de lucru, unei producții de 9 ore și 48 de minute. «Este foarte adevărat că vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu ne-au dat într-o mai mare măsură și ne-au făcut să avem mai direct sentimentul ducerii la îndeplinire a unei înalte sarcini de partid. Astfel — spune inginerul Lazăr Simion, locțiitorul secretarului comitetului de partid al întreprinderii — pe suprafețele pe care înainte produceam 3 000 de combine, cît a fost planul pe anul trecut, în acest an ne-am propus să realizăm 5 200. Acum, că sîntem la încheierea ultimului trimestru, putem spune fără teamă de a greși că vom face peste 5 300. Desigur, folosirea mai eficientă a spațiilor de producție și organizarea mai bună a fluxurilor de fabricație sînt niște măsuri care, exprimate așa, rămîn generale, pentru că — nu mă îndoiesc — asemenea gînduri au existat și la «Independența»-Sibiu, «Unio»-Satu Mare sau «Electroputere»-Craiova. Dar aici, la noi, ele au însemnat în primul rînd perfecționarea lucrului la montaj, în urma punerii la punct a unor deficiențe — risipă de timp, care ducea la neritmicitate — pe așa-numitele «tacte», pe liniile de montaj, subansamble ce vin perpendicular, ca niște afluenți spre cursul unui rîu, pe linia de montaj general». Acolo, adică unde în lungul a 150 de metri combina își adaugă piesă cu piesă și se încheagă luînd forma cunoscută, pînă ajunge la vopsitorie, iar o fată cu mîini mari, bărbătești, cu ochi albaștri și cu dinți albi, dezveliți de un zîmbet de școlar în recreația mare, așază emblemele cu marca și cu cele cîteva indicații mai importante de funcționare.

Desigur, nu este greu de înțeles că mecanizarea agriculturii — în toate sectoarele ei — depinde de gradul de tehnicitate, de mecanizarea și automatizarea în primul rînd ale industriei constructoare de mașini agricole. Cele 6 000 de combine — număr spre care se tinde în 1975 — sau obținerea în acest an — pînă în ziua deschiderii Congresului al XI-lea — a unei producții globale suplimentare de 30 de milioane lei, sînt două fapte care arată că, în prezent cît și în viitor, soluția este aceea a unui efort de gîndire, nu a unui efort fizic. Dealtfel, cum își amintește inginerul Lazăr — care a început în urmă cu 20 de ani prin a fi lăcătuș pentru ca apoi, obținînd o bursă din partea întreprinderii să poată urma facultatea — pe vremea cînd descifra complicatele tratate ale ingineriei la lumina puțină a unei veioze ce ședea toată noaptea aprinsă, pentru copil — pentru că se grăbise să devină tată înainte de a deveni inginer — colegii lui mai cărau încă piese cu roaba iar tratamentele primare ale metalului voiau să țină locul tratamentelor de astăzi, greu de imaginat în afara cuptoarelor cu ciclu automatizat și atmosferă controlată. «Nici nu văd — zice el — ce rost ar avea și ce drept am avea să vorbim despre mecanizarea agriculturii atît timp cît această mecanizare nu s-ar întîmpla într-o întreprindere ca a noastră. Or, adevărul se întrevede dintr-o ecuație simplă: am avea de raportat creșterea de 36 la sută a producției cu încadrarea a numai vreo 200 de oameni noi, și de definitivat acest procent gîndindu-ne că întreprinderea numără aproximativ 5 000 d muncitori. Este acesta un mijloc mai scurt de a ne exprima, dar tot la fel de cuprinzător ca luarea în parte a fiecărei invenții, inovații, raționalizări sau acțiuni de autodotare».

Avînd în vedere marea răspundere pe care o are această întreprindere în înfăptuirea a ceea ce ne-am obișnuit să numim «transformarea agriculturii într-o ramură a industriei», lucrătorii secției proiectare afirmă că principala activitate în această perioadă

Iarna la «Semănătoarea», sau primul anotimp al unui nou lot de combine românești «apt pentru agricultură».

Se fac cuvenitele verificări, întrucît acțiunea de mecanizare a agriculturii trebuie să fie una de calitate.

Munca lor te duce cu gîndul la migala și arta renumiților meșteri populari!

este de a opera o serie de îmbunătățiri modelului de bază — combina C-12 — în scopul unei masive extinderi a exportului cît și pentru a răspunde, cu promptitudine și eficiență, creșterii gradului de tehnicitate al muncilor agricole de la noi. Între cele două aspecte ale preocupărilor acestui colectiv fiind, nu încape îndoială, o legătură mai strînsă decît ar părea la o primă vedere.

Știut este că, astăzi, combine se produc peste tot în lume, iar faptul determină o concurență tot mai accentuată. Șeful secției *proiectare, inginerul* Petre Șerbănescu, afirmă ca un cunoscător ce se află, că partenerii străini știu ce vor și au o concepție clară despre produs, ceea ce i-a făcut pe constructori ca — alături de propriile lor motive — să treacă la elaborarea unui program de îmbunătățiri, cu obiective foarte limpede conturate. Am putea nota, de exemplu, introducerea servodirecției totale, care-l ajută pe șofer să stea comod și să nu trebuiască nici să facă gimnastică și nici să tragă de o manetă din răsputeri, fiind suficient, cum s-ar zice, degetul mic. Apoi, exemplarele pentru export își adaptează masa de tăiere — adică frontul de lucru — la condițiile specifice de recoltat din țările respective, foarte puțin asemănătoare în Irlanda cu cele din Venezuela sau în Canada,cu cele din Turcia. Înțelegem însă că de toate aceste îmbunătățiri va profita în primul rînd agricultura noastră, întrucît exportînd în țări cu condiții de recoltat cît mai diverse nu facem altceva decît să ne asigurăm posibilitatea de a răspunde cît mai nuanțat înseși necesităților noastre, varietății formelor de relief ale terenurilor cultivate la noi. Să ne gîndim, de pildă, la combina de recoltat păioase în pantă — «Semănătoarea» e în faza de pregătire a fabricației, urmînd ca în 75 să dea lotul *seriei zero* — a cărei apariție e cît se poate de binevenită, ținînd cont de tendința de a urca, spre zona de dealuri, cerealele și a lăsa loc, la șes, porumbului. Iar această combină nu este — în proporție de 80 la sută — decît tot o «Gloria C-12».

Specialiștii sînt, de asemenea, în posesia rezultatelor unor încercări ale Institutului de cercetări pentru mecanizarea agriculturii privitoare la comportarea modelelor perfecționate ale culegătorului de știuleți și depănușătorului EDM, combine de mare capacitate — pentru șase rînduri — a căror livrare va începe în 1975. Demnă de reținut ne apare și încercarea de echipare a combinelor cu motoarele românești licență MAN, care și-au demonstrat superioritatea în comparație cu motoarele din import folosite pînă acum.

Ținînd seama, așadar, de necesitățile mecanizării în țara noastră, cei de la «Semănătoarea» nu fac decît să-și asigure și șanse mai mari pentru export, după cum, pe de altă parte, prestigiul produselor românești nu face decît să dea garanția că acțiunea de mecanizare a *agriculturii este una de calitate.*

La ora actuală, în funcție de echipamentele cu care poate fi înzestrată, combina C-12 permite efectuarea a 36 de operații, dar faptul că în viitor va permite mai multe nu-i face pe cei de la «Semănătoarea» să creadă, nici în visul lor cel mai frumos, că ar urma să construiască vreun fel de mașină-minune, o caracatiță cu sute de butoane și pîrghii, capabilă de atîtea operații încît — oricîtă ținere de minte ai avea — să le încurci. «Noi vedem lucrurile așa cum sînt ele», zic ei, iar realitatea, după părerea lor de specialiști, este că în viitor modalitatea va fi aceea a îmbunătățirii mașinilor existente cît și a priceperii de a lucra cu ele într-un mod cît mai rațional și eficient. În ceea ce-i privește, au convingerea că fac tot ce depinde de ei, supraveghindu-se unii pe alții dar nu trecînd în inspecție unul pe lîngă altul ci, pur și simplu, muncind, într-o împărțire dreaptă și firească a unui efort care nu *devine valabil* decît în *totalitatea lui,* prin scoaterea la lumină a acelei mașini căreia inspirat i s-a spus «Gloria».

DUMITRU ELIADE ■

Două cupluri bucureștene în cenaclul nostru, Vali și Carmen (stînga) și Anda Călugăreanu și Dan Tufaru (dreapta).

CRONICĂ (43)

Acceptînd una din acele excepții care fac plăcere, joi 5 decembrie, cenaclul «Flacăra» a răspuns invitației policlinicii «Drumul Taberei» și a entuziastului său medic șef, doctorul Ioan Boanchiș.

Ședința cenaclului nostru s-a desfășurat astfel, după orele de consultații, pe unul din culoarele Policlinicii, în fața unui auditoriu înveșmîntat în majoritate în halate albe.

Într-un fel, atmosfera necesară unei manifestări culturale era deja pregătită, deoarece, spre surprinderea noastră, toți pereții culoarelor erau plini de tablouri. Policlinica «Drumul Taberei» era acum un adevărat edificiu social-cultural.

Seara s-a deschis cu «Om bun», cîntat întîi de Anda Călugăreanu și apoi de cuplul Vali și Carmen. Actorul Dan Tufaru a recitat o remarcabilă poemă, «Republica», aparținînd unui tînăr, Claudiu Iordache, descoperit și lansat anul trecut de către cenaclul nostru. Au urmat Nicu Vladimir («Colind»), Pro Musica («Baladă pentru floarea neatinsă») și Mihai Diaconescu («Cine a furat luna»). După care, «Fabula rasa» de I. Dogar Marinescu a fost prezentată în două variante: una recitată de Dan Tufaru, și alta cîntată de Pro Musica. Întîmplător, metafora predilectă a ultimei părți, lupii, a fost reluată apoi de Nicu Vladimir cu melodia proprie «Ce de lupi se înconjoară» și de Dan Tufaru cu poezia «Nu, nu vin lupii» de Adrian Păunescu.

La propunerea conducătorului cenaclului s-au păstrat apoi cîteva clipe de reculegere în memoria celui care a fost și va rămîne scriitorul acestei epoci, prozatorul cunoscut, poetul de pură și aleasă vibrație, Zaharia Stancu.

Cîntecul «Baladă pentru un soldat», cu Vali și Carmen a precedat rostirea poeziei «Repetabila povară» de către autorul ei, Adrian Păunescu. Nelipsitul cîntec-emblemă al cenaclului «Flacăra», «Vînare de vînt», cîntat de Anda Călugăreanu, împreună cu ceilalți *invitați,* a marcat sfîrșitul unui plăcut microcenaclu.

GEORGE STANCA ■

Eugen Iosif și Ilie Stepan, adică o parte din Pro Musica, în prim plan; Nicu Vladimir și Mihai Diaconescu.

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

Începînd cu acest număr, revista noastră inaugurează o rubrică de poezie intitulată «România nemuritoare». O rubrică al cărei destin îl dorim frumos, pe măsura generozității temei. «România nemuritoare» își așteaptă deci cronicarii, poeți consacrați sau încă necunoscuți, de pe tot cuprinsul țării!

Ziua ei de lucru: opt ore în care nu stă o clipă.

Munca-i frumoasă, ai de-a face cu oameni interesanți.

SĂ LUCREZI ZIUA LA STAȚIA DE BENZINĂ ȘI SEARA SĂ ÎNVEȚI DREPT ROMAN

Trecem nu o dată pe lîngă viață, pe lîngă o viață care ne-ar spune mult mai multe lucruri decît ne închipuim dacă am sta puțin să o privim, să o ascultăm, să o simțim.

Dacă am poposi, cu alte cuvinte, lîngă așa-numitele **locuri comune** ale vieții am vedea mai mult decît credem că se poate vedea, am auzi mai mult decît bănuim că se poate auzi, am simți adeseori ceea ce nu ne închipuim că se poate simți, o vibrație puternică, emoționantă.

Vibrația locurilor comune! Este de fapt vibrația vieții — de ore, de zile, de ani — a mii, zeci de mii, sute de mii și milioane de oameni cinstiți care muncesc cu hărnicie nu neapărat pentru a se remarca, dar pentru că trebuie să muncești în folosul obstii și a fiecăruia.

Amza Ana, 33 de ani, șeful stației de alimentare cu benzină nr. 6, lîngă restaurantul «Doina». Lucrează de zece ani în acest sector. Are experiență, își cunoaște bine munca. Ziua ei de lucru înseamnă opt ore în care nu stă o clipă, pentru că trebuie să servească aproximativ 400 de mașini cu, în medie, 8 000 de litri de benzină pe zi, ceea ce înseamnă că are o gestiune zilnică în jur de 50 000 de lei.

— E grea munca asta pentru o femeie?

— După ce te-ai învățat cu ea, ți se pare chiar interesantă.

— Ce-i interesant în umplerea unor rezervoare de mașină?

— ...Discuția cu oamenii, cunoașterea lor. Pe la noi se perindă o lume întreagă. Auzi și înveți multe.

— Și totuși...

— Ba da, e grea iarna. Mai îți îngheață mîinile, că noi tot pe afară stăm, dar asta-i situația.

— Ce condiții credeți că trebuie să îndeplinească o «benzinăreasă» sau «benzinăriță», parcă e mai frumos ultimul termen, nu?

— Să fie: 1) cinstită, 2) foarte atentă, 3) cu capul limpede, 4) să lucreze rapid.

— Ce leafă aveți?

— Nu prea mare, dacă mă gîndesc la răspunderea unei gestiuni foarte importante; noroc că soțul meu, strungar la «Precizia», cîștigă mai bine și ne descurcăm.

— Aveți copii?

— Doi. Cristian, de 11 ani, și Gabriela, de 4 ani.

Neagu Anastasia, 20 de ani, lucrează la stația de alimentare auto nr. 11, de lîngă hotelul «Lido». Are doar 7 luni în această muncă. Absolventă a zece clase, vrea să-și termine liceul și visează să ajungă dactilografă. Nu pentru că nu-i frumoasă munca pe care o face, dar e grea. «Nu stau cinci minute!»

Stația auto Băneasa 1. Întîlnesc două încărcătoare, Parghel Elena, 23 ani, și Cîmpeanu Violeta, 21 ani.

Prima, Parghel Elena, lucrează de doi ani și jumătate în această muncă, pe care o stăpînește bine și-i cunoaște și părțile bune și cele mai puțin bune.

— Munca-i frumoasă, ai de-a face cu oameni interesanți, drăguți, dar condițiile de lucru sînt grele. Muncești foarte intens; nu prea ai nici timp liber.

— Care este momentul cel mai greu al muncii dumneavoastră?

— Momentul cel mai greu s-a dus, ca să zic așa. Acum vreo doi ani lucram cu pompe care nu înregistrau prețul și trebuia tot timpul să calculezi în minte, și să calculezi bine, că altfel îți dădeai leafa pentru acoperirea lipsurilor. Acum avem pompe Adast, care înregistrează și litrii și prețul, și merge mult mai ușor, trebuie doar să citești atent.

— Ce proiecte de viitor, de viață, aveți?

— Să învăț, sînt absolventă de liceu, să mai dau o dată la facultate, tot la Comerț interior ca astă-vară, să muncesc mai departe...

Cîmpeanu Violeta are numai o săptămînă la stație, dar experiența, zice ea, a căpătat-o în prima zi, cînd a servit la toate pompele, din plin, și-a mers bine. Absolventă a liceului seral, dorește și ea să urmeze o facultate, Dreptul.

— Ce, credeți că nu se poate să lucrezi ziua la stația de benzină și seara să înveți Drept roman și procedură penală?

Întrebarea nu aștepta răspuns. Avea răspunsul în ea.

Stația auto Băneasa 2. Tot două încărcătoare, Lazăr Elena, 21 ani, și Manea Maria, 23 ani.

Și lor le place munca pe care o fac, grea dar frumoasă; și ele se plîng de iarnă, dar nu au timp să-mi spună prea multe vorbe pentru că de la trei pompe deodată se aude corul unor chemări în pur argou camionagistic («primii dușmani ai nervilor noștri rămîn camionagiii, pe care trebuie să-i punem la punct scurt și eficace»). Sînt suplinite în discuție de șeful de stație Iacob Mihai, care-mi vorbește de greutățile la început de meserie ale fetelor — știți, mai erau și clienți care văzîndu-le tinere, naive, le dădeau 50 de lei și le pretindeau rest la 100, și fetele se speriau și plăteau — și-mi povestește cum la unitatea lor un artist de la circ a pierdut un portmoneu cu peste 4 000 de lei. L-au căutat să i-l restituie, omul plecase la Cluj-Napoca în deplasare, de unde a venit urgent cu avionul și cînd a dat de portmoneu și de bani s-a închinat.

— Ce oameni, domnule, trecem pe lîngă ei toată ziua și nici nu ne închipuim ce valoare umană au!

Cîtă dreptate în aceste cuvinte.

Pretutindeni trăiesc oameni. Să luăm seama la ei!

MARIUS POPESCU ■

Cînd să spună și ele două vorbe, hop camionagiii, vechea poveste...

Fotografii de ELENA GHERA ■

Ea visează să ajungă dactilografă.

AU FOST ZILE FRUMOASE ZILELE ACELEA CÎND DE LA DEZAMĂGIRE TRECEAM LA ÎNCREDERE

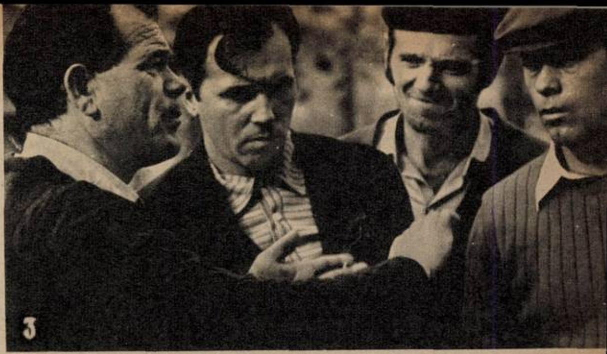

1. Chiar dacă funicularul în care e transportat minereul cunoaşte ore de pauză, viaţa oraşului se desfăşoară fără nici un moment de răgaz.
2. Florile de mină — o pasiune a minerului Gheorghe Roşca, dar nu numai a lui.
3. La ieşirea din şut poţi discuta şi despre cum a jucat F.C.M.-Reşiţa duminică dar şi despre caloriferele care nu funcţionează totdeauna cum trebuie.
4. Doi dintre cei care nu au crezut că Întreprinderea minieră-Bocşa trebuie să-şi reducă activitatea — directorul David Brînzei şi inginerul Samoilă Toma.

Fotografii de
EMANUEL TÂNJALĂ ■

UN ORAŞ AMENINŢAT SĂ SE AUTODESFIINŢEZE E SALVAT PRIN PASIUNEA LOCUITORILOR LUI

Plouă de o săptămînă pe meleagurile acestea, Bîrzava ameninţă să iasă din albie, e frig, oamenii trec zgribuliţi pe străzi, dar în cabinetul directorului de la Întreprinderea minieră-Bocşa, David Brînzei, te învăluie o căldură plăcută. Directorul vorbeşte la *telefon, mai bine-zis ţipă, telefonul* e vechi, cu manivelă, nu se aude prea bine.

— Cum? Nu merg caloriferele? Să meargă. Nu mă interesează.

Cel care e la capătul firului încearcă probabil să se scuze, dar directorul i-o taie scurt:

— Am spus că trebuie să rezolvi urgent situaţia şi ai s-o rezolvi. Imediat. Noroc bun.

Pune receptorul în furcă şi mi se adresează încă supărat:

— Auzi ce-au făcut. Cei de la staţia de pompare. Nu dau apă caldă. Vin minerii acasă, după orele de muncă, şi nu găsesc căldură. Mai ales pe zloata asta. E nemaipomenit, oamenii ăia sînt fără inimă, îşi fac de cap. Dar unde rămăsesem?

— Tocmai îmi explicaţi de unde vine numele localităţii Bocşa.

— Da. Bocşa era numit cuptorul în care se făcea mangalul. Ştiţi cum se face mangalul?

— Aproximativ. Lemnele se acoperă cu pămînt, se dă foc şi ele ard înăbuşit.

— Ei, mangalul ăsta era înainte folosit la furnale. În loc de cocs. La Bocşa s-a făcut siderurgie înainte de a se face la Reşiţa. Furnalele s-au mutat de aici la Reşiţa în 1771.

— De ce?

— Nu ştiu. Poate pentru că pădurile din *împrejurimi fuseseră tăiate.* Nu *se mai* găsea lemn pentru mangal. Poate din alt motiv.

— Dar mineritul de cînd se face pe aceste locuri?

— La Ocna de Fier şi la Dognecea adică, minele care aparţin de I.M.-Bocşa. Ocna de Fier era în activitate şi în timpul romanilor. Dognecea, de prin 1723. Extracţie de neferoase. Desigur, cu mijloacele de atunci nu se putea valorifica tot zăcămîntul, aşa că a fost închisă după un timp.

— Cînd a fost redeschisă Dognecea?

— În 1961. Eram director la Întreprinderea de exploatare-Banatul din Lugoj. Un colectiv condus de mine a executat lucrările acestea de deschidere. După aceea am rămas aici, cu o parte din oameni, şi am fost numit directorul Întreprinderii miniere-Bocşa.

— Spuneaţi că întreprinderea, la un moment dat, trebuia să-şi încheie activitatea.

— N-am spus asta. Trebuie numai să şi-o reducă. Să nu mai lucreze adică la capacitatea sa maximă.

— De ce?

— Ocna de Fier, prin anul 1949, cînd eram eu student, era deja socotită ca fiind un muzeu mineralogic în perspectivă. Se credea că îşi epuizase aproape toate rezervele. Iar la mina Dognecea, cînd am redeschis-o, erau prevăzute, potrivit calculelor, rezerve de minereu complex (cupru, zinc, plumb) numai pentru o perioadă de zece ani.

— Cu cît s-ar fi redus activitatea?

— Cam cu 50%.

— Ce-ar fi însemnat asta?

— Ar fi trebuit să renunţăm la vreo 700 de oameni, mineri şi personal auxiliar.

— Oamenii şi-au dat seama?

— Nu de la început. Nu am vrut să-i alarmăm. Şi nu şi-au dat seama, deoarece pînă în 1971 am mers cu volumul maxim de extracţie.

— Pînă la urmă, la Bocşa, activitatea nu s-a diminuat.

— Dimpotrivă, s-a intensificat. Într-adevăr, s-a terminat cu minereul complex. A trăit cît a fost prevăzut. Investiţiile au fost justificate. Dar noi ne-am statuit, am prospectat, pînă cînd am depistat un minereu cuprifer, o sulfură de fier şi cupru. Aşa că în 1972 puteam alimenta la maximum staţia de flotaţie, acolo unde se face îmbogăţirea minereului pentru a putea fi folosit în metalurgie. Un rol important în acţiunea aceasta de depistare l-a avut echipa de geologi a întreprinderii, condusă de inginerul Samoilă Toma. Cînd am obţinut primele indicii despre zăcămînt, a renăscut speranţa, *dar n-am* îndrăznit să ne bucurăm decît după ce am fost siguri că nu ne înşelăm. Au fost zile frumoase zilele acelea cînd de la dezamăgire treceam la încredere, zile de mare tensiune şi de muncă fără preget. Şi dacă avem un merit, apoi el este acela că după ce am avut certitudinea existenţei zăcămîntului, n-am mai stat pe gînduri, l-am conturat imediat şi l-am deschis, fără să mai aşteptăm cu degetul în gură îndemnul altora. Exploatarea acestui zăcămînt noi am pus-o urgent în plan şi nici n-am mai aşteptat de la ICEMIN studiul de preparare a minereului, astfel încît la Bocşa n-am cunoscut nici o întrerupere de activitate, nici un moment de răgaz, dacă răgaz poate fi numit să stai cu mîinile încrucişate cînd doreşti să lucrezi, pentru că din muncă trăim. Aşa că trecerea de la minereul complex la cel cuprifer s-a făcut din mers. La un moment dat instalaţia noastră de flotaţie mergea jumătate pe «complex», jumătate pe «cuprifer». Ne-am bucurat atunci de două ori. O dată că — la nivel naţional — nu-şi micşora producţia un vechi bazin minier, iar o dată pentru că oamenii nu au avut de suferit, n-am făcut reducere de personal şi ne-am menţinut la capacitatea instalată. Şi dacă unii ne-au învinovăţit că prea am lucrat de capul nostru, că trebuia să aşteptăm nu ştiu ce aprobări, eu le-am *spus că timpul nu ne aşteaptă îngăduitor* şi că, în producţie, orice gol ne costă şi pe noi şi costă şi ţara.

— Totuşi, rezervele de aici sînt limitate sau nu?

— Ce să vă spun? Să zic că sînt limitate. Că vor ţine cîteva zeci de ani. Dar dacă peste nu ştiu cît timp vine cineva şi nu se lasă pînă nu scormoneşte pămîntul şi nu găseşte în cele din urmă un zăcămînt? Dealtfel, noi avem în perspectivă de a extrage şi un minereu de fier, cu un conţinut scăzut de metal, care se găseşte din belşug aici. Prin procedeele mecanice cunoscute la noi nu s-ar putea însă obţine fier. Am cerut în repetate rînduri să-l supunem la o semitopire, pentru a-i spori conţinutul de fier, procedeu uzitat pe alte meridiane. Lucrurile însă se mişcă greu. Dar credeţi că ne lăsăm?

— Ce ar fi făcut oamenii la care aţi fi renunţat?

— *Unii şi-ar fi schimbat meseriile.* Alţii ar fi trebuit să facă naveta sau să plece. Poate la Anina, la Moldova Nouă, 40% din oamenii întreprinderii sînt din Bocşa, de la Ocna de Fier sau Dognecea. Restul au venit în urmă cu 10-15 ani şi s-au stabilit aici, şi-au închegat familii. Pentru mulţi dintre ei epuizarea zăcămîntului ar fi avut consecinţe dureroase. Noi, tocmai pentru a stăvili fluctuaţia, am căutat să le facem viaţa cît mai uşoară, pentru că munca minerilor se desfăşoară în condiţii deosebite şi au dreptul să ceară să fie trataţi cît mai omeneşte. Am construit un bloc cu 100 de apartamente, dar cererile de locuinţe sînt mult mai mari şi de aceea nu înţeleg de ce nu mi s-au acordat fondurile pentru construirea altor 200 de apartamente. Îmi place să cer oamenilor să dea tot ce pot în muncă, şi ei dau, dovadă că au fost decoraţi cu Ordinul Muncii clasa I.

Afară continuă să plouă. David Brînzei îmi povesteşte mai departe lucruri de-ale întreprinderii, cît şi lucruri de-ale familiei sale, pentru că nici nu mai poate despărţi viaţa unităţii pe care o conduce de viaţa sa de acasă. Aşa că aflu şi despre băiatul său mai mic, care e în armată, dar şi despre blestematul drum cu hîrtoape ce duce de la Bocşa la Ocna de Fier şi pe care nu l-a putut încă asfalta, aflu şi despre pasiunea sa, pescuitul, dar şi despre instalaţia de duşuri pe care a făcut-o, pentru ca minerii să arate civilizat cînd ies din şut. Şi mai aflu că, în luna octombrie, ei au încheiat planul cincinal.

Într-un tîrziu ies în ploaie, mă urc într-o maşină care mă duce pînă la staţia de flotaţie. Vorbesc *cu şeful instalaţiei,* Grama Petru, care îmi mărturiseşte cu mîndrie că flotarea concomitentă a minereului complex şi a minereului cuprifer a fost o premieră la noi. Matei Pojar, preparator de minereu, lucrează aici de 13 ani şi ar fi preferat să intre chiar şi în mină, unde nu-i place deloc, decît să părăsească locurile, aşa cum se zvonea că trebuie să o facă dacă s-ar fi întîmplat ca instalaţia de flotaţie să fie desfiinţată, în urma încetării parţiale a lucrului la Bocşa.

Trec şi pe la «100 de apartamente», cum îi zic localnicii blocului ocupat de mineri şi aflu că oraşul, neavînd hotel, a fost amenajat un apartament pentru oaspeţi în blocul acesta, aşa că de fapt numai 99 de familii de mineri locuiesc aici. Intru în cîteva apartamente, mă bucur că sînt mobilate frumos, şi sînt curate, ca şi cum ar vrea să compenseze condiţiile vitrege de la locul de muncă. Discut cu Gheorghe Barbu, tînăr la 32 de ani, care îşi ajută fetiţa la lecţii şi îmi spune cît de mulţumit e că nu mai stă înghesuit, într-o cămăruţă, cum stătea înainte, şi că ar fi şi mai mulţumit dacă şi alţi ortaci de-ai săi ar avea aşa apartament. Intru şi la Lercu Ioan, care e în concediu, şi la Roşca Petru, gata să plece în *schimb. Îmi* povestesc despre munca lor din mină, despre faptul că se cîştigă bine dar e şi risc mare, despre bucuria ce i-a cuprins cînd au aflat că activitatea minieră la Bocşa nu se reduce, despre silicoză, despre accidente. Povestesc în cuvinte simple, pe care uneori le găsesc cu greutate. Pe geamuri, picăturile de ploaie fulgeră, aşa cum fulgeră şi pe pereţii abatajelor picăturile de apă, şi tot ce spun oamenii aceştia care înfruntă zilnic primejdia, pentru a scoate din străfunduri cît mai mult minereu, pentru această ţară, pentru binele ei, îmi pare adevărat, dramatic şi luminos în acelaşi timp, şi îmi vine să închid radioul la care se aud tînguirile imaginare ale unui cîntăreţ de muzică uşoară.

GEORGE ARION ■

Design se face nu numai la Institutul de arte plastice. Studenții de la arhitectură reclamă paternitatea acestei îndeletniciri indecise.

LA CURTEA STICLARILOR PE STRADA ȘELARI: COMPARTIMENTUL DE CREAȚIE DESIGN

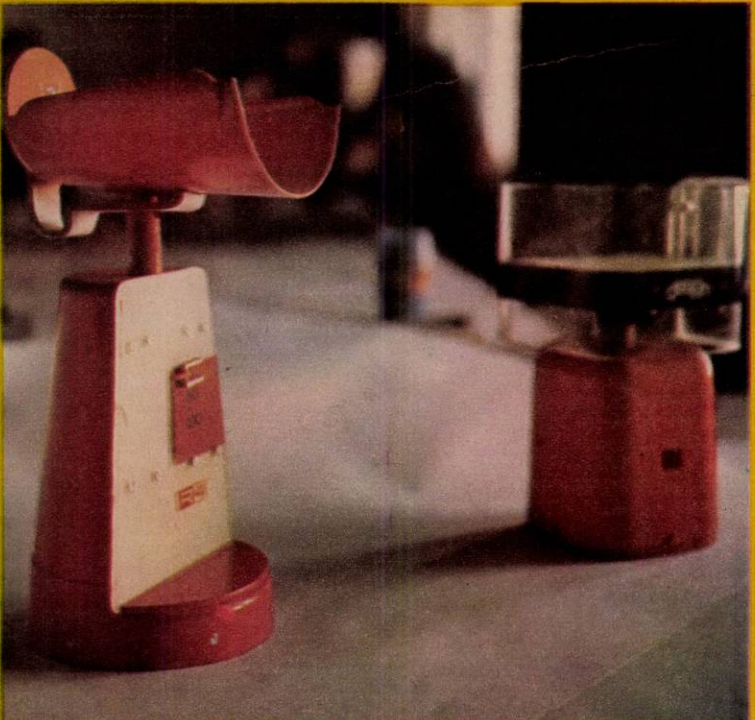

Cîntare uzuale estetice realizate de designerii de la Institutul de arte plastice.

Prin definiție, un designer este un răzvrătit. Chiar mai mult, se poate spune că orice răzvrătit în cîmpul de intervenție a formelor, desigur poate naște un designer. Design, cuvînt de împrumut, dar împămîntenit întocmai, nu circumscrie o meserie, sau oricum nu ceea ce înțelegem îndeobște printr-o meserie. Designer-ul nu e nici inginer, nici arhitect, nici artist plastic, deși arta lui presupune și include toate aceste profesiuni în sfera sa de lucru. Design-ul este mai mult o stare și un mod de a gîndi. Un alt mod de a gîndi mediul înconjurător. Un designer ridică lumea la scara cuvenită pe tăblița lui, o șterge apoi cu buretele pentru a o reface de acolo unde omul și industria s-au despărțit. Pentru el nu există funcționalitate în sine, utilitate de dragul utilității. Magazia lumii, depozitul ei de industrie, energie și hrană s-au învălmășit, suferă de gigantism, de urîțenie și haos. Designer-ul intră aici cu tehnica de a fișa a bibliotecarului, cu rezultatele anchetelor sociologice, cu știința psihologului și rigla de calcul a inginerului și ordonează, reașază, ierarhizează în funcție de un concret și unic scop: OMUL.

Designer-ul nu e cel ce se autoinclude în această ordine, ci acela care o desăvîrșește. În compartimentul de creație design din strada Șelari lucrează doi absolvenți de specialitate. Pe unul îl cheamă Decebal Scriba, dar Decebal Scriba, deși absolvent al secției design a Institutului de artă plastică, afirmă despre el că nu este designer. Decebal Scriba este tînăr și nu are desigur în spate o viață de luptă, are una în față și fiindcă design-ul nu poate fi o pasiune — nu poți contracta o pasiune pentru dragoste în general — se mulțumește cu credința. Și cu conștiința designer-ului autentic ce nu se teme de locurile comune și de falsitatea frazelor abstracte. «Design-ul este o modalitate de a împăca omul cu mediul industrial pe care l-a conceput fără a-i bănui toate proporțiile și pericolele. Din acest punct de vedere, noua știință este singura care are în atenție exclusiv omul și interesele supraviețuirii sale pe o planetă care devine tot mai mică, poluată și secătuită. Design-ul, apărut ca reacție la industrializarea făcută oricum și urmărind o unică finalitate — eficiența — în țările cele mai dezvoltate industrial, firește, prin scopurile sale devine sau mai bine-zis își păstrează intrinsece calitățile umanitariste numai în socialism».

Intrasem în birou căutînd pe altcineva; am întîlnit un tînăr aplecat deasupra unei planșete, m-a poftit să iau loc, mi-a oferit o țigară și mai multe reviste de specialitate și, asigurîndu-mă că persoana pentru care venisem nu întîrzie mai mult de o jumătate de oră, și-a văzut mai departe de lucrul lui, aplecat deasupra unei planșete. Eu am fost acela care l-am întrebat dacă există un criteriu de verificare a adevărului în design, o succesiune a adevărurilor, un progres constatabil și autentic. Nu ascund că am pus această întrebare deoarece mie, răsfoind revistele ce mi le oferise, mi se păruse că la un moment dat orice originalitate de dragul originalității ar putea fi luată drept progres. Așa a început discuția.

În mod sigur, Decebal Scriba nu este un entuziast de circumstanță. Proiectul lui de diplomă, o concepție nouă privind mobilierul stradal, ieftin, util, estetic și practic, s-a împotmolit deoarece fabrica de sticlă din Buzău s-a supărat pe uzina de aluminiu din Slatina, care la rîndul ei s-a supărat pe fabrica de sticlă din Buzău și amîndouă nu s-au înțeles cu funcționarul venit de la București. Colegii lui, douăzeci la număr, au *fost repartizați* la *diferite întreprinderi* din țară unde trimestrial sînt convocați de responsabilul respectiv și chestionați: «N-am nimic cu dumneavoastră, să fim bine înțeleși, ne-ați fost repartizați, nu-i nici o nenorocire, nu ne putem opune legii, dar vă văd umblînd prin uzină, de fapt cu ce vă ocupați? Care e meseria dumneavoastră? Mărturisind că designer-ul își poate împlini vocația adevărată doar în socialism, Decebal Scriba nu ascunde că știe cum într-o uzină directorul asaltat de cifre, contractări, aprovizionare cu materii prime, recuperări în lupta cu timpul și cu o întîrziere de care nu e nimeni vinovat nesocotește putințele unui nou-venit de a-l putea ajuta în realizarea planului prin miracolul numit design. Mai ales că într-o asemenea împrejurare, destul de răspîndită dealtfel, designer-ul chiar este neputincios. Și totuși, locul designer-ului este în producție, chiar dacă nu tocmai în acest moment al evoluției industrializării.

Destinul paradoxal al design-ului este că apariția lui urmează unei nevoi reale și nu numai unei nevoi, ci scopului fundamental însuși al sistemului nostru de organizare socială și politică. Sau cum spune Decebal Scriba, design-ul nu provine din import, cu toate că vrem, nu vrem muza vorbește limbi străine. «Nu sînt chiar atît de naiv încît să cred că am putea face totul singuri de la început și că am putea dezvolta o școală românească de design pornind de la necesitatea pură. Sînt însă îndeajuns de încrezător ca să afirm că ne aflăm la ora cînd se pot crea premisele acestei școli. Design-ul este o știință. Cincinalul următor a fost denumit Cincinalul revoluției științifice și tehnice. O revoluție tehnică, acum și aici, nu poate eluda argumentele designer-ului. Ceea ce, la început, a fost de neînlăturat — inspirația din revistele și tratatele străine — devine, poate deveni din neatenție, dăunătoare. Cînd unui designer i se cere să proiecteze sau să reproiecteze ceva nou, primul lui drum este la bibliotecă. Nu e rău, dar datele culese acolo se potrivesc unei anume psihologii sociale, altei trepte a nevoii, altor tradiții. Dar cel mai rău este că un astfel de transfer este, nu poate fi altfel, decît total. Design-ului, în țările unde a apărut, i s-a convertit menirea unor scopuri străine naturii sale: comerțului, în primul rînd, reclamei, concurenței. I se extirpează acele funcții vitale pentru care a fost creat și care sînt utile tocmai unei producții planificate, destinate limpede unor nevoi concrete și reale. La noi în țară tradițiile artei populare, meșteșugurile, motivele lor străvechi sînt design pur. Nu propun desigur întoarcerea la ele, ci preluarea umanismului care le-a înflăcărat cu mijloacele industriei moderne »,

Decebal Scriba crede în arta sa. Crede atît de mult încît nu-i este rușine să declare că nu este (încă) designer. Crede atît de mult încît este conștient că design-ul românesc, insuficient recunoscut și sprijinit, nu poate reclama o anume desconsiderare, ci dimpotrivă, beneficiază, dacă se poate spune astfel, de o considerare în raport cu o situație obiectivă. Designer-ul nu are un statut social formulat ferm. Designer-ul este asimilat unei alte profesii cu care se învecinează în zona rolului social deosebit pe care-l are — arhitecturii — dar cu care n-are alte interferențe. Designerii, atîți cît sînt, au fost dispersați înainte de a se fi unit într-un crez comun și concis. Omul de la Curtea sticlarilor de pe strada Șelari, care spune că nu este încă designer, nici el, nici ceilalți, este totuși designer fiindcă are ceea ce i se cere în primul rînd unui designer: o conștiință curată și încrezătoare. Încrezătoare în momentul pe care-l trăiește, în împrejurările care-i determină destinul și munca, în aceia care în cele din urmă, reconsiderînd design-ul înfăptuiesc nu numai un fapt de știință, ci și de conștiință și vor începe prin a accepta dorința, dar nu numai dorința, ci însăși necesitatea de a se înființa o asociație a designeri-lor, primul club-nucleu al viitoarei școli românești de design.

NICOLAE CRISTACHE ■

▲ Teme de design la Institutul de arhitectură.

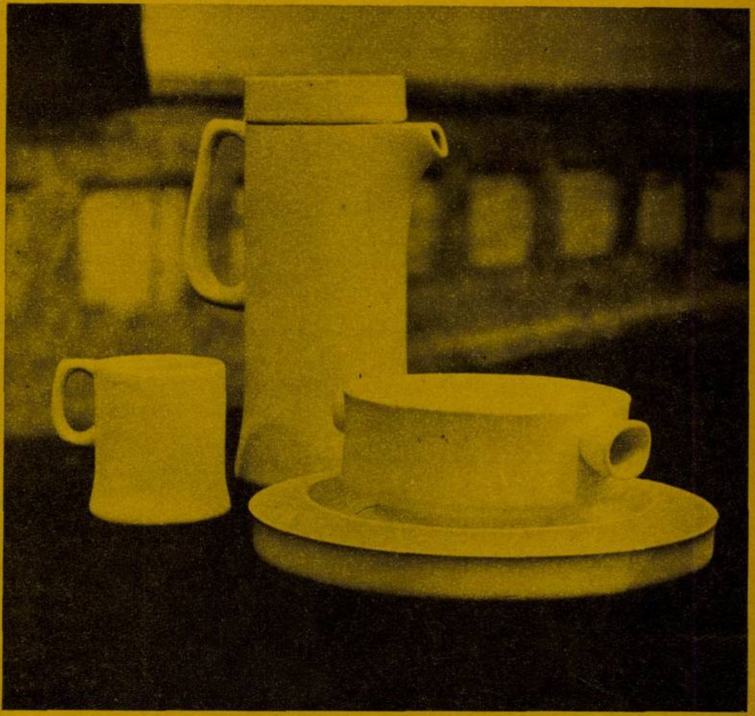

Desigur, serviciu de ceai. Important aici nu este inovația, ci sentimentul transmis.

Umanizarea mediului înconjurător (după cum se vede) nu presupune neapărat prezența omului, ci gîndul la el.
▼

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

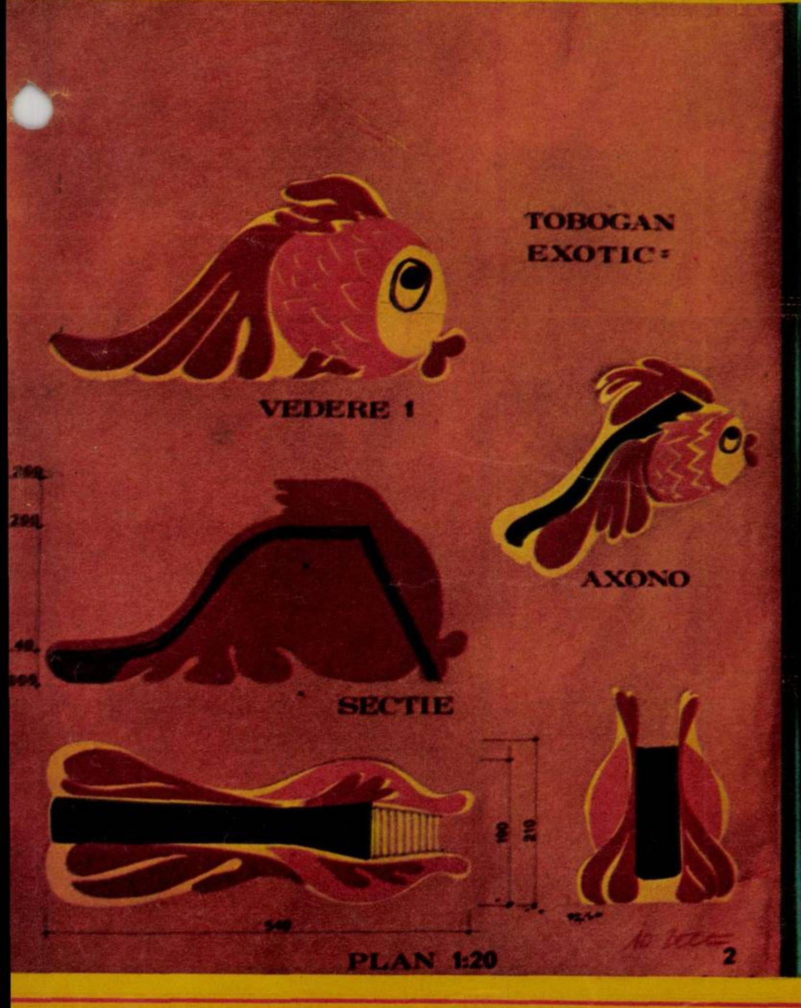

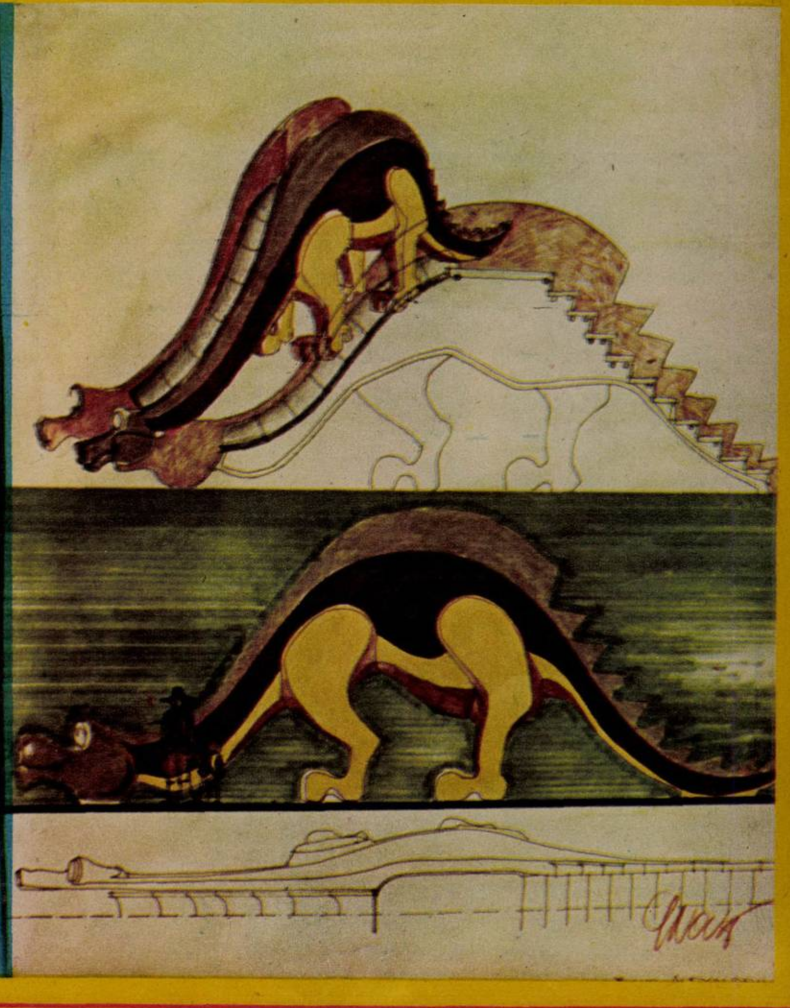

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 42

Din «sentențiile» lui
DIMITRIE CANTEMIR

- Precum *arşița soarelui pelița mută din* albă *în neagră*, aşe pizma inimii mută gîndul bun în rău.
- Nebun corăbier s-ar socoti a fi acela carile pîndzele împotriva vîntului a deşchide ar îndrăzni.
- Dragostea cumpărată pre bani sau pre mîncări şi băuturi în sfîrşitul acelora şi ea se sfîrşeşte. Iară dragostea din suflet adevărată în sărăcie şi cu foamete slujba vrednicii îşi arată.
- Ştiința oricărui lucru tot mai bună iaste decît neştiința.
- Precum ştiința lucrurilor iaste lumina minții, aşe neştiința lor iaste întunecarea cunoştinții.
- Sufletele priatinilor, cu simpatia ce o au între ele, îşi nemeresc gîndurile unul altuia.
- Răutatea boalii doftorii o tămăduiesc, iară boala sufletului *leacurile apoticarilor nu ştie sau că mai iuşor* iaste a să suferi obrinteala rănii la aier scoasă decît patima sufletului cătră împotrivnicul său arătată.
- Rea *iaste amuțirea din lipsa organelor de voroavă tocmitoare*, dară încă mai rea iaste cînd purcede din lipsa şi neştiința cuvintelor trebuitoare.
- Cu mult mai pre lesne *iaste* cetatea *cinstii* a dobîndi decît pre aceiaşi despre nenumărații nepriatini a o străjui şi nebiruită a o păzi.

Culese de G. IONAS

De la HA la Z

culese din presa vremii de VALI şi CARMEN

— Azi am *cîştigat* 1 000 de *lei într-o singură secundă!*
— Cum *aşa?*
— A venit un client la prăvălie şi cînd să cumpere un palton a întrebat cît costă. Am vrut să-i spun 9 000 lei — dar în *ultima* secundă i-am spus: **10 000!**

●

— Unde pleci?
— La schi!
— Dar nici n-a căzut încă zăpadă.
— Nu vezi că nici nu mi-am luat schiurile?

●

AICI SE ODIHNEŞTE MR. JOE BROWN care s-a uitat cu un chibrit să vadă dacă în rezervorul maşinii sale mai este benzină. Benzină era.

●

— Dă-mi, te rog, un bilet Bucureşti–Sinaia cu jumătate de preț!
— Aveți copil?
— Deşi ador muntele, cobor la Ploieşti.

●

— Dragă vecine, cu toată părerea de rău trebuie să-ți spun că una dintre gîştele mele a intrat în grădina dumitale şi ți-a ciugulit stînjeneii!
— Oh, *nu* face *nimic*. Cîinele meu a omorît gîsca.
— Linişteşte-te! Fiica mea a călcat cu maşina ei cîinele matale.
— Atîta *pagubă!* Fiul *meu* a răpit azi pe fiica dumitale.

●

— Unde-i tînăra cu care te vei căsători?
— Vezi, în colțul de lîngă orchestră pe blonda aceea frumoasă cu ochii negri?
— Da, fericitule! Ce femeie!
— Ei bine, aceea cu care o să mă căsătoresc este micuța buclată de lîngă ea.

●

— Şi cum ți-ai petrecut vacanța?
— Am stat la Bucureşti cu bărbatul meu ca să ne hotărîm dacă plecăm la munte sau la mare.

DE-ALE MELE

Nu e suficient să critici melcul pentru ca să faci din el un bun alergător.

●

***Dacă, peste nu ştiu cîți ani,* lui Richard al III-lea i se va oferi un cal pentru un regat, îl sfătuiesc să accepte schimbul; va fi în cîştig.**

●

Pasărea *Phoenix o fi făcînd* ouă?

●

Era prea bine hrănit ca să mai guste şi literatura.

●

Misionarul avea o inimă fierbinte. Un canibal s-a şi fript cu ea.

GIUSEPPE NAVARRA ■

Nu uitați că deviza «Racului» este:
«RETRAGE-TE ÎNAINTE»

ANTON DRAGOŞ

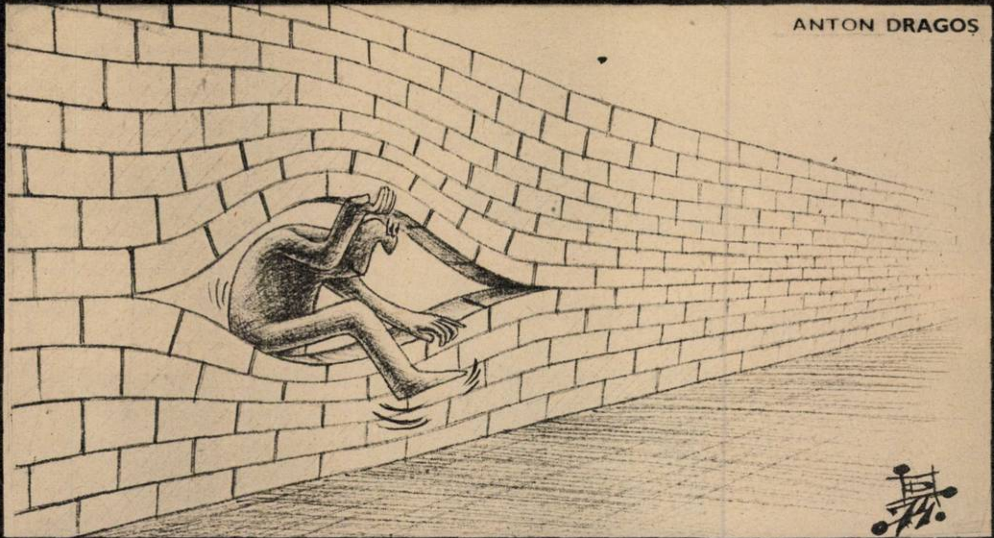

MIHAI PÎNZARU-PIM

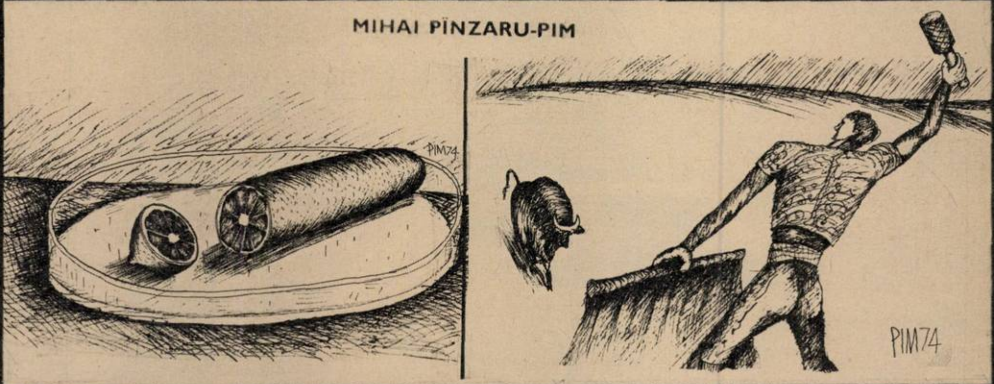

NICOLAE VIZITEU

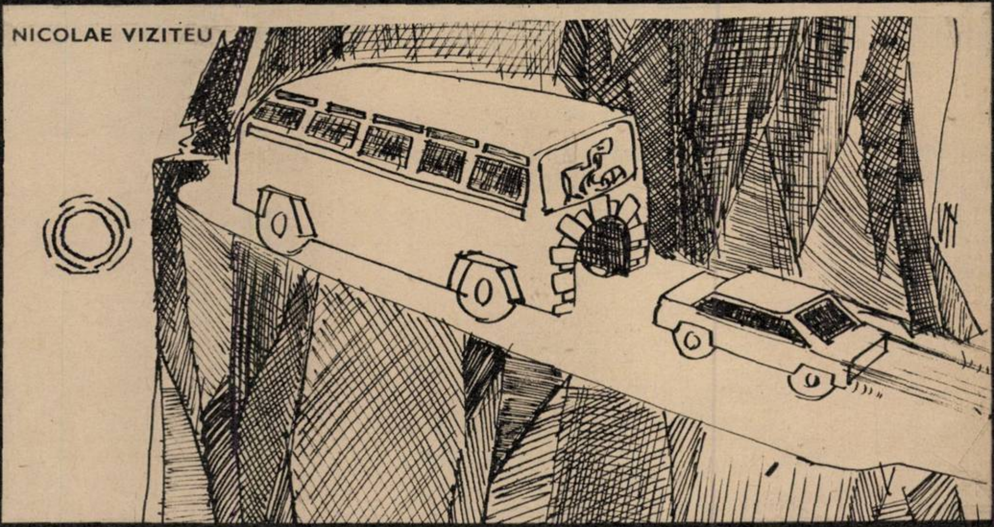

ADRIAN CURSARU

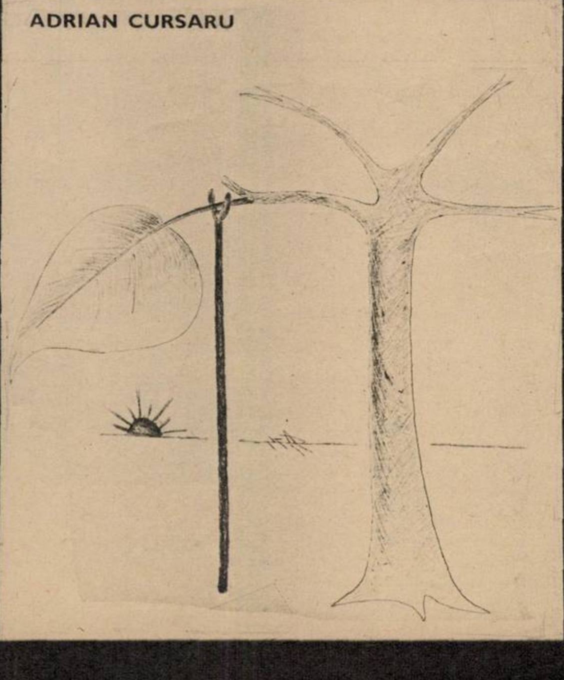

TRAIAN FURNEA

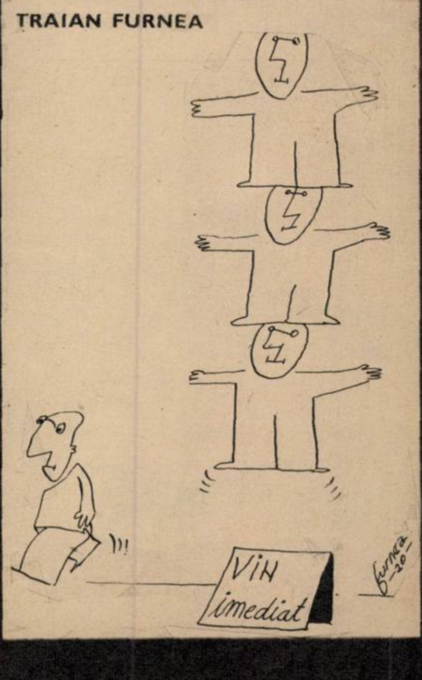

La un an de la apariția Decretului 620 cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a combustibililor și energiei.
Concluzia specialiștilor:

ECONOMIA DE ENERGIE ȘI COMBUSTIBIL NU ÎNSEAMNĂ NUMAI ECONOMIE DE LUMINĂ ȘI CĂLDURĂ

- O discuție despre perspectivele economiei de combustibil în țara noastră.
- Noi STAS-uri privind condițiile de iluminat pe drumuri, săli publice, birouri etc.
- Anul viitor toate punctele termice ale Bucureștiului vor funcționa automat; va dispărea subiectiva problemă: «e frig la noi în casă».
- Educația civică pentru economie devine și rămîne educație tehnică, o educație pentru civilizație.
- Ce cunoaște și, mai ales, ce nu cunoaște populația despre economia de energie.
- Cine răspunde de lipsa izolației termice a locuințelor. Încălzirea locuințelor cu izolația termică deficitară irosește sute de mii lei.
- Suplimentarea elemenților de calorifer — o întreprindere care durează nejustificat de mult.
- Automatizarea iluminatului. Sobe cu reținere de căldură, boilere cu programare...
- Cazuri grave, revoltătoare, ale unor locatari lipsiți de omenie și de simțul măsurii.

ADEVĂRURILE SIMPLE ȘI CURATE

Două săgeți, de culori diferite, pe același grafic. Vîrful celei care urcă aproape vertical sugerează unde am fi putut ajunge dacă... Degringolada celei de-a doua, la fel de abruptă, marchează locul unde am ajuns după excluderea lui «dacă». S-au economisit, cu alte cuvinte, sau mai precis cu alte cifre, un miliard și jumătate de kWh.

E mult? Puțin?

Specialiștii, o parte din ei, cei care vorbesc în reportajele care urmează, n-au știut să precizeze dacă aceasta este cota spre care au năzuit. S-a acționat deci conform principiului «o economie, oricît de mare sau de mică, rămîne o economie». Cert este că aspirația noastră nu este aceea de a construi hidrocentrale, într-un cuvînt de a produce electricitate numai ca s-o economisim; precum tot la fel de firesc apare faptul că finalitatea pe care dorim s-o atribuim luminii nu este aceea de a o risipi în feerii megalomane.

Decretul de acum un an fixează limpede principiile folosirii izvoarelor de energie într-un timp cînd la fel de limpede este că aceste izvoare nu sînt inepuizabile.

Pentru a stăvili risipa inutilă cu mijloacele de anul trecut, au precizat interlocutorii, măsurile de început n-au putut fi decît, prin forța împrejurărilor, radicale sau — în termenii unuia dintre specialiști — mecanice; s-au deșurubat becurile, au fost stinse vitrinele, s-au enunțat interdicții. Economiile sînt, după cum am văzut, apreciabile (ceea ce nu înseamnă că ele au fost obținute exclusiv pe seama și în detrimentul risipei).

Risipa, a stabilit ancheta, nu s-a încheiat atît de simplu. Instalațiile frigorifice din unitățile alimentare, fără termostate — «nu le putem aduce decît din import și asta costă»! — risipeau triplu decît s-ar fi cuvenit. Descoperirea ce a urmat a cutremurat cîteva conștiințe, dar puține scaune: termostatele se fabrică la Sadu-Gorj și costă 30 lei.

Din comerț, au amintit specialiștii, au fost scoase, «fiindcă așa credeam atunci că este bine», becurile de 100 wați. Ulterior s-a constatat că, apelîndu-se la mai multe becuri de 40 wați, consumul de energie era de cîteva ori mai mare, iar efectele de luminozitate, ca să zic așa, de cîteva ori mai mici. Concluzia?

Concluzia ar putea fi rezumată de asertiunea: nu orice economie este rațională. Preopinenții noștri au atras atenția că în unele țări consumul casnic de energie electrică reține treizeci de procente din consumul total, iar cifra tinde să ajungă la cincizeci. În aceste țări se studiază pînă și locul cel mai eficace de așezare a radiatoarelor. La noi consumul casnic este de asemeni ridicat. Singur adunînd circa zece procente din consumul total iar tendința este, firește, de creștere; o ascensiune controlată însă, deci rațională.

Rațional, medical adică, s-a demonstrat că temperatura optimă a unei camere este de 20 grade. Lipsa izolației termice a unor apartamente coboară mercurul termometrelor la 15 grade. Se cumpără radiatoare — dar nu cele nimerite! — și o economie de cîteva sute lei, realizată la izolație, distruge cîteva sute de mii și chiar milioane. Radiatoarele din comerț consumă nechibzuit, anapoda, sînt de fapt exact ceea ce nu ne trebuie acum. Soluția nu este, desigur, aceea de a le interzice, ci de a le înlocui cu radiatoare cu acumulare de energie, automate, cu butoane și principii tehnice în măsură să asigure încărcarea lor la orele cele mai potrivite și descărcarea la nevoie. Secretarul general al partidului, vorbind în fața cercetătorilor, arăta că misiunea acestui sector de activitate este de a visa concret, a visa în prezent, asupra nevoilor imediate și oricine își poate da seama că nu piatra filozofală o pretindem specialiștilor din acest domeniu cînd cerem să descopere sistemul prin care să astupăm crăpăturile de la ferestre, întrerupătoarele să fie automate, iar sobele să țină căldură pentru cînd avem nevoie de ea.

Cine răspunde pentru lipsa izolației termice care de dragul unor economii de cîteva sute de lei consumă sute de mii și chiar milioane?

Interlocutorii noștri au precizat că la început, prin forța împrejurărilor, nu se putea mai mult și, îndeosebi, nu se putea altfel. A trecut un an. Au fost create comisii permanente, ministerele, departamentele, consiliile populare au primit sarcini concrete în această privință.

În dorința lui curată, de a rămîne în spațiul afirmațiilor ponderate, unul dintre specialiști afirmă că e normal să nu ne grăbim, să nu cerem adică într-un singur an să se treacă la întrerupătoare automate.

Economiile realizate de populație — circa 400 milioane kW, adică acele economii pe care nu le poate dirija și dicta nimeni — dovedesc că populația a înțeles despre ce este vorba, în ce o privește și-a făcut datoria.

Un afiș, înghesuit, contrar legilor reclamei, propovăduiește înlocuirea becurilor de 100 wați cu becuri de puteri mici. Ne întrebăm și întrebăm unde este colaborarea forurilor mai sus-menționate?

Producția de energie nu scade, directivele partidului sînt clare în această privință. De creșterea planificată să beneficiem însă nu numai statistic, ci printr-un confort concret, autentic, rațional și educația în acest sens poate fi și ea una concretă, autentică și rațională. O educație cu alte cuvinte mai puțin abstractă, o educație tehnică, o educație pentru civilizație, pentru ca dintr-un leu investit într-o centrală electrică să rezulte beneficii reale de cincizeci ori mai mari. Fiindcă despre asta e vorba. Economia de energie nu înseamnă economia de lumină, ci pur și simplu de energie.

NICOLAE CRISTACHE ■

O ACȚIUNE CARE A ÎNCEPUT CU STINGEREA BECURILOR ÎN VITRINE CONTINUĂ CU MIJLOACELE AUTOMATIZĂRII

— Tovarășe inginer Dorin Merișca, în calitate de șef al Biroului de furnizare a energiei electrice și termice din cadrul Centralei industriale pentru energie electrică și termică aveți legături directe sau indirecte, practic, cu totalitatea consumatorilor de energie din țara noastră, mari și mici. Sînteți deci, prin natura sarcinilor de serviciu, obligat să simțiți permanent pulsul energetic al țării, să știți cine, ce și cît consumă. Care sînt rezultatele raționalizării consumului de energie electrică, după mai bine de un an de la apariția decretului din noiembrie 1973?

— În adevăr, perioada scursă de la aplicarea decretului este suficient de lungă pentru a desprinde concluzii semnificative și, în același timp, pentru a arunca o lumină asupra viitorului apropiat.

Decretul a pus capăt unei risipe inadmisibile, prevăzînd, între altele reducerea cu 50-60 la sută a iluminatului public. Măsura a fost aplicată cu strictețe, ajungîndu-se în prezent, în întreaga țară, la limita minimă stipulată, ceea ce a dus la o economie de 335 milioane kWh. Vorbind în limbajul simplificator al cifrelor, această economie ar acoperi singură necesitățile energetice pentru sporirea cu circa 20% a producției anuale de încălțăminte, îmbrăcăminte etc. Firește, o asemenea apreciere schematizează la extrem situația reală, dar dă totuși o idee despre eficiența măsurilor adoptate, luate în ultimele luni.

ZUMZĂITUL CARE COSTĂ MILIOANE

O economie substanțială — continuă inginerul Dorin Merișca — s-a efectuat și în sectorul iluminatului comercial, termen prin care noi înțelegem nu numai iluminatul vitrinelor și al interiorului magazinelor, ci și consumul de putere al frigiderelor alimentarelor, al lifturilor și scărilor rulante din marile magazine etc. Și în mari orașe occidentale, cu o viață comercială mai intensă decît a noastră, de pildă Parisul, luminatul vitrinelor s-a restrîns considerabil în ultima vreme, tocmai pornindu-se de la constatarea că pe această cale se pot obține economii substanțiale. La noi s-a realizat în 1974, prin restrîngerea iluminatului comercial, o economie de circa 150 milioane kWh, nu numai «umblîndu-se» la vitrine, ci și la echipamentele frigorifice, mari consumatoare de curent. De fapt, cu doi-trei ani în urmă, lucrurile se petreceau cam așa: după un timp termostatele se stricau, din cauza uzurii normale sau a unor defecțiuni tehnice și nimeni nu le repara. De ce să-și bată capul responsabilii că, de,... turcul plătește, adică statul. Și compresoarele marilor frigidere zumzăiau fără oprire. Se găsise și un pretext: chipurile, astfel, frigiderele răceau mai bine. Dar consumul nejustificat de curent?! În ultimul an s-a produs o cotitură radicală. Unitățile comerciale au fost determinate să încheie contracte cu unitățile specializate ale cooperației și termostatele funcționează din plin. Numai la București s-a realizat prin această metodă simplă o economie de circa șase milioane kWh. Pe scara întregii țări economia s-ar cifra la zeci de milioane de kWh, dar în provincie acțiunea este încă în desfășurare și nu ne putem lăuda, deocamdată, cu rezultate deosebite.

Alt aspect: așa-numitul iluminat de securitate în magazine, în orele din afara programului.

Soluția ar consta în introducerea de întrerupătoare automate, dar... ne mișcăm greu.

Și la capitolul iluminat general — în birouri, săli de spectacole etc. — s-au obținut rezultate îmbucurătoare: o economie de circa 350 milioane kWh în 1974, prin reducerea iluminatului cu 22,5%. Din controalele noastre rezultă însă că aici începe să se resimtă o oarecare delăsare. Dacă imediat după intrarea în vigoare a decretului normele stabilite erau respectate strict, în ultima vreme sîntem mai puțin ascultați. Oare pentru că organele noastre de control nu au și posibilitatea să aplice amenzi, ci doar să sfătuiască?!

ȘI ACASĂ LA EL OMUL TOT CETĂȚEAN RĂMÎNE

Sînt spectaculoase, chiar de-a dreptul neașteptate — observă interlocutorul nostru — economiile realizate în iluminatul casnic. Tocmai în acest sector posibilitățile de intervenție din afară sînt mai limitate și este îmbucurător să constatăm — cifrele o dovedesc indubitabil — că populația a răspuns în masă chemării partidului, reducînd în mod voluntar consumul de energie. Iată o dovadă de autodisciplină care merită relevată. În adevăr, dacă din 1966 pînă în 1973 creșterile procentuale la consumul de electricitate pentru uz casnic au fost — 24% în 1966 și apoi, succesiv, 13%, 20%, 14%, 14%, 13%, 15%, 10% — în 1974 curba a scăzut brusc: doar 2%, aceasta în condițiile în care numărul consumatorilor a sporit — în acest an — cu circa 300 000! Nu s-a coborît deci sub limita nevoilor legitime, ci, pur și simplu, s-a pus capăt risipei. Rezultatul: 400 milioane kWh economisiți într-un singur an.

Excluzînd consumurile de energie industrială — problemă prea specializată pentru a fi abordată cu folos în scurta noastră convorbire — pot să vă prezint bilanțul economiilor «la banca kilowaților» realizate în 1974 în toate cele patru sectoare mai susamintite, ca urmare a măsurilor energice inițiate de conducerea superioară.

Ar fi greșit să deducem din cele ce preced că s-a făcut tot ce era posibil. După cum bine se știe, criza combustibilului a devenit un fapt de viață al lumii moderne, de care și noi, ca țară în rapidă dezvoltare, trebuie să ținem seama în mod permanent.

Așadar, ce ar mai rămîne de făcut?

În anul 1974 au fost luate acele măsuri care se puteau aplica relativ ușor, pe linie administrativă. Acum trebuie mers în adîncime. Se lucrează, în prezent, la normative amănunțite privind iluminatul. În noiembrie 1973 situația era de așa natură încît nu mai era timp pentru alcătuirea unor ample normative — lucrare pretențioasă, care reclamă colaborarea unui mare număr de ministere, de tehnicieni și de specialiști — și s-a procedat la reduceri ale iluminatului între 30% și 60%. Aceasta a însemnat, în unele cazuri, pur și simplu deșurubarea unor becuri. Cu alte cuvinte, reducerea s-a aplicat mecanic. Repet, era normal să se acționeze astfel în situația dată, fapt învederat și de rezultatele pe care vi le-am citat. În prezent, pe baza experienței acumulate și prin conlucrarea tuturor forurilor interesate, se elaborează normative care merg pînă în cele mai mici amănunte, și deci sînt mai corespunzătoare decît STAS-urile în vigoare, stabilind condițiile de iluminat în cele mai variate locuri de muncă, pe drumuri publice, în săli de spectacol, spitale, birouri etc., cu respectarea strictă și diferențiată a normelor sanitare. Este vorba, așadar, de o perfecționare a criteriilor.

FEREASTRĂ SPRE VIITOR

O problemă deschisă — subliniază inginerul Dorin Merișca — rămîne aceea a extinderii automatizării și consider că treapta următoare pe care trebuie să urcăm este tocmai aceasta. Automatizarea ar rezolva și problema iluminatului de securitate despre care am mai vorbit și tot ea ar putea oferi soluții și în alte numeroase situatii. Mă refer, în special, la energia electrică folosită în scop casnic. Pe plan mondial consumul în acest sector crește vertiginos. În Anglia, țară cu o industrie dezvoltată, deci mare consumatoare de energie, el reprezintă totuși 30% din consumul rațional și în Republica Federală Germania va depăși probabil 50%, în 1980. Aceste cifre indică dimensiunile problemei, fiindcă nu încape îndoială că și la noi, pe măsura creșterii nivelului de trai, consumul casnic de energie va spori în mod spectaculos, în special pe seama încălzitului și a gătitului electric.

Ce se întîmplă *acum* cu radiatoarele electrice, de pildă? Cetățeanul cumpără cu 1900 de lei un radiator de 2 kW. Investiția lui pe kilowatt este deci de 950 lei. Ce e de făcut? Să se interzică vinderea radiatoarelor? Ar fi absurd. Probabilitatea de programare, pe bază de automatizare cu ceasornic, a încălzitului electric după nevoi strict precizate, în cursul zilei și nopții — cutare temperatură la cutare oră și apoi stingere automată, performanță imposibil de realizat în sistemul de încălzire centrală — prezintă un imens avantaj economic. Nu este prea devreme să ne gîndim la aceste lucruri: automatizările respective nu sînt pretențioase, dar totul trebuie orînduit din timp. E numai un exemplu. Consider, așadar, că trebuie să ne angajăm într-o nouă fază a bătăliei pentru economisirea de combustibil. O etapă superioară în care lupta se va da cu mijloacele automatizării.

Un al doilea element l-ar reprezenta izolarea termică a locuințelor, al cărei cost se amortizează înzecit: de o parte, poate cîteva mii de lei în plus, de cealaltă, zeci și sute de mii de lei irosiți de stat și de cetățean de-a lungul a zeci de ani de acum încolo pentru încălzirea unor locuințe cu izolația termică deficitară. Firește, aprofundarea problemei în discuția noastră ne-ar duce prea departe, dar ea există și de ea trebuie ținut seama. Am profitat de acest prilej pentru a o semnala, fiindcă, după părerea mea, nici o discuție cinstită despre realizările și perspectivele apropiate ale economiei de combustibil în țara noastră nu poate eluda aceste două elemente esențiale: automatizarea și izolarea termică a locuințelor. Nu spun că nu există preocupări la noi în aceste domenii, dar mă întreb dacă ele nu sînt prea timide. Mi se pare deci normal ca o discuție care a început cu stingerea becurilor în vitrine să se termine deschizînd o fereastră spre viitorul apropiat. Fiindcă, nu uitați, în energetică mîine începe azi.

LIONEL NIȚESCU ■

CE ECONOMISIM LA TERMIC PIERDEM LA ENERGIE ELECTRICĂ SAU, CUM SPUNE PROVERBUL, CE LUĂM PE MERE DĂM PE PERE

La capătul a două zile de documentare, de alergătură prin birouri și dispecerate, printre teorii și postulate, păreri și opinii despre cum putem face economie de energie, o economie inteligentă și rațională, care să nu ne afecteze confortul urban, cum putem participa și noi, cetățenii, la această acțiune națională, îmi vine să vă întreb — și nu chiar absurd, ca în teatrul cu același nume — «Dumneavoastră aveți termometru de cameră?»

— Dacă s-a creat o anumită stare de spirit — e adevărat nu cred că nu trebuie să vorbim despre ea, ea trebuie luată în calcul, și nu numai constatativ, dar s-o și rezolvăm — este în primul rînd subiectivism, opinează inginera Sofița Friedman de la serviciul plan-dezvoltare din cadrul Întreprinderii electrocentrale - București. Omul era obișnuit acum cîțiva ani cu 24—26 de grade în locuințele încălzite prin termoficare, obișnuit să stea acasă în maieu și totuși să-i fie cald. Puțini știu însă că e o temperatură nesănătoasă. Mă rog, nu sînt medic, dar oricine cunoaște din experiență și din bunsimț că în încăperile supraîncălzite e un aer uscat care la rîndu-i usucă mucoasele căilor respiratorii, care supune organismul la un efort de adaptare de la temperatura prea ridicată dinăuntru la temperatura prea scăzută de afară. Ar trebui să se facă educație publicului în acest sens.

— Bun, aspectul educativ e o problemă care trebuie pusă, discutată și rezolvată, dar e și cealaltă problemă — să spunem și celălalt adevăr — cu sau fără termometru, în multe blocuri e frig, mercurul coboară sub 20 de grade. De ce?

— E adevărat, și la noi vin sesizări de felul acesta, ne răspunde tovarășul director general de la G.I.G.C. Dar sînt nesemnificative, să știți. Capitala are 4 secții mari de termoficare și se înregistrează cam 20—25 de reclamații la fiecare, în total cam 100 pe zi. În cifră absolută e mult, mai ales dacă ținem cont că oamenii se mai adresează și dumneavoastră și altor ziare și pe la consiliile populare, totuși la 180 000 de apartamente cît încălzim noi prin termoficare procentul de sesizări rămîne mic. Iar multe sînt nefondate. Ne-am dus acasă la cetățenii respectivi, am măsurat temperatura cu termometrul și erau 20 de grade. Deci, nu toți au înțeles decretul. E adevărat că s-au înregistrat în unele locuri și temperaturi sub 20 de grade, fiindcă mai sînt neetanșeități la uși și la geamuri ce creează curenți și răcesc aerul.

— Bine, dar nu este vina cetățeanului!

— Trebuie chemați constructorii înapoi acolo unde deficiențele sînt grave și se datorează lor, apoi un minim de grijă trebuie să aibă și cetățeanul. N-o să se ducă primăria la el, ori I.C.A.B.-ul să-i fixeze burleți la uși și la ferestre !

E adevărat că la unii am găsit elemenți de calorifer înfundați cu pietricele, nisip, resturi de moloz din timpul construcției și care împiedică funcționarea normală a acestora, radiatoare neaerisite, deci instalații neverificate și nepregătite pentru iarnă. Aici vina este a personalului de întreținere. De asemenea mai există, noi nu ascundem, apartamente, încăperi al căror număr de elemenți este insuficient în regimul actual de căldură. Pentru acestea am luat măsuri să se suplimenteze.

— În plină iarnă?

— Treptat. O parte s-a realizat în vară, restul anul viitor.

— Deci, pentru iarna asta să-și cumpere o plapumă în plus, să nu-și cumpere termometru, în schimb, își vor cumpăra cu siguranță un radiator electric și, cum spune proverbul, ce luăm pe mere, dăm pe pere. Economisim la termic și pierdem la energie electrică, ceea ce în ultimă instanță înseamnă tot combustibil, tot materia primă deficitară pe plan mondial. În plus, omul mai riscă să fie «prins» de I.D.E.B. și să fie serios amendat.

— Aș vrea să fiți convinsă că economia pe care o realizăm noi în materie de energie termică se face prin reducerea risipei și nu prin reducerea confortului.

— Convingeți-mă!

— Ca să putem asigura constant, la orice oră a zilei acea temperatură optimă de 20 de grade, atît de pusă la îndoială de unii cetățeni, sîntem în curs de finalizare a unei acțiuni de automatizare a punctelor termice. La ora actuală avem în București peste 120 de puncte termice automatizate. Acest sistem a fost realizat de specialiștii noștri, de un colectiv de la Serviciul de proiectare, condus de inginerul Tiberiu Stănescu, iar aparatele, regulatoarele automate de debit și de temperatură s-au asimilat în țară, le fabrică prin cooperare cîteva întreprinderi. E vorba de o aparatură care comandă și reglează automat debitul de apă și de căldură în funcție de necesitățile grupului de blocuri pe care îl deservește punctul termic respectiv. Anul viitor toate punctele termice ale Bucureștiului vor funcționa automat și sperăm să dispară și problema subiectivă «e frig la noi acasă».

CICI IORDACHE ■

ORAȘUL POATE FI MAI LUMINOS CU UN CONSUM MAI MIC DE ENERGIE

La Întreprinderea de distribuție a energiei electrice–București, de vorbă cu inginerul Ion Ştirbulescu, şeful biroului Mici consumatori din cadrul serviciului Furnizarea energiei electrice.

— Tovarăşe Ştirbulescu, ce înseamnă economia de energie electrică?

— Energia electrică nu se poate stoca. De aceea, economia de energie electrică înseamnă că respectiva cantitate de energie nu se mai produce. Asta se reflectă într-un consum mai redus de combustibil în centrale.

— Şi totuşi, unele centrale şi-au menținut capacitatea de producție iar altele chiar şi-au mărit-o.

— Este şi firesc să fie aşa. Şi-au menținut capacitatea de producție, sau chiar şi-au mărit-o acele centrale care funcționează cu combustibili inferiori, pentru a prelua o parte din sarcina acelora care folosesc de pildă petrolul. Ştim cu toții că, în ultima vreme rezervele de petrol, cărbune, gaze naturale au scăzut vertiginos şi de aceea trebuie să fim mai zgîrciți cu nişte bunuri pe care pămîntul nu le mai are din belşug.

— Deci, tendința de a consuma energie electrică trebuie stăvilită.

— Dimpotrivă. Trebuie stimulată. Dar acest consum trebuie făcut cu cap.

— Cum se poate realiza asta?

— Vedeți, s-au luat măsuri din cele mai diferite pentru a economisi energia electrică. S-a redus iluminatul pe străzi, s-au introdus în blocuri automate pentru iluminarea scărilor. Numai prin renunțarea la iluminarea continuă a puțurilor şi cabinelor de ascensor s-au realizat economii de 5 milioane kWh pe an. Luați de vîrtej am mai sărit şi peste cal. De pildă, s-au scos din comerț becurile cu o putere mai mare. Un bec de 100 wați dă un flux luminos de 1 020 luxi. Un bec de 40 wați dă 315 luxi. Oamenii, nemaigăsind becuri de o putere mai mare, au luat mai multe cu o putere mai mică. Dar trei becuri de 40 wați, deşi consumă mai mult, nu compensează fluxul luminos al unui bec de 100 wați. Evident, acum se găsesc în comerț becuri de toate mărimile. Ne-am dat seama că nu cu măsuri pripite vom obține economiile pe care le dorim.

— Printre primele măsuri luate în urma Decretului 620 a fost reducerea cu 50 la sută a iluminatului pe străzi.

— Da. Pentru că de acest iluminat se izbeşte toată lumea. Dar pierderile cele mai mari nu sînt la iluminatul public. Orbecăiam uneori pe cîte o stradă şi în sinea mea mă tot întrebam cum e posibil ca, în acelaşi timp, 40 la sută din agregatele frigorifice din Bucureşti să meargă non-stop, deoarece nu aveau termostate, şi consumau de trei ori mai multă energie decît le era necesară. Cînd le-am atras atenția celor în cauză, ştiți ce mi-au răspuns?

— Nu.

— Mi-au spus că nu există termostate. Că sînt numai din import. Şi culmea, ele se fabrică la I.M.-Sadu şi costă 30 de lei bucata. Le-au introdus pînă la urmă şi s-au realizat economii de 7,5 milioane de kWh pe an.

— Mai aveți un asemenea exemplu?

— La instituții şi în comerț se foloseşte iluminatul cu becuri cu descărcări în gaze (neon, vapori de mercur). Introducerea unor condensatoare (care există. se fac la I.P.R.S.-Băneasa) ar reduce pierderile de energie electrică în rețele cu o cantitate mai mare decît economiile de energie electrică realizate în Bucureşti.

— Acasă, fiecare din noi, fără a se priva de nici unul din avantajele puse la dispoziția noastră de tehnică, poate să consume mai puțin curent electric?

— Da. Prin educarea consumatorilor de energie electrică. Printr-o vastă acțiune de lămurire a lor. Din păcate, aceştia nu cunosc lucruri elementare în legătură cu utilizarea energiei electrice. Ştiți că există perioade cînd rețeaua este suprasolicitată şi alteori cînd există o perioadă de «gol», de sarcină redusă. Pentru noi este mai avantajos un consumator care consumă în perioada de sarcină redusă, în special noaptea. Un posesor de boiler vrea să aibă apă caldă toată ziua. Lucrul e perfect posibil fără ca aparatul să fie pus în priză 24 de ore din 24. Dealtfel, este interzis de a conecta la rețea boilerele şi radiatoarele între 6,30-12 şi 17-22, cînd se socoteşte că rețeaua este supraîncărcată.

Ion Ştirbulescu continuă:

— Ne-am obişnuit de mult să folosim obiectele de uz casnic, tot felul de aparate, dar nu ştim mai nimic despre ele, mulțumindu-ne să le manevrăm doar butoanele. Există o indicație potrivit căreia posesorii de boilere au dreptul să solicite centrului de servire al întreprinderii furnizoare de energie electrică să li se aplice tariful combinat (0,50 lei/kWh şi 0,30 lei/kWh) cu tariful de noapte, cînd se aplică tariful de 0,20 lei/kWh. Pentru asta noi montăm contoare cu dublu cadran şi ceas. Dar nu ne cere aproape nimeni acest lucru. Şi nici măcar în prospectul boilerelor nu scrie.

Folosind boilerul cu acumulare de căldură numai noaptea, ziua poți să ai apă caldă şi te costă şi mai puțin. La fel se întîmplă şi cu încălzirea electrică. Ea nu poate fi avantajoasă decît prin folosirea sobelor cu acumulare de căldură, care consumă energie electrică numai noaptea, cînd rețeaua nu e solicitată, acumulînd o cantitate de căldură pe care apoi o eliberează controlat, după necesități, în tot cursul zilei. Dar oamenii, în neştiința lor, şi-au dărîmat sobele de teracotă şi şi-au cumpărat radiatoare, care produc căldură numai atîta timp cît sînt în priză, consumînd deci curent în tot cursul zilei, ceea ce e dezavantajos atît pentru ei cît şi pentru economia națională.

GEORGE ARION ■

ACTE CLANDESTINE ALE EGOISMULUI

(Sondaj pe trei artere ale oraşului — Grivița, Giuleşti, Piața Gării de Nord)

Decişi să nu fim, la rîndu-ne, subiectivi, decişi să constatăm la fața locului ce se întîmplă cu termometrul de cameră, am solicitat Grupului de întreprinderi de gospodărie comunală acordul şi ajutorul să întreprindem un sondaj prin apartamentele cetățenilor.

Ne oprim la una din cele patru mari secții de termoficare ale Capitalei, la cea de pe Calea Griviței aflată ceva mai încolo de Gara de Nord. Şeful secției, inginerul Eugen Dumitriu ne informează că dînşii asigură căldura şi apa caldă menajeră pentru mai bine de 20 000 de apartamente, din cartierele Giuleşti, Bucureştii Noi, Grivița, 1 Mai, Pajura, Bd. Miciurin, Dinicu Golescu, Splaiul Independenței, adică toată partea de nord a Bucureştiului. Prin 141 de puncte termice.

— Ce fel de reclamații primiți, tovarăşe inginer? Putem să consultăm registrul?

Deschidem, citim, facem un mic calcul şi constatăm: de la 26 octombrie — de cînd s-a început încălzirea termică fără întrerupere — pînă în ziua curentă, 25 noiembrie a.c., s-au înregistrat 687 reclamații. Destul de multe. Nu se poate ignora că, într-adevăr, pentru cetățeni regimul actual de căldură constituie o situație specială la care reacționează. Într-un fel sau altul, justificat sau nu. Şi cum vom vedea, nu numai prin reclamații (mai mult sau mai puțin întemeiate, mai mult sau mai puțin drepte).

— Dacă le veți urmări pe toate o să constatați cîteva genuri de nemulțumiri. Întîi — lipsa de căldură, doi — lipsa de apă menajeră fierbinte. Apoi defecțiunile curente: coloane înfundate, spargeri de teuri la calorifer...

— Vă propun, tovarăşe inginer, să ne oprim la primele două, celelalte sînt mai mult sau mai puțin curente, inerente, nu țin neapărat de regimul actual de încălzire. Sînt adesea întemeiate? De ce oamenii n-au apă menajeră fierbinte şi o au sub 40 de grade, uneori sub 35 de grade?

— Foarte multe sînt neîntemeiate. Iar cînd sînt intemeiate, nu toate se datorează nouă, celor care le furnizăm căldura, ci tot dumnealor, cetățenilor.

— Cum adică? De exemplu?

— Să vă explic eu o situație, intervine instalatorul David Diaconescu de la serviciul de intervenții. La 8,30 a venit la noi cetățeanul Coşaru din Griviței 212, scara G, etaj V, apartamentul 20. A reclamat că n-are căldură la bucătărie. Nu se încălzeşte deloc caloriferul. Am crezut că e neaerisit. La 8,35 am plecat acolo. Ştiți ce era? Coloana instalației de căldură se închide în apartamentul de la ultimul etaj printr-un calorifer. Respectiv, în bucătăria lui Decebal Hoholea de la etajul VII, apartamentul 32, care ține închis caloriferul. Spune că el n-are nevoie de căldură şi că nu-i dă drumul orice-am face noi.

— Şi noi nu putem să facem nimic, precizează inginerul Dumitriu. N-avem nici un instrument de amendă, ori pentru o altă sancțiune ca să-l obligăm să lase coloana să funcționeze normal, deşi privează pe toți ceilalți colocatari — de la etajul VI la parter — de căldură la bucătărie.

— Şi nu există absolut nici o măsură ca să se curme o astfel de inepție?

— Din punct de vedere tehnic, nu. Asta e soluția constructivă. Dacă administratorul sau comitetul de bloc nu-l determină, altă cale n-au, decît să-l dea în judecată. Însă nu-i singurul aspect de egoism şi de indiferență civică — «mie să-mi fie bine». Foarte mulți locatari, ca să aibă ei mai multă căldură, mai ales cei de la etajele superioare, îşi montează clandestin, prin instalatori neautorizați, sisteme de aerisire a caloriferului. Astfel, golesc coloana, si un timp, pînă se încarcă iarăşi, nu mai circulă apa caldă prin elemenți, cîteva ceasuri fiind într-adevăr frig. Am avut cazuri foarte grave şi foarte serioase în Bd. Constructorilor din cartierul Giuleşti şi aci, în Piața Gării de Nord, pe Dinicu Golescu 23-25. Coloana de căldură se termină la ultimul etaj, de regulă printr-un robinet bine închis. Unii cetățeni, ca Niță Marin de la ultima adresă, desfac robinetul, cu un patent, iau apa fierbinte în găleți ori, pur şi simplu, îi dau drumul să curgă pe terase. Se pierde astfel, inutil, o enormă cantitate de apă fierbinte, golind toată instalația de la punctul termic. Lasă în felul acesta, nu un bloc, ci blocuri întregi, pînă la 10-20 de imobile, cîteva ceasuri bune fără căldură şi fără apă caldă. Cetățenii nu cunosc cauza şi plouă cu reclamații la noi. Şi nici în acest caz nu avem vreun instrument de pedepsire a făptaşului. Întîi, e greu să-l prinzi, doi, chiar dacă l-ai prins n-ai ce să-i faci. Iar a treia categorie de asemenea acte necivice se înregistrează pe Bd. 1 Mai. Cunoaşteți de la conducerea noastră că pe această arteră, în multe blocuri, capacitatea de încălzire a radiatoarelor e mică în raport cu volumul apartamentului. Constructorii n-au prevăzut, se pare, eventualitatea unor reduceri de încălzire, deşi un proiectant bun ar trebui să prevadă toate situațiile posibile. Starea se va rezolva în viitor. Treaba e complicată şi costisitoare. Trebuie deschis şantier de instalații în cvartalul respectiv. Or, pe de o parte nu-i posibil în plină iarnă, iar pe de alta, în momentul de față, nu ştim cine ar trebui să deschidă şantierul şi să investească banii. Fiindcă, oricît ar părea de ciudat, caloriferele au doi proprietari. Fiind parte din imobil sînt ale ICRAL-ului, şi cu toate acestea, printr-o recentă reglementare noi, termoficarea, ne ocupăm de întreținerea, verificarea, repararea lor. Dar să revin la ceea ce fac unii cetățeni. Îşi instalează în apartamente, tot clandestin, şi tot pe cont propriu, neautorizat, calorifere în plus sau îşi suplimentează numărul de elemenți. Dar punctul termic este dimensionat pentru o anumită capacitate. Cel care şi-a instalat încă un calorifer fură, da, acesta este cuvîntul, fură, literalmente, căldura celui din apartamentul de deasupra şi a vecinului de palier. Şi aici la fel, chiar dacă îl descoperim, n-avem ce să-i facem.

— Înțelesesem că e voie, din moment ce e nevoie, de elemenți în plus.

— Da, dar numai cu soluția I.P.B.-ului, adică a proiectantului şi cu autorizația ICRAL-ului, fiindcă instalația este calculată pe un anumit consum şi cu un anumit procent de pierderi de căldură... Nu vă mai spunem de situațiile cînd, unii cetățeni îşi instalează calorifere în balcoanele închise, cînd mulți posesori de automobile îşi spală maşinile cu apă caldă şi o risipesc.

— Nu mi-ați răspuns, tovarăşe inginer, de ce apa caldă nu e, practic, prea caldă?

— Totul de pe lumea asta, adică nici o instalație din lume, nu e proiectată la capacitate maximă, ci la una medie. Aşa şi uzinele noastre de termoficare.

Or, sîmbăta la noi e un consum fantastic de apă fierbinte. Din această cauză viteza de trecere a apei reci prin instalațiile de încălzire e foarte mare şi n-are timp să ajungă la temperatura dorită. Solicitarea fiind aşa de mare, nici presiunea apei reci nu mai e corespunzătoare. Aşa că, în general, sîmbăta şi duminica, etajele superioare nu prea au apă fierbinte şi uneori nici rece. Ar trebui să ne cam schimbăm obişnuința de a spăla rufele şi a ne spăla numai sîmbăta.

*

Cu acest preambul în carnetul de note, însoțită de maistrul Alexandru Neuman de la dispeceratul de intervenții, şi de două termometre de cameră, plecăm, cum se zice, pe teren.

Griviței 216. Bloc I. Un colos de 12 etaje vizavi de marile Uzine Grivița, a căror centrală termică dă rețelei de termoficare a zonei o anumită parte din energia ei. Iar cetățenii a căror ferestre dau spre uzină mai oftează după aburul pe care îl văd dimineața, pulverizîndu-se în spațiu şi tare l-ar vrea în caloriferele lor. Dar asta-i altă treabă. Etajul XII, apartamentul 47. Ne răspunde Margareta Iancu. «E cald la dumneavoastră?» Ca răspuns, ploaie de vaiete. Ne duce în camera surorii sale, unde există un sugar. Punem termometrele. Aşteptăm. Sînt 21 de grade. Dar un val de miros de gaz metan sufocă aerul. «Da, avem aragazul aprins. Ce să facem?! Ne e frig».

Apartamentul 44. Ana Ionescu se plînge că nu e suficient de cald în sufragerie. Într-adevăr, termometrul nostru înregistrează 19 grade. Ne uităm la ferestre. Neetanşe. Gospodina recunoaşte şi n-are replică la întrebarea noastră: «După părerea dumneavoastră, cine ar trebui să vi le etanşeze?» În celelalte camere 21 de grade. «Dar apa caldă, e fierbinte?» «Nu prea. Mai ales sîmbăta».

Mergem în vreo 10 apartamente, situații şi răspunsuri similare. Termometrele noastre înregistrează totuşi 22 şi 23 de grade. Fiindcă pretutindeni gurile de aragaz ard, mirosul trădează, fără să ni se spună. Iată o stare la care trebuie să se mediteze serios. Ce fel de economie facem? Ca şi în cazurile cu radiatoarele electrice. Economisim la energie termică şi consumăm gaz metan prin aragaze, care, e prea bine ştiut, este şi extrem de nociv sănătății. Acelaşi lucru am constatat în apartamentele din Bd. Constructorilor nr. 6, în Bd. Dinicu Golescu. Aragaze, aragaze arzînd, cu trei, cu patru ochiuri. De aceea, oamenii se plîng, mai ales, de temperatura apei calde. «Ca să spăl rufe, o mai pun la încălzit pe aragaz», îmi spune Maria Popovici, din Griviței 216, apartamentul 27. «Trebuie să fac baie copiilor la prînz, fiindcă seara e doar călduță. Dar ei mai ies afară la joacă şi răcesc», declară Anica Trofin din Constructorilor 6, etaj IV, ap. 37.

— De ce aceste situații, tovarăşe Neuman?

— E adevărat, cînd dăm apă fierbinte în circuit ca apă menajeră, este mai puțină pentru încălzit şi invers. Asta la orele de vîrf.

Cu alte cuvinte e cam adevărat ce spune Gheorghe Duțulescu, vicepreşedintele asociației de locatari din Bd. Dinicu Golescu 23-25. «Cînd e apă caldă nu-i căldură, cînd e căldură nu prea-i apă caldă».

CICI IORDACHE ■

ÎN LUMEA CU FOLOS A PĂSĂRILOR ȘI ANIMALELOR MICI

Găini albe, pestrițe, roșcate, cocoși cu creasta înaltă, rațe negre, cîini cu ochi patetici, peruși, porumbei gușați, vulpi ar*gintii, nutrii, iepuri și din nou păsări: bibilici*, fazani, prepelițe etc. AVIROM-74 este a doua ediție a expoziției republicane de păsări și animale mici. Patru mii de metri patrați ocupați, patru mii de exponate din toate județele țării. Doctorul Nicolae Panait, vicepreședinte al AVIROM-ului definește în cîteva fraze caracterul și scopul expoziției:

«*Prin manifestarea similară desfășurată* în anul trecut s-a demonstrat utilitatea popularizării creșterii păsărilor și animalelor mici: există posibilități neexploatate în acest sector. Anul acesta prezentarea varie*tății fondului genetic și a condițiilor de creș*tere, dezvoltare și diversificare cît și schimbul de experiență între crescători constituie principalele meniri ale expoziției noastre. Nu trebuie omis, dacă ne gîndim la pitoresc, caracterul de agrement valabil pentru toți vizitatorii.

Expozanții sînt cei mai buni crescători din țară și au adus cu ei roadele unei munci *atente și pline de dragoste, desfășurate de-a* lungul mai multor ani. Unitățile socialiste de producție prezintă păsări pentru producția de carne și ouă, adevărate recorduri în materie. Un exemplu: prin ameliorarea *rasei de păsări mici consumul de nutreț* combinat a scăzut la 180 grame pentru fiecare ou iar producția de ouă a crescut, firește, ajungînd la o medie de 250 bucăți pe an. Iar munca de ameliorare continuă. Specialiștii care vin în expoziție cercetează asemenea rezultate, propun măsuri. Centrala avicolă — de pildă — ne solicită material biologic (păsări de diferite rase) pen*tru cercetări în cadrul fermei republicane* genetice Mamaia Sat.

Totodată, în cadrul expoziției facem cunoștință cu oaspeții de peste hotare. Crescători din R.D.G., Ungaria, R.F.G. etc. ne propun colaborarea pentru anumite ameliorări. Se pare că rezultatele actualei expoziții ne vor determina să oferim viitoarei ediții un caracter internațional».

*

Expoziția încîntă prin diversitatea exponatelor vii, prin explozia de culori. Nu auzisem încă un cor de peruși și nu văzusem încă galinaceea numită «gît golaș de Transilvania» — varietate românească, singura recunoscută pe plan internațional. Se ocupă de această varietate în special crescătorii din Sighișoara care au primit pentru exponatele lor calificativul excepțional. Cu excepțional sînt notate cumințile și micile păsări albe «Rosso» și «Albo», varietăți hibride din care I.A.S.-urile cresc milioane de bucăți. La prima varietate s-a obținut o producție de 240-260 ouă anual iar la cealaltă 255-280. Cu excepțional sînt notate și exponatele crescătorului Gh. Beraru din Lugoj, președintele asociației locale. Cu excepțional vizitatorii notează porumbeii «voiajori de frumusețe», vulpile și nurcile prezentate de stațiunea experimentală Tîrgu Mureș. Alături de vulpi și nurci o firmă din R.F.G. expune animalele de blană «chinchilla». Calificativul excepțional este dat și produselor din carne de pasăre — salam, mușchi presat, ruladă afumată, cîrnăciori; la standul unde sînt desfăcute asemenea mărfuri afluența vizitatorilor este mare — o dovadă că asemenea sortimente ar fi potrivite și în vitrinele frigorifice ale magazinelor.

Dincolo de aprecierile publicului larg, urmează cuvîntul specialiștilor. Doctor Ruxandra Aldescu — I.A.S.–Băicoi: «Un veritabil schimb de experiență privind la scară industrială realizările de ordin genetic». Paul Chivu — tehnician veterinar la Complexul agricol «Manasia»: «Sînt aici cu exponatele complexului. Mă interesează totodată rezultatele excepționale obținute de crescătorii individuali. M-au impresionat aceste păsări mari și frumoase — adevărate vedete — poate vom putea să le creștem și noi». Ovidiu Ionescu — student anul II — Facultatea de zootehnie București: «Dacă-mi permiteți o observație: la noi în țară este mai puțin dezvoltată creșterea animalelor de blană. În deltă nurcile trăiesc în libertate. Cu puține amenajări s-ar ajunge la ferme de producție cu rezultate deosebit de valoroase».

Păreri diferite, dar interesul este general.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

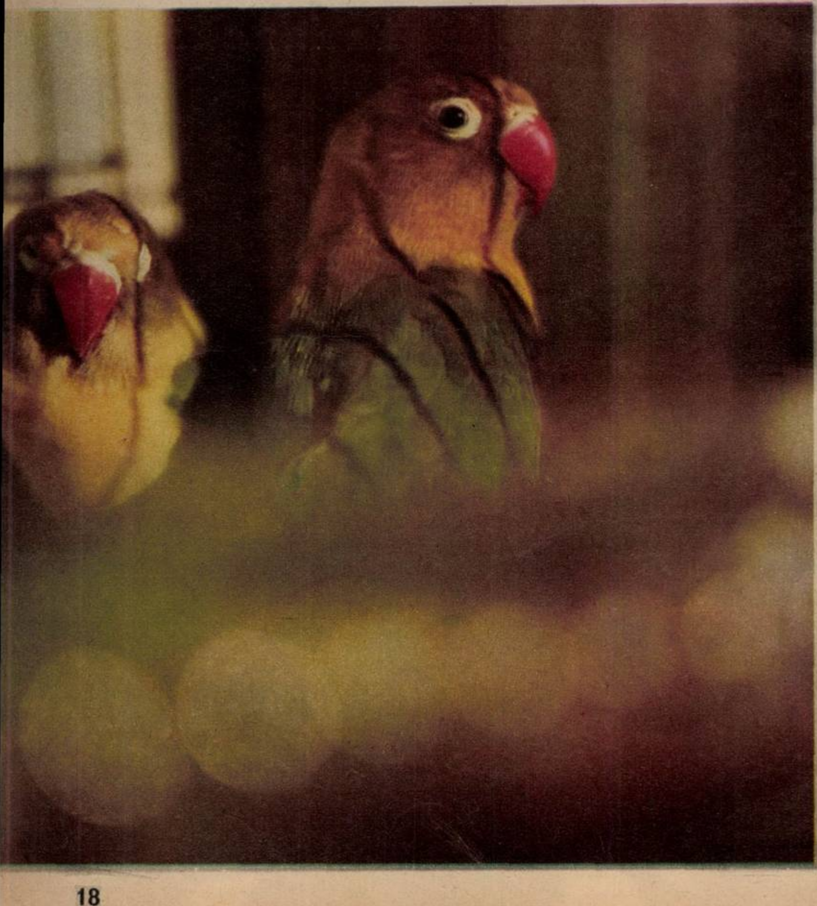

Fotografii de ELENA GHERA

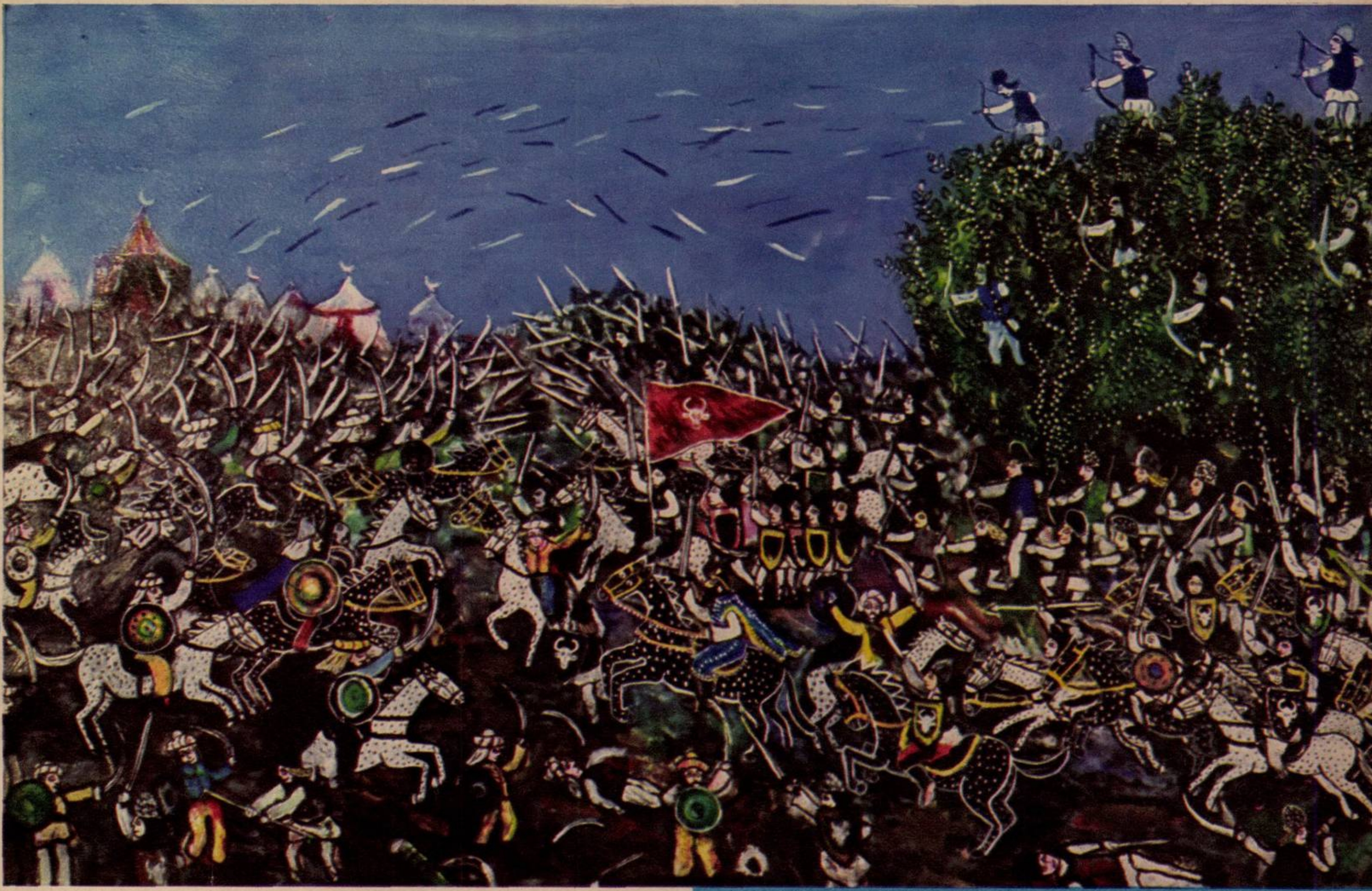

Lupta de la Jariștea.

EMIL PAVELESCU

După ce i-am văzut tablourile la Ateneul Tineretului din București și am schimbat cîteva cuvinte, propunîndu-i să expună și la Cenaclul «Flacăra», l-am reîntîlnit pe culoarele redacției, cu aerul lui indiferent de băiat de București, fost giuleștean (din Giuleștiul acela necvartalizat), vorbăreț ca o taxatoare dar politicos, plin de respect.

Imaginați-vă un asemenea om (31 de ani, tată a trei copii) intrînd în Casa de cultură a sectorului 6, ducîndu-se la cercul de arte plastice și spunînd că vrea să picteze ca Rubens! Mai încercați să vă imaginați reacția pictorului Lucian Cioată (mare amator și animator al artei naive) cînd a fost pus în fața unor tablouri pe care aspirantul la măiestria lui Rubens le pictase așa cum știa el, adică așa cum le vedeți în această pagină color de revistă. Imediat, pictorul Cioată i-a spus omului nostru că lucrările sale au candoare și că deci el fiind un pictor naiv nu are nevoie să mai învețe, trebuie doar să picteze așa cum crede de cuviință, fără a deprinde legile picturii. Cînd a povestit a doua zi colegilor de serviciu întîmplarea și cînd aceștia i-au explicat că de fapt naiv înseamnă pur și simplu prost, omul nostru s-a cam supărat și în seara următoare s-a dus din nou la Casa de cultură să ceară socoteală pentru gluma făcută pe seama lui. În cele din urmă a priceput cu greu că deși pictorii se împart în «profesioniști» — care, zice el, sînt buni — și «amatori» care, tot el zice, sînt slabi, atunci «naivii» nu trebuie să fie neapărat foarte slabi. Convins de asta s-a apucat de lucru și la o lună după incidentul de mai sus a fost decretat revelația expoziției de artă naivă de la Pitești. De atunci și pînă azi, adică de aproape nouă luni, a participat la peste 15 expoziții și la toate a fost dacă nu premiat, cel puțin remarcat. Ne spune că «am început să fiu apreciat de atît de mulți critici, că nici eu nu le mai știu numele». Ba chiar la prima sa ieșire publică n-a înțeles nimic din ce spunea despre el, «în termeni de pictură», Vasile Savonea, și a trebuit ca sculptorul Alexandru Ghiorghiță să-i «traducă» spusele criticului făcîndu-l să priceapă că e «vorbit de bine».

A început să picteze acasă, folosind vopsea de garduri, mai mult la îndemnul copiilor, ca să-i distreze cînd îi spuneau, «tată fă-ne un cîine» sau «o căruță plină-plină cu oameni». Soția nu l-a crezut deloc un naiv, ci nebun de-a binelea, de vreme ce-și cheltuia banii pe tot felul de prostii, ca vopsele, pînze, șipci, dar asta a durat «pînă cînd am adus acasă primii bani pe un tablou, și cînd a înțeles că sînt artist cu adevărat, și că trebuie să fiu lăsat în pace să creiez».

Temele sale sînt diverse, de la universul voit caragialesc, cuprinzînd scene din care nu lipsește poanta (un convoi de alergători întîlnind un dric în Maratonul, un soldat fascist căzut în cap în Jos fascismul, Coafor «La Mița» în curte) pînă la teme istorice ca Insurecția, Lupta de la Jariștea, Asediul Sarmizegetuzei sau pînă la redarea unor obiceiuri vechi românești.

Omul acesta, pictorul naiv despre care am vorbit pînă acum, se numește Emil Pavelescu, este șofer la I.R.E.B. pe cursele de intervenții rapide și: «nu vreau să-mi las meseria aceasta care mă ajută să văd multe „tablouri vii“, deși despre șoferi se spune că după ploaie stropesc ades cu plăcere oameni nevinovați sau că la marcajele de trecere nu se adresează pietonilor cu prea alese vorbe».

GEORGE STANCA ■

Vînătoare.

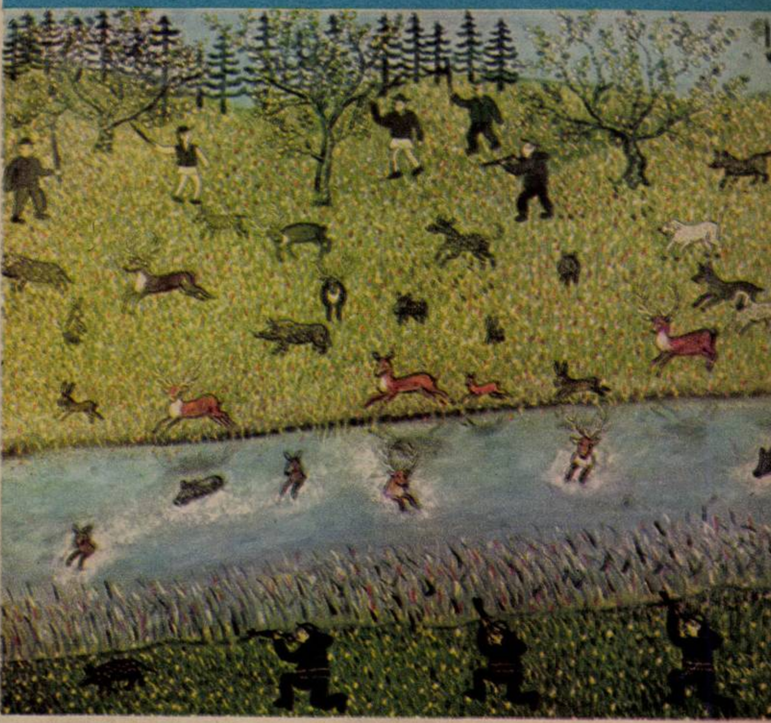

Reproduceri color de V. MÎNECAN

«Realizarea marilor obiective ale politicii partidului necesită intensificarea eforturilor pentru sporirea eficienței producției în toate ramurile economiei naționale. Aceasta impune, în primul rînd, creșterea simțitoare a productivității muncii — pe baza căreia se prevede să se obțină circa 70 la sută din sporul producției industriale stabilite în planul cincinal — folosirea cu randament sporit a fondurilor fixe, a forței de muncă și a tuturor mijloacelor materiale și financiare de care dispun unitățile economice. Vor trebui luate măsuri ferme pentru gospodărirea cît mai rațională a resurselor materiale și fondurilor financiare, pentru introducerea unui regim strict de economii în toate compartimentele activității economice, pentru reducerea continuă a cheltuielilor materiale și a costurilor de producție.»

NICOLAE CEAUȘESCU

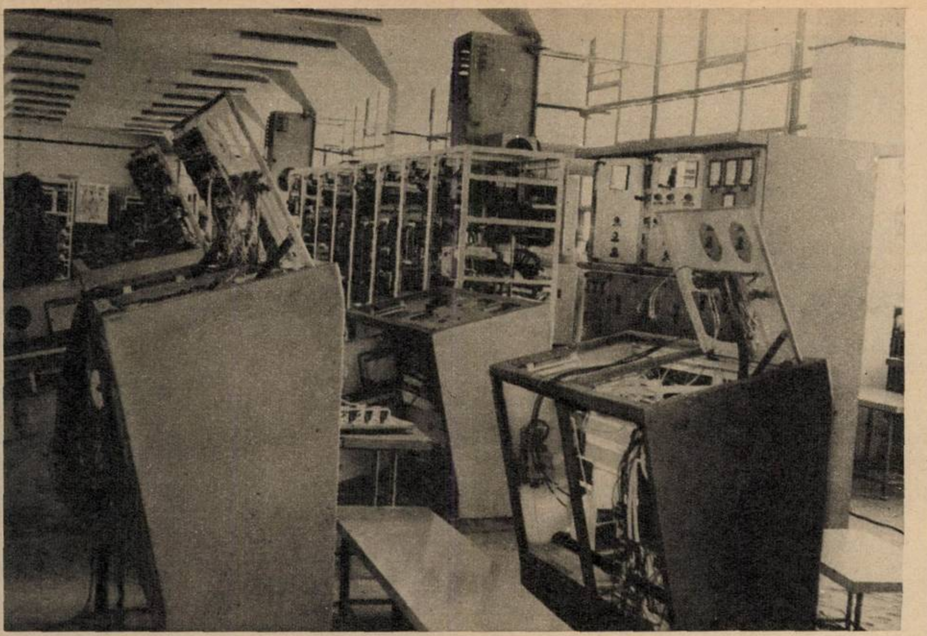

LA ÎNTREPRINDEREA MECANICĂ NAVALĂ DIN GALAȚI

SE ECONOMISEȘTE CU LEUL ȘI SE CHELTUIEȘTE NEECONOMICOS CU MILIONUL

> **«În unele unități nivelul eficienței economice a fost sensibil diminuat din cauza acumulării pe parcursul acestui an a unui volum important de cheltuieli neeconomicoase care atîrnă greu la balanța prețului de cost a respectivelor întreprinderi. Spre exemplu, în cele nouă luni ale anului la Șantierul naval cheltuielile neeconomicoase însumează 4,5 milioane lei, la Comandamentul flotei fluviale, 2,7 milioane lei, la Întreprinderea județeană de industrie locală 1,7 milioane lei, majoritatea acestora constînd din dobînzi și amenzi penalizatoare pentru împrumuturi restante, pentru nerespectarea sarcinilor contractuale».**
>
> *(Citat din nr. 9163 al ziarului «Viața nouă», organ al Comitetului județean Galați al P.C.R. și al Consiliului popular județean)*

Începem reportajul la Întreprinderea mecanică navală din Galați, încredințînd tiparului o statistică scrisă de mîna contabilului șef al unității, Ion Malanca:

«Cheltuieli neeconomicoase înregistrate pe primele nouă luni ale anului 1974 la I.M.N.G.

Total: 1 294 000 lei, din care:

1. **dobînzi penalizatoare pentru credite nerambursate, restante și speciale 229 000 lei**
2. **penalizări pentru neachitarea în termen a facturilor . . . 499 000 lei**
3. **pierderi din rebuturi 499 000 lei**
4. **derogări de materiale 50 000 lei**
5. **amortizări pentru mijloace fixe neutilizabile 17 000 lei»**

Acestea fiind zise, pentru a fixa cu exactitate cadrul constatărilor și explicațiilor ce vor urma, să trecem pe hîrtie și declarația inginerului Mircea Mihălceanu, secretarul Comitetului de partid al întreprinderii: «Avem în prezent imobilizate fonduri de aproximativ TREI MILIOANE DE LEI (subl. n.) și este posibil ca ele să crească după întîi decembrie pînă la ȘAPTE MILIOANE (ibidem)».

Am vizitat unitatea. Ne-am întreținut cu factorii de răspundere și cu muncitorii, curioși să aflăm cum de s-a ajuns la un asemenea bilanț neliniștitor, într-o uzină veche și cu tradiții muncitorești, într-o întreprindere care — furnizînd mecanisme și agregate pentru șantierele navale ale țării — deține cea mai mare pondere în *industria* constructoare de mașini a județului. Gazdele noastre au explicat că principala culpă a *imobilizării* fondurilor aparține diverșilor furnizori, care nu și-au achitat sarcinile contractuale, după cum urmează:

a. Întreprinderea de aparataj electric și industrial Titu a livrat doar 10% *din producția normală* și nimic din cea navalizată, nerespectînd contractul 10 bis cu termen de *livrare* 30.VI.1974, în valoare de 550 000 lei.

b. «Electromagnetica» București n-a onorat contractul 498/15 prevăzînd livrarea de aparatură electrică în valoare de 60 000 lei.

c. Uzina de utilaj greu «Progresul» Brăila a îndeplinit sub 50% din valoarea contractului 18-000-24/1974, nefurnizînd nici o piesă forjată în semestrul doi al anului, cu excepția celor «pe care le-am obținut căciulindu-ne și care le-au scăpat printre degete. Un ax, o coronă, cîteva nimicuri» (ing. Mircea Mihălceanu). Ajunși aici, trebuie să facem o paranteză și să notăm că neprimirea la timp a forjatelor conduce — cităm din aceeași sursă — la nerealizarea sarcinilor în mod ritmic.

d. «Electrotehnica» București, «Electrometal» Cluj-Napoca, Fabrica de cabluri electrice și izolanți București, Șantierele navale din Oltenița și Drobeta-Tr. Severin etc., unități care nu și-au respectat *obligațiile asumate* în ceea ce privește — în primul rînd — livrarea de aparatură electrică necesară *panourilor de joasă tensiune*, pe care I.M.N.G. le-a stocat, din lipsa unor piese, înmagazinînd în *ele valori substanțiale și plătind* în consecință usturătoare dobînzi penalizatoare către bancă.

Am avut ocazia sa vedem aceste panouri. Ele ocupa o întreagă hală, handicapînd munca firească și subminînd producția, constituindu-se într-un adevărat balast pentru realizările colectivului întreprinderii. Aceasta — neprimirea la timp a pieselor — ar fi o primă explicație a uriașei sume de cheltuieli fără acoperire înregistrată în incinta I.M.N.G., scuza unei șchioape cooperări, pe care unitatea gălățeană n-o poate rezolva pe calea diligențelor prin Arbitraj, datorită faptului că multe dintre întreprinderile furnizoare aflate în culpă aparțin aceleiași... Centrale!! Un asemenea cerc vicios, existent la nivelul Centralei industriale pentru construcții navale, în cadrul căreia o unitate dă vina pe cealaltă, diluînd responsabilități și tergiversînd onorarea contractelor, impietează nu numai asupra producției actuale a I.M.N.G., dar — în condițiile volumului mare de sarcini ce revin întreprinderii — și asupra celeia viitoare, întrucît nu există *nici* un fel de asigurări, decît cel mult verbale, că livrările ulterioare vor intra pe făgașul *normal* al respectării clauzelor contractuale (ca să nu mai vorbim de restanțe...), ceea ce *va conduce la dificultăți sporite* în ceea ce privește spațiul de producție, garantarea fondurilor necesare *reluării ciclului* și — ca o urmare firească — umflarea totalului de cheltuieli neeconomicoase, *drept rezultat al neachitării* în timp a împrumuturilor bancare.

Acesta ar fi un aspect al problemei, o poticneală de care conducerea unității, comitetul de partid și întregul colectiv de muncă de la Întreprinderea mecanică navală din Galați nu pot fi absolvite prin acoperirea cu hîrtii și adrese, dar în cadrul căreia, omenește și juridic judecînd, responsabilitățile se împart cu furnizorii, neserioși sau aflați ei înșiși în imposibilitatea de a-și ține cuvîntul dat în scris din cauza altor... furnizori!

După cum se vede în statistica publicată, rămîne însă deschisă chestiunea REBUTURILOR, A SLABEI ORGANIZĂRI INTERIOARE a fluxului de producție, a LIPSEI DE DISCIPLINĂ COMUNISTĂ A MUNCII, a tratării cu superficialitate a unor minusuri datorate în *exclusivitate unității respective.* Pe ultimul trimestru consumat, rebuturile au atins 10,4 tone, 1,28% din tonajul turnat în acest interval fiind rebutat, o valoare de 64 000 lei fiind risipită. Pus față în față cu aceste cifre neliniștitoare, secretarul Comitetului sindical, Ion Brumaru, ne-a oferit explicații de suprafață, «munca e diversificată, aceasta e caracteristica tuturor turnătoriilor, se încadrează în coeficientul admis», și așa mai departe, afirmații în totală contradicție cu constatările noastre. Vizita la secția de turnătorie a uzinei a prilejuit observații deloc îmbucurătoare pentru organele în sarcina cărora stă îndeplinirea la timp a planului, depășirea lui. Spațiu organizat neglijent, firavă disciplină a muncii, slabă preocupare pentru producția imediată — toate acestea în condițiile unei dotări materiale suficiente și ale unui număr de lucrători îndestulător. Pentru a certifica afirmațiile de mai sus, înfățișăm conducerii întreprinderii imaginile alăturate, surprinse în miezul zilei, la un ceas la care lucrătorii și ucenicii de la turnătorie iroseau timpul de muncă *plimbîndu-se prin* secție ca pe bulevard, discutînd în grupuri, fumînd sau — secretarul *Comitetului sindical* a *fost* martorul unei asemenea scene hazlii, punîndu-i punct — întrecîndu-se în *concursuri* de haltere?! Nu numai în secție, dar și împrejurul ei, domnesc dezordinea și neraționala gospodărire a spațiului, aglomerările de materiale active și de resturi, aruncate pe grămezi de cărbune sau de pietriș, de-acum degradate, iar rezultatele acestei atitudini n-au întîrziat să apară sub forma rebuturilor, pentru care uzina a plătit în lunile acestui an **jumătate de milion de lei,** în ciuda existenței — ni s-a întărit acest lucru de mai multe ori — a unui colectiv de muncă harnic, format din profesioniști cu dovedită calificare și experiență.

Pe unul din panourile din incinta întreprinderii se sublinia importanța fiecărui leu economisit, în cadrul acțiunii de mare răspundere și de profund patriotism a îndeplinirii actualului cincinal înainte de termen, prin reducerea permanentă a cheltuielilor de producție, prin stoparea risipei de orice fel, prin înlăturarea neglijenței, *indisciplinei* și proastei gospodăriri.

Dincolo de unele cauze obiec*tive, acumularea de cheltuieli ne*economicoase în valoare de un milion și trei sute de mii de lei la I.M.N.G. **nu se explică în nici un fel,** decît prin subterfugii, iar suma aceasta pare să fie ceva mai *mare decît* leul ce se cerea economisit pe panoul din curtea întreprinderii.

Pentru a sublinia această diferență și a marca drumul — foarte lung — de la teoria panoului la practica activității de fiecare zi, am așternut pe hîrtie rîndurile de mai sus, ce se vor un semnal de alarmă la adresa conducerii Întreprinderii mecanice navale din Galați, a centralei care o coordonează și a organelor locale, în vederea găsirii imediate a celor mai bune soluții pentru redresarea din mers a **unei situații serios compromisă,** rînduri scrise din convingerea că sincopele muncii unui colectiv, oricare ar fi acesta, din Galați sau din altă parte, se fac resimțite într-un sector larg al economiei naționale, aducînd grave prejudicii.

OV. IOANIȚOAIA ■

1. Această aparatură, în care s-au investit bani grei și care așteaptă sosirea ultimelor piese de la furnizori, blochează spațiul unei hale, încurcînd producția. În același timp, penalizările către bancă cresc direct proporțional cu nepăsarea celor ce nu-și respectă contractele.

2. După cum se vede, se muncește din greu la turnătorie: cu mîinile în buzunare și cu ochii în tavan. Timpul trece și leafa merge, doar rebuturile cresc...

Fotografii de PETRU STĂNCESCU ■

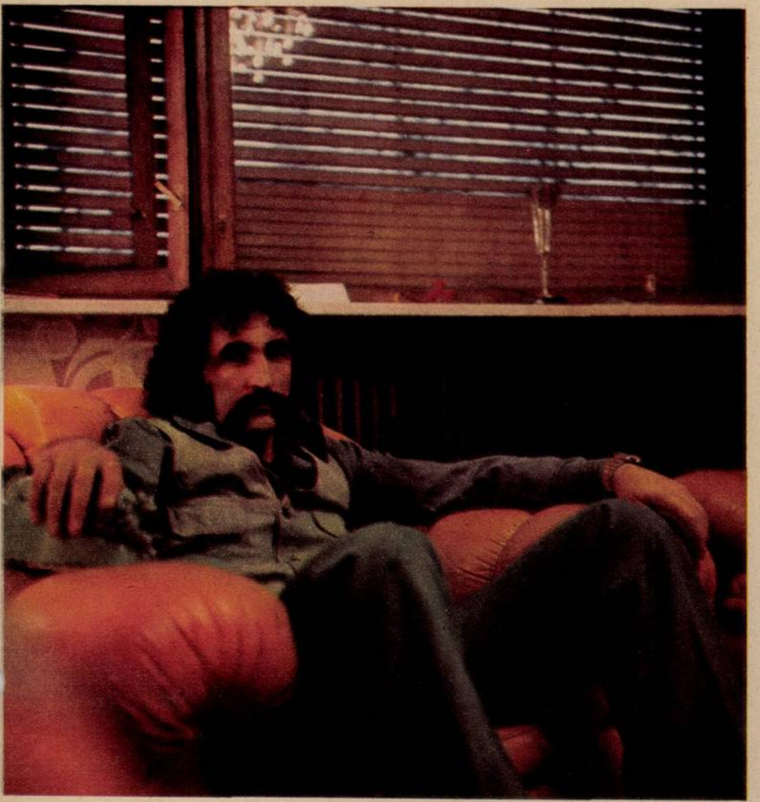

OPINII MATURE

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

ION ȚIRIAC: „Muzica tînără face parte integrantă din arta modernă“

— Ați călătorit mult prin lume și nu mă îndoiesc că, pentru început, ne puteți povesti cîteva lucruri interesante, fără a uita însă că discuția noastră va fi găzduită într-o pagină destinată muzicii.

— O să-ți spun o întîmplare ajunsă celebră; eram la Roma, pe aeroport, unde la un moment dat îl văd pe marele organist Jimmy Smith înconjurat de o armată de ziariști. Fiind unul dintre admiratorii muzicii lui, apropiindu-mă curios de grup am auzit următorul dialog: «Se spune că dumneata Jimmy Smith ești cel mai mare organist al lumii». «Cum ați spus?» «Cel mai mare organist al lumii!» «Dar mai există și un alt organist?» Imaginează-ți reacția! Și totuși, trecînd peste lipsa lui de modestie, eu cred, într-adevăr, că este un organist unic.

— Dacă tot vorbim despre celebrități, cred că ar fi bine să ne povestiți cîte ceva și despre Diana Ross, pe care ați cunoscut-o (știu asta dintr-un interviu dat la televiziune) mai demult în America.

— Sigur, pe Diana Ross am cunoscut-o în '70 la un turneu la Washington. Era bună prietenă cu Arthur Ashe, care mi-a prezentat-o. Am fost la cîteva concerte de-ale ei și pot spune cu siguranță că e o mare artistă, că este foarte scenică și inteligentă, într-un cuvînt este mult mai mult decît o cîntăreață.

— Nu știu de ce, dar de mai multă vreme v-am bănuit a fi un admirator al muzicii tinere. Și dacă bănuiala mea s-a cam risipit la vederea instalației de audiții cvadrofonice și la citirea cîtorva titluri de pe cele aproape 200 de discuri pe care le aveți (rețin Bob Dylan, Hendrix, Jim Croce, Carly Simon), am vrut totuși ca întîi să-mi povestiți aceste cîteva lucruri pentru a mă convinge că nu m-am înșelat în privința gusturilor dumneavoastră.

— Gusturile în muzică sînt atît de diverse de la individ la individ încît este, cred eu, destul de greu să afli de la prima vedere care gen muzical place mai mult. În ceea ce mă privește, îmi plac în primul rînd jazz-ul simfonic și folk-ul, ultimul pentru că este adevărat, pentru că este creat pe moment folosind motive pornite dintr-o fază embrionară, din ou, de la făgaș. În rest, ascult cu plăcere muzică soul: James Brown, Temptations, Aretha Franklin, Diana Ross. Dar e bine să știi că, reducînd genurile mele preferate la niște termeni cunoscuți, mai mult mi-ar plăcea o doină decît o sîrbă. Tocmai de aceea n-aș fi prea fericit dacă aș afla că muzica tînără este confundată în proporție de sută la sută cu zgomotul. I-am văzut nu demult pe Three Dog Night, m-au obosit! Am stat într-o sală de 15 000 de oameni care urlau continuu. Eu sînt pentru acel zgomot plăcut, care să se preteze unei anumite dispoziții a ascultătorului. Iată, muzică de atmosferă la Elton John (dealtfel bun prieten cu Billie Jean King), pe care l-am ascultat atît la Wimbledon cît și la sala «Spectrum», în America, înaintea unor meciuri de tenis. E altceva. Sau să nu mai vorbim de muzica făcută la noi de Tudor Gheorghe, pe care dacă reușești să o pricepi atunci cînd **el** o cîntă îți poți înălța, fără îndoială, spiritul. Și, în fond, toată muzica adevărată, sinceră, indiferent de gen, poate cuprinde și înălța orice fel de public. De ce, de exemplu, «Hair»-ul a stat atîta timp cu săli pline? Pentru că acolo se dezbrăcau cîteva persoane sau fiindcă tema sa era revolta tineretului împotriva orînduirii în care trăiește, împotriva conflictelor insolubile ale societății? Crezi că finalul, sacrificiul unui tînăr care refuză să intre într-o armată nedemocratică și să plece într-un război nedrept e o minciună?

— Într-un fel ați pus degetul și pe o rană veche. Să mă explic: se întîmplă ades ca oameni cu state serioase în muzică, oameni cu studii, specialiști adică, să refuze categoric muzica tineretului, chiar și acea parte sinceră, autentică nezgomotoasă a ei.

— Cred, în incompetența mea, că rana de care-mi vorbești este mai mult imaginară, de vreme ce realitatea ne dovedește clar că sutele de specialiști nu pot opri milioanele de tineri să iubească această muzică, tocmai fiindcă simt că ea îi reprezintă.

— Și totuși rana există și este încă mult mai deschisă decît sînt pentru tinerii noștri ușile de la scara principală din blocurile anumitor specialiști. În fine, mi-ați vorbit atît de frumos despre Tudor Gheorghe încît am senzația că vorbele dumneavoastră îmi aparțin. Este (totuși!) singurul cîntăreț român pentru care aveți asemenea frumoase vorbe?

— Nicidecum, la fel stau lucrurile și cu «Phoenix», care a imprimat muzicii pop românești elementul național, și tocmai de asta mă mir cum de nu a fost încurajată pînă acum, și de ce alte grupuri n-au aderat încă la stilul său. Iată, de asemeni, am un mare respect pentru Aura Urziceanu și asta nu numai fiindcă acum este cine este, ci pentru că încă de la început a spus mai mult decît ceilalți soliști români.

— Făcîndu-mi, involuntar, această trimitere la ceilalți soliști români, gîndurile-mi sînt năpădite de un termen nevehiculat pînă acum în discuția noastră — muzica ușoară — și chiar despre dînsa v-aș propune să vorbim.

— Cu toată lipsa mea de specializare în acest domeniu, nu mi-e greu să cred că muzica ușoară românească are două mari nenorociri: ori împrumută sau imită moda muzicii de «dincolo», ori o ia cu ruptul din folclor, numai ca să sune strict românește. Asta ar fi una. A doua nenorocire (și ultima) este «textologia». Nu știu cine sînt aceia care fac textele astea de muzică ușoară, dar este clar că numai poeți nu pot fi numiți. Or, eu cred că tocmai asta trebuie pentru ca muzica ușoară să fie mai expresivă. Nu cunosc tehnologia unui cîntec dar eu mi-o imaginez cam așa: cineva compune o melodie și apoi începe să se gîndească dacă în text ar merge ceva cu un șofer de la O.N.T. sau cu Valea Prahovei; după ce se hotărăște la o temă, omul mai pune în ea ceva soare, ceva mare, mai pune și un tractor, și gata textul. Cred că e necesară o mai bună colaborare între compozitor și textier, și exemplul cel mai bun de simbioză muzică-text îl găsesc în chiar baladele românești.

— Credeți într-o legătură dintre muzică și poezie, și asta mă bucură.

— Da, și nu numai în ceea ce privește muzica ușoară, ci chiar forme mai ample, de exemplu spectacolele de muzică și poezie.

— Faptul că oriunde apăreți este greu să treceți neobservat, mă obligă să evoc un episod din jurnalul întîlnirilor mele cu Ion Țiriac: v-am văzut de cîteva ori la acel minunat spectacol de poezie și muzică al anilor trecuți, realizat la Teatrul «Bulandra» de Pittiș, Caramitru, Elena Caragiu, formația «Sfinx» și Gil Dobrică. Credeți că era, ce se întîmpla acolo, o formă fericită de împletire a muzicii cu poezia?

— Trebuie întîi să-ți spun că dacă ai fost la mai multe spectacole de muzică și poezie de la «Bulandra» înseamnă că m-ai văzut acolo de două sau trei ori. Și acum să-ți explic și de ce: eu merg la teatru în funcție de starea mea de spirit; am nevoie azi de Caragiale mă duc la o piesă de Caragiale; am nevoie de artă combinată mă duc (mai precis mă duceam) la «muzică și poezie». Era un spectacol care merita văzut de mai multe ori...

— Eu l-am văzut de peste 20 de ori.

— ... Era acel spectacol după care tînjește tineretul nostru, păcat că s-a renunțat la această formă.

— S-a renunțat la ea în teatru, dar forma există, și tocmai de aceea cred că ar fi bine să veniți chiar astă-seară (2 decembrie — n.n.) la un cenaclu Flacăra. Și pentru că, apropo, mi-ați spus că vă place soul-ul, ce părere aveți de Gil Dobrică?

— Dobrică este un mare iubitor al acestei muzici, iar eu cred că are un stil aparte, al lui, și chiar dacă îl «acuz» că nu vrea să-i imite pe ceilalți soulman-i cred că este destul de aproape de adevăr. Păcat însă că posibilitățile sale de exprimare sînt limitate, fiindcă l-am văzut cîntînd în trei locuri cu cinci formații.

— Deși pînă acum v-ați declinat în cîteva rînduri competența în fața subiectului nostru de discuție, iată că, pînă la urmă, ați reușit să spuneți clar anumite lucruri. Asta îmi dă, acum la sfîrșit, curajul de a vă solicita o scurtă pledoarie, firește de nespecialist, privind muzica tînără.

— O asemenea pledoarie cred că ar putea-o face mai bine un tînăr. Nu sînt eu cel mai nimerit, dar iată, gusturile mele coincid în destule puncte cu cele ale tinerilor. Îmi place muzica tînără pentru că face parte integrantă din arta modernă. Trebuie deci acceptată și respectată. Prin anumite părți ale acestui glob se spune că gustul consumatorului face întotdeauna succesul producătorului. Cînd «consumatorului» tînăr i se dă un produs muzical plin de substanță, cum este această muzică, nu mai e nimic de făcut, pentru că tînărul este acela care vine din urmă cu tot ce-i este apropiat. Inclusiv muzica!

GEORGE STANCA ■

O PRECIZARE NU LIPSITĂ DE IMPORTANȚĂ

ÎNAINTE DE A VENI ANUL NOU, VINE

ALMANAHUL FLACĂRA 1975

DIN SUMAR:

Inteligența românească în acțiune: invenții și descoperiri în 1974 ● Gloriosul deceniu: România, o hartă în mișcare: Marile transformări ale teritoriului patriei în anii 1965-1975 ● Datinile de iarnă la români ● Omul — încotro? Viitorul speciei umane în prognoza savanților ● Muzica tînără românească: o poveste palpitantă spusă de veteranii ei ● Epidemia «coletelor vii»; răpiri și răpitori ● Actori pentru toate anotimpurile ● Urmăriți de Interpol ● Aventurile Giocondei ● Mai e nevoie de cai? ● Scurtă istorie a duelului ● Pro și anti horoscop ● Primul arheolog subacvatic român ● Cîte o zi din viața unor mari personalități ale literaturii noastre de azi ● Un roman de aventuri: «Crima din marele hotel» ● Zodia racului: schițe, caricaturi, anecdote, glume ● Cum l-a «sinucis» Hitler pe Rommel ● Modă ● Sport ● Un almanah în almanah: «Almanahul copiilor». Oameni care nu au scris niciodată pentru copii devin autori de basme.

top

1. **Olean II** (muzică Tudor Boroș — text Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 2. **Mai tîrziu** (Dan Aldea — Anda Călugăreanu) — Anda Călugăreanu+Dan Aldea. 3. **Mugur de fluier** (Nicolae Covaci — Victor Cârcu) — Phoenix. 4. **Poemul muncii de cu zori** (M. Florian) — Mircea Florian. 5. **Cer de baladă** (Petre Magdin) — Dida Drăgan. 6. **Poveste** (Sabin Păutza) — Aurora+Animosi. 7. **Legenda Sarmisegetuzei** (Valentin Fărcaș, Eugen Tunaru) — Experimental Q. 8. **Republica** (Adrian Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi. 9. **Glossa** (Ilie Stepan — Mihai Eminescu) — Pro Musica. 10. **O, rămîi** (A. Ausch — Mihai Eminescu) — Adriana Ausch.

TOP „FLACĂRA“ - TALON NR. 47

CRONICA DE FOTBAL

final

Ultima etapă a primei părți a campionatului nu aş zice că ne-a adus vreo surpriză. Rezultatele sînt normale, dacă ținem seama de factorul teren propriu, de stadioanele aflate într-o stare nu rea, dar nici bună, de oboseala acumulată de echipele angajate în această lungă întrecere care ne prezintă un clasament strîns, promițător pentru primăvara care urmează, dar care, citit cum trebuie, arată că fotbalul nostru încă stagnează şi nu numai că stagnează, dar promite chiar o regresiune.

Am văzut sîmbătă meciul dintre Sportul Studențesc şi F.C.M. Reşița, echipă clasată pe locul al doilea, despre care am scris elogios, fără să o fi văzut la lucru, ghidat de rezultatele excelente obținute în această toamnă. Despre Sportul Studențesc n-am avut, cel puțin anul acesta, o părere prea bună, aşa că n-aş putea vorbi despre o decepție, numai că ambele echipe au reuşit să furnizeze poate cel mai urît meci pe care l-am vizionat în ultimul sfert de veac în România. Atîta aproximație, atîta lipsă de fantezie, atîtea ratări, într-un cuvînt, ceea ce se întîmpla sîmbătă pe Republicii era o cacialma trasă fotbalului în general şi puținilor spectatori din tribună, ca să nu mai vorbesc de curioşii de acasă care aşteptau ca echipa din Reşița să ne arate cîte ceva. Dacă de la Ion Constantin nu mai aşteptam multe lucruri, bănuiam că măcar Beldeanu ne va răsplăti cu ceva. Dacă pe Leşeanu îl ştim cu toții cum aleargă, bănuiam că Atodiresei ne va rupe gura, dar vai, la Bucureşti el era o micuță locomotivă a trenului cunoscut în Munții Apuseni sub numele de Mocănița, cel care merge la pas pe dealurile abrupte şi gîfîie. În rest, fără golul lui Marica am fi adormit în fața micului ecran (trebuie să vă mărturisesc că n-am avut curajul să mă deplasez în Dealul Spirii ca să văd «minunea» pentru că bănuiam ceea ce bănuiam, şi bine am făcut). Acum, la două zile după vizionarea sinistrului meci, stau şi mă întreb: în Valea Domanului creşte iarba altfel decît la Bucureşti; au reşițenii vraci care ajută la creşterea talentului jucătorilor lor, fac adică cu Marcu (Diavolul, nu Marcu, de la U. Craiova) sau arbitrii, odată ajunşi în Cetatea Oțelului, fluieră cîş? Pentru că altfel eu nu-mi explic acest loc doi, obținut de o echipă fără orizont, jucînd dezlînat, brambura, la ce-o da Dumnezeu... Să zicem că i-a ajuns şi pe băieții ăştia oboseala, să zicem că există crainici care în înverşunarea lor vocală ne dau o imagine denaturată a fotbalului jucat la Reşița, dar chiar aşa să fie?

Duminică, Dinamo, după o dominare insistentă, chinuitoare şi pentru jucători şi pentru noi, a învins Steagul roşu cu un scor telegrafic: 1–0. Stegarii nu erau prea intimidați şi n-a lipsit mult să se întoarcă la Braşov cu un punct bunicel. Mai trist mi se părea faptul că o echipă care a avut un sezon în general foarte bun reuşea să termine sezonul de toamnă ca un boxer care a primit multe lovituri. O osteneală atît de vădită deschide discuția dacă în campionatul nostru cifra 18 nu este o exagerare?

Pe calea undelor aveam să trăim o nouă dramă Teaşcă, de data asta la Arad, unde Steaua a condus timp de 83 de minute cu 1–0; a reuşit să primească într-un minut două goluri, realizate de fundaşii centrali arădeni, reamintindu-ne partida cu Sportul Studențesc, cînd jucătorii militari au jucat pentru prima oară pe Ghencea, această dramă, în fața privirilor noastre stupefiate. Să zicem că al treilea gol al UTA-ei a fost un cadou al arbitrilor (cine-i suspendă odată şi pe domnii ăştia, definitiv, pentru ca să ne scutească de orbire, rea-credință sau prostie, pur şi simplu?) şi că nu mai contează. Ceea ce este dureros cu această formație este că ea posedă jucători acum bine pregătiți, un antrenor excelent a cărui mînă s-a văzut de departe în numai un an de zile, dar că aici nu există coeziune între jucători (iar nu ştim ce-i cu Dumitru, care, după trei partide excelente, a dispărut din formație; după ce, înaintea lui, Iordănescu absentase şi el două etape) şi mai ales moral. Nu vreau să pun la îndoială buna-credință a vreunui jucător stelist, dar aici şi-a băgat dracu' coada. Vor jucătorii roşi-albaştri să scape de Teaşcă? Vor reuşi, cu siguranță, dar dacă îmi este permis să dau un sfat conducerii clubului militar, eu m-aş lipsi mai degrabă de nişte oameni talentați, dar lipsiți de ambiție, leneşi, nerespectîndu-se pe sine şi pe cei care pun atîta dragoste pentru a nu-i vedea într-un loc opt al clasamentului, nedrept, nemeritat, dar justificat de indolența unor componenți, ai unsprezecelui din Ghencea.

EUGEN BARBU ■

P.S. Miercuri, în Cupa României, am văzut din nou pe F.C.M.-Reşița, jucînd cu cea de-a treia clasată, A.S.A. Tîrgu Mureş. A fost un meci la fel de plictisitor ca acela de duminică dintre oțelari şi Sportul. Nu am văzut decît un gol, al lui Fazekaş, marcat cam din ofsaid şi în rest căzături, lufturi şi alte delicatese cu care fotbalul nostru ne dezmiardă cînd vrem şi mai ales cînd nu vrem. La Piteşti, Steaua a ținut pentru a treia oară să ne arate figura cu ultimele sale minute de cădere ce devin tradiționale. Conducînd cu 4-2, la sfîrşit a urmat o relaxare. Urmarea, o egalare senzațională, braşovenii jucînd cu portarul de rezervă pe post de înaintaş central! Se dovedeşte, roş-albaştrii dețin tristul record al acestui an de a poseda cea mai penibilă apărare din tot campionatul. Poate aducem linia de fund de la Autobuzul, Teaşcă! E o veche idee a mea. O ofer pe gratis.

E. B. ■

GOL

Un meci gol (de conținut), Sportul Studențesc-F. C. M. Reşița, un stadion gol (de spectatori) şi... unicul gol al partidei, înscris de Marica (jucătorul nr. 14).

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

LOVITURĂ LIBERĂ

Bobby Charlton din Craiova...

...pe numele lui românesc Lucian Strîmbeanu a fost distins cu titlul de maestru al sportului. Fotbalist tip «doxar» — aşa-i numesc microbiştii pe jucătorii care **gîndesc fotbalul** — Strîmbeanu va rămîne peste ani unul din cei mai iluştri «mohicani» pe care i-a avut vreodată campioana marii iubiri oltene.

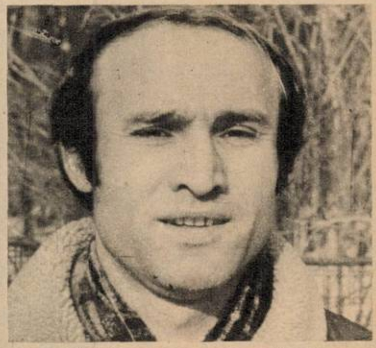

Semănînd la... plete cu vestitul fotbalist englez Bobby Charlton, Lucică Strîmbeanu îi seamănă mult şi la joc, şi la caracter (aceeaşi tenacitate feroce pînă în ultima secundă a meciului), adăugînd o proverbială vocație pentru fentă. N-am văzut decît, poate, la Dobrin cascada de fente pe care le etalează Strîmbeanu la orice joc, în care nu există, nu se întîmplă să preia vreo minge fără fentă. Marcat de unul, de trei adversari sau de nici unul, Strîmbeanu fentează din instinct, ca un toreador a cărui fibră nervoasă reacționează şi la zgomotul copitelor taurului.

Titlul recent primit este o echivalență perfectă a jucătorului: Strîmbeanu e într-adevăr un maestru al fotbalului.

O tristă „aniversare Dobrin“

S-a împlinit un tur întreg de campionat de cînd Dobrin nu mai joacă fotbal. Deşi e viu, deşi e în perfectă stare de sănătate, deşi rămîne — pentru oamenii cunoscători şi sinceri — cel mai valoros fotbalist al țării, Dobrin nu joacă. Dintr-o ambiție sprijinită strîmb pe o literă de regulament şi mai strîmbă, lui Dobrin i s-a luat o jumătate de an din viața fotbalistică. O viață — vai! — şi aşa scurtă. Cîndva îl condamnam pe Angelo Niculescu care l-a dus pe Dobrin peste ocean, pentru a nu-l lăsa să joace tocmai într-un campionat mondial. Dar ambițiile aberante fac pui, recidivează.

Steagul roşu, o echipă întotdeauna apreciată pentru forța ei morală, a înțeles, fie şi mai tîrziu, că nu poți lega cu lanțuri nişte fotbalişti de clubul tău şi iat-o dînd dezlegare unor jucători pe care «i-a făcut şi i-a crescut» — Anghel, Purcaru, Olteanu. Situația lui Kun II s-a rezolvat mai demult. E drept că în această rezolvare au intervenit, conjugat, toate forțele. Aşa s-ar fi soluționat şi cazul unui Dinu, de pildă, dacă internaționalul dinamovist ar fi dorit să meargă la alt club. Sau poate e cineva de părere că Dinu ar fi fost lăsat pe tuşă — de apostolii mai mici sau mai mari din fotbalul nostru — un tur de campionat?!?

Ghinioanele însă au căzut pe capul lui Dobrin. Dobrin nu e lăsat să joace în România. E ca şi cum Cruyff n-ar fi fost lăsat să joace în Olanda.

MARIUS POPESCU ■

o carte egală cu un act patriotic

Trece aproape neobservată de majoritatea comentatorilor publicațiilor culturale o carte care n-a apucat bine să poposească în librării: *Dicționar al limbii române vechi (sfîrșitul secolului al X-lea — începutul secolului al XVI-lea).* Dintr-o modestie rar întîlnită — mai ales în zilele noastre, cînd mai fiecare alcătuitor al unei culegeri de texte apare în postura creatorului de operă — numele autorului nici nu e imprimat pe copertă. O simplă și sobră recomandare de pe clapa supracopertei ne avertizează asupra materiei acestui dicționar unic în felul lui. «*Studierea atentă a unui mare număr de documente slavone și latine medievale* — se spune în această lapidară trimitere la conținutul volumului tipărit în condiții excelente de «Editura enciclopedică română» în acest an — *scrise în special în cancelariile domnești și orășenești din Țările Române în secolul al XIV-lea — începutul secolului al XVI-lea, dar și în epoca anterioară, urcînd pînă la sfîrșitul secolului al X-lea, i-a permis prof. dr.* docent *George Mihăilă să identifice peste 600 de cuvinte românești, anterioare primului text redactat integral în limba română* — **Scrisoarea lui NEACȘU din Cîmpulung** (1521).

Deplasînd uneori cu cîteva decenii — urmează pe același ton reținut recomandarea pe care nu ne sfiim a o relua în întregime — *alteori cu cîteva secole primele atestări a peste 200 de cuvinte de origine latină, a 24 de cuvinte autohtone și aproape a 200 de derivate românești, pe lîngă circa 200 de împrumuturi din diverse limbi, în forme românizate,* **Dicționarul limbii române vechi (sfîrșitul sec. al X-lea—începutul sec. al XVI-lea)** *reprezintă o nouă contribuție pe linia cercetărilor întreprinse de B.P. Hasdeu, I. Bogdan, O. Densusianu, acad. Al. Rosetti, prof. D.P. Bogdan și de alți cercetători la istoria vocabularului românesc pe o perioadă de cinci sute de ani, anteriori scrisului sistematic în limba română*».

Deși nu sînt specialist și n-aș putea să mă pronunț asupra metodologiei utilizate de autor, nu e totuși greu să observ că din aventura descoperirii celor 628 de cuvinte — de peste 8 ori mai mult decît cele 75 de cuvinte românești ale *Scrisorii lui Neacșu din Cîmpulung* — a desțelenirii lor din textele originare, profesorul Mihăilă a făcut operă științifică serioasă, descurajînd cu argumentele cercetării riguroase elanul vreunor sceptici «arhivari de cuvinte» de la noi sau de aiurea. Oricît de puțin familiarizat cu tehnica filologico-lingvistică, numai luînd cunoștință de aceste cuvinte, ca român, nu pot să nu mă entuziasmez. Va să zică avem odoare de limbă atestate dincolo de pragul acestui mileniu, în acea epocă probată mai ales de vestigiile arheologice. Îmi sînt foarte scumpe aceste vestigii, mă tulbură profund cînd le ating cu privirea, dar cuvîntul e altceva, el e viu, depozitar de viață, capabilă să se reproducă asemeni boabelor de grîu descoperite în piramide, încolțind după mii de ani. Cînd le citești înșiruite în ordinea vechimii lor — *august, bun, mic, singur, baci, caște, copil, urs, vară, bălan* etc. — te uimește siguranța, relieful lor material și afectiv atît de pregnante. Chiar conservate în dicționar, după rigorile unei asemenea scrieri științifice, ele îți apar ca niște răsaduri tinere, viguroase, avînd rădăcinile încărcate de solul în care au crescut. Nimic arhaic, vetust, de obiect muzeistic. Ceea ce uneori mai mult presupuneam, dintr-o intuiție care izvora din convingerile noastre interioare, din cercetarea unor legi lingvistice, iată, ni se demonstrează cu fapte de limbă, eliminîndu-se putința oricărei tăgade. Un poem scris în întregime pe baza acestui vocabular de 628 de cuvinte vechi — chiar dacă uneori verbele ne-ar lipsi — poate să sune la fel de contemporan ca unul care ar dispune de toate cuvintele limbii române. Ceea ce înseamnă că acel sunet distinct al limbii noastre s-a făcut auzit de demult, dovadă fiind impunerea înregistrării lui în documente, cu un mileniu în urmă.

Zorii «zilelor de aur a scripturilor române», chiar dacă luciră vederii noastre atît de tîrziu, făcuseră de mult să mijească lumina asupra existenței milenare a neamului nostru daco-roman. Neîndoielnic, considerații în legătură cu ceea ce înseamnă în acest sens dicționarul elaborat de profesorul Mihăilă se vor face multe. Autorul însuși va reveni, desigur, cu noi comentarii asupra materialului lingvistic atît de valoros ce ni l-a relevat în urma unei asidue cercetări a documentelor.

Ca unul care l-am cunoscut pe profesorul Mihăilă pe vremea cînd, tînăr publicist la «Scînteia tineretului», nu-și descoperise încă vocația filologică universitară, mă bucur să văd materializat elanul romantic al acelor ani într-o lucrare care face deopotrivă cinste omului de știință și cetățeanului. Rezultatele îndelungatei aplecări asupra unor documente nu numai îngălbenite, ci aproape pietrificate de vreme, au ceva din strălucirea grăunțelor de aur în prundișul rîurilor de munte. Cartea pe care ne-a pus-o la îndemînă profesorul Mihăilă, ca argument incontestabil în dialogul nostru cu lumea și cu istoria, capătă semnificația unui act patriotic.

NICULAE STOIAN ■

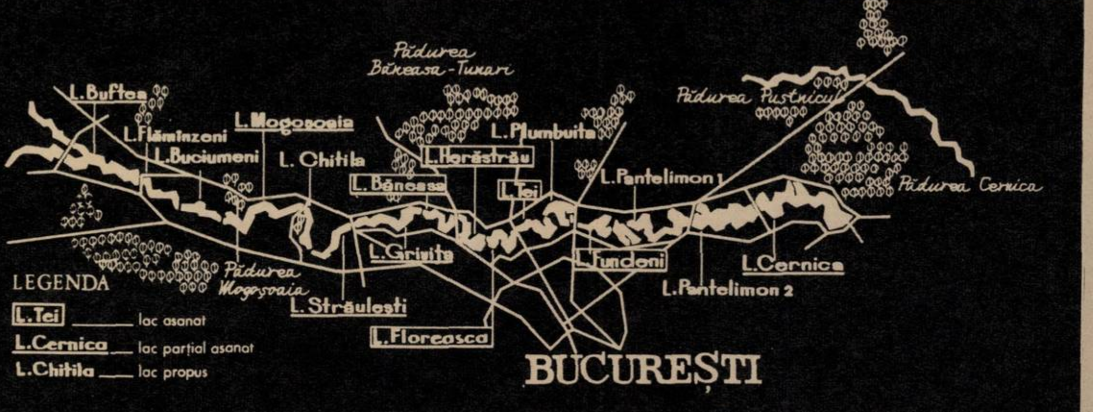

salba lacurilor colentina

ANA TODERICĂ — București: «Ce se preconizează în legătură cu salba de lacuri din partea de miazănoapte a Capitalei?»

Valea rîului Colentina, îndeosebi între localitățile Buftea și Cernica a prezentat și prezintă o importanță deosebită pentru orașul București și pentru sistemul localităților înconjurătoare. Aceasta datorită condițiilor naturale, deosebit de favorabile, pe care le oferă întregul ambiant pentru obținerea unor importante acumulări de apă necesare funcțiunilor economice ale teritoriului precum și condițiilor, relativ ușoare, pentru amenajarea rîului și a teritoriului riveran în scopuri de agrement, recreație, sport și odihnă cu repercusiuni favorabile asupra microclimatului și peisajului.

Eforturile importante dirijate și coordonate pe baza unor planuri și proiecte complexe de amenajare au permis ca, în etapa actuală, zone întregi să fie la dispoziția populației pentru petrecerea timpului liber fie în după-amiezele călduroase de vară, fie pe parcursul unei zile întregi de repaus.

Lacul Mogoșoaia, cu parcul și monumentele istorice existente, lacurile Străulești și Grivița, cu amenajările recente pentru sport și recreare, lacurile Băneasa, Herăstrău, Tei și Floreasca, cu o suprafață de apă de circa 300 ha, cu numeroase parcuri, ștranduri, restaurante și clădiri cultural-educative și de sport, lacul Pantelimon cu o suprafață a oglinzii de apă de peste 250 ha, cu recentele amenajări din zonele înconjurătoare, precum și lacul Cernica, împrejmuit de păduri și clădiri istorice, reprezintă puncte de atracție pentru zeci de mii de locuitori din Capitală.

Proiectele pentru continua dezvoltare a zonelor de recreație, agrement și odihnă ce se pot realiza de-a lungul rîului Colentina preconizează amenajarea totală a salbei de lacuri pe o lungime de circa 55 kilometri între Buftea și Cernica. Se vor obține 16 oglinzi de apă cu o suprafață de aproape 1 600 ha, înconjurate de numeroase spații plantate în care se vor amplasa obiecte și dotări specifice, restaurante, campinguri, terenuri de sport cu diferite funcțiuni, elemente de distracție precum și numeroase ștranduri și locuri de plajă. Se va crea posibilitatea ca în perioada de vară să se poată asigura spațiile necesare pentru circa 400 000 vizitatori ce își vor putea petrece timpul în mod plăcut și variat. Sporturile nautice precum și recrearea pe luciul lacurilor vor constitui atracții ale zonei cu influențe binefăcătoare asupra sănătății populației.

Elemente valoroase din istoria poporului nostru care se găsesc pe aceste locuri vor primi tratări specifice care să le pună în circuitul vizitatorilor. Mănăstirea Plumbuita, mănăstirea Cernica și vestigiile arheologice din această zonă, palatul Mogoșoaia, autentic stil arhitectural al înaintașilor noștri, sînt numai cîteva din elementele ce vor aminti generațiilor actuale de geniul constructorilor din trecut și de istoria care s-a înglobat în materializarea construcțiilor.

Dezvoltarea oglinzilor de apă, ca vaste rezervoare de apă proaspătă, vor reprezenta și elemente pentru dezvoltarea unor funcțiuni economice. Piscicultura care se practică și în prezent se va dezvolta odată cu realizarea noilor lacuri. Marile cantități de apă ce formează lacurile vor fi utilizate în viitor pentru aprovizionarea industriilor Capitalei cu apa necesară diferitelor procese tehnologice. La capătul lacului Cernica este proiectat a se realiza portul care, printr-un canal, va asigura legătura cu Dunărea, prin valea Mostiștei, și — prin Dunăre — cu Marea Neagră sau vestul Europei. Prin aceste lucrări se va asigura ca orașul București să capete o funcțiune nouă și anume de oraș portuar prin care se vor transporta cantități importante de bunuri la prețuri convenabile.

În contextul general al dezvoltării orașului București, a comunelor suburbane și a localităților din teritoriul periurban din zona de nord a municipiului, amenajarea complexă a salbei de lacuri și a teritoriului înconjurător a contribuit și va contribui și mai mult în viitor la crearea unui cadru specific necesar populației pentru refacerea forței de muncă printr-o odihnă activă, plăcută și interesantă. Aceasta va adăuga noi valori la îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor, beneficiarii direcți ai tuturor proiectelor și realizărilor.

Dr. ION CIOBOTARU ■
Institutul Proiect-București

spitalul colțea la cea de-a 270-a aniversare

Spitalul Colțea, înființat la 14 decembrie 1704, reprezintă nu numai cel mai vechi spital din București și din Țara Românească, dar el este în același timp leagănul principalelor discipline medicale românești. În acest așezămînt medical au fost puse bazele învățămîntului de medicină internă și chirurgie, de O.R.L. și Oftalmologie, de Radiologie și Stomatologie, de Ginecologie, de Dermatosifilografie și Urologie etc.

Spitalul Colțea a găzduit și prima școală de mică chirurgie din țara noastră, înființată acum 135 ani de Dr. N. Krețulescu și care a reprezentat nu numai începutul învățămîntului medical din țara noastră, dar și sîmburele din care avea să se dezvolte învățămîntul medical superior al României, embrionul de mai tîrziu al Școlii naționale de medicină și farmacie și al facultăților respective.

Tot în Spitalul Colțea s-a înființat primul laborator de chimie din Țara Românească, prima sală de disecție și amfiteatrul de anatomie pentru studenți, primul laborator muzeu de anatomie patologică.

Astăzi, Spitalul clinic Colțea, prin specificul unităților sale componente asigură asistența medicală nu numai a populației adulte de peste un sfert de milion din sectorul 7, dar, prin clinicile sale și mai ales prin cele de O.R.L. și Oftalmologie, ca și prin policlinicile Cooperației, acordă asistență medicală la întreaga populație a Municipiului București și la o foarte mare parte din populația țării noastre.

În ambulatoriu, prin cele 7 policlinici teritoriale și 57 dispensare medicale de circumscripții și întreprinderi, se execută anual peste 3 milioane de prestații medicale (consultații, tratamente, etc.). În cele 5 clinici sînt internați anual și tratați peste 16 mii de bolnavi, asigurîndu-li-se o asistență medicală de cea mai înaltă calitate, la care se adaugă și pregătirea universitară și postuniversitară a mii de studenți și medici anual.

Dr. IONEL ȚUGUI ■
Directorul Spitalului clinic Colțea

COPERTA NOASTRĂ:
Iarna pe uliță.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: ALEXANDRU PĂSĂRIN

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Născut la Broșteni, Suceava, în ziua de 28 martie a anului 1908. Rămîne orfan la patru ani. Primele clase ale școlii le face la Fălticeni. Student la Universitatea din Iași între 1928 și 1933. După absolvirea facultății este numit asistent la catedra profesorului Paul Bujor și apoi șef de lucrări la laboratorul de morfologie animală. Își ia doctoratul în 1938. În anii 1938 și 1939 se specializează în Franța la stațiunile Roscoff și Banyuls-sur-Mer, apoi în Monaco. În 1941 este chemat de Grigore Antipa la Muzeul de științe naturale din București. În 1963 devine directorul Muzeului «Grigore Antipa», pe care îl conduce și astăzi. Tot în 1963 este ales membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România. Mai este membru corespondent al Academiei Liguria din Torino, al Academiei din Genova, membru de onoare al Societății de hidrobiologie al Academiei de științe din U.R.S.S., al Societății Senckbergiana din Frankfurt pe Main, vicepreședinte al Comisiei internaționale pentru explorarea științifică a Mării Mediterane.

A fost președintele Comitetului muzeelor de științe naturale din Consiliul internațional al muzeelor și președinte al Comitetului de bentos din Comisia Mediteranei. Este membru în Consiliul științific al Institutului oceanografic din Paris.

Autor a peste 200 de lucrări științifice originale, multe publicate în reviste străine.

A scris și două cărți consacrate unor expediții la care a luat parte: Chemarea apelor **(1972) și** Acolo unde Sahara dispare în ocean **(1973).**

A participat la expediții pe Marea Neagră, Mediterana, în jurul Cubei, în Pacificul peruvian, pe coasta de vest a Africii, în Tanzania.

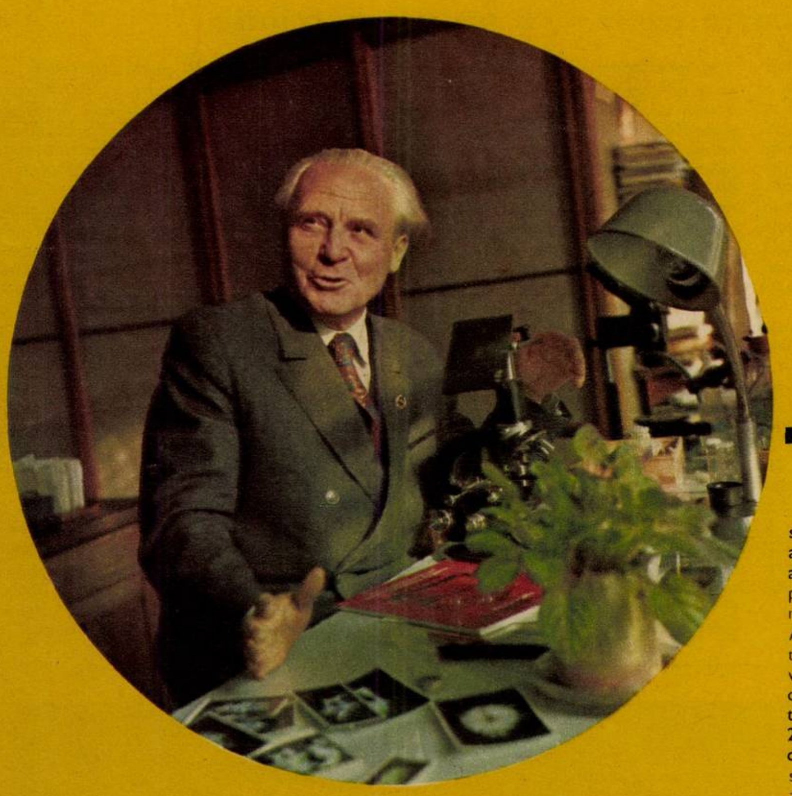

sînt convins că oceanul va salva omenirea de la foamete

Și cum uneori se întîmplă să-ți iasă în cale exact omul care îți trebuie și exact la momentul oportun, Mihai Băcescu, aflat ca student la Universitatea din Iași, încă nehotărît în privința viitorului lui, s-a întîlnit cu profesorul de zoologie Ion Borcea. Dacă stai și te gîndești, acest profesor poate n-a făcut pentru el ceva deosebit. L-a luat numai la mare, într-o vacanță, și a început să-i povestească despre tot felul de lucruri care s-ar petrece sub suprafața apei, întîmplări despre viețuitoare și plante care trăiesc acolo în uitare, ferecate într-o împărăție a lor, ca sub o vrajă, și nimeni nu se hazardează să le tulbure pacea, nimeni nu le vizitează ca sa le cunoască și să și le apropie. Toate acestea spuse pe un ton șăgalnic, de parcă ar fi rostit un basm frumos și puțin trist, pentru că e trist, nu-i așa, să fii sortit să nu poți cunoaște o lume. Dar Mihai Băcescu n-a luat în seamă tonul voit șăgalnic al profesorului și a înțeles tîlcul acestei plecări la mare. Acolo, privind la talazuri, tînărul care în copilărie înotase cu ochii deschiși prin știoalnele din jurul Fălticenilor, uimit de forfota ascunsă sub luciul apei, și care prinsese raci din motivele cele mai prozaice, adică pentru a-i prepara cu tot dichisul și de a-i mînca, sau pentru a-i vinde ca să-și agonisească lucrurile trebuincioase pentru școală, a semnat pactul cu marea și nu l-a trădat și nu-l va trăda niciodată. Din acea vacanță începe destinul său de cercetător pasionat al organismelor care trăiesc în mări și oceane. Iar misidele, cumaceele, tanaidele, decapodele, adică rudele inferioare ale racilor savurați cu atîta poftă odinioară, devin prezențe familiare în laboratorul său de lucru, obiectul unor analize minuțioase și metodice, în aparență fastidioase, dar care ne ajută să știm mai multe despre universul înconjurător, despre noi înșine.

Drumul de cercetător al lui Mihai Băcescu a fost greu. A fost greu, mai ales pentru că în România, în deceniile trei, patru, nu exista o școală oceanologică. Erau cîțiva entuziaști care încercau să înjghebeze un nucleu de cercetători, dar tentativele lor se izbeau de neînțelegerea oficialităților, de lipsa fondurilor. În 1926 Ion Borcea a înființat la Agigea o stațiune de cercetări marine, însă acolo nu se afla nici un cercetător. În 1932, la stațiunea de la Tăbăcărie — Constanța, savantul Grigore Antipa avea numai doi specialiști. Totuși, oceanologia românească a prins să se închege, a căpătat un contur, astfel încît, aflat în amurgul vieții, profesorul Borcea putea spune cu mulțumire că a lăsat în urmă patru elevi pe cinste: Mihai Băcescu, S. Cărăușu, Adina Murgoci, Olga Necrasov. Dintre aceștia, doar primul avea să rămînă fidel oceanologiei.

Despre oceanologia românească se poate vorbi însă abia acum cu adevărat, fără entuziasm facil și fără cuvinte care să sune mai tare decît trebuie. Se poate vorbi deschis, cu sinceritate, nu ca odinioară, privind în jos jenat și căutînd vorbe care să mascheze o situație tristă. Azi, realizările obținute de specialiștii români în oceanologie au trecut fruntariile țării. Să luăm numai un exemplu. În 1944, profesorul Borcea, într-o lucrare a sa, a făcut o listă a animalelor cunoscute la litoralul românesc. 140 de specii, fără a socoti și peștii. Astăzi, aceeași listă cuprinde 1 600 de specii.

Cercetarea aceasta depășește puterile unui singur om; ea este rezultatul muncii unui întreg colectiv condus de Mihai Băcescu. Luînd pildă de la Emil Racoviță, de la Grigore Antipa, de la Ion Borcea, a sădit, la rîndul său, în sufletele tinere dragostea pentru mirajul adîncurilor și datorită lui România posedă acum o adevărată școală de oceanologie. Oceanologi ca Müller Geza, Marian Gomoiu, Bodeanu N., Hilarius Scolca, Adriana Petran au fost în repetate rînduri invitați la lucrări efectuate în străinătate. Numeroși profesori de prestigiu internațional ca Robert Menzies, Gustave Charbonnier i-au dedicat lui Mihai Băcescu specii marine descoperite și descrise de ei, tot ca un omagiu adus oceanologiei românești. Iar periodic, pe adresa Muzeului «Grigore Antipa» sosesc din străinătate colecții de diverse specii, pentru a fi supuse analizelor de tot felul de către colectivul de aici.

Expedițiile la care a participat cel mai mare oceanolog din România n-au fost momente de destindere, vacanțe plăcute în mijlocul naturii, pe meleaguri prin care poate niciodată un alt român încă nu călcase, sau pe ape la care orice copil visează cînd citește cărțile lui Jules Verne și își promite că va ajunge neapărat acolo. Pe vasul american «Anton Bruun» (fosta navă prezidențială echipată pentru cercetări oceanologice) în apele Oceanului Pacific, deasupra jgheabului Peru-Chile, adînc de peste 6 000 de metri, sau pe nava franceză «Thalassa», în apele Mauritaniei, pe Mediterana sau în Tanzania, Mihai Băcescu a rămas același specialist curios și priceput, neîngăduindu-și decît rareori momente de răgaz, știind că ochii celorlalți membri ai expediției sînt ațintiți asupra sa și nedorind să facă obrazul țării de rușine. Profitînd de șansa de a participa la cîteva expediții internaționale de amploare, oceanologul român a adus în patrie numeroase specii de viețuitoare, sporind colecțiile Muzeului Antipa, muzeu pe care, din păcate, cei mai mulți îl vizitează des în copilărie și deloc cînd sînt maturi.

Dar Mihai Băcescu contrazice imaginea savantului aplecat cu osîrdie numai asupra lucrului său, fascinat de obiectul cercetării lui, incapabil să mai zărească altceva din jur. Cunoscutul oceanolog este un om care nu numai că se bucură de rezultatele cercetării sale, dar și meditează la consecințele ei, meditează la destinul său, al semenilor care îl înconjoară, în conștiința sa reflectîndu-se tumultul grav al epocii:

«71 la sută din suprafața pămîntului este acoperită de ape. Și totuși, multă vreme, interesul pentru mare, pentru ocean, s-a referit exclusiv la pescuit și navigație. Acum o sută de ani se mai credea că viața nu poate să existe la adîncimi mai mari de 2 000 de metri. Și omenirii nici nu-i prea păsa despre ce viață e vorba. Dar a venit jumătatea acestui secol cînd s-a tras un semnal de alarmă care ne-a pus pe gînduri. Sîntem astăzi 3,5 miliarde de oameni. În anul 2000 vom fi 7 miliarde. Cum se vor hrăni pămîntenii atunci, cînd și astăzi există zone de uscat pe glob în care agricultura nu se poate practica sau se practică cu dificultate, cînd semeni de-ai noștri mor de foame sau sînt subnutriți? Apoi, resursele de energie — cărbunele, petrolul, gazele naturale — pentru cîtă vreme vor ajunge ele? Și oamenii și-au adus aminte că în cursul operațiilor de dragare au întîlnit urme de petrol sau de fier, de cărbune, 20 de țări au echipat pînă acum nave speciale și cercetătorii au pornit o studiere sistematică a mărilor și oceanelor. Și rezultatul a fost uluitor în toate privințele. S-a ajuns, de pildă, la concluzia că rezervele de crom, nichel, cupru, adăpostite sub fundul oceanelor, ajung pentru 1000 de ani. Rămîne de pus la punct o tehnologie ieftină de exploatare. Deja astăzi 20 la sută din producția de petrol a lumii se extrage prin forarea platformelor continentale. Deja unele state folosesc aproape numai apa provenită din operația de desalinizare a apei din mări. Dar oamenii vor și mai mult. Vor să capteze energia de sub scoarța pămîntului, de-acolo unde fierbe magma, și dacă vor reuși asta, nu vor mai avea nevoie de alte surse. Deocamdată, forajele în zonele cele mai adînci ale oceanelor nu au pătruns în scoarță la adîncimi prea mari și nu se știe ce se va întîmpla atunci cînd se va da de magmă. Se va naște poate în ocean un nou vulcan. În orice caz, oamenii de știință sînt foarte prudenți, pentru că nu e o joacă să pui în libertate o asemenea cantitate de energie, dacă nu știi s-o stăpînești, s-o îmblînzești și să ți-o aservești.

Studiile oceanologice efectuate în ultimii ani cu tot mai multă rîvnă au scos la iveală un număr imens de specii necunoscute pînă acum. Practic, din orice expediție oceanologică te întorci cu un material care n-a mai fost cercetat niciodată. Dacă uscatul a fost bătut în lung și în lat, scormonindu-i-se enigmele, oceanele sînt încă o lume care stă sub pecetea tainei.

Sînt convins că oceanul va salva omenirea de la foamete. Pescuitul clasic, convențional, își va tripla cel mult producția în următorii ani. Dar nu aceasta e soluția. Noi ne aflăm acum în fața oceanului, precum vînătorul primitiv în fața pămîntului pe care a început să-l cultive, nemaiajungîndu-i vînatul. Nouă, agricultura nu ne mai ajunge. Va trebui să cultivăm oceanul, să cultivăm pești, alge, crustacee, moluște. Cînd vom învăța să cultivăm necuprinsul întinderilor de apă, să le transformăm într-o uriașă pepinieră, vom fi salvați. Dar pentru asta trebuie să iubim oceanul, să-l ferim de valurile de petrol scurse din tancurile petroliere, de deșeurile radioactive, de reziduurile civilizației care îl *bîntuie, îl urîțesc și îl sărăcesc».*

GEORGE ARION ■
Fotografie de VASILE MOLDOVAN ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII — NR. 52 (1020) — 21 DECEMBRIE 1974

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

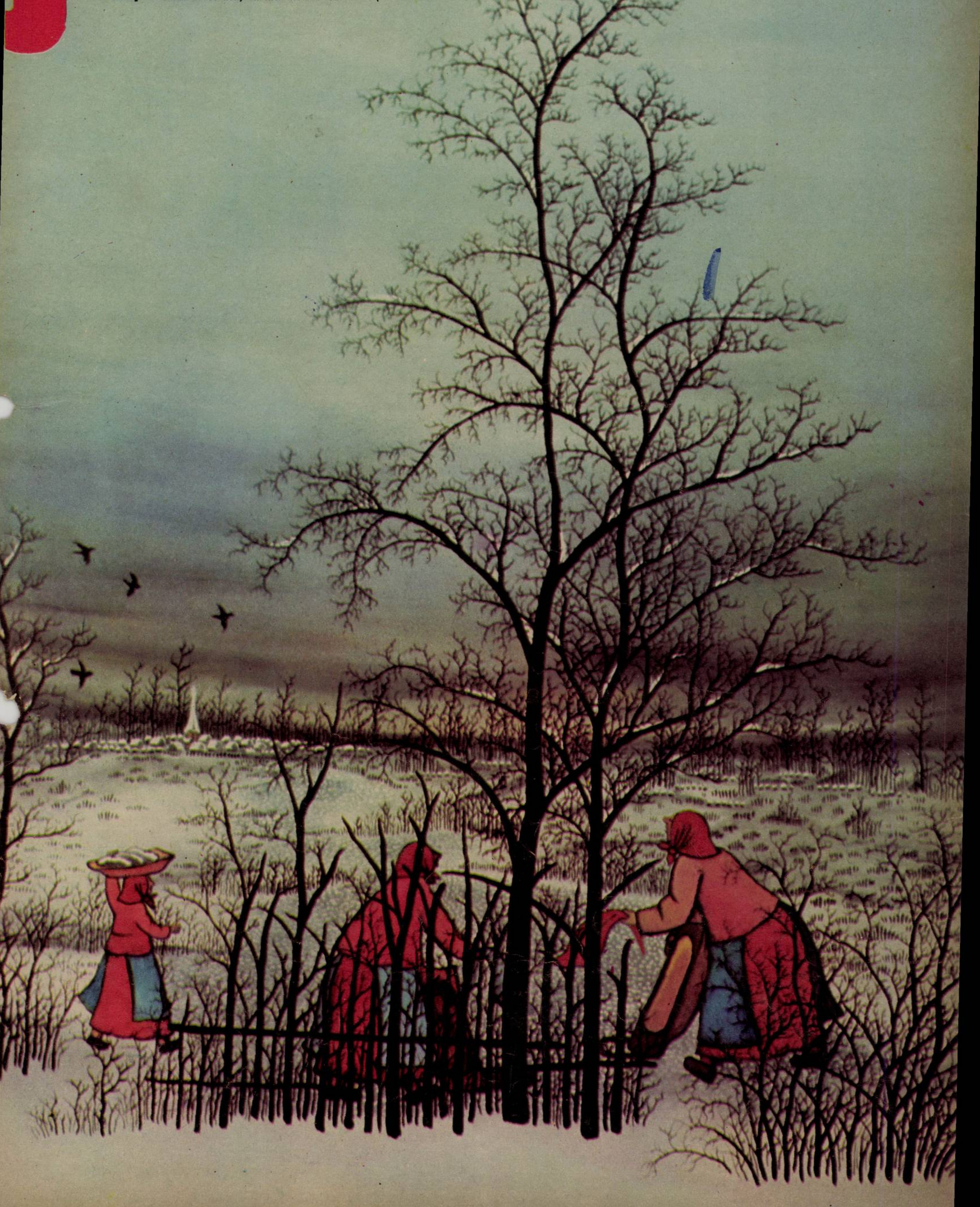

CODUL

PRINCIPIILOR ȘI NORMELOR MUNCII ȘI VIEȚII COMUNIȘTILOR, ALE ETICII ȘI ECHITĂȚII SOCIALISTE

Organizînd și conducînd măreața operă istorică de făurire a socialismului și comunismului pe pămîntul României, Partidul Comunist Român acordă o atenție primordială făuririi unui om nou, cu o conștiință înaintată și înalte trăsături morale, promovării unor raporturi noi între oameni, afirmării depline în toate sferele vieții sociale a principiilor eticii și echității socialiste. Normele și principiile etice ale societății noastre pornesc de la faptul că în orînduirea socialistă a fost lichidată definitiv exploatarea capitalistă, s-a pus capăt inegalității sociale și naționale; ele se bazează pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție pe principiile de repartiție socialistă, pe egalitate și dreptate socială, pe țelul comun al făuririi bunăstării și fericirii întregului popor.

Aceste înalte norme și principii trebuie să devină codul muncii și vieții, îndrumar de conduită în societate al comuniștilor, al tineretului revoluționar, al tuturor oamenilor muncii din patria noastră.

1. Datoria fundamentală a membrilor de partid, a membrilor Uniunii Tineretului Comunist este de a servi cu credință cauza partidului și poporului, de a pune tot ce au mai bun, întreaga lor energie, capacitate de muncă și pricepere în slujba înfăptuirii Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Fiecare comunist trebuie să pună mai presus de orice înflorirea materială și spirituală a patriei socialiste, creșterea continuă a gradului de bunăstare și civilizație ale poporului, afirmarea tot mai puternică a națiunii noastre în rîndul națiunilor lumii.

2. Membrii de partid și membrii Uniunii Tineretului Comunist trebuie să-și însușească materialismul dialectic și istoric — concepția revoluționară despre lume și viață a proletariatului, Programul Partidului Comunist Român, care constituie aplicarea creatoare a marxism-leninismului la condițiile concret-istorice ale țării noastre și care dă o perspectivă clară luptei pentru edificarea orînduirii socialiste și comuniste în România.

3. Toți comuniștii trebuie să cunoască și să-și însușească politica internă și externă a partidului și statului, documentele, hotărîrile partidului. Ei sînt datori să fie propagandiști neobosiți ai politicii partidului, să contribuie activ la elaborarea și dezbaterea hotărîrilor de partid și de stat, să lupte cu fermitate și spirit de abnegație pentru traducerea lor în viață.

4. Fiecare comunist este obligat să îndeplinească fără șovăială însărcinările date de partid, să se achite cu înalt spirit de răspundere de toate îndatoririle ce-i revin în funcția ce o îndeplinește, la locul său de muncă, în întreaga sa activitate.

Comunistul trebuie să respecte cu strictețe disciplina de partid — care este aceeași pentru toți membrii partidului, indiferent de poziția pe care o au în societate, de funcțiile și atribuțiile încredințate de partid și de stat. Toți comuniștii trebuie să respecte întocmai normele și regulile muncii de partid, principiile democrației interne și ale conducerii colective — care prevăd discutarea problemelor în cadrul organizat și, totodată, asumarea răspunderii nemijlocite pentru ducerea la îndeplinire a măsurilor adoptate.

5. Constituie o îndatorire sacră, de prim ordin, a fiecărui comunist, de a apăra ca lumina ochilor unitatea de monolit a partidului — chezășia îndeplinirii cu succes a menirii istorice a partidului de conducător al națiunii noastre pe calea socialismului și comunismului.

6. Toți comuniștii sînt datori să militeze pentru întărirea continuă a legăturii partidului cu masele, pentru rezolvarea justă a propunerilor și cerințelor oamenilor muncii, pentru unirea eforturilor tuturor celor ce muncesc la lupta pentru înfăptuirea Programului partidului.

7. Membrii partidului, membrii Uniunii Tineretului Comunist, toți oamenii muncii trebuie să manifeste cea mai mare grijă și răspundere pentru dezvoltarea continuă și apărarea proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, a avuției noastre naționale — baza ridicării bunăstării întregului popor. Ei trebuie să acționeze pentru gospodărirea cît mai eficientă a mijloacelor și resurselor societății, să lupte împotriva risipei de orice fel, a neglijenței în păstrarea și administrarea bunurilor publice, a tuturor manifestărilor de irosire a avutului obștesc.

8. Membrii de partid, membrii Uniunii Tineretului Comunist, toți oamenii muncii au obligația patriotică de a lupta cu toată hotărîrea împotriva furtului din avutul obștesc, a delapidării din proprietatea socialistă, a oricăror sustrageri de bunuri din avuția națională — acte profund antisociale care lovesc în interesele poporului, ale fiecărui cetățean. Ei trebuie să contribuie la formarea în fiecare unitate, la fiecare loc de muncă, a unei puternice și intransigente opinii de masă împotriva unor asemenea manifestări.

9. Membrii Partidului Comunist Român, ai Uniunii Tineretului Comunist, toți cetățenii trebuie să manifeste o grijă permanentă pentru buna gospodărire a pămîntului, apelor, pădurilor, a tuturor avuțiilor și frumuseților naturale ale patriei, să participe activ la acțiuni de protejare a acestora, să lupte hotărît împotriva degradării mediului ambiant.

10. Pentru fiecare comunist, pentru fiecare cetățean, munca este o datorie fundamentală, de onoare. Fiecare trebuie să dea dovadă de o înaltă conștiință profesională, competență, spirit creator, dăruire și pasiune în muncă; totodată, trebuie să manifeste combativitate și intransigență față de manifestările de indisciplină, superficialitate și lipsă de răspundere în muncă.

11. Membrii Partidului Comunist Român și ai Uniunii Tineretului Comunist au obligația să-și perfecționeze necontenit pregătirea profesională și de specialitate, să-și îmbogățească permanent orizontul cultural-științific.

12. Apărarea patriei, a cuceririlor revoluționare ale poporului reprezintă cea mai înaltă obligație a membrilor Partidului Comunist Român și ai Uniunii Tineretului Comunist, a tuturor cetățenilor țării. Suprema lor îndatorire este de a fi în orice moment gata să apere cu orice sacrificii, chiar cu prețul vieții, integritatea patriei, independența și suveranitatea națională și de stat, realizările socialiste ale poporului român. Orice nesocotire a acestei înalte obligații, orice pactizare cu dușmanul, cu cei ce se dedau la acțiuni sau acte ostile orînduirii noastre socialiste, cu cei ce uneltesc împotriva libertății și independenței patriei, a intereselor vitale ale poporului constituie trădare față de partid și popor, față de națiunea noastră socialistă și se pedepsește conform legilor țării.

13. Toți comuniștii sînt obligați să apere secretul de partid și de stat, să dea în permanență dovadă de înaltă vigilență și combativitate revoluționară. A furniza unor persoane străine informații care constituie secrete de partid și de stat înseamnă a trăda partidul, a trăda țara, a lovi în interesele întregii națiuni; cei care se fac vinovați de asemenea acte trebuie să simtă mînia îndreptățită a poporului.

14. Fiecare comunist are înalta îndatorire de a milita pentru întărirea unității moral-politice a poporului, pentru cimentarea prieteniei frățești dintre toți oamenii muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — de a lupta împotriva oricăror manifestări de naționalism și șovinism, de a acționa în strînsă unitate pentru propășirea patriei comune, Republica Socialistă România.

15. Comuniștii, toți oamenii muncii sînt obligați să cunoască, să popularizeze și să respecte cu cea mai mare strictețe legile țării, să acționeze în spiritul legalității socialiste, să ia poziție hotărîtă față de orice încercare de nesocotire sau încălcare a legilor Republicii Socialiste România.

16. Comuniștii trebuie să militeze în permanență pentru promovarea în întreaga viață socială a principiilor eticii și echității socialiste, a relațiilor de colaborare și întrajutorare tovărășească, de solidaritate, stimă, încredere și respect reciproc. Ei trebuie să fie dușmani neîmpăcați ai individualismului mic-burghez, ai manifestărilor de egoism, de subordonare a intereselor generale unor interese individuale înguste, ai tendințelor de a pretinde de la societate mai mult decît s-ar cuveni pe baza principiilor socialiste de repartiție.

17. Comunistul trebuie să fie cinstit, sincer, principial și corect, să nu tolereze minciuna, falsitatea, ipocrizia, să combată încercările de inducere în eroare a organelor superioare, a tovarășilor de muncă, sustragerea de la răspunderi și îndatoriri.

18. Comuniștii trebuie să acționeze cu toată fermitatea pentru a preveni și a combate orice manifestări de abuz de putere, orice trafic de influență, tendință de folosire în interes propriu și în dauna oamenilor muncii a unor funcții și munci de răspundere încredințate de societate.

19. Toți comuniștii, îndeosebi cei care îndeplinesc funcții de conducere în viața economico-socială, în aparatul de partid și de stat, în organizațiile de masă și obștești, trebuie să militeze, în spiritul principiilor democrației socialiste, pentru crearea unui climat favorabil exprimării și confruntării libere a părerilor, participării largi a maselor la dezbaterea și soluționarea problemelor, la adoptarea hotărîrilor, la elaborarea și înfăptuirea politicii generale a partidului și statului nostru.

20. Comuniștii trebuie să militeze ca în fiecare colectiv să se instaureze un climat favorabil promovării oamenilor în exclusivitate după contribuția proprie la înfăptuirea politicii partidului, la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a țării, după comportarea și atitudinea lor politică și morală. Ei trebuie să combată cu hotărîre subiectivismul și arbitrariul în aprecierea și promovarea cadrelor, să ia atitudine fermă împotriva favoritismului, nepotismului, servilismului, a manifestărilor de carierism.

21. Toți comuniștii trebuie să manifeste curaj și inițiativă în lupta pentru promovarea spiritului revoluționar, a noului în producție, în activitatea economică și socială, să acționeze cu hotărîre împotriva inerției, birocratismului, rutinei și conservatorismului, a tot ceea ce este învechit și poate frîna progresul societății noastre socialiste.

22. Spiritul critic și autocritic, combativitatea față de lipsuri și neajunsuri trebuie să caracterizeze pe fiecare membru al partidului, pe fiecare membru al Uniunii Tineretului Comunist. În orice împrejurare, în colectivele de muncă în care lucrează, comuniștii trebuie să promoveze un climat de dezbatere exigentă a lipsurilor, să stimuleze și să creeze condiții pentru formarea și afirmarea unui puternic spirit critic al maselor de oameni ai muncii.

23. Comuniștii trebuie să acționeze pentru ca în fiecare colectiv să se asigure manifestarea liberă a spiritului de inițiativă al maselor, pentru valorificarea experienței și competenței lor, pentru participarea tuturor oamenilor muncii la conducerea activității întreprinderilor și instituțiilor, pentru dezvoltarea și întărirea democrației muncitorești, socialiste.

24. Membrii Partidului Comunist Român și ai Uniunii Tineretului Comunist trebuie să manifeste cea mai înaltă intransigență împotriva concepțiilor de viață burgheze, a influențelor mentalităților lumii capitaliste. Ei trebuie să combată cu fermitate tendințele de căpătuială, parazitismul, înșelătoria, specula și mita, orice forme de obținere a unor venituri ilicite, de însușire prin abuz sau necinste a roadelor activității altora.

25. Membrii de partid, membrii Uniunii Tineretului Comunist trebuie să combată cu toată hotărîrea reminiscențele gîndirii și mentalităților retrograde, să lupte împotriva influențelor ideologiei burgheze, a tuturor concepțiilor care propagă ura, violența și disprețul față de om.

26. Comuniștii au datoria politică și morală de a lupta împotriva teoriilor idealiste, a prejudecăților mistice, a superstițiilor, a oricăror manifestări de obscurantism. Ei trebuie să acționeze pentru înțelegerea științifică de către mase a fenomenelor naturii și societății, pentru înarmarea temeinică a oamenilor muncii cu concepția materialist-dialectică despre lume și viață.

27. Fiecărui membru al partidului, fiecărui membru al Uniunii Tineretului Comunist îi revine o înaltă răspundere în întemeierea relațiilor de familie pe principiile moralei socialiste, ale egalității, respectului, afecțiunii și încrederii reciproce între soți, în îndeplinirea rolului ce revine familiei în creșterea și educarea copiilor, în dezvoltarea continuă a națiunii noastre socialiste. Familia trebuie să fie cea dintîi școală în care copiii să învețe, odată cu regulile de comportare în viață și societate, prețuirea muncii, devotamentul față de patrie și popor, față de partid și cauza socialismului.

28. Toți comuniștii — părinți, cadre didactice, activiști ai organizațiilor de masă și obștești — au îndatorirea primordială de a asigura pregătirea tineretului pentru muncă și viață, formarea și educarea noilor generații în spiritul dragostei față de patrie și partid, al glorioaselor tradiții de luptă pentru libertate și dreptate socială ale poporului, ale clasei muncitoare și partidului nostru, în spiritul unei înalte conștiințe revoluționare, al principiilor moralei socialiste și comuniste, al responsabilității față de prezentul și viitorul națiunii noastre socialiste.

29. Membrii partidului și ai Uniunii Tineretului Comunist trebuie să aibă, în toate împrejurările, o conduită politică, morală și profesională care să le asigure un înalt prestigiu în fața maselor. Prin faptele lor, ei trebuie să fie exemple înaintate pentru toți cei în mijlocul cărora trăiesc și muncesc. Unitatea dintre vorbă și faptă trebuie să caracterizeze pe fiecare comunist.

30. Indiferent de poziția pe care o ocupă în societate, comunistul trebuie să dea dovadă de modestie; el trebuie să combată îngîmfarea, aroganța, disprețul față de semeni. Comuniștii care îndeplinesc funcții de răspundere în partid, în viața socială în general trebuie să-și dobîndească autoritatea printr-o comportare morală și profesională exemplară din toate punctele de vedere. Fiecare comunist trebuie să contribuie prin conduita sa în viața politică și profesională, în societate și în familie, la întărirea continuă a autorității și prestigiului partidului în mase, la creșterea rolului său conducător în societate.

31. Membrii Partidului Comunist Român și ai Uniunii Tineretului Comunist, toți cetățenii patriei să dea dovadă, în orice împrejurare, de dragoste fierbinte față de patrie, de demnitate și mîndrie națională, precum și de respect față de alte popoare. Ei trebuie să respingă și să condamne cu cea mai mare fermitate atît exclusivismul național, cît și ploconirea în fața străinătății.

32. Toți membrii partidului și ai Uniunii Tineretului Comunist trebuie să militeze, în spiritul internaționalismului proletar, pentru întărirea prieteniei și solidarității partidului nostru cu toate partidele comuniste și muncitorești, să contribuie la dezvoltarea colaborării frățești cu popoarele celorlalte țări socialiste, la întărirea solidarității cu clasa muncitoare, cu toate forțele progresiste, antiimperialiste din lume, cu mișcările de eliberare națională, cu popoarele care și-au cucerit recent independența, cu toți cei care luptă pentru dreptate socială, pentru progres, cu toate popoarele lumii.

33. Membrii partidului, membrii Uniunii Tineretului Comunist trebuie să militeze cu

hotărîre pentru lichidarea din viața lumii contemporane a rasismului, colonialismului și neocolonialismului, a politicii imperialiste de dominare și asuprire a altor popoare, de amestec în treburile altor țări, pentru respectarea demnității naționale a fiecărui popor, a dreptului său inalienabil la dezvoltarea liberă și independentă. Fiecare comunist, fiecare cetățean al patriei noastre trebuie să fie luptător înflăcărat pentru afirmarea politicii externe a partidului și statului nostru de promovare a unor relații noi, democratice în viața internațională, a unui climat de destindere, înțelegere și colaborare între națiuni, să-și aducă contribuția la cauza generală a socialismului, progresului și păcii, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

★

Adoptînd codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, Congresul al XI-lea al *partidului își exprimă convingerea* că traducerea lor în viață va exercita o puternică influență asupra tuturor membrilor societății noastre, va duce la crearea unui nou umanism, care pune pe primul plan omul și, totodată, îmbină interesele particulare cu cele ale întregii societăți, asigură bunăstarea și fericirea fiecăruia, odată cu a întregu*lui popor*. Prin aceasta *omul se va ridica* pe o treaptă superioară de cunoaștere, va putea participa cu adevărat conștient la activitatea poporului de făurire a propriului său viitor liber.

Membrii Partidului Comunist Român, ai Uniunii Tineretului Comunist, toți cetățenii patriei noastre socialiste trebuie să-și facă din aceste norme o călăuză *permanentă în activitatea lor politică* și profesională, în viața de fiecare zi, să acționeze cu consecvență și fermitate pentru ca înaltele principii de etică și echitate ale socialismului și comunismului să pătrundă tot mai adînc în toate domeniile vieții sociale, contribuind la crearea omului nou, înaintat al societății noastre, la accelerarea mersului înainte al patriei pe calea civilizației comuniste.

GÎNDIRE ȘI ACȚIUNE COMUNISTĂ

Cum era și firesc, cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român a impulsionat în gradul cel mai înalt viața politică a țării.

Aceste zile, premergătoare sfîrșitului de an, au fost caracterizate de o efervescentă și rodnică activitate în organele de partid și de stat de cea mai înaltă răspundere în viața României, începînd cu ședința Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, urmată de Plenara C.C. al P.C.R., de Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste și de lucrările în plen ale Sesiunii a XIV-a a Marii Adunări Naționale.

Ultima plenară din acest an a Comitetului Central al partidului nostru a dezbătut și a luat hotărîri în probleme de copleșitoare însemnătate pentru țară. Trebuie consemnat, în acest sens, și în primul rînd, însușirea în unanimitate de către Plenară a propunerilor de modificări și completări prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru definitivarea Programului și a altor documente programatice adoptate de înaltul for al comuniștilor. De asemenea, Plenara a dat viață altor hotărîri menite să ducă la perfecționarea vieții de partid: completarea și modificarea unor prevederi ale statutului partidului, adoptarea Codului principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, adoptarea proiectului de hotărîre cu privire la participarea membrilor Comitetului Central la activitatea de partid și a proiectului de hotărîre privind organizarea si funcționarea comisiilor pe probleme ale C.C. al P.C.R. și ale organelor locale de partid. Pe alt plan, Plenara a elaborat propunerile cu privire la modificarea unor articole din Constituția Republicii Socialiste România și cu privire la adoptarea unei noi legi electorale, toate aceste măsuri fiind impuse de dezvoltarea neîncetată a vieții obștești, a democrației socialiste din țara noastră.

Prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste a dezbătut problemele legate de organizarea alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională și consiliile populare. Însemnătatea acestui eveniment politic în viața țării a fost scoasă în evidență de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Frontului Unității Socialiste, care a arătat că următoarea legislatură a Marii Adunări Naționale — care se încadrează în cea mai mare parte a cincinalului viitor — va avea un rol deosebit de important în realizarea programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, trăgînd de aci concluzii cu privire la orientările în desemnarea de candidați pentru Marea Adunare Națională și consilii populare județene, municipale, orășenești, comunale, dintre oamenii cei mai deciși și mai apți să lupte pentru înaltele obiective ale poporului nostru.

«...Cu atît mai mult subliniez acest lucru, cu cît pentru prima oară în alegeri — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — **vom avea, într-un număr mare de circumscripții, doi sau chiar mai multi candidați. Cetățenii vor avea deci posibilitatea să voteze și să aleagă pe acei care și în activitatea de pînă acum — politică, socială, în întreaga lor comportare — au dovedit că merită încrederea de a gospodări comunele, orașele, județele, de a fi deputați în Marea Adunare Națională, de a hotărî asupra dezvoltării țării noastre, asupra politicii interne și internaționale a patriei».**

Bogata săptămînă politică s-a încheiat cu lucrările în plen ale Marii Adunări Naționale care a dat putere de lege Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România și Bugetului de stat pe anul 1975 (amintim că propunerile de definitivare a acestor două legi au fost în prealabil examinate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.). Marea Adunare Națională a votat, de asemenea, modificările aduse Constituției și Legea electorală a Republicii Socialiste România, desăvîrșind, din punct de vedere juridic, aceste importante acte de stat.

Aspecte semnificative ale vieții internaționale a României au fost consemnate în săptămîna încheiată pe agenda de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

O convorbire desfășurată într-o atmosferă tovărășească, de caldă prietenie a avut loc cu prilejul primirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației economice guvernamentale *chineze care ne-a vizitat* țara. S-au relevat din nou, cu deplină satisfacție, relațiile strînse, tradiționale, de prietenie frățească, solidaritate militantă și colaborare multilaterală dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Un caracter deosebit — subliniat de faptul că este prima întîlnire după constituirea guvernului de tranziție sub conducerea FRELIMO — l-a avut *întîlnirea dintre tovarășul* Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu Samora Moises Machel, președintele FRELIMO — Frontul de Eliberare din Mozambic. Întîlnirea a evidențiat, pe de o parte, hotărîrea comună de a amplifica și adînci relațiile dintre P.C.R. și FRELIMO iar, pe de altă parte, s-a relevat *dorința comună* de a promova în viața internațională conlucrarea strînsă pentru triumful ideilor mari ale epocii noastre — pacea, prietenia între popoare.

În același spirit al prieteniei și colaborării internaționale a avut loc primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației culturale din Republica Populară Democrată Coreeană, *condusă* de Cean Ceăl, adjunct al ministrului culturii, și a artiștilor reprezentativi ai Ansamblului «Mansude» din Phenian, care a întreprins un turneu în țara noastră. A fost un bun prilej de a se evoca prietenia dintre partidele și țările noastre, de asemenea un prilej de a se sublinia însemnătatea dezvoltării în continuare a colaborării culturale româno-coreene în an*samblul relațiilor de prietenie și solidari*tate dintre cele două țări.

E. DASCĂLU ■

CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE ÎNCEPE ACUM

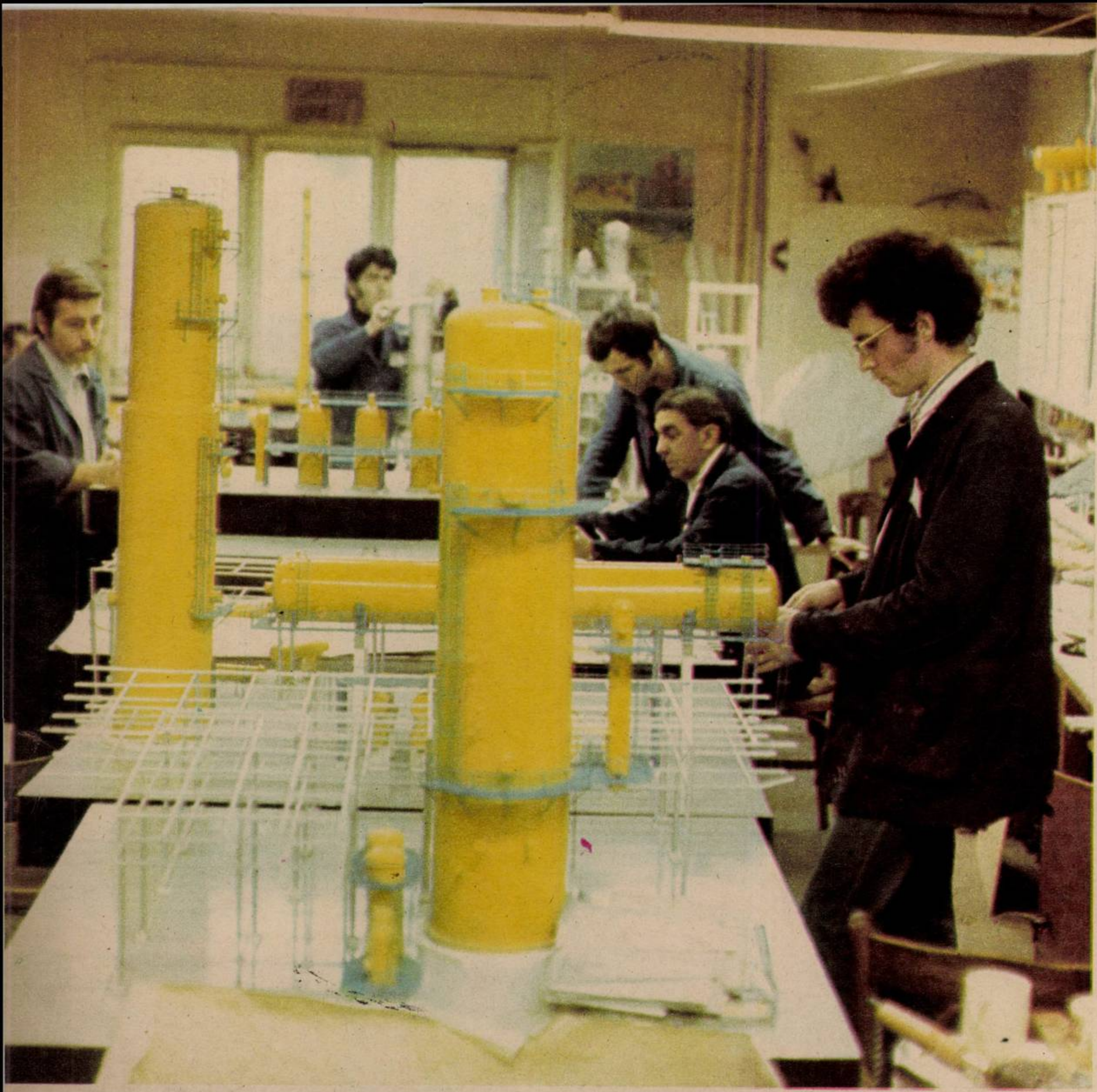

◀ **Ramură de bază în cadrul întregii economii naționale, chimia își conturează încă de pe acum dimensiunile viitorului. Efectele economice ce vor rezulta prin aplicarea în producție a unor cercetări încheiate sau a celor ce urmează a fi definitivate în cursul acestui an sau în 1975 însumează încă de pe acum valori deosebite. O garanție a succesului o constituie și vasta și fructuoasa experiență dobîndită pînă în prezent de Institutul central de cercetări chimice din București (Icechim), prima instituție științifică din România care a făcut din cercetare și proiectare o pîrghie de neînlocuit pentru întreaga activitate a industriei chimice.**

Pornind de la cercetarea laborioasă a etapei pe care o parcurge în prezent țara noastră, creînd premisele unei dezvoltări multilaterale ce va asigura României un loc prestigios în arena competițiilor internaționale, Documentele Congresului al XI-lea au conturat cu claritate, pentru fiecare compartiment al devenirii noastre istorice, obiectivele de cucerit, precum și căile, metodele și mijloacele cele mai eficiente, capabile de a asigura valorificarea superioară a materiilor prime, de a exercita o funcție esențială în ridicarea nivelului tehnic și economic. Astăzi știm cu certitudine: creșterea în continuare a forțelor de producție în vederea creării unei economii avansate, a unei industrii și agriculturi moderne, dezvoltarea susținută a științei, învățămîntului și culturii, perfecționarea neîntreruptă a relațiilor de producție, a organizării societății, adîncirea democrației socialiste, creșterea bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc, ambianța favorabilă pentru desfășurarea largă a forțelor sociale și politice ale întregii națiuni — toate acestea vor apropia România de țările cu cea mai puternică dezvoltare economică. Istoria mondială a dovedit, nu o dată si prin puterea unor exemple de netăgăduit, că numai o țară înzestrată cu forță și dinamism în domeniul economiei naționale, în rezolvarea promptă și lucidă a problemelor dezvoltării sale interne, se poate bucura de un loc de cinste în viața internațională știut fiind că înapoierea nu generează nici respect și nici garanție pentru independența de stat.

Viitoarea ascensiune economică a României va fi marcată, după cum se știe, nu numai de creșteri cantitative considerabil mai mari decît în perioadele anterioare, ci, în primul rînd, de perfecționarea structurii industriei naționale prin alegerea acelor opțiuni în stare să determine caracterul modern al valorificării superioare a resurselor materiale și umane. Prosperitatea, echilibrul și progresul neîntrerupt al unei națiuni sînt astăzi indisolubil legate de cuceririle revoluționare ale științei și tehnicii contemporane. Un imperativ desprins din zilele și săptămînile unei istorii, încinse și galopante, care reclamă, în numele unui destin colectiv făurit prin armele rațiunii, ridicarea neîncetată a patrimoniului științific și tehnologic prin asimilarea și introducerea în activitatea economică și socială curentă a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii mondiale. Cincinalul viitor este chemat să devină — așa cum preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Congres — «Cincinalul revoluției tehnico-științifice, al afirmării largi a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarelor industriei românești».

◀ **În ultima vreme s-au înregistrat sporuri sensibile și în domeniul industriei ușoare. Un start puternic cu largi implicații în economia anului 1975 și cu importante ecouri în anii viitorului cincinal.**

Sporuri însemnate în producție au fost dobîndite, în aceste zile de sfîrșit de an, și la marea întreprindere «Unio» din Satu Mare.

O nouă revoluție în cadrul revoluției generale, permanente, desfășurată pe pămîntul unei țări ce-și făurește conștient și metodic propria sa istorie. O nouă școală a curajului și măiestriei, anticipată emoționant în Documentele Congresului al XI-lea, în cadrul dezbaterilor din secțiunile specializate și care a început să prindă contururi reale încă de pe acum, la numai cîteva săptămîni de la încheierea marelui sfat al comuniștilor, al întregii națiuni socialiste.

Se lucrează intens pretutindeni, viitorul prinde dimensiuni *limpezi* pe planșetele proiectanților, în largile lucrări de prospectare, în planurile economice, pe ramuri și sectoare — concepute în concordanță strictă cu realitatea și posibilitățile concrete ale României. Vom reveni cu amănunte în această privință, prezentînd cititorilor noștri imagini din lumea de mîine, așa cum ni se înfățișează ea încă de pe acum în proiectele elaborate în cîteva dintre cele mai mari institute de cercetare și proiectare din țară.

Putem prefigura marea epopee a viitorului și printr-un larg tur de orizont desfășurat prin unitățile productive ale economiei naționale, *aici* unde *Documentele* Congresului al XI-lea — sursă permanentă de meditație și inițiative fecunde — au promovat o largă emulație, au generat pretutindeni idei novatoare, care s-au cristalizat în apreciabile realizări în domeniul îndeplinirii înainte de termen a *actualului cincinal. După numai* cîteva zile de la terminarea Congresului, colectivul de muncă al întreprinderii «Automatica», întreprindere de avangardă a industriei românești, anunță că cincinalul va avea patru ani și două luni. Iată și alte realizări de prestigiu și date de prognoză, culese din cîteva unități industriale ale Capitalei: la «Întreprinderea de construcții metalice și aparataje» *cincinalul se va încheia în* 4 ani și 4 luni, Întreprinderea «Policolor» anunța la 5 decembrie (sînt 16 zile de atunci!) că lucrează în contul lunii mai 1975. La «Granitul» calendarul activității productive marchează mai 1975, la «Întreprinderea de ventilatoare», 11 aprilie 1975, iar la «Electromagnetica» mai *1975*. Bătălia cu timpul, ritmurile superioare pentru realizarea exemplară a planului pot aduce mărturii emoționante de pe întreg cuprinsul țării. Pretutindeni același start viguros cu ample propulsări în *toate domeniile vieții noastre*, o dovadă elocventă că viitorul se sprijină pe o temelie solidă făurită prin forța brațelor și puterea gîndirii noastre, prin marea vocație a comuniștilor de a transforma în fapte energia și talentul unui întreg popor, de a înfrînge cursul inexorabil al timpului.

LIVIU TIMBUS ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

FRUMOSUL VIS

Frumosul vis, cel nemărturisit,
dar dus ca lampa magică în inimi
țișni, mai ieri cerîndu-se-mplinit
incît în jurul meu lucîră crinii-mi.

Avuse timp să se adune-n nimb
acum prin noaptea lungă de Decembre
și să se-ncingă-n sînge ca un limb
curgînd semeț prin nervi
prin trunchiu și membre.

Materializat dintru abstract
îl jubilează ora cea mai lină
stîrnindu-l să se împlinească, — act
de laudă, de cîntec și lumină.

Nici nu știam că-n el e-un univers,
că țara-n el e miez, — că trecătorii
mă-opresc cu un salut deschis, din mers, —
căci și ei sînt, ca mine, visătorii.

Visez un participiu viitor,
tărîm de vis și adevăr, în aur,
unde poeții dau cuvintelor
ecoul amplu, ca la Epidaur.

Acolo, pe o marmură să stau
ca înflorit din ea, la drumul mare
și țara să mi-o văd cum anii-i dau
mănoase ploi și prăbușiri de soare.

E totul mai frumos decît s-a scris.
Plutește-un imn înalt deasupra firii
cînd visul, întrupat, va naște vis
cu fața spre amiaza nemuririi.

AL. ANDRIȚOIU ■

O imagine de la una dintre cele mai tinere unități buzoiene: Întreprinderea de industrializarea sfeclei de zahăr.

Atenție! A mai rămas puțin pînă la cer! — sau dialog pe scara macaralei-gigant.

LOTRUL – ALBUMUL UNEI MARI FAMILII

De mai multe zile în Munții Lotrului ninge. Abundent, fastuos. Așa cum ninge în munți.

Iarna bărbaților de pe Lotru, iarna constructorilor, sub fastuoasa ninsoare, sub fastuoasa zăpadă a munților, e mai întîi o iarnă a șoferilor.

Șantierul Lotrului e mai întîi o întinsă rețea de drumuri. Șantierul celei mai mari hidrocentrale de pe rîurile interioare din România este și cel mai mare șantier al țării. Se întinde peste 4 județe (Vîlcea, Sibiu, Gorj, Hunedoara), pe un teritoriu de 8 000 de kilometri pătrați, ceea ce înseamnă cam 4 la sută din teritoriul României. Deci, sute de puncte de lucru care trebuie să comunice între ele, peste 4 județe, peste munți, peste ape, peste Lotru și peste alte vreo șaptezeci și ceva de ape, peste toți afluenții, încrengăturile și rubedeniile rîului-matcă, peste puzderia de izvoare și de pîraie, peste larma de unde, de valuri și de torente, peste tunetele cascadelor și șoapta dulce a clipelor de popas. Deci o rețea întinsă de drumuri, însumînd peste 200 de kilometri, drumuri-șosele, drumuri-magistrale, tăiate geometric și somptuos, drumuri-cărări, întortocheate și strîmte, cățărate pe buza prăpastiilor, cochetînd în toată clipa cu neantul. 200 de kilometri de drumuri, cele mai multe prin locuri sălbatice și pustii. Ninsoarea cade pe ele ca-ntr-o legendă, ca-ntr-o feerie, ca-ntr-un spectacol despre facerea lumii, despre zei și ciclopi. Prăbușire de alb, amețitoare și grea, cît ține cerul, cînd lentă, cînd ca o avalanșă de stînci celeste, rostogolite peste stîncile munților, încremenite la rîndu-le într-o vastă rostogolire sub cer, încremenite în nemișcare ca niște statui ciclopice. Pe zeci și sute de kilometri de drumuri, numai zăpada, ninsoarea, munții, mugetul apelor sau tăcerea apelor. Nici o clădire, nici un fum, cît vezi cu ochii. Dar atunci, în clipa cînd tăcerea ți se pare definitivă, apar camioanele. Iarna bărbaților de pe Lotru e mai întîi o iarnă a șoferilor.

Uriașe «Tatre» și «Belaz»-uri, grele de 27 de tone, străbat drumurile în serpentine. Urcă spre munți, coboară din munți. Ziua, noaptea. Cu oameni, cu materiale, cu utilaje, cu pîine. Cînd două mașini, venind din sensuri contrare, se întîlnesc în același punct, care punct poate fi o turnantă, o curbă, o răsucire neașteptată a serpentinei, o răsucire a drumului de 180 de grade, deasupra unei prăpastii, spațiul dintre ele, dintre cele două mașini, rămîne doar de cîțiva centimetri.

Urc, în cabina unei «Tatre», spre barajul de la Galbenu. Ducem pîine constructorilor. Galbenu e unul din cele 4 baraje mai mici (mici, adică înalte de cîte 50-60 de metri), crescute în umbra barajului-rege, a colosului de la Vidra, pentru strîngerea celor 76 de ape din munți în apele lacului central de acumulare. Trag cu coada ochiului la șofer. Dragomir Huțanu: figură tipică de om al șantierelor, «obraz înnegrit de arșiță și de vînturi», obraz osos, ciolănos, ca și gîtul cu gulerul descheiat în ciuda vremii, ca și mîinile care țin încordat volanul. Drumul fuge în ritm egal pe sub noi, viteza mașinii e obligatoriu constantă, fiindcă altfel s-ar produce «caramboale» la cotituri, sau am sări din vreo cotitură direct în cer și, fiindcă, în plus, oricum, nu-i bine să-i trezești din somn pe uriașii de piatră ce dorm sub zăpadă. Cabina e înaltă, sîntem la vreo doi metri deasupra drumului, parcă plutim în nacela unui balon; curentul de aer e mai puternic aici, la înălțime, și cînd trecem pe lîngă «Tatre» care coboară dinspre Galbenu (și cînd spațiul dintre noi și ceilalți e doar de un centimetru sau doi), vuietul lor ne izbește timpanul ca o împușcătură.

N-am ce scrie despre Dragomir Huțanu. E vechi «șofer de munte» (deosebire fundamentală de «șoferii de șes», care «bagă mașina într-a cincea și dorm liniștiți pînă la capătul drumului»), și n-a făcut nimic, de cînd e la Lotru, de cînd e el, nici o ispravă, nici un eroism. «Ce să vă spun? Ducem materiale și oameni, și pîine, în sus, în jos»... Și își reia expresia concentrată de «șofer de munte», pe care n-a părăsit-o decît o clipă, ca să rîdă puțin cînd mi-a spus ce mi-a spus, acum e din nou numai ochi, e încordat ca o strună, dacă l-ai atinge ar vibra.

O «Tatră» costă cîteva sute de mii de lei. Un «Belaz», aproape un milion. Iar manevrarea și întreținerea unui asemenea pahiderm de oțel, a unei asemenea mașini-uzină, în care numai o cutie de viteză cîntărește o tonă, înseamnă un perpetuu examen. Și cînd examenul se poartă pe vîrfuri de munți, peste prăpastii, pe sub ninsori... Și cînd un accident sau o întîrziere pot deregla munca și viața cîtorva sute de oameni, care se trezesc fără unelte sau fără pîine... «Și altceva, nea Huțane?» «Altceva, ce?» «Așa, știu și eu, ce se mai întîmplă pe-aici»... «Nu se-ntîmplă nimic». Pe acest drum nu trebuie să se întîmple nimic. Pe drumurile Lotrului nu trebuie să se întîmple nimic. Nimic altceva decît cursele zilnice înscrise în grafice, kilometrii înregistrați la bord ca viteză obligatorie, cei cîțiva centimetri la întîlnirea pe o curbă a două mașini. Pe aceste drumuri nu trebuie să se întîmple nimic. Și, practic, nu se întîmplă. Întîmplările rămîn dedesupt, sub noi, sub oameni, sub mașina care plutește calm, egal, în același ritm, ca o nacelă, prin ninsoarea grea, prin aerul rece și rar al muntelui. Întîmplările rămîn în serile petrecute acasă, în baraca din «colonie», unde încordarea zilei se desface, sare în țăndări, atunci și acolo e altceva, poți să te dai și peste cap, poți să bei și un pahar de vin mai mult, poți s-o faci, la o adică, și pe eroul, dacă cineva de la partid sau de la sindicat îți bate la miez de noapte în geam: «Hai, mă, că s-a spart o conductă, ne inundă dracu' colonia!» Atunci poți s-o faci pe eroul, dar acum, aici, nu e voie, acum datoria lui Dragomir Huțanu, «șofer de munte», în mîinile căruia stă pîinea barajului de la Galbenu, este să nu se întîmple nimic. Sau, cu alte cuvinte, datoria acestui erou al meu este să nu fie erou.

Iarnă pe Lotru. Iarna bărbaților de pe Lotru. Pentru mulți dintre ei, ultima iarnă pe Lotru. Obiectivele principale, ale construcției sînt gata. Barajul de la Vidra (121 metri înălțime) e încheiat. În centrala electrică subterană de la Ciunget («catedrala de sub pămînt», cum i s-a zis, printr-un consens de inspirație, de către toți reporterii), la 104 metri sub talpa muntelui, turbinele «made in Romania» dau deja energie țării. A prins contur și marele lac de acumulare (volum final: 340-380 milioane mc de apă), deci ceea ce a fost de făcut s-a cam făcut, a început numărătoarea inversă, se aleargă acum, spun constructorii pe ultima sută de metri. Lucrul acesta se spune cu bucurie, cu febră, cu surescitare, cu pocniri din degete, cu clipiri din ochi, cu gravitate, cu tulburare, cu așteptare, se spune pe toate gamele exclamațiilor, dar cu același tîlc: «Ei, știți cum e cînd se aleargă pe ultima sută de metri»... Adică: acum e acum!

Adică mai sînt de pus la punct niște baraje (cel de la Galbenu, la care am urcat cu Huțanu, s-a isprăvit chiar în aceste zile, chiar în aceste zile se face «închiderea», adică strîngerea apelor într-un lac alpin, cel mai tînăr și cel mai «înalt», situat la cota 1 304), mai sînt de captat niște ape, adunate din Munții Parîngului, Cîndrelului și Căpățîneilor, mai sînt de străpuns și de betonat ultimii kilometri din cei peste 150, cît ar măsura dacă s-ar pune cap la cap toate tunelurile și galeriile ferăstruite prin munți. Pentru cei mai mulți dintre constructori este ultima iarnă pe Lotru. Nu pentru toți. Unii vor mai rămîne aici, se vor muta doar ceva mai jos, în aval de Ciunget, tot pe Lotru, unde sînt deja în construcție hidrocentralele de la Malaia și Brădișor. Unii dintre constructori se mută acolo, rămîn deci pe Lotru. Dar alții, cei mai mulți, se pregătesc să plece.

Povestea aceasta cu ultima sută de metri, pe care o ascult și care se petrece sub ninsoare și viscol, în ultima iarnă a bărbaților de pe Lotru, îți dă, parcurgînd-o, ca toate poveștile Lotrului, emoția filării unei ediții princeps. Totul, de fiecare dată, orice episod și orice fapt, ieri ca și azi, are aici valoare de unicat, totul e inedit. De pildă, apa de la Galbenu. Am vrut să intru pe galeria de la Galbenu-Mușetoiu, fiindcă nu se poate pleca de la Lotru fără să vezi, în aceste zile, munca în subteran, fiindcă ultima sută de metri înseamnă, acum, înainte de toate, bătălia ultimelor străpungeri și betonări de sub pămînt. Înainte de a fi a șoferilor, iarna bărbaților de pe Lotru este o iarnă a minerilor și a betoniștilor. Am vrut deci să intru pe galeria Galbenu-Mușetoiu, dar abia am făcut cîțiva pași prin noaptea stîncii, călăuzit de nădejdea că luminița ce se vedea în fund nu era chiar la cinci kilometri, cînd două mîini uriașe, grele ca niște labe de urs sau ca niște căngi, mi s-au înfipt în umeri și m-au tras înapoi. «Nu, tovărășele, n-ai ce căta acolo»... Acolo nu e loc pentru eroi *improvizați, mi-a dat de înțeles șeful de* șantier, inginerul Tarța. Acolo se lucrează în niște condiții care, pare-se, încă nu s-au mai întîlnit pe Lotru. Niciodată, pare-se, n-a fost atîta apă într-o galerie. Cade din tavanul-burete, stors parcă, mereu și mereu, de o mînă ca aceea care m-a prins de umeri, năvălește din pereți, urcă de jos, din pămîntul-piatră, și el transformat în burete, și, în loc să se scurgă, crește, se umflă, vine în puhoaie din urmă. Galeria avansează înclinat, în aval, deci apa, în loc să se scurgă, vine mereu după oameni, pe urmele oamenilor, peste oameni.

Iarnă pe Lotru. Constructorii de la Galbenu lucrează la cota 1 304 metri suspendați pe o creangă de piatră, ca niște păsări. Între ei și restul șantierului, între ei *și alte puncte de lucru sînt kilometri și* kilometri de munți pustii, de prăpastii, de izolare, de potrivnicie. La început au urcat aici doar bărbații. La început, cei ce munceau aici nu puteau coborî jos, să-și vadă familiile, decît o dată pe săptămînă. O dată pe săptămînă, sîmbăta la amiază, porneau prin viscol, prin zăpezi cît casa, ca să ajungă seara sau noaptea jos, la colonie, să-și îmbrățișeze nevestele și copiii. Duminica seara sau în tîrziul nopții luau iarăși drumul prin munte, prin zăpadă, luminînd cu lanternele orbite de vînt și de ninsoare, ținîndu-se unii de alții și neoprindu-se pînă sus, unde-i aștepta o ceașcă de ceai, din ceaiul ce se răcise în termos, și o săptămînă de muncă grea. Acum la Galbenu e un micro-oraș, cu case, școală, «Alimentară» și dispensar. Acum *prin zăpada învălmășită de vînt, prin vîntul* și prin ninsoarea ce leagănă în văzduh creanga de piatră de la Galbenu, copiii constructorilor, încotoșmănați ca niște mici eschimoși, sculptează statui de zăpadă lîngă ciclopii de piatră ai munților, lîngă statuile neterminate ale naturii. În curînd, aceste ultime statui vor fi, aici, singurele. În curînd, micul oraș de la Galbenu va fi demolat, desfăcut în bucăți, încărcat în «Tatra» lui Huțanu, dus pe Lotru-aval sau în alte părți. În curînd — adică după ce se va alerga pe ultima sută de metri.

Iarnă la Lotru, iarna ultimilor bărbați și copii de pe Lotru. Pe tovarășul Gras, președintele sindicatului constructorilor hidrocentralei, l-am găsit preparînd listele de cadouri pentru pomul de iarnă al ultimilor copii de pe Lotru. Vor fi 900 de cadouri, pentru 900 de copii. Anul trecut au fost 5 000.

Decembrie, iarnă pe Lotru, anotimp de sinteză și de bilanț. Oamenii își încheie socotelile, se pregătesc să plece. Pe Lotru-aval, dar mai ales mai departe, mult mai departe, pe alte mari șantiere, la Someș, la Sebeș... Pe Lotru, în aceste zile, sute de oameni se pregătesc să schimbe un decor cu altul. Se pregătesc să schimbe, să înlocuiască o geografie, transformată de mult în album de familie, devenită propria lor istorie, cu un loc, cu un orizont de viață despre care nu știu încă nimic. Niște oameni se despart de niște locuri și de niște ani, mutîndu-se — la fel de firesc cum te-ai muta de pe o stradă pe alta — în viitor.

I-am văzut, în aceste zile, pe mai mulți dintre ei, îmbarcîndu-se în autobuze și camioane. Cu copii, cu neveste, cu geamantane, cu șifoniere, cu paturi, cu cățel, cu purcel, cu amintiri; i-am văzut întîrziind lîngă scara mașinilor, trăgînd ultimul fum de țigară, îmbrățișînd ultima oară cu ochii Lotrul. «Gata, băieți, plecăm!» se aude o voce, se aude și claxonul mașinii, dar strigătul se va repeta de cîteva ori pînă cînd oamenii, în sfîrșit, vor urca. Mi s-a spus că, lucru curios, cei ce se dezlipesc cel mai greu nu sînt localnicii, vîlcenii calificați aici și deveniți de curînd constructori, ci constructorii vechi, cu școala Bicazului și a Argeșului, aceste «păsări migratoare», acești inși care n-au cunoscut niciodată tihna așezării definitive într-un loc anume, într-un oraș, pe o stradă, sub un cer al lor, sub un acoperiș care să le aparțină mai mult decît un an sau doi. «Păsări migratoare» sau «familii migratoare», cum le-au spus reporterii: cupluri tinere, cu soți tineri, cu soții tinere, desfăcîndu-și și refăcîndu-și ciclic căminul, viața, ieri la Argeș, astăzi la Lotru, mîine la Someș, redebutînd mereu, în locuri necunoscute, cu oameni necunoscuți. Cei mai mulți dintre ei sînt tineri, dar alții, care și-au început profesia de constructori la Bumbești-Livezeni sau la Bicaz, au de-acum părul cărunt.

Ningea bogat, fastuos, mi se spune, cînd a plecat la Sebeș inginerul Stelian Mazilu, șeful de șantier de la baraj. Și el, și Ioana, nevastă-sa, care-i tot inginer, și-au început cariera de foarte tineri, pe șantierul hidrocentralei de la Argeș. După Argeș s-au mutat la Porțile de Fier. După Lotru, la Sebeș. După Sebeș? Pînă atunci, mi se povestește, familia inginerilor Mazilu, o «familie migratoare», care are și un copil și care n-a știut niciodată ce este o casă a ei, trimite regulat scrisori prietenilor rămași la Lotru, cerînd vești despre viața acestor prieteni și despre viața construcției. Ce se mai întîmplă pe Lotru?, întreabă ei, cu nerăbdarea și grija cu care întrebi: ce mai este pe-acasă?

La Lotru e bine, li se răspunde. La Lotru se aleargă pe ultima sută de metri, în ultima și fastuoasa iarnă a bărbaților.

ILIE PURCARU ■

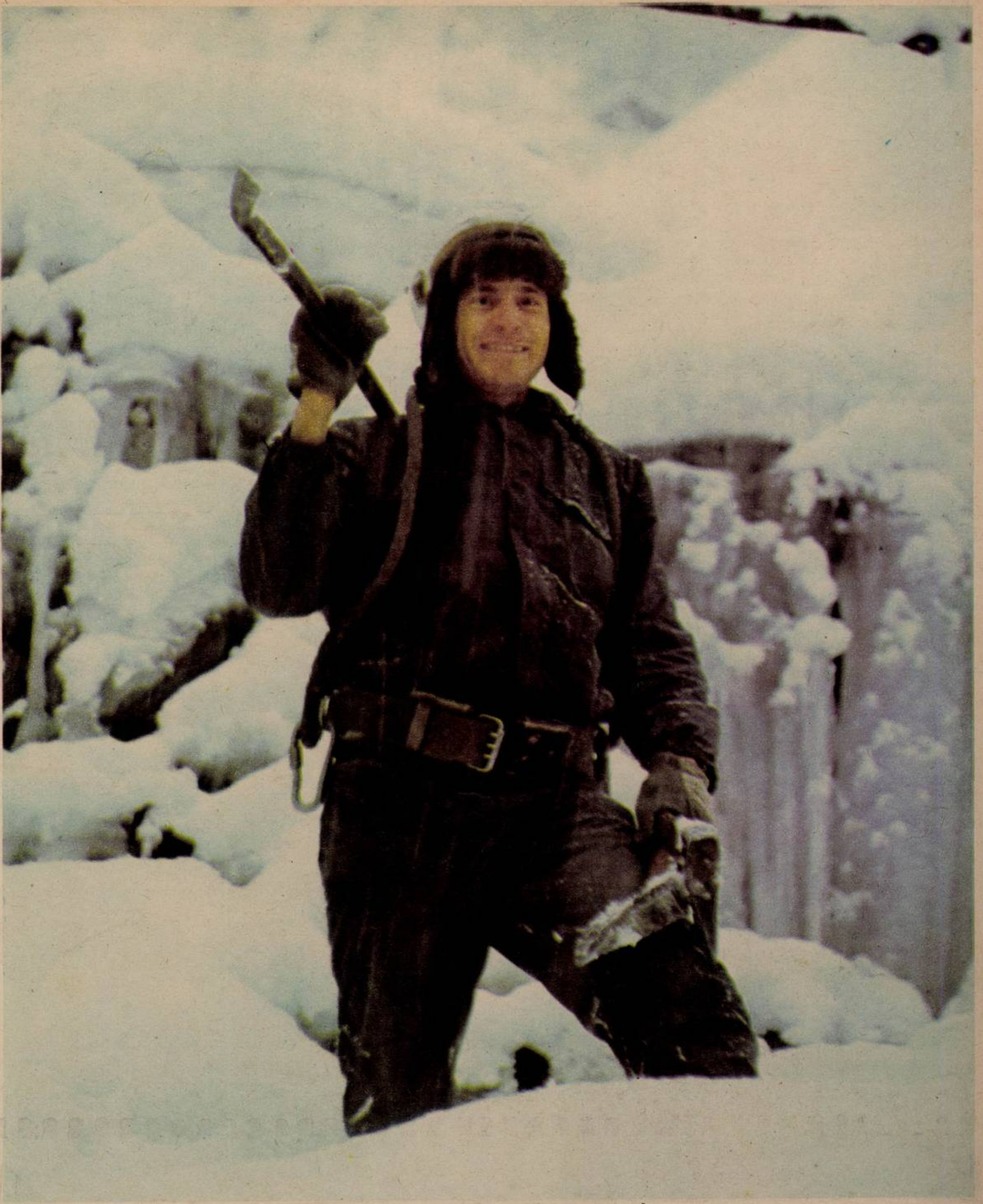

Iarna bărbaților de pe Lotru nu-i o metaforă. Ca să străbați aceste defileuri ale zăpezii trebuie, înainte de toate, să fii bărbat.

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

În timp ce bărbații înfruntă munții, viscolul și zăpezile, noi totuși trebuie să circulăm, să ne ocupăm de o mie și unul de lucruri pentru care ei nu au timp...

COMBUSTIBIL PENTRU O LUME PE ROȚI

Cum să înfruntăm așa-numita criză de energie care pare că va caracteriza acest sfîrșit de secol? În primul rînd, realizînd economii substanțiale în domeniul energiei în transporturi, fiindcă, oricît de curios s-ar părea, în aceasta constă nodul problemei.

Socoteala este simplă — ne spune profesorul universitar doctor docent **Călin Adrian Vasilescu**, de la Institutul politehnic din București. În lume circulă aproximativ două sute de milioane de autovehicule, cărora le revin 40 miliarde cai-putere, adică mai mult decît puterea instalată în toate centralele electrice de pe glob. Incredibil, dar omul consumă energie, în special și în primul rînd, pentru a se mișca pe roți! Și la noi în țară lucrurile stau la fel, dacă luăm în considerare nu numai autovehiculele, ci puterea tuturor motoarelor cu ardere internă produse într-un an, deci a motoarelor de autoturism, camion, locomotivă etc., și care echivalează cu cea a tuturor centralelor noastre electrice!

A gospodări rațional combustibilul atunci cînd lucrezi cu motoare se dovedește însă a fi mult mai greu decît în cazul marilor centrale, deservite, de regulă, de tehnicieni și ingineri cu înaltă calificare. Situație exact contrarie față de aceea a motoarelor susmenționate, la care — tocmai din nepriceperea tehnică de a le întreține — consumul de combustibil se ridică la cote nejustificat de înalte.

DACIA 1300: UN MOTOR EXCELENT, DAR...

Pentru a combate criza hidrocarburilor nu dispunem decît de două posibilități, care pot fi rezumate în două cuvinte: **a economisi, a înlocui** — continuă interlocutorul nostru.

Să ne ocupăm puțin de prima posibilitate. Așadar, economie de combustibil. Dar cum? Evident, nu pe calea reducerii volumului transportului — atribut al vieții moderne — ci a menținerii și chiar a **dezvoltării** traficului actual, tendință firească într-o țară în rapidă industrializare.

Prima idee care se impune este de o simplitate extremă, în teorie, dacă nu în practică: ce pare mai firesc decît a reduce puterea motoarelor? În fond, Italia a trăit foarte bine ani de zile în era automobilului cu un motor de 600 centimetri cubi, faimosul «Fiat», care are o capacitate de două ori mai mică decît «Dacia» noastră și un consum aproape pe jumătate: 6 litri la suta de kilometri, față de 10 la sută.

Paralel cu producerea «Daciei-1300», acest excelent autoturism — vorbesc ca specialist — au existat și există preocupări intense la noi, concretizate în Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, pentru punerea la punct a unor autovehicule de mic litraj. În Directive se arată că în viitorul cincinal se vor fabrica «noi tipuri de turisme cu consum redus de carburanți». Producția lor este simplă doar în aparență: în adevăr, din punct de vedere constructiv și tehnologic, un automobil mic pune probleme mai dificile decît unul mare! Nu încape însă îndoială că ele vor fi rezolvate și că, pe șoselele țării, își vor face apariția primii liliputani pe roți. Această orientare înscrisă în Directive va avea influențe binefăcătoare asupra consumului de combustibil pe plan național.

S-a vorbit mult și s-au luat unele măsuri la noi pentru limitarea vitezei autovehiculelor. Nu s-a făcut însă tot posibilul în acest domeniu pentru simplul fapt că miliția nu sancționează — și nici nu i se poate cere altceva — decît depășirea limitei de viteză pentru tipul respectiv de automobil. Or, eu mă refer la alt aspect: viteza maximă admisă — identică cu cea de consum optim — variază chiar în cadrul aceluiași tip, de pildă la «Dacia-1300», în funcție de uzură și de alte condiții specifice automobilului respectiv. La Institutul politehnic s-au efectuat măsurători foarte precise și am constatat cu surprindere că o depășire a vitezei optime cu 20% — deci o diferență practic neglijabilă, de pildă, la 50 kilometri pe oră doar zece în plus — antrenează o creștere cu 10% a consumului de combustibil. Se impune, deci, o individualizare pe fiecare vehicul în parte a vitezei optime. Pentru aceasta — și am în vedere în primul rînd sectorul de stat, unde propunerea ar putea fi aplicată cel mai ușor — șoferii ar trebui mai mult cointeresați material în economiile de combustibil realizate pe această cale. În ceea ce-i privește pe proprietarii particulari, al căror număr este în continuă creștere, trebuie făcut un apel la conștiința lor, fără a mai vorbi de interesul pur material: benzina o plătesc din propriul buzunar! Așadar, aflați — eventual consultîndu-vă cu un specialist — viteza optimă a automobilului **dumneavoastră** la diferite regimuri de exploatare, nu vă mulțumiți cu aceea indicată de fabrică, valabilă pentru toate vehiculele de același tip!

Rezultatul unor măsurători fine efectuate la Institutul politehnic din București privind consumul de carburanți al unor tipuri de autocamioane au uimit chiar și pe specialiști .

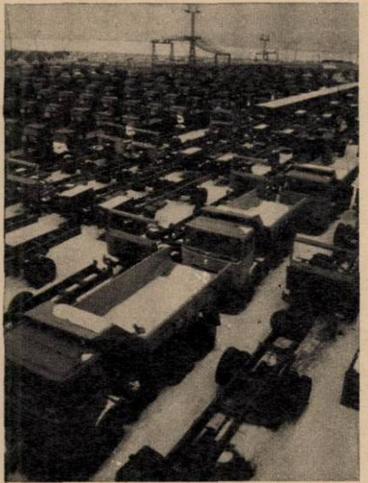

O altă măsură despre care se vorbește destul, dar care se aplică mai rar, constă în reglarea corectă a carburației. Și în acest domeniu s-au efectuat măsurători foarte precise la Politehnica bucureșteană, care au dus la constatarea că la camioanele SR-131, bunăoară, prin simpla reglare a carburației, se reduce consumul de combustibil cu 8%. Un alt efect salutar: micșorarea poluării. Reglarea, care trebuie făcută periodic de specialiști, nu e prea complicată, dar dă, așadar, rezultate substanțiale, pe mai multe planuri.

Și fiindcă am pomenit de poluare, trebuie relevate incidențele ei asupra problemei combustibilului. Fabricăm automobile și pentru export; or, este știut că în multe țări norme severe interzic importul de automobile neînzestrate cu pretențioase dispozitive antipoluare. Dealtfel, combaterea poluării tinde să devină un imperativ și înlăuntrul țării. Dispozitivele respective duc însă, în cele mai multe cazuri, la **creșterea** consumului de combustibil. Asadar, două deziderate aparent contradictorii: antipoluare și economie de combustibil! Cercetarea românească își găsește aci un cîmp larg de aplicație. Studii în acest sens sînt în curs la Institutul politehnic din București și la Institutul de cercetări și proiectări pentru echipamente termoenergetice.

Să facem un bilanț provizoriu la cele spuse pînă acum: doar prin metodele menționate, care reclamă utilizarea consecventă a datelor de care dispun azi tehnica și știința românească, s-ar putea realiza o economie enormă de combustibil lichid, ajungînd pînă la **20%** din consumul actual!

AUTOMOBILUL ELECTRIC?

Firește, o soluție radicală, dar de perspectivă — observă profesorul doctor docent Călin Adrian Vasilescu — ar consta în înlocuirea parțială a combustibilului lichid cu unul solid sau gazos. Cărbunele, de pildă? Pentru a fi folosit în motoarele cu ardere internă el trebuie însă, în prealabil, gazeificat. S-au efectuat cercetări și la noi, de către profesorul universitar Isac Blum, dar nu au fost prea promițătoare: pentru transport manipularea cărbunelui dovedindu-se prea greoaie. S-a sugerat și folosirea gazului metan. Soluția nu apare însă rațională din cauza gradului înalt de valorificare a acestei hidrocarburi în industria chimică.

În ultima vreme se vorbește tot mai insistent de automobilele electrice. Părerea mea este că ele nu vor avea, cel puțin în viitorul apropiat, decît utilizări limitate: transport în incinta fabricilor, deplasarea în zone cu trafic intens etc. Nu există acumulatori eficienți și apoi, dacă s-ar generaliza fabricarea de vehicule electrice, ele ar înghiți atîta sîrmă de cupru încît întreaga

Știați că motoarele cu ardere internă produse într-un singur an în România au o putere instalată echivalentă cu cea a tuturor centralelor electrice din țara noastră?

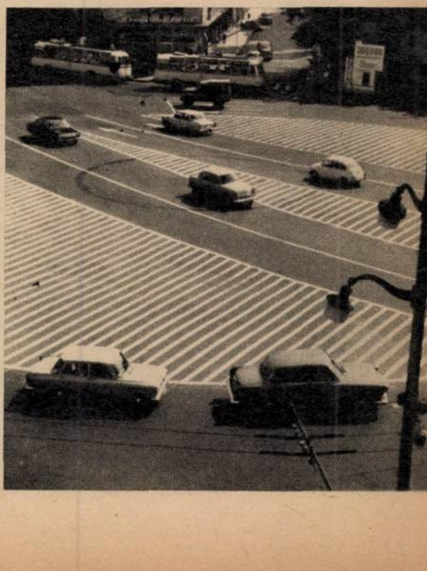

Dragi cititori,

Vă promitem că dacă zeii poligrafiei, minunații noștri colegi, care au foarte mult de lucru în acest final de an, vor fi cu noi, odată cu apariția numărului viitor al revistei noastre, sîmbătă, 28 decembrie 1974, ALMANAHUL FLACĂRA 1975 se va găsi nu la chioșcuri, ci chiar în mîinile dumneavoastră. O elementară măsură de precauție ar trebui să vă determine însă ca dumneavoastră să începeți să-l căutați cu o zi înainte. Nu fiți supărați pe noi nici dacă-l veți găsi abia duminică, 29 decembrie 1974. Foarte curînd, deci, ALMANAHUL FLACĂRA 1975. 208 pagini, 16 lei exemplarul. Cel mai bun almanah sîntem informați că a apărut. Cel mai atrăgător am auzit că își dorește epuizarea. Nu ne-a mai rămas decît un superlativ la care ținem și cu care nu poate concura nimeni: Cel mai tardiv rămîne totuși ALMANAHUL FLACĂRA 1975!

producție mondială de acest metal nu ar satisface nevoile! Cu alte cuvinte, pentru a evita Scila crizei de hidrocarburi am fi înghițiți de Caribda crizei de cupru... Nu este însă exclusă o răsturnare a cunoștințelor actuale, o descoperire de ultim moment care să permită, în viitor, o înaintare spectaculoasă pe frontul automobilelor electrice. Ideea este, dacă pot să mă exprim astfel, în ascensiune.

După aproape un secol s-a redescoperit și motorul cu aer cald, inventat, la vremea lui, de un pastor pe nume Stirling. Între două predici, cuviosul părinte, trecînd de la cele *cerești* la cele *lumești*, se *ocupa* cu tehnica. Ideea lui era: «Aerul nu costă nimic; să-l facem agent transportator de căldură!» Ceea ce nu s-a dovedit realizabil din *punct de vedere tehnic acum un secol* apare azi într-o nouă lumină.

Un adevărat combustibil al viitorului se conturează însă a fi hidrogenul. Acest gaz arde *foarte ușor, cu o importantă* degajare de căldură, dar greutatea constă în fabricarea la un preț de cost redus. În ultima vreme această dificultate s-a atenuat: se *cunosc metode de producere la o temperatură* de doar 600 grade Celsius, iar energia necesară ar putea fi furnizată de așa-numita energie-deșeu de la centralele atomoelectrice.

Un important avantaj al hidrogenului: se poate transporta prin conducte la punctele de utilizare, cu un cost de **zece ori** mai mic *decît cel prin cablu electric; în plus,* randamentul motoarelor termice este de 28 la sută. Deși în cazul electricității, în centralele propriu-zise randamentul ajunge pînă la **40%**, *în transportul pe linie electrică* și la utilizare apar pierderi, astfel că, în ultimă analiză, hidrogenul apare avantajos din punctul de vedere al randamentului termic.

MARILE FABRICI DE PE INSULE

Alt aspect: hidrogenul este esențial pentru sinteza materialelor sintetice și a proteinelor — subliniază interlocutorul nostru. În acest ultim caz el ar reprezenta o nouă promisiune în lupta împotriva flagelului foametei și a lipsei de materii prime. Așadar, o nouă rațiune pentru propulsarea lui pe scară din ce în ce mai largă. Dar să revenim la energetică, la motoare.

Apare o dificultate legată de stocarea sa în automobil. După cum bine se știe, acest gaz este foarte ușor. Într-o butelie de 70 kilograme la o presiune de 150 atmosfere, încape doar jumătate de kilogram de gaz! Există însă soluții: stocarea de hidrogen lichid la temperaturi foarte scăzute sau fixarea în compuși metalici, hidruri, care îl liberează cu ușurință.

Și la noi se întreprind cercetări privind energetica hidrogenului.

Nu încape îndoială că hidrogenul va fi combustibilul viitorului, cel puțin pentru autovehicule, cărora le revine, cum am arătat, partea leului în consumul de energie. Nu se întrevăd în viitorul apropiat aplicații ale energiei atomice în transportul terestru sau aerian; doar hidrogenul va da o nouă viață motoarelor cu ardere internă. El se va fabrica în mari centrale atomice situate pe insule, în jurul cărora «materia primă» gratuită plutește în cantități inepuizabile: apa mărilor și oceanelor! Aceste fabrici insulare, în care se vor realiza sinteze uriașe, vor livra hidrogen la sute de milioane de autovehicule. Și unde mai punem la socoteală că acest gaz este cel mai nepoluant combustibil din cîte cunosc, pentru bunul și simplul motiv că la ardere obținem... apă. Se apropie, deci, **era hidrogenului** — conchide profesorul Călin Adrian Vasilescu.

Așadar, gazul care, nu de mult, și-a legat numele de arme distrugătoare, va fi, ca să spunem așa, reabilitat. Punînd în mișcare motoarele lumii el va dovedi, o dată mai mult, că știința și tehnica actuală pot învinge orice criză energetică și că bătrîna noastră Terra dispune de suficiente resurse. Dar pînă cînd va veni ziua hidrogenului — și ea nu e prea îndepărtată — merită subliniat un fapt simplu: pînă la marile sinteze din insule, spiritul gospodăresc, ajutat și îndrumat de oamenii de știință și de tehnicienii de care țara noastră nu duce lipsă, poate face adevărate minuni. Să nu așteptăm totul de la lege, de la măsuri de sus, ci să ne batem capul, fiecare la locul său de muncă, pentru a contribui, pe cît e cu putință, la economisirea aurului negru!

LIONEL NIȚESCU ■

„DUPĂ DOUĂZECI DE ANI" S-A PETRECUT TOTUȘI O ÎNTÎLNIRE CU VIITORUL

LICEUL C.NEGRUZZI

La prima vedere a părut o întoarcere în trecut. Spun: «a părut» și nu «a fost» pentru că pînă la urmă în prezentul zilei de 30 noiembrie, vreo patruzeci și ceva de bărbați aflați la «mijlocul teoretic» al vieții s-au întîlnit cu viitorul.

E adevărat, nu se poate spune că foștii elevi ai Liceului Internat din Iași care s-au întîlnit după douăzeci de ani de la absolvire n-au vorbit despre trecutul lor comun. Ba chiar au și încercat să-l reînvie.

De pildă! Cu gîndul mai mult la ce a fost și mai puțin la ce va să fie, dar și cu o prozaică foame foarte actuală, foarte prezentă, foștii domni-elevi de acum 20-27 de ani în urmă și actuali tovarăși ingineri, medici, profesori și în general reprezentanți ai mai tuturor meseriilor născute din prolifica diviziune modernă a muncii au mîncat iar la cantina liceului, cot la cot cu actualii domni-elevi, mai mari și mai mici, o clasică ciorbă de fasole.

E adevărat, nu se poate spune că n-au făcut numeroase referiri la succesele lor în munca de învățătură din timpul trecut al anilor de liceu.

De pildă: **Vladimir Zubou:** «În ultima clasă nu-mi ieșea media la matematică și chimie. M-am dus la distinsul profesor de matematici și la marele om și prieten care ne-a fost Benone Constantinescu și l-am rugat să-mi dea drumul. El mi-a spus că l-am convins de mult că n-o să iasă matematician din mine și că-mi dă drumul, dacă îl conving și pe colegul Matei Vasile, profesorul de chimie. «Fratele Matei» a fost de asemeni de acord să-mi dea drumul, dar mi-a pretins să respect trei condiții: să nu spun niciodată că i-am fost elev — și n-am spus; cînd îl văd pe stradă, să trec pe partea cealaltă — și așa am făcut; să nu cumva să dau examen de intrare la chimie sau la politehnică — și am respectat și această dorință, făcînd dreptul».

E adevărat, nu se poate spune că nu și-au istorisit și ce au reușit să facă în răstimpul — lung de 20 de ani — care i-a despărțit.

De pildă!

Alexandru Lupan: «Am urmat Facultatea de construcții apoi am făcut — aici, în Iași — 30 000 de apartamente și nu mai știu cîte cămine și alte clădiri».

Mihai Arsene: «N-am mai apucat să fac vreo facultate. Dar am făcut, mă, cinci copii!» (Replica a fost primită cu cele mai multe aplauze.)

Mina Ulianov: «Sînt de 16 ani procuror și unii colegi mi-au spus că aș fi singurul din țară care n-are nici o achitare, deci singurul căruia concluziile nu i-au fost niciodată infirmate de judecători. Dar important e că mi-a intrat băiatul cel mai mare la Liceul Internat și profesorii mi l-au lăudat că se ține de treabă».

Dan Onică: «Am fost mulți ani inginer șef la Bacău, acum recepționez din partea beneficiarului, aici la Iași, o fabrică nouă. E o responsabilitate care numai indiferent nu mă lasă».

Repet, toate acestea și multe-multe altele sînt adevărate și confirmă că foștii colegi din anii' 47-'54 au invocat cu tandrețe și mîndrie trecutul.

Dar au mai fost și două fapte care au dat acestei întîlniri un caracter nebănuit, două fapte care, pur și simplu, au transformat-o într-o întîlnire cu viitorul.

Primul fapt a fost, la rîndul lui, alcătuit din mai multe fapte. Și iar trebuie să apelez — nedrept și aproape la întîmplare — doar la cîteva pilde din cele foarte multe posibile.

Alexandru Avasilcăi, doctor pe la Cîmpulung Moldovenesc: «Cred că în viitor medicamentele sintetice vor fi în mare măsură înlocuite cu produsele naturale. Lucrez, împreună cu doctorul Nicolae Mihăilescu, din București, la demonstrarea efectelor terapeutice ale mierii de albine. Nu vă spun amănunte despre rezultatele pe care le-am obținut, dar să știți: vom avea un cuvînt original și greu de spus în această privință».

Ticu Savin: «Am făcut și fac la Letea, hîrtie. Am găsit și-s pe drum să descopăr și alte formule de fabricare a hîrtiei. Pe scurt, ăsta-i adevărul: îmi place să fac hîrtie!»

Florin Grinea: «Nu știu cît timp am să mai predau româna la Răducăneni, dar în urma mea vreau să rămînă un fel de muzeu-carte alcătuit din scrisori ale scriitorilor contemporani adresate special copiilor acestei școli de țară. Deocamdată sînt în faza trimiterii scrisorilor-invitație; trag nădejde să fiu înțeles de scriitorii noștri și să mi se răspundă.

Dar, dincolo de acest fel de referiri concrete la viitor — mult mai numeroase decît bănuiți — ale bărbaților aceia care, în chipul cel mai firesc, **au făcut și fac în prezent fapte planificate doar pentru viitor sau chiar neplanificate nicăieri,** s-a mai petrecut ceva, cel de-al doilea fapt despre care susțineam că a schimbat sensul acestei aniversări: întîlnirea cu actualii elevi ai Liceului Internat.

A fost pentru foștii domni-elevi un adevărat șoc. Frumos, vesel și respectuos, viitorul a năvălit peste ei, a năvălit peste prezentul zilei lor de 30 noiembrie, căreia vroiseră să-i dea un alt caracter.

Un șoc care întîi i-a uluit și umilit, nevenindu-le să creadă că **așa au fost** și că **așa nu mai sînt,** dar un șoc care — după ce au reușit să devină cît de cît filozofi, înțelepți — le-a dat sentimentul tonic al nemuririi.

Acei care acasă le spuneau — potrivit uneia din formele bunului simț românesc — băieților mai mari «bădie» și care la liceu au transformat acest «bădie» în «domnu-elev» au descoperit atunci și acolo — alături de puișorii ăia îmbrăcați în uniforma pe care am purtat-o și noi, alături de noua generație de «domni-elevi» — au descoperit, spun, că viitorul pornește din cel mai actual prezent, că există în cel mai actual prezent; că în realitate cetățenii viitorului sînt contemporani lor; și că profesorii dragi pentru care au lăcrimat crezînd că nu mai sînt lîngă ei, de fapt încă trăiesc în prezentul lor, că — prin ei — prezentul și chiar viitorul profesorilor continuă; în sfîrșit, că, asemeni lor, care au fost și sînt profesorii Internatului — au și ei șansa de a trăi veșnic, îndeplinind o singură condiție: să facă azi fapte care să fie în stare să rămînă.

NELU IONESCU ■

Un zîmbet pentru toată ziua.

Tăcerea e ca mierea.

IMPORTANT ESTE SĂ NE RECUNOASCĂ TOȚI MUNCA

Un chip omenesc arată într-un fel în zorii zilei și altfel seara

De fapt, am putea să le spunem bună dimineața lor, încasatoarelor, cînd urcăm într-un tramvai sau într-un autobuz, sînt doar printre primii oameni care ne ies în cale în ziua ce începe; n-ar strica nici un mulțumesc pentru bilet sau măcar un zîmbet care să țină loc și de una și de alta.

Viața noastră de călători, mai mult sau mai puțin norocoși, mai mult sau mai puțin striviți în orele de vîrf, mai mult sau mai puțin posomorîți, are grijă însă să înlocuiască surîsul cu încruntarea, să ni-l scoată din cap pe «mulțumesc» în favoarea reproșurilor de tot soiul și de toate culorile. Istoria răfuielilor noastre cu I.T.B.-ul este mult prea lungă și întortocheată și nu despre ea este vorba acum, ci despre faptul că noi, aruncînd de atîtea ori anatema pe pădure, nu vrem să mai vedem în fața ochilor nici un copac. Nici eu nu am spus vreodată «bună dimineața, domnișoară» vreunei fete de pe linia lui 31, și eu, odată urcată în mașină, mai scotocesc prin poșetă după bani, în timp ce în spate s-a făcut coadă, în sfîrșit, sînt o călătoare cu păcate, ca atîția alții; dar acum, la ora 4.18, ora primei curse a mașinii 68, uitîndu-mă la fata aceasta mărunțică, un năpîrstoc pe nume Vasilica Cociu, despre care știu că se scoală în fiecare zi la ora 3 dimineața, că abia apucă să soarbă o cafea (cornul îl mănîncă la cap de linie), că ia o mașină de noapte pentru a ajunge la garaj de unde, la rîndul ei, se va îmbarca pe o alta, mi se pare că nu am dreptul să nu mă întreb: este greu, este ușor să fii încasatoare? «Vai, ce întrebare frumoasă», aveau să-mi spună mai tîrziu și Vasilica, și colegele ei, Elvira Muscalu, Maria Niță. «De atîtea ori auzim, ce tot faceți acolo?, stați pe scaun, toată ziua, încît dacă dumneavoastră chiar vreți așa, serios, să vă dumiriți dacă îi este greu sau nu cuiva care stă acolo, pe scaunul nostru, asta chiar că ne merge la inimă».

Cu o experiență ceva mai lungă, cu un ochi bine fixat asupra oamenilor, știind să facă haz de necaz cînd trebuie, să nu ațîțe cheful de gîlceavă al unor călători, să atenueze, cu un zîmbet sau o vorbă politicoasă, vinovățiile arhicunoscute ale transportului în comun, fata despre care am amintit la început, Cociu Vasilica, îmi comentează, pe nerăsuflate, servituțile dar și momentele de căldură ale meseriei sale: «Pentru noi, important este să ni se recunoască munca. Facem o treabă necesară, acum, în acest moment. Mai încolo s-ar putea să nu mai fie nevoie de noi. Deocamdată este. O astfel de meserie, în care te ciocnești tot timpul de oameni, ne va prinde bine toată viața. Știu ce spun: eu am mai lucrat cu oameni, am fost învățătoare suplinitoare, pe urmă bibliotecară. Am dat examen la Institutul pedagogic, nu am intrat, m-am angajat la I.T.B. și de atunci — pe drum. Știți ce este mai greu și mai greu în munca noastră? Cu trezitul, cînd încă nici nu se crapă de ziuă, te mai obișnuiești, poate și cu frigul pe care dumneavoastră, pasagerii, nu aveți de unde să-l știți așa, ca noi. Greu este să faci față fiecărui tip de călător, să stabilești o relație civilizată cu el. Din ceea ce am observat eu, pot să vă spun că nu numai cu drumul îi stă bine călătorului, ci și cu nemulțumirile. Iar noi sîntem primii asupra cărora își varsă omul focul. Cînd sosesc mașinile în cîrd, una după alta, nouă ni se aruncă: ați stat la taifas la cap de linie. Vine o mașină după un sfert de oră — ni se demonstrează că sîntem așteptați de o oră.»

— În sfîrșit, odată urcați, cum vă apar pasagerii, de acolo, din colțul dumneavoastră?

— De cele mai multe ori, vorbăreți și nervoși. Greu de împăcat. Bucureșteanul este mereu în criză de timp, ar vrea să găsească mașina în stație ori de cîte ori are nevoie, și asta nu se poate. Mă străduiesc să nu fiu nervoasă, să zîmbesc, se vorbește atît despre zîmbetul profesional, nu văd nimic rău aici. Într-o zi un călător m-a întrebat însă oțărît: ce te-a apucat să-mi faci ochi dulci? Îți trebuie răbdare, nu glumă, să intri în voia călătorilor. Unora li se pare că avem mutre acre, pe alții îi enervează banii mărunți, pe alții îi scoate din sărite încetineala unui gest, cînd nouă ne îngheață mîinile. Unii ar dori să ghicim ce bilet vor, lasă un leu pe măsuță și nu spun nimic. Cel mai mult ne mîhnește însă cheful unora de a-și da cu părerea asupra înfățișării noastre sau asupra rostului muncii noastre. Dacă ai ghinionul să întîlnești un astfel de ins la prima cursă, înduri cu greu restul zilei. Mă întreb la ce bun să ne amărîm unii pe alții. Cuvinte mai puțin frumoase ne vin și nouă în cap, unele fete le mai și spun și credeți-mă că uneori au dreptate să o facă. Dacă ar fi și numai pentru a-i pune la punct pe acei bărbați care dau năvală să ocupe locuri, apoi se așază confortabil să citească ziarul în timp ce femeile își trec sacoșele dintr-o mînă într-alta. Știți ce urîtă este imaginea unei astfel de mașini!

— Eu m-am obișnuit greu cu ea, îmi mărturisește mai tînăra Elvira Muscalu. De unde vin eu, dintr-o comună moldovenească, Vorona, oamenii sînt mai blînzi și mai politicoși. La început, cînd m-am angajat la I.T.B., mi-era teamă de zilele de sîmbătă și duminică, atunci cînd unii oameni sînt parcă cu mai mult arțag.

— Nu este un secret pentru nimeni că, dintr-un motiv sau altul, instituția dumneavoastră primește destule plîngeri, reclamații. Împotriva conducătorilor auto, împotriva celor din breasla dumneavoastră. Spuneți-mi, vi se dă uneori dreptate, în mod oficial?

— Nu, niciodată, răspunde apăsat una din colegele interlocutoarelor mele de pînă acum, Maria Niță. Ceea ce spune pasagerul este sfînt. Este bine să se știe că nu ni se trece cu vederea nimic, că pînă și o anonimă poate fi urmată de o penalizare.

— Cel puțin de două ori pe zi sînteți și dumneavoastră călătoare obișnuite. Cum vă simțiți în acele minute?

— Ceea ce vă putem spune sigur de tot este că sîntem foarte tăcute, atunci avem puterea să ne gîndim la proverbul: «Tăcerea e ca mierea». (Cociu Vasilica).

— Ziua dumneavoastră de lucru înseamnă, de fapt, 10–11 ore. Dincolo de ele, ce se află?

— Dereticatul casei noastre, a acestui cămin frumos și confortabil în care stăm, cumpărăturile, puțină lectură, tricotatul, mai rar — cîte un film sau un spectacol, cînd primim bilete de la serviciu. Nu avem timp să alergăm noi după ele. Cînd avem ceva mai multă vreme, vreau să spun cînd mașinile sînt în pană, atunci dormim sau citim de 25%. Ați înțeles?

— Drept să spun, nu.

— Asta înseamnă că luăm mai puțin la leafă cu 25%. Dar cum de nu ne întrebați la ce ne gîndim noi în momentele mai puțin aglomerate? Unii călători sînt curioși să știe. Ne întreabă de la obraz. Uită că de fapt trebuie să fim mereu atente, poate aleargă cineva după mașină, poate o ușă nu s-a închis. Dar, în sfîrșit, să zicem că avem un pic de liniște, din cînd în cînd. Mie una îmi place să mă uit la oameni, pur și simplu. (Cociu Vasilica)

— Un chip omenesc arată într-un fel în zorii zilei și altfel seara, cînd se întoarce omul de la lucru, cînd se grăbește să ajungă acasă. (Muscalu Elvira).

— Mă bucură să văd lume frumos și îngrijit îmbrăcată. Mai ales fete tinere. N-o să mi-o luați în nume de rău, uneori încerc și puțină invidie. Cînd am terminat liceul, nu aveam decît uniforma de elevă și nu am îndrăznit să-i cer mamei bani pentru o fustă. Lucrurile au venit mai tîrziu, pe măsură ce am muncit. Așa se cuvine — îmi spune în continuare fata din Dorobanțul de Ialomița, Cociu Vasilica — să cunoști prețul a ceea ce-ți dorești. De aceea, după eșecul de la Institutul pedagogic, nu am stat nici o clipă pe gînduri cînd am fost întrebată ce voi face. Mi-am căutat un loc de muncă, am venit aici și nu-mi pare rău. Printre altele am învățat și să mă stăpînesc, greu să mă poată scoate cineva din fire. Dar dacă veți mai călători cu 68 și mă veți întîlni cumva posacă, să știți că motivul nu poate fi decît unul singur — nu am avut timp să beau cafeaua dimineața.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Important este să ni se recunoască munca.

Fotografii de **ION PREDOȘANU** ■

Singurătatea încasatoarelor de cursă lungă.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 43

UMOR INVOLUNTAR

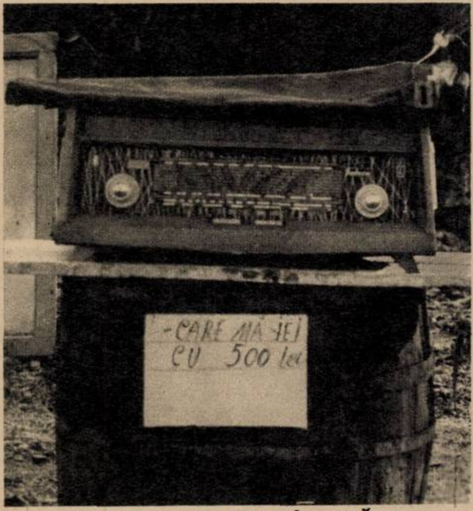

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

LEGENDE FĂRĂ DESEN

Într-o seară cineva bătea în poartă la Morga.
— Cine-i acolo?, întrebă omul de serviciu.
— Eu sînt. Am venit să văd dacă nu sînt la Morgă căci de opt zile n-am mai dat pe acasă și lucrul acesta a început să mă îngrijoreze.

*

— Dar cum se deschide cutia de conserve?
— Aveți instrucțiunile înăuntru.

CÎND MUZA TRĂDEAZĂ

- ■ «Guillaume este un băiat cumsecade, dar care nu și-a dat niciodată seama că inima i-ar servi și la altceva decît să respire». (Alfred de Musset)
- ■ «*Pe capră, spatele birjarului era surprins auzind un plînset* atît de puternic». (Jules și Edmond de Goncourt)
- ■ «În fundul pieptului, plutind într-un ocean de lacrimi, inima sa asasinată de suferință se zbătea strigînd după ajutor». (Henry Murger)
- ■ «Pe urmă văzu un căpitan cu brațul stîng, smuls, partea dreaptă a pieptului străpunsă la coapsă, întins pe burtă și tîrîndu-se pe coate...» (Emile Zola)
- ■ «A fost atunci ca o ciocnire a două inimi pline de ură pînă la gît». (Michel Zevaco)
- ■ «Margueritte, spuse în cele din urmă Gontran, ești un înger și vei rămîne un înger pînă cînd Dumnezeu, prin mîinile unui preot, va face din d-ta soția mea. Privește-mă ca pe un frate, ca pe fratele d-tale». (Ponson du Terrail).
- ■ «Și cămila pleacă în trap, urmată de trei mii de arabi, care își arătau cei șase mii de dinți albi...». (A. Daudet)
- ■ «Bonaparte era fără îndoială un mare cîștigător de bătălii dar, în afară de acest lucru, cel mai obscur general putea să fie tot atît de îndemînatec ca și el». (Chateaubriand).

(după Jean Charles: «Le foire aux cancres).

Culese de **GRIGORE IONAȘ** ■

de la HA la Z

Un vapor era gata să se scufunde. Căpitanul întreabă echipajul cu o voce emoționată:
— Care din voi știe să se roage?
— Eu, *spuse unul din ei.*
— Atunci roagă-te, noi sîntem zece și n-avem decît nouă colace de salvare.

●

— Mamă, cînd sînt născut eu?
— La miezul nopții.
— O! sper că nu te-am trezit din somn.

●

John se duse să cumpere un baston. După cîtva timp se întoarce la prăvălie și se plînge că n-are ce face cu bastonul că-i prea lung.
— A, lăsați că avem noi leac pentru aceasta, zise negustorul. o să-l scurtăm puțin de jos.
— Nu jos, strigă John, că doar sus mi-e prea lung.

Culese de **PAUL IORGA** ■

DIN EXPOZITIA DE CARICATURĂ „AMFORA RÎDE“ ORGANIZATĂ ÎN CADRUL SĂPTĂMÎNII ARTELOR PLASTICE LA GALERIA AMFORA

A. POCH

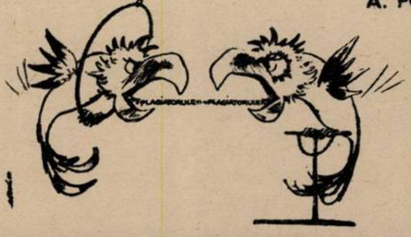

N. CORNELIU

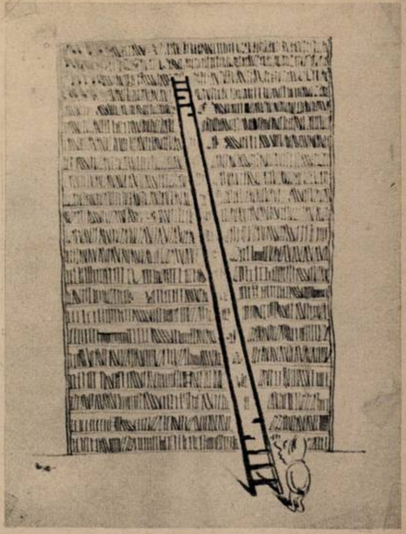

DE-ALE COPIILOR

Mama: De ce ai desenat un cîine fără gură?
Copilul: Ca să nu mă muște!

●

Ionel se înapoiază de la școală și își anunță mama:
— Mămico, am căpătat azi nota zece!
— Bravo, puișorul mamei, la ce?
— Doi la aritmetică, patru la dictare, trei la istorie și unu la gramatică.

●

— Chelner, chelner! Ia te uită ce am găsit în farfuria mea cu supă; o brichetă!
— Vă mulțumesc, domnule. Mai există oameni cinstiți pe lume...

●

Un tip intră într-o farmacie:
— Aveți ceva pentru părul alb?
— Mult respect!

N. VIZITEU

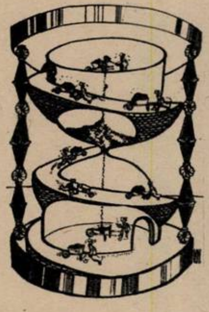

Anton DRAGOȘ

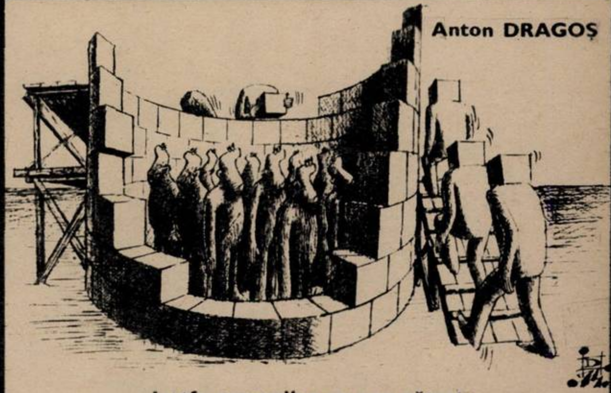

Jertfa oamenilor cu cap pătrat

DE-ALE MELE

- ■ Îmi place să cred că și clovnul rîde de cei care rîd de el.
- ■ Prefer să fiu mîncat de canibali, decît de prieteni.
- ■ Dacă mi-aș pierde umbra, unii dintre «amicii» mei ar cădea loviți de insolație.
- ■ Erau prieteni nedespărțiți: ca doi incinerați puși în aceeași urnă.
- ■ «Sînt liber ca păsările cerului», zise șarpele.
- ■ Era un ins atît de lipsit de bun-gust, încît la parastasul său m-am dus cu flori din material plastic.

GIUSEPPE NAVARRA ■

OBIECTE CHIAR POSIBILE DE:

DÉNES MOLNAR

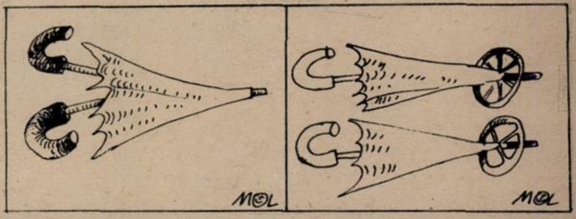

STAREA UMORULUI LA CĂMINUL CULTURAL DIN COMUNA OTOPENI

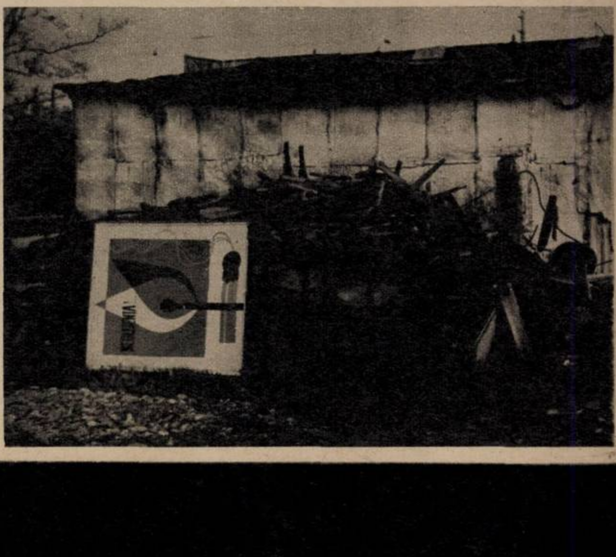

Ceea ce se vede în imagine și ceea ce se vede în realitate, cu ochiul liber, sînt rămășițele unor foste scaune pe care a stat cîndva, alături de masa de spectatori, conducerea căminului cultural din comuna Otopeni.

Neglijența este mai mult decît evidentă. Pe ai cui bani se distrează mai-marii comunei, oferind acest spectacol al degradării?

RACUL ■

ZONA CADOURILOR
CONSERVE DE MAZARE
TOCANA DE LEGUME
GHIVECIURI
PASTE FAINOASE
ULEI
FIDEA
BOMBOANE
DIETETICE
BAUTURI
RACHIURI
DELICATESE
CAFEA

DUMINICA-PRINCIPALA ZI DE LUCRU A PIEȚELOR BUCUREȘTENE

LA DOROBANȚI SĂ CUMPERI ÎNSEAMNĂ SĂ ALEGI!

Piața Dorobanți, duminică dimineața...

O piață recent amenajată — dacă amenajare se poate numi o veritabilă reconstrucție în locul unor vechi barăci, astfel încît ea să arate astăzi ca una dintre cele mai moderne și mai curate piețe ale Capitalei, beneficiind și de un complex comercial ridicat alături, pe verticală — o piață nu enormă ca întindere, dar impresionantă prin felul în care este aprovizionată!

Marieta Soare, pensionară, nu are decît cuvinte de laudă pentru cei responsabili cu buna funcționare a acestui important punct comercial. La fel și Tudor Mărăscu, lucrător la I.T.B., om între două vîrste, căruia îi place să facă piața în locul soției, și îi place mai ales să o facă aici, întrucît aici «a cumpăra, nu înseamnă a te tîrgui, ci mai ales a alege!»...

«Avem tot ce înseamnă marfă pentru iarnă!» — îmi spune Gheorghe Gherghina, responsabilul magazinului de «Legume și fructe» din incinta pieței Dorobanți. Vindem zilnic, mai exact în cursul a două-trei zile, cu regularitate, circa 7 000 kilograme cartofi (plus 2 000, în plase, preambalați), 3 000 ceapă, varză 5 000, mere 2 000, fasole 3 000 etc., etc.

— Aveți vreun sortiment căruia i se simte lipsa?

— Absolut nici unul, vă rog să verificați! Sau, hai să zicem că ar fi pasta de roșii în cutii mici; avem însă în borcane, chiar în bidoanele astea, vedeți?, nu putem spune așadar că e vorba de o lipsă.

Lume relativ puțină, și mă miră acest lucru; eram obișnuit, în anii trecuți și cam prin perioada asta, cu cozi la zarzavaturi, la legume pentru murături, la alimente, în genere: lucru firesc, poate, pentru intensele pregătiri pe care gospodinele Capitalei le fac acum, în preajma sărbătorilor. Mă întreb cum se explică acest fenomen.

— E o chestiune de psihologie — se oferă să-mi răspundă un bărbat înalt, ușor cărunt, care se află prin apropiere — oamenii au început să-și dea seama că **vor găsi** întotdeauna ce le trebuie, nu se mai înghesuie să facă stocuri, să cumpere inconștient, mai mult decît le-ar fi necesar!... Bănuiesc că știți ce s-a petrecut în toamna asta cu zahărul și uleiul, nu? Ei bine, acest fenomen a dispărut complet, lumea și-a dat seama că **există zahăr și ulei la discreție,** dovadă... dar vedeți și dumneavoastră, singur!

Și se prezintă: Virgil Prisăcaru, conducătorul administrației piețelor sectorului 1, director al Complexului din Piața Amzei; este însoțit de către Constantin Stănescu, șeful serviciului comercial de la Întreprinderea de legume și fructe-București. Nu poate fi decît îmbucurător faptul că organele în drept verifică la fața locului — și nu din birou — activitatea celor din subordine și, mai ales, felul în care sînt serviți cetățenii, dacă sînt mulțumiți sau nu.

Privesc rafturile pline ale magazinelor și tejghelelor oferite la vedere: portocale, grape-fruit, roșii mari, proaspete — în fine, tot ce vrei și ce-ți dorește sufletul. Încerc să caut totuși nod în papură:

— Nu am văzut mălai...! — zic.

— Absolut întîmplător, și numai aici poate, în Dorobanți! Avem mălai suficient (lucru ce mi se confirmă curînd apoi, remarcînd pungile în sacoșele unora din autobuz, în drum către casă). Vă rog să mai încercați mîine, sau chiar în cursul zilei de astăzi.

— Dar... măsline?! — mai încerc, zîmbind, și zîmbesc și interlocutorii mei, simțind unde bat, căci glumesc, desigur: vor fi și măsline, cu siguranță, sosesc din import — tot din import aducem și stafide, de pildă, și iată, stafide sînt astăzi peste tot — dar noi zîmbim la gîndul că atunci, în prima zi cînd vor sosi măsline, unii dintre noi se vor îmbulzi de moarte să cumpere primii și cît mai mult măsline, că — vezi Doamne! — ce te faci fără acest aliment «principal»?!...

...Dincolo de zîmbet însă plec din piața Dorobanți cu un sentiment de satisfacție, și, de ce să mint, cu două sacoșe pline ochi. Cu de toate! **HORIA PĂTRAȘCU** ■

LA PIAȚA UNIRII, LENTO DAR SIGUR

«Vînzarea merge **lento**» — observă un obișnuit al locului, Grigore Rotaru, agent constatator din partea Consiliului popular al sectorului IV. El și gospodinele sînt cei care cunosc cel mai bine pulsul pieței: primul constată din obligație, celelalte, cu sacoșa. Or, vînzarea **lento** este un semn bun: mărfurile se scurg lin, fără înghesuială, de toate pentru toți. Un sondaj-fulger printre cumpărători, în magazinele de stat și la producători, confirmă spusele tovarășului Rotaru.

— Avem cartofi berechet, ceapă, usturoi, fasole uscată, roșii la 3-4 lei kilogramul, morcovi din abundență, țelină, varză albă — un vagon pe zi — fructe frumoase, struguri conservați, nuci, ridichi, foarte mulți dovleci, prune uscate etc. Știți că anul trecut am avut probleme: la cartofi, la fasole, chiar și la ceapă și la altele.

— Ce a fost, a fost. Dar în duminica aceasta nu mai aveți chiar nici un fel de probleme, cum spuneți dumneavoastră?

— Pentru ca să nu credeți că mă bazez pe simple impresii, iată cîteva cifre: în prezent, producătorii desfac aici, decadal, 50 000 kilograme cartofi, în timp ce anul trecut vindeau în aceeași perioadă doar 5 000-10 000, la stat intră, tot decadal, 60 000 kilograme de cartofi, față de doar 20 000-30 000 anul trecut; la ceapă uscată, cam aceeași situație: 10 000-15 000 kilograme anul trecut, față de 35 000 kilograme acum. Sînt numai cîteva exemple.

Din nou în piață, întîlnim, din pură întîmplare, pe un nemulțumit de profesie: inspectorul principal de stat Ion Degeratu. Un cetățean îl ascultă cu o față spășită.

— De ce tarabe murdare? Fiindcă-i timpul nefavorabil?! Aș! Să respectăm mediul înconjurător! Nu era mare lucru dacă treceai printre tejghele și spuneai: «Uite, drăguță, ia hîrtia de jos». Așa, în termeni populari, apropiați. Dacă am fi fost la Chiajna, aș mai fi înțeles, o bucată de hîrtie pe jos nu era moarte de om, dar în plin centrul Capitalei? Deși, la drept vorbind, nici Chiajna nu e atît de departe de București și, oricum, departe, aproape, tot nu s-ar cuveni. Te cunosc de atîția ani, știi poezia — curat peste tot! — ai o armată de femei care să supravegheze locul, care dealtfel nici nu e prea întins, poate nici un metru patrat de fiecare controlor. Treci cu mîna în buzunar, ca la un joc românesc, te uiți, atragi atenția cu amabilitate. E o piață centrală, pretențioasă, nimic de zis. Acum să mergem la «Legume-Fructe». Aprovizionare satisfăcătoare. Dar morcovii ăștia? Plini de noroi! Ce cumpără omul: morcovi sau pămînt? Și castraveții? Nu sînt. Da, e poveste.

Și Ion Degeratu destăinuie o taină pe care o știe toată lumea.

— Acum, în piață, nici urmă de castraveți acri. Să dai cu tunul și nu-s. În luna mai se găsesc aci cu duiumul. Gestionarii se trezesc, literalmente peste noapte, cu un plocon de la depozit: 5 000 kilograme castraveți. Plocon, vorba vine, fiindcă trebuie să-i vîndă, ca să scape depozitul de beleaua castraveților care se strică. «N-am cerut eu, domnule — se plîng gestionarii. Ce să fac cu ei în mai? Mie în decembrie îmi trebuiau. I-aș fi vîndut cu tona. Dar acum? Și mai sînt și stricați!» «Te privește. Fă ce știi». Și omul face, că știe un lucru: de la depozit mănîncă pîine. Dar, uneori, nu mai poate face nimic și încep litigiile, judecățile, în timp ce castraveții continuă să se strice. Mă întreb dacă și anul acesta se va repeta istoria. Dar, mă rog, un singur nor nu întunecă cerul. Legumele se vînd în această piață în condiții bune. Înainte, dacă ai fi curățat pămîntul de pe țelină, bunăoară, nu rămînea mai nimic: jumătate țelină, jumătate pămînt. Acum, funcționează excelente mașini de spălat. Aur față de ce a fost!

Așadar, una caldă, una rece. În fine, tot e bine că piața în care ne aflăm e «caldă». Vînzarea merge **lento** și oamenii găsesc dacă nu de toate, aproape de toate. Producătorii strigă ca să atragă clienții și ca să se încălzească.

— Trei lei. De pomană. Plec acasă că plouă!

— Ia poftiți și pe la noi!

— Deschis toată ziua, îndrăzniți. Ce-i afară pictat, înăuntru-i viu și natural.

LIONEL NIȚESCU ■

PIAȚA PROGRESUL, LOCUL UNDE SE LUPTĂ PENTRU UN ADEVĂR ZILNIC

Din piața Progresul, așezată în șoseaua Giurgiului, dealtfel singura pe o distanță de aproximativ șase kilometri, mai întîi un episod, să-i zicem, amuzant. Stan M. Ion, din comuna Adunații Copăceni, vindea gutui cu trei lei, deși mercurialul îi spunea cu litere mari și deci categorice că ele trebuie vîndute cu 2,80 lei. La întrebarea mea, de ce face așa și nu altfel, m-a rugat să-l iert întrucît face treaba asta de dimineață, așa că deja e obosit. Deci de circa cinci ore vindea gutuile cu 0,20 lei suprapreț la kilogram.

Chiriță Joița nu avea mărfurile sortate și nici prețurile afișate; Andrei Elena, din aceeași comună, vindea pătlăgele alterate și pe lîngă acestea am întîlnit și un om cinstit de la un cap la altul, venit pentru prima dată în piața Progresul, și omul de care vă vorbesc este din comuna Vărăști, județul Ilfov. Din discuțiile cu numeroasele gospodine de duminică se poate spune că piața este bine aprovizionată, ceea ce înseamnă produse de care ele au nevoie și mai înseamnă că ele se găsesc. Mai e vorbă cam de multișor să fie gata în chiar centrul pieței un complex, adică un loc acoperit în care să existe aprozare, măcelării, băcănii și o autoservire.

«Din punctul de vedere al folosirii lui este gata, dar nu este din punctul de vedere al căldurii. Totul depinde de tovarășul inginer Manea de la direcția comercială». Acestea sînt cuvintele lui Stiuj Gheorghe, dar ele, chiar sincere fiind, nu ajută pe nimeni cu nimic și piața rămîne în continuare mică, rămîne un loc în care oamenii se calcă prea des pe picioare. Pentru respectarea adevărului trebuie spus că de circa șase luni deasupra pieței a fost instalată o copertină, s-a deschis o autoservire și că spațiul existent este ocupat de tarabe curate, iar cei care vînd brînză, de pildă, au și halate. Fără îndoială că producătorii și-au dat seama imediat că e vorba de un control, au afișat prețurile și au manifestat o politețe aproape șocantă. S-a ajuns pînă într-acolo încît o vînzătoare de castraveți întrebată de mine cît costă un kilogram de asemenea produse ale căror dimensiuni depășeau cu puțin trei centimetri să-mi spună: «1,50 lei, maică!»

Din aprilie 1969 există decizia 230 emisă de Consiliul popular al municipiului București referitoare la piețe. Deși veche, decizia este precis întocmită și fără îndoială în sprijinul cumpărătorului. Conform acesteia, neafișarea prețurilor se sancționează cu amendă de la 50 la 400 de lei, vinderea cu suprapreț se pedepsește începînd cu 100 și terminînd cu 500 de lei, iar vînzarea fără certificat de producător cu o amendă asemănătoare. În aceeași decizie sînt incriminate neafișarea prețurilor, nesortarea mărfurilor pe calități și tot soiul de acte care afectează buzunarul cumpărătorului. Din octombrie 1973 și pînă în prezent șeful pieței Progresul a amendat 25 de oameni pentru vînzare fără certificat de producător și 101 pentru vindere cu suprapreț sau neafișarea prețurilor. Cu alte cuvinte, este vorba de un om exigent, care își dorește o piață cît mai bine aprovizionată, iar cei care o fac să trăiască, să fie oameni corecți și să obțină banii pe căi cinstite.

Am stat de vorbă și cu tovarășul Geogia Toma, șeful administrației piețelor din sectorul 5. Mi-a spus că în sector există șase piețe, dintre care, cinstit vorbind, te poți baza, cumpărător fiind, pe cea de care vorbesc, pe cea din bulevardul Coșbuc, pe cea din Berceni Sud nr. 1 și pe aceea căreia i se spune din timpuri imemoriale Piața Secuilor. Celelalte două, îmi spunea, adică Berceni Sud nr. 1 și Norilor, sînt în curs de dezvoltare, adică se speră ca într-un timp destul de scurt să devină cu adevărat piețe. «Perioada în care efectuați dumneavoastră ancheta este aceea în care micii producători încep să dispară pentru simplul fapt că și-au vîndut produsele. Acum este vremea în care produsele de bază sînt cele furnizate de stat și așa după cum ați și constatat piața Progresul este plină de mărfuri și nu are nici un sens să căutăm nod în papură.

Cel mai mult în piața Progresul se cîștigă la fructe și tot în piața Progresul, regretabil, dar adevărat, este faptul că atunci cînd vin păsări ele se vînd cu supraprețuri, iar ouăle așijderea. Argumentul că ouăle sînt aduse din bătătură nu numai că este nou, dar cuprinde în el o candoare cuceritoare. În încheierea materialului să spunem cîte ceva și despre punctele de vedere ale producătorilor. Ei spun că nu au cu ce veni din comunele de pe unde locuiesc pînă la gările care-i «varsă» în București, acolo unde există capătul tramvaielor 17, 7, și 12. Atunci cînd vreun camionagiu se îndură de ei, îi jefuieste fără de milă. Tot ei îmi spuneau că, aflată în imediata apropiere a pieței, cantina Uzinei «Autobuzul» îi ajută să mănînce zilnic mîncare caldă și la un preț rezonabil. Iată deci că și într-o piață bună există lucruri mai puțin bune, existînd loc pentru mai bine.

EUGEN SECELEANU ■

LA OBOR AM GĂSIT DE TOATE, CU EXCEPȚIA GULIILOR

Pentru a înțelege Oborul, caut un termen de comparație și trec mai întîi prin piața Gemeni. Recent renovată, piața Gemeni este curată, pare bine gospodărită; nici marfa nu se poate spune că lipsește. Dar cumpărătorii sînt în inferioritate numerică față de cei care vînd. Nu e coadă nici măcar la gheretele Aprozarului, pline cu conserve, «grefuri», lămîi, ouă și zarzavat. De vină trebuie să fie numai ploaia rece si vîntul tăios, altceva nu văd ce-ar fi.

În Obor, nici ploaie, nici vînt. În schimb, îmbulzeală mare. Cumpărătorii sînt, în ultimă instanță, toți la fel: caută marfă cît mai bună și, folosind efectele concurenței din piață, cît mai ieftină; mai au și pretenția să-și facă repede tîrguielile. Vînzătorii fac parte din 3 categorii: I.L.F. (Aprozar, adică), producători particulari și AGROCOOP-Ilfov. Trei categorii, foarte deosebite între ele.

Să luăm cele două «firme mari», Aprozar și AGROCOOP, care ocupă, pe cele 2 laturi ale halei, spații aproximativ egale, dar au realizări foarte inegale. Tonetele Aprozar din Halele Obor (responsabil, Ștefan Ghenea) totalizează duminica încasări de 30 000-40 000 lei; în zile de lucru, 25 000-30 000. În vreme ce «concurența», adică AGROCOOP-Ilfov, realizează duminică 70 000-80 000 de lei și cam 100 000 în zilele de lucru. Cum se explică această diferență care în zilele de lucru ajunge la 3-1 în favoarea cooperatorilor? Marfa, cam la fel, adică nici prea-prea, nici foarte-foarte (desigur, morcovii nu sînt atît de frumoși și de mari ca ai unor producători particulari, dar sînt utilizabili și, oricum, mai ieftini; ca și cartofii, deși mai au ceva pămînt pe ei). «Calitatea nu e grozavă, dar merge», cum spunea o gospodină, așteptîndu-și rîndul la Aprozar; și, repet, cam la fel e și la AGROCOOP.

Aceeași marfă deci și totuși cooperatorii

(Continuare în pag. 17)

În anul 1951 — ne scrie **Maria Rozonovan,** *născută* **Maria Ștefan,** *de profesie coafeză în orașul Drobeta-Turnu Severin — am absolvit o școală profesională de ucenici din cadrul Ministerului Muncii, cu examen de absolvire la Turnu Severin. Nici pînă astăzi, după aproape un sfert de veac, n-am primit diploma de absolvire. La stăruitoarele mele cereri sînt plimbată de la Arhivele Statului din județul Dolj la Arhivele Statului din județul Mehedinți și invers. Rezultatul este că încă mai aștept să-mi capăt documentul.*

*

Fenomenul de poluare fonică se manifestă sub forme extrem de grave în zona Spitalului orășenesc Rădăuți, ale cărui pavilioane sînt așezate de o parte și de alta a căii ferate, la distanțe nu mai mari de6 metri — ne semnalează **Parasca Adam** *din Rădăuți. Zgomotele specifice traficului feroviar tulbură grav liniștea de care au atîta nevoie și bolnavii și personalul medical care îi îngrijește. Sînt unele cazuri alarmante în care sirenele locomotivelor au trezit bolnavi nu din somn, ci din efectul narcozei sau anestezicelor. Amplasarea liniei ferate pe o distanță de circa 7 km în perimetrul locuit al orașului Rădăuți constituie o problemă deloc neglijabilă nu numai pentru spital ci și pentru mii de locuitori ai cartierului. Este cazul ca — în ciuda unor posibile dificultăți — Direcția C.F.R. Iași să ia urgent unele măsuri măcar pentru diminuarea zgomotelor (de pildă restricții în folosirea sirenelor de locomotivă), dacă nu se poate ceva radical.*

*

Dintr-un lung și detailat răspuns pe care Fabrica «Tricotajul roșu» din București îl dă sesizărilor pe care un grup de ucenice le-a făcut prin intermediul revistei noastre, reiese: «Întreprinderea noastră n-a aplicat nici un fel de măsură ilegală în cazul grupului de ucenice care v-au scris. Din contra, vă putem asigura că la noi se acordă permanent o grijă deosebită pregătirii noilor cadre. Pentru calificarea acestora am organizat agregate speciale (agregate școală), am desemnat instructori de practică din rîndul celor mai bune cadre, am amenajat și dotat o sală specială pentru cursurile teoretice etc., lucrări pe care le puteți constata oricînd. Întrucît din scrisoare rezultă că unele foste ucenice mai aveau încă neclarități asupra problemelor pe care le-au ridicat în sesizarea ce v-au trimis-o, am organizat o nouă discuție cu ele. Din felul cum a decurs a rezultat că fostele ucenice nu au nici un fel de nemulțumiri sau revendicări asupra perioadei cînd au fost școlarizate. Vă mulțumim și vă asigurăm de interesul și de stima noastră deosebită pentru revista dumneavoastră.»

*

În legătură cu nota critică apărută în Flacăra nr. 44 din 26 octombrie privitoare la modul necorespunzător în care sînt păstrate îngrășămintele chimice la C.A.P. Surdulești-Argeș, ne răspunde președintele cooperativei: «Pagubele în sumă de 3 000 de lei, provocate din neglijență, vor fi suportate de cei vinovați. S-au luat măsuri pentru construirea grabnică a unei remize pentru depozitarea îngrășămintelor chimice. Vă mulțumim pentru critica făcută și vă asigurăm că pe viitor nu vom mai avea asemenea cazuri»

*

Satul nostru, Giarmata-Vii, este situat la numai 5 km de Timișoara, dar mulți dintre copiii satului, elevi la școli de diferite tipuri și grade din Timișoara, parcurg această distanță cu trenul, alt mijloc neexistînd. Sub motivul lucrărilor de modernizare a gării Timișoara, organele C.F.R. au luat măsura, cam pripită, de suspendare a unor trenuri de călători printre care și cele care, în mod obișnuit, deservesc pe elevii navetiști. Măsura a creat grave perturbări, periclitînd frecvența regulată și disciplina școlarilor. Rugăm să se reanalizeze cazul și să se ia măsuri corespunzătoare pentru că nu înțelegem de ce unele trenuri pot sosi și pleca din numita stație, iar trenurile atît de necesare bunului mers al învățămîntului, nu. Scrisoarea este semnată de **Oreste Tomiuc** *și mai mulți părinți (semnături indescifrabile) din Giarmata-Vii, județul Timis.*

*

Între motelul «Paralela 45» și gara Florești-Prahova s-a aflat, cîndva, o pădure de salcîmi care, din dispoziția nu știm cui, a fost tăiată pînă la ultimul copac, sub pretextul afectării terenului pentru agricultură sau pentru unele necesități industriale, terenul aflîndu-se în apropierea căii ferate. Au trecut aproape 9 ani de cînd s-a procedat la tăierea pădurii, dar terenului nu i s-a dat pînă acum nici o altă destinație. Am fost, prin urmare, lipsiți, fără nici un alt folos, de un loc plăcut de plimbare și recreare. Poate că nu e prea tîrziu pentru replantarea pădurii și destinarea ei unor interese turistice. Scrisoarea, în care sînt semnalate și alte neajunsuri de ordin edilitar-gospodăresc din Florești și Băicoi, este semnată de **Speranță Ioanovici** *din Florești-Prahova.*

*

Încă acum 7-8 ani, în urma unor săpături făcute în zona comunei Ișalnița, s-au descoperit izvoare de apă carbo-gazoasă. Prin mijloace rudimentare, un izvor a fost adus la suprafață. Dar asta, desigur, nu înseamnă nimic. De atunci, nimeni nu s-a interesat de aceste izvoare care ar putea fi de un mare folos pentru sănătatea oamenilor. Noi, locuitorii din Ișalnița, am tot sperat că pe locurile unde s-au descoperit izvoarele se vor face instalații moderne de captare de care să beneficieze cei suferinzi de diferite boli. E păcat că o bogăție naturală importantă se irosește. Scrisoare semnată de **Dumitru Șuran** *și de alți locuitori din Ișalnița, Dolj.*

*

Sînt dezamăgit că Iașul a rămas fără «tîrgul olarilor» — scrie **I. T. Ungureanu,** *învățător pensionar din Deleni-Iași. Acest tîrg se ținea în luna octombrie sau noiembrie și se bucura de mult succes. În județul nostru există două centre de olărit, unul la Tausa-Belcești și celălalt la Poiana-Deleni. În ambele centre se lucra ceramică neagră cu incrustații în alb. Desființarea tîrgului anual de ceramică afectează, desigur, cele două centre folclorice care făceau cinste culturii județului. Trebuie combătut dezinteresul manifestat, iar cele două centre de olărit trebuie păstrate ca un bun al întregului popor, transmis generațiilor.*

*

De mulți ani de zile — arată în scrisoarea sa **Petre Gh. Penescu** *— de pe fațada Gării de Nord din București au dispărut basoreliefurile cu vechea emblemă a căilor ferate, roata înaripată, fără vreo explicație cît de cît. Am mai sesizat presei acest aspect, dar fără nici un ecou.*

*

Petre Lenghel Izanu, *profesor pensionar din Sighetu Marmației, ne scrie: Municipiul Sighetu Marmației este o așezare foarte veche, atestată documentar din 1346. După Unire, orașul s-a numit* Sighetu Marmației *sau* Sighetu Maramureșului *sau numai* Sighet, *iar din anul 1968 se numește* Sighetu Marmației. *Sîntem însă nedumeriți că denumirea actuală nu capătă o transcripție unitară: se scrie cînd* Sighetu *(nearticulat) cînd* Sighetul. *Este adevărat că în legea Nr. 2/1968 privitoare la organizarea administrativă a teritoriului apare cu numele de Sighetu Marmației, dar tot în acte normative sau alte documente de stat apare și Sighetul Marmației, uneori cuvintele sînt despărțite de liniuță, alteori nu. Diferitele instituții și întreprinderi din municipiu folosesc cînd o formă, cînd alta. Cum trebuie scris ca să fie corect? Gramatica limbii române, editată de Academie, precizează că la numele geografice compuse dintr-un substantiv în cazul nominativ și unul în cazul genitiv (cum e în speță) se declină primul element și se dau și exemple — Poiana Țapului, Balta Albă, Gura Humorului etc. Aceste reguli le cunosc și copiii de școală. De ce trebuie să facă excepție Sighetu Marmației? Se spune că pentru a respecta o tradiție nescrisă. Dar poporul nostru — și mai ales țărănimea maramureșeană — nu spune niciodată Sighetu Marmației, ci pur și simplu Sighet. Deci, după modesta mea părere, ar trebui să scriem* Sighetul-Marmației, *iar regula ar trebui aplicată peste tot.*

*

Oamenii despre care vă scriu sînt excavatoriști, buldozeriști, screperiști, autoscreperiști, iar unii dintre ei sînt muncitori, alții tehnicieni, alții ingineri. Ei se numesc Taden Mocioacă, Gheorghe Gligă, Alexandru Ceapă, Oprea Slavu. Și aș mai putea să înșir o mulțime de nume, adică oameni pe care i-am cunoscut și pe care i-am văzut cum muncesc și vreau să vă spun că muncesc foarte bine și din toate puterile lor, nu numai toată ziua, ci chiar și noaptea. Iar rezultatele muncii lor se văd așa: probele lucrărilor de irigații din sistemul Cetate-Galicea Mare n-au fost făcute doar pe 27 700 de hectare, cît era prevăzut pentru anul acesta, ci pe 32 000 de hectare. Asta înseamnă că noi, țăranii cooperatori din împrejurimi, avem acum în fața noastră un adevărat exemplu de a munci, dar vom avea în vara viitoare și ogoare pe pămîntul cărora să obținem recolte record. **(Marin Miruță,** *Galicea Mare)*

*

Orașului Curtea de Argeș, prima cetate de scaun a Țării Românești, vatră de cultură străveche, i se poate atribui, pe drept cuvînt, denumirea de oraș-muzeu — este de părere doctorul **I. Micuț** *din Curtea de Argeș. În continuarea scrisorii se amintesc tradițiile acestei așezări în arta olăritului, a țesăturilor și cusăturilor — neîntrecutele ii și fote brodate cu fir de aur, maramele din fir de borangic și altele. Pentru conservarea frumoaselor tradiții artistice, autorul scrisorii propune ca, pentru început, să se înființeze în oraș un liceu cu profil de artă populară.*

*

Timp de aproape patru ani am suferit de o migrenă chinuitoare — ne scrie **Maria Cristea,** *contabil-șef la Teatrul muzical «N. Leonard» din Galați. Ajunsesem să iau cîte 12 tablete pe zi — cîte una la fiecare oră — de algocalmin, antinevralgice, piramidon, cofedol și altele. Toate astea fără nici un rezultat. Anul acesta am fost în stațiunea Herculane, suferind de mai mulți ani de o spondiloză difuză a coloanei vertebrale. Am intrat în îngrijirea medicului balneolog* **Tiberiu Răibuleț** *care m-a asigurat că voi scăpa de migrenă, propunîndu-mi un tratament cu acupunctură. După numai patru ședințe, am scăpat într-adevăr de durerile care m-au torturat ani de-a rîndul. De la data de 3 septembrie nu am mai pus în gură nici o tabletă calmantă pentru că nici nu a mai fost nevoie de așa ceva. Și parcă nici nu-mi vine să cred că e adevărat. Iată pentru ce doresc mult ca, prin intermediul și cu permisiunea revistei «Flacăra», să adresez cele mai vii mulțumiri medicului care cu multă abnegație m-a salvat de suferințe. Îi doresc multă sănătate — eu știu ce înseamnă sănătatea — și mult succes în nobila sa profesie și în perfecționarea acupuncturii.*

*

Un grup de 20 de cadre medicale cu studii superioare și medii, precum și personal auxiliar de la Complexul balnear Călimănești ne sesizează: Acei dintre noi care sîntem veniți aici din alte localități, am fost cazați în condiții cu totul necorespunzătoare, în niște încăperi de la mansarda pavilionului central, care nu depășesc fiecare încăpere 6 mp și în care nu pătrunde nici aer, nici lumina suficientă. Pentru necesitățile impuse de igiena personală și a echipamentului de protecție (a se reține: sîntem cadre medicale) sîntem nevoiți să coborîm și să urcăm 2 sau 3 etaje pentru a ajunge la băile comune pe care le găsim mereu încuiate. Chiria pe care o plătim pentru asemenea «locuință» este în total dezacord cu ceea ce ni se oferă, îngreunînd, cu totul inechitabil (alături de costul mesei, nici el neglijabil), bugetele noastre. Atitudinea conducerii complexului față de noi, medici, asistenți, personal auxiliar, este cu totul străină de spirit partinic, de înțelegere principială pentru problemele noastre de viață.

*

Primim din partea inginerului **Feraru Elian** *din București: Am citit în Flacăra nr. 47 articolașul «Creație și imitație» semnat de George Stanca și am rămas surprins de ușurința cu care uneori puneți la dispoziție paginile prestigioasei reviste Flacăra pentru exprimarea unor idei sau păreri care lezează simțul de apreciere al cititorului obișnuit (ca să nu vorbesc și de cel al specialiștilor consacrați, cum a fost cazul cu articolașul în cauză). Critica de specialitate își are rostul și latura pozitivă cînd participă, profesional, la educarea artistică a marelui public sau cînd îi ajută pe cei criticați să vadă cu obiectivitate unele carențe ale creației lor. Dar să dai cu barda în Dumnezeu, utilizînd un moto în chip de paradă intelectualistă, simulacrul de critică de artă supără atît din punct de vedere al faptului că a fost exprimată cu «voce tare» cît și din punct de vedere al ușurinței cu care se pun la dispoziție posibilități de difuzare în public a ideilor greșite. Nu sînt critic muzical de specialitate și nici nu am pretenția de mare cunoscător, dar am rămas încîntat de evoluția celor două tinere (Mihaela Oancea și Clara Györy) și m-am bucurat că juriul concursului a fost de aceeași părere cu marele public în aprecierea celor două concurente. (...) Să-mi fie cu iertare, dar am impresia că George Stanca, pe undeva, confundă genul muzicii de jazz cu «stilul Aura» (...) În loc de «nu credem că muzicii ușoare românești îi sînt necesare dubluri ale Aurei Urziceanu»... eu aș spune că «nu credem că se face un serviciu muzicii ușoare românești publicîndu-se cu ușurință aprecieri necompetente și, poate, demobilizatoare la începutul carierei unor artiști talentați pe care-i dorim din tot sufletul cît mai numeroși».*

*

De curînd în cadrul colectivului nostru de muncă — Întreprinderea de geamuri Buzău — a avut loc o întîlnire care, drept să vă spun, mie și colegilor mei ne-a plăcut foarte mult. Oaspeții noștri au fost membrii cenaclului literar «Viața Buzăului» care ne-au citit din lucrările lor și ne-au vorbit despre ceea ce vrea să însemne la ora actuală poezia patriotică.

Nu știu dacă vreunul dintre oaspeții noștri va deveni un mare poet, dar știu că (am înțeles din dezbateri) se scrie azi multă poezie patriotică și ea este bună numai dacă îi vorbește omului despre toate problemele sale. Poeziile citite mi-au plăcut foarte mult și parcă aș fi vrut să scriu și eu o poezie, dar deocamdată am zis că e mai bine să vă scriu dumneavoastră despre această întîlnire pe care o vrem repetată. **(Neculai Pantelimon,** *Buzău).*

*

Primim din partea Trustului petrolului Ploiești: «Ca răspuns la sesizarea dumneavoastră apărută în nr. 41 al revistei Flacăra, vă aducem la cunoștință că trustul nostru nu a avut și nu are mașini și utilaje achiziționate în acest an care să nu fi fost puse în funcțiune. Este adevărat că întreprinderea noastră are utilaje devenite disponibile ca urmare a raționalizărilor sau reducerii activității în unele sectoare de activitate.... În scopul redării lor în circuitul economic, utilajele disponibile au fost catalogate în liste și difuzate unui număr de peste 40 de organizații economice spre a fi achiziționate. Utilajele uzate, care îndeplinesc condițiile de casare prevăzute de HCM 771/1962 au fost casate sau sînt în curs de casare».

*

Constantin Simionescu, *din București, ne scrie: există în Capitală un monument care — după ce la 7 septembrie 1906 a fost inaugurat — s-a bucurat, un timp, de o mare trecere printre bucureșteni: statuia lupoaicei. Dăruită de municipalitatea Romei, cu ocazia împlinirii a 1800 de ani de la venirea romanilor pe pămîntul viitoarei Dacia Felix, biata lupoaică nu bănuia ce o așteaptă. Din incinta Arenelor romane, unde i s-a făcut inaugurarea cu mare fast, a fost dusă în Piața Sf. Gheorghe (un timp numită chiar Piața Romei), apoi pe dealul Patriarhiei și în urmă în Piața Dorobanți. Desigur că dorobanții au fost mîndri să aibă în mijlocul lor o asemenea statuie, copie fidelă a originalului aflat în muzeul din Piața Capitoliului din Roma. Dar eu — și mulți alții — nu cred că acolo, mascată de copaci și uitată de lume, îi este locul. După părerea mea, lupoaicei i-ar sta cel mai bine în Piața Romană și, pentru a nu stînjeni circulația mare din acest punct al Capitalei, să fie așezată la intrarea în bulevardul Ana Ipătescu, străjuind frumos această largă arteră spre Piața Victoriei. O sugestie doar.*

*

Comuna Potcoava din județul Olt era cunoscută pînă acum doar ca punct feroviar pe linia Pitești — Craiova. Va fi în curînd cunoscută și altcum. În subsolul zonei au fost depistate ape termale de zăcămînt la o temperatură de 50-60 grade Celsius, cu o bogată concentrație cloro-sodică-iodică, adică tocmai bune pentru aplicarea de tratamente clasice într-o gamă largă de afecțiuni ale aparatului locomotor, reumatisme etc. Lucrările de amenajare a spațiilor de cazare (deocamdată numai confort II și III), masă, tratament, aprovizionare comercială etc. au și început. Sub ochii noștri se naște, așadar, o nouă stațiune balneară, prin munca organelor locale sprijinite de Ministerul Sănătății. **Mariana Drăgan** *— Slatina.*

*

Unul din cititorii revistei noastre, **Emil Drăgănescu,** *șofer cu domiciliul în Focșani, dar umblător pe drumurile județului Vrancea, ne scrie că într-una din comunele pe care le vizitează mai des, Movilița, a zărit: «multă frămîntare și interes din partea sătenilor care își dau osteneala ca satele lor să fie mai frumoase. Am văzut că la Fitionești s-a construit un pod peste Secăturica. Cei din Nenești au construit o punte peste apa Zăbrăutului, iar în satul Mînăstioara s-a amenajat un părculeț de agrement, ba chiar s-a ridicat și o fîntînă arteziană în stil vrîncenesc. Cei din Cîmpuri au propus o «Casă a nunților», și chiar cred că o vor face, iar dumneavoastră ce credeți, nu merită acești oameni toată lauda și tot respectul? !»*

*

«Drumul Crocna — Dieci — Revetiș și porțiunea din centrul comunei Dieci pînă la stația C.F.R. Almaș (județul Arad) sînt într-o stare de nedescris. Îți pierzi pantofii prin noroi și gropi. Muncitorii din satele învecinate fac haz de necaz spunînd: drumul acesta, dragii mei,/ Pentru orice trecător/ Poți să mergi pe unde vrei/ Doar cu barcă sau vapor... Reparația drumului a rămas în scripte și în ședințe ca o apă de ploaie și culmea e că la numai doi pași se află o carieră de piatră. Autobuzul care duce școlarii din satul Crocna la școala din Dieci a fost pus de cîteva ori în imposibilitatea de a circula, elevii rămînînd acasă. Zecile de muncitori navetiști din Dieci și satele învecinate spun că drumul a fost bun, dar l-au stricat mașinile și tractoarele care circulă pe traseul respectiv. Se zice că întreprinderile posesoare ale acestor mașini și tractoare s-au angajat să-l repare, dar se vede treaba că-l repară cu viteza melcului» — ne scrie **Ion Coțoi** *din Bonțești, județul Arad.*

*

Brutăria, cofetăria, chioșcul de ziare, frizeria, sediul C.A.P., magazinul de produse metalo-chimice, circumscripția sanitară și grădinița de copii, toate acestea sînt plasate pe aceeași parte a străzii, adică pe același trotuar al localității noastre, Independența, din județul Galați — ne scrie **Virgiliu Chicioroagă** *— ceea ce înseamnă că pe porțiunea de trotuar respectivă este o mare afluență de pietoni, printre care mulți copii. Ei bine, tocmai acest trotuar s-a găsit de cuviință să fie afectat pentru circulația bicicliștilor care, în goana lor, au început să dea peste oameni și copii.*

*

În orașul Tg. Frumos din județul Iași s-a deschis de curînd un local pentru o creșă cu o capacitate de 110 paturi. Aici vor putea fi supravegheați, îngrijiți și educați 220 de copii, în două ture — ne semnalează **Dumitru Păpușoiu.**

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

...Decembrie '74, către sfîrșitul lunii: ninge așa, dintr-o dată, fulgi mari și lați se amestecă cu noroaiele șoselei, aici, în zona Dorobanți, unde noi blocuri de locuințe, de dimensiuni impresionante pe verticală și in culori pastelate, marchează permanența construcției — sau reconstrucției — Capitalei! Ninge des, spre entuziasmul celor mici, abia instalați în noile apartamente; ninge oribil, pentru cei aflați pe schele, cei aflați într-o permanentă luptă cu timpul — constructori anonimi ai viitoarelor apartamente.

Mă strecor prin noroaie, străzile — aici — nu mai corespund vechilor indicatoare din tablă albastră, ci se supun noilor marcaje, deocamdată provizorii; ocolesc imense macarale, escavatoare de mare capacitate, compresoare ce-ți adorm timpanul: o agitație cumplită, pe care o depășesc curînd... și iată, în sfîrșit, strada «Naum Romniceanu», numărul 37, etaj I. Aici locuiește Gheorghe Șeitan. Caut butonul soneriei, îl găsesc... («duce o viață extrem de ordonată, face plimbări, citește ziarele...» — îmi amintesc cele spuse de către Ion Filoti, președintele Casei de ajutor reciproc a pensionarilor sectorul 1, cel care mi-a dat primele indicații asupra lui Gheorghe Șeitan, și care domiciliază pe aceeași stradă, cîteva numere mai jos — «copil de oieri, a avut la rîndul său 6 copii, din care mai trăiesc patru, un băiat și trei fete!»)... și apăs pe butonul soneriei.

Voi încerca sá scriu cîteva rînduri despre un om care a împlinit în octombrie acest an venerabila vîrstă **de 101 ani**.

«Un car cu grîu încărca, și la moară se ducea, și făină măcina, și colaci-i invîrtea, și-n cuptor îi arunca...»

...Urc treptele în spirală, mă întîmpină două femei — Elena și Maria Șeitan — pătrund într-un fel de sufragerie, deloc pretențioasă, dar amenajată cu gust. Gheorghe Șeitan s-a așezat pe un scaun, în fața mesei, și privește deloc mirat cum îmi instalez magnetofonul în priză (voi vedea, curînd, că nu mi-a folosit la mare lucru banda magnetică, întrucît atît «Bătrînul», cît și fiicele sale îmi povestesc atît de precis, de sigur, încît renunț curînd la binefacerile aparatului: îl voi folosi doar pentru a reproduce niște versuri — un colind de Anul nou, într-o versiune inedită).

S-a născut la 15 octombrie 1873, în comuna Satu Lung (Săcele), județul Brașov, din părinți oieri (prima amintire despre tatăl său datează din 1880, atunci cînd avea 6 ani...). Au fost șase copii la părinți, din care mai trăiesc doi (el, Gheorghe, și cu încă un frate, în vîrstă de 88 de ani, domiciliat în Constanța; ceilalți frați au decedat la peste 70 de ani! — un fenomen clasic de longevitate așadar, cu ciudate referințe însă la longevitatea soției, Maria, care a murit anul trecut, în vîrstă de 93 de ani și 7 luni).

Copilăria îi este marcată de războiul din 1877, păstrează vagi amintiri din acel timp; în 1897 intră în armată pentru a-și satisface stagiul militar (regimentul 33 infanterie, Tulcea,...« dar ia cafeaua, vezi că ți se răcește cafeaua!»); în anul 1904 intră ca factor poștal în comuna Potur, pendinte de Cogealac, județul Constanța. Timp de patru ani umblă astfel prin Dobrogea, cu cabrioleta, ducînd scrisori la oameni și valori la stațiile de poștă. E atacat de nenumărate rînduri de către hoți de codru, o dată este chiar gata să-și piardă viața («răsturnaseră cabrioleta și un cufăr ferecat a picat alături de capul meu, la cîțiva centimetrii... mda»). Astea se petreceau prin punctele denumite Tariverde, Cogealac, etc. Refugiat de război în 1916–18, se angajează apoi **conductor poștal** pe vase comerciale românești ce făceau curse săptămînale la Atena, Beirut, Constantinopol, Istanbul etc. («la Istanbul am văzut cadîne, cred că erau frumoase, dar erau legate la ochi cu un văl!»). În anul 1936 iese la pensie. Adică este scos la pensie, conform legii — și încasează pensia asta de 38 de ani, ceea ce-l cam scoate din sărite: «Cum adică, nu mai sînt chiar bun de nimic?!»...

— Ce le-ați dori tinerilor de astăzi, celor care vă privesc cu respect, dar și cu uimire? — îl întreb, pe neașteptate.

— Să mă ajungă din urmă! — îmi răspunde pe loc, cu voce ușor tremurată, dar sigură.

«Și făcea cinci colăcei, pentru copii mititei, și făcea cinci colaci mari, pentru secerători tari, și-altele mai mărunțele, cu un rînd de floricele...!»

(Din notele lui Ion Filoti: «... în arborele genealogic al familiei se constată **longevitate**. În luna octombrie 1972 a fost operat de hernie strangulată — la Spitalul de urgență «I.C. FRIMU», de către dr. TIRON — deci, la vîrsta de 99 ani, fiind considerat fenomen de rezistență și vizitat, ca o vedetă, de doctori de pe cuprinsul țării și de aiurea.)

...Peste cîteva zile, s-a dat jos din pat. A cerut de mîncare. Maria și Elena, cele două fete ale domniei sale, ce-i poartă de grijă («El e aurul nostru, e viața noastră...!»), îmi povestesc cum că vîrstnicul erou al acestor rînduri nu s-a împăcat defel cu spitalul. Abia aștepta să ajungă acasă, să-și reia vechile tabieturi cu prietenii, o cafea, un tabinet etc.,...!

Îl rog pe Gheorghe Șeitan să-mi vorbească despre muncă.

— Munca a fost și-așa, și-așa — și mai grea, și mai ușoară! N-am suportat biroul, am preferat întotdeauna munca în aer liber.

— Înainte cu puțin, v-am întrebat ce le-ați dori tinerilor noștri. Adaug, acum, la această întrebare: ce le-ați recomanda — avînd în vedere îndelungata dumneavoastră experiență de viață?

— Să fie **OAMENI**! Să fie cuminți și sinceri, indiferent de împrejurări, și să asculte măcar cîte ceva din ceea ce le spun bătrînii! Să fie drepți și cîntăriți în serviciu. Să nu se ia după ape... vedeți, și eu, unul, la început, cînd am mers cu vaporul, am avut rău de mare... apoi mi-a trecut! M-am obișnuit cu el, l-am învins. Așa și ei: să fie oameni de omenie, nu e foarte greu să înțelegi acest termen, e bine însă să-l pui în practică imediat ce i-ai înțeles rostul.

«Și vedeai babe bătrîne, că și lor l-e dor de pîine...!»

La o sută și un an împliniți, Gheorghe Șeitan este lucid, își păstrează umorul (cîteva dintre versurile ce compun plugușorul său original, și ocazional totodată — pe care obișnuiește să-l cînte rudelor și prietenilor ce se adună la dînsul de Anul nou — sînt un fel de parodii picante), urmărește cu pasiune tot ceea ce se întîmplă în jurul său. Vîrsta l-a marcat, desigur, nu mai are o deplină siguranță în toate mișcările pe care e nevoit să le facă zilnic, dar are această siguranță în acele mișcări ce-i sînt strict necesare, iar acestea nu sînt puține defel.

A dus vești mai bune sau mai triste unor mii și mii de oameni, pe cînd era factor poștal; a supravegheat apoi transporturi de milioane, conductor poștal fiind; și-a ajutat soția la bucătărie, făcînd zeci de drumuri în piață, sau curățind legumele acasă, alături de ea; și-a privit — și își privește mai ales — destinul în față, fără spaime, dar și fără false mîndrii. Este un om, **un om simplu** — și cred că ar fi o impietate să închei altfel aceste rînduri despre dînsul! — un om care trăiește, există, undeva în spatele noilor blocuri din Dorobanți, blocuri gata să-și primească copiii. Adică viitorul!

Iubește Anul nou, să-i spunem așadar împreună «LA MULȚI ANI!».

HORIA PĂTRAȘCU ■

Dimineața, la 7,30 fix, cînd a vrut el să vină pe lume, nou-născutul cu nr. 4986 de la Maternitatea Polizu cîntărea 3,5 kilograme, avea o lungime totală de 52 de cm. și se numea deja Liviu-Marius Năstase, iar tatăl său, tipograful Tudor Năstase, aștepta plin de încredere și nerăbdare o fetiță.

— Soțul meu mi-a adus flori, compot, portocale și pepsi și a ținut neapărat să-mi spună că băiatul este băiat, nu o fetiță. S-a bucurat tare mult, dar eu n-aveam nici măcar puterea să-i zîmbesc, eram obosită, tare obosită. Da, eram fericită și bucuroasă că, în sfîrșit, am scăpat de emoții și dureri. Dacă mai vreau să fac un copil?! Vai de mine, nu m-am gîndit încă la așa ceva! Dacă n-are să fie la fel de greu, cred că mai vreau unul, dar nu vă pot explica ce grea este o naștere. Cuvintele nu sînt în stare să exprime așa ceva.

...S-au cunoscut acum un an și ceva într-o excursie la Predeal, la Pîrîul Rece. Dealtfel, se cunoșteau mai de demult, amîndoi fiind tipografi la I.P. «Luceafărul». El are 24 de ani, ea are 22. Părinții lui sînt țărani din comuna Ștefănești, județul Ilfov, și mai are trei frați, iar părinții ei sînt muncitori bucureșteni, tatăl oltean și mama ardeleancă. Și ea mai are un frate și o soră.

Maria Năstase este o mamă care arată exact ca o fetiță cu ochi albaștri. Tace tot timpul și nu răspunde decît la întrebările noastre. S-ar zice că este tare emoționată. Noi o întrebăm și ea răspunde. Elena Ioan, asistenta-șefă a sălii de nașteri, se arată extrem de surprinsă de atîta emotivitate. «Eu te știam fată mai vorbăreață», i se adresează asistenta. Celelalte femei din rezervă par și ele stînjenite. Și pentru că întrebările noastre pot fi deduse, vom consemna numai răspunsurile Mariei Năstase.

— Am purtat bine sarcina, dar eram îngrijorată. Sînt la prima naștere. M-am internat cu zece zile mai devreme, numai să nu se întîmple ceva. După naștere au venit la mine părinții mei, sora mea, fratele meu și soțul, bineînțeles. Erau bucuroși. Soțul vine zilnic să-mi dea raportul... Cînd mi-a spus că a făcut cinste tuturor prietenilor săi, am înțeles că într-adevăr se bucură de băiat. La ce mă gîndeam înainte de-a naște? La de toate. Mă gîndeam cum m-o fi născut mama. N-am întrebat-o încă și deci nu știu. Eu aici am avut tot ce-mi trebuie. Și aș fi vrut să știu și ce anume simțea mama, să văd dacă am simțit amîndouă la fel, dacă ne-am gîndit amîndouă la același lucru. Mă gîndeam și la tata, oare ce o fi făcut el cînd m-am născut eu?! Mă mai gîndeam la copilăria mea, la Tudor, soțul, apoi la școala pe care am făcut-o la numărul 151, lîngă Gara de Nord. Dar nu m-am gîndit ce-o să fie, băiat sau fată. La un singur lucru mă gîndeam foarte-foarte mult: să fie un copil normal, un copil sănătos, și iată că este.

La un moment dat Maria Năstase a început să plîngă.

— Nu, nu plîng. Dar de ce îmi puneți mereu aceeași întrebare: dacă cred că va fi fericit Liviu-Marius?

— Pentru că vrem să știm ce credeți dumneavoastră despre acest lucru.

— Drept să vă spun și eu mă gîndesc de un timp încoace numai la acest lucru. Cred că va fi fericit. Depinde, sigur că da, și de noi. Am născut un copil și am început să mă gîndesc la lucruri pe care altădată nici nu le bagam în seama. Să fie ca mine, adică să-mi semene? Și da și nu. Să nu fie retras, să nu se lase păgubaș cu una cu două, să fie hotărît, bătăios, curajos. Eu n-am fost așa. Nu știu de ce, dar n-am fost așa. Să fie vesel, plăcut la vorbă, să fie drept, cinstit, să-i placă munca. Să semene cu taică-său. Poate că eu am greșit că n-am făcut mai multă școală, că n-am fost prea bună și prea silitoare la învățătură, deși aveam toate posibilitățile. Nu zic să ajungă neapărat inginer, sau mai știu eu ce. Să ajungă om, om adevărat, pe măsura puterilor lui.

— Va schimba Liviu-Marius destinul dumneavoastră și al soțului?

— Da, pentru că ne-a transformat în părinți, deci avem de-acum și niște obligații foarte precise și de neînlăturat. Nu, pentru că el întregește destinul, adică viața noastră, ne unește și mai mult, ne continuă.

Ne-am despărțit de tînăra mamă scuzîndu-ne încă o dată că, fără voia noastră, am obosit-o. Nu înainte însă de a pune o ultimă întrebare.

— Credeți că societatea noastră îi poate asigura copilului dreptul la fericire?

— Da, sînt absolut convinsă de acest lucru pentru că eu, la rîndul meu, așa cum v-am mai și spus, am avut o copilărie fericită, am avut și am toată viața în fața mea și am ales atît cît am crezut eu de cuviință. Dacă Liviu va avea un suflet bun, cred că poate fi și fericit. Eu trag nădejde că va fi un om, un om adevărat și-n acest caz n-are cum să nu fie fericit.

Și pentru că-n fiecare clipă se nasc mii și mii de oameni, așa cum, probabil, se nasc mii și mii de stele, și pentru că noi înșine puteam fi în locul părinților Năstase, iar copilul despre care vorbeam putea fi chiar și copilul nostru, și pentru că nașterea unui copil este privită numai ca un eveniment oarecare, deși pentru părinții săi acest eveniment este la fel de important ca însăși soarta-ntregii lumi — și este firesc să fie așa! — și-n fine, pentru că Liviu-Marius a pornit pe un drum lung ce se cheamă viață, noi i-am dorit din toată inima sănătate, fericire și noroc.

VICTOR NIȚĂ ■

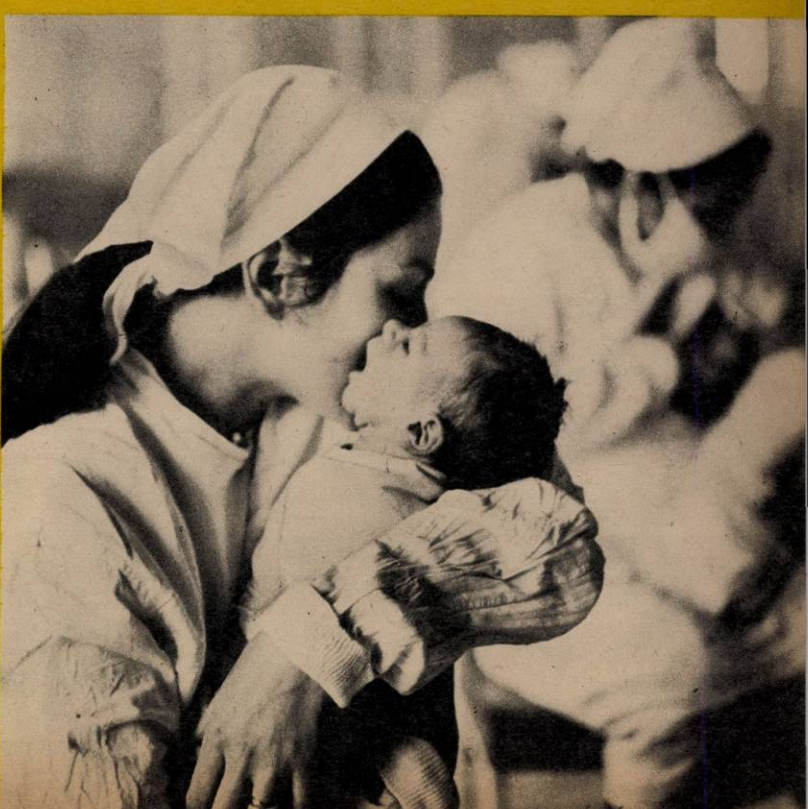

Deocamdată, doi prieteni...

• ce înseamnă pentru dumneavoastră • unde vă simţiţi ACASĂ?

«Acasă...!» — o noţiune cu rezonanţe intime; un cuvînt ce se cere pronunţat mai mult în şoaptă, sau mai bine în tăcere. În sine! Un cuvînt tulburător, ceva necesar ca si aerul, ca şi munca — şi ca prietenii!

I-am simţit, temporar, lipsa, cu ani în urmă, străin încă în Bucureşti fiind şi hoinărind serile, după ce ieşeam de la cursuri, în căutarea unei camere în gazdă — o cameră, o mansardă, un subsol — orice! Privind ferestrele luminate ale oraşului şi ghicind îndărătul fiecăreia dintre ele căldura, intimitatea unui cămin. Pe vremea aceea nu aveam încă deplin clarificate valorile acestui cuvînt...

...Mileva Coman are douăzeci şi cinci de ani, este casieră încasatoare la I.T.B., autobaza Floreasca; atunci cînd am întrebat-o aşa, într-o doară: ce înţelege ea prin noţiunea asta, de «acasă», a rămas mai întîi pe gînduri. Apoi mi-a spus că are un copil, Florin, în vîrstă de un an şi şase luni; că acest copil este crescut deocamdată de bunici, la *Giurgiu* — Mileva şi *cu soţul ei lucrează* în ture, se întîlnesc destul de rar, se zbat acum împreună să-şi găsească o locuinţă corespunzătoare pentru a-l putea creşte ei înşişi pe ăla micu' — pe scurt, noţiunea asta, «acasă», înseamnă deocamdată pentru tînăra mamă ceva situat vag undeva în spaţiu, undeva între Bucureşti şi Giurgiu, între care face naveta des. Apoi adaugă că nu e numai asta, roşeşte, *încearcă să se explice:* simte că nu a spus totul, dar nici nu ştie aşa, pe loc, cum să spună acel ceva pe care încă nu l-a spus. Iată cum mi s-a născut ideea acestui reportaj! Aşadar.

Întreprinderea de maşini grele-Bucureşti, secţia turnătorie: un iad paşnic de flăcări şi forţă, de sudoare şi mîndrie — aer încins la roşu şi sudoare uscată pînă la a fi devenit sare aspră, albă, pe pielea oamenilor de aici. O parte dintre ei sînt conduşi de către Nicolae Iana, maistru, şef de echipă, un om nu prea înalt, în vîrstă de 33 de ani. Aici, în secţie, nu se poate vorbi din pricina zgomotului; ieşim, aşadar, afară, în plin soarele acesta întîrziat al lunii decembrie:

— «Acasă...!?» — face; şi îi ies aburi din gură. Hm!

...L-am scos pentru scurt timp de acolo, de la munca lui — din acel univers de flăcări şi forţă — pentru a-l întreba un lucru, zice, teribil de gingaş! Totusi *nu* se lasă derutat defel şi curînd îmi explică asa. sistematic: pentru el, *acasă* înseamnă în primul rînd acel loc unde *se simte cel mai bine!* Şi continuă meşteşugăreşte, pe puncte: în primul rînd ar veni aici, la întreprindere, în secţie.

— *Stau aici de dimineaţa şi pînă seara* la şapte, opt, uneori vin şi noaptea! Iar cînd spun secţie, cînd spun *aici*, mă refer la colectivul pe care-l conduc: deşi oamenii mei nu au o pregătire înaltă deocamdată (majoritatea au absolvit patru, cinci clase primare), sînt totuşi nişte oameni foarte disciplinaţi — deşi în marea lor majoritate sînt navetişti! Au fost cazuri cînd am stat şi 48 de ore aici, *încontinuu. Sînt,* apoi, *buni gospodari* — asta e poate cea mai importantă calitate pe care au adus-o cu ei de acolo, de la ţară, de unde au plecat — şi e ceva, noi lucrăm cu materiale scumpe, unele din import!

— Iar în al doilea rînd? — îl întreb.

— În al doilea ar veni casa, familia — adică atunci cînd ajung acasă, în familie, cu Lenuţa, nevastă-mea, şi cu Dănuţ, fi-miu, de cinci ani, *mare fotbalist!* Mergem *împreună* la meci, eu şi cu Dănuţ vreau să zic, atunci cînd e frumos afară. Deşi cea mai mare pasiune a familiei noastre tot teatrul rămîne!... Teatrul şi excursiile prin ţară — vedeţi, asta, cred, treaba asta cu excursiile ar fi, zic, *cel de-al treilea rînd!* Al treilea «aspect» al noţiunii de acasă, despre care m-aţi întrebat: îmi place ţara, *toată* ţara asta a noastră; e atît de frumoasă, încît pînă la etatea mea nu pot spune că am reuşit să o cunosc îndeajuns! Mereu apar lucruri noi, iar noi nici măcar nu pridididim să le cunoaştem pe cele mai vechi! Cam asta ar fi, deci: secţia în care lucrez, familia şi excursiile prin ţară... *acasă!*

Pe la prînz: forfota obişnuită, caracteristică celei mai mari porţi de intrare a Capitalei; un du-te-vino permanent, valuri de oameni debarcînd din garnituri şi grăbindu-se către ieşirile staţiei terminus. În dreptul chioşcului de ziare zăresc o pereche de tineri, un băiat şi o fată, au cumpărat «Flacăra» şi o răsfoiesc de zor. Mă apropii, văd cum cei doi caută în primul rînd pagina cu «muzica tînără». E firesc!

Lor însă nu li se pare la fel de firesc cînd mă prezint, rugîndu-i să-mi acorde cîteva clipe. Ne retragem într-un loc mai izolat însă şi cei doi înţeleg curînd despre ce este vorba:

— Ce înseamnă pentru mine noţiunea de «acasă»? N-aş putea să spun! (el se numeşte Nicolae Matei, are 19 ani şi este operator electronist la «Semănătoarea»; ştiu că nu e o întrebare simplă, mai ales pusă cuiva aşa, pe neaşteptate,de aceea aştept). Poate că unii prieteni ar putea... da, *unii prieteni!* Ei reprezintă, poate, pentru mine *căldură* acestui cuvînt, *acasă!* (prietenii aceştia sînt mai ales: Nicolae Niţă şi Floricel Dumitru — primul coleg de serviciu, al doilea studiind la Şcoala de arhitectură). Poate... *copilăria!* — mai adaugă, dus pe gînduri (iar asociaţia asta neaşteptată mă lasă uluit, atît e de frumoasă şi de pură).

— ...dar pentru dumneavoastră? — o întreb pe fată, după o pauză. Şi observ cum fata l-a luat brusc de mînă pe celălalt.

...Pentru Marieta Dumitru, noţiunea de *acasă* ţine mai puţin de domeniul prezentului. Tînăra este încadrată la Fabrica de confecţii şi tricotaje-Bucureşti, face naveta din comuna Periş, împreună cu Nicolae Matei («Periş, ştiţi — intervine acesta din urmă — e o comună din judeţul Ilfov, care de la 1 ianuarie va deveni oraş!») şi: «Cum să vă spun, eu nu am «acasă» în sens de familie, sau părinţi — nu vreau să intru în amănunte (şi fata zîmbeşte scurt, uşor, amar, mi se pare că ţine acum mai strîns între degete pumnul băiatului...!), *îmi doresc însă un acasă,* în sens de cămin, de familie, de copii! Deocamdată e o noţiune a viitorului asta, pentru mine!»

Şi mai adaugă ceva, îi întreb dacă sînt de acord să public asta — sînt, de ce să nu fie — aşa că public: am stat de vorbă cu doi prieteni *pe cale de a se logodi!*

...Rapidul Traian 16. *Sosire* 13.59. Locomotiva 745 D.A.

Sînt îmbrîncit, abia reuşesc să ţin aparatul de fotografiat în mînă — mă gîndesc încă de pe acum la «impecabila» calitate a fotografiei realizate în astfel de condiţii! — reuşesc cu chiu, cu vai să mă strecor prin mulţimea care coboară şi se împiedică în mulţimea care aşteaptă, strigăte, pupături, flori etc. «*Au sosit oltenii'n gară...!*» — strigă cineva cîntat şi vesel, o izbitură năpraznică în genunchi mă face să înţeleg că au început să sosească damigenele pentru Anul nou — din cabina de comandă a diesel-ului ce continuă să mormăie înfundat şi metalic coboară doi oameni:

— Gheorghe Epuran, mecanic.

— ...şi Ion Iancu, ajutor mecanic.

Scurt şi cuprinzător, ca la interviurile TV.

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră noţiunea de *acasă?*

Pauză.

— Păreţi indispus, tovarăşe Epuran. De ce?

— A, nuuu...! — zîmbeşte omul; şi gata, gheaţa s-a spart. Am avut un mic defect la locomotivă, da' gata: o rezolvarăm!

...Cei doi vin din Craiova (mai exact, din Depoul Craiova, de unde au preluat garnitura rapidului):

— Ce înseamnă pentru noi «acasă»? Uite, *asta înseamnă!* — şi Epuran bate cu palma, puternic, dar cu evidentă căldură, tabla încinsă a locomotivei; ca şi cum ar bate cu palma un mare, şi bătrîn, şi bun, şi mai ales devotat animal de povară.

Sînt amîndoi însuraţi, cu copii; primul are doi: Raj şi Emanoil, cel mare elev la Liceul industrial C.F.R. din Craiova. Ion Iancu are trei, şi mi-i prezintă pe scurt: «Gheorghe, cefere; Nicolae, cefere; iar Leopold, *nu se ştie încă, e prea mic».* Bun, *şi cum* e cu acel «acasă»?

Uite cum e: locomotiva face parte integrantă din viaţa noastră, *din familia noastră!* Mai mult de o treime din timp — din viaţă — ne-o petrecem pe ea, *şi prin ea.*

— ...?!?

— Da, nu vă miraţi: dumneavoastră ştiţi că, pentru noi, e mai importantă repararea *locomotivei* decît, *ştim şi noi* — răceala unui copil? Locomotiva asta (şi Epuran bate din nou cu palma în tabla ei groasă) este pentru noi totul! Totul, înţelegînd prin ea munca, remuneraţia, familia, riscul, responsabilitatea! Ne întrebaţi ce înseamnă pentru noi *acasă?* Uite, *asta înseamnă!*

Şi bate din nou maşina cu palma ritmic, apăsat, cu căldură.

Un tînăr de culoare, înalt, bine făcut, priveşte nerăbdător către linia pe care ar trebui să sosească un tren ce are întîrziere. Puţin nedumerit la început, devine extrem de amabil, de prietenos chiar, deîndată ce îi explic rostul anchetei pe care mi-am propus s-o fac. Se prezintă, ca să zic aşa, *total:*

— Joseph Dagnon, student anul IV Electromecanică, Splaiul Independenţei 290, bloc D, camera 337 — originar din Dahomey.

— Aşadar, ce înseamnă pentru dumneavoastră noţiunea de «acasă»?

— *Aici,* în ţara dumneavoastră — îmi răspunde, fără a sta mult pe gînduri. Şi zîmbeşte cald, deschis, sincer.

Mă tem că nu a înţeles exact sensul cuvîntului, dau să-i explic mai pe larg, dar mă întrerupe, într-o românească impecabilă:

Ce înseamnă pentru noi ACASĂ? Uite, asta înseamnă!»... (Gh. Epuran).

— Nu, n-am greșit, într-adevăr *mă simt acasă aici*, în țara dumneavoastră! Firește, noțiunea e destul de largă, aș mai putea include în ea și prietenii.

— Și totuși — insist — dacă ar fi să formulați *într-un singur cuvînt*: ce înseamnă *acasă* pentru dumneavoastră?!

— «Madeleine»! — face, fără a sta pe gînduri, devenind extrem de serios dintr-o dată.

— O prietenă? — îndrăznesc.

— Nu! — rîde din nou.

— O... iubită?! — insist.

— A, *non*...

— Dar cine, dacă nu sînt indiscret?!

— *Mama* mea.

În apropierea casei în care stau, în cartierul Floreasca, aproape de capătul liniei autobuzului 35, s-a ridicat sub ochii mei, și într-un timp record, o construcție ultramodernă. Nu are încă firmă, dar zăresc în fiecare seară, întorcîndu-mă *acasă*, siluete de oameni aplecați pe oblicul caracteristic planșetelor de concepție.

N-am putut rezista curiozității și — profitînd de realizarea reportajului de față — am pătruns, deunăzi, în această proaspătă instituție bucureșteană («proaspătă» e un fel de a spune, am aflat încă din capul locului, de la portar adică — un tînăr mîndru și proaspăt ca și instituția în cauză — că am intrat în noul sediu al «Laboratorului central al Ministerului Construcțiilor Industriale»), am urcat treptele pe care mai zace încă moloz, am zărit găurile întunecate ale lăcașelor viitoarelor ascensoare în curs de montare și am pătruns, în sfîrșit, în biroul modest mobilat al directorului laboratorului, Mircea Simniceanu. Pentru a-i pune aceeași întrebare: ce anume înțelege prin cuvîntul «acasă»?

Și m-am pomenit, brusc, intrat într-un univers fabulos: un univers de gînduri, de idei — depănate cu voce reținută, gravă — un univers al liniștii și al concentrării creatoare.

Mircea Simniceanu are în jur de cincizeci de ani, dar nu-i arată. O îndelungată experiență pesemne și responsabilitatea proiectării unor obiective de interes republican — mondial chiar! — l-au făcut probabil să se exprime reținut, repet, dar și extrem de precis. Vizual, știu că voi reține trei lucruri din această întîlnire, și anume: o mînă de ascet, cu degete lungi, desenînd încontinuu pe o hîrtie scheme și semne indescifrabile; cîteva glastre cu flori așezate sub fereastră, contrastînd violent cu modesta, aș zice sobra, mobilare a cabinetului, și un zîmbet: un zîmbet permanent, aproape impersonal — un fel de *stare a zîmbetului*, în această încăpere:

— Pentru mine, *acasă* înseamnă locul de muncă în primul rînd, și continuarea acasă a rezolvării problemelor de muncă! Tot ce mă frămîntă și nu pot rezolva aici, în 8 ore, se continuă acasă, pe un alt plan, prin adîncirea, aș zice, a acelor probleme. Laboratorul ăsta al nostru, funcția de director, colectează în ele mult zbucium și treceri bruște, surprinzătoare, de la unele aspecte la altele. Vedeți dumneavoastră, problemele obișnuite, curente — după atîția ani de muncă — am început să le tratăm mecanic, automat; sînt însă probleme profesionale ce n-au fost confruntate cu o experiență în timp, și trebuie să te frămînți pentru a le găsi rezolvarea, mda, trebuie să te frămînți mult, chinuitor uneori! Ele devin o obsesie, o obsesie ce continuă la tine acasă! Am observat că, de multe ori, o astfel de problemă grea își găsește rezolvarea abia în casa în care locuiești: obsesia asta a creat, în acest caz, explozia — repet, explozia! — soluție a greului pe care ți-ai propus să îl depășești! Cu ele, cu aceste probleme, te culci — cu ele te scoli! Iar apoi, după rezolvarea lor, intervine uitarea. E firesc, de altfel! Cum am putea purta oare cu noi, în permanență, întreg zbuciumul, întregul consum nervos solicitat pînă atunci, în acel moment, în care poți spune: gata, *am reușit?!*

Îmi dă un exemplu: construcția unor cisterne imense, a unor rezervoare ce se numără pe degete în întreaga lume, s-a împotmolit la un moment dat datorită unor imprecizii de montare; întreaga lucrare costa enorm, o reluare a ei ar fi însemnat un sacrificiu imens pentru economia națională; nopți și nopți în șir, Mircea Simniceanu a trăit starea de coșmar situată undeva între neputință și ambiție. În cele din urmă, soluția a sosit exact acolo unde se aștepta mai puțin: în momentul cînd, făcînd curățenie acasă, împreună cu soția, a «descoperit» posibilitățile miraculoase ale unui banal aspirator de praf de uz casnic. Folosind șase astfel de aspiratoare, și tot șase radiatoare «de birou», a pus la punct instalația rezervorului-unicat, realizare ce a uimit pînă și pe cei ce proiectaseră prototipul! Nu intrăm în amănunte, motivul este absolut firesc, forurile competente știu însă despre ce este vorba, toate cele de mai sus sînt oricînd verificabile, așadar — dacă se va ivi ocazia — vom reveni cu amănunte!

— Din cîte înțeleg, pentru dumneavoastră «acasă» se împarte în două?

— Exact! Se împarte, împlinindu-se în același timp. Am căutat ca atît *acasă la mine*, cît și *acasă în familie* să existe o ambianță deosebită: de înțelegere, de încredere reciprocă. Sînt convins că numai într-o astfel de ambianță ne putem realiza pe deplin. Vedeți, de pildă, Maria, soția mea, are o profesiune — cum să-i spun?! — contrară celei ale mele: este farmacistă. Cu toate acestea, datorită sentimentului de dragoste ce domnește între noi, domnesc din plin atît încrederea, cît și respectul fiecăruia pentru munca celuilalt. Liniștea și căldura căminului atenuează consumul nervos adunat la serviciu, poate și din pricina asta am căutat să realizăm o ambianță deosebită a căminului nostru, înțelegînd prin asta interiorul, mobila, lucrările de artă — iubim mult pictura — pictura clasică mai ales — fără să avem valori deosebite în acest sens, ne-am amenajat un cămin în care ochiul și mintea, mai ales, se pot odihni. ACASĂ înseamnă, așadar, muncă, și grijă în același timp — *grijă față de propriile noastre forțe, necesare acestei munci.*

Acasă — o noțiune cu rezonanțe intime, un cuvînt tulburător. Ceva necesar ca și aerul, dar, iată, ceva mai concret, mai palpabil: mai exact!

Pentru că orișicît de sumare sau exacte au fost răspunsurile din această încercare de schițe de portret, ceva mi se pare a fi demn de reținut: pentru mulți, pentru cei mai mulți dintre noi, ACASĂ nu înseamnă nimic altceva decît... ACASĂ LA OAMENI!

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografiile autorului ■

ACASĂ la liniște... (Mircea Simniceanu).

ACASĂ? Printre altele: Madeleine...

DUMINICA -PRINCIPALA ZI DE LUCRU A PIEȚELOR BUCUREȘTENE

(Urmare din pag 13)

vînd de 2-3 ori mai mult decît Aprozarul. De ce?

AGROCOOP (responsabil, Grigore Terteci) are 15 puncte de vînzare, cu cîte 1, 2 sau chiar 3 oameni fiecare. Aprozarul are în hală numai 10 puncte de vînzare, cu 10 oameni. I-am rugat pe cei doi responsabili să numească, fiecare, pe cel mai bun și cel mai slab vînzător: Zamfir Ion și Zgură Iancu, la Aprozar; Măgureanu Ilie și Bănică Marin, la AGROCOOP. Zamfir și Zgură au amîndoi aceeași retribuție, pe cînd Măgureanu cîștigă cam de două ori mai mult decît Bănică.

Dar cumpărătorii? Gospodinele cu care am stat de vorbă sînt unanime într-o privință: Oborul e cea mai bună piață din București sau, în orice caz, printre cele mai bune. Unele mai spun și că acum găsesc legume mai multe și mai bune decît în alte toamne. Progresul este evident și substanțial, dar încă este loc pentru mai bine. Probabil știu ele ce știu.

Or fi bărbații mai pretențioși? Poate. Inginerul Marin Florea a venit aici tocmai din Bariera Vergului, unde piața e slabă, dar nu merita, zice, să bată atîta drum. Cantitatea și calitatea legumelor ar fi cum ar fi, însă vînzarea este prea greoaie (era la o coadă la Aprozar). Prea multe etalaje, zice, cu marfă de expoziție, și prea puțină vînzare. Responsabilul Ș. Ghenea nu neagă acest lucru și îmi spune că nu prea găsește oameni, altfel ar angaja mai mulți vînzători, loc este destul.

Pe Ana Tudorache o ajută soțul la tîrguieli, astfel că au reusit să cumpere și brad. Îmi vorbește și ea despre zecile de metri de etalaje, e nemulțumită că nu se vînd acele mari cantități de marfă... de expoziție, irosită astfel fără rost. Altfel, zice, e bună această piață a Oborului, găsești aici de toate. Bine ar fi să se mai micșoreze cozile.

Andrei Drăguș este de altă părere: 5-6 persoane nu se cheamă coadă (nu-i numără și pe cei 5-6 din spatele său). Alta-i hiba aici: aprovizionarea neritmică; azi e îmbelșugată piața dar în alte zile nu este. Chiar și azi, uite, lipsesc mărarul și pătrunjelul.

Nu lipsesc însă, am văzut eu în alte locuri din hală. Eram gata să jur că la Obor nu lipsește absolut nici o legumă, cînd îmi opresc ochii pe unul din nenumăratele panouri pictate: «Părinți! Dați copiilor GULII, conțin: săruri minerale, vitamine etc.». Asta-i! Gulii! Nu sînt. Fără acest panou, nu găseam Oborului nici o lipsă.

După clopotul de la ora 11, vînzarea scade, halele se golesc văzînd cu ochii. La 12 locul e aproape pustiu. Plutonierul major Alexandru Popa, de serviciu în hală, nu are de semnalat pe ziua de azi decît cîteva amenzi aplicate, conform Decretului 380/1973, pentru comerț ilegal cu piei de miel. E o contravenție de care unii nu se lasă, în ciuda amenzilor repetate. Îmi dă două exemple de recidiviști de acest soi: Diaconiță C., județul Neamț, și Podea I., județul Teleorman. Dintr-un auto-furgon uriaș se descarcă buturi de vacă și berbec. Se vor vinde mîine? Nu, căci hala e închisă luni. Se vor vinde abia poimîine... **MIRCEA FODOREANU** ■

DUMINICĂ DIMINEAȚA BĂRBAȚII MERG LA PIAȚĂ

Duminică, 15 decembrie, în piața Moghioroș și în micuța piață de la Orizont, în Drumul Taberei.

O ploaie rece, tăioasă și un vînt care bătea din absolut toate direcțiile deodată, transformînd umbrela într-un fel de titirez aerian.

Întîi și întîi constatăm că se vînd brazi, brazi adevărați și nu molid sau pin. E coadă mare, dar organizată. Unii se mai și ceartă chiar, dar, mă rog, în mod... civilizat. Aflăm că în două-trei zile s-au vîndut peste 20 000 brazi. Se vinde și borș, la madam Alexandrina, cu 2 lei litrul, borș foarte bun, care rămîne, așa cum spun moldovenii, împăratul tuturor ciorbelor. Dar se vinde și foarte mult praz, tarabele sînt pline, ceea ce înseamnă că și oltenii sînt puternic reprezentați.

Dar, dincolo de aceste elemente mai mult sau mai puțin de decor, ne-am interesat cum se face piața în Drumul Taberei.

«Eu consider că în acest an, ne spune Mihai Vasile, directorul piețelor din sectorul 7, om care se ocupă de peste 18 ani de problema aprovizionării piețelor, avem belșug de produse. Și văd că și oamenii, cumpărătorii, simt acest lucru, deoarece în acest an nu i-am prea văzut făcînd aprovizionări exagerate. Vreau să spun că n-am asistat la acele asalturi care ne ridicau atîtea probleme. Probabil cumpărătorii vor face tîrguieli și aprovizionări din mers, fapt pentru care noi ne-am gîndit să fim gata pentru a răspunde la orice chemare.»

Consemnăm și părerile cîtorva cumpărători, păreri care exprimă o anume mîndrie și mulțumire de tăbărean, aceea că în cartierul lor, începînd din Drumul Sării și pînă în Bulevardul Moghioroș, pe aceeași parte a străzii, se desfășoară un adevărat Lipscani cu tot felul de magazine, astfel încît arareori trebuie să apuci calea către centrul Capitalei pentru o cumpărătură mai pretențioasă și mai deosebită. Și în aceeași ordine de idei se cuvine menționată și existența a numeroase complexe comerciale amplasate dincolo de piața Moghioroș, dincolo de noul părculeț, pe linia mașinilor 68, 105 si 118 barat.

Maria Bibo spunea că pentru a face piața n-a avut niciodată nevoie să meargă în cine știe care altă parte a Bucureștiului. «Mai ales în acest an, în vara și toamna care au trecut, am găsit absolut tot ce-mi trebuie, iar între prețurile de stat și cele de țărani diferența nu pare să fie prea mare».

Ceva mai pretențios și mai critic, Ion Bărbulescu este nemulțumit că una se vede în vitrine și alta primești înăuntru. «Este vorba de calitatea unor produse ca morcovii, pătrunjelul, roșiile de seră sau varza. Eu nu sînt zgîrcit, dar nici mînă spartă. Știu că bănuțul se adună bănuț cu bănuț, iar prețurile din piața asta sînt puțintel mai sus decît în alte piețe. Da, se găsesc de toate, dar ar fi bine să se respecte prețurile mercurialului. De unde știu toate astea? Păi eu fac parte din acei bărbați care duminica dimineața merg la piață».

Și-am consemnat și alte asemenea păreri care punctau belșugul de produse ale acestui an, dar, din păcate, foarte puțini cumpărători știau că există un mercurial care reglementează toate problemele legate de prețuri.

Iar din celălalt punct de vedere, al vînzătorilor, se consideră că unitățile s-au bucurat de un judicios ritm de aprovizionare, iar dacă merele și perele frumoase lipsesc deocamdată, ei bine, delegații plecați în bazinele pomicole din toată țara au anunțat încheierea unor frumoase contracte. Care va să zică, mai bine mai tîrziu decît niciodată! Cît despre ceilalți vînzători, care sînt și ei importanți, vom spune că Drumul Taberei este aprovizionat și de către țăranii producători din comunele apropiate, cum sînt Ciorogîrla, Domnești, Măgurele, Brezoaiele, Crețești, Băleni-Sîrbi sau Slobozia-Veche. Ei sînt mulțumiți de felul cum vînd, nu li se pare că sînt prea scumpi la prețuri! Tot de la ei aflăm că există cămine unde pot găsi pe timpul nopții un pat cu cearșafuri curate, încălzire centrală, vestiare și baie la prețul de 5 lei, ceea ce bineînțeles că îi mulțumește, mai ales acum, la vreme de iarnă.

VICTOR NIȚĂ ■

SCOPUL PRIM ȘI ULTIM AL ORICĂREI RECLAME PUBLICITARE:

EDUCAȚIA PENTRU CIVILIZAȚIE

ADEVĂRUL CURAT AL FAPTELOR

Cel puțin trei lucruri sînt cît se poate de clare. Reclamă există. Produse în comerț se găsesc. Între reclamă și produse nu există nici o legătură.

A ridica osanale unei paste de dinți, de pildă, este oricum gregar. Inversul reclamei gregare nu este discreția totală. Un plic de supă concentrată de provenineanță maghiară se vinde în magazinele noastre fără nici o notiță însoțitoare, fără chiar ca vînzătorii să aibă habar dacă înăuntru e vorba de supă de pui, de vacă sau legume. Inversul reclamei gregare este deci discreția gregară.

Totuși reclamă se face. Din Almanahul literar aflăm prin intermediul unei astfel de indicații publicitare precum că numita Centrală a cărnii și-a îndeplinit planul la indicatorii de bază. Să nu cădem însă în chiar păcatul reclamelor și să exagerăm inutil.

Pe scurt, se face reclamă produselor care nu se află în comerț; reporterii noștri au descoperit reclame pentru mărfuri care nu se mai produc; există campanii publicitare pentru produse care sînt atît de solicitate încît cu greu pot fi găsite; se face reclamă pentru mărfuri pe care nu le cumpără nimeni; televiziunea își umple uneori spațiul destinat publicității cu tot felul de năzbîtii zise artistice la capătul cărora sîntem îndemnați să cumpărăm... loz în plic etc. Spunem toate astea ca să convenim de la început asupra unei chestiuni controversate: fonduri pentru publicitate există. Repartizarea acestora nu respectă însă însuși principiul planului unic. Sînt lăsate fonduri de reclamă la dispoziția exclusivă a unor întreprinderi care pur și simplu nu au ce face cu ele și le cheltuiesc numai fiindcă altfel le-ar pierde. Sau, cum spune mai departe unul dintre colegii mei, în urma unei ample anchete întreprinse, de reclamă se ocupă toată lumea și cu adevărat nimeni.

Spuneam că produse în comerț se găsesc. Este adevărat că nu întotdeauna avem parte de exact ceea ce solicităm. Magazinele sînt, orice s-ar zice, pline și dacă nu găsim ce ne trebuie, sper că nu va mira pe nimeni!, este tocmai din cauza prea plinului de urît și platitudine. Afirmația aceasta deschide și închide totodată cercul vicios al reclamei. Orice industrie modernă, oricît ar fi de ușoară, lucrează pe benzi de înaltă productivitate, cu serii mari și uniforme. Dar mai ales pe bază de plan. Un plan riguros articulat în planul general al țării, în conformitate cu care industria bunurilor de consum produce exact, cantitativ firește, cît este nevoie la un moment dat. Industria n-are nevoie de reclamă. Industria are desfacerea asigurată prin planul de stat. Industria nu vinde, ci produce. Ce produce industria? Industria produce ce și cum cere comerțul.

Și iată-ne, în sfîrșit, în imperiul absolut nu al artei de a vinde, ci al științei de a cere. Ce solicită deci comerțul? Comerțul comandă ce dorește cumpărătorul. Cumpărătorul din Sighetu-Marmației, din Dorohoi, Balș, Goicea Marea, București. Dar cumpărătorul din București, cu cel din Sălaj sau Vaslui nu se potrivesc, uneori, la gusturi. Nu se potrivesc de fapt la gusturi în timp, fiindcă ce încalță azi clujeanul pretinde anul următor focșeneanul. Comerțul cere serii mici, dar industria nu e rentabilă decît pentru serii mari. Și comerțul nu riscă, el cere ce știe că se vinde, adică tot ce s-a vîndut cu un an în urmă. Creatorul de modele noi, creatorul de frumos se miră: am gîndit și imaginat tot ce poate fi mai frumos, un frumos relativ, desigur, frumosul modei, al gustului unei perioade mai lungi sau mai scurte, și totuși nu prinde. Industria nu-și lansează produsele. Industria produce, nu vinde. Produce în serii mari, fiindcă în serii mari produce orice industrie modernă. Iar comerțul nu riscă. De fapt de ce să riște comerțul? Comerțul n-are planul lui? Ședințele lui de analiză, șefii lui, avansările lui? Să nu fim ipocriți și să aruncăm tocmai în seama comerțului «grija pentru...» etc. Cine trebuie să riște atunci?

Mai corect, dar și mai concret, întrebarea ar putea suna și altfel: cine este împuternicitul care ar trebui să se ocupe de educația noastră pentru frumos printr-un plan la fel cu cel al industriei și al comerțului, pentru ca frumosul de azi de la Focșani să nu întîrzie cu un an față de frumosul ieșeanului sau invers, în așa fel încît industria să poată produce de la început în serii mari, iar comerțul să riște seriile mari?

Preocupați nu atît să răspundem la această întrebare, cît să ne-o punem sau mai exact s-o punem cît mai des, rezistăm prin indiferență la asaltul încurajărilor de a juca la loz în plic, de a ne cumpăra rulmenți, excavatoare, superfosfați, de a da copiilor dulciuri sau de a vizita magazinele noastre care livrează mărfuri pentru toate vîrstele. Reclamă există, deci. Produse în comerț se găsesc, dar între reclamă si aceste produse nu prea este vreo legătură. Și cînd o întîlnim totuși, prin excepție, legătura aceasta este subțire, artificială, de ochii lumii...

NICOLAE CRISTACHE ■

O INSTITUȚIE DE EDUCAȚIE CARE NE ASALTEAZĂ CU AGRAMATISME

Deschizi un ziar, o revistă sau un almanah și-ți sar în ochi cîteva versuri săltărețe: «Viața nu e cenușie!/ Știe asta orice om/ A lansat culori o mie/ COLOROM». Mergi pe stradă, ajungi în dreptul unui magazin care își etalează în vitrine tot felul de bunătăți ispititoare, citești o inscripție care te invită stăruitor să intri deoarece e vorba de o expoziție cu vînzare, pătrunzi în magazin și deodată zărești o altă inscripție care te avertizează că «Produsele expuse nu sînt de vînzare». Sau vezi cîte o pancartă pe care scrie cu litere mari, ca să se vadă de la o poștă: «Blondă sau brună, fiecare își găsește parfumul preferat». Mă număr printre acei care cred că viața nu e cenușie nu din pricina Coloromului și care socotesc că nu în funcție de culoarea părului își aleg femeile parfumul preferat, iar cînd citesc o reclamă doresc ca ea să mă informeze exact, fără a adopta un ton fals șugubăț.

Cine face reclamă la noi? Aproape toată lumea și nimeni cu adevărat, cu seriozitate, după niște legi care au făcut din publicitate o știință și o artă. Recom-ul, sau Reclama comercială,o face pentru comerț. Întreprinderile au și ele un fond de reclamă pe care îl folosesc cum cred ele de cuviință. LOTO, ADAS, C.E.C. sînt instituții care își fac singure reclamă. Dealtfel, ele au o pondere mare în domeniul publicității la noi comparativ cu reclama ce se face la produsele de pe piață. Se știe de către toți ce sînt LOTO, ADAS, C.E.C. și nu e, credem, nevoie de atita tam-tam pentru a converti noi prozeliți, iar minutele consacrate la radio și televiziune ar putea fi consacrate unor reclame mai necesare pentru informarea cetățenilor. Iată ce crede Nicolae Zagorodnîi, directorul Recom-ului, întreprindere instalată undeva spre periferia orașului, într-o clădire veche, urîtă, ca un simbol parcă al periferiei la care se află reclama la noi: «În mod normal, cel interesat în reclamă ar trebui să fie producătorul. El ar trebui să vină și să spună ce produse mai are de gînd să desfacă pe piață, să ne ceară să-i prezentăm produsele într-un mod cît mai atrăgător. Dar producătorul este complet dezinteresat de asta. În anul 1974, de pildă, nu am lansat nici un produs nou. Atunci, vă întrebați, cu ce se ocupă Recom-ul? Cu popularizarea unităților comerciale, cu popularizarea unităților nou deschise și, în unele cazuri, cu popularizarea anumitor mărfuri noi sau cu desfacere lentă. Noi acuzăm industria că nu se ocupă ea de reclamă. Industria acuză comerțul că nu se preocupă de o publicitate adecvată. De fapt, cred că sînt vinovați și unii și alții. Ar trebui ca activitatea noastră să capete un caracter riguros științific.

Dacă am văzut cine face reclamă, să vedem și cam ce fel de reclame sînt acestea. De ele ne izbim la tot pasul, în plimbările noastre prin oraș unde întîlnim pancarte, afișe, panouri, firme din care prea puține reușesc să ne atragă cu adevărat, să ne îndemne să intrăm într-un magazin și să cerem un produs. Le auzim la radio, le vedem la televizor sau la cinematograf, înainte de film. Sînt și reclame bune, incontestabil. Dar prea multe dintre ele sînt lipsite de orice dram de informație, incapabile să te facă să le reții. Să le trecem în revistă pe cîteva. Sînt reclame pentru produse pe care numai norocoșii le pot găsi (de pildă, produsele de frumusețe Pell Amar. Dacă se găsesc atît de greu, de ce se mai face publicitate?). Alteori, pentru mărfuri care nu se mai fac. (Zadarnic vă îndeamnă un panou din preajma Gării de Nord să cumpărați aspiratorul Record, acesta a fost înlocuit cu alte tipuri.) Sînt reclame năucitoare prin agramatismul lor: «Evident, nici un cetățean fără ziarul sau revista dumneavoastră»; «Vizitați magazinul nostru unde puteți găsi articole de galanterie bărbați, femei, copii și jucării». Sînt reclame docte: «Fabrica de ferite Urziceni produce miez U, miez I, jug de deflexie, miez oală, miez mosor, miez cilindric, miez acord, miez șoc, miez șurub, miez corecție, pastilă magnetică»; «Întreprinderea metalurgică-Iași produce țevi sudate longitudinal și profile formate la rece» — reclame inserate într-un almanah, deci o publicație care se adresează unor cititori obișnuiți, care în nici un caz nu-și vor cumpăra niciodată un jug de deflexie sau țevi sudate longitudinal. Mai sînt reclame de domeniul evidenței: «Fabrica de rulmenți-Bîrlad produce variate sortimente de rulmenți» (dar ce-ar putea produce? biberoane?) sau «Uzina de vagoane-Arad realizează vagoane de călători și de marfă» (ce lucru curios! o uzină de vagoane să producă vagoane?!). Abundă reclamele cu caracter general: «Dați copiilor dulciuri», «Consumați pește oceanic», «Vizitați magazinele noastre». Și asta scris cu litere mari, pe panouri mari, care au costat cu siguranță ceva bani. Iată și reclame care nu comunică nimic: «Avigal, o firmă de prestigiu, calitate superioară» (dar cine e acest Avigal și ce produce el? Mister). Există în acest București pe care îl iubim cu toții și îl vrem cît mai frumos reclame de 10–15 ani vechime, al căror aspect s-a degradat cu timpul, au devenit niște jalnice sperietori care te întîmpină la colțuri de stradă. Sloganul «Băutura ideală/ Este apa minerală» a fost foarte bun la vremea lui, dar am obosit să-l mai vedem, ca și panoul cu inscripția «Nici un turist/ Fără asigurarea Turist».

În zilele acestea, la radio, se cîntă cu mult antren, pe o melodie voit optimistă, un text a cărui stupizenie cu greu poate fi egalată: «Oriunde ne aflăm/ E bine să jucăm/ La loz în plic» și, spune mai departe sprințarul cîntec, că acesta «se poate juca cu mari șanse de cîștig și în satul natal», și că acest joc «e răspîndit și în mediul urban cît și în mediul rural», apoi continuă voios: «De multe ori greșim/ Atunci cînd ocolim/ Biletul mic/ Și nici că bănuim/ Că am putea să fim/ Cîștigători la loz în plic». Nu, hotărît lucru, nu cu astfel de aberații (pentru care unii iau bani frumoși) se poate face reclamă.

*

Să nu se înțeleagă din cele mai sus-prezentate că pledăm pentru o reclamă deșănțată, care să fascineze prin orice mijloace publicul, să-i interzică libertatea de a alege și deci de a gîndi. Departe de noi să visăm la reclame incluse în cuprinsul filmelor prezentate la televizor, așa cum se procedează în alte părți, departe de noi să visăm la ore întregi de emisiuni publicitare radiofonice. Pledăm în schimb pentru bun-gust, pentru fantezie, pentru seriozitate. Visăm să se realizeze, cu aceeași bani, reclame care să ne informeze cu competență, să ne educe spiritul nostru de cumpărători. Visăm ca reclama, sufletul comerțului, să capete ea însăși un suflet.

GEORGE ARION ■

RECLAMA-BULETIN DE ȘTIRI

M-am dus la «București», magazinul universal din poarta Lipscanilor, ca să urmăresc pulsul reclamei. Privind din această optică, ce găsește, în fond, cumpărătorul la magazinul «București»?

O stație de amplificare îi oferă, din timp în timp, o știre utilă: cum sînt repartizate raioanele pe etaje și în ce produse sînt specializate. Și cam atît. Surprinzător este că tovarășul director socotește că aceste informații sumare înseamnă reclamă. Tocmai dumnealui, care are nu numai opinii interesante despre această cum o numește «șiră a spinării comerțului», dar sugestii despre nenumărate maniere de a face reclamă. Curios este că ideea de a folosi stația și pentru a lansa, de pildă, linia modei confecțiilor care există în magazin, a lansa produsele noi cu toate caracteristicile lor, n-a venit încă nimănui de la I.C.S.– «București», dar nu numai aici. Și n-ar costa nici un ban pe nimeni.

Desigur că ideea — atît de avansată și de susținută ani de zile și nerealizată nici azi — a unor caiete, a unor cataloage de magazin (măcar pentru cele universale) rămîne valabilă, ba se ridică și mai acut ca o necesitate, dat fiind procesul rapid de diversificare din industrie. În parte nu s-a realizat, fiindcă nu s-a ajuns încă la concluzia cine să-l facă: industria sau comerțul? Tovarășul Andronache a încercat să medieze întrucîtva lucrurile, măcar în anumite sectoare. Convins fiind că avem multe produse cosmetice foarte bune, cu nimic mai prejos decît ale firmei poloneze «Polena» sau ale firmei maghiare «Fabulon», săpunuri la fel de bune ca Rexona sau Amo, s-a gîndit să ofere întreprinderilor «Miraj»-București și «Azur»-Timișoara o vitrină specială pentru a-și face reclamă — să aducă produse, pliante, prospecte — ca și o parte din raionul de parfumerie. Pur și simplu nu le-a interesat, îmi spune. De ce oare? Pentru că, firește, și magazinul a voit un avantaj de-aici: să i se asigure marfă pentru desfacere continuă.

Marin Popescu, șeful raionului de confecții pentru bărbați, vede reclama, reclama ce se poate face la dînsul la raion, în trei moduri: 1) să mi se dea, ori de la ministerul nostru, ori de la industria ușoară, ori de la marii noștri furnizori (F.C.T.– București, F.C.–Timișoara, Oradea, U.C.E.C.O.M. etc.) pliante cu desene, schițe și fotografii, eșantioane de materiale textile plus texte scurte cu linia modei, a contexturilor și toate avantajele lor ca să ne informăm mai întîi noi, cei care vindem; 2) cu ajutorul lor, să-l pot informa și convinge pe cumpărător; 3) apoi să-l încunoștiințez ce avantaje prezintă produsul. Îmi povestește ce greu a vîndut pentru prima dată costumele în dungi, care erau de fapt «voga modei». «Lumea nu știa». «Ne zicea cîte unul, ce dracu, dom'le, ne întoarcem la 1900?». De asemenea ce greu a vîndut, cînd a apărut întîia oară poliesterul, această fibră atît de fină și de căutată pe piața mondială; «lumea nu știa ce-i cu ea». «Acum, mă rog, n-avem destule confecții din poliester, cît se caută. De asemenea, sînt tot felul de amestecuri, lînă cu fibre chimice, lînă cu celofibră etc., foarte bune calitativ, dar publicul nu le cunoaște. Fabricile ar putea să ne dea măcar niște pliante cu aceste articole noi, să le precizeze caracteristicile. Asta-i, după părerea mea, reclamă adevărată». Și, după a semnatarei acestor rînduri, la fel. Cînd mergeam etaj cu etaj în magazinul «București», mă uitam la conformația arhitectonică a tavanelor și a pereților și constatam niște posibilități admirabile pentru reclame vizuale — fotografii cu modă, cu produse noi, cu texte inteligente care ar fi și estetice și utile cumpărătorului. Din nou întrebarea, cine să se gîndească la toate acestea?

CICI IORDACHE ■

SATURN
T
SATURN
STOFE FINE
COSTUME
PALTOANE

O reclamă sobră, dar cu gust, te invită la Saturn. N-a costat mai mult decît una proastă. Cu aceiași bani, altă distracție.

RECLAMĂ RECLAMEI

«Băutura ideală este apa minerală». O fi. Dar nu și reclama ideală. Pentru a păstra așa-zisa rimă, am putea întreba: «de ce atît de generală»? În legătură cu celelalte reclame din fotografiile de mai jos, îi lăsăm pe cititori să-și pună întrebări.

ARTICOLE DIN FIBRE
teron
PENTRU TOATE OCAZIILE

CUMPARATI
OBLIGAT UN

Băutura ideală
este apa minera

Sub egida Institutului de cercetări comerciale din cadrul Ministerului Comerțului Interior s-a întreprins, acum cîtăva vreme, o acțiune unică la noi pe tărîmul publicității comerciale: o echipă de specialiști, formată din economistul Vasile Cojocaru și arhitecta Gabriela Dugan, asistați de Aurelian Diaconescu, vitrinier decorator șef, au «bătut» un oraș de la un capăt la altul, luînd la rînd, metodic, absolut toate magazinele, toate punctele comerciale, toate panourile publicitare — atîtea cîte erau, și nu prea erau. Le-au analizat cu ochiul specialistului, reflectînd la grandoarea și mizeria noțiunii de reclamă. Operațiunea s-a desfășurat la Drobeta-Turnu Severin.

Ei au început cu magazinele de pe strada 6 Martie, atît de inspirat botezate «Textile», «Galanterie», «Alimentara», au urcat pe Bulevardul Republicii, la «Dunărea», au poposit în bufete-expres și la «Confecțiile» din strada Traian, și-au încercat norocul la Crama din Piața 23 August, s-au transformat în clienți ocazionali la «Beby», «Elegant», «Poșeta», «La ciorapul durabil», au constatat cu uimire că pe aceeași stradă Traian se aflau două magazine cu nume identice: «Încălțăminte» și «Încălțăminte», fără măcar un A și B distinctiv, ca la divizia de fotbal, au privit, tot prin prisma publicitară, pînă și Agenția O.N.T., «Ciufulici», cinematograful, librăria, C.E.C.-ul și A.D.A.S.-ul, complexul de deservire și ceasornicăria cooperației meșteșugărești, gara și autogara și au alcătuit, după săptămîni de lucru intens, un studiu de o sută de pagini și un mic album de planșe anexe. Cercetarea s-a efectuat la solicitarea Direcției comerciale a județului Mehedinți. A fost o inițiativă meritorie a acestei direcții, care, dealtfel, a luat și unele măsuri de îndreptare. Concluziile merită însă amintite, deoarece acest studiu a fost la vremea sa — și a rămas pînă azi — singurul studiu de publicitate la nivelul unui întreg oraș. Așadar, ce s-a constatat?

Mărfurile nu erau expuse cum se cuvine, textele și elementele de decor erau insuficient folosite în etalarea produselor, un colorit sumbru domnea în exteriorul și mai ales în interiorul magazinelor. Alte observații vizau denumirile de o hiperplatitudine cu care ne-am obișnuit, dar de care ar trebui să ne dezobișnuim — «Electrotehnice», «Articole menaj», «Cafea-dulciuri», «Bijuteria», «Unitate artizanat», «Foto» etc., etc., nefolosirea panourilor, lipsa îndrumării comerciale pentru turiștii în tranzit, fațade inestetice, absența totală a reclamei sonore ș.a.m.d.:

Publicitatea comercială nu implică neapărat investiții costisitoare. Publicitatea e menită să ridice eficiența activității comerciale, nu s-o coboare, prin absorbirea de fonduri importante. Cu bani puțini, beneficii mari!

Trebuie îmbunătățit nivelul de prezentare, fără reamenajări costisitoare. Aceeași clădire, aceeași fațadă, dar de ce firme urîte, care, la urma urmei, costă exact la fel de mult ca și cele frumoase? Începînd chiar cu titulatura: de ce «Pălării-cravate» și nu «Voga», de ce «Textile», «Galanterie» și nu «Fantezia» sau «Silueta», «Adonis» sau «Colibri», de ce «Încălțăminte» și nu «Mocasin» sau «Antilopa»?

Și apoi vitrinele. La Drobeta-Turnu Severin s-a efectuat atunci, probabil, primul sondaj științific de la noi privind eficiența economică a vitrinelor. *Șase zile la rînd, după rearanjarea vitrinelor magazinului de textile «Victoria», s-a organizat numărarea sistematică a trecătorilor pe trotuarul din față între orele 9 și 12 și 17 și 20. S-a observat că 82,70% din totalul pietonilor s-au oprit pentru a privi noile vitrine și că 81,48% din ei au intrat, după aceea, în magazin. Iată, stabilită statistic, puterea de atracție a unei vitrine bine aranjate* A face publicitate — cel puțin în condițiile societății noastre — înseamnă *a informa, a pune în valoare.*

Cum informăm, cum punem în valoare?

Această întrebare o punem și tovarășului inginer Nicolae Niculescu, consultant în probleme de marketing, director adjunct al Centrului de organizare, calcul și perfecționare a cadrelor din industria alimentară.

— Avem deficiențe în acest domeniu. Mă refer, în special, la așa-numitele mărfuri mute. Să vă dau cîteva exemple simple. Nu demult au apărut la «Alimentara» sticle de bere avînd marcat pe capsulă prețul 3,50 lei. Vînzătorilor nu li s-a explicat că este vorba de o bere deosebită față de cea de 3 lei. Întîmplător, cunosc bine noul produs, cu o serie de caracteristici de fabricație net superioare celui vechi, care, dealtfel, continuă să se desfacă și el pe piață, cu 3 lei sticla. Dar în afara prețului nou, nu era normal să se explice în ce constă și noua calitate? Alt exemplu: cunoașteți borcanele: «Compot, produs dietetic». Mie mi se pare absurd. Ce înseamnă «produs dietetic»? Ca și cum ar exista o dietă unică, bună pentru toate bolile cunoscute. Pentru ce boli este indicat compotul sau alt produs dietetic oarecare? De ce nu se explică mai clar? Eu consider acest compot bun la toate, un produs mut, denumire sub care specialiștii înțeleg mărfurile care se desfac fără o adevărată reclamă, publicitate, informare, necesare atît pentru vînzător cît și pentru cumpărător. Aceeași «muțenie» se observă și la unele produse de import, vina nefiind a producătorului străin, ci a organelor comerțului, care nu lipesc etichete explicative în limba română. De mai multă vreme au apărut pe piață alune chinezești în conserve, produs fără tradiție la noi. Explicații se aflau pe cutie, în chinezește și în englezește, dar erau oare ele atotlămuritoare pentru cumpărătorii din Titan?! Tot așa a apărut un plic misterios cu o inscripție în limba sîrbă și un desen înfățișînd un bucătar rotofei. Alături, un cozonac bine rumenit. Ce conținea plicul misterios? Aromă? Drojdie? Bicarbonat de copt? De fapt, drojdie comprimată. Dar poate exemplele negative cele mai concludente le aflați în magazinele de chimicale. Cereți, bunăoară, un lichid pentru parbriz. Cîteodată ai de ales între două substanțe. Care e mai bună? Ți se răspunde invariabil: «Încercați și dumneavoastră, doar nu costă decît cîțiva lei». Dar aci nu e vorba că pui la bătaie doar 3–4 lei, ci de un principiu: vînzătorul, și prin el cumpărătorul, trebuie precis informat despre caracteristicile noilor produse. O asemenea publicitate se realizează nu numai prin prospecte sau etichete. La un magazin de prezentare din străinătate am asistat, nu de mult, la următoarea scenă: pe o mică estradă se aflau o măsuță și două scaune. Pe masă două farfurii și un tocător de varză automat. Doi concurenți, din rîndul cumpărătorilor, s-au așezat la masă, unul a început să toace cu mîna, altul cu mașina. După cîteva minute primul era lac de sudoare și privea trist la farfuria încă plină de varză din fața sa; al doilea fuma și citea imperturbabil ziarul lîngă tocătorul automat care-și făcea singur treaba. O comedie, veți spune. Da și nu. Firește, era vorba de reclama fabricantului, dar sudoarea de pe fruntea omului care toca manual nu era închipuită: este obositor să toci varză... Și, privind comedia, spectatorii se lămureau cum se manipulează noul aparat și, dacă aveau bani, îl cumpărau. Asemenea tehnici publicitare sînt bine cunoscute. Nu este nimic rău în astfel de prezentări vii, atrăgătoare, care impun atenției noile produse. Așa devin ele «vorbitoare»! De ce nu și la «Victoria» sau la «Cocor»?

În adevăr, ceea ce trebuie promovat la noi este însăși ideea promovării comerciale. Trebuie început prin a face publicitate în jurul înseși ideii de publicitate comercială pentru a zgudui unele inerții și a risipi ideea că «tot se vînd mărfurile». Important nu este doar că fără reclamă «tot se vînd» — dealtfel și acest laitmotiv are nevoie de corective — ci cum se vînd, în ce ambianță și cu ce folos pentru cumpărători. Și cumpărători sînt toți cei peste douăzeci de milioane de locuitori ai acestei țări.

LIONEL NIȚESCU ■

CU ARMATA FĂCUTĂ, EI ÎNȚELEG SĂ AJUNGĂ BĂRBAȚI ADEVĂRAȚI PRIN MUNCĂ ȘI SERIOZITATE

După ce-au făcut stînga-mprejur și s-au întors grăbiți la civilie, băieții aceștia, cărora armata le-a dat certificat de intrare *în bărbăție și în viață, au venit* la Centrul militar al sectorului 2, de pe strada Eminescu, să-și ridice livretele. În termen de cinci zile de la lăsarea la vatră, cum scrie la regulamente, dar și să se înfățișeze *unei comisii a cărei menire este să-i* orienteze și să-i ajute în vederea reintegrării în producție.

Mihai Virgil, care înainte de militărie a lucrat doi ani la Iperese Băneasa, adică la Întreprinderea de piese- radio și semiconductori, și care a făcut armata la tancuri, ca mecanic conductor, cum zice cu mîndrie, n-are nici o problemă cu comisia. Se întoarce la vechiul loc de muncă, deoarece a învățat multe la Băneasa și s-a împăcat omenește cu șefii și colegii.

În timp ce reprezentanta Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, Elena Vasiliu, întocmește repartiția, Mihai Virgil povestește cum a fost în armată. Cum s-a descurcat și ce a deprins, cum i-au plăcut tancurile și cum i-au plăcut, mai ales, scrisorile venite de acasă, de la rude și prieteni, de la fostul — și viitorul — său maistru, Gheorghe Marian, cu care s-a avut și cu care o să se aibă ca-n familie. Fostul meu șef de echipă, Gheorghe Vorosciuc, zice, mi-a trimis și bani, o sută de lei, pesemne că s-a gîndit nu numai la mine, dar și la copiii săi care o să facă într-o bună zi armata, iar Emilia, fata pe care am intenția s-o iau, către toamnă, mi-a scris un teanc de scrisori pe care le-am legat cu un elastic și le-am depus în fundul valizei.

În vreme ce Mihai Virgil, care se va însura la toamnă, cînd o da vinul, și care s-a întors din militărie fără nici o abatere și fără nici o pedeapsă. În vreme ce el își ia hîrtia și zice mulțumesc, cu gîndul la ceea ce va găsi la fabrică, gînd și curiozitate deopotrivă, în același timp Dumitru Stroe primește repartizare pentru *Uzina de reparații auto. A lucrat acolo* și înainte, ca mecanic, dar și-a însușit în armată o meserie, cum spune, pentru viața civilă, adică a terminat școala de șoferi și-i trece prin cap ca în prezent, cu experiența deprinsă la volanul unei mașini a infanteriei și cu diploma în portmoneu, să ceară să practice ambele meserii. Ca șofer de rodaj.

Colonelul Mihai Coardă, comandantul Centrului militar și strănepot de panduri, trăgîndu-se cu neamul dintr-un sat din Gorj, de pe lîngă Vladimiri, îi strînge mîna lui Stroe și-l felicită. Pentru că e băiat bun, *cum zice. N-a ezitat nici o clipă* să se angajeze la vechiul loc de muncă și-apoi — fiecare cu ale lui — să nu uităm că Dumitru Stroe s-a întors dintr-o unitate declarată «de frunte», ceea ce vrea *să însemne pentru colonelul Coardă* că flăcăul din fața sa a învățat să-și facă datoria și nu va rămîne în urma muncii și a colectivului.

Intrarea în sală a lui Alexandru Cojocariu, fost soldat și pontator de aparatură electronică, a destrămat ordinea și echilibrul oamenilor din comisie, căci tehnicianul Eugen Spirescu, reprezentant acolo al Fabricii de elemente de automatizare, s-a ridicat în picioare și l-a îmbrățișat pe noul venit. Am înțeles, în doi timpi și trei mișcări, că Alexandru Cojocariu a lucrat înaintea stagiului militar la F.E.A. și am înțeles bine, numai că acordul dintre tînărul pontator și întreprindere, contractul, expirase în chiar ziua recrutării.

Te întorci la noi?, l-a întrebat Eugen Spirescu. Mă întorc, a venit răspunsul, urmat de o sumedenie de întrebări, ce mai e nou?, ce mai face cutare?, dar cutare?, ce aparatură s-a mai adus?...

Cînd ai plecat la armată ce încadrare aveai?

Doi cu bază.

Ei, atunci o să găsești o leafă cu vreo trei sute de lei mai mult, după mărire. În plus, Sandule, cu acord cu tot o să treci de două mii.

Ai să faci liceul, nu-i așa?

Neapărat. Din toamnă mă apuc.

Să-l faci, că e nevoie, în meseria ta s-au schimbat destule în ultima vreme.

Îi lăsăm pe cei doi într-un colț al camerei să-și schimbe impresiile și părerile, Cojocariu nu crede că a pierdut pasul cu tehnica, căci el a împlinit armata la radiolocație și a adus în civilie o serie de cu*noștințe și deprinderi noi*, îi lăsăm deoparte și ne preocupăm de noul intrat, Dorel Dan. Pînă acum, lucrurile au fost foarte clare. După militărie, băieții au înțeles să se întoarcă la întreprinderile la care *lucraseră înconjurați de tehnică mo*dernă și de simpatia colectivului. Trecerea lor prin fața comisiei, un organism al soluțiilor înțelepte, al ajutorului și al bunăvoinței, s-a făcut fără poticneli, lin, zicînd ei bună ziua la intrare și mulțumesc la plecare, adică venind cu mîna goală și luînd-o din loc cu repartiția în buzunar, cu garanția unei munci bune și imediate. A unei retribuții pe măsură.

Cu Dorel Dan, absolvent al unei școli tehnice de stenodactilografie, secretariat și comerț exterior, situația n-a mai fost aceeași, căci fostul recrut n-a lucrat nicăieri *înainte de armată și nici nu s-a declarat* prea încîntat de oferta Elenei Vasiliu, post de dactilograf la Centrala România-Film.

I s-au făcut mai multe sugestii. A inter*venit și Ion Răducanu, reprezentantul în* comisie al Întreprinderii de accesorii mecanice pentru industria textilă. Zadarnic. Dorel Dan o ținea una și bună, el vrea să lucreze numai în comerțul exterior, n-a *găsit nimic, dar mai caută, are timp și nu* e nici o grabă. De unde pînă atunci atmosfera fusese cordială, cam cum se zice la revistă, deodată lucrurile s-au complicat, oamenii s-au posomorît și ceea ce începuse atît de bine amenința să se termine atît de prost.

Măi băiete, l-am auzit pe colonelul Coardă, o lună de căutări înseamnă o contribuție irosită și bani pierduți, dar vorbele acelea, care se voiau mai degrabă un îndemn decît un reproș, n-au găsit nici un ecou, tînărul a continuat să clatine din cap și să repete: comerț exterior. Cînd situația părea definitiv compromisă, Eugen Spirescu a revenit de la telefon și a aruncat pe masă ultima carte: un post de merceolog la serviciul de aprovizionare. Dorel Dan a tresărit, a întrebat dacă este sigur, a primit confirmarea, a zis da și a semnat, urmînd să se prezinte la lucru chiar a doua zi.

Cînd intrarea și ieșirea flăcăilor s-a încheiat, adică spre prînz, și la un ceas la care colonelul Coardă și-a aprins a nu știu cîta țigară, reprezentanta forțelor de muncă a tras o linie și a făcut adunarea. Bilanț remarcabil, numărînd în acea zi cîteva zeci de repartizări în producție și *numărînd — în primele săptămîni* de după lăsarea la vatră — cîteva sute, adică tot atîtea dovezi ale grijii societății față de tînăra generație și tot atîtea șanse pentru ca frații sau fiii noștri, veniți aici, pe strada Eminescu, *să intre în bărbăție și în viață* cu fruntea sus. Prin muncă, și cu armata făcută.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

---

nu întotdeauna a frîna înseamnă a preveni !

În acest sezon este deosebit de importantă tehnica frînării autovehiculelor. Circulînd pe drumuri unde porțiunile acoperite cu mîzgă, polei, zăpadă sau gheață pot apărea pe neașteptate, metaforic vorbind, e bine «să uiți că la mașină ai frîne».

Un conducător auto bun se cunoaște după cum utilizează frînele. În general el frînează puțin. La mașina lui plăcuțele de frînare durează cu aproximativ 5 000 de kilometri mai mult decît la un șofer care stă tot timpul cu piciorul pe pedala de frînare.

Studierea unui număr de 200 de accidente produse în ultimele luni ale anului pe drumuri alunecoase a condus la *concluzia că 60% din ele puteau fi evitate* dacă șoferii foloseau o tehnică adecvată a frînării.

Din discuțiile purtate de lucrătorii de miliție, care au investigat cazurile de mai sus, cu șoferii cu care s-a mai putut discuta — în 38% din cazuri șoferii pierzîndu-și viața — a rezultat că în majoritatea situațiilor ei și-au dat seama că viteza e prea mare atunci cînd, înscriindu-se în viraj, au început să derapeze. În această fază puțini sînt șoferii — fie ei chiar cu mai multă experiență — care nu intră în panică și rezolvă situația critică prin manevrarea cu pricepere a volanului. Majoritatea apasă cu brutalitate pe frînă, mașinile începînd «jocul piruetelor», intrînd pe sensul opus în alte autovehicule sau, pur și simplu, «în decor».

Care sînt greșelile de bază în utilizarea frînelor:

a) *frînarea brutală* — la care m-am referit mai sus;

b) *frînarea nu se realizează progresiv.* Sesizînd de la distanță un obstacol, un punct periculos al arterei rutiere sau știind pur și simplu că mai are de parcurs X metri pînă la locul unde va opri, automobilistul trebuie să apese progresiv pe frînă, pentru a evita blocarea roților, cu toate efectele ei negative;

c) *automobiliștii se apropie excesiv de obstacole, punctele periculoase ale drumului etc., înaintea cărora trebuie să oprească sau să reducă viteza autovehiculelor.*

Este vorba în multe cazuri de acea încredere oarbă pe care automobiliștii o au în frîne, cărora li se atribuie o forță exagerată.

d) *în cazul coborîrilor care se întind pe mari distanțe se folosește excesiv sistemul de frînare.*

În asemenea cazuri, circuitul de frînare fiind menținut într-o acțiune prelungită, se provoacă o supraîncălzire a garniturilor și a plăcuțelor.

Imediat după darea în funcțiune a drumului național «transfăgărășan», în prima duminică, numeroși automobiliști au plecat cu mașina să admire splendorile Făgărașului care se dezvăluiau pentru prima oară turiștilor motorizați, la coborîrea zecilor de serpentine atît pe versantul nordic cît și pe cel sudic au apărut și destule surprize neplăcute. Neantrenați în coborîrea unor pante cu declivități pronunțate, care formau zeci de serpentine și care se întindeau pe zeci de kilometri, abuzînd de serviciile frînei, vreo 60 de automobiliști au fost nevoiți să-și oprească bolizii proptindu-i de parapeții metalici sau de taluzul muntos.

Nu uitați: frînele automobilului ne pot salva pe noi și pe alții de la multe lucruri neplăcute. Utilizate însă abuziv și inoportun sînt o armă care se întoarce împotriva noastră.

Colonel VICTOR BEDA ■

COSTIN PETRESCU — unul dintre remarcabilii bateriști ai muzicii tinere românești.

privire subiectivă în MUZICA TÎNĂRĂ

Dacă scriu pentru «Flacăra» îmi convine să folosesc această noțiune: muzica tînără. În primul rînd că a fost lansată de «Flacăra», în al doilea rînd pentru că sub drapelul ei includ nume și genuri îndrăgite atît pentru valoare, cît și pentru intenții. Muzica noastră tînără există, crește și la sfîrșit de an merită, desigur, mai mult decît o privire subiectivă. Încerc totuși...

În muzica tînără includ pe toți interpreții folk, de la Mircea Florian și Tudor Gheorghe la Rod Folk Grup și Maria Dragomiroiu (extreme spre «ușor» și respectiv «folclor»). Cîmpul folk-ului nostru este deosebit de bogat și înflorat, în toate nuanțele. Se recunosc totuși cîteva «școli» și influențe, dar ele sînt ale noastre, ne reprezintă poezia și muzica. Deși foarte puțin cunoscut publicului larg, folk-ul reprezintă cea mai valoroasă prezență în muzica tînără. În plus, baza sa pare inepuizabilă și numai ultimele luni ale anului au lansat cîteva nume foarte promițătoare: Adriana Ausch, Zoe Alecu, Horia Ștefănescu, Adi Barbu, Progresiv Folk '74, frații Florian și Lucian Chelu, Epaminonda Tiotiu, Adrian Ivanițchi.

Explicația? Întîi, talentul românului în poezie și muzică, apoi, chitarele se fabrică la Reghin, apoi, existența cluburilor și a festivalurilor studențești (vezi «Primăvara baladelor») și, în fine, existența Cenaclului «Flacăra» și, de ce nu, a paginii respective. Cum sînt alături de acest cenaclu doar cu sufletul, cred că mi se va permite să spun că puțini pot aprecia **real** importanța și influența lui în muzica noastră, în muzica noastră viitoare. Mai rămîne ca «vîrfurile» folk-ului nostru să lucreze mai mult și să prezinte comisiei Radio cele necesare (partitură și text) pentru a aborda calea oficială de difuzare pe unde medii (!).

Tot în muzica tînără includ și cîteva dintre grupurile pop. Nu numai după valoare, ci în primul rînd după originalitate (în sens bun) și intenții; intenții în sensul de ambiții, pentru că mașini de copiat și auto-copiat se găsesc ușor și din belșug pe piață. În pop, anul 1974 a fost pierdut chiar de către PHOENIX și SFINX; acumulările însă vor exploda cu siguranță în '75. În spatele lor, Progresiv TM, Experimental Q., Catena și chiar Mondial — ambițioase, amenințătoare. În rest însă Clasic XX — desființat practic, Caruselul și Mirajul — în anonimat, Cristal — nu confirmă, F.F.N. — bate pasul pe loc, idem pentru Venusuri, Romanticii și Roșu și Negru — din păcate, două necunoscute ale anului 1974. Ecoul altor grupuri nu depășește încă granița județelor, în timp ce alții, Iuliu Merca, Puiu Hațeganu, Tomi Beretzky, Bebe Prisada, Peter Wertheimer, Adrian Panaitescu și chiar Cornel Fugaru au acceptat cafe-concert-ul. Explicația? Din ceea ce am spus pentru folk, rămîne aici valabilă doar prima motivație, adică talentul. În pop, vîrsta și obligațiile își spun cuvîntul iar statutul de amator hrănit doar cu entuziasm nu rezista.

Situația este identică pentru jazz. Tineri nu prea avem iar «bătrînii» apar pentru jazz doar în cîteva situații excepționale. În rest, ei lucrează în studiourile filmului și ale muzicii ușoare, acolo unde «meseria» este mult mai bine remunerată. În spatele Aurei, ei au impus în ultimele luni o jazzificare a muzicii usoare (vizibilă chiar și la «Steaua fără nume»). Cîștigă deci muzica ușoară, așa cum a cîștigat și de pe urma instrumentiștilor ex-pop, astăzi compozitori de marcă: Marius Țeicu, Petre Magdin, Horia Moculescu, Marcel Dragomir, Niky Dorobanțu, Mihai Dumbravă. Continuă însă criza vedetei de muzică ușoară. În ultimii ani doar Romcescu s-a strecurat în «Olimpul» părăsit de Anda. Cred în Păunița Ionescu și Ioana Negriloiu, nu și în lupta lor pentru statutul de vedetă. Ne rămîn multe-multe steluțe, în căutarea lozului cel mare, însă sistemul de lansare este perfect absent.

Subiectiv, anul '74 pare la fel de bun sau la fel de rău cu ceilalți ani. Cert este că talente avem, că se putea face mai mult. Ne-ar trebui mai multe cluburi, cenacluri, impresari. '74 ne-a adus atestatele ATM-ului. I-aș cere lui 1975 să fie anul cel organizat, anul cel bogat. Semănăturile de toamnă par bune.

AUREL GHERGHEL ■

top

1. **Mai tîrziu** (muzică Dan Aldea — text Anda Călugăreanu) — Anda Călugăreanu + Dan Aldea. 2. **Olean II** (Tudor Boroș — Monica Mărgineanu) — Marcela Saftiuc. 3. **Poemul muncii de cu zori** (Mircea Florian) — Mircea Florian. 4. **Cer de baladă** (Petre Magdin) — Dida Drăgan. 5. **Mugur de fluier** (Nicolae Covaci — Victor Cârcu) — Phoenix. 6. **Republica** (A. Ivanițchi — Claudiu Iordache) — Adrian Ivanițchi. 7. **Glossa** (Ilie Stepan — Mihai Eminescu) — Pro Musica. 8. **Poveste** (Sabin Păutza) — Aurora + Animosi. 9. **O, rămîi** (Adriana Ausch — Mihai Eminescu) — Adriana Ausch. 10. **Legenda Sarmisegetuzei** (Valentin Fărcaș, Eugen Tunaru) — Experimental Q.

TOP FLACĂRA – TALON NR. 48

mult prea drepte linii peste sinuoasa muzică proastă

De aproape doi ani s-au exprimat aici numeroase opinii în ceea ce privește muzica ușoară de slabă factură, în general, și cea românească, în special. Ca un corolar al celor spuse de-a lungul acestor doi ani, atît de către semnatarii articolelor, cît și (prin scrisorile lor), de către cititori, tragem azi cîteva linii drepte, foarte drepte, peste conturul sinuos al acestei părți a muzicii ușoare. Muzica ușoară deci analizată prin melodiile, textele, soliștii și spectatorii săi, adică prin toate elementele care o pot defini. Nu acea muzică bună durabilă, tradițională, ci, cealaltă.

Mulți pretind că în acest gen s-a spus aproape totul, și că noul, în ceea ce privește strict acest domeniu, atinge numai formele sale superficiale, epiderma sa. Are acea parte proastă din muzica ușoară, enervant de multă simetrie, o vădită predilecție pentru formele rotunde. Apoi, maniera ei de prezentare este cînd grandilocventă, cu orchestrații stufoase, încărcate nedorit de mult, cînd festivistă, cu finaluri apoteotice, chemînd lumini puternice, strălucitoare. Alteori ea este fals-patetică, trist-meditativă, un lamento continuu, plicticoasă, monotonă. Cînd se vrea veselă, mobilizatoare, e doar sprințară, fals entuziastă, susținută de ritmuri desuete. Factura sa, ades alimentară, se cere condimentată sau îndulcită, legumizată.

Textele sale sînt, în marea majoritate a cazurilor, albe. Nu spun nimic, nu pun nici o problemă, nu rezolvă nici o problemă. Ele conțin un gol imens, atît de imens încît, aruncat în el, un cîntăreț ar mai avea timpul să lanseze două-trei șlagăre pînă să ajungă jos. Ele, textele, sînt pline de banalități, de enormități, sînt adeseori o vomă a cuvîntului, fără nici un eșafodaj spiritual. Reprezentanții săi de seamă se numesc Angel Grigoriu — Romeo Iorgulescu, Constantin Cîrjan, Sașa Georgescu. Imobilismul spiritual, iată trista emblemă a acelor textieri slabi de muzică ușoară. **Tematica** este atît de limitată la dragoste, încît ai impresia că omul, trăind în universul textelor de muzică ușoară, nu face altceva decît să se nască, să sufere de dor, să iubească și apoi să moară. Tematica iubirii de țară, a patriotismului este, cu cîteva excepții, tratată sub nivelul, sub măreția subiectului. De limitele acestei submuzici de care ne ocupăm acum, de convenționalismul ei rigid, de imaginile sale suferinde, se izbește adeseori **solistul,** interpretul acestei muzici. Plin în general de bunăvoință și dornic de succes, acesta se lovește de tavanul mult prea jos al acestei muzici. E nevoit astfel să dea expresie unor idei, unor atitudini arhiuzate, într-o formă arhicunoscută. Furioasa lui căutare este, în marea majoritate a cazurilor, inutilă, oprită de înseși limitele acestui gen. O solistă vine cu o toaletă nouă, alta își schimbă toaleta în funcție de tema cîntecului. Toaletele sînt strălucitoare la bărbați, ațîțătoare la femei. Soliștii acestor cîntece sînt nevoiți să sufere de manierism. Mișcarea pe scenă este deja văzută, cunoscută, stereotipă, gesturile sînt la fel de teatrale și de false ca și mimica, privirile sînt tot atît de goale ca și conținutul textelor.

Acestea se răsfrîng direct asupra spectatorului pe care nu-l poți acuza niciodată de faptul că nu-i place muzica proastă. În fond, dacă o muzică bună depinde de un public bun, spunea cineva, atunci fiecare public are muzica pe care o merită. La un spectacol din acest gen publicul poate atinge starea maximă atunci cînd reușește să se distreze. Între el și solist nu poate exista o comunicare prin acea muzică slabă, dat fiind convenționalismul acesteia. Pentru că, însuși spectatorul vine la o asemenea reprezentație din motive convenționale: atras de afișul pompos; de faptul că spectacolul fiind televizat s-ar putea să fie zărit în sală de cîțiva colegi de birou, transformîndu-se astfel într-un mic și vremelnic erou; de anumite obligații față de responsabilul cultural, care i-a dat cîndva bilete la cîteva spectacole excepționale; din dorința, sau în urma presiunilor soției, din curiozitatea copiilor; de dragul de a-și purta în public un costum nou. Acest spectator este de fapt un absent al spectacolului slab, pe care în timp ce-l urmărește, se gîndește la ale lui, la lucrurile imediate. Astfel, el pleacă mai devreme să-și ridice hainele de la garderobă, sau să evite aglomerația din autobuz. Muzica pe care el o ascultă nu-l captivează, nu-l domină, nu-i înalță spiritul. Și asta pentru că el ascultă o muzică lipsită de autoritate care se oprește la timpan, deși acesta după orice geografie anatomică este foarte aproape de creier. Manifestările lui se reduc (dacă se produc), la reacții senzoriale: mișcă, absent, picioarele în ritmul muzicii, bate din palme pentru că vede același lucru la vecin, sau pentru că îl îndeamnă însuși cel care se află pe scenă; este atent la mișcările de felină ale unei soliste sau la cîteva rotunde detalii din toaleta ei.

Starea simplă de deconectare a spectatorului pe care o sugerează pasiv genurile mai slabe ale muzicii de largă accesibilitate face din acestea un produs nedurabil, lipsit de perenitate, sortit pieirii prin victoria muzicii bune fie ea pop, folk sau ușoară.

GEORGE STANCA ■

curier

Nicolae Docan — Cîmpulung Moldovenesc. Lui Mircea Florian nu îi puteți scrie deocamdată. **Sold. Adrian Marcovici.** Ne bucură că apreciatul disc-jokey care sînteți, vrea să-și continue activitatea deschizînd o discotecă la popota ofițerilor. Succes! **Vasile Lădariu — Dobra (județul Hunedoara).** Nu există un contract al Electrecordului, încheiat cu Demis Roussos, pentru editarea unui disc. **Liliana Dupir — București.** Anumite neînțelegeri cu redacția de muzică ușoară a radioului fac ca top-ul să fie prezentat acum în formula despre care dumneavoastră ziceți că nu o agreați. **C. Simion — Sibiu.** Confirmăm primirea scrisorii dumneavoastră. **Nelu Bucșa — Brașov.** Întotdeauna scrisorile dumneavoastră sînt minunate: «Visez ca într-o bună zi, într-o foarte bună zi, într-o extraordinar de bună zi, pretutindeni, la radio sau pe străzi (ce frumos ar fi cînd vom ieși în stradă și vom cînta!) să nu se audă decît muzica aceea care ne reprezintă, muzica sufletului, gîndului, visului, vieții noastre». **Dumitru Ștefan — Plopeni.** Transmitem, iată, felicitările dumneavoastră, formației Phoenix, pentru ultimul concert dat la Ploiești. **A. Popescu — București.** Răspunsul la întrebările dumneavoastră va veni la scurt timp după ce vă vom afla adresa. **Florin Pîrlea — București.** Încă de la despărțirea celor patru «beatleși» se vorbește despre reunirea lor. Ce vă pot spune eu care mă simt departe pînă și de Phoenix? Nu cred însă că reunirea lor ar fi un eșec, așa cum spuneți dumneavoastră. Din contră, ar putea readuce o infuzie de puritate în muzica actuală. **Gabriel Năstase — București.** Ca un vechi cenaclist Flacăra ce sînteți, ne bucură că după fiecare ședință vă simțiți într-adevăr mai bun și mai frumos. **Anghel Pavelescu — Turnu Măgurele.** 1. Lista de nume ale formațiilor și soliștilor străini, scrisă aproximativ fonetic (Teniers Afăr, Iuraiahip etc.) este prea mare pentru a ne apuca să o rescriem corect. «Alfabetizați-vă», citind mai multă presă de specialitate. 2. Pentru o dorință neîndeplinită la «Melodia preferată» adresați-vă Radiodifuziunii. **Doru Vidican — Tulca (județul Bihor).** Atît componența, cît și fotografia grupului «Miraj» au fost publicate într-un număr anterior. **A. Angelescu — Poenarii de Argeș.** 1. Ați observat probabil că noi ne ocupăm mai mult de muzica tînără autohtonă. 2. Melodia «Pe-o rază de lumină» este compusă de M. Nistor. 3. Curierul nu este alcătuit mereu de o aceeași persoană și de aceea este semnat M.T. **Viorel (Teodor) Branț — Oradea.** 1. Răspunsul, benevol, dat întrebărilor puse de noi în ultima anchetă cu elevii, denotă faptul că aveți concepții sănătoase despre muzica de azi. 2. N-am mai citit de mult o atît de laudativă cronică la adresa unui cîntăreț. Explicația se găsește, cred, în faptul că atît cronicarul cît și solistul incriminat sînt una și aceeași persoană–V.T. Branț. Oricum, vă mulțumesc pentru fotografia și autograful care o însoțea. Toate astea trădează caracterul unei autentice vedete. Dacă mai aveți și talent! **Doinea Ponea — București.** Deși foarte lungă, scrisoarea dumneavoastră e interesantă. Vedeți, anchetele făcute pe un public eterogen pot conduce la rezultate controversate, care deși nu convin nici autorului, trebuie publicate întocmai, din respect față de adevăr. **Dumitru Cârstea — București (Bd. Republicii nr. 140).** Publicăm opiniile dumneavoastră în legătură cu penultima ediție a emisiunii «Steaua fără nume»: «Concurenta cu nr. 1 este membră a grupului vocal «Trubadurii primăverii», deci în fața noastră s-a prezentat o profesionistă, sau o semi-profesionistă, fapt incompatibil cu statutul acestui concurs. Or, se știe că acest grup vocal mai sus-amintit a fost lansat pe scena muzicii ușoare cu ajutorul prețios al compozitorului George Grigoriu» (membru al juriului). «Oare nu și prin mîna tovarășului Chirculescu au trecut o sumedenie de cîntăreți, lansați pînă acum, și care în momentul de față se zbat într-o crasă mediocritate?» **Rod Folk-Grup — Giurgiu.** Am primit scrisoarea dumneavoastră. Regret că nu vă pot spune părerea mea despre muzica pe care o faceți dar nu v-am ascultat niciodată. Ajutați-mă să o fac. **Eugeniu Stanciu — Constanța.** Albumele Led Zeppelin sînt pur și simplu numerotate, exceptîndu-l pe ultimul care are un nume: «Houses of the Holy».

M.T. ■

CRONICA DE FOTBAL

o anchetă

Iată-ne și la ziua bilanțurilor. Afară ninge liniștit, antrenorii au trecut la croșetat fulare, pulovere și ciorăpei, «băieții» se tîrăsc în cîrje spre Băile Felix ca să-și repare fracturile făcute unul altuia, iar ziarul Sportul *a întreprins o anchetă în rîndul antrenorilor, soldată cu 108 răspunsuri la 6 întrebări.*

Profitind de ocazie, «văduvele» echipelor, «bocitoarele» team-*urilor (cînd sînt învinse) profită de ocazie să facă cîte un compliment celor care decid în ultimă instanță soarta formațiilor în teren, adică arbitrilor. Antrenorii au glasuri de sirene și, dacă nu fac precum Teașcă sau Ozon, care nu produc nici un fel de nume în materie de fluierat, profită de ocazie, privind la retur pentru a se pune bine cu* cavalerii negri *în mîinile și între buzele cărora va sta în viitor soarta lor.*

Potrivit acestei anchete, cel mai bun cavaler al fluierului *ar fi Niculaie Rainea, urmat de Gh. Limona, C. Ghiță și S. Drăgulici. Dar nu asta mă interesează pe mine în primul rînd, ci concluziile la care au ajuns antrenorii în ce privește jucătorii pe care i-au aruncat în teren și cei care s-au ilustrat la adversari.*

În mod surprinzător, pe primul loc s-a plasat Cornel Dinu, căpitanul echipei Dinamo *care a terminat* tare *turul acestui campionat, dar mi se pare, în același timp, a nu fi fost nici pe departe jucătorul numărul 1 al anului. Este, evident, o părere personală, cum personală este opinia că jucătorul cel mai bun al anului 1974 a fost Mircea Lucescu, urmat, dacă mi s-ar da voie, într-o ierarhie personală, de Radu Nunweiller.*

Pe locul al treilea se instalează, de justețe, Dumitru de la Steaua, *care a dovedit, cel puțin în ultimul timp, că și-a păstrat clasa și căruia, dacă ar fi jucat tot anul, i-aș fi acordat titlul de jucătorul numărul 1 fără nici o ezitare. Aș pune deci pe locul al patrulea pe Cornel Dinu, același* sufletist *nemaiîntîlnit, pe care însă viața mai puțin sportivă pe care o duce îl silește la brutalități ce se soldează cu amenzi și suspendări lungi (vezi cazul de la Köln).*

Clasamentul scoate *din anonimat un nume nou pentru multă lume: Ion Atodiresei, de la* F.C.M. Reșița. *Este un jucător pe care l-am remarcat și noi, lîngă care l-aș instala însă și pe Crișan de la* Universitatea-Craiova.

O nedreptate i se face lui Iorgulescu de la U.T.A., *portarul cel mai în formă al anului, care ar trebui să fie instalat cel puțin pe locul doi (copărtaș cu Nunweiller).*

O problemă rămîne deschisă în acest clasament: neapariția în primele cinci locuri a lui Beldeanu, care a fost constant bun, dar nu a obținut destule voturi. Cred că și Antonescu și Beldeanu puteau să stea foarte bine pe treapta a treia (lîngă Dumitru).

În sfîrșit, refuzații *de către opinia publică, cum ar fi Răducanu, Marcu, Dumitrache, stele de prima mărime, care din motive necunoscute au dispărut din atenția antrenorilor. Oricum, neintrarea lor în primele locuri este justificată.*

La capitolul speranțe, *așa cum s-a remarcat de către cei interogați, apar cîteva nume interesante: Moraru* — (Steaua), *Zamfir* — (Dinamo), *Radu II* — (Argeș), *Bigan* — (Olimpia-Satu Mare), *Moga* — (C.F.R.-Cluj-Napoca) *și chiar Keizer* — (Olimpia-Satu Mare). *Se mai vorbește de Giuchici* — (Poli-Timișoara) *și Dănilă* — (Politehnica Iași). *Și asta pe bună dreptate.*

Oricum, astfel de anchete sînt foarte utile și bine a făcut ziarul Sportul *că a publicat numele celor mai dragi jucători ai noștri care la sfîrșit de an merită o caldă strîngere și de mînă din partea subsemnatului.*

EUGEN BARBU ■

P.S. F.C.-Bihor avea nevoie *exact* de zece goluri pentru a termina pe primul loc în seria a treia a diviziei B, înaintea Sibiului. Și Bihorul a învins exact cu 10-0 pe Anina, căci 9-0 nu i-ar fi ajuns să treacă iarna în liniște. Mi-aduc aminte că echipa în cauză a cîștigat la masa verde partida de la Aiud, deși lucrurile n-au fost deloc clare cum a lăsat să se înțeleagă decizia federatiei. Ceva nu-mi miroase bine. Tovarăși de la federație, a cui nepoată e echipa asta?! E musai ca ea să joace la anul în A?! Dacă trebuie, măcar să știm și noi...

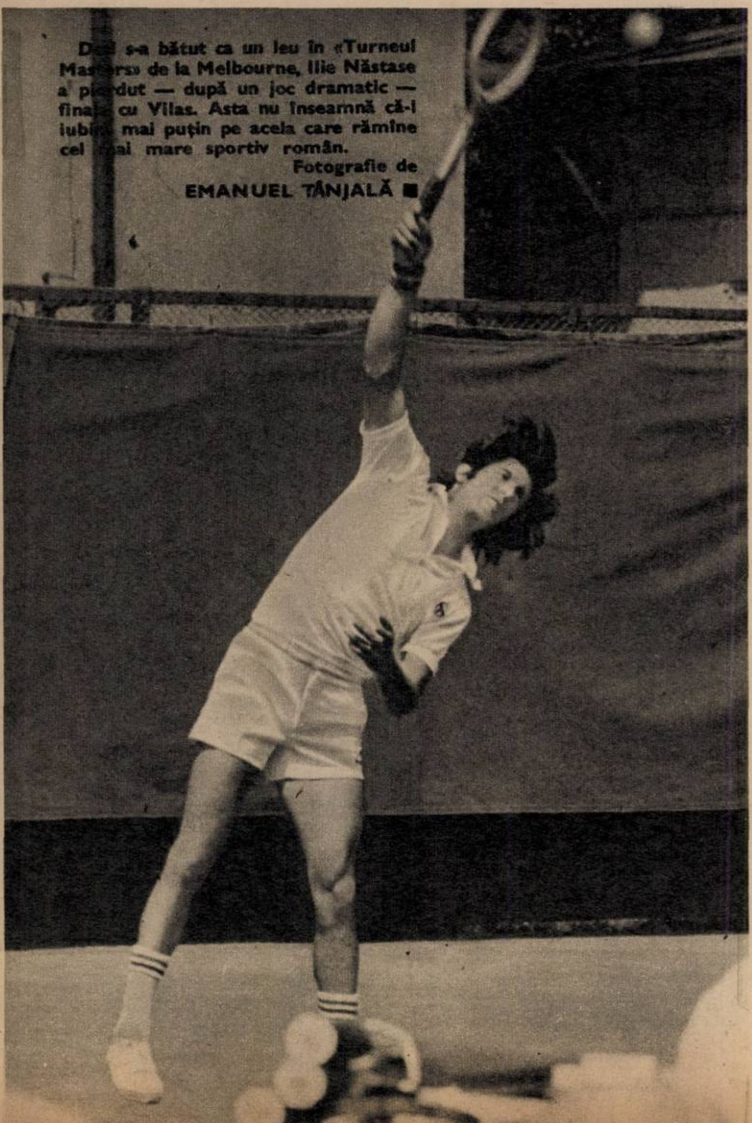

Deși s-a bătut ca un leu în «Turneul Masters» de la Melbourne, Ilie Năstase a pierdut — după un joc dramatic — finala cu Vilas. Asta nu înseamnă că-l iubim mai puțin pe acela care rămîne cel mai mare sportiv român.

Fotografie de
EMANUEL TÂNJALĂ ■

Fischer-Karpov, marele derby al șahului mondial

Așadar, meciul final al candidaților s-a încheiat cu victoria la limită a lui Karpov (3–2 și 19 remiza!), studentul leningrădean căpătînd astfel dreptul de a-l întîlni în meciul pentru titlu pe actualul campion mondial, R. Fischer.

Lumea șahistă a așteptat, trebuie s-o spunem, poate prea mult de la meciul Karpov-Korcinoi. Recomandați de stilul lor «fără compromisuri», adică de joc la atac (mai ales Korcinoi), de victoriile lor în meciurile anterioare (Korcinoi obținînd și un adevărat KO — în numai 5 partide în cel mai pur stil Fischer — în fața lui Petrosian), cei doi mari maeștri promiteau publicului și specialiștilor un meci de zile mari. Din păcate, nu a fost așa. Din punct de vedere tehnic și sportiv, întîlnirea dintre Karpov și Korcinoi poate fi împărțită în patru faze distincte: în primele 8 partide Korcinoi a fost practic de nerecunoscut, pierzînd lamentabil partidele 2 și 8 (ultima prin depășirea timpului de gîndire...) în care s-a dovedit insuficient pregătit teoretic, a fost mereu în criză de timp cronică, care i-a influențat evoluția, a ratat realizarea unor avantaje clare în partidele 4 și 5. Karpov, în schimb, a jucat economic, precis și a punctat de două ori, luînd astfel un avantaj dovedit ulterior decisiv. În faza a doua a meciului s-a restabilit echilibrul de forțe dintre cei doi adversari, lupta căpătînd un pronunțat caracter pozițional. Dar, în timp ce Korcinoi ratează în continuare în partidele 11, 13, 15, Karpov contraatacă decisiv (în criza de timp a adversarului) și cîștigă din nou. La 3–0 pentru Karpov, soarta meciului era definitiv hotărîtă! Ceea ce a surprins cel mai mult pe observatorii și specialiștii prezenți la acest meci a fost faptul că Korcinoi, cunoscut ca un incisiv jucător de atac, nu a reușit să cîștige nici una din primele 17 partide ale meciului, avînd de 9 ori piesele albe! Faza a treia ne-a arătat un Korcinoi miraculos schimbat în bine, hotărît să salveze parcă meciul care amenința să se dispute-n anonimat. El cîștigă un final aparent absolut remiză în partida 19-a, apoi realizează o victorie fulger în partida 21-a. Meciul părea relansat iar ultimele trei partide trebuiau să dovedească dacă tînărul Karpov a putut să reziste acestui șoc psihologic! Spre surpriza generală, în ultima fază a acestui meci (ultimele trei partide), Korcinoi, practic, nu «s-a văzut» prea mult, Karpov realizînd cu ușurință 3 remize, care echivalau cu victoria în meci. Se poate spune deci că în încleștarea aceasta între două forțe șahiste aproximativ egale, au învins tinerețea, calmul și precizia lui Karpov, dar că nivelul pur tehnic al meciului a lăsat oarecum de dorit.

Ceea ce interesează însă în momentul de față este dacă meciul Fischer-Karpov se va disputa și care sînt șansele reale ale celor doi viitori adversari? După cum se știe, Fischer, într-unul din actele sale impulsive obișnuite, a trimis o telegramă FIDE, renunțînd la titlul său de campion mondial din cauză că Federația Internațională nu i-a admis unele adăugiri, proprii, la *regulamentul internațional în vigoare!* Din fericire, președintele FIDE, Dr. M. Euwe (fost el însuși pe vremuri campion mondial de șah), îl cunoaște bine pe marele maestru și nu s-a pripit să ia o hotărîre. După cum a declarat apoi Euwe, «în interesul general al șahului i-am comunicat lui Fischer că are termen de gîndire pentru a-și comunica hotărîrea sa definitivă pînă la 1 aprilie 1975».

E greu de crezut că Fischer va renunța la titlu fără luptă după ce a depus atîtea eforturi ca să-l cucerească! E dealtfel și părerea reputatului specialist iugoslav Udovcici, care a declarat recent: «Sînt de deplin convins că Fischer se pregătește asiduu pentru meciul cu Karpov. Cred că actuala comportare a *lui* Fischer ascunde încercarea de a ridica la maximum interesul în legătură cu viitorul lor meci!...» Dacă ne reamintim că și în 1972 Fischer a amenințat pînă-n ultimul moment că nu se va prezenta la Reykjavik ca să susțină meciul cu Spasski, că meciul a început cu cîteva zile mai tîrziu debutînd printr-un nemaiîntîlnit «forfait» în partida 2-a, continuînd cu o serie de incidente de mai mică sau mai mare importanță, e mai mult ca sigur că meciul Fischer-Karpov va avea loc! Pentru neinițiați problema ar avea o rezolvare simplă — pedepsirea recalcitrantului Fischer care provoacă la toată lumea atîta bătaie de cap! Acționînd însă cu atîta «blîndețe» și circumspecție FIDE dovedește că recunoaște marile merite ale lui Fischer în popularizarea șahului, în impunerea acestui sport atenției maselor largi de oameni de pe tot globul, în schimbarea, practic, a însăși condiției de jucător de șah, de mare maestru. A deveni campion al lumii prin forfait-ul lui Fischer ar fi o realizare fără glorie pentru Karpov. Dealtfel, Federația sovietică de șah a anunțat că va depune toate eforturile pentru ca meciul Fischer-Karpov să aibă loc, părînd chiar dispusă să facă unele concesii de formă. Adevărul este că un turneu la care ia parte Fischer sau un meci în care e angajat atrag spectatorii ca un magnet. Personal am avut ocazia să vorbesc mai pe larg cu Fischer de două ori, în 1973, în Filipine, și anul acesta, în S.U.A., în chiar orașul său de reședință, la Pasadena (lîngă Los Angeles), și-n ambele ocazii campionul lumii mi-a declarat clar că-și va apăra titlul. Se pare că-și menține această opinie întrucît a declarat același lucru foarte recent marelui maestru iugoslav Ghigici, care l-a întîlnit în S.U.A. Dealtfel, biograful lui Fischer, Brad Darrach, a arătat recent că «declarațiile *lui Bobby făcute vara și toamna (n.n.* — a lui 1974) trebuie privite nu ca o încercare de-a respinge meciul pentru titlu, ci ca un prolog la acest meci!».

Care sînt șansele acestor doi mari jucători, primii în lume, atît după părerea comentatorilor și a specialiștilor, cît și după limbajul sec oficial al coeficienților Elo (n.n. — conform ultimului clasament al FIDE din 1 mai 1974, Fischer avea 2780 iar Karpov 2700)?

Karpov este recomandat de performanțele sale din ultimii ani. Cîștigător al Oscarului șahist pe 1973 (în absența lui Fischer), cîștigător al cîtorva mari turnee internaționale — Moscova 1971, Madrid 1973, Leningrad 1973 — realizator *al celui mai bun rezultat la masa* întîi la ultima Olimpiadă de la Nice, jucător care pierde foarte rar, Karpov a trecut cu bine de trei adversari foarte periculoși în ultimul ciclu al candidaților (Polugaevski, Spasski, Korcinoi). Cum oamenii uită foarte ușor, performanțele tînărului Karpov par deja să pună-n umbră marile succese ale lui Fischer obținute-n urmă cu numai 2–3 ani (pentru amatorii de statistici reamintesc evoluția lui Fischer în meciurile lui de candidați: 6–0 cu Taimanov; 6–0 cu Larsen; 6,5–2,5 cu Petrosian). După pierderea titlului suprem de către Spasski, școala sovietică de șah i-a studiat profund jocul lui R. Fischer, căutînd să producă nu *un jucător antidot, în stil, ci un jucător cu un* stil asemănător cu al lui Fischer, care prin aceasta să devină greu de învins de către acesta în viitor. Practic, acest jucător, produs al unei fructuoase căutări, cu un stil «fischerian», este tocmai A. Karpov!

Deoarece și la meciul Karpov-Korcinoi am dat un pronostic (favoritul meu a fost Karpov, am explicat de ce și am avut dreptate), vreau să arăt, în încheiere, ca unul care i-am întîlnit la masa de joc atît pe Fischer cît și pe Karpov (n.n. 2–2 cu Fischer, 1–1 cu Karpov), că după părerea mea a-l înfrunta pe Fischer cere întotdeauna o doză sporită de efort, de concentrare, de voință, că e foarte greu să-i rezisți fizic și psihic. Cred că dacă *meciul* va avea *loc el* va tranșa o frumoasă și interesantă rivalitate sportivă în care totuși Fischer rămîne mare favorit.

F. GHEORGHIU ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

vă scriu pentru roșu mihai

Abia am lăsat din mînă scrisorile despre tînărul internat în Spitalul județean nr. 1, Galați, și nu știu dacă e o revoltă contra «destinului» său, e o tulburare pentru ceea ce e totuși frumos, dureros de frumos în acest caz, sau, mai exact, stiloul meu scrie, ca singur, lunecînd pe hîrtie, o rugăminte pentru omenie.

Îmi vine să încep ca într-o poveste; să vă spun că «a fost odată» un tînăr crescut greu de o mamă singură, un tînăr despre care cei care mi-au scris îmi spun că este *binecrescut*, că este muncitor (sculer la I.S.C.L.-Galați), că acum un an s-a căsătorit cu o fată *vrednică*, întemeind o căsnicie fericită, că are un copil mic pe care îl iubește *mai mult ca lumina ochilor*, că este adică un om care a pășit în viață greu, dar a urcat demn, cumpătat, cinstit, frumos, spre împlinirea simplă și bună a ceea ce putem numi fericirea lui.

Cursul limpede și firesc al acestei vieți a fost frînt brutal de *o mînă criminală* și Roșu Mihai se află acum într-un pat de spital, cu un picior amputat, cu o mînă fără degete.

S-a întîmplat că într-o seară cînd se întorcea spre casă, poate gîndindu-se la ceea ce făcuse în ziua aceea de muncă, poate gîndindu-se la cei care îl așteptau acasă, poate fiindu-i dor de copilașul său, poate fiind obosit și negîndindu-se decît la drumul acela pașnic de seară spre casă, drum ce îi intrase în reflex, cu siguranță însă fără să îi poată trece prin minte că îl vor aștepta undeva ochii răi, metalici, dușmănoși ai unei arme de vînătoare; cu siguranță fără să îi poată trece prin gînd că un om beat, înfuriat de o altercație cu alții, un om pe care nu îl cunoscuse, nici măcar nu îl văzuse în viața lui, un om cu care nu avea nimic de împărțit, un om care din păcate era vînător și deci avea o armă, un astfel de om îi va ieși în cale și va descărca asupra lui alicele cartușelor ca asupra unei fiare sălbatice.

Acel om l-a confundat, fiindcă în realitate voise să tragă asupra altuia, dar, oare, are aceasta importanță?

— Incredibil de oribil act! — îmi scrie cineva. Ce putem să credem? Așa i-a fost hărăzit destinul lui Roșu Mihai?

În adevăr, ne întrebăm stupefiați, mîhniți, ce putem să credem? Destinul?... Există oare destin? Nu este așa cum ni-l făurim noi, oamenii? Și, consternați, revoltați, ne întrebăm cum de mai pot exista printre noi unii ca M.Gh.P. care a ieșit cu arma în mînă pe stradă, la ceas de seară, pentru a vîna oameni?! Da, știm că în vremi apuse au existat cei care au cioplit stîlpii spînzurătorilor și au legat lațurile frînghiilor, știm că au existat cei ce au vîndut și voievozi, și țară, și copii, și mame, și pămînt, și soare; da, știm că au existat cei care i-au împovarat desagii lui Șincai.

Da, știm că mai sînt și astăzi unii oameni răi, că mai sînt unii egoiști deplorabili care nu au trăit niciodată fericirea dăruirii pentru binele altora, că mai sînt și oameni atît de săraci în sufletele lor încît n-au știut să aștepte niciodată răsăritul stelei de dimineață, n-au călătorit niciodată pe Calea Laptelui de mînă cu ființa iubită, n-au cunoscut iarba înduioșată de rouă, n-au înțeles niciodată ce spun copacii, izvoarele, florile.

Și astăzi, cînd ne zidim noua noastră casă, la poarta căruia pe un stîlp am scris *cinste*, iar pe celălalt *omenie*, simțim ca un vînt înghețat peste sufletele noastre vestea că mai sînt printre noi indivizi față de care nu mai putem rosti cuvîntul sfînt de *om*.

În cazul nostru, să îl lăsăm pe M.Gh.P. în seama justiției care va ști să îi cîntărească dreaptă pedeapsă și să ne gîndim la echipa de chirurgi ai spitalului gălățean care au operat pentru a salva viața lui Roșu Mihai ca într-o mare încercare a vieții lor, ca și cum propria lor ființă ar fi fost în joc; să ne gîndim la cei 37 — da, 37! — de tineri care au alergat spre a oferi sînge pentru transfuzie sau, cum îmi scrie cineva, au alergat să ofere tovarășului lor *ființă din ființa lor, viață din viața lor*.

Să ne gîndim și la bătrînul acela cu suferințele și necazurile lui bătrînești, pe care din clipa în care a fost adus tînărul Roșu Mihai în patul alăturat nu l-au mai durut durerile lui, nu și-a mai știut necazurile lui, fiindcă poartă în suflet o mîhnire mult mai adîncă, aceea pentru tînărul ajuns în patul alăturat, căruia îi veghează suferințele, căruia îi spune vorbe înțelepte și întăritoare, pe care îl asigură, vorbindu-i în ceasurile de noapte, cînd durerile îl țin treaz, despre faptul că în societatea noastră de astăzi nu va fi lăsat izolat, nu va fi niciodată umilit pentru infirmitatea sa, că se va face tot ce e posibil pentru el.

Și parcă auzim și noi cuvintele pe care le spune înțeleptul și inimosul bătrîn în liniștea caldă și albă a salonului de spital. Le auzim și ne gîndim ce putem face pentru el, pentru tînărul acela atît de nevinovat; ne gîndim ce putem face pentru el, copleșiți de sentimentul să avem față de el o nespus de mare datorie, datoria de a răscumpăra prin omenie, prin nesfîrșit de multă omenie, cumplita nedreptate ce i s-a făcut.

Să ne gîndim deci cum îi putem fi de folos în datoria noastră, a oamenilor, de răscumpărare a nedreptăților, dar să chibzuim și ce trebuie făcut pentru ca, niciodată, nimeni dintre cei ce seamănă cu odiosul vînător M.Gh.P. să nu mai poată pune mîna pe nici un fel de armă cu gîndurile întunecate de ură, căci prea e lumină în grădina noastră, prea e frumusețe și ritm de hărnicie și dăruire în casa noastră nouă și prea e mare datoria de a păzi liniștea ei.

Azi, cînd nu mai contemplăm stelele cerului, ci le așezăm cu mîinile noastre pe boltă, azi cînd nu mai întrebăm de viitor, ci ni-l apropiem prin gîndul și fapta noastră, cînd noi sădim și tot noi și copiii noștri culegem, azi cînd ne doare fiecare plînset de copil, cînd ne mîhnește tristețea din ochii oricărui bătrîn, azi, spuneam, trebuie mai mult ca oricînd să ne ocrotim universul nostru de muncă și omenie și de aceea trebuie să chibzuim și asupra întrebării «de ce a fost posibil?», pentru ca niciodată o asemenea faptă să nu se mai poată repeta.

EMIL POENARU ■

Care este prognoza meteorologică pentru iarna aceasta? — întreabă Anița Delciu din Drobeta-Turnu Severin

Cînd ne gîndim la iarnă îi asociem de îndată cîteva dintre imaginile specifice acestui anotimp — ninsoare, îngheț, polei sau chiciură, strat de zăpadă, uneori vînt tare și chiar posibilitatea viscolului sau a unor geruri persistente. Aceasta, cu toate că în iernile blînde fenomenele menționate sînt pasagere și nu apar decît în zonele montane sau în extremitatea nordică a țării.

Iarnă blîndă sau iarnă aspră? Care este prognoza Institutului de meteorologie și hidrologie pentru anotimpul care, cel puțin sub aspect calendaristic, a început de cîteva zile? Ar fi fost desigur interesant să aflăm o astfel de prognoză ceva mai din vreme. Deocamdată, acest lucru nu este posibil, deoarece metodologia de prognoză pe care se fundamentează aprecierile privind caracterul termic și pluviometric al iernii decurge din studierea amănunțită a desfășurării proceselor atmosferice în tot anotimpul de toamnă (lunile septembrie, octombrie și noiembrie) pe întreaga emisferă nordică și în special deasupra Oceanului Atlantic, continentului Euroasiatic și regiunilor Bazinului Arctic. Concluziile obținute pentru iarna aceasta sînt următoarele:

În intervalul decembrie 1974, ianuarie și februarie 1975 se prevede că, în ansamblu, temperatura va fi mai scăzută decît obișnuit. La majoritatea stațiilor meteorologice temperatura medie a anotimpului rece din acest an va coborî sub valorile normale. Fenomenul se va produce frecvent în depresiunile intramontane și în podișul Transilvaniei. Caracterul de iarnă rece și cu intervale geroase va fi mai pregnant în Moldova, Muntenia și Dobrogea, zone influențate de curenți de aer dinspre nord-est și est. Regimul precipitațiilor se va încadra, în general, în limite normale, iar pe alocuri aceste valori vor fi depășite.

Pe teritoriul țării noastre stratul de zăpadă se așterne neuniform și adesea chiar discontinuu, desigur exceptînd zona muntoasă, unde zăpada formează un strat mai gros, care persistă în fiecare an timp de mai multe luni. Grosimile maxime absolute ale stratului de zăpadă au fost înregistrate la stațiile meteorologice în iernile cu cele mai puternice viscole, ca de exemplu în: 1928–1929, 1953–1954 și 1955–1956. Aceste referiri asupra cîtorva elemente specifice anotimpului rece de la noi reprezintă rezultatele unor prelucrări climatologice pentru un șir îndelungat de ani. Față de aceste valori mijlocii, datele meteorologice pot diferi destul de mult de la un an la altul.

Lidia RAHĂU
Cercetător principal la Institutul de meteorologie și hidrologie

---

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

n-a vede, n-aude

Semnalam în tableta noastră precedentă trecerea aproape neobservată de către comentatorii culturali a unei apariții insolite: Dicționarul limbii române vechi, elaborat de profesorul G. Mihăilă. (Apropo de această tabletă, expresia «înregistrarea în documente cu un mileniu în urmă a sunetului distinct al limbii române» trebuie luată într-o accepție generică, fiindcă, după cum se știe, cea mai veche atestare a unui cuvînt românesc e o inscripție). Cazul cărții invocate de noi nu este deloc singular. Dacă ne-am referi chiar la o operă de excepție, ca aceea a tălmăcirilor lui Al. Philippide, n-am putea zice că ea a fost comentată pe măsura a ceea ce înseamnă aceasta în contextul culturii. Și totuși nu informația și comentariul de ordin literar sînt cele mai în suferință. Critica și informația referitoare la arte continuă să rămînă tot mai mult datoare față de cititori. Fac această observație între altele și în urma unei constatări recente: încercînd să realizăm la publicația unde lucrez un bilanț al trofeelor cucerite de artiștii noștri peste hotare, dincolo de revelațiile îmbucurătoare pe care le-am avut, m-a încercat și amărăciunea că multe succese de prestigiu n-au fost nici măcar consemnate telegrafic. Ca să nu mai vorbim că s-ar fi impus o informare largă, niște interviuri cu cei cărora li se datorează asemenea performanțe care fac cinste țării, reluări ale unor aprecieri făcute de presa din țările respective, unde s-au consumat memorabilele evenimente.

Discutam despre acest fenomen deunăzi cu unanim apreciatul nostru artist, celebru pe multe meridiane, Marin Constantin, dirijorul corului «Madrigal» — indiscutabil formația noastră de artă care ne-a adus poate cele mai mari satisfacții la festivaluri muzicale și în turnee dintre cele mai prestigioase. Ei bine, chiar despre acest cor, salutat în urmă cu cîțiva ani cu entuziasm drept «copilul-minune» al muzicii noastre, se scrie atît de puțin încît parcă ar fi intrat în cel mai cenușiu anonimat. Și cu toate acestea el continuă deopotrivă în țară și în străinătate să-și cîștige entuziaști admiratori, să fascineze mii și mii de oameni cu cîntecul său. Prezent în prima decadă a lunii decembrie la cea mai mare manifestare muzicală din R.F. Germania, *Concertul maeștrilor*, el a strălucit alături de formații muzicale sau personalități dintre cele mai reputate ale lumii muzicale, precum Orchestra din Philadelphia, Orchestra simfonică din Chicago, Orchestra de cameră din Moscova, Südfunk-Sinfonie-Orchester din Stuttgart (dirijată de conaționalul nostru Sergiu Celibidache), de soliști precum Arturo Benedetti-Michelangeli, Radu Lupu ș.a. Cronicile din presa orașelor unde a concertat «Madrigalul» au abundat în cele mai alese superlative, între acestea semnificativ fiind pentru tonul general al elogiilor un titlu — «Computerul perfecțiunii». «Madrigalul» s-a întors în țară de zece zile. Ați citit undeva, fie și înghesuită în vreun colț de pagină, o informație cît de cît mulțumitoare pentru a ne face o idee de ceea ce a însemnat prezența «Madrigalului» în această constelație concertistică?

Nu altfel s-au pierdut în anonimat și alte evoluții răsunătoare ale acestui merituos ambasador al spiritualității românești. Nu mai puțin de 40-50 de concerte a susținut «Madrigalul» peste graniță în decursul acestui an în țări ca Italia, Suedia, U.R.S.S., Iugoslavia, Austria, Finlanda și, recent, în R.F.G. Alte 50-60 de concerte a susținut în țară, la București, Buzău, Reșița sau pe litoral. Nu mai spun că el a fost nelipsit din marile spectacole de gală la nivel național. Să fie doleanța madrigaliștilor de a nu rămîne cu totul în anonimat o muncă, nu o dată marcată de sacrificiu, o simplă satisfacere a unui orgoliu exacerbat, cum ar putea eticheta unii remarca noastră? Nici vorbă! Dacă am insistat asupra «Madrigalului» și dirijorului său Marin Constantin e pentru că, întîmplător, situația acestui colectiv artistic o cunosc mai bine. Nu cred însă că e nici pe departe unicul caz în care «lipsa de presă», cum se spune, e evidentă.

Între slăbiciunile luate în răspăr de basmul nostru popular este și postura lui «n-aude, n-a vede» a unor personaje. Din asemenea personaje pesemne își trag arborele genealogic unii din comentatorii noștri artistici, din moment ce rămîn — să-mi fie iertată expresia — orbi și surzi la atîtea evenimente artistice de anvergură. Dacă în ce privește criticile științifice după care se fac judecățile de valoare se pot face multe reproșuri criticii noastre literare și artistice, nu mai neînsemnate sînt scăderile în materie de informație cultural-artistică. Oare măcar pentru receptarea acestui fenomen se vor găsi factorii în măsură să vadă și să audă?

NICULAE STOIAN ■

POȘTA REDACȚIEI

Mihai Bordea — Craiova. Dreptatea este de partea dumneavoastră, după cum recunoaște și C.F.-Craiova, care ne-a confirmat că trenul accelerat internațional 102 întîrzie în mod frecvent, din care cauză (respectîndu-se rangul trenurilor) cursa 1 392 întîrzie. Trenul automotor de persoane M. 1036 s-a introdus numai pînă la stația Jinca și numai pentru transportul ceferiștilor. În rest, s-au dat ordine, se studiază pentru viitor posibilitatea prelungirii unor mersuri de tren etc.

Iuliana Văduva — București. «Am douăzeci de ani, dar nu mai pot să-mi desfășor activitatea din cauză că m-a părăsit soțul. Ce să fac?»

Să munciți. La 20 de ani nu se disperă, și se mai ascultă și sfaturile părinților.

Elena Ilin — Focșani . Oficiul forțelor de muncă se va ocupa de încadrarea dumneavoastră. Este necesar însă să vă pregătiți pentru a participa la concurs, conform Legii nr. 12/1971.

Iosif Braz — Hațeg. V-am trimis pe data de 11 septembrie 1974 o scrisoare de răspuns, iar aceasta a fost însoțită și de actele ce ni le-ați trimis.

Doctor Dominic Stanca — Cluj-Napoca. Fotografiile-document din perioada 1917–1918 și textele însoțitoare sînt interesante, dar nu se încadrează în profilul revistei noastre.

Nicolae Dumitriu — Orsova. Vi s-a explicat (la momentul potrivit), vi s-au trimis prin poștă poeziile (făcîndu-se astfel o excepție, deoarece cunoașteți că materialele odată trimise unei redacții se exclude obligativitatea acesteia de a le înapoia) și totuși reclamați în continuare. Nu credeți că ar fi cazul să încetați?

Mihaela Iovu — Botoșani. În scrisoarea ce vă însoțește producția literară, ne scrieți: «vă trimit cîteva eseuri, dacă se pot numi așa». Circumspecția vă onorează. Ceea ce ne-ați trimis nu sînt eseuri.

Constantin Năstase — Urziceni. S-a procedat legal. Ați fost încadrat și retribuit conform prevederilor Statutului asociațiilor intercooperatiste și Decretului nr. 145/1974.

Aneta Untaru — Drobeta-Turnu Severin. Doriți să mulțumiți doctorului în tratamentul căruia ați fost, printr-o scrisoare concepută de un redactor și dacă este posibil chiar de redactorul șef. O puteți face dumneavoastră direct (fără intermediul nostru), mulțumindu-i celui ce v-a salvat viața și sîntem convinși că emoția și bucuria îi vor fi mai puternice.

Constantin Grădinaru — București. La sesizarea dumneavoastră referitoare la neajunsurile pricinuite de I.A.S.-Bragadiru, Trustul județean de întreprinderi agricole de stat Ilfov ne-a făcut cunoscut că, ținînd seama de faptul că hotărîrea judecătorească este definitivă, s-a pus în vedere conducerii I.A.S.-Bragadiru să nu se opună la executarea acesteia.

Gheorghe Mocanu — Cernavodă. Jurisconsultul întreprinderii este în măsură să vă dea toate relațiile privitoare la legislația retribuției.

Gheorghe Nica — comuna Maglavit (Dolj). Adresa solicitată este: Gheorghe Grosu Măcin, București, str. Valea Ialomiței nr. 11, Drumul Taberei.

MARGA NEDELEA ■

COPERTA NOASTRĂ:
Iarna la rîu.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: ALEXANDRU PĂSĂRIN

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

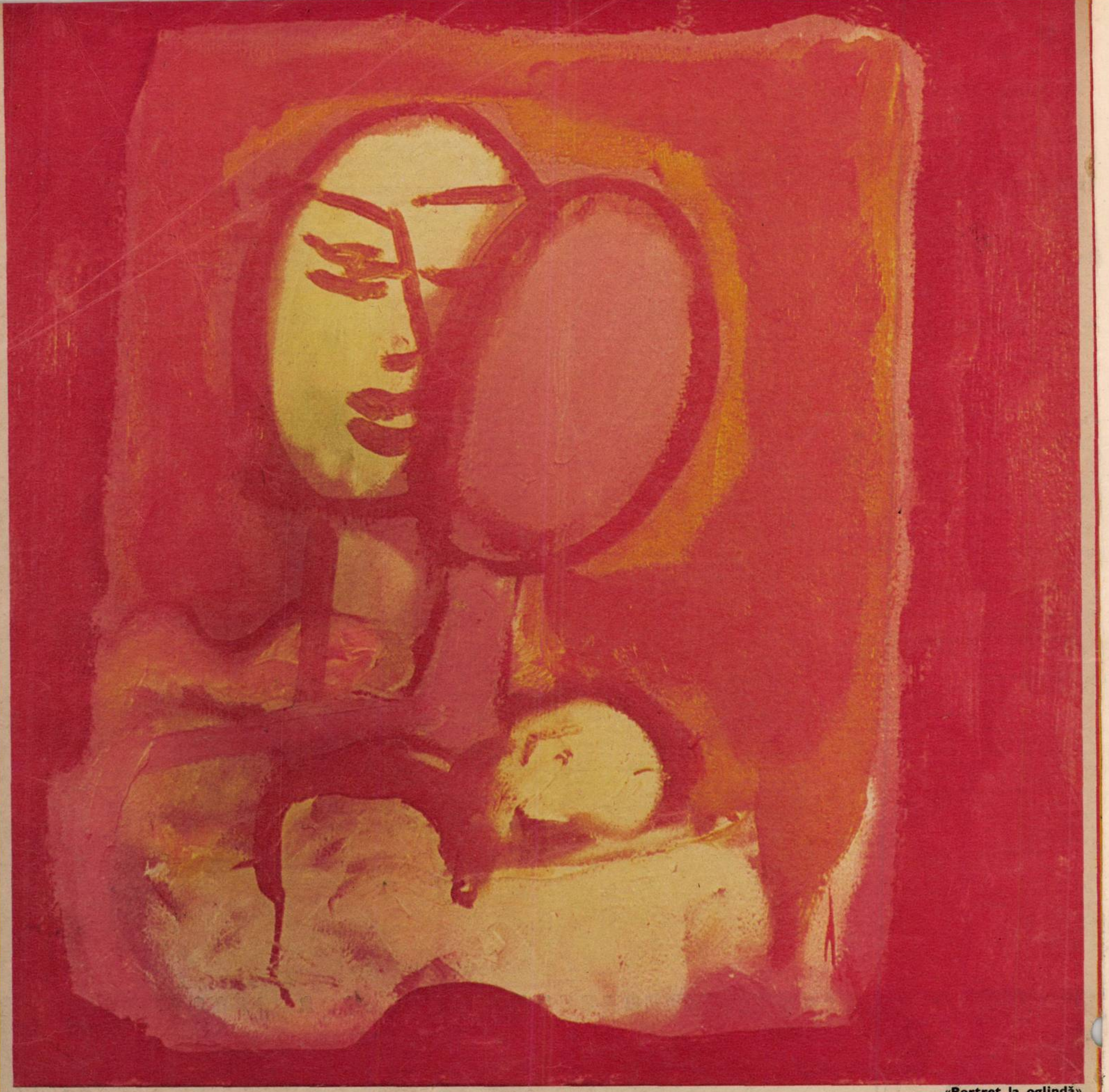
«Portret la oglindă»

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

CĂLĂTORIA PICTORULUI ÎN DUCATELE METAFOREI

Văzînd noile pînze pictate de Grigore Vasile, mi-am adus aminte de o propoziție celebră, rostită foarte demult, ce mi se pare că i s-ar potrivi acestui pictor care înaintează încet și tăcut pe drumul său, departe de modele trecătoare și mai aproape de sine: «incende quod adorasti et adora quod incendisti» (arde ceea ce ai adorat și adoră ceea ce ai ars). E o propoziție care ar putea explica tot ce s-a întîmplat și tot ce s-a schimbat în creația sa: trecutul și prezentul unei credințe și presimțirile viitorului. Poate «schimbare» *nu e cuvîntul* cel mai potrivit, nu e cheia acelei evoluții care o simțim pe retină azi, rememorînd imaginile din tablourile vechi, pe cînd pictorul dezinvolt își proiecta umbra figurii pe un cer noros, pe vremea aceea fericită a tinereții *cînd îi plăceau nespus culorile* anotimpurilor, cîmpurile cu păpădii ori metamorfozele naturii. Acestei mișcări în morfologia imaginii ar trebui să-i spunem mai degrabă: renunțare pentru reînnoire. A renunța nu înseamnă a părăsi cu totul ceva, ci a merge mai departe păstrînd speranța unei reîntoarceri, și pictura lui Grigore Vasile e zidită din acest sentiment al revenirilor, nu cu tot dinadinsul la motive vechi, ci la acel inefabil uitat cîndva în nuanța unei pete de culoare, sau neîmplinit într-o formă, o dată. Grigore Vasile nu mai pictează de mult priveliști cu flori uriașe și profilate pe orizonturi *stinse, el s-a retras în atelier printre căni* și pensule, fructe și scoici, printre nuduri și mandoline, ascultînd muzici tainice. Acordînd funcției referențiale a imaginii un rol secundar, artistul e preocupat cu precădere de potențialul expresiv al culorilor. Operele figurative sînt doar puncte de sprijin pentru expansiunile unor asociații cromatice. În jurul obiectelor totul e purificat. Detaliile au fost alungate dincolo de granițele imaginii, spațiul a fost limpezit, și în această tăcere spațială apar acele suprafețe de culoare, orizonturi conceptuale, în care uneori pictorul sparge o fereastră roșie, în *cadrul căreia un flautist cîntă* pentru firele de nisip ale unei clepsidre, sau o fereastră oranj pentru un chip care se contemplă în oglindă. Descrierea e totdeauna austeră și construcția volumelor aluzivă: «femeia din fotoliul albastru», de exemplu, nu e decît suma unui joc de pete și curgeri de linii roșii și roz, din care se reconstituie un personaj prezumtiv. El încearcă să pătrundă astfel dincolo de barierele cunoscute ale vizibilului, în acele ducate ale metaforei, în lumea aceea unde culorile au prin ele însele puteri incantatorii care vrăjesc retina și transmit sufletului mesaje ciudate. Dar oricît ar pătrunde de adînc în aceste imperii miraculoase ale culorilor, artistul nu va uita niciodată de chemările realului, pentru că el nu pictează lumi ce nu există. Și dacă aruncă pe ruguri imagini cîndva adorate, încercînd să le piardă în pustiurile memoriei, el nu poate renunța și nici uita acele obiecte umile care-l înconjoară de atîta vreme, subiectele picturii lui dintotdeauna: o cană, o floare, o scoică, sau o chitară, sau frumusețea unui corp. Și atunci el se reîntoarce cu umilință la truda sa, căutînd pentru ele semne, orchestrări cromatice și sensuri noi.

CORNEL BOZBICI ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un țiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

Anul XXIII — Număr la hotarul dintre ani (1021) — 28 decembrie 1974

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

CU GÎNDUL BUN

Nu ne-a fost dat și nici nu ne-am dorit
Un timp cu praznice și lenevie,
Noi aspre vremi avurăm de trăit,
Într-o măreață, aspră Românie.

Și timp de somn avurăm prea puțin
Bătrîni am învățat cuvîntul «roze»,
Noi am avut de umilit deplin
Comodități, înfrîngeri și nevroze.

Că am trăit mai bine decît cei
Ce ne-au premers, nu este nici o taină,
Dar n-a fost lux, ci strictul necesar,
O casă și o pîine și o haină.

Acum, se schimbă anul, cețuri sînt,
Ninge puțin și mai ales la munte.
Aburi ca dintr-un cal ies din pămînt,
Aerul țării a-nceput să cînte.

Iar noi, care ne-am învățat muncind,
În aspra bătălie pentru țară,
Ne-nduioșăm de-un regăsit colind
Și-ncepe-o lacrimă în ochi să doară.

Viața încet, încet, trece și ea,
Cu vreme caldă sau cu soartă rece,
Dar alta e problema cea mai grea:
Nu viața trece, viața noastră trece.

Pe orologii cade Anul Nou
Ca un cutremur blînd, de gradul zero,
Ceață din ceață, repetat ecou,
Apus de soare-n flăcări, vis de Nero.

Pe munți—zăpezi; țăranii de la șes
Duc grija grîului, să nu se piardă,
Se nasc copii, pun întrebări, plîng des,
Colindătorii bat din poartă-n poartă.

Voi, frații mei, tovarășii mei buni,
Voi, ce păziți leagăne și morminte,
Voi, ziditorii viitoarei lumi,
Voi, asprii luptători ai muncii sfinte,

Acum, nu mai fiți aspri, acum dați
Credit copilăriei ce vă cheamă,
De toate ale zilei curățați,
Gîndiți-vă la Tată și la Mamă.

Și ochii voștri, care ard mereu
Spre-a nu se stinge Țara Românească,
De Anul Nou să ardă și mai greu,
Și-n niște lacrimi să se odihnească.

Degeaba am lupta dac-am fi răi,
Degeaba am zidi o altă lume,
Dacă ar locui-o cucuvăi,
Și strîmbi roboți ar sta să o consume.

Nu ne-a fost dat și nici nu ne-am dorit
Un timp cu praznice și lenevie,
Noi aspre vremi avurăm de trăit,
Într-o măreață, aspră Românie.

Dar noi, care clădirăm acest rost,
Cu sacrificii și cu aspră vrere,
Noi, înainte de orice, am fost
Oamenii buni ai unei alte ere.

Cu inimi bune, deci, contemporani,
Simțind ce trecătoare ni-i solia,
E ora să ne spunem «La mulți ani»
Și gîndul sfînt «Trăiască România!»

Pentru că noi, ce sîntem trecători,
Din trecere făcurăm țării zestre,
Știind odată și de-un veac de ori:
Țara nu trece, ea de-a pururi este!

ADRIAN PĂUNESCU ■

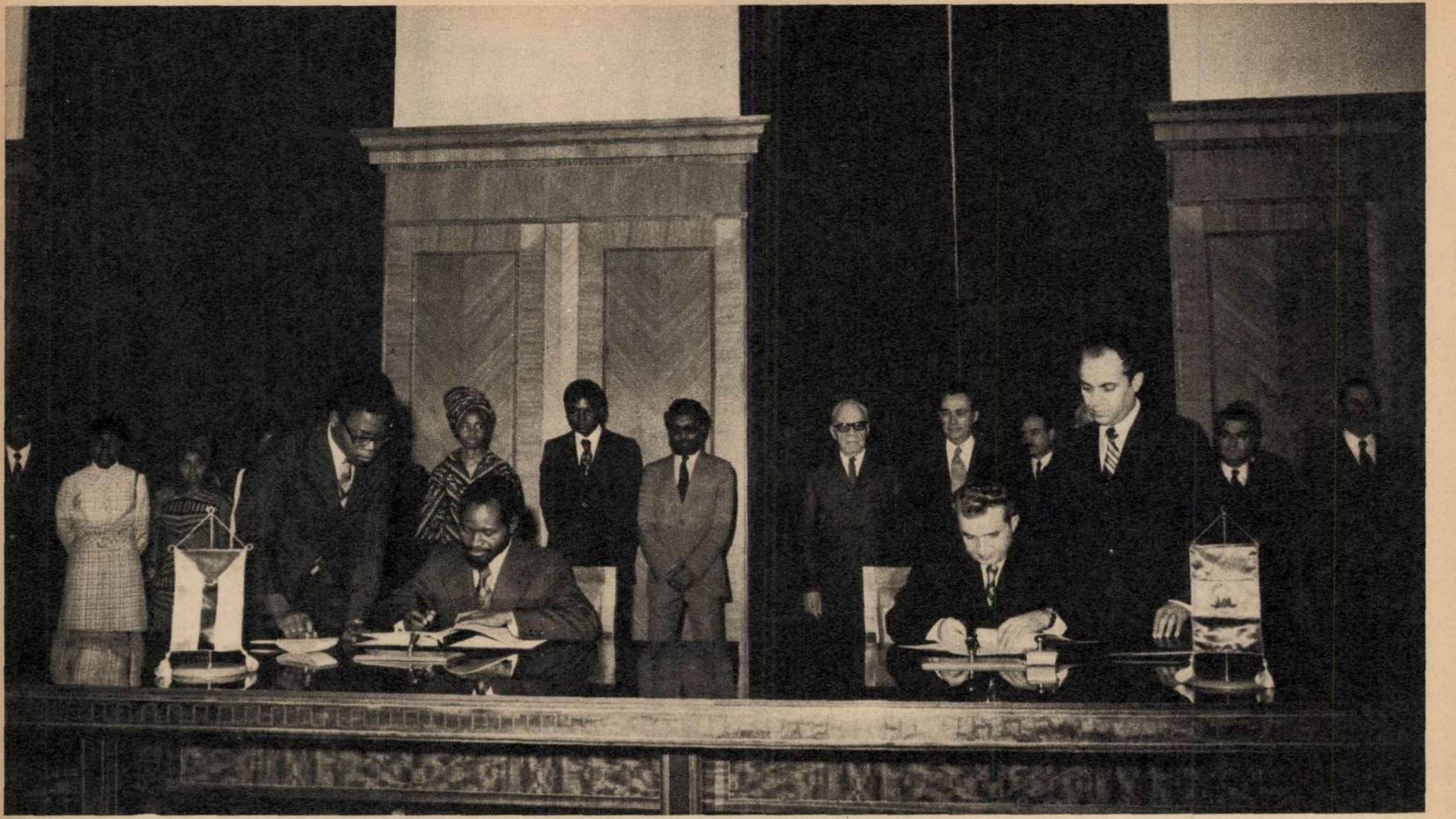

Momentul semnării Declarației Solemne Comune și a Comunicatului Comun de către președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Samora Machel, cu prilejul vizitei delegației Frontului de Eliberare din Mozambic în România.

ÎN CONSENS CU ADEVĂRURILE ISTORIEI NOASTRE

Bat ultimele ceasuri ale anului. Un an măreț pentru noi, românii. Bat cu ecouri solemne, cu ecouri grave, reverberate de evenimente mari, de evenimente-sinteză. Ultima săptămînă politică ne vestește încă și încă o dată că am adoptat, nu numai în limba română, dar mai ales în acțiunea română, alături de **a fi,** un alt verb vital: **a perfecționa.** Ne perfecționăm legile noastre, democrația noastră, instituțiile, structurile, relațiile noastre sociale, ca și pe noi înșine ca să putem înfăptui, ca să ne-o putem oferi, civilizația spre care tindem. Parlamentul țării, ultima sesiune din acest an a Marii Adunări Naționale ce și-a încheiat lucrările în cursul săptămînii, a dezbătut și adoptat acte legislative ce exprimă exact această operă continuă de perfecționare, acest mod dialectic de a adapta conținuturilor mereu noi ale vieții noastre, formele corespunzătoare, tocmai pentru a lăsa noul să se împămîntenească, să crească și să treacă spre alt nou. În prezența președintelui Republicii, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru care a perfecționa societatea românească pînă la culmile cele mai înalte este nu numai o dorință, ci o vocație a acțiunii sale de conducător, s-au adoptat Legea planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1975, legea pentru adoptarea bugetului de stat pe anul 1975, ca și legea cu privire la modificarea unor articole din Constituție, legea electorală, s-au învestit cu putere de lege anumite decrete emise de Consiliul de Stat.

Din cînd în cînd, forul suprem legislativ al statului modifică însăși Carta fundamentală a țării și a națiunii, **Constituția,** tocmai fiindcă realitatea socială lasă în urmă unele articole sau unele formulări. Însăși Constituția nu mai poate să rămînă multă vreme în același perimetru de cuvinte. A nu sesiza asta, a nu acționa mai ales, înseamnă a opri în loc însăși democrația, această esență a unei republici adevărate, această substanță a socialismului, această realizare de preț a republicii noastre socialiste. Or, democrația noastră evoluează, se perfecționează, își șlefuiește esențele și-și lărgește orizonturile. Legea electorală recent votată în parlament, nu este astfel doar legiferarea unei proceduri, a unei modalități de desfășurare a alegerilor în România de azi, este tocmai o esență a democratismului ei cel mai larg și mai adevărat.

La lucrările parlamentului nostru a participat, ca invitat de onoare al președintelui Nicolae Ceaușescu, președintele Frontului de Eliberare din Mozambic, Samora Machel, aflat în acest timp oaspete al țării noastre Prezența șefului delegației mozambicane printre parlamentarii români a fost un prilej de a da glas. încă o dată, solidarității militante a întregi națiuni socialiste romäne față de cauza nobilă a luptei pline de eroism încununate de victorii ale poporului mozambican. O nouă dovadă că perfecționarea relațiilor de colaborare multilaterală cu toate țările lumii în contextul respectării necondiționate a suveranității naționale și a neamestecului în treburile interne ale fiecărui stat. reprezintă o constantă a activității pe plan internațional a secretarului general al Partidului Comunist Român, a tovarășului Ceaușescu, a întregii noastre națiuni.

Încă o cetate și-a rotunjit veacurile anul acesta, săptămîna aceasta. Orașul de pe meleagurile lui Ștefan al Moldovei a împlinit 800 de ani. «La mulți ani!» i-a urat Bîrladului, personal, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În mesajul adresat locuitorilor lui, le-a confirmat că «Asemeni multor localități din această parte a țării, Bîrladul și-a înscris cu cinste numele în istoria luptelor poporului român pentru libertate și progres, pentru dreptate națională și socială». Prin decret prezidențial bătrînului municipiu i s-a conferit ordinul «Steaua Republicii Socialiste România» clasa I, o mare distincție, o binemeritată distincție pentru locuitorii total angajați în opera de înfăptuire a politicii partidului și statului, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Tot în această săptămînă, un alt eveniment care ne plasează pe orbita aceleiași sfere a perfecționării vieții sociale: ședința Consiliului de Stat, prezidată de președintele Nicolae Ceaușescu. Subiectul ei: dezbaterea și adoptarea unor decrete menite să dea cadrul legal cel mai bun, cel mai adecvat, cît mai perfect al dezvoltării economice, sociale, politice interne a României. În același timp, a ratificat tratate internaționale cu țări diverse, cu Republica Islamică a Mauritaniei, cu Republica Sierra Leone, Convenția între Republica Socialistă România și Guvernul Statelor Unite ale Americii privind evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale asupra veniturilor, ca și alte convenții comerciale încheiate cu alte state și guverne. Pe scurt, ne pregătim să intrăm, consecvenți cu noi înșine, în anul care ne așteaptă: 1975 — ultimul, dar hotărîtorul pas al cincinalului 1971–1975, primul pas spre etapa deschisă de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român.

C. IORDACHE ■

Fotografie de ION MICLEA■

Gîndiți cutezător, spre largurile zării!
Să urce națiunea spre comunism, în zbor!
NICOLAE CEAUȘESCU

28 martie 1974. O zi memorabilă, ziua unei mari împliniri, moment crucial în istoria anului. Înfăptuind voința întregii națiuni, Marea Adunare Națională l-a *proclamat* pe tovarășul Nicolae Ceaușescu președinte al Republicii Socialiste România.

ROMÂNIA 1974: 365 DE ZILE PENTRU ISTORIE

E sfîrșit de decembrie, e ajun de An nou. E ziua Republicii, ziua care, într-o festivă coincidență de sensuri, înseamnă, ca și sfîrșitul de an, un moment de sinteză, de reculegere, de bilanț, După-amiaza de iarnă e prea fastuoasă, prea blîndă, prea calmă (așa sînt iernile noastre, așa sînt iernile aici, în Carpați!), ca s-o crispezi sub tensiunea unor cifre, fie ele și de «bilanț sărbătoresc». *E sfîrșit de decembrie* și de an, e sărbătoare, e vacanță... Mîna mai poartă însă fierbinte, amintirea trudei de peste an și o recheamă de alături, de pe masa de lucru, din albumul celor trei sute șaizeci și cinci de zile și nopți.

Țin în palme un pliant de fotografii. Cîteva din imaginile acestui an, culese din voiajurile reportericești prin țară. Vreo două-trei le oferim cititorului chiar în aceste pagini; restul, cele mai multe, vor dispare irevocabil de pe retina și din memoria noastră, adormind, ca și filele de album, într-un fund uitat de sertar sau de scrin.

Să le privim totuși măcar o clipă, o clipă lungă, înainte de a *închide albumul anului; ele fac parte din noi, ele* au însemnat viața și sîngele, efortul, trăirea și visul nostru; să le privim deci pentru ultima oară, înainte ca noul an, cu noile și tumultuoasele lui imagini, să le risipească irevocabil în neființă. Apoi să închidem ochii... Clipa în care un an se stinge e o clipă dureroasă și măreață în același timp. Să nu-i fim martori! Sărind apoi cu privirea peste punctul absolut, să ne odihnim ochii dincolo, în undele albastre, infinite, ale viitorului, unde nu mai e 1974, ca și cum 1974 nici n-ar fi fost vreodată.

Deschid pleoapele, împing privirea tulburată cît mai departe în largul zării... și descopăr totuși anul pe care l-am încheiat!

Poate e un miraj. Poate că, plimbîndu-mă pe undele limpezi ale acestui an, de acolo, de sus, din sursa matrice, de la izvoarele iernii și primăverii, și pînă acum, aici, cînd anul se stinge în marea cea mare a veșniciei, ochii mei, îndrăgostiți de imaginile lui, îl prelungesc mai departe, în ireal. Poate că anul acesta care se isprăvește matematic aici, acum, la această bornă, pe acest promontoriu de vis pe care stau cu piciorul, în această seară albastră cu zurgălăi și cu fulgi de zăpadă care-mi adie la geamul inimii, continuă să curgă doar în gîndul meu înfierbîntat.

Și totuși...

Și totuși, anul pe care îl încheiem își despletește unda tînără și puternică pînă departe, în zarea albastră a viitorului, care-l primește și-l încarcă cu străluciri și reverberații noi. Și totuși, anul pe care îl încheiem — anul de trăire românească în univers una mie nouă sute șaptezeci și patru, anul XXX de la noua noastră întemeiere, anul XXX al socialismului, anul Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român — e, în istoria noastră, prin înseși aceste succinte date, unul din anii aceia ce aparțin, prin totul, viitorului. Unul din anii aceia de maximă amplitudine, de maximă densitate a faptelor, meniți să dea seama, la «județul vremii», despre dezvoltarea unei națiuni, despre locul ei în *istorie, despre mesajul ei uman inedit.*

Ce imagine să alegem, din cele 365 de zile și nopți?

A fost un an în care, ca în toți acești ultimi ani, am muncit mult, încordat, eroic, dar cu un plus de fervoare, de pasiune și de încredere. A fost un an în care, ca în toți acești ultimi ani, am construit uzine și fabrici, combinate moderne, cetăți ale noii tehnici, dăltuind, prin ele, imagini care cresc și dau *fructe în mîine, dar fructe mai mari și mai puternice* ca niciodată. A fost un an în care, ca în toți acești ultimi ani, am mutat mii de oameni (peste o sută de mii) în case noi, dar mai frumoase, mai bune, înălțînd demnitatea celor care le locuiesc. Ce imagine să alegem, ca definiție și ca simbol? O *imagine a muncii eroice — construcția primelor mineraliere-gigant* de 55 000 tdw, pe șantierele navale de la poarta mării? O imagine a legilor frumosului în acțiune — noul Palat al sporturilor și culturii din București, sau oricare din noile edificii și ansambluri arhitectonice inaugurate în orașele acestui an? O imagine de înălțime și pisc — epopeea construcției «Transfăgărășanului»? O imagine a bucuriei de a trăi — litoralul celor peste două milioane de turiști? Sau noile sisteme de irigații, ridicînd Dunărea la nivelul cîmpiei? Sau cele 90 000 de produse «made in Romania», etalate în standurile lui «EREN '74»? Sau noul Centru național de fizică, imagine de ultimă oră a altitudinilor cu care *ne măsurăm creația? Ce imagine să alegem* — ca definiție, ca simbol al acestui an — astfel încît, netrădînd clipa, s-o facem oglindă a celor ce vor veni?

Am participat la momente care, în analele vieții noastre politice și obștești, s-au înscris ca tot atîtea evenimente majore, luminînd *profilul* aparte al *anului*. Ne-am *afirmat*, în martie, la primul congres al Frontului Unității Socialiste, *unitatea noastră* de ideal, de voință, de acțiune, de democrație reală, proprie societătii socialiste. Am asistat, în februarie, la angajarea fermă a satului românesc în strategia nouă, superioară, proprie epocii revoluției tehnico-științifice, a bătăliei pentru recoltele viitorului, așa cum a *schițat-o Conferința pe țară a cadrelor de conducere* din unitățile agricole de stat și cooperatiste. Am fost martorii nașterii unor noi parametri ai evoluției industriei noastre (consfătuirea lucrătorilor din centralele industriale), ai științei noastre (Conferința națională a cercetării științifice și proiectării), ai școlii noastre (conferința cadrelor și activului de partid din învățămîntul superior). Am luat parte la momente omagiale ale istoriei, ale istoriei noastre, mai vechi sau mai noi, de la pătrarul de veac al Organizației pionierilor la cei 1850 de ani de cînd Clujul, fosta Napoca, a devenit, sub romani, municipiu. Sînt vreo douăzeci secolele pe care le avem ca dreaptă moștenire, sînt cîteva zeci generațiile care palpită în sîngele nostru, iar numele Napocăi de demult, realipit orașului de sub Feleac, a însemnat, în cronica anului un simbol, încă unul, că în tot ce înfăptuim urmăm, cu mîndrie, lucrarea secolelor.

Ce altă imagine să alegem?

Prinși în iureșul bătăliilor și al zilelor, încleștați în plasma fierbinte a evenimentului, nu avem totdeauna răgazul să contemplăm treptele urcate, să fixăm faptelor cotidiene locul lor, semnificația lor exactă, să măsurăm fermitatea cu care urcăm neabătut pe același drum. Desfășurarea multicoloră, densă, bogată în evenimente majore, a acestor trei sute șaizeci și cinci de zile și nopți, ne implică prea direct pentru a putea alege cele mai elocvente secvențe, pentru a decide un «stop cadru», pentru a exclama: «clipă, oprește-te!» — nu pentru a opri timpul, ci pentru a-i marca mai expresiv goana spre viitor.

Vom alege, din cele 365 de zile, o zi.

Vom alege, din cele 52 de săptămîni, o săptămînă.

Vom alege, din simbolurile ce definesc profilul unic, inconfundabil, al anului, un nume-simbol.

Vom alege o zi. 23 August. O zi care e, deopotrivă, a prezentului, a istoriei, a viitorului. Am sărbătorit în acest an, în această zi — în această gigantică zi a lui August, în care ne cuprindem cu toată ființa, cu toate împlinirile, dorurile și aspirațiile — 30 de ani de la Eliberare, deci o zi a istoriei, Ziua Unu a noii noastre istorii, dar o zi care înseamnă prezentul nostru, munca și existența noastră, independența și libertatea noastră, o zi sub faldurile căreia ne-am pregătit și ne pregătim viitorul, legitimîndu-ne ființa de azi și de mîine în ochii noștri și ai lumii.

Am asistat, emoționați, în acest an, la marea sărbătoare, la grandioasele demonstrații ale poporului închinate celei de-a XXX-a aniversări a Eliberării, privind, din fereastra de lumină a lui August '74, spre anotimpurile întemeierii noastre dintîi. Am privit, da, cu emoție, cu fiorul retrăirii adolescenței noastre romantice și arzătoare, am privit, în același timp, cu ochiul lucid al maturității, judecînd, comparînd, acordîndu-ne nouă înșine zîmbetul, înțelegerea față de unele ipostaze, față de unele erori, surpriza față de clipele — parcă neprevăzute! — de salt. O imagine ni s-a impus peste toate, măsurînd, prin însăși pregnanța ei vizuală, istoria. Privite din fereastra de lumină a prezentului, primele noastre demonstrații de august ni s-au părut tumultuoase revărsări de ape, grandioase tocmai prin această revărsare, inundînd piețele, bulevardele, cerul... Demonstrațiile noastre de august curg acum solemn, cu o altfel de grandoare, cu grandoarea împlinirilor, cu bucuria matură a unui teritoriu fertil și fertilizat. Însăși această curgere a mii și mii de oameni a căpătat o estetică impunătoare, de feerie a mulțumirii obștești, cu ritmuri de poem și de bilanț. Altfel au arătat, în acest August '74, oamenii, fețele lor, hainele pe care le purtau. Altfel, cu totul altfel față de primii ani ai Eliberării, au arătat locurile prin care treceau, cu noile bulevarde ale orașelor, brăzdate monumental de fabrici și de construcții moderne, cu satele renăscute și proaspete, în ton cu fluxul solar al lui august. Demonstrațiile noastre de august curg altfel acum, și estetica lor, ca și cifrele victoriilor înscrise pe panouri, impun printr-o nouă grandoare, oglindind o nouă și amplă deschidere de orizonturi.

Lîngă o zi pentru istorie — o săptămînă pentru istorie. Acea săptămînă din noiembrie, de lîngă cumpăna anului — marcîndu-i astfel și calendaristic apoteoza — în care partidul poporul, țara, adunați ca un singur om, vibrînd ca o singură inimă, și-au decis, la tribuna Congresului al XI-lea al comuniștilor, ziua de azi și ziua de mîine. Am optat — laolaltă cu cei 3 000 de delegați ai comuniștilor — pentru ziua noastră de azi, vastă cît țara, vastă cît aspirațiile noastre, cuprinsă la întreaga-i dimensiune în Raportul C.C. al P.C.R. Am optat — prin votul nostru unanim — pentru devenirea noastră, pentru noile cote de ideal cuprinse în Directivele C.C. al P.C.R. Am optat pentru Programul partidului — cartea de căpătîi a existenței noastre. Am optat, de fapt, pentru noi înșine, pentru cei care sîntem, pentru cei care vom fi. Imperioasele cerințe și obiective de viitor puse în fața noastră, în acest an istoric una mie nouă sute șaptezeci și patru, de către forul suprem al partidului, corespund, de fapt, biografiei noastre, a oamenilor acestei țări, sensul întregii noastre existențe regăsindu-se, fundamentîndu-se și căpătînd o nouă elevație în documentele acestei săptămîni istorice, pusă pisc celei mai dinamice perioade din devenirea țării, cea marcată de congresele al IX-lea și al X-lea ale partidului.

Apoi a fost ziua de joi, 28 noiembrie 1974.

Lîngă o săptămînă pentru istorie, un nume pentru istorie. L-am reales, în această zi, în fruntea partidului, în fruntea noastră, pe omul al cărui nume simbolizează însuși drumul nostru de victorii. L-am reales, în această zi, în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român, pe comunistul, omul, patriotul, tovarășul și cetățeanul Nicolae Ceaușescu. După ce în primăvară, în martie, la 28 martie 1974, îl proclamasem, prin votul unanim al parlamentului, prin voința fierbinte a 20 de milioane de oameni, întîiul președinte al Republicii Socialiste România.

Am fost martori, și atunci, în martie, ca și acum, în zilele anunțînd gloriosul final de an, la manifestările de înflăcărată dragoste, la bucuria cu care românii, ca totdeauna în decursul unei mărețe istorii, s-au strîns, toți ca unul, în jurul celui mai dîrz dintre vitejii și luminații bărbați ai neamului, al căror șir începe cu Mircea, cu Ștefan și cu Mihai, în jurul omului care azi, în cea mai fierbinte și mai fertilă epocă a istoriei noastre, în veacul cel mai zbuciumat dintre veacurile acestei lumi, a pus mai presus de toate destinele acestui pămînt. Jurămîntului depus de președintele Republicii în fața Marii Adunări Naționale și a întregii națiuni române, legămîntul secretarului general al partidului în fața comuniștilor și a poporului, acestor clipe de neuitat în care vocea bărbatului atît de ferm a căpătat culoarea emoției, le-am răspuns cu emoția și recunoștința noastră, le-am răspuns cu angajamentul nostru de a-l urma neșovăit în toate marile-i fapte și hotărîri.

Am putea spune, judecînd drept, judecînd după fapte, că această bucurie a țării s-a reverberat, aproape instantaneu, peste meridiane. Conducători de partide frățești, șefi de mișcări de eliberare, președinți de republici, șefi de stat cu care România întreține relații cordiale pe multiple planuri, au trimis, în martie, ca și în noiembrie, mesaje de felicitare, urări adresate tovarășului Ceaușescu și poporului român: documente revelatorii despre personalitatea omului din fruntea României, despre aportul său la construcția unei lumi mai drepte, o lume a colaborării, păcii și concordiei, a bunelor relații între țări și popoare. Sînt preocupări și idealuri care — recomandîndu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu ca pe o personalitate de prim ordin a vieții politice din lumea de azi — s-au vădit, din nou, în acest an, prin politica noastră externă, prin inițiativele noastre, de larg răsunet pe scena lumii, prin acea cîtime de echilibru, de rațiune, de măsură și omenie pe care o promovăm și o aducem în confruntarea, nu o dată detonantă, de interese, de opinii, de tendințe. Personalități de prim rang ale vieții politice mondiale au vizitat, în acest an, țara noastră, ne-au cunoscut la noi acasă, au luat act de dialogul constructiv, fertil, pe care vrem să-l angajăm cu lumea, cu toată lumea. În revers, vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu în Liberia, Argentina Guineea, în Libia, Liban, Siria, Irak au dus peste meridiane și paralele acest mesaj uman al nostru, al celor de la Dunăre și Carpați, un mesaj de prietenie și demnitate, la care lumea e tot mai sensibilă și asupra căruia timpul se rostește tot mai deplin.

Încheiem, sub aceste auspicii, un an.

Ce imagini să mai alegem, definindu-i profilul unic?

Un album cu imagini, cu 365 de zile și nopți... Nimic mai tentant, nimic mai odihnitor, într-o seară de sfîrșit de decembrie și de an, decît această excursie pe miniaturile de imagini deschise în evantai, undeva, pe o masă de familie, lîngă un album intim — natură statică cu fructe și cărți. Este ispititoare această excursie prin parfumul agreabil de fapt trăit și încă neconsumat, de amănunt revelator și intim, desconspirînd relații sentimentale nebănuite între privitor și extrasul de viață care e totuși o fotografie. Ne urmărim în creșterile succesive prin cele 365 de zile, iar trăsura de unire a zilelor, a imaginilor, sîntem noi, cei aplecați pe album. Albumul cu imagini al României anului 1974 este, de fapt, un album intim al fiecăruia dintre noi. Încheiem un an cu sentimentul cu care un zidar, un constructor, se desparte de edificiul pe care l-a înălțat și în pereții căruia, ca și Manole, a îngropat niște visuri și niște jertfe. Și mai ales — noi, cei de azi — niște certitudini.

Și mai departe?

Căutînd, din nou, cea mai semnificativă imagine, o vom plasa — din nou — în centrul de efort, de vis și de nădejde al întregului nostru popor, în acel pisc spre care converg toate bătăile inimii noastre. Și dacă cuvintele, acoperite de fapte, spun totul, va trebui să transcriem, cu majuscule, cuvintele rostite — într-un final de an și de etapă istorică, la tribuna Congresului al XI-lea al partidului — de tovarășul Nicolae Ceaușescu:

«Făcînd bilanțul drumului străbătut de poporul nostru în cele trei decenii de la eliberare și, în mod deosebit, al activității desfășurate pentru realizarea actualului cincinal în bune condiții și înainte de termen, putem afirma că mărețele realizări dobîndite demonstrează concludent justețea politicii partidului, care se bazează pe aplicarea creatoare a adevărurilor general valabile la condițiile concrete ale României, care înfăptuiește neabătut principiile marxist-leniniste în întreaga operă de construcție a noii orînduiri sociale. Toate acestea ne dau temeiul să privim cu încredere viitorul, avînd garanția că dezvoltarea viitoare economico-socială a țării dispune de o trainică temelie și că România va obține noi și mari succese în toate domeniile de activitate, își va făuri o civilizație socialistă tot mai avansată, va merge ferm spre comunism».

Ne mutăm — cu această imagine și cu această credință — în viitor.

ILIE PURCARU ■

Un moment simbolic pentru construcția românească a anului 1974, pentru resursele de hărnicie, eroism, capacitate tehnică, cu care ne angajăm în marșul spre viitor: inaugurarea «Transfăgărășanului» — marea magistrală peste Carpați.

LA CUMPĂNA ANULUI

BĂRĂGANUL: ÎNTÎLNIRE CU VIITORUL

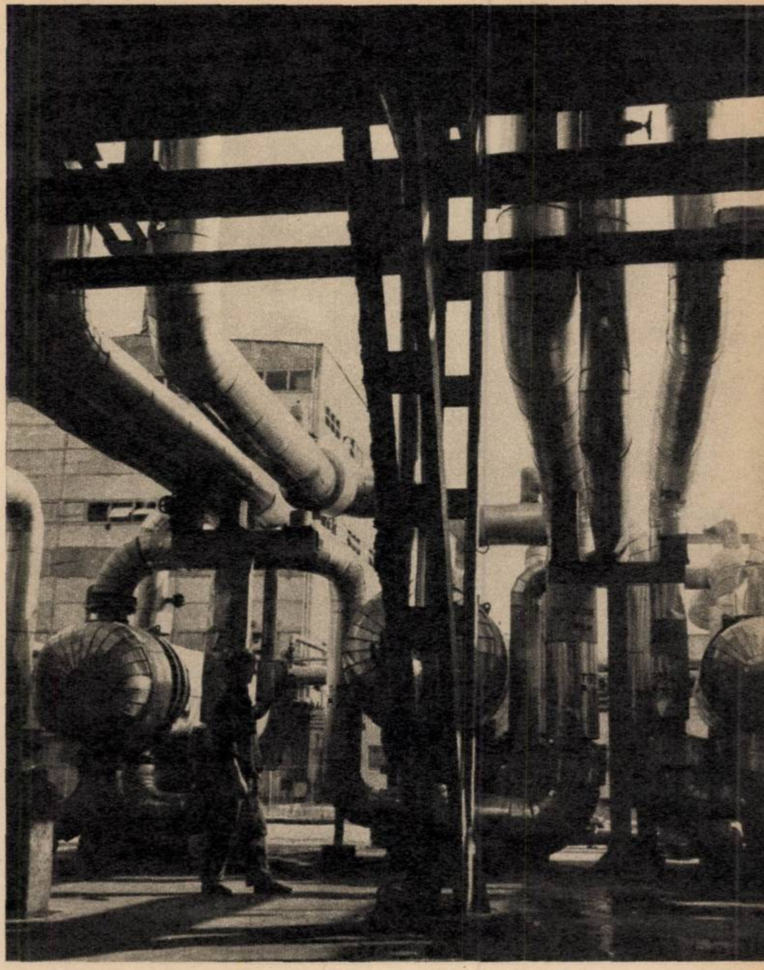

Din retortele noului combinat de lîngă Slobozia se revarsă pe ogoare îngrășămintele care sparg vechi tipare. Pînă acum 3-4 ani prin partea locului se spunea: ‹Azotați? Fleac. Parcă la tata acasă aveam azotați». «Acum nu mai pridídim să satisfacem cererile — constată secretarul comitetului de partid din Săveni, județul Ialomița. Oamenii se schimbă...»

Care dintre adormitele și prăfuitele așezări ale vechii Românii era cea mai îndreptățită să poarte titlul de oraș al pensionarilor? Poate Rîmnicu Vîlcea, poate Călărași, poate alți pretendenți la un titlu pe care iureșul anilor din urmă, ritmul trepidant al construcției socialiste l-au spulberat, l-au șters din dicționare. Și tocmai de aceea evocarea traiului molcom, mult prea molcom, oglindind imobilismul economic, marasmul social și cultural al acestor orașe stîrnește azi, la cei tineri, ilaritate și uneori chiar *neîncredere: oare chiar așa să fi fost?*

LIPSEA DOAR FANFARA MILITARĂ

La Călărași, oamenii mergeau liniștiți prin mijlocul străzii, rarele trăsuri nu-i deranjau defel — și apoi caii aveau felul lor de a-i evita pe trecători, accidentele de circulație fiind cvasinecunoscute — tinerii își dădeau întîlnire «în colț, la fostul regiment 5», sau «lîngă gară, la fostul regiment 20 artilerie», iar pensionarii stăteau la taclale în parc. Dinspre cîmpie veneau pîlcuri dese de praf.

Astăzi acest trecut nu mai este istorie, ci preistorie, deși saltul s-a petrecut doar cu puțini ani în urmă, cînd au intrat în funcțiune Combinatul de celuloză și hîrtie — cea mai mare fabrică din lume care utilizează paiele ca materie primă — și alte unități industriale. Odată cu ele și orele Călărașiului au căpătat, la propriu, un nou curs. În zori, calmului patriarhal, pe care nimeni nu-l regretă, i-a luat locul forfota *schimbului de dimineață. Muncitorii pleacă* la combinat sau la Întreprinderea de confecții, autobuzele ticsite își revarsă lava umană; noaptea la 11 iese ultimul schimb de la Întreprinderea de confecții, iese un schimb de la «Hîrtie» și intră un altul, drumurile se încrucișează, din nou oamenii se înghesuie în autobuze, se scurg pe străzi. Și iată că și această etapă din industrializarea Călărașiului tinde să devină preistorie. În această iarnă rece a anului 1974, la ordinea de zi este viitorul.

Un unic și singur subiect domină discuțiile, gîndurile, proiectele tuturor: viitorul combinat siderurgic.

...Cît va fi de mare combinatul?...

Cum va arăta orașul cînd va avea 100 000 de locuitori?...

Unde o să încapă atîta lume?

Eh, o să se construiască... Și cu vegetația, cu grădinile ce se va alege? Și dacă fumul... Fii, domnule, serios. În primul rînd, fumul, chiar dacă poluează, e dovadă de civilizație. Nu e foc fără fum, nu e nici industrie fără fum. Și fără industrie nu e nimic. În al doilea rînd am auzit că furnalele vor fi prevăzute cu cele mai moderne dispozitive antipoluante. Un cunoscut, inginer, mi-a spus că... Eu nu la poluarea obișnuită mă gîndesc, ci la cea sonoră... Unde ai auzit industrie fără zgomot? Și apoi, și aici există soluții... O să-i scriu băiatului meu să vină degrabă acasă. Ce rost are să muncească la celălalt capăt al țării? In curînd vor pleca la specializare primii muncitori ai viitorului combinat... Unde or să pună toată zgura? Sînt munți întregi... Se spune că la anul începe organizarea de șantier... Crezi că o să facă aici învățămînt superior de metalurgie?... Giganți. Laminoare *cum nu s-au mai văzut* la *noi*... O să ne mute pe toți la bloc?...

Și așa continuă și se răsucește firul discuțiilor, oamenii schimbă păreri ce se vor competente despre poluare și antipoluare, despre convertizoare și turnare continuă, ei care mergeau fără frică pe centrul străzii și aspirau praful sosit în pîlcuri de la cîmpie. Se simt mîndri că orașul lor se alătură Reșiței, Hunedoarei, Galațiului, Tîrgoviștei, pentru a *deveni, în* decurs de doar cîțiva ani, o citadelă a siderurgiei. Așa stă scris în Directivele Congresului al XI-lea al partidului și ei știu că directivele partidului prind totdeauna viață.

P PLUS ZECE

«Combinatul siderurgic va schimba complet fața orașului și va exercita o înrîurire binefăcătoare asupra întregului Bărăgan — ne spune tovarășul Paul Mihai, secretar al comitetului municipal P.C.R. El va grăbi și va *amplifica procesul de urbanizare*, va transforma structuri sociale, va atrage mînă de lucru de la zeci și sute de kilometri. Să ne gîndim ce s-ar întîmpla dacă nu s-ar construi aci noi industrii. În decursul viitorilor zece ani, să spunem, orașul nostru ar putea absorbi doar vreo 2 000 muncitori, funcționari și tehnicieni. Socoteala e simplă: anual, ies la pensie cam 200 de oameni, așadar, s-ar crea mai puține locuri de muncă decît sporul natural al populației! Fără a mai vorbi de faptul fundamental că mecanizarea *agriculturii în Bărăgan* — ca și în alte regiuni ale țării — eliberează un număr crescînd de brațe de muncă. Or, și ele vor fi atrase de noul combinat.

Mai există alte aspecte. Orașul dispune de condiții de transport deosebit de favorabile.

Priviți harta României. Urcînd pe Dunăre în amonte de Brăila și Galați, pînă la Giurgiu, nu întîlnești nici un oraș important, cu excepția, poate, a Olteniței. Dezvoltarea accelerată a Călărașiului, datorită combinatului, va impulsiona viața economică și socială a unei zone întinse. Orașul, el însuși, va avea o populație predominant muncitorească și o masă compactă de tineret studios. De pe acum, din 50 000 locuitori circa 11 000 sînt elevii de la diverse școli, *dar rețeaua de învățămînt* se va lărgi în anii imediat următori. Se va schimba deci, radical, configurația economică, socială și culturală a Călărașiului.

În prezent este în curs de definitivare schița de sistematizare a orașului, asupra căreia își pune pecetea viitoarea construcție a combinatului siderurgic. Orașul se va extinde pe verticală: P+4, P+8, P+10, strada București își va dubla lărgimea cu patru *benzi de circulație* și va fi încadrată cu blocuri. La anul va începe construirea unui spital cu 400 paturi — veste îmbucurătoare *pentru* cetățeni, care, pe drept cuvînt, se plîngeau de supraaglomerarea vechiului spital, datînd de aproape un secol.

În anii următori își vor deschide porțile și alte întreprinderi, o centrală de termoficare etc., centrul de greutate reprezentîndu-l însă combinatul siderurgic.

Orașul se dezvoltă, așadar, într-un ritm rapid. Poate vom face și un film care să oglindească metamorfoza sa. Din trecut nu avem decît fotografii. Bunăoară, aceasta de pe biroul meu. Strada principală: dughene, două trăsuri, o lume pestriță, nevoiașă, *trăind* fără speranță și fără perspectivă, de azi pe mîine. Deseori privesc această imagine a Călărașiului copilăriei mele. Este o realitate trăită și, deși n-au trecut mulți ani de atunci, mi se pare desprinsă dintr-un alt ev. Combinatul va deschide un capitol nou. Trebuie să ne grăbim să filmăm totul, ca să nu ne trezim că orașul s-a transformat din temelii înainte ca să terminăm filmul, fiindcă, vedeți dumneavoastră, Călărașiul este un oraș care se grăbește, și viitorul bate la ușă».

MAREA NOUTATE ÎN BĂRĂGAN: ANUL ACESTA A FOST UN AN BUN, DEȘI A FOST RĂU

Ascultîndu-l pe Ștefan Enescu, secretarul comitetului de partid și primar al comunei

Călărașiul intră în ritmul trepidant al ultimului pătrar al veacului. Locuitorii molcomului oraș de la Dunăre discută cu aprindere despre poluare, metalurgie, laminoare. «O să ne mute pe toți la bloc?»

Noutăți de la Ștefan cel Mare cel din Bărăgan.

Săveni, județul Ialomița, afli mult mai mult despre Bărăgan '74 decît consultînd vrafuri de statistici.

«...Noi, oamenii Bărăganului — spune el — trăim un moment de răscruce. Firește, nu pot vorbi decît în numele celor din Săveni, dar nu trăim izolat, și experiența noastră este, într-o măsură, și a altora. În Bărăgan se întîmplă un lucru nou. Atît de nou, încît aproape nu ne vine a crede: pentru prima dată de cînd noi, părinții, bunicii și străbunicii lucrăm acest pămînt, putem nădăjdui în recolte bogate, **indiferent ce s-ar întîmpla.**

Anul acesta a fost un an bun, deși a fost rău! De fapt, aceasta-i marea noutate. A fost o secetă cumplită, în unele privințe asemănătoare cu cea din 1946, și totuși am scos-o la capăt. Am avut o explozie de roșii, am udat porumbul precum varza în grădină — cum spunem noi — și am recoltat 10 000 kilograme știuleți la hectar. Departe de record, totuși e bine, chiar foarte bine, avînd în vedere condițiile vitrege. Am izbutit mulțumită îngrășămintelor chimice și irigării: anul acesta, din 7 000 hectare am irigat 5 500 hectare, cu o sută de aspersoare. Să nu vă închipuiți că totul a depins de mașini, de motopompe și aspersoare. S-a deschis capul la oameni! Acum 3-4 ani, spuneau: «Azotați? Fleac. Parcă la tata acasă aveam azotați!» Cît despre irigații, nici ele nu mergeau cum trebuia, la început: canalele se mai rupeau, interveneau defecțiuni la agregate și nu ne pricepeam să le remediem. Așa că în adunarea generală a cooperativei unii murmurau: «Ce rost au cheltuieli pentru drăcoveniile astea? Și așa nu curg banii gîrlă la noi! Dacă mai investim în aspersoare și alte alea, ce mai rămîne pentru noi?»

Pe atunci, la culesul porumbului aveam dificultăți. Unii, după ce-și asiguraseră un minimum de grîu și porumb necesar pentru iarnă, «trăgeau pe dreapta» și se angajau temporar la I.A.S., cu 60 lei pe zi, mult mai mult decît luau la noi. Eu, ce era să fac? Plecam în Moldova după oameni. Pînă la urmă tot ieșeam în iarnă și cooperativa, una peste alta, progresa, se dezvolta, dar mai încet decît vrerea și nevoile noastre.

Acum lucrurile s-au schimbat. Dacă dimineața în zori veniți în fața sediului cooperativei veți vedea adunați acolo 600 bărbați și femei gata de muncă. Practic, toată populația comunei. Acordul global a adus un suflu nou, oamenii se simt cointeresați material într-o măsură mult mai mare decît în sistemul zi-muncă, în care luau și munceau cu toții cam de-a valma. Acum se mai întîmplă un fapt. Să vă dau un exemplu. La Platonești locuitorii sînt prin tradiție ceferiști. La culesul porumbului și grîului, șeful depoului C.F.R. știe că-l paște un necaz: toți ca unul își cer concediul legal de odihnă pentru a veni în comuna noastră ca să-și ajute rudele. Tot așa, și muncitorii de la fabrica de cărămidă din Țăndărei. Chiar dacă nu iau toți concediul deodată, se reped aici în orele și zilele libere pentru a-și ajuta părinții, frații și surorile în toiul muncilor agricole.

Firește, doar cu acordul global n-am fi ajuns unde am ajuns azi dacă nu aveam mașini, apă, îngrășăminte. Anul acesta oamenii s-au bătut pe îngrășăminte chimice, nu au mai strîmbat din nas. Asta pentru că am devenit mai bogați și am putut să dăm mai mulți bani la cooperatori și, concomitent, să facem investiții importante, fără un leu datorie la bancă! Practic, nici nu se mai poate discuta la noi despre producții mici. Am spus-o și îmi place s-o repet: avem de toate, oameni, îngrășăminte, irigații, glorii — vreau să spun, combinele C-12. Nici la grîu, nici la porumb nu mai are ce să se întîmple! Puteți să tipăriți aceasta, căci nu mi-e teamă că o să mă fac de rîs.

Poate cel mai mult mi-am dat seama de schimbările pe care le-am trăit anul acesta cînd am mers pe cîmp pentru a urmări mersul lucrărilor în nopțile de vară. Pe la 15 iulie s-au întors în sat copiii și tinerii plecați la școli și și-au ajutat părinții la cîmp, avînd grijă de aspersoare noaptea. Pentru ei era un fel de distracție. Nu e vorba numai de muncă fizică, ci și de îngrijirea mașinilor: trebuie să știi să pornești motopompele, să le întreții, să le alimentezi, să le reglezi turația și presiunea, să controlezi uleiul, să amorsezi și cîte altele, și tineretului de azi îi place tehnica. Dar nu-i numai asta. Noaptea, de la bateria motopompei ei au tras fire, au aprins beculețe și au dansat la muzica tranzistoarelor. Aveau tot timpul, căci motorul trebuie îngrijit doar la răstimpuri și coloana de irigație nu trebuie nici ea mutată în fiecare sfert de oră. Așadar discutau, dansau, rîdeau. Eu distingeam becurile în noapte, îmi ajungeau la ureche șoapte, frînturi de melodie, auzeam duduitul surd al motopompelor, simțeam cum pămîntul soarbe apa și îmi ziceam: acesta-i noul Bărăgan».

LA ȚĂNDĂREI, CINECLUBUL FIXEAZĂ ISTORIA PE PELICULĂ, OAMENII O FAC

— Tovarășă învățătoare, dacă se deschide fabrica de zahăr și dacă vor veni atîția muncitori și tehnicieni, unde vor mai învăța copiii lor?

Elevii învățătoarei Tudorița Marinescu de la școala generală din Țăndărei sînt îngrijorați. Li se arată că nu-i nici un pericol, cei mari au prevăzut totul și cei mici nu vor rămîne fără învățătură. Întrebarea este însă caracteristică, oglindind traiectoria actuală a Țăndăreiului care, dintr-un tîrg oropsit, se transformă într-un oraș cu o industrie proprie. «Vom depăși și Feteștiul!», spun cu mîndrie cei din Țăndărei. Dacă, în necunoștință de cauză, cineva va zîmbi citind această ultimă frază, o va face cu păcat. Însăși existența unei rivalități Fetești-Țăndărei pe linie industrială — ca să zicem așa — constituie o ilustrare grăitoare a metamorfozelor ialomițene. În adevăr, Țăndăreiul trăiește din plin febra industrializării. Fabrica de zahăr în construcție polarizează atenția tuturor, de la mic la mare.

În pauzele dintre ore la școala generală nr. 1, profesorul de română Eugen Romeci adresează colegilor o invariabilă întrebare: «Știți voi ce înseamnă pentru noi fabrica de zahăr? Magazine. Extinderea gării. O nouă șosea asfaltată». Și lista binefacerilor viitoare continuă.

Elevii din clasa a III-a se frămîntă în legătură cu «necesarul» de săli de clasă și apoi reclamă în cor: «Vrem să vizităm și noi șantierul. L-am văzut doar de departe, dar nu ne lasă să intrăm. Zice că sîntem prea mici». «Noi ne vedeam de păpuși la vîrsta lor — comentează învățătoarea — iar pe ei îi pasionează fabrica de zahăr».

Sudorul Toma Mihai de la industria locală adaugă o filă la cronica nescrisă a fabricii care nu există: «Luni au plecat 30 de băieți și fete din Țăndărei la Brașov și Giurgiu, la cursuri de șase luni pentru laboranți și operatori. Vor lucra la fabrica de zahăr».

Cineclubul căminului cultural a fixat pe peliculă baterea primilor țăruși ai topometrilor și primii pași ai șantierului.

Spitalul cu 140 de paturi se încălzea cu lemne, acum are calorifer. Dacă nu erau mecanicii de la șantier...

Țăndăreiul ducea lipsă de apă potabilă. Pentru viitoarea fabrică s-au forat puțuri, s-a construit o stație de epurare a apelor reziduale. Rețeaua de canalizare a orașului va fi racordată la noua stație și orașul va dispune de apă din belșug.

Președintele C.A.P.-Săveni — o comună apropiată — își freacă mîinile de bucurie: «Vom avea tăiței de sfeclă de la fabrică pentru vacile noastre. Abia acum o să arate și ele ce pot».

Primarul Țăndăreiului, Jean Dușu, consideră fabrica prin prisma cifrelor: o investiție de mai multe sute de milioane lei. Alte cîteva sute de milioane. «Încet, încet, ne apropiem de miliard. Cine și-ar fi închipuit că Țăndăreiul... Șantierul merge bine și fabrica de zahăr va intra în funcțiune în 1975. Pînă în 1980 trebuie să construim o mie de apartamente doar din fondurile de stat. Nu veți mai recunoaște orașul».

Un locuitor anonim conchide: «Asta e politica partidului, asta înseamnă industrializare».

SĂ NU UITĂM SĂ IUBIM TRANDAFIRII

Nu demult, odată cu venirea gerului, s-au ofilit vestiții trandafiri roșii care se revarsă generos pe străzile Sloboziei. Acești trandafiri au o istorie a lor care merită să fie povestită la loc aparte și o vom face cu alt prilej. Ei vădesc dragostea de frumos, o întreagă filozofie edilitară pe care am auzit-o de multe ori repetată de către fostul primar, actualul secretar al Comitetului județean P.C.R., Gheorghe Glodeanu: «Oraș fără flori nu poate exista».

Aci nu este vorba de o floare, de o sută, sau de o mie, ci, cum spuneam, de o concepție mai largă. Trandafirii roșii, ai Sloboziei, dincolo de existența lor materială, îmbracă un caracter de simbol al noului oraș.

Acum cîtăva vreme a murit la Slobozia moș Dumitru, care, o viață întreagă, a trudit în fostul parc al orașului. Toată energia lui acolo și-a cheltuit-o. Poate că în trecut munca lui n-a fost prețuită la justa valoare, dar de cînd cu trandafirii sfatul lui era adeseori căutat și ascultat. Cînd a murit, consiliul popular i-a făcut coroană și fetele de la Spațiile verzi și alți cetățeni — nici rude, nici prieteni, doar cetățeni — l-au condus pe ultimul drum. Au înțeles că trebuie să învățăm să iubim trandafirii. Slobozia...

Orășelul în care pînă nu demult meseriile de bază erau cele de potcovar, pieptănar, rotar, muzicant, vînzător de sorcove, se pregătește pentru un nou salt în viitorul cincinal: dublarea capacității combinatului de îngrășăminte chimice, construirea a cinci-șase mii de apartamente. Este Slobozia care înainte vreme se chema Vaideei și unde acum, pe strada Matei Basarab 107. într-un local renovat (să se fi vîndut și aici sorcove?), am citit următorul anunț cu litere de-o șchioapă: «Service calculatoare. Sînt la combinat. Vin imediat».

LIONEL NIȚESCU ■

Să întîmpinăm noul an cum se cuvine... Imagine simbolică, la fel de adevărată și de grăitoare pentru Bărăgan '75 ca și pentru întreg întinsul țării.

ACUM, LA SFÎRȘITUL LUI 1974, EI, ENERGETICIENII, POT SPUNE CĂ ANUL 1975 A ÎNCEPUT BINE

...A fost un viscol puternic, zăpezile s-au așezat peste oraș, cablurile electrice s-au rupt și în casele dumneavoastră s-a făcut întuneric. Întuneric și tăcere. Pentru că s-au stins și aparatele de radio, s-au stins televizoarele. Nu, nu v-a cuprins panica, pentru că la urma urmei știți cine sînteți și unde vă aflați. Doar un nelămurit sentiment de neliniște. Întrebați ce s-a întîmplat și mai puțin așteptați un răspuns. În schimb vă interesează cu adevărat «cît durează? cînd se repară?». Și întîmplarea vă afectează, reușește să vă indispună, o țineți minte și o *comentați cu ocazia recompunerii scenelor* de familie.

Lumea modernă creează asemenea deprinderi de viață și obiceiuri la care, dacă ne adaptăm foarte repede, din mers și fără multe explicații, renunțăm în schimb foarte greu. Inginerul Săndulescu Sergiu, director tehnic al Institutului de cercetări și modernizări energetice, îmi dă dreptate să cred așa. Cu atît mai mult cu cît el extinde această imagine de la individ și familie la nivelul unei țări!

«Îmi dați și dumneavoastră dreptate să cred așa, întrucît noi realizăm prin cercetare aplicativă aparate și echipamente, pentru mărirea gradului de siguranță și ridicarea nivelului tehnic al exploatării instalațiilor din întreg *sistemul energetic național*». «Am reținut: cercetare aplicativă». «Da. Unitatea noastră a luat ființă ca Întreprindere pentru raționalizarea și modernizarea instalațiilor electrice — IRME, cum îi spuneam noi pe *scurt. Prin contopirea cu Institutul de cer*cetări energetice a rezultat ICEMENERG-ul de astăzi. Schimbarea a avut loc încă în cursul anului trecut, cu toate că în cartea de telefon pe 1974 ni s-a spus tot întreprindere. De fapt sîntem un institut oarecum de avangardă, în care cercetarea este dublată de producție. Repet: de producție, nu de microproducție cum s-ar putea înțelege luînd noțiunea de institut în accepțiunea ei mai larg răspîndită».

Documentele Congresului al XI-lea prevăd pentru *anul* 1980 o producție de energie electrică de 40 de ori iar pentru 1990 de 66 de ori mai mari decît aceea a anului 1950. Peste 60 la sută din această producție se va obține prin centralele hidroelectrice (17 la *sută, față de 8 la sută cît reprezentau în* 1970) și prin termocentralele pe lignit (44 la sută, față de 21,7 la sută în 1970). În același timp va scădea ponderea combustibililor lichizi, de la 61,6 la sută în 1970 la 30,2 la sută în 1980. Cifrele exprimă concis ideea folosirii cît mai raționale a resurselor naturale de care dispunem. În întîmpinarea acestei idei, ICEMENERG-ul vine cu preocuparea de a găsi în timp scurt soluțiile cele mai bune. La Mintia, de exemplu, la ora actuală se folosește cărbune din Valea Jiului. Înlocuirea huilei cu lignit, operație care ar urma să se facă, nu este posibilă însă decît prin amenajarea și adaptarea instalației la acest nou combustibil. Cercetările, aflate acum în curs de desfășurare, se vor încheia *în prima* parte a *anului* 1975. Se *fac măsurători* pentru a determina în ce măsură focarul în care arde cazanul permite folosirea lignitului, se studiază posibilitățile de revizuire a instalației de preparare a cărbunelui, fără a fi uitată nici rețeaua de țevi care atinge cîteva sute de kilometri.

Se înțelege, așadar, de ce directorul Săndulescu avea dreptate să spună că laboratorul institutului este, de fapt, sistemul energetic național. Tot de la el aflam că puterea electrică este, din păcate, de două feluri. Pe una o înțelegem cu toții, și ea se exprimă în Kilowați sau în cai-putere. Dar mai există și puterea reactivă, care, după cum spun specialiștii, face numai necazuri. Soluția ar fi scăderea acestei energii la generatoare, adică acolo unde se produce. Numai că, micșorînd-o pe generator, acesta începe să

Aici, în atelierul confecţii-metalice, se fac panourile sinoptice şi pupitrele dispecer ale tablourilor de comandă pentru hidrocentrale.

funcţioneze instabil, «tinde să iasă din centrală», cum se zice, cu alte cuvinte oamenii riscă să-l distrugă. Ei trebuie să ştie cu exactitate cît se pot întinde, în jos, în producerea limitată a acestei energii reactive, în aşa fel încît să nu iasă din funcţiune generatorul, a cărei pornire este o poveste întreagă. Ori cei de la ICEMENERG stabilesc tocmai acest lucru, evitînd procedeul costisitor de a monta undeva pe circuit devoratori de energie reactivă. Acest pas ei l-au făcut deja, şi l-au făcut cu dreptul la Porţile de Fier, fiind în curs de a da şi altora asemenea instrumente de control. Adică asemenea elemente de interzicere a greşelilor.

Aici, pe bulevardul Energeticienilor nr. 8, pe platforma energetică Bucureşti-Sud, unde oraşul pare că e desenat, într-una din secţiile de producţie ale ICEMENERG-ului poţi citi: «Echipa tov. Olteanu A. se angajează ca în luna decembrie 1974 să realizeze planul cu 113 la sută». Ceva mai încolo: «Echipa tov. Stereciu Nicolae...». Bălan Constantin, şeful atelierului confecţii metalice, mă face să înţeleg că astfel planul de producţie ajunge la fiecare om cu sarcini precise. Ca să ştie fiecare ce are de făcut, zice el, şi-mi arată cum în atelier se face partea mecanică a panourilor de comandă pentru hidrocentrale. Şi cum este acela de la centrul dispecer din Piatra-Neamţ, datorită căruia — pentru simplul fapt că l-am văzut — maistrul Bălan este dispus să mă considere aproape un prieten «Ce spun oamenii? E bun, nu? Ţine în mînă toată Bistriţa, toate centralele — 13 — cîte sînt. Acum facem acelaşi lucru pe Argeş, urmînd ca la momentul oportun să atacăm Oltul şi Someşul».

Alături, la secţia montaj electric, este o linişte desăvîrşită. Aş crede că mă aflu în sala de lectură a unei biblioteci dacă, în locul cărţilor, nu aş vedea pe mesele de lucru bobine, semiconductori, diode. Zeci de femei — mai mult tinere — concentrate în a-şi urmări lucrul mîinilor lor cu mişcări scurte, precise. De undeva, dintre ferestrele care se înşiruie ca nişte coloane de lumină, răzbat ritmurile calde ca o amintire şi puţin demodate ale unui tangou. Atît de încet încît abia să le poţi auzi. Este o secţie cu complexitate mare, îmi spune inginerul Dan Corneliu. Toţi oamenii sînt calificaţi. Există, de asemenea, un colectiv de ingineri care rezolvă operativ toate problemele de complexitate tehnică deosebită. Se produc, aici, echipamente de telefonie şi de translaţie a impulsurilor, precum şi dispozitive de telealarmare, care au rolul să sesizeze dispecerii. În plus, pentru sporirea gradului de mecanizare şi automatizare a centralelor şi staţiilor electrice, s-a început deja un program pentru urgentarea asimilării releelor de protecţie. Aceste relee avînd — pentru sistemul energetic naţional — rolul siguranţelor din casele noastre. O asemenea instalaţie măsoară, face calcule în interiorul ei, determină cît de gravă e o defecţiune şi unde s-a petrecut ea, izolînd-o rapid şi total (şi, ar trebui reţinut ca un exemplu, un defect de 400 kV trebuie eliminat într-o zecime de secundă!). Producerea acestor instalaţii de către ICEMENERG a însemnat renunţarea la un efort valutar deosebit de mare. Şi acţiunea continuă, pentru ca în cîţiva ani să avem numai relee româneşti. Care, după părerea specialiştilor, sînt foarte bune!

Cei peste 2 000 de oameni de la ICEMENERG se mîndresc cu faptul că n-au folosit pînă acum nici o licenţă străină. Deşi asta nu înseamnă că au făcut descoperiri epocale. Înseamnă, pur şi simplu, că pe de o parte au dat mai multă viaţă sectorului lor de cercetare, iar pe de altă parte că au început să colaboreze cu tot mai multe unităţi ale industriei noastre. Pentru că, nu este greu de înţeles, acţiunea de modernizare a instalaţiilor energetice nu devine posibilă decît într-o economie naţională deja dezvoltată, ajunsă la maturitate. Pînă într-o vreme, după cum îşi amintesc, lucrau cu piese mecanice, care presupun uzură. Să zicem o lamelă care, desigur, tot îndoindu-se sfîrşea prin a se desprinde în interiorul instalaţiei, punînd-o în afara funcţionării. Cum arătam, aceste piese au fost înlocuite însă integral cu elemente statice: tranzistori, semiconductori. Ceea ce poate să însemne la urma urmei că însăşi acţiunea de raţionalizare şi modernizare a instalaţiilor electrice a trebuit să fie modernizată, în funcţie de rafinamentul şi subtilitatea mijloacelor tehnice pe care şi le-a cîştigat economia noastră. Întreprinderea de piese radio şi semiconductori Băneasa, ca să ne oprim la acest nume, nefiind decît un singur exemplu dintre alte zeci şi sute cîte s-ar putea da.

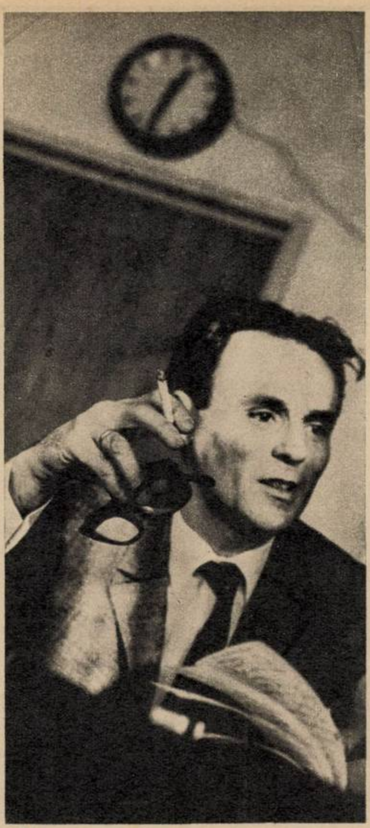

Directorul Sergiu Săndulescu: «Sîntem un institut oarecum de avangardă...»

Fotografii de ION PREDOŞANU ■

Sarcinile de plan pe primii patru ani ai cincinalului le-au încheiat pe 30 iulie, iar depăşirile — numai pentru 1974 — sînt de 17 la sută faţă de prevederile iniţiale. În acelaşi timp în care produse ale ICEMENERG ului ajung pînă în Bangladesh iar specialiştii îi sînt solicitaţi în Egipt sau în Algeria, cei rămaşi acasă pregătesc gospodăreşte producţia anului viitor. Printr-o aprovizionare care de data aceasta se speră să fie perfectă, prin întocmirea unor documentaţii ferme, care să nu mai necesite corecturi pe parcurs, prin introducerea unor tehnologii noi (folosirea circuitelor imprimate). Întrucît socotesc că «n-au făcut tot ce e necesar şi e posibil de făcut», şi-au alcătuit un program de ridicare a productivităţii muncii pentru 1975, numai depăşirea de plan în această privinţă urmînd să fie de 19 la sută. Ceea ce reprezintă o creştere cam de trei ori mai mare decît — de la an la an — pînă acum. Aceasta în condiţiile în care institutului — autor, la ora actuală, a peste 150 de sortimente de produse diferite — îi vor reveni în anul următor mai mult de 60 de poziţii din planul de produse noi şi modernizate.

După cum se ştie, Decretul Consiliului de Stat din noiembrie 1973 cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice şi de gospodărire mai judicioasă a combustibilului şi energiei, prevedea: «Ministerele, comitetele executive ale consiliilor populare judeţene şi al municipiului Bucureşti, centralele, întreprinderile vor lua măsuri pentru întocmirea bilanţurilor energetice pe utilaje, instalaţii şi pe întreprindere, pînă la 31 decembrie 1974». Întocmirea acestor bilanţuri, care reglementează consumul şi închid — cum se spune — robinetele risipei, vin gînd la gînd cu o mai veche dorinţă a celor de la ICEMENERG. Tot aşa cum au primit cu satisfacţie prevederile potrivit cărora, în anii următori, consumul de energie primară şi de energie electrică la mia de lei venit naţional se va reduce continuu, în tendinţa de a se situa la nivelul ţărilor avansate din punct de vedere economic. În acest sens, ei au reţinut cu exactitate ceea ce secretarul general al partidului sublinia în Raportul prezentat celui de-al XI-lea Congres: necesitatea unor măsuri hotărîte în vederea reducerii cheltuielilor de producţie, astfel încît în cincinalul următor acestea să scadă cu 6,5–7 la sută. Pentru că, după cum este îndeobşte cunoscut, în structura acestor cheltuieli consumurile de combustibil şi energie ocupă un loc de toată însemnătatea!

Cu cine ne comparăm? Aceasta poate să fie, acum, întrebarea — după opinia lor. Întrebare care trebuie să rămînă valabilă atît timp cît decalajurile dintre consumurile de pe plan mondial şi cel intern nu vor dispare. Dovadă că îi interesează problema, este că nu s-au grăbit să uite — de exemplu — o informaţie apărută în urmă cu două luni de zile în presa centrală: darea în folosinţă, la Fieni, a primelor capacităţi de producere a cimentului care consumă cu 40 la sută mai puţină energie decît utilajele de pînă acum!

Oamenii de la ICEMENERG au dreptate: tocmai faptul că am atins un anumit nivel de dezvoltare face posibil gîndul de a fi mai economi, de a vrea să producem mai mult, de mai bună calitate şi la un preţ mai scăzut. Avem, nu încape îndoială, o gîndire proprie, prin care putem crea tehnologii noi, consumatoare raţionale şi de mare randament ale energiei. Din punctul de vedere al acestei răspunderi care trebuie să fie totală şi unanimă, directorul Săndulescu Sergiu îmi amintea că energia însăşi, la urma urmei, se produce pe seama unui consum de energie şi combustibil. Iar în această privinţă se poate spune că «deşi n-am ajuns la nivelul tehnologic cel mai înalt, consumul este comparabil cu cel din ţările dezvoltate industrial».

Iată, aşadar, că energeticienii ştiu să fie exigenţi cu alţii numai în urma exigenţei cu ei înşişi. La ICEMENERG, fie la sediul din Bucureşti, fie la cele două subunităţi ale institutului — din Sibiu şi Craiova — oamenii au deopotrivă convingerea că istoria — istoria acestor zile şi a acestor ani — nu este nici birocraţie şi nici excursie de agrement prin timp, ci în primul rînd muncă, răbdare, curaj, pasiune şi poate, nu de rare ori, sacrificiu. Avansul pe care l-au luat garantează din plin pentru înfăptuirea planului cincinal în patru ani şi patru luni, aşa cum şi-au propus. În plus, pentru a da un ultim exemplu, dorinţa lor de a face nu în 1976 — cum era prevăzut — ci încă în 1975 echipamentele de telemecanizare ale staţiilor Constanţa-Nord şi Tulcea, arată că principiul «ce poţi face azi nu lăsa pe mîine» a devenit cu mult mai cuprinzător: «ce poţi face anul acesta nu lăsa pentru anul care vine». Aşa se şi explică de ce, acum, la sfîrşitul lui 1974, oamenii de la ICEMENERG pot spune că anul 1975 a început bine.

DUMITRU ELIADE ■

---

gînduri de anul nou

şi pentru scriitori programul partidului este un program de muncă

A devenit tradiţional ca la începutul fiecăror cinci ani să ne propunem să visăm ceea ce şi realizăm, cu eforturi e drept, cu o înverşunare ce nu e pricepută pretutindeni, poate şi din invidie şi neînţelegere. Cifre, planuri, prefigurări ale unor uzine viitoare, ale unor faimoase locuri unde se zăgăzuiesc cu îndrăzneală forţele oarbe ale naturii care e silită să ne dea căldură, electricitate şi un confort către care noi tindem încă de la începuturile socialismului, fără pudoare, cinstit, energic, spus bărbăteşte. În această magnifică anunţare a unităţilor noastre industriale viitoare ce vor înflori pe trupul Patriei ca o erupţie de optimism, întărindu-ne pe toţi şi dîndu-ne o zestre fermă, locul artei, împotriva unor pesimişti, se află acolo unde ştiam cu toţii: între necesităţile cele mai stringente ale societăţii. Voci lătrătoare vorbeau despre o scădere a interesului faţă de plastică, muzică sau poezie, de preponderenţa tehnologiei; falsă opunere! Într-o lume a tehnicii mai mult ca ori unde este nevoie de cîntec. Vreau să spun că aceşti profeţi ai fumului şi roţilor s-au înşelat amarnic. Locul artelor este şi el preponderent şi nu e de închipuit o sărbătoare a triumfului final al socialismului exprimată numai prin producerea de maşini şi de industrii. Sigur că ele, aceste maşini, uşurează mult viaţa semenilor noştri şi noi le producem tocmai pentru a crea mai mult timp liber oamenilor ce s-ar dedica atunci, cu şi mai multă sîrguinţă, educării spiritului, poeziei şi teatrului, muzicii şi picturii. E drept că Platon alungase din Republica lui ideală pe poeţi, dar asta era numai o răutate adresată unor contemporani ce-l şicanau. Mi se pare că din paleolitic şi pînă astăzi, alături de plug şi armă a existat un condei. Fără acest instrument de scrijelat, umanitatea ar fi fost lipsită de memoria ei numită istorie. Cine speră că toate faptele epocii noastre vor fi exprimate numai de produsele finite ale cutărei uzine se înşală. Tehnologiile se demodează ca fustele, scrisul, nu. Că acestui scris i se cere să exprime realitatea creării unei societăţi în care echitatea este legea de bază, asta e cu totul altceva. Scamatorii de cuvinte nu agreează desigur limitele unui oarecare realism strîmt, cum nici noi nu agreăm un realism utopic, încărcat cu optimism de paradă, dar asta nu înseamnă că vrem să facem din chipul omului de lîngă noi o caricatură demnă de plîns. În documentele Programului partidului se scrie negru pe alb că e vorba înainte de toate de apărarea şi consolidarea acelui umanism ce caracterizează lupta şi filozofia noastră, şi cu asta am spus tot.

În felul meu, ca scriitor, nu mă simt deloc o muscă la arat în mijlocul unor lucrători cu mintea şi cu instrumentul de bătut fierul; adevăratul creator nu a fost şi nu va fi niciodată un lăutar căruia trebuie să i se pună o sută de lei pe frunte ca să scrie sau să cînte. Scrisul este la rîndul său o disciplină de fier, ca orice disciplină a muncii. Scrisul are ore fixe şi perioade aspre ca la turnarea metalelor şi cine crede că a umple hîrtia este numai un divertisment se înşală. Există în ţarcul nostru destui grafomani şi, de ce n-am spune-o, şi impostori, dar am vrea, odată pentru totdeauna, să nu fim nicio clipă confundaţi cu cerşetorii de cafenea, cu epavele cîrciumilor periferice şi cu îngălaţii versificatori ce se mai găsesc aiurea. Opera unui scriitor adevărat, şi asta mai ales într-o societate dedicată fericirii omului, produce cît o uzină bine utilată, fără reparaţii capitale, fără să se demodeze sau să aibă nevoie de ajutorări postume. Uzina Eminescu va aduce ţării, în vecii vecilor, produse morale inestimabile, ca să nu mai vorbim de cele materiale ce atît îngrijorează pe unii contabili invidioşi. Uzina Caragiale, Uzina Creangă, Uzina Arghezi, Uzina Sadoveanu, Uzina Rebreanu şi alte uzine literare au îmbogăţit ţara şi vor continua s-o îmbogăţească. Faptul că în măreţul Program al Partidului artele au fost puse la loc de cinste închide gura triştilor ciocli ai culturii care din cînd în cînd inventează crize şi divorţuri între factorul statal şi artist. În comunism omul de litere, pictorul, sculptorul, dansatorul şi omul de ştiinţă se află acolo unde merită. Dacă cineva crede altfel o face pe propria-i răspundere.

EUGEN BARBU ■

DE ZECE ORI ANUL NOU PE LOCOMOTIVĂ

N-aş putea să precizez dacă urcîndu-mă aici, adică în cabina unei locomotive electrice 040-EC1, am încălcat vreun regulament al căilor ferate, dar pot să susţin, cu mîna pe inimă, că am coborît de acolo, după o jumătate de *oră de mers şi o jumătate de oră de discuţie*, cu emoţie în suflet şi în condei.

Cu sau fără voia noastră, atunci cînd aducem în discuţie viaţa unui mecanic de locomotivă ne gîndim aproape automat la un vlăjgan murdar de ulei şi de cărbune, dar ăsta-i numai un fel de a pune problema. Un fel învechit, amintind personajul care conducea locomotive cu aburi, în *urmă cu ceva ani*, adică pe vremea *cînd maşinile cu* aburi traversau ţara în lung şi-n lat, cărînd oameni şi cărînd mărfuri. Astăzi, situaţia este cu totul alta şi mecanicul din faţa mea, Ion Bonghez după nume şi bucureştean după naştere, recunoaşte schimbarea, susţinînd că meseria lui s-a înfrumuseţat odată cu introducerea dieselelor şi a electricelor, locomotive în care te simţi ca în carlinga unui avion.

Om cu cefereul în neam şi în sînge, Ion Bonghez nu exagerează decît în limita normalului. Locomotiva sa, pe care a botezat-o Bobică, după iubire şi după obiceiul mecanicilor titulari de a da un nume maşinii cu care bat drumurile de fier, are o cabină care chiar aminteşte de carlinga unui avion. Zeci de aparate de bord, zeci de mecanisme şi instalaţii, de conducere sau de vigilenţă, cum zice, indicatoare şi cadrane, toată înzestrarea tehnicii moderne şi, în plus, reşou şi chiuvetă, frigider şi ventilator, scaune confortabile şi — vă rog să mă credeţi — aprinzător automat pentru ţigări.

Deduc că într-o asemenea cabină, la cîţiva metri deasupra terasamentului, pe patru roţi motoare şi la o viteză care poate ajunge, după puterea locomotivei şi după carte, pînă la o sută şaizeci de kilometri la oră, nu este foarte greu să-ţi faci meseria, s-o îndeplineşti bine şi conştiincios. Îi spun asta, în vreme ce maşina se scurge lin către depou. Nu prea are timp de vorbă, comunică monosilabic cu ajutorul său, Ilie Cocan, «două galbene bune», «roşu pe stînga», dar mă aude şi zice da, dar pînă aici drumul este foarte lung...

Acest drum a început pentru Ion Bonghez ca fochist. A trecut apoi pe la şcoala de mecanici şi prin lungi stagii de manevră şi marfă. În 1960, Bonghez a ajuns în Depoul Bucureşti-călători, unde a preluat o locomotivă cu aburi, un Pacific, pe care a lucrat nouă ani, făcînd ucenicie zdravănă în fum şi cărbune, învăţînd pînă la ultima literă groasa carte a unei nespectaculoase meserii. Abia de cinci ani, comunistul Ion Bonghez, fiu de ceferist şi tată a doi băieţi, pe care vrea să-i facă aviatori, urcă zilnic scăriţa unui diesel, aplecîndu-se peste manete, citind aparate de bord dintre cele mai complicate şi străbătînd ţara graţie priceperii sale şi graţie celor două pantografe, adică troleelor, antenele acelea care se ridică de pe locomotivă pentru a face legătura cu reţeaua de înaltă tensiune.

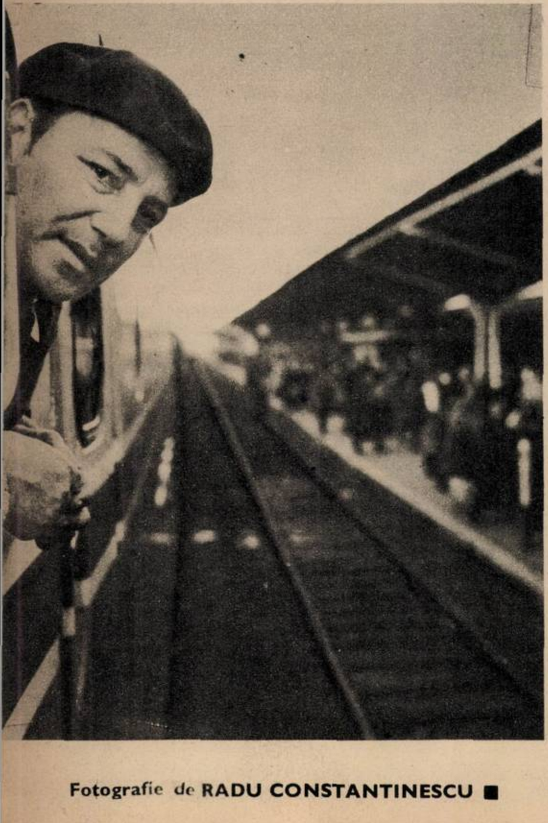

Îmi spune ca meseria asta este mult mai grea decît îşi închipuie lumea, care pune la socoteală doar faptul că este bănoasă şi că un mecanic bun numără la fiecare chenzină mai mult de cincisprezece sute. E o treabă reuşită, adaugă, dar deloc simplă. N-ai voie să bei, n-ai voie să nu fii odihnit, zice, eu mă mir şi mă lămureşte: înainte de fiecare plecare în cursă are loc un riguros control medical. Venim la depou, ne scoatem haina şi ne punem deoparte servieta cu mîncare, apoi intrăm în biroul şefului, zicem *bună ziua şi suflăm în băşică. Cine* a *băut* ceva, s-a ars. În plus, uneori sîntem controlaţi şi acasă. Dacă ne odihnim şi dacă ducem o viaţă regulată.

Îl întreb, după o obsesie gazetărească, unde este partea cea mai dificilă a meseriei. Partea cea mai dificilă, răspunde, se leagă de responsabilitate. Duci după tine mai bine de o mie de oameni. Uneori prin ninsoare, alteori prin ceaţă. Ei stau în compartimente şi moţăie, se gîndesc la ce vor face cînd vor ajunge la destinaţie şi din cabina locomotivei parcă-i văd... Datoria mea e să-i duc la treburile lor sănătoşi şi după orar. Cînd plec de acasă, mă gîndesc la familie, la copii, mă gîndesc la faptul că în meseria noastră nu e loc pentru greşeală. Cînd plec din gară, mă gîndesc la oamenii din tren, la copiii din compartimente, şi-mi zic că între copiii aceştia şi propriii mei copii nu e nici o diferenţă.

Oamenii ajung întotdeauna sănătoşi la destinaţie, dar nu întotdeauna la timp, glumesc. Primeşte provocarea fără nici o grimasă; ceaţa e cea mai periculoasă. Unii cred că noaptea se merge cel mai greu, dar asta-i neadevărat. Cînd e senin, noaptea, locomotiva te duce cu ochii închişi. Pe ceaţă, e nenorocire, nu vezi semnalele, nu vezi la cincizeci de metri. Nu mai ştii cum să dai viteză. Cartea nu spune exact, ea îţi cere doar să te opreşti la timp în faţa primului obstacol. Restul rămîne la mintea şi la experienţa fiecărui mecanic.

Acum, la ora discuţiei noastre, abia a venit cu 508 de la Ploieşti. Mîine, după cum scrie pe fişa de bord, va pleca la Ciceu şi se va întoarce la 13.42, cu 5006. Aşa e mereu. Un du-te-vino fără răgaz pe două şine. În ultima vreme, fiind pe Bobică, adică pe o locomotivă electrică, face mai mult Predealul, nu pentru că ar vrea, ci pentru că asta este secţia sa. O secţie frumoasă, zice, cu un traseu pe care l-a învăţat ca pe o poezie, atît de bine, încît nu-i trebuie decît un pîlc de copaci sau o stîncă mai mare ca să recunoască punctul în care se află. Nu c-ar vrea dînsul să circule mereu către Predeal. Nu e după preferinţe. Cînd îţi vine rîndul, te urci pe locomotivă, tragi o sirenă şi pleci la drum.

E obositor?, îl întreb.

Zice că nu. Asta e viaţa sa. Ştie să facă şi altceva, duce la bază meserie de strungar, cu care a lucrat o vreme la Griviţa, dar îi place să fie mecanic. S-a obişnuit şi n-ar da îndeletnicirea sa pentru nici o alta.

Ajungem cu discuţia la Anul Nou. În anul care vine va începe lucrul între primii. În 1 ianuarie, la ora cinci dimineaţa va semna condica de prezenţă. Dealtfel, continuă nu e pentru prima oară cînd mă prinde revelionul pe *picior de plecare sau chiar pe drum. Cu totul şi cu totul*, eu gîndesc că am făcut vreo paisprezece revelioane pe locomotivă, dar matale, dacă vrei să scrii la revistă, zii că am petrecut zece, e o cifră mai rotundă.

Îl întreb cum a fost anul trecut.

Anul trecut a rămas în depou. Tură de rezervă. Acum doi ani, îşi aminteşte, miezul nopţii de 31 decembrie l-a prins pe drum, înainte de Cîmpina. Împreună cu ajutorul său, la douăsprezece noaptea şi-au făcut o cafea, au băut un pepsi şi s-au sărutat. Au mîncat o felie de tort, adusă de acasă, şi s-au gîndit, îmi spune, la familii, la prieteni. S-au gîndit în clipa aceea la toţi oamenii ţării, aflaţi la casele lor, în faţa unor mese îmbelşugate şi în faţa televizoarelor, bucurîndu-se şi distrîndu-se după un an rodnic. În vreme ce locomotiva tăia noaptea cu o sută de kilometri la oră, s-au gîndit la toţi cetăţenii aceia dansînd şi petrecînd, după obiceiul pămîntului, dar înainte de toate s-au gîndit la oamenii din spatele lor, la călătorii din vagoane, s-au mai îmbrăţişat o dată şi — cu ochii la semnale şi manete — au uitat că Anul Nou tocmai a început.

Abia la Cîmpina şi-au adus aminte. Au coborît pentru o clipă pe peron şi au dat mîna cu impiegatul.

Ehe, zice, revelionul acela a fost plăcut, dar mi-aduc aminte de anul nou 1968. Eram la Buzău, venisem cu un număr şi plecam cu altul, la aproape o oră după miezul nopţii. Ne-am făcut noi socoteala că o să prindem începutul anului la cămin şi că o să apucăm să ciocnim un fund de pahar cu prietenii. Pe la unsprezece, ne-am dus să *ne mai uităm o dată la locomotivă şi am constatat* că pompa de aer a Pacificului îngheţase. Ne-am pus pe treabă şi-am dezgheţat-o cu facla muiată în motorină. Cînd am terminat, murdari ca dracii, ne-am dat jos de pe locomotivă şi ajutorul m-a întrebat, măi, nea Ioane, matale ştii cît e ceasul?! Vreo unşpe jumate, am zis. Ba nu, e douăşpe şi zece, am trecut în anul celălalt. Nu ştiu de ce, dar am simţit atunci că-mi dau lacrimile. Nu-i nimic, băiete, am zis, hai, la mulţi ani şi să trăim cu toţii.

Cobor de pe locomotivă într-un tîrziu. Ion Bonghez, căruia nu-i place nimic mai mult pe lume decît meseria sa şi pescuitul, mai rămîne, pentru o revizie. Ajung la redacţie şi scriu acest reportaj de recunoştinţă nu numai pentru un singur om, ci pentru o meserie. Pentru meseria de mecanic de locomotivă şi pentru oamenii aceştia care, la o oră la care noi sărbătorim cu vin şi sarmale începutul unui nou an, străbat ţara pe maşinile lor, concentraţi, cu ochii nu la ceas, ci la semnalele de cale ferată.

La mulţi ani, acestor prieteni necunoscuţi.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Fotografie de **RADU CONSTANTINESCU** ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

CHEZĂŞIE

Mereu sub vremi, o, ţara mea română,
Ai tot trăit în viitor cu gîndul,
Dar iată că-ţi veni şi ţie rîndul
Poruncă să-i dai clipei: să rămînă!

Schimbîndu-le şi *vremilor orîndul*,
Trec anii, cărămizi din mînă-n mînă,
Ca soarele, adîncul din fîntînă,
Pre astăzi mîinele străluminîndu-l.

Stă în puterea ce din veac ne vine
De-a-l împlini chiar şi pe «peste poate»,
E azi sorocul cel mai bun din toate

Şi pentru holde şi pentru uzine,
Drept chezăşie-a ţării-ntru mai bine:
În comunism inima noastră bate.

NICULAE STOIAN ■

Ierui-ler la ferestrele viitorului

SÎNTEM EGALI ÎN FAȚA APEI, S-O IDENTIFICĂM, DAR S-O APĂRĂM CU CREDINȚĂ

Descoperirea apei abia a început și sfîrșitul acestui proces va fi cel mai mare semn de întrebare ridicat vreodată în fața omului.

O hartă, harta hidrogeologică a țării, pictată în culori ce diferențiază abundența sau, dimpotrivă, uscăciunea rezervelor de apă subterană ale diferitelor regiuni geografice. O hartă comandată nu de știință, nu de imperativul unei cunoașteri abstracte, ci de nevoia concretă a vieții, pe care Gheorghe F. Constantinescu, unul dintre pionierii hidrogeologiei românești, își plimbă privirea cu gîndul celui care știe că pentru fiecare centimetru patrat de culoare sute și mii de oameni au intervenit acolo unde nu știau nimic și nu-i aștepta nimeni pentru a afla totul despre zăcămîntul de apă subterană fără de care nici un proces natural sau industrial nu este posibil.

Într-adevăr apa a început a fi socotită un mineral și considerată ca un zăcămînt. Apa nu este inepuizabilă, inepuizabilă e doar nevoia de apă. Nevoia de apă crește cu fiecare nou cetățean al planetei, cu fiecare nouă casă, cu fiecare reacție chimică, cu fiecare nou șantier. Se înmulțesc procesele vieții, se diversifică și cresc comenzile economiei, ale agriculturii și ale industriei. Dar apa este finită, infectabilă, risipită. Apa este ascunsă. Apa pe care o bem, ca și aceea care întreține viața industriei, cea mai mare parte a ei, circulă sub pămînt.

Fără acest mineral lichid tehnica s-ar autoanihila și tehnica a inventat mijloacele pentru descoperirea lui. Goana după apă a creat, ca să zic așa, din fugă, o nouă știință, hidrogeologia, o știință etalon, o știință barometru pentru starea de progres a unei economii, o știință în care hidrogeologii români, în numai 30 de ani, au devenit lideri de opinie, fac parte dintre șefii unei generații care aleargă nu după aur sau mirodenii, ci după izvoarele veritabile ale eternității: izvoarele de apă.

Izvoarele de apă, această metaforă pe care Gheorghe Constantinescu, la începutul activității, o confunda cu realitatea însăși. «Credeam, poate doar intuitiv, că apa din pămînt are chiar această formă de izvor și cînd porneam s-o căutăm, căutam izvorul. Nici nu eram propriu-zis hidrogeologi. Fiindcă nu puteam fi. Pentru fiecare lucrare întocmeam cîte un dosar. Aveam fiecare cîte unul sau cel mult două. Acolo se găsea toată știința hidrogeologiei românești. Acum avem o adevărată arhivă, prețioasă ca un zăcămînt. Ea conține pentru specialiști mișcarea apelor subterane din România, caracteristicile solului, tot ce se cunoaște și chiar ce nu se cunoaște despre subteranele țării, iar pentru noi, această arhivă reprezintă un fel foarte minuțios de a ne fi înregistrat orele, zilele, lunile, anii. Un colectiv din care am făcut și eu parte a adunat într-o sinteză rezultatele muncii noastre, în realitate ale vieții noastre, și am întocmit o lucrare care — poate nu prin noutatea ei științifică, ci prin utilitatea ei — s-a impus și a fost propusă pentru unul dintre premiile Academiei pe 1973.

O lucrare din care rezultă că necesarul de apă subterană în perspectiva anului 2000 este global acoperit în România. Mai rezultă de asemenea că debitul total exploatabil nu este uniform repartizat pe teritoriul țării, pentru aprecierea modului de gospodărire fiind necesare analize tehnico-economice comparative, în care să intre pe lîngă mărimea debitelor și importanța și urgența satisfacerii necesarului obiectivelor industriale și localităților, condițiile de captare și modul de distribuire a apei.

În fața hărții hidrogeologice a României, Gheorghe Constantinescu, urmărind cu privirea diferitele culori, dezvăluie amănunte aparținînd de-acuma științei dar care pot trezi curiozitatea oricăruia dintre noi și pe care le-am reținut fiindcă nu e lipsit de importanță să știm că Dobrogea, ținutul secetos al țării, este unul dintre cele mai bogate în ape subterane, ape ce curg și se depozitează prin cratere de calcar venind din Balcani; sau, că străbunul Bucur merită a fi stimat cu sufletul curat întrucît Bucureștiul este așezat pe zăcămîntul cu apa potabilă de cea mai bună calitate, cu toate că în Bărăgan, în general vorbind, apa se află la limita admisă a potabilității. Există desigur și regiuni sărace, cu subsol sterp, bătălia pentru apă, dramatismul ei nu este provocat, cel puțin deocamdată, de lipsa izvoarelor, ci de incertitudinile soluțiilor de transfer. Craiova, de pildă a fost mult timp considerată ferită de flagelul numit secetă, fiindcă nimănui nu i-a trecut prin minte că dintr-o oarecare urbe va deveni, și devine în continuare, unul dintre cele mai puternice centre industriale ale țării și subsolul, considerat chiar foarte bogat, apt să asigure alimentarea cu apă a orașului, a cedat, trimițînd edilii undeva pe lîngă Motru, la peste o sută de kilometri distanță. Hidrologia, cu toate progresele ei incontestabile, este, ca orice altă știință, relativă, și nu doar în sensul negativ al accepțiunii, ci și în contrariul acestuia, în sensul pozitiv adică, și ceea ce ieri mai părea insolubil, azi ne face să zîmbim. La Tecuci sau Bîrlad, în Moldova bogată în dealuri, vii și poeți, dar foarte puțin înzestrată în ape, hidrogeologii, forînd dincolo de unde tot ei spuseseră stop! au descoperit noi surse de ape și au găsit soluții optime de transfer. Iașului i se asigură transferul din județul Neamț, Botoșaniul va primi resurse suplimentare din Suceava.

«Sîntem o știință aplicată, remarcă inginerul șef al secției hidrogeologie din cadrul Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare, Florin Mihăilescu, ne dezvoltăm pe măsură ce apare nevoia și numai în legătură cu ea. O știință pentru și în slujba civilizației. Civilizația, se poate spune, este în multe privințe rezultatul apei. Viața însăși este rezultatul apei. Identificîndu-i resursele, așa-zisele izvoare de apă, și punîndu-le în valoare, îi împlinim într-un fel menirea, asigurîndu-i continuitatea. Dezvăluindu-i mișcarea, perpetuitatea, indicăm totodată modalitățile de a o apăra. Pericolul infectării, al exploatării neraționale, există. Sîntem egali în fața apei. Așa cum sîntem egali în fața morții. Apa nu-i o jucărie pe care s-o arunci după ce-ai folosit-o. Apa este unică, ascunsă, și neînlocuibilă. De ea depinde viața noastră, de fapt viața în general. S-o identificăm deci dar s-o apărăm cu credință».

NICOLAE CRISTACHE ■

Apa a început să fie socotită un mineral și considerată ca un zăcămînt.

LA OAȘA, ÎN MUNȚII SEBEȘULUI, ANUL NOU VINE DE LA LOTRU

Lucrătorii de la șantierele hidrocentralelor de pe rîul Sebeș trăiesc în colonii. Miercuri 18 decembrie ningea cu fulgi mici și deși pe toată Valea Sebeșului cu excepția primei colonii care se numește Dobra și se află la 24 kilometri de orașul Sebeș — Alba. Urcînd de-alungul rîului, celelalte trei așezări muncitorești se numesc: Tău, Prigoana, Fetița. Colonia Fetița este așezată în zona cunoscută sub numele Oașa. Cabana scriitorului Mihail Sadoveanu, situată chiar pe fundul viitorului lac de acumulare, va fi demontată și reconstruită mai sus. Satul cel mai cunoscut din zonă poartă numele de Șugag și casele răzlețite ale oierilor pot fi întîlnite la zeci de kilometri una de alta. Pentru a conviețui în conformitate cu legi și norme comune, oierii, conform datinei, coboară duminicile «la porunci». Întîlnirile au loc în haine de sărbătoare așa cum, într-o duminică, părăsind căminul cultural, s-au înșiruit de-alungul șoselei pentru a urmări convoiul fastuos și nemaivăzut al autobasculantelor, camioanelor, buldozerelor, excavatoarelor, cisternelor, tractoarelor și microbuzelor defilînd pe șoseaua principală. Ideea strălucită a unei asemenea demonstrații pe care localnicii și copiii au găsit-o foarte faină se datorează exclusiv inspirației operatorului de film N.V., unul dintre operatorii de film care au vizitat șantierul pentru a imortaliza pe peliculă realitatea reconstituită a deschiderii șantierului etc.

În realitate la deschiderea șantierului n-a fost vorba de un convoi de autobasculante, excavatoare etc. ci de un convoi de trei buldozere și trei rulote-dormitor care au venit nu prin satul Șugag, ci traversînd timp de două zile munții pornind de la Lotru; și n-a fost vorba de o armată de muncitori, ci doar de 30 de lucrători care, conduși de șeful de lot Ion Moga, au deviat albia rîului la Prigoana, au excavat și din prefabricate au ridicat timp de șapte luni prima baracă a coloniei. Despre vara aceea Ion Moga își amintește că a fost neobișnuit de ploioasă. Spre toamnă au început lucrările subterane la canalul de aducțiune și singura amintire, sentimentul pe care-l încearcă și acuma, e că era foarte frig.

O colonie este alcătuită din barăci pentru nefamiliști, din barăci pentru familiști, dispensar, club, cantină, cămin-creșă, școală, poștă, oficiu pentru pompieri, balcoane cu frînghii pentru rufe, cotețe de găini, vara — praf, iar toamna și primăvara — noroi. Nu lipsesc automobilele proprietate personală. Copiii s-au născut la Lotru, Argeș sau Porțile de Fier. Schimbarea șantierului nu presupune inevitabil schimbarea profesorilor.

Copiii de la Sebeș s-au născut la Lotru, Argeș sau Porțile de Fier. ▶

Colonia Fetița este așezată în zona numită Oașa, locul primului lac de acumulare.

▼

Transportul între colonii este asigurat de autobuze cu orar regulat, denumite aici «convenţii».

CERBUL VEACULUI

Cu colinda am plecat
La mulţi ani
Pe cerb am încălecat
La mulţi ani
Pînă la căsuţa sa
La mulţi ani
Cerbul pe noi ne ducea
La mulţi ani
O clipă cît ne-am uitat
La mulţi ani
Veacul ni s-a arătat
La mulţi ani
Că la anul două mii
La mulţi ani
Veacul nu se va sfîrşi
La mulţi ani
Pînă-atuncea vă urăm
La mulţi ani
Muncă fără ostenire
La mulţi ani
La întreaga omenire
La mulţi ani
Şi să duci ţara mea dragă
La mulţi ani
Pacea ta în lumea-ntreagă
La mulţi ani

Colindă de copil. Autor:
ŞIMON VASILE,
clasa a VI-a, Vestitorii,
Bogdan Vodă, Maramureş

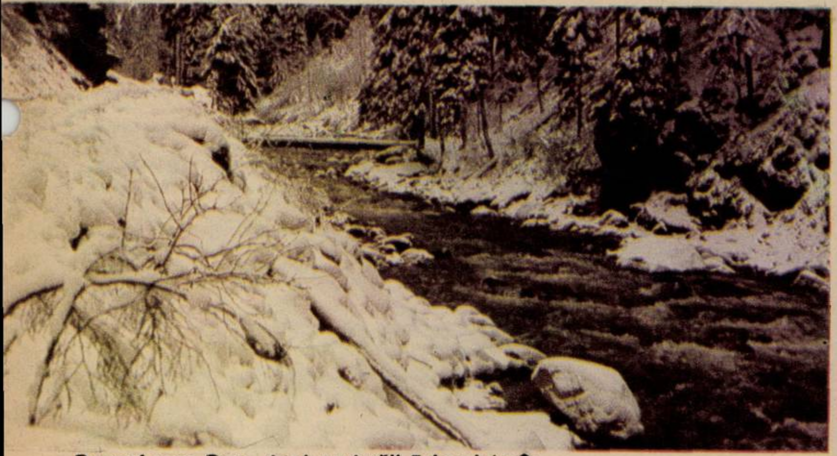

Drumul spre Oaşa, de-alungul văii Sebeşului.

Profesorii se recrutează din soţiile inginerilor. Copii şi dascăli se reîntîlnesc pe şantierul următor. Cecilia Panait, directoarea şcolii din Şugag, susţine că asemenea întîlniri sînt foarte emoţionante.

Copiii şefilor de lot au fiecare cîte cinci ani şi s-au născut la Lotru. Şefii de lot şi unii maiştri alcătuiesc generaţia de 33-35 de ani. Laurenţiu Diaconu a ajuns recent la concluzia că prima condiţie pentru a rămîne pe şantier este să te însori; a doua condiţie este ca după ce te-ai însurat să constaţi că n-ai o nevastă năzuroasă. Aceste condiţii nu pot fi despărţite una de alta şi prudent e să le consideri interdependente. Înainte de a se fi însurat şi de a avea, la fel ca toţi şefii de lot, un copil de cinci ani, Laurenţiu ajunsese de asemenea şi la o altă concluzie care i-a dictat dealtfel comportamentul respectuos faţă de bucătăreasa Domniţa Rus, cu un stagiu de 9 ani la Bicaz, 7 la Argeş, 6 la Lotru, 2 la Sebeş, adăugînd deci în total 23 de ani zestrei iniţiale de 16. Laurenţiu a rămas cu această sechelă a respectului în general şi atitudinea sa ireproşabilă faţă de oameni i-a sugerat unuia dintre lucrători ideea de a-l propune preşedintele sindicatului de pe şantier.

Cînd se înfurie cineva ameninţă că pleacă, trînteşte uşa, aşteaptă o clipă să fie rechemat şi a doua zi cu noaptea în cap se prezintă primul la lucru. Excepţie face doar şeful de echipă Ion Andreica. Ion Andreica la supărare, dimpotrivă, spune că nu pleacă. Intră în biroul directorului general, după ce a cules cu mult calm şi tact refuzurile treptelor ierarhice intermediare, şi spune: «am venit să-mi daţi burghiuri. Să nu-mi spuneţi că nu-mi daţi fiindcă eu nu pot merge la ortacii mei cu mîna goală, habar n-au ei cum e cu burghiurile, aşa că nu plec, aici rămîn pînă-mi daţi».

Ortacii lui Ion Andreica au o lege simplă, dar aspră. Front de lucru, utilaje, muncă atît cît este nevoie. Seara se descalţă în faţa uşilor, intră direct în bucătărie, din cămară femeia scoate paharul aburit de palincă şi după masă copilul sau copiii îl roagă să le spună o poveste care de regulă se termină pe la jumătate prin capitularea în somn a povestitorului.

STAREA LUCRĂRILOR

— Primele lucrări pe şantierul hidrocentralelor de pe rîul Sebeş au început în vara anului 1972.

— În cincinalul 1976—1980 vor intra în funcţiune două centrale (subterane) la Gîlceag şi Şugag, avînd fiecare o putere instalată de 150 mgw.

— În cinstea Congresului al XI-lea al partidului, constructorii s-au angajat să dea în folosinţă centrala de la Şugag cu două trimestre înainte de termen (1979) şi cu un trimestru mai devreme centrala de la Gîlceag (1978).

— După 1980 vor fi construite alte şapte microcentrale cuprinse în planul general de amenajare a cursului Mureşului.

— Colonia muncitorilor de la Şugag va rămîne definitivă şi va fiinţa după terminarea lucrărilor ca centru turistic. Amenajările celorlalte trei colonii din amonte vor fi transformate de asemenea în unităţi turistice.

— Vor fi amenajate două lacuri de acumulare. Unul la Tău, celălalt la Oaşa, cu barajele respective.

— În prezent cea mai mare parte a lucrărilor (peste 90 la sută) se efectuează în subteran. Se lucrează la: caverna centralei de la Gîlceag; devierea Sebeşului în zona barajului Tău; aducţiunea principală Tău-Şugag; castelele de echilibru; accesul în centrala Şugag; galeria de fugă debuşare Nedeiu.

Legea aceasta este generală şi inatacabilă. Lucrătorul de la hidrocentrală nu-şi cîntăreşte faptele cu balanţa. Front de lucru, utilaje şi muncă atît cît este nevoie. O lună de lucru fără întrerupere nu este nici mult, nici puţin. Este pur şi simplu «luna cînd a fost nevoie să lucrăm fără întrerupere». Cuvîntul «echivalent» lipseşte din vocabularul ortacului. Dă tot şi nu cere decît respectul cuvenit unui om demn. Aceasta este legea de la Salva-Vişeu şi Bumbeşti-Livezeni. E greu de apreciat cîtă vreme se vor mai construi hidrocentrale în ţară, cîtă vreme vor mai fi resurse pentru astfel de lucrări, dar absolut sigur este că tot atîta timp această lege va fi cea supremă.

Atracţia cîştigurilor mari justifică venirea pe şantier, teoria romantismului, a nevoii de competiţie explică momente si fapte, dar nici una, nici alta nu pot susţine integral motivaţia reală pentru care atîţia şi atîţia oameni colindă de-a lungul şi de-a latul tara în barăci muncind zi-lumină. «Cine bea o dată din pilugă, afirmă maistrul Victor Bulat, ăla nu mai pleacă, nu se va simţi bine nicăieri în altă parte». Este mai degrabă deci vorba de un spaţiu specific de viaţă, cu legi proprii, căruia îi aparţii, ajungi să-i aparţii în mod natural şi nu-l poţi părăsi aşa cum nu-ţi părăseşti părinţii sau fraţii. Ceea ce nu exclude gîndul la plecare şi chiar plecările scurte, răbufnirile şi ameninţările. Desigur fluctuaţia forţei de muncă este considerabilă. Vin mulţi şi pleacă la fel de mulţi. Dar aceştia nu pot fi numiţi întru totul constructori de hidrocentrale.

Un locuitor al unei colonii poate fi găsit în maximum trei locuri: la locul de muncă, acasă, ori la club. Acesta este dealtfel şi traseul zilnic al unui bărbat, la femei adăugîndu-se şcoala, sau creşa, dar scăzîndu-se clubul. Lipsesc IREB-urile, ITB-urile, ICRAL-urile, notariatele, IDGB-urile etc., adică acea parte de civilizaţie de care fuge orice şantierist care se respectă.

Şefilor de şantier, spre deosebire de şefii de lot, li se pot găsi mai puţine trăsături comune, diferenţa de vîrstă fiind mai mare şi evoluţiile individuale diferite. Generaţia şefilor de lot creşte şi devine prin creştere foarte omogenă. Mai aproape de realizare, şefii de şantier sînt mai departe de bazele care i-ar fi putut lega sufleteşte. Nu e nici un calambur şi nici n-aş vrea să se înţeleagă că între ei ar exista deosebiri de ideal sau ar avea ceva de împărţit, fiecare în parte fiind un specialist remarcabil. Pur şi simplu sînt fascinat de «generaţia şefilor de lot» care este aceeaşi cu a secretarului de partid Gheorghe Ilişiu, şi care reprezintă poate expresia obiectivă a nevoii de contrapondere în faţa unui fenomen la fel de obiectiv. Ar fi vorba de multiplicarea rapidă a şantierelor, care subţiază nucleele constituite de-a lungul anilor la Bicaz, Argeş şi chiar Lotru, nuclee fracţionate şi de pensionări sau promovări în alte munci şi care în unele locuri devin atît de subţiri încît numărul mare al nou-veniţilor ar putea avea ca rezultat deteriorarea treptată a tradiţiilor robuste născute în peste 25 de ani de construcţie hidro. Or, mie mi se pare că tocmai această generaţie de 33-35 de ani dispune de toate atuurile, inclusiv factorul timp şi al devenirii egale, nu numai de a apăra aceste tradiţii, dar şi pentru a le continua şi prolifera, în care sens găsesc ideea de a se înfiinţa o asociaţie sau un cerc al constructorilor de hidrocentrale absolut oportună. Ştefan Pop, singurul şef de lot fără copil de cinci ani născut la Lotru, chiar dacă pare exagerat ce am să spun, şi-a riscat cariera, într-o împrejurare la care am asistat şi chiar dacă acest risc era într-o proporţie foarte redusă, tocmai intervenind împotriva nu unor nou-veniţi ci pur şi simplu neaveniţi pe un şantier.

După Lotru, unde s-a încercat şi s-a reuşit totul, din punct de vedere tehnic şi al luptei cu intemperiile, cu oboseală, cu mediul, cu singurătatea, din punct de vedere al sacrificiului şi al frustrărilor, dar şi al satisfacţiilor, ce s-ar mai putea întîmpla nou pe un alt şantier, ce-ar mai putea interveni neaşteptat şi insurmontabil? Lotru a însemnat un stil de conducere înainte de toate pe care constructorii, pierzîndu-l, au ajuns să-l idolatrizeze. A însemnat o organizare de şantier în apogeul lucrărilor, greu de repetat la începutul lor, mai ales că acest început este într-adevăr legat de o necorespunzătoare aprovizionare cu piese de schimb şi utilaje adecvate. Dar cel mai greu este să refaci nucleele închegate acolo şi desmembrate la terminare, acest proces fiind chiar şi acum, după doi ani de la începerea lucrărilor, încă în faza de omogenizare.

După Lotru, în activitatea unui şantier greutatea este să repeţi Lotru. «Dar, precizează vecinul meu din autobuzul de întoarcere, ceea ce la început, ca în cazul Sebeşului, creează suspiciunea unui handicap, definitivarea organizării şantierului, care la noi la Sebeş, se va întîmpla chiar în 1975, nevoia competiţiei, cum s-a întîmplat de fiecare dată după o lucrare de proporţii, ca şi convingerea noastră că Lotru de fapt tot noi şi alţii ca noi l-am făcut, vor transforma ceea ce apare acum ca un handicap în ochii unora nu în apogeu de atins ci într-un pisc posibil de depăşit. Numele meu este Schuler, sînt strungar, soţia mea lucrează tot pentru şantier, am doi copii pe care-i iubesc şi de ceea ce vă spun sînt tot atît de sigur şi la fel de sincer ca şi în privinţa faptului că după ce îmi voi bea vodculiţa în colţ mă duc să văd Love Story la televizor.

NICOLAE CRISTACHE ■

sînt atît de frumoase cîmpiile mele! și atunci, ce era să fac? m-am apucat să studiez pleistocenul mediu și obștile străbune

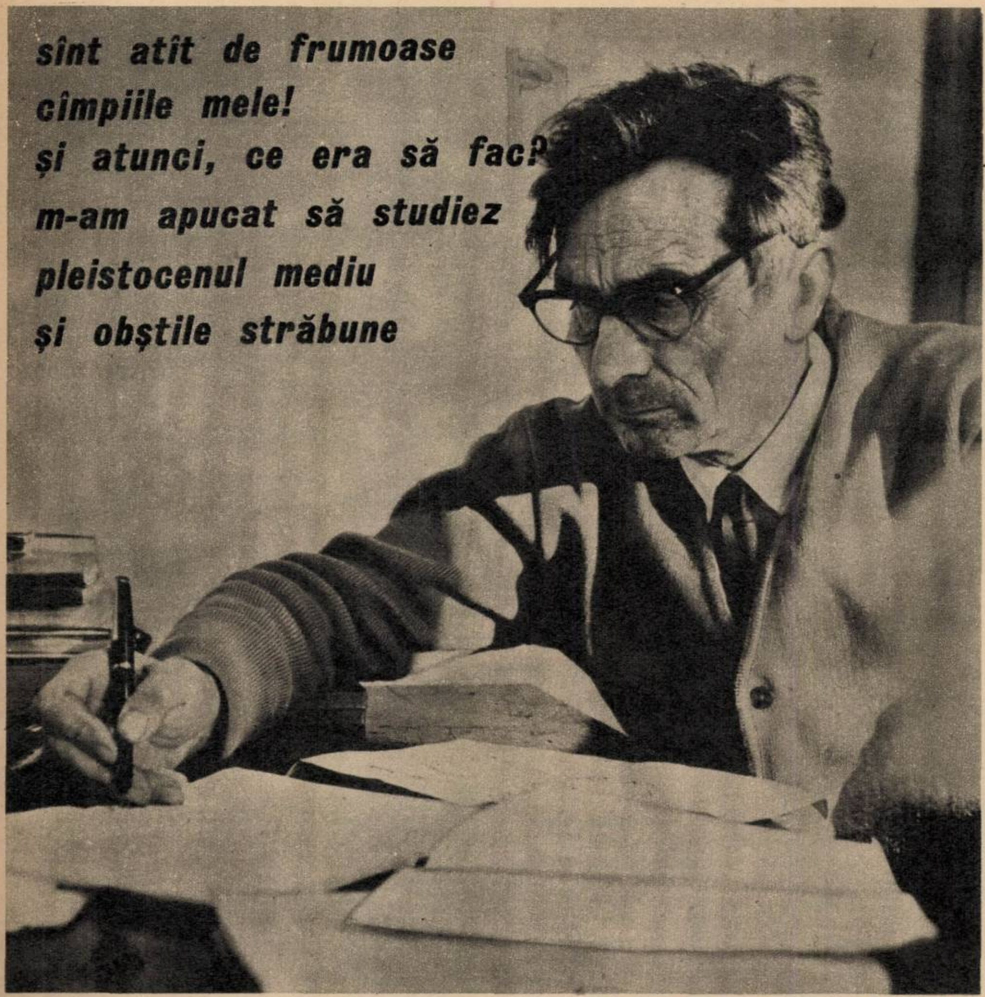

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ** ■

Am discutat deunăzi cu un om remarcabil, un simplu învățător de țară care a trudit timp de 32 de ani, neștiut, la o lucrare științifică de mari proporții privind istoria satelor riverane Dunării. Faptul în sine nu ar fi prea surprinzător — cîți învățători nu și-au legat numele de istoria culturii românești! — dar neobișnuita tenacitate care a țintuit un om la masa de lucru timp de peste trei decenii, și aceasta fără a-și neglija nici o clipă îndatoririle de dascăl, merită relevată. Iată de ce m-am abătut în satul Smîrdan, comuna Ciocănești, județul Ialomița, într-o seară ploioasă de toamnă, pentru a-l întîlni pe Paul Popovici. Întîmplarea a făcut ca exact cu o zi înainte omul să-și fi întocmit legiuita cerere de pensionare de vîrstă. Așadar, aflat la capătul carierei, dar nu și al activității științifice, el era și mai în măsură să facă bilanțul unei vieți.

Care au fost *resorturile neobișnuitei sale perseverențe?* Unul singur: iubirea față de cîmpiile natale. Paul Popovici mi-a vorbit despre Bărăganul *său*, despre beția de lumină a soarelui și cristalul fluid al fluviului, despre straniul cîntec al lebedelor în luncă și parada nupțială a dropiilor, despre spîrcaciul și dumbrăveanca, ciocîrlia de Bărăgan și buha semănăturilor, croitorul de pădure și vîivîța (prin partea locului se spune despre o fată îndemînatică: «iute ca o vîivîță»), despre ciuma apelor și piperul bălții, despre osu-iepurelui și prigoarea. Dar mai presus de toate mi-a vorbit despre oamenii Bărăganului.

— Eu despre toate acestea am scris...,

— Ați vrut să faceți literatură?

— Nicidecum. Mi-am propus doar să cuprind într-un tot cele mai noi rezultate obținute de geografii, geologii și naturaliștii care s-au aplecat asupra colțului de țară dintre Oltenița și Călărași — obiectul lucrării mele. O zonă geografică nu prea vastă, dar bogată în oameni și în fapte, aflată la răscruce de drumuri. Și de aceea, pentru a prezenta regiunea în mod cît mai complet și mai unitar, m-am apucat să aprofundez de unul singur, pînă și geneza formelor de relief, geologia, geomorfologia. Fiindcă, oricît ar părea de curios, nu puteam dezlipi de frumusețea acestor locuri nici asemenea probleme aride ca, de pildă, pleistocenul mediu și depozitele paleoeuxinice. Au fost ani lungi de studiu.

— Și totuși, ce v-a preocupat mai mult? Chiar cu referire la o zonă mai restrînsă, un oraș, de pildă, este imposibil ca un singur om să cuprindă absolut toate aspectele.

— Aveți dreptate. Pe *mine, cel mai mult m-a preocupat* nu cadrul natural, căruia i-am consacrat totuși zeci de pagini din lucrare, ci preistoria, istoria veche și modernă a acestui ținut, obștile țărănești străbune și destrămarea lor de-a lungul veacurilor. Timp de 32 de ani am cercetat arhivele, scoțînd la lumină documente care vorbesc despre străbunii care au trăit în această parte a țării. Fiecare document îmi revela ceva, chiar dacă fundalul istoric era cunoscut. Se știe, de pildă, că, în prima jumătate a secolului al XVI-lea, mulți țărani s-au văzut siliți să-și vîndă libertatea și ocina (bucata de pămînt moștenită). Eu am descoperit în fondul Mănăstirii Căldărușani un zapis din 1642 al locuitorilor din Chirnogi și Ulmu, prin care aceștia se vindeau domnitorului Matei Basarab «pre bani gata, de cap cîte 2 200 aspri (bani de argint, n.r.) ca să fim dumnealui rumâni în vecie și cu feciorii noastre *și cu ce se va naște den noi*».

Pînă la ce margini putea ajunge nevoia: să vinzi pînă și libertatea copiilor nenăscuți! Cînd nu erai nevoit să te vinzi din sărăcie, o făceai din cauza tătarilor. Cîtă durere, dar și cîtă demnă simplitate, în acest act, pe care l-am găsit în arhive, din 1650: «Adecă eu, Nedelco Mălai Mare, pîrcălab din Dîrza (actualul sat Săpunari, comuna Lehliu, județul Ialomița, n.r.)... o am vîndut (ocina, n.r.) de-a mea bună voie, fără de nici o silă și cu știrea tuturor megieșilor din sus și din jos, ca să-mi scoțu fămeaia și ficiorul din robie (tătărească, n.r.)... și pentru credință mi-am pus degetul și am scris eu, Țonea logofăt».

— Ascultîndu-vă, înțeleg mai bine afirmația dumneavoastră privind documentele care «vorbesc». Pe pîrcălabul din Dîrza îl simțim alături, am vrea să-l cunoaștem mai bine, aproape că am dori, absurd, să-i strîngem mîna, deși ne despart atîtea veacuri.

— Citiți și acest document: rumînii din satul Vărăști refuză să asculte de maicile de la Viforîta și să dea cuvenita zeciuială. Atunci au primit această strașnică scrisoare de amenințare, pe care am descoperit-o în arhive: «Deci bine să știți că de voi mai auzi domnia mea că mai faceți așa și nu ascultați maicele, să știți că *vă voi tăia domnia mea limbile tocmai de unde se țin;* și să nu vă pară nimic de glumă, că așa iaste porunca domniei mele. Scris luna iunie 4 zile, leat 7151 (1642, n.r.). Io Matei voievod din mila lui Dumnezeu domn».

— Ce alte documente necunoscute ați folosit în lucrare?

— Am mai strîns documente inedite privind fiscalitatea spoliatoare în satele dunărene pe timpul lui Constantin Brâncoveanu, acel domnitor despre care Del Chiaro spunea că «reușea să ia pielea oii (contribuabilului, n.r.) fără ca să poată zbiera». Am studiat în amănunțime și fenomenul depopulării și repopulării în această zonă — fenomen complex, care a dat naștere la unele controverse istorice. Dealtfel, una din ideile de bază ale lucrării, pe care o susțin cu documente, constă în aceea că nici în evul mediu și nici mai tîrziu nu a existat aici un vid demografic și că inima țării a bătut neîntrerupt și pe malul stîng al Dunării, evidențiind continuitatea. Este adevărat că într-o perioadă istorică sau alta au putut exista fluctuații demografice, de pildă din pricina ciumei. Într-o scrisoare a lui Caragea Vodă adresată «ispravnicilor ot sud» se spune, bunăoară, că «în județul dumneavoastră (Ialomița de azi, cu aproximație, n.r.) mor mulți oameni de năprasnica boală a ciumii, unii prin sate, alții peste cîmpuri și drumuri și prin alte locuri, carii fără nici o cercetare sau îngrijire din partea ispravnicului stau năpăstuiți cîte 4-5 zile și pă cei mulți *îi mănîncă cîinii și alte jigănii*...»

— La ce dată se oprește lucrarea dumneavoastră? Se apropie de zilele noastre?

— Da. Mai aproape de zilele noastre am cules documente, unele inedite, privind răscoala din 1888 a țăranilor din satele riverane Dunării: acte de acuzație, scrisori, diverse mesaje etc. Nu m-am mărginit numai la hîrtii, căci, așa cum arăt în lucrare, «despre răscoală, se vorbea și în atelierul de cojocărie al lui Cașiclău din Ciocănești, condus mai tîrziu de feciorul acestuia, tot cojocar; se vorbea în casa lui Gheorghe Iancu din 1877, care a murit în 1930; vorbea moș Nicolae Radu Picior de lemn, invalidul din 1888». Pe unii i-am cunoscut, am vorbit cu ei în copilărie sau în tinerețea mea. Am adăugat la finele lucrării scurte istorii ale satelor riverane. În fiecare așezare cred că am fost de vreo 50 de ori, pentru a culege documente, a discuta cu oamenii, a cerceta genealogii.

— O muncă — după cîte înțelegem — uriașă...

— Ani de zile i-am petrecut în arhive. În vacanțe, în zilele libere, mă îngropam la Arhivele Statului din București: de la 8 dimineața la 10 seara. La prînz mîncam pîine cu brînză. De fapt, aproape un deceniu n-am făcut altceva decît să adun material, pe care l-am sistematizat în 76 000 fișe. Apoi, vreo 25 de ani, am tot scris pînă am terminat lucrarea, care cuprinde și mii de trimiteri la documente. În unele cazuri, o singură notă face referință la 10-20 surse. Am căutat însă să nu mă pierd în amănunte: întregul material gravitează în jurul a două-trei idei fundamentale, dintre care cea a continuității istorice este poate cea mai importantă.

— Și totuși, cum v-ați descurcat singur? Parcurgerea unui număr atît de impresionant de documente reclamă cunoștințe de specialitate pe care...

— Textele turcești mi le-a tradus un cercetător de la Institutul de istorie «Nicolae Iorga», Guboglu, cele în paleoslavă — slavista Veronica Vasilescu, cele grecești — un cercetător de la Arhivele Statului, Regleanu, unele dificultăți de paleografie românească mi le-a elucidat Ion I. Suciu, iar în abordarea geomorfologiei Cîmpiei Române m-a îndrumat profesorul doctor docent Petre Coteț, de la Facultatea de istorie-geografie a Universității București. Și profesorul universitar doctor Adrian Rădulescu, directorul Muzeului de istorie din Constanța, a cercetat manuscrisul și m-a încurajat. Nu am dorit să însăilez o colecție de documente disparate, de povestiri din bătrîni, de snoave și descrieri de natură, ci m-am străduit — deși nu știu dacă am reușit — să alcătuiesc o lucrare unitară, cu o solidă bază documentară.

— O lucrare originală?

— Nu am pretenția și nici nu mi-am propus să redactez o operă întru totul originală. Dealtfel nu exclud posibilitatea ca unele manuscrise de arhivă pe care le consider inedite să mai fi fost cîndva publicate în vreo culegere, deși am căutat să citesc cam tot ce s-a publicat în țara *noastră avînd tangență cu subiectul studiat.* Am fost mult încurajat cînd au venit la mine — un învățător! — grupuri de studenți cu rugămintea de a le face expuneri. Astfel, la 29 martie 1970, în fața membrilor Cercului științific al Facultății de istorie-geografie București condus de șeful catedrei de geomorfologie, profesorul Petre Coteț, am ținut comunicarea «Preliminarii istorico-geografice la studiul geomorfologic al bazinului Mostiștea». Despre fenomenele de depopulare și repopulare a satelor riverane Dunării am vorbit la sesiunea din 15 februarie 1970 a Societății de geografie.

— Însuși faptul ieșit din comun că un învățător prezintă studenților rezultatele cercetărilor sale evidențiază valoarea lucrării. Totuși, un asemenea mijloc de comunicare nu poate ține locul publicării în volum. Va fi oare tipărită?

— Dacă manuscrisul va apărea mă voi bucura, dacă nu, nu mă voi întrista. Ce altceva aș putea face? Manuscrisul e gros și pînă la tipar drumul e lung și întortocheat. E drept, deunăzi am primit propunerea ca să fie tipărit, cu o condiție: să renunț la notele de subsol, adică la referirile documentare. Dar atunci ce s-ar alege din rigoarea științifică? Or, fiecare afirmație eu vreau să o susțin cu documente. Firește, pot greși în interpretări, nu sînt decît un om care majoritatea timpului am lucrat de unul singur, dar nu concep afirmație fără documente. Nu am făcut nimic în interes personal sau ca să mă afirm. O rudă apropiată, văzînd că pentru a cerceta arhivele îmi cheltuiesc toți banii — și nu am mulți — cu drumuri la București, hotel etc. și că așa trec un an, zece, douăzeci, că strîng fișe și scriu, scriu, fără *nici un avantaj în afară de simțămîntul datoriei împlinite*, îmi spunea: «Măi, Paule, fiecare are păsărica sa, dar tu ai un pelican». Mie nu-mi păsa, nu mă gîndeam la zeflemele cînd intram la Arhive, unde mă așteptau sute de dosare și unde mă cunoșteau toți. Îmi spuneau: «Ai venit? Te așteptam, învățătorule». Pentru mine acesta este un titlu de glorie. Să nu credeți care cumva că cercetările mele m-au făcut să-mi neglijez munca didactică, dimpotrivă, i-au dat noi dimensiuni. Nu sînt nici istoric, nici geolog, nici geograf, ci învățătorul Paul Popovici din satul Smîrdan, comuna Ciocănești, județul Ialomița. Parcă eroul lui Gogol, Taras Bulba, exclama odată: «Dracul să vă ia cîmpiilor, că mult sînteți frumoase». Așa îmi vine să spun și eu, care am căutat să cinstesc prin muncă, așa cum m-am priceput, frumusețea cîmpiilor mele și a oamenilor lor. Eu, un simplu învățător de țară.

LIONEL NIȚESCU ■

cu profesor doctor
MIHAI POP
directorul Institutului
de etnografie și folclor
despre

DATINILE DE IARNĂ LA ROMÂNI

— Stimate tovarășe profesor, în clipele cînd revista noastră ajunge în mîinile cititorilor sîntem în plin alai, în plină și fastuoasă desfășurare a datinilor noastre de iarnă. Răsună — auziți? — buhaiele, răsună la ferestre colindele, se aud pocnind harapnicele împletite din cînepă, se taie franjuri de hîrtie colorată pentru capră, se scoate din pod pielea ursului. Ce sînt, de fapt, din unghiul de vedere al folcloristului aceste obiceiuri și datini ale românilor? Și cum explicați — din același unghi — această uimitoare vitalitate a lor, care le face să fie și astăzi atît de proaspete?

— Acest alai al sărbătorilor de iarnă — la care asistăm vreme de 12 zile, în ciclul vechii Duodecisimi — marchează trecerea de la un an la altul, desprinderea viitorului de trecut, deci un moment de răscruce a timpului, cu o semnificație deosebită în viața tuturor comunităților umane. Acest moment, această răscruce a timpului sînt sărbătorite sub forme diverse — vechi, înnoite sau noi — la toate popoarele lumii. Cum intrăm în noul an, în noul timp? Iată o întrebare, o problemă care l-au preocupat și pe omul arhaic, care îl preocupă în egală măsură și pe omul modern. În raport direct cu distanța pe care mediile urbane au luat-o față de tradiția culturală de esență rurală a neamurilor, diferitele popoare de azi păstrează sau au părăsit — înlocuindu-le cu altele — formele vechi de a sărbători această trecere de la un an la altul. Oricum, nimeni în lume, nici un popor, nici o cultură nu trec peste această sărbătoare.

— Cum o prăznuim noi? Ce semnificații îi acordăm?

— Românii, a căror cultură modernă este adînc ancorată în tradiția neamului, sînt printre cei — nu mulți — care păstrează în forme încă bine conturate străvechile manifestări sărbătorești. Pornite din izvoare ale căror urme se pierd în noaptea veacurilor, aceste obiceiuri — înscrise cîndva pe fundalul misterios al primelor întrebări ale omului și al primelor răspunsuri — și-au pierdut treptat încărcătura arhaică, cum și o parte a vechilor sensuri, păstrînd însă, chiar estompată, aroma plină de poezie a simbolurilor native. Dar, asimilînd în milenara lor existență aportul tuturor epocilor parcurse pînă în contemporaneitate, ele au primit nu numai impulsul vital — ce le dă prospețimea de care vorbeați, admirată și în zilele noastre — ci și calitatea de adevărate documente ale istoriei nescrise a satului românesc și a fantasticului său univers. Semnificația acestor manifestări? Actele rituale, ceremoniale și spectaculare care marchează trecerea de la un an la altul sînt menite să întărească coeziunea familiei, a grupurilor sociale, a ginții, să-i plaseze pe oameni pe un plan de optimism și de încredere în forțele lor, pentru a putea trece cu mai mult elan în noul răstimp ce le stă în față.

— Care sînt cele mai vechi din aceste datini?

— Cele mai vechi sînt colindele, măsurînd vîrsta precreștină a datinilor noastre, legate de schimbarea calendarului, de sărbătoarea păgînă a «nașterii nebiruitului soare». «Colinda» e un cuvînt latin, vine din latinul «calenda», amintind de primenirea calendarului la strămoșii noștri de pe Tibru. Obiceiul colindatului, al urărilor de An Nou, existent pe toată aria țării noastre, are, dealtfel, corespondențe surprinzătoare, nu numai ca obicei, dar și ca text, dacă e vorba de colindele copiilor, cu colindatul la romani de calendele lui ianuarie (după cum se poate vedea, foarte bine, dintr-un text latin tîrziu, publicat de filologul Du Cange). Exemplele sînt elocvente. Colinda copiilor are un caracter special în zona olteană, care, ca și Banatul, a fost o zonă timpuriu și puternic romanizată. În Oltenia se duc la colindat toți copiii satului deodată; dintre ei se aleg cîțiva, doi ori trei, care intră în case cu «colindețele» (un fel de bețe crestate), lovind cu ele cerdacul, stîlpii, vatra, răscolind și ințețind focul, așa cum se făcea și pe vremea romanilor.

— Este oare aceasta — vremea romanilor — cea mai veche vîrstă a colindelor? Se pare că unii cercetători au constatat — iscodindu-le fondul tematic — o vîrstă cu mult mai veche.

— Fondul tematic al colindelor este, într-adevăr, cu mult mai vechi: el precede vîrsta agricolă a popoarelor carpato-dunărene, pe care le moștenim în linie directă, aducîndu-ne vești despre primele îndeletniciri ale locuitorilor acestor pămînturi și despre cele dintîi gînduri și închipuiri ale lor despre lume. Deci, despre primele mituri. Tematica acestor colinde arhaice este nespus de bogată: întîlnim în ele vînători viteji care se luptă cu lei-paralei, sau urmăresc cerbi prin munți, întîlnim pescari care se luptă cu o fiară a apelor, așa-numitul Dulf-al-mării... Sînt colindele cinegetice și războinice la care se referă Bela Bartok atunci cînd spune că ritmul lor viguros și debitul lor dinamic lasă mai degrabă «o impresie sălbatic-războinică decît una smerit-religioasă».

— Funcția acestor străvechi colinde lărgind — sau chiar depășind-o — pe cea ocazională, de urare?...

— Da, observăm la ele o funcție mai adîncă, de organizare și de menire a vieții. Colindele nu se cîntau la întîmplare, ci după un anume tipic, fiind adresate unui om anume, care era pomenit chiar cu numele lui în text. Colindele de vînătoare sau colindele povestind întîmplări eroice erau adresate predilect flăcăilor, colindele despre pețit sau cele care evocă «Pomul vieții» erau adresate fetelor, urmînd la rînd colindele de mame, de gospodari, de copii etc., pînă și de morți. Colindul îndeplinea deci cîndva, această funcție: el menea o stare bună, norocul, fericirea, împlinirea, relata o ispravă eroică, sau o însoțire fericită, sau o naștere norocoasă, urînd celui în cauză ca aceeași ispravă, făptuită de un strămoș fabulos, să se repete pentru urmași. Retrăind mitul, omul vîrstei noastre arhaice comunica astfel cu începuturile, se supunea ritmurilor tradiționale de viață cîrmuite de anumite legi, legi care asigurau continuitatea, dăinuirea, prosperitatea obștei. Nimic gratuit în colindele noastre străvechi: nu numai frumusețe, nu numai poezie și muzică, dar și o aspră și sublimă lege a vieții.

— Colindele sînt însă în același timp veselie și bucurie, anunț (sau urare) de bine și de noroc pentru noul an. Și ele sînt, în același timp, poezie și muzică de o mare varietate și frumusețe. Ce ne puteți spune la acest capitol?

— Și aici, datinile noastre de iarnă, în speță colindele, au o foarte frumoasă poveste a lor. Cetele de flăcăi care, pentru aceste zile, iau în grija lor buna desfășurare a treburilor sărbătorești din cadrul comunităților, felicită pe gospodari și pe membrii familiilor lor, mergînd din casă în casă. Felicitarea, parte esențială a întregului ciclu sărbătoresc, a dezvoltat, prin caracterul său ceremonial, nu numai modele de comportare, ci și foarte bogatul repertoriu poetic și muzical al colindelor. Unice prin caracterul lor predominant arhaic, prin marea varietate a melodiilor și a ritmurilor, prin frumusețea poetică a versurilor, comparabilă cu cea mai bună poezie medievală din Europa occidentală, colindele reliefează nu numai urme de credințe străvechi, ci și, pentru a da o formă alegorică urării, felicitării, imaginea feerică a unei vieți fericite, pline de belșug și mulțumiri: este tocmai optimismul de care vorbeam mai înainte, esențial pentru timpul de trecere — «festum incipium» — fiindcă, în concepția populară tradițională, tonalitatea Duodecisimei va fi tonalitatea întregului an ce vine.

— Ce alte obiceiuri și datini — în afara colindelor — credeți că merită relevate, ca semnificative pentru această «vatră a miturilor» care sînt iernile noastre?

— Un loc aparte, în sărbătorile Anului Nou, îl au «Plugușorul» și «Încurarea cailor», manifestări legate diadic, precum în realitate agricultura se leagă de creșterea vitelor. «Plugușorul» este povestea pîinii, a muncilor necesare ei, de la semănatul grîului pînă la scoaterea colacilor din cuptor. «Încurarea» este o întrecere menită să-l distingă nu numai pe cel mai bun călăreț, ci și pe cel mai bun cal, să distingă, astfel, printr-un singur semn, pe cel ce are în comunitate vitele cele mai de soi și cele mai bine îngrijite. Urmează apoi — cel puțin la fel de frumoase — jocurile cu măști, aceste momente de totală defulare care încheie ceremoniile Duodecisimei. Forme premergătoare carnavalurilor de azi din orașele Europei, jocurile noastre cu măști marchează potențarea veseliei propițiatoare a Anului Nou, pînă la limitele extreme. Ascuns în dosul măștii, omul sare din cotidian și chiar din ceremonialul sărbătorii și dă frîu liber gîndurilor si manifestărilor sale verbale, mimice și gestice. Alături de portanta psihologică individuală sau colectivă a acestui act de defulare prin joc, portanta socială nu este nici ea de neglijat. «Homo sacrans» al actelor ceremoniale devine «homo ludens», pentru a încheia în acest chip răstimpul trecerii de la un an la altul.

— Ce reprezintă deci în concluzie, pentru noi, pentru cei de azi, perpetuarea acestor datini? Ce ne spun ele, ce ne mai pot spune ele?

— Văzute în funcționalitatea lor proprie, sărbătorile românești de iarnă învederează, în sistemul lor complex de manifestări, semnificații pe cît de străvechi, pe atît de etern umane. Pentru cei ce le privesc din afară, ele pot fi pitorești, frumoase sau interesante spectacole. Dar încercînd a le pătrunde esența, putem recupera pentru omul modern, pentru omul de azi, confruntat cu atîtea probleme majore și grave, cu un ritm trepidant de viață, sensurile etern umane, tonifiante, ale bucuriilor muncii, ale bucuriilor sărbătorii și vieții, ale optimismului și încrederii în viitor, ale coeziunii oamenilor.

Interviu de ILIE PURCARU ■

1

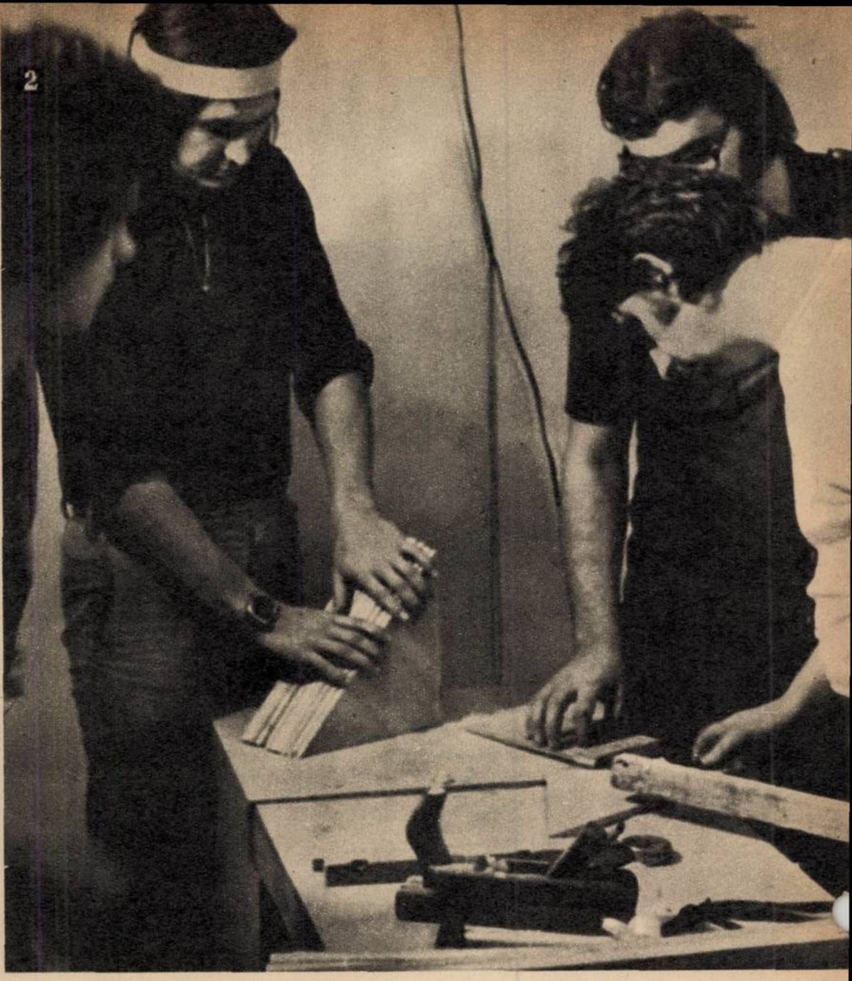
2

sigur, nimeni nu ne-a așteptat cu fanfară pe peronul gării și covoare persane pînă la scara vagonului...

Ce anume m-a determinat să iau accelera*tul, să mă scufund obosit într-un compartiment plușat* de clasa I și să străbat raza cercului de țară pînă la Alba Iulia? Printr-un peisaj dramatic de iarnă dezordonată, cu ninsori furioase și abundente, cu nori alunecînd agresivi pe un cer demn de Alaska. La capătul drumului, un oraș pe măsura iernii, chiar și ca rezonanță acustică: Alba Iulia. Și, într-adevăr, m-au întîmpinat acolo zăpezi statornice și albe, un cer fără tensiuni meteorologice, ziduri calme respirînd istoria ca în muzee, clopote grave bătînd ca într-o dulce aducere amintire a zilei de 1 decembrie 1918.

De ce am ales ca pistă de reportaj tocmai Alba Iulia, un oraș fără pistă de aterizare, fără aerodrom, un oraș aparent întîrziat în vreme sub apăsarea marilor sale vestigii de cetate medievală, loc de supliciu pentru trei din marii eroi ai acestor pămînturi: Horea, Cloșca și Crișan? Poate pentru pitorescul său ieșit din comun. Poate pentru că din cînd în cînd trebuie să ne aducem aminte de Alba Iulia, această trăsură de unire între realitate și legendă.

Dar, nu e mai puțin adevărat că m-a tentat ideea de a cunoaște aici, la Alba Iulia, cîțiva arhitecți foarte tineri, atît de tineri încît uneori sînt și ei uimiți de propria lor identitate și încearcă să se obișnuiască cu deliciile și avatarurile breslei. Cîțiva arhitecți într-un oraș cu o istorie de urbe și de municipiu care a atins deja 2000 de ani!

Am coborît din tren și, aproape așa cum mă așteptam, n-am găsit nici un mijloc rapid de locomoție ca să-i prind încă la Centrul județean de proiectare și sistematizare, *pe arhitecții mei.* Și m-am lăsat speculat de un taximetrist clandestin. Eram informat de la București că la Alba Iulia și-au cerut repartizarea doi dintre cei mai talentați absolvenți ai Institutului de arhitectură «Ion Mincu»: Dan Mitrici și Șerban Ionescu. I-am cunoscut într-un birou care-i dezavantaja. Între alți opt sau nouă arhitecți sau conducători de proiect. Într-o încăpere în penumbră, cu *ferestre de castel medieval îndreptate spre un peisaj* de mucegai și igrasie. Se fuma «Mărășești» și «Naționale». Dan Mitrici? Dan Mitrici. Șerban Ionescu? Șerban Ionescu. La ce lucrați, băieți? «Băieții» mi-au desfășurat cu un calm imperturbabil, deloc jenați de prezența reporterului, ca niște vedete de cinema obișnuite cu formalitățile celebrității, ba, dimpotrivă, ai spune într-un fel chiar ostile publicității, proiectele lor de cîteva luni... De cîteva luni fiindcă, din cîte mi s-a spus, arhitecții au mai întîrziat puțin în vacanță. Dan Mitrici a lucrat un timp ca ghid pe litoral, iar Șerban Ionescu, ca Salvamar, cunoscut și sub numele de «Bademeister». Un salvamar cu diplomă de arhitect, cu proiecte expediate de institut la un concurs de arhitectură din Statele Unite, dar «împotmolite» pe undeva, într-o magazie a aeroportului «Dallas», din pricina unor formalități neîndeplinite. Toate vacanțele fuseseră pentru ei prilejuri de a încerca diverse meserii, unele mai mult sau mai puțin insolite, din nevoia de a se verifica, de a se *manifesta cît mai variat în existent, liberi și necuprinși în* forme aride de acțiune și de activitate. Fapt care astăzi se repercutează uneori în condica de prezență și mai ales în calculul «retribuției pentru muncă» prin cîteva întîrzieri de la lucru. Să trecem însă peste acest preambul sumar și poate prea puțin semnificativ pentru ceea ce reprezintă la ora actuală în fața vieții, în fața societății, arhitecții Dan Mitrici și Șerban Ionescu. Să reținem doar faptul că au fost studenți de excepție! Studenți de excepție, dar cu o viață ieșită din comun, tineri care știu să trăiască cu imaginație. Proiectele pe care mi le desfășurau, în zeci, realmente în zeci și sute de variante, trebuie să recunosc, în pofida întîrzierilor lor din «condica de prezență», ar putea acoperi uneori un an sau chiar mai mulți dintr-o viață obișnuită de arhitect. «Am înțeles să ne punem în slujba cetății imediat. Am fost gata să dăm tot ce știm. Și am învățat multe în școală. Sîntem plini de idei. Se pot face aici lucruri formidabile. Cu o singură condiție. Să înțelegem prin spiritul revoluționar, despre care vorbim mereu în ultima vreme, o cotitură în exigența față de noi înșine. Să respingem clișeul, formula «stas», lipsa de imaginație și în cele din urmă sau în cele dintîi să dăm frîu liber spiritului creator». De ce îmi spui astea, Dan Mitrici? «Pentru că m-am lovit aici de o muncă greoaie, de rutină, de relații ilogice uneori între noi și cei care conduc Centrul nostru de sistematizare și proiectare. Am ars de dorința de a lucra, de a inventa soluții *arhitecturale noi. Și, ceea ce mi s-a părut formidabil:* cei din conducerea centrului ne-au oferit de la început șansa de a trece la proiecte care în alte părți depășesc încrederea acordată unui stagiar. Adică mie, personal, mi s-a dat pur și simplu ca temă de proiect: noul sediu al Centrului județean de sistematizare și proiectare. Vă rog să mă credeți, am lucrat ca un nebun. Am trăit într-o stare febrilă. Am făcut sute de variante. Am studiat. M-am consultat cu colegii. Chiar și cu profesorii mei de la București. Nu mai vorbesc că eram încurajat de conducerea centrului nostru. Se părea că toate merg strună. Pînă cînd, brusc, într-o zi sînt chemat de director și mi se spune că proiectul meu nu e bun. Cum nu e bun? Pur și simplu nu e bun pentru că, între altele, e greșit concepută iluminarea birourilor de proiectare. Și astfel, fără nici o altă discuție — doar această greșeală putea fi reparată! — proiectul meu a căzut. M-am zdruncinat puțin. Era o înfrîngere profesională pe care nu o scontam. Fusesem oare prea sigur pe puterile mele? Nu cred. Acum lucrez la proiectul de sistematizare a unei zone din oraș care face legătura între vechiul centru cultural și istoric și noul centru, modern, cu clădiri de zece etaje, policrome etc.... Dar mi-a trebuit multă încredere în mine ca să-mi revin. Nici de data aceasta, se pare, nu am găsit soluțiile care să convină cel mai mult edililor dar încercàm să ne racordăm *opțiunile, să ne șlefuim punctele de vedere.* Ceea ce uneori se face prin cedări succesive ale arhitectului de la ineditul soluției arhitectonice. Și așa mai departe»...

Am întîlnit și am cunoscut un Dan Mitrici frămîntat, vulcanic, reflexiv, sceptic, trecînd de fapt prin toate culorile spectrului speranței. Pentru că Dan Mitrici nu are de gînd să dezerteze. E hotărît să rămînă în Alba Iulia pînă cînd va simți că devine, într-adevăr, profund *util* «cetății, cetățenilor» — cum îi place să spună. Ceea ce nu se întîmplă cu Șerban Ionescu. Fostul «salvamar» de peste vară, cu figura sa de Winettou din fanteziile lui Karl May, s-a îndepărtat treptat de toate aceste frămîntări. Rămîne adeseori la planșetă și visează. I se pare, și într-un fel are dreptate, undeva trebuie să se afle un orizont în care să încapă cu planșetă cu tot, cu proiecte cu tot, la nivelul stimei și faimei pe care și-o cîștigase în facultate. «Domnule, eu nu mă simt bine aici. Vreau să plec. Am și început demersurile în acest sens. E mult mai greu decît mi-am închipuit. E foarte greu. Și cînd mă gîndesc că puteam alege un orășel mai aproape de casă, de București, îmi vine să înnebunesc. Am pus în gardă și în alarmă pe toți cunoscuții. Nu-mi place cum se lucrează aici în centrul nostru de proiectare și de sistematizare. Știți povestea cu proiectul respins al lui Dan... Ei bine, pînă la urmă al cui credeți că a fost acceptat? Al directorului. Un proiect de fapt inspirat după proiectele similare de la Deva și Brașov. Pot eventual salva oameni de la moarte, dar nu știu cum trebuie să lupt împotriva suficienței și încăpățînării de a rămîne în urma timpului. Poate că am fost greșit îndrumați în institut de către profesorii noștri. Am fost provocați să dăm frîu liber imaginației. Am învățat după ultimele telegrame ale arhitecturii. Și cînd colo, aici, la scara unu pe unu a realității, ne izbim de oameni complet depășiți de realitate. Viața e mult mai departe. Ei au rămas în urmă. Risc să mă *dezintegrez, să dispar* ca arhitect. Și nu vreau. Încep marile mele audiențe, demersuri și cereri de transfer».

Dan Mitrici și Șerban Ionescu, împreună cu Horia Ivan, deocamdată arhitect conductor, locuiesc într-un apartament ciudat din orașul nou. Ciudat pentru că e compus din două camere, trei paturi de spital, o masă improvizată, un aragaz cu două *ochiuri, un aparat de radio* cu tranzistori, un magnetofon cu muzică bună și chiar o mașină de scris. În rest, celelalte decoruri ale scenografiei sînt deocamdată reprezentate prin inscripții, pline de umor e adevărat, ca în teatrul lui Shakespeare. În seara primei noastre conversații îl așteptau pe colegul lor, arhitectul Tiberiu Szucs de la Tîrgu Mureș, specializat în mobilier de interior, care urma să-i ajute la confecționarea

1 și 5. Medicii de circumscripție Viorica și Dorin Ionescu Poenaru așa cum i-am găsit, la post, într-o zi de duminică, dar și de... consultații.

2. O seară de lucru intens la mobila care va... mobila apartamentul arhitecților Dan Mitrici, Șerban Ionescu și Horia Ivan, din Alba Iulia. «Maistru șef»: arhitectul Tibor Szucs.

3. Arhitectul Dan Mitrici schimbînd planșeta și hîrtia de calc cu o îndeletnicire mai domestică: tîmplăria.

4. Soții Maria și Mircea Băcanu, ingineri agronomi la Cisteiul de Tîrnave începînd cu data de 1 noiembrie 1974.

din plăci obișnuite de lemn și din panouri de placaj a unor elemente de mobilă strict necesare. Că pînă la urmă, după 48 de ore de lucru aveau să tîmplărească o mobilă cu o perfectă funcționalitate dar și cu un coeficient estetic demn de admirat, se subînțelege pentru niște arhitecți care se respectă.

Deocamdată, trebuie să recunosc, peisajul era însă dezolant. La destăinuirile celorlalți, Tibor Szucs avea să adauge o replică memorabilă: «Măi băieți, sigur, nimeni nu ne-a întîmpinat cu fanfară pe peronul gării și covoare persane pînă la scările vagonului, n-am avut la îndemînă nici un majordom care să bată cu un picior de aur în podea și să deschidă toate ușile înaintea noastră, dar, deocamdată nu se poate spune că oamenii nu s-au îngrijit să vă dea casă, paturi să vă odihniți oasele etcetera».

Și încă în seara aceea apartamentul burlacilor de la etajul I s-a transformat în atelier de tîmplărie.

Nu, evident, viața nu e plină de alei cu tuberoze, de aplauze, de felicitări, de decorații prin sălile de marmură ale destinului! Dar aș fi nedrept față de realitate, față de adevărul agronomilor Maria și Mircea Băcanu care, proiectați undeva, într-o comună din lunca Mureșului, unși ca directori de fermă la 1 noiembrie 1974, se simțeau între oameni ca și cum cineva le-ar fi adus la picioare luna cu stelele cu tot. Și unde coeficientul de responsabilitate față de averea colectivității este infinit mai mare. Și unde trebuie să te scoli în fiecare dimineață la ora 4, să parcurgi kilometri pe jos, prin întuneric, prin ceață, prin noroi, ca să-ți iei în primire sarcinile zilnice. Și unde, de oboseală, uneori, seara adormi la televizor. Dar nu mi s-a întîmplat să cunosc oameni mai ferm mulțumiți, mai firesc fericiți ca Maria și Mircea Băcanu, cu buna lor dispoziție molipsitoare, tonică, și cu buna lor cuviință care respinge orice sofisticări și angoase. Ce să mai spun apoi de medicii Viorica și Dorin Ionescu Poenaru dintr-o circumscripție întinsă pe o rază de 12 kilometri, într-un peisaj fabulos de munte, nins pînă la refuz și pe care i-am întîlnit, în zi de duminică, la consultații. Fără acele dramatice desprinderi de Clujul studenției, fără acele lamentări melodioase după «Heidelbergul de altădată» și confortul de acasă. In plină iarnă. Singuri. Soț și soție. Fericiți că nu au timp să se gîndească la «nemurirea sufletului» de atîta treabă. Unde oamenii umblă în cete de teama lupilor. Unde țăranii cheamă doctorii la consultații, aducîndu-le cîte un cal de rezervă pentru a se putea deplasa în munți. Și totuși fericiți că sînt împreună și au toate condițiile să muncească.

Să aibă oare acești tineri mai puține pretenții de la viață ca arhitectul Șerban Ionescu? Sau decît agronomul Paul Cernat, întîlnit în tren, care-mi declara, nu fără umor, «că s-a săturat de aer liber, de natură, de viață sănătoasă la țară» și că vrea «poluare, asfalt, aglomerație în troleibuze» etc... sau se întîmplă și altceva? Unii tineri absolvenți sînt primiți cu atenție, cu grijă și cu respect la locurile lor de muncă, pe cînd alții sînt «uitați de Dumnezeu» cum se spune... Ca într-un proces de selecție naturală lăsat la voia întîmplării. Sigur că pînă la urmă viața merge mai departe cu oamenii viguroși, cu oameni în stare să lupte pentru punctul lor de vedere. Dar de vreme ce noi cunoaștem cît de dificilă e uneori adaptarea la noua situație creată, e bine să intervenim pentru corectarea unor traiectorii. Din moment ce putem realiza acest lucru în spațiu, de ce n-am depune efortul să-l facem și pe pămînt?

Întors în apartamentul arhitecților din Alba Iulia am asistat la ultimele finisări ale unui mobilier confecționat ad-hoc, de o ireproșabilă funcționalitate și o perfectă sincronizare estetică cu preocupările lor. Ca semn că acești tineri nu au venit aici ca să... plece. Nu toți vin ca să plece, tovarăși! Îndrăznim să atragem atenția asupra acestei mentalități pentru că am auzit-o exclamată cam des la Alba Iulia: «Apoi băieții ăștia nu sînt destul de serioși. Vin aici și pe urmă se grăbesc să-și ceară transferul». În această eventualitate trebuie să ne punem mai des întrebarea: de ce? Și să analizăm cu atenție toate răspunsurile posibile.

ADRIAN DOHOTARU ■

P.S. În seara plecării din Alba Iulia l-am lăsat pe arhitectul Dan Mitrici în camera sa de lucru proaspăt mobilată, bătînd la mașină primele pagini ale unui jurnal sau ale unui roman pe care încearcă să-l scrie, despre destinul său și probabil al celorlalți colegi de generație. «Pentru că trăim evenimente și întîmplări care merită să fie comunicate. Pentru că ne sînt comune sau aproape comune. E acesta un mod de a-mi întreține spiritul treaz. De a nu mă anonimiza...»

Și, cine știe, poate că vom publica vreodată fragmente ale unui asemenea reportaj... de viață.

COLINDA LUI BOGDAN VODĂ

Bogdan Vodă cel voinic
Ieșea noaptea pe colnic
Țara Românească
Mulți ani să trăiască
Cu un arc și c-o săgeată
Și c-un buzdugan de piatră
Să apere țara toată
Țara Românească
Mulți ani să trăiască
Cînd dădea cu buzduganul
Alunga pe tot dușmanul
Cînd trăgea cu-a lui săgeată
Omora o oaste-ntreagă
Țara Românească
Mulți ani să trăiască
Cînd inima lui bătea
Țară nouă-ntemeia
Țara Românească
Mulți ani să trăiască
Țară nouă și curată
Să nu moară niciodată
Țara Românească
Mulți ani să trăiască
Noi colinda am sfîrșit-o
Lumii-ntregi am dăruit-o
Țara Românească
Mulți ani să trăiască
Românie ca un soare
Înalță-te-ntre popoare
Țara Românească
Mulți ani să trăiască!

Colindă de copil. Autor:
ȘIMON VASILE, clasa a VI-a A,
Vestitorii, Bogdan Vodă, Maramureș

semnal de alarmă

Ion Cumpănașu din Craiova, strada Calea Breslei nr. 5, dorește ca în coloanele revistei noastre să publicăm «un material care să reflecte realitatea» în legătură cu un articol publicat de Dinu Săraru.

Bineînțeles că I.C. este nemulțumit. Este nemulțumit că Dinu Săraru, în cadrul rubricii «Opinia unui alegător» din 12 octombrie a.c. «ca răspuns ieftin la ospitalitatea unor prieteni ca tov. Ridiche sau nea Toma» și «sub influența unui păhărel de vin» (așa crede, și bănuie, și jignește I.C., energetician) «și-a luat permisiunea (nu știu de unde) să lanseze o nouă **teorie** privind efectul devastator al liniilor de înaltă și foarte înaltă tensiune.

În cadrul acestei așa-zise teorii, Dinu Săraru își permite să atragă atenția că livezile și ogoarele noastre au cam fost invadate de adevărate păduri de stîlpi care, după părerea tovarășului I.C., ar trebui să ne bucure, dar care, în realitate, nu ne bucură absolut de loc.

Adevărul este că, în cadrul aceluiași număr de revistă, ba chiar și pe aceeași pagină, avînd un uriaș titlu — Să apărăm pămîntul țării, pămîntul pîinii noastre — cititorul I.C. ar fi putut observa că, într-un amplu interviu, inginerul Nicolae Popescu, director al Direcției fondului funciar, un om care cel puțin prin funcția sa este un bun cunoscător al problemei, solicită ca o strictă urgență colaborarea între Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor și Ministerul Energiei Electrice exact în sensul evitării de acum încolo ale unor — hai să le zicem! — greșeli legalizate, și avizate, și aprobate.

Iar dacă I.C. se dovedește, prin tonul lui jignitor, rău intenționat nu numai față de articolul semnat de Dinu Săraru, ci față de o problemă care frămîntă mulți dintre oamenii acestui darnic pămînt, nouă nu ne rămîne decît să consemnăm, printre altele, și o părere total opusă îngustimii pe care o prezintă I.C. Este vorba de scrisoarea inginerului **Leonte Răileanu**, din Constanța, strada Cuza-Vodă, nr. 7-8, care ține să-și exprime bucuria, ba chiar îi și felicită pe redactorii care **«au tras un semnal de alarmă, semnal pe care ar trebui să-l audă cît mai multă lume».**

Și pentru că Ion Cumpănașu este energetician, vom mai menționa că Leonte Răileanu, pensionar acum, este inginer agronom.

VICTOR NIȚĂ ■

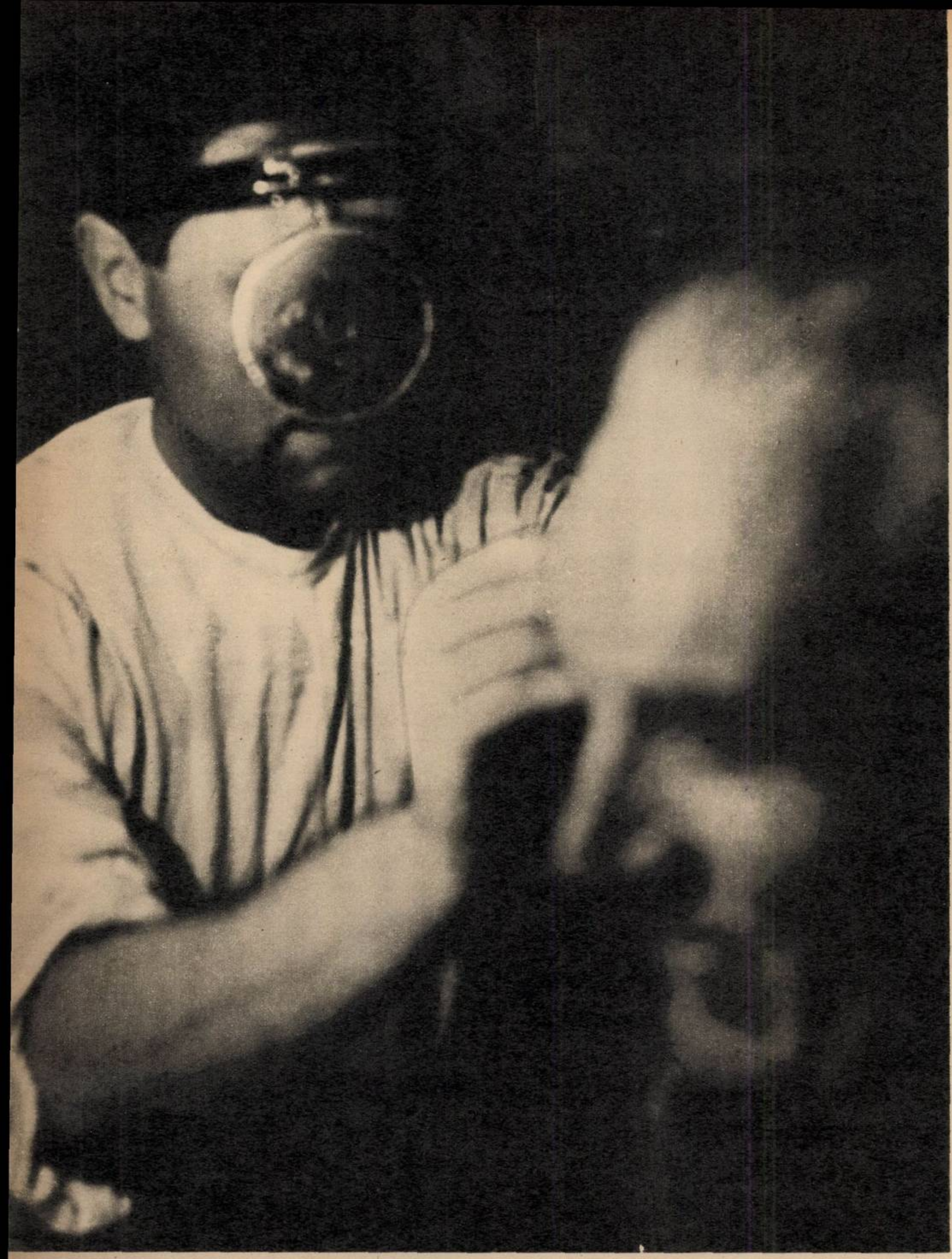

CAZUL ŞI CAZURILE DOCTORULUI IUBU

Sînt internat de cîteva zile în spitalul din Turda. Vecinul meu, Mihai, un băiat de 22 de ani, e aici de vreo 10 zile: A venit tocmai de la Călăraşi, l-a adus taică-său, cu care se înţelegea, la venire, prin semne. Acum, mă înţeleg cu el normal, prin cuvinte... Un alt bolnav îmi mărturiseşte, cu o bucurie pe care oricine i-o înţelege, că, după 4 ani de totală surzenie, aude din nou. Un altul, o fată, la cîteva ore după intervenţia chirurgicală pe care o suferise (asupra unui ochi ce părea irecuperabil) mi-a cerut o carte... vedea perfect!

Aş putea să înşir aici numeroase asemenea fapte. Eroul lor — *autorul acestor vindecări pe care pacienţii, şi nu* numai ei, le socotesc nu o dată miraculoase — efectuează anual 2 000 de intervenţii chirurgicale. 1 000 la spitalul din Turda şi tot atîtea la Policlinica specială. Şi, lîngă ele, mai mult de 30 000 de consultaţii!

Credinţa mea este că despre acest medic, doctorul în ştiinţe medicale Mihai Iubu, se va vorbi încă foarte mult. Şi nu numai aici, la Turda. Pe adresa sa de acasă (Cluj, strada Făcliei nr. 26), sau la Spitalul din Turda, vin, de la un timp, tot mai multe scrisori, expediate din toate colţurile ţării, iar unele din străinătate. Sute de oameni în suferinţă solicită, zilnic, să fie primiţi de doctorul Mihai Iubu. În zilele cît mă aflam în spital a revenit, aici, după un an de zile de la operaţie, la control, comerciantul italian Antonio Pastone din Santa Agatha (Sicilia). Trei operaţii făcute în Italia pentru insuficienţă respiratorie nu-i reuşiseră. Operaţia făcută de doctorul Iubu a reuşit! Anul trecut pacientul italian a dat următorul anunţ la «Mica publicitate» a ziarului «Facla» din Cluj (26 octombrie 1973):

«MULŢUMESC DIN SUFLET DEVOTAMENTULUI ŞI DEOSEBITEI MĂIESTRII PROFESIONALE CARE MI-A FOST ACORDATĂ DE DR. IUBU MIHAI ŞI SURORILE CHINCES ŞI ROTARU DE LA SECŢIA O.R.L. A SPITALULUI MUNICIPAL TURDA, UNDE AM FOST OPERAT ŞI TRATAT TIMP DE MAI MULTE ZILE. MULŢUMESC MEDICINII ROMÂNEŞTI, CARE MI-A REDAT SĂNĂTATEA PASTONE ANTONIO, SANTA AGATHA, ITALIA».

Stau de vorbă cu doctorul Iubu, într-una din scurtele, infinitezimalele pauze dintre două consultaţii (discuţie pe care aveam s-o reiau, apoi, cu alte prilejuri, ori de cîte ori doctorul şi-a îngăduit o «fereastră»; conversaţia pe care o transcriu mai jos este rodul acestor cîtorva discuţii-fulger puse cap la cap):

— Ce este viaţa, doctore Iubu?

— O luptă grea, o muncă fără preget, compensate de mîndria de a fi om.

— Aţi avut mulţumirea acestei compensaţii?

— Adesea.

— Ştiu că aţi redat auzul multor oameni, ştiu că altora, la fel de mulţi, le-aţi redat vederea, ştiu că aţi vindecat maladii care au transformat saloanele de care dispuneţi (doar 10 paturi de spital!) în veritabile mari «centre ale speranţei», cum le numea un bolnav... N-am să dau nume, am să vorbesc, cu voia dumneavoastră, doar despre un singur caz, pe care l-am întîlnit eu însumi aici. E vorba de o cunoscută interpretă de muzică uşoară din Cluj-Napoca; vreme de 4 ani, a tot umblat dintr-un spital în altul, ca să-şi recapete vederea. Şi i-aţi redat-o dumneavoastră, după ce, practic, cazul fusese considerat de nerezolvat

— Da! Aparent, totul era tardiv; dar bolnava a perseverat, a insistat... A fost o intervenţie chirurgicală dintre acelea care se execută destul de rar, şi numai la avizul specialistului de ochi. Un caz în care orbirea se datorează suferinţei nervului optic în traiectul lui cranian, care trece pe lîngă un sinus profund — sfenoidul — ce nu este accesibil examinării obişnuite şi care trebuie trepanat.

— Bine, dar *ochiul nu intră în domeniul dumneavoastră*, al oreliştilor!

— Este foarte greu azi să mai stabileşti limite între specialităţile noastre. Evident, în cazul pe care l-aţi pomenit, rezolvarea n-ar fi fost posibilă fără colaborarea dintre cele două specialităţi.

— Mai cunosc un caz: o tînără de 24 de ani, care a colindat clinicile şi spitalele pentru oprirea unei grave hemoragii uterine...

— Bolnava trebuia supusă unei intervenţii mutilante: extirparea uterului. Am cerut voie să încerc o intervenţie *chirurgicală în zona erectilă a nasului*.

— O operaţie, după cîte ştiu, în premieră pe ţară...

— Da... După trei zile de la intervenţie, bolnava n-a mai pierdut nici o picătură de sînge. Aceeaşi intervenţie chirurgicală am încercat-o recent, în colaborare cu neuropsihiatrii, în cîteva cazuri de impotenţă sexuală. Rezultatele sînt mai mult decît încurajatoare.

— Mi-am dat seama că aveţi, aici, la spitalul din Turda, condiţii de lucru foarte modeste. Iar precaritatea condiţiilor trebuie suplinită — firesc — printr-un surplus de trudă, de oboseală... Pentru mine — dacă-mi daţi voie — este *surprinzător* că în jurul dumneavoastră n-am văzut măcar un tînăr absolvent de facultate, care să vă ajute şi să preia, o dată cu obligaţiile, cîte ceva din experienţa dumneavoastră.

— Acum vreo şapte ani mi-a fost repartizat, prin concurs, un tînăr medic secundar, doctorul Emil Tomescu, venit de la o circă din judeţul Sălaj, pe care urma să-l pregătesc şi să-l formez. Mai mult, serviciul O.R.L. de la Spitalul din Turda a fost făcut for metodologic. La sfîrşitul celor trei ani de stagiu, doctorul Tomescu a reuşit cu media maximă (20) la concursul de medici specialişti pe ţară, împreună cu secundarii de la cele 6 clinici universitare. Acum, el profesează la Bucureşti, este asistent universitar, urmează să obţină în curînd titlul de doctor în *ştiinţe medicale. Eu, din păcate, am rămas tot singur.* Cel mai mult mă supără însă faptul că există prea puţină înţelegere pentru necesitatea, pentru efortul pregătirii de specialişti O.R.L. E un domeniu în care *numărul specialiştilor* e încă restrîns. Şi faptele dovedesc că nu numai în clinicile universitare se pot pregăti aceştia...

— Aici, la Turda, se pot face cercetări ştiinţifice?

— Am avut, în ultimul timp, lucrări admise pe ordinea de zi a 3 congrese internaţionale. Ni s-au publicat o serie de lucrări în *Strassbourg Medicale* (Franţa), în revista *Excerpta Medica* din Amsterdam şi în alte reviste de specialitate din ţară şi din străinătate.

— Ştiu că aţi avut şi aveţi numeroşi prieteni printre scriitori. (Chiar şi dumneavoastră scrieţi, sînteţi autorul unei piese de teatru, «Externa de la O.R.L.», premiată de U.G.S.R...). Spuneţi-mi, care dintre scriitorii şi oamenii de cultură pe care i-aţi cunoscut v-au fost cei mai aproape?

— I-am cunoscut bine pe Agârbiceanu, pe D.D. Roşca, pe Lucian Blaga... M-am apucat, în ultima vreme, să-mi scriu amintirile despre el, în special despre Blaga...

CONSTANTIN MUSTAŢĂ ■

Împreună cu poetul Lucian Blaga (mijloc)

ÎN PRIMĂ ȘI ÎN ULTIMĂ INSTANȚĂ, RĂSPUNDEREA ÎN FAȚA VIEȚII

Acum, la sfîrșitul acestui '74, față în față cu noi înșine, cînd ne căutăm în tot felul de oglinzi chipul nostru de peste an, mă întreb pe cîți îi ispitește curiozitatea de a ști cum am arătat noi în ipostaza de oameni cărora le stă bine cu drumul, vreau să spun în ipostaza noastră de indivizi care ne deplasăm zilnic acolo unde trebuie (uneori și unde nu trebuie), per pedes sau motorizați. Așadar, pietoni sau conducători auto, ne-a stat oare, în-tradevăr, bine cu drumul? Am fost oare mai înțelepți în anul care a trecut? Am fost mai atenți — de fapt, ar trebui să spunem mai disciplinați — și mai grijulii, odată angajați într-o așa-zisă banală traversare de ici-colo sau odată hotărîți să străbatem kilometrii? Au ocolit pietonii, mai mult decît altădată, «piaza-rea» iar șoferii — cîrciuma și ambițiile nu numai deșarte dar, mai ales, periculoase, de a se lua la întrecere întru viteze sau depășiri?

Lista unor alte posibile întrebări este lungă și asta nu pentru că ea ar fi născocirea unei voințe chițibușare, pornită să sîcîie bietul pieton și bietul conducător auto cu tot felul de chestionare, ci pentru că înseși complexele condiții ale viețuirii contemporane ne cer să fim cu ochii în patru.

Dintr-un tablou sintetic, pus la dispoziția redacției noastre de către Direcția Circulației din Inspectoratul General al Miliției, am dedus că anul 1974, fără a ne da, cîtuși de puțin, dreptul de a ne considera pietoni, pasageri și șoferi buni de pus în ramă, fără a ne îndemna să ne adresăm unii altora cine știe ce felicitări, ne oferă cîteva argumente potrivit cărora, putem zice că a crescut cota chibzuinței și a răspunderii.

Pe hîrtiile acelea care consemnează, cu atîta tristețe, vieți pierdute, altele amenințate, s-au înregistrat — în primele 11 luni ale anului ce a trecut — mai puține accidente de cît în perioada corespunzătoare a lui 1973, mai puține victime mai puțini răniți. O constatare ce se cere, neapărat, însoțită de următoarea idee, menită să sublinieze adevăratele proporții și semnificații ale realității mai sus înfățișate: este vorba despre faptul că această diminuare a accidentelor a avut loc în condițiile unei circulații rutiere tot mai intense. Este știut — sau dacă nu, o spunem acum — că în fiecare an, parcul auto se îndesește într-un ritm de 7-10%. Numai cel înmatriculat în București, la ora actuală, egalează întregul parc auto al țării, așa cum era el consemnat la nivelul anului 1960. Valorile traficului au atins, în unele puncte, cote ce se înscriu în statisticile internaționale; în vara aceasta, bunăoară, pe tronsonul Constanța-Mangalia, au trecut, în numai 24 de ore, nici mai mult, nici mai puțin de 34 250 vehicule, cifră record, urmată de cea înregistrată pe distanța București-Otopeni: 21 011. Este un amănunt încurajator, care pledează, bineînțeles, în favoarea ideii unei — să-i spunem — luării mai în serios a condiției noastre de oameni ai drumurilor.

Nu este lipsit de interes, să vedem și la ce capitol anume sîntem cu adevărat mai severi și unde nu. Dacă numărul accidentelor provocate de cei care s-au încăpățînat să pornească la drum cu mintea tulburată de alcool este oarecum același cu cel al anului 1973 (303 atunci, 307 acum), curba coboară atunci cînd este vorba de motivele numite «neatenție», «depășiri», «defecțiuni tehnice». Să le luăm pe rînd: diferența dintre 468 și 418 (accidentele datorate neatenției, înregistrate în anul 1973 și, respectiv, în 1974) semnifică sporul de băgare de seamă, cîștigul nostru întru prudență.

Iar dacă vrem să știm cît de chibzuiți au fost conducătorii auto în materie de depășiri, să reținem că accidentele provocate de cei care nu au respectat regula acestei manevre au scăzut de la 351 în 1973 la 323 în 1974.

Din păcate, nu găsim nici un semn de bine la capitolele «viteză» și «prioritate». Cele mai multe dintre dureroasele întîmplări numite accidente au avut drept punct de pornire excesul de viteză, aventura iresponsabilă a jocului de-a înghițitul kilometrilor.

*
* *

Ideea că în 1974 am avut mai multă răspundere față de noi înșine și față de semeni este, desigur, măgulitoare, dar dacă ea ar fi singura concluzie a rîndurilor de mai sus, înseamnă că am fi profund nerecunoscători celor mulți care ne-au purtat de grijă. Pentru că despre ea este vorba atunci cînd aflăm că: în anul care a trecut s-au asfaltat peste 1 200 kilometri de drumuri, s-au realizat 57 000 metri trotuare — cea mai mare parte în localitățile rurale — și 33 000 metri de balustrade pentru protecția pietonilor. Au fost, de asemenea, sistematizate 80 de intersecții de mare trafic, dintre care 15 în București. Aflată în plin proces de modernizare, semnalizarea rutieră a cunoscut în acest an începutul automatizării funcționării semafoarelor electrice (dirijarea în sistemul «undă verde»). În sfîrșit, nu este rău să știm că, prin supraînălțări sau lărgiri de curbe, au fost eliminate 75 de centre periculoase, că s-au pus la punct 1 200 de locuri noi destinate parcării și refugiului în afara părții carosabile, că datorită vigilenței organelor județene ale miliției, au fost depistate, în primele 9 luni ale lui 1974, 90 000 de autovehicule care plecaseră la drum împovărate de defecțiuni tehnice, deci posibile oricînd de a declanșa accidente. Gesturi concrete, gesturi ale răspunderii umane și civice, însoțite de o intensă și permanentă acțiune de propagandă ce cheamă la însușirea și respectarea normelor de circulație rutieră, legi ce sînt, deopotrivă, ale respectului de sine și față de alții. O întreagă literatură de propagandă, percutantă, șocantă, (afișe, pliante, foi volante editate sub egida Direcției circulației,a serviciilor de circulație și a ziarelor județene, cărți și agende destinate școlarilor) filme documentare, toate acestea adăugate cunoscutelor emisiuni de radio și televiziune, articolelor din presă, capătă semnificația unui neobosit efort de a ne aminti, o dată și încă o dată, marea răspundere pe care o purtăm, în primă și în ultimă instanță, vieții.

MAGDA MIHĂILESCU ■

UN ABECEDAR AL CIRCULAȚIEI

O mai mult decît binevenită apariție, culegerea de povestiri, poezii, cîntece, scenete și jocuri pentru preșcolari, editată de către Inspectoratul General al Miliției, direcția circulației (în colaborare cu redacția revistei «Arici Pogonici») — intitulată «Hai la drum, mici pietoni!» — reprezintă, dincolo de forma atractivă, viu colorată, a tipăriturii, un act civic de reală importanță; reprezintă un manual util de formare — încă de la vîrsta inocenței — a viitorului pieton, a viitorului cetățean cu comportament civic și citadin civilizat.

Concepută pentru cei mai mici dintre cei mici cititori ai patriei, culegerea are un determinant rol educativ — fiind în același timp un «caiet al humorului», al bunei dispoziții, al imaginației creatoare. Un album pe teme de circulație, și nu numai; o carte de desen, muzică și literatură pentru copii — dar nu doar asta: un prilej de bucurie pentru ochi, un *manual* sui-generis, menit a impregna în mintea și sufletul copilului, încă de la cea mai fragedă vîrstă, ideea că strada impune regulile ei, la fel joaca, la fel excursiile, la fel călătoria cu mijloacele de transport în comun.

Fantezia micuților este solicitată în permanență, jocurile, cîntecele, caricaturile, benzile desenate — atît de îndrăgite de către copii — sînt prezente din plin, multe dintre materialele culegerii purtînd semnătura unor cunoscuți și îndrăgiți scriitori pentru cei mici.

Într-un fel, «Hai la drum, mici pietoni!» are rolul unui abecedar al circulației și, sîntem siguri, indicațiile date în acest sens, învățarea primelor semne din alfabetul circulației — într-o perioadă cînd automobilul și strada, dincolo de binefacerile ce le aduc, reprezintă un real pericol pentru neavizați! — această culegere așadar își va găsi o largă eficiență, eficiență ce-și va da roadele extrem de rapid, și în perspectivă în același timp.

Prin editarea acestui caiet, Inspectoratul General al Miliției a făcut o intervenție de bun augur într-un domeniu destul de neglijat pînă acum — cel al pregătirii copiilor noștri pentru viitor; pentru integrarea lor firească, și mai ales din vreme, în amalgamul circulației moderne — în ritmul tumultuos caracteristic vremurilor noastre. Toate acestea făcute cu tact, deschis, prietenește, cu înțelegere față de vîrsta celor ce li se adresează — cu încredere în enorma și curata lor capacitate de recepție.

H. PĂTRAȘCU ■

ARZĂTOAREA PROBLEMĂ A ARZĂTOARELOR

— Toroidalul este, am impresia, fratele mai mare al Mihaelei.

Ezită, înainte de a-mi răspunde, zîmbind numai cu ochii.

— Da... Mai mare ca vîrstă.

. . . .

Mihaela-Amelia s-a născut cu o săptămînă înaintea acestei convorbiri care avea loc la Institutul de cercetări metalurgice, în noiembrie. Fericitul ei tată, care zîmbește numai cu ochii, este inginerul Ion Cioacă, cercetător principal 3 la ICEM. Curînd va deveni cercetător principal 2 și așa mai departe, sper, și va adăuga mereu milioane de lei la zecile de milioane economisite în industrie pînă acum prin aplicarea invențiilor sale.

Că în actualele împrejurări problema arzătoarelor este o problemă arzătoare, de asta nu se mai îndoiește nimeni. Prin mărirea randamentului lor se pot face însemnate economii de combustibil. Iată un scop căruia Ion Cioacă și-a închinat viața încă de mult, cînd încă nu se vorbea de penurie.

Evitînd cît pot detaliile tehnice, voi spune doar atît că arzătoarele «clasice» au jetul convergent, în care arderea se face incomplet. Pentru a mări randamentul trebuie să crească viteza jetului de combustibil și aer, ceea ce este imposibil. Depășind viteza critică, flacăra «se rupe», cum se poate vedea adesea la aparatul de sudură oxiacetilenică. La începutul deceniului trecut, cîțiva specialiști ai firmei Shell au brevetat un arzător toroidal a cărui flacără nu se mai rupe, indiferent de viteza jetului. Faptul se explică, pe scurt, prin formarea unui vîrtej în arzătorul divergent, formîndu-se o flacără toroidală (toroidul este volumul format prin rotirea unui cerc în jurul unei axe, cum ar fi, bunăoară, pneurile). Problema nu era însă rezolvată, deoarece arzătorul toroidal prezenta 3 inconveniente aparent insurmontabile: zgomotul (un adevărat urlet, ca de reactor), forma concentrată a flăcării și luminozitatea redusă (la o combustie perfectă flacăra este incoloră, slab radiantă, ceea ce în multe procese metalurgice este un defect).

Cu alte cuvinte, arzătorul toroidal era foarte bun... dar inutilizabil. A fost deci abandonat. Numai un tînăr inginer român (Ion Cioacă nu avea pe atunci nici 35 de ani) a continuat să se gîndească la el.

Ani de meditație și de experiențe, care s-au terminat (de fapt, continuă încă!) prin realizarea unui nou tip de arzător toroidal, la fel și totuși esențial diferit de cel inițial. Adică, fără cele 3 inconveniente amintite mai sus. Zgomotul, practic eliminat. Flacăra are, după necesitățile din diferite procese industriale, forma dorită: de cupă, de disc și chiar de umbrelă. De asemenea, flacăra capătă luminozitate mare, desi combustia rămîne integrală, cum s-a și dovedit experimental.

— Cum?

— Simplu! Surîde, ezită puțin, dar apoi repetă cu convingere. Cît se poate de simplu.

Îmi explică simplitatea ideii care l-a condus pe calea cea bună. Într-adevăr. Acum, totul pare simplu. A ajuns aici după un ocol, o complicare a problemei: generalizarea. A considerat arzătorul brevetat de englezi un caz particular, și-a creat sistemul necesar generalizării, folosindu-și atît imaginația cît și cunoștințele de matematică, de geometrie în spațiu, de tehnologie a arderii. Astfel a putut studia o mulțime de alte cazuri particulare. Rezultatul: o serie de brevete, dintre care primul și al treilea au fost medaliate la Salonul internațional al invențiilor de la Viena, în 1971 și 1973. În prezent, arzătorul toroidal Cioacă își începe cariera internațională, fiind cerut (insistent!) la brevetare în alte țări.

Inginerul Ion Cioacă nu s-a mulțumit să creeze un arzător nou. S-a gîndit, inginerește, și la cele vechi. Să le salveze, cu cheltuieli cît mai mici. A proiectat o piesă, una singură, care înlocuiește o piesă din arzătorul clasic, transformîndu-l în toroidal-Cioacă. La fiecare transformare se cîștigă astfel vreo 2 000 lei și aplicarea s-a făcut la 500 bucăți numai la Galați, plus alte cîteva mii în alte părți. La Roman era nevoie de un cuptor special pentru încălzit țevi; proiectul era greu de realizat practic și foarte scump; inginerul Ion Cicacă oferă o soluție originală, după proiectul lui cuptorul devine realizabil și costă cu 28 milioane lei mai puțin. Iată ce înseamnă gîndire inginerească.

Trebuie să te miri, spune, și să te îndoiești tot timpul de tot ce vezi, Fără îndoială nu există progres.

Îl rog să-și amintească momentul cel mai emoționant din viața lui. Au fost mai multe, pe care să-l aleagă? Înșiră cîteva. Apoi se luminează la față, zîmbește iar numai cu ochii. A găsit. Îmi povestește ce fericit a fost într-o zi, cînd, răsfoind un curs vechi, «Termotehnica», păstrat din timpul facultății (Politehnica din București 1952-1957), a dat peste o frază pe care o uitase. Citează din memorie. «Viitorul este al flăcărilor luminoase, dar nu s-a construit încă arzătorul adecvat». Frază tipărită acum vreo două decenii, anulată astăzi de cîteva din cele 10 brevete ale inginerului Ion Cioacă, vîlcean de pe la Horezu, cercetător principal 3, deocamdată. **MIRCEA FODOREANU** ■

1

CÎTEVA DIN FRUMOASELE CHIPURI ALE UNEI COMUNE ANONIME, ANONIME, ANONIME

Într-o lume și într-o epocă arhipline nu numai de fapte extraordinare în sine, ci bîntuite și de obsesia extraordinarului, săvîrșim din ce în ce mai des nedreptatea de a nu mai lua în seamă obișnuitul cel de toate zilele. Cu alte cuvinte, săvîrșim din ce în ce mai des nedreptatea de a nu ne lua în seamă pe noi înșine, noi, cei mulți.

Vina revine, în mare măsură, și celor din breasla gazetarilor care, știut este căutăm extraordinarul, ieșitul din comun, cu lumînarea.

Conștient și nemulțumit de cele de mai sus, zilele trecute am avut un puseu de răzvrătire și am pornit să fac un reportaj dintr-unul din miile de locuri ocolite de gazetari, tocmai pentru că pe acolo nu se fac nici hidrocentrale, nici vreo copleșitoare platformă industrială; tocmai pentru că pe acolo nici nu mișună eroii, nici nu crește porumbul cît bradul, și nici chiar natura nu și-a ampiasat vreun monument care să facă rentabilă urgenta edificare a cel puțin unui motel. Cu alte cuvinte, m-am reintors în casa cea mare și în lumea cea multă care nu atrage prin nimic atenția, dar care, cu tenacitate și răbdare, predînd ștafeta muncii zilnice din generație în generație, pune foarte serios, foarte eficient, umărul la schimbarea țării și a vieții.

De data aceasta colțul lumii anonimilor pe care vreau să-l aduc în circuitul publicității poartă numele **Butimanu.**

O comună ilfoveană alcătuită din patru satet: Lucianca, Ungureni, Bărbuceanu și, firește, Butimanu.

O comună în care trăiesc 3 140 de locuitori, înrudiți în 926 de familii; în care «forțele de muncă» sînt alcătuite din vreo 1 000 de oameni; în care nu există nici o familie neînscrisă în cooperativa agricolă de producție, în care nu există nici o familie fără măcar un reprezentant în sectorul de stat al cîmpului muncii; în și din care vin și pleacă zilnic 600 de navetiști.

O comună în care nici un tînăr nu este «fără o meserie la bază» și în care 99 la sută din tineri sînt cuprinși în școli liceale, post-liceale, ori în cursuri de calificare și supracalificare la locul de producție.

O comună în care relațiile dintre oameni sînt civilizate și din viața căreia infracțiunile au fost excluse.

O comună despre care tovarășii **Ilie Văleanu,** primar al comunei și secretar al comitetului de partid comunal, **Nicolae Duță,** locțiitor al secretarului de partid, învățător și director al căminului cultural, **Dumitru Dobrică,** vicepreședinte al consiliului popular, și **Dumitru Necula,** de asemeni vicepreședinte, precum și director coordonator al școlii generale, mi-au vorbit cu o căldură care a dezvăluit foarte limpede că — în inimile dumnealor — departe de a fi anonimă, anonimă, anonimă, această comună este o culme de vitală importanță, de arzător interes, un loc pe care nu numai că visează permanent să-l facă deosebit, ci chiar și muncesc permanent să-l transforme într-un omenesc și românesc colț de rai.

Dar, ca să-i înțelegeți pe dumnealor, cei 3 140 de cetățeni ai comunei Butimanu, ca să le faceți dreptatea de a-i descoperi, uitați-vă la aceste — din păcate puține, pentru că spațiul tipografic nu poate fi pe măsura numărului lor — chipuri ale deloc anonimului farmec al vieții la țară, numită Butimanu. **NELU IONESCU ■**

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

2

3

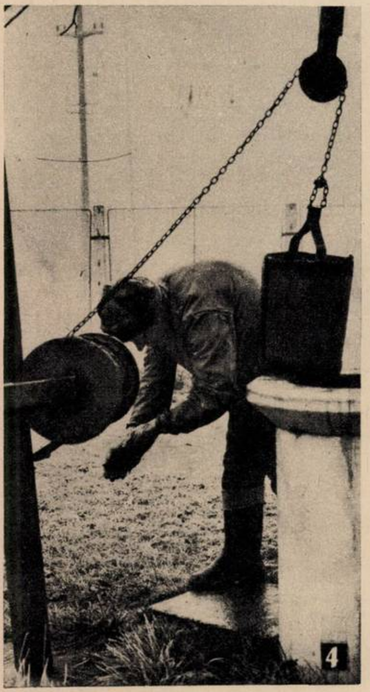

4

5

6

7

8

9

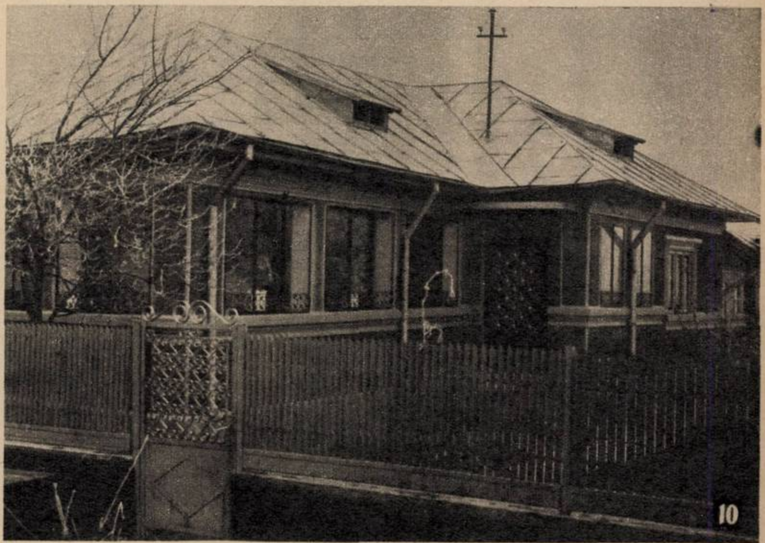

10

1. Butimanu. O comună al cărei pămînt a fost cîndva acoperit de renumitul codru al Vlăsiei; o comună ai cărei locuitori de început făceau, cu mult meșteșug, butoaie, butii; o comună care-și trage numele de la îndeletnicirea aceasta dar în care azi nu mai găsești pe nimeni să-ți facă nici măcar o butie mică. Ca să scriu și eu o dată în viața mea un vers, spun așa: Codrul a plecat și oamenii s-au reprofilat.

2. Butimanu. O comună al cărei creier politic — comitetul de partid, vreau să spun — este alcătuit din 31 de membri de partid, dintre care 28 sînt născuți, crescuți și locuitori dintotdeauna ai ei. Ca să vă dați și dumneavoastră seama cît de devotați comunei sînt conducătorii ei, am să reproduc aici o replică a tovarășului Dumitru Dobrică, vicepreședinte al Consiliului popular: «De două ori era să mă mute mai la centru și de două ori am făcut contestație pînă la C.C. ca să rămîn aici. Nu puteam altfel tovarășe, noi sîntem legați de vatra noastră!»

3. Butimanu. O comună de care doctorița Daniela Popescu și-a legat — de exact 13 ani încoace, deci aproape de la terminarea facultății — și-a legat, spun, nu numai destinul profesional, ci și, în mare măsură, viața, conștiința și sufletul dumneaei. Dar — tot Butimanu — și o comună în care se simte acut lipsa unui medic stomatolog. Spațiu pentru un cabinet stomatologic există. Lipsește aparatura și mai ales specialistul. De aceea, dacă ești din Butimanu, pentru o carie dentară trebuie să te duci de nu știu cîte ori la Buftea sau la Periș. În timp ce în aceste două localități există cîte patru medici stomatologi. Dacă, prin rotație, la opt săptămîni o dată, acești medici ar păși peste cei circa 15 kilometri care-i despart de Butimanu, oamenii de acolo ar avea o zi pe săptămînă un medic stomatolog între ei, ar cîștiga enorm de mult timp, starea sănătății lor ar fi mai bine și mai total ocrotită și, în general, problema aceasta ar fi rezolvată.

4. Butimanu. O comună în care tehnica își face loc începînd chiar de la străbuna fîntînă. O comună în care se discută foarte concret — avantaje, spații, materiale, timp de amortizare a investiției etc. — posibilitățile de introducere a microtermoficării pe unități de 5–6 gospodării.

5. Butimanu. O comună în care frumosul a fost și este la loc de cinste. În casa aceasta mică, veche, ba chiar în curs de autodemolare nu mai locuiește nimeni. Dar, despre altceva vrea și poate ea — casa din fotografie — să ne spună. Despre nevoia de frumos care a stăpînit întotdeauna sufletele oamenilor de acolo, chiar dacă ei, oamenii, erau destul de săraci. Uitați-vă la sculptura stîlpilor acestei tinde și veți înțelege de ce noile case ale oamenilor comunei sînt obsedate de frumos; de ce prima zi de școală înseamnă la Butimanu și o adevărată paradă a modei; de ce s-a păstrat hora țărănească, de ce s-au păstrat nunțile cu jucatul pîinii și apei și cu trasul mirilor cu șervetul în casă, de ce s-a păstrat datina întîlnirii colective, o dată pe an, a tuturor nașilor și finilor din comună; de ce la școală se duce o intensă muncă de întocmire a unui muzeu al satului; în sfîrșit, de ce oamenii aceștia cred că viața trebuie trăită și frumos, și înfrumusețat.

6. Butimanu. O comună de a cărei vatră oamenii se simt extraordinar de legați sentimental, o comună în care Dumitru Vărgatu, cu cei ai săi primii 94 de ani de viață este decan de vîrstă, dar și o comună amenințată să-i scadă îngrijorător de grabnic populația. Și aceasta din pricina migrației tinerilor către noile centre industrial-urbane, care se dezvoltă impetuos, dar și din pricina lipsei unei mai bune organizări a transportului în comun pe șoselele de legătură. Într-un sat — Bărbuceanu — au rămas doar 73 de familii, alcătuite mai mult din bătrîni, cei mai tineri fiind de cel puțin 40 de ani, iar în toate cele patru clase ale școlii nefiind decît 13 elevi. Deci, sate care se «autodezafectează» în favoarea concentrărilor urbane de populație.

7. Butimanu. O comună în care, așteptînd rîndul la moară și încălzindu-se la un foc, oamenii pot reconstitui tabloul parcă al unor haiduci peste care a dat toamna, în plin codru al Vlăsiei. O comună în care oamenii sînt veseli și știu — așa, așteptîndu-și rîndul — să dea din mînă în mînă o sticlă de țuică, dar știu și să spună unor lucruri dureroase pe nume. De pildă: «Un om apt de muncă trebuie să piardă enorm de mult timp ca să aducă de la oraș o butelie de aragaz. Cu butelia în mașină, nu-i voie. Sînt șoferi care — cu 30 de lei — ți le aduc totuși, dar riscă ei, riști și tu, cel care dai butelia. Și toate astea pentru că nu se înființează și în comuna noastră un centru de schimb care să fie deschis măcar o dată pe săptămînă. Noi asigurăm clădire și gestionar; șosea asfaltată este; mai trebuie doar bunăvoința de a trimite mașina cu butelii». O altă amară pildă: «Punctul farmaceutic este foarte mic și prost aprovizionat. IRTA are curse rapide care nu te iau numai pînă la Crevedia. Apelezi la mașini-«ocazii» și pentru medicamente de 3 lei riști o amendă de 150 lei». Oamenii acestei comune spun că «civilizația se oprește la Crevedia» și că «asta-i soarta comunei lor pentru că e la granița județului». Dar, dacă stai să analizezi cît de cît onest lucrurile, îți dai seama că totul ar putea fi rapid rezolvat numai cu ceva organizare și înțelegere de la centru.

8. Butimanu. O comună în care numărul bicicletelor nu se mai știe. Dar o comună despre care se știe că locuitorii ei au 17 motorete, 96 motociclete și 12 mașini. Dar și o comună în care «...oficial sîntem izolați. Cursele IRTA nu circulă între orele 18 seara și 5 dimineața. Dacă ar fi atîta înțelegere să fie prelungit traseul cursei București–Crevedia, cursa cea de ora 23, pînă la Bujoreanca, deci numai cu 10 km, ar beneficia 6 comune: Cojeasca, Corneștii, Butimanu, Niculeștii, Cocani-Crevedia, Tătărăi-Otopeni. Atîția oameni ar putea să vadă spectacolele din București, ca să nu mai vorbim de celelalte nevoi ».

9–10. Butimanu. O comună cu multe case vechi dar cu și mai multe case noi. O comună în care sînt planificate noi edificii: un cămin cultural, un nou sediu pentru poștă, o nouă grădiniță și un nou cămin pentru copii, noi locuințe pentru specialiștii comunei, o fabrică de prelucrat lapte și așa mai departe. O comună în care bunăstarea mai rezultă și din alte date: nici o casă neelectrificată, nici o casă fără aragaz și televizor.

11. Butimanu. O comună în care chiar și aceste femei cu preocupări și aspect «tipic de țară», împrumută asiduu cărți de la bibliotecile cu cele 8 000 + 3 000 = 11 000 de volume ale comunei.

12. Butimanu. Și totuși o comună în care s-au petrecut și se petrec și lucruri extraordinare. Dar Ilie Văleanu, primarul comunei, cînd ne-a vorbit despre acest extraordinar l-a tratat firesc ca pe un banal oarecare: «În '71 eram vicepreședinte la C.A.P. și am propus introducerea acordului global. Cei de la Uniunea județeană mi-au spus — mă, voi faceți dar noi nu știm nimic! Iar noi am fost printre primii din țară care au introdus sistemul acordului global, sistem care dealtfel în toamna aceea s-a generalizat. Însă noi am și apucat în același an să dăm 200 tone de porumb la fondul de stat, peste plan. Și mai este un domeniu în care oamenii de aici se deosebesc: crescutul animalelor. Sînt buni crescători de animale, ăsta-i adevărul! Iată, cu toate că nu sîntem în zonă de munte, oamenii au contractat cu statul 156 capete de vite, dar vor preda 182 de capete. Iar la producția de lapte planul de contractări a fost de 1 635 hl și oamenii, numai pînă la 1 decembrie, au predat 8 694 hl. Deci de șase ori planul! Deci, cîte 3 600-3 800 de litri de lapte de la o vacă! Sîntem a doua comună pe țară la producția de lapte ».

11

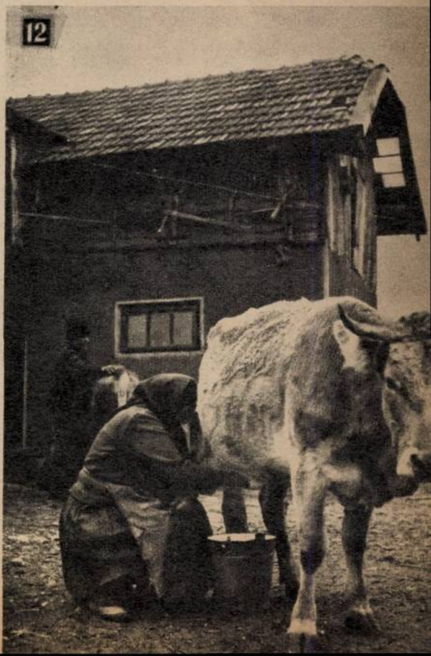

12

ÎN VARIANTA EI MODERNĂ, LEGENDA MEȘTERULUI MANOLE CUPRINDE ȘI UN PERSONAJ NUMIT ICRAL

ÎNTÎRZIERILE — O PREZENȚĂ INEVITABILĂ?

Am vizitat centrul 3 al ICRAL-ului Vitan. Dintr-un început suspiciune:

— Nu dau nici o relație — declară șeful centrului, tehnicianul Nicolae Vasile.

— Aveți un motiv special să vă feriți de noi?

— Nu pot să vă răspund.

— Putem deci *presupune* că *aveți* un motiv, dar nu ni-l puteți destăinui. În sfîrșit, primiți-ne ca pe niște cetățeni care vin să vă solicite unele relații. Unde se află...

— Locuiți în sectorul 4? Nu! Atunci?!... V-am spus, vă adresați tovarășului director al întreprinderii și dacă spune să vă dau relații eu vă dau.

— Am vrea să știm măcar dacă echipele dumneavoastră sînt pe teren și unde anume.

— ...

Nedorind în continuare să menținem doar *un simplu monolog*, apelăm la *directorul* întreprinderii. Ne primește; cu ce scop ați venit? Da? Discutați cu mine! Vreți să mergeți întîi la centru de reparații, pe teren? Mă rog, dar vor merge cu dumneavoastră doi tovarăși, unul dintre ei este directorul meu adjunct. Nu, nu vrem să vă împiedicăm cumva în anchetă. Ei vor asista și vor învăța din unele aspecte pe care le sesizați dumneavoastră.

Și iată-ne din nou la centrul cu numărul 3. Se pare că în ziua vizitei echipele sînt toate pe teren. Un registru cu o evidență clară sugerează acest lucru. Pentru zilele din urmă acesta indică însă neorînduială. Poți afla unde sînt zidarii dar nu si tinichigiii, sau invers. Sa fi fost oare registrul pus la punct cu prilejul sosirii noastre?!

— Eu știu permanent unde se află oamenii, declară șeful centrului. Fiecare echipă are foarte mult de lucru.

Într-adevăr, centrul, care dispune de cîteva echipe pentru reparații pe teren, este supraaglomerat cu lucrări. Multe clădiri vechi (este vorba de un teritoriu cu locuințe mici, înghesuite unele în altele) aflate de multă vreme sub semnul unei incerte sistematizări. Totodată, centrul numărul 3, cu *prilejul unei reorganizări*, *a primit «zestrea»* altor două centre de reparații și întreținere ICRAL. Aceste condiții reale sînt invocate pe primul loc totdeauna atunci cînd se vorbește despre întîrzierea lucrărilor. Adevărul e că majoritatea lucrărilor au antecedente foarte vechi. Iată un exemplu. Z. Dobre din Calea Dudești arată într-o cerere că, în urmă cu patru ani, cînd ICRAL-ul a executat o reparație generală la imobilul în care locuiește, s-a hotărît înlocuirea unei sobe deteriorate din camera sa. A fost adusă chiar și una nouă, dar lucrătorii au luat-o înapoi după un timp, promițînd alta în schimb. În patru ani soba cea veche a ajuns într-o stare deplorabilă, de nefuncționat. După atîtea amînări, cele mai multe verbale, s-a făcut un nou act de constatare și un aviz pentru lucrare.

Împreună cu directorul adjunct, tovarășul Petre Milu, am realizat următoarea statistică: în luna septembrie centrul a primit circa 200 de lucrări nerezolvate de la centrele supuse comasării. La acest număr s-au adăugat atunci încă 100 lucrări nerezolvate chiar ale centrului de care vorbim. Deci, 300. Zilnic se primesc două pînă la trei cereri cărora trebuie să li se dea curs. Ținînd seama de numărul de zile care au trecut din septembrie pînă astăzi, de posibilitățile — apreciate de către tehnicienii centrului — de a rezolva doar 60–70 la sută dintre aceste cereri, trebuie să mai adăugăm acum la cele 300 încă 100. În următoarele patru luni vom adăuga încă 100 și așa mai departe. În mai puțin de *un an centrul va atinge mia și ne întrebăm* cînd se va opri această crestere. Probabil ca intreprinderea va lua curînd o nouă măsură de reorganizare și va redistribui cererile învechite la alte centre. Iar o cerere învechită este tratată ca în cazul amintit. Sau:

— Am mai fost la dumneavoastră, ne-a luat vîntul cartonul de pe casă — se plînge Ioan Anicăi, strada Cernișoarei nr. 28.

— Știu, n-avem carton, cînd om avea vă satisfacem.

— Dar eu *am anunțat* și *anul trecut*, și acum doi ani că trebuie înlocuit cartonul.

— Se poate, dar nu mă privește. Eu am cererile mele de cînd sînt șef aici.

— Nu avem carton în magazie, ne declară directorul adjunct.

Lipsesc și alte materiale. Am adus recent de la Craiova 80 de cazane de baie. Dar ni s-au dat fără focare. E drept că nici noi nu putem face o planificare exactă pentru o perioadă mai îndelungată, în plus întîmpinăm și greutăți în aprovizionare.

Am cerut tovarășului director exemple concrete privind aceste greutăți. A doua zi am primit prin tovarășa Lucia Niculescu următorul răspuns al direcției: «Nu avem contracte nesatisfăcute la aprovizionare». Vizavi de acest răspuns notăm cuvintele șefului de centru, Nicolae Vasile, rostite în ziua raidului nostru.

— Dacă ne criticați furnizorii, dumneavoastră rămîneți cu critica și noi vom da din colț în colț pentru că oamenii se vor supăra...

Să ne referim și la alt aspect al aprovizionării cu materiale. Într-adevăr, ICRAL-ul primește cereri de la public și acestea pot fi mai multe într-o perioadă, mai puține în alta. Deci, nu se poate ști cu exactitate ce lucrări vor fi. Dar tot adevărat este și faptul că nimeni nu împiedică întreprinderea să-și trimită toți inspectorii pe teren, să verifice starea tuturor locuințelor din zonă și să întocmească în baza unui grafic de urgență un necesar cît mai exact al materialelor pentru lucrările unei perioade mari — un an, de pildă. În felul acesta s-ar putea încheia contracte ferme pentru aprovizionare. Cartonul, focarele, ipsosul etc. n-ar mai lipsi *tocmai atunci cînd este nevoie de ele*.

Ar fi multe de spus și despre echipele care lucrează la întreținere și reparații, noi, care am fost la centrul numărul 3, am urmărit, am încercat de fapt să urmărim munca acestora conform graficului prezentat. Am găsit doar o echipă de parchetari, celelalte fiind mai mult pe drumuri. Pe Calea Văcărești la nr. 135 aveau lucrări zugravii Dumitru Dogaru și Dan Lupu. Se ocupau de zugrăvirea unor încăperi. Privită din afară, clădirea arăta jalnic. Cornișele rupte, acoperi*șul spart*; *în interioare, lighene* și *mușamale* împotriva apei. Ne-am întrebat, firesc, de ce ICRAL-ul nu a început reparațiile pe o scară mai întinsă la acel imobil și în primul rînd așa cum se cuvine: de la acoperiș? Misterul a fost dezlegat repede: cei doi zugravi executau o lucrare plătită de locatari (servicii către populație). Concluziile? Cine plătește are parte, cine nu?

Se ocupau, ziceam, de fapt nu i-am găsit la locul de muncă. Într-un tîrziu i-am întîlnit pe stradă, cărînd cu spatele saci cu ipsos. «Am făcut multe drumuri de dimineață pînă acum, declara D. Drăgan. Ar fi fost bine să fi beneficiat și noi de o mașină la transportul materialelor, că întreprinderea are așa ceva». Ar fi fost bine! Directorul și-a notat propunerea noastră de a modifica graficul de transport al furgonetelor. În strada Olteni i-am căutat pe tinichigii. Și ei erau plecați. Reparaseră, ce-i drept, acoperișul, dar uitaseră de burlane. De fapt nu uitaseră, ci pur și simplu, după declarațiile tehnicianului care controlează lucrările, n-avuseseră notă de comandă. Cu alte cuvinte sus se repară, jos se surpă.

În ambele cazuri un aspect comun. Organizarea necorespunzătoare a muncii echipelor de reparații.

Încheiem aici. Numărul de cereri nerezolvate este în creștere continuă. Măsuri mai bune în organizare și aprovizionare se impun imediat. Nepăsarea și rutina unor icraliști tind să devină adevărate coșmare pentru cei care așteaptă, așteaptă...

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Pe «șantierele» ICRAL-ului se și muncește.

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

NE MAI REPARĂM O SOBĂ SAU UN ACOPERIȘ, DAR, ÎN ORICE CAZ, NE ÎMBOGĂȚIM EXPERIENȚA DE VIAȚĂ

Din totalul imobilelor pe care le are in supraveghere și răspundere ICRAL «Cotroceni», construcțiile noi reprezintă aproximativ douăzeci la sută. Admițînd că ele ar da prea puțină bătaie de cap nu este greu de înțeles că fondul locativ mai vechi presupune, în schimb, lucrări de reparații curente și de întreținere ceva mai dese. Deschiderea, în cursul acestui an, a peste trei mii de puncte de lucru — începînd cu reparațiile capitale și terminînd cu cele «de doi poli» — ar dovedi, într-un calcul sumar, că s-au executat aproape zece lucrări pe zi. Mult sau puțin, faptul prilejuiește lui Ciobanu Alexandru, șeful centrului nr. 1 de gospodărire locativă, ocazia de a ne destăinui că în cadrul întreprinderii mai sînt, firește, și lipsuri. Că el nu e departe de a face din recunoașterea acestora chiar un fel de calitate, ar rămîne de explicat probabil prin ducerea pînă la ultima consecință a ideii că numai acolo unde nu se muncește nu se greșește.

«Sectorul nostru începe din Calea Victoriei, pe Bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej și Splaiul Independenței, către podul Cotroceni. Cuprinde, de asemeni, strada Izvor, Sfinții Apostoli pînă la Calea Rahovei și se închide la Operetă, la Piața Națiunilor Unite. În total avem 39 de străzi».

Aici, la centrul nr. 1, sînt 16 muncitori. Cîte unul, doi sau trei de fiecare meserie: tinichigii, zidari, zugravi, parchetari, dulgheri, sobari, instalatori. Dacă stăm și ne gîndim, acum sînt numai 15 oameni, întrucît unul dintre ei, dulgherul Radu Petre, se află la spital. Gîndindu-se și mai atent, șeful centrului crede că sînt de fapt 13, Georgescu Ștefan și Pascu Dumitru fiind în concediu. Și totuși nu, sînt 12, pentru că și Boldei Petre se găsește la spital. Încercînd să aflăm unde sînt răspîndiți aceștia, s-a văzut că au rămas în cele din urmă 10: Badea Dumitru și Ioniță Constantin au plecat și ei în concediu. Printre cei zece se află și tinichigiul Olaru Marin, care apare la momentul potrivit pentru a curma această numărătoare ce amintește un cunoscut personaj căruia nu-i ieșeau la socoteală niște steaguri. În salopeta lui pătată de vopsea, aducînd de departe cu costumul unui parașutist, tinichigiul a venit să ceară «materiale». Nu are nimic împotrivă să-mi arate vreo cîteva locuri în care a lucrat sau urmează să lucreze.

Pe drum aflu că Olaru Maria și Olaru Ion, adică soția și fiul său, nu au venit la serviciu. Dacă-i avem și pe ei în vedere, ne dăm seama că în ziua aceea se aflau, așadar, la lucru, opt oameni din 16! Dar călăuza mea evită să vorbească prea mult despre absența celor doi membri ai familiei sale, adică a celorlalți doi tinichigii ai centrului nr. 1. «Sînt și unii care spun că le plouă în casă chiar dacă afară nu plouă. Eu am întîlnit cazuri. Nu știu ce-or fi avînd, dar se poartă cu noi ca și cum ar trebui să le măturăm ori să le batem covoarele. Asta e, oamenii acasă la ei se cunosc. Unii te primesc frumos, vorbești cu ei, uite asta și asta e de făcut, nu se

PREMIILE FLACĂRA PE ANUL 1974

- **PREMIUL CEL MARE AL CENACLULUI FLACĂRA PENTRU CEA MAI FERICITĂ ÎMBINARE A MUZICII CU POEZIA — TUDOR GHEORGHE.**
- **Premiul pentru debut în poezie — Ilie Calmineasa.**
- PREMIUL SPECIAL AL CENACLULUI FLACARA — MARCELA SAFTIUC.
- *PREMIUL PENTRU ACTIVITATE IN CENACLUL FLACĂRA ȘI DEVOTAMENT FAȚĂ DE MUZICA TÎNĂRĂ — CORNEL IONESCU.*
- Premiul «Fair-music», pentru depășirea suficienței și atașament față de muzica tînără — **Anda Călugăreanu.**
- **Premiul consacrării, pentru cea mai armonioasă prezență, din muzica folk, a anului 1974 — Mircea Vintilă.**
- Premiul pentru cea mai reală interpretare a textelor proaste de muzică ușoară și pentru atașament față de poezia valoroasă — **«Reflex Flacăra».**
- Premiul pentru cele mai bune cîntece politice ale anului 1974 — **Ilie Stepan** și **Eugen Iosif (Pro Musica).**
- Premiul pentru spiritul militant și convingător al muzicii lor — **Vali și Carmen.**
- Premiul pentru sensul muzicii sale — **Dan Chebac.**
- MARELE PREMIU AL DEBUTULUI — NICU ALIFANTIS.
- Mențiuni pentru debut în Cenaclul Flacăra:
  - **Adriana Ausch**
  - **Mihai Diaconescu**
  - **Adrian Ivanițchi**
  - **Nicu Vladimir**
- Premiul pentru păstrarea purității folclorului în cîntecele lor —
  - **Maria Dragomiroiu**
  - **Alexandru Mica**
- Cel mai bun fotbalist al anului — **Mircea Lucescu.**

FESTIVAL FLACĂRA, ASTĂZI ȘI MÎINE LA SALA PALATULUI!

Cenaclul Flacăra organizează astăzi, sîmbătă 28 decembrie și mîine, duminică 29 decembrie, orele 18.00, în Sala Palatului FESTIVALUL FLACĂRA '74.

În fiecare din aceste două seri, programe diferite!

ÎN PROGRAM:

FORMAȚIILE: Sfinx (sîmbătă), Phoenix (duminică), Pro Musica (ambele seri).

CÎNTĂ: Tudor Gheorghe.

RECITĂ ACTORII: Tamara Crețulescu, Ion Marinescu, Amza Pellea, Florian Pittiș, Dan Tufaru.

GRUPUL SATIRICO-MUZICAL: «Reflex Flacăra».

CÎNTĂ: Anda Călugăreanu, Cornel Ionescu.

FOLCLOR: Maria Dragomiroiu, Alexandru Mica.

MUZICĂ FOLK: Marcela Saftiuc, Mircea Vintilă, Mircea Florian, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Vali și Carmen, Erika și Carol, Dan Chebac, Mihai Diaconescu, Nicu Alifantis, Adriana Ausch, Adrian Ivanițchi, Nicu Vladimir.

Invitat, fotbalistul numărul 1 al anului 1974.

Biletele se găsesc la casa de bilete a Sălii Palatului.

Acum vorbele nu ne mai pot ajuta la nimic. Ne mai apucăm acum să vă mai mințim?! Zarurile sînt aruncate.

A APĂRUT ALMANAHUL FLACĂRA 1975

El este cum este. Nu vă spunem că e bun pentru că dumneavoastră, auzind de apariția încă unui almanah bun, v-ați putea lăsa cuprinși de o explicabilă plictiseală și ați refuza, pur și simplu, să-l mai căutați. Nici o vorbă în plus deci.

Numai atît. A apărut Almanahul Flacăra 1975 despre care nu spunem nici că e bun, nici că e rău, nici că e captivant, nici că e tranchilizant. El este cum este. Singura calitate sigură a Almanahului Flacăra 1975 e că Almanahul Flacăra e Almanahul Flacăra. Vă mulțumim pentru atenție.

Numărul următor al revistei «Flacăra» va apărea sîmbătă, 11 ianuarie 1975.

ROMÂNIA NEMURITOARE

FIINȚĂ-RĂBDARE

Gura mi-e caldă, sufletul întărîtat de cuvînt,
Va ninge, colinele tale vor fi mume născînd,
În lungul Rîurilor, în largul amurgului blînd,
Viile și livezile scrise îți sînt
Cu litere de lemn fraged și de pămînt.

Din basme, pe casele noastre
Păsări măiestre, perechi coboară,
Și cuvîntînd, păsările nemuritoare sînt,
Noi le petrecem cu ochii, ca hore și ca hotară
Împrejurul patriei nemuritoare:
Destin suveran pe pămînt.

Gura mi-e caldă, uimită de asemănare,
Dor inventează bătrînii umblînd,
Și călătorind, drumul lor e ca fără mișcare,
Legați sînt în dulcele nume-pămînt
Al patriei nemuritoare.

Te-am mai văzut, te-am mai iubit și-n altă vreme,
Străbunii, trecîndu-se, mi te-au dăruit cu neîndurare,
  Trudă, ființă-răbdare, vis și poeme,
Sufletul tău în sufletul meu îngînă și doare,
Bucură și cheamă, Românie nemuritoare.

Gura mi-e caldă-urare și vinul e viu în ulcioare,
Să-ntindem covoare de lînă în calea copiilor ce vor veni,
Flori colorate-n zăpadă, țesute din grîul care răsare,
În liniștea brazdei, cetate de pîine, cetate nemuritoare,
De viitor născătoare, patria mea de copii.

Risipește norii, adună-i, să ningă bogat la izvor,
Cu daruri vii, cu gîndul pe față, cu pîine și sare,
Cu daruri vii te îngînă pacea acestui popor,
Truda și dragostea noastră, patrie nemuritoare.

CONSTANȚA BUZEA

Ierui-ler la ferestrele viitorului

LA MULȚI ANI CELOR MAI TINERI BĂTRÎNI AI ȚĂRII

Student la 45 de ani, tînăr la 90. Cercetători români reușesc să măsoare vîrsta adevărată. — Insule de longevitate în România. — Există o profilaxie a bătrîneții? — Gerovital: spre o mai adîncă înțelegere a mecanismelor biologice. — Contemporani cu trecutul, contemporani cu viitorul.

▲

PROFESORUL: «Îl am pe Horațiu la căpătîi, așa cum îi stă bine unui profesor de latină: «Vai, Postum, Postum, cum aleargă anii/ Și nu smerenii, rugi au să întîrzie/ Zorita noastră bătrînețe». Sînt versuri triste și totuși senine. Dar nu mă plîng: bătrînețea nu înseamnă, nu trebuie să însemne, viață vegetativă. Doar sîntem Homo Sapiens **nu-i așa? Am 99 de ani, călătoresc, îi citesc pe clasici, fac traduceri, bat la mașină, ajut la corespondență». (Victor Huliță)**

SORA DE CARITATE (fotografia din stînga): «Acum 60 de ani cutreieram pustietățile cu bandajele și injecțiile mele, căci am fost soră de caritate. Dar ce a fost a fost și fiindcă nu pot sta locului, lucrez la covoare. Toată viața am muncit». (Ecaterina Popovici).

— Am aici o teză excelentă de la un tînăr...

— Domnule profesor Murnu, tînărul are 45 de ani.

— Nu se poate. Huliță, ridică-te în picioare.

Și m-am ridicat. Era prin 1930. Profesorul m-a privit lung și el, traducătorul vestit din Homer, mi-a zis...

. . . .

— De 31 de ani sînt pensionar. Dar omul trebuie să fie mereu activ. După pensionare, eu, Dumitru Enea, omul legilor, am frecventat timp de 20 de ani Biblioteca Universitară, cea vizavi de Palat, pentru a citi jurisprudență. A fost ambiția mea să rămîn la curent cu tot ce apare. De cînd nu mai sînt atît de tînăr, mă mișc mai greu la bibliotecă. Am 90 de ani, dar legile tot le urmăresc: prin ziare, prin Buletinul Oficial...

. . . .

— Eu, Ecaterina Popovici, timp de vreo 60 de ani am fost soră de caritate, soră de ocrotire, asistentă sanitară. Puteam să nu mai muncesc cînd m-am căsătorit, dar i-am zis bărbatului: «Dragă, vreau să fiu independentă, să am banul meu». Acum 60 de ani mă duceam cu bandajele și injecțiile mele, prin comune pe unde fetele nu prea îndrăzneau să calce, înspre Giurgiu și Tîncăbești. Era o pustietate pe acolo...

. . . .

— N-am nevoie de carte de telefon, știu pe de rost toate numerele de care am nevoie. Cartea o port în cap, deși am 97 de ani. Totdeauna m-am lăudat cu memoria. Dacă n-aș fi alunecat deunăzi și nu mi-aș fi rupt piciorul, m-aș simți ca la 40 de ani. Și cînd te gîndești că nepoate de-ale mele au trecut de 70... Acum șaptezeci de ani... Cam pe vremea cînd m-am măritat. Soțul meu, Ștefan Botez, era căpitan de geniu cînd l-am luat. Om liniștit, om de carte. A fost primul care a introdus telegrafia fără fir în armată...

SINGURUL MIJLOC CARE S-A INVENTAT PENTRU A TRĂI MULT

Cîteva ore petrecute la Institutul național de gerontologie și geriatrie condus de profesor doctor Ana Aslan, te proiectează, parcă, într-o altă lume, cu alte dimensiuni, cu alte repere. Nu sîntem obișnuiți să fim contemporani cu primul telegraf sau să ni se relateze cum «Iancu Cocută, bun prieten cu Alexandru Ioan Cuza, și-a dat demisia din armată cînd a fost detronat domnitorul, preferînd să renunțe la carieră, nu la onoare», de parcă s-ar fi întîmplat ieri. Nu sîntem obișnuiți să privim ochi albaștri, limpezi, care scrutează această lume de aproape un secol. Pe scurt, nu sîntem obișnuiți cu centenari — sau aproape — fiindcă, parafrazîndu-l pe Malraux, bătrînețea înaintată este ceea ce se întîmplă altora. Și totuși ea există, deoarece — după cum remarca un șugubăț cu nume ilustru în istoria literaturii — este singurul mijloc care s-a inventat pentru a trăi mult. Din păcate, senectutea nu apare totdeauna în ipostazele senine evocate mai sus. Problema numărul 1 rămîne, firește, aceasta: ce puteam face pentru a o întîmpina cît mai tîrziu, cît mai demn, cît mai lucid? Și fiindcă ne aflăm la început de an, cînd, în afară de sugari, fiecare, dar absolut fiecare din noi, rostește sacramentalele cuvinte «La mulți ani», credem momentul potrivit să meditām puțin asupra unor semnificații profunde, tulburătoare, poate chiar enigmatice; ce înseamnă **mulți ani?**

Noțiunea de vîrsta cronologică este azi considerată de gerontologi dacă nu aberantă, cel puțin inexactă, imprecisă, neștiințifică. Ea este practică pentru miliție și pentru Direcția Centrală de Statistică, dar greu utilizabilă pentru medic sau biolog. În adevăr, ce înseamnă un om de 70 de ani? Poate fi o epavă sau un om cu depline posibilități creatoare. Se pot cita exemple celebre din istoria artei sau a științei. Tiziano, bunăoară, picta la 99 de ani... De ce? Fiindcă nu avea 99 de ani, deși avea 99 de ani! Iată esența problemei și oamenii de știință, grație unor recente cercetări românești, dispun azi de acel etalon capabil să determine vîrsta reală, biologică, de la care trebuie să înceapă orice tratament serios de geriatrie.

CATALOGUL GERONTOLOGILOR SAU CE NE FACEM CÎND RĂMÎNEM REPETENȚI

— Tovarășe doctor Vladimir Jucovschi, dv., împreună cu doctorul Alexandru Ciucă, directorul Institutului național de gerontologie și geriatrie, ați elaborat o metodă de răsunet internațional. Despre ce e vorba?

— Se știe de multă vreme că fenomenele de îmbătrînire ating în mod diferit diferitele organe ale omului. Afirmatia rămîne valabilă și pentru lumea animală, dar în cele ce urmează ne vom limita la om. Și, de fapt, aceste procese afectează în mod diferit nu numai un organ sau altul, ci întreaga noastră ființă: tegumentele, părul, sistemele osteoarticular, cardiovascular, nervos, aparatul digestiv, capacitatea intelectuală etc., etc. Noi am stabilit un număr de 41 de criterii, pe aparate și sisteme, luînd în considerare elasticitatea pielii, umiditatea, ridurile, petele senile, elasticitatea, luciul și căderea părului, friabilitatea și striațiile transversale ale unghiilor, acuitatea vizuală și auditivă, artroze, spondiloze, deformări, edentație, terminînd cu potența sexuală și cu starea aparatelor cardiovascular și nervos. După cum reiese și din enumerarea incompletă de mai sus, criteriile sînt de valoare extrem de inegală. Firește, nu se pot pune pe același plan ridurile sau chelia — care dealtfel apar și la vîrste mai puțin înaintate — cu emfizemul pulmonar, hipertensiunea arterială sau pierderea memoriei. Dificultatea pentru noi a constat în corelarea și măsurarea — în limbaj științific: cuantificarea — importanței **tuturor** acestor factori la un loc. Am stabilit, cu alte cuvinte, un catalog de un fel deosebit și un sistem de punctaj amănunțit. La fiecare «materie» pacientul primește o notă, ca la școală, dar cu o deosebire esențială: interesul său constă în a căpăta nota cea mai mică, repetenț fiind cel cu notele maxime. Cu un punctaj apropiat de 100, nici un motiv de bucurie. Am avut un asemenea caz: pacientul, aparent sănătos, a cumulat 100 puncte. Peste cîteva săptămîni a decedat... Am observat, prin metoda noastră, abateri pînă la **zece ani** în plus sau în minus ale vîrstei reale, biologice, față de cea cronologică, de pe buletin. Așadar, pentru prima oară, dispunem de un sistem de «măsurat» bătrînețea. Bineînțeles, metoda poate fi îmbunătățită, dar o considerăm, în esență, eficientă. Aceasta reiese, dealtfel, și din introducerea ei într-o serie de tratate recente de gerontologie și geriatrie de prestigiu, cum ar fi cel editat de profesorul Antonini (Florența, 1973) și tratatul internațional de gerontologie și geriatrie apărut simultan în patru limbi, editat de profesorul Cicala. La o consfătuire de geriatrie de la Bad Soden, Republica Federală Germania, profesorul H.A. Paul s-a referit pe larg la metoda noastră, care, deși de dată recentă, a devenit, într-un sens, clasică.

AJUTĂ-TE ȘI TE VOI AJUTA

— Tovarășe doctor Jucovschi, dv. studiați de aproape două decenii problema longevivilor de la noi din țară, ați acumulat un imens material, statistici, ați participat, sub o formă sau alta, la mai toate anchetele social-medicale efectuate la noi în anii din urmă. Concluziile dv., avînd această solidă bază documentară, prezintă deci un excepțional interes. Cine nu și-a pus întrebarea: «Care categorii de oameni din țara noastră trăiesc mai mult și de ce?» Întrebare care ascunde o alta, subînțeleasă sau pusă **sottovoce:** «Mă voi număra și eu printre fericiți?»

— Sub egida institutului nostru și a altor instituții științifice s-au întreprins, în adevăr, numeroase anchete. Ce au demonstrat ele? E greu de rezumat în cîteva cuvinte rezultatele unor investigații care continuă de două decenii. Totuși, să desprindem cîteva idei. În primul rînd, s-a constatat existența a două insule de longevitate în țara noastră: în Delta Dunării și în Munții Vrancei. Motivul? Sînt regiuni relativ izolate, în care alimentația industrializată a pătruns mai greu, deși situația începe să se schimbe. În Deltă se mănîncă în special pește, fără sosuri, fără aditive; știți, adesea pescarii aruncă peștele viu în apa fiartă! Se consumă puțin zahăr, puține alimente rafinate. Aceeași situație în Vrancea, unde însă, bineînțeles, alimentele de bază sînt altele: lactatele de oi și carnea de oaie și de berbec. Or, peștele și laptele sînt alimente complete.

— Așadar alimentația este factorul de bază în materie de longevitate?

— Fără îndoială, deși există și alți factori subsidiari. Am constatat, de pildă, că majoritatea longevivilor trăiesc la munte, la altitudini peste 800 de metri, unde, evident, condițiile de climă sînt mai bune, fără variații mari de temperatură și umiditate. De asemenea, s-a verificat influența binefăcătoare a creșterii condițiilor de trai și medical-sanitare; s-a constatat însemnătatea factorilor ereditari — un fapt interesant: în județul Suceava apar linii noi de longevivi!; s-a observat că acei copii care se nasc din părinți tineri trăiesc mai mult. Vigoarea biologică a mamei și a tatălui își spune cuvîntul și, în plus, primii născuți sînt mai bine îngrijiți. Or, îngrijirea din primul an de viață joacă un rol hotărîtor. Un element de mare însemnătate îl constituie absența încordării nervoase, a așa-numitului **stress.** Aș dori însă să revin la factorul alimentație, alfa și omega bătrîneții.

— Nimic nou în această constatare.

— Nu, dar noi am găsit noi argumente. Și apoi «lecția» trebuie repetată fiindcă nu este încă bine învățată. Oamenii își pun speranța în remedii minune, dar uită adevărul simplu că medicamentele rămîn ineficace acolo unde omul nu s-a ajutat pe el însuși. Vechiul dicton «ajută-te și te voi ajuta» și-a păstrat, și în acest domeniu, întreaga valoare. Să vă relatez despre o investigație mai recentă. S-a remarcat o mortalitate prin boli cardiovasculare cu 25% mai mare față de restul țării în județele Cluj, Maramureș, Hunedoara, Bihor. Cifra de 25% la aceste boli, care reprezintă principala cauză de deces, reprezintă un greu tribut: sute și mii de oameni ar fi putut trăi mai mult, dacă nu ar fi fost secerați de ateroscleroză și de alte maladii înrudite. Am corelat aceste date cu acelea desprinse din anchete alimentare întreprinse sub conducerea academicianului Aurel Moga și a profesorului universitar Iancu Gonțea și am constatat că în aceste județe se consumă mari cantități de grăsimi animale — untură, carne de porc grasă etc. — și hidrocarbonați — pîine și dulciuri. Spre deosebire, de pildă, de satul moldovean, mult mai dependent de porumb, fiind mare consumator de mămăligă. Mămăliga este un factor antiaterogen: pentru a fi digerată, ea reclamă o ardere intensă în organism, ceea ce diminuează depunerea de colesterol, în timp ce pîinea albă și zahărul, și în general alimentele rafinate, sînt aproape total asimilate. Este ca și cum ai consuma hrană în pastile: în acest caz organismul absoarbe totul, nu numai ce-i necesar lui. În general, cu cît pregătirea bucatelor este mai puțin complicată — fierturi, nu fripturi la tigaie, cereale măcinate brut, de pildă graham, nu pîine albă — cu atît sînt asimilate mai selectiv, deci în condiții mai favorabile pentru organism. Inutil să mai pledăm pentru verdețuri și fructe proaspete — sau chiar uscate — al căror aport în vitamine este indispensabil. Dar atențiune! Fructe, nu compoturi, a căror valoare nutritivă — excluzînd conținutul în zahăr, factor pur energetic, din care și așa consumăm prea mult — este practic egală cu zero. Țăranul muntean sau moldovean pune găina în ceaun, ardeleanul prepară mai întîi umpluturi, sosuri, jumări. E gustos, dar plătește cu ani din viață. Iată, din nou, cifre: la mia de locuitori numărul longevivilor, adică a celor trecuți de 85 de ani, se ridică la 3,4 în Vrancea, 3 în Ilfov și 2,6 în Arad. Motivul principal: alimentația bogată sau mai puțin bogată în grăsimi și hidrocarbonați. Știu prea bine, ați observat-o și dv., nimic nou în această constatare, dar atunci de ce ne încăpățînăm să uităm «lecția»? De ce la oraș, după cum reiese dintr-un recent test efectuat de institutul nostru, consumăm zilnic, în medie, 133 g grăsimi, adică unt, ulei, untură etc., în loc de 70 g cîte ne sînt necesare, de ce consumăm 100 g zahăr, deși organismul nu reclamă decît maximum 60 g? De ce consumăm atîtea alimente **energetice** — hidrocarbonați și grăsimi — de care omul modern nu mai are atîta nevoie — și nu pedalăm pe alimente **plastice,** pe proteine, elemente constructive indispensabile organismului?

Datele și cifrele citate de doctorul Jucovschi pun pe gînduri, dar nu reclamă nici un comentariu, fiind atotlămuritoare. Așadar, «la mulți ani» începe prin stomac. Începe, dar nu se sfîrșește acolo. Drumurile se bifurcă, se întîlnesc din nou, iarăși se bifurcă...

«BĂTRÎNUL ȘI-A PIERDUT BULETINUL DE IDENTITATE»

— Tovarășe doctor Alexandru Ciucă, România este poate singura țară din lume care dispune de o largă rețea de puncte gerontologice de dispensarizare. Ce își propun ele?

— În adevăr, țara noastră deține prioritate în acest domeniu: am început-o mai din timp! Pe tot întinsul țării funcționează azi 156 asemenea puncte, care efectuează

▲
BĂTRÎNA DOAMNĂ: «Cel mai trist lucru la bătrîni nu este boala, ci singurătatea, împotriva căreia nici o novocaină din lume nu poate face ceva. Mă apropii de «sută», deci mă despart de dr. Filofteia Popescu cam 70 de ani. Și totuși, cît de apropiate sîntem! Fiindcă tînăra doctoriță, dincolo de pacient, vede omul care, ajuns la capătul drumului, are nevoie, mai mult ca oricînd, de căldură și înțelegere». (Elvira Botez)

controale periodice, clinice și de laborator, la 15 000 pacienți de peste 45 de ani. De fapt, ei nu sînt pacienți propriu-ziși, ci sînt doar ținuți sub supraveghere continuă; din șase în șase luni li se fac controale amănunțite tocmai pentru a se depista din vreme acele procese de involuție, cum le spunem noi, care anunță bătrînețea. Se aplică tratamente adecvate, dacă apar leziuni organice, iar profilactic se acționează cu Gerovital, în mod diferențiat. Este o acțiune largă, la scară națională, generalizată în 1974. Ea ne permite să dezvoltăm și să perfecționăm ceea ce profesoara doctor Ana Aslan — care, în paranteză fie zis, se află acum în Mexic și care, la 1 ianuarie, împlinește 78 de ani — denumește, în mod atît de fericit, terapia profilactică.

— Pe bază, evident, de Gerovital. Ce e nou în acest domeniu?

— Înțelegem în prezent mai bine ca înainte modul în care acest medicament acționează la nivel celular. Gerovitalul a urmat o cale destul de obișnuită în medicină. Întîi descoperi medicamentul, te convingi de eficacitatea lui și abia apoi — uneori după decenii — înțelegi mecanismele profunde de acțiune, la nivel celular. Azi se aplică în lume cam o sută de preparate pe bază de procaină, unele chiar cu denumiri asemănătoare celor românești, dar de o eficacitate mult mai redusă sau chiar nulă. Totodată, trebuie menționat că Gerovitalul își vădește superioritatea și față de alte metode fundamental diferite, de pildă cele bazate pe celuloterapie, adică pe administrarea de extrase de celule animale.

— Vorbeați de o înțelegere mai profundă a mecanismelor...

— S-a descoperit că Gerovitalul blochează anumite enzime. Astfel, în influența publicație «The Lancet», cercetătorul britanic Robinson arată că după vîrsta de 45 de ani crește în mod accentuat nivelul monoaminooxidazei cerebrale și că există o legătură între această creștere și fenomenul de îmbătrînire. Or, s-a dovedit că Gerovitalul H3 blochează producerea acestei substanțe. Am citat un singur exemplu. Studii și experiențe în curs în mai multe universități americane și în alte centre de cercetare își propun să elucideze căile prin care Gerovital H3 și alte substanțe similare își exercită influența asupra organismului uman. Interesant de remarcat, recent s-au descoperit unele aplicații ale Gerovitalului și în sfere care n-au nimic comun cu îmbătrînirea, de pildă în combaterea unei anumite forme de anemii de pe continentul african care pînă în prezent nu putea fi combătută printr-un medicament specific. Aș vrea să subliniez, în concluzie, enorma complexitate a problemei senescenței. Nu știu dacă v-ați gîndit cît de deosebite sînt, din punct de vedere medical, cele două extreme de vîrstă. În timp ce copiii manifestă o frapantă uniformitate, în sensul că reacțiile lor biologice față de mediu, față de boli etc., sînt, în linii mari, aceleași, la bătrîni uniformitatea dispare, deoarece la ei apare un factor inexistent în cazul copiilor: istoria! În adevăr, bătrînul întruchipează propria sa istorie, propria trăire socială și biologică. Iată de ce este atît de greu de așezat în tipare procesele biologice ale bătrîneții. S-ar putea spune că bătrînul reprezintă, de fiecare dată, un caz, o boală necunoscută încă în istoria medicinei. Acesta este și motivul pentru care determinarea vîrstei biologice constituie una din problemele esențiale ale gerontologiei. Am putea spune că, în lumina cunoștintelor stiințifice actuale, **bătrînul și-a pierdut buletinul de identitate,** în sensul că actul de naștere și-a pierdut din importanță din punct de vedere biologic. Înainte, se măsura la om doar timpul fizic, dar a sosit vremea să măsurăm vîrsta fiziologică. Metoda elaborată de noi în acest sens se folosește acum din Anglia pînă în Australia.

— Care este calea cea mai sigură pentru a amîna cît mai mult procesul de îmbătrînire?

— Profilaxia! Prin regim autoimpus, prin respectarea unor norme igienice simple, elementare — dar atît de incredibil de des încălcate! — prin mișcare, prin alimentație rațională. În fine, de la o anumită vîrstă și la îndrumarea specialiștilor, tratamente de întreținere prin Gerovital. Deci, din nou, profilaxie! Este o idee pentru care pledează întreaga experiență a școlii românești de gerontologie și care, grație într-o măsură și eforturilor noastre, cîștigă tot mai mult teren. Prestigiul școlii românești este ilustrat și de faptul că în cadrul așa-numitului Grup Gama de la Geneva, care cuprinde gerontologi europeni renumiți, de una din cele patru probleme fundamentale ale programului de cercetări răspunde un român. Punctul respectiv are în vedere tocmai **profilaxia.**

— Așadar, bătrînețea, o boală?

— De un fel deosebit. Cine n-ar fi bucuros să sufere de această boală?!

Da, cu o singură condiție: să aibă o bătrînețe activă.

Ca aceea a multor internați de la Institutul național de gerontologie și geriatrie din București, bolnavi de un fel deosebit. Firește, de la 80-90 de ani în sus și chiar mai înainte, fiecare om suferă de o afecțiune sau alta, dar acești pacienți nu sînt bolnavi în adevăratul înțeles al cuvîntului, căci dacă ar fi, ar zăcea într-un pat de spital. Aici ei se află, ca să spunem așa, pe post de bătrîni, eventual chiar pe post de «șef de serviciu»: mă refer la cei care au trecut ștacheta celor 85 de ani și care capătă astfel o medalie nevăzută — aceea de longeviv.

„ZORITA NOASTRĂ BĂTRÎNEȚE“

Și Gerovitalului îi revine un merit pentru longevitatea atinsă, dar meritul cel mai mare îl au chiar «medaliații», care, fără excepție, au dus o viață activă și cumpătată.

Profesorul Victor Huliță — acela care s-a înscris la Litere la 45 de ani, provocînd uimirea profesorului Murnu — are licență plus examen de capacitate la latină, elină, franceză, germană, comerț și a predat toate aceste discipline, într-o perioadă sau alta a vieții, în diverse școli și licee. Aici la institut s-a oferit singur să facă traduceri documentare și să ajute la corespondența comercială. A lucrat pînă la zece ore pe zi la masa de scris, absolut voluntar, pînă aproape de vîrsta de 90 de ani!

— Nu m-aș fi simțit la locul meu dacă n-aș fi lucrat. Bătrînețea nu înseamnă, nu trebuie să însemne, viață vegetativă. Doar sîntem **Homo Sapiens!**

— Am auzit că v-ați întors recent dintr-o lungă călătorie.

— Da, am vizitat Austria, Republica Federală Germania, Franța, Italia.

— Am vizitat Notre Dame, Tuileries, am evocat trecutul. Zidurile fără cunoașterea istoriei nu spun nimic. Mi-am adus aminte de studiile de istoria artelor începute cu George Murnu acum aproape cinci decenii. Voise să mă ia asistent la catedră, dar eu am apucat-o pe alt drum, devenind profesor de germană, franceză, latină, elină.

— Sînt sigur că îndrăgiți și azi literatura.

— Am rămas la clasici: Goethe, Schiller, Horațiu...

— «Vai, Postum, Postum, cum aleargă anii/ Și nu smerenii, rugi au să întîrzie/ Zorita noastră bătrînețe...»

— Nu mă plîng. La 90 de ani, după o călătorie în Europa și cu Horațiu al meu la căpătîi, nu pot spune că bătrînețea mea a fost prea zorită.

Nici alți internați de la clinica institutului nu au zorit spre bătrînețe, deși, firește, pînă la urmă ea tot a venit. Totul e să fie întîmpinată cu fruntea sus.

Elvira Botez și-a serbat a 97-a aniversare la rudele sale din București. Gurile rele spun că a golit cu acel prilej cîteva pahare de șampanie. Dacă a fost așa, nu-i nimic: la 97 de ani are omul drept la un pahar în plus. Îmi povestește de dulce tîrg al Eșului din tinerețe, de Ionel și Păstorel Teodoreanu («cînd se amețea era minunat»), îmi evocă acea luminoasă figură a medicinei românești care a fost academicianul Mihai Ciucă («în timpul războiului, ălălalt, nu ultimul, venise la noi la spital să ia niște tebeciști»), îmi povestește de Iorga și de doctorul Slătineanu, și, în fine, de soțul ei, alături de care a trăit fericită 50, 60, 70 de ani — nu mai știu. Ar fi avut o sută acum, dacă...

Vorbesc cu unul, cu altul, aflu despre strania dar perfect reala istorie a unui pensionar al institutului în vîrstă de 117 ani, care a plecat într-o seară în oraș și a murit... într-un accident de tramvai, mi se povestesc și vesele și triste — și cel mai trist lucru la bătrîni nu este boala, ci singurătatea, împotriva căreia nici o novocaină de pe lume nu poate face ceva. Notez, meditez. Știu, bătrînețea este «ceea ce se întîmplă altora», iar noi niciodată nu vom fi bătrîni. Nu, ferească sfîntul, fiindcă vom muri în floarea vîrstei, ci fiindcă vom rămîne veșnic tineri... Și totuși, dacă, cine știe, bătrînețea va veni și pentru noi, dorită și nedorită, frumoasă și hidă, atunci ce ne rămîne? Ce le rămîne **lor** azi? Poate versurile lui Withman: «Mulțumiri de bătrîn, mulțumiri pînă n-apuc să plec/ Pentru sănătate, pentru soarele amiezii, pentru aerul impalpabil, pentru viață, mai ales pentru viață,.../ Pentru toate zilele trăite — și nu numai de tihnă — pentru zilele de luptă deopotrivă.../ Pentru adăpost, pentru pîine și vin, pentru blînda-nțelegere...»

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

COLINDĂ

Su' tufă de malin verde
Paline paline
— Da' acolo cine șede?
Paline paline
— Doi surași
De porumbași
Paline paline
Șî de-acolo ș-o zburat
Paline paline
La apa de lîngă sat
Paline paline
Apă-n pene ș-o luat
Paline paline
Pietricele-n
Clonțunele
Paline paline
Ca să-și facă curticele
Paline paline
— Da-n curtiță cine șede?
Paline paline
— Marișcă fată-albineață
Paline paline
— Da' de lucru ce lucrează?
Paline paline
— Impistrește
Popistrește
Paline paline
Guleraș frațîne-so
Paline paline
Cameșă tatîne-so
Paline paline
— Ce ț-aș da Marișcă ție
Paline paline
Să-mi împopistrești șî mie?
Paline paline
Da-ț-aș oi, o' da-ț-aș boi
Paline paline
Da-ț-aș cară
Cu odoară
Paline paline
— Mie nu-mi trebe nimică
Paline paline
Numa' voinicu de-asară
Paline paline
Ce-o ieșît pa poartă-afară
Paline paline
Cu păruțu rătunzat
Paline paline
Cu cizme negre-ncălțat
Paline paline
Cu clopu cu șînori multe
Paline paline
Cu păru-ncrețît pe frunte
Paline paline
Cînd întra voinicu-n tindă
Paline paline
Clopu lui giuca pa grindă
Paline paline
Tăt în cercuri de oglindă
Paline paline
Cînd întra voinicu-n casă
Paline paline
Struțu lui giuca pa masă
Paline paline
Tăt în cercuri de matasă
Paline paline

Auzită de la: MARIȘ ION —
75 de ani, comuna Bogdan Vodă,
județul Maramureș

Ierui-ler
la ferestrele viitorului

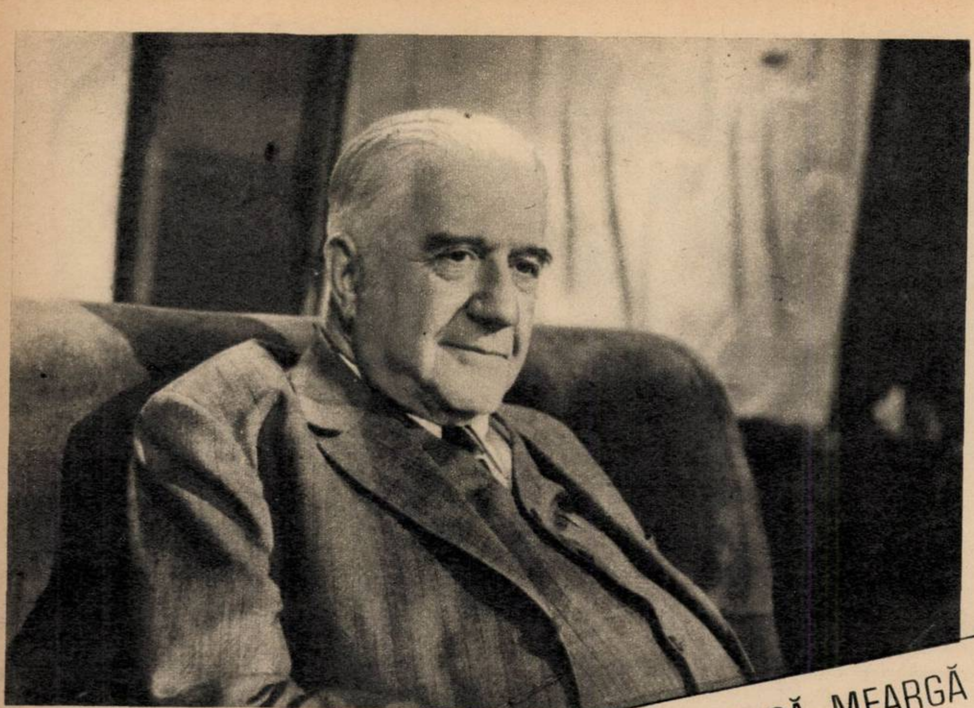

Al. Rosetti (născut 1895), lingvist și filolog, scriitor și eseist, descendent al ilustrei familii care a dat României atîtea nume ilustre de cărturari și oameni politici. Profesor la Universitatea din București, membru al Academiei R.S.R., membru al Academiei suedeze regale de științe, doctor honoris causa al Universității din Lyon, om de știință emerit, laureat al Premiului de Stat. Director al Editurii «Cultura națională» și al Editurii Fundațiilor. Întemeietor și editor al revistei «Bulletin linguistique»; redactor responsabil al revistelor «Studii și cercetări lingvistice», «Revue roumaine de linguistique», al publicației «Cahiers de linguistique théorique et appliquée». Autor al unei vaste opere consacrate limbii române («Cercetări asupra foneticii limbii române în secolul al XVI-lea», «Curs de fonetică generală», «Istoria limbii române», «Filozofia cuvîntului», «Lingvistica» etc.) și al unor pagini de memorial («Note din Grecia», «Diverse», «Cartea albă»), salutate cu entuziasm de G. Călinescu. Numeroase lucrări traduse în străinătate, ca texte fundamentale pentru cunoașterea limbii române și a romanisticii.

EDITORUL, CA ORICE CĂRTURAR, TREBUIE SĂ MEARGĂ ÎNAINTEA TIMPULUI SĂU, RĂMÎNÎND CA MAI TÎRZIU SĂ SE CONFIRME INTUIȚIILE LUI, OPȚIUNILE LUI

...«Nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decît cetitul cărților». Repetînd mental cuvintele cronicarului, a cărui voce o substituiam cu aceea a omului către care mă îndreptam, mă prezentam cu cîtva timp în urmă acasă la profesorul și academicianul Alexandru Rosetti.

Păstrez, pe fila de carnet a acelei amiezi (o frumoasă amiază de toamnă, în rimă cu starea de suflet către care mă îndreptam), mai întîi înfățișarea casei, a vechii case boierești de pe strada Dionisie Lupu, casă cu parter, curte, poartă de fier forjat, grădină... Cîndva, o mare grădină și o curte cu acareturi, cu remize pentru cupeuri și trăsuri... Cîndva, un clopoțel la intrare, cu timbru grav, care îți spunea, în bronz, «bine ati venit»... Acum, o casă în plin centru fremătător al Bucureștiului, în acest *centru modern care* alungă — a alungat de mult — singurătatea, liniștea, contemplarea.

Dar în interior, notam, totul e vechi și intact. Casa cărturarului de cea mai nobilă tradiție: pictură de mari maeștri, cărți și manuscrise rare, mobilă stil. Peste toate, stilul omului, iar omul reprezintă însuși blazonul cel mare al culturii.

«...Nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decît cetitul cărților».

Despre ce să vorbim mai întîi? Desigur, despre cărți... Dar despre ce fel de cărți? Filologie? Literatură? Despre cartea ca atare, despre ceea ce reprezintă ea ca simbol de civilizație și cultură?

Preocupările profesorului Rosetti ating toate aceste domenii. Preocupările profesorului Rosetti reprezintă o triplă și fericită interferență, care îl definește — l-a definit de mult, în ochii generațiilor acestui veac — în calitate de cărturar: limbă română, literatură română, carte românească. Ce orizont — din cele trei — i s-a deschis mai întîi?

«Preocupările mele științifice și literare datează dintr-o epocă îndepărtată. Licean fiind, curiozitatea mea se îndrepta deopotrivă spre lucrările de filologie, istorie, *literatură și arte frumoase*. Bunica mea dinspre mamă, Elena C. Cornescu, era reprezentanta unei categorii de oameni luminați; în biblioteca ei am descoperit o mulțime de cărți, printre care aproape toate scrierile lui Eliade Rădulescu, cu care mă delectam zilnic... Dar m-ați întrebat de unde am pornit. Am pornit de la starea țăranului la noi. Asta m-a interesat, în primul rînd. În liceu citeam multe cărți de istorie propriu-zisă, de economie, de agricultură, ca să pot să pătrund, să-mi dau seama ce era de făcut în problema aceasta, care era problema noastră majoră... Eram copil cînd a izbucnit răscoala din 1907. Evenimentele acelea mi-au dat de gîndit. Ce era de făcut? Necesitatea unei reforme adînci a vieții noastre sociale începea să-mi apară încă de pe atunci, ca, mai tîrziu, experiența și cunoștințele dobîndite din lecturi și din discuțiile cu oameni luminați să-mi reveleze noi orizonturi și dimensiuni ale acestei probleme. După ce am terminat liceul m-am hotărît, firește, să urmez Literele. Dar, în același timp, am urmat și cursurile Facultății de istorie, care răspundeau nevoilor mele de a ști cît mai multe despre problemele sociale ale poporului».

...Deci, trei orizonturi — inclusiv un al patrulea, pe care-l reprezintă istoria — deschise simultan curiozității cărturarului. Și totuși... ce l-a atras mai întîi? Limba, literatura, cartea. «Și limba, și literatura — *surîde profesorul*. Ele merg împreună, au mers întotdeauna împreună. M-a atras în aceeași măsură cartea — cartea veche, cartea rară, care încă se mai găsea, la prețuri abordabile, lîngă fosta librărie «Socec» — și care m-a făcut, cînd eram tînăr, un pasionat bibliofil». Au urmat apoi studiile de lingvistică, cu cei mai străluciți profesori ai epocii: la București — Ovid Densusianu, Ion-Aurel Candrea; în străinătate — abatele Rousselot, Jules Gilliéron, Antoine Meillet, Mario Roques și mulți alții, spirite de elită care au întreținut dialogul febril al cărturarului tînăr cu problemele lingvisticii contemporane.

Ca lingvist, profesorul Al. Rosetti a oferit culturii române cel mai important studiu de sinteză asupra istoriei limbii noastre — monumentala «Istorie a limbii române», izvor clasic de informație și instrument indispensabil de lucru pentru oricare cercetător, de aici sau de aiurea, al limbii noastre. Dar trecînd din istorie în realitatea vie a limbii, preocupările ilustrului cărturar s-au îndreptat către literatură, către literatura la zi. A fost — și a rămas — marele prieten al celor mai mari scriitori români. Pasiunea domniei-sale față de literatura română este oare — în primul rînd — o *pasiune față de creatorii acestei literaturi?* Ne întrebăm — și îl întrebăm. Profesorul, la rîndu-i, ne privește întrebător, așteptînd. Așteaptă — ne spune — să-i explicăm ce ne face să-l întrebăm aceasta. «Fiindcă — îi replicăm — v-ați dovedit un mare sentimental, poate singurul nostru istoric care a preferat, în locul documentului-carte, documentul-om». Să ne îngăduie deci să-i punem, la acest punct al discuției noastre, trei întrebări: Ce scriitori i s-au impus în primul rînd ca oameni? Ce capricii a trebuit să dea la o parte ca să ajungă la chipul unor mari scriitori? Se poate vorbi, în lumina acestei experiențe, despre o contradicție între om și operă? «Sînt multe nume — ne spune — de care m-au legat, într-adevăr, și opera, și omul. Ciudățenii care au trebuit date la o parte? Desigur... Contradicții între om și operă? Nu cred. Evident, omul, deseori, îl ascunde pe scriitor. Mateiu Caragiale, de exemplu, făcea figură de original; dar totul, în el (lucru pe care l-am evocat la moartea sa) era autentic... Despre «ciudățeniile» lui G. Călinescu, cauzate de temperamentul său vulcanic, cu treceri bruște de la încredere la bănuială, am scris în cîteva rînduri. Cu Ion Barbu am fost coleg de școală primară. Pe urmă ne-am regăsit la Liceul «Gh. Lazăr» din București. Întors în țară, de la Paris, într-o vacanță, în 1921, l-am întîlnit pe fostul meu coleg de liceu pe culoarele Ministerului Învățămîntului; curînd aveam să ne revedem din nou și să legăm o strînsă prietenie pe viață. Ion Barbu — am mai relatat acest amănunt — lucra la cafenea, unde își petrecea o mare parte din zi și din noapte, uneori toată noaptea; rar însă spirit mai riguros și mai cristalin ca acest mare poet al românilor, care a deschis liricii noastre o cale nouă. Și despre Ion Barbu, ca și despre prietenul nostru comun Tudor Vianu, am mai avut prilejul să vorbesc, în paginile mele de amintiri».

...Ca și despre atîția alții — de la Hasdeu la Ibrăileanu, de la Gala Galaction la Zarifopol, de la Arghezi la O. Goga, de la Camil Petrescu la Mihail Sebastian... Pe unii din ei, Al. Rosetti i-a descoperit și i-a editat, revelîndu-i marelui public. Ajunge, cu aceasta, la celălalt «orizont», la cealaltă față a cărturarului, reprezentată de editor. A iubit (biblioteca, martora discuției noastre, o probează) nu numai scriitorii, ci și cartea ca atare, cartea detașată de autor, cartea care trebuie să-și croiască drum în cultură peste autor, depășindu-l și înscriindu-se în durată. E, din acest punct de vedere, cel mai mare editor al nostru, cel care ne-a *dăruit*, la Editura «Cultura *națională*» și la cea a Fundațiilor, al căror director a fost, cîteva din capodoperele literaturii române moderne. Cum s-a descoperit ca editor? Care din operele pe care le-a editat le consideră marile dumisale reușite? Ce crede despre funcția culturală a editorului, ieri și azi?

«Am devenit editor, aș putea spune, printr-o întîmplare fericită. Mi s-a dat posibilitatea, odată întors de la Paris, de la studii (1928), să înființez o mică editură, «Cultura națională». Prima carte pe care am scos-o a fost «Joc secund» de Ion Barbu, în 1930. Prin această editură am cunoscut o serie de scriitori. Firește, aveam un program (și prin asta răspund întrebării dumneavoastră despre «funcția culturală a editorului»: *scriitori noi, de talent — pe care îi căutăm...* Camil Petrescu, cînd l-am cunoscut, nu publicase încă nici un roman, era doar autor de piese de teatru. «Ultima noapte de dragoste...» a apărut la «Cultura națională». G. Călinescu publicase diverse lucrări, dar lucrări de știință, documente; eu i-am publicat, la «Cultura națională», «Viața lui Mihai Eminescu», care a fost o revelație. După aceea mi s-a dat posibilitatea să lucrez în mare, la Fundații. Firește că am venit și aici cu un program: scriitori contemporani, scriitori uitați, clasici români, ediții definitive ale scriitorilor români, premii pentru scriitorii tineri și publicarea lucrărilor lor ș.a.m.d. Am publicat primele ediții critice de scriitori români — Caragiale, Eliade Rădulescu, Bălcescu, Hasdeu, Odobescu, ediția monumentală Eminescu îngrijită de Perpessicius... Era un început: intenția noastră era să dăm ediții complete, atît de imperios necesare culturii noastre. Care dintre operele pe care le-am editat le consider ca mari reușite? În afară de cele de care am vorbit, aș aminti edițiile Blaga, Camil Petrescu, cum și monumentala «Istorie a literaturii...» a lui G. Călinescu. Funcția culturală a editorului? Editorul trebuie să aibă simț, să știe să aleagă și să fie îndrăzneț. Dacă se poate — să meargă — înaintea timpului său, rămînînd ca mai tîrziu să se confirme alegerea lui».

*

Acest «mai tîrziu» e de mult «azi», e de mult prezent. Timpul l-a confirmat pe Al. Rosetti. Filologul, istoricul literar, editorul, scriitorul și eseistul este azi mai mult decît un monument, mai mult decît o instituție: e un simbol. Al dăruirii pasionate pentru un ideal — cultura română. Căruia i s-a dăruit nu numai pasionat, dar și discret, fără zgomot, chiar dacă opera lui (349 de titluri, incluse în volumul jubiliar «Omagiu lui Alexandru Rosetti», tipărit de Academie la împlinirea vîrstei de 70 de ani) i-ar fi dat dreptul la răspicate afirmări de sine.

În casa de pe Dionisie Lupu, Al. Rosetti trăiește, ca totdeauna, discret, retras, între amintiri și între cărți. S-ar zice că în jurul domniei-sale s-ar fi urzit (cum ar spune un alt reporter) o «complicitate benignă» a liniștii, de vreme ce admiratorii îi înghit opera lacom, dar pe tăcute, iar colegii, specialiștii, prietenii, știindu-l de mult ilustru, nu mai găsesc necesar să consemneze public un astfel de adevăr limpede ca lumina zilei.

Și totuși...

De ce oare în «Dicționarul de literatură română contemporană» — frumoasa și importantă lucrare scoasă de «Albatros» în 1971 — numele lui Al. Rosetti nu există?

ILIE PURCARU ■

să fim peste tot, în românia

Sînt pus în mare încurcătură. Aş dori să plec undeva, departe, să trăiesc sărbătorile de iarnă cum le trăiam în tinereţe, în mijlocul sătenilor.

Bun găsit, dragi drăguşeni. Să mă reîntorc la voi, unde cu 45 de ani înainte mi-am făcut ucenicia folclorică, unde, cucerit de frumuseţile cîntecelor, obiceiurilor, tradiţiilor noastre, m-am dedicat acestei meserii care mi-a dăruit cele mai mari bucurii şi satisfacţii? Parcă mă văd, alături de voi, jun între juni, mîndru peste măsură de primirea mea în «ceata» voastră. Anume constituită spre a ura tuturor gazdelor belşug în noul an, ceata era recunoscută de întreaga colectivitate drept supremă autoritate. «Ea băga fetele în joc», semn că din acea clipă ele se pot mărita. Cînd m-am reîntors printre voi, la ziua potrivită, în anul 1966, am avut surpriza să constat că, după 20 de ani de întrerupere, ceata a călcat din nou pragul casei în care poposisem, iar tinerii mi-au cîntat din nou «zîuori, zîuori», bucuroşi de a regăsi pe veteranul care, laolaltă cu bunicii lor în juneţe, făcuse şi el parte din ceata lor. Am rămas înmărmurit cînd am văzut că, deşi casele şi viaţa voastră se schimbaseră, voi, plugarii de odinioară, o parte din voi, lucraţi acum prin fabrici şi uzine, dar frumoasele obiceiuri, jocurile, cîntările de la sfîrşit şi început de an nu le-aţi schimbat, ci le păstraţi întocmai ca odinioară bătrînii voştri... Şi deşi nimeni nu mai socoate că fata azi nu se poate mărita fără îngăduinţa cetei, obiceiul se perpetuează, iar gazdele avînd fete nemăritate cu îmbelşugată masă vă aşteaptă şi cu multă nerăbdare, fetele.

Sau, poate, bun găsit, dragi săteni din Roşiori, de pe valea Chioarului. Astă vară, nu voi aţi acceptat să-mi cîntaţi nenumărate colinzi cum nu mai auzisem niciodată? Spuneaţi că aceste cîntări foarte vechi se cîntă după miezul nopţii.

Pline de tîlc, cu vorbe şugubeţe şi ritm zglobiu, ele se dovedesc a face parte din bogata zestre precreştină şi prezenţa lor dă mult de gîndit specialiştilor, căci dovedesc vechimea milenară a aşezării poporului pe aceste meleaguri şi continuitate. Am primit cu mare bucurie invitaţia de a fi între dumneavoastră în zilele acestea spre a avea prilejul să iau parte la desfăşurarea voioasei păşiri într-un an nou, păstrînd întocmai obiceiurile preluate de la taţii şi moşii moşilor voştri.

De ce nu în Moldova mea natală? Mult mai bogată în folclor decît s-ar părea prin emisiunile radiofonice sau micul ecran. Standardizarea repertoriului cîntăreţilor profesionişti de muzică populară ascunde realul tezaur folcloric, pe cît de bogat, pe atît [illegible] variat, pe care mi l-au înfăţişat harnicii şi neobosiţii specialişti din Iaşi.

De curînd, Timişoara a organizat un simpozion privitor la filmul folcloric şi etnografic. Am avut prilejul să vizionez unul dintre cele mai interesante filme: prezentarea întregului cortegiu de iarnă dintr-un sat moldovenesc. De ce să nu revăd aievea întreaga colectivitate rurală, care în film participa cu emoţie şi interes în vederea unei cît mai reuşite desfăşurări a *nenumăratelor manifestări de teatru popular, muzică, jocuri ocazionale?*

Da, să-i văd în carne şi oase pe toţi «actorii» acestui *minunat carnaval popular*, întruchipînd nenumărate personaje, animale sau duhuri nefaste ce cată a fi îmblînzite. În mici piesete populare satirice sînt biciuite moravuri şi personaje din timpurile ce s-au cerut înfrînte. Am rămas înmărmurit şi eu şi cei veniţi de peste ţări şi mări. Aveam fericitul prilej de a participa — prin intermediul peliculei — la veselia unui sat întreg văzîndu-şi **urîţii,** mascaţii, «boierii» şi la apariţia negustorilor din alte vremuri cu costumele lor murdare, neglijente, cu turbanele lor din pielicele de capră, de iepure sau postav pestriţ. Căldărari şi căldăriţe, ghicind în ghioc sau în palmă, fac parte din cortegiul din care nu lipsesc **dracii** cu mască şi lungă barbă dintr-o blană de iepure, cu trei coarne roşii de capră; harapnice, buhai împodobit cu verdeaţă, panglici colorate, tălăngi, piriitoare şi hăitul întregului cortegiu măresc gălăgia iureşului de urşi, cerbi, capre, împăraţi, comişi, păpuşi, culminînd cu grupul ***frumoşilor*** cu falnicii lui bungheri, împopoţinaţi cu pene de cocoş, cu hîrtii colorate, cu nenumăraţi bumbi strălucitori — pînă la 300 de om — şi cu lungi curele în jurul pieptului, a căror împletire este un secret doar de specialişti cunoscut. Înfăşurate ca o platoşă, nu se mai dezleagă întreaga săptămînă...

Neapărat. Anul acesta voi poposi într-unul din aceste sate, intrînd în basm. Aşa hotărîsem... la Timişoara.

Acum stau şi cumpănesc. Spre unde să-mi îndrept paşii?

La dragii bănăţeni tare aş dori să petrec în sunetul străvechilor colinde laice, culese cu ani în urmă de Sabin Drăgoi.

Dar cum să-i las pe «dubaşii» hunedoreni, cu nenumăratele lor colinde, povestind despre viaţa străvechiului popor de ciobani, păstrători ai sufletului, ai istoriei nescrise a dîrzului neam ce nicicînd capul nu şi l-a plecat? Cum să nu vin să vă mulţumesc vouă, vestiţilor «căluşeri» care, călind oţelul, *ştiţi totuşi să petreceţi în legea voastră*, păstrîndu-vă cu sfinţenie datinile. Îmi doresc să fiu şi ici şi colo, pretutindeni, să iau parte la sărbătorirea după datină a intrării într-un an nou, în anul 1975, an în care mulţi dintre ei au şi pătruns cu fapta şi cu munca.

Cum să fiu în acelaşi timp peste tot? Doar nu trăiesc în basme...

Dar iată că tocmai acum zbîrnîitul telefonului este sesamul care îmi va deschide ferecatele porţi...

La Muzeul Satului sosesc grupuri de săteni şi din Moldova, şi din Oltenia, şi din Muntenia, şi din Hunedoara, şi poate din alte multe părţi ale ţării. Ei vor prezenta fericiţilor bucureşteni datinile şi obiceiurile lor de iarnă. Iată-mă înzestrat cu darul ambiguităţii. Iată-mă în stare să vă spun, la toţi şi la fiecare, cu viu grai: La mulţi ani, dragii mei săteni, la mulţi ani, dragii mei cititori.

HARI BRAUNER ■

ROMÂNIA NEMURITOARE

SUNETUL

Cel mai aproape de esenţa-i divină
E aerul cînd participă la formarea vorbelor ce, fii,
ne-nfiară.
Niciodată aerul patriei nu e mai al nostru,
Ca atunci, cînd, cu tulnice şi munţi, intră în cuvîntul
«ţară».

Vîjîitul lui să-l consumăm cu economie.
Cuvîntul «ţară» să-l păstrăm pentru la urmă,
Cînd ne iese sufletul, să mai avem o alinare.
Aşa rosteau voinicii lui Mircea, în lupta condusă chiar
de el,
Care, şi Mircea, s-a numit doar odată şi pentru totdeauna
«Domn a toată ţara...» şi aşa mai departe,
Cu împlinirile aduse de Mihai Viteazul,
Care nu şi-a spus «Viteazul» decît hăt tîrziu, cînd
Capul îi era la Dealu, iar cinstitul trup
Jucat în copite de cai pe cîmpia Turzii.

Deci o economie de vorbe mari la maximum!
Grijă grozavă pentru aerul ce ne-nconjoară!
Ah, el trebuie să rămînă mereu proaspăt şi tare ca
o-nviere,
Pentru că ne-ngăduie cuvîntul «ţară».

MARIN SORESCU ■

---

lerui-ler la ferestrele viitorului

INTELIGENȚA ROMANEASCĂ ÎN ACȚIUNE

ABSTRACTA MATEMATICĂ DEPINDE DE OAMENI CÎT SE POATE DE CONCREȚI

Ca orice epocă și ca orice perioadă **a istoriei omenirii** și secolul XX, a doua lui jumătate, are libertățile și rigorile sale specifice. E greu de stabilit care-i lista completă și precisă a libertăților și rigorilor acestei perioade pe care o traversăm, tocmai pentru că, aparținînd ei, ne bîntuie subiectivismul; deci ne este greu, ba aș spune chiar, imposibil,de a găsi aici, în interiorul, în miezul ei, un punct care să ne asigure priviri și judecăți **detașate, obiective**. Dar dacă întocmirea unei asemenea liste ar fi obiectiv sub semnul **subiectivului, nu** înseamnă că trebuie să cădem în extrema cealaltă și să nu recun**oaștem, să nu fim con**știenți, de marile, de puternicele specificități ale perioadei în **care ne trăim viața**. Or, tocmai la o asemenea trăsătură pe care încă de pe acum o putem socoti indiscutabil caracteristică epocii noastre vroiam să ajung. Și anume, la rigoarea, la *imperativul concreteței*.

Ne obligă epoca asta pe noi, oamenii ei, la o luciditate care, la rîndul ei, nu ne îngăduie nici chiar în timpul nostru dedicat distracției să batem cîmpii impreciziei, neclarității, nedefinitului, impalpabilului, irealului.

Sub acest semn al imperativului concreteței ne propunem «să mergem mai departe» de generalitatea unor lucruri îndeobște cunoscute și să le aflăm — bineînțeles fără pretenția acoperirii exhaustivului — adevăratele proporții, adevăratele limite, adevăratele și precisele lor trăsături de caracter. Cu alte cuvinte, să le spunem pe nume.

Fără îndoială, asemenea întreprinderi ne vor prilejui frumoase surprize și — posibil — amare dezamăgiri. Peste toate însă vom avea satisfacția informării exacte și realiste, vom avea satisfacția că nu aparținem acelor sărmani oameni care-și împing vanitatea și slăbiciunea pînă la a se amăgi pe ei înșiși.

Iată de ce vom pretinde tuturor interlocutorilor noștri să aibă — indiferent de tema abordată — numai replici-adevăr, numai replici-bisturiu. La rîndul nostru ne angajăm să nu punem decît întrebări bărbătești.

Și-acum, două dialoguri, din seria celor pe care le vrem abrupte, fără metafore, dar pline de adevăr: cu **doctor docent Petru Caraman** și cu **profesor doctor docent Solomon Marcus,** despre **școala românească de matematici.**

Doctor docent Petru Caraman a fost **invitat în redacția revistei imediat** ce **a coborît din trenul de Iași. A accep**tat **propunerea de dialog, dar m-a aver**ti**zat: «Flacăra-i o revistă de mare** tiraj, **iar eu sînt matematician și om sincer: nu vreau să vă plictisesc cititorii, nu vreau să vi-i alung».**

Un postulat al doctorului docent PETRU CARAMAN:

ÎN GENERAL. SÎNTEM OAMENI CA TOȚI CEILALȚI, DAR AVEM O ȘANSĂ SPECIALĂ: NUMELE NOASTRE SĂ DEVINĂ NOȚIUNI MATEMATICE

— Chipurile Iașului culturii clasice, al culturii umanistice, sînt, din fericire, cunoscute, aș îndrăzni să spun, la scara poporului. Însă cele ale Iașului culturii reale sînt, din păcate, cunoscute de un număr restrîns, firește în accepțiunea relativă a cuvîntului, de aleși. E o nedreptate, explicabilă bineînțeles, care nu poate fi îndreptată, știu, doar cu puterea de publicitate a unui singur articol. Și totuși, să spargem gheața, să vorbim despre Iașii și ieșenii gîndirii matematice. Pentru început v-aș ruga să schițați un tablou, din lipsă de spațiu sumar, în schimb — v-o cer! — alcătuit din elemente cît se poate de precise.

— Consider că a vorbi de matematici superioare unor oameni care n-au o pregătire matematică specială reprezintă cel mai sigur mijloc de a-i plictisi. Explicația mi se pare foarte simplă. Într-adevăr, în matematici există un număr imens de termeni, care mai de care mai abstract, iar fiecare din ei se definește cu ajutorul altor termeni tot așa de abstracți, iar la baza acestui eșafodaj de termeni se găsesc cîteva noțiuni numite «noțiuni primare» (cum ar fi de exemplu noțiunea de «mulțime») care nu se mai definesc, ci se acceptă ca atare. Aceste noțiuni primare ar fi analogul moleculelor din chimie. În consecință, pentru a pomeni de unele rezultate obținute de matematicieni, în mod fatal trebuie făcut apel la terminologia matematică, pe care foarte puțini o vor înțelege (ca și cum ar fi vorba de o limbă străină, necunoscută). Ba, mai mult, dacă la un congres de matematici, un matematician care lucrează într-o anumită ramură va asista la o comunicare din altă ramură a matematicilor, va înțelege (în cel mai bun caz) doar în linii mari despre ce este vorba. Aceasta este și explicația pentru care la un congres de matematici nu au loc, în general, discuții, iar atunci cînd ți se pune o întrebare de fond e foarte probabil că respectivul lucrează în același domeniu, dacă nu chiar în aceeași problemă. Acesta este unul din motivele pentru care am început prin a refuza să răspund la acest interviu destinat unei reviste care se adresează unui public larg. Și acum, întrucît îmi dau seama de primejdie — aceea de a plictisi — cît și de cauzele ei — terminologia matematică — voi căuta în răspunsurile mele să evit pe cît posibil astfel de termeni. Pînă nu demult — sfîrșitul celui de-al II-lea război mondial — Iașul matematic era cunoscut sub denumirea de «Școala geometrică de la Iași», în frunte cu creatorul ei Alexandru Myller. Acesta a studiat la Göttingen cu Hilbert — matematician de renume mondial, al cărui nume a devenit noțiune matematică, căci există în analiza funcțională termenul de «spațiu Hilbert»; dealtfel un lucru asemănător s-a întîmplat și cu Myller, căci colegul Radu Miron a publicat recent o carticică «Configurații Myller». Consider că nu se poate vorbi de matematica ieșeană — indiferent de perioada la care ne referim — fără a pomeni de Al. Myller. El a înființat biblioteca Seminarului Matematic din Iași, care-i poartă numele, completînd fondul de cărți și cu donații personale. Această bibliotecă de matematici ajunsese între cele două războaie una din cele mai bogate din estul Europei — incomparabil mai bogată decît cea de la București; așa, de exemplu, conținea colecțiile complete ale tuturor revistelor de matematici importante, și uneori chiar ale revistelor de știință — care pe lîngă secțiune de matematici mai conțineau și fizică, chimie, medicină etc. — ca de exemplu Comptes Redus de l'Académie des Sciences de Paris sau Dokladÿ Akademii Nauk SSSR. Iașul matematic îi datorește, așadar, lui Al. Myller o pioasă amintire pentru înființarea bibliotecii, acest instrument prețios indispensabil oricărei cercetări serioase, lucru de care unii factori din afara sferei matematice nu par a fi întotdeauna suficient de conștienți. Așa, de exemplu, îmi amintesc de istorioara cu caracter anecdotic pe care mi-a povestit-o un coleg cehoslovac: Cică a intrat contabilul cu o listă de comenzi de cărți și reviste de matematici în bibliotecă și a început prin a întreba pe cei de față dacă au citit toate cărțile și revistele cu care erau tapetați pereții de sus pînă jos și de jur împrejur. Toți au răspuns că nu. Atunci contabilul le-a restituit lista de comenzi spunîndu-le: «Citiți-le mai întîi pe toate și după aceea mai cereți altele!» Dar biblioteca Seminarului Matematic nu-i singurul merit al lui Al. Myller. El a fost și creatorul Școlii Geometrice de la Iași. Așa, de exemplu, ne povestea odată profesorul Gh. Gheorghiev, pe cînd eram studenți, că mai toți matematicienii ieșeni aveau ca punct de plecare în cercetările lor cîte un rezultat de-al lui Myller.

O altă figură marcantă a geometriei ieșene a fost Octav Mayer. O minte pătrunzătoare, un spirit foarte ordonat și o conștiinciozitate dusă la extrem. S-a ocupat cu competență și simpatie de elevii săi. A fost sufletul și animatorul revistelor «Studii și cercetări științifice» scoasă de Filiala din Iași a Academiei, cît și a Analelor Universității «Al.I. Cuza»-Iași. Fiind redactor șef la aceste reviste, dintr-un fel de exces de conștiinciozitate verifica și articolele de la alte specialități și se spune chiar că pînă și agronomii erau mai puțin îngrijorați ca articolele să nu fie acceptate de propriii lor referenți, cît erau ca ele să nu cumva să fie respinse de Mayer. În ciuda competenței și erudiției sale impresionante, era foarte modest. Așa, de exemplu, cu ocazia unei discuții referitoare la un articol pe care intenționam să-l public la «Studii și cercetări științifice», mi-a arătat o teoremă care ar fi putut să-mi folosească și pe care o stabilise în cursul de Teoria funcțiilor de o variabilă complexă. Întrebîndu-l dacă n-a publicat-o undeva, mi-a răspuns că nu era cazul deoarece chiar dacă ar fi fost primul care s-o fi stabilit, «teorema era în aer». Cu școala geometrică ieșeană s-a întîmplat apoi următorul fenomen. Intrucît matematicile nu se reduceau la geometrie, era nevoie să se țină studenților și cursuri de analiză, algebră, mecanică etc. și cine putea să le țină decît geometri ieșeni. Așa se explică faptul că încet, încet, unii dintre geometrii școlii ieșene au devenit specialiști în mecanică — Mendel Haimovici, în algebră — Ion Creangă. Ecuațiile fizicei — Adolf Haimovici. Singurul — afară de O. Mayer — care a continuat să se ocupe exclusiv de geometrie a fost profesorul Gheorghe Gheorghiev, continuînd de asemenea să îndrume colectivele de geometrie de la Institutul de matematici și universitate. Profesorul Ilie Popa, pe lîngă preocupările sale de geometrie — cele mai multe dintre lucrările sale sînt în colaborare cu profesorul Gheorghiev — s-a mai ocupat și de Istoria matematicilor. Cu toate acestea, aproape tot timpul vieții a ținut cursul de teoria funcțiilor de o variabilă reală. Dintre geometrii mai tineri notăm pe Radu Miron — autorul cîtorva cărți publicate în colaborare sau singur, Dan Papuc — actualmente profesor la Timișoara, Vasile Oproiu, Izu Vaisman și Craioveanu. Ar fi de notat o modernizare a cercetărilor de geometrie, vechea geometrie diferențială locală fiind înlocuită prin geometria globală, geometria algebrică și geometria pe varietăți — eventual chiar infinit dimensionale. Dar să nu mă las antrenat în această direcție! Un domeniu cu care matematicile ieșene se pot mîndri este acela al ecuațiilor diferențiale. De studiul calitativ al acestor ecuații s-a ocupat în primul rînd profesorul C. Corduneanu. Domnia-sa a publicat mai multe monografii în țară si străinătate, dintre care mă voi mărgini să citez pe prima «Funcții aproape periodice», apărută în versiune engleză în Editura John Wiley, New York. De asemenea a fost invitat de mai multe ori să țină cursuri în S.U.A. Un elev strălucit al său, care a început prin a colabora cu dînsul la una din monografii, iar acuma are sub tipar propria sa monografie, este conferențiarul Viorel Barbu. Coborînd și mai mult pe scara vîrstei, dar nu și a talentului, ajungem la Ștefan Frunză, care în decurs de cîteva zile urmează să-și susțină teza de doctorat cu profesorul Ciprian Foiaș. Un alt elev talentat al profesorului Corduneanu este și Nicolae Pavel, care tocmai a terminat de redactat o monografie. În același domeniu mai lucrează și Dan Petrovanu, minte ageră și cunoscător al tuturor limbilor de circulație. Profesorul Adolf Haimovici a desfășurat o activitate multilaterală. Pe lîngă cercetarea științifică — începută ca geometru și continuată în ecuații diferențiale, fiind autorul unui mare număr de articole — domnia-sa este directorul de *facto* al bibliotecii Seminarului matematic și redactor al Analelor Universității «Al.I. Cuza»-Iași. Tot în analiză mai menționăm pe Nicolae Gheorghiu — Analiză funcțională, Olga Costinescu — Teoria măsurii și Gheorghe Bantaș — Teoria funcțiilor de o variabilă complexă. Mecanica a fost ilustrată la Iași de Mendel Haimovici, care a fost și directorul Institutului de matematici al Academiei, filiala Iași, de la înființare și pînă în ajunul dezagregării institutului. Pe lîngă numeroasele sale lucrări — care la început erau de geometrie, iar apoi de mecanică — a mai format și o serie de tineri, cum ar fi C.I. Borș — autor al unei monografii, Anton Radu, Dorin Ieșan, Cristian Costanda și Henrick Goldhagen, cît și o serie întreagă de tineri, care nu și-au dat încă doctoratul. Menționăm de asemenea pe profesorul Dumitru Mangeron — Ecuații integrodiferențiale și Mecanică — autorul cîtorva sute de articole, cele mai multe în colaborare cu străini — cunoaște la perfecție toate limbile de circulație. Menționăm de asemenea și pe profesorul Ion Grindei. Algebra ieșeană este ilustrată de profesorul Alexandru Climescu, profesorul Ion Creangă, profesorul Teodora Luchian și profesorul Corina Reicher. Calculul operațional este ilustrat de profesorul Irinel Drăgan.

— S-a vorbit mult, de-a lungul vremii, despre hiatusul dintre Capitală și provincie. Să inversăm problema și s-o aducem în contemporaneitate: azi, care sînt legăturile dintre școala matematică ieșeană și cea bucureșteană? Aș vrea, dacă se poate, chiar un inventar pe puncte.

— În primul rînd la București nu există numai o singură școală de matematici, iar în al doilea rînd, legăturile existente nu au loc între școli, ci în mod individual, avînd un caracter mai degrabă izolat. Principala legătură dintre cele două centre are loc prin intermediul doctoratului. Așa, de exemplu, o serie întreagă de tineri de la noi s-au înscris la doctorat la București. Printre ei mă număr și eu, care am avut norocul să am drept conducător științific pe savantul de renume mondial Simion Stoilow; în felul acesta am fost «adoptat» de ilustrul colectiv de Analiză din București, cunoscut ca «Seminarul Stoilow». Începînd din această perioadă am rămas în legătură cu profesorul Cabiria Andreian, singura specialistă din țară care se ocupă de reprezentări cvasiconforme — domeniu în care lucrez și eu. Ca o ilustrare a acestei legături aș putea aminti faptul că am numit o întreagă clasă de reprezentări cvasiconforme: «reprezentări cvasiconforme de tip Andreian», deoarece dînsa a dat prima dată definiții de acest tip. Dintre cei care-și dau doctoratul la București menționăm pe Monica Frunză — Reprezentări cvasiconforme, conducător profesor Cabiria Andreian; Ștefan Frunză — Analiză funcțională, conducător profesor Ciprian Foiaș; Jaques Weinstein — Geometrie; Nenciu — probleme de optimizare etc. Legăturile existente se mai întrețin și cu ocazia diferitelor congrese la care sîntem invitați, sau pe care le organizăm noi. O cauză permanentă de legătură o constituie fondul de cărți și reviste de matematici de la bibliotecile din București, care lipsesc la Iași; pentru că în perioada de după război, bibliotecile din București au devenit mult mai bogate decît cele din Iași.

— M-ar interesa — să-i spunem așa — aventura profesională personală a dumneavoastră. Sînteți un om tînăr și totuși un matematician foarte cunoscut, atît în țară cît și peste hotare; cum ați ajuns pe această treaptă? Ca să evităm pericolul generalităților, spuneți-mi, vă rog, exact precum într-o biografie care cuprinde și conjuncturile favorabile și greutățile.

— Ionel Teodoreanu, scriitorul tipic moldovean, afirma că în Iași există două drumuri principale: unul spre gară, iar celălalt spre cimitir. Spre cimitir e natural — mai devreme sau mai tîrziu, deși oricît de tîrziu este tot prea devreme, toți pornim pe acest drum — dar de ce spre gară? Și tot Teodoreanu explica: deoarece mai toți ieșenii, după ce ajung să se afirme, o pornesc spre București, unde se stabilesc definitiv. La mine a fost un proces într-o oarecare măsură invers: m-am născut la București, în 1930, și la vîrsta de 9 ani am pornit-o spre Iași, unde m-am stabilit definitiv. Cum am ajuns să mă ocup de matematici? Printr-un simplu accident! Eram pasionat din liceu, dar nu de matematici, ci de filozofie, iar în ceea ce privește cariera mea de viitor nu aveam nici o ezitare: vroiam să devin medic psihiatru! Era o modalitate de a face filozofie aplicată. M-am pregătit pentru admiterea la medicină cu multă seriozitate și am fost clasificat primul dintre reușiți, după cum a recunoscut mai tîrziu președintele comisiei. Dar în acea perioadă — 1949 rezultatele trebuiau confirmate la București, iar cînd aceste rezultate s-au întors de la București, vreo două luni mai tîrziu, nu mai figuram de loc pe listă. Cîteva săptămîni mai tîrziu am aflat că se dă un al doilea examen la Facultatea de matematici și fizică; la primul examen se prezentaseră doar vreo 4 candidati pe 200 de locuri. Dacă aș fi avut de ales, probabil că matematicile ar fi fost printre ultimele; deși în liceu făcusem secția reală și eram ceea ce se cheamă «bun la matematici», mi se părea o disciplină rece, care nu are nimic care să te atragă, să te pasioneze. Primii ani am muncit cu conștiinciozitate, dar fără tragere de inimă, era parcă o căsătorie din interes după ce ți-a murit soția adorată. Apoi, încet, încet a început să-mi placă; în special analiza. După doi ani ca profesor de liceu am fost adus la Academie de academicianul Mendel Haimovici — nu fusesem numit direct în învățămîntul superior în virtutea unor criterii de care din fericire azi nu se mai ține seama. Restul activității n-are nimic spectaculos. Am dat doctoratul în 1961, avînd drept conducător științific pe Simion Stoilow care — o spun cu durere — într-un fel a prezidat susținerea tezei mele de dincolo de mormînt, printr-un articol publicat chiar înaintea decesului său, articol laudativ la adresa muncii mele și articol care, potrivit aprecierii comisiei, a ținut locul referatului pe care conducătorul meu științific nu mai apucase să-l scrie. La propunerea academicianului Miron Nicolescu și a doctorului docent Cornel Constantinescu am scris, în 1968, o monografie asupra homeomorfismelor cvasiconforme n-dimensionale, pe care am tradus-o apoi în limba engleză și a apărut în Editura Abacus Press, Tunbridge Wells (Kent) Anglia și Editura Academiei, București. În 1971 am fost trimis la specializare de Academie pe șapte luni în S.U.A. Am fost invitat să particip la diferite congrese, conferințe, colocvii și sesiuni științifice la Moscova, Nisa, Roma, Weimar, Rostock, Magdeburg, Neuendorf (Hiddensee) (R.D.G.), Jyväskylä și Joensu (Finlanda), Cracovia, Milwaukee (Illinois) și Las Vegas (Nevada). Am mai ținut conferințe la Praga, Sofia, Lodz (Polonia) și Stanford (California). Actualmente sînt șeful secției de Matematici — fostă Institut de matematici al Academiei — aparținînd acum, temporar, de Institutul «Petru Poni».

O teoremă demonstrată a profesorului doctor docent SOLOMON MARCUS:

DINCOLO DE VECHEA AMĂRĂCIUNE A NEDREPTEI FRUSTRĂRI ȘI DE ACTUALA BUCURIE A RESPECTUOASEI RECUNOAȘTERI, EXISTĂ UN ADEVĂR OBIECTIV: ORIGINALITATEA ȘCOLII ROMÂNEȘTI DE MATEMATICI

— Se știe că multe școli științifice românești din diferite domenii esențiale se bucură de o notorietate internațională de-acum cu vechime, cu istorie. Este, fără îndoială, și cazul științelor matematice. Trecînd de la general la special și de la trecut la prezent, cred că ar fi de un larg interes să precizați care-i adevărata faimă a școlii matematice românești contemporane. Mai exact! Care-s matematicienii români despre care — dincolo de un titlu sau altul, dincolo de o firmă sau alta, dincolo de un post ierarhic sau altul au stîrnit interesul specialiștilor lumii? Care-s matematicienii noștri contemporani care, realmente, dau ceva deosebit poporului nostru?

— Unul din semnele consacrării unui om de știință este invitarea lui, de către specialiștii în materie care funcționează ca referenți științifici pe lîngă marile edituri internaționale, de a publica o carte la o astfel de editură, într-o limbă de circulație internațională. Pentru a mă referi numai la generațiile pînă la 50 de ani, deci la generațiile care s-au format în anii socialismului, voi menționa că există cîteva zeci de matematicieni români care au deja la activul lor astfel de cărți. Ei merită să li se amintească numele și sînt convins că lista care urmează nu e completă (mai cu seamă în ceea ce privește matematicienii care nu lucrează în București); Cabiria Andreian, Dan Burghelea, Nicu Boboc, Ionel Bucur, Petre Caraman, Ion Colojoară, Constantin Corduneanu, Aurel Cornea, Nicolae Cristescu, Romulus Cristescu, Nicolae Dinculeanu, Ciprian Foiaș, Silviu Guiașu, Aristide Halanay, Marius Iosifescu, Martin Jurchescu, Wilhelm Kecs, Mircea Malița, Constantin Meghea, Paul Mustață, Lilly-Jeanne Nicolescu, Nicolae Popescu, Sergiu Rudeanu, Ivan Singer, Costake Teleman, Silviu Teleman, Petre P. Teodorescu. Mulți dintre aceștia au mai multe monografii publicate în mari edituri internaționale, mulți dintre ei reprezintă nume care nu pot fi omise de nici un autor care lucrează în problemele respective. Multe din cărțile despre care vorbim au fost publicate mai întîi în limba română, apoi solicitate pentru a fi traduse în alte limbi. Am avut în vedere doar cărțile publicate; dacă mai adăugăm la ele pe cele în curs de publicare, lista de mai sus crește în mod sensibil. Mai important este însă un alt fapt. Există întregi școli românești de matematică de un prestigiu internațional incontestabil. Pentru a da numai cîteva exemple, voi menționa școala de teoria potențialului, școala de teoria operatorilor, școala de teoria măsurii și integralei, școala de teoria funcțiilor de mai multe variabile complexe, școala de geometrie diferențială și topologie algebrică și diferențială, școala de teoria calitativă a ecuațiilor diferențiale, școala de algebră și teoria categoriilor, școala de analiză funcțională, școala de mecanica fluidelor, școala de teoria probabilităților, școala de lingvistică matematică. În fiecare dintre aceste domenii un mare număr de matematicieni străini au folosit și citat lucrările românești, le-au continuat și le-au dezvoltat, au venit la noi în țară în schimb de experiență sau pentru specializare. Voi mai menționa faptul că numeroși matematicieni români sînt invitați ca raportori la congrese internaționale, ca membri în comitete de redacție ale unor reviste științifice internaționale, ca profesori vizitatori la mari universități de peste hotare. O expresie deosebită a acestor succese o constituie alegerea academicianului Miron Nicolescu, unul din marii noștri matematicieni, ca vicepreședinte al Comitetului internațional al matematicienilor, alegere care a avut loc recent, cu prilejul Congresului internațional al matematicienilor (Vancouver, Canada).

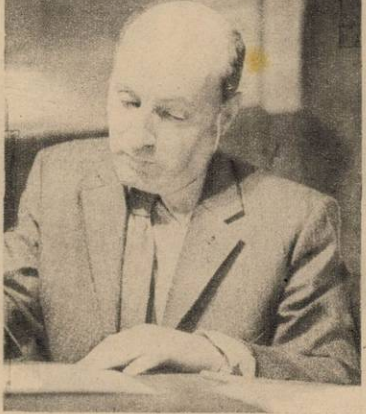

Profesor doctor docent Solomon Marcus: «Mai important este însă un alt fapt: există întregi școli românești de matematici de un prestigiu internațional incontestabil».

— Dar tinerii? Care socotiți că sînt tinerele speranțe ale școlii matematice românești? Vă invit, din nou, să le spuneți chiar pe nume!

— Avem în multe ramuri ale matematicii un contingent numeros de tineri talentați, cu o prezență puternică în viața matematică. Doi dintre aceștia, Constantin Bănică și Dan Voiculescu, au beneficiat de o invitație specială la Congresul internațional al matematicienilor de la Vancouver, Canada. Dar mai sînt atîția alții care s-au impus ca personalități puternice și al căror nume este binecunoscut de către specialiști. Iată numai cîteva exemple: Constantin Apostol (invitat acum la cîteva universități americane), Teodor Morozan, Șerban Strătilă, Laszlo Zsidó, Ionel Țevy, Gheorghe Bucur, Alexandru Brezuleanu, Vasile Brînzănescu, Andrei Verona, Hary Moscovici, Tiberiu Spîrcu, Dan Pascali, Eugen Sobs, Ion Suliciu, ca să nu mai vorbim de numeroșii tineri care figurează printre autorii citați ai unor cărți publicate în străinătate. În timp ce unii dintre acești tineri continuă și dezvoltă preocupări de îndelungată tradiție în țara noastră, alții au inițiat preocupări în domenii care nu au mai fost cultivate de către matematicienii noștri. Se petrece astfel o lărgire considerabilă a sferei de preocupări, a perspectivei de dezvoltare. Voi da doar un exemplu. Pînă în urmă cu 20 de ani, școala matematică de la Iași era cunoscută aproape exclusiv ca o școală de geometrie. Astăzi, preocupările ieșene au ajuns la o asemenea diversificare încît este greu să găsești un domeniu al matematicii în care să nu existe măcar un specialist ieșean. Acest element nou l-a adus noua generație de matematicieni.

— În ce măsură învățămîntul matematic este — faptic, nu teoretic — legat de cercetarea matematică? Mai precis: cît de întinsă este colaborarea dintre facultățile de matematică și institutele de cercetare?

— Această colaborare are o tradiție de vreo 20 de ani și se întărește mereu. Un mare număr de profesori ai facultății de matematică sînt membri onorifici ai Institutului de matematică al Academiei, iar acesta din urmă a «alimentat» facultatea de matematică cu numeroase cadre didactice, după ce acestea își făcuseră un stagiu îndelungat în cadrul exclusiv al cercetării. Această colaborare s-a extins și la nivel studențesc; numeroși studenți frecventează seminariile științifice ale institutului și beneficiază de biblioteca acestuia. Integrarea învățămîntului cu cercetarea funcționează din plin și nu doar în ultima vreme, ci chiar de la înființarea institutului.

— Dar integrarea învățămîntului matematic cu producția? Cum stăm la acest capitol? Care ni-s realizările și care ni-s limitele?

— S-au realizat contracte interesante cu producția de către Centrul de calcul al Universității din București, de către Catedra de mecanică, de către Institutul de matematică și de către Centrul de statistică. Aceste contracte se referă, între altele, la controlul statistic al calității produselor, combaterea poluării apelor subterane, folosirea optimă a spațiilor de producție. Succese importante au dobîndit, în domeniul integrării cu producția, Centrul de calcul din Cluj-Napoca și alte centre matematice din țară. Dar rămîne să lărgim sfera de aplicare a matematicii, implicînd în această activitate întregul front al matematicii românești. În această direcție înregistrăm în ultima vreme o serie de succese, prin colaborări cu reprezentanți ai celor mai variate domenii de activitate. În domeniul matematicii, integrarea cercetării cu producția are un anumit specific, care nu poate fi ignorat. Întinse ramuri ale matematicii își exercită asupra producției un impact indirect. Aceste ramuri, cum sînt analiza funcțională, topologia, algebra au aplicații importante în fizica teoretică, în biologie și în economie, dar din punctul de vedere al fizicii, al biologiei sau al economiei astfel de contacte cu matematica sînt de domeniul cercetării fundamentale. Deci, uneori, ceea ce, din punctul de vedere al matematicii are un caracter aplicativ încetează de a mai avea acest caracter din punctul de vedere al domeniului în care ea se aplică. Cred însă că dezvoltarea contactelor interdisciplinare ale matematicii și informaticii cu celelalte discipline este o sarcină deosebit de urgentă, o premisă importantă a integrării cercetării matematice cu producția, Ne bucurăm că acest principiu al aplicabilității universale a matematicii a primit recunoașterea forurilor superioare ale partidului nostru. Astfel, în cuvîntarea ținută la conferința națională a cercetătorilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: «... nu există, de fapt, sector de cercetare, de activitate, în care matematica să nu-și găsească un larg cîmp de aplicare». Succese deosebite înregistrăm, din acest punct de vedere, în atragerea studenților în activități interdisciplinare. Zilele acestea a apărut un caiet științific al studenților Facultății de matematică, intitulat «Cercetări științifice studențești». Acest caiet cuprinde aplicații dintre cele mai variate ale matematicii, fără a neglija cercetarea fundamentală. Pregătim acum un al doilea caiet de acest fel. Am reușit să realizăm importante contacte interdisciplinare ale studenților matematicieni, cu cei de la limbă și literatură, de la politehnică, de la arhitectură și din alte institute de învățămînt superior. Rămîne însă să realizăm o mai fericită ancorare a cursurilor și seminariilor noastre universitare și a lucrărilor de diplomă în aspectele numerice, algoritmice, de tratare efectivă a unor probleme concrete.

— Ce credeți dumneavoastră că distinge școala matematică românească de alte școli? Care-i diferența sa specifică?

— În trecut, am avut cîțiva mari matematicieni, ale căror rezultate au atras uneori atenția lumii întregi, dar alteori nu au căpătat deloc sau au căpătat prea tîrziu recunoașterea meritată. A existat un fenomen de frustrare a matematicii românești, pe care e greu să-l analizăm aici. A existat în același timp o veche vocație interdisciplinară (mă gîndesc la Spiru Haret, la Pius Șerban Coculescu, Matilda Ghyka ș.a.) și o activitate de pionierat în numeroase domenii ale matematicii. Cred că aceste ultime două caracteristici nu numai că se mențin în continuare, dar sînt dezvoltate și amplificate. Ni s-a recunoscut, pe plan internațional, activitatea de pionierat în mai multe domenii, chiar dacă uneori acel fenomen de frustrare despre care am vorbit mai sus continuă să se manifeste; de exemplu, s-a recunoscut doar cu întîrziere că teoria lanțurilor cu legături complete (veche din 1935) a matematicienilor români Octav Onicescu și Gheorghe Mihoc stă la baza teoriei matematice a învățării, elaborată în urmă cu vreo douăzeci de ani în Statele Unite ale Americii. Aș mai menționa apoi legătura organică dintre generații (cartea «Principes mathématiques de la mécanique statistique», Springer Verlag 1970, este rodul colaborării unui matematician octogenar, acad. O. Onicescu, cu matematicianul Silviu Guiașu, care nu a trecut încă pragul celui de al cincilea deceniu) și legătura organică cu specialiștii nematematicieni. Astfel, matematicianul Marius Iosifescu a publicat în colaborare cu medicul Petre Tăutu cartea, în două volume, «Procese stochastice în medicină și biologie», tradusă în engleză. De curînd a luat ființă, în cadrul Universității din București, Secția de studiul sistemelor, cu preocupări esențial interdisciplinare, în cadrul cărora se evidențiază grupul român de modele matematice în prognoză, condus de Mihai Botez, grup cu puternic ecou internațional. Acest grup are, în curs de apariție, în limbile engleză și italiană, o monografie asupra metodelor previziunii și proiectării sistemelor, la editura IRADES-Roma. Aș mai adăuga, pentru a mă referi la preocupările colegilor mei mai apropiați, puternicul avînt al tineretului în cadrul școlii românești de lingvistică matematică. Nume ca Mihai Dinu, Gheorghe Păun, Cristian Calude, Sorin Ciobotaru, Vasile Coardoș, Bogdan Cazimir și atîția alții sporesc de pe acum, în mod sensibil, rezultatele din acest domeniu atît de important în studiul limbajelor de programare la calculatoare electronice.

NELU IONESCU ■

gazdele aerului

...Prin '968, la o oră de geografie predată într-un liceu din Giurgiu, profesoara a rugat elevele să răspunde la întrebările puse cu voce ceva mai tare; a explicat apoi fetelor cum că, făcînd baie în Marea Caspică — fusese recent într-o excursie — a răcit, o dor urechile și nu aude prea bine. Printre cursante se număra și Ecaterina Barbu: nici prin minte nu i-ar fi dat pe atunci acestei tinere — înaltă, subțire, brunetă — că nu peste mult timp va avea ocazia și ea să facă baie în Caspica, fără însă a se îmbolnăvi de urechi!

— Aș vrea să o întîlnesc pe profesoarea mea de atunci, să-i spun acest lucru! — îmi relatează ea, zîmbind.

Are douăzeci și cinci de ani, zboară de șapte, din care ultimii șase pe curse externe. A «făcut» toată Europa, precum și coasta de nord a Africii. Modestă, mărturisește fără jenă că a rămas un fel de «provincială» (s-a născut la Roman, în județul Neamț, apoi școala a purtat-o prin mai multe locuri ale țării). N-a crezut că va zbura vreodată, se pregătise inițial pentru comerțul exterior (pregătirea i-a folosit, mai ales în însușirea la perfecție a limbilor engleză și franceză), apoi destinul — sau întîmplarea — au făcut-o să dea peste un anunț la «mica publicitate»; i-a fost aproape teamă să se înscrie, mama ei a obligat-o însă să se ducă, singură, și să încerce. Astăzi, își amintește că ceva tangențe cu meseria asta a avut chiar în sînul familiei: un unchi, Titel Gheorghiu, a scris chiar o carte despre aviație...

— De ce spun că sînt o provincială? Poate pentru că am observat că oamenii din provincie sînt mai sinceri, mai deschiși — oamenii metropolelor sînt în general mai reci, mai ironici; ori eu nu suport ironia, deși uneori sîntem obligate să trecem cu vederea unele ironii...!

— E o meserie grea?

— E o meserie minunată, mai ales *frumoasă!* Și grea, în acelaș timp, de ce să ascund asta? Totuși, am în permanență senzația că nu fac, că nu pot face destul pentru pasagerii pe care îi însoțesc. Uneori îmi pare rău, nu uneori, întotdeauna, la despărțire, simțim acea amărăciune caracteristică plecării celor dragi: nu faptul că îi dai omului un platou sau o băutură contează — ci faptul că îi ești aproape, prin prezență, că îi dai curaj în momente grele, că uneori îi întruchipezi speranța... asta contează!

— Ați trecut printr-un astfel de moment?

— Desigur, nu-mi place însă să pomenesc despre astea, sînt firești în meseria noastră — vă pot însă relata o întîmplare interesantă, cred, dintr-un alt punct de vedere: acum trei ani, cu ocazia ultimei curse de pe Constanța-Amsterdam, la întoarcerea în țară, mai exact la decolarea din Mastricht, abia prinsesem înălțime cînd ne-a explodat motorul drept; a fost ca și cum avionul s-ar fi lovit de o dună de nisip, atît de puternic a fost șocul! În astfel de momente, primii care trebuie să fie calmi sîntem noi, însoțitorii de bord. Am fost, pot spune fără laudă, și în timp ce avionul se angajase în aterizarea pe aeroportul din Bruxelles, am auzit cea mai formidabilă replică a unui pasager: un olandez m-a întrebat, sec, care este adresa unui anume hotel din... București! Ei bine, cred că astfel de oameni sînt de admirat!

Îmi povestește apoi cu voce moale și vădită plăcere despre frumusețea meseriei ei, despre măruntele necazuri ce le au ele, fetele, cu diverși pasageri exagerat de mofturoși, sau cu alții ce născocesc fel și fel de pretexte numai pentru a le avea în preajmă, în permanență (trebuie să știi cum să acționezi în astfel de cazuri, aici duritatea nu are nici un efect, dimpotrivă, te pomenești cu reclamații; cel mai bine e să intri în acest joc al «picanteriilor» gratuite, pentru a te retrage apoi discret), mai îmi spune despre extraordinara importanță în această meserie a factorului *timp*, în sens de odihnă (în sezonul estival de anul trecut, de exemplu, făcînd zboruri regulate de pe «Kogălniceanu»-Constanța cu străinătatea, nu a apucat în trei luni să facă măcar o singură baie în mare!). Mă roagă apoi să scriu cîteva cuvinte despre piloții noștri:

— Sînt băieți minunați — nu pentru că soțul meu e pilot (Ecaterina Barbu este măritată de cinci ani, dar nu a zburat încă niciodată pe un avion condus de soțul ei), dar pentru că în mîna lor se află viața noastră, a tuturor: în cunoștințele, efortul lor, în siguranța lor! Nici nu vă puteți imagina cît de iubiți sînt piloții români peste hotare, am asistat personal în nenumărate rînduri cînd erau scoși pur și simplu din cabina de comandă, la cererea pasagerilor, și aplaudați! Vedeți, în acest sens am pomenit mai sus că reprezentăm o adevărată familie, noi toți, piloți, pasageri, stewardese — în fiecare zi alta, dar *mereu o familie!..*

. . . .

În incinta elegantului aeroport internațional «Otopeni», mă întrețin cu o instructoare de detașament însoțitori-bord. Aflu cu această ocazie cîte ceva din procesul de pregătire al acestor minunate tinere («minunații tineri» ai acestei meserii reprezintă cam 10% din totalul efectivului — să nu se înțeleagă însă de aici că ar fi mai puțin solicitați și îndrăgiți, dimpotrivă!). Pregătirea se face atît în cadrul Centrului de instruire a personalului aeronautic (C.I.P.A.), cît și ulterior, chiar în zborurile practice, sau prin reciclări; astfel încît o stewardesă trece, rînd pe rînd, prin faza de «boboc» (proaspăt absolvent), apoi însoțitoare numărul 3, numărul 2 și, în fine, «*nomber one*» — cum se amuză, spunîndu-și.

«Numărul unu» reprezintă un sumum de cunoștințe, în care distingem: cunoașterea la perfecție a trei limbi străine și «descurcarea» curentă în șase; obligația de a fi o bună coordonatoare, de a rezolva problema alimentației la întoarcerea din străinătate; ținerea legăturii în timpul zborului cu cabina de comandă etc., etc.

Cunosc două proaspete «bobocele»: Elena Miron, 22 ani, constănțeancă, și Georgeta Ion, 20 ani, din București. La ora apariției acestor rînduri ele vor fi departe, depășind cu mult primul zbor inaugural al meseriei căreia li s-au dedicat. Sînt nerăbdătoare *să intre în pîine* și îndrăgesc încă de pe acum munca, fiind conștiente în același timp de dificultățile ce le așteaptă; amîndouă iubesc însă enorm aerul, înălțimea «care te purifică, te fac să te simți *mai tu*», iubesc oamenii și drumurile lor...

. . . .

...Sanda Arsintescu zboară de trei ani și trăiește de douăzeci și trei. A lucrat o vreme la Aeroportul Băneasa ca agent de transporturi la sol, conducea sau aducea pasagerii. De acolo i s-a tras: a dorit să zboare, a absolvit cursurile speciale de 6 luni și iată, astăzi — cînd ne-am întîlnit — face parte din echipajul de rezervă.

E pasionată după muzică, îi place să gătească (îi place bucătăria în general, mai puțin spălatul vaselor...), își dorește un cămin, un copil... «Avem puțin timp pentru dragoste (și a spus-o extrem de serios), pentru iubire...! Dar asta ne e meseria, și trebuie să fim înțelese în acest sens! O întîlnire, un teatru, poate fi pentru noi o problemă; drumurile lungi, spațiile imense pe care le parcurgem nu anulează micile noastre pasiuni terestre, dimpotrivă: simțim, poate, mai mult nevoia unei prietenii sincere, sau a unei excursii, sau a unui hohot de rîs!»

O rog să-mi relateze o amintire tristă, și o alta veselă. Cade pe gînduri, apoi:

— Mda, tristă... O cursă cu pasageri nordici, bolnavi, reumatici, paralizați parțial, venind la noi, la Băile Felix, să se întremeze... Un avion plin cu suferinzi, plin cu durere umană! Ceva nespus de apăsător, cu atît mai mult cu cît ne era extrem de greu să le alinăm durerea măcar cu o vorbă bună, limba lor e în deobște mai puțin cunoscută. Făceam însă tot ce ne sta în putință, și cred că atunci, în acea cursă, am înteles ce înseamnă pentru suferinzi zîmbetul unei fete, acolo, la peste 10 000 de metri înălțime!...

— Dar vesel?!...

Își revine pe loc, zîmbește cu întreg chipul:

— Da, ceva *grozav*: anul ăsta, chiar în 12 august! Cea mai frumoasă cursă a mea, pe un Il -62, de la Stockholm, condus de comandantul de navă Aurel Langă. Printre pasagerii avionului, plin pînă la refuz, se numărau și membrii ansamblului «Doina Prahovei» din Ploiești, întorși dintr-un turneu. După ce am servit masa pasagerilor, cîțiva dintre membrii ansamblului au început să cînte la diverse instrumente, apoi ne-am lansat cu toții în melodii populare românești și — aici urmează culmea! — străinii au cerut să se interpreteze «Perinița»... Imaginați-vă cîteva zeci bune de oameni, români și străini de tot felul, dansînd cu foc «Perinița» pe intervalul strîmt dintre scaune, sărutîndu-se și înghesuindu-se într-un adevărat iureș, strigînd «trăiască România» în diverse limbi, chiuind etc.! A fost un veritabil, un uluitor și spontan spectacol al prieteniei, m-am simțit mîndră a fi român...! E *o viață* acolo, sus, nu știu dacă mă înțelegeți?!...

...O înțeleg. O înțeleg, la fel cum am înțeles-o și pe Ecaterina Barbu, colega Sandei, vorbindu-mi în aceiași termeni entuziaști despre meseria lor, despre zbor, și chiar despre greutățile muncii (am aflat cu această ocazie că fetele astea de multe ori trebuie să depună și un efort fizic destul de dur, precum ridicatul și transportul navetelor cu alimente etc.). Am reținut chiar că stewardesele companiei române TAROM mai sînt nemulțumite de uniforma pe care o poartă, ar dori o croială mai tinerească; la urma urmei avem fete frumoase și capabile, de ce să se simtă mai prejos — din punct de vedere al feminității — față de colegele lor din alte țări?!...

Dar dincolo de toate acestea — dincolo de inerentele necazuri — optimismul și pasiunea față de muncă, respectul pentru pasagerii pe care îi transportă, dragostea de *veritabile gazde ale aerului*, așa cum susțin a fi — și *sînt dealtfel* (dovadă mărturiile verbale sau scrise ale pasagerilor din cele mai diverse straturi sociale, vîrste sau ocupații — acestea sînt, cred, trăsăturile esențiale ale unui întreg corp de tinere ce fac mîndria aviației civile din România!

HORIA PĂTRAȘCU ■

„Aragon Expres“

Încadrat de dr. Tina Covaliu şi prof. Ionescu Călineşti, doctorul Vasile Boici asistă la şedinţa de întemeiere a Asociaţiei Inventatorilor şi Inovatorilor din România.

Fotografie de RADU CONSTANTINESCU ■

«DOCTORUL VASILE BOICI ŞI BOICILUL AU REVOLUŢIONAT LUMEA MEDICINEI DIN PUNCT DE VEDERE AL REUMATISMULUI...»

● Ziare din Iugoslavia, S.U.A., Italia, Spania etc., subliniază importanţa medicamentului ● O nouă dovadă a capacităţii şcolii medicale româneşti ● În ianuarie, 80 de bolnavi spanioli vor sosi la Timişoara

Revista noastra a scris în repetate rînduri despre doctorul timişorean Vasile Boici şi despre medicamentul său, descoperire de mare răsunet în medicina bolilor reumatismale, cu largi posibilităţi de aplicare şi în tratamentul veterinar. Iată că a venit vremea ca, nu pe baza vorbelor, ci a faptelor, adică pe baza însănătoşirilor spectaculoase datorate metodei de injectare şi medicamentului, relevate de medicul timişorean, presa internaţională să sublinieze marile virtuţi ale Boicilului, îndemnînd pacienţii din întreaga lume către Centrul experimental de pe malurile Begăi, ale cărui liste de înscriere sînt însă epuizate pînă la sfîrşitul anului 1978!!

Astfel, cunoscuta gazetă iugoslavă «Vecernie Novosti» publică un amplu articol dedicat inventatorului şi medicamentului său, sub titlul «Mii de mulţumiri aduse doctorului Vasile Boici». Considerînd descoperirea antialgicului botezat Boicil drept un moment de răscruce în tratarea maladiilor reumatismale, reportajul citat subliniază că «medicamentul face ca durerea să dispară şi permite executarea unor mişcări imposibile înaintea injectării». Referindu-se la un caz anume, al bolnavei Anie Iacenco, din localitatea Valevo, suferindă timp de 22 de ani de artrită şi vindecată în numai cîteva zile, «Vecernie Novosti» insistă asupra deosebitelor calităţi demonstrate de medicamentul românesc, menţionînd că pacienta din Valevo a venit la Timişoara «neputincioasă şi în cîrje» şi s-a întors acasă «fără cîrje şi fără dureri».

În Italia, la Firenze, cotidianul «La Nazione» dedică spaţii largi metodei şi tratamentului inventate de Vasile Boici, recomandînd medicamentul românesc tuturor suferinzilor de reumatism din Italia, invitîndu-i să ia drumul Timişoarei, pentru «a vedea minunea cu ochii».

De un răsunet neobişnuit se bucură Boicilul în Spania. Mai multe ziare de prestigiu, «Paseo de la Independencia», «Heraldo de Aragon», «Aragon Expres», publică amănunţite relatări pe marginea invenţiei, socotind că — reproducem din numărul din 4 noiembrie al ultimului ziar menţionat — «doctorul Vasile Boici şi Boicilul au revoluţionat lumea medicinii din punct de vedere al reumatismului, care a produs omenirii atîtea dureri». La rîndul său, «Paseo» notează *sub titlul «Spectaculoase vindecări* ale reumatismului realizate de un medic şi cercetător român»: «este vorba de cazuri fabuloase de vindecări imediate ale reumatismului articular», întreaga presă spaniolă socotind invenţia lui Vasile Boici nu atît ca un succes personal, cît ca o nouă dovadă a capacităţii şcolii medicale româneşti, ale cărei *realizări — între care, iată, şi Boicilul* — se impun tot mai mult străinătăţii, prin eficienţa şi seriozitatea cercetării. Sintetizînd această stare de fapte, îmbucurătoare, «Aragon Expres» îşi deschide comentariul *pe marginea descoperirii de la Timişoara* prin cuvintele «în ultima vreme ne sosesc din România cele mai importante noutăţi pentru sănătate», aşezînd contribuţia adusă de Boicil la mersul înainte al medicinii internaţionale alături de descoperirile profesorilor Ana Aslan şi Petre Vancea, somităţi care se bucură de un extraordinar prestigiu în universul medical spaniol.

Întîlnit la Bucureşti, unde a participat la întemeierea Asociaţiei Inventatorilor şi Inovatorilor din România, doctorul Vasile Boici ne-a relatat că a primit nu de mult vizita unui reprezentant al societăţii spaniole de turism «Viajes Espatur», don Jose Onrubia, şi a unui inspector general din Direcţia sănătăţii publice, persoane care au manifestat un profund şi imediat interes faţă de medicamentul său, asistînd la tratamente cu Boicil şi declarîndu-se pe deplin satisfăcuţi de efectele lui. Ca urmare, aflăm din surse ţinînd de Ministerul Turismului că a fost semnat un contract între cele două foruri, în vederea sosirii la Timişoara — în chiar prima decadă a lunii ianuarie 1975 — a unui prim grup de turişti spanioli, interesaţi de *tratamentul prin Boicil.*

Aşezînd aici, în această pagină, răsunetul internaţional de care se bucură medicul *timişorean şi invenţia sa, ne vedem nevoiţi*, cu părere de rău, să diluăm tonul optimist al finalului. În ciuda tuturor promisiunilor, Boicilul n-a apărut încă în circuitul public, adică în farmacii, datorită nestabilirii *preţului de vînzare. E greu de aflat unde s-au* încurcat lucrurile. Care aprobare încă n-a sosit. Diversele foruri implicate în trimiterea medicamentului către farmacii pasează responsabilităţile de la unul la altul, în vreme ce fabrica «Terapia» din Cluj-Napoca, proprietara brevetului, amînă — datorită motivelor explicate mai sus — producerea pe scară largă a medicamentului.

Din ziua de 2 iulie 1974, în care s-a primit autorizaţia de a intra în fabricaţie, au trecut pînă astăzi mai mult de şase luni, interval în care Ministerul Sănătăţii, Centrala de medicamente, Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci, etc, au tergiversat — şi tergiversează — stabilirea preţului şi, implicit, pătrunderea Boicilului în farmacii.

Am mai scris despre asta, aşa că nu insistăm.

Încheiem acest articol, denunţînd o nepermisă anomalie şi exprimîndu-ne speranţa că a sosit momentul ca Boicilul, acest medicament lăudat şi solicitat în întreaga lume pentru eficienţa sa în tratarea bolilor reumatismale, să apară în circuitul public, şi să ajungă la îndemîna amatorilor.

Are cineva interes în această prelungă şi ciudată amînare?

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

«Vecernie Novosti: «Mii de mulţumiri aduse doctorului Vasile Boici». ▶

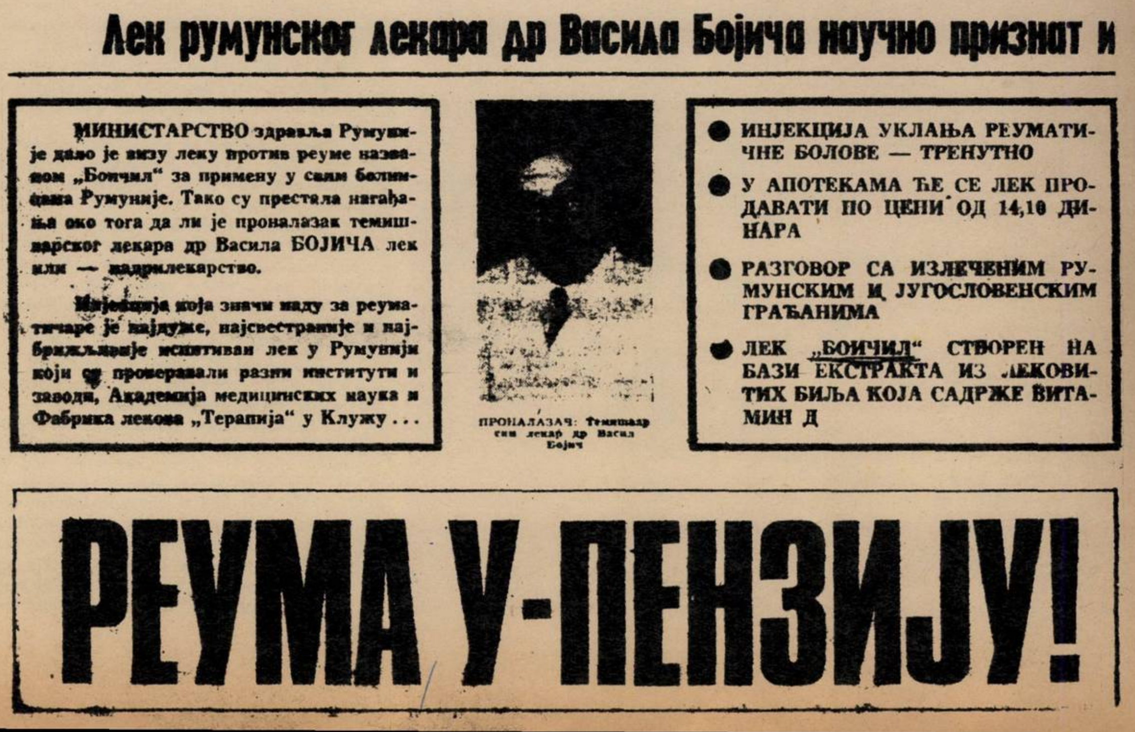

Лек румунског лекара др Васила Бојича научно признат и

МИНИСТАРСТВО здравља Румуније дало је визу леку против реуме названом „Боичил“ за примену у свим болницама Румуније. Тако су престала нагађања око тога да ли је проналазак темишварског лекара др Васила БОЈИЧА лек или — надрилекарство.

Инјекција која значи наду за реуматичаре је најдуже, најсвестраније и најбрижљивије испитиван лек у Румунији који су проверавали разни институти и заводи, Академија медицинских наука и Фабрика лекова „Терапија“ у Клужу . . .

ПРОНАЛАЗАЧ: Темишварски лекар др Васил Бојич

- ● ИНЈЕКЦИЈА УКЛАЊА РЕУМАТИЧНЕ БОЛОВЕ — ТРЕНУТНО
- ● У АПОТЕКАМА ЋЕ СЕ ЛЕК ПРОДАВАТИ ПО ЦЕНИ ОД 14,10 ДИНАРА
- ● РАЗГОВОР СА ИЗЛЕЧЕНИМ РУМУНСКИМ И ЈУГОСЛОВЕНСКИМ ГРАЂАНИМА
- ● ЛЕК „БОИЧИЛ“ СТВОРЕН НА БАЗИ ЕКСТРАКТА ИЗ ЛЕКОВИТИХ БИЉА КОЈА САДРЖЕ ВИТАМИН Д

РЕУМА У-ПЕНЗИЈУ!

O JUCĂRIE NU E DOAR O JUCĂRIE

La «Romarta copiilor», într-un adevărat furnicar de lume, însoțit de mama sa, Viorel, un băiat dolofan, de numai trei ani și jumătate, și înfofolit de parcă ne-am fi aflat undeva pe lîngă polul zăpezilor veșnice, scotea, la fiecare pas, fel de fel de exclamații însoțite de un continuu: vreau, vreau, vreau!

M-aș fi așteptat să găsesc zeci și sute de copii, dar mai toți cumpărătorii erau părinți care vor spune că jucăriile au fost aduse de Moș Gerilă.

După spusele Mariei Constantinescu, mama lui Viorel, băiatul trebuie să spună tot ce vrea el, iar Moș Gerilă îl aude și-i va aduce, sub brăduțul verde, jucăria cea mai frumoasă și cea mai bună. Asta era deci un joc, o convenție de familie.

— Și ce-are să-i aducă Moș Gerilă?

— O mașinuță roșie de întrecere cu șofer și o locomotivă care scoate scîntei pe coș, două jucării chinezești.

Viorel are multe, multe jucării, o lădoaie plină, și se joacă aproape cu toate deodată. Altfel spus, în camera copilului, cînd își înșiră el jucăriile, n-ai unde să arunci un ac.

— Cel mai mult și mai mult iubește el o maimuțică, Tamba, cu care și doarme. Nu, jucăriile n-au fost cumpărate numai de noi. Toți prietenii care au venit în vizită la noi au adus și cîte o jucărie. Avem mulți prieteni, așa că avem și multe jucării. Da, adunate la un loc, jucăriile ar însemna o sumă de bani destul de mare. Dar care părinte se uită la bani cînd e vorba de o bucurie pentru copilul său?! Despre jucăriile românești? Ce să vă spun, sînt bune, frumoase, dar cele străine, fără să par lipsită de patriotism, sînt și mai bune, și mai frumoase. Ăsta-i adevărul. Și-apoi eu sau soțul meu, vreau să spun cam toți părinții care avem azi în jurul a 30-35 de ani, n-am prea avut jucării. Cînd eram noi copii, o jucărie era ceva rar, ceva ca o bucățică de soare. Nu, nu știu unde se fac jucăriile noastre, mi se pare că la Arad, parcă așa am citit în nu știu care ziar. Nu știu nimic nici despre industria noastră de jucării. Cum ar trebui să fie jucăriile românești? Cu o culoare frumoasă, cu o formă frumoasă și cît mai interesante.

Cu mici deosebiri, cam aceleași păreri le-am cules de la Victoria Dumitrescu, care cumpăra o păpușă mare pentru Anca, de 2 ani și jumătate, sau de la Mihaela Drăghici, care nu mai știa ce jucărie nouă să ia pentru Cătălin și Darius, doi băieți de 2 ani și 3 luni și, respectiv, 1 an și 3 luni. Mihaela Drăghici ar vrea ca jucăriile să fie mai trainice, mai frumoase și, dacă se poate, mai originale. Cu mîini tremurînde și o voce la fel de tremurătoare, bunicuța Goldenblum Elisabeta, sighișoreancă de felul ei, dar devenită bucureșteancă prin fiul care lucrează aici, în Capitală, îmi spune că ea caută o jucărie frumoasă pentru nepoţelul Tomi din Deva.

Constanţa Stoica şi Ioana Bădoi sînt două surori care se chemau înainte Nicolae. Prima este şefa raionului de jucării, iar a doua este vînzătoare, cum s-ar zice sora-subalternă. Prima n-are copii, aşa că priveşte problema jucăriilor numai din punctul de vedere al funcţiei sale. Este supărată că multe jucării sînt defecte, cele de plastic se *sparg imediat, dar şi mai mult o supără* faptul că oamenii mari (nu, nu copiii!) trecînd printre rafturile cu exponate (este un raion cu autoservire), scot ochii păpuşilor, le descompletează şi cîte şi mai cîte. Este, trebuie să recunoaştem, un lucru înfiorător de trist, o adevărată crimă împotriva jucăriilor şi a păpuşilor.

«In legătură cu jucăriile defecte sau păpuşile stricate ar fi nevoie, spunea Stoica Constanţa, ca la «Romarta copiilor» să existe un atelier unde un specialist să repare aceste defecţiuni fără a le mai trimite noi la «Metaloglobus». Cu atît mai mult cu cît respectivele jucării defecte nu pot fi returnate depozitelor de unde le-am ridicat, adică noi sîntem obligaţi să le vindem oricum, altfel ni se înregistrează ca pierderi. Este o problemă tare complicată pe care am dori-o rezolvată o dată pentru totdeauna». Ioana Bădoi, avînd două fetiţe, Mihaela şi Sofia, recunoaşte că funcţia ei de vînzătoare o avantajează, fetiţele ei au suficiente jucării, dar nu exagerat de multe şi nu pe cele mai scumpe. Ca vînzătoare, Ioana Bădoi iubeşte foarte mult păpuşa Mărioara care rîde şi rîde întruna. «Oricît de supărată ai fi, tot te face să rîzi!» Şi-un amănunt — abia aşteaptă ca ea, vînzătoare, să-şi cumpere **pentru ea** o Mărioară.

Şi dacă ne întoarcem la tovarăşa Maria Constantinescu, de la care am reuşit să aflăm mai pe larg părerile unui cumpărător şi ale unui părinte, vom constata că problema jucăriilor nu este pur şi simplu o jucărie, în sensul că nu dispunem de o adevărată industrie a jucăriilor, adică nu există o întreprindere — măcar una! — specializată în această direcţie. Păpuşile se fac numai la «Arădeanca», dar ele nu sînt singurul produs realizat aici (mai sînt şi secţiile de argintărie, monetărie, feronerie), iar jucăriile se fac la «Metaloglobus», unitate care, aşa cum vom vedea, produce mult mai multe alte obiecte.

Iată deci că reportajul nostru (gîndit şi realizat acum, în preajma sărbătorilor de iarnă. cînd jucăriile devin o problemă serioasă pentru părinţi şi copii) nu se vrea doar o consemnare despre vînzători, cumpărători şi *beneficiari, copiii* adică. Ne facem o datorie de onoare să scriem şi despre cei care de o viaţă întreagă tot fac jucării, dulcile drăcovenii care îi zăpăcesc aşa de tare pe copii.

Iată-i deci pe doi oameni, Pandele Turcu şi Petrică Amza, tehnicieni creatori de jucării mecanizate, de aproape douăzeci de ani colegi de muncă şi frămîntare.

— De unde am deprins noi meseria asta? Păi la noi aşa ceva nu se învaţă. E un fel de pasiune care devine meserie. Încă de cînd eram mic mi-a plăcut să desfac şi să fac la loc tot felul de jucărioare. Eram tare curios.

— Iar eu, ne spune Petrică Amza, am fost mai întîi şi întîi aeromodelist şi navomodelist. Am ajuns acum să execut proiecte de avioane, elicoptere şi alte jucării la baza cărora stau exact noţiunile deprinse din pasiunea mea. Nici pe mine nu m-a învăţat nimeni. La noi în ţară nu există o şcoală de creatori de jucării.

Amîndoi au fost colegi la fosta fabrică de jucării «Bucuria copiilor», de pe strada Mărcuţa, *dar fabrica este inclusă acum în* cadrul Întreprinderii «Metaloglobus», unde jucăriile metalice (mecanizate sau nemecanizate) cu toate cele 60 de modele, plus jucăriile textile (urşi, iepuraşi, pisici, căţei, vulpi, căluţi) cu cele 80 de modele, reprezintă numai 10 la sută din totalul producţiei, pentru că la «Metaloglobus» se produc şi acele fermoare care se tot strică sau, şi mai rău, nu se găsesc. Şi alături de aceste fermoare se cuvine să mai menţionăm că «Metaloglobus» mai produce mult căutatele vase *inox, termosuri, cartuşe de vînătoare*, felinare de vînt (despre care ni s-a spus că sînt extrem de căutate în străinătate), dopuri capsate la sticlele de bere şi ulei, vase de aluminiu, adică în general mici lucruri extrem de necesare şi importante.

Dar să ne reîntoarcem la nea Pandele Turcu şi colegul său mai tînăr, Petrică Amza.

Turcu Pandele: Ciudăţenia soartei este că nea Turcu n-are copii, dar a adus atîtea şi atîtea bucurii miilor de copii pe care nu-i cunoaştem. A pus la punct, a intrat chiar şi pe piaţă, maşina de cusut «Modern» care se adaugă celorlalte două maşini de cusut, «Ileana 1» şi «Ileana 2». Cu aceste trei jucării-maşinuţe se coase de-adevăratelea, mai ales cu «Modern», care pe o parte a pînzei coase, iar pe cealaltă parte a pînzei execută, în acelaşi timp, un fel de mică broderie. În perioada expediţiilor lunare, nea Turcu a realizat «exploratorul selenar» care a participat şi a fost şi premiat la un concurs organizat de Institutul de estetică industrială. Tot ca jucărie, dumnealui a realizat şi microscopul copiilor, care măreşte de 15 ori, ceea ce, trebuie să recunoaştem, e la fel de util chiar şi pentru curiozitatea unor oameni mai mari. Ce-şi propune dînsul pentru viitor? Un tren monorai şi, în special, jucării textile mecanizate şi prevăzute cu dispozitive sonore, păpuşi care să rîdă, să plîngă, să vorbească, păpuşi pentru care, la ora actuală, se importă aceste dispozitive.

Petrică Amza: A realizat Elicopterul colibri, Scuterul cosmic, Iepuraşul chitarist, Bărcuţa cu vîslaş. În perioada Anului nou, la «Romarta copiilor» va amenaja o orchestră de şapte iepuraşi chitarişti care vor cînta cu ajutorul unui magnetofon. Este una din bucuriile creatorului Petrică Amza. Îşi propune realizarea în machetă a avionului cu care a zburat Aurel Vlaicu. De menţionat că respectiva jucărie va fi asamblată chiar de copii, ea fiind destinată pionierilor din cadrul cercurilor tehnice. «Noi, conform indicaţiilor primite, vom pune accentul pe crearea acelor jucării care să dezvolte la copii simţul tehnic. Ne-aducem, în acest fel, o contribuţie la educaţia pentru producţie a copiilor, viitori şcolari ».

Şi pentru a dovedi şi mai mult că jucăriile de astăzi nu sînt doar simple jucării, vom consemna şi cîteva argumente expuse de către tovarăşul Balica Alexandru, inginer-şef la «Metaloglobus»: «Poate că lumea nu ştie prea bine ce probleme ridică punerea în fabricaţie a unei jucării mecanice. Ca să vă dau doar cîteva exemple — pentru fabricarea unei jucării mecanice sînt necesare scule în valoare de 200 000 lei, ceea ce concurează chiar şi cu o linie de montaj a televizoarelor; un alt aspect — pentru *fabricarea jucăriilor se cere o mînă de lucru* extrem de calificată, deoarece o jucărie este, pur şi simplu, un agregat în miniatură. Iată jucăria Ursuleţul sare coarda — ursul dă din cap şi din mînă, iar o maimuţică şi un ursuleţ sar coarda; sau Iepuraşul chitarist — cîntă din chitară, bate din picior şi dă din cap; sau Electrocarul betonieră — o maşină care merge, se opreşte, execută o mişcare de întoarcere, ridică basculanta, apoi un muncitor se apleacă, descarcă, maşina se răsuceşte şi pleacă din nou. Pentru *a executa aceste mişcări sînt necesare* complicate scheme cinematice care cer un reglaj perfect, ceva asemănător cu reglajul celui mai modern ceasornic. Şi dacă se are în vedere că ţara noastră n-a avut o tradiţie în acest sens, noi aflîndu-ne la început de drum, atunci s-ar putea înţelege de ce păpuşile româneşti sînt puţine la număr, iar copiii şi părinţii le preferă pe cele străine. Dar eu vă asigur că din punct de vedere al calităţii instalaţiei tehnice noi nu sîntem cu nimic mai prejos decît alţii. Sigur că da, *sîntem deficitari* la culoarea şi *forma* jucăriilor, dar din acest punct de vedere vina nu o purtăm numai noi, ci şi artiştii plastici, cei care tot vorbesc despre design, din partea cărora n-am primit încă un ajutor substanţial. Eu vreau să vă asigur că, deşi nu avem o industrie a jucăriilor, realizările de pînă acum — cele cu caracter tehnic — şi perspectivele întreprinderii noastre vor ajunge să-i bucure pe toţi copiii noştri cu jucării tot mai frumoase, tot mai multe şi tot mai bune ».

VICTOR NIŢĂ ■

POFTĂ BUNĂ, DAR ATENȚIE!

● Scuzați-ne, nu dorim să vă stricăm apetitul, dar este bine să știți că în noaptea Anului nou la Spitalul de urgență numărul paturilor ocupate se dublează.

● De multe ori îngrijirea unei persoane rănite într-un accident de automobil poate costa statul chiar și 100 000 de lei.

● Medicii Spitalului de urgență oferă cîteva sfaturi utile pentru noaptea Anului nou.

«Iei douăzeci dramuri unt și-l freci puhav; pui patru ouă întregi, unul după altul, pui patru linguri de smîntînă, puțină sare. Apoi pui făină într-însul, cît trebuie să fie gros aluatul. Pui jumătate ocă lapte în tingire să fiarbă și faci gălușicele cu lingura, le pui în lapte, ca să fiarbă cît trebuie. Iei gîturi de raci, hăcuite, ungi o farfurie cu unt și așezi un rînd de gălușicele, presari raci de cei hăcuiți și puțină smîntînă și așa le așezi pînă ce se mîntuie, însă pe deasupra pui gîturi de raci întregi. Și smîntînă le pui; raci și sus, și jos. Și le lasă să fiarbă, să se rumenească» — M. Kogălniceanu și C. Negruzzi în cartea de «Rețete cercate...»

Ne-am gîndit să vă oferim această rețetă acum, în momentele copioaselor festine, cînd în clipa tainică dintre doi ani întîlnim pahare și ne așezăm la o masă gătită sărbătorește, plină cu bucate gătite anume, univers de arome și delicii. Românului, om harnic și vesel în ființa sa, îi place să petreacă, să se bucure, să-și sărbătorească munca împlinită.

Odată cu rețeta vă oferim însă cîteva date și fapte ce se vor îndemn la meditație, o scurtă meditație care, sperăm, *poate ajuta acolo unde este cazul.* Iată un nou citat, de data aceasta nu dintr-o carte, ci dintr-o fișă de observații întocmită pentru bolnavul St.T., internat la Spitalul clinic de urgență în noaptea de 1 ianuarie 1974. «Cînd a început la televizor programul de revelion am băut cîteva păhărele cu țuică și fiindcă mi s-a făcut foame am mîncat ceva; ceva ușor, fiindcă eu am un stomac mai dificil. Apoi au venit fiul și nepoții și ne-am așezat la masă. Și... o dată petrece omul! Am început cu *salată cu maioneză,* iar la 12 noaptea eram la curcan. După miezul nopții un timp n-am mîncat nimic, ci doar am băut. Apoi am servit o ciorbă de potroace și sarmale. Și gata». Gata înseamnă o colică hepatică, provocată de abuzul de alimente; bolnavul a fost operat pe loc.

Și cazul nu este deloc singular. Iată ce ne relatează, cu autoritate în materie, Eugen Caloinescu, medic primar chirurg la Spitalul de urgență: «În noaptea de revelion și în zilele care-i urmează unii oameni petrec, bînd și mîncînd, întrecînd orice măsură, faptul constituind parcă singura rațiune a sărbătorii la care iau parte. Și poate n-ar fi nimic rău în asta, dar atunci cînd printre acești oameni se află unii care au în inventarul sănătății minusuri, din mahmureală și indispoziție abuzul se transformă într-un accident grav. Să-mi permiteți o scurtă statistică. *În aceste nopți și zile spitalul internează bolnavi într-un număr mai mare față de orice perioadă similară dintr-un an întreg.* În 24 de ore din zilele 31 decembrie 1973—1 ianuarie 1974, la serviciul de chirurgie au fost internați 44 de bolnavi aflați în stare gravă, la serviciul medical 30, iar la ortopedie 53. În următoarele 24 de ore cifrele au crescut: 51, 47 și, respectiv, 61. Fiecare din suma celor două exemple depășește cu peste 50% media internărilor în 24 de ore la acest spital. Iată și un scurt inventar al diagnosticelor puse cu aceste prilejuri nefericite: la chirurgie sînt internați bolnavi cu ulcere în criză, stenoze pilorice, colecistite acute — toate cauzate de ingerarea unor cantități imense de băutură și mîncare. Pentru cei cărora alcoolul le-a provocat o stare «euforică», accidentul ia forme vizibile și mai urîte. O vorbă aruncată din greșeală, *alta dinadins: unii* pun mîna pe ceva contondent... Vă citez dintr-un registru de internări: tăiere la mîini, traumatism toracic și plagă la gambe, obraz drept cu fractură maxilare — I.P. a primit mai multe lovituri de cuțit, nu-și amintește unde. În plus, accidente multe și grave de automobil. La serviciul medical sînt internați bolnavi cu diverse intoxicații, «etilism acut, femeie, vîrsta aproximativă 35 ani, n-are acte, ridicată din Piața Unirii», sau «post-indigestie sar*male, M.I., 74 ani», sau «M.A., 52 ani,* infarct» (într-o singură noapte 7 infarcte provocate de efort, abuz de alcool, tutun, cafea). În cantități mari acționînd aproape ca un halucinogen, băutura produce o ruptură totală de lumea înconjurătoare. Stare puternică de depresiune. La ortopedie, fracturi cu duiumul și de tot felul, de la cele craniene la fracturile oaselor piciorului, și toate au ca explicație consumul exagerat de alcool.

De notat că accidentele înfățișate aici *sînt cele specifice, deci nu toate.* Spitalul clinic de urgență, singurul care funcționează în aceste zile de sărbătoare cu toate serviciile medicale puse în stare de veghe permanentă, are în vedere toate cazurile care se pot ivi. Echipele de medici, 16 pe fiecare tură, cuprind pe cei mai buni profesioniști în materie, care au și cea mai mare putere de muncă (ce vreți — și medicii obosesc uneori, travaliul lor fiind de o solicitare nervoasă și fizică deosebite). Sînt introduse paturi suplimentare, se fac stocuri duble de oxigen, sînge și peroxid de azot. La Stația de Salvare este sporit numărul mașinilor și al echipelor antișoc, care, dirijate prin radio, pot asigura o maximă eficiență. Dealtfel, vorbind despre eficiență, este de reținut faptul că modul actual în care este organizat Spitalul de urgență — un palier la parter dotat cu toată aparatura necesară unei diagnosticări precise și rapide — permite lămurirea situației unui bolnav în cel mult 10 minute. Adică: urmează sala de operație, sala de reanimare, sau un salon cu paturi. Un ritm de lucru mai puțin obișnuit, obținut de oameni care știu să lucreze într-un asemenea ritm, cînd dispun, firește, și de o dotare la un nivel superior.

«Dar nu-i vorba de eforturile noastre și nici de eforturile materiale pe care statul le face pentru apărarea sănătății oamenilor, deși poate fi vorba și despre ele — continuă Eugen Caloinescu. În aceste zile cînd operăm, cînd îngrijim un bolnav în stare gravă și încercăm să facem totul pentru a-i salva viața și a-l scoate în afara oricărei primejdii, noi punem sufletul și ambiția noastră profesională ca și pînă atunci. Dar nu-i de ajuns numai grija noastră. Ar trebui ca înșiși acești viitori pacienți să fie mai precauți. Marea majoritate a accidentelor petrecute în aceste zile *sînt evitabile.* O moderație voluntară nu strică nimănui și este absolut necesară persoanelor care au deja marcate unele insuficiențe: hepatice, cardiace etc.».

«Este firesc să bei și să mănînci bine, aceste acte fiind atribute adevărate ale unei petreceri, dar unii oameni ar trebui să-și facă înainte un serios inventar al sănătății, să știe mai ales de ce anume să se ferească — reia ideile discuției directorul spitalului, medicul primar ortoped Andrei Firică. Ca unul care a văzut mult și, prin natura profesiei, a înțeles multe, mi-aș permite să adresez prin intermediul revistei cîteva recomandări celor care binevoiesc a le citi: înainte de a se duce la petrecere, omul să mănînce ceva acasă, mîncarea sa obișnuită, eventual recomandată de medic, putînd astfel evita ceea ce nu-i priește organismului; dacă sînt trei persoane, una să încerce să nu prea bea, oferind astfel, ca un gest de adevărată prietenie, sprijin mai tîrziu celor doi; să nu stea agățați pe scara troleibuzului sau tramvaiului... În fine, aș mai spune, aș ruga chiar, să nu se ducă nimeni nicăieri cu mașina personală. Prea puțini oameni pot rezista tentației de a nu gusta puțină băutură și după un pahar sau două vin și celelalte. Cele mai mari accidente de circulație, uneori groaznice, au ca o cauză directă consumul de alcool, iar în aceste zile de petrecere alcoolul însoțește aproape fiecare om. Urmările unui accident de circulație produs de un om care a consumat alcool — spitalizarea acestuia, medicamentele folosite pentru el, precum și concediile care i se dau — costă statul uneori și 100 000 de lei. Iar pe cel în cauză, ceva de neevaluat: poate și o infirmitate pe viață. Aș vrea să spun și o urare: să petreacă fiecare după pofta inimii, dar în așa fel încît să nu ajungă la noi. Am fi foarte mulțumiți să stăm singuri, să privim pe fereastră cum ninge, și să bem cîte-o cafea».

Așadar, poftă bună tuturor! Dar cu măsură.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

▲

Din păcate, odată cu revelionul, mașinile Salvării sînt extrem de solicitate.

ANA IPATESCU
177

◀ **Vă recomandă un medic: după noaptea de revelion nu folosiți mașina personală, nu vă îngrămădiți pe scările tramvaielor — mergeți acasă pe jos. Vă scutiți astfel de un eventual necaz și vă păstrați o dispoziție normală, asemănătoare cu a persoanelor din fotografie.**

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 44

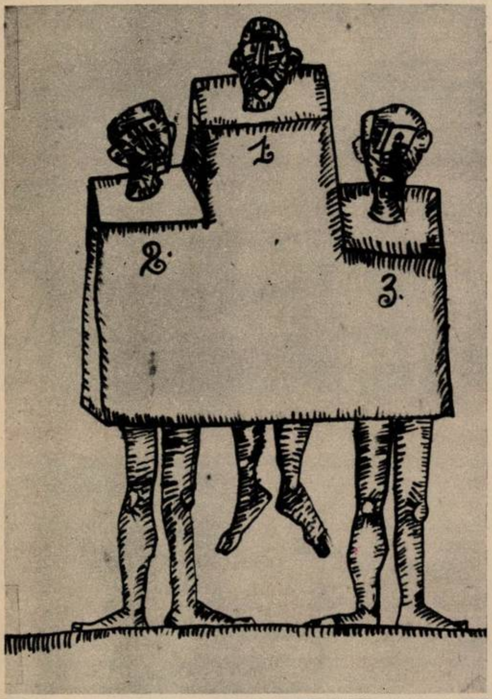

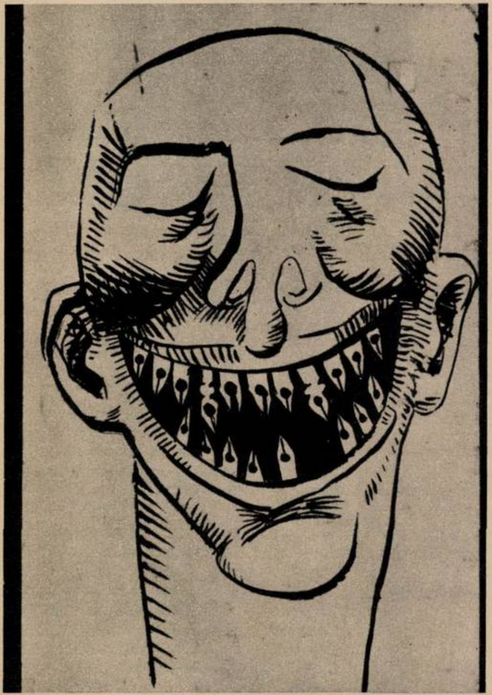

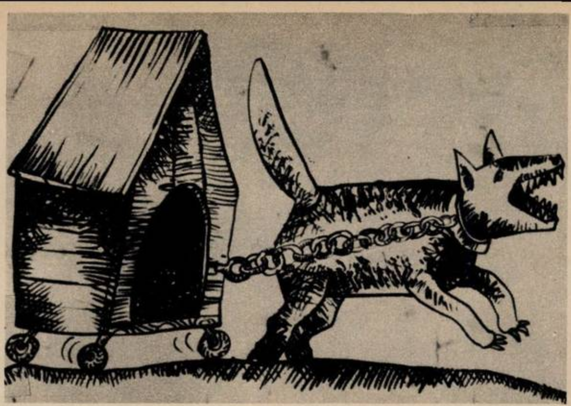

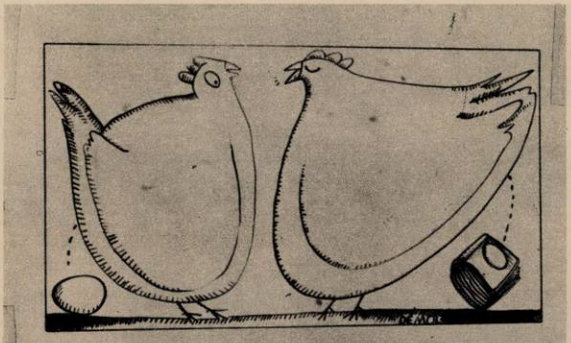

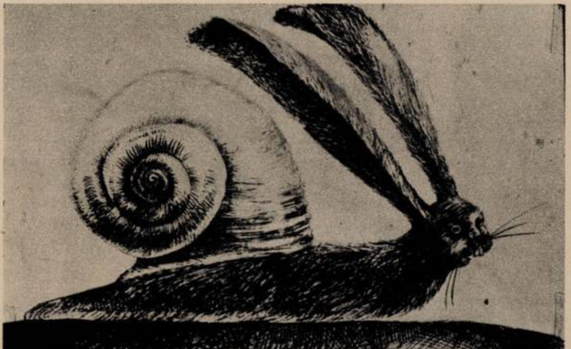

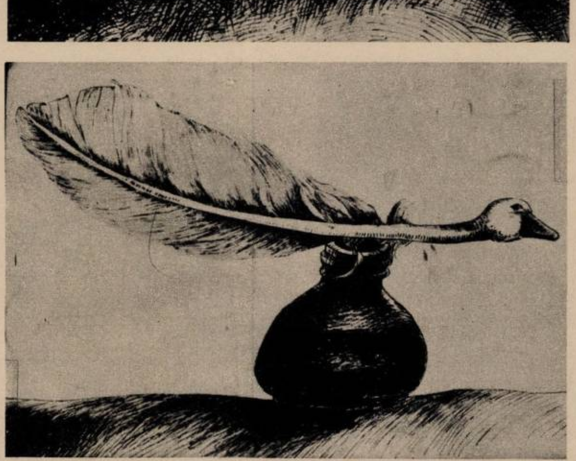

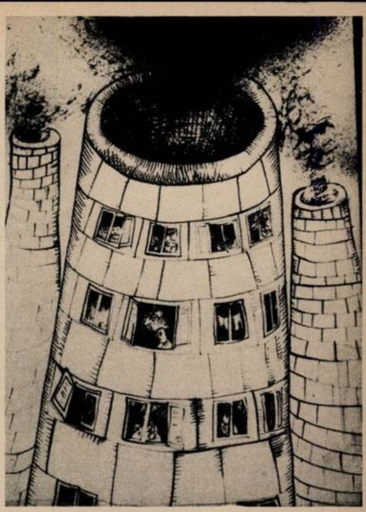

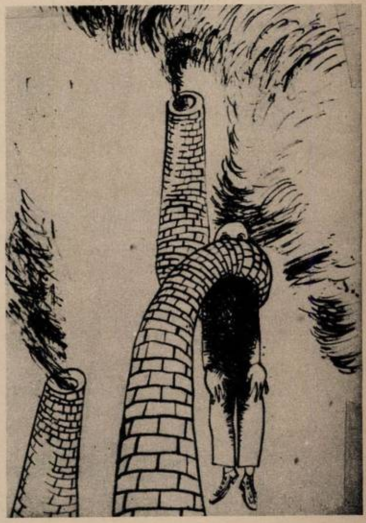

DÉNES MOLNÁR-DÉMOL

DÉNES MOLNÁR — DÉMOL, născut la Tîrgu Mureş, în 1947, este student în anul IV, secţia grafică, al Institutului de Arte Plastice «Nicolae Grigorescu» din Bucureşti. Oamenii serioşi, chiar specialiştii susţin că DÉMOL vine de la «a demola», alţii (tot atît de serioşi şi tot atît de specialişti) susţin că D(É)MOL este RE MINOR (vezi dicţionarul muzical). Probabil că în afară de aceştia, mai sînt destui care afirmă, *după specialitatea lor, alte înţelesuri* ale acestui ciudat DÉMOL.

DÉMOL practică un umor fără cuvinte, caricatura fiind o evadare din sfera graficii, îmbinînd totuşi perfect atît legile graficii, cît şi «legile» nescrise ale caricaturii fără cuvinte.

Caricatura lui DÉMOL ne invită la o binefăcătoare descreţire a frunţii şi la un zîmbet discret.

SORIN POSTOLACHE ■

ARHIVA RACULUI

Stimaţi Domnule Doctor,

Mă aflu cu famelia me di mai multe zîli în Chiatra Neamţ. Aişi îi tare frumoasă pozîţia. Mînc şi beu, cocoane, di mama focului, că aeru-i tari bun. Apăi, dup-aşeia tăti şele-s di un iftişug... Vremea-i tari frumoasă, numa atîta că ploaie cîtu-i dziua di mari, ...pozîţie di munte, mă rog matali. Trebuie să îmbli tăt cu bîrja, cu poclitul aridicat. Atîta-i bini că-s bîrji c-un cal şi nu au taxie, merg pi tîrguială, cum ti poţi agiunci din preţ. Îs mulţi şi-i concurenţa mare. Pi mini mă primblă unu cu treidzăşi bani ceasu. Sara-i tare răcoare... Trebuie să pui un surtuşel di şele groase.

Merg la grădina publică undi cîntă modzicameletară, da poati să ploaie cu ciutura, să trăznească, să pleznească, ei tot cîntă regulat di cîti două ori pi dzi... Mă mir, cocoane, cum nu li crapă foalele di atîtea suflări.

Noi om şedé aişi pînă pi la Sictembre. Păr atunşi, primiţi complimenturi di la noi, di la fimeia me sărutări printr-u duduia matali. Printr-u mata, o strînjere di mînă di la al matali,

CARAGIALE

Chiatra Neamţ — 1 iulie 1897

Scrisoarea este trimisă de I.L. Caragiale în anul 1897 cu prilejul efectuării unei vacanţe la Piatra Neamţ, bunului său prieten, Dr. Alceu Urechia, cunoscut ca autor a numeroase articole umoristice sub pseudonimul de Iodoform.

Trimisă de cititorul nostru
avocat Costin MARINESCU
din Ploieşti

de la HA la Z

— Ieri am cumpărat de la dumneavoastră un cozonac cu stafide.
— Şi?
— În el am găsit o muscă. Vă rog să-mi daţi alt cozonac.
— Asta nu se poate. Dar aduceţi-ne musca şi vă dăm în locul ei o stafidă.

●

— Faceţi-vă milă de o biată femeie cu un copilaş...
— Bine, dar văd că ai o păpuşă în braţe!
— Păi puteam să scot copilul pe o vreme ca asta?

●

— Ce flori frumoase! Ce faci cu ele?
— Sînt pentru mătuşa mea.
— Probabil că îi vor face mare plăcere.
— Nu cred. Mă duc la înmormîntarea ei.

Culese de Ana CAPETTI ■

DE-ALE MELE

Minunat ar fi gestul găinii care clocește ouăle raţei, dacă şi găina ar şti acest lucru.

●

«Eu, domnule, nu visez, ci îmi fac meseria», se răsti regizorul.

●

Norocul nostru că, de la o vreme încoace, maimuţele îşi văd de treabă şi nu se mai preschimbă în oameni.

●

E adevărat că marii creatori mor în epigoni, dar sînt înviaţi de plagiatori.

●

Pe cine interesează dacă Ioanei D'Arc îi era frică de şoareci?

●

Şi somnoroşii sînt buni la ceva: reduc gradul de poluare fonică.

Giuseppe NAVARRA ■

VIAȚA VĂZUTĂ PRIN PARBRIZ

FOTO OPERET

▲ **Veniți din ținuturi muntoase sau deluroase, oamenii din imagine găsesc sau regăsesc un oraș nou, modern care place și șoferilor de taxiuri.**

▲ **Taxi înseamnă desigur și legătura sufletească între omul de la volan și cel de pe stradă.**

«Tovarăşe director! Subsemnatul Ursache Toma cu numărul 51942 în ziua de 15.XI. am luat masa la expresul Lido. Greşeala pe care am făcut-o a fost descoperită personal de dumneavoastră după care m-ați trimis la garaj. La prezentarea mea în biroul dumneavoastra am avut o tensiune de nervi necontrolată la care vă rog cu bunăvoința dumneavoastră să mă iertați întrucît n-am mai avut abateri și îndeplinindu-mi planul lunar și chiar depășit... În ziua de 15.XI.1974 nu am avut nimic pentru pachet deoarece soției mele fiindu-i rău de sîmbătă și suferind cu inima nu a putut, sufletește vorbind, să-mi satisfacă toate pretențiile».

Este una dintre cererile, și nu puține, care stau pe masa directorului Întreprinderii pentru exploatare transport camioane-taximetre, aparținînd de celebra instituție pe numele său I.T.B.

În cadrul acesteia mai funcționează o întreprindere pentru exploatare transport autobuze, una pentru exploatare transport electric și o alta pentru exploatare și întreținere. Cum s-ar spune deci taximetriștii sînt ai I.T.B.-ului, iar acest fapt nu este desigur de natură să-i condamne.

Într-o dimineață, foarte de dimineață, într-unul din refugiile de pe bulevardul Leontin Sălăjan ședeau doi prieteni. Erau amîndoi oameni cumsecade, capi de familie, erau prieteni, cum spuneam, și aveau comună o pasiune: pescuitul. Stînd ei de vorbă, în stație, asupra lor s-a abătut un taximetru și din cei doi prieteni nu a rămas decît o amintire și desigur și lucruri care țin de codul penal.

Într-o zi, mai bine zis într-o seară, îmi povestește Alexandrescu Constantin, avînd 38 de ani, căsătorit cu Nicuța din comuna Dor Mărunt, fiind taximetrist de patru ani, ei bine, într-o seară, eram la Gara de Nord Se apropie de mine doi tineri și mă întreabă ceva de genul acesta: nene, facem o cursă mai lungă? Am întrebat ce înseamnă cursă lungă și mi s-a spus că asta înseamnă Timișoara. Le-am explicat că pentru a ieși din raza municipiului București trebuie aprobarea garajului și unul dintre ei m-a întrebat: acolo e nevoie de buletin? Bănuind eu ceva am răspuns în doi peri. Ajungem la garaj și-acolo era de serviciu dispecerul Gheorghiu, un om foarte drept, atît cu el însuși, cît și cu cei din apropiere. Împreună cu el le explic că o cursă pînă la Timișoara îi costă 3 000 de lei deoarece chiar dacă rămîi acolo plătești și întorsul mașinii. Unul dintre băieți zice asta nu-i o problemă și, mai mult decît atît, scoate 3 000 de lei. Bănuiala mea devenită și a *lui Gheorghiu a început* să crească. Ne-am prefăcut că nu avem benzină. Unul dintre ei spune că plătește și benzina. Nemaiștiind ce să mai inventăm am invocat, numele șefului: domn'e, pînă nu vorbim cu el nu ne putem învîrti volanul. Ies în curte și dau telefon la *secția 2 miliție. Peste puțin* timp apar doi milițieni care le spun băieților: scoateți tot ce aveți în buzunare. Aveau 26 000 de lei. Unul dintre ei, îmi aduc aminte și astăzi cum îl cheamă, adică Florin Coman, tocmai ieșise din închisoare de cîteva luni. L-a corupt pe cel *de-al doilea, obligîndu-l* să fure banii unchiului său, un bătrîn respectabil din orașul Roșiori de Vede.

Același șofer îmi spune o întîmplare relativ asemănătoare. «Domn'e, vă spun precis că era octombrie, pentru că de fiecare dată în octombrie obișnuiesc să *scriu unui* neam de-al meu din Vișeul de Sus. Cum spun, era deci octombrie și iau în taxi unul beat care după ce scuipă de cîteva ori îmi cere să-l duc în comuna Pantelimon. Acolo ajuns, a reușit să-mi spună că n-are nici un ban asupra lui și mi-a lăsat buletinul, promițîndu-mi că a doua zi îmi va restitui suma și eu, firește, la rîndul meu, actul de identitate. Bineînțeles că a doua zi nu m-a căutat deloc. În altă seară, la puțin timp, iau tot unul beat, de astă dată de la restaurantul «Budapesta». Nu m-am uitat prea atent la el, dar comanda i-am auzit-o: ia-o pe Olteniței. O iau și cam pe la jumătatea drumului, zice: nenică asupra mea nu se află de astă dată nici un sfanț. Dar îți las livretul militar, pentru că dacă vrei să știi dumneata, eu am făcut armata la cavalerie și am fost un om serios. Iau livretul, mă uit în el și văd că este vorba de fapt despre același om. L-am dus la Miliție și acolo am rezolvat treburile.

Pentru că am pronunțat anterior cuvîntul «același» voi spune una din întîmplările lui Peglau Mircea, șofer pe taximetru din 1968. Eram cu mașina parcată la Dimitrov. Urcă un tip, mă uit la el, îl recunosc pentru că îl mai dusesem o dată împreună cu soția și copilul de un 1 ianuarie pe care nu de puține ori noi îl petrecem în taximetru. Îl întreb ce mai face, folosesc un ton obișnuit oamenilor care se cunosc și la un moment dat simt că un lucru nu e în regulă. Mă holbez la el, el rîde și spune: domnule, fii atent, eu nu sînt eu. Dumneata mă confunzi cu fratele meu. Sîntem gemeni și semănăm extraordinar de bine. Același Peglau mi-a spus că într-o stație oarecare fiind, s-a bucurat să ia în taxi un cunoscut de-al său, bolnav de diabet de cînd îl știa. Firește, prima sa grijă a fost să-l întrebe cum îi mai merge cu boala. Tipul zice, excelent, și Peglau, contrariat, revine cu întrebarea: cum te mai simți, domnule? Ai mai fost pe la doctorul Ionescu? Tipul răspunde din nou că se simte foarte bine și că în loc să se ducă la doctorul Ionescu preferă să se ducă la Circ, sau la Teatrul de Operă. Din nou Peglau întreabă ceva în legătură cu sănătatea pacientului, din nou acesta spune excelent și-atunci firește i-a fost dat taximetristului să audă următoarea frază: mă confundați cu fratele meu, care este într-adevăr bolnav de diabet, dar trebuie să știți că asemănarea dintre noi nu a ajuns din fericire atît de departe.

În rîndul șoferilor de taximetre există intelectuali, și nu puțini. Ei fac parte dintre aceia care au o pasiune pentru volan și cum munca aceasta nu este deloc ușoară orice asemănare între ei și un inginer devenit chelner trebuie exclusă cu desăvîrșire. Peglau Mircea, de pildă, a fost și copil și a avut și pasiuni, prima dintre ele fiind călătoriile pe mări. Mai mare făcîndu-se, a urmat școala superioară de marină și a început să efectueze curse lungi, să vadă porturi *diferite*, să se *simtă* la *Marsilia* ca și acasă. În urma unei asemenea curse, întors acasă, și-a găsit soția grav bolnavă. Făcuse noduli la glanda tiroidă și îi fusese afectată și epifiza. În aceste condiții, cu prima pasiune a lămurit-o: a întrerupt-o. Cu alte cuvinte a fost nevoit să stea aproape de soția sa, pe care a iubit-o și o iubește, și asta înseamnă mai mult decît faptul că s-a căsătorit cu ea din dragoste. «Cum vă spuneam, de mic copil mi-a plăcut să conduc și dealtfel la 12 ani și conduceam. Așa că angajarea mea la taximetre a *coincis și cu realizarea celei de-a* doua pasiuni și cu faptul că profesînd această meserie pot fi mereu alături de soția mea, ale cărei zile sînt tot mai puțin numărate. Soția mea, de pildă (ce tristă pildă!), nu are voie să se bucure. Orice fel de bucurie o doboară. În aceste *condiții* o ajut la *toate*, dacă vreți să știți, înainte de a veni să discut cu dumneavoastră am spălat perdelele». Insist asupra lui Peglau Mircea pentru că mi se pare a fi acel gen de taximetrist despre care vorbea directorul instituției despre care scriu, *inginer Gunță Ion. «Sînt extrem*

Nu de puține ori pentru taximetriști străzile nu sînt altceva decît forme ale înghesuielii.

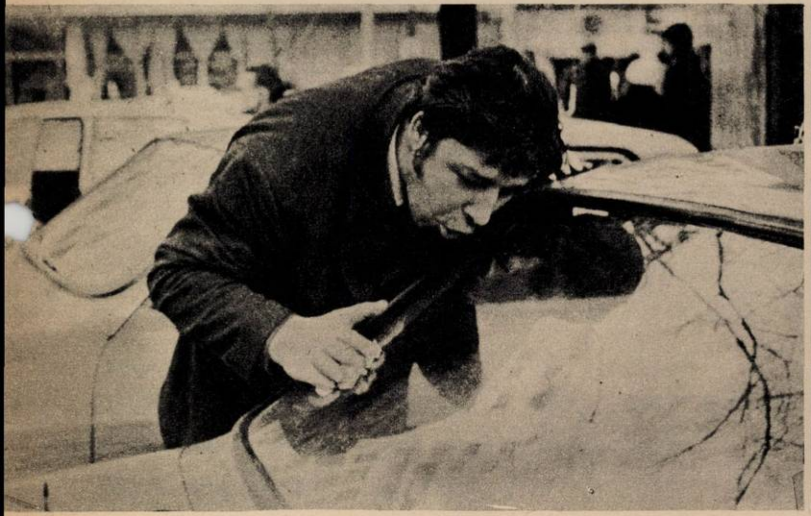

În așa fel unitatea om-mașină va merge ca pe roate.

Odată cu vinul fiert și țuica aburindă numărul clienților taximetriștilor crește. De ce oare?

de exigent, și asta pentru că iubesc munca și o pretind și altora. Un șofer de taximetru reprezintă nu numai instituția noastră, ci și orașul București, este sau nu un etalon al civilizației și bunului-gust care domnesc în municipiu. Așa stînd lucrurile, sînt extrem de exigent și nu de puține ori recunosc că sînt și rău. Nu vreau să mă scuz în fața nimănui, dar trebuie să știți că ori de cîte ori dumneavoastră, clienții, vă plîngeți de un taximetrist mă simt lezat și mă gîndesc cu rușine că puteam foarte bine să fiu și mai dur pentru a preîntîmpina orice reclamație. După părerea mea, mă refer la șoferul de taxi ideal, important este în primul rînd unitatea dintre el și mașină. Dacă el înțelege mașina, și ea îl înțelege și nici unul dintre ei nu se expune. Apoi, important este să lucreze de la caz la caz cu clientul. În legătură cu asta vreau să vă povestesc ceva. Veneam într-o zi la serviciu cu mașina proprie. În mijlocul nu știu cărei străzi un cetățean stătea aplecat și se încheia la șireturi. În spatele lui,o coadă de mașini, inclusiv a mea. A fost invitat de mai multe voci să treacă pe bordură, dar nu a făcut-o decît atunci cînd a considerat că șireturile s-au încheiat perfect. Cînd am trecut pe lîngă el, i-am zîmbit, mi-a zîmbit și el și din toată această chestiune trebuie să se înțeleagă că nu cu nervi, nu cu violență se poate rezolva ceva... O altă chestiune la care trebuie să mă refer este relația șoferului de taximetru cu întreprinderea. Atît timp cît el este extrem de corect cu noi, îl înțelegem, îl prețuim și îl considerăm un om cu tot ceea ce înseamnă aceasta. În fine, șoferul trebuie să cunoască bine orașul, să cunoască problemele sale politice și sociale, să le discute cu clientul și, de ce nu, să fie chiar și un ghid turistic».

Cum spuneam, spre binele nostru, directorul Gunță este un om extrem de sever și severitatea lui a intrat chiar și în legendă. De pildă, nu de puține ori face el pe șoferul de taximetru spre a sonda clienții despre modul în care s-au purtat «colegii lui». Nu de puține ori noaptea merge cu mașina pe urmele șoferilor de taximetre, îi verifică, după cum afirmam la începutul materialului, pînă la sînge, inclusiv dacă iau masa în vreun local din apropierea stației și niciodată nu iartă atunci cînd se greșește. Lui Ursache Marin, de care aminteam la începutul materialului, i-a dat doar avertisment pentru că, deși tînăr, își depășește cu regularitate planul și pentru că n-a mai avut abateri. Ca în mai toate cazurile obișnuite directorul Gunță, acest dur conducător de întreprindere, ascunde în el un suflet bun, dar îl ascunde. Mi-a spus că odată, în biroul său a venit un șofer care, plîngîndu-se de retribuția slabă din luna aceea, s-a descălțat și i-a aruncat pantofii pe masă. «Ce ziceți dumneavoastră, tovarășe director, ăștia sînt pantofi?» Spre deosebire de oamenii răi în sensul propriu al cuvîntului, Ion Gunță s-a uitat la pantofi, a constatat că nu arată extraordinar de bine și, uitîndu-se la om, uitîndu-se deci la om și nu la pantofi, a scos din buzunar 200 de lei și și-a rugat subordonatul să-și cumpere alte încălțări.

După cum este și firesc, șoferii de taximetre cunosc mai bine decît oricine orașul, îl judecă zilnic și au despre clienții lor păreri mai mult sau mai puțin bune. Stînd de vorbă cu ei, afli o grămadă de lucruri care sînt de fiecare dată interesante, fie că sînt dramatice, fie că sînt vesele. Pînă a trece la acestea trebuie să spunem că în orașul București există 1350 taximetre și 250 taxifurgonete. Numai anul acesta au fost primite 600 de taximetre, iar în chiar zilele documentării mele uzina de automobile de la Colibași se pregătea să mai expedieze 200. Lucrul este fără îndoială îmbucurător, dar o judecată nițel mai profundă ne îndeamnă să nu uităm că anul trecut au fost cu 600 de taximetre mai puțin, iar oameni, slavă Domnului, destui. S-a recunoscut în cadrul discuțiilor avute că și acum numărul getaxurilor este insuficient, că există șoferi care-ți cer fără nici un fel de rușine bacșiș, că există tineri care trăindu-și dezorganizat timpul liber, trag noaptea pe dreapta, lovind în acest fel pe aceia care de mai multe sau de mai puține ori au fost clienții lor.

Roșioru Dumitru, originar din Monteoru-Buzău, avînd 16 ani vechime pe mai multe taximetre, ne spune: «În cei 16 ani de cînd lucrez cea mai importantă schimbare intervenită în viata mea a fost trecerea la retribuția prin remiză. În acest fel cîștig lunar și 3000 de lei. Retribuția tarifară îmi servește doar la concediul medical și, evident, la pensie. Vă spun cinstit,ca la un frate,că taxiul este un al doilea mijloc de salvare. Cu ajutorul său oamenii ajung la timp la întîlnirile pe bază de amor, nu pierd trenurile și nici avioanele și nu de puține ori chiar și salvarea ne solicită. Iubesc foarte mult oamenii pentru că deși numărul nostru, al șoferilor de taximetre, a crescut, ei continuă să ne solicite. Cel mai mult merg cu taxiurile bărbații. Ei lucrează în toate cazurile, ei au ședințe, ei organizează chefurile și tot ei ajung în acele locuri primii. Femeia, dacă e s-o luăm pe cinstitelea, fiind mai chibzuită cu banii, este, ca să zic așa, un fel de frînă în munca noastră. Nu de puține ori văd cîte doi: el face semn, adică să-l iau, ajung în dreptul lor, dar aud că ea îl îndeamnă să aștepte și tramvaiul că n-o fi foc. Ce-i drept, e drept: uneori merg și femeile, dar puțin, pentru că atunci cînd e singură, femeia este extraordinar de restrînsă la pungă. La întrebarea dumneavoastră, dacă pot să-mi dau seama ce meserie are clientul urcat în mașină, vă răspund nu. Și vă spun si de ce. Oamenii pleacă la serviciu tot mai bine îmbrăcați, pleacă bărbieriți și evident că atunci cînd se întorc nu au pe ei alte haine,ci cel mult pot să fie mai mult sau mai puțin... beți. Cu aceștia avem foarte mari necazuri dar de fiecare dată miliția ne ajută în cel mai substanțial mod cu putință. De mințit în taxi, clienții mai mint. Unul, de pildă, fără să-l întreb eu, mi-a spus că are 42 de ani, ca după cîteva intersecții să-mi spună că își conduce mașina de 35 de ani. E greu, tovarășe, de presupus, chiar foarte greu, că la 7 ani poți obține carnet de conducere. Altul, pe care știu și acuma cum îl cheamă, Dobrescu, îmi tot spunea că e doctor, îi tot ceream sfaturi pentru mine și soacra mea, ca apoi într-o seară să-l văd la Lido, furînd șapca portarului și încercînd să dispară cu ea. Dumneavoastră ce credeți, era Dobrescu doctor sau nu? Acum, în legătură cu provincialii. Ei aproape că sînt mai respectuoși decît bucureștenii. Îți sînt extrem de recunoscători că-i duci la adresa aceea pe care neatenții lor copii o scriu cu pixul sau cu cerneală. Nu de puține ori fiii sau fiicele nu-și așteaptă părinții în gară și, mai mult decît atît, nu se sfiesc că le dau o adresă foarte vagă. Nu de puțin timp o bătrînă s-a urcat în taxi avînd la ea următoarea adresă: Drumul Taberei, blocul TD 14. Trebuie să știți că mi-au trebuit mai mult decît trei ore pînă să-i găsesc fiul și nu vă ascund faptul că mi-ar fi plăcut mai mult să-l găsesc în gară, decît acasă. Că îmi cereți, iată și o întîmplare. Într-o seară mi se urcă în mașină un parlagiu corect îmbrăcat și cu un limbaj plăcut și mîngîietor. Ajuns la casa sa personală, se dă jos, mă dau și eu și-l văd că se duce spre o magazie. Din ea iese un dulău cît toate zilele și parlagiul strigă: pe el, Nelule! Am băgat mîna în buzunar, am scos șurubelnița și m-am lipit de gard. Acum, dacă stau să mă gîndesc bine, ce puteam să scot eu unui cîine cu ajutorul șurubelniței? A doua zi a venit nevastă-sa și m-a căutat și m-a rugat să-l iert pentru că, spunea ea, este un om de milioane. Cine știe, poate e chiar un om de milioane».

Om încărunțit în meserie, integru profesional, Roșioru Marin este și organizator de sindicat. Consideră că în munca cu oamenii cel mai important lucru este să vezi în fiecare om un om. Trebuie să știi de fiecare dată să te cobori la înălțimea problemelor sale și Roșioru Marin, pronunțînd cuvîntul «coborîre», știe fără îndoială că nu este vorba de sensul propriu al cuvîntului. Tot el este de părere că și în condițiile în care te lupți cu direcțiunea dreptatea omului trebuie să primeze atunci cînd evident ea există. Proverbul său preferat este «Omul potrivit la locul potrivit» și pe această temă discută nu de puține ori cu ai săi copii. Și nu numai că discută, dar le chiar îndrumă viața așa și nu altfel.

Spuneam mai înainte că șoferii de taximetre se întîlnesc nu de puține ori cu ceea ce constituie dureros în viață. «Era luna octombrie. La comandă am luat o cursă de pe bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej, de pe partea dreaptă. Țiu minte că era numărul 90 și ceva. Coboară un domn robust și o doamnă în vîrstă. Cobor și eu și-mpreună cu domnul ajut persoana vîrstnică să urce în taxi. Din discuțiile lor am înțeles că fuseseră la o petrecere unde se simțiseră bine din moment ce vorbeau atît de frumos de gazde. Nu mi-a trebuit un kilometru să-mi dau seama că erau mamă și fiu. Pe băiat îl chema Mircea și celălalt nume îmi scapă pentru că părea a fi de polonez sau de ceh. În dreptul Operetei aud niște zgomote suspecte și întorc capul. Îi spun doamnei să fie atentă pentru că al ei fiu, se pare, nu se simte bine. S-a uitat la el, ochii au început deja să i se umple de lacrimi și împreună i-am eliberat gîtul și pieptul. Horcăia. Cu toată viteza m-am îndreptat la cel mai apropiat spital, adică la «Brîncovenesc». Am intrat, am ieșit însoțit de cîțiva brancardieri și unul dintre ei, după ce în prealabil îl examinase pe Mircea, mi-a spus la ureche: «Nu mai e nimic de făcut. Băiatul e mort». Treptat i-am spus mamei adevărul pentru că ne ruga tot timpul plîngînd să-i facem injecții sau să-i administrăm valeriană. A aflat și a trebuit s-o duc acasă și apoi s-o duc înapoi pentru că erau necesare niște acte».

Cum se vede, reproduc o întîmplare tragică, m-am folosit de cuvintele celui în mașina căruia s-a întîmplat totul și deci se poate spune că avem de-a face cu oameni sensibili care știu ce este durerea, o înțeleg și de fiecare dată fac totul pentru a o îndepărta de noi. Mi-a plăcut foarte mult că unul dintre șoferii cu care am stat de vorbă mi-a spus că Bucureștiul îi place cel mai mult primăvara, că atuncea merge cu geamurile deschise, că atuncea îi admiră verdeața și între orele 1 și 3 noaptea vede el sau crede că înfloresc teii. Un alt șofer întrebat de mine cum îi apare viața prin parbriz, mi-a răspuns folosindu-se de următoarele cuvinte: «Apare fără înflorituri și fără inexistente pete întunecate. Apare deci cu alte cuvinte, așa cum este ea. Lucruri noi observăm de prea puține ori, de unde nu rezultă că n-am cunoaște orașul și n-am ști că el este în fiecare zi cumva altul».

În taxiuri se uită de cele mai multe ori rochii de mireasă în ziua de nuntă, cadourile pentru familiile unde ești invitat, iar recent o cubaneză și-a uitat geanta cu ustensilele destinate participării sale la o expoziție internațională de coafură. Într-o bună zi, într-un taximetru, au fost uitați și cîteva mii de dolari. Sper că este lesne de înțeles că obiectele au fost restituite și sper că este lesne de înțeles că acest lucru, oricît am sofistica expresia, acest lucru se numește cinste.

La capitolul lipsuri, ar mai trebui spuse cîte ceva. De pildă, faptul că selecționarea șoferilor nu mai este atît de riguroasă ca înainte, ea se face de multe ori sub imperiul momentului și în aceste condiții numai de civilizație și politețe nu mai poate fi vorba. La fel de adevărat e faptul că unii dintre ei pretind bacșiș și asta lăsînd la o parte faptul că a-l primi este dezonorant. Simplul fapt că au director atît de sever nu este suficient.

VIAȚA VĂZUTĂ PRIN PARBRIZ

Trebuie ca ei înșiși să înțeleagă că avem nevoie de ei nu oricum, ci plini de solicitudine, *amabili, și amabilitatea poate merge pînă* acolo încît să-ți deschidă ușa înainte de a te urca, mai ales atunci cînd este vorba de o femeie.

Am întrebat de ce pornirea costă 3 lei și mi s-a răspuns că nu de puține ori clientul se răzgîndește, sau că el poate efectua o cursă doar de 10-12 lei. După părerea mea acestea nu sînt argumente, ci pure justificări care nu *țin nimănui de cald și care ar trebui* să facă obiectul unei analize atente și omenești.

Îmi dau seama că insist, dar nu mă pot opri să scriu din nou despre ceea ce mi-au spus mai toți. Zilnic în Capitală sosesc părinți, mai mult din părțile deluroase și muntoase, vin încărcați cu jumătăți de porc, cu băutură și, din păcate, nu sînt așteptați în gări. Șoferul de taxi nu este în nici un caz acel om care să se bucure că un părinte este lăsat singur într-un oraș mare și necunoscut, ci este omul care-și dorește ca aceștia să fie așteptați și prețuiți cum se cuvine.

În încheierea reportajului am dorit să stau de vorbă și cu un tînăr pentru că aceștia de regulă nu-și fac planul și pentru că tot ei sînt posesorii celor mai multe dintre abateri. Interlocutorul meu se numește Petcu Zaharia și este secretarul comitetului U.T.C. pe întreprindere. Este deci un tînăr serios, plin de luciditate și de o adîncă înțelegere a vieții pe care o trăim.

«Eu de fapt văd primii oameni ai orașului și aceștia de fapt îl părăsesc pentru mai mult *sau mai puțin timp.* Cea mai mare plăcere a mea este să iau clientul și nu trebuie să vă mire franchețea mea din moment ce îndeplinirea planului este o îndatorire de onoare a fiecăruia dintre noi. Prin parbrizul mașinii Bucureștiul îmi face de fiecare dată impresia unui oraș industrial, cu ritmuri programate și planificate. Îmi iubesc clienții și mai ales pe acei care stau în față lîngă mine. Cei care *stau în spate, par a fi șefi și n-aș putea spune* că suprema mea iubire o reprezintă șefii. Dorința mea cea mai bună și elegantă este de a avea un serviciu sigur și tot o dorință este aceea ca să-mi continui studiile. Tînăr fiind, mă bucur că în taxiul meu au urcat mai toți artiștii, că le cunosc adresele, știu pe unde le stau prietenii și cumva mă bucur că oamenii de pe stradă nu știu că în taxiul meu stă Margareta Pîslaru sau Dida Drăgan. Realitatea este că în taxi nu pe ele le auzi cîntînd, ci pe acei care beau. Situația noastră, a șoferilor tineri, este cumva mai dificilă nu numai pentru că nu avem experiență, nu numai pentru că nu cunoaștem orașul, nu numai că nu știm vechile nume ale străzilor, ci și pentru că zi de zi simțim aproape obligația să îmbătrînim».

EUGEN SECELEANU ■

Un taximetrist inedit: inginer Gunță Ion.

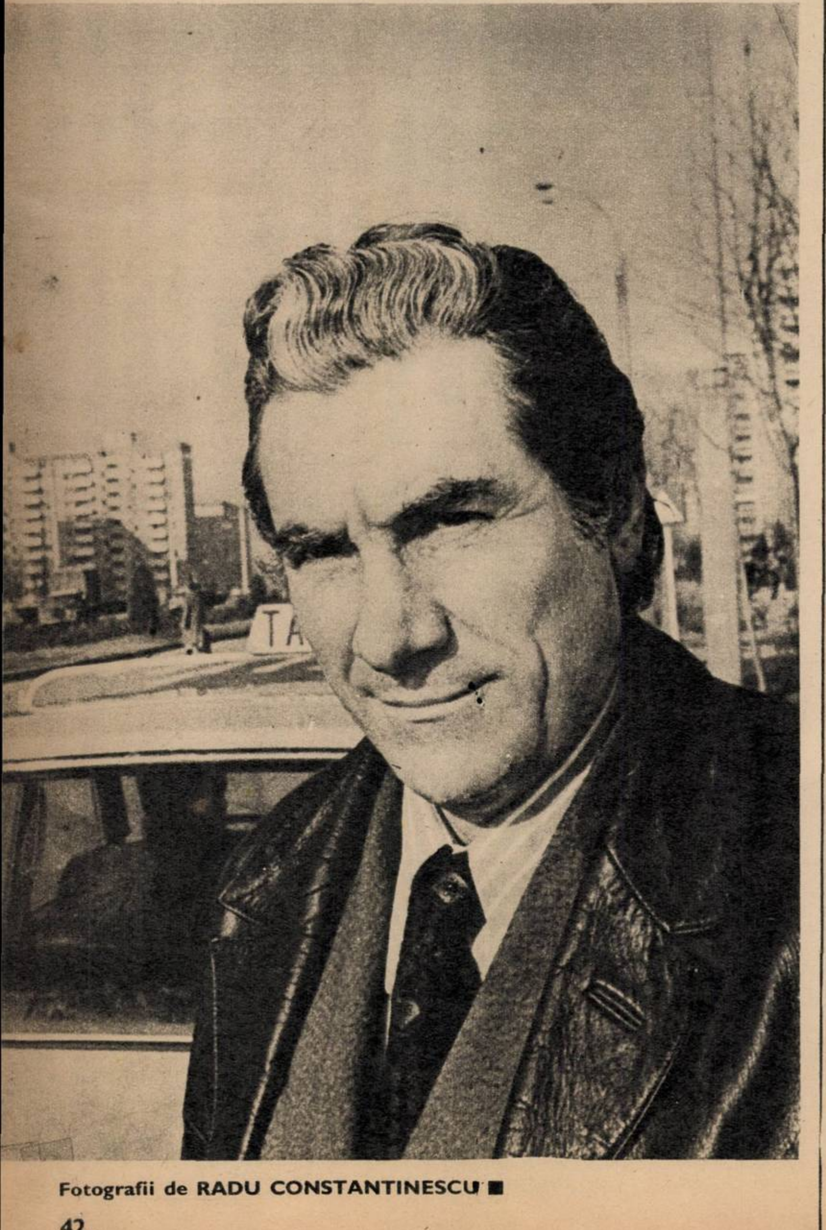

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

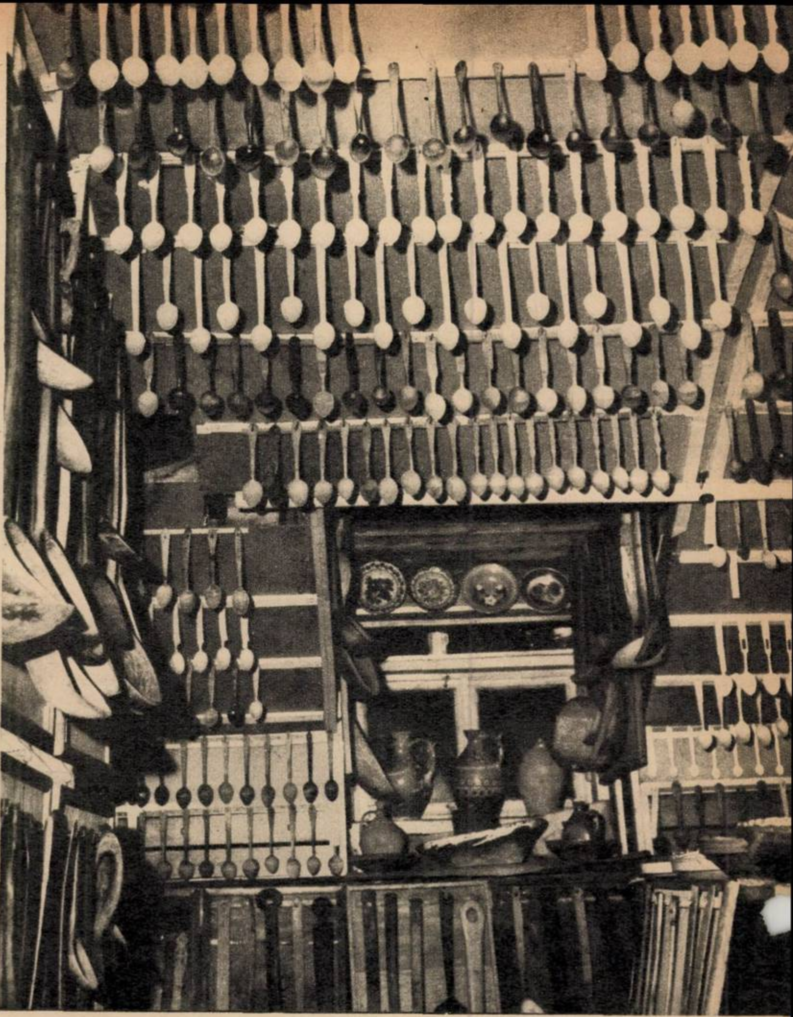

A ADUNAT ATÎTA PENTRU NOI, ÎNCÎT POT ZICE FĂRĂ PĂCAT CĂ NE E DRAG DE NE VINE SĂ-L SORBIM ÎNTR-O LINGURĂ DE APĂ

> *...borșul din lingura veche de tisă roșie...*
> **HOGAȘ**

Cu toate că a început de la lingură de lemn, profesorul a ajuns un om bogat.

Dar cu toate că este un om bogat, profesorul nu mănîncă bani cu lingura.

Pentru că bogăția dumnealui e de un fel cu totul și cu totul special:

O colecție de mult peste zece mii de linguri de lemn, lucrate mai de mult sau în zilele noastre, lucrate de artiști sau de simpli meșteri necunoscuți, lucrate din fel de fel de esențe de lemn, lucrate împodobit sau simplu, lucrate în forme obișnuite sau surprinzător de neașteptate.

O colecție de linguri folosite sau nefolosite, de linguri cu care au mîncat oameni de rînd și linguri cu care au mîncat oameni de seamă.

O colecție care cuprinde enorm de multe linguri românești, dar și linguri din țări străine.

O colecție de linguri pur și simplu pentru mîncat, dar și de linguri-metaforă.

O colecție de linguri care treptat a ocupat casa profesorului, de la intrare și pînă în pod, transformînd-o într-unul din cele mai originale muzee de pe pămîntul oamenilor.

Dacă aveți drum prin Cîmpulung Moldovenesc numaidecît să bateți și la ușa casei profesorului *Ioan Țugui.*

Bateți, pentru că generozitatea profesorului este atît de mare încît vă va primi, ca și pe alți mii de oaspeți de-ai săi, chiar și la ceasuri de seară.

Bateți, pentru că, intrînd în casa profesorului, veți intra în lumea absolut uluitoare a unui tezaur național care spune și dovedește multe despre îndemînarea și despre nevoia structurală de frumos ale românilor.

Iar dacă n-aveți drum prin Cîmpulung, faceți-vi-l!

NELU IONESCU ■

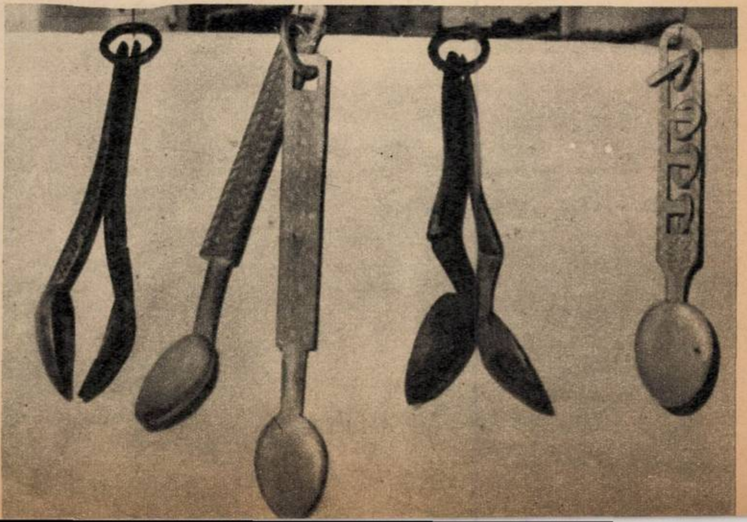

Dicționarul enciclopedic român, apărut în Editura politică în 1962, ne informează că diaconul Coresi și-a dat la iveală tipăriturile sale între anii 1556-1583. Și, totuși, pe pagina a II-a a filei din 28 noiembrie a unui calendar de largă circulație și informație, aflăm că diaconul Coresi ar fi tipărit în anul 1518 o «Evanghelie de învățătură» care se află printre raritățile celei mai vechi biblioteci din țara noastră și anume «Astra» din Sibiu. De pe aceeași filă, cu adevărat raritate pentru dezinformarea de care dă dovadă, mai aflăm că Dimitrie Cantemir ar fi scris «Gîlceava înțeleptului cu lumea» în anul 1628, deși marele cărturar s-a născut cu 45 de ani după ce... a scris cartea (adică în 1673). Se vede treaba că — ne scrie **dr. I. Micuț** *din Curtea de Argeș — fiind vorba de o gîlceavă dintre redactorul respectiv și cultură, lucrurile s-au încurcat rău de tot.*

*

În Flacăra nr. 33 (10 august) la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» a apărut scrisoarea semnată de **Olariu Gheorghe** *din comuna Timova, satul Draut, județul Arad. În scrisoare se deplîngea faptul că a rămas nesancționată de organele judiciare acțiunea iresponsabilă a Centrului de protecția plantelor Arad, filiala Ineu, în urma căreia au pierit zeci de mii de albine, cauzînd-se pagube considerabile apicultorilor particulari și C.A.P.*

Am primit din nou o scrisoare de la Olariu Gheorghe în care se arată: «După cum știți din prima scrisoare, aveam contractată cu statul livrarea unei cantități de 3 700 kilograme miere, cantitate pe care — firește — în urma distrugerii stupilor nu am putut s-o predau. Acum, Cooperativa de consum din Pîncota a trecut la urmărirea mea pe cale juridică pentru nerespectarea contractului, cerîndu-mi daune și penalizări. Dar de ce să plătesc eu paguba comisă de alții?

Nota redacției. *Într-adevăr, ni se pare peste măsură de nedrept, absurd chiar, ca după ce — prin acte oficiale întocmite de autoritatea competentă — se constată, fără putință de tăgadă, vinovăția celor de la Centrul de protecția (?!?!) plantelor, să se pretindă acoperirea pagubelor de către cei mai greu loviți și nedreptățiți.*

*

Mă numesc **Stanca Aurelian,** *sînt din Comănești, județul Bacău, și aș vrea să vă scriu nu despre Combinatul de prelucrare a lemnului la care lucrez, ci despre liceul din localitatea noastră și aș vrea să mă opresc — sînt interesat pentru că am un fiu care învață aici — la modernizarea prin care a trecut această școală, modernizare ce înseamnă înainte de toate dotarea la cel mai înalt nivel a atelierelor. Fiindcă pe copii trebuie să-i învățăm o meserie, viața demonstrînd că nu-i suficient să ai numai o diplomă. Mă bucur, așadar, că fiul meu va deprinde o meserie apropiată de cea pe care o am eu. Pentru că, am uitat să vă spun, liceul este ajutat de către combinatul nostru în ce privește dotarea și cadrele calificate.*

*

Noi, **locuitorii satului Mironești,** *comuna Goștinari, județul Ilfov, cadrele didactice navetiste de la școala generală Mironești, medicul căminului de bătrîni din Mironești, contabilul C.A.P., muncitorii navetiști care lucrăm la întreprinderi din București, vă scriem despre o problemă destul de simplă după părerea noastră, dar care nici acum, după mai bine de 5 ani, nu și-a găsit rezolvarea. Satul nostru este situat la nu mai mult de 7 kilometri de centrul comunal, Goștinari. Pînă în anul 1961 legătura cu comuna era asigurată de o cursă I.T.A. Cursa a fost suspendată atunci (în 1961) deoarece podul de peste Argeș, din lemn, nu prezenta garanții suficiente. În anul 1973 s-a dat în folosință un pod de beton și consideram problema legăturii cu centrul comunal rezolvată. Și iarăși am solicitat reînființarea cursei. Ne-am adresat Direcției județene de drumuri și poduri dar nici aici nu am găsit înțelegere. Există într-adevăr o cursă Mironești-București și retur prin Comana, dar această cursă prezintă multe inconveniente pentru noi: are un grafic de parcurs care nu corespunde de loc programului celui mai mare număr de navetiști din satul nostru; prețul unui bilet pe această rută (ocolitoare cu 17 km) este dublul unui bilet pe ruta directă. Se pare că nici economia de benzină care s-ar realiza nu interesează pe nimeni.*

*

Mă numesc **Theodor Anton,** *sînt din comuna Tinca, județul Bihor. În anul 1972, revista «Vatra», în colaborare cu Comitetul Culturii și Educației Socialiste al județului Mureș, organizează un concurs literar. La proză se acordă: premiul III — Ion Nete, mențiune — Theodor Anton. Revista îi roagă pe premianți să-și comunice adresele exacte pentru a fi invitați la festivitatea de premiere. A avut loc premierea sau nu, asta n-o mai știu. Știu însă că n-am primit ceea ce mi se cuvenea, știu că n-am fost publicat, cu toate scrisorile trimise redacției. Nu eu, un ilustru anonim, am silit revista «Vatra» să-mi acorde o mențiune. Dar dacă mi-a acordat-o... Sigur că-mi reprim elanul ironic. La ce bun să-l folosesc?*

În numărul 50 din 1974 al revistei am citit ceea ce colaboratorul dumneavoastră Emil Poenaru a scris sub denumirea de «Accidentul». Ce este mai interesant în «povestire» este faptul că Mihai, elev fiind, este fiul unui om căzut eroic la datorie acum aproape 30 de ani. Din aceasta se degajă două posibilități: a) întîmplarea a avut loc pînă în anul 1965 cînd Mihai putea să aibă cel puțin 20 de ani și atunci cred că întîmplarea aceasta nu mai trebuia să fie publicată într-o revistă săptămînală de actualitate. b) Mihai mai este încă elev, la vîrsta de 30 de ani (cel puțin), ceea ce este un lucru foarte distractiv. Ceea ce s-a scris în «Accidentul» era, probabil, destinat unei alte reviste ilustrate (ex. «Luminița»). Pe lîngă povestea care mi se pare destul de bine «aranjată», autorul ei a riscat **sublimul** *și s-a lovit de proverbul lui Napoleon (mai mult sau mai puțin).* **M. Sahiu,** *str. Observator, cămin V, cam. 402, Cluj-Napoca.*

*

Mă numesc **Petru Sofronie,** *sînt pensionar ceferist din Simeria, și-am vizitat noul local unde învață ucenicii Școlii profesionale din Simeria. Ce-am văzut eu acolo este un lucru tare bun și zău că-mi pare rău că nu mai sînt și eu o dată ucenic ca să învăț într-o asemenea școală. Sînt aproape 900 de elevi care în atelierele de la I.M.M.R. din Simeria trec pe la toate locurile de muncă, se rotesc, și ajung să deprindă meseria așa cum trebuie. Ei nu fac numai practică de producție, așa cum se făcea pînă mai acum acîțiva ani, pe cînd mai lucram și eu ca lăcătuș la depou, ei chiar fac producție adevărată, adică au și un plan de 280 000 de lei. Se înțelege că o asemenea cifră nu o poți atinge decît dacă și conducerea are grijă ca elevii să aibă toate condițiile de muncă și învățătură. Și ei, elevii, le au. Au trei ateliere de lăcătușerie cu 20 de posturi, iar mesele de lucru au menghine și truse complete de scule. Apoi meseria se învață și în cabinetul de desen tehnic unde au 36 de planșete pliante, mai mare dragul să desenezi pe ele. Și încă un lucru care spune multe: dotarea acestor ateliere și a acestui cabinet s-a făcut chiar cu obiecte realizate de elevi în timpul practicii lor.*

*

Lucian Simionescu *din comuna Tițești-Perișani, județul Vîlcea ne scrie: Încă din anul 1969, în Bratovești, satul meu natal — unde îmi petrec și concediile — a fost pusă piatra fundamentală la construcția unui cămin cultural. De atunci și pînă în toamna acestui an nu s-a mai făcut nimic. Era un cămin pentru găini, gîște și alte păsări de tot felul. Acum o lună și ceva au fost puse niște ferestre și o ușă, dar nu ușa de la intrare, apoi a fost tencuit și plafonul. Vă anunțăm că, deocamdată, lucrările au încetat. Poate că peste cîțiva ani vor mai fi bătute niște cuie. Chiar dacă încă mai avem răbdare, noi, ce să facem? Așteptăm și promitem să vă ținem la curent.*

*

Cercul de speologi amatori «Piatra Craiului» din Cîmpulung Muscel, al cărui președinte sînt — ne scrie **Ion Dobrescu** *— adresează tuturor iubitorilor de drumeție un apel pentru apărarea și ocrotirea naturii. În anii socialismului, drumeția a căpătat dimensiuni nebănuite, devenind o activitate sportivă de masă cu efecte pozitive indiscutabile. Iată însă și o latură negativă, urmare a acestei activități. Referirile noastre privesc zona Muscelului, dar sînt valabile pentru obiectivele turistice de pe întreg teritoriul patriei — poienile din masivele muntoase, golurile alpine, lacuri alpine, pîraie, cascade, pajiști florale, refugii etc., etc., toate aceste incomparabile frumuseți care îi atrag pe turiști, constituind locuri de popas. Ceea ce rămîne însă după popas este un lucru deosebit de trist: sute, mii de cutii de conserve, sticle goale, hîrtii murdare, resturi alimentare... Numai în jurul lacului Iezer, o adevărată bijuterie a munților noștri, curat ca lacrima pînă în urmă cu cîțiva ani, există în prezent o cantitate imensă de deșeuri din cele pomenite. Lacul, populat cu păstrăv, a devenit o ladă de gunoi, viața peștilor fiind în primejdie. Aspectul este dezolant și denotă că mulți dintre turiști au rămas la un nivel de educație și cultură îngrijorător de scăzut. Poluarea naturii munților noștri în tot ce au mai frumos este un fenomen împotriva căruia trebuie luptat cu toate mijloacele. În ce ne privește pe noi, membrii cercului de speologi amatori din zona Muscelului, preconizăm unele măsuri care ar putea fi apoi adoptate pe plan național: în locurile de popas, să amenajăm amplasamente speciale pentru ambalaje și deșeuri, fie folosind cavități naturale, neinteresante din punct de vedere turistic, fie săpînd special gropi care să fie apoi acoperite. Se pot găsi, în funcție de configurația terenului, și alte soluții pentru ca gunoiul să nu se răspîndească și să urîțească ceea ce e frumos. Dar, desigur că toate acestea, fără o susținută muncă de educație, vor rămîne fără efect. Au cuvîntul școala, organizația U.T.C., părinții, în fine toți cei care se ocupă de educația tineretului, vizat în mod special de acest apel al nostru.*

Am citit prin ziare — ne scrie **Ioan Feldeș** *din Zalău — că în mai multe locuri de prin țara noastră au început să se nască miei timpurii. Iată că fenomenul se petrece și în județul nostru, Sălaj. Ca urmare a unor măsuri luate de specialiștii zootehnicieni pentru devansarea și extinderea sezonului de reproducție s-au născut, pînă acum, 2 000 de miei în 22 de cooperative agricole de producție. Numai la C.A.P.-Sărmășag au văzut lumina zilei 426 de mieluți.*

*

În urma apariției articolului intitulat «Respect legii și omului» în revista Flacăra nr. 47 (16 noiembrie), Comitetul Executiv al Consiliului popular al sectorului 8 din municipiul București ne adresează o scrisoare în care, expunîndu-se considerentele care au dus, inițial, la rezolvarea negativă a unei cereri de repartiție (cerere considerată de noi justă și în spiritul echității) se spune în continuare: «În prezent, în urma solicitării Comitetului Executiv al Consiliului popular al sectorului 1, făcută prin adresa nr. 811/974, s-a creat o posibilitate de rezolvare a situației locative a tovarășului Blidar Dinu, în sensul că pe baza titularizării sale în locuința din Calea Griviței nr. 63-65, sectorul 1 urmează să rezolve, la rîndul său, un caz din cadrul sectorului 8 cu o situație locativă similară. Ca urmare, cererea tovarășului Blidar Dinu a fost reanalizată și aprobată, întocmindu-se în acest sens comunicarea de repartizare nr. 1298/11.12.1974, necesară încheierii contractului de închiriere cu ICRAL-Pajura pentru locuința solicitată de acesta». Semnează: vicepreședinte — C. Cotovelea și șef de sector — Beciu Tache.

Nota redacției. *În fond, tocmai pentru găsirea unei asemenea soluții pleda și articolul nostru intitulat «Respect legii și omului».*

*

Sînt student la Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași, dar de fel sînt din comuna Popricani și mă numesc **Rusu Ștefan.** *În curînd voi pleca în vacanță în comuna mea natală. Deși, sincer să fiu, mă bucur că mă duc acasă, am și o strîngere de inimă. Dar să mă explic: în comuna noastră există o bibliotecă bogată, dar peste această bogăție de volume s-a așternut praful, pentru că ușa bibliotecii este mai mult zăvorîtă. Activitatea de aici este ca și inexistentă. Programul de împrumutat cărți nu se respectă. Știu că s-a luat măsura ca de activitatea bibliotecii să se ocupe un cadru didactic, asigurîndu-se în acest fel eficiența acțiunii cu cartea, totuși biblioteca noastră continuă să fie — așa cum am mai spus — încuiată. Oare forurile județene cunosc cît de bine este zăvorîtă această ușă?*

*

Oare se gîndește cineva la noi și la copiii noștri, la sănătatea noastră?» — **se** *întreabă și* **ne** *întreabă* **Nicolae Constantin** *din Constanța, strada Productelor, numărul 7. Iată despre ce este vorba: Această stradă este complet neglijată de către edilii Constanței, deși strada se află într-o zonă apropiată de centrul orașului. Căile de acces sînt limitate la o singură fîșie de plăci de ciment de numai 50 de centimetri. Strada este plină de noroi și bălți, gunoaie și tot felul de alte lucruri abandonate de mașini și căruțe. Tot pe această stradă se află și un atelier de lăcătușerie care aruncă masive deșeuri metalice (șpan), dar mai ales carbid ars care se infiltrează în bălțile permanente, degajînd apoi un miros și niște gaze care aproape că ne sufocă. Mai mult decît atît, de curînd, edilii orașului, speriați poate de aspectul străzii Productelor, au găsit de cuviință să ne blocheze cu un gard de scîndură. Acum sîntem ca și sechestrați. Stranie metodă de a rezolva lucrurile, nu?!*

*

Ocolul silvic Gurahonț din județul Arad — ne scrie **Ion Coțoi** *— a pus la dispoziția vînătorilor, pădurarilor și a turiștilor care străbat fermecătoarea vale a Zeldeșului (Iacobinilor) fie venind dinspre Gurahonț, fie de pe Mureș, prin Căpruța, fie pe drumul forestier dinspre Ciungani, o nouă și modernă casă de vînătoare, amplasată la Bălești. Construcția cuprinde o sală de mese spațioase la parter și două camere-dormitor la etaj.*

*

Ne scrie **Robaciu Alexandru** *din Videle, județul Teleorman: Am lucrat, ca muncitor necalificat, la Baza de aprovizionare și desfacere C.I.E.T.A. aparținînd de M.I.C.M.U.E. din București. M-am îmbolnăvit, și la data de 1 martie 1974 am fost pensionat pentru invaliditate, gradul II. Decizia de pensionare (purtînd nr. 616, eliberată de Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a sectorului I București) am primit-o la data de 28 mai 1974, dar pensie încă nu am văzut. Desigur, niște funcționari au încurcat undeva lucrurile, dar ar trebui întrebați acești oameni: din ce resurse cred ei că poate trăi un om bolnav, care nu și-a primit drepturile de 10 luni de zile?*

POȘTA REDACȚIEI

Maria Davițoiu — Tîrgu Jiu. Am fost informați că prin grija secției gospodărie a Comitetului județean de partid vi s-a rezolvat problema spațiului locativ, atribuindu-vi-se un apartament în municipiul Tîrgu Jiu.

Gheorghe Maior — Brașov. Dacă vreți să ne scrieți o puteți face, fără a condiționa trimiterea de plicuri timbrate de către noi. Aceasta nu este în practica redacției.

Titică Tablan — Buzău. De multe ori am anunțat pe cititorii amatori de fotografii de actori și cîntăreți că nu deținem și nici nu ne este în intenție a deține asemenea fotografii pentru a le pune la dispoziția solicitanților; acestea le puteți procura din comerț.

Andrei Tarba — sat Coaș (Maramureș). La scrisoarea dumneavoastră prin care ne rugați să intervenim pentru Tință Mihai de a i se acorda un ajutor social din partea statului, Consiliul popular județean ne-a comunicat că nu poate beneficia de ajutor social, deoarece nu a avut calitatea de încadrat, dar ținîndu-se seama de situația sa materială i s-a dat un ajutor ocazional.

Nicolae Ionescu — Caracal. Credem că la data apariției acestor rînduri se vor fi și terminat remedierile defecțiunilor apartamentului dumneavoastră, după cum ne informează Consiliul popular orășenesc.

Cristea Caracostea — Pitești. Ne trimiteți spre publicare un mod de înmulțire a numerelor, inventat de dumneavoastră (de ce inventat?), ne scrieți printre altele: «nu-mi pot închipui că matematicieni de seamă nu ar fi cunoscut acest mod de înmulțire a numerelor...» Dacă aveți convingerea că a fost cunoscut acest sistem de înmulțire și nu s-a aplicat în școli înseamnă că este ineficient și nepedagogic. Oricum, Ministerul Educației și Învățămîntului este în măsură să se pronunțe.

Iancu Oprea — Bistrița. Vă plîngeți că, împrumutînd bani (nu cunoaștem în ce condiții) unor terțe persoane, acestea uită să vi-i restituie, iar nouă, organ de presă, ne cereți să obligăm debitorii dv. să vă restituie sumele împrumutate. Credeți că este oportună cererea dumneavoastră?

Iacob Gugulea — Brăila. Ați inversat scrisorile. La noi a ajuns cea adresată unui jurisconsult.

Grigoriță Tănăsoiu — Pitești. Ne scrieți că vi s-a rătăcit dovada unei rețineri de 300 lei. În această situație, adresați-vă întreprinderii în cauză.

Nicolae Băeșiu — Baia de Fier. Data la care un redactor al nostru s-ar putea afla în județul Gorj este, deocamdată, imprevizibilă. Dacă însă considerați că aveți de comunicat lucruri importante și urgente, faceți-o în scris pe adresa redacției cu mențiunea «Pentru secția scrisori, probleme cetățenești».

Lucia Popescu — Drobeta-Turnu Severin. Cursurile pentru ghizi O.N.T. și recepționeri de hoteluri se organizează de către oficiile județene de turism potrivit necesităților județului respectiv. În consecință, vă recomandăm să vă adresați direct O.J.T. Mehedinți.

Petra Mărie — comuna Fildu de Jos (Sălaj). Așteptați cu încredere hotărîrea justiției.

Bîlbîie Mariana — comuna Palanca (Bacău). Nu credem că este un lucru serios condiționarea contractării căsătoriei de existența pe piață a cutărui sau cutărui produs. Aceasta nu înseamnă că — alături de dumneavoastră — nu criticăm pe cei vinovați de lipsa unor articole de uz larg, așa cum este mobila pe care o căutați cu atîta asiduitate.

Gheorghe Cruceru — Craiova. Considerați nelegal aplicarea unei amenzi de 146 lei de către organele C.F.R. Dacă aveți posibilitatea probării acestei ilegalități, faceți-o. Ceea ce ne-ați scris nu este convingător.

Ion Boscan — Focșani. Întreprinderea de utilaj alimentar Slatina ne-a informat că s-a trimis un specialist la întreprinderea unde lucrați, remediind deficiența semnalată, dar — așa cum ne informează întreprinderea susmenționată — exploatarea în bune condițiuni a mașinii de modelat pîine depinde și de buna întreținere de către colectivul dumneavoastră.

Minodora Florea — comuna Rușețu (Buzău). Ne scrieți că în satul Slobozia (Bacău) distribuirea corespondenței se face întîmplător și prin bunăvoința celor care au drum prin sat și chiar și a copiilor. Este de necrezut această practică și credem că situația aceasta nu se cunoaște (deși ar fi trebuit) de către forurile județene, de la care așteptăm un răspuns și nu numai un răspuns, ci chiar și rezolvarea.

Petre Diaconescu — Craiova. «Ne-am mutat în cartierul Craiovița nouă, bloc 42 B, în luna aprilie 1974. Tot de la această dată blocul a fost racordat provizoriu la o sursă de curent electric a șantierului (curent slab și cu mari variații de tensiune, din cauza căruia multe televizoare s-au stricat). Ni s-a promis de luni de zile că se va rezolva». La rîndul nostru, întrebăm I.R.E. Craiova cînd își va onora promisiunea?

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

NUMIȚI CEI MAI BUNI FOTBALIȘTI ROMÂNI AI ANULUI

au cuvîntul ziariștii

LUCESCU
numărul 1 al fotbalului românesc în 1974

Nicolae SOARE (Radioteleviziune)
1. Lucescu
2. Beldeanu
3. Nunweiller
4. Antonescu
5. Bigan
6. Sătmăreanu II
7. Crișan
8. Surdan
9. Iovănescu
10. Fazekaș

Vasile CĂBULEA («Scînteia tineretului»)
1. Dinu
2. Lucescu
3. Nunweiller
4. Mulțescu
5. Beldeanu
6. Iordănescu
7. Dumitru
8. Iorgulescu
9. Balaci
10. Hajnal

Cristian ȚOPESCU (Televiziune)
1. Lucescu
2. Dinu
3. Nunweiller
4. Antonescu
5. Beldeanu
6. Sătmăreanu II
7. Sameș
8. Dumitru
9. Boc
10. Iorgulescu

Constantin DIAMANTOPOL («Informația Bucureștiului»)
1. Lucescu
2. Nunweiller
3. Beldeanu
4. Boc
5. Atodiresei
6. Filipescu
7. Iorgulescu
8. Dumitru
9. Dinu
10. Balaci

Valeriu MIRONESCU («Scînteia»)
1. Lucescu
2. Dobrin
3. Dumitru
4. Mulțescu
5. Balaci
6. Beldeanu
7. Mureșan (A.S.A.)
8. Broșovschi
9. Răducanu (Rapid)
10. Bathori I

Romulus BALABAN («Magazin»)
1. Lucescu
2. Boc
3. Dudu Georgescu
4. Nunweiller
5. Beldeanu
6. Iordănescu
7. Dumitru
8. Mulțescu
9. Atodiresei
10. Balaci

Ion BOCIOACĂ («România liberă»)
1. Lucescu
2. Dinu
3. Boc
4. Nunweiller
5. Răducanu
6. Balaci
7. Dumitru
8. Atodiresei
9. Kun
10. Mulțescu

Ovidiu IOANIȚOAIA («Flacăra»)
1. Lucescu
2. Boc
3. Dobrin
4. Iordănescu
5. Dumitru
6. Bigan
7. Balaci
8. Beldeanu
9. Dinu
10. Nunweiller

Dumitru GRAUR («Flacăra»)
1. Lucescu
2. Boc
3. Răducanu
4. Dumitru
5. Iordănescu
6. Böllöni
7. Balaci
8. Dinu
9. Sandu Gabriel
10. Crișan

Gh. MITROI («Scînteia»)
1. Dobrin
2. Lucescu
3. Dinu
4. Balaci
5. Iordănescu
6. Dumitru
7. Boc
8. Beldeanu
9. Răducanu
10. Suciu

Dan VOICILĂ (Radioteleviziune)
1. Lucescu
2. Dinu
3. Nunweiller
4. Beldeanu
5. Iorgulescu
6. Boc
7. Crișan
8. Bigan
9. Dumitru
10. Iordănescu

Ion MUREȘAN (Radioteleviziune)
1. Lucescu
2. Dinu
3. Beldeanu
4. Nunweiller
5. Antonescu
6. Boc
7. Sătmăreanu II
8. Bigan
9. Iordănescu
10. Iorgulescu

Dorin TUDORAN («Luceafărul»)
1. Lucescu
2. Cheran
3. Beldeanu
4. Nunweiller
5. Boc
6. Dinu
7. Bigan
8. Balaci
9. Crișan
10. Böllöni

Marius POPESCU («Flacăra»)
1. Lucescu
2. Boc
3. Dobrin
4. Nunweiller
5. Balaci
6. Dumitru
7. Iordănescu
8. Atodiresei
9. Crișan
10. Iorgulescu

Constantin FIRĂNESCU («Sportul»)
1. Lucescu
2. Dinu
3. Boc
4. Dumitru
5. Nunweiller
6. Beldeanu
7. Iorgulescu
8. Atodiresei
9. Mureșan (A.S.A.)
10. Crișan

BOC

NUNWEILLER

BELDEANU

Cristian MANTU («Munca»)
1. —
2. Lucescu
3. Beldeanu
4. Dumitru
5. Dinu
6. Boc
7. Răducanu
8. Crișan
9. Mulțescu
10. Atodiresei

Petre DRAGU («Scînteia»)
1. Răducanu
2. Dobrin
3. Crișan
4. Mureșan (A.S.A.)
5. Boc
6. Lucescu
7. Bigan
8. Beldeanu
9. Balaci
10. Dinu

Adrian PĂUNESCU («Flacăra»)
1. Lucescu
2. Boc
3. Beldeanu
4. Iordănescu
5. Balaci
6. Dumitru
7. Nunweiller
8. Böllöni
9. Dudu Georgescu
10. Crișan

CLASAMENT

1.	Lucescu	172 p
2.	Boc	101 p
3-4.	Beldeanu	93 p
3-4.	Nunweiller	93 p
5.	Dinu	82 p
6.	Dumitru	70 p
7.	Balaci	47 p
8.	Dobrin	44 p
9.	Iordănescu	43 p
10.	Crișan	26 p

de ce lucescu?

De multă vreme o anchetă în rîndul gazetarilor n-a furnizat un lider atît de autoritar cum este Lucescu — de departe fotbalistul român nr. 1 al anului 1974.

De unde? De ce? o preferință atît de fermă, de detașată, fotbalistul dinamovist obținînd un punctaj aproape dublu față de jucătorii care-i urmează imediat în clasament.

Fără a-i întreba pe cei care au răspuns: pe locul 1 — Lucescu, ne facem totuși purtătorul lor de cuvînt și scriem următorul punctaj care ni se pare al evidenței însăși.

1 — În acest an, Mircea Lucescu a întrecut cel mai prestigios record al fotbalului românesc, fiind selecționat pentru a 49-a oară în reprezentativa țării (un joc în plus față de celebrul Bodola).

2 — 70 la sută din golurile echipei Dinamo se datoresc lui Lucescu (marcate direct de el sau din pasa lui).

3 — Cel mai bun jucător român în turneul sud-american: Lucescu.

4 — Jucătorul cu cele mai multe prezențe în săptămînala echipă a etapei: Lucescu.

5 — Principalul autor al relansării morale a echipei dinamoviste — vă amintiți acel 1–1 memorabil de la Craiova, cînd și-a făcut reintrarea și a marcat și golul formației sale? — Lucescu. Omul care ulterior a tras pur și simplu echipa după el, o echipă fără busolă care-și regăsise jucătorul-far.

6 — Cel mai fair jucător în anul 1974 (ca și în ultimii 10 ani dealtfel): Lucescu, fotbalistul care nu numai că vorbește limba engleză, dar și joacă englezește.

— De ce Lucescu?

7 — Pentru că spre a nu-l vedea în frunte, acolo unde i-a fost locul, trebuie să închizi ochii.

Sau măcar unul din ei.

MARIUS POPESCU ■

CRONICA DE FOTBAL

acele goluri minunate

Ce se vede la televizor în zilele acestui decembrie cu soare ca pe Riviera? O dată un șerif, altă dată un primar, asta sîmbăta pe seară, dacă nu pe noapte, dar ce se vede pe la cinci sau pe la trei, duminica? Țopescu, vraciul imaginilor culese din eter, face el cum face și ne scoate din cutia Pandorei cele mai frumoase goluri și cele mai mari ratări ale anului '74. Nimic mai diabolic, credeți-mă! Eliminînd plictiseala din fotbalul nostru, acele momente de **lasă-mă să te las,** punînd adică stafidele pe tavă, ne dăm seama că și băieții noștri știu să tragă peste zid cînd le merge jucăria și că nu numai Müller vîră obiectul în plasă prin rotire, spate-față. Ți-e mai mare dragul să-l vezi marcînd pe Năstase, dar cum să uiti cîte lasă pe lîngă el pînă reușește figura aia cu trasul cu stîngul! De Iordănescu, ce să mai spun că mi-a mîncat o jumătate de ficat anul acesta? Pe micuțul ecran îl văd pe Dinu împingînd de mama focului, dar și marcînd cu mare sete. Îl privesc după aceea ca pe o muscă pe Sătmăreanu, cum luftează și cum trec extremele pe lîngă el ca pe lîngă statuia Aviatorilor.

Dar ne luarăm cu vorba și nu am spus esențialul: ce învață omul din aceste mici fragmente, puse cap la cap, adevărată antologie fotbalistică.

Întîi și-ntîi învățăm că în fotbalul englez, să zicem, pe teren nu stă nimeni degeaba. A dat careva mingea, se duce în altă parte ca s-o poată primi. Ce mai învățăm? Mai învățăm că adversarul e atacat în jumătatea de teren care-i aparține și nu se așteaptă ca mingea să fie pasată de fundaș, halfului și abia după ce acesta o trimite înaintașului, să binevoiască cineva să se arunce cu bocancii înaintea atacantului central, cum se întîmplă la noi.

Mai se poate învăța că lovitura de colț este foarte periculoasă și, vai, cum uitasem noi treaba asta, dintr-o asemenea execuție se înscrie destul de des. Se mai învață că se trage la poartă, nu de trei ori într-o oră și jumătate, ci de cîte ori se poate și, mai ales, din orice poziție.

Albumul minunat al golurilor anului '74 ne-a mai arătat că demarcajul este legea de fier a jucătorilor și că nimeni nu se ascunde după adversar, tocmai pentru a nu primi pasa și deci a răspunde de execuția făcută. Ce se mai vedea pe micul ecran? Pe micul ecran se mai vedea că tehnica individuală este un lucru dobîndit de mult și că un stop sau o preluare nu sînt probleme pentru abilii scamatori din teren.

Ne-am minunat cu toții la golul antologic, golul anului, pe bună dreptate, al lui Țegean, înscris la Cluj. L-am privit a patra oară și acum mă întreb de cîte minute în plus mai aveau nevoie apărătorii **Stelei** ca să încerce să-i ia mingea acelui minunat jucător? Prea dormim în teren, prea credem că Dumnezeu, drăguțul, poate să ne apere propria poartă și nu frica noastră de a primi un gol...

Dar cîte nu se puteau învăța din acele imagini atît de reușite? Oare vedetele noastre plictisite de atîtea laude au privit ele aceste filmulețe? Le-a stîrnit vreo ambiție?

EUGEN BARBU ■

P.S. O cititoare din Reșița ne dojenește pentru rîndurile scrise despre echipa din localitate care la București, în două rînduri, nu a arătat mai nimic. Este adevărat că unei formații care a ajuns pe locul doi, după 17 etape, plus jocurile din Cupă, nu se cade să nu-i acorzi și circumstanțe atenuante, dar nu era vorba atît de lipsa de formă a jucătorilor cît de lipsa elementară a unor dovezi că această echipă joacă din cînd în cînd și fotbal. Și aici orice rabat este dăunător. Să nu se supere corespondenta mea, dar chiar o echipă din Reșița, aflată pe locul doi, poate fi criticată atunci cînd își desconsideră publicul (și ce public: cîteva milioane!)

Sper că jucătorii reșițeni mă vor sili ca în primăvară să-i laud, ceea ce îmi va face o mare plăcere...

ÎN VIZIUNEA FLACĂRA

Primii 10 sportivi români

1-2.	**CRISTIAN GAȚU**	— handbal
	ILIE NĂSTASE	— tenis
3.	Vasile Diba	— caiac
4.	Dan Grecu	— gimnastică
5.	Ladislau Simon	— lupte libere
6.	Dan Iuga	— tir
7.	Mariana Suman	— atletism
8.	Florin Gheorghiu	— șah
9.	Alec Năstac	— box
10.	Radu Durbac	— rugby

Primii 10 sportivi ai lumii

1.	**CASSIUS CLAY** (S.U.A.)	— box
2.	Johann Cruyff (Olanda)	— fotbal
3.	Eddie Merckx (Belgia)	— ciclism
4.	Jimmy Connors (S.U.A.)	— tenis
5.	Mate Parlov (Iugoslavia)	— box
6.	Irena Szewinska (Polonia)	— atletism
7.	Cornelia Ender (R.D.G.)	— natație
8.	Cristian Gațu (România)	— handbal
9.	Vasili Alekseev (U.R.S.S.)	— haltere
10.	Annemarie Pröll-Moser (Austria)	— schi

O ANCHETĂ PRINTRE MARI SUFLETIȘTI

IRCEA ANGELESCU — (membru .I.F.A. — fostul președinte al Federației române de fotbal)

1 Lucescu
2. Nunweiller
3. Boc
4. Dinu
5. Iordănescu
6. Dudu Georgescu
7. Balaci
8. Iorgulescu
9. Beldeanu
10. Cheran

EUGEN BARBU

1 Lucescu
2 Nunweiller-Iorgulescu
3 Dumitru-Beldeanu-Antonescu
4 Dinu
5 Atodiresei-Crișan
6 Iordănescu

ANDA CĂLUGĂREANU

1. Lucescu
2. Răducanu
3. Boc
4. Grigoraș
5. Dumitru
6. Țegean
7. Beldeanu
8. Iordănescu
9. Dinu
10. Marica

TUDOR COMAN — (șef serviciu producție la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»).

1. Lucescu
2. Răducanu
3. Crișan
4. Dumitru
5. Atodiresei
6. Dinu
7. Oblemenco
8. Iorgulescu
9. Neagu
10. Chihaia

D.R. POPESCU — (redactor-șef al revistei «Tribuna»)

1. Dobrin («Și cînd nu joacă, *gîscanul* are o clasă în plus față de toți fotbaliștii noștri»)
2. Boc
3. Lucescu
4. Beldeanu
5. Adam
6. Mulțescu
7. Crișan
8. Iorgulescu
9. Dudu Georgescu
10. Mureșan (A.S.A.)

COLONEL VALERIU BUZEA — (fost președinte al clubului Dinamo)

1. Lucescu
2. Dinu
3. Nunweiller
4. Beldeanu
5. Dumitru
6. Boc
7. Dudu Georgescu
8. Iorgulescu
9. Balaci
10. Atodiresei

ION MOTROC (antrenor la Rapid)

1. Dumitru
2. Lucescu
3. Răducanu
4. Dinu
5. Manea
6. Beldeanu
7. Mulțescu
8. Balaci
9. Boc
10. Fl. Marin

TOMA CARAGIU

1. Lucescu («Superb arbitru al eleganței și al fair-play-ului»)
2. Nunweiller
3. Beldeanu
4. Dinu
5. Atodiresei
6. Rădulescu
7. Mulțescu
8. Rosznai
9. Țegean
10. Ion Ion

DEM. RĂDULESCU

(«Scrieți toată Universitatea Craiova — cu Oblemenco, bine înțeles, în cap! — dar fără portar, că prea a înghițit multe găluști»)

1. Oblemenco
2. Boc
3. Balaci
4. Crișan
5. Marcu
6. Deselnicu
7. Strîmbeanu
8. Niculescu
9. Negrilă
10. Ștefănescu

DAN TUFARU

1. Lucescu
2. Răducanu
3. Beldeanu
4. Boc
5. Dumitru
6. Neagu
7. Nunweiller
8. Iordănescu
9. Manea
10. Grigoraș

Inginer AUREL RIZEA — (director general adjunct la Centrala de prelucrare a lemnului)

1. Dumitru
2. Lucescu
3. Iorgulescu
4. Dinu
5. Iordănescu
6. Crișan
7. Beldeanu
8. Mulțescu
9. Atodiresei
10. Balaci

AGNES PASSA — (topometru la Întreprinderea de construcții edilitare drumuri și poduri)

1. Lucescu
2. Boc
3. Nunweiller
4. Iordănescu
5. Beldeanu
6. Crișan
7. Balaci
8. Răducanu
9. Iorgulescu
10. Dumitru

ION ALEXANDRESCU (secretar general F.R.F.)

1. Dumitru
2. Dinu
3. Balaci
4. Nunweiller
5. Boc
6. Lucescu
7. Iordănescu
8. Crișan
9. Beldeanu
10. Dudu Georgescu

ION BĂIEȘU

1. Dinu
2. Lucescu
3. Boc
4. Nunweiller
5. Bigan
6. Cheran
7. Mureșan (A.S.A.)
8. Răducanu
9. Atodiresei
10. Balaci

MIRCEA RADU IACOBAN — (director la Editura Junimea — Iași)

1. Dobrin («De departe cel mai bun jucător, chiar și fără să fi jucat»)
2. Dinu
3-10. («Sînt toți o apă și un pămînt»)

FLORIN GHEORGHIU — (Mare maestru internațional de șah)

1. Lucescu
2. Dinu
3. Nunweiller
4. Boc
5. Beldeanu
6. Dumitru
7. Dumitrache
8. Dobrin
9. Crișan
10. Răducanu

FLORIAN PITTIȘ

1. Lucescu
2. Răducanu
3. Boc
4. Beldeanu
5. Manea
6. Dumitru
7. Nunweiller
8. Dinu
9. Mureșan (A.S.A.)
10. Țegean («Pentru golul extraordinar din meciul cu Steaua»)

RADU NUNWEILLER

1-2. Lucescu-Dinu
3. Iorgulescu
4. Beldeanu
5. Nunweiller («Adică — scuzați-mi lipsa de modestie — eu»)
6. Boc
7. Dumitru
8. Balaci
9. Atodiresei
10. Crișan

CLASAMENT (sufletist)

1. **Lucescu**
2. **Dinu**
3. **Boc**
4. **Beldeanu**
5. **Nunweiller**

chipul secret al sighișoarei

La Sighișoara, după trei foarte lungi zile de hamalîceală gazetărească, am fost răsplătit cu exact trei ore de reconfortantă șuetă intelectuală peripatetică. Iar dacă e limpede că în povestea asta eu am fost norocosul donatar, trebuie să vă fac știut că eruditul donator de informații neștiute nici chiar de foarte mulți sighișoreni a fost tovarășul **Alecu Hobai,** director de școală generală, vînător pasionat și cercetător în ale istoriei și mai pasionat. Și-acum, doar **12 din multele minisecrete ale Sighișoarei** dezvăluite de profesorul Hobai:

1. **Umor, maliție și burlane.** Foarte multe din vechile burlane ale vechilor acoperișuri ale vechilor case ale vechii Sighișoare se termină cu un cap de balaur cu botul lung și deschis, cap care are însă pe creștet o coroană. Una foarte mică. La prima vedere crezi că-i vorba doar de un moft artistic. În realitate e o părere a meșteșugarilor despre monarhie. O părere exprimată în tablă.

2. **Embleme vechi și var contemporan.** Deasupra portalului casei în care, în evu mediu, a trăit primarul Rosenthal și familia sa, se află o emblemă viu colorată care cuprinde și textul unei foste devize, azi cu valoare de testament spiritual al acelei familii: Per spinas ad rosas. Deci, prin spini la trandafiri și prin varul ultimei curățenii contemporane a imobilului la o emblemă care poate ar merita protecția unei banale casete de sticlă.

3. **Rozele și ciudatele lor cizmulițe.** În aceeași casă Rosenthal s-au descoperit o pereche de cizmulițe femeiești, cizmulițe cu o ciudată particularitate: aveau tocul plasat în mijlocul tălpii. Explicația nu rezidă însă într-un năstrușnic capriciu al modei, ci într-o necesitate. Rochiile de stradă erau pe atunci lungi și armate la poale cu un inel metalic, dacă totul ar fi fost în dreptul călcîiului precis, în timpul mersului, femeile s-ar fi autocălcat pe poale. Deci, de data aceasta nu rozele au fost de vină; ci fustele lor.

4. **Turnulețul de la Chip și cele patru explicații ale sale.** Prima: A fost acolo un chip al sfintei Ecaterina; și aceasta probabil prin anii în care luteranismul își făcea cu succes loc, pentru că legenda spune că țăranii cînd se întorceau de la cîmp își îngăduiau să i se adreseze, nu tocmai reverențios, cu replica «Ce ne-ai pregătit azi, Caterina?» A doua: e un loc în care într-o *luptă cu turcii* un breslaș giuvaergiu sighișorean a ucis un pașă cocoțat pe un elefant; dar degeaba unii îi spun turnulețul moscheei și degeaba copiii amușinează și-acum pe acolo mirosul elefantului mort, pentru că la Sighișoara bătălii cu turcii n-au fost niciodată. A treia: e un semn al recunoașterii de către Matei Corvin a existenței scaunelor săsești în Transilvania. A patra: e pur și simplu o construcție — punct de începere a orașului căreia nu trebuie să i se dea prea mare importanță și nici nu merită să fie învăluită într-un mare mister.

5. **Ce deosebește Biserica leproșilor de oricare altă biserică.** Nimic altceva decît un amvon în plus, un amvon aflat în exteriorul bisericii și din care preoții predicau în timpul epidemiilor de lepră, bolnavilor ce nu le era îngăduit să intre în incinta bisericii.

6. **Profunzimea groazei de lepră** era, în evul mediu al sufletelor sighișorenilor de vreo treizeci-patruzeci de metri. Pentru că, de teamă să nu se molipsească, folosind fîntînile publice ale orașului, foarte mulți dintre aceștia și-au săpat fîntîni în propriile lor curți, fîntîni care trebuiau să străbată pe verticală un deal întreg ca să ajungă la *pînzele de apă. Deci, vreo 30-40 de metri;* deci o cantitate de muncă imensă.

7. **Autocarele turiștilor se opresc exact deasupra unei fîntîni dar nici ei, nici ghizii habar n-au.** «În mijlocul Pieții Cetății există o fîntînă astupată în care, fără îndoială, se găsesc arme și alte obiecte din vechime care ar constitui tot atîtea probe despre viața trecută a sighișorenilor. Locul fîntînii poate fi identificat prin două linii perpendiculare pornite și îndreptate din și spre punctul pe care eu le știu. Și le știu pentru că am făcut o schiță bazată, la rîndul ei, pe documente și mărturii ale bătrînilor orașului. Mildt și Straminsky au lucrat mult la muzeu și-s pasionați ai cunoașterii istoriei orașului. Le doresc cît mai mulți ani, dar vizavi de legile biologice, mă simt obligat să aflu de la ei cît mai multe date, informații. Și mulțumită lor sînt acum în măsură să indic centrul vechii fîntîni cu o eroare de jumătate de metru. Repet și precizez: față de centrul ei. «(Evident, am pus vorbele acestea între ghilimele pentru că aparțin însuși profesorului de istorie Hobai.)

8. **Un paradox: breaslă a pescarilor într-un oraș situat la 300 metri altitudine față de nivelul mării.** Și totuși, în Sighișoara, alături de fierari, tîmplari, cismari tăbăcari, aurari, cositorari, frînghieri, bărbieri și cojocari, a existat și o breaslă a pescarilor. Cu un turn al ei, cu o porțiune de apărat din zidul cel de 943 metri și cu un imens drapel. Și aceasta pentru că pe atunci cetatea — care trebuie înțeleasă nu ca o fortificație militară ci mai mult ca un loc apărat în care breslașii puteau munci în pace și liniște — era înconjurată de multe lacuri mici și de multe canale. Cam pe unde e strada centrală a orașului de azi a trecut cîndva apa Saeșului și puțini știu că, tocmai de aceea, magazinul universal «Victoria» este construit pe piloți de stejar.

9. **Un monument al naturii doar în fapt.** E vorba de platoul Breite, platou care înseamnă o suprafață de 3 kilometri și jumătate acoperită cu uriași stejari seculari. În scorbura unuia dintre ei, în timpul filmărilor pentru «Neamul Șoimăreștilor», s-au *adăpostit de o ploaie neplanificată trei* oameni cu tot cu aparatele lor. Firește au glumit numind stejarul «Hotel Breite» dar lucrurile au și o fațetă gravă: de ce nu se declară acest platou și de drept monument al naturii? Fiindcă pînă una alta oaspeții de duminică ai platoului numai respectuoși și numai protectori nu se arată față de el.

10. **Oamenii nu-și înfig ochii în detalii** — acuză profesorul Hobai și are dreptate. Pentru că «acum avem prea multe pietre și nu le băgăm în seamă; peste ani însă urmașii se vor uita cu lupa la ele. Pe ușa Bisericii mănăstirii se află scris — în intarsia — anul «1678», deci ușa a fost făcută la doi ani după marele incendiu care a mistuit o enormă parte din Sighișoara. Ușa aceasta cu inscripția ei pe care mai nimeni n-o ia în seamă este cea mai autentică mărturie a perioadei de după incendiu. Eu unul mă gîndesc la cel care a făcut-o, și simt că dispare timpul, și-l văd pe meșter lucrînd la ușă, și-l simt contemporan al meu, și pun și eu suflet în strădania lui de a face un lucru, o ușă, care să rămînă peste veacuri. Probabil eu prea trăiesc sentimental istoria, dar nici să treacă sute de turiști pe lîngă ușă și inscripția de aici și să nu le observe nu-i de acceptat. Eu i-am rugat pe preoți să pună să se *mai ungă ușa cu petrol, ca s-o ferească* de umezeală».

11. **Etimologia unor nume proprii.** «Podul mamut» nu-și datorează renumele masivității sale ci faptului că au fost descoperite acolo, mai de mult, niște ciolane de mamut. «Lunca poștei», care numai lunca nu este, ci o poală de deal, își trage numele din faptul că acolo a fost locul de pășunat al cailor de la poștalioane.

12. **Ceva bani pentru o groapă.** Sub portalul casei din strada Școlii nr. 2 se află — ca dealtfel și-n alte puncte ale orașului dar mai ales în subsolul parcului orașului — o veche groapă în care se ascundeau pentru orice eventualitate grînele. Pus în astfel de gropi secrete grîul forma la suprafață o crustă, de două-trei degete, de mucegai urî mirositor, în rest însă se păstra perfec O asemenea groapă ar fi spectaculoasă și ar stîrni curiozitatea, dar trebuie înțeles că turismul implică nu numai investirea a «ceva bani», ci și puțină fantezie și nițel curaj.

NELU IONESCU ■

P.S. Acest — să-i spunem — proces-verbal pe puncte pentru o șuetă peripatetică am socotit că-i bine să-l întocmesc și să-l fac public pornind de la gîndul că dar din dar se face raiul și deliciul informației pentru toți.

Începînd cu Nr. 1 din 11 ianuarie 1975 «Flacăra» cu un sumar îmbogățit, îmbunătățit. Cititorii vor putea găsi în cuprinsul revistei, între altele, următoarele rubrici:

— Pentru ce, pentru cine muncim
— Flacăra cititorilor
— Cum vrem să fim, cum trebuie să fim
— Lumea de mîine
— Un serial de Adrian Păunescu
— Omul nou, un vis vechi
— Flacăra, martor ocular
— Flacăra literară
— Omul-interioare de conștiință

colind de oameni buni

E în buna tradiție românească, dăinuind din veacul veacurilor, mai ales prin colindele sărbătorilor sfîrșitului de an, să-i invocăm pe cei apropiați nouă, cu prilejul încheierii unui ciclu calendaristic. Bogatul folclor al colindelor laice — acestea și formează de fapt nu numai calitativ, ci și cantitativ, partea cea mai întinsă a acestui capitol din poezia noastră populară — pune în lumină cu precădere destoinicia de faptă a oamenilor, frumusețea fizică, în colindele de tînăr sau tînără, fiind totdeauna logodită cu cea morală, cu hărnicia și priceperea arătate în viața de toate zilele. De aici și ampla serie de colinde de *viteaz*, de *păstor*, de *pescar*, de *oștean* etc. Nu e dealtfel greu de remarcat că pe acest fond de ceremonial, de sărbătorească euforie, colindul făcea și operă de fortificare morală, de distingere a acelor virtuți care se aflau în marea cinste a obștii.

Ne face plăcere să dăm curs unei asemenea tradiții, îndeosebi la sfîrșitul unui an puternic marcat de istorie, an în a cărui constelație de evenimente au strălucit deopotrivă viitorul și trecutul, *retrospectiva* celor 30 de ani de libertate biruitoare și laborioasă și *perspectiva* unui pătrar de veac ce-l vom trăi sub semnul temerarului Program al Partidului Comunist Român promulgat de cel de-al XI-lea Congres. Dacă e deci să ne ținem și noi, ziariștii, de obiceiul străbun, actualizîndu-i valorile morale, la cine ne-am putea gîndi întîi și întîi dacă nu la mulțimea de oameni despre care am scris peste ani, cunoștințe mai vechi sau nume reprezentînd cîștigul colindului nostru prin țară în lunile care au trecut. Dealtfel, metaforic vorbind, ziaristul nu-i decît un colindător de fiecare zi, inclusiv sub raportul intervenției sale critice în viață, fiindcă, după cum se știe, folclorul însuși dispune chiar în aceste împrejurări sărbătorești de obiceiuri și «sorcove» menite să caricaturizeze anumite fapte și deprinderi neiubite de obște.

Prima fereastră de inimă la care ne-am opri ar fi desigur cea a lui Gheorghe Dindere, activist de partid cu un stagiu de 30 de ani, împliniți, dacă nu mă înșel, chiar în aceste zile, «bădica Traian» al țarinilor doljene, «fiu al cîmpiei», cum l-am numit într-un poem scris chiar la începuturile cunoștinței și prieteniei noastre. Au trecut de atunci aproape cincisprezece ani și «eroul meu» nu numai că n-a încetat să-mi solicite entuziasmul publicistic, dar a devenit ținta concurenței între mulți confrați, care mai de care întrecîndu-se să-i releve judecata ageră și dreaptă, devoțiunea desăvîrșită față de trebile obștei, înțelegerea tulburătoare față de «pămîntul care vorbește numai o dată pe an, cînd îl culegi», stima [illegible]întinată față de tovarășii săi de obîrșie de strădanii întru izbînzile țării — țăranii, omenia rar întîlnită, puterea de a se frămînta și a găsi soluții pentru problemele oamenilor.

Nu mai domolit, asemeni flăcărilor neostenite pe care le stăpînește din fragedă tinerețe, mi s-a arătat în acest an și Ștefan Tripșa, oțelarul numărul 1 al Hunedoarei de aproape două decenii, pe care l-am cunoscut nemijlocit datorită hazardului unei măsuri tehnico-organizatorice: aveam locurile alăturate în sala unde se desfășura un congres de tineret la care fuseserăm delegați amîndoi. Ștefan era în acea vreme, cînd titlul de Erou al Muncii Socialiste se instituise de numai cîțiva ani și nu-l dețineau decît vreo duzină de nume în toată țara, cel mai tînăr om al muncii care primise această distincție. Deși titlul respectiv îl primise pentru «eroisme» ale sale deja săvîrșite, pot spune că acestui aur al onoarei muncii i-a conferit de atunci nenumărate alte carate în plus. «Erou, cînd e vorba de muncă — îmi spunea el odată — nu e omul care s-a vitejit o clipă, ci acela capabil să probeze zi de zi, prin randament tot mai ridicat, prin gîndirea care o investește în ceea ce face, capacitatea sa de dăruire».

Colindul meu trece din nou în Oltenia, de data aceasta în cîmpia Mehedinților, la Gîrla Mare, «capitala grîului», supranumită după recoltele pe care le scot țăranii din această fertilă țarină românească unde această tradițională cereală n-ar mai putea fi culcată nici măcar cu sulițele oștenilor lui Darius al lui Istaspe, cel cu expediția în Cîmpia Dunării, evocată de Herodot. Colindul meu, oricum, n-ar putea fi unul «de fereastră», ci de cîmp, pentru că nu prea cred eu să-l rabde inima pe nea Ilie Bărăitaru, președintele C.A.P. din această comună (alt Erou al Muncii Socialiste a cărui steluță de aur poartă și strălucirea spicelor de grîu) să nu dea el o fugă în cîmp spre a vedea cum s-a așternut zăpada, ca să știe dacă la vară va cîștiga întrecerea cu sine însuși în obținerea unor recolte de grîu cu mult peste 6 000 de kilograme la hectar. Ambiția vieții de muncă a lui nea Ilie Bărăitaru este să-i vadă pe gîrleni cei mai bogați oameni, să trăiască lumea bine și să-l pomenească.

Și iarăși mă întorc în ținutul Transilvaniei, pentru a zice un «colind de magistru», remarcabilului nostru istoric, academicianului Ștefan Pascu, rectorul Universității «Babeș-Bolyai», omului care a împlinit în 1974 60 de ani, dar care, mai ales, a adăugat un raft de bibliotecă cu scrieri de preț la cartea cea dintîi a neamului nostru. Străvechea așezare de pe malul Someșului și-a sărbătorit în această toamnă 1 850 de ani de atestare a ființării ei ca municipiu roman, după ce fusese anterior o înfloritoare așezare dacică. Mi-a fost dat să-l întîlnesc pe profesorul Pascu, unul dintre cei mai aleși și mai de inimă crainici ai acestei sărbătoriri, cu cîteva zile înaintea celebrării evenimentului. Teascurile din Cluj-Napoca abia dăduseră la iveală două monumentale lucrări: *Istoria Clujului* și *1850, Clujul istorico-artistic*, ambele alcătuite cu contribuția științifică hotărîtoare a acestui neobosit tezaurizator de glorioasă istorie românească și totodată cetățean vrednic al prezentului.

Nu pot, înainte de a încheia acest colindat mai mult simbolic, fiindcă aleșii verbului meu ar fi încă mulți alții, să nu zăbovesc puțin și la o fereastră din cîmpia mea natală, *acolo unde Bărăganul își tălăzuiește* holdele pînă sub poalele de codru verde al Vlăsiei. E vorba de Fierbinții de Ilfov, tîrgul mai mult cu numele, care se pregătește abia acum să devină oraș, după cum declara chiar în sesiunea Marii Adunări Naționale recent încheiate deputata de aici, Petruța Constantinescu, președinta cooperativei agricole de producție din comună. *Am cunoscut-o pe această femeie de ispravă* la începutul verii anului care se încheie, pe cînd mana cerească a ploii întîrzia să cadă peste Bărăgan de săptămîni, deși cu numai un an înainte, în primăvară, peste ogoare fusese «tot un seniniș de apă», cum atît de frumos se exprimase interlocutoarea mea, fără să știe că îmi revelase un cuvînt auzit întîia oară: «*seniniș*». Mă uimiseră în discuția *cu* această *femeie, despre recolte* și «munca tovărășească cu oamenii», agerimea sa de minte și îndeosebi deprinderea de a ține lucrurile din scurt, de a ști să discearnă ce constituie problemă înscrisă în «agenda mică», de intervenție imediată, și «agenda mare», consacrată lucrurilor care trebuie soluționate la nivel superior.

Tuturor deci celor de față «colindați» *și celor pentru care inima își continuă* colindul în aceste zile de rememorare a tot ceea ce au reprezentat frumusețea și bogăția acestui an, ce le-aș putea adresa mai ales decît urarea străbună:

Să trăiți, să înfloriți
Întru mulți ani fericiți.

NICULAE STOIAN ■

În județul Sălaj sînt două sate cu denumirea Guruslău. «Care din ele este legat de bătălia victorioasă a lui Mihai Viteazul și care este grafia exactă: Guruslău sau Gorăslău?» **Zaharia Bărdașu**, Zalău, str. Pieții nr. 18.

Merită toată stima și gratitudinea noastră efortul pe care-l depuneți «pentru ca adevărurile *istorice* să *triumfe*». *Și mă bucur* că *n-ați ostenit în acțiunea de a* stabili locul unde s-a dat bătălia de la Guruslău.

Mai întîi în legătură cu denumirea. Deși A.D. Xenopol a numit locul bătăliei Guruslău, totuși au mai apărut încă două variante: Guroslau și Gorăslău. Profesorul Iorga, în volumul V din «Istoria românilor», nu numește în nici un fel locul bătăliei: o descrie doar, pe scurt. Vorbește, în schimb, de cantonarea lui Mihai la Zalău.

C.C. Giurescu îi zice Gorăslău și îl așează «pe valea Someșului, între Satu-Mare și Cluj». P.P. Panaitescu folosește aceeași denumire — Gorăslău — și-l situează «la nord-vest de Zalău, pe drumul de la Satu-Mare spre Cluj». Prin lucrările acestor doi istorici, îndeosebi forma Gorăslău a intrat în manualele școlare și, o vreme, s-a încetățenit așa. Însumi am grafiat-o după maniera profesorilor mei, într-o lucrare modestă despre Mihai Viteazul.

Călătorind în regiunea dintre Crasna și Someș, ascultînd mai mulți localnici, cercetînd terenul, reluînd documentele care descriu bătălia, personal m-am încredințat că e vorba de Guruslău de lîngă orașul Zalău. Înălțimile, potrivite pentru amplasarea artileriei și pentru posturile de comandă, valea, aș zice așezătura, unde se puteau desfășura cavaleria și infanteria, mi-au apărut ca argumente peremptorii pentru un tactician și strateg genial cum a fost Mihai Viteazul, ca să aleagă sau să impună acest loc pentru înfruntarea adversarului. Victoria a fost *îndeosebi a lui*; Basta *ezitase* să *dea lupta*: a *preferat* totdeauna să scoată castanele din foc cu mîna altuia. De altfel, într-unul din rarele lui momente de sinceritate o și spune: «Dacă aș fi vrut să încerc norocul, dînd lupta ce ni se oferea, și nu m-aș fi unit la timp cu Valahul, desigur că toată provincia Ungariei (habsburgice) ar fi fost pierdută». Dar a doua zi după victorie invidia lui Basta s-a transformat în ură neagră, veninoasă. Mai cu seamă cînd a aflat că Rudolf II l-a felicitat pe Mihai Vodă printr-o scrisoare deosebit de curtenitoare, iar la Praga a apărut, chiar în acele săptămîni, în limba germană, o broșură unde se făcea o largă descriere a bătăliei. În plus, textul era însoțit de portretul lui Mihai Viteazul pe o pagină întreagă, dovadă de nedesmințit că el era adevăratul cuceritor al *biruinței*.

Îmi fac o datorie de onoare să recunosc o eroare săvîrșită din lipsă de informație pe teren. Dar asta nu mă îndreptățește să spun că eu aș fi «elucidat» controversa Guruslău-Gorăslău în istoriografia română. Mă număr printre acei care susțin că în stabilirea numirilor istorice trebuie să ținem seama și de rostiri localnice, și de tradiție, și chiar de legende. Așa că s-ar putea să vină specialiști mai bine pregătiți decît noi, să ne infirme sau confirme. Deocamdată, după cîte știu, conducerea județului Sălaj e preocupată de înălțarea unui monument în cinstea acestei mari victorii a celui care s-a jertfit pentru unitatea României. Asta înseamnă că sălăjenii sînt mîndri că, în cuprinsul județului lor, Mihai Vodă a mai dovedit, încă o dată, genialele-i însușiri de comandant și marea rîvnă de a reface Unirea țărilor române. Guruslău a fost un dramatic cîntec de lebădă.

Cînd am vizitat Guruslăul, toată valea era acoperită de brîndușe liliachii. Le-am privit cu emoție, cu tremurare de inimă, ca pe niște făclii ale recunoștinței pe mormîntul celor jertfiți acolo. Și m-am mîngîiat că gîndul că, de 375 de ani, ele înfloresc în fiecare toamnă și-n fiecare primăvară. Și vor înflori mereu.

Profesor universitar doctor **DUMITRU ALMAȘ**

Ierui-ler la ferestrele viitorului

COPERTA NOASTRĂ:
Fotografie de Emanuel Tânjală.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Biblioteca

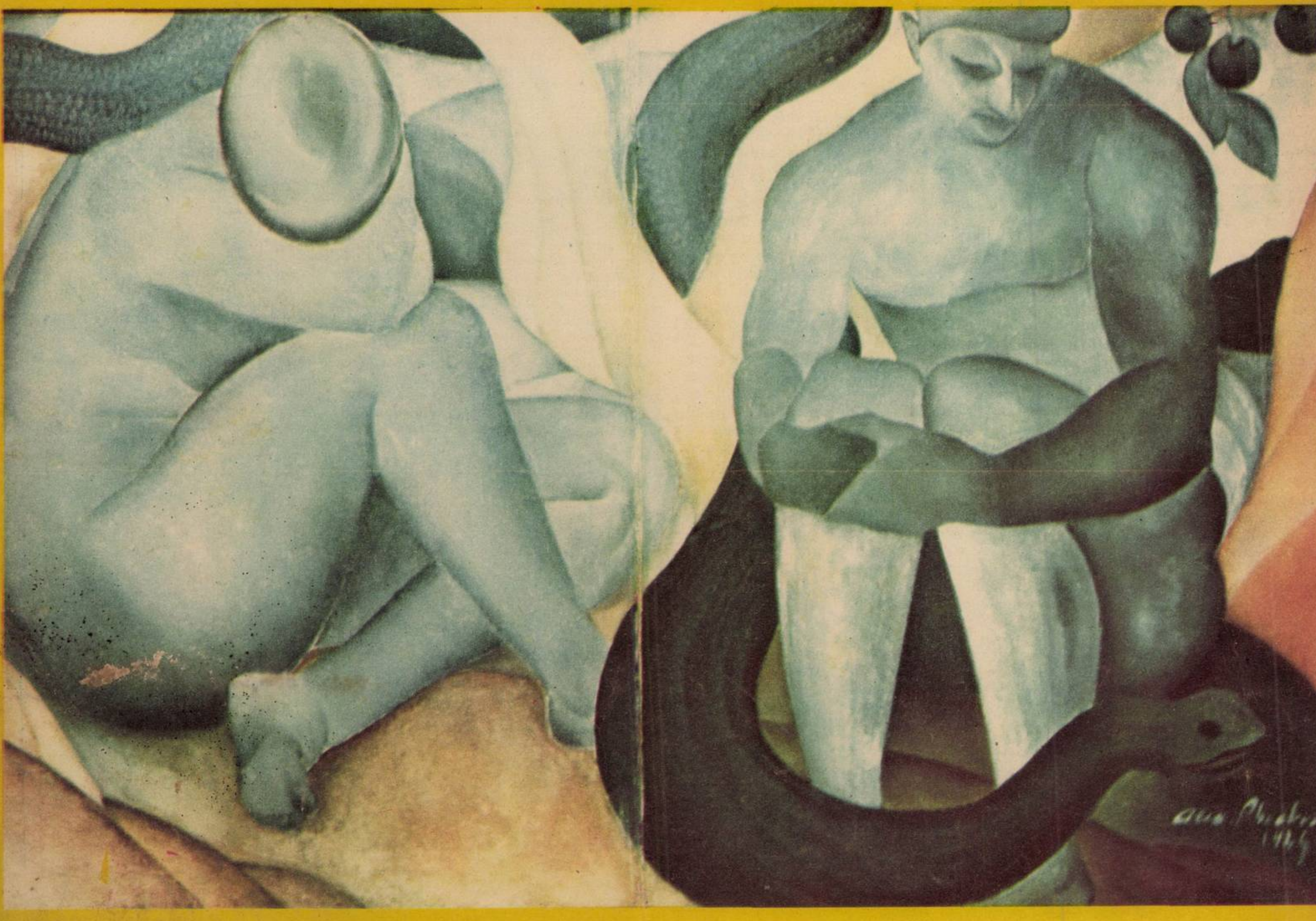

Fotografie de V. MÎNECAN ■

ADAM ȘI EVA

al. phoebus

sau

CALMUL NARAȚIUNII

O artă închinată ființei umane, năzuințelor sale cele mai înalte, o artă care se definește printr-un limbaj propriu, coerent, cu o forță de sugestie directă și percutantă — iată cum ne apare pictura lui Alexandru Phoebus acum, la împlinirea a 75 de ani de la nașterea sa. Expoziția donației Al. Phoebus, pe care nu demult Muzeul de artă al Republicii Socialiste România o prezenta în sălile sale, a marcat nu numai evidența unei înalte conștiințe civice, ci și prezența unor remarcabile calități de ordinul artisticului.

Păstrate de pictor pînă în ultimele clipe (noiembrie 1954) cu grija sensibilă a creatorului autentic, lucrările [illegible]copereau publicului articulațiile cele mai subtile ale acestei picturi. Erau, astfel, reunite în sinteza personală a unui limbaj, nici tradiționalist dar nici foarte modern, elementele unei picturi bazate mai mult pe impuls decît pe nuanță, pe emoția de implicații subiective. Un limbaj în care viziunea, de prospețimi patriarhale uneori, era asociată stării meditative. Fie că era vorba de portret, peisaj sau natură moartă — tema închidea de cele mai multe ori, în ea însăși, sîmburele emoțional al unei trăiri directe.

Iar dacă atît de binecunoscutele portrete de muncitori sau de oameni necăjiți, alcătuite din forme monumentale, din volume sculpturale, metalice parcă, amintesc afinități cu pictura lui Marcel Gromaire (pe care Phoebus a cunoscut-o în timpul studiilor la Paris), ciclul peisajelor conturează un capitol la fel de bine definit în arta sa.

Popasuri a căror amintire se imprimă adînc în memoria vizuală a privitorului; popasuri remarcabile nu numai prin frumusețea peisajului, dar încărcate de semnificații contemporane — sînt propuse de multe din lucrările lui Al. Phoebus. O călătorie întreprinsă în 1940 în zona Făgărașului îi prilejuiește astfel incursiuni într-un ținut de legendă, într-un ținut care, în mod miraculos, și-a păstrat intact, peste secole, folclorul. Străbătînd satele Drăguș, Lisa sau Sîmbăta de Sus, pictorul a avut nu numai privilegiul cunoașterii directe, ci și pe acela al descoperirii unor imagini inedite care au pus în evidență ipostaza sa de martor atent, lucid. Locuri și oameni, cu contur distinct, cu personalitate, clipe de meditație și muncă, străvechi obiceiuri, măreția și demnitatea ancestrală a oamenilor acestor ținuturi sînt readuse de pictor, pentru privitorul de astăzi, pe ecranul rotund al retinei, pline de o fabuloasă încărcătură materială. Adevărat memorial de călătorie, această categorie de lucrări fixează amintiri, exprimă un talent foarte sigur pe mijloacele sale, echilibrat și sobru.

Urmărind o anumită direcție a realismului vizual și continuînd seria acestor preocupări, pictorul a cutreierat ani de-a rîndul mahalalele bucureștene de altădată. A găsit aici imagini cu o putere de iradiație poetică care recompun un adevărat documentar plastic al Capitalei din primele decenii ale secolului nostru. Apropiat mai mult de expresia decorativă a formelor decît de sensul ei interior, pictorul a știut să se oprească asupra elementelor definitorii, caracterizante. Unitatea de ton care străbate imagine după imagine creează o atmosferă extrem de omogenă, de particulară. Un deosebit simț al materiei picturale dar și o anumită familiaritate a prototipurilor pe care le materializează conferă acestor imagini o rezonanță de cîntec grav și aspru, simplu și adînc.

Culoarea amplifică această impresie. Lucrările în ulei realizează un fel de crescendo luminos, datorat unei raportări evocatoare a negrului față de suprafața pînzei. Tonurile luminoase, vii, de un farmec tonifiant, accentuează un anume sens al echilibrului volumetric.

Deosebita disponibilitate de lectură a guașei, acuarelei sau desenului în tuș i-au acordat o libertate de mișcare, o dezinvoltă și firească aderență, un legitim echilibru între valorile reprezentării și cele decorative. Aceeași arie tematică reluată cu mijloacele graficii face și azi apel la sensibilitatea contemplatorului, la finețea simțului său de detectare a talentului insinuat în compunerea unei suprafețe, în armoniile unor forme sau culori, în subtilitatea efectelor de materie.

MARINA PREUTU ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 100 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU